[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... de ... amenda

809

N. Inv. 809

Sanctus thomas de aquino fratrum ordinis predicatorum compleuit plures libros veniens ad Concilium lugdunense sub Gregorio papa in via est mortuus Anno domini 1274 vix etatis sue anno l incohante

Pruinare in isto cum semper
manie latitudo graduali sim
magis et minus recipitur
pruinare namque tale secundum extremos
continue materia semper pruin
cat. Unde et ideo non unius oppo
situm ... includit cum extremis
quod nulli alio sic quod materia quo
nis ex parte caeli ...
[illegible]

ulatis continue generat se
cundum aequat aut eius in
infinitum aut mouet sp
aut subito quod ...
in regimine repetuntur non
colligitur ...
contingit ... sensisse ...
de ...
[illegible]

+ aquarius. pisces pisces pisces.

Ne iuncta marti terni iunii gradientes september
Cleo aris november / simul hii duplicabunt

Metes eterno felix iam munera querit / Surrexit ionas et alius ethe gaudet

Aries aries thaurus thaurus gemini gemini
cancer cancer cancer leo leo virgo virgo
libra libra scorpio scorpio scorpio sagittarius
sagittarius capricornus capricornus capricornus aquarius +

leuis signorum pendere debet ...
qui feruet zelus nutrit colit verbum ...

sim ... existit existit
... quod ... sit si
plices et ...
uel aut ... ut ...
sicut ... qui omnes sit
... aut simpliciter
... in medio ...
existit non aut ...
... paulatim ...
...
[illegible]

quod ...
[illegible]

Abstinentia

Abstinentia ubi noceat
eis qui strictas habent
venas. non tamen eis qui
habent amplas. Contraria
in primis et sanguis pur-
gis. In aliis multis
G. de co. ii. li. c. vii. a.
Abstinentia ubi in talibus corpus sicitas cor-
poribus coleram generat. Mes. de ex. c. iii.
Ubi utilis et sitis et cibus operationibus
est notabilius quam abstinentia i. c. iiii.
Abstinentia et cibi desiderat ablatio cor-
dis morsus in ore stomachi esse intelligitur
G. in de tempus. x. De repleti humoribus
crudis non corrupti abstinentiam ubi
diu sustinent. quia corpora eorum aliis cau-
sis humoribus nutriuntur. Galienus. Mes. xiii.
l. c. iii. De eodem
Abstinentia ubi omnibus senibus est
facilis. pueris difficilis. i. afforismorum xiii. v.
et Ga. Item vide super dissenteria et super
ieiunium. Abstinentia sola mala est
in diutina passione. i. affo. iii. Ab
Abstersio fit per medicinam. Abstersio
quoque intus non tamen extus. et est
illa que est Barancha et amara. B. v.
G. in. c. vii. et ponit eam que ponit
super absinthium. De eodem
Medicine Barancha amare abster-
gunt et aperiunt omnes poros meatus
et foramina et mundificant sordiciem
et volnibus et eadem aggregatam super
totum corpus ibi. De eodem
Medicine amare cum dulcedine que-
dam abstergunt sine apertione ut fa-
rina orobi lupini amigdale amare
et filia. Ibi abstersio rerum viscosarum
in pectore fit ex rebus acetosis ga. in
acutis ca. i.
Medicina abstersiva est necessaria cum spu-
tum viscosum est in pectore ibi c. iiii. B. ex-
ce super Bal. acutis c. xiiii. De
ablutione medicinarum
Ablutio rerum abluendarum debet fieri
cum aqua clara munda aliquando ne tollat
earum acuitas. Et debet fieri totiens ut in
aqua non remaneat sapor et color medicine.
Et lavatur terra postquam calefacta fuerit

et sepius infusa aqua et lapis durus
ut cadmia aut lapis lazuli postquam con-
tractus fuerit et sepius lavatus fo-
G. in. c. vii. Ablutio fiat medicinarum
lavatiuarum debilis lavare aut nichil
ut maloe 3o G. m. c. vi. Ablutionem
fiat in fortitudinibus eius et esse ipso
et maxime si optime et continue
abluatur ibidem. Idem dicit Aut
2o sin canonis ca. de aloe. Ab
Ablutio non sequit medicinas com-
positas que sunt forte commotionis
ut camomilla set illas quarum partes
sunt debilis commotionis ut mali-
sine ii c. i. Ablutio fiat vento-
sitates in omnibus herbis frigidis
Aut. ii. l. c. de lactuca. Absolutum
complexio non est absolute de ago-
nist de ek. G. de c. l. i. c. iiii. A
equale in compositione ut absolu-
tum esse in universa nature ii. commune
in uno quoque eorum vero absque alio
i. l. ii. c. i. c. primo. a. Cum dicimus
aliquid tale esse absolute intelligo
rem sine comparatione aliqua et sine ad-
dictione G. de arte c. l. i. c. ix. iiii.
Absinthium. Absinthium si comprimitur e
siccatum et sunt cataplasma stomachum
confortat in mes. l. vii. c. vi. a.
Set arbitratus fuit stomachum vel epar
esse defensum epithimatis cum oleo in
quo coctum est absinthium portatur hoc
n. est stipticissimum et melius i. l. xi. c. 2
iiii. Absinthium non est amarum tan-
tummodo sed etiam stipticum in l. G. de sim-
pli. ca. xvii. Absinthium quod advenit
intus possibile est ut recipiat cum venae
vias amplas extimis aut positum
hoc non sciat quia tendit ponticum
aut amarum grosse et sicce propter quod non
potest bibere quia porri eius sunt stricti
ibi l. v. c. vi. a. Succus absinthii
separatus ab stipticitate que est retenta
in herba dimittit in c. de regimine eius

al. xiiio
o ar. c. vi
al. xo
al. 2o me c. vii.
al. 3o ar. c. vii
ut lactuca
al. 2o

Aborsus

aut stomachi et primo b[rachium] De ventre p[re]gna-
tis multum fluente sanguine minui
mulier debilitatur magis corrumpitur
fetus moritur et sic fit aborsus
in afforismo xxxviii. Idem dicit in xxxii
Aborsus fit ex tussi et saltu ex labore
forti ex magnis odio ex magnis sono
uo et amplius d. 4. Acetum et sibile
si non tamen l. i. t. viii. Acetum
Acetum calefacit corpus non sit calidum
aut quia est diuersarum substantiarum aut quia
sua frigiditate constringit calorem aut
quia sua mordicatione facit calorem
et ideo attrahit naturalem calorem ibidem
Acetum infrigidat et sua infrigidatio
est uehemens. l. 3o. c. ii. Acetum est
compositum ex duobus contrariis ultra
contrarie sicut unus et ea que put-
trefiunt ibidem. Acetum non est acetosum
sum sed est prius aceto sitati
saporis alius aliter acetis ibidem
t. iiii. Acetum fit ex eo quod uinum
infrigidatur et si inficiatur ultra infri-
gidacione acessit ultra acetositate
ibi eo x A. In aceto est acuitas
et acredo que generantur a caliditate
generata a putrefactione sic autem non
est in suo succo agreste ibidem
Acetum in caliditate uini est et
in caliditate putredinali est calidum
ibidem substancie ad l. Acetum
est subtilius succo agreste et frigi-
dius quia in succo agreste non
est aliquid calidi e[ontra]rio ibidem Acuitas
et acredo faciunt acquirere aceto
calefactionem sed non uincunt frigidi-
tatem et in eo sed sunt ei facientes
eam penetrare ibidem Effrigi-
ditas aceti sequitur acuitatem et
acredinem eius ita de proximo quod
difficile est iudicare cum aceti sit

calidum aut frigidum ibidem quia fri-
giditas aceti sequitur de proximo acui-
tatem et acredinem eius frangit
et uincit eam quod sentimus minus de
caliditate quam de frigiditate ibidem Aceto
parum ponendum in melle in quo fiat
decoctio quia declinatio aceti ad
frigiditatem est plus quam mellis ad
caliditatem ibidem Vinum quod ponitur in
uindemia repletum multa aqua
acessit corrumpitur ea ibidem Idem. d.
t. xi. Vinum debile quod portatur
ad loca remota facile acessit ibidem
t. xi. Vina acessunt facilius quod
ponuntur in opposito meridiei et cadunt
super ea radius solis ibidem Acetum
et uinum penetrant humores et mentem
G. iii acutorum i. t. vi. Acetum immediate
acutum in scissione incidente humores
acutos grossos uiscosos in sua licet
existunt super fecaminum et supra humoribus
Acetum et si est subtilius omnibus
rebus frigidis non tamen et nec in pur-
garum quia est quoddam tale. h. x. c. x.
Acetum positum in emplastris est
utile quia sua subtilitate et pu-
trefactione expellit expellenda
et repugnat et refrigerat. l. xi. c. x.
Acetum scindit humores grossos
non non sed in uniat quia grossorum humorum
est attenuatiuum l. x. c. ii. a. Ace-
tum est pessimum humoribus cordialis et
ligamentorum li. xiii. c. ii. c. Acet
in suo capite plenius tamen ut
lactor pt multa timoris superflu[or]
concedimus ibi Acetum est conueniens
maxime in febribus quia pertinet me-
dicinas et incidit [illegible] cum sua
frigidale frangit ducalis melius eligi
super ipsum Acuitas in li. t. de cura quam
calidus uinum posse mutatur in acetum

non redit. Et aut ipse e(st) mutatio p(er)t(in)ens. C(olligitur) in particula v c(apitul)o ij et vij. Arctositas. Arctositas non fit nisi a siccitate li. iiij c. xv. C(ontr)a me. Arctositas non fit in summis frigiditas s(e)ualis eos non vincat in ca(pite) medicina ibi c. vi. t. Arctosus cibus fit in sto(maco) qui cibus digestio me(n)te frigidi c(om)pon(ent)es. i. Cum arctosum e(st) firm(um) non tamen est simile s(ed) cum sit subtile ibi In fructibus et acidibus pluribus est admixta arctositas ponti(ci)tas et ego corpus paru(m) ibi Arctosus sapor non fit nisi p(er) multitudinem hu(m)oris cum de frigiditate li. iiij c. 6a. Arctoso non fit mordicatio nisi ipsa q(uia) e(st) firm(um) et subtile simul ibi c. xiiij. Arctosus sapor pessimus e(st) q(uia) p(ro)hibet ipse q(uod) resolvat et minuat appetitu(m) de at. et mor. li. iiij c. v(e)n(tric)o c(apitul)o. Accidens vocat c(aus)a q(ue) sunt morbo p(er)tinentia li. t. 1. c. Illud quod fit corpo(ri) mo(r)bi in eo t(em)p(or)e mobe(a)t(ur) accidens appellat(ur) ibi c. iij. Accidens appellat(ur) qualitas seque(n)s morbu(m) sicut cu(m) qualitas nota(n)t(ur) ibi. Et est id(em) q(uo)d q(uo)d corp(us) attingit p(er) na(tura)m accid(en)s possit vocari illud in q(u)o seq(ui)t(ur) morbu(m) ipse vocat(ur) acc(iden)s ibi. Cum corpus pati p(er) na(tura)m accidens vocat ibi c. ij. Accidens. Accidens est mutatio in qualitate ibi. Accidens non n(atura)le actionem non q(ui)a q(ua)litas sed quia movens et in hoc differt a morbo quia non ut qualitas ibi et intellige si(cut) posit(u)m de rigore et tremore oscillatione que p(re)cedunt febres. Accidens non semp(er) e(st) mov(ens) est vi(ri)um alia(rum) inferior numen et est semp(er) act(io) nam et in hoc differt a passione que no(n) i(n)mem(tum) n(isi) i eo quod monetur et dum sit motus ibi Accidens et quod(cumque) attingit p(er) na(tura)m passio autem no(n) est a(liqu)i(d) quod motu ibi

Et nota q(uod) hoc q(uod) differt passio et passibilis qualitas quia passio e(st) dum qualitas movet(ur) ut dum calore(m) agit corpus calefactu(m) pati(tur) motu no(n) cessante calitas q(uo)d(am) ta(n)tu(m) in corpore et qualitas vn(de) quando p(er)ma(n)sit passio dum agens movebat ut sit qualitas cessante motu et sit intellige t(ame)n s(pecific)e sic Causa et morbus accidit supponu(n)tur tamen q(uo)d (con)cludo non accidit si qua(lita)s sufficie(n)s quando extra naturam accidit corpori ibi Accidens aut(em) aufert actionem aut nat(ura)m q(ue) no(n) aufert li. iiij c. ij. Accidentia morbum sunt differentia status C. primo affo(risma). Et intellige q(uod) hoc faciunt pa(r)tes q(uia) n(atur)a irritando et stimulando cogunt eam ut respirat materie morbi 2o eam digerit unde ipsa ipso vinces de eliminat de tolleratione et inspectione urine dicit q(uod) aliquando contingit accidentia re(n)um festinatis necessita(te) implebi et in aut(em) t(em)p(or)ibus n(atura)le docu(m)e(n)tum ut sepe sit in finis cum na(tura) in fr(i)g(i)d(is) ebrietas declarantur et in t(em)p(o)r(ibus) n(atura)le eam t(em)p(or)e co(m)plet(ur) q(uod) materia morbi [illegible] aut in die aut in nocte digeri cogit que simul(iter) sup(er) tert(ianam) p(ri)mo de cris(i) c. vo et c. ix. Aliquot accidentia nascuntur adeo magna ut malam febrium p(er)mittant et cibo obviam. (Vid)e primo de crisi propria. v. Et vide sup(er) Avic(ennam). Actio Actionum genera duo s(unt) aut e(nim) est creatio aut n(atura)le de oc et mor. li. xo. t. ij. Vide sup(er) tractatum ibi li. vj c. viij. Item que sup(er) utiis. Actio in aliquid et nisi moveatur membro nota accidentia(m) li. ij. c. ij. p. In magnete actio in corpore ipsa est membra q(ui)bus ipsa efficit quod actione in pedimentum facit nervo(rum) cum est instrumentum illius tao ij li vj tao viijo al. [illegible]

conversationem posse pati non
intrinsecus ... ubi ... tamquam ex
membra ... ponunt actionem ...
et ... nisi ... et ...
li ... vino ... in
... naturalem virtutem suam
actionem facientem non sit ...
aliis ... ibidem
... prestant ... solum ...
... in predictis ... nam illa que dicit ex actione
... compati membris
... loqui de naturali actione
... alii actione ... et
... ibidem ... naturale ... natura-
lem virtutem suam actionem
facientem ... non ...
... virtutem que possit sentire
et moveri ... ei ...
... et ... sicut aer non
... splendorem nisi ... celesti
... monetur ad ...
nisi virtus ... tangeret
... spirituali sic ... quan-
... presente aut moveri
nisi virtus ... a cerebro ...
ad ipsum descenderet. Et si ...
... naturale ... naturalem vir-
tutem ... operantur vene et
arterie que ad ipsum venient ...
... ibidem ... substantia ipsius ... per-
manens et indeficiens non ...
ei ... vena aut arteria ...
... et ut ... de lato
... et calor ... de lato ... ordinat
membra corporis ut actiones
suas faciant absque ... vi ...
... non ... et ... virtutibus ac-
tioni ... et motu ...
... actus passionum ...
... in tempore ... forti ... paruo ...
... Actus est res ...
... autem et res ... et ...
... a ... super ... in actione
naturali agentis patitur a paciente
... et ... sit paciens
... vi ... 30 ... effectu ...

... actio ... in affo ... a ... Acuta
et res calida ... liquefacientes ... iam ... vi
... Acuta que sunt ... alia ... a tota substantia ... putre-
faciunt et ... ibidem ... Acuta
superflue ... supra ... sunt
grosse ... ibidem ... Acuta ... sunt ... subtiles
... provocant urinam et ...
... et resoluat ibidem ... quibusdam
acutis rebus ... non sunt
... multa ... primo
et ... ibidem ... repleta ... acutis
et ... venit ... de labile
... Egritudo non
... acuta ... plurimum ... sunt ... mina
... vi° ... Vltimus terminus egri-
tudinum acutarum ... termina-
tione ... vel ... ii ... vi ... Corporis ... in egritudinibus
acutis ... capitulo mutationis ...
vehementia motus ... et proba-
tionis que sunt in eo ... 30 ...
3ª ... Acute febres ut ... in
non ... venient pubescentibus ...
adolescentibus ... in ...
in eis in affo ... a ... Non ...
... in acutis egritudinibus nisi
... magnam egritudinem aut ...
inflamationem ... vi ... Egritu-
dinum alie acute alie ... ibi
Egritudinum acutarum alie ... cum
febre alie sine ibi Egritudo ...
... in die vi ... cum
egritudinibus acutis ... absoluto
... non ... de ... que
sunt ... de aptitudine
egritudinum acutarum ut fiat crisis
in eis ... venit ... vi
... de aptitudine ...
... in die ... est acuta
valde ibi in ... et ...

ut ponatur tum acutum egritudinum
dicitur xx non xxi ibidem. Que
egritudine acuta non intelligitur nisi ex
tunc in qua est febris vehemens as-
sidua ibidem. Acuta autem febris que con-
sumitur in die xiiii aut infra illum
terminum et non est in ea febris vehemens
assidua et consumitur paulatine
non nominatur acuta ibidem. Ubi in
die quinta dolor capitis ingruerit non
est possibile ut fiat crisis die vii quia
acuta die usque ad vii sunt vii dies
primo tendentibus usque ad diem xiiii
quia istud principium egritudinum quarum
crisis est acutis ibidem c. vii. b. Splenetes
peripleumonia frenesis sic acuta febris
intelliguntur secundum Avicennam. Dyarria pa-
siones sit potius peracuta intelligitur
ibidem ampliusque dissolutiuus morbus cum
velocitate sui finis et in summis passio-
nis. Egritudo cuius status finiatur non
est acuta morbus ibidem. Acutus
morbus est duobus modis ut peracuta
acuta in omnibus loco corporis est
sicut clausa vel peracuta in primo in
opilata ut plenitudo ibidem. Acute
egritudines magne sunt et velociter
cuius motus et vere est ut velocitate ve-
niat ad statum ibi afforismus xviii. In acutis
egritudinibus non longo tempore moratur
bibitur crisis i. xl. dies sunt initium di-
uturnorum morborum finis acutorum in
diuturnis, mutatorum et afforismus xxiii. Peracuta
acuta egritudo in febre est nisi est
continua et calidissima ex vero amplius
xxxi. Sunt quemplus super est et super febrem
Vehementis ut quia acuta est duplo nomine
nomine absoluto et scilicet que acuta
incipit et terminatur a plena recidivat
et scilicet est tum in die vel et scilicet non est qua
Alia est que est acuta nomine addito
i. quarta est continua et scilicet aut est velociter
acuta et est tum in die iii aut est acuta
acuta sed non velociter et scilicet aut est acuta
quarta et est tum die vi aut in quar-
ta et tunc est tum usque diem aut
xiiii et nam sic vehemens mo-
tus tunc usque est finis aut non velociter
vehemens et tunc dies xiiii est fe-
et de omnibus cuius dies continuatur
corporibus temporibus. Adeps porcina et

vo acuta a

utilis sunt calide et humide, sed sunt
ipse secundum et conveniunt multum ad
maturandum ii vo capitulo 30.
Adeps anatis et anseris est
calefactiua opilativa porosus fo-
raminum et precipue est vehementis
sensibilitatis vi c. xi. t. ci. i. quem sup-
plures. Adeps bovina et taurina
sunt plus calidum et quia habent
conservata a partibus de eliminatis ex
eis iterum et duriciem. Adeps gal-
lina est plus resolutiva. Adeps
anatis est subtilior, sed quod non
calida et capitis. Adeps omnium
silvestrium est acutior et vehementioris
dispersionis quam domesticorum et
ipse leopardi et leonis. Adeps tenera
animalis et istud quam puis resolvitur
in urina in iiii [illegible] cap. 30
Adolescens et iuuenis etate et ve-
nas [illegible] adolescens adu-
retur in eo. Humor colericus et sit
initia putrefactio [illegible] xi. c. Duplex
est materia una que est fex, alia
que sit putrefactionis ibidem. Humores
qui inducuntur ad urinam per adustionem
sunt mixti. Flava sanguinis urina san-
guinis tota citrina et post ea aduri-
tur nominatur tota nigra i. Adustio
mediocris sit quia [illegible] sunt
ut minuatur eius virtutis et sic
adiuvant alimentum et similia
que sunt subtilis substantie aut ut
augmentetur eius acuitas et sic
adiuvant medicine que sunt subtilis
substantie sicut lapis qui sit capo [illegible]
(non) aut ut subtilietur eius sub-
stantia ut calx aut sicut cornu [illegible].
Aut ut petra ad contendendum ut
[illegible] aut minuatur eius ma-
licia ut scorpio ad [illegible] adla-
[illegible] ii. i ta. v. Aer.
Aer est calidus et humidus est
melior omnibus complexionibus cor-
poribus complexionum. [illegible]

Aer

Aer calidus et humidus non est in temporibus
anni sed in temporibus pestilencialibus.
Cum totius anni aut plurium tempora anni
sunt calida et humida erit aer pestilen-
cialis ibi. Omnia putrescunt in a-
ere calido et humido ibidem. Dicimus ergo et
aqua sunt sicut equales calidi(ta)tis
super in qualitate non tamen sunt equales
caliditatis super in operatione li. c. ca. v.
Et causa est quia calidum impressum in
aqua plus calefacit quia aqua est
grossior. Et in super plus super corpora
nostra. Ventus vacuus vapores ple-
nus et aere li. 1. ca. v. Ventus
ignis congelatur in loco. Aer secundum Ga-
lienum congelatur li. 1. ca. v. et non
in congelatione ut terra ibi. Aer
qui est in locis vacuis racione inflamma-
tionis resolvat eos. Item aer convertitur
in ignem sicut ex eo flamma ibidem. Et in-
telligere sic in rebus mixtis quod aer ipse
non est materia flamme. Calamus cito
convertitur in ignem quia in eo aer multus
ibidem. Aer est subtilis cum divisibilis facile
in partes parvas et resolvitur penetrat
corpora spissa ibidem ca. x. vii. Aer
propriam suam est calidus et ... c
li. Consuetudines veniunt super nos
secundum dispositionem aeris tendunt ... nos
quia aer resolvit corpora ... et
assimilat ea sibi ... Corpus celeste ... quo loquitur ...
primo proximo nos est dispositio
...

lenit et maxime quia longo tempore
ibi moratur cum sit viscosum [illegible]
et [illegible] ceteris requisitis cito
[illegible] et fluentibus ibi l. xiii
[illegible] c. i. [illegible] et i mala complexione
[illegible] cum mel et optima et maxime
cum aloe [illegible] c. ii. [illegible] alteratur
et magis confortat vii [illegible] c. vi.
alteratur ¶ Item [illegible] adurentur alium porros ce
pas et similia febres [illegible]
[illegible] et [illegible] aliud
ceteris [illegible] dissolutum [illegible]
ce xii [illegible] vi Alleum [illegible]
non generat ibi [illegible] ubi [illegible] ma
viscosa [illegible] quod alleum [illegible]
[illegible] generat [illegible] generatio [illegible]
[illegible] impendit et ventositates
[illegible] dissolvit [illegible]
Alleum a quibusdam [illegible] tyriaca
[illegible] ibi Et alleum [illegible]
regione magna [illegible]
ibi [illegible] frigida [illegible] viscosa
[illegible] non [illegible] ad [illegible]
alleum et loquitur [illegible] Alleum re
solvit [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] que fit [illegible] ventositate
alienatio ¶ [illegible] Alienatio [illegible]
[illegible] est aut ut [illegible] imagine
aut ut non [illegible] et mor
[illegible] v [illegible] ibi [illegible] quod [illegible]
[illegible] febre [illegible] sine alia De
alteratio alienatione [illegible] v. Al
teratio [illegible] et [illegible] non sunt
ut [illegible] nisi [illegible] ad [illegible]
[illegible] c. i. [illegible] corporis [illegible]
in omnibus suis [illegible] non
[illegible] aliud aliqua alteratione [illegible]
et [illegible] xii c. b. Alteratio [illegible]
[illegible] corporis [illegible] et [illegible]
[illegible] species eius Alia [illegible] al
teratio [illegible] ipse [illegible] alterare [illegible]
[illegible] sit [illegible] aut ob [illegible]
[illegible] vel quod aliud [illegible]
[illegible] c. i. c. Corporis [illegible] al
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]

[illegible] cibus [illegible] viscoso et
[illegible] alterum [illegible] et [illegible]
[illegible] fit [illegible] Alterationes sunt
[illegible] una [illegible] ubi [illegible]
[illegible] ut in rebus que pu
trefiunt [illegible] media ut in [illegible]
[illegible] et taliter [illegible]
[illegible] v. [illegible] Alte
alteratio non sentitur nisi quod est
[illegible] ibi c. viii et [illegible] medicina ap
[illegible] i. [illegible] plus sup
[illegible] sup [illegible] sup [illegible]
¶ [illegible] res amara non [illegible]
[illegible] c. vi. [illegible] non fit amara [illegible]
[illegible] caliditatem ibi [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] et sunt [illegible] calide [illegible]
non [illegible] i. c. xv. a [illegible] res
amare sunt calide [illegible] in [illegible]
[illegible] i. Corpus amarum non [illegible]
[illegible] nisi [illegible] calefiunt
calefactione multa aut [illegible]
aut [illegible] taliter [illegible] et [illegible]
[illegible] amaritudine [illegible] sa
por amarus [illegible] species [illegible]
[illegible] i. [illegible] subtilem i
[illegible] subtilem [illegible] i. [illegible]
[illegible] [illegible] amaro [illegible] sapores
non [illegible] subtil [illegible] absolute [illegible]
[illegible] subtil ut [illegible] et [illegible]
i. [illegible] adurit [illegible] adustione
completa fit [illegible] sub amari
saporis [illegible] sapor
[illegible] res amare difficilius acci
piunt putrefactionem [illegible]
[illegible] non [illegible] ut
alia [illegible] i. c. xvi [illegible]
[illegible] sunt [illegible] putrefactio
aut [illegible] propter
amaritudinem [illegible] non
[illegible] sapor et [illegible]
[illegible] et alia [illegible] Amara
[illegible] stiptica [illegible]
[illegible] stipti
[illegible] in [illegible]
xi l. c. z e.

Amor. Unde amor hereos secundum Ioh. Af[illegible]
in pantegni prima particula c. in
[illegible] melancolie sciunt pul-
sum [illegible] pacientis [illegible]
[illegible] timidi hereos [illegible] ipse
sciunt [illegible] quod multe mulieres [illegible]
[illegible] paciente et ad [illegible]
[illegible] pulsus [illegible] pacientis [illegible]
plus solito [illegible] Dixit ma [illegible]
[illegible] et in anima. Anima. Secundum
[illegible] anime non esse nisi in certa
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
anime an actionibus sensibilibus et volun-
tariis non [illegible] nisi [illegible] quia [illegible]
ibi. [illegible] ipso et [illegible] mutat actionem
et [illegible] [illegible] Virtus anime [illegible]
[illegible] ibi [illegible] quibus [illegible]
[illegible] et actiua anime sunt [illegible]
[illegible] anime sue [illegible] dissoluit
ibi [illegible] Recensitans et modifi-
cans actiua [illegible] non sunt est [illegible]
[illegible] [illegible] ibi [illegible]
[illegible] [illegible] Equalitas
[illegible] anime [illegible] anime [illegible]
[illegible] ibi [illegible] actiua
anime tales [illegible] ut ira et
furor [illegible] ut gaudium et
[illegible] ut timor et
[illegible] actiua anime
in [illegible] non [illegible] nisi [illegible] motu
[illegible] nominatur [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] cogitatione [illegible] anime [illegible]
[illegible] membris et [illegible]

Antecessio. In antecessione [illegible]
[illegible] singularitatem [illegible]
sufficiens augmenti [illegible] quia
[illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Accessio [illegible]
sit plus [illegible] eius [illegible]
[illegible] ipsius et [illegible] in [illegible]
[illegible] cotidianis [illegible] ad
finem. Antecessio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] postponere [illegible]
[illegible] ibi. Augmentum
[illegible] sit [illegible] Augmentum
antecessionis sit [illegible]
[illegible] et [illegible] equaliter
non [illegible] aliquam [illegible] ibi.
Non [illegible] considerare antecessionem [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]

sit equalis [illegible] [illegible] presentis vel
[illegible] ut [illegible] [illegible] sit equalis
presenti vel non [illegible] [illegible]
sunt similia ei qui [illegible] non [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible]
similis [illegible] vel non [illegible] non [illegible]
[illegible] omnibus [illegible] [illegible]
Antecessio et postpositio [illegible]
augmentum vel [illegible]
[illegible] Augmenti [illegible] maior
et [illegible] sicut in [illegible] dicit
[illegible] sit possibile ut [illegible]
antecedat [illegible] et [illegible] antecedat
[illegible] illud quod sit plus [illegible] antecedat
primo [illegible] Antiquus. [illegible]
[illegible] antiquorum [illegible]
[illegible] manifestam
[illegible] litteris [illegible]
[illegible] in Antiquorum [illegible] debent
[illegible] et non [illegible] et
[illegible] ipsorum compleri
debent a sequentibus [illegible]
[illegible] Antiqui non sunt [illegible]
[illegible] [illegible] vnitiorum [illegible]
[illegible] Appetitus. Appeti-
[illegible] motus
requiritur [illegible] [illegible]
et [illegible] membris [illegible] [illegible]
[illegible] in membris [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sentiens [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] non est
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] non
[illegible] sicut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] appetere et non [illegible]
[illegible] Distemperantie
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] appetunt non similia [illegible]
[illegible] appetunt similia [illegible]
[illegible] appetitus [illegible]
[illegible] [illegible] membri
[illegible] membra similia appetunt
similia [illegible] [illegible]
membra autem distemperata appetunt

contra primus ... ut quiescat
quia lesione ... sunt via secunda
vij sunt ... [A]ppetitus in
ventre iniusto et oppositus contrariis
... et naturalibus ...
... xv ... opponere illam ...
sit quia et compositus ...
... que et nat(ura)l(is) et ... sermonis
que et ... [D]...
... solum ... appetitum
vij isto vi [A]ppetitus stomachi fit ...
... frigidis ...
ob stomachi ... simile ei quod fiat
... in ...
[H]... quod omnia ... faciunt
motum similem ... appetitum
ibi motus ...
... corrigendo venarum orificia stomachi
... eadem ... a
... quia frigida potentia stip
tica acetosa motum istum faciunt
corrugando et constringendo venas
or(ificia) stomachi faciunt motum similem motui
... appetitus ... appetitum
... ista ... appetitum
... in mane ...
... [U]nde ...
... sunt ...
... quia ...
... repletionem que fit ... vapo
ribus et ... ob stomachi repletiuis
et istam repletionem ... potentia
stiptica acetosa ... stomachi ...
... et removendo ... stomachi
... sit appetitus ...
... constrictiua ...
... appetitus ...
... ad ob stomachi appetitum
... non fuit ...
ut fiat ... quiescit. [A]pertiua
medicina. [M]edicina apertiua i(d est)
maturatiua est calida et humida ...
... [M]edicina apertiua non
fiat ... calor ...
similem ... membri ibi
[M]edicina apertiua non ...
... membro ibi ... Ap(er)e
... tempore ad apertos i(d est)

[E]mplastra ... calida et humida ... apta
ta in corporibus ... ibi ...
[P]... apertiuam non ...
in membris ...
... quia sit ...
addat in ea i(d est) [M]edicina apertiua
non ... membri ...
... addita ...
... addito ...
ibi [A]... apertiuam
... et humidam ...
... compositio ... et ...
quod est calida et humida i(d est) [M]edicina
apertiua que est ... assimilatio
... maturat ...
... resolui et ... ut sit ...
... pori ...
et vapores ... retineat
et sic fiat ... calor
non ... ibi [E]t non ... que
... quod ... et medicina aperi
tiua ... que aperit poros
... ita quod remanent aperti
et ... fiat medicina ...
calida et sicca [A]... et que aperit
poros clausos ita quod non remanent
aperti quia non sunt eos remanent
apertos sua ... et istis medi
cina apertiua ...
... ibi quod ...
in membro ... vaporosus ...
... et non ...
illud quod est ... in quarto ... i(d est)
... operationis in ...
... et iste calor est
in ... omnis ...
... ut in ... illud quod
dictum est i(d est) de medicina apertiua re
petit in ... libri quinti
[M]edicinas apertiuas dilatatiuas
... et grossa et calida i(d est) ... et
loquitur de medicina apertiua que
aperit ... non ...
clausa et non ... ista medicina
apertiua est ... calida ...

apertiua medicina est duplex

Corpus

ut adiuvet fortie z si z subtile subtil-
tient non nocebunt | i Corpus z formi-
ca sunt calida z sicca z sicca ... z q̄
i Corpus vinces compatia moritur
z calida z sicca ... Apostema
... nodorum membri apa calidum
sunt z siccam actionem operibus sunt ca-
lorem z dolorem paciente vo ... ce-
scente dolor mitigatur in minori
... vi Cum membri ... apa in
soliditate z grossitie nervorum ... sunt
ueteres ut nimio subtile ... subtilem
... aut ad maturandum ... grosso-
sum z intimum sanies egreditur
ibi ... x Capa plurimum ... calid-
... magna calor sit ... egrediens
... calor z humor ... ca xi
Accidit in omnibus membris in quibus
apa erit z etiam ... apa si
sunt in meatu membri z ... respi-
rationem ... q os z ... putrescit z
... calidus i ca xii a med.
Et calida aplita saniem ... ne
... ad maturationem ... uterque
dissolutio i v ... Constantinus ... in suo
... calor q ... ca ... ibi ... causa ...
... q ... maturationem negligit et
tardat in capite saniem ... si fe-
stinant si ... putrefacit ...
putrefiat. si ... male ca replere dicit
... C intelligit ... humor ... saniem
... aut z in angusto Costa
... in ... Themembra calida
apa ... sit febris i quod ... vi
... v ca Calor apatus z si
corpus sit plen in attrahit sibi sanies
ibi ... ca in ... de membri apata
... laborare ut pes vel manus
ibi ca in ca Apata ... dolorem
... sunt ... z ... dolor
... sit tardas z velocitas ...
... ca in ca Apa in lateribus
... non ... mortem ...
... magnitudo | Ay ... sunt
... C in prostis ... prima ...
... dicit ibid ...
... aplite ... dolor ...
... dicit ... ibidem
Aplitudo calidus aliud sim aliud
compositum ... ut ... humore

calidus compositum ... calid-
... xviii Capa sim aliud molle
aliud durum molle sit ... durum
... aut ... complexionem ... fir-
... ut nodi z scrophule ibi Capa
... aliis nominibus ... nominibus
ut carbunculus ... ersipila z similia.
aut nomine ... membrorum in quibus
sunt ut pleuresis. peripleumonia. bresam
z similia Capa sit in membro aut
per malitiam complexionis illius
membri. aut per ... fluxum
a membro fortiori. a membris de-
bilibus non potest expellere z stans ibi
... facit apa. ... ca xxxiii a
... implent vene ... et
... z humores z ... i in
membris ... z non residet
... tunc sit apa ibi | Si longa
... in capite ... pelber
respiratio per ... humor ... infra
aut putrescit z fiat sanies ibi Et
Capa ... duobus ... fuit ut
prohibeatur ne fiat aut ... eius
fiat ... ibi causa collecta
in membro ... aut ex membro
ipso ... aut quia recedit sanies
ad locum aliud ibi | Sanguis separatur
recedit ad locum aliud aut ... ambo
... per ... repellitur aut quia
ab alio membro attrahit ibi | Attractio
Attractio ista fit aut propter tollam aut
propter acuitatem aut ...
... non solum ...
... manifeste ... locum ...
... ut ... subtiliant
... z ... ita
ut ... ibi z ...
... sanguinem ...
apatina ... in angusto z no
... sanies z ... eius ...
... ca xiii ... in ... ...
... male intelligit ... Etiam
... ... apatemoso ...
... repleto ... malic-
quia separatio ... membris ...
dolorem z dolor attrahit ad membris
... corpus ... ...
... evaporante ... corpus

z repletam attingit plus quam evacuacio.
Tum etiam appetitus tollit repletio quia ut fiat
[illegible] evacuacio totius corporis
[illegible] appetitum oportet [illegible] repletio
materiei ad locum aliquem [illegible]
[illegible] in loco remanet [illegible]
[illegible] in [illegible] vasorum
[illegible] in [illegible] est causa
fiat [illegible] in [illegible] augmento

Apoplexia [illegible] subito
[illegible] nisi [illegible] spiritus
[illegible] peior apoplexia [illegible] pla
[illegible] apoplexia [illegible]
[illegible] passio est fortis ibi
[illegible] media [illegible] spiritus in apoplec-
tico [illegible] sunt in ordine suo fortis
[illegible] non [illegible] et minor
[illegible] apoplexie [illegible] spiritus animales
non potest in membro [illegible] ibi [illegible]
[illegible] ad [illegible] et motum [illegible]
[illegible] spiritus [illegible] ad membra [illegible]
[illegible] dolor et male [illegible]
[illegible] moveatur [illegible] non
moveatur [illegible] non sit [illegible]
[illegible] movente [illegible]
ibi **Antapoplexia** non [illegible]
[illegible] pectus [illegible]
[illegible] ut quod non sit [illegible]

Aqua Aqua non potest [illegible]
[illegible] ambo [illegible]
[illegible] ibi Aqua
frigida multa effusa super [illegible]
[illegible] calor
[illegible] corpus ut [illegible]
[illegible] effundere ibi Aqua
frigida effusa super corpus [illegible]
[illegible] media [illegible] effusione
calefacit [illegible] quia in [illegible]
calor et [illegible] ibi
Aqua frigida calefacit corpus [illegible]
calor [illegible]
[illegible] parte [illegible] et [illegible]
caliditate et fit calor [illegible]
[illegible] redit fortius [illegible]
[illegible] porositatibus
[illegible] et fit [illegible] et [illegible]
redit [illegible] et calefacit ibi Aqua
frigida [illegible] ut [illegible] caliditas et ma-
[illegible] ipsa infrigidat cutem et [illegible]
eam et [illegible] eam [illegible]
[illegible] caliditas [illegible]

Aqua calida infrigidat quia resolvit [illegible]
quam calefacit corpus ibi Aqua [illegible]
omnis et sine ipsa non remanet vita
ibi [illegible] Aqua frigida in corporibus
temperatis [illegible] potestas
[illegible] corporis calida tardius ibi Aqua
calidissima administrata corpori calido
[illegible] pura [illegible] et [illegible]
caliditatem et maxime si [illegible] bene [illegible]
ibi Aqua que bibitur [illegible] frigida et [illegible] illa
que [illegible] aqua [illegible]
[illegible] et aqua [illegible]
[illegible] ibi Aqua que [illegible] in loco
[illegible] super [illegible] aut [illegible]
non [illegible] aliquid
[illegible] ibi Aqua calefacta
[illegible] non [illegible]
et [illegible] accipit [illegible]
[illegible] accipit [illegible] eius
[illegible] ibi Aqua [illegible]
[illegible] ibi Aqua [illegible]
[illegible] ut sit insipida [illegible] ut sit
clara [illegible] et sit sine [illegible]
ibi [illegible] Aqua non [illegible]
[illegible] sit [illegible]
[illegible] sit
[illegible]
[illegible] ibi Aqua [illegible]
[illegible] Aqua salsa et [illegible]
[illegible] ibi Aqua [illegible]
[illegible] pessima ydropicis [illegible]
[illegible] salsa aut [illegible]
[illegible] si sint [illegible] ibi
Aqua calida effusa super corpus
calefacit [illegible] infrigidat quia corpus
[illegible] resolvitur
et sic infrigidat non [illegible]
[illegible] ibi Aqua [illegible]
[illegible]
[illegible] ibi Aqua [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Aqua et [illegible]
[illegible]
[illegible] Aqua [illegible] quod infrigidat
[illegible] omnes [illegible] cum
[illegible] sit [illegible]
Et [illegible]
[illegible] Aqua [illegible]

inspissat corpus consolidat constringit o-
pilat et pectoribus [illegible] aliquando li. i. ca-
pitulo. Aqua putea citam recipit calefactionem
vehementem si non sit flama vel ignis prima
li. 2 ca. 20 [illegible] super ignem
Aqua solidissima penetrat lapides in 6 trac. 6
sicut continue dat et mor. trac. [illegible]
[illegible] Aqua [illegible]
et resolvitur [illegible] fit aer in 6 [illegible]
Bibita aque bibitio [illegible] fluxum sanguinis
extinguit li. v. ca. i. Aqua calida et omnis
dolorem [illegible] mitigativa [illegible]
[illegible] et nobilissima [illegible]
[illegible] a frigidis li. vi. capitulo primo
Aqua [illegible] similis et de aqua in toto
corpus [illegible] vel [illegible]
propter [illegible] rei sibi [illegible] li. vi-
cio. i. b. In febre calidissima detur
aquam frigidam maxime si in statu
consueverit eam bibere [illegible]
[illegible] frigidissimam ut [illegible]
[illegible] li. viii ca. iii. [illegible]
[illegible] digestionem aut forte loquitur in
effimera. Aqua eius qui patitur [illegible]
in estate propter solis ardorem [illegible]
[illegible] bibita [illegible] frigida [illegible] calorem [illegible]
[illegible] confortativum [illegible]
[illegible] propter calorem [illegible] ibi. [illegible]
[illegible] Aqua frigida si [illegible] cum
[illegible] propter [illegible] stomacha est [illegible]
sunt [illegible] li. [illegible] ca. [illegible] Si aquam
[illegible] confert [illegible] da ea [illegible]
[illegible] maxime [illegible] eam
bibere ibi. Si patiens est [illegible]
[illegible] dando aquam
et [illegible] non [illegible]
non dare ibi. Si [illegible] magnum est
[illegible] ut quia [illegible]
[illegible] aut [illegible] non [illegible] ibi. Aqua
[illegible] et quando non competit
[illegible] opilatio aut apostema aut
grosse [illegible] humoribus [illegible]
ssolvi et apostemata maturare et grossos
humores [illegible] et non permittit
ad digestionem retardat a febre ca-
lefacta [illegible] non possunt ea resistere ibi.
Aqua frigida non [illegible] dare [illegible]
[illegible] membra [illegible] aut [illegible]
[illegible] apostema in membris nobilibus
aut quando sunt opilationes aut [illegible]
[illegible] humores crudos putridos

[illegible] his absentibus [illegible]
digestionis appareat nisi membra [illegible]
aut [illegible] ibi. Aqua frigida [illegible] non
nocet membro [illegible] imo est
[illegible]
maturare et refrigerare ibi. In [illegible] febris
est sine putredine absentibus [illegible]
conditionibus da aquam [illegible]
aut [illegible] cum putredine [illegible] eam
nisi appareat signum digestionis [illegible] da
quia fundamenta [illegible] confortantur
[illegible] expellunt et na-
ture [illegible] confert bibere ibidem.
Aqua frigida corpus carnosum [illegible]
[illegible] bona quia calor [illegible]
[illegible] propter quod non [illegible]
ad fundamenta membrorum [illegible] aqua [illegible]
[illegible] ibi. Dare aqua
frigidam in febribus [illegible] statim
extinguit [illegible]
non [illegible] materia sit [illegible]
et [illegible] Aqua frigida non [illegible]
[illegible] expellere [illegible] quia aqua frigida
[illegible] sanguinis [illegible]
ibi. In febre acuta et [illegible] signa [illegible]
appareat da aquam frigidam [illegible]
et [illegible] fiat [illegible]
[illegible] ibi. Dare aqua
frigidam [illegible] propter laborem [illegible]
[illegible] et aerem [illegible] propter febrem calidis-
simam [illegible] malum propter timorem [illegible]
[illegible] eam [illegible] li. x. ca. iii. a. Aqua
frigida confert [illegible] in loco [illegible]
nobili [illegible] magis [illegible]
[illegible] apostema [illegible] in membro
nobili [illegible] ibi. Aquam
frigidam non [illegible] dare in febribus putridis
in ea quantitate ut extinguat calorem
febris nisi signa coctionis appareant li. x. c.
ii. a. In febre acuta et acutissima [illegible]
[illegible] et ad aquam frigidam [illegible]
[illegible] quia magnum adiutorium [illegible]
prestat [illegible] ad purgandam pu-
tredinem [illegible] urina [illegible]
ibi. b. Aqua frigida poros claudit [illegible]
[illegible] pectoribus [illegible] humores [illegible]
[illegible] ibi. ca. v. c. In [illegible]
putredo fuerit cavenda [illegible] aqua
frigida [illegible]
fit frigida ibi. Aqua frigida [illegible]
[illegible] cito calefit et non confortat

li. xiij. ca. v. t. Cibus non transit venas
epatis sicitas nisi aquositas humoris et
subtilis administretur et membra autem
non abeant absque aqua decoctionibus
membrorum li. iiij. capitulo primo. Aqua si
bibatur aut in ea quis balnietur
non humectat sed alia membra secundo
afforismo viij. Aqua frigida per se facit frigus per
accidens autem facit febrem et reponit febrem
v. afforismo xviij. Febris calore solis vel de
sole aque calida capiti infusa per
desse videtur vij. xlj. Aqua frigida et grana
febri quia humectat corpus et infrigidat
super particula calorem [illegible] vij. t. Vidi febre
extingui apud potum aque frigide
[illegible] ingressa [illegible] ut [illegible] ibi. Aqua
frigida data cum febri solam [illegible] in
[illegible] magnum [illegible] sit quantitas
tanta ut solvat eam et si quantitas
magna data subito [illegible] implea
[illegible] in fine ibi et sit aqua non est potus
sed medicina. Aqua frigida [illegible] copia
et [illegible] philosophia
[illegible] ibi. Aqua non [illegible] nisi [illegible]
ubi non [illegible] ibi 3a particula [illegible]
[illegible] in fine bibit aquam frigidam humectat
corpus desiccatum et roborat et manus
longo tempore potum aque frigide [illegible]
non facit [illegible] bibet eam ibi. Frigido [illegible]
[illegible] aquositas intrinseca sicut [illegible]
in aceto [illegible] in ea [illegible]
[illegible] in melle ibi [illegible]. Arabes
crassities [illegible] non purgat. i. afforismo iiij. Aristoteles
[illegible] medicorum [illegible]
[illegible]
[illegible] exempla [illegible]
[illegible]
Probant exempla [illegible]
[illegible]
[illegible] alius [illegible] potum [illegible]
[illegible] et vigilia [illegible]
non [illegible] potuit [illegible] capite [illegible]
repleto [illegible] sensus quiescat [illegible]
et mox [illegible] Intentio [illegible]
[illegible] in [illegible] ibi.
Anima. [illegible] humoris [illegible]
[illegible] et timor [illegible] et
[illegible] decoctionibus [illegible]
li. i. [illegible] Homini data sunt [illegible]
[illegible] omnia [illegible] ut [illegible]
loco [illegible] ibi. Anima hominis [illegible]
artificio nature sicut corpus [illegible]

nature ibi. Forma medicinis [illegible]
in omnibus [illegible] et omnibus [illegible]
[illegible] non sunt [illegible] forma [illegible] ibi.
Si homo [illegible] natura [illegible]
ei sola semper [illegible] Ars. [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] volunt
[illegible] indiget [illegible] experimento
et [illegible]
afforismo i. Ars medicine non [illegible]
[illegible] ars integri [illegible]
[illegible] Ars non [illegible] forma [illegible]
[illegible] sicut in anima ibi [illegible]
[illegible] forma [illegible] ars et [illegible]
[illegible]
Artificialia. Forma [illegible] partibus
[illegible] in anima vij metaphysice [illegible]
[illegible] sunt similes [illegible]
[illegible] ibi
Aromatica. Experimentum testatur
[illegible] aromaticis [illegible]
[illegible] v. afforismo [illegible] Omnia
aromatica per [illegible] sunt [illegible]
et [illegible] calore [illegible]
ibi. Vene pulsantes in [illegible] et non
pulsantes [illegible] plus sanguinis
[illegible] membra [illegible] li. i. t. v.
[illegible] super [illegible]
[illegible] Arteria. Multi medicorum
putaverunt impossibile esse [illegible]
[illegible] dividi [illegible]
[illegible] arterias
soliditatis [illegible] in [illegible]
corporibus [illegible] super [illegible]
[illegible] Arterie [illegible]
[illegible] Arterie [illegible]
[illegible] ut [illegible] i. [illegible]
[illegible] super [illegible] Cog-
[illegible] Cognitio [illegible]
[illegible] cognitio media
[illegible] Cognitione [illegible]
[illegible] estimatio
[illegible] particula [illegible] viij.
Estimatio [illegible] non [illegible] viri qui
[illegible] que est [illegible]
in arte medicine aut qui [illegible]
eas aut [illegible] eam et
[illegible] per eas [illegible]
ibi. Vita que [illegible] adinvenire
[illegible] ad eam que [illegible]
[illegible] in [illegible] Estimatio [illegible]
[illegible] illa que [illegible]
[illegible] primo [illegible]

Attende quod prima [illegible] [illegible] contra
alijs ut [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] una sensibilis [illegible] [illegible]
[illegible] et ista [illegible] [illegible] ita et
[illegible] [illegible] [illegible]
quod [illegible] estimans [illegible] [illegible] sciens
[illegible] estimatio [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] estimatio [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] in
[illegible] imaginatio [illegible] [illegible]
[illegible] sensum et intellectum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Attractio

[illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in assimilatione [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
in assimilatione [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]
similes et dissimiles [illegible]
[illegible] [illegible] simile et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] assimila-
[illegible] [illegible] assimilans [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] attractio non completur
nisi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et attractiua [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
medicina attractiua [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut attrahat [illegible]
Attractio [illegible] aliqua fit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] medicina [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sicut
[illegible] [illegible] [illegible] ibi

et [illegible] [illegible] attractio [illegible] fiat
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] attrahens [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] sicut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et non
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ista
attractio [illegible] [illegible]
[illegible] et alia et alia [illegible] ista
[illegible] [illegible] attractio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Alia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et non [illegible] separatim [illegible]
[illegible] [illegible] separatim
[illegible] [illegible] attractio [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible]
distantia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
distantia [illegible] [illegible]
attractio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ibi [illegible] attractiua [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et non
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] attractione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] caliditate [illegible] medicinas

attractiva est calida subtilis. Medicina
attrahentes ex complexione alia est attractiva
sua natura ut illa que est calida natura ut
assa fetida et similia. Alia est attractiva
accidentaliter quia acquirit caliditatem putrefactione
et pistatam unam stercora attrahunt. [illegible] ho
[illegible] [illegible] in corde innatis esse
in egestione ut fecale eas attrahat li. i. co
b. Habet [illegible] sunt argumenta quod in
die paroxismi sit medicina evacuativa quod timet
materia movere quod est cum currit et sui eas
eas decretum sebum vel dicentes quod in
die paroxismi necesse evacuatio precedentem
in stomacho est faciendum. Dicat quod duplex est
motus in corpore unus ordinatus alius inor
dinatus. Ordinatus ut quod materia est in membro
uno quiescens [illegible] materia ut contra et
de die in die aut de tertio in tertium aut de quar
to in quartum et sic motus alterationis et decoctio
nis fit. Dicit quod in die paroxismi non est eva
cuandum quod necessitas paroxismi pro materia e
vacuare intendit et est tertio cessare debemus
ab evacuatione ne faciamus contra motum
nature. Item alia causa est quia dicens pa
roxismi est dies requiei et sopori [illegible]
i. e. [illegible] stomacha requiei quod adiutorem
naturalem. Corrumpi quod adiutorem alterum et
in evacuatione et stomacha est labor nimis
[illegible] et propter hoc non est [illegible] in die paroxismi
evacuandum. Alius est motus inordinatus
est quando materia movetur de membro in membrum
et non quiescat in loco uno et de materia furio
sa ad metaphoram alicui moventis ad
[illegible] quod non potest stare in loco uno [illegible]
Gal. primo afforismorum vi et iste motus est inma
teria adhoc ut materia obediat medicine attra
henti quia cum materia [illegible] sit supra in loco
aliquo facile trahit ad aliquam partem [illegible]
[illegible] sit malum et cum [illegible] que dicit
[illegible] medicina et tunc oportet evacuare
materiam illa mala quod oportet [illegible]
[illegible] [illegible] quia timetur ne materia furiosa
[illegible] aut ad membrum nobile et sit
causa mortis per morbum [illegible] et propter [illegible]
[illegible] morbi compellit medicum [illegible]
[illegible] [illegible] que non [illegible] [illegible]
et sunt [illegible] [illegible] non obediunt [illegible]
[illegible] ut attrahat eas [illegible] ca. v. [illegible]
membris attrahit quod est ei conveniens
tum est [illegible] sanum [illegible] est complexio
mala est naturale cum attrahit quod est ei conveni
ens est [illegible] [illegible] Gal. in tegni
ca. [illegible] [illegible] dicit Serap. vii sui libri et
addit tamen quod membrum sanum attrahit simile

ut inde consuetum. Sensum non attrahit
quod in ut quiescat a sua lesione
et sciatis quod [illegible] [illegible] attrahit
simile et [illegible] et [illegible] alia et aliquid
[illegible] quia attrahit sibi
simile ad sui ad conservationem et [illegible]
contrarium ad sui expulsionem et sic
[illegible] [illegible] qui attrahit est sibi
membro [illegible] [illegible] **Attractiva**
Medicina attractiva / attractiva que
attrahit est similis membro [illegible]
[illegible] ad [illegible] Serapius quod [illegible]
lesum attrahit quod [illegible] mor
bo [illegible] [illegible] membra
[illegible] et tamquam [illegible] ad [illegible]
morbum sibi quod [illegible] medicina
attractiva sit similis complexioni naturali membri
[illegible] per hoc quod ipsa remittit
membris lesum ad suam complexionem
naturalem quod non possit si [illegible]
in complexione. Attractio ad [illegible]
sit aut precento [illegible] aut [illegible]
[illegible] attrahentes aut [illegible]
Gal. in tegni ca. xxxviii. a [illegible]
[illegible] stimulat et attrahit Gal. in
tegni ca. xxxii. [illegible] [illegible]
attrahunt [illegible] que applican
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
in manu ut [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] in tegni ca. xxxviii.
[illegible] membra attrahit sibi [illegible] aliquid
[illegible] amplius attrahit a
quod [illegible] ut [illegible] et renes
[illegible] aut attrahit [illegible] [illegible]
attrahit [illegible] [illegible] ut fel [illegible]
attrahit [illegible] de membro [illegible]
in [illegible] **Augmentatio** Augmentum
est extensio membrorum et augmentatio
[illegible] in tegni ca. xxxii. a [illegible] manet
membra [illegible] quod extendantur et cre
scant tunc corpus manet in augmento
[illegible]. Tria requiruntur ad hoc ut
augmentum fiat. Primum est quod omnes partes
[illegible] augentur [illegible] [illegible] quod
augmentum non fit nisi aliquo [illegible]
[illegible] [illegible] advenienti. Tertium est quod
[illegible] quod [illegible] est permanens
[illegible] [illegible] [illegible]
Auripigmentum i. sandaraca est
[illegible] in [illegible] 3a [illegible] [illegible]
Auripigmentum Auripigmentum [illegible]

ure regionis et nocturnus est calidus et
humidus unde in afforismo in prima vir. Et
Autumpnus cum estati succedit inue-
nit totam coleram plenam in estate succes-
ibi xxv afforismo Autumpnus acutos
morbos et egritudines et pestilencias seu
[illegible] temporibus in afforismo v
Autumpnus est malus est [illegible] et
siccus et mordicatiuus et ideo est ptisicis
malus ibi afforismo vi. Et licet [illegible]
autumpnum malum esse secundum complexiones
disposiciones et complexionibus [illegible]
primis non secundum [illegible] sicut ver secundum di-
uersitates aliquo tempore ibi Temperamen-
te equalitas non est in autumpno
dispositionem unam in omnibus horis ibi
Autumpnus [illegible] siccitate in
estate minuit ibi Auster. Auster
dissoluit et humectat corpora in calidis
et [illegible] [illegible] secundum [illegible]
in afforismo xviii [illegible] auster
nisi quod [illegible] humectat [illegible] ibi

B alneum calidum aque dul-
cis [illegible] [illegible] [illegible]
in lassitudine [illegible] humectat
membra [illegible] per balneum et eu-
acuat humiditates [illegible] et acu-
tas mordicantes que sunt dis-
solute in labore in [illegible]
Et nota quod lassitudo nichil aliud
est quam [illegible] membrorum
et [illegible] [illegible] et dissolutio
humiditatum acutarum [illegible] membra
mordicancium. Balneum confert ethi-
cis [illegible] balneum non laborent
ne [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]
Eciam balnei [illegible] cum
corpus incipit inflari [illegible]
[illegible] ibi Balneum infec-
tum [illegible] febre [illegible]
confert [illegible] ibi Balneum
in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] balnei i
Balneum in febribus [illegible] [illegible]
non confert nisi post digestionem materie
[illegible] balneum confert nisi febre mi-
tigata ibi Et si in [illegible] sit [illegible]
[illegible] sit in [illegible] aut intestinis
[illegible] corrupta bal-
neum [illegible] febre [illegible] Et
Balneum [illegible] [illegible]
[illegible] Balneum confert fe-
bricitantibus [illegible] quia poros aperit

[illegible] dissoluit et [illegible]
corporis humectat ibi Et Balneum
[illegible] rigorem generat ubi [illegible] in quibus
multi [illegible] humores sunt et [illegible]
[illegible] quia [illegible] humiditatem
dissolui non potest [illegible] facit calor [illegible]
motus et [illegible] liquefactis
humores ibi Balneum iuuat febrici-
tantes [illegible] ibi Et balneum [illegible]
[illegible] humores sunt multi [illegible]
liquefactis illis humoribus facit rigorem
et frigus quia humores [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
rigorem patiuntur et humores sunt
[illegible] [illegible] balneo [illegible] ibi Et Bal-
neum [illegible] calida et [illegible] iuuat [illegible]
balneum sit calidum non [illegible]
[illegible] calor [illegible] ibi Non dubi-
to quin balneum aque [illegible] sit aliquibus
febribus [illegible] non [illegible] ethicis et
ptisicis ibi Si inueneris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt
balneum in aqua [illegible] tempore
febricitantis [illegible] et [illegible] febre
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et corporis sudare et febris [illegible]
[illegible] ibi Scias quod balneum aque [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] affert [illegible]
[illegible] [illegible] nisi post [illegible] aqua [illegible]
[illegible] ibi Et [illegible] post [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] corporis [illegible]
[illegible] [illegible] balnei [illegible] quia
[illegible] [illegible] ibi [illegible] Febricitantes
non [illegible] balneari in febre [illegible] nisi
[illegible] digestionis [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] balneari [illegible]
febrem [illegible] [illegible] nisi post purgationem
[illegible] [illegible] ibi Balneum [illegible] corporis
[illegible] et [illegible] febricitantes [illegible]
non [illegible] balneari [illegible] et ubi sunt
multi humores et ubi [illegible] in
aliquo membro nobili et [illegible]
nobilia sunt [illegible] ibi [illegible] Et
Balneum humores subtiliat eosque
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
grossos humores [illegible] [illegible] corporis
[illegible] ibi Et [illegible] in [illegible] [illegible]
membris sit [illegible] multi grossi humores
balneum [illegible] [illegible] quia humores
qui sunt in febre [illegible] et calorem
febris minuit et dissoluit ibi Corpora

que multiplicem tandem humor quando gi dissoluim seu putrefactionem Balneum alterat corpus ibi Item quendam balo nimorantes inde solutio dissolutur qua a balneo eliguntur sibi nocentibus eat talesque in particula aforismorum xli o

Totum corpus purgatur equaliter balneo majorem sit cum aqua sul phurea nitrosa vel piceca iiii particula hic Balneum aque calide repugnat so mum et in aufert iiii p x in fine Et Balneum quod valet plurimum solutiam pat est residuum in quo generat Avic tertio primi sen iiii c v Anacaos febris non est ut sunt infirmis ne post balneum sudore multo cum nos non utimur balneatione ad evaporandum per balneum ad humectandum et mollificandum cor pus ibi particula in aforismo c v Bal neum sedat dolorem in plenitudine et propter quia invat ad sedandum ibi Balneum juvat juvamento mag no ad sedandum humores retentos in pectore et pulmone ibi c xi Secundum solum adveniens ex flate similiter sicut per balneum et ei inde quando quia hu mor fluit non resolvitur per balneum ibi Ergo sic potest per balneum fit multiplici intentione aut ad dolorem mitigandum ut in fatigatis aut ad fumo sitatem dissolvendum et dissolvendum ut in ef fimera ad humectandum et in [illegible] pu trefacientem et in putridis ut in ethica aut ad mundificandum ut in sordidis et pruriginosis aut ad corpus pur gandum et conservandum ut in sano puris et tunc fit in aqua marina aluminosa vel simili aut ad facile sedandum ut in pleuretica aut fit ad reumatismum restringendum ut in dissenteria aut fit ad fluxum sangui narium providendum aut ad declarandum significat primo viatici tertio de amore hereos dicat quod balneum temperatum aufert tristitiam verumtamen quod balneum ingrediuntur tenentur ad cantandum Balneum semper provocat quod corpus superfluitatis inferiores rie.

Boreas desiccat facit asperitatem et guttur nocentes siccos stringit cor pores dolores tostans et pectus in aforismo xvii Borea sicca ponitur eodem vi aforismo

Bubo In bubonibus cum febre et ventosa et urina declinans ad albedinem fo ris tertio viii c In bubonibus omnes febres ingenerantur excepto effimera aforismo

Calidum est duobus modis videlicet per se et absolute et per se absolu tum in elementis aut per se in modo ad modo aut quia dicitur comparando ad res aliam aut comparando ad medium sin gulis primo c v Calidum infrat patitur circa temperamentum calidum ibi c vi Non omne rubeum calidum i c iii Caliditas incidit et penetrat i c viii Caliditas dissolvit desiccat elevat subtile ii c ii Calidum augmentat in nobis quinque modis aut propter nimium motum corporis aut propter putre factionem aut in febre aut aplite et quia comprimitur cutem caliditate ut in estivali aere aut quia calor clau ditur intrinsecus ut in yeme aut propter cibum similem vel propter cibum calidum aut medicinam calidam ii c ii Calor et humi ditas digestionem operantur ibi Calidum et tertio i Calor naturalis augmentat cum cibus et potibus et propter vinum i c [illegible] Calor naturalis [illegible] in yeme tamen in ita [illegible] xviii aforismo Et Tempus in calefaciendo sim in [illegible] tibus [illegible] ibi Et Calor operatur in corpus plenum et attrahit sa guinem quinque tertio iii Subiectum caloris naturalis est humiditas aerea et aquosa i aforismo xiiii Calor naturalis complexionis temperate [illegible] calor [illegible] ibi Effusus caloris naturalis est temperatus et suavis in sensibus [illegible] et tactum [illegible] nocumentum nec productum [illegible] ibi Et Calor [illegible] et [illegible] putredinibus [illegible] acutus et tactum pungitivus Calor [illegible] aut in [illegible] ut in pueris aut acutus ut dimicibus

ibi. Calor tot' fortior non solum
dissolvit superfluitatem tot' sed etiam
naturalem que corpus custodit ibi.
Dissolutio a medicinis que non [illegible]
a calore naturali solo fit cum solus [illegible]
[illegible] i amphoris [illegible]. Secundo calor naturalis
fortior tanto dissolutio corporis et [illegible]
ibi. Calor naturalis omnia facit sed [illegible]
quia maturat bona [illegible] bona [illegible]
dissolvit et purgat nociva ibi. Febri [illegible]
[illegible] confert et calor non siccus [illegible]
[illegible] c. vii c. Caliditas attrahit
humiditatem corporis ad debilitatem in [illegible] viii
Maxime membrorum. Sicut caliditas generatur
et ei ipsa qua acquirit [illegible] apud [illegible]
Caliditas stimulat animam ad [illegible] ibi.
c. Caliditas dicitur activa qualitas [illegible]
[illegible] et digerit ibi [illegible]
[illegible] v. Et idem in [illegible] c. xi. Calcinatio
Calcinatio fit in eis [illegible]
[illegible] ad siccitatem et [illegible]
complexionibus [illegible] c. [illegible] Calcinatio fit in
[illegible] et siccior [illegible] capitis
ibi c. Calcinatio creat abstractione [illegible]
vaporis fumosi et [illegible] fit [illegible] que
comburit ipsum et destruit [illegible]
in [illegible] viii. Camomilla. Camomilla
confert lassitudini plus quam [illegible]
[illegible] sedat dolorem et lenificat [illegible]
[illegible] Camomilla le-
nit duas res [illegible]
et multa et resolvit res spissas et confert
febribus [illegible] sine [illegible] ibi.
Camomilla confert [illegible] febribus
[illegible] ibi. Camomilla est
[illegible] febribus quod administratur [illegible]
[illegible] ibi. Camomilla confert febribus
[illegible]
Camomilla quando administratur in febribus
[illegible]
forte [illegible] fortior
[illegible] camomille [illegible]
[illegible] et resolvat non ut [illegible] ibi
[illegible] Camomilla non [illegible]
[illegible] resolutionem et [illegible] camomille [illegible]
[illegible] Cantarides. Can-
tarides [illegible] ibi [illegible]
[illegible]
[illegible] Cantarides non solum [illegible] in-
[illegible] et [illegible] ipsius sunt
stricti ibi. Cantarides [illegible] ipsius

Caliditas

[illegible] nauseam. Canicies
Canicies fit quando [illegible]
[illegible] et capilli fiunt [illegible]
albi [illegible]
[illegible] Albedo fit in [illegible]
[illegible] capilli [illegible]
[illegible] putrescit [illegible]
quod capilli albi fiunt [illegible]
[illegible] calor capillos [illegible]
[illegible] et calor [illegible]
[illegible] putrescit [illegible] calore [illegible]
[illegible] vapor [illegible] vapore [illegible]
[illegible] vaporis grossi [illegible]
causa albedinis sicut [illegible] in vapore
[illegible] putrescit [illegible]
et albedo isto modo [illegible] in capillis [illegible] propter
senectutem [illegible] quod vapor
[illegible] putrefactio que
[illegible]
[illegible] putrefactio [illegible] que est
ultima dissolutio [illegible]
[illegible] que fit a calore [illegible]
[illegible] caloris naturalis [illegible]
quod non potest illum vaporem digerere [illegible]
in capillum [illegible] que
[illegible] propter calorem [illegible]
debilitatem [illegible]
[illegible] capilli [illegible] ad
[illegible]
[illegible] possibile [illegible]
[illegible]
[illegible] de calore pilos
et isto modo [illegible] quod color albus fit
in capill' [illegible] aeris sicut
[illegible] fit rubeus [illegible]
[illegible] rubei et isto modo fit albedo
[illegible] aer [illegible]
[illegible] albedo [illegible]
[illegible] albedo
[illegible] aer [illegible] grossius [illegible]
[illegible]
in [illegible] libri de coloribus [illegible]
[illegible] albus propter admixtionem [illegible]
[illegible] fit albedo capillorum propter albedinem
[illegible] sicut in morphea alba [illegible]
[illegible]
pelle [illegible] in morphea albescit
[illegible] albedinem [illegible]

Nota de albis capillis

Cantarides

M[ut]at albedinem istam et canicies [illegible]
[illegible] non nisi albedo [illegible] Item cado
capilli [illegible] albescunt propter materiam aquam ge-
neratam [illegible] complexione i c viii
dicit Capillus [illegible] estate [illegible] Ad
canicies faciunt hec condiciones prima ut
sit porus permanens [illegible]
vel opilatus Secunda ut sit superfluitas
pauca et non [illegible] quia substantia
non [illegible] nec manet [illegible]
dicat [illegible] quod putrescit propter longius
tempus Tercia ut sit [illegible] complexio
debilis [illegible] iv Canicies fit in
temporibus quia tempora sunt loca
[illegible] capitis quia sunt sub cute
duo lacerti et omnibus lacertis [illegible] ibi
Cancer Cancer fit ex cola que propter pu-
trefactionem aut febrem [illegible] colam
nigram [illegible] aqua [illegible] si
[illegible] sit [illegible] super [illegible]
[illegible] Cancer [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Cancer [illegible]
[illegible]
[illegible] Cancer absconditus [illegible]
[illegible]
[illegible] Cancer absconditus [illegible]
[illegible]
[illegible] Cancer radices [illegible]
[illegible]
Camphora Camphora [illegible]
[illegible]

Cantarides [illegible] cantaridibus
[illegible]
[illegible]
[illegible] Cantaris [illegible]
[illegible] Capillus [illegible]
[illegible]
[illegible] Capillus
[illegible]

in [illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] capillo
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] compellunt [illegible]
[illegible] Illud quod in poris remanet [illegible]
[illegible] Capillo
[illegible]
[illegible]
Capillus albus [illegible]
[illegible]
[illegible] capilli remanent [illegible] figurata
[illegible] Ca-
pillos non [illegible]
[illegible] Capillus [illegible]
[illegible] corporis
[illegible] Capilli et
[illegible]
[illegible]
[illegible] Capilli [illegible]
[illegible]
[illegible]
Cattarri In senioribus fit cat-
tarrus [illegible]
[illegible] In senioribus cattarri [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Cattarrus [illegible]
[illegible]
[illegible] cattarri solent esse [illegible]
[illegible]
capite [illegible]
capite [illegible] cattarrus
[illegible] Caro Caro [illegible]
[illegible] corporis
[illegible]
[illegible] Caro [illegible]

quod non reperitur in corde solum ipse s(ed)
reperis carnem partem invisibilem [illegible] [C]on-
stitutus carnis sit ad voluntatem [illegible] saniet
ibi ca. vii b. [N]atura carnis est tenera et
rara et humiditati vicina ut dicit [illegible]
plurium. [C]aro que alba fit [illegible] suff-
p[illegible] [illegible] ut in morphea non
potest tamen mutari in carnem rubeam
i. [C]aro est in toto corde ad recipiendum
ipsum sit si quis recipiat se parvis per
frigus. [I]tem custodit corpus a
rebus duris cor occurrentibus. [I]tem
ipse sui humiditatem corporis inspirat
mestate i. [illegible] imbibit i.
[C]aro sancta non potest generari in vulneribus
nisi [illegible] [illegible] superfluitatibus [illegible]
[illegible] cum desiccatione [illegible] cum [illegible]
desiccatione in [illegible] c. iv. [C]aro non potest
[illegible] nisi [illegible] [illegible] p[illegible]
corporis [illegible] i. li. iii. ca. iii. c. i. [illegible] sunt
carnem in vulneribus non posse generari
quibus mala [illegible] ab aliquo membro
vel ab omnibus membris fluit i. [C]ar-
tilago non magnificatur [illegible] quando ca[illegible]
cum [illegible] que [illegible] comedit [illegible] equa-
litate tunc [illegible] eius non est in acu-
tis c. vii b. [C]artilago est minus
[illegible] osse [illegible] li. i. c. iii. c. [C]aseus
constringit ventrem et aqua eius la-
xat. lib. iii. c. vi b. [C]ausa [C]a-
nis morbi et qualitas sunt motus
[illegible] [illegible] [illegible] cor [illegible]
tans [illegible] magis [illegible] [C]ausa
ante [illegible] morbus [illegible]
a mor. li. ii. c. i. c. [C]ause extrinsece
sunt tres [illegible] ut [illegible] percussio-
nis et [illegible] repletio [illegible]
putredo in [illegible] c. ii. b. [illegible] me
p[illegible] [illegible] [illegible] non ca-
[illegible] in [illegible] [illegible] a [C]ause
confirmantes sunt similes eis quos
confirmant [illegible] ibi. [C]aulis [C]au-
lis quanto magis coquitur in aqua
tanto magis aqua illa plus lax-
at ventrem et [illegible] plus [illegible]
iii. c. vi. c. vi. [C]aulis solvit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] purga-
[illegible] [illegible] [illegible] xvii. [C]

[M]edici utuntur caule ad purgandum
ventrem in clisteribus ibi. [illegible] cer-
[illegible] qui accipiunt aquam caulium
[illegible] [illegible] quod illa aqua [illegible] a ven-
tre humidi que sunt [illegible] in stomacho in-
digesta [illegible] ibi. [A]qua in qua co-
quitur caulis aut [illegible] lavat corpus
[illegible] non [illegible] i. acuto [illegible] c. iii.
[C]erebrum [C]erebrum non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non dissolvitur in [illegible]
vi b. [C]erebrum est calidius et humidius
[illegible] et [illegible] mollius [illegible]
ibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] animalibus [illegible] medulla [illegible]
[illegible] est calidior cerebro. [I]tem
[illegible] [M]edulla cerebri [illegible]
spinalis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cerebri sit frigidius cerebri [illegible]
in aliis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] calida [illegible] [illegible]
[illegible] sanguinea [illegible] est
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [I]tem [illegible] medulla est sup-
[illegible] [illegible] ossis spinalis [illegible]
complexionis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] medulla
eius que est superfluitas [illegible]
[illegible] [illegible] [I]tem [illegible] laborat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] membri [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cerebro [illegible] eius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
calida non [illegible] cerebri [illegible]
[illegible] ei [illegible] [C]erebrum est
[illegible] [illegible] non fit [illegible] sanguine
[illegible] [illegible] sanguis [illegible] eius [illegible]
[illegible] [illegible] i. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] individuorum
[illegible] sit cerebrum non [illegible] superfluitas [illegible] est
membrum radicale [illegible] [illegible]
[illegible] que [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ocia scilicet ut temperet quem caliditatem cordis et non intrinsece ex completo calida cor-
dis temperetur in sua radice aperte
cerebri sed tempat sanguinem ebullientem
a corde et incrementum dicte innatibili co-
texto corporis et sensus Cerebrum ca-
lidum ut sua frigiditate resistat calori quanto
in ipso corpore fantasmatis quanto
in ipso caliditatem et frigiditatem Et contra
loquantur de compositione alibi de cerebro
scilicet calidum ipse duabus causis primus
super calorem sanguinis ebullientis
a corde et salientis ad arterias in retibus
tendentibus cerebri Alia et amplius aliud quod
continue cerebrum patitur cum fantasmati-
bus et ista in cerebro scilicet calidum in-
tellecta et hic intellexit Galienus primo modo
scilicet cerebrum minus calidum intellecta et hoc
intellexit Aristoteles et hec distinctio confir-
matur per dictum in libro de essentia et spiritu
sentiendi quod in cerebro scilicet frigida tamen calida
post et ventre de sua cum grandiditate et que
est quando in dictum mensuris Separatis anti-
or cerebri scilicet frigidior parte posteriore in de ge-
neratione et vi b Cerebrum debet loci frigidi iux-
ta locum cordis et cerebro ipse sua frigidus fer-
verem et ipse sui virtute addita in-
dica in de animalibus et inter c viii Cerebrum
calidum repletur cito humiditatibus et
calidum attrahit tegeri cito viii Cerebrum
non scilicet constitutio ut sit frigidum et sicca
ubi cito de vi Cerebrum ad omnia dilucibus
cerebrum futurum manifestat unde ab immo
moderatum membra inferiora co-
tendunt enim a multis frigidum ibi Cerebrum
in sompnia quievit ubi vigilis con-
tinuo facit actum ibi Cerebrum consuetum
ad omnibus in suis considerationibus in-
terea particula promiss. c iii similiter dicit
quod cerebrum sit frigidum ut in frigidis et
humiditate superfluitas caliditate et
sicca et ceteris nocumentis et sic cerebri
constituto ibi Sed Galienus quod cerebrum scilicet frigidum
et humidum ut in frigidum et humectatum
istud quod facit necessitas assiduitas moto

cerebri ibi in textu c viii Et sic concordat
cum Aristotele quod cerebrum sit frigidum Cerebrum
propter os frontis velocissimo patitur viii
metaphysice c viii Propter hoc nobis intrinsece
vento sicut vel medietas ceterum
non debet poni in capite cerebri
vel in sinu pelli nisi precedente
generatione forti vi metaphysice c iii Cerebrum
comestum nisi post assertum ma-
gnum facit ubi titulum in metaphysice c 3
Cera colata scilicet glutinativa opi-
lativa pororum tamen tunc colatur coro-
niat istud quod scilicet in ea Avicenna de-
mentibus iiii b in c v. Cera Cera
est duplex una scilicet que amara et e-
illa que creatur ab apibus ge-
neratur ab absinthio Alia scilicet que scilicet
de melle in quo scilicet superfluitas
aquosa in quo non scilicet caliditas
neque siccitas i c eiusdem et hec
due non admittunt supportum sicut
ut opus suam per absolutionem Cera
scilicet que abluitur et colatur et est illa
que est supra de melle in quo est
superfluitas aquosa in quo non est
caliditas in illa ibi Cerusa
Cerusa ad stomachum veniens mortem
infert Dedi facit crispos crines
viii metaphysice c vi c i Omne quod ad
quod est veri et vere veri et est in ipso ne-
cessario sepe non scilicet ab aliquo
nisi de sensum ii de ce diebus
c i b Cibus Cibus unicuique cor-
pori veniens scilicet res in quantum possibile
scilicet ut assimiletur corpori in isto iste i
Ad hoc ut cibus mutat in essentia-
lia requiruntur sed Galienus li de virtutibus
naturalibus primum ut fiat cibi appo-
sitio hoc vero ab debito opposito secundum ut
fiat processus i mutatio et est vo-
cat adhesio tertio ut fiat
perfecta assimilatio Item Galienus i eodem
li circa primum Cibus qui nutrit
et ne cibus Cibus qui scilicet in membris
vel in isto vel in ventre vel quod est

futurus cibus et non est cibus nisi
sub conditione. [illegible] digesto
fuit ibi. Cibus dum digeritur
semper et fricat dum autem nutrit
talem facit sit liquida cum inflam-
menti ipsum augmentant ibi. Cibus
differens caliditatem ipse augetur
et caliditas augetur per accidens
cum quanta est superficies tum alteri-
us facies sic quanta et cibus differens
calorem tanta et caliditas. Dicitur
in sexto decimo quod alimentum cum non
digeritur est nutrimentum in potentia cum autem
actu nutrit et est copulatum membris
est nutrimentum actu. Cum cibus fri-
gidus digeritur qualitas frigida
durat dum autem fuerit digestionis
consequitur sanguis ex eo calidus
generatur et nutrit corpus et fit
caliditas ibi. Cibus calidus ibi in corpore
operatur actu secundum [illegible] in tercia.
Cibus intus corporis agitat et cibus pa-
titur a potentiis quia agit in eo
a quo patitur ergo cibus agit non
nisi alterando ergo cibus alterat ibi.
Cibus medicinalis [illegible] approxi-
mationem et elongationem status in
[illegible] c v a. Cibus in primo quousque
desiccatur cum acceperit ab eo amplius
[illegible] retinetur et cum magis desiccatur
digeritur quousque calidus cibus [illegible]
[illegible]. Caliditas intestinalis
non est eadem cum radicali [illegible]
[illegible] ad formam [illegible]
[illegible] arguas [illegible]
assimilatio [illegible]
sunt eadem. Dico quod male ar-
guis primo [illegible]
non sunt eadem quia [illegible]
[illegible] eadem qualitas et
sic dicam quod cibus intrans et
corpus nutritum sunt diversa [illegible]
et sunt eadem secundum qualitatem [illegible]
quia [illegible] in cibo intrans [illegible]
[illegible] accipit [illegible] formam [illegible]
[illegible] formam. Cibus [illegible]
[illegible] corporibus [illegible] notamus

[illegible] et [illegible] i. laxativa
et [illegible] ut [illegible]
et ponit tamen quia [illegible] cibum
[illegible] quousque digeratur i. [illegible]
in c. [illegible]. Non [illegible] infirmi
[illegible] ut [illegible]
ibi. [illegible] sibi [illegible]
[illegible] et reponit in locis vacuis
et digerit ipsum et [illegible] ipsum ad [illegible]
[illegible] et ut [illegible]
[illegible] in membris aliquis [illegible]
et [illegible] complexionem eius [illegible]
complexionis sue [illegible] c. xiiii. [illegible]
[illegible] bonus qui non [illegible] digeritur [illegible]
[illegible] malus et [illegible]
ibi c. xviii. [illegible] qui non di-
geritur generatur superfluitas mala
que non [illegible] in aliquo ibi c. c.
xxx b. [illegible] melior
[illegible] medicamentis ibi c. xxxvi.
Non solum [illegible] accessionem [illegible]
[illegible] in accessione [illegible]
c. ii. [illegible] complexionem
[illegible] accessionem
febrium [illegible] ibi. [illegible] non [illegible]
[illegible] intelliguntur in febre
[illegible] ethica [illegible] in
paroxismis subtile [illegible] i. [illegible]
[illegible] qui [illegible] non [illegible]
[illegible] hora accessionis in febribus
[illegible] sua advenit [illegible]
[illegible] et [illegible] infra.
Cibos [illegible] mala qualitatis
[illegible] ita quod sint [illegible]
[illegible] c. x. [illegible]
[illegible]. [illegible] non [illegible]
[illegible] aqueos [illegible]
[illegible] et fit prima [illegible] plurimum
[illegible] congelant [illegible] sint [illegible]
[illegible] actu [illegible] causa [illegible]
[illegible] et [illegible] ibi primo [illegible]
c. v. c. [illegible] vini non [illegible]
[illegible] et ut superfluitatem
[illegible] c. vi. [illegible] non
[illegible] consequente [illegible]
[illegible] in [illegible] superflua.

ibi est quando indigestio. Dicit ysaac vi ma
teria ipse dicit quod nisi esset delectatio
Alia contingunt abhorrent . Dicit
quod cum ... coitus ... propter ...
... sic intelligit Hal. ... de
... et sic intelligit ysa-
ac ... sic inveniuntur quod
coitum assuescunt vene et arterie
dilatantur et intus ... corpus ... co
... vel inferiora ... ¶ Colica
In colica et abhominatio et vomitus
... corporis vel inferiora ... a
Colica ... distinguitur ... ve-
nis ... colica et plus ... vere ...
dolor ... et ... colice non ...
... ibi ¶ In colica ... enat
... parte ... non solum miti
gat ... In colica fit dolor
... ventositate penetrante
in subtilibus intestinis ibi ¶ Ven
tositatis ... colicam ... creatur
... in intestino ... et ... si
grosso et ... et grossa ventosa
... membris et ... potest ...
ibi ¶ In colica ... et ... pre...
... in intestinis ...
... et ... grosso
... ¶ ... mollifi
cata ... colica ... in ma
... ea ... ibi
Color ¶ Color et ... sit
... intus medicinam in ...
... ¶ Color sicut ... me
... ... calida
quanto albior tanto ... calida
et quanto rubeundior tanto magis
calida ibi ¶ ... contra me
... quia quanto magis alba
tanto magis frigida et quanto magis
rubea tanto magis calida ¶ Color
sanguis ... pinguior rubeo non
claro ¶ Color ... pinguior
rubeo claro ... ¶ Color cor
poris ... humorum ostendit

si non in profunditate ... habu
erit ... ¶ Si sanguinis in
toto corpore fit flavus erit in loco
apostemoso rubeus et si in toto corpore
rubeus erit in loco apostemoso de
clinis ad nigredinem ... cura ...
... ¶ Alteratio coloris ... exterio
... et ad nigredinem ... sit ex
superfluitate victorie frigoris super
sanguinem et propter hoc sit sanguis
magis ... in prognosticis ¶ Colera
Colera nigra in melancolia ...
et sicut ... sanguis ... et ...
... ¶ Colera rubea et multo calidior
et siccior sanguine ¶ ... flava ...
... colera rubea ... pars
... superior qui tendit ad ...
... maior ... inferior ...
... ¶ ... dicit
Hal. ... colera ... a
... superflua eius color et sicut
... ¶ ... colera ... albe
eius color ... rubeus et ipsa
e clara et pura ... eius color
... ¶ Colera
... color et similiter porro non
... in ... et sit ex ab...
... ¶ Colera rubea non ...
nisi ... in supremo ...
... manserit ...
longo tempore ¶ Colera similiter porro sit
... indigestione ¶ ... angustia
sollicitudo ... minuto ...
... colera rubea ... minuto
... colera rubea ...
¶ Color rubeus ... et ...
... colorem sanguis ... et ...
coleram rubeam ... ¶ Colera non sit
nisi ... calida et sicca ¶ Colera
rubea distemperata ... evapo
... ¶
Colera ad ... tendit et ... ¶
... passionem magnam ... aut ...
... aut ... et angu
stiam magnam ¶ Colera citrina facit

Dacaude febres acutas ypprost i t v.
¶ dicaptitudine humor colica z in
ratet sup os stoi ppt sualcuitate
in ea ptcula prost t vi ¶ Cola inter
cetos humores z vincens mctoria
uehementi ibi ¶ Cola que z uehement
inbedinis in febribus tal... fetid
or... digesta ¶ digesta no z uehe
ment... z non z yrca mor
... pena fetol ... acutor ... ypl
¶ Cola prassina ... in sto ...
abos ... olerid qui non ...
... tepe porri z aly ...
... abs... ab... ppt alig
... z ... adiun
... int intestina ypprost t vii
¶ Cola prassina sigt calorem ...
... ibi ¶ Cola
nigra z ea ... resolutionis e
... qua z grossa ppt nigra
... immistat in membris et
opilatur z ppt hoc fit ... ead
...nis ypprost t v ¶ Cola nigra
... purgatiua ... ppt
... sicut ... suprs
ppt ... in affo ... ¶
Cola nigra z purgatiua uehe
ment... qua ... negmos
... ibi ¶ Cola nigra z ...
... solus portat ...
... ibi ¶ Cola nigra ...
... egestione e ... z ...
... z ... ...
... affo xxi ¶ ... a cola ...
... inchoauit impole ...
... sanitas ... iste mor
... no dissit
ibi xxxii ¶ Colca nigra z ...
... acuto in t viii t ¶
¶ Confidencia ¶ medicus ... egro
... plus confidunt z in eius
manib... se committunt ille plus sa
nat egritudines ibi ¶ Confortatio
differt confortatio z ... ...
confortatio addit in ... ...
... z ... manat z ... ...
tibus ... z ... ... q ... ... i t
¶ Comixtio ¶ Terra non queritur

Ad carnem hominis sine ... me
dijs ... t xi a ¶ Elementorum que ...
sant ... ad carnem hominis
... quam res ...
in assimilatione ... ...
elongate tarde i ¶ ... non
q res que sunt mag... similes
corpi humano in complexione z ...
... z non ...
p compositum ... z ...
... p compositum ... elong...
similem aut ppt ... ... elong...
in ... passim...
... patiatur ... uirtute ...
actiua ... z ...
... passiua uocat medica ...
... qua ... aut
totam ... aut totam substanm
ppt ... ...
... aliud ... ...
... elongatum ...
... ... ¶ Congelatio
Congelatio ... e ...
... z fit ... ...
... ...
¶ Congelatio toti corpi ... z ...
... pedibus z manibus ibi
¶ Congelatio ... ac...
... ibi ¶ ...
... ... tangunt
congelat ... tangitur ibi ¶
... congelatio ... ...
z ... ¶ Commixtio
Duplex e commixtio una ...
... z ... fit ...
z e ... ...
aque ¶ Alia e ... ...
... z ista fit ...
... z ... ...
¶ Corruptio ... ...
qui ... corrumpi ... ...
... iste qui tarde ... ...
... in acutor ... xvi
¶ Corruptio ... fit ... ...
... ppt passionem in ore stoi ¶ ...
ppt malos humores ... ...
in ore stoi ¶ ... ppt ... ...
litate i ... ¶ Complexio
inuenitur ... ...

absque complexione equali li. 1 co. 2 c.
Anima vero complexiones cognoscere primo
oportet enim scire in complexione constitutione
complexionis equalis quia hac cogni-
ta facile cognoscimus que reliquarum
complexionum augmentatur vel minuatur ibi
c. 4 c. Oportet ut scientem complexio-
nem inquirendo ab unoquoque membro
corporis c. 6 c. Complexio non est semper
similis rei [illegible] sicut quidam
existimant [illegible]
[illegible] ibi c. 6 c. Et
membra simplicia non sunt possibilia ex
nisi per complexionem propriam compositam
ex quatuor elementis 1 de in me. ter. 1 c.
Complexio est substantia corporis secundum eius i-
[illegible] complexio secundum naturalem [illegible]
[illegible] nominatur [illegible] complexionem
[illegible] c. 3 affo. 2 Com-
plexio unius membri frigidi [illegible] complexio
alterius membri [illegible]
c. 3 c. Complexio unius membri est alia
a complexione alterius 1 c. 20 c. Compo
Compositio morbi a simplicibus morbis [illegible]
[illegible] c. 1 Primo est con-
siderare febres simplices [illegible] compositas
2 de c. [illegible] c. Et febres continua co-
posita [illegible] difficilis cognitionis
ibi [illegible] Ad cognitionem febris composite non
[illegible] continentia
ibi ter. 4 c. Cum febris [illegible]
compositam possibile est [illegible]
quam prima finiatur ibi [illegible] c. Continua
febris. Et febris continua [illegible] una que
est [illegible] ut terciana cotidiana
[illegible] continue et prima fit in [illegible]
alia 2 [illegible] 4 c. Consolidatio De
[illegible] consolidantur [illegible] ut in
[illegible] cum equalitate ibi Et
Balaustia [illegible] et
omnes [illegible] consolidant ibi
Per medicine consolidative [illegible]
[illegible] operatione [illegible]
[illegible] ut eis [illegible]
ponatur et [illegible] consolidative [illegible]
ibi c. Et [illegible] medicina
consolidantis prima est que conso-
lidat [illegible] et illa est que [illegible]
[illegible] cum equalitate
et [illegible] ut labia vulneris

consolidatur ut thus balaustia [illegible]
et similia. Et alia que est [illegible]
est illa que tamen [illegible]
[illegible] consolidationem [illegible]
ut est [illegible] et similia. Membra [illegible]
[illegible] non consolidantur [illegible]
Cotidiana febris. Et febris cotidiana
non incipit [illegible] prima
[illegible] 2 [illegible] v c. Contrarium De
contrarium [illegible] contrario [illegible]
[illegible] 3 affo. in [illegible] Res naturales
cum similibus custodiri [illegible] et que
sunt contra naturam [illegible]
ibi. Alia quorum [illegible]
[illegible] aliud ut [illegible]
[illegible] et [illegible]
ibi [illegible] c. 1 [illegible] que
[illegible] non impedientes
[illegible] ibi [illegible] que
est tota substantia. [illegible] medicina
melior est [illegible]
sanguinis [illegible] que
fit [illegible] pinguoso [illegible]
[illegible] ante [illegible]
[illegible]
pelle leporis aut tela aranee aut
[illegible] sunt pili leporis
meliores [illegible] c. 1 c. Consuetudo
Res que sunt [illegible] consuetudo sunt
laudabiles et que [illegible]
2 ter. 1 c. [illegible] subita ad [illegible]
[illegible] consuetudo [illegible] natura
[illegible] 4 c. Oportet
ut [illegible]
in sanitate [illegible]
Consuetudo est [illegible] acquisita 2 de
c. 7 c. Cor. Cor omnibus membris
plus [illegible] et plus eis [illegible]
1 de [illegible] c. Cor [illegible]
[illegible] ibi. Calor [illegible]
[illegible] sinistro cordis est maior [illegible]
membris reliquis 2 [illegible] c. Cor
[illegible] est
[illegible] 4 [illegible] c. 8
Cor est fundamentum et fons ca-
loris [illegible] et [illegible]
[illegible] pessime complexionis cordis
[illegible] Vulnera in corde [illegible]
ad [illegible] cito morti [illegible]

ppt sanguinis effusionem maxime
si fit in summo parte ibi. Choreis
sequentes completum cordis et ideo a
calore cordis procedit virtus et sensi-
tiva in tex. iiii. Cholera (?) ...
et cetera non solum [illegible] calo-
rem innatum [illegible] spiritua-
lium [illegible] subitam ... ibi C
[illegible] et [illegible] quod ... cordis
cordis et cetera et quod ... mon-
te et manifestantes sunt ... in cor-
de et [illegible] partes ad ... pond
corporis et ... eius ... sibi
... et ... ibi. Illi ... subi-
to moriuntur effunduntur subito san-
guines ad corda ... ibi. Corisa.
Corisa et catarrus a cerebro ...
et ... frigide ... in ...
a mor ... xiiii. Corisa et catar-
rus ... et frigide accidunt ibi.
Catarrus [illegible] ... in ...
descendit. Corisa ... descendit i-
... in catarro ... tra-
... ibi. Et
medici vocant corisam ...
alba ... naribus
in ... c v. Catarrus ...
descendens ... ibi. ... co-
... in ...
... ma-
... materia catarri e
... alias ...
ibi. Catarrus est ... morbo ...
... quam corisa.
Corrosiva medicina sunt corro-
siva ... que super ...
... corrodunt ut sinapis ...
... Corrosivam sunt que
... corrodunt ut ... c
... herpes formica erisipila ...
... corro-
corrosivo ... c x. Medicine cor-
rosive supra in corpore putrefacit
... et ... sic
et postea putrefaciunt ... c xi.
Medicine corrosive ... sube-
... non ...
... vna ... ca ...
... Alia ... medicina
... supra ... ibi

- ... corrodit non ... corrodit (marginal note)

Cutis. Cutis est ... media ...
... et sic ... et molle et ...
... palma est ...
... i.
... v. Cutis est media inter
... ca...
... Cutis ...
... sicut ... sanguinis
sicut ... i. Compara ... omnibus ...
c ... maxime ... in ...
in ... Non est possibile ut
... et ... in ...
in ... c viii. Et ...
c ... Cutis ... pt ...
sicut ... est ... et ...
est ... in ... Nota
... cutis ...
... ubi. Morbus est ...
... pt ...
... pt ... cro-
... i.e. ...
ad ... xxvi. Crepitudo.
Crepitudo fit aut ppt ...
... aut ppt ... ...
... aut ppt ...
... aut ppt ... cutis
... in ... c viii. Crisis.
... i. c
... vult quod ... qui
sudavit die xxviii et ... tota
est febris et completa est ... i c xi.
Et in die nona apparet ...
... non pt compleri ...
in die ... ibi. C
... c ... cius ... quod ...
... quod ... ibi.
Illud quod ... pt ... incomple-
tam ... et ... inpro...
... febrem ibi.
... quod ista est ... nota
... febres sunt ... in
... sed ...
et in ... sit maior
... et ideo maior ...
fit dolor maior et febris fortior

Item ista est causa quia status est recessionis morborum quia natura materiam elaborat in digestione materie et digestione calefacit et fit maior ebullitio et ista ebullitio evenit circa crisim ut dicatur i. et addit quod in crisi bona fit ista ebullitio procedens a calore naturali non febrili. Alteratio que est circa crisim fit sex modis aut subito ad sanitatem et hec secundum membra species alterationis et propter hoc nuncupatur nomine crisis absolute aut fit alteratio subito ad mortem aut fit alteratio paulatim ad sanitatem aut paulatim ad mortem aut composite ut si fiat subito ad malum tarde ad mortem aut subito ad bonum tarde ad sanitatem et isti quatuor modi non appellantur crisis nomine absolute dicit c. i. et.

Si in prima die aegritudinis i. ceciderit in die prima bona completa appareant fit febris unius diei, si vero crisis in die iiii fit et ut non fit unius diei si magis inquieta dicitur enim est crisis in die septima et hoc si motus materie est velox aut in quarta si motus materie est tardius quia ut post sumi febris impleat crisim ibi.

Crisis que fit post signa digestionis completa est melior. Crisis laudabilior non fit nisi in statu aegritudinis et quanto propinquior tanto laudabilior ibi. Et non tamen contingit ut veniat crisis ante statum propter fortitudinem aegritudinis aut propter acuitatem materie aut propter velocitatem motus aut propter rem extrinsecam advenientem dimittitur crisis a crisi laudabili ibidem. Crisim est necesse ut fit evacuatio plurima et copiosa aliquo membrorum ibi c. iii. d.

Non fit crisis nisi cum digestione ubi textus viii et alteratio que fit subito ad sanitatem est maior species crisis in dicta crisi c. i. et alterationibus completissima est que fiat in certis diebus crisim. Non fit crisis in hora sua nisi quando signa digestionis que sunt in urina sunt matura ibi.

Crisim ante horam suam nuntiant mala signa quia cognoscitur hec tempore secundo quod laedit rem quia indigesta ibi. Non enim signa crisis sunt laudabilia si apparent in die crisis et si crisis non est prima sequitur mortem vel aliam molestiam i. afforismorum c. vii. et textus c. xvi.

Crisis est velox morbi motus vel ad mortem vel ad salutem dicitur in ii afforismorum viii. Crisis fit cum natura a bonis dimittitur vel vincitur ut ad completionem sit parata ibi. Crisis patitur morbus cum crisis pretenditur fit in iii vel v plerumque in quarta ibi.

Crisim rebus non convenientibus nisi sciatur quid per non [illegible] ad [illegible] secundum. Crisis sit crisis [illegible] indicatur quod precedit ipsum [illegible] sciendum quod nomine crisis sumitur aut communiter morbi quia natura aut sumitur abbreviatione sequente istum motum secundum primam significationem differt ut sciat crisim cum febre. Et dicit c. i. [illegible] ut [illegible] sumitur bellum quo quasi etiam actio [illegible] vocatur crisis quia est quod autem dicat iii sum canone

Et nomine ... c. i. in fine. Crisis nomine dicitur a quodam genere crisis secundum supplementum placitorum ut quando disputantes et iudices sunt quod [illegible] velit vincere sicut et [illegible] propter hoc dicitur [illegible] et crisis

Secundo nominatur per vim dictionis velo-
citatem que accidit in egritudinibus
circa ipsam et facit mutationem crisis
unde est quod medici vulgares dicunt
quod crisis est natura sicut et significat velo[citatem]
iudicium. Et dicitur iudicium ad metha-
phoram hominis positi ad iudicium
in causa sanguinis de quo timet. Alio
modo nominatur ab evacuatione seque-
nte velociter et tunc nominatur sepa-
ratio sive alteratio unde dicit Avicen-
na in [illegible] capitulo de crisi. Crisis inten-
tio est separatio rerum corporis et altera-
tio que fit subito ad statum sani-
tatis sive egritudinis et ista fit
per evacuationem aut contrariam fit
virtute expulsiva unde Galienus
per actionem expulsivam [illegible]
que facit in egritudinibus crisis
unde facit mutationem motu expulsio-
nis separatione sive alteratione et sunt
ista verba sua [illegible] ordi-
nem quia primo intus expulsiva
operatur secundum ut a corpore separatum
ab corpore alteratum adeatur
sanitas vel egritudinis. Et no-
ta quod crisis primo modo dicta se habet ad
statum egritudinis sicut se habet mo-
tus velox qui fit per generationes qua-
litatis admirationem velox enim
motus fit alius subito [illegible]
[illegible] crisim tangit ipsorum
in [illegible] crisim que [illegible]
evacuatio [illegible] vox dissonat vel per
quod tangit crisim dicto modo
et alium per quod tangit [illegible]
rem brevem et subitam interpre-
tationem evacuationibus et est glo-
sa [illegible] super illo [illegible]
acutum [illegible] subitum et per
[illegible] Galienus ij afforismorum [illegible]
crisim difficilem crisimque sit
crisis est velox motus morbi
vel ad mortem vel ad
sanitatem [illegible] velox motus morbi tangit
crisim primo modo dictam et dicit
in [illegible] tangit crisim secundo
dictam. De ista crisi secundo modo dicta
dicit Galienus ij de crisi diebus c. iiij quod
crisis fit motus vel sine [illegible]
[illegible] et non quod dicat motus ve-
lox motus [illegible] et [illegible] velox
ad statum morbi qui paulatim
consumunt. Et dicit motus morbi
quia morbus primo [illegible]
[illegible] et inquietudo [illegible] autem
[illegible] mor[illegible] abenis [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] mota [illegible]
crisis motum morbi et non nature.
Crassus. Crassi [illegible] qui
sunt crassi [illegible] nativitate
sue in afforismo [illegible]
[illegible] quia in crassis
ibi. Crassorum corporum vene sunt
anguste et [illegible]
sanguinis. Crassorum etas [illegible]
[illegible] et paucis [illegible]
[illegible] [illegible] aut non sit ibi.
Cronicus. [illegible] egritudinibus
[illegible] timor [illegible]
propter longitudinem egritudinis in
[illegible] prima [illegible] c. vi. Crudus.
Cruditas [illegible] quod [illegible] non separatur
in acutis c. vi. Cruditas non
nominat nisi [illegible] non [illegible]
[illegible] non sit possibile quod [illegible]
[illegible] corporis ibi c. ix. Cli-
stere. Clistere in eis qui sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad intestina [illegible]
Clistere [illegible] sunt [illegible]
intestinis [illegible]
[illegible] [illegible] Cyrede
[illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] sanitatis

Debilitas fit propter nativitatem
[illegible] aut propter laborem
aut propter dolorem aut propter aliqua
aliam stimulum ij acutorum c. va.
Desipientia. Desipientia post
sanguinis fluxum est mala et [illegible]
sola peior aut [illegible] spasmo
[illegible] afforismo iv. Desipientia sit [illegible]
[illegible] propter [illegible] [illegible]
ubi v afforismo. Desipientia [illegible]

/. dicit [illegible]
crisis fit per [illegible]
tangit

cum infirmus loquitur et facit ea
que non oportet ibi xiiii eiusdem. Coadu-
nacio / Coadunatio est in pillulis(?)
et vesicis(?) de natoribus dubitat
cuius de aliis rebus est vana quia
nichil relinquitur egro sed po-
nat pura i. Cruentus. Materia
corrupta generantur dentes est super-
flua debilis in tegni c. xxx. Desice-
tio / Desiccatio cibi in aliquibus no
est propter debilem calidum sed propter grand[illegible]
so de q. c. iii. Debilitas quibus
fit desiccatio non desiccant nisi
tum vincat frigus in eis ibi et de
desiccatio cibi que est virtute naturali et
alia iii de ac. et mor. c. vii. Diu-
turnitas / Diuturnitas operis rerum que
continentur et habent ipse que
sunt similes in virtutibus suis facit
esse inquietudinem in acutorum xiiii.
Indigestio / Nimium fit in die indicativa
alterius maioris expectatur crisis de-
cima primo sequente et nono alterius
maximam quod sunt signa digestionis
in urina apparendo et aliis completa
i. de cr. c. v. Superfluitas constitutio-
ne quantitate digestionis in primis die-
bus eorum principii egritudinis et
qualitates reliquarum eorum est sua-
rum ibi c. vii a. Et in acuta se-
die appareat signum tercie digestionis
fiet crisis in die vii sequente ibi c.
v a. Et in longis fit crisis die vii et
dies viii est similis ei ibi libro iiio c. i.
Egritudines que non solvuntur in die xi
solvuntur in die iiii et que non solvuntur
in die vii solvuntur in die xi ibi.
Differentia / pugna in febribus crisis
fit usque ad viii et minuitur usque ad
xv et fit debilissima usque ad qua-
dragesimam et sicut pugna debilitatur
paulatim fit dies crisis debilitatum
ibi. Confectio cibi dicitur eius
est quedam digestio sine mutatione sui ad
qualitatem ... de ac. et mor. c. vi. Calor
Calor digestionis sicut ... dicitur
quod calor et humiditas digestionem operantur
ibi i c. xiiii. Digestio et augmentatio
et solidatio fit per ista instrumenta quibus
quibus completur calida et humida est

quia digestio super nutrimentum non est ...
conversio et mutatio ibi. Digestio fit
in profundo stomaci virtutibus c. vii et ... digestio est solus de-
et non fit nisi a calididitate et humida coctoni
non acuta et tenebrosa sicut est
caliditas febris quia caliditas humida
vaporosa est sicut caliditas naturalis
que est in corde in acutorum tertio iiio.
Digestio fit duobus modis primo ut
digerat unumquodque membrum nutrimentum
suum et tendunt et facit ea sane
ut inde nutriatur et sic digerit sta-
tim primo ut digerat ipsum nutrimentum et po-
nat cum inter bonum et malum
et sic digerit cum secundo fit secun-
do et sic digerit in febribus humorum
corruptionem ut evacuet ipsum in
hora crisis in tegni c. xxx. Cum ...
Contrarium calidum et humiditatem
ipsius digerit medicine digerentes
sicut est cassia fistula et liquiri-
cia et cinamomum in tegni c. xxxviii.
Ut sciamus melius et facilius natu-
ram digestionis primo videamus quid sit
digestio et scilicet quod digestio per diffiniri
in quale causa efficiente ante que
de finali. Et primo modo tunc est una
diffinitio omnis digestionis que sit a
calore innato sive nativa aut super-
flui diffiniendis. Sit digestio est alteratio
a calido et humido terminabo habens
... de ac. et mor. c. i. Sententie
cum quia digestio humoris humoris mali
fit aliquando per calidum aliquando per frigidum quia
dicta est per frigidum ... digestio
fit a calido et humido tamen
si agente pura fit tamen a frigido ...
tamen abagente instrumento ipsum
in alteramentis vel dicitur quod digestio
naturalis fit a calido et humido tamen
per se si vero vel dicitur quod humor ca-
lor naturalis fit calidus absolutum
et frigidus in humoribus peccantibus in multa
caliditate et fit humor calidus
plus debito digeritur a calido et
humido alterius frigida tamen in humoribus illis
et tamen calor naturalis digerit humorem
intensum complendo partes igneas
calido humore et complexa ignea

Nota bene de digestione

sit humor remissior et sit frigidior
et isto modo aqua bulliens cum ignie
deposita quam quando movetur nisi fiat quando
motus ipse calefaciat ut prius
aqua rarefiat et rarefacta fumi
ignei exalant. Alio modo digestio
diffinitur a summo sic in aforismo et quia
alius est finis digestionis tibi si-
militati et alius supplementum et sic
notitia potest habere alia et alia est effectio
digestionis finis aut digestionis tibi
similati est non materiam sed formam
speciem et substantiam ut dicit auctor quarto me-
theororum et hec digestio diffinitur sic. Di-
cit Avicenna quod hec in methororum sic.
Digestio est perfectio naturalis a proprio calido
ex oppositis passivis. In diffinitione
ista tangit tria scilicet formam sive genus effecti-
vam materiam scilicet formam sive genus cum dicit perfectio
effectus cum dicit naturalis a proprio calido
et intrinseco quod finis est effectus unum qui
est aliud speciale quod tangit cum dicit
naturalis speciale tangit proprio calido quia
alia est digestio et alius finis digestionis
in esse et datur ut in aliis effectibus
que ut non recipit et exhibeat effectus
speciale tamen ipsius sine quo agens
speciale non potest quod si agens agit in virtute
sui agentis et tamen cuiusque agentis particulat
et specificat agens quod dicitur quod fiat
esse et convenit. Tertio
tangit materiam cum dicit ex oppositis
passivis scilicet humido et sicco quod pa-
tiuntur a calido et sic tractatum. Et
sciendum quod in ista digestione est
triplex processus una quia semper
precedit ingrossando ut dicit auctor
quarto methororum. Et est alia similiter proprio
in quarto. Et causa est quia
digestio fit a calido et calore
calido porositat inest et rara
prima sunt terminis triplo. Et
Porositates autem ingrossat quia
primo porositas subtile et humido et
residuum compingit et ingrossat.
Alia est operatio qua speciem transmut-
at cum dicit calore et hec et
non esse ut et minor dicit a digestione
supplementum sine notitia quod in eis est
sola alteratio et non forme mutatio

Tertia est operatio quod fit digestum
generat sibi simile cum convenienti sibi
adveniente generat tamen ut dicit
in aliud in corpore consimile et hec
digestio notam esse per pasis.
Alia est digestio ut notitia utilis
morbi aut supplementatio et sanativa
diffinitur secundum sic in aforismorum tertio.
Alteratio supplementatio nominatur
digestio et non quod sit digestio est alteratio
quia non mutat speciem sed equat
inequalem qualitatem. Unde dicit
quod non mutat supplementationem
tunc est digestio mutat non ut in
membro generat sed mutat ut materiam
obedientem natura reddat et sanativa
digestionem tangit auctor in methororum
quod finis istius digestionis est mutatio
in quandam formam. Et non quod dicat
quandam quia non mutat in aliam
speciem sed obtinet et remanet. Hec mate-
ria alia calefactione non tamen ita tamen
ut fiat mutatio sed ut sit secundum
materie calorem naturalis et per hominis
tamen vera est digestio quod non mutat ma-
teriam et equat. Aqua ista vera est
traditum. Concludimus quod omnis
digestio fit a calido et humido non secundum
naturam non tamen ad unum finem sed diversos
ut supra misimus. Admissio sit calido con-
calidum ut ipso calefiant non mu-
dimentum in partes parvas ut propter
quod in vinum. Ammixtio omnium morbi
qui in humido corporum nascuntur
sunt febres et morbus nervis putre-
dines in aforismo. Ledunt pas-
siones ut alterent morum nisi
quia quoniam nisi liquefiunt et ad
membra debilia veniunt ipsa liquidi-
orum. Caliditas vero alia est
non vel que sit posita. Et quia
33 aforismo xvii Galenus loquitur caliditate
tua frigida quia potest si esse calida
sicut frigida ut dicitur vi aforismo.
Dieta. Dieta terminus est temporis aut est
terminus aut est terminus et terminus

Tenuissima est austerie quem tibi
et hoc competit in extremis ut tig
est sic iiii aut vii in paroxismo
ante virtutem fortem. Dieta tenuior
est ut in mellicrato. Dieta tenuis est ptisana
colata. ptisanam vero non colatam
nec tenuis dieta sed grossa est
i. afforismo iiii in fine. Dieta subtili-
datur interius ad substentandum
virtutem ne deficiat ibi. Dieta
datur secundum virtutem augmentata
ibi. Dieta est ordinanda secundum
comminantem longinquitate status
et quantitate morbi i. afforismo vi. Die-
ta non est danda in hora accessionis
nec antequam sua hora adveniat
sed post, cum sit in declinatione i. Dein
dicit videtur x afforismo interiori et
in commento et ponit tamen quia
vel in proximo non tamen dietam
intenta est sed super tunc dietam mor-
bi non tibi et ideo cibus ut dicatur
est crudos et indigestos humores
generat ut ibi dicit Gal. Diar-
ria. Diarria in senibus est plus
cronica quam in iuvenibus precedentibus
et humida ... est quia replet vena
quia senes ... indigent nutrimento
... aut superfluitas eius sunt ultra
... quia de corpore ... fit
dissolutio. Diarria est coleris ...
que est ea indigestionis. Diarria est
... debilitatis in afforismo xxxii.
Diarrie causa est prima virtus
digestive minoratio. Diarria virtutis
digestive defectu. Diarria autem colerice
... pungitiva intestinis ibi G.
Diarria longa est passio stoma-
chi ... multa. Gal. afforismo 22.
Dissinteria. Dissinteria vocatur quia
divisa ... in intestinis
... ii. Dissinteria nascitur

coralibus humoribus in intestinis
pungitivis et corrosivis
... Gal. afforismo iii. Dissen-
teria dum durans ... iuste
... et stomachi ... passionis
... quod sit abstinentia ibi.
Disciplina. Disciplina que sta-
... que dicit ... fi
... in instauratione ... morbi
... non sit sufficiens est ... me-
lior quam ille qui morbos
... et negat quod dicit ipse i.
Distinguere. ... duos prog-
nosticos ... est similis alteri
distinguere est difficile ei qui non
vidit eos nisi semel. ... Demonstrationes
... aut non est difficile sic est
de ... i. prognosti-
corum iii. Diafragma.
Diafragma est membrum divi-
dens partem ... apte ...
que est in corde et apte residuum
que est in corpore ibi ... in libro
v. videlicet quod est in ...
tate diafragma sanatur et con-
solidatur quod autem est in ...
sitate non sanatur v. ...
Diafragmate ... nasci ...
... ... si
... ... v ... cuius
Dissolutio mentis. Dissolutio te-
tane ... in ... ...
et ... quia dissolvit ...
caput et corpus ...
... ii ... ...
quod est subtilius dissolvit gro-
ssum ... et quod ... de ...
... ibi ... x ... Dissolutum
est dissolutum ... sit ...
... xiii ... iii. Dissolutio mentis

aliud est nisi communes sinuosi
tates sunt eius poros [illegible]
quod fit et abbreviare potiori [illegible]
vii Dyabetes Dyabetes no
minatur ab instabilitate et con
tinuo fluxu urine quam antiqui
vocabant diarriam urine [illegible]
[illegible] c vii et dicit Gal[enus] [illegible]
[illegible] nisi vidisse bis accidere
hominibus dyabetica multi
tunt et multum bibunt et bibita
citius eiciunt ibi Dyabetes
est morbus [illegible]
tate et retentione i urina [illegible]
[illegible] adignem que [illegible]
[illegible] nominatur aqua
[illegible] et dicitur dyabetes i
[illegible] c vii Dilatatio dila
et extensio [illegible]
corporibus [illegible]
[illegible] c viii Doctrina doc
[illegible]
[illegible]
i c a Doctrina aut est plata
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Doctrina sit plata [illegible]
[illegible]
[illegible] ibi Dolor est passio sor
tanea [illegible]
[illegible]
[illegible]
quibus accidit dolor [illegible]
c viii [illegible] Auditus patitur dolorem
[illegible] voce [illegible]
[illegible] amaro acetoso pontico
[illegible] que separant [illegible]
ibi Dolor fit in omnibus [illegible]

dolor

[illegible] et separantur fortiter et subito
[illegible]
dolor [illegible]
[illegible]
ibi [illegible] sunt [illegible]
una complexionis subita mutatio
Alia solutio continuitatis ibi [illegible]
Dolor [illegible]
[illegible] membri [illegible]
[illegible] complexionem ibi causa
[illegible] dolorem [illegible]
[illegible]
[illegible] grossa
[illegible]
[illegible]
aliquibus doleat [illegible]
[illegible]
[illegible]
In maximo dolore nulla mem[bra]
[illegible] evacuatio nisi [illegible]
[illegible] ad totum [illegible] evacu
atio [illegible] In acu
tissimo [illegible] febre [illegible]
[illegible] quod dicit in maximo
dolore [illegible] fit [illegible]
[illegible]
[illegible] in dolore non maximo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in vapores [illegible]
[illegible]
[illegible] dolorem [illegible]
[illegible] augmentat [illegible]
Dormitatio Dormitatio est [illegible]
[illegible] mollicia [illegible]
et [illegible] Dormitatio est [illegible]
[illegible] morbi [illegible]
ibi Dulce Dulce est [illegible]
omnibus [illegible] complexioni
[illegible] Dulce
[illegible] complexio [illegible]
[illegible] sit calida ibi Dulce
resolvit [illegible] ibi [illegible]

Omne quod nutrit congruit
[illegible] dulcium i. Cibus in quo
nimium dulcedo minuit et ca-
liditas quia aucta augmentat
et caliditas ibi. **Dulcedo** //
Dulcedo acquiritur duobus
modis aut propter propriam caliditatem
innatam sicut mel. aut propter
caliditatem acquisitam decoctionis
sicut sunt ea que coquuntur ad
ignem et sicut [illegible]
ibi. Mel et omnia dulcia in
humores [illegible] colericos con-
vertuntur [illegible] c. v. Omne dulce
est ca[lidum] aperitivum in epate et splene l.
viii c. v. Dulcia opilant
epar et splen non tamen pulmonem
immo mundificant ipsum et causa
quia dulcia sunt grossa et
inveniunt in eis strictas et angu-
stias et propter hoc faciliter ista
membra opilant. in pulmone
non veniunt sicca et inveniunt
meatus amplos ibi. Res [illegible]
[illegible] sano [illegible] dulces
tamen et cum dissolvuntur [illegible]
[illegible] necessaria i. capitulo [illegible]
Durum durum fiat tribus
modis. aut quia consiccat. aut
quia congelatum. aut quia re-
pletum et condensatum. [illegible]
v. [illegible] c. ii b **Durities** Dico
duritiem [illegible] recipi [illegible]
quam ab aliis [illegible] quia [illegible]
eius obtusa est viii [illegible]
c. vii [illegible] splenis [illegible]
est facile [illegible] duritiem recipit
propter grossum nutrimentum
quo nutritur ibi. Renes
patiuntur duritiem propter obtusio-
nem et propter viscositatem ne-

pinde [illegible] est incurabilis
ibi. **Effimera sequitur** //
Effimera nominatur febris vero
[illegible] terminatur in die prima
vel secunda i. [illegible] c. iv. Effi-
mera que accidit [illegible] ante de
[illegible] et similibus non
[illegible] nisi error
[illegible] c. i. a. **Egestio**
Egestio que fit in capite epatis
aut meseraicis et ipse si est
flegmatica aut erisipilla est
[illegible] cum [illegible] saniosa
[illegible] si non est fit [illegible]
[illegible] album [illegible] non
[illegible] c. v. Egestio
[illegible] non fit semper propter
[illegible] epatis [illegible] propter [illegible]
[illegible] et contingit plus
in homine sano [illegible] propter [illegible]
[illegible] rerum [illegible]
[illegible] ibi. Diversitas ege-
stionum in colore fit [illegible]
in sano in quo humores [illegible]
[illegible] ipsa [illegible] ad sani-
tatem [illegible] mali humores digeruntur
et [illegible] et separantur a bono et
expelluntur [illegible] i. Egestio sanguinis
fit cum membra [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] aut tamen in mulieribus
menstrua [illegible] Egestio que
venit [illegible] intestinorum
[illegible] in ea [illegible] colera [illegible]
[illegible] rasura intestinorum [illegible]
sanguis ibi. Si in egestione
sanguinea pinguedo appareat
[illegible] quod venit [illegible] gro-
ssis intestinorum ibi. Cum san-
guis et rasura sunt [illegible]
tunc sunt vulnera in superioribus
intestinis. Si aut sanguis
[illegible] tunc [illegible] in inferioribus

intestinis ibi. Si urina sunt superg-
tinture et tunc medicina debet
data post. Si aut infirmus tria e
cum crisibus ibi ¶ Egestio lenis con-
tinua egestientis in hora qua con-
sueta erit secundum quantitatem assumptorum
sicut quod venit minor i. sto[machus] est sanus
i. de crisi c. v b. ¶ ethos dicat subcingulo
ypocondrii ¶ Color egrorum non est certum
in certum dispositionis stomachi i. de crisi c. vi
a ¶ Egestionis perfectio tibi non fit
secundum quod est tunc negatio egro est signum ibi.
¶ et ubi ibi insta dictione ¶ Egritudines
egrorum et mutationes earum sicut per
mutationes aliorum et diversorum temporum
secundum quamlibet et sanitatem et infirmi-
tatem corporum. nisi haec diversitas
fiat ex dissolutione corporum solidorum.
aut ex putrefactione et corruptione eorum
quemadmodum ij afforismo xviijo ¶ Senes egritu-
dines patiuntur in antiquitate. propter
inveteratam egritudinem. aut propter de-
bilitatem infirmi i. de crisi ca. i. a ¶
Egritudo ¶ Consumptio egritudinis
in estate et melior velocior. et in
yeme e tardior. i. de crisi ca. ij. ¶ Egri-
tudo est dispositio que nocet operationi. et
quedam est simplex. quedam est composita. ij de
cri. ca. i. ¶ Nec egritudo est composita.
non est facile cognitionis. ibi ca. vi.
¶ Non est aliquod genus egritudinis
aut species sicut dicunt quidam
amplius quarta quam cognoscatur. ibi
ca. ix a ¶ Cognoscitur aut egritudo
sepe nisi et insueta ibi ca. ix c. ¶
Omnis egritudo que sedatur sine e-
vacuatione aut sine magno apparente
redit cum maliciore dispositione.
iij de crisi c. i b. ¶ Nam egritudines
longiores inquantum ut fit tertiana. tertiana
quartana. aut alia permanentes

intelligimus an sit maliciosa an salva. ibi ca.
iij b. ¶ In egritudinibus salubris in corporibus
non e timor. si accidunt accidentia magna
et multa. permutant enim sua eadem
motu[m] ... nec nocent. quia si sanus
accidunt accidentia magna. possunt enim
in egritudinem morire ibi ¶ Egrota-
tum ¶ Egrotativum non e egritudo egritudinum.
sed e istud quod spectatur ad egritudines
dictis infirmantibus eorum prope
tempus c. iij b. ¶ Egrotativum cadit sub
latitudine sanitatis ibi ¶ Elementum
Elementum e minor pars eius cuius e
Galieni de crisi de elementis ¶ Elementum e pars
simplex singularis prima non apparens sunt
ibi ¶ Non e dare esse hominem aut
reliquorum aliud corporum ex elemento
uno ibi ¶ Elleborum ¶ Elleborus albus
evacuat promptum. nisi non
prevenientem. ij G. th. c. iiij a ¶ Propter
temperantiam eius cum dat elle-
borus antequam detur iiij afforismo xiij.
¶ Post elleborum consistit nimium i. ¶ Ele-
leborus quando moretur in corpore preter
velle exitando spasmum facit et post
mortem ibi ¶ Elleborum da cum quibus
in quibus et superfluitatis nimia sup-
flua ut forti infirmitati fortis medicina
oportet iiij afforismo xliiij ¶ Emplastrum
¶ Emplastrum calidum infrigat capita-
tum ut flegmo. evacuando rem
calidam iij de g. c. ij b. ¶ Complexionis
aeris calida et humida est debet di-
spositio aeris et non sit nisi aer est pestile-
ntialis primo de g. c. ij de. ¶ Et in istis
de gratia accidit. quia de compositione com-
plexionali e aer semper calidus et humidus.
¶ Post cor est epar magis sanguineum
ibi de g. c. v c. ¶ Epar ¶ Super
epar non debet poni multa plasma-
ta mollitiva. xi metheg. c. iiij ¶
In capite epatis et stomachi. cibus ani-
malis sanguinis et pinguis. et vitiis

destructa ibi c vi. Et [ex] humoribus ex paruo et apostematum. tercio est in inicio accessionis febris solutionem uentris sicut in epidemiis generandis non sufficiunt emplastra solum sed oportet admiscere stiptica. Et in [...] tortura sicut olim mittimus aut masticum vel aut absinthium. xiii. mensis et vi. Et separatio et scoratio totius corporis accidit innaturaliter prestat ibi. Et inordinatio in capite concauitatis cerebri sunt notabilia quia ad eum ueniunt neruorum origines a spiritibus aut ueneriacia [...]

In tercio est primam venas et prima diuitus vnius sanguinis supposuimus et incidimus capitulo xii de vitalibus. Et separare est primam et primum membrum generatiuum sanguinis scilicet supponi et non complete digesti in secundo iiii tercio ma[...].

[Epilensia] Epilensia est spasmus totius corporis adueniens in mortem c. iiii°. quia epilensia alleuiatur et recedit velociter ex non mansione quod fit ex humore grossa que opilat uias spiritus solum in uentriculis cerebri ibi. Et epilensia est passio cerebri cum spiritus in uentriculis cerebri [...] a grossa materia opilante motum prohibentur ibi sicut dicitur in [...] c. viii. [...] quia in similitate non est nisi cerebri et in spiritus est humores grossi et uiscosi sunt ibi. Et epilensia est apoplexie uicina et vna utriusque est causa ii afforismo xlv. Et sensus omnes animos est ablata totaliter in apoplexia quam epilensia non [...] tota ibi. Et propter hoc dicit primam [...] nitus epilensia in iuuentute. alteratione sua quando in calidam et siccam confert [...] dicit de [...] [...] de sompno et uigilia quod ista passio accidit prius propter multam euaporationem sursum latam et propter nimie inordinationem. Epilensia accidit in ... propter [...] ad hoc propter nimium et subitum motum aquarum complexione in [...] iii° afforismo xxiii°.

Et ponit tamen ibi [...] quia [...] magis facit has intercellationes [...] iste [...] ibi. Et epilensia agit [...] non naturaliter sed propter inordinationem diete et collectam fatigationem [...] ut potest fieri uigilie calor [...] frigidum [...] Vnde [...] mutato incidunt in melancolias. hic [...] [...] Cuius materia est grossa et statica [...] afforismo viii°. Et dicit [...] de sompno et uigilia quod epilensia fit [...] euaporatio sursum fertur [...] et in [...] cerebri [...] opilat venas quibus opilatis [...] trachea arteria et accidit suffocatio propter quod dicit quod accidit maxime in sompno simul et [...] pueri se suffocant. Et cura epilepsie [...] iuuentutis [...] afforismo viii°. Et [...] tunc [...] uapor [...] ascendit ad cerebrum et facit epilepsiam [...] xxxviii°. [...] [...] sentiebat ascensum illius [...] ad caput in [...] aut [...] et faciebat [...] epilepsie [...]. Et hic cadit [...] quod [...] quia materia epilepsie est statica uiscosa et [...] cito uenit et cito recedit quod [...] ut [...] quia [...] grossum uiscosum est tardi motus [...] quod epilepsia fit [...] grosso uiscoso et propter hoc est morbus longus. Sed [...] fit [...] uapore eleuato a [...] et quia uapor cito uenit et recedit non est morbus longus [...] [...] materia [...]

[Equalis] Equalis complexio est in qua [...] secundum equalitatem [...] i. [...] q. c. iii. Et [...] [...] intentio [...]

dubitatio
et dubitatio est causa erroris ibi. ¶
Medici quidam non est via dyaleticam
et rationem enim errant suppositiones
quia ponunt timides suppositiones
de sibi propositis ij de 6 ch c ij b. ¶
Error qui est in oppinione manifesta
et cum error est in qua re est
prima. ibi ¶ Medicinalis non est
nisi per declarationem non est per
nomen dubium et nomine communis
medicine cadit super aliam
iij 6 ch tract iij b. ¶ Triplex est
causa erroris prima ignorantia
et dubio intentionis nominum. Tertia
est visitatio propositis timendis. ¶ Erisipila
Erisipila non est sine vulnere
et mor tract vi. et sit [illegible]
rubea ibi ¶ Ex ustionum ¶ Ex usto
melius est omnibus medicinis consolidatis
quia consolidant stiptat
et densitat. v. 6 quia tract vm b.
¶ Emgco [illegible] non putrefaciunt
vulnera. sed urit tamen. et facit
calorem et dolorem et
spasmum quoque 3 c ij ¶ Emgco
ustrum corporibus corrodit
et comedit et tract v ¶ Estas
Curandis vulneribus sed eligi
medicina frigida in estate et
in hyeme calidior. iij mem cura
Estiva cura brevis autumpnalis
longa et usto xvi ¶ Ethicus
Continentia ethicorum necesse est esse
firma et que dimittit ut repatur. ut
ptisana dura. et iuda pane et iuda
in aqua effusum. sed caue. v mem
tract vi. ¶ Ethicis dandum lac
asininum. sed caue ne in stomaco coagulet.
ibi ¶ Cura ethicorum est similis cure
que est sicorum frigidi et siccitati. Sed ethicis
frigora sunt nociva ibi ¶
Inethicis nec passio nec dolor est
et existimat patiens quod non
habeat febrem. Et malicia eius

ducitur tract primo ¶ Evacuatio ¶ Calidum
evacuat resolvendo et aperiendo naporem
infirmum. Item siccum evacuat constringendo
humorem qui est in poris et in totis membris.
In principio febris non est evacuandum.
et causa una est quibus omnibus morbis
et debilitas virtutis. et cessatio eius
a regere mem. Alia causa est quia febris.
et est quod plures medicine solutive sunt
calide et sicce. et addunt et inflamant
calidatatem febris ibi in tertia xviij.
¶ Cum humor est digestus evacuatio
competit. et nullum nocumentum accidit quia
natura est potius super humorem. et regit
medicinam solutivam. et adiuvat quod
malum totum ibi ¶ Si virtus non
est sufficiens. evacuandum est paulatim
omni die parte. quousque destruat repleto
superflua ibi ¶ Sal purgat in superflua
replone. equalem sit evacuatio ij.
Evacuatio equalis est medio generis
omnibus corporibus ibi ¶ Evacuatio ex
loco opposito fit divisio. uno modo reducendo
materiam ad totum alium in corpore.
Alio modo evacuatio ex loco ipso proso
rando membrorum quoque c xxxviij. Evacuatio
fortis fit duobus modis. aut
propter solutionem ventris aut per flebotomiam. ij. o
cautala c 1 ¶ Ex dictis oritur questio
sabatina 3 quia et est ut ex cis per
sit evacuandum. cum aliqua per sunt
tenda. alia evacuanda. cum hec
in dictis temporibus per 3 g. et sic i dicendo.
Nunc dicta quere et 1 fen iiij ca iiij.
in fine se expedit brevis dico quod resi
dendum ne dimittere quod nunc est
evacuand. et minus nocumentum quam quod propter
site evacuatio. sed ut melius dicam
in dicamus. dubium quod non est evacuanda.
Quia ad dolor minor regimentum. Secundum
est mem completa digestio. Quia est dixi
mem divisio ut sepe tertio est

m̄ei peccantis impossibilis correptio.
Quartum e(st) vtrius superfluitatis forti-
tudo primum requiritur quia digita medii
et cruda non movetur sed ipse in afforismo
xvij. et dicit Gal(ienus) ibidem quod humores
qui quiescunt in loco vno non sunt
moti medicaminibus. quoniam sunt ma-
teria fluunt. et causa huius est quia
materia est debilis super manum indigentie.
et non tangit illam manum. et desit
ei inobedientis nec regit menbrum ad
hoc ut attrahat illum humorem.
sed quod dicit Gali in tegni xviij. et
propter hoc si detur meria et attrahit
humorem bonum. et sic vtrius fit debilior.
sed cum materia est digesta. vincitur regitur.
et attractioni obediens evacuatur.
Secundo requiritur divisio vel separatio. vnde dicit
Gal predicto afforismo. cum materia post
morbum incrassatam fuerit humores
expellens superfluitates eorum quiescit
natura a morte causa sed est nota
quod dicit divise vel separate. quia aliquando
est divisa a malo humore. et tamen non
est separata a membro. immo penetrans
in membro perfunditur. quia apparet mix-
tura [illegible]. et ideo in casu isto tota
evacuari potest. sed vrinam propter quod di-
citur ille febrem fuit ... iij in istere.
Cum materia fuit nascens penetrativa
aut tamen sane incepta. non poterit ea-
dem vice evacuare. ut in sciatica
et arteticia longa. Tertio requiritur
quod materia non possit corrigi. et tunc
tota evacuanda est. et hoc dicit Gal
xi megategni capitulo ijo. sicut in carne cum
pinguedine ... quod putridum
est maximum. residuum ne putrefiat
superfluum sit in putredine interi-
ori. ut totum putridum evacuandum. sed si
materia non est corrupta. sed est inficit corru-
ptionis. tunc non debes totam eva-

cuare. sed partem. ut natura sit potentior
super residuum. et hoc dicit Gal in pronosticis.
quod de facile non sit putredines ex ea
in corpore vivo et in corpore mortuo.
In vivo enim natura resistit putredini
adiuvetur quoniam quod non est natura
totam putredinem cumsfieri sicut in
carne ... fecit ... enim digesti
... non confortata quidem de putre-
dine remansit optime computat.
et hoc intelligit Aui(cenna) cum dixit pre-
dimitte in quantum ... oportet ... quam
tam evacuare. et hoc intelligitur me-
lius. intende quod dicit Gali in tegni
xxviijo capitulo. Superfluitas igitur
morbus ledit primo prima qualitate
sola et eius cura est alterata. Secundo
sua quantitate sola. et cura est per eius
que superfluit evacuatio. Tertio
non peccat qualitate et quantitate.
et tunc cura est totius mei pec-
cantis extractio. et ideo potest de facie
in speciale. que totum evacuanda est.
Item intelligitur de ... febris putride.
quia in isto tamen si per ... evacuatur
et per dimittitur. istud quod dimittitur
faciet residuum recidivum. vnde ipse
in afforismo xij que relinquuntur in morbis
sublevationes facere consueverunt. Et dicit
Gal. ibidem quod malis reliquiis rema-
nentibus reputrefactis necesse est fe-
brem generari. Tu dices non fiet
ita. ymo nec adminicantur appositionibus
superfluum computabit sed Gal ij me-
gategni dicit quod non est ita. sed dicit Gal
in predicto afforismo quod omnis humor
... qui non probatur esse
de natura cordis. in potentia est ut mutetur.
et intellige humorem in putridum.
Quarto requiritur vtrius fortitudo.
et de hoc dices super intentionibus concor-
dantias. propter hoc dicit Aui(cenna) libro fen

vomitus quod materia ledit superfluitas

iiij c(apitu)lo iij non secundum tantum sed secundum
tem ut non tiratur 2 loquitur de virtute
[illegible] nam si est virtus fortis non
tiretur. Vnde dicit post [illegible] quod
est illius [illegible] esse [illegible] et est
tollerare potest ne tiratur [illegible]
virtute evacuationis. et [illegible] ponere
quod dicit tunc ee [illegible] sed cum
digestus [illegible] totus corrumpitur
ut non possit corrigi si non virtuti
forti [illegible] ut dicit Galienus
in [illegible] [illegible] consup-
tiva evacuatione [illegible] sic non
potest pati [illegible] Galienus in [illegible] c. in [illegible]
tuatio 2 si morbus [illegible]
[illegible] [illegible] desistat. Et nota
quod adhuc evacuationem humorum
malorum [illegible] requiruntur
secundum Galienum in [illegible] xxiiij c. Prima est
ut eligatur medicina morbo [illegible]
humori evacuando. Secunda ut eli-
gatur hora evacuationis [illegible] in
hora [illegible] evacuat [illegible]
[illegible] [illegible] post [illegible] cum
[illegible] [illegible]. Tertia est quantitas
[illegible] evacuande. Quarta est locus
per quem materia evacuatur. Et est
ut evacuetur [illegible] illam ad
quam [illegible] [illegible] [illegible] post [illegible]
[illegible] ponit [illegible] evacuationem
[illegible] [illegible]. Evacuatio [illegible]
[illegible] fiat [illegible] toto [illegible]
[illegible] ij [illegible] [illegible] ij a [Expulsio]
[illegible] membra potest [illegible]
virtutem expellendi esse [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible]
[illegible] nam ut expellat [illegible]
[illegible] [illegible] magna [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible]
[illegible] expellit [illegible] [illegible] iij de
[illegible] dicit [illegible] iiij a [illegible] [illegible]
non efficit suam operationem quod
[illegible] [illegible] [illegible] naturali.
nisi [illegible] expellat virtus [illegible] suam
operationem [illegible] ubi [illegible] [illegible]
[illegible] tardat suam operationem

[illegible] est completa [illegible]
propter debilitatem virtutis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] iiij [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] propter debilitatem
virtutis. aut quia [illegible] est [illegible]
in membro [illegible] quod [illegible] ante
[illegible] propter [illegible] [illegible] [illegible]
propter virtutis debilitatem in [illegible] [illegible]
[illegible] iiij a [Expimento] [illegible]
res [illegible] [illegible] [illegible] requiruntur.
Primum est ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut elleborum in [illegible]
non in homine. Secundo requiritur ut
[illegible] [illegible] quod fiat res
[illegible] [illegible] quod fiat [illegible]. [illegible] [illegible]
ne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod res que [illegible] ut [illegible]
sit [illegible] [illegible] [illegible] qualitate
[illegible] ubi [illegible] ij [illegible] v a [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ea que [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nisi ea que [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. v [illegible] [illegible] v [illegible]
est [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] iv [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est
sic vero nisi [illegible] sibi [illegible] ibi.
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] difficile
est nobis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est dura et laboriosa [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] in possidendo.
[illegible] Galienus in [illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] [illegible] tempus [illegible] est [illegible]

in corpore grossitudo. Ypo(cras) iij° afforismorum. Expe-
rimentum fallax etc. Excrecencia p(ro)p(ter)
tale fiunt quam balnea. talia enim
naturalem co(n)fortant et ita cotidie co(m)-
movent. ymmo etc. v. Necessarium sit
co(n)spirare co(m)munis (con)fluxus superfluitatis
agitatas in eis in tertio textu xxx.
Si vero plena fuerit vel aliquo modo
humore corpus contineant apoplexie
et epilensie generantur. aut vene i. p(ro)p(ter) humoribus
replentur. aut febres acute sunt in
afforismis et i. Excercitacio corpus mundifi-
cant et malos humores ad excitacionem
conpellunt. de quibus sunt pustule
in cute et scabies. Galienus. Excercita-
cio vero et natura etc. assimilant quod
humores conpellunt dissolvunt et
corpus mundificant et ceteris liberan-
t etc. egritudinibus et dissolvunt
dissolucione occulta ibi. Vocem
acio fit cum nimis contrariis p(ro)p(ter)
intate cibi. que mediocria contemnatur.
ypericon. nigella. et similibus. que
corpora confortant viij metaphisice v a.
Contemnativa metra e aristolo-
gia rotunda. centaurea minor.
minus cum diureticis. sicut fuit se-
men petrosilini. et aniceos. atte-
nuant humores subtiliando. et
conpellunt ad urinam aperiendo. et
cum occulta dissolucione p(er) fumum
evaporando. Item sal terrense
contemnat. Ex quo omnia remanent
sicut in febre acuta post purgacionem
p(er)iodi. tunc est signum super magis
apostatur talibus. quod est in nisi ibi
in p(ro)(n)ost(icis) textu i. Solvere fiunt
contra egritudinibus in p(ar)tibus
inferioribus corporis. et ita est me-
dicatis. cuius grossitudo. et cetera

debilitas. et maxime si fiat egritudo
a labore in p(ro)nost(icis) textu iij. In egritudinibus
que fiunt a colera non accidunt
(con)vulsiones i textu viij a. Inventum
(con)vulsione est et humores sunt
crudi grossi indigesti. et prolonge
egritudo. et non consuevit pena-
cuacionem manifestam. Nocitura sit
in corpore fortiter virtutem aliquantulum
fortem. tamen in vultu debilem. i 3 co
Faciei si passio advenerit. et
omnibus aliis membris. maius
est passionem esse conscientia cerebri.
in uiti textu viij. Cum facies ullum
nocumentum paciatur. et alia membra
paciuntur. monstrum passionem esse in m(em)-
bra ibi. et loquitur Galienus in sig-
nificationibus de mollificatione in
febre ut febre aut inflatio super-
inest cibo aut contra eum con-
minuitur digestione et sic patet quod
omnibus cibus dum digestione male
est inflatio. ideo ventosus vel dicitur
in ventre et de motu secundum sto(machi) p(ro)p(ter) re-
ingestatio sequitur sto(machi) debilitatem.
et quod ipse male comprehendit cibum.
Fames consensus (con)siderationis venarum in ijo
de acutis morbis textu xij. Et Cor cali-
da et humida melius patiuntur fa-
mem quam calida et sicca. ergo
etc. metaphisice textu iiij c. Et Certa fa-
mes est cum homo cibo indiget. et
sequitur in mensis appetitus.
in afforismis xvi. Et fames confortat con-
pactiones. quia si corpus dissolu-
cionum paciuntur istud quod dissol-
uitur non restituatur. sit corpus siccum.
Galienus ibidem. Confirmativa non debet
dari in apostematibus stomachi et i testimonium
quia egestio attrahit materiam a superioribus

febris

membris ad sextum viij meg(ategni) c(apitulo) v. [illegible] de
[illegible] s(ecundu)m multum e(st) alium et [illegible]
i(n) aff(orismo) xviiij. [illegible] in qua multa
unguentum patiuntur et torsionem ventris
cum sani accipiunt farmaciam ab ga.
ibi. [illegible] ... melan
colica [illegible] farmacia co
petit in aff(orismo) xlv in fine. Non
e(st) d(iffer)entia int(er) febrem interpolatam
et continuam nisi quia in inter
polata [illegible] in toto
corpore. [illegible] continua e(st) [illegible] in
continuitate [illegible] magis et
in prima e(st) rigor [illegible] et su
dor in alia non [illegible] ibi [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
estate. ibi [illegible] iiij aestu
tangit [illegible] de febre putrida sanguis
s(ive) de sinocho. quia dicat q(uod) sanguis
[illegible] putrescit [illegible]

[illegible] dicat [illegible] iiij° [illegible]
[illegible] de se sanguine [illegible]
[illegible] subiecto [illegible]
[I]tem non tangit hic sinocha
[illegible] complexione sub essentia. Hic
autem dicit se que sunt [illegible]
Febris acuta non e(st) nisi [illegible]
[illegible] humorum [illegible]
Febris que fit ex flegmone [illegible]
salubris similis [illegible] materia
[illegible] e(st) sanguis. qui cum incipit
putrescere non remanet sanguis.
s(ed) declinat ad colam [illegible]
species febrium sunt [illegible]
[illegible] Et quando febris [illegible]
[illegible] vel composita. [illegible]
super eius [illegible] e(st) [illegible]
[illegible] ij a[illegible] [illegible]
alii. [illegible] calidi et [illegible]
solvuntur et non [illegible]
[illegible] et [illegible] ibi Et
[illegible] de quibus [illegible]
[illegible] ut potest [illegible] dissolui [illegible]

no(ta) [illegible] quid sit fe(bris)

[illegible] in se oritur.
et [illegible] oritur [illegible]
et opp(osi)to [illegible] e(st). ibi. Corpora
calida et [illegible] in se [illegible]
ibi [illegible] iiij [illegible]
[illegible] in [illegible] regione [illegible]
[illegible] e(st) [illegible]
[illegible] in regione [illegible]
[illegible] non [illegible] febri.
[illegible] e(st) [illegible]
[illegible] fleto [illegible]
[illegible] v in fine. [illegible] in [illegible]
[illegible] sit. q(uod) utrobique sit
[illegible] febris equalis. nam si [illegible]
[illegible] se fortior et intensior.
et in [illegible] et [illegible]
elevato in caliditate. [illegible]
[illegible] febris [illegible]
[illegible] putrida e(st) [illegible]
[illegible] in [illegible] ipso [illegible] sub
[illegible] omnes se male [illegible]
[illegible] in composita [illegible]
et non putrida [illegible] q(uod) [illegible]
[illegible] non sit febris composita. [illegible]
[illegible] in composita. et [illegible] in
flamatione et putrefactione [illegible]
[illegible] sit in [illegible] de
inflamatione [illegible] febris [illegible]
[illegible] calor naturalis [illegible]
in igneum i(n) aff(orismo) viiij [illegible]
[illegible] se in [illegible] ab in [illegible]
[illegible] in hieme. [illegible] estate.
hiemalem in [illegible]
aff(orismo) xxxiiij° [illegible] si in
diebus tertiis [illegible] se [illegible]
[illegible] fortior fiat [illegible]
[illegible] non
sunt [illegible] Et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] quid sit fe(bris) dicat [illegible] se
[illegible] febris e(st) calor [illegible]

pt' nãm cor in inicio petes partias.
dem subito se dividens tum na[tura]lia
caloe p totum corpus. na[tura]li noc[...]
Et in hac diffinicione duo notantur.
primo notatur cum effus se. 2o cum fortit.
primo notatur cum effusse. tu dr calor.
Sz cum dr. de in subito. ter[ti]o in primo
iiij attenduntur. primo causa efficiens
quae mod[us] ho tam[en] tempus sui motus 3o
tam[en] finis sui motus. 4o ma[teria] propria
moue[tur]. primum cum dr. calor e se pt
nãm. sm tum dicitur. In inicio petens.
tam tum dr. cor. e[ni]m cum dr partias.
Pro primo sciendum quod se e calor contra
nãm. et e tot omi spec se. quia in om
se ab locus in quo e corp. et ponit
calor. qd nãm dicitur. vigilias in se
putrida e capit. nl locus in quo in
flamma[tur] spus. et ibi e fundamentum
se effunde. Item intelige in eth[ic]a.
iste calor sic fons pt' nãm iinicio
petit cor. i[d est] mo[uetur] ad cor. Sz quaeritur
quo mov[etur] mo[tus]. Si dicis quod motu lo
cali. Contra quia motus localis e solum
sube. calor aut e accn[s]. Si dicas
quod calor per se non mo[uetur] loca[liter] sz sumo
mete. qui elevatus cumina calor.
informatus a caloe innali. talis cor.
et inflamat caloe in qui e in corde.
Sz hoc non pt stare. quia h diffinicio
e comis omni se. et fumus nõ eleua[tur]
abeffimã et abethica. tum sunt se in
mlees. Item pot[est] quod fumus ele[uatur].
quando quae sit cum ipm mo[tus] ad cor.
non enim cõse ipsu mo[uetur]. ut dr vyo
psp. Item a corde non attrahit.
ymo magis expellit[ur] ab eo cum sit a
hrm. Dico quod scripsit siman quod sal
n dr ac. et mor. quod calor iste mo[uetur]
ad cor. non motu localis sz motu
alteracionis. quia iste calor ab eo lo-
co qui e in ca[...] et ordin[...] parius. ut
tem[...] ad membrum vicinum. et ab eo ad
aliud usq[ue] ad ipsum membrum quod e cal[oris]
na[tura]lis initium et fundamentum. et hoc est
cor. nam si calor iste aliud membrum
peteret non faceret se. sz faceret inte
sem tali illius membri in quo fisteret.
nam si se e per totum omnibus in
di[...]. oz quod calor qui omnibus membris
inflame[tur]. et fiat calor unus
omnium membrorum. Hoc aut non pt fi[eri]
nisi calor cordis inflame[tur]. quae
quibus omnibus toti cor[pori]. Et dr per
cartias. quasi e putrefio aut ca
lco in membris remotis ab arteriis.
non sit febris. Ser[tio] fa pb. in qua
tam causa formalis. et dr causa
formalis. quia totum corpus infla[matur]
caloe illo. Sm dr Gal. in de ac. et mor.
quod totum corpus tum corde vindeffi[cit].
calor n[on] nal in corde inflamat[ur].
et frus igneus a caloe ex[tra]neo b'
adueniente. muta[tur] in igneum. et
dr se subito per membra sing[u]la. eu
sit ei nãms. ter[tio] qsruans uitam
cor[pori]. Sed non intelligas quod calor in
na[tura]lis recedat tum na[tura]li. quamuis dicat
ysa[ac]. quod calor in na[tura]lis diuidat se.
quia i[d est] tum non implet asso[ciati]o[nem] oz
sz tantum caloris na[tura]lis intensionem.
Vnd calor na[tura]lis attensus a caloe
innali efficit[ur] iam per eo affici igne[us].
et sem impt[...] ptat p membra. Vnd
dicens sup. quod se e calor na[tura]lis mu
tatus in igneum. i[d est] alteratus nõ in tp
antiad sz intpantiad. Si dicas quod
in vita stat ptpramentum vite
quo o e pole quod iste calor intpato
sit uital et viuificus. Rndeo quod iste
calor est intpatus ad sanitatis
e tm tpatus ad vite. aliud est
tpamentum uite. aliud tpamentum uite

sane. sunt enim due cause ut dicit Gal.
in 2° de acci. et mor. capitulo xiiij. quod non est
necessarium utrumque accidere eidem temperamento.
Et si queratur utrum sit iste calor naturalis
et innaturalis. Respondeo si queratur de calore
innaturali qui peruenit cor in initio et de calore
naturali qui est in corde. dico quod sunt diuersa.
quia calor qui peruenit cor est contra naturam
et est in subiecto alio. quia aut in hu-
more putrido. aut in spiritibus. aut
in membris solidis. et calor extrinsecus ad
radicem accidentaliter oritur. calor non
naturalis est in subiecto corde tamen in subiecto. Et si queratur
de calore formali febris. dico quod idem est cum
calore naturali cordis differens penes intensionem
et remissionem. quia ille calor qui fuit
temperatus. antequam accenderetur a calore
extraneo est idem cum illo qui est intensus
et innaturalis. et si arguis. ergo idem naturale
et innaturale. dico quod verum est sed non est
in tempore eodem. quia primum fuit natura-
liter nunc vero innaturalis. et semper intellige
naturale preparato. innaturale postpreparato. Vel
dic quod non secundum naturam per se procedat
a causa salutis naturalis et per se absolute
a causa praui. ergo est secundum idem aliquid temperatum.
quia in omnibus gradibus est illa accidentis.
quia attenduntur accidentia. id quod dicit
actionem praui. Exemplum familiare est de
prodest. calor non est in ramo lignis
tamen in radice et in ramis. et calet
idem [illegible]. et ille aliud et [illegible]
prius. nisi ad manum tractata. ita quod si calor
coniuncta manui super [illegible]. super
calet manum. Et si queratur. utrum calor
qui est in igne. aut calor qui est
in aere medio manum. sunt idem vel diuersi
manus. dicendum quod non. quia sunt diuersi
subiectis. et idem calor aeris in est agentis
calor. non manus. sed passus. in corpore
ad manum quod calet. dicendum formam.

sed quod dicit Gal. in principio 3° de acci. et
mor. quod illud quod fuit passio
quia aliquando patiebatur. dicitur quia
in illius quod informat. Secundo modo
intellige. quod calor febrilis recipitur in
illo corde suo ad cor. inflammat
calorem naturalem cordis. et calorem
spiritus cordis. Et si queratur calor
materie qui aliquando fuit temperatus. sit idem
cum calore materie inflammato accidentaliter
ante. dicendum quod sicut calor naturalis qui
fuit passus in calore extraneo accidentaliter esse
idem est nunc quando accenditur temperamentum
a informans ipsum cor. et est febris formalis.
unde dicit Gal. ante 2° de febribus est
alteratio caloris innati ad caliditatem
igneam. alteratio autem non mutat
speciem. nec indiuiduum. dicit Gorgias
in prima differentia. Et quod subito se di-
latat. item id quod calor cordis inflammatus
passus est a calore febrili extraneo et
passus disgregatus inflammatus et febris fit
formalis subito. id est in tempore imperceptibili
ad differentiam caloris qui est in hepate in
ydropisi de calida causa. vel in stomacho
vel in membro alio sine febre. qui mora pau-
latim ad membra et calet calefit
aut subito diffundit se a calore
naturali per totum corpus. diffundit se. non est
fiat diuisio in partes sed quia multiplicat
se et procedit a corde per diuisiones
per uenas et arterias ut vult Auic.
iiij sunt tamen per totum corpus. ita quod
iiij sunt calor cordis et calor totius corporis
et cum sic dicit Gal. in principio
2° de acci. et mor. et sic est enim nisi
sit impediens. iam potest esse ut sit febris
et tamen non est calor innaturalis
consumata. sed sunt ... sed calor est precedens
sed quia sanguis et calor diffunduntur
ad corpus ... in uasibus. sic dicit Gal.
in prohemio tegni. Tertio in diffinitione

issaat procreus nali actiom. ad dextram
calor naturalis cordis. qui cum ipsius inspirando
et forti motu inflammetur et subito
per totum corpus diffundatur. nocet nostre
naturali actioni. quia non tantum
(*fetor*) inflammatur ut noceat. Item fetor cor-
ruptum humorem facit in pectus augeat
facit consumptionem. v. afforismorum viij. Ver-
uehementer fetor facit putrefactionem
et non maturationem. i. propter calorem pro-
ductum cum multa caloris quanto sunt
pauce fetores. signum est maximam
caloris quantitatem in totum penetrasse.
Quando autem accidit per contrarium
calor multe sunt fetores. vi decat inmor-
tuo viij. Item Quando humores a superioribus
humores in ventrem descendunt
sed quantitas angustiantur ibi. Item
(*flegmones*) Item flegmones magis sine putredine
sunt et magis si magis sicantur humi-
dius tamen. vel cum flegmon sit deter-
minate calide in corpore durante. autem
sua essentia quia si tum siccum na-
turam quantitatis sua multitudo naturalis
fuit per poros a corpore exeundi. Quanto
longitudinis et inspissationem non potest
penetrare per poros. fiat intensior
in colorem et tumorem ibi. Item flegmo
vel est maior de sanguine et color
colera. non tamen equali quantitate
ibi. Item flegmo non sunt quantitate
quantitate calide quando ejus materia est colera.
quia est calor sanguinis. Item autem
sanguis est eius materia. magis non
sicut multitudine et extensione cor-
pus sanguinis sit repletum ibi. Item ideo
est natura flegmonis tunc cum
resistitur confortativis. aut
flora. ne materia ad nobilia membra
reuertatur. Item a cedas compassio sit
frigida et sicca. scias sanguinem lumine

malum est in ventre ibi. 30 tertio. Item Si arbi-
tratus fuerit inhiam in manu in tore
est. flomma in media recrauit. quia
si vena est colligentur cum repleta
et basilica. Item flora de suffocatione infe-
riori fit: sciatur earum signum. Item sit in-
firmitas calor in ea. Item flomma de super-
ficie venit cibus sit digestus ibi.
Item flora facta in inspiratione ad defectum.
sed uenis suffocat. non solum emat
sed resistat. ibi. Item In flomma opportet
sompnus per duas horas. ibi.
Cum plenitudo est in venis sa-
guinis putrescit nisi minuatur. i. ca.
et totus ordo mouere incepit ideo.
Quare se uult est flomma omni tempore.
i. ad digestionem et per ibi. Item ij. Item infra.
decantata in die. ubi timetur
ne cadat uirtus ad digestionem ideo.
propter ipsius acuitatem. Item est multo
sanguinis et uiscosis. et opilatio poro-
rum. ut angustiata primo flomma
ortumque. deinde uiscositatem alterat. i.
Item Cum sunt ipsi uniuersaliter
aute. primo lis. sed inii. calor inso-
piat si humores uiscosi et sic fuint.
fortasse minime grossitiem. Item in-
grossitatem et angustiabunt. Item
pro ipso et resolutionem uentilat
quando non sunt grij. quia ante dicit
fortius. hoc. quia quando non est sa-
nitudo. necnon pororum opilatio. i.
primo est enarrandum humor uiscosus
grossitudinem facta flomma. Item in-
tum dico. sicut quando est sanguis multus et
opilatio pororum. quando fit humor
uiscosus. flomma est pruritu. quia
timetur ne propter opilationem pororum
sanguis multus non exeuntibus respira-
tionibus putrescat et faciat febrem et est in ex-
cessu febrem per intellectum Item Balli ibidem.

(*flomma*)

Si iuvenis fuit fortis in febre continua
propter humorem putredinem contin-
uatam flebotomo nisi sanitas te prohibe-
at subveniatur vel in tertio iij a Et
Si eger nondum fuit viij annorum
necessarium flebotomare. precisa in toto vel
a cito una die dissolvitur ibi. Senex
xxx annos sit et tener grossus ha-
bens subtiles venas. a non flebotomare
aut parum ibi. Et Si febricitantes
in primo die flebotomare iij die vel ad
longius in vij tunc fiet. Et flebotomia
apostematis utilissima est non solum in
continua. si in principio est de humoris
putredine sed via in longitudine et
confortata propter plenitudinem sanguinis
occlusa coquitur et digerit residuum
ibi. b Galienus crudis humoribus et
non bono sane. non est flebotomandi
si xij tertio in a Et compleret eis
fuerint si xiiij tertio in de apostema-
tellum prohibet nos minime et si tamen
non sit plenum. propter magnitudinem
morbi et fortitudinem pulsuum aposte-
ibi. Et flebotomia in tertio apostematis epatis
de si debacchata dextre manus et [illegible]
vena est composita vene que a
gibbo epatis oritur. que si non in-
venitur. minime medianam. et
si hec non invenitur. minime cepha-
licam venam. aut saphenam.
aut illam que est sub genu. i ta
v a Dulitargia [illegible] minime cepha-
licam venam et sanguinem extrahere
secundum virtutem etatem et tempus. i. c [illegible]
Dificate vel aut parum non sanis
extrahendum est ibi. Et Sanguis est
purgandus in femine [illegible] et in
initio estatis. vi afforismorum xv Et Esta-
te calidissima flebotomare est periculosum.
Calor in estate sanguinem dis-

solvit et humores ipsos ebullire facit
ibi. Et humores [illegible] flebotomia fiunt
minores omnes vel farmacia. et afforismorum vij
posteriora capitis dolorem in fronte recta
vena incisa iuvat. v afforismorum lxviij. Et
Sanguinem extrahere est contrario i-
a dextro in sinistrum. a sinistro ad
dextrum. ab anteriori retro. et contra.
Gal. ibidem. Et flebotomia vel propter [illegible]
tius [illegible] vi afforismorum xxvi Et
Dissinteriam flebotomia dissolvit incisa
interius in talo vena ipso. vi afforismorum
xliij. In passionibus superioribus
epatis a manibus flebotomare est. in inferioribus
ad genu in interioribus aut super talum
venam medii convenerit. Et prima
est dicta in incisione venarum secundum
rectos aut obliquos. [illegible] una et
[illegible] vena ibi. Et Combustis
flebotomia aut farmacia conferunt. hoc
vero aut antipro calor forte con-
venient ipsos. vi afforismorum xlv. Et In
Reumat. dolor adesse alia minima
vena que est in [illegible] brachij que
est possibilis attrahere sanguinem que est
in loco infima in actu [illegible] et in alet
loco in plexis. In flebotomia istius passionis
tria sunt facienda primum ut fiat a-
tra sunt ut ad plenitudinem quantitatem 3 ut
extrahatur magna quantitas sanguinis ibi
statim p.d. In plexi secunda in flebotomia
est necessarior que in evacuatione
ibi v Et flebotomia de basilica velocius
evacuat in plexi quam alia vena ibi
insime Dosis flebotomie est necessarius
cognitis est intra venas ibi. Et melior
evacuatio est in qua vincat san-
guis est flebotomia i. e. proprio a Dulstaria
et ventosa non est intensio evacu-
ationis sanguinis primi. et in talo ibi
ibi xxxviij Et flebotomis de iacere super

locum suum et abhorret cibos subtiles. Item de ac-
cidenti c. xxx. ¶ Circa flebotomiam multa sunt
dubitabilia, ut quare primum est quod in te-
rra (?) flebotomia fit. ¶ Et dico quod videtur quod flebotomia
fit vi de causis: aut ad evacuandum, aut ad
divertendum, aut ad attrahendum, aut ad alte-
randum, aut ad preservandum, aut ad leviga-
dum. ¶ Ad evacuandum fit quando omnes humores
habundant equaliter. unde Avicenna primo sui canonis
fen iiiia capitulo 3° minuto est cum humores
equaliter augmentantur in vena. ¶ Et dicit ibidem
capitulo de flebotomia et est capitulum xx fen eiusdem:
flebotomia est evacuatio universalis que multitudinem eva-
cuat. Avicenna 3° canonis capitulo de evacuatione
sanguinis. ¶ Item de hoc habes ab Avicenna fen
iiiia capitulo xx dicente quod flebotomia fit propter
sanguinis multitudinem aut maliciam aut utrumque,
et propter hoc fit flebotomia in sciatica, podagra,
artetica sanguineis et in sputo sanguinis,
fissura vene et in aliis passionibus san-
guineis que non conveniunt et propter hoc fit
flebotomia in sinocha a principio sive sanguinis
solius sive sanguinis cum aliis humoribus ha-
bundantibus. Et Avicenna libro 3° capitulo [illegible] sane.
¶ Et dicit et [illegible] nono Almansoris capitulo i et
in [illegible] c. iiii. et propter hoc flebotomia fit
in sinocho usque ad defectum in principio.
¶ Avicenna dicit [illegible] de flebotomia quod
si fit minutio non superflua in principio et super-
flua cum fuerit maturatio. ¶ Et dicit quod [illegible]
intelligitur quod sinochus est quod putrefactione
sanguinis solius et hoc patet per ea que ibi dicit.
Dicit enim quod est [illegible] de quo loquitur habe-
bat [illegible] tremore, quod dicit [illegible] 2°
de crisi quod sanguis qui putrefit mutatur
in colera et per hoc patet quod loquitur de sanguine
putrefacto. ¶ Et [illegible] loquitur de sinocha for-
tis caloris, quod patet per hoc quod dicit quod causa
illius sinochi fuit labor fortis per totum
diem et post balneum aque frigide et cum hoc
preterea [illegible] propter calorem intercedit.
¶ Et tertio [illegible] opilatio pororum expiratio caloris
[illegible] ¶ Et tertium [illegible] acuitate
[illegible] et propter hoc [illegible] [illegible]
cum flebotomaret usque ad defectum et post
[illegible] altabatur (?) sive mellificabatur et aba-
[illegible] [illegible] et si fuisset in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible]
[illegible] Avicenna autem intelligit de
sinocho qui est ex sanguine non putrido
non est [illegible] caloris, quia sanguis est

inmixtus cum aliis humoribus omnibus, unde
[illegible] temperat, et propter hoc [illegible]
debet flebotomari propter [illegible] sanguinis,
et deinde debet fieri [illegible] propter [illegible]
[illegible] admixtas, et deinde fit
flebotomia superflua. ¶ Secundo fit flebotomia ad
divertendum. unde dicit [illegible] super libro acu-
torum particula [illegible] attrahitur de sanguine
qui est in membro infimo ad contrarium
partem ad quam declinat. De hoc dicit [illegible]
in aff. super v° afforismorum: flebotomiam debet fieri
ex contrario. ¶ Ideo dicit [illegible] libro 2°
quod in sputo sanguinis ex causa et pas-
sione flebotomia debet fieri de [illegible]
quibus non sit vacua. ¶ Et dicit Avicenna
[illegible] c. de flebotomia quod vene [illegible] flebo-
tomantur ad evacuandum fluxum sanguinis
[illegible]. unde Avicenna in 3° de fluxu
sanguinis: melior res que retinet fluxum
sanguinis est flebotomia. ¶ Tertio fit flebotomia
ad attrahendum. unde dicit Avicenna [illegible]
de flebotomia quod [illegible] flebotomatur ut
sanguis [illegible] terra et propter hoc
fit flebotomia ad [illegible]. unde
Avicenna 3° capitulo de vena [illegible]
[illegible] in [illegible] est
[illegible] sanguinis cum fortitudine attrahere
ad inferius et hoc fit cum flebotomia [illegible]
[illegible] et flebotomia vene [illegible]
et [illegible] in [illegible] est [illegible]
[illegible] et propter hoc fit ventosatio super
[illegible] et castamen. ¶ Quarto fit ad
alterandum. unde [illegible] 1 aff. super i° aff.
[illegible] cum flebotomabatur
usque ad defectum cor refrigerabat
et loquitur de [illegible]. unde [illegible]
[illegible] flebotomia facta usque ad defectum
purgat et refrigerat. unde dicit Avicenna
libro 1° fen tractatu [illegible] c. de [illegible]
[illegible] eius quod [illegible] et habet
quod si sanguis fit ebullitio flebotomia est
[illegible] et [illegible] sit [illegible] quo
fuit minutus. ¶ Quinto fit flebotomia ad [illegible]
ad preservandum [illegible] non [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]. unde [illegible]
[illegible] c. 2° multis febricitantibus
[illegible] sunt putredine flebotomatus
[illegible] est in putredinem. ¶ Et [illegible]
quod fumus non dissolutus
si non flebotomatur cadit in magna
molestia aut moritur. ¶ Item

fit ne aqua aquat· in maturacionem· vnde
Auic· li° p° cap· de flora· qm lz aqua
inuenitur e cum tunc ne apud aliquas
maturacionem· quibus no indigent· et quibus
no fuit sanguis nutritus· vnde B· sup
viij· metheor· aly dicunt aqua phibz ulteriore
sanguinem [illegible] et si corpus no fit plenum
[illegible] infirmitatem morbi et fortem pulsum
aqua ¶ [illegible] ne aqua genet· vnde A
metheor· i de [illegible] forte [illegible] fiat
flora [illegible] ut aqua p
habeat· vnde ipse dicit quibus perfusio ac
cidit ff flora· tunc cum ne aqua eius
accidit ¶ 6° fit ad leniganda· vnde
B· sup [illegible] metheor· flora e aqua
[illegible] quae lenitata et confortata·
[illegible] sanguinis [illegible] coquit et
digerit residuum· hinc e quod dicit albus·
[illegible] de [illegible] q i flora
e faciata ut via sup residuo le
nior efficiat· vnde Auic· [illegible] c· de fle
[illegible] flora fit i [illegible]
[illegible] no fit [illegible] ut [illegible] sup [illegible]
[illegible] fiat ¶ [illegible] quibus [illegible] de cau
sis flora impe· fiet· ¶ [illegible] de
cause [illegible] humorum multorum acuditas·
q flora [illegible] et [illegible]
[illegible] augetat [illegible] Auic· li°
1 [illegible] c [illegible] vnde dicit B [illegible] metheor
[illegible] ¶ [illegible] sanguis
[illegible] vnde dicit B 3° metheor·
c· iiij· ¶ [illegible] accidit q passio fit flora
[illegible] sanguinem [illegible] accidit [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] ubi fit multa mala [illegible]
humoribus [illegible] sanguis bonus flora
capit bonum· et dimittit malum [illegible]
Auic· 1 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] c· de flora· et [illegible] e q accidit
humorum e tarda [illegible] sanguis
bonus [illegible] ¶ [illegible] i [illegible]
isto [illegible] e debita [illegible] humoris [illegible]
[illegible] vnde Auic· c· de flo
[illegible] flora e multis impedita· q e
recepto [illegible] multis [illegible] humoribus
unde e quod dicit Auic· li° [illegible] c· de [illegible]
[illegible] continet floram [illegible]
[illegible] sanguis
ante sup [illegible] ut si [illegible]
[illegible] fit [illegible] ad
[illegible] flora e [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] de [illegible]
floram [illegible] ut [illegible]

[illegible] qui [illegible] pt· nisi illi qui [illegible]
[illegible] retentae sanguis· flora cum p
[illegible] mater [illegible] cum ipsa fit [illegible]
[illegible] et [illegible] q infert ¶ [illegible]
[illegible] flora [illegible] est· ubi [illegible]
[illegible] vnde B [illegible] metheor c· 3° i fine·
[illegible] sanguis [illegible] minus
[illegible] impedit ¶ unde e
quod dicit [illegible] c· de [illegible]
[illegible] e ne de [illegible]
[illegible] passionem [illegible] ul [illegible]
[illegible] ul [illegible] l [illegible]
[illegible] l [illegible] l [illegible] laborem·
[illegible] corpus dissolvunt·
l [illegible] dicit
Auic· li° 1 c· de flora [illegible] si forte
[illegible] fiat [illegible] et [illegible] e q tunc
i [illegible] ne [illegible] deficiat· vnde
dicit [illegible] q i [illegible] spasmus
flora no fiat· q spasmus [illegible]
debilitat· [illegible]
[illegible] dicit [illegible] q
no fiat i [illegible] forte [illegible]
q [illegible] putrefacto
humorum [illegible] ducat [illegible]
[illegible] debile q flora
[illegible] debilitat [illegible] Auic· [illegible] ¶ [illegible]
flora [illegible] ubi tunc [illegible]
humorum [illegible] aliquis [illegible]
no fit flora i [illegible]
quibus fuit sanguis· q flora [illegible]
[illegible] et [illegible] corpus [illegible] fat·
[illegible] sanguinem [illegible]
[illegible] q [illegible] eo quod
[illegible] Auic· 1 li° c· de flo
[illegible] ¶ [illegible] impediens floram·
[illegible] no e alibi impedita· [illegible]
no fit i die [illegible] q est
[illegible] et [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] q [illegible] e [illegible]
impedita [illegible] Auic· c· de flora·
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible] i fe [illegible]
inflammationis [illegible] quibus
B· dicat [illegible]
[illegible] intelligere q Auic·
intelligit [illegible] infla[illegible]
[illegible] humorum [illegible] B· no
intelligit [illegible] inflam[illegible]
[illegible] tensionem et opilacionem [illegible]
[illegible] vapores et fumos
[illegible] ut i [illegible]
acuto [illegible] et dolore forti ¶ [illegible]

5o 2m avic. c. de fleub. q debet ca
ue a minucione i corpore melancho fri
tatis et p balneu resolutivu et post
coitu. et i estate q e mior humor a
nor. et i senibus ingrossis. sanguis i sca
a solis multeo. et venarum ampli
tudine. et eam replere et corpus rube
dine. in corporibus q fortes magis
et forcius grossifcari. et venis albis la
pis et atrine fages no hyrcubus a
mi de quanto plus pores came t
debent. Et came flemat sup alios re
pletorum magis no matuia de veas
tibas. loco au que evacuti. Et ca
ne cad i replere sequ et intestinorum
sequ of fece. Et i hyrcubus fastidium
a i hyrcubus os sequ valde spissale. et
i eo inq grat multa cola tu flo
ma ge alld 2m ras 4o almaso. c. de
minutione viros. i corpora sit vene
maioris et ample. et corpus cora sit pile
sa. grna ul rubea carnosa no ul
tra pinguedia. Ideo dc cap. eigd. c.
de minutione. Et remanet quo tpe fle
mia dz fieri. Res. si quis de que ren
tatis. dico q in tpe dz fieri. q noutas
legi no suffi. Si quis de qre ele
com. tu tc q e in senis ad quod
vult yppo. in aff. plo. q dz fieri in
ve et autumno. q flebia dz fieri
tpibus tpatis. si aut ea insp tpata.
Si quis q hora ueris debeat fieri. Res
avic. li. 1. doc. 4. c. 1. de regimine
tpum dut. q i pte veris succumere
do e ad minues. g dc. G. 1. aff. p o.
c. Sanguinis e purgandi i fiebre
ris in inicio estate. G at vi. aff.
plo. dc q illi qui timet g dec
linatoe humorum debent h minui in
inicio veris. et cad e. q hic sole acte
dete humores subtiliant. et rarefiunt.
e replet venas saltem forte. et
timetur ne putrescat. aut fluat
ad loca debilia. qui at timet
de inflacoe humorum debent flemai
i fie veris. c. solum generatas. Et
si quis i q otra liacois debeat
fi. Dico q p a otra liacoe e silla
veris 2a estati 3a autump. 4a hy
emis. et si i ve flebia dz fi. fem
pa otra liacoe q e silla vel. Si
quis q hora diei dz fi. Res avic.
li. 1. c. de flebia. q dz fieri a pri

3e hore usq ad fine quinte. Si quis
in qua dispositione aeris. dc avic. 1o
q i biue diei. et p digoris oppletio
Et dz fieri i tpe estatis flante borea
a tpe hyemis flante austro. Et d
q aer sit tpatus i corpore et compleo.
Vel hec sup a G. q i estate cald
e regie cito. et tn aer e quietus
et spissus. flebia e tranda. Si qs
qle volumus deat fieri uter in genu. et
pro mi. Res avic. c. de flebia. q ubi
est fortis uterus grossi humores et tps
fem. dz fieri ampliamus magis. qui dispo
nuntur sanguinem. Si quis cum q. dz mi
nui. Res G. in mesi i fie. fi e
naturas ut multe oppila. et uterus
defessa sit. no sed sem paulatim multe
detraccionibus minima. si at uterus e
forte sed multe e conthendium. dc
Rasi com. almansore. c. de minutione. q sangs
extrahendi me sima oz q sit com
mista et dissperi ei q. aug cad mu
etate. et 2m uterus paret. Si
quis de q vena dz fi flebia. dic
2m avic. li. 1. c. de flebia. et 2m
Rasi com. almansore. cud e repleto a col
lo et infra. tuc basi e apreda.
Si at e repleto utrobique. tuc me
diana e apreda. h e ex gnalis.
Ex spalibus. cephalica vene flemaetur
p dissoluco membrorum. et dissoluco
passionum pars fit vena frontis fle
bia. i estate capitis et continuat et
extinguit cad. 2m avicen. 2. c. de
cad sede sy ma. Et flebia venarum
sub lingua. est i appatibus duarum
uitrengarum 2m avic. li. 1. fen
4a. c. 1. flebia basi dext. q p fig
passionibus epatis. sinistre i passionibus
splenis. Due saphene i passionibus uteri
lib 2m avic. Et dc fen cad. c.
p. q. addes q i puscatoe m sedo
tab ani et renum. flebia vene
q est i cauda poplitis e forcior
q saphena. Et dc q sciatica vena
q e in pte optima pedis. et
saphena intior. emnes sit sillis in
inanicatis et oppinaci. dc q ap
ud sciatica plium offe scie. Et flebia
adille q e int pollice et indice.

affert inuatur inuabile in passionibus
corporis et distrahitur et alie vene flo-
matur et membrorum dispositionem. Item
que utique post flebotomiam consequuntur sompnus.
Dicit G(alienus) post magistrum c. y. que post duas
horas et si arguitur quod Avicenna sopo-
ribus libro primo fen x. a. c. dicit quod
dormire post minutionem flebotomie plurimum
actat membrum confractum. Dicit quod non sit
d. a. quia Avicenna libro de sompno prius
flebotomie et G(alienus) dicit post duas horas. Ut
Avicenna dicit plurimum q. d. ... e
post flebotomiam sompnus operatur. Si fal-
lit aliquis et in quibusdam quia in omnibus fortis
cutibus nervorum debilitas. Accidit
in sompno post flebotomiam membrorum confractio quia
quod flebotomia membra exteriora infrigidat
et maxime membra frigida ut nervi
propter calorem et sanguinem emotum. Et quod
sompnus membra eadem infrigidantur
propter calorem et sanguinem ad interiora revo-
catum. Et membra infrigidata sentiunt
dolorem frangitivum. Sicut in typo quartane
fit dolor frangitivus propter frigiditatem ve-
hementem. Sicut notat Avicenna libro primo c. de qu-
artana. Item queritur quod quo latere debet fieri
flebotomia in sanis. Dico quod in tempore estivo
et in vere et in estate magis est flebotomandum
dat humores calidos. Et si queritur
quod in alia parte in qua abundat magis flebo-
tomandum est. Dicit ... flebotomia. Item dicit est
pars dextra in tempore autem frigido magis fla-
bundat humores frigidi. Et si queritur quod
parte in qua abundat magis istis flebo-
mandum est flemmatis. Item dicit quod pars si-
nistra. Item in infirmis sit pars contra epar
in dextra. Sed in splene in sinistra. Avicenna
libro i. c. de eo quod oportet bibi.
Item queritur utrum sepe debeat fieri. Dicit
Avicenna sic quia multis consuetudine innuit
ratione consuetudinis fiunt a delicatis
frequenter et minime. Item queritur quibus
utique in zanguinea flebotomia operatur. Dicit quod
si est pura non operatur quia sanguis
est secundum colorem emanationis et cum operatur
colera fortior inducitur. Unde dicit Avicenna
libro primo c. de quod convenit fieri purgationes
quod quando cum colera et ignea quod
tamen apud flebotomiam nigra colera et
acuitas eius. Item ... zanguinea non
... a grossa flebotomia consequitur.

sed non magis. Unde dicit Avicenna libro 3o c. de cura
pede si minus ubi est cum colera sanguinis frequen-
tibus flebotomia propterea fiat. Item potest quis
de sanguine extracto ad flebotomiam utique signum
possit cognoscere dispositionem corporis. Item prope
quod in secunda etiam aliqua naturalia generatur
e operari possit. Ad hoc autem sciendum
notandum quod dicit Avicenna libro i. doctrina 2a c. 1 de
humoribus in fine quod cum extrahitur sanguis
et ordinatur post i. d. quod est spuma et
colera rubea i. d. quod est super et res turbida meliu-
s. quod est album ut albumen ovi et flegma
istud quod est aquosum et superfluitas uri-
nalis respondit post est sanguis. Item Constantinus
unde hoc patet dicit quod nullus est ita purus
ut careat aliis humoribus sanguis tamen
qui est rufus tunc colera rubea ei admixta
qui est purpureus tunc nigra qui aquosus
tunc aliqui humores ei admixti. Item
puto utile de extractione sanguinis de flebotomia.
Et quibus possunt cognoscere dispositionem corporis
ex sanguine extracto a corpore per flebotomiam. Et
dicit quod ex x. primo ex colore secundo ex substantia
3o ex odore. 4o ex sapore. Et ex colore
quia si est sanguis naturalis est rubeus. Unde
Avicenna in i. c. de humoribus. Item cuius rube-
do est declinans ad purpureitatem. Unde
Constantinus primo pantegni c. vel. videlicet et in
sapore est dulcis. Et in odore suavis et
non corruptus. Ergo coagulatur. Unde
dicit G(alienus) dicit libro i. de cri. c. vij. c. Co-
lor sanguinis est principaliter rubeus non flavus.
Item autem est rufus sit abundantia colere ru-
bee sanguis cum color eius est rubeus cla-
rus. Item si est albus sit abundantia flatus
est sanguis paucitas cum febre. Si ista albedo
est ... est cum est vividus sit ... com-
da flatura a est mixta cum puncta
cuta. Et est color fatuus et sit febre
et ... corrupta cum ... Si
sanguis est niger vel fuscus sit fortitudo
vel ... et si ista nigredo non est purus
est ... lividitas obscura. Sed autem est niger
color puri(?) ... aliqualiter sit ad
... ut dicit ... de malis. Et
Avicenna ... dicit sanguis combustum
... Item ex substantia cognoscitur quia sanguis
spissus est plurimum cibi corpori humorosi
... sanguis subtilis ... et meliores
... de malis c. 1. Sanguis
... subtilis fiunt a ... signum
... magis ... Item

dicit .c. iij. quod sanguinis subtilis pu-
rus est signum timiditatis et contra est
signum debilis caloris. xvj dicit [illegible] sanguinis
aquosi est signum indigestionis et corrup-
tionis. xvij aforismo secunde [illegible] signum sanguinis
nigri cum sanguines nolunt coagulari
c. xv. [illegible] est quod erit amicos libro 3o
c. de signis debilitatis corporis. san-
guinis aquosi quod est flatiuus et est
signum debilitatis corporis. xvij dicit aforismus [illegible]
de malis c. v. quod sanguinis liquidi
aquosi est propter calorem in renibus de-
bilitatem quod cum sanguinis digeritur
inspissatur. Sanguinis autem sine me-
dicinis [illegible] principium saporis
[illegible] nullius fetoris cito coagulatur
et fit [illegible] corporis [illegible]
i. pateris c. vi. xvj dicit aforismus [illegible]
de malis c. ij c. cum sanguinis cito
coagulatur est signum quod est purus. Si
autem tarde coagulatur signum est quod ei
admixta est colera. et tamen signa
sanguinis generantur a calido et humido et
[illegible] coagulatur a frigido. colera autem genera-
tur a calido sicco et propter hoc [illegible]
[illegible] a frigido sicco. Tarde sanguinis tar-
de coagulatur qui est aquosus [illegible]
[illegible] c. iij. [illegible] et propter hoc sanguinis [illegible]
cito coagulatur et magis [illegible] in eo [illegible]
fila et pili quod [illegible] sanguinis est [illegible]
[illegible] ut in [illegible] Sanguinis autem
acquirit saporem aliud a [illegible]
ut ex admixtione colere amaritudinem
ex admixtione flatus [illegible]
ditatem. ex admixtione flatus dulcis
dulcedinem. ex admixtione [illegible]
[illegible] ponticitatem ex admixtione [illegible]
acris [illegible]. Vnde intellige
de odore quod acquirit odorem [illegible]
[illegible]
[illegible] et si sanguinis sit fetens significat
corruptionem ex putrefactione sanguinis.
Flegma. Flegma est frigidum et humi-
dum [illegible] sit in corde [illegible] malis
ij de q. c. vj c. Descensus flatus
de capite ad [illegible] accidit [illegible]
[illegible]
[illegible] acris fit

[illegible] c. xv. c. [illegible] fit defectum oc-
casione flatus a capite ad [illegible]
[illegible] aforismus [illegible]. Flegma generatum [illegible]
calido salsum est a forte [illegible]. Flegma
salsum [illegible] intestinis [illegible]
[illegible] generat [illegible] salsum
[illegible] pungit intestinum mordicat et
[illegible]. Flegma [illegible] sanguinis [illegible]
te [illegible] c. xvij [illegible]
[illegible] flegma propter debilitatem digestionis. Flegma
acetosum fit [illegible] ex flate [illegible] est
subtile et [illegible] ei in forte. Flegma
salsum fit ex [illegible] ex forte [illegible]
flatus [illegible] dulce et subtile et [illegible]
[illegible] est salsum fit fit in [illegible] ibi.
Flegma salsum fit a [illegible] acetosa quia
[illegible] est [illegible] c. [illegible]
[illegible] i. libro c. de [illegible]. Flegma
[illegible] album est xvj aforismus [illegible] flatus
[illegible] digestum [illegible] in sanguinis [illegible]
[illegible] c. vj. Flegma generat [illegible] sanguine
ibi. Fluxus sanguinis narium. [illegible]
[illegible] et in [illegible] fit [illegible]
fluxum narium iij de [illegible] c. [illegible] a.
Fluxus narium est [illegible] omnis [illegible]
[illegible] in eo quod est sub [illegible]
[illegible] ut [illegible] fluxus narium
ex parte [illegible] est [illegible] fe [illegible]
[illegible] vel [illegible] dolor
est in fronte et [illegible] amor
vel infra [illegible] fluxum narium libro iij
libro c. [illegible] a. Fluxus narium ex parte [illegible]
[illegible] quia est dolor vel morbus malus
est. et ex latere eodem est laudabilis. [illegible]
bita aqua bibito restringit fluxum san-
guinis [illegible] c. i. a [illegible] de [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible] et est xvj [illegible] san-
guinis egressum [illegible] nimiam [illegible]
aut acuitatem aut subtilitatem [illegible]
[illegible] quod si forte egressum [illegible]
[illegible] debilitatem [illegible]
[illegible] aqua bibita [illegible] intrinsecus
restringit fluxum sanguinis a [illegible]
quod facit in [illegible] cortice [illegible]
[illegible] laudatur fluxum narium qui
fit ex latere infirmo et non illum qui fit
ex latere [illegible] c. xvj et [illegible]
[illegible] est quod [illegible] est fortis et [illegible]
[illegible] expellit [illegible] maiore
[illegible] expulsioni. [illegible] autem

expellit nã ad locum [illegible]. hoc fit propter ma-
liciam materie et fluxiam. et non propter virtutis for-
titudinem. ¶ Pluribus hominibus habentibus acu-
tam cum apostemate accidit fluxus narium in [illegible]
septenis vel et intellige pluribus hominibus
quia non in omnibus. non enim est verum in senibus
sicut dicit auctor. quia non est verum in se. Sexta
fluxus narium accidit in [illegible] illis
qui sunt xxxv annorum [illegible] et B. c.
et B. ponit tamen vel quia in hac etate est
sanguinis multitudo. virtutis fortis et caliditas
multa | ut dicit B. in pronostic. c. iij a. ¶ Flu-
xus narium non accidit nisi cum apostema est sub
umbilico et [illegible] tanto fluxus
narium fit plus in c. ¶ Si est acuta cum
dolore forti capitis. et bona signa apparent.
expecta fluxum narium in die vij. ¶ Si autem
iste terminus protelatur usque ad diem xx.
tunc fiet apostema in partibus inferioribus vel fluxus
narium. si fluxus narium tunc fit raro [illegible].
et B. in pronos. c. iij a. ¶ Dolor capitis
in [illegible] lampadarum. [illegible] [illegible]
sine dolore in hora qui est infra xxxv
annos habente acutam est signum fluxus
narium [illegible]. et B. in pronos. c. vi. c. ¶ Flu-
xus narium fit in iuvenibus quia calor aug-
mentatur et [illegible] et augmenta-
tur etiam [illegible]. quia sanguis augme-
tatur in [illegible]. ¶ Fluxus ventris

¶ Fluxus ventris accidit in [illegible] que
fit [illegible] et plus quia [illegible]
ita debiles. ut non [illegible] in cibum
attrahendo et cibus [illegible] ista
membra debilia et propter hoc expellit [illegible]
membra cibum [illegible] [illegible]
[illegible] in pronos.
c. i. a. | et forte de [illegible] fluxu intelligit
[illegible] iij [illegible] | De
[illegible] ab [illegible] solo
[illegible] et eius solo [illegible]
[illegible] et hoc
[illegible] fluxus
[illegible] tunc eius
fluxus est [illegible] et eius corpus non [illegible]
[illegible] propter [illegible]
[illegible] quia cum corpus non [illegible]
[illegible] est debilis [illegible] mors ¶ Fluxus
ventris et [illegible] expellunt
[illegible] propter nimiam [illegible] propter eius [illegible]
[illegible] propter eius [illegible]

[illegible] et [illegible] quando propter cibum fit
motus [illegible] de ac. et mor. c.
viij. ¶ Siccitas membrorum [illegible] siccitas quando
corpus [illegible] propter pau-
latim [illegible] ad suam siccitatem vel [illegible]
c. [illegible] ¶ [illegible] a cibo in-
digito in [illegible] tactu [illegible] non
[illegible] a [illegible]
[illegible] propter hoc non est
[illegible] siccitas [illegible]
data [illegible] ad suam siccitatem
et amittat [illegible] acquisitam. vel |
[illegible] siccitas [illegible] non [illegible] a
[illegible] eam [illegible]
ea vel ¶ Corpus [illegible] fit [illegible]
[illegible] quia [illegible]
corporis [illegible] fit [illegible] ¶ [illegible]
et [illegible] qui [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] nimia [illegible] propter [illegible]
[illegible] calore [illegible] ¶ [illegible]
nimia largitas pororum propter [illegible] ca-
lor evaporat ¶ [illegible] nimius motus
propter [illegible] ¶ [illegible] nimia quies propter
[illegible] sufficit ¶ [illegible] cibi
et potus [illegible] propter [illegible] deficit
calor [illegible] ¶ [illegible]
cibi vel [illegible] et quia non
potest salvari [illegible] de ac. et mor.
c. ij. a. ¶ Siccitas [illegible] non [illegible] adiu-
[illegible]
[illegible] pelliculas vel
[illegible] c. [illegible] c. ¶ Siccitas [illegible]
lactuca et [illegible] nimium [illegible]
[illegible] stupefactum ibi.
¶ Siccitas [illegible] aliquorum [illegible]
[illegible] alii [illegible]
[illegible] propter [illegible] sanguis [illegible]
[illegible] vel [illegible]
c. ij. b. | et [illegible] est. quia [illegible]
[illegible] ita [illegible]
[illegible] in [illegible] non potest [illegible] quia
sanguis fluit ¶ [illegible]
[illegible] membra [illegible] quibus sanguis flu-
it [illegible]
[illegible] et [illegible] ad locum
aliud sicut in fluxu narium [illegible]
[illegible] et [illegible] fortiter.
[illegible] in ventre vel [illegible]
¶ Sanguinis [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] sive sit
[illegible] quia [illegible] sanguis.

infra

[illegible] de [illegible] fit

qo

[illegible]

Refrigeratio etiam causatur duobus modis scilicet et maxime in primo. primo quia calore refrigerat. secundo quia multum replet l. c. v. a. Item refrigerantis causata etiam et maxime in magis sed sequentibus sperma portulaca [illegible] pastoris [illegible] semine lactuce cucumeris [illegible] cum aqua frigida l. lo. primo c. i. c. Siccitas aggregat simul membrorum inspissat et aggregat. lo. secundo c. i. b. Frigiditas terrestris non aggregant constringunt ut solidantur. Appetitus nisi per frigiditatem l. c. vi. c. Appetitus minuitur in senibus propter frigiditatem [illegible] et tamen ipso non [illegible] [illegible] ubi [illegible] plus desiderat [illegible] frigiditate quia l. lo. de frigiditate [illegible] in forti virtute [illegible] de frigiditate forti et debili virtute. Siccitas [illegible] cum [illegible] febris [illegible] intelligere quod lo. de frigiditate que mansit [illegible] in tempore [illegible] quia si in tempore frigido [illegible] febris [illegible] non curabitur quia si non potuit resistere frigiditati [illegible] non potest curare quia ignis est fortis [illegible] in aqua non [illegible]. Item in balneo ascendit vapor calidus et descendit frigidus [illegible] ascendit [illegible] et descendit frigidus [illegible] in talibus multiplicatur [illegible] et [illegible] Unde [illegible] frigiditate nocet [illegible] non [illegible] l. c. xxx. Item quod [illegible] frigiditas intrat in [illegible] virtutem naturalem quia [illegible] i. lo. c. de virtutibus naturalibus [illegible] quod non [illegible] de [illegible] quod frigiditas [illegible] est contrarium [illegible] de [illegible] de naturalibus c. y. quod frigiditas non est [illegible] et nulla ingreditur [illegible] nature. Item [illegible] est [illegible] de naturalibus c. vi. [illegible] calor et frigiditas. Et ista [illegible] melius intelligas [illegible] aliquantulum [illegible] ascendas [illegible] quod [illegible] qualitas [illegible] sperma. qualitas [illegible] ab [illegible] est [illegible] Ista est [illegible] et quiete [illegible] est [illegible] et non [illegible] actiones et in [illegible] dec ab ista [illegible] intrat frigiditas et

operatur tamquam instrumentum [illegible] in qualitate [illegible] qualitatem alterius agunt et patiuntur equaliter et [illegible] alterum ab altero [illegible] [illegible] dico in qualitate [illegible] omnes [illegible] predicte fuerint [illegible] et [illegible] ei [illegible] in qualitate [illegible] amen i. lo. c. de [illegible] quod [illegible] qualitas que [illegible] actione et passione ad invicem [illegible] temperatura [illegible] intelligere in qualitate lapidum et mineralium et omnium [illegible] a [illegible] qualitatem [illegible] Alio modo [illegible] specialis [illegible] in homine de quo hic lo. et [illegible] natura dicitur [illegible] l. aff. xv. [illegible] res [illegible] et custodies [illegible] forma [illegible] [illegible] consuetudo. Ista de qua intendit [illegible] est forma [illegible] at est sanitas [illegible] non est de homine [illegible] lo. [illegible] de homine sanabile. Sanabile dicitur est forma [illegible] hominis sanabilis et ab ista [illegible] res naturales quia [illegible] sanitatem et res non naturales [illegible] destruunt [illegible] lo. de virtute naturali de [illegible] ab hac [illegible] dico quod frigiditas non est in [illegible] virtutis naturalibus quia [illegible] ad eius [illegible] propria [illegible] que est [illegible] quia [illegible] frigiditas est corruptiva vite et sanitatis [illegible] calore [illegible] non sunt virtutibus naturalibus [illegible] de quibus lo. amen sicut attractive retentive digestive expulsive quia omnes iste virtutes per motum consistunt sicut [illegible] in attractione et expulsione [illegible] in digestione ubi [illegible] et [illegible] grossi [illegible] sub-tili [illegible] in retentione [illegible] facta per villos [illegible] omnes agunt per motum frigiditas [illegible] frigiditas est stupefaciens mortificans et impediens omnes [illegible] [illegible] amen [illegible] Item [illegible] et [illegible] frigiditas sunt aliquibus istarum [illegible] quia [illegible] in attractiva retentiva expulsiva fiat [illegible] per villos frigiditas illos villos retinet in figura [illegible] [illegible] specialiter in expulsiva [illegible] quod [illegible] dissolutionem [illegible] [illegible] ad expellendum [illegible] in digestione [illegible] calefacit [illegible] [illegible] [illegible] vi. de [illegible] calidissima [illegible] et [illegible] est [illegible] ductione et [illegible] in [illegible] [illegible] quod [illegible] fiat [illegible] [illegible] vi. de

ac. et mor. c. xviij. 2us. quod caloris aug-
mentatio ad utilitatem utilis est. si non pres-
cit ad ubertatem. siccitas autem multa in
actione confert nocumentum. siccitas autem
fortitudinem et stabilitatem atque duriciei media
est. humiditas multo est utilis et melior
ad augmentationem. quia membra corporibus
augmentum est inicia est extensio. dilatatio
et inflatio. et hoc fit per humiditatem. [illegible]
quod ferrum non inmisset se in corporibus na-
libus. et quod tu arguis quod aristoteles dicit xvij
de animalibus quod natura utitur calore et frigore
per instrumenta. et ibidem parte ij dicit [illegible] dicit
quod non de corporibus naturalibus instrumentis
intelligitur. que est attractio retentio digestio
expulsio que fiunt per motum. aristoteles non
intelligit de corporibus naturalibus primis que
sunt indurativa mollia et instrumenta fran-
gibilia. Fricacio. Fricacio cum oleo
est lenior et minor laboris. quia fri-
catio sicca. iij. b. aj. c. ix. b. Fortis
fricatio corpus induravit. et mollis corpus le-
nefacit. viij. megategni c. 1. Fricatio in
corporibus plenis crudis humoribus est.
si fiat descendendo a superioribus membris
ad inferiora. et non econverso. et hec fricatio
debet fieri a re media inter asperitatem et
lenitatem. quia diu corpus rarefiat et
rarefacere. hec enim fricatio humores
concludit. et sopra provocat. xiij. megategni
c. ij. a. Si membra superiora curant
aspera. membra inferiora debent fricari
ut materia trahatur ad totum. vel Si multa
humiditas in corpore fuit non possunt
purgari cum balneis et fricationibus. quia
timemus ne corpus repleantur. ut ca-
lor naturalis sufficere possit. at repleto
cum balneis et fricationibus curare. vel In
sapientie omni fricationes arborum in pri-
mo est potentias. vel c. x. Mahometus que-
dam se extinguit. frenesis cum incurrit.
V. de ac. et mor. c. x. c. Frenesis
Frenesis fit cum apostema in pia cerebri
ut in eius pellicule generatur. vel Fre-
nesis cum calida et sicca est. quia corpus
in operatione actione fortiter inficit. vel ho-
m. c. xviij. c. Frenesis ab omni alia
alienatione differt. quia in frenesi corpus
febricitat. frenesis [illegible] v. intel.

c. v. a. Frenesis quod materia capitis paula-
tim venit. et subito alienationem
non facit. sic fit quod aliis membris
vel Et non quod est dicta frenesis. vera quia
est in uno. et sit materia capitis pars. alia
est non in uno et est in alio. quod fit quod aliis
membris frenesis est sic acuta fe-
bris aff. xij. [illegible] brevi-
tate Fundamentum In fun-
damento est infirmitas [illegible] ut me-
bra quibus [illegible] solet venire ab
[illegible] fundamento inferiore. x. inter-
c. ix. c. Fundamento corpus animalis
[illegible] calor
naturalis fundamentum [illegible]
et motu [illegible]
multitudine vel Fumosum [illegible]
[illegible] fumus [illegible]
[illegible]
meg. c. ij. c. Fumus qui de aqua
dulci dissolvitur [illegible]
corpore [illegible] de corpore [illegible] acutis et
siccis. [illegible] de humoribus qui
[illegible] aff. xiij. Materia
fumosa non potest ascendere [illegible]
sed sit aerea. [illegible] c. v. Fu-
mus est humiditas subtiliata et divi-
sa minuti. [illegible] de ac. et mor. c.
xiij Galienus

Galienus [illegible] arte [illegible] et
[illegible]
[illegible] intel. c. ij.
Infestinus non fuit in medicando.
[illegible] de [illegible] c. xij. Complexionis [illegible]
[illegible] c. v. Gaudium
Cum magno gaudio plurimi mor-
tui sunt pusillanimes. [illegible] de ac. et
mor. c. v. c. [illegible]
adveniens filii sui [illegible] fama
fata fuit et magna sue sapientie
in arte medicine [illegible] nimio
gaudio iacuit mortua. Constat
[illegible] in gaudio dissolvitur. atque mol-
lificatur vel Generatio Cum ma-
teria generatur in matrice eius [illegible]
[illegible] non est [illegible] ex spermate et sanguine [illegible]
[illegible] c. ij. a. Genitalia In
genitalibus est [illegible]
[illegible]
[illegible]
est [illegible] de ac. et mor. c.

xi c. Glutinativa. Dyeta glutinativa
est illa que inviscatur inviscative for-
ti i. potibus ita quod impi accidit. co. f. ag.
c. xi. a. Unde ut medicina glutinativa
non sit morbida quia non possit manere
super locum vel liquefaceret membrum vel at-
traheret ad se humiditatem et medicina efflu-
eret. l. Gradus. Gradus in quibus
ponuntur medicine sunt iiii. c. f. h.
sic. l. Dyeta que calefacit calefactione
non manifesta. ideo indiget ad hoc aliqua
consideratione subtili. et ca. i. g. i. Mo-
dum de aliis quibus vel et vocat
consideratione subtiliori. operationem simpliciorem quod res
aliquando operatur non tamen perfecte efficit sensus
tactus. Dyeta que altat opone
forti et manifesta. et ca. f. h. s. i. z°.
g. l. Dyeta que altat opone forti
non tamen in nullo. et c. g. z°. l. Dyeta
que operatur forti alteratione ita quod ea ad-
veniat fere mortificat. et ca. i. x° g. l.
Dyeta sicca non consiccat in g. x°. et
in z° amisit eadem sicca consiccat
l. Dyeta sicca que adurit est in fine
g. iii. et in initio iiii. l. Gravitas
Gravitas fit declinatione sanguinis et
aggravatione in membri cum ... sang.
l. Granatum. Granata granati mi-
ponitur cum cibo facto de farina tritici
et bonum cibus sanitatibus convenienter quia malignitas
confert coloris constringit et prohibet
ne cibus quantitate in fluositatem et acceto-
sitatem et si prohibet cibum natare super sto-
machum meri c. y. a. Cotidianum innat-
cum granatum est bonum in z° ana l. Gu-
stus. Si gustus alicuius paratur
nonnumquam ex cibis grossis ex vene-
nosis tamen delectatur et dulcibus quia
hii duo sapores sunt lingue similes na-
ture. l. c. xi. Cortices venenes
ad linguam applicantur sapore viii
de q. iii. c. y. a. De hanelitu

Hanelitus est ad quod ut ca-
lor naturalis qui est a corde
in suo tempore custodiatur. y. de ac.
et mot. c. y. a. Arbor que se diffundit
per totum corpus suscipit hanelitum
cordis propter canales pulmonis ibi.
Fiunt per hanelitum calor cordis tem-
peratur per aerem attractum et ex-
pulsum per arterias l. Hanelitus
qui est morbus fit duobus modis.

Vel quia stomachus comprimit et frangit vel quia cor-
pus cerebri immune sunt nocentia. et iii. lo. c.
viii. Natura hanelitus retinet calor et spiritus
spiritus instrumentum corporis confortabilis non cu-
rat tussim catarrum ex frigore. et est ex
materia paucia l. Hanelitus est actus later-
torum pectoris moventium in initio c. vii. Ha-
nelitus difficilis fit aut propter aliud de
foris vel propter maiorem pectoris angustiam aut
propter nimiam cordis et pulmonis caliditatem in x°
lo. c. xi. a. Item si tamen quingenti est cito
moritur si duo in iis curabitur si tamen viii
potest curari l. Hanelitus quod fit propter nimiam
caliditatem et fit angmentata est malus et ...
capit aerem cum magna insufflatione ibi.
Unde aliqui quod vivit ... hanelitus
xi. mil. c. xi. Medici vocant actum pul-
sus cordis hanelitum. et est vocant actum
pectoris et cordis hanelitum. l. Hanelitus
infirmorum in tuus mo. fit caves si est
magnus fit ... si est parvus fit constrictus
caloris l. i. primo c. xi. Unde aliqui
dicunt pulmones hanelitum. i. de animalibus
xx. i. c. y. Tempore est ut fiat hanelitus
nisi generates ille est qui fit per os e
fedus et quia ... l. iii. ... Hyems.
In hyeme indiget maiore cibo quod
est magis digestio maior et estate minor. et
dico circa superiores ... digestionis i. aff. xv.
Natura accidens in animalibus sunt in hye-
me. pauco cibo indiget quia calor corpo-
ris frigoris hyemis superatis ... constrictis
est et debilis. xix. de animalibus. Febra
et tussis et coriza sunt morbi hyema-
les. iii. aff. c. xxi. Morbi hyemis
propter sunt pleuresis peripleumonia catar-
ri bracus tusses dolores laterum femoris ...
tigines apoplexia. xx. et c. l. Et in hy-
eme humores sunt quieti et coaguli
in inferioribus corporis et propter ... in
tempore a medicis. iiii. aff. v. Homo
homo fit quievit usque ad hora ...
... non usque ad l. et ... fit ...
q. co. c. iii. Homo est debilissimus animalium
in ... et dispositus est ... partes eius
ad dispositionem ... iii. De animalibus.
Hore egritudinis. Hore egritudinis sunt iiii.
s. principium. augmentum status et declinatio. i. de cri-
c. i. Quinqueficiens ... habet in-
... et ... duas propter ...
morbus est ordinatus et non fit morbus ...

stabit quia alii patiuntur morbum sed in augmento aut propter morbi malitiam aut propter virtutis debilitatem. Hoc praeterea notandum sicut cu[illegible] les in omnibus morbis quia in cronicis sunt longiores in acutis sunt breviores secundum horam quietis febris non significo in horam separationis eius a corpore in quo est paroxismus eius. In hora principii aggregatur caliditas et trahitur versus cor et pectus. In hora augmenti expanditur caliditas versus exteriora corporis ibidem. In hora status expanditur caliditas in corpore toto equaliter. In hora declinationis separatur caliditas a membris medii corporis et descendit ad pedes. [Tumores]

Tumores et sunt [illegible] species simplices [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] complexionum de ac. et mor. c. vi. Corpora non [illegible] mal humoribus et corrupti qui non [illegible] [illegible] in sang. Cor debilia [illegible] humores [illegible] paulatim [illegible] [illegible] [illegible] c. iii. a. [illegible] est ut corrigendum humoribus [illegible] [illegible] c. iii. In minima plurima humorum [illegible] [illegible] a capite et de membris in membris [illegible] [illegible] aff. [illegible]. [Humiditas] [illegible] tocius humiditas corporis est [illegible] in [illegible] c. [illegible]. Humiditas plus [illegible] in [illegible] in [illegible] [illegible] naturalibus. [illegible] de ac. et mor. c. [illegible]. [illegible] [illegible] nervorum humectatam [illegible] [illegible] iii. aff. vi. Humiditas [illegible] putredinis in aff. [illegible]. [illegible] fit [illegible] per nimias humiditates in aff. [illegible] a [illegible] humidi est [illegible] debilitate caloris naturalis [illegible] aff. [illegible]

Tertiana fit aliquando [illegible] sano [tercia] [illegible] cum colera cum [illegible] ad cutem [illegible] [illegible] c. [illegible] a. [illegible] et iii. aff. [illegible]. [illegible] sanguinis [illegible] in colera et fit ictericia [illegible] c. [illegible]. Ictericia [illegible] [illegible] [illegible] fit [illegible] de causis [illegible] per [illegible] [illegible] non fit subito aut per [illegible] aut per opilationem et hec due fit subito aff. [illegible]. Ictericia per [illegible] [illegible] per [illegible] fit in [illegible] [illegible] et non est mal. [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] humiditas [illegible] non est mali.

[Ydropisis] Ydropisis non potest esse in [illegible] paciatur [illegible] c. [illegible] In [illegible] [illegible] non sanatur quia non [illegible] [illegible] humiditas [illegible] aff. [illegible]. Si in ydropisi fluat aqua in ventrem spontanee ydrop. [illegible] aff. [illegible] [illegible] [illegible] subita [illegible] est in ydrop. quia [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] aqua [illegible] egreditur multus spiritus emittitur et virtus deficit in aff. [illegible]. Si ydrop. supervenit tussis [illegible] [illegible] [illegible] ita ut canales pulmonis aqua attingat mortale est fit [illegible] suffocationis in aff. [illegible] [illegible] [illegible] aff. [illegible]. Si [illegible] fortis [illegible] [illegible] solum [illegible] [illegible] et [illegible] aff. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forti. Omnis species ydrop. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] c. [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] omnibus speciebus ydrop. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et inflantur [illegible] longitudo corporis a membris [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] ydrop. [illegible] incipit ab [illegible] et fit per debilitatem [illegible] attrahentis cibum [illegible] [illegible] ad [illegible] non penetrantem [illegible] [illegible] in intestinis [illegible] [illegible] sunt debilia [illegible] [illegible] et appellatur [illegible] [illegible] ad inferiora quia fit [illegible] [illegible] alia causa est quia [illegible] [illegible] per [illegible] membrorum [illegible]. [illegible] [illegible] colera [illegible] intestina [illegible] et [illegible] ea [illegible] ad [illegible] et [illegible] iste [illegible] [illegible] dolorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tractatu [illegible] c. [illegible] a. [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mortale. Ydrop[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tussis [illegible] [illegible] tangit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non tussis [illegible] tussicula [illegible]. In ydropisi [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est in [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] debilitas [illegible] [illegible] non attrahit [illegible] [illegible] intestina [illegible] per

Ignis

hoc aut^r i. Flux ydrop e moll' 2 le
nis q2 eius insturu e molle e cu a
quolib' subtile 2 si pma^2 cedit 2 p^g
ad suu statu redit i. p^o v. me c.
viij. (Perapiroria) Multos pnac
coriza op flate infrato i intestis
anam ad perapirg' i. me c. v. (Emo
nicl') Emonicl' intrat multo p
nis debili' i. acu c. viij. (Expulsio odo
ris) p collig'adz stoi ena ad pe
ripnei' i. (Pecaya) e collig'ata
danda i colica q e op hu^l ei pud
gitis acutis iacetib' i intestis pri
mogsf c. v. a. pn) intrat v. me i.
c. v. (Erectigatio) Erectigatio est
dilatatio ptracidaz q omd mebro
dilatat^r potenti actio i c. iij. a. Ca
tis p certis mebris irritigaco3 pa
ti pt q2 plus pt dilatar' i. Erec
tigatio acut sto epi splem vesi
ce dyssicagti intestis et cordi i.
Erectigatio dit a pulsu q2 icoti
ga^o e acto no nalis 2 q no
gra. pulsus aut e acto nal' et
no gra^a in sanis i. Erectiga^o no
fit op humore ad icoti^o cito dis
solunt' nc. fit op puro aere cu
aer possit dissolui 2 cpie mo^r
fit g^o op fumo multo dilatante
inflante 2 replete mebra l' fu
mus qui e via digestis rectigatos
dissol^r et exsit in aere b' sile3 fit
inter g^o i rebz ventos supp^o i igni
ut sut castanee 2 cpnia cepos pi
sud 2 fumu digestis opit p po
ros aut Erectiga^o fit eis a frigo
re impediente q2 fit fumus qui
no op pulsus p aut deus pt 3 in
flat et dilatat 2 fit recti^a i. Er
ecti^o dit a spasmo q2 i spasmo
dilata^o gratisnacois e maxia
i rectigacoe no pvia i. Erectigi
e simil tremor b' dit in 3b. p^o
q2 motus tremoris e gpositus op mo
tu nali 2 motu morbi qui e op
v' 3 Erecti^o dut e duo op nauus
2° quia motus tremoris e velocit^s
3° q2 motus rectigatos e continuus
pro b lenius motus tremoris e aut
cu fortis spissius i. Cor hius col
lige diffinit rectigatos si dite
e differe fractas ab oib' aliis
motib' b' silib' e q' Erectiga^o e
dilatatio ptracidaz simili motu
sed a fuo opute in mebro pati
ti dilatal 2 no cpienti cito p

autis spissitudine (Ignis) Flama e
aer aut tori aeriu ad acto i igne pma
tal' iij. q. c. i. c. (Carbo) e ad tin ul' cor
terrin i igne muta^r i. (Vliaca) Ilia
ca pa^o e in supiori pte intestis s. i qua
pa^us minimo op agitan et quib' cogitat
enomis egron 2 pana op ea sanat
p^o me c. ij. Ileos fit p^o apn dure
i superiori intestis ul' p opi^s strauge
ta i. Gnu ileos n^e egredi^r infra
q2 nie stercus claudut vij aff ply
Rem da supueret op ileos pt fi op
solo apte ul' op opilac sicci stercoris
ul' op hu^ob 3 emistos i. Cop^d e pa^o
ileos ut n^e descedat infinib' vij fi
pa^o augmete stercus enomit vij aff
p^o Gnu ileos spasmu 2 desipia ve
niut q^o nervorum alligatiez celbri et
stoi ibi (Infrigdatio) Ias q3 b. d^t
ij. b. aj. c. iiij. op aq cla acius ggela
et infrigedat^r (Caps d^t aqo^s. po de ana
lib' c. ij. d^t op aq ebuli^s calior est
sui tact 2 ggela et infrigedat cuiq
caps d^t s. metes p^r c. vp^r c. op aq pia
lefta cuiq infrigedatur piscatores et
calamos infudut aqu ut cuiq in
friget 2 coagule Gilam d^t aqs. pri
de aialib' c. iij. op aqua fria acius
ggela quia cla q2 i qualib' simbol
fria e tristius p cp aialia aque
multo maiores sut tinoris q2 cito in
friget Dici pt q si aq cla 2 fria
relinquat fria acius ggelat^r cuiq
cla q2 i qualib' simbola e et aq
fria 3 maig sui ad ggelatoe cuiq
cla 2° intellige i. pri de aialib' c.
iij. Eni aut uter velhemet^r frig appo
aq cla cuiq ggela q3 fria et cae
d^o q2 aq cla e rarior q3 fria vij
frig op cuiq ingredi^r i ptes aq cle
q3 fre Iq^a cad q2 gnd apponat
fortius agit q3 i b' sile 2 frig e ap
po^s 2 ungt^r dg aq cle q3 fre 2
infrig^e alias ppas (Indigestio) Coplex
ul' pati stoi 2 tu no pt digere e
q^nq fut vij cae I. multitudo cibi
e potus I^a mala qlitas ipor I^a
glad i q assumut^r inoppe I^a q2
do assu^r no bono I^a mala via
i sto cotenta I^a Sopni panca^s
vij me c. i. Ex et dt i. me c. iij
Hly cibaria no digerut^r e sfrucia tu
s i illesa manete opn de medicis
bonas q efeat indigte ptes de me
dicis cenaso^r pnorti 2 silrz i. c. v.

10° d. q

Et h(oc) h(abe)s n(on) q(uod) iiii s(un)t cause g(e)n(er)ales indigest(ionis).
p(rim)a p(ro)p(ter) indigest(ionem) intestinor(um) angustia(s). 2a p(ro)p(ter) in-
becillitate(m) [illegible]. 3a p(ro)p(ter) errore(m) assume(n)-
tis. Intestinu(m). Intestinor(um) globo-
sitas est ita q(uod) istud q(uo)d descendit a
sup(er)ioribus ad inferiora occultat(ur) in [illegible] glo-
bositate. viii de ac. et mor. c. viii. a. In-
testina que(m) appellant i(d est) [illegible] in eis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] s(un)t iiii cause g(e)n(er)ales.
p(rim)a q(uia) [illegible] e(st) in q(uan)titate. 2a q(uia) pungi-
tiu(m) vel mordicatiu(m) in q(ua)litate. 3a q(uia) lubri-
cas vel viscositas in [illegible]. 4a q(uia) motus
fit indebite p(ro)p(ter) cibu(m) [illegible] [illegible] [illegible]
ibi. Intestina [illegible] [illegible] sunt porta [illegible]
q(uo)d est sup(er)ius vocat(ur) ieiunu(m) [illegible] subtile
[illegible] in orobus. vi. inte. c. i. Intestinu(m) co-
lon sup(er)ius ascendit ita q(uod) [illegible] cu(m) splen(e)
tangat [illegible]. Intestina subtilia
patiuntur dolore(m) [illegible] [illegible] ventositate vel [illegible]
[illegible] [illegible] q(uia) tota corp(us) e(st) tenue (et) va-
cua [illegible] sustinens [illegible] dolore(m) [illegible] [illegible]
[illegible] Intestina [illegible] a volu(n)tate [illegible] usq(ue)
[illegible] [illegible] intus [illegible]
fiat [illegible] in [illegible] [illegible] vi. inte. t. v.
Quanto [illegible] e(st) [illegible] tanto intestina
difficilius [illegible] [illegible] [illegible] cu(m) sit
[illegible]. Inflacio intestinor(um) non fit
[illegible] p(ro)p(ter) siccitate(m). Colica intestinor(um) [illegible]
[illegible] difficilius sit [illegible] [illegible]
et [illegible] sit iiii cause [illegible] e(st) [illegible]
[illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] 2a
[illegible] q(uia) corp(us) [illegible] e(st) [illegible] 3a [illegible]
e(st) q(uia) corp(us) [illegible] [illegible] ab ex-
[illegible]. 4a [illegible] [illegible] ab ex-
[illegible] [illegible] dolor e(st) in intestinis [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] mitiga(n)t [illegible] [illegible]
[illegible] aut vomitu(m) [illegible] corp(us). Sed at no(n) [illegible] e(st)
esse in [illegible] corp(us) [illegible] xii. c. v. Intestinis
in essencia corp(us) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] sit [illegible] [illegible] seu [illegible] in
essencia [illegible] quia intestina appellat
[illegible] q(uod) sit in sua [illegible]. Intesti-
num [illegible] descendit a [illegible] [illegible] intestina di-
[illegible] in [illegible] p(er) ea [illegible] digit(ur) [illegible]
in [illegible] iii. de [illegible] [illegible] a [illegible] no(n)
q(uod) ista [illegible] no(n) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ista [illegible] [illegible] sic q(uod) intestina no(n) dige-
[illegible] cibu(m) [illegible] digerat sed cibu(m) iam [illegible]
gestum coquunt sic vena [illegible] cibo no(n)
[illegible] sanguine(m) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] digerit
[illegible]. Vnlatitudo intestinor(um) [illegible]
[illegible] [illegible] no(n) e(st) [illegible] ut cibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in cibus (et) ne fiat [illegible] [illegible]
[illegible] in cibus (et) ne fiat [illegible] [illegible]
alia [illegible] cibo indigent (et) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q(uod) [illegible] cessat a

[illegible] i(d est) Excoriacio intestinor(um)
e(st) [illegible] [illegible] in sup(er)ficie eor(um)
[illegible] iii. [illegible] [illegible] Operacio
intestinor(um) [illegible] e(st) [illegible] [illegible] q(uo)d
e(st) in eis [illegible] omnib(us) [illegible] [illegible]
[illegible] festinat p(ro)p(ter) [illegible] in-
testinor(um) q(uia) dolore(m) patiunt(ur) a cola
mordicante [illegible]. Infusio. [illegible]
infusion(em) [illegible] [illegible] sunt tanto
[illegible] [illegible] [illegible] faciunt [illegible] [illegible]
de ac. et mor. c. [illegible] [illegible] no(n) e(st)
ista de infusio [illegible] sit e(st) [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
faciunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] infusio(n)e(m) dicit ab [illegible] q(uia) [illegible]
le infusio(n)e(m) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible]
[illegible] a [illegible] [illegible] ut a [illegible]
sic splendor [illegible] [illegible] ad [illegible]
q(uod) splendet [illegible] [illegible] magnetes [illegible]
ad ferrum [illegible] [illegible] c. vi. Inflacio.
Inflacio q(uod) est [illegible] [illegible] e(st) [illegible]
[illegible] et subito ad exteriora [illegible]
q(uod) sit [illegible] lateris [illegible] costas po-
[illegible] iii. [illegible] c. viii. b. Inflatus
[illegible] sit [illegible] [illegible] ventositate q(uod) no(n)
[illegible] tangenti [illegible] [illegible] c. [illegible]
[illegible] [illegible] dicit ab [illegible] [illegible] [illegible]
aquosa [illegible] [illegible] tangenti [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] c. i. Apostemata. [illegible] p(ro)p(ter)
[illegible] veritate (et) longitudi(n)e
temporis [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] c. iii. Aposte-
mata. Apostema [illegible] aut petalo-
sa aut [illegible] vel [illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] vel fetida [illegible] [illegible]
[illegible] Apostema [illegible] sit [illegible]
[illegible] vel [illegible] sanguinis ibi.
Apostema [illegible] sit [illegible] [illegible]
aut [illegible] [illegible] [illegible] Apostema
[illegible] [illegible] [illegible] e(st) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
e(st) [illegible] albedine(m) apostema (et) sanici
q(uia) [illegible] apostema e(st) [illegible] [illegible]
[illegible] sanici [illegible] [illegible] c. [illegible] Apostema
e(st) mediu(m) int(er) sanie(m) (et) [illegible]
[illegible] Sed ista [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q(uia) nullu(m) mediu(m) e(st) [illegible] [illegible]
[illegible] Sed [illegible] apostema e(st) mediu(m)
int(er) sanie(m) (et) [illegible] [illegible] no(n) e(st)
[illegible] sanies [illegible] q(uod) e(st) [illegible] sani-
ei [illegible] ad colore(m) q(uia) in [illegible] e(st)

color albus et eius albi coloris ypo-
stasis et saniei fit a digestione de alba
te ut patet. sed non sit simul [illegible] et
[illegible] ypostasis est medium inter sani-
em et humores naturales quia humor na-
turalis generatur a humore naturali agente
in nutrimentum et convertente ipsum in me-
brum vel partem membri. sanies non generatur
a calore naturali agente in materiam [illegible]
est dissolutio caloris [illegible] fit [illegible]
ypostasis non generatur a calore naturali se-
cundum cibi agente non tamen convertibile
in membrum sine admixtione caloris [illegible]
[illegible] res grossa pendens in urina
sicut nebula vel caligo vocatur etiam y-
postasis. ii. prono. c. iii. c. Ubi tu uri-
na tenuis in initio morbi [illegible] hu-
mores digestos ypostasis appareat non
est laudabilis. iiii. aff. lxxi. Ira
Ira est furor caloris in corde
[illegible] forte motum [illegible] de
ac. et mor. c. i. Velocitas ire
sit cordis [illegible] tardius vero sen-
tate [illegible] pron. b. Ira
dit a furore quia ira est cum desiderio
vindicte. furor non est [illegible]
ira et non sit possibile cum ea vindicta.
l. c. [illegible] Iunctus Iunc-
tus in quinto septenario terminatur. iii.
aff. xxxi. Fames vigilia nimi-
us calor vel frigus [illegible] generis
[illegible] plus nocet senibus [illegible]
[illegible] calor iuvenum et puerorum
quibus sit [illegible] de hoc multa
dicitur ii. q. c. iiii. tamen [illegible] eius est
[illegible] calor iuvenum
et puerorum [illegible]
[illegible] dicit [illegible] defensus
[illegible] calore in pueris est multum va-
porosa [illegible] tactui iuvenibus
aut est sicca non multum vaporosa.
pungitiva tactui. iuvenibus at-
tendit [illegible] et sepe perturbatio
quia vincens super complexionem corporis
[illegible] ii. acut. c. iii. a.

Labor [illegible] Labor
[illegible] idem est quod nocumentum [illegible]
ypo. [illegible] aff. aff. i. In quo morbo
[illegible] labore [illegible] morbus [illegible]
[illegible] labore [illegible] nocumentum. [illegible] labor
idem est quod dolor [illegible] ypo. ii. aff.

labores spontanei nunciant morbos. [illegible]
idem est quod morbus [illegible] ypo. iiii. aff. quibus
[illegible] [illegible] In laboriosis [illegible]
[illegible] idem est quod labor [illegible] Ubi indigentia
non [illegible] laborare. [illegible] [illegible] fit
labores [illegible] idem est quod [illegible] et
[illegible] ii. de cri. [illegible]
[illegible] est labor magnus [illegible]
Lac Lac generatur in [illegible] ad
[illegible] in [illegible] ad [illegible]
digesta et corrupta. [illegible]
humores mali ii. b. a. c. vi. a. [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] dein [illegible]
si lac. deinde ptisana [illegible] [illegible]
[illegible] quia lac [illegible] non generatur [illegible] a
multitudine [illegible] aut [illegible]
[illegible] ut patet sit dulce [illegible]
quod [illegible] est quia lac est dulcedinis [illegible] et
est [illegible] ut iam [illegible] et [illegible] mutatur
[illegible] [illegible] et a calore [illegible]
[illegible] in [illegible] aut est [illegible]
[illegible] et [illegible] etiam [illegible]
[illegible] in [illegible] in [illegible]
In lacte est [illegible] ut [illegible] non
[illegible] lac est [illegible] substantiis.
una grossa [illegible] et est caseus alia
pinguis et est butirum. tertia aquea et est
serum. Si [illegible] lac [illegible] est [illegible] isto
[illegible] in [illegible] cum dulcis melle [illegible]
[illegible] et [illegible] impediunt
generationem lactis [illegible] est [illegible] in [illegible]
qui [illegible] ad mamillas ut fiat lac [illegible]
[illegible] et ipse attrahit ipsum [illegible]
[illegible] [illegible] sit [illegible]
[illegible] lac quia [illegible] ab [illegible]
[illegible] ab expulsiva. lac autem mo-
[illegible] attractiva et expulsiva
lac [illegible] pulmonis est magne [illegible]
et [illegible] est de animalibus alta loca co-
lentibus et comedentibus herbas [illegible]
temperatas [illegible] [illegible] lac [illegible]
est grossum. asinium [illegible] subtile [illegible]
[illegible] lac femine [illegible] ab [illegible]
[illegible] est [illegible] lac asininum [illegible] est
melius [illegible] [illegible]
[illegible] lac [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] puerorum iii. aff. [illegible]
[illegible] ad mamillas [illegible] est
molle et alba lac [illegible] aff. [illegible]
Sanguis ad mamillas [illegible] lac
[illegible] aff. [illegible] lac est mutabile quia
[illegible] in fumositatem.

Si fortitate in acetositate . v. aff. bon.
Si lac digeratur . q que [illegible] multitudinem
morbo facit et hunc po. amici intestinis
ca. in . c. de latte a [illegible] c. quia
acquirat ethimos . [illegible] q confortat corpus
qua abluit sordes cor. q quia
cum corpus [illegible] q quare cae
non comprehendunt [illegible] vt ibidem q lac
impinguat q humectat et [illegible] hu
rez malum . [illegible] de lacte bono
q sic dt [illegible] notabilis . [illegible]
lac malum . Et non q [illegible] lac e
malum renibus et maxime febri. [illegible]
nocet habentibus debilia capita . Item fa
tenebrositatem visus et caliginem q est
fumosum . Et fa multo[illegible] . [illegible]
lac in sanis non digerit . inflationem [illegible]
mate et dolorem in capite generat . v. aff.
bo. Lac nocet habentibus [illegible] in [illegible]
[illegible] et habentibus dolorem capitis . Lac
[illegible] fa. q mutatur in acetositatem .
ibi . Lac coctum cum melle et sale [illegible]
tre humectat . Lac sitim fa. q mutatur
tur in fumositatem . Amici dt. q lac de
quo e abstractum butirum e bonum [illegible]
colice . [illegible] dt q lac coctum cum lapidibus
ignitis et lauatis fri. [illegible] dissenteriam
constringit . Et addit q lac acetosum co
stringit fluxum colicum et sanguineum
Lac generat indigestibilibus bono et facili in
[illegible] . v. aff. bo. Lac e superfluitas
cibi corporis digesta . in . de [illegible] . in . c. [illegible]

Queritur quid de generatione lactis an sit
[illegible] vel [illegible] . [illegible] sunt multa pro et contra
q possunt colligi ex predictis . [illegible] q
dt [illegible] . in . de [illegible] . in . c. b. aliquid [illegible]
f. [illegible] dt. [illegible] in ipsa vincit
[illegible] in qua [illegible] [illegible] e q
[illegible] elementa [illegible]
[illegible] et si [illegible] dt. [illegible]
[illegible] q [illegible] in [illegible] e [illegible]
[illegible] dt q [illegible] permutatur [illegible]
[illegible] [illegible] fuit [illegible] ex parte
te [illegible] ad quam permutatur [illegible] e [illegible]
[illegible] ignis . q cito in igne consumitur .
Igitur lac pt considerari duobus modis . [illegible]
[illegible] id [illegible] in eo vincit [illegible] e lac frigidum
q [illegible] aqua et terra [illegible] sua [illegible] [illegible]
[illegible] q sunt [illegible] ut caseus et serum
de [illegible] super q lac e [illegible]
[illegible] [illegible] pt considerari [illegible]

in quo [illegible] . et [illegible] e calidum q cito
[illegible] in humores [illegible] . et de isto
[illegible] super . lac [illegible] digestum in renibus e
dulcius melle . [illegible] dt [illegible] in . de [illegible]
[illegible] b. q vinum e calidum [illegible] q in
sanguinem permutatur facile . Sic mel
[illegible] q lac et per hanc distinctionem sol
vuntur [illegible] omnia q possunt fieri [illegible] e
[illegible] q dt amici in [illegible] . c. [illegible]
Si [illegible] e [illegible] alius [illegible]
[illegible] [illegible] habitus in [illegible] q
sanguinis [illegible] a lacte et piscibus
e [illegible] . [illegible] q [illegible] completa lactis
digestionem . Lactuca . Lactuca domesticus
[illegible] inflammationem [illegible] infrigidat.
sitim [illegible] . in . de [illegible] . c. v. a. Lactu
ca [illegible] fris nocet ei [illegible]
dt amici q e [illegible] in ii . et q non ab
luta e melior q abluta . q ablu
tio [illegible] si inflammationem [illegible]
[illegible] . Lactuca non [illegible] ad [illegible]
confert [illegible] . [illegible] dt amici in [illegible]
Lactuca non [illegible] infrigidat a [illegible]
sic [illegible] infrigidat ut [illegible] et
[illegible] ad calorem naturalem sic ligna
[illegible] ad ignem [illegible] amici dt. q confert
tussi et inflammationi [illegible] et [illegible]
et [illegible] cum aceto fa. appetitum
Lapis . Si puer per [illegible] arenosam
facit [illegible] et pectine eius
scalpit et virga erigitur [illegible] causa
et [illegible] . et tandem vrina co
stringitur [illegible] e q habet lapidem [illegible]
c. i. a. Lapides creantur in renibus
aut vesica [illegible] . c. v. Dolor ex la
pide [illegible] colica [illegible] ex cale
factione optimus et [illegible] si [illegible] fiat
in [illegible] . in [illegible] . c. in [illegible] mitigat
dolorem [illegible] . Lapis [illegible]
[illegible] sanguis . q [illegible]
[illegible] membrum per [illegible] magis
si e asper et acutus . Lapides
[illegible] e [illegible] arenosa . In pu
eris per [illegible] fit lapis
[illegible] corporis gulositate . [illegible]
[illegible] qui sunt [illegible] lapidis .
in . aff. [illegible] . Lap. efficitur a ca
lore [illegible] densitate [illegible]
Lap. generatur in [illegible] locis corporis
[illegible] in renibus et vesica e manifestior
[illegible] aliis locis [illegible] et calor .

in tegmi c. pp̃ori. ¶ lapide renum et
vesice frangit q. ꝑ frangentia lapidem
ut sit vitrum combustum. lapis iudaicus
cinis scorpionis. lap. spongie. et omnia
provocantia vrinam. et hijs similia ibi
¶ lap. renum maior est et subtilior la
pide vesice. l. ¶ lap. renum est rotun
dus quantitas et ita appellat hom̃
cum vrina que venit a medico. ita [illegible]
[illegible] est sollicita de renibus [illegible] re
fido l. ¶ labor / labor qui fit per
modum est [illegible]
[illegible] maiores carnibus [illegible] separatos [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] dolor [illegible] ve
lut dolor [illegible] sit male [illegible]
[illegible] acuti ¶ [illegible]
[illegible] ¶ lacertus / lacertus est
divisio nervorum in carne [illegible]
¶ lacertus est [illegible] nervis
ut remaneat l. ¶ [illegible] inflatione lac
ti [illegible] ut dolorem mitiges infla
tionem dissolues. membra confortes [illegible]
[illegible] ¶ laxativum / [illegible]
plenitudine que est in venis laxa
tivo purgat. quia medicina non [illegible] ca
[illegible] sit [illegible] venas purgativo [illegible]
[illegible] dicit avicenna li. fen. x. c.
iii. [illegible] attractio
humorum quos medicina attrahunt non
est nisi ex venis et [illegible]
attractio fit ex venis. et ex eis
que non sunt vene [illegible] que medicina attrahit
ex venis [illegible] et secundo at
trahit ex eis que non sunt vene non
[illegible] purgat plenitudinem verumtamen quod
istud vocabulum plenitudinem nominat
[illegible] omnium humorum [illegible] et [illegible]
[illegible] laxativum aut non [illegible]
sit infra patebit ¶ [illegible]
[illegible] sit medicina [illegible]
[illegible] dicit avicenna [illegible]
[illegible]
[illegible] laxative [illegible]
[illegible] avicenna
[illegible] dicit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] quod est [illegible] go [illegible] avicenna
l. li. fen. x. c. i. dicit quod [illegible]
[illegible] quinisteg [illegible]
[illegible] quinisteg cibum cum medicina [illegible]
[illegible] dicit avicenna l. li. fen. x. c. iii. [illegible]
[illegible] medicina soluta [illegible] medicine
[illegible] e mala [illegible] questis a
[illegible] medicine cum sit [illegible]
[illegible] dicit avicenna l. li. c. v. c. [illegible] non
sunt [illegible] medicine [illegible]
[illegible] sit mala [illegible]
[illegible] medicina [illegible]
[illegible] medicine non est [illegible] non
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] cum [illegible] medicina la
[illegible] avicenna li.
[illegible] c. de [illegible] significa [illegible]
[illegible] cibo [illegible] de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ventre [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dicit avicenna [illegible]
[illegible] avicenna [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] cibo [illegible] liquida [illegible]
[illegible] avicenna [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ventre [illegible]
[illegible]
[illegible] dicit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ut intelligas [illegible]
[illegible]

[illegible] est contrarietas complexionis. [illegible] est duplicitas mo-
di operandi. secundo est duplicitas temporis in quo fit
operatio. De primo intellige illud quod dicit Avicenna
[illegible] c. v. c. quod non debet dari simul mel et
[illegible] quia mola laxat. [illegible]
[illegible] constringendo et constipando quod fit [illegible]
quia lenitiva est contra constrictivam. Secundo est [illegible]
quod fit compositio ipsorum equali virtute.
sic dicit Avicenna i. li. fen [illegible] c. [illegible] c. [illegible]
si fiat compositio virtute inequali ut le-
nitiva sit in maiori virtute ita quod primo le-
niat [illegible] medicina alia confortat. deinde
veniat virtus opposita. et appellat
quod lenificativum est [illegible]. Tertio impedit
compositio propter duplicitatem modi operandi quia
unum agit aliud patitur ut cibus [illegible]
de i[illegible] dicit [illegible] c. [illegible] quia duplicitas
corporis quod [illegible] [illegible] quantum in ven-
tre conturbatur et [illegible] duplicitas in
operatione. et propter hoc dicit [illegible] quod non debet fieri
dari [illegible] cum [illegible] quia [illegible]
est activa composita est passiva. Quarto impedit
propter temporis duplicitatem in actione aut passione
in actione non debent dari due medicine sic
quod una agit cito alia tarde. quia
quod [illegible] solo conturbat. sic vult
Avicenna li. i. fen. iiii. c. iiii. tr. ii. In passione
sic non debent dari diversa cibaria in
eadem mensa. quia unum cito digeritur
aliud tarde. sic caro pullina et caro
bovina. [illegible] bene potest dari diversa in
[illegible] si sit equalia in tempore digestionis. Secundo
[illegible] medicine laxative [illegible] cum ci-
bo [illegible] liquida. si non cum
medicina laxativa forti sed debili. Et hoc
potest [illegible] ut occultetur sapor medicine a
gustu et non abhominetur cum [illegible]
quod dicit [illegible] iii. b. a. c. vi. b. Lassitudo
Lassitudo fit cum quod membra pungun-
tur et [illegible] liquefiunt. et aliquid rema-
net in corpore quod [illegible] calefit et mordit.
[illegible] b. a. c. v. b. et de ista dicit [illegible] b. a.
c. [illegible] a. quod lassitudo indiget duabus
medicinis. una humectante et alia evacuan-
te humores [illegible] et balneum cum aqua [illegible]
est de rebus magis confortantibus [illegible] rebus
[illegible] quod cum lassitudinis auferat. [illegible]
atio. [illegible] evacuatione [illegible] abstinencia. [illegible]
c. [illegible] Lenitiva medicina. Lenitiva
medicina est illa quae lenit [illegible] corpus sic sit
indurata propter [illegible] coarctata in
membro apostemato. v. b. a. c. [illegible] a.

Lene. i. molle est quod cedit et flecti-
tur sub carne hominis. [illegible] Lenitiva
medicina imprimit calorem fortiorem quam
[illegible] i. maturativa [illegible] c. [illegible] b.
Lenitiva medicina confundit de humore [illegible]
recipit et [illegible] non tam laboriose
[illegible] Herba lentis retinet naturam et de-
cocto laxat [illegible] caule. i. a. [illegible]
c. iii. et propter hoc non debet comedi si [illegible]
est propter contrarietatem operationis. Lepinum
Lepinum [illegible] quod [illegible] et [illegible]
si in eo pannus infunditur. et super loca
[illegible] apponatur confert loqui de
inflatione manuum pedum [illegible] et
pelliculas ossa coopiencium qui
est sine dolore. [illegible] c. iii. In
inflatione [illegible] non est dolor fortis aqua
[illegible] [illegible] et [illegible] aceto et vi-
no dissolvunt materiam superfluam et fluent
[illegible] [illegible] ii [illegible] [illegible] po-
[illegible] est [illegible] si non dissolvuntur [illegible]
aqua cinericiam [illegible] et aceto
apponimus. Liniens medicine quae
[illegible] faciunt hoc per [illegible] sub-
[illegible] quia [illegible] cum re qua [illegible]
per [illegible] subtile. quae est in eis [illegible]
v. b. a. a. [illegible] quae conferunt a [illegible]
[illegible] sint medie inter corpus liniens
et venenum ledens. [illegible] si quod eis fuit
multum confortant venenum. et si [illegible] non
vincunt venenum. [illegible] [illegible] quod eis
quantitas quae linit et non noceat [illegible]
Lipparia. Lipparia est febris in qua
interiora vehementer intenduntur. et
exteriora frigescunt. iii. b. a. c. vi [illegible]
Lingua est instrumentum duarum virtutum
sensibilis et motivae. et ideo facit
duas actiones. scilicet loqui et gusta-
re. [illegible]. de an. et mor. c. v. c. [illegible]
[illegible] concordat quod dicit secundo de anima
c. iii. quod lingua [illegible] in duo
opera naturae. scilicet gustum propter esse et
loquelam propter bene esse. Lingua gustus
non sentit sapores aut male sen-
tit. passio est in essentia linguae
[illegible] quae est membrum [illegible] in eius pel-
liculis. [illegible] in nervis mollibus qui
a cerebro procedunt. iii. de an. et mor.
c. iii. a. [illegible] [illegible] esse saporis
similis illius [illegible] qui est in lingua
vel in gustu [illegible] et ideo talis non indi-
cat bene de saporibus sic [illegible] [illegible].

aut continua de colera. indicat omnes sapores esse amaros quia colera afficit linguam. similiter est contrarium quod dicitur est de cura. cum gustus inficitur forti sapore non discernit saporem eam. sicut patet in febribus. Nigredo lingue acutam febrem significat et indicat id est in vi. c. vi. c. Tumor indicat in sompno quia sicut latitare esset ei et sub inflationem lingue sive quos emigite et fate. more sanguinis est ut dicit. Qui habent linguam molle et humidam balbuciunt ut pueri et ebrii. aff. xxxvi. Lingua est cooperta pellicula et ideo si sicca est humidus et lingua humida est. Tunica interior stomachi tegit linguam et totum os et partes eius in pronosticis c. vi. iij. acu. c. iiij. Sicca lingua sentiens saporem dulcem quod nescimus non delectat iij. acu. c. iiij. Caro lingue est medium intrinsecum in gustu quia posito gustabili super eam gustatur. Si ponatur sensibile super sensum non sentitur. arist. 2o de anima. quod hic arguitur quia caro lingue non gustat sed nervus sub ipso. **Liquefactio.** Liquefactio humorum est nocua febri et propter hoc non confert balneum in febre putrida scilicet in curatione intelligere. megategni c. iij. **Lienteria.** Lienteria est cum id quod comeditur in eisdem qualitatibus quibus sumitur fuerat cito egreditur. aff. Lienteria fit quia mala complexio stomachi ... debilitate vel quia pustule fiunt in volubilibus corporis vel et sana per stipticam vel cum diu remansit ut famem generet. **Lippitudo.** Lippitudo est superfluitas cibi cuius non rectificatur digestio id est pronostico c. iiij. **Liquiricia.** Liquiricia sola cum bibitur cum ydromelle maturat superfluitates que sunt in pectore et pulmone. maturatione bona et facit facile spuere eas id est acu. c. v. **Luna.** Operationes diverse quas habet luna recepte sunt a sole. quia respicit ipsum diversimode. in. de creticis die. c. i. a. Operatio lune dum est nova sunt debilia et cum est plena sunt fortiora. Operatio in aere per lunam est debilior

quam habet duos gilbos. quam cum est novacularis. Complexio lunaris facit mutationem velocem valde. quia motus cum sole facit mutationem equalem longam. Revolutio lune est xxvii. dies et tempore tanto minus diei. Dici declaratio mensis lune tanto tempore occultus. Totus mensis lune xxix. dies cum dimidio. Sicut regimen anni totius fit per solem ita regimen mensis fit per lunam. Cum luna fuerit apparet in coniuncto illo ventus flabit. c. i. a. Dies iij. et iiij. lune sicut quod est in septima. et septima signum xiiij. et in aliis quadris. Luna fit super dies qualis est dispositio corporis in sanitate et egritudine. et pronosticum quod luna iungitur aliquibus signis. **Macies.** [marginal: Retardat] Debilitas virtutis maciem facit in longo tempore. in. de acc. et mor. c. x. Nigredo macie facit. si mala digestio non. Si fiat in morbidis mutatur in morpheam. Macies fit per subtilitatem humorum et caliditatem corporis et defectum contentiuum. megategni c. iij. Ex hiis notare potes quod duplex est macies. una naturalis. alia non naturalis. Naturalis fit in habente amplas venas. hec enim signum est corporis calidi et sicci. consumit humidum pingwe et impediente eius coagulationem. membra calida et sicca non fiunt pinguia sicut cor et magis in suo corpore et hoc fit per reflexionem caloris et spiritum in loco illo et adunationem corporis sicut per hanc causam colera non fit pinguedo naturalis. et de ista macie loquitur summa primo. de macie naturali loquuntur alie propositiones quas hic habes. **Materia morbi.** Materia morbi quedam non eradicatur quedam fit quod ea sanies quedam fit sanguis lac aut caro ij. de acc. dier. c. iij. a. Et ex hoc nota quod materia morbi alia est totum corrumpens in sua substantia et hec non potest corrigi et hec causa alia materia est substantie laudabilis et natura laborat in ea ad hoc ut corrigat. Si non potest per aliquam corruptionem incorrigibilem que ei est adiunctum et hoc convertitur in saniem. Alia est materia bone substantie male tamen qualitatis. Si est corrigibilis et de hac fit sanguis lac et substantia

[marginal: non tamen]

Matrix | matrix est membrum nervosum quod dilatatur et extenditur et propterea concipit in- aut. c. viii. c. Matricaria | Matricaria Pinna | faciunt simile. co. aff. xxxiii. nec completur nisi per caliditatem. Mamilla | Mamilla sunt carnes glandulosae quae cibum ad se venientem in suas mutant naturas. co. aff. xxxix. Et in eas molles mamille fit alba et non sanguinolenta bonitas ad se venientes efficitur lac. l. Et nunc mulier non pregnans ... gravant lac lac in mamilla ei menstrua defecerunt l. Mania | mania veniens in fe. pro- ... est mala valde l. pronos. c. iii. Aliud non expellit humores multos faciens mania ad membra ignobilia ut ad emoroidas ad varica faciendo varices tunc curatur mania. co. aff. lxiii. ... et alia. Mania conducta venire tempore certo annali curatur. Data purgatione ante eius adventum. Item fit si vene emoroides aperiantur quia per eas sanguis pessimus effluit. co. aff. xlv. Media complexio | media complexio vel equalis est equa ... quia equalitate coniungitur l. de c. c. iii. b. Divisio est temperatum vel medium una in qua elementa sunt equalia secundum quantitatem et qualitatem pondere et mensura et de ista non intendimus. Alia est temperata in qua elementa sunt equalia equalitate que est vera et debita convenientia in suo genere et ista equalitas reperitur in omnibus viventibus tam plantis quam animalibus non secundum equalitatem quantitatis elementorum sed secundum quod convenit quibus aliis vel plante. Et non quod in hoc erravit averroys qui dicit in p. medicine quod posuit quod possibile est esse medium ... inter contraria absque eo quod accidat illi medio ... et ... quia id non est intentio ... quod ... hominis compositi est media secundum ... sibi debitam et ... secundum ... elementorum in ipso. Hic quod dicit avicenna impossibile est quod in compositis ex contrariis sint due partes equales sed alta ... esse ... illud attribuitur forte aliquando non esse compositum ... actu. Et si queras quomodo cognoscitur medium debitum convenienter ali ... l. de c. c. iii. quod quando compositio aliqua ... est secundum dispositionem meliora ... et

Medium

equalitate sua debita ... po. ibi de ... equo ... leo- ne et aliis multis. Medium in genere ... que ... in communi ... sit a quantitate extremorum l. t. v. a. Et non l. quod id quod vocatur medium in communi ... non est vere medium ... sed est medium estimatum et ymaginatum ut si aqua in supremo ca... quia in summo ... estimatur inter duo extrema in spacio vere medio id est equaliter estimatum de io dicit ... quod ... medium est cuius elongatio ab utroque extremorum est elongatio equalis ... medium est ad quod ... omnia a. et hoc medium non est ... sed est ... ut l. dicit. Et non quod ... est medium ... compositionem ... elongationem ... ponitur medium compositum est ex ... et ... tangentium se ad invicem et frangentium ... ut ad medium ... mat. ... quod albo et nigro fit fuscum ... et de hoc dicit ... co. ... quod in ... est medium ... et viii. dicit quod medium sapit naturam extremorum et de isto medio ... aliud est medium elongationis et istud medium est medium ... secundum medium distat ab extremis et extrema elongantur a medio et de isto dicit ... c. iii. Medium est quod distat equaliter ab utroque extremorum et in c. iii. ostendit extrema de medio et ... in omnibus medietas est laudata extrema autem non. Medium est ... medium ... quantitate ... quod puncto est medium ... quod medium longitudine est a duobus extremis equaliter ... in potentiis corporum de ... c. l. Medicina calida | Nulla medicina est calida actu et ideo non calefacit ... nisi ... et fiat actu calida iii. de g. c. l. b. Medicine non operantur in corpore nisi alterentur a corpore in quo ... operantur iii. b. a. c. x. a. Medicina calefacit corpus ... quod ipsa calefit a corpore. Et super hoc ... non quod ... alio de medicina calida ... de ... quod ... quod ... sive operatur a corpore ... medicina ... a corpore

qr me^a cola accipit iniciu sue opois
a cor^e. qz p^o diu^r i ptes pnales de
inde calor corpis cu ea punisce^r. 3°
a calore inflamat^r. 4° inflamata cor
pus calet. qr calet aliq calore forcior
qm sit calor qui ea calet. p^r h^c
q^r po me^e ad colitate e maior
qm colitas cor^is. et e sile de lig
nis ad igne. qr ligna p^us ad igne
inflamant^r quia ligna ipm augmentat.
Me^na dt scia a cor^e accipit iniciu
sue opo^nis. qr a calore corpis diu^r
i ptes pnales scias. no tn accipit
a cor^e infrigidacoz. s^3 h^3 aliude. et
p^r h^c. qnto plus i cor^e manet tan
to sit mag^s suspecta. qr eaz fortitas
p calorez cor^is diminu^r. qr^e noi pt.
q me^a scia sic e ppinquior actui
qm sic ca me^a. qr ad me^az frigi
ad h^c q agat no reqrit^r ul dio
sola. s^3 ad me^az cala reqrit diu^a
punixo calore cu ea qr inflamat^r.
que si no fiat no calet. Medicina
solutiua. Omnes me^ne solutiue st
nociue sto. qr ppe ocu aig. ij. acu
c. ij. b. Totus cor^is debilita^r et su
patur post me^az solutiua. qr maxie
qn me^a e fortis. qr id no pt aliq tol
lerare abiu mistim ro d^e. ex pnaciis
h^ro d^3 dad me^a solutiua i fe. p^r
duas cas. vna qz utus e debilis
qr cessat a ve^ne me. Alia e qr omis
me^a e ca. et sic ca. addit^r i calorem
sc. in text xxxxvij. c. et h^r de me^e
attrahentibus. Az^m me^a d^e digi d^o ma
na regit me^az solutiuaz vetris quod
sibi attrahit sup^uitez de lactis d^o bi
xxxxviij. Me^na attrahens colera
si conforte^r. enat p^s colaz flam p^s
mliaz et ul^o sang^e. i. c. Me^na
enaus mliaz si conforte^r. enat p^s
p^s ipm flam qr p^s colaz. et ul^o sang^e.
Ez h^mic g^nu d^e e. qd dt. g. i. 3°.
b. aij. c. d^us q p^s arliaz enat cola
ru et z^s flam. Pricas q h^mor mo
ut enoiz du^r de ca. aut q subtil
e^c e moll. qr^e mo^s cola p^s mliaz
et h^c intelligit g^r. et iteru co. ru
e solior mlie qm flam. qr p^r h^c 2° et
tecialis^r. et itez flam e mag^s amen
me qm cola. qr fit magis g^ue^us.

qr q flate fit sanguinis. qr ud q colad
et p^r h^c co. cuius egreditur ergo dt. g.
e. q ille h^mor qui enat^r i fine solois
supflue. e ille q e mag^s g^nus ue. et
h^c intelligit g^r. cu dt. q p^s co. mi. ena
cu Dt. facit qd dt. ibid. q i suoe
supflua. ul^o egre^r sanguinis. qr ue e
g^nus mag^s Nec egre^r h^mor p^s aliud
qr e g^ssius melius. naz aggrauas suo
ponde. qr^e p^s mliaz egredit^r flam. et
h^c intelligit Galij. qr^e ad coind dice p^s
mliaz egre^r co. iralit^r ipse. tu qr mo^t
subtilior et mobilior. tu qr mlie solior
tu qr ue ingniacioz. s^3 facti^us egredi
p^o flam qr naz g^uat Cu me^a soluta
data supflue^e solo tbg de causis. p^ra est
debilitas virtutis scia p me^az sugitez.
2^a e amplitudo orificioz venaz scia
p^r me^ne colitatez. Aa e mordi^o me^ne s
lutiue scia p me^ne acuitate iij. b. aij
c. ul^o. c. H^mor copiens p^s h^morez
ipi^u que respicit me^a. no egre^r qr dt
tecialis^r. s^3 qr me^a mordicat et vene sit
debiles et orificia apta. Me^ne dimi
se opois. Me^na^z iij. sut g^ra. vnac
q in cor^e Ve^nus remanet. 2^m sua dispo
qr vincit cor^is. et debilitat ipm. qr h^3
e vene^m. Alia e q punita a corpe
q putrescit. dein putrefat^t corpus et h^c
e me^a corrosiua ventosa. 3^a e q a
cor^e diu calefit et inflama^r. et p^s
corpus calefat^t. s^3 q ea mltiz efficie^t cor
nocentia. et h^c e me^a altatiua. 4^a e
q a cor^e pati. et i corpus agit. et i fine
cor^i assimilat^r. s^3 h^3 e cibus medi^nalis
in de g. c. iij. a. Me^na oppta. Dz
q me^a q oppi^r h^eat coij. condicoes. p^a
e ut sit munda ab omni corrupcione extra.
2^a ut oppiat^r in fine^r efficie no opo^ta.
3^a ut ope^r i. qd agit ipse et no pacis.
4^a e ut sit o^ta eq^li in h^3 q oppit. in
g^ndu i^o. in quo eq^lis e elevata. 5^a.
ut sua opo sit vna et eadem in pn^io et
i fine. 6^a ut oppiatur i corpe h^mois.
ij. de g. c. ul^o. qd dt auicenna h^o. ij. c.
ij. addens vna condicoz. q oppiatur
i duobz g^ndibz. Natura e me^a. Me^
lo p^r h^c nomine me^a. oine illud de quo
p^ria e ut altet nas meas. i. b. aij.
c. j. a. Me^a sim^p. Me^a simplex e ista
qd e cuiud a sui na. In cibus me^ib
e illa q norat. q noie qd diuina.

a nomine sue actionis. Non est mirum si vena
medicina faciat in diversis corporibus opponentibus di-
versas s. caliditate et frigiditatem. li. 8. ca. iij. c.
iij. b. ¶ De proprietate medicine est ut alteret cor-
pus aut per qualitatem suam aut per duas aut
per totam substantiam. i. li. v. c. i. g. ¶ Maior pars
medicinarum singularium est vel dissimilium par-
tium compositarum et non dicitur simplex que ipsa re-
manet simplex sit et in natura sua ¶ Medicina
aut composita est que [illegible] permiscemus et
componimus ¶ In esse quod sit medicinalis
in opere medicine est tempus longum utique in
doctrina eius non est utique nisi tempus bre-
ve. i. de crisi. c. vi. a. ¶ Medicinalis
consideratio ad quid se extendat ¶ Con-
sideratio medicinalis fit semper secundum substantiam ne-
cessario [illegible] egrotantis. ij. de acc. [illegible]. c. i. a.
¶ Sed in textu [illegible]. c. ¶ Regulariter
scientia medicinalis est scientia: scientia autem omnis est
principia super que fundatur principia ante non ca-
dunt sub scientia ¶ Et medicina est tabulis [illegible]
et sanitas que sunt scientia non cadunt ¶ Et
quod consideratio medicinalis non transcendit substantiam
quantum ad distinctionem egri a sano quia
nisi per rationem considerationis eius quod curam nec
fuimus in statu suo. Docet medicina quod curet
egrotantem et sic dicit curam cum curat si-
cut per generandum et recipiendum [illegible] sempit-
ne passionibus sed medicinalibus considerat utique substanti-
alia opera curat secundum consuetudinem et in-
dicat nos sanos esse. Si autem non secundum
consuetudinem indicat nos egros esse et sic
cognoscit per substantiam et [illegible] quod medicinalis
scientia non transcendit substantiam sed in distinctione
egri a sano. Tamen ars autem transcendit ut
apparebit. Contra medicine in alta substantia
medicine altant debilitatem in via. s. [illegible]
[illegible] loca recta et [illegible] ut [illegible] in
virtute eius secundum [illegible] dimensionis a
via [illegible] a. ¶ Medicina fortis ¶ For-
tis medicina debet forti [illegible]. iiij. [illegible]
et loquitur de medicina laxativa sed intellige
si virtus est fortis ¶ Et [illegible] quod dicit [illegible]
quod duplex est medicina fortis: una fortis fortis,
alia fortis debilis ¶ Fortis fortis est que
evacuat humorem [illegible] et magis quantitatem
¶ Fortis debilis est que evacuat humorem [illegible]
in parva quantitate ¶ Medicina dissoluta
medicina dissoluta si est debilis ut operatur

in via [illegible] ¶ Si est fortis dissolvit subtile
et residuum ingrossat sive induratur
¶ Intellige de medicina repugnantia. i. re-
[illegible] Melior quoniam sit mediocris
virtutis ¶ Medicina evacuante fractas. Medicinarum
evacuantium est duplex: una evacuat
fractas a proprietate, alia a complexione. Illa
que a complexione [illegible] et [illegible] dicitur
ut [illegible] vincat. Et [illegible] fit
duobus modis: unus ut unum vincat
et mutet [illegible] malum in [illegible]
bonum ut sanguis. Alia est ut mutat
[illegible] malum in [illegible] malum et in-
[illegible] et [illegible] appellatur. in. textu [illegible]
¶ Medicine evacuante fractas a proprie-
tate sit illa que facit evacuare [illegible]
malicia [illegible] et [illegible]
non est [illegible] appropriatur ¶ De proprietate me-
dicinarum evacuantium [illegible] ut co-
fortet membra interiora et confor-
tat ea medicine [illegible] et [illegible]
¶ De medico ¶ Medicus est [illegible]
et est ille qui est [illegible] medicus non [illegible]
nator quod non sedet super viam. i.
de acc. [illegible]. c. x. c. ¶ Medicus [illegible]
[illegible] et sagaces medici in medicina [illegible]
forti manu apponit [illegible] in [illegible]
medicina placeat pusillanimis. [illegible]
[illegible] ¶ Medico [illegible] se studiosa
[illegible] et constante [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] in confortatione [illegible]
[illegible] morbis [illegible]. [illegible] magis
c. iij. c. ¶ Medicus debet se rememorare
formationis bone [illegible]
[illegible] intellectus bone [illegible]
in. tegni. c. [illegible]. c. ¶ Membra
Dum membra intendit natura est
ut sit secundum [illegible] naturale [illegible]
de ac. et mor. li. iij. c. ix. c. [illegible]
¶ Exponit quid [illegible] oportet
[illegible] et est ut [illegible] attrahat attrac-
tum [illegible] in sua substantiam
[illegible] appellat ¶ [illegible]
membra ab [illegible] [illegible]
ob [illegible] quo attractio fit. i. li. vi.
c. vi. ¶ Membra [illegible] colligancia
[illegible] ad alterum [illegible] se fic
[illegible] corrupi. in [illegible]
[illegible] c. iij. a. ¶ Luca volumus secundum
[illegible] membrorum [illegible] diversa est. i.
c. v. c. ¶ Membrorum curatio

Dia[?] curandi membra ex quibus rebus cognoscitur ex complexione ex forma ex compositione et situ ex colligationibus ex [illegible] vij megategni c. [illegible] quoniam est membrum calidum patitur calorem in distemperantiam [illegible] in parvo tempore perdurit [illegible] si infrigidatur indiget [illegible] est fortis calor et [illegible] [illegible] Aut [illegible] [illegible] est quia membrum tale si infrigidatur est multum remotum a sua naturali complexione et ideo indiget fortiori contrario caloris [illegible] [illegible] est calefactum et patitur [illegible] a sua complexione et ideo indiget debiliori contrario [illegible] [illegible] intelligere in aliis complexionibus. Exemplum et si [illegible] membri toti corpori [illegible] non [illegible] [illegible] fortiter [illegible] [illegible] est membrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] membri [illegible] [illegible] est remotum [illegible] [illegible] quia in via [illegible] [illegible] [illegible] est membrum lesum ita [illegible] ut non noceas membro cui colligatum est ut curando [illegible] [illegible] membra cui colligatum est noceas [illegible] est in [illegible] et [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] possumus curare [illegible] [illegible] membrum [illegible] [illegible] non [illegible] membra fortia[?]. Membra fortiora superfluitates suas mittunt debilibus sicut dura ut arterie vene nervi et lacerti mittunt carni que est mollis [illegible] megategni c. [illegible] De membris diversis. Passione [illegible] in diversis membris existente non [illegible] curare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] membrum [illegible] [illegible] [illegible] attrahit humores malos quibus nutritur et superfluitates illorum humorum aggregate putrefiunt et faciunt [illegible] malas [illegible] [illegible] vij c. [illegible] [illegible] cuilibet membro [illegible] iiij virtutes naturales [illegible] [illegible] De membris officialibus. Membra officialia [illegible] quia sunt composita ex membris similibus [illegible] [illegible] [illegible] in tegni c. xxx. De membris spermaticis. Membra similia [illegible] non consolidantur quia sunt ex spermate sicut os et nervus [illegible] De membris carnosis. Membra carnosa generantur quia sunt ex sanguine et sanguis [illegible] [illegible] est remanens in corpore [illegible] [illegible] [illegible] quod Haly querit in commento predicto quare plate[?] abscise et cauda serpentis

unguis[?] pili dentes et similia redeunt membra [illegible] abscisa non redeunt. Summa solutionis est quod prima plantarum [illegible] terra est [illegible] [illegible] quia eorum prima est [illegible] in radice earum et propter hoc sicut membra carnosa que sunt generata ex sanguine [illegible] redeunt quia sanguis [illegible] est eorum prima [illegible] in corpore sic plate redeunt et cauda serpentis quia hec membra in eis sunt [illegible] superflua et generata propter [illegible] vel [illegible] et non propter necessitatem [illegible] generantur ex superfluitate [illegible] [illegible] ex prima membrorum [illegible] radicalium et propter hoc quia [illegible] est [illegible] in corpore [illegible] ex superfluitate [illegible] [illegible] [illegible] istud membrum sicut [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] et aliis [illegible] non est possibile ut membra abscisa vel ablata redeant quia generatio eorum est ex spermate sperma autem est finitum [illegible] ita quod non remansit ex eo aliquid. Videamus quid Haly intelligat per illa verba cum dicit quod sperma finitum est et propter hoc membra spermatica non possunt redire. Hi dicitis quod intelligat materiam spermatis [illegible] [illegible] si esset materia spermatis sufficiens [illegible] membra spermatica possent redire. [illegible] quod [illegible] Haly quia si materia [illegible] et finita est [illegible] [illegible] membra non redeunt [illegible] si esset materia [illegible] quod possent redire. Dico quod non intelligit per illa verba materiam spermatis sed intelligit virtutem agentem [illegible] et generativam que est in spermate [illegible] a [illegible] que dat membro [illegible] [illegible] complexionem et [illegible] [illegible] et figuram et propter hoc [illegible] finem embrionis complete formato et [illegible] [illegible] [illegible] virtutibus [illegible] sunt [illegible] membra ista ex spermate id est ex virtute informativa que fuit in spermate que iam finita est et propter hoc membra generata ex hac virtute abscisa non redeunt sed membra generata ex [illegible] ut caro [illegible] ex superfluitate [illegible] ut pene[?] et [illegible] abscise redeunt quia virtus [illegible] manet usque in finem vite et [illegible] materia sufficiens et propter hoc dicit Haly ibidem quod dentes generantur in senibus sed membra spermatica non redeunt ut [illegible] est [illegible] [illegible] consolidantur id est generantur [illegible] forte in [illegible] de quibus dicit Haly [illegible] [illegible] [illegible] quod in [illegible] possibile est consolidari.

c. haly querit[?] [illegible]

dicta de ea. prima redundancia colatur sp-
matis. et non ma(teri)e. ¶ 2a ea mollicies offendit.
De virtute agente in formatione vide supra
forma ¶ Et non quod dixi quod virtus generativa
est tunc s. debilitatis fortior et ordinatior
membrorum. et loco 19 in generatio succedit
virtus nutritiva. que est debilior virtute gene-
rativa. quia virtus coniuncta principio suo est fortior
quam divisa ab eodem. virtus non generativa for-
mans membra est prior virtuti [illegible]
a partibus cum tribus spiritibus quam nutritiva.
et post quod virtus informativa ex mesto me-
bra plasmat. sed nutritiva virtus membro(rum)
nutrimento assimilat. ¶ Et generativa fit me-
bra in se formando. nutritiva reficit me-
bra generata deperdita restaurando. Et
generativa specierum conservat. nutritiva individuum quia
est post le formatio. ¶ Membrum consimile est
cuius partes sunt similes in substantia cum toto. et
nomina illarum sunt sicut nomina eius. in tegni
c. iij. et 1. de historiis a(nimalium). ¶ Membrum
unumquodque est simplex [illegible] continens quod
[illegible] cum a(nimale) membro. et quod cum omni
[illegible] temperata [illegible] concordat quod
dicit g(alienus) in fine primi de c(omplexione). quod cutis est
[illegible] temperata inter carnem et nervum quod
quibus [illegible]. ¶ Ex hiis non quod dicitur est

No complexio hominis est

quod hominis una fluens. alia radicalis. ¶ Ra-
dicalis est duplex. una est simplex. alia est com-
posita que est complexio membri consimilis data ei
a principio sue creationis a virtute generativa
sicut dicit avicenna primo canonis fen 1. doc. iij. c. 1 de
virtutibus. ¶ Et dicitur radicalis quia data a ra-
dice. i. a principiis generantibus. et hec sp(er)ma-
net usque in fine vite sue. sed minuitur
[illegible] a principio. set tamen mutatur ad [illegible]
actum propter diversitatem regiminis. sed tamen manet [illegible]
sicut aqua bulliens [illegible] a p(ri)ncipio ¶ Alia est complexio
radicalis composita et est illa que fit ex influxu
simul membrorum ad invicem et ista dicitur
radicalis quia fit ex influxu omnium me-
brorum ad invicem ¶ Et ista dicitur radicalis quod
fit ex influxu omnium membrorum radicaliter
et de hac complexione dicit avicenna li. 1 c. de complexionibus
quod complexio est in homine temperata plus quam in aliis
temperata s(e)c(un)d(u)m ad iustitiam dicta [illegible] ¶ Complexio
fluens est illa que fluit a corde et epate ad
singula membra et non defluens quia ab
aliis fluat quia fit esse complexio radicalis composita
fluens cum fluat ab omnibus membris. sed
dicitur fluens quia fit ex rebus fluentibus. i.

non manentibus sed corruptibilibus et tran-
smutabilibus. s. ex sanguine fluente ab
epate et spiritu fluente a corde. et hec complexio
est mutabilis propter diversitatem regiminis. Non
si sanguis ab epate fluat ad me-
bra calidus et a corde spiritus calidus potest
refrigerari per regimen [illegible] et de
hac complexione dicit haly in tegni c. de signis
complexionis epatis et cordis. quod si epar est calidum
totum corpus est calidum. non cor [illegible]. i.
si sanguis ab epate fluens ad sin-
gula membra est calidus. totum corpus
est calidum. non virtutes fluentes a corde
ad membra singula sunt temperantes
in [illegible] ¶ [illegible] et de a-
liis omnibus complexionibus cordis et epatis
corporis sicut epatis. cum virtus [illegible]
cordis potest temperari quia spiritus flu-
entes a corde sunt sicci. calor autem
cordis [illegible] aerea quod non
potest temperari [illegible] epatis
quod est aquea. [illegible] epatis quod
est aqua plus [illegible] aerea.
et propter hoc [illegible] epatis [illegible]
[illegible] aqua non potest temperari [illegible]
cordis quod est aerea ¶ [illegible] membra
[illegible] cutis est temperata et [illegible] cutis
[illegible] palme in tegni c. iij. ¶
De [illegible] omnium membri est ut at-
trahat ad [illegible] quod
[illegible] in tegni c. [illegible] a ¶ Membra
[illegible] ad cutem [illegible] que sunt
[illegible] ab epate infusus et iste ma-
[illegible] in cute propter [illegible]
[illegible] debilitatem
et [illegible] scabies morphea
[illegible] et similia sunt i c. [illegible] ¶
Membra que non abhorrent [illegible]
[illegible] malas et non [illegible]
ad cutem propter [illegible] in cor-
[illegible] hydropisis fluxum [illegible] et
similia et vomitus ¶ [illegible]
membrorum creatus est propter operationem
[illegible] ad [illegible] operatio [illegible]
mutator membri [illegible] c. [illegible]
b. ¶ Non est possibile ut in uno membro
[illegible] sit plus una operatione [illegible]
[illegible] ¶ 2 [illegible] de [illegible] in membro
quia in quolibet membro fit [illegible]

attractio retentio et sedatio ¶ Ex membris
infimis satiatur quod est utilius ex causis
sanatibus eque quia una membri sit alia
quod est utilius ex mediatis curatibus l.
c. xxxvi. b. et l.2 de alteratione ¶
membrorum quoniam mutatur per chimum
attractum ab eis (2m) quantitatem chimi
quia chimum flat et illa inferi-
dant humorum tota et adusti calefa-
ciunt l. ¶ Membra ex formate genita
ta non redeunt si minuatur l. xxxxiiii.
¶ Prime membrum attrahit ex venis
que veniunt ... id quod genus est ... ex san-
guine et repletur ... et assimilat per
... continuum ... quod sit in
ea. l. xxxxiiii. a. ¶ Et non ex diat
continuum ... a pluribus quia in quolibet
membro est ... virtus nutritiva. vena
genus omnibus et ista est fluens ab e-
pate ad singula membra. et de hoc
dicit princeps l. i. c. de virtutibus si esset
vena clausa inter epar et membra
non nutrirentur. ¶ Alia est virtus nutri-
tiva specialis que est diversa (2m) membrorum
diversitatem et ipsa membro cuilibet et ista
permutat nutrimentum in membri naturam
determinata a virtute cuius genus omnibus
membris ¶ Malancolia | Malancolia est
sedimen et fex sanguinis et per hoc
est spissior sanguis et frigidior. ii. de g.
c. vi. c. ¶ Colera est genus potentie i.
membris non obedientibus per quod purga-
tiones vel secessus. iii. aff. xxxiii. ¶ Malancolia
est humor glutinosior viscosior ne-
quior humorum. cum sit fex eorum ...
portat sola corruptionem eorum ¶ Malancolia
generatur aut per complexionem naturalem aut
per assumptionem ciborum in melancoliam ...
candorum in interiori. c. vi. a. ¶ Bi-
lia collocatur in essentia debilitatis fa-
miliarum et alienatorum ad audaciam
secundum l. ¶ Corpora grossa et
alba raro cadunt in melancoliam homines
non obtuse autem habentes venas la-
tas cito incidunt l. ¶ Caro hirci-
na bovina asinina camelina le-
porina porcina silvestris caule-
omnia salsa caules lenticula caruli-
lentes panis ... poto ...
grossus vetus caseus generant hu-

mor ... ¶ Angustia vigiliarum tristitie generant
causa l. b. ¶ Et accidit quod ... in iii.
aff. ¶ Malancolia generatur ... ex vehementi adustione
colere citrine vel ex adustione rei grosse
que est in sanguine in acutis c. vi. b. et hic
diversas in se imaginationes una quidem
cogitat quod timet homines et fugiunt
alii existimant se esse gallos et mo-
vent membra sua ut galli ad can-
tum alii timent ne celum cadat ut ex
cause ... et sunt talia ... multa l.
¶ Melliacatum | Melliacatum fit in hu-
moribus in stomacho continue genus est et colere non
tantum ... t. y. c. ¶ Mel | Mel
fit amarum diu. et per calliditatem corporis.
et per tempus longum. l. ¶ Mel crudum fa-
cit ventositatem in stomacho. et aff. poli.
¶ Menstrua | Menstrua cessant et quia materia
est dura et spissa. et quia est venarum an-
gustia. et per pinguedinem naturalem vel
accidentalem. et quia una est spissa vel viscosa.
et quia mulier habet alias purgationes. et quia
dieta mulierum est subtilis. et quia eius
exercitium est multum. et quia humores flu-
unt ad membra alia. vii. de ac. et
mor. c. xv. ¶ Mulieribus continue manet
sanguis. et purgo per ... xx. aff. xxxiii.
¶ Calamentum menstruum provocat aperit enim ori-
ficia et subtiliat sanguinem. l. aff. xxxvi.
¶ Si menstrua in colore mutatur. mundificatio
competit l. et hic mutatio in coloribus
ex humoribus fluentibus. multum colericus l. ¶ Men-
struum abundant ex venarum apertione que veniunt
ad vulvam. vel quia sanguinis est calidior et
subtilior debito. vel per malam complexionem
matricis generante ... vel per sanguinis multi-
tudinem ... aff. l. ¶ Si
in pregnante menstruum fluat tunc ... fetus
et eodem ordine non est possibile fetum sa-
num esse. et si fluat ... ut forte sit
de his in mense non est ... fetum ... in-
firmum l. ... ¶ In pregnatibus non flu-
unt menstrua per venas illas per quas flu-
unt ... sunt pregnantes ... conve-
niunt ... secundina in ¶ Men-
struorum naturale est ...
... de ali. c. i. ¶ De meo-
ria | Defectu meorie accidit ... et
... l. ii. de simp. et vigilia ¶
Mercurii | Mercurii attrahit cibum ...
... cum ...

a nullo adiuvatur. sedendo iuvatur. quia
cibus sua gravitate descendit ad inferiora.
Av. in I. c. vi. ¶ Si se fortis non fuerit mel-
licratum utile est. Av. ii. in egro. c. iii. a ¶ Mel-
licratum / Mellicratum grossos humores
attenuat viscositatem mundificat humo-
res cum urina et egestione expellit. vel ¶ Mel-
licratum ostendit febris que sunt ex opilatione
si se fortis fuerit sit est synochus quia
tunc caloris se augmentat. vel ¶ De me-
seraycis / Meseraice transmutant cibum
ad naturam sanguinis mediocriter a virtute quam
habent ab epate. iiii. de in. iii. c. iii. ¶ Dicces
vene sunt meseraice per quas ascendit cibus
a stomacho et ab omnibus intestinis ad epar
adiuvatur. ita quod quod cibus fit una ve-
na que dicitur porta epatis. vel ¶ De mo-
ratione / Mimoratio corporis in se destruc-
tivus fit. ii. aff. xxxvi. ¶ Mimoratio
fit vel fe. dicitur quod eius forma est omnis
clitas et humiditas ut in primis. ¶ Secunda est
virtutis defectio vel debilitas ut in se-
nibus. vel ¶ Dico quod mimoratio est consumptio
unius idem est quod extenuatio carnis ut
hic dicitur. ¶ Alio dicitur idem quod ubi cum
humorum equalitate eius. et de hac dicit G.
ii. aff. xxxvi. mimoratio nominat prodest
absolutas cum humorum equalitate eiusdem
et hec fit per fluxum. et in hoc dicit a mu-
dificatione que fit cum omni mali me-
quam mundificandum. et hec fit per mensuras
solutionem ut vel dicitur. ¶ De militie cons-
¶ Nimium miles cum calor recedat
ad interiora corporis. propter frigus coartatus
opium intus. ita quod totum corpus fuit in-
flatum vaticis fuit. propter hoc quod militi-
cis noluerunt si afferre arma fu-
a. et ad iram concitatus calefiunt et
et curatus in tegni. xxxvii. c. ¶ Motus
¶ Motus voluntarius fit cum lacertus
retrahitur vel extenditur. nascitur Av. in I.
c. I. ¶ De moribus / Mores anime sunt
sequuntur complexionem corporis in tegni. c. x. a. ¶
¶ Dominus est mores equaliter per physicam ca-
stigationes et leges. vel ¶ Dicuntur bonos mo-
res quidam naturales qui secundum que corporis
quidem acquisiti per disciplinas leges et
physicam. vel c. ¶ De morte / Mors co-
venit alia de secundum et ferie. I.
de g. c. v. b. ¶ Mors in lingua greca
fit id est privatio vitis. vel ¶ Corpora mor-

tuorum putrescunt propter privationem caloris
deinde congelantur propter frigus. vel ¶ Res
delectabilis ut balneum cum prosi-
ciat minuit et resolvit humores
naturales et in fine facit accidentalem sin-
copim debilitatem et mortem. iiii.
b. a. c. v. a. ¶ Non est possibile ut in-
firmus moriatur. pertinent non digessit
humores et vincit eos. iii. de aci.
c. v. a. ¶ Mors ut ad dicitur est quidem dum
non completum corporibus super naturam. ¶ Mors
incipit a pedibus propter elongationem
a corde in quo est principium vite plus
quam alia membra elongantur. ii.
prono. c. vii. c. ¶ Morir / Eger
qui moritur non est possibile ut purgi-
at ad horam declinationis consilii.
iii. de aci. c. xxxvii. a. ¶ Aliqui mori-
untur in hora declinationis paroxis-
mi febris et maxime illi quorum vir-
tus est prostrata. vel ¶ Non est possibile
inveniri medicinam physicam a morte
nullo modo naturam conservantem. vita sp-
in tegni. c. xxxvii. / Hinc est quod
quod dicit avicenna li. i. fen. iii. c. de
causis sanitatis quod medicina nemine
a morte liberat. sed tempus dum vi-
vit a nocumentis preservat. ¶ Ut or-
dinate intelligas causam mortis
et concordes dicta physicorum cum dicta-
mine corporis. Sciendum est quod dicit aristoteles in
li. de iuventute et senectute. quod
mors est corruptio caloris naturalis.
Calor autem naturalis dicitur corrumpi.
vel per marcedinem. vel per extinctio-
nem. Marcedo autem fit defectu ali-
menti. et non potente calidos acquirere
alimentum. et ista mors est mors
dulcis que fit in senibus. et dicitur dulcis
quia venit usque ad finem. quod naturaliter mole-
stia in ista morte inferri senibus.
sed insensibiliter anima absoluta fit ab eo.
fit dicitur per marcedo deficiente
humidi nutrientis calidi ste defit.
igitur quod defectione liquorum et
de hoc habet ... ii. de g. c. v. c. quod
desiccatio ultima in plantis et ani-
malibus est mors et finis. vnde in libro
grecorum mors id est quod privatio
roris. ¶ Alio fit corruptio cali-

per extinctionem spiritus ita quod hec nomine ex-
tinctio sit nomine quedam quandam de-
ficientiam caloris. et ista extinctio est causa
mortis violente de qua dicit aristoteles ibidem
sensus finis violenta mors est contra primum
et contra naturam. et secunda mors violenta fit
de causis ... ... extra appositum. Tertia
quando naturalis passio. Tertia calor
naturalis diminuitur. de primo dicit aristoteles in libro
de iuventute et senectute. ... [illegible]
et cessare facit digestionem et prohibet
nutrimentum. Secundo accidit mors violenta. de
secundo dicit ibidem quod primum vite deficit
propter non respirationem necessariam infrigeratione calo-
ris naturalis quando non refrigeratur per re-
spirationem vel aliquo inflammatur et a-
cuitur. et patiuntur quandoque propter sui
consumptionem. Item et ab aliquo aliquando
patiuntur intrinsecale et deficit
calor sicut aliquando videmus quod flamma minor
posita iuxta magnam extinguitur.
quia maior flamma prius fuit
quandoque minorem ... ad mortem
perveniat. Item quare mortes moriun-
tur illi qui utuntur multis cibis et
potibus ... multa. Tertio quare mortes
moriuntur illi qui exponunt se ope-
ribus fortibus sub estivo sole forti. Tertium
genus mortis est debilitas caloris. et
de hac dicit aristoteles ibidem quod ... primis pri-
mis convenientibus in senectute ve-
loces moriuntur quia propter parvum calorem si quid
modicum fiat ... [illegible]
... calor cito extinguitur. De hoc
tertia morte fit ... in de ani-
malibus viii. ... qui ... moriuntur ...
in principio ... et ... est multum ...
... eius ... magis ... in
inferiori parte corporis. et hec est mors ...
... quod apposite ... extin-
guitur calor naturalis. et tunc mors accidit
apoplecticis. et ... litargicis et timore
forti et ... omnibus repletis
... Quarta mors accidit in aug-
mento status paroxismi ... et tunc
mors accidit propter ... et ...
... quod ... paroxis-
mus ... quia passio ...
naturale ... ut ... colica
et causon. et ... et tunc mors
accidit freneticis ... quia in

... et paucitas respirationis et ethicis
et in quibus est consumptio a calore ethico.
Tertia mors accidit in declinatione paroxismi
et tunc ... est debilitas virtutis quia calor
naturalis debilis est prostrata resolvitur cum re-
liquis rebus quam ... resolvuntur ...
in hac morte. si forte ad sellam surgat
accidit ei sincopis. deinde sudor ...
viscosus et ultimo moritur. et hec non fit
nisi quia ultimo resolvitur. ... mors accidit ...
tibus subito in magno gaudio. Item acci-
dit utentibus balneo vel re delectante multum.

De monstris. Monstra sunt peccata in
naturalibus ... et hec accidit ex cor-
ruptione seminis 2o phisicorum. Item vidi unum qui
natus est cum barba et pilis pectoris et pi-
lis ... in ... corporis. Item vidi multi-
eres que habent in ...
ad longitudinem digiti ... et eius ...
Que tunc hec ... attribuatur. quia
ad monstra ... agetis ... me-
... aristoteles iiii de generatione aliud quod ...
monstruosum non est ... ...
in talibus generantibus multos filios et
... in generantibus ... accidit in
capris et ovibus. que generant multos
filios. Item in porcis ... attri-
buitur. monstruositas est quod ... aristoteles
in libro ... ... fiat quod possibilis ...
meliore et non deficiat in ... est
enim sapiens sapientia qua non est ...
et propter hoc nullum monstrum ei attribui-
... minima est pauca ... defit in
... membrorum ... multa ... in ...
... viscosa deficit in informatione propter ...
... ... attribuitur ...
... ... sit ... sapientissimi
... vestigium. Item ... quod sit
causa generationis monstri ...
... que cum ... generatrix est debilis
ita quod non potest assimilare generatum alicui
de parentibus accipit figuram a natura planete
et hec probat ... qui non habuit fi-
guram parentis sed recepit a planeta quia
sol in sua nativitate fuit in leone ac-
cepit capillorum ... et ...
... et ... et ...
... Item quia aquila habet ...
... a leone habuit ... ac-
... et nasum ... aquile. et quia

Tractatus de monstri generatione

sapientissimi

sol habet claritatem super omnes planetas habuit dominium super communem mundi et quia tunc temporis saturnus fuit in thauro habuit alegor aeraman fortune et quia draco habet proprietatem in signo thauri habuit alegor dentes acutos et alterum oculum sub circulo draconis et quia sabinus est altior planetis aliis sit alegor altiorem corporis aggressus est super omnes Et hec confirmantur per aristotelem quarto de generatione animalium quia quidam agnus habuit caput thauri cuius ultima causa ipse attribuit in causam formam et figuras celestes probus dicit quod tale monstrum posse de non opinio Ad quartum monstri est proprie quod sperma non ceciderunt sit in matrice. Unde si bene considerant et aristoteles in hominibus occasionantur mares plus quam femine et non in aliis animalibus.

Morbus. Morbus est oppositio per naturam et est causa nocens actioni. de accidenti et morbo li. in t. y. a. Morbus et accidens morbi differunt quia accidens est mutatio naturalis qualitatis sed morbus non est mutatio qualitatis absolute sed nocens naturali actioni et morbus supponit actionem naturalem accidens quod genus eius est. Et non quod accidens non est genus sed totum in morbo et morbus est causa morbi pala est morbus est causa omnium accidentium l. c. yp. a. Et si arguas quod causa est cum effectu sed aliquando accidentia sunt cum morbo ut rigor cum quartana et frigus cum cottidiana et in aliis multis. Et ie quod morbus i. in morbi corruptio et causa accidentium causa morbus aut forbet aliquando accidentia sublesco aliquando procedunt l. nti c. iii. c. Eorum morbi sunt medicina medicandi sunt oppositi opposita j. aff. xxii. Morbi in quibus infirmitatibus temporibus sunt diutini fe fluxus ventris et putredo iii. aff. xxi. In omnibus morbis conversio a nobilioribus membris et mitioribus ad peiora et ignobiliora est bona vi aff. xxviii. a. morbus est bonus a proprietate ipsius ac. tertia a partibus membra nobiliter quia aff. x. Timor bus senibus tarde digitur vi aff. xxxviii. Morbus podagre hereditarius fit quia sperma maculatum est. Unde vitio pedes filiorum debilitantur vi aff. xxviii. id est de arte. Utrum queritur quod quid sit causa morbi hereditarii dicunt quidam quod causa est quia sperma decidit ab omnibus membris et propter hoc sperma decisum a membris debili ut a pedibus facit pedem debile in filio et causam suam accipiunt ab aristotele xviii de animalibus qui dicit complementum causatus decretus vestitur et omnium membrorum sub filius non est nisi per quartam accipitur supplementa ab eis et sperma est maculatum ut dictum est. Sed ista solutio stare non potest quia probus probat xviii de animalibus qui est primus de generatione quod sperma non decinditur ab omnibus membris tunc alia quod non spermatisabant non generarent hoc autem est falsum quia dicit aristoteles xviii de animalibus quod sunt quedam alia in quibus femina potest membrum in masculis unde mares non spermatisant et tamen hominus potest xviii de animalibus quia alia ia sit secundum unde si mares sit sperma tisdacet non fiet generatio per spermatis congelo. Et si a spermate veniente a pedibus non faciat pedes et a manibus manus tunc non causet causa de liberatione. Et si sperma decinderetur ab omnibus membris alia magna haberent plus spermatis quam parva hoc autem est falsum non sperma decisum ab osse sit durius quam a carne. Esset sigma ve i macie quod ad quod cepit sperma ab osse et a. quod a carne. hoc autem falsum est. Et si oriret a toto corpore tunc sperma vi non sit per generationem non fiet a spermate veniente a pede de patribus pes vel ubi in filio. Sed si sperma decendit ab omnibus membris non haberet pedes generaret filium sine pedibus. Hoc autem falsum est. Dicimus ergo quod sperma est cum opus est in fetu et est primum materie xviii de animalibus c. i. sperma autem est sit hoc a corporum convenit et integre sit sperma i. inter agens est foris filius habens a quo convenit Sed cum est dicitur. et fiet ov me causa est vera est quia est in aliud alia

e q est in spiritu in corde. et secunda for-
fit a for(ma). sit sanitas spiritu in corpo-
re a sanitate que est in mente medici. et
sic forma que est in sano fit a forma que
est in mente artificis. et utraque forma
est eadem secundum unum. ergo secundum formam que est
in anima artificis fit forma que est in artifi-
ciato. et si est potentia in forma artificiati. est h-
cando in forma artificis contrarietas. at qua-
tenus fit similis artificiati secundum
esse. id. Est ergo forma in formante si-
milis forme generate in embrione et
tamquam artifex unus. unde ergo contra
de aliis dicitur quod sperma cum se habeat
generato fit sicut artifex ad structuram.
Ideo cum sperma sit sicut ille a quo contingit
sicut ex eo a quo contingit sit debilitas in
aliquo membro in forma formantis. erit de-
bilitas in membro eodem. et generabit mem-
brum debile in generato. et hoc est pla-
num quia si artifex habeat in se formam e-
dificii non bonam in toto vel in parte fa-
ciet edificium non bonum in toto vel in
parte. Sicut dicitur de sanitate que est in
anima medici. si enim in ea est error er-
rabit in curatione infirmi. ista est cau-
sa hereditatis. et hoc voluit dicere G. in assumpto
suo quod in omnibus podagricis pedes se-
minales defecti sunt in complexione cere-
bri. deficit ergo in formante contento
cum sit virtus eius forma eius similis hominis
a quo exit sperma erit defectus similis
in membris ipsius. unde ad corpus formandum
generabit fetum debilem in membris
eisdem. Et non quod dicitur naturalis i. spiritualis
quia non omnis defectus est hereditatis quod
defectus brevis et sic acute non spiritu-
ales in corde. sed morbi longi ut po-
dagra arte(tica) epilepsia lepra morphea
et similia spiritualia in membris in quibus
sunt. et generant ut similia naturaliter i. spiri-
tualiter. unde iste spiritualis est here-
ditalis quia si filius bene se regat non
incurret necessario habens patris. sed si ma-
le se regat humores descendunt
ad membra ista debilia et fiet
patris actu. et ideo dicit G. in fine quod here-
ditas quia sperma est maculatum i.
virtus formatis est debilitata parentum
cum et sui culpa parentum causa est
spiritualis naturalis que reponitur in secunda specie
qua vel quod sui culpa fit patris actu

alibi. et quanto magis ista patris descendunt a
parentibus in filios multos tanto magis est here-
ditaria. quia magis debilitat membra predicta.
Sed contra. hoc videtur aliquibus quod omnes
nati ex parentibus infectis erunt infecti.
hoc autem non videmus. quia unus habet patrem aliquis
non. Dicitur potest ad hoc quod non est verum quia unus
regit se bene alius non. sed hoc solum non
sufficit. quia si ambo regant se male unus
potest evadere aliquis non. Dico ergo sicut dicitur
aphorismo ... de aliis. quod potest causa assimila-
tionis filiorum ad parentes quod alii sunt si-
miles similes parentibus. alii avis. alii patruis.
alii nemini de parentibus. et causa est filius
unica liber et hoc est propter fortitudinem agentis et
debilitatem. quod si in masculo est sperma di-
gestum completum et virtus fortis in eo.
ita quod vincat naturam mulieris completa
victo generabit masculum similem patri. Si
autem sit debilior. erit femina similis matri
et contra maiorem debilitatem elongabitur
filius a parentibus. Sic dico in proposito
quod si mas infectus podagra habeat sper-
ma digestum forte vincens naturam muli-
eris completa victo. generabit filium natum
podagricum naturaliter ut lepra. Si autem
virtus debilis fuerit. generabit filium vel
filiam similem matri a qua a pano non
podagricus naturaliter. Et ideo ait. Sup de gene-
ratione super. ab omnibus membris dicitur
quod hoc continua dicitur membrorum non est in
nutrimento et quod dicitur quod sperma est maculatum
virtutem debilitatam non sanatici infectione.

Mordax. Dicitur enim intellectum huius
nominis mordax non sit nisi ex eo. Enim
non dicitur mordax. nisi quia sensibus
eius refugit. ut ait. unde mordax
est quod mordet et perforat. ita quod in
quo est morsus a superficie ad intrinsecam
inanationem fortem vel. Vel confectionem morda-
cat membra varia et valvosa. quia
potest intus penetrare vel. Et unde
medicina soluta est magis mordax tanto
tanto eius est velocior in actu u. a. Et
Condificata. Condita est apposita
vis et forma. ut b. an. c. v. Sic
dicitur est quem glutinatio vel Et Convinco
temporis. Convinco tempus et vectores

fa[ci]t egrotare. et q[uo]d e[st] d[icit] yppo. in aff. i.
q[ui] g[e]n[er]ant excessiu[m] et o[mn]ib[us] excessib[us] e[st] egr[i]-
tatis. et p[ro]p[ter] h[oc] indiget h[om]o i[n] tali mutacio[n]e
b[on]a g[u]b[er]natio[n]e. No[n] solu[m] t[em]p[or]um mutacio
magna e[st] ca[usa] egr[itudin]is. s[ed] et[iam] mutacio [con]t[ra]rius
ip[s]i[us] t[em]p[or]is magna. in aff. i. ut si forte
yemis t[em]p[u]s sit ca[lidu]m et sic. Mutaciones [con]t[ra]rie
t[em]p[or]um g[e]n[er]ant morbo[s] et mutacio de t[em]p[or]e
in t[em]p[u]s ut de v[er]e i[n] estate. in aff. i.
Fera e[st] q[ua]n[do] multu[m] velox. i. forte et
sp[iss]iu[m] ca[u]d[ic]o multu[m] [illegible]. velox sig[n]e
p[er] forte ac[c]i[de]n[ti]s morbi. p[er] sp[iss]iu[m] sp[iss]itu-
dinem b[u]ntate i. quiet[em]. et l[oqui]t[ur] de rigore.
v. de ac. et mor. c. iii. c. Motus. Per
motu[m] voluntariu[m] fiunt p[er] musculo[s]. i. de in-
ter. c. i. Musculos et [com]p[osi]t[i]o[ne]m eo[rum] q[ui]
dicu[n]t corda et motu[m] voluntariu[m]. i. c. y.
a. Musculus. Musculus e[st] [com]po[s]it[us] ex
carne simp[lici] a p[ar]te et nervis sive villis.
et in tegni. c. xviii. b. Aliud musculu[m] re-
trahit versus sua[m] radice[m] s[ed] eiu[s] cor-
da q[ue] e[st] ei [con]t[r]aria i. Aliud diag. disso[lu]tio
tocius corporis intelligis p[er] h[oc] musculos.
et ca[us]a e[st] quia i[n] eis e[st] o[mn]ib[us] v[i]ribus [con]sequ-
uiste[n]t vt[i]l[itates]. q[uia] ad eos ve[niu]nt arteriis da[n]-
tes eis calore[m] et sp[iritu]m vitale[m]. Et ve-
ne dantes eis nutr[imen]tu[m]. Et sunt nervis
de sui [com]po[siti]o[n]e p[er] q[uo]s recip[iu]nt v[ir]tute[m] alte[ram].
l. Musculus e[st] ex carne simp[lici] et ner-
vis intextis insitib[us] i[n] eo. i. c. xxx.
c. Munda[n]b[us] libera noia[n]s erat mu[n]-
du[m] noie signitur ordinato[rum] et ordine
in p[ri]mo. c. y. a. Est eni[m] mo[n]d[u]s or[na]t[u]s et
ordinat[us] ordinatu[s] a p[er] eu[m] [illegible] est
vestigiu[m] ordinatis o[mn]ia q[ue] in eo s[un]t. Non
s[un]t d[icit]. o[mn]ia q[ue] s[un]t in mundo su[n]t ordinata.

Natus h[ic] nati est et Nudus
par p[ar]s e[st] in fine h[ui]us et h[u]i[us]
in de q. c. y. a. Natura. N[atur]a no[n] in-
diget medici[n]is a[m]pl[ius]. i[n] d[icen]d[o] corp[u]s agi-
tatur a morbo magnificato. tu[n]c req[ui]rit
[con]t[ra]vi. i. [illegible]. Galie[nus] d[icit] anticong[ens]
v[ir]tutem m[edi]ci. q[uia] q[uo]d sanus no[n] acti[bu]s. i. q[ue]
h[ab]ita i[n] corp[or]e no[n] suff[icit] ad sui opus indige[n]s
sa[n]ita[te] acti[vi]. q[ue] e[st] in arte me[dicine] ea[dem]
innata. Na[tur]a e[st] suffic[iens] i[n] o[mn]ib[us] q[ui]b[us] indi-
get re[gimin]e eius. et e[st] solli[ci]ta i[n] regie alis
sollicite [pro]p[ter] q[uo]d no[n] e[st] simul l. h[ic] c. i.
a [illegible] [con]trario impediatur. Na[tur]a e[st]
filius vitio debilia[n]t vero h[ab]ita [illegible] sup[er]

[con]t[ra]rio[rum] suo[rum] q[uia] p[ri]m[u]s cu[m] stimulat[ur]
a forcior[e] et volt eu[m] vince[re]. vincit[ur]
ab eo. q[uia] d[icit] ut podus ph[ysi]ce. suc-
cubit sub eo. et l[oqui]t[ur] i[n] mala ca[us]a s[imilite]r
q[uia] ma[teri]a morbi e[st] forcior na[tur]a. et est
podus ei l. li. iii. c. iiii. Abu[n]dancia
sa[n]g[ui]nis et carnis no[n] e[st] [illegible] na[tur]a
in megg[en]i. c. iii. a. Physica na[tur]a op-
rib[us] ex p[ri]ncipiis determinata q[uo]d
min[u]s e[st] supplet. et q[uo]d superfluu[m] e[st]
expellit nisi morb[us] [com]p[re]ssit l. b.
Na[tur]a d[icit] g[alienus] morb[orum] [illegible] e[st] reb[us] re-
gens et custos corp[or]is. et [illegible] e[st] [con]s[er]va-
t[i]o ut ypo[crates] [illegible] e[st] q[uo]d [con]firme[t]
i. aff. xv. Na[tur]a e[st] p[ri]mor[um] [con]s[er]vator
in aff. [illegible] a. Na[tur]a dissolvit
a corp[or]ib[us] superflua dissolo[n]e occulta.
Tempo[r]e [illegible] na[tur]a inicium morbi [illegible]
curs[um] suu[m] velox opet[ur]. q[uia] a mor-
bo [illegible] et n[on] [illegible] e[st] [illegible] aff.
xv. Na[tur]a festinans descendit ad
loca debilia. et mittit i[n] sanguine
et h[uius]m[odi] ad expellend[u]m nocuu[m]. v.
aff. lvi. Natura forti n[on] posse
repugnare i[n] materiis expelle[n]-
dis. expellit eam mat[er]iam a locis stat[im]
ut ab ossib[us] sanie in aff. lvi.
Na[tur]a co[n]t[ra]ria [illegible] sanie a locis i[n] q[ui]b[us]
e[st]. et si sit vene ample [com]plet
q[uo]d intend[it]. Si sint strete dissolvit
paniculos et dilatat. i. p[ri]mo. c. viii.
Na[tur]a no[n] sustinet subitas muta-
tiones [illegible]. et g. in tegni. c. xxxv.
et intellige de mutac[i]o[n]e q[ue] fit de
[con]t[ra]riis i[n] [con]t[ra]ria. q[uia] [illegible] [illegible]
[illegible] p[er] h[oc] dissolvit a debi-
litate et fundit ista inte[rio]r sup[er]-
fl[ui]. q[uia] motu[m] de [con]t[ra]riis i[n] [con]t[ra]ria fit
p[er] mediu[m]. Natura studiu[m] no[n] e[st]
in [com]p[re]hensio[n]e a [illegible]. [illegible] stu-
diu[m] e[st] i[n] [com]p[re]hensio[n]e a rebus [illegible]
[illegible]. Dicit no[n] q[uo]d na[tur]a [illegible]
a ph[ysi]co et me[dic]o [con]sideratur. q[uia] ph[ys]ic[u]s
na[tura]m [con]siderat [illegible] q[uo]d ipsa e[st] p[ri]n[cipiu]m
mot[us] et quiet[is]. i[n] eo i[n] q[uo] est.
Medicus eam [con]siderat [illegible] q[uo]d na[tur]a [illegible]
et q[uo]d for[ma]. et for[ma] ista e[st] forma
[illegible] sana[re]. de [illegible] me[dic]us declarat
et q[uo]d forma e[st] s[anitatis]. me[dic]us [illegible]

non consideat condicionem membri hoc est secundum membrum
sanum esse et partes membri quod quidem est ab eventu
corporis hoc dicit G. in tegni. Membrum est ... sanorum
egrorum et neutrorum nulla facies de hoc.
Et hec sanitas que est innata et fortior sanitalis
hominis est radicalis ad quam ducunt res naturales
quia eam generant et res non naturales quia
eam conservant et res contra naturam quia eam destru-
unt et enervant. Et hec [illegible] est fundata
et radicata super temperantiam complexionis et
equalitatem compositionis membrorum et continuitatem
corporis. Hec autem omnia insunt homini a
primis generantibus radicalibus quia nata
super hiis fundatur et radicatur et immuta-
bilis secundum essentiam. Notandum ista alterna
egritudinis virtus que est eam oppositum naturalem sa-
nare et hec virtus dicitur virtus regitiva
totius corporis sanatrix de quo postea videbitur.
Quod hec naturalis sanitas sit radicalis virtus
ista regitiva que super eam fundatur et ra-
dicatur et de ista naturali scribit [illegible] G. c.
in [illegible] dico naturam non [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] aggregatam quod [illegible] et [illegible]
naturam [illegible] sit una in [illegible] est [illegible]
[illegible] in [illegible] unde dicit G. in de [illegible] naturalis
virtutes plurimas quibus regitur corpus. Et
ab dicet quod non est possibile sanitatem esse ra-
dicalem quia uno contrario adveniente reliquum
expellitur. Quando morbo adveniente sanitas
expellitur cum sint contraria. Et si dicatur
quod recedit sanitas ergo erunt duo contraria
in eodem quod est impossibile. Dicendum quod sanitas
radicalis que est fortior hominis sana morbo
adveniente manet occulta cum et
non corrumpitur sit vita ab eadem procedens
et [illegible] in [illegible] radicalem [illegible] aliter
occulta sit et inde in [illegible]
autem sanitas radicalis sit simul cum morbo
[illegible] morbus est mala [illegible] nocens ac-
tioni naturali [illegible] actioni [illegible] a sanitate
naturali. Ergo naturalis sanitas est [illegible]
sequitur [illegible] ergo [illegible] [illegible]
naturam est omnium operationum [illegible] non [illegible]
[illegible] in [illegible] omnium [illegible] operationum
naturalium [illegible] conservanda sanitate [illegible]
expellenda egritudine. Si [illegible] naturam ista ex-
pellit egritudinem a corpore ergo cum ipsa est in
corpore tunc omne agens naturale est simul cum
patiente et tangit [illegible] si [illegible]
[illegible] sanitas naturalis in egritudine [illegible]
sanitas est in corpore [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] non est [illegible].

[illegible] quod [illegible] fit sanum quod fit motu ab egritu-
dine in sanitatem. Sed omne quod fit fit ex suo simili. Ergo
sanitas recuperata fit a sanitate aliqua. Hec au-
tem non est alia quam sanitas in corpore manens
cum egritudine et [illegible] quod egritudo sanari [illegible]
[illegible] medicine. Item medicus sanans egros
[illegible] in [illegible] sua sanitatem illam quam vult
acquirere infirmo et hec sanitas est fundata
super aliqua sanitate [illegible] quia ars est
fundata super aliquo artificio. Dico quod
sanitas ista est radicalis et manet in corpore
[illegible] [illegible] [illegible] in fine [illegible] et
eadem in uno [illegible] ab ea [illegible]
et [illegible] dico secundum suam essentiam et formam
quia fundatur super rebus manentibus radicalibus
ut sunt membra consimilia quod quibus fiunt con-
sanguinea et [illegible] in membris consimilibus
sit fluxus et refluxus secundum [illegible] in
[illegible] fundatur ut sunt calor et humidum
[illegible] eadem secundum formam ut quod fluit [illegible]
vel [illegible] et redeunt [illegible] adveniente non
mutata fortior carnis vel ossis sit non
mutata forma ignis novis lignis
advenientibus [illegible] fortior diversis [illegible]
bus advenientibus sit [illegible] forma
navis diversis tabulis advenientibus sine [illegible]
[illegible] [illegible]. Sic naturalis sanitas
fundata super complexione vel compositione membrorum
consimilium non mutatur secundum formam et essentiam.
[illegible] autem quod debilitatur non [illegible] quia virtutes
non senescunt sed partes [illegible] in [illegible] fundantur
ut sunt calor et spiritus que tandem senescente
deficiunt et debilitantur. Ad [illegible] arguitur quod
contraria non sunt simul. Dico quod sanitas naturalis et
morbus actualis non sunt contraria [illegible] [illegible]
[illegible] naturalis et calor ebullitionis actualis
non sunt contraria [illegible] sunt simul [illegible] [illegible]
sanitas naturalis manens in corpore [illegible]
fieret curatio morbi. [illegible] dicit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] desiderium operationum plenius oste-
dens quod forme quas [illegible] possunt non
[illegible] ad [illegible] et quod sanitas [illegible] non
artificio est ab aliqua sanitate [illegible] [illegible]
[illegible] artificium [illegible] medicus [illegible] [illegible]
[illegible] sanitatem [illegible] curando
egrum [illegible] [illegible] [illegible] in re sana.
Ad [illegible] patet quod virtus regitiva totius
corporis non est innata in aliquo membro
speciali sed est in omni et [illegible] membrorum
[illegible]. Utrum autem sit ponere spiritum ra-
dicalem videbitur super spiritus. Omne
quod est [illegible] rebus naturalibus ultra [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] c. in

Nervos. Omnib nervos pnatq sangs e fenb 1 de g c v c. Nervi molles sut ppinqui cuti. duri no sut qp ppd cutf li ij li c vp b. Secunda nervi sut ocavi ut illi qui veniut ad oclos. alij no ocavi sed totam part. pp opi latory a pp rectitatoz et simil pri a pp ingrossatoz corp. Sicut sple dor sol penetrat i aqua et aere sic dtus daub ssg et motu descendit p nervos i inferiori. Ex hoc hat pp quida incidut i errore dicetes qd tus aialis stab in cerebro dat mebris ssg et motu suo lumie. absq hoc q dtq veniat ad mebra p nervos sic sol fixus i celo suo lume illuiat aqua et aere ut hic dr. Et hoc e q erg qa tut spus aialis supfflu esset et ociosi. qd tut dtq aialis no de scenderet infius sic dut g u sfter p ssem infius qz spus no e ad a iunctq nisi ut sit lator dtutis ut aut no e dilator g e supflus. Et si dtq alis no descenderet ad me bra p nervos sem latre nllq ner vos eet ocavos qz cods penetrat lux p nervos no ocavos sic p ocavos hoc aut fm e qz nervi ad oculos venietes sut ocavi et ad huc ut plus spus desentes dtu tute possint trasire p ipos. Et si hoc eet tunc nervi opilati a flate nitreo no amitterent ssg et motu eo tale fla no obsistat penetrai lumis e cu dyaphanu. Et ome qd mouet tangit motu a tactu cor pali a tactu dtuali g si alis dtq dat mebris ssg et motu tangit ea tactu aliquo g descenst ad me bra desicp aliq debita p ssem. Et qp ssus dtuf alis deferetur me sem p nervos et ligameta et mot mebra no qz illuiet ea sz qd tag ea e bf i penetracq simil penet tori lumis a sole veni in aq et aere et e sile in tbus p qz sic lux no indiget ocavitate aeris ut aqa sic n dtus alis indiget ocavite ner vorp p quos trasit et hoc fit pp de fectu subtilitez dtq eni nalis indi get ocavite venarp et dtus vital ocavite arteriarp qz iste dtutes

no tm defert e cu spu sz cu sang qui sua grossicie no pt penetrare nisi p loca ocava ocava. Cu pz q dtus nalis spualior e qz alie cu eni e qp nervi ad oculos venietes sut ocavi qz oculi indiget subtilis spiritibus pp corp subtilq et grossq op ptoz et pp hoc ut spus ulla trasire valeat ingeniavit na ut faceret ocavos nervos ad oculos venietes et hoc fuit ei spale sic forte e in vasis seminariis q sperma deferut q vo cant nervi dyduni i dubij qd dubiu e an sut ocavi cu no. Alia e similitudo qz sic aer susti splendore solis n ageb sz tm pa geb sic nervi sic nervi suscipiut dtute alem no agetes et desi te i dtute ali n dtut alis hnt et pp hoc dicut ab instrua dtutu na lm et uitalm qz pter hoc q me bra recipiut ab ere et corde d tutes qualesh hnt tu i se dtes spales s nales et uitales. Cu alia capita pmit tarro et alia dtute na la quitet mebrp inutinctu i se os et caro et loq de spali dtte cugibz mebri sz i nervoris e ead ead qz suscipiut dtute alem et hoc e qd dr g i fine p i inti. Ex est gracia qz sic nebula fumositer buleta sta i aq et ae pphibent penetratoz lumis solis ne p ea trseat. Sic g grossicies ner vorp ul duricies ul alig opilo obsistit dtuti ali ne possit pe netrare ut solebat. Et sut vba g iiij de ac et mor c v q eis pz oppsse qp dtus alis ad me bra penetrat. Et si mollitia ner vis adue at spondilud ssus et motq amittit i mebris infia tibg iiij uti c v et pot idz du pliciter patere et duplicter spondilud e q pmo e maior ul prima. Nervi corde ligameta lacerti quato fortiu ul fortiora tato fortiora et cu tu no ultime capite. Et xiiij c. Ceteris nervi i lat et mole et indicat spasmus.

in meg. c. iij. ¶ Omnes nervi in principio
sui originis sunt molles sicut cerebrum
et quanto magis removentur ab ipso tanto
magis indurescunt vj. de iu. an.
c. iij. ¶ Omnia membra nervosa
patiuntur ex capite primo. iij. afforismorum
xxiiij. c. ¶ Experimento testatur quod ca-
lefaciens nocet nervis quia nervi sunt
frigidi privati sanguine. iij. ac. c. xxij. c.
¶ Omnis medicina frigida subtilis penetrans no-
cet nervis. ¶ Nomine nervi in
sermone medicorum cadunt super tres
res. Una est nervus natus ex cerebro et
nucha et est ille quo fit sensus et
motus. ¶ Secunda res est corda ligamenta
que ligant iuncturas et membra cum
ossibus. ¶ Tertia est corda nascens ex mu-
sculo in textura c. xxxv. c. ¶ Nervi
sunt naturaliter positi in profundo corporis
ut istud quod est super eos cooperiat
eos et defendat eos a nocumentis
exterioribus. ¶ Iuvamentum nervorum. Iuva-
mentum nervi est hoc per nervos sensus et
per hoc supportatur aliquis fractus operum et
paralisim. quia ista operatio est difficilis
sanationis ... c. xxxviij. c. ¶ Licet omnia
nervi sint causa sensus et motus tamen
in istis ordinatur quod habet quo est potentia
in membro uno ut sit privatio motus
sensu remanente et econverso et ut aliquis
ordinetur magis complete quo est potentia
ut unum membrum patiatur magnam
passionem et tamen non omnes eius virtutes
ledantur equaliter sed una magis alia
minus. a. non. et ista est quod. g.
vj. de ac. et mor. c. xiiij. a. ¶ Ad
istam conclusionem dicitur quod membrum patitur non
tamen eius actiones omnes impediuntur
iij. de causis. ¶ Prima causa est a. et aliud
complementum actionum. ¶ Secunda causa est ma-
gnitudo vel parvitas passionis. ¶ Tertia causa
est diversitas membrorum virtute actio-
nis afficiendi. ¶ Quarta causa est sufficientia
vel insufficientia virtutis allatarum. ¶ Quinta
causa est ad. et aliud complementum ac-
tionum et propter hoc aliqui in membro uno
deficiunt appetitiva virtus et tamen remanet
sane digestiva retentiva et expul-
siva virtutes et due istarum deficiunt
aliis duabus manentibus. et tres

deficiunt quarta manente. ¶ Sexta causa hec est quia
complementum est aliud in virtute appetitiva
quam in aliis et in digestiva quam in aliis
et propter hoc non est mirandum si una patiatur
et non alia. hec sunt verba ga. vj. de ac.
et mor. c. xiiij. a. De hoc quod habes super v-
tibus non est mirandum quia nos videmus
virtutem eandem calefacere et infrigidare propter
diversitates quibus recipit patiens. Sicut
flatus ab ore exiens calefacit manus frigidas
et infrigidat calidas. Sicut est quod dicitur g. iij.
de ac. c. iij. quod una superficies pedis fluxus in
bal. mundificata frigida contra bal. mundifica-
ta. et hoc non est nisi propter diversitatem complexionis
membri quo fit actio et hec omnia sunt
fundata super id philosophi actio fit in patiente secundum
qualitatem suam dispositionem ... et eius dispositio
diversa patitur diversimode. ¶ Secunda fit propter parvi-
tatem et magnitudinem passionis. sicut cum cere-
brum patitur magnam passionem corrumpit omnes
eius actiones ut apoplexia. imaginatio
memoria ut est videre in frenesi epilepsia
apoplexia litargia. Si autem passio est parva
potest pati una operatio alia sana manente
ut potest corrumpi imaginatio remanente
memoria et econverso. et hoc est quod dicitur g. iij. de ac.
et mor. c. v. ¶ Tertio leditur una operatio
membri sine alia propter diversitatem membrorum
virtute afficiendi. sicut si per unum ner-
vum vel duos feratur virtus sensitiva
ad membrum et per alium virtus motiva. et
per alios potentie et membrum privatur motu sensu
remanente et econverso. sicut dicitur g. iiij. de ac.
et mor. c. v. c. Sicut cutis que est super
lacertum sensum amisit et lacertus moveatur
non est mirandum si lacertus unus moveatur
et non sentiat et alius sentiat et non
moveatur quia diversi nervi virtute
eis afferunt. de hoc dicitur g. iiij. inte-
riorum. a. quod lingua aliquando patitur in
gustu et tactu. et tamen retinet motum
et econverso quia nervos quos ferunt tactus
et gustus eidem sunt idem nervus tamen
quo fit motus est alius ab istis et ideo
unus potest pati sine alio. ¶ Quarto patitur
unum membrum in una virtute et non in
alia propter virtutis sufficientiam et insufficientiam
et operationem diversitatem. et hoc fit quando virtus
sensitiva et motiva feruntur super eundem
nervum. quia tunc est potentia quod motus

amittatur sensu remanente. Et cum quod dicit G. .ii. inter. c. viii. quod movere est agere, sentire est pati. Ad actionem amplior virtus requiritur quam ad passionem. et ideo parva virtus ad sentiendum sufficit, que ad motum non sufficit. Alia est causa, quia motus fit per lacertum qui est compositus ex carne simul et nervis. sensus autem fit tantum per nervos. Membrorum autem quanto est plus compositum tanto eius operatio facilius impeditur, sicut dicitur desterminat. facilius quam simplex et de hoc dicit G. .iiii. de ac. et mor. c. Si vero autem contrarie dicit lacertum dissolvi quia constat et lacertus videtur intus consistere et lacertus videtur inter tangatur facere motum senciat tamen si tangatur. Quia modica sufficit virtute ad tactum quam ad motum faciendum non sufficit. Ideo movere sit agere. Sufficit tamen ad sensum sentire sit pati. Et si in eodem nervo sensus amittatur motus amittitur. quia virtus non sufficit ad faciendum quod minus est non sufficit ad faciendum quod magis est. Hinc est quod dicit G. .i. inter. c. viii. si manus vel pedes precidatur simul ambo pereunt sensus et motus auferuntur. quia passio est in nervo et fundamento a quo sensus procedunt et motus. Que supra sensus et motus. Nebula. In sermone medicorum nebula intelligo rem albam grossam que est in medio urine aut prope medium .ii. pronosticorum c. iii. Ypocras nominavit hanc nebulam nubem quia est similis nubi que est in aere quia sicut nubes est grossior aere ita quod nubes est grossior urina. Et sicut nubes pendet in meatibus vel prope. Ista ista in medio urine vel prope. Et non solum urina rubea apparens in die xa. significat crisim in viia. sed alba est clarior et dignior et maxime si est pendens in medio coniuncta et cetera afforismorum ypocratis. Neutrum. Istud neutrum quod est rememdium est istud in quo sanus et cum egro misceri, ita confuse quod non potest discerni aliquid istorum predictorum sicut in aliis speciebus neutri. Sed dicit vol. certum plus dicere in prima quod non est ponere medium inter contraria immediata sicut inter sanum et egrum. Dicit quod dicitur esse medium, aliud est quod dicit quod quinque conditiones statuit inter partes corporis insensibilium. Et prima potest fieri ab homine

ut est vide in quinque conditionibus aut cum vino et istud medium est ita confusum quod neutrum potest distingui ab alia per carnem confusiorum. Et isto neutro est medium inter sanum et egrum. quia sanum ita est dicitur egro. quia unusquisque corporis a sensu occultatur et in ista quinque conditionibus omnium partium insensibilium sunt sua species quia non est quinque totum cum toto sed proximitas parvarum partium. Et propter hoc non est in ista quinque species alia quanta alia ab optimis. Et secundum hoc dicit medium quia neutrum est medium inter sanum et egrum. Alio est medium. Quod est remedium secundum quod quinque conditiones insensibilium in qua totum commixtum cum toto alterius. Et hoc quinque fit opere dei benedicti et summi. Et opere nature et .i. de g. .i. de g. c. v. a. et in ista quinque corrupuntur insensibilia in forma nature et fit tertia species que est alia a specie componentium et de isto dicit Plinius in libro de generatione. Et hec forma non est elementorum. Unde quod dicitur. Sed dicit auctoritas .i. sententiarum et contraria hoc non est ponere medium inter contraria immediata. Et hic intelligit auctoritas. Nigredo. Nigredo fit a propter frigus mortificans. Dicitur propter cum ad mortem .ii. pronosticorum c. iii. Sed dicit .i. de aci. c. viii. et libro de ypostasi nebula et urina nigra. Que supra colore. Nocivum. Aliquando propter molestiam morbi. Dicitur egro ea que inferunt nocumentum sit dicitur vi. in sincopi cum fe. vii. megatechni c. v. Que supra membrorum ibi. Res nocive sunt alique quia quantitate quanta alique quia qualitate repugnante .vi. afforismorum. Nucha. Nucha est frigidior et humidior carne. .i. de g. Nucha et cerebrum sunt eiusdem generis .ii. de g. c. vi. b. Pars nuche superior est nobilior inferiore. .i. b. Nucha est principium duorum nervorum et eius ductor cerebro .ix. de iuvamentis c. i. a. Nutrimentum. Nutrimentum vel alimentum est cuius similitudo perfecta intelligatur cum multo donec ei simile fiat .iii. de g. c. iiii. c. Ora

e posset ut aliquis cibus nutriat corpus
nisi prius digeratur in stomacho epate et
venis. unde cum illud quod est penetrabi-
lissimum non nutriet nisi cum in dictis
membris digeratur nutriat. l. Et
si cibus tota die et nocte tangat
corpus exterius nunquam tamen eum nutriet
vel signum cerebrum vel quod dicit constantinus
in pantegni. vbi determinat de virtutibus
naturalibus stomachi. dicit enim quod istud quod
remanet inter dentes putrefactum
prius efficitur et tandem in carne bu-
cce mutatur. Idem ergo dicit. stomachus cibum
digerit quod sibi assimilatur suscipit. et
quantum ei sufficit. quod autem remanet
est ei contrarium. et expellit ipsum. Ad quod
facit quod dicit Avicenna li. I c. I doc. V.
dicit enim oculus magis sentit primum cibum in-
tinctus quod est in ipso tangit et quod eo
per tactum nutritur. Ex hijs dicit. quod
intelligendum possit fieri per aliquem mo-
dum absque hoc quod fiat digestio in epate
et venis. Accipitur secundum quod tangit
Avicenna li. iiij. t. de anathomia mamillarum et
stomachi. quod duplex est nutrio. vna non vera
sed vocata fomentum vel refocillatio.
alia est nutrio vera. de qua dictum
est. quod est perfecta assimilatio. Secundum quod
quod ista vltima nutrio non potest fieri nisi
fiat digestio in stomacho et epate et venis. prima
autem potest fieri. quia non est vera nutrio sed
refocillatio tantum vel fomentum et hoc
ut dicitur est nisi confortatio. quando stomachus tantum ci-
bum tangit digerendo ipsum delectatur.
delectando confortatur. vnde vult Avicenna
li. I c. de operatione. quod omne membrum
faciens opus suum cum moderamine con-
fortatur in operando quia delectatur in
sua operatione. dicit enim aristoteles x. ethicorum.
quod delectatio est perfectio in operatione cuiuscumque
agentis et per hoc stomachus in cibum ope-
rans delectando confortatur. confortatur
et refocillatur. et per hoc dicit Avicenna
quod stomachus nutritur per tactum nutrimenti
id est confortatur. et quod dicit constantinus de
carne bucce intelligere quod non sit
vera nutrio sed quedam assimilatio imperfecta
Secundum quod dicit quod stomachus retinet sibi parte
intelligere quod totum cibum que attra-

xit digerit et quod sibi superfluum est expel-
lit quod autem sibi utile est digerit digestione
meliori non ut in nutriendo sine
medio sed ut suscipiens ad epar et ve-
nas digestum nutrimentum et attrahatur
a stomacho per venas. Et secundum alios attrahit
stomachus sanguinem ab epate per meseraicas
in tempore necessitatis. Secundum quod vult Avicenna li. iij
t. de anathomia mamillarum. Omnis res
nutriens. Addit in textu multi alii
eam confirmat. iij. b. a. t. i. c. Omne
quod nutrit est quod gustus reputat dulce
delectabile. iiij. b. a. t. ipso a. Ita in
rebus nutrientibus est inventa aliqua substantia
solida et conveniens rei nutriende vel. et hoc probat
sit nutrimentum succedit loco eius quod enima-
tum est a corpore sed quod a corpore enimatum est est
simile ei a quo enimatur. et ipsa sibi igitur etc.
Ex hoc infert quod tantum omne quod est de-
lectabile. omne nutriens est delectabile ut
vel dicitur. Res nutriens est duplex species prout
quod succedit loco eius quod enimatum est et est
cibus. Alia est res quod sanat quod alteratum
est et est medicina l. b. | et non intelligas per
verba ista quod res alterans sit nutriens sed
tamen res nutriens est res alterans sit nutri-
ens. vnde infert ex hoc quod nutrimentum infert
delectacionem nutrio duobus modis. primo
quia est cibus conveniens. Alio quia est alterans in-
lam convenientiam sibi non inveniatur. ut dicitur. Et ista
Nutrio | Ista est inter nutrimentum et con-
fortationem. Confortatio quidem est istud quod ad-
dit in viribus membrorum. Nutrio est istud
quod maturatur et digeritur. Secundum quod oportet et
tamen quantitate qua oportet in tempore suo et secundum proportionem.
Et non quod vel dicitur quod nutrio et confortatio
sit in convalescente. vnde vigorat reger
convalescentes. sed nutrimentum in senibus non
nominatur confortatio sed retentio residui
vite. Et nervus gravis | Nervus
qui a cerebro descendit ad oculos
est gravis sed solutus ut spiritus visibiles
possint penetrare per eum. iij. de ac-
cidente et morbo t. i. a. | et hoc probat per signum.
quia si vnus oculus clauditur pupilla al-
terius dilatatur. quod spiritus qui ad utrumque
fiebant totus ad aperturam oculum devenit.
Cattaracta que est humor grossus. i. color de
iiij humores subtiles in orificio stomachi decurrens
tamen a quibus fumus cerebrum petit et ad

spm visibile remiss. fit cum esi catharac
tas conmaginal. j. intl. c. ij. c. ¶ Stili qp
oculorum humores sint clarissimi et vtro
subtilissima psim parcit catharac
ta l. ¶ Conmaginacio accidit nervus pto
a' e apo. a' dualia. a' humor descen.
aut opio nervum. a' mala qo. l. ¶ Vclts
Oculus pati catharacta. a
per colligancias ocis stoi. aut
per colligancias cerebri j. c. ij. a. ¶ Conmagi
q c fit ex humoribus adunatis in sto. plu
fit i extremis oculis. s. catharacta o
culorum n. incipit in utroque oculo. nec
apparet in eis equalis. l. ¶ Conmaginacio
que fit a p. a die sui inicii continue absque
interpolacione. signum aqua esse i oculo.
¶ Si aut e cum interpolacione. fit ex pa.
fit per stom. maxime si cibus bn digestus.
h' conmagio minime fiat. l. ¶ Sensus oculorum
que fit per colligancias stoi. alcci. optic
p receptorum perceptione l. ¶ Sales uel
tocies samanig dolores oculorum pacie
cum longo ege. per humores effluctes.
fiat stercus de in parte pg. vi. capitis. 1.
arancea sumi te. v. aff. boro. ¶ In dolore
oculorum conferunt clistera uel farmacia.
vj. aff. xxv. ¶ Humoribus acutis ad oculos
fluctibus corpore no repleto. balneum
oportunum e. vj. aff. xxx. ¶ Ubi san
guinis grossius et coagulatus i ocul
e sine reliqui corporis plesim. una. vomi po
cio confert i. ¶ Dolores oculorum fitos
per cum humorum replecionem. a' flebus sanguis.
flos curat l. ¶ Motus oculorum i fe
cu e frequens fit eventu premo. de
mis i. c. viij. c. ¶ Aqua descendens in
oculum fit. opilacio i pupilla oculi. et
i foramine vue phibet transitum spus
visibilis. in tegni c. xxxvij. ¶ Odorata
¶ Sensus odoratus no e insi i ventribus
cerebri iiij. b. ay. c. xxxij. a. ¶ Cerebri reces
odoratus no e insi ex quo vaporis.
vapore ej resolm. et cum ac pmiste.
et attrahit cum cerebrum ad se cum ac i
aer fetidus no gustat insi ex putrefactio
¶ Odor. fetidus
1. de an. c. viij. b. ¶ Oleum ¶ Olim inmix
tum cum aq rosa confert homini calefacto
calefactione vehe. ti. ij. b. ay. c. ij. a. ¶ Olim
cum infricatur vehementer infricat corpus.
non confert capiti inflamato l. c. iiij. b. ¶
¶ Olim infricatur isto. q. r. ps. cum calefa
cimus. deinde ponimus i aq ultime

feci ibi ¶ Olim e me. [illegible] dans do
lore cum in ventre e mordicacio.
si cum eo embrocet. aut clisterise.
l. z. c. ¶ Olim i quo e sal. lenit re
tire in quo e flam. per acuitate su
am. sicut faciunt aq salis et aqua
mellis l. ¶ Olim i quo e sal. ab
radit ventrem munditer et facit mus
tillagines. hec no fac. olim i quo
no est sal l. ¶ Olim i quo est
sal. sanat mordicaciones pacientis.
quia confert humore mordicatiuum l.
¶ Operaciones ¶ Operaciones alie sunt
corporis generales. alie proprie ¶ Generales ut
sunt operaciones membrorum radicalium.
ut cordis epatis et cerebri ¶ Proprie ut
membrorum singularium in tegni. c.
xxxij. a. ¶ Opium ¶ Opium siccat
et infrigidat 1. de q. c. j. b. ¶ Opium
sompnum provocat et humores de
scendentes a capite phibet. reuma
desiccat. sanguinem ingrossat. v.
megf. c. iiij. a. ¶ Opium in scampno
mandragora. dent cautum do
loris mitigacione n. cum infrig per
nimium dolore uel vigilias de
fectum appropinquet l. li. ij. c. j. b.
¶ Opilatiua ¶ Opera glutinatiua
e opilativa. sic ematithes thu
ra. cerusa. lutum. chimolea. can
darusa et silia iiij. b. ay. c. v. b.
¶ Opilacio ¶ Opilacio curatur p me
dicinas subtiliatas appriciatas. v.
b. ay. c. vj. b. ¶ Opilacio q est
i splene indiget medicinis fortibus
ut sunt cortices radicis cappari.
radix thamarisci. scolopendria. sol
le i ¶ Arum volt aprice membra
exteriora no dum fiat purgacio.
timendum e ne humores confluentes flu
ant et opilacio augmentetur. xxiij.
megf. c. iiij. ¶ Stricta e int opi
lacionem et conclusionem ¶ Conclusio
e cum exterius ligat membrum ¶ Op
pilacio e cum foramina de quibus
dissoluitur sunt opilata. xv. megf. c. j. a.
¶ Iste alebutrius membra sic opi
lata esse ut nichil ex eis eg

digest. magis quod est subtilissimum. hoc
enim impossibile est. Item fumus congelata
opilacio poriscita quod fumus ad exte-
rius ... cum fumus augmentata congela-
ta et prohibet aeris exterioris in-
gressum propter opilacionem ille fumus cale-
fit et fit febris. Item ex eis que ge-
nerant opilacionem sunt viscositas hu-
morum et grossities corporum et augmentum
corporum in tegni c. xi. c. Item Medico ca-
liditatis resolvit opilacionem et prohibet
coartacionem et resolvit viscositatem et
liquefacit humores et eos subtiliat in
tegni c. xi. c. Item Omne quod ab aliquo
sentitur quod est ita eius firmatum est ei sensibile
a quo est i. c. x. a. humor consummat quod
... ..ta attestatur puerorum ... in
virtute et vigore sunt facientes ...
et vicinitatem puerorum a quibus ortum habent.
Ossa. Ossa cartilagines ungues
et viscera non generantur nisi ex coagula-
tione sanguinis et flegmatica et ...
postremo generantur in humoribus sanguinis
in de g. c. ii. a. Item De est sicciorum omnibus
que cutis tegit ... c. vi. b. in fine p
hec corporis pilum propter cutem qui siccius
est in ... ossium consistit humiditas
non grossa alba separata ossibus ut ...
... ... in ... de mali ...
... c. i. Item Possibilis est consolidacio
ossis in pueris vel in corporibus puero-
rum propter duas causas quarum una est rema-
nencia ... flegmatis. Secunda est humiditas
ossium in tegni c. xxx. Item ... ...
istarum duarum causarum repugnat consoli-
dacioni ossium in senibus in adolescentulis
rarissime. De stomacho. Via a gula
descendens ad os stomachi vocatur ab anti-
quis ysophagus et in arabica lin-
gua vocatur meri ab aere ... vocatur
os stomachi ... c. a. Item De stomacho habet
duas pelliculas unam attrahit
cibum et potum alia expellit eum
vomitu i. Item Antiqui ... sunt appel-
lare os stomachi precordia i. c. Item ... passiones
oris stomachi accidunt sincopis spasmus stupor
epilencia melancolia mania et alia similia su-
prema habent colligancia cum precordiis. Item Cum
... est in ore stomachi tunc est ablacio desi-
derii et appetitus et corrumpitur cibus in

eo latentis. i. Item passio que canina dicitur vel
ablacio desiderii vel desiderium ciborum ma-
lorum vel motus vomendi et dolor precordio-
rum et singultus sunt passiones oris stomachi i.
c. viii. c. Item Os stomachi ab omnibus tepidis
patitur et molestatur. viii. megatechni c. iiii.
a. Item Cerebrum patitur ex passione stomachi propter for-
titudinem sensus oris stomachi i. li. xi. c. iiii. c.
Item Cordis morsus in ore stomachi esse intelli-
gitur antiqui hoc membrum cor appellare
consueverunt. iiii. afforismorum xxv. Item Ita debent duo
magni nervi descendunt ad os stomachi.
vi. afforismorum xxxiiii. Item Cum os stomachi est debile
et mollitum movetur quod continetur natans super
ipsum spacio longo et cum confortatur propter ali-
quos cibos expellit ab eo quod retentum
est. acutis. c. iii. c. Item Cibus stipticus cum habet
quod confortat os stomachi aggregat ipsum et
super ipsum fit et constringit ipsum i. Item Porzaca
Porzaca sepius data operacionem in
intestinis et tussim generat et nervosis
membris nocumentum prestat. viii. megatechni c. iiii. a. Item Scripti... pro...

[Marginal: ...]

Per eos qui perfecte curam volunt impendere
ut in particularibus significacionibus studium
et usum impendat. iii. interiorum c. i. a. Item Par

Paranaer sompnum prout pander
vocat se provocare facit. ii. de g.
c. ii. c. Item Hec que proveniunt quibus cale-
faciendis et humidis quod bibendo tribuatur su-
per te cum sua infectione et extinguit calorem
hominis i. g. et non est longe quin morti a-
proximare faciat. iii. de g. c. iiii. a. Item Paro-
xismus. Paroxismi cum festinat in
motibus suis et antecedit horam suam
et sunt fortiores et affligunt magis de-
notant quod crisis veniet velociter in de
teria fiat ex crisi. c. ii. a. Item Consuescit paroxismorum fe-
bris iiii. horas principium augmentum status et
declinacionem i. b. Item Humitas paroxismorum fe-
cogit aliquis naturam facere crisim die hora
sua. iii. de c. c. iii. c. Item Crisis non fit
cum paroxismo fe i. c. iii. a. Item Et ponit
causam quia humitas perturbacionis cogit na-
turam ut expellat rem nocivam cum ho-
ra in qua est. et paroxismus est hora pera-
va et perturbans. Item Paroxismi sunt in
egritudinibus acutis ut plurimum tercianis et
in cronicis aliquis omni die. et in die iiii. i. Item
Paroxismus fe. i. acutus cadit in imparibus.
et ideo fit crisis in imparibus. Item Signa que
que in fe. ... remanent in corpore
sunt cause recidivacionis paroxismi. iiii. afforismorum ... Item

In loco dolente egritudo confirmatur quia
et cum ad partem locum superflua tracta fuerint
in aff. xxxx. Et ex hiis patet quod 3ª est ca
rumeracionis pori suorum. Prima est mala quia
remanet in loco ubi est nimia putre
factionis. Secunda est debilitas illius loci. Tertia est
motus naturalis superfluitatum ad locum illum qui
est debilis. Peripleumonia. Peripleumonia
secundum hic pertractatur. Sentit in pectore suo
et in pulmone constrictionem vehementem.
quod dormit supra tergum quia partes pecto
ris anterius cadunt super dorsum eius quia plu
mo constringitur. Sed cum sedet est eius anhelitus
melior. In pronosticis c. v. a. c. Permutacio.
Res que permutant in qualitate tamen
sed non in universa substantia sunt mee bene l. / non
Res que remanent tamen in universis substantiis su
as absque permutacione et permutat corpus
sunt mee male. Cum sunt corrumpentes
naturam aliis et vocantur res venenose
ibi. Pestilencia. Pestilencia corpus desic
cat et propter hoc confert molneidis pulsis
quia desiccat ea. ix. megi. c. iii. c. Pe
netracio. De penetracionibus mearum non
comprehenditur per sensum nisi primo quod est difficilis pe
netracionis. Pectus. Pectus potest
tolis sequitur firitate cordis. Pectus
sua constrictione expellit vapore fumo
sum contentum in corde et sua dilatacione
attrahit aerem frigidum. Periodus. Peri
odus compositus est ex tribus septimanis co
pletis qui est dies xx. i. de dies die c.
Cognitum completi periodi est ut quociens du
plus primum non egreditur ad aliud periodum ut
dupla xxi inveniemus periodum die xlii
et lxiii vicesimus autem non potest fi
de periodis cum die xxx ibi. Dies vi
est minima periodus que duplatur. Quoniam non
tolleratur ut duplicetur. Sed etiam de hoc quod
fiat computacio septimanarum in diebus cre
ticis. Libus in se periodicis distare
ab inicio creticorum periodi et a declinacione pri
mi megi. c. cor a. Periodus quando inter
inicium et statum dico esse creticorum consis
te mole. Periodus autem in declinacione
est minor i. aff. xxi. Tercia longissima
finitur in vii periodis iii aff. hoc. Ter
tio fac dies vincit continuus tamen fac pe
riodus una in interpolatis vii sic indicatur

extrema per vii dierum sic interpolata per vii
periodorum. Illud quod facit dies vii
in febre continua illud facit periodus vii
in febre etiam in primo c. ii. Recipit
tur in febre creticus primis in vii periodis
ibi. Compositio. Compositas dies a
primo egritudinis usque ad die vii est sicut
compositas periodi et ad periodum vii quia
sic dies quatuor est indicatus vii sic pe
riodus quatuor est indicatus vii periodi. Si
permiscetis eum olo medius frigidus fit frigidus
et si calidus fit calidus quia est in fine vii
reliquis medius i. b. a. c. vi. b. Set
potest tamen cum res cuius complexio est complexione
que et declinat ad utrasque duarum
extremitatum. Et ex ista propositione secundum ac
gumentum quia complexio mea hominis et temperata fa
cilius labitur in egritudine cum lapsa ab
equalitate est in superfluitatem quod habet loqui de
medio infinito et malit quod est cuius
quam secundum vero facile quare uero secundum moz
cum quod non temperata non est in alia re
quatuor. Hic loqui hic de medio parte
in quo non est virtus actiua resistendi agenti
contrario et propter hoc facile pati ab omni
agente sicut materia prima est posita ad omnes
formas nulla habens resistenciam facile pati
ab omni forma agente sic etiam est quantum
ut l. d. z. Sed quod temperata non est tamen
medium passiuum sed ei contigit cum
fortes agentes per quas defenditur ab omnibus
contrariis agente. Perforacio. Perforacio
diminuitur quod non confert compositio me
dicinarum resolucionum et propter hoc confert quando
aqua aggregatur sanie. Perforacio cum su
perfluitate ventositatis fluidum in loco
illo est. Pes. Posicio pedum est res
quibus omnibus species pedum in primo c. i.
Pedes in pedorum in primo aphorismorum propter
vehemenciam longitudinis corporis a membris
multe elicite. Pilus. Pilus fit quando
in cute sunt pori qui non reconeni sed
manet et transit vapor qui pervenit
a vapore alio ad exteriora corporis et
post pervenit a vapore alio et ille ab
alio et retinetur et conculcantur tempore
longo et coarcervantur ad inuicem et
conguntur. Donec pervenit ab eis com
munis tamen hoc corpus oppilat totum porum
pervenit ipsum alie superfluitates sed faciles.

et proxima a mina
que in tempore sine in
loco et inicialis s. c.

et appellatur ping. et fit ex corrigia i. q.
g. t. v. c. Pilus est siccior melius
et siccior eis. s. de g. c. v. c. Illud
quod fit pilus in poro tarnatur et
est sicut radix herbe vel plante
i. e. Fortificatur adurens facit
capillum nigrum et debilitas albu
i. et quia quod fit capillus igneus
i. ruffus quia quod medium int
flavum et colorem i. capillus in sp
sit aut a siti complexionis aut q
thorecoporis poro in quo est radix
capilli resistens virtuti appellatur
quod vapor capilli siccati i.
capillus figura secundum radice
i. figura radicis sue i. capilli
egyp. s. arabum indorum et habitantium
in regione ca. et sit sunt nigri
tardi augmenti duri crispi asperi
veloci i. p a dicit p a in
intelligere de pilis habitantium in
regione fri. et hu. et habitantium
in regione me. medio modo se
habent Capilli qui operiunt tu vnam
non sunt de f. renum inus de sicca
vesica in afferendo Posita pili
quando quod grossi hu. visco ca
quia renum i. Pinguedo Co
agulatio pinguedinis non est nisi
frigiditate partium. de q. c. v. c. non
est possibile ut pinguedo coaguletur
in actu membrorum vehementer calidorum
ut est regio epatis et cor. et similia
i. pinguedo fit a ca. et h. est sicca
quod coagula a fri. i. pinguedo
est humidior quod cerebrum quod liquefit
a ca. Cerebrum vero non. i. pinguedo
et cerebrum conveniunt in complexione
et aqua acquisita per consuetudinem
i. e. ora a. scilicet in humilis latus
venalis pinguedo est propter consuetudinem
et non propter naturam i. In complexione sit
declinans ad fri. et ca. h. est
quamvis possibile est ut sit pinguedo

super membra carnosa clara et h.
quedam mala frigida latentia in
carnibus sunt augmenti pinguedinis
Pinguedinem est in mulieribus In pinguedine
est velocitas in attensione propter
pinguitudinem inter causas ad naturam dicit
in. de com. c. q. b. Nudit rubei
et priorum a pinguedine. In multiplicatione
tibi in stomacho et sanguinibus in hepate
et destructionem umbilici et priorum cum
cum ista membra habent pinguedinem ut calefaciant
in affero Pinguis
ego et vina Ego et vina pinguis
ut dissolutionem renum aut totius
corporis in affero Magnus loco
decoctionis efficit pinguedo aut zurbus
i. et pinguedo de malus et dicit zurbus
a sanguine quod frattaq in mane plura
satur sicut sanguis liquefit Accidit humiditas
bonum digestionis et decoctionis quod superflu
fluitas corporis est pinguedo et est lenis
et natans super humores i. Pinguissime
est quod relativum fuit quod cibo sanguineus
quod sit pinguedo libro de animalibus sive
tamen Frigida vel zurbo et pinguis ad
meliorem digestionem et decoctionem
sit quia calor dicit et pinguedo est
ta. et aquatica est pinguedo i. Sperta
acit quod vero pinguedo quia a ca.
vel a fri. accidit et q. sunt pate
pedita ad istam questionem videtur
similiter quod pinguedo in natura genera
a celluda in forma quia a fri.
sicut quod intelligatur per formam et naturam
in nomine quod si intelligatur per formam
illud quod dat esse rei et omnis
pinguedo est omnis pinguedinem sicut sp.
sicut omnis aqua omnis aque
necessarium est omnem pinguedinem
esse unius forme ergo omnis pinguedo
est a fri. quod est frigidus calidum
est in pinguedine intra venas et
extra ergo sit in natura esset gelata
a ca. omnis pinguedo esset gelata

Nota bona de pinguedine generatione

a calido ¶ Si ante intelligant
p formam qualitatem que est contra
spes qualitatis q est plurimus
ut scruplositas etiam dicta sunt
tunc bene intelligunt. q pinguedo
aut est nomen membri aut ptis
membri. et est illud q avenit
congredi et obviat membris frig.
et i. coagula a frio i. calido re-
missa. tali et tanto q non est
potens liquefacere. s potest coagulare.
et illa pinguedo coagulata recipit
formam membri formam duo planine
primus membri ut scruplositatem.
q 2m membri dispositionem sit dispo-
sitionis pinguedinis. et h fit a frio
coagulante pinguedinem. non ut det
ei formam consistentie. s tamquam
coagulationis. Duo igitur q omnis
pinguedo sive sit coagulata sive
sit non coagulata est calida.
calida mittitur. q calidum dicitur
multis modis ut scribitur super de ana.
est enim calida formaliter. q convertit a
calido. est enim sagis bene coctus
et digestus et generatus umidus
in ma. dat formam suam qualitatem.
fit enim simile de simili ut scribitur
super metha. Item est calida 2m
tactum. q tangit cito in membra
calida ut h h et cito adequi
quod totum et omne tale est calidum sit dum
est et sequitur caliditatem. et causa e.
q eius ma est subtilis et levis
natura est enim aerea. Item tertio
est calida. q calorem retinet et
reddit unde calefacit effective sic
vestimenta calefaciunt nos et ppt h Gal
dicit ypp. in aff. q in omnibus
morbis bonum est habere ...
a pinguedinem coagulatam inter pel-
liculas ventris q ista pinguedo est
necessaria ventri. i. stomacho qui est
frigidus nervosus unde indiget ca-
lefactione ut sit melior p digestio.

et pinguedo eius calefacit pst eius sit
calida essentialiter et formaliter.
et iterum ipsum calefacit p actus
eius retineat eius caliditatem
et ei reddat et defendat ipsum
a frigore exteriori ¶ Phylosophus p3 q pinguedo
pinguedo est calida. et quia a ca-
lido acquisita est pst. tamen per
actus inquantum est membri ut
ps membri quia i. coagulatur
a frigiditate membrorum quibus obviat.
non tamen pp h est frigida sunt
enim multa calida ut pinguedines
que coagulantur a frio. sunt
tamen calida de pinguedine que e
melior. ¶ In p de g. c. ¶ de pin-
guedine q e de sang. lb. a
vij. de animalibus ¶ Pleuresis ¶
¶ Item pt esse q in pleuresi
sit fe. i. et pp h p respirium
spiritum. q pleuresis est morbus
pectoris. de membris lenam. q
fe. accidit pleuresi ¶ Ptiles si-
gnus pleuresim non spuat adhuc
et habeat urinam subtilem tamen
bene colorata. et in die 7 incipit
spuere adhuc subtile indigestum. stat
q ante diem 7 fiet i pura
morbi i. e. ¶ Item pleuresi est
dolor. q pleuresis est apostema
in panniculo cooperiente costas.
qui est sensibilis. ideo fit dolor
pungitivus consistens in spatio
pleuresi. de ca. c. v. a ¶ In plesi
accidit anhelitus altera. quia
iste panniculus est ps quorumdam
instrumentorum anhelitus ¶ Item accidit
tardi inflatio febrilis pp vicinitatem
panniculi ad ipsum i. ¶ In plesi est
tussis. q plura adveniunt ps ei
q est in panniculo de [illegible] et
si est grossa dicta. provocatur tum
tussis. et si est subtilis excitat
tussim. et nichil provocatur cum
tussi. i. ¶ Sputum in plesi habet
calore rubeum clarum est ming

malu quia sigt q͂ nig eis e sanguis
ibi b. Pulsus i plenes e duus tesus
q͂ sic q͂ sic aps e in mebs nervosis pl
sus i ea silus serve sigt q͂ plenesis
e aps r͂ aplis q͂ e velox ꝛ frequens
ꝛ magnus sigt q͂ cū apgte e sz ibi
plenes ut plu͂ nõ exced͂ dieƷ
xiiij et si excedat ptrangl usqꝫ
ad xxx i aff xxj. De pleniamo
ma riz pupladia aut plenesi
bitus e ꝑ supitis diarria supuen
aus e mal. Sz si planes ꝛ pupla
sit pvre diarria supvenies pt sal
ue ipas. b. ibid. plenes cū apo
te e i interioribz costarꝫ pellit ibi
ubi fle͂ dnatur vado pletici effi iu
max si fle͂ e salsum quia purgit ꝛ
mōꝫ intestina ꝛ purgat ea asle͂
ibi Klysmati ventres valet neque
i plesim neqꝫ i alia madut cg
tudines tal i ibi in plesis aug
ute͂ ꝛ dilat͂ in cost ut effluat
ute͂ e ut ad plmonem ambiat et
peplo͂ sanat. Qua plesis ꝛ salu
bris cū tussi curat͂ magna ꝛ mor
talis suffot aut p sanat peplo͂ i
In plesi cū sit apo talim in costis
sit dolor p͂ maƷ caliditate c̄ossa
a na ꝛ ꝛ plom procedit corpa apo
sa ij aa e j a Si dolor mplesi as
cendat usqꝫ ad spatul. tūc cꝫ plesis
e ꝛ sup dyafrag. flod fiat de basilica
Si descendat in febus venter solua͂
i epo ꝛ gal e ij a De plenitudine
Medici vocat plenitudinē aqua su
ple dicat͂ corpo pletoric. Q̄ndo humores
in toto corpe equal͂r hundant. Si
aut tota rustica ul nig ul fle͂ ul
aquosi humores hundant. non vocat
plenitudine sꝫ hundantia maloꝝ
humoꝝ incipat xxiij meg e in a
Plenitudo cura͂ cū flod balneis fri
catione. exercic. dissolu va inc͂ma ciboꝝ pau
ciꝛ ꝛ abstiā ibi Plenitudine aut
d fe no possumus purgat cū p dt
ū cū flod ma ꝛ purge͂ cibi ul aliqua
farmacia. ibi De potencia Potencia

e acts in eius na e bitas q cuius sine
consequit͂ si ut de exoidbz impediat in
dc g t j a Actus e acts purus ꝛ pfecta acts
na q e i po e acts imp͂fcta dequa hi
sidencia que e pata ꝛ apta ut sit. ibi
Aliquid d͂ inpo duobz mod. primo de
psc ꝛ ꝛco p actus sit inucis e calus
psc ꝛ ꝛco p actus sit si calidus psc fiat
calidi p balneū aque sic i e e calidi
p actus i Hec nc calc no calc ut nos
n acorpibz acquirat caliditatem
actu ꝛ p͂ hic dur calc inpo i hec na
cala po si bn gtat ꝛ ꝛ ea sectetur
corpus calficat ꝛ molli ingreditur
in corpus ꝛ ꝛ fundat i inferioribz ꝛ obviat
cali ti in nate que e in corpe alit ꝛ
p mutat͂ ab ea ꝛ calefit ut e uterm
ut cū tangat acorpe. Sꝫ si ps huiua
calefiat illa cali corp audit p tom inc
dicitur sm gtiacione in ea calefacit i
Id° inc nc calc acquit auxiliu adbi ut
actu fiat calm afcitato e ul ab igis
ul acorpe calo cui obviat ibi Dupx
e po pria q oppoini͂ ei q͂ e actu alia
que oppomit ei q͂ p actus i o ag e in
apomp e inc na ca q actu no e cala
sꝫ tm po pomꝫ ꝛ i e uiucnis qui e ca
psc ꝛ aū e balneat ꝛ calidi p actus
de hic d͂ ꝛ o d ag e xvj q͂ calim po est
dupx primo q͂ e talc d sua cōn ꝛ ꝛco
q͂ e talc p actus i hic ait quo ꝛ ꝛ
calim po i medicina cala ꝛ sm po
in medicina sca dicat vina pom at
alia ꝛ vtꝫ calm po i medicina ca
ꝛ i calo calo in eo q͂ e calis dicat pom
prima ꝛ vtꝫ potencia ꝛ ap so sint diusa
ul ꝛ ibi Ad primū d° q͂ po calim ꝛ po sim sꝫ
dicit po e na dupx e po prima ꝛ cōlig
alia actu. Essencial e q indigꝫ guante
cū simitate ad hic ut opcat in actu ut
addiscens d͂ sacius i po. Alia e que
indigꝫ agente remo͂ te ꝓhibens sit cū
d͂ sacs in hitu ꝛ no gsiderans dici͂
sacs in po sit d͂ ꝑm phi͂ Hiis dico
ꝫ q͂ po in medicina cala e potencia

q° valde bona cautelis

essencialiter quia radices agente t us
imutate. s tantum in natura corporis tangente
ipam ardente et inflamante. quod infla
ma corpus calefacit et ista potio est infa
ste quantum. quia quando ista medicina est
divisa in partes parvas et abilis ad infla
macio. facile patitur a calore et non potest ci
resistere. quia non habet valem potentiam resi
dendi contra valis impositio. Si autem est non di
visa grosse sibi inhabilis ad inflamacio.
ipuis donec calefaciat. tunc resistit longo
tempore per suam valem potentiam et habet dicatur
valis potio ut habetur b medicine ab arfle et
aurum. est de potio. potio que secundum potentiam sed potio ac
cidentaliter que non indiget n. ut excitat ab otio
in actum. si offerat corpori humano. ut ad hec
aliquid operatur calor valis. vel forte quia
cum dicit Ad famam rudeo. quod talis
potio et calor medicina. dicitur vero quo ad
hec. quod calor valis utrumque consumat. Sed
duplex est victo. una complexionalia completa
prima est quando medicina alterata. facta de entitate
ipso. cuius actu innaturalis forma ipsius
medicine calefacit. Alia est victo perfecta et est
illa que consumit et cum summa ipam dissolvit
membrorum. ut forma rei totius induat formam
ipsius membri. sic mutatio quoniam medicina.
sic quoniam cibo et in prima fit calor dis
pari intensio. sed in secunda fit augmentacio. Ad
tertium rudeo quod potio et appropriato ab auctoribus sepe
synonimice accipiuntur. tunc dicuntur secundum quod dicit
auicenna. quarta parte primi valium. quod appropriato
est potio ad unam partem determinatam magis quam ad al
teram. Potio autem est quod se habet ad utramque partem
equaliter. unde dicit auicenna ibi. quod appropriato est
perfecto potio. quia declinat ipam ad partem
unam. Et non quod duplex est potio. secundum quod habetur aiu
toris. b medicine. una est actiua que est prin
cipium quod valet agere unum vel aliud.
alia est passiua. per quod aptum est pati. quod pu
tripud ab alio. secundum quod aliud. De

pontico. Medicina pontica fortiter
stringit incattarum et coarctat et aggregat
substanciam cui coactat et solidat eam. et habet
substanciam nigram vel terream que humectat.
in 8 ca. c. viii. a. Ponticus corporis
est humidum forte et non fugit vel debili
tat nisi accidentaliter humido. aut utroque et
Ponticus cum calefit tamen non fit humidus
neque lenis. sed remanet durus et declinat
dulcedine addita. ut glans et cas
tanea. Ponticus si tamen humectatur
et calefiat et fit humitas aqua per
mutatur ad dulcedinem et si est humitas
acra permutatur ad ventuositatem est
humida grossa fit stiptica. si humectatur humida
subtili fit acetosa. Si ponticus
humectatur et calefiat et sit humitas aqua
permutatur ad dulcedinem et si est humitas
acra permutatur ad ventuositatem. ibidem. De
fructus arborum in principio sunt et est po
fructus. et cum impleat humitate mora
tur et cum impletur humitate. moratur
cius ponticus ibidem. c. x. c. Angustia
viarum et pororum est causa sufficiens morbi
humitas pororum est causa sufficiens morbi
cum primi est retencio humitatum que suffo
cat. quia fit privacio eventacionis. causa
sed est nimia resolucio caloris. sicut
contingit colligitur sed li. de ac. et mor.
i. c. Podagra fit cum consuperte
humorum ipsi humectes ad pedes descendunt.
vi affo. xxvi. affo. De podagra
Mulier non podagrizat sed menstrua ei
non defecerunt ibidem. xxviii. affo. cum
quibus in tempore desiciunt menstrua poda
gra eueniunt. et inmortalia facta. Po
rtus est tanta fecit in generando poda
gram. Humores in podagricis sunt
ex humoribus humidantibus in talibus
calcaneorum descendentibus. quos lac
tosa loca tute tenduntur in primis.

c Res composita cum dulcedine et pauca
amaritudine et ponticitate infrat magnitudine.
que consumit et debilitat alias virtutes.
et ideo hec rosa infrat quamvis sit ama
ra et dulcis. iiii. 8. ca. c. viii. a.

de mūc repletiue & extendunt .i. galleu
¶ Coxe & vni in podagris non tumescunt
sed dolent ex contractione et extensione
ibi ¶ De spasmo superueniente in poda-
gricis sicut vident ibi ¶ Cura omnis
podagre est contraria sed ut dissoluatur in
ad tal tancos fenida ibi ¶ dissolu-
tione podagrorum non fiunt in die xiiij
sed in xl quia materia grossa tarde dissol-
uitur ibi ¶ Podagra fit in vere quia
humores in corpore liquefiunt & a membris
fortioribus ad debilia currunt ibi ¶
Medicine calide vrinam prouocant ut
sunt semen apii siler & dauci semen
feniculi semen baucie saluie sisileos
amcos fu. alumni. asari acori ...
... ¶ De proprietate harum medi-
cinarum est ut attenuent sanguinem & subti-
lient & dissoluant & separent spissum a sub-
tili ibi ¶ humores ... separant grossum
a subtili subtiliores attrahunt ...
& expellunt per vrinam ibi ¶ Nec tales
medicine prouocantes vrinam expelle-
rent saniem apostematis quia non est
ut calefaciat & exsiccat & separent
grossum a subtili ibi ¶ Medicina prouocatiua
non debet esse ... tales ut non desiccet ex
siccatione vehementi ibi ¶ Propterea ut
accipiat hec medicina in sorbitioni-
bus & potibus humectantibus ne exsiccet
plus debito ibi ¶ Pronosticatio est super
cognitione ... ut sunt intellecte an-
que apparent spiritibus i. prout ... de ...
de prensione ibi ¶ Pronosticatio de eo quod futurum
est est magis innatiua quam ... de eo
quod preteritum & presens est ibi ¶ ... per
pronosticationem non est nisi secundum cognitionem ...

quo venit crisis egritudinis in prima .c. ij ¶ ...
capitud egritudinis in estate est velocius & in
yeme tardius & propter hoc in estate breuior
fit egritudo & in yeme longior ibi ¶ Et
ex hoc sequitur quod secundum principium egritudinis
cognoscuntur hore ipsius longiores et
breuiores ... i de c. c ij b ¶ Aliquando egri-
tudines perueniunt ad finem sui status in
principio .i. in die primo egritudinis &
tunc consumptio principii est occulta quia in
talibus principium propter velocitatem eius et
augmenti est unum quod ibi ¶ Prima di-
es egritudinis est illa in qua aptus non est
sensibiliter operationem & ... confusa
in operatione propria ibi in tegni xxx c. ¶
& hoc est principium cui non est latitudo ¶ Et
nota quod principium cum non est latitudo est
illud secundum quod ... iniciatores & ...
ut dicit gal. i de creticis di. c vij ¶
hoc principium incipit ab hora decubitus non
ab hora in qua incipiunt signa future eg-
ritudinis ut sunt vigilie fastidium grauitas corporis
dolor capitis pigritia motus lassitudo & si-
milia ¶ Et dico ab hora decubitus medici-
nalis ... quia ab secundum ... mollicie
... decubere possit quam necessitas ...
sibi instaret ¶ principium non cum est
latitudo non prodiciens ... indicat
nobis quis morbus sit salubris & quis non ... viij
... primo pronosticorum dicit primo facies eg-
rotantis ut sit similis sano & sanus similis
... si contrarium pessimum ¶ Et indicat
quis morbus breuis & quis longus ...
... si ...
i. ... apparuit rubeum ... ab
... ¶ ... de principiis et ... dubitat
... cum de aliis rebus est
... sum ponat principium

2o q. c. iii. Si sicca inquietudo et [illegible] a
te remota e. et non desiderat vel illud quod la
tectum e fin. [illegible]titudine. tunc inquisicio ut ap
[illegible] p pn. superflua cibaria. ptisana
[illegible] e mole [illegible] cum q. in. e salsa
de at. et mor. c. v. Si quis non bal
nea aut epulari assuescit e ad celiaca
malum [illegible] accepit. iste [illegible]
[illegible] plus quam alii. Ptisana [illegible] gravans
pauca e et subtilis [illegible] nec non
[illegible] ibi. Ptisis aliquando fit de mala
[illegible] [illegible] intestini ieiuni co
lon [illegible] et renum et ethica [illegible] xo
[illegible] c. iiii. Atqua [illegible] non e quis ptisi
et ethice quia [illegible] ut prim [illegible] tusit
usque ad fundamenta membrorum ut pelli ligna
[illegible] i. Si in ptisi sola [illegible]
[illegible] [illegible] cutanea i. Pinguedo
[illegible] in ptisi et ethica vel prima vel
[illegible] si [illegible] fiat fluat multa
si [illegible] membri pauca e i. Ptisis non e
[illegible] morbus inveniri sed e acci[illegible] quia multa
patiuntur ut percussiones saltus clamores frigo
ris et multa alia iii. aff. [illegible] ptisi
sis tamen [illegible] [illegible] p pte superior
[illegible] instrumenti spiritualis et intelligo pti
sicos [illegible] ut sit aut [illegible] pati sit [illegible]
aff. viii. Ptisis e [illegible] pulmonis cum
consumptione totius corporis v. aff. [illegible] fit
max a xviii. annis usque ad xxxv. [illegible]
a ptisi molestati si sputum sup carbones
effusum fetet et capilli cadunt moriuntur aff.
xii. fluxus capillorum a ptisi [illegible] abla[illegible]
[illegible] fetor sputi sit corruptionem [illegible]
et consumptionem membrorum solidorum. [illegible]
ptisis [illegible] v po iii. aff. [illegible] [illegible]
si [illegible] sit morti [illegible]
sit [illegible] [illegible] [illegible] reple
[illegible] [illegible] si purgentur
in xl. diebus [illegible] quia ruptura fit solt

[illegible] est cum [illegible] [illegible]

Si vero non i ptisi [illegible] v aff. xo
vi. Sanies multo tempore corrupit acuit
[illegible] pulmo corrumpit et fit ptisis. ptisana
ptisana [illegible] non [illegible]
latum et [illegible] [illegible] c. ii. Pti
sana [illegible] et apit [illegible] [illegible]
[illegible] xiii [illegible] c. vi. [illegible] refrigerat
[illegible] [illegible] Ptisana e [illegible] sal
[illegible] quod non [illegible] in [illegible]
so i [illegible] c. iii. Ptisana e lenis i re
[illegible] quia non [illegible] sapor [illegible]
[illegible] sicut [illegible] i pane non i fu
so ibi. Pane [illegible] e ad [illegible] pti
sana [illegible] c. iii. [illegible] e [illegible]
i [illegible] [illegible] pectus
non [illegible] de ea aliquid [illegible] Ptisa
na e abstersiva quia [illegible] e abstersi
et [illegible] fit [illegible] in ea [illegible]
et [illegible] ad membra i. Ptisana
affert [illegible] magnum [illegible] fe
quia sitim sedat [illegible] inflat [illegible]
e [illegible] [illegible] ptibus ibi Si vero non
bene decoquitur inflat. ptisana non co
lata in [illegible] corporis et confortat eius
[illegible] [illegible] sed colata e [illegible] dig
[illegible] c. [illegible] i fine. Potus ptisane
e [illegible] [illegible] medicine quia
abstergit illud quod ad [illegible] medicina
in [illegible] suo et [illegible] et resolvit qua
[illegible] ptisana c. ii. [illegible] quod medicina
solutiva in capite solvit non [illegible] ptisa
na quia [illegible] medicine [illegible]
[illegible] que mitigat [illegible]
gnum et [illegible] et filia [illegible]
[illegible] i fine [illegible] quia illa [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] polmo
nis canal descendit [illegible] c. v.
Pollia pulmonis molestiam [illegible]
et difficilia sit ad tandem [illegible]
ponit tam quia pulmo [illegible] e in mo
[illegible] non [illegible] fit in [illegible]

Intra medi. in cuitate talud vlcer
sunt de spati. tn curatd put tud st
recetiu. Si san. stai uidet pp in-
mias vocis vl casud vl pcussiom
in pectore vitam tussim. vel tali
dus pp illud dolorem intellige de
pulmone. Curato aut vlcere
pulmonis e ista tud recte lobor
auferatur. basi minua brachia
ligetur pedes et manus fortes cibis
sit atten tud multa aqua bibatur
inpotu. oninbz e stacd. q si
vena rupta in pulmone tollitur ut si penitus... et sanet
solidac sanitas. q si pulmone rapi
at tollitur nimis posse sanari aut
tud diffi. dist pomt tam. q vlus
no medi. id tud tussi. tuss aut vl
nus dilatat et l' pliz ne solidari vale
at. vlus pectoris facilior e curato
nis tis pulmonis. quia vene pectoris
sunt priore. Not sciam q indi
sio pulmonis ab eo q e d ipo cu vno
rebz gssis sit ptussi et d elligere gsu
humorem tud meruo ut sit po le acd.
deferri ip in et no sit fixod vistosum
tentud i tanta pulois in actat s.t.
In humidibz vistosis inte e no solud
humtac. si ab slerge tud recbz actosis
cendi dul gfectm hu. gsp et fera
nas in vistosis. Tempore huida
et talida festinat nimie toqua i pu
tredine et magis quando h. st appata
in aff. xviij. Puer et iuvenes sunt
pcet. in digestione cibor humidor. st
dispositio igr sicitor. quia calor pueri
e acor iuvenum sitior vi dr ac
et mor t xvij. Operato sto tud sit
vena no pt suffi. ualbz operato
nibz in pueris sanguis et nutrimento

ibi calor i pueris e suavis et gtuo-
i iuvenibz acutus et i gtus. j aff. xviij
t. Gal disputat de gne prior et iuve
quare in quo sit maior calor ij de g.
t iij. et iiij. et aut pz g. et in v.o taplo de
termiat dus. q qm ad calido tm no i
venies aque ipor ab tes tali. alto vn
ad tali tes cor sut diusi quat pp diusi
tate cius q resolut ex corporibz cor
te ta qua talit in pueris p pinquior
ne vapores et e delta. tangenti ipam quia
talit i iuvenibz e acuta et no delta.
tangenti. Vnd si quis tangat vtrumque
inveniat tantum puerum equale iuvenis ma
aut. matr. ca pim. ccm sud e. q pot
idem b. q in balneo tpato cald e qli
ta. in aqua et aer. s d aq e vaporosior
qs in aere. ita e in iuvenibz et pueris. cal
e cald qua talit. s i plus e vaporosior
pp sud hu. in iuvenibz vo mi9 vaporosa pp sud sicitatem. cm alud po
ibi d.c. q si aqua et lap recipiat cand
talit. illa e diusi inte istas qua
n q e vaporosior in aq in lapide. no sit
tior. Idem e i iuvenibz et d pueris et causa
e. quia d pueris resolut. humtas tud ta
loc multa ad gelioia. d iuvenibz pauca.
Est go in puo quat calior. pp multi
cius q ab eo resolut. cm calor d naty
i puo camplior. ad sit gruato cu sarc
et ppmate. et e tud ho suavior et i iuvenibz
tactus e ta puq et mi9 suavis. Pulsus
in plesi st locud i quo e cgre do et st lo
cud i quo e cgre do q cgre to e apo. et
st mag. ne et puitate apot. et st forte
tudine. tam in scpabilid cu si no cod
mod. quia co hot q pulsus e duro i
tensus. st q apo e i mebro nimoso. co h. q e fenis forte fit q cgr do
q apo. et co h. q e sto uelox frequens mag-
nus. st q apa fiat apo. febre. et febris

fortitudine istorum signorum sunt fortitudines et
magnitudine accidentium ii de E. t. xxi. b.
¶ Pulsus et respiratio mutantur et significant secundum
tas propria et necessitates et conservatio caloris
naturalis et evacuatio eius et generatio spiritus.
sed et virtutes motive. unde quando ipse sunt for-
tes faciunt suas operationes absque prohibi-
tore et si sint debiles alterantur eorum functiones
sed et obediencia instrumenti [illegible] tegni [illegible]
a ¶ Et queritur utrum eadem sit virtus vitalis que
moveat cor motu constrictionis et dilatatio-
nis et arterias motu eodem ¶ Secundo queritur utrum
cor dum dilatatur contraria dilatatione et constrictione
sequatur dilatatio et constrictio arteriarum ¶ Tertio que-
ritur utrum motus cordis et motus arteriarum sint
equales an arterie sint satis separate ¶ Ad
primum dicendum quod virtus vitalis que est in corde habet
primum dare vitam omnibus membris mediante spiritu
et defendere et custodire. vita vero cum est
una [illegible] in corde et arteriis et omnibus
membris. et hec virtus separat membra addita
virtutis spiritus et motus et operis vite secundum
auctorem primo libro de virtutibus aliis. quod bene
virtutes vitales. virtus autem ista movens
cor et arterias motu dilatationis et constrictionis
et est primum conservationis vite et primum ope-
ris motus in arteriis ita quod cessante motu
cordis cessat motus arteriarum ut est videre in sin-
copi et ista virtus ingreditur est causa cordis
et arteriarum tamen arterie habent hanc virtutem
fixam et separatam eis quod motus arteriarum dilatationis
et constrictionis sunt a corde. [illegible] est fixa movet
cor istis motibus ut dicit auctor primo [illegible]
[illegible] in uno membro est virtus quod [illegible]
mutant [illegible] diversa ab illa que
[illegible] in [illegible] alio membri. sic
ergo quod alia est virtus spiritualis que movet cor
et arterias. plus dico quod alia est virtus mo-
vens spiritualem arteriam brachii alia movens
arteriam [illegible] unde [illegible] super tegni
vult quod vita sit ex motu cordis et arteriarum

et quod virtute motus diversificatur sit fixa
in corde et tamen arteriis et ad quamlibet
quamque partem corporis et acquirit ei vita
sibi propriam et habent propriam operationem se-
quitur vita que est motivus conservans
vitam propriam ¶ Secundum communem quod sit ex corde
fluit illa virtus ad primum [illegible]
dans eis vitam ita dilatate vita fluunt
ista virtus ad arterias conservando eis vitam
propriam et operationem propriam. et probatur quod causa
est virtus vitalis in corde et arteriis et [illegible]
[illegible] una dans eis vitam et [illegible]
[illegible] per motum cordis et arteriarum ¶ Alia tamen
et alia est in specie ut dictum est ¶ Secundo [illegible]
solo [illegible]
dilatatione et constrictione non sequitur [illegible]
arteria dilatatur et constringitur [illegible] hec opposi-
to sit ex [illegible] virtute arterie separata eis
[illegible] si dilatatio arterie sit dilatatio cordis [illegible] at
[illegible] arteria sibi vicinior [illegible]
influxum cordis [illegible] alia [illegible] de
[illegible] quod est [illegible] tegni [illegible] ubi
[illegible] cordis [illegible] ubi dicit quando
dilatatur cor dilatantur omnes arterie simul
et quando constringitur constringuntur omnes ¶ Ad [illegible]
[illegible] constrictionis [illegible] motus cordis
est equalis et arteriarum quantum ad tempus sed non
quantum ad modum motus [illegible] simul in tempore
uno et equali [illegible] motus cor
et arteriarum ut dictum est sed motus cordis est
velocior quam arteriarum [illegible] declaro [illegible]
[illegible] cordis [illegible] arterie
[illegible] arteriarum [illegible] ergo
[illegible] super quam sit motus constringendo
et dilatando [illegible] super [illegible]
motum [illegible] motus [illegible] uno tempore super diversas
magnitudines motus qui fit super maiorem
magnitudinem est velocior quam qui est super
minorem. sed ut dictum est cor et arterie moventur
simul. ergo motus cordis est velocior et ideo
necessitates fiant in corde et arteriis velociter
et dicit cap. viii phisice quod quando sunt duo

¶ Omnibus rebus purgitiva e desiccativa v· aff· c· i·

ut sup dem e talis aut facit urina
go si cor e talibus qz arterie tu sit
fons et origo totius talis cu urinalis
c' maior go mo' velocior ¶ Et affe
ctus no sit putand qn etas hora
anni· cplo acris· regio· vita cyci· regi
men pte· sunt qz ro 3 cxi· c xxi· a· f·
¶ Causa purgitiva et mordi? i sto et
intesti cogit cour mag an tpus·
cxi 3 ac· et mor· c vo· a· ¶ In om pga
tione dentes qsiderat ita ut ps suo
posse humidam purgere· j aff· iij ¶ In
om morbo pgant q na spotanee
pgat iiij aff· c iij· ¶ Purgatio humo
ris calor 3 si in fine vel pgressionis
humor i initio vi aff· xvi· ¶ Sequitur
lectio q· cxl· //

Quartana no fit ut cotidiana niq
qn multiplicatur et durat in corpe
ro 3 cxi· c ij· c ¶ De quartana ¶ In
quartana c urina sbtilis aquosa
ibi· c iiij· a ¶ Estiue quartane multe
sunt breves autumpnales no longe
ij aff· xv ¶ Febribus in ortu vagan
quartane sic futu iij p no ¶ Quar
tana gnatur ab humore melico qui
gnatur ex sanguine sibi feci vasibus animi
aut gnat a co· ta tite cpm adurent ¶
¶ Quando febris mitpola· et max usq
qsumatom estat striat ipe eius
quer ad quartana 3 et ponit ibi modu
qiusiomis ad co· nigra calliis co tui
aliquomo et euadit infenit· sz si hu
illa no euacue qplete calefat putrefi
ebulit et inflamat et fit febris qr
tana ibi ¶ De quartana dic ¶ Certa dies
3 ipse duas spe ces vna c qua c
dies vel quartanis fit d co debilis et alia
e qua c indicata septie j 3 tredia
libus co· taplo a ¶ De causa // ¶

¶ Quia corpa sunt velor qusionis
Rod igitur qmeg c ij a· et tam po
pm p9 quia acr qui c in loc vacuis
corpis facile inflama cu ocat ei ig
nis et cu qburit cu co corpg to· qm
ipe qbinez omatpqz pma cig quin i vol
ucs ab oi pte ibi qm po 3 calamo
siato pleno ac qui cito d flama qutu
¶ Calor fit a calore ex humore v aff· lxij·
¶ De regula ¶ Regula om membroz est
corpg melig fortg et c illud tunq qo est
lite· et ho c in cute inferior palmemma
nus vbi e virt ssit pura et munda
co 3 aq· c ij· a ¶ De regitur cute ¶ Apposita
no c aliud in mollities totius corpis cu
ablo oc regite virt iij 3 ac et mor· c iiij·
¶ Et manus a fe mitpo fe soluat queda
cu male quae remanet int corpus
que sit cu revisionis caieniij iij aff·
lxviij ¶ De rigore ¶ Rigor qpius in febre
fiat cotane cu cotina infrigidant ut
manus et pedes et loca vicina vo 3
ac et mor· c va ¶ Rigor acut dietam
no ordinata custo 3 et sin zoti debito
si pg cibu laborat aut balneat ibi
¶ Rigor no tm fit cotidiana cu acuta sz
qua a fei· ro 3 c· taplo ro· c ¶ Si rigores
in die ttica fuerint et sig nu cotidie
appetit cris illa bona c si no tras ca
ucqz bona ucqz mala c· ibi ¶ Si ri
gores multos venit et fe no defecit lus
virtus fortis sunt no tn c laud· ¶ Sz si de
bilis morbe c· ibi ¶ Quibuscuq in
fe· rigores sunt totidie fe solutur
aff v aff lvi ¶ Rigores sunt mulieribus
ex lubus magis et p dorsu ad ca· ro aff·
lxviij ¶ Prima rigor i cipit apte ante
magis fem to mulieribus ab hoc lotis
incipit cu sunt frigores vir ibi ¶ In
sudore rigor mal viij aff· iiij· tam

[margin: nota bene de rigore]

ponit idem, quia natura penitus fugit
morbum. Et postea sequitur [illegible] causas acci-
dentium rigoris. Primo Galienus indicavit quid
est rigor et secundum Galienum ut dicit [illegible] et mor-
tem in hiis [illegible]. Rigor est morbus compositus
a virtute naturali expulsiva et a re non natu-
rali pungitiva et mordicativa consequente virtute
expellente et nociva ad membra exte-
riora sensibilia ut ad cutem; tunc dicitur motus

[margin: simpliciter et ut est expulsionis]

compositus differt a motu expulsionis in asso-
ciatione [illegible] qui tamen fuit ab
una virtute naturali tantum vel a mal-
[illegible] tunc dicitur a virtute naturali
expulsiva [illegible] rigor a spasmo et tetiga-
tione [illegible] pervenit [illegible] naturam et hec expul-
siva totus in rigore expellit tantum ca-
lidam [illegible] et propter hoc rigor fit tantum
[illegible] quia utrumque
[illegible] virtuti naturali et utrumque expelli-
[illegible] ab eadem et non sequitur quod potest fieri tantum
naturali [illegible] ab una naturali utrumque [illegible]
[illegible] et propter hoc [illegible] solus
[illegible] aut [illegible] liquor
generat rigorem non tamen [illegible] sudor vel vo-
mitus vel [illegible] expulsiva *[margin: nota]*
expulsiva movens non est [illegible] de genere
actionis. Illud autem quod est malus sequitur
[illegible] aliquando aut febris et est fortior [illegible] in- *[margin: nota]*
naturalis. Sequitur in difficultate [illegible] naturali
pungitiva et mordicativa et hec [illegible] pungens
[illegible] est subtilior et acutior tanto fortior
et brevior et tanto est [illegible]. Si autem ma-
teria grossa et est rigor debilior [illegible] nimis acutus *[margin: nota]*
et tempore diuturnior et quia [illegible] pungit
calor naturalis recurrit ad interiora [illegible]
dentes manus pedes et [illegible] frigida et post
redeunte calore membra exteriora calefiunt

in [illegible] per sensibilem frigus exterius [illegible]
[illegible] patitur propter calorem interius [illegible]
ille modus rigoris compositus est simul
motum [illegible] in vegetativa [illegible] mem-
bra inferiora [illegible] calore
naturali ad exteriora calefiunt. Sed differt
rigor a vegetativa propter differentiam motuum
quia rigor est compositus ex parte naturali
et non naturali. Sed vegetativa [illegible]
[illegible] calore [illegible]
et [illegible] ad exteriora. Sequitur
in difficultate cogente virtute naturalem [illegible]
sequitur quod iste motus [illegible]
non naturali et [illegible] naturalem [illegible]
[illegible]. Et non quod [illegible]
est rigor in febribus et vocatur rigor
[illegible] et de illo dicit ypocras in aphorismis [illegible]
quibuscumque rigores fiunt cottidie [illegible]
et [illegible] rigor [illegible] temporibus [illegible]
quibus [illegible] fortis fit rigor propter materiam
calidam pungentem elevatam [illegible]
[illegible] que est gravata [illegible] vasa
et propter istud [illegible] pungente membra sensibilia
natura refugit ad interiora et membra [illegible]
[illegible] depauperata [illegible] manus
[margin: nota] et pedes et [illegible]. Hic oriuntur questiones
primo si queratur quare rigentes sunt li-
vidi. [illegible] quod
sanguis in rigore coagulatur propter frigus [illegible]
[margin: nota] aut [illegible] ut est [illegible]. Secunde
si queratur quare rigentes non possunt dormire
[illegible] quod rigentes
[illegible] dormire aut
magis [illegible] hec aut [illegible] non
[margin: nota] possunt simul [illegible]. Sed queritur quare in
rigore pili [illegible] idem quod
[illegible] rigore [illegible] et constringitur
[illegible] et [illegible] pili [illegible]
rigiditatibus erigitur. Tertio si queratur

quare autem in rigore et quartana infrigidantur
et non patiuntur in tertiana cum tamen sit peccans
materia rigoris. Respondeo idem tertio quarto capitulo quia
in illis partibus sunt vene subtiles et angustie
uste propter quod sanguis est in eis paucus
et quia calor fundatur in sanguine ideo calor
est ibi paucus calore [illegible] paucus citius con-
tinguntur et quartana infrigidantur et riges-
cunt. Si queratur quare senes et mulieres
et nigri et macri cum rosticia conuis-
sione sentiunt rigorem. Respondeo idem tertio
xvii et xviii quia humido calido carent cum
pori sint aperti et non sit porositas pau-
carum calidorum. cum aer frigidus ingreditur et
frigidi autem rigorem. Si queratur quare
lingua in rigore patiatur in loco sui
Respondeo idem tertio xviii quia frigiditas
lingua indurat et indurata non potest
bene dilatari propter quod difficulter est motus. Et
alia causa est quia frigus condensat constrictionem
facit in ea et sic fluere humiditas humectat
linguam humectat. humectata autem non potest
contrahere officium suum sicut sicca intermissio
pueris et senibus. Tertia causa est quia in rigore
est motus inordinatus lingua autem mota
inordinate propter rigorem non potest articulare verba sua
et propter hoc peccat. Quando vero corpori vir-
tute corporis coronatus facit facultas contra
potentiam suam capitis et quia cum infrigidant et
constringit instrumenta superius infrigidant
viii ... Dissolutionem est corpore
calido et sicco nervorum in cute sunt
... et aque ... Unde contra
est ut inficit non tamen forti infrigidatione
sed quod primum qui medici ibi ... fit
... febris et putredinis in ...
... quod tamen super non fit ... ut
... ibi ... aliquando attinet propter calorem
... vel ab alia materia ... trans-
missa ibi. De sanguine

Sanguis egrediens sunt iiii ... prima
est ... vel altius membra
vel dimissio ... et iste fluxus est ...
... Secunda est ... epatis et iste
fluxus est similis lotioni carnium. Tertia causa
est humiditas sanguinis est humidus melancolicus
et iste sanguis est humidus. Iste in speciebus
fuit subito et cum multo sanguine.
Quarta causa est ... intestinorum
superiorum vel inferiorum et iste fluxus est
purus sanguinis aliquando mixtus cum sa-
nguine. aliquando cum corruptione ... aliquando
cum pellibus intestinorum. aliquando guttatim ...
... mixtione ... et ... et ...
... Ex nimia sanguinis detractione
... aliquando fit ... toti corpori ... fuit
... aut ... aut ... quibus molli-
ficari ... cor ... et de-
... sanguinem ... quo
nutriuntur membra nobilia et galienus ...
... ponit signa
... epatis. ... cor ...
... sanguine et inflammant ...
... ad reliqua membra ...
... istud facit ibi. Sanguis
... forsitan ... non putrefit. propter hoc quod ...
... et nutrimentum membrorum et propter hoc
... cum ... corruptione
aliorum humorum ebullit et putrefit et ...
ad ... corruptionis ut si ...
corruptio fit calidior et siccior ... si
... fit humor ... Si ... fit ...
... quia cum sanguis
sit ... declinat facile ad ...
... Galienus facit ...
... qui invenit medicinam ...
... ut non ... cum ...
... alius ibi. Queritur utrum

C q° 66.

sanguis generatur in corde vel in epate

dicit omnis medicus quod in epate. philosophus quod in corde. Resolutio quod cor est principium generationis sanguinis sed hic generatio est incompleta. Sed cor est primum sanguinis tamen generatio est completa cor non est fons sanguinis. Item cor primum sanguinis quod non facit sanguinem nisi per [illegible] cordis transmissam ad ipsum per magnam venam descendentem a corde ad epar. Et hic virtus est celi in venis in quibus est sanguis qui digitur virtute cordis venis iuxta magnam venam quidam est actiua potentia adiuncta venas ad hoc ut sanguis [illegible] digeratur et [illegible] sufficienter et dispensatur ad hoc ut pateat a membris [illegible] ut assimilet cibus. Cor non tamen fit principium omnium membrorum [illegible] de sic virtute generalem omnium membrorum et hic virtus est de sanguine digestionis [illegible] particularia et est [illegible] potentia valet per quam [illegible] ab omnibus membris assimilationis et propter hoc dicit auctor quod de sanguine [illegible] carnem fit caro et [illegible] ossium fit os [illegible] per sanguis qui habet potentiam valens particularia quod [illegible] caro fit caro et qui habet potentiam ad os fit os quia non fit generatio [illegible] quo [illegible] conditionatio et dispositionis [illegible] non quod fit [illegible] quod fiat actus per operationem generatur tam primum [illegible] primum

De sanitate Sanitas et egritudo spectat ad physicum quantum ad principia sua prima ut talem et finem ad medicum. Ad medicum autem quantum ad principia sua proxima in libro de sensu et sensato. Sed utrum sit eadem sanitas [illegible] que ante egritudinem et [illegible] quod generatur post egritudinem [illegible] istam [illegible] movet [illegible] et [illegible] [illegible] quod [illegible] est sanitas [illegible] valet [illegible]

et [illegible] [illegible] venam [illegible] egritudine et non principium generationis sanitate. Alia est actualis et [illegible] alia [illegible] egritudine et [illegible] de prima dicit Galenus in tegni [illegible] quod sanum est [illegible] a [illegible] et primus [illegible] et [illegible] quod [illegible] tempore organis idem [illegible] quod sanitas est [illegible] membrorum [illegible] et membrorum officialium ad inuicem. De alia sanitate dicit Galenus [illegible] actuali in tegni [illegible] quod [illegible] prima [illegible] secundum [illegible] sanitas et dicit [illegible] quod duo [illegible] sanitas [illegible] sanitatis et alius [illegible] sanitate

De senio Seniorum [illegible] [illegible] in [illegible] et de corpus [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] digerere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] defitit et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tarde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. De [illegible] in estate [illegible] [illegible] quod [illegible] in [illegible]. Duplex est senectus [illegible] [illegible] a senectute alius a senio de primo dicit ypocras senectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Senectus a senio [illegible] facile non [illegible] [illegible] nulla tibi [illegible] quia [illegible] corpus est [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] sibi ad [illegible] [illegible] plus debito [illegible] [illegible] ea [illegible] [illegible] de etate senili ibi

De sedimine [illegible] quod ypocras [illegible] in tegni de sedimine ubi [illegible] quod [illegible] [illegible] albi [illegible] digestio et [illegible] signum bonum ad [illegible] [illegible] dicit [illegible] [illegible] alba [illegible] multo magis alba [illegible]

Rubea n ypostas fit morbus lon
gior z maior quam c sibis cedunt in eo
loco ut dicit ibi gal / Alio mo est
secundum albus prima compose ptuda
ueras cum grossis humoribus z ista al
bedo no fit prima suppositis sit spuma
alba quam suppon acute aut quibus in
spoum / Secundum sit petali e decline
quod secundum sit farine in pno c
iij a / Nimius labor parum cibus
augustia tristi vigilia aer siccus
balnea almosa z silia medicina
ta dicta in finis dicta ul quod asso coro
decitant in de g c iij a / De similit
omne sile custodit a sibi sile iij aff
xio dicit go utrum go lapsa ul eo
aut flecta dicit regi p silia p att
quod oe go dz regi p contraria et dicit
gal iij aff iiij quod ec uc conuenit
lapsaz oina sit bona cotrario atte
p go rel / Et dicit gal idem sola g
meliora ppilie go alie que de
teriorant cum silibz / Et idem sola go ca
tibz fit dicte tale sit meliorent sed
sile e de etate z que go quibz ca
lidis dicte fit sit meliores z sit ca
lis / Et dicit haly in tegni c xxx
conseruatio corporis tali ab equalit ad e
qualit duobz gradibz dz regi cum
re uc quod infrat in primo gradu z si
uis reducere ad equalitate dz regi
cum regi uc quod infrat in ij s go recta
/ Et idem dicit haly si regeres tollet
cum talis facts cum tale in igne n
tale e inquit / Et hec sup quod oine
sile ad uc suo sili facit eum fore
ullm tale e fact go ret / Et dicit
gal viij ingl c v a quibz malage e
no e uttem cum infirma corruz que
niuit s cum in sanit sunt go in sanit

dz mutari go mala ad hoc ut conuert gen
/ Et dicit ysaac in dictis ptis quibus
tem dicitur rubea dicta fiat z sicut
dicta e hoc aute e contrarium qui nali go
dz regi p contraria / Et gal iij aff iiij go
ueni ta et sit licet calidis z iuuenis melius
in estate peius se hnt. s sile e de tepo
regione z que reyes go semp dz regi p
contraria / Et aut primo libro fen iij c viij
de re uc tibi dicit quod [colat] indigz re uc
in tinto quod infrat z custodit s dz regi p
illud quo indiget go dz regi p contraria
/ Ad contrarium arguit sit gal iij aff iiij cta
tes in eo quod hu nam silibz gaudet go
a silia z que s pilla quibz gaudent me
bra debent regi go si gaudent silibz debent
regi p silia / Et ypo i aff xxij dicit
dicte oibz febri conferit maior p unus z asiccat
nisi quia p ui fit hu di go ret / Gall
idem ret c nam p contrarium reducenda ead
uaz spam s nalia p silia sunt cossida dz
n nam custo no minuite n e mute s contrarium
mutat aut minuit go p contrarium no dz regi
/ Et gal in uicg rec nalis nalis cum
silibz silia fuad dz / Et ad viij de alibz
c ij queda alia sit maria queda ambulantia
sup terram z queda utrumque quam hoc e omnia
cum cum mia p foalis cor z p h queret
cibum eius a mia illa quam quod al diligit
sibi sile go ret / Et mebra sana no co
trahunt n illud quod e sibi simile s no
conseruant ul nutriunt nisi p ad quod consequit na
turalr go no debent regi n p silia / Et
dicit gall in tegni xxxv a talio cor ca
lidibz indiget adiutorio z siccis sicibz / Et
dicit haly idem quod regimine dz ee tale
quod faciat remanere que talem hnt dispoem
sua absq ad dictos z dicte s qua ad
dit ul diminuit go p talia no regi quod
aut mutz ut firm in po talium in z o i tpa
dcet custodi / Sit dz d vij c v cum silibz

p o i

z asiccat s c usti
s n o ost p ualis n n

a quo g° fem et p° mutabitur in tpe maiori
p gal in x° sim ac et x in ¶ Sed aucus
a re forti forte in tpe pauco actu a re
debili in tpe longo seu multo ¶ Et calida
remissa recipit taliter fortiorem g° frigid
remittit magis illud tale aut nullum gs
uat g° res a° p gal in 8 in e v ¶ Egri
tudo e vehe. tal. q g° nc tue mediat
sicus eius qsuat ea et fa. cam remanet eam
sua dispo et medicine que sunt caliores
ea addit i taliter ~~exp quia~~ q st ~~calides~~
inmor talit q ci minuit q taliter
eius ¶ Et ysaac in p° dit thologist
tp° tp e silr inptate e mali mult melius
q cibus talis e silior q frig g° mult
melius x. inmor nad dicit gal in° de
simbus res q cito p muut e silis ciat.
p muta ut inquod q tibi tals in tolito ci
cius p muta q fepius tu mas habeat
simbolu cu eo ¶ Ad hanc qocim dicat
tot q tot dz regi p gria et in fine
e silis ¶ Cont istam solom arguitur
cu dicat auic p° libro de fine q cu dico
rem tpata no dico ec hinc talem q
nem. q dico ea q cu a tore patiet cor
pus tpat no eleuabit nec dimit ¶ Eo
dem modo dic de calo et fro g° no de
bemus iudicare cibu q talem s; int aut
fem ¶ Ad ho° dic q vino q tibus fri
gidis in p° amittat sua fratem
in p° ma digoe et accipit gdu vmcta
lit. insfa et d° q in z. et max cu da
tur tolico ca. et insinec eil eis silr
et ht soluto vadit sup illo ac°. nulla
p° e gria sua actui. si g° cibus feus
e frig p° mutz actu c talig g°. no dz
regi torp° talm p fud q ¶ Ad cuts
cor q dcd st e nod. q dupx e for
ul dispo corpis. ea e egritudo alia est

saum ¶ Egritudo dz reduci p gria
sint la. olim q dicat gria qrp cuid.
s; hoc gria st magis et min v tesa
s;m dispom nalem corpis egri ut si
e recessio magis ab equalitate sanit
nalis st p gria eleuao in gdu cad
vnd dicat hali in tegni c xxv tsti.
gria data est in egre. dz esse eq
lis recessionis aut sanite nali et ho
ee vm e in reduta nalis qmo
lapse ad tpamt ¶ Dz de egri. actuali
dicit ypo. q pums hitz fe. deut dad
maior hida q st remissi plegasua
nali que q e hida q inuic et declo.
po. om infinc vii meg q si duo
hoie cadut in fo to. silm tpatu
vng e ca. et sic. rals fles et hi ctu
e q altz dabo frid et hida pp febre
s; hu et frid in que nato cau ~~frio ca~~ frigora
et hmora q e mag. ecmot asua
nali que ¶ Sanit in tore e triplo
vna tpata simplr q ~~deffiat~~ diffinit gal
in tegni cm a. et e tale ag noe v tpam
tia pcau q silud et equale pcau organ
ant alia e lapsa no th e tpata i
suo lapsu et est sam q e lapsa mul
tum et ista sam ul hoc torp° sanu
nostrt egrotatm et no esse s; e corp°
ad ~~q~~ ppaut egritudis qt cause i for
mau s; tpms debiles sint aut pue
g°. ista ~~ista~~ tria torpa ~~fuit~~ sana re
gut ~~desit~~ quodammodo. na torp° tpatu dz regi
p silia in pucto et in forma ¶ Supue
to q i sam e in pucto. cu sit rela
om sanitatu nalm lapsarum vnd
dicit hali in tegni c iii. a. q melior
formaz no e lati. q si ci messi
la. heret mixtione et remissioe
et tbus no heat latitudinem tm

ad equalitatem sicut tu ad suppositum temperamentum
corporis etc. et sic non summus in corpore sano
simpliciter et tantum sanitate et signum sanitatis.
et sicut sanatiui non competit nisi conseruatiua
sed conseruatam tantum. sed non competit ei reductiua
conseruata et propter hoc dicit Galenus sola
temperata gaudent salubribus tam in presenti
quam in futuro. Vel gaudent salubribus sola
id est solum conseruantibus. Corpora autem lapsa
ut tolerata aut flexa indigent uno de
duobus. Vel ut conseruentur aut ut reducantur
ad temperamentum. Conseruat autem per similia unde
dicit Haly in Tegni. Medicus conseruatiuus
medicinis et uirtutes corporis salubris
tantum utatur salubribus similia offerens quando
conseruare uult corporis sanitatem equalem
accipit sed dupliciter est simile unum in presenti et
per tale debet regi iste lapsus. Aliud
est simile in forma et hoc simile debet
la... quia recte magis minus in hoc tempore in
tensione quam sanatiua quam volumus regere
in hoc et ei gratia sic est remissa et est
ei gratia per talia debet regi quod ualet
Aliquando est indigens quod lapsa reducatur
ad temperamentum et tunc debet regi per contraria. Equalia
lapsui ut dominus est. Sanatiua autem egrotata
quia est facilis lapsus ad egritudinem non potest
~~regi~~ per similia regi. quia desinens eam conseruare
in statu suo. Corrigendo potius sanitatem ne la
batur in egritudinem conseruando conuenit et dando
ei contraria preparato suo preparato labi in egritudinem.
et istud regimen nominatur correctiuum et nominatur
a Haly in Tegni uersus finem regimen conte
ris et maxime in senibus qui sunt egrotati
et isto regimine nunc reguntur omnes patientes ad
~~ex~~ ... aut ydropisi et ad alias egri
tudines. Egrotus autem ualitudinarius sunt
sicut dominus habentes lenitia ... tancrudo
... ydropisi aut qui habent
... talium plus decet ... tancrudo
... et ... dispositionibus egrotatiuis ista quo

dispositio completa non indiget conseruari sed tamen
preseruata non est indigens ea reducta ad
temperamentum. Quia est minus remota ab ipso tempera
mento predicta, patet solutio. Ad tertiam ad primum quia
loquitur de quod lapsa propter etatem quia est in quo
tempore quia in iuuentute dicatur sanitatis et in senibus
conuenientibus ... de sicut in temporibus contrario
non quia clima conseruant consimili tempore et talibus
quia obuiat actiua innata quoniam ualeant al
terando ipsum ad magis uel ad minus quod sic
patet solo. Ad aliud. Ad tertium patet predicta quia
cum dicit Galenus quod sola temperata melioritate
consimiliter glossa sola id est solum temperata quoniam
conseruant consimilibus et glossa meliora id est conserua
quia non indigent ea alia quod conseruant ut dan
c. Alia autem indigent reductiua
aut preseruatiua ut dicit quod temperata meliora
consimilibus quod sic similia utique modo scilicet
presenti et forma. Alie sicut lapse temporis
iuuentute salubribus in presenti tamen ledunt
salubribus in forma ut ... probabit. Ad ali
ud quod dicit Haly quod loquitur de toto
lapso egritudine quod probo sic. quia dicit quod sic
in principio de gratia quod temperata est magis causa quod
gratia. Primus quia patet quod quo magis et sic causa est
mala et ... quod est facile ut labatur in egritudinem
et propter hoc dicit ... in principio quod non ut con
seruet sed preseruet a lapsu in egritudinem actuale
et hoc patet. Hoc quod dicit Haly ... quod si colligit ca...
in tertio quod regere ... ea sed si adde...
in ... et calefaciat ... et dabit
ei tibi calefactiua. propter plus quod si eius temperamentum de
clinaret eum ab ... sua et generaret in ipso
superfluitates etc. propter quod labetur in egritudinem. Ad aliud
patet eius per predicta. Ad aliud cum dicit simile
adueniens suo simili etc. unum est simile in forma non
de simili in presenti quia simile in presenti non
addit neque minuit licet simile neque presenti
presenti additus facit ipsum magis uel
simile omnia addit ad suum simile omnino

nec minuunt^r qz duo similia se tangentia
nec agunt nec patiunt^r qz oīs act^o
e p ꝯrium sꝫ similia in forma mutant
tꝑamentū lapsū a tꝑamento suo mutat
n. r alterant nō qz similia sꝫ qz ꝯtra^ria
sit cum ꝯria. qz mag^s opponit^r mō. Ad aliud dicendum qd ad in egritudine r di
get ut reducat^r ad statum pristi^m non ut
reducat^r a ꝯne sua lapsa mala ad tꝑa
ment sꝫ p^s qz fitus e sanguis ꝑ recedunt
ad tꝑament si sit ꝯrius Ad aliud addi^t
ysaac qd quibz to^ta ꝯria r redundantia e
e dicta [illegible] nō qd dicit ꝯria^r non intē
dit qd dum in eo sit ꝯpleta patiū ad
lapsū egri^us r e egrotatio r nō tꝑalo
in suo lapsu r ꝑ h^c danda sit ꝯra
ei ꝯria Ad aliud pꝫ soluto ꝑ dicta Ad
aliud autem di^r qd to^tum indiget mitente
qd infrat r h^utat mic^t de to^to r agitatum
lapso aut mic^t de to^to in ꝯrie reduc^o
ad tꝑament Et i summa ulti e dicm qd
ꝯseruem^r ꝯ ꝯcisi quibz sumus ut si
sumus ꝯ tāt ꝯseruam^r ꝯ ta^r similibus ut
in putto r ꝯ ꝯl corrupimur Simile
attrahit suum simile ro. inc^tc e in^o Simile
nō pati^r a suo simili primo de ꝯm
Experimentia pꝫ qd ꝯseruam^r ꝯ similibz cui
ea attrahat membra Hoc e pꝫ qd simile
ꝑ in putto nō augmentat suum simile
Singultus e motus in tensionibꝫ ꝯ
pelledi ea q sit in suba stoi vi de ac
r mor^b Si fit ꝯ fe^tc stoi pip ul
alia rebꝫ ta aut vomitū ta forte ipm
curat ibi Effi^z ꝯ [illegible] mordi^o ꝯ
siccit^tc ibi Itl pūs frequens accid qz
sibi nō cauet aff Et tm^o supuc^s
ipm soluit ꝯ aff. 13° Effit ꝯ vacu^tc
inani^tc ul repletōe sꝫ mag^s repletōe
ibi gal vomitus supuc^s facit ipm
quiescere ibi Et in vomitu malorum

i. cum aliud nō 13^m sequit^r crisim
aff. iii^o sꝫ in ulceribꝫ signum malum ꝯ
Advenit de fa^ti. illi tuis na. ꝯtraria
d ac. ij p ta^o ꝯ de sincopi De fōo
anim^a i. sincop. om^e i auitor e color
que fit iuit^mto cordis defic^tc ꝯ
aff. xxv. De signis Tria sunt
gn^a signorum vomitus e qd significat
bonitatem a malicia egritudinis Aliud
sꝫ e simplr r cu^m h^oc ipse fat in de
ꝯ e in t Signa apacitū i. die
ꝯcrij r si sit ꝯria sit ty ta qd
cū cap in ꝯ^o ibi. e r in^oi. sic
Signa corrupcionis q apparuerit i fit^ti
signum ꝯ signis sani^t r egritudo
in tegni e ꝯ e Inicorpore cum
cuius qui dormit sopno multo i. plus
qd sunt ꝯsuc^do cuius superflui^te va
pore multiplicat^r r corpus mollificat^r
ro actu. e ip. b Attraxi splenis e multitudo
sau^e ab epe trahe qui est nutrimentum
cuius fit ꝯ mel. e ꝯra Melancolia effu
sa ad stom^a i. ad os stoi si e acetosa
r nō multa ꝑ gnat tibi desideriū
ibi Suba splenis e rara facilē tum
dicitur recipit suum n. nutrimentum nō
e aliud cp ꝯ sau^us q dicit pt me
lancolia in ꝯrie e ꝯra Spuma tam
ꝯmixtione duorum corporum vento
r h^umi^tc que nō ꝯiunctū nisi spus
dividat^r r fiat tn q uch corpuscula
ro aff. xlim Spumosa ego sꝫ
pluriorz ventositas inflatā cū h^umidi^tc
cum separa^t e difficil. aut significat
caliditatem superfluam h^ris n. duobz
modis fit spuma ꝯtinus i. ꝑ uo^l e
n Spus r cali^s innata sit duo va
pores r duo cor ac^a subtilia ul cor ꝑ
ꝑ e ta^t r subtilior z calor innatus est
grossior r humidior in tegni e
ꝯ in a De spiritu Sit melius

intelligamus nam spiritus videndum
est quid sit proprium spiritus tam formale
quam materiale et locum in quo generatur. Secundum
quod Constantinus de animalibus quod sperma
genitum genituram dissolvit et spiritu implet
sed replet. Dicit Eustachius scilicet quod sperma
dissolvitur et implet vento spirituali
sperma in genitura id est sperma mu-
liebre in se habet spiritus quod sperma et
calor in sperma spiritum suffuso
ad spermate et implet cooperta gut-
te vento spirituali autem idem est
per quod virtus corporis cum spiritibus effu-
sis ... integrum ...
et ista virtus cum spiritus agit in sperma
viri et dissolvit ipsum et facit ex eo
spiritus et isti spiritus implentes guttam
muliebrem et tumescentes per omnem partem ...
facit ex ea membra et dicit gutta et non
instrumentum per eius paucitatem ... sperma
viri et recipit aliquid in sperma non
albedinem. Dicit ergo quod primum agens fa-
ciens spiritum est virtus diffusa a spermate
ista autem spiritus primum est sperma viri
solutus autem in quo fit est aliud id est vo-
luptas generatur ex spermatibus ... tela
quae est custodia spermatis spermatum ne spargatur
et claudatur calor naturalis in ... autem
... animalibus et in ... placere ut
... autem idem quod primum quod generat in se
generatio ex spermate viri et gutta muliebri
est spiritus qui est fundamentum spiritum ...
... et quod sperma ... suum totum est
... spiritus et ... est solita
... istum spiritum quod ... fundamentum
aliquo actuo moveatur ad operandum diversas
partes corporis et ... compositionem
spermatis magis ... facit vas in quo
ingrediatur iste spiritus hoc autem

est medium scilicet cor et ab isto vase scilicet corde
egreditur spiritus et facit membra alia ut epar
et cerebrum ponens ipsum in loco suo. Hec est
prima generatio spiritus qui dici potest extra
... quia accidit ... spermate et ...
est fundamentum et principium omnium virtutum
est fundamentum et principium omnium virtutum
et membrorum. Virtus autem primo in causa
in corde primum generato operatur sicut in vase
ut ex se ... meliori et calidiori ut ex
spermate viri spiritus fiunt et ex commixtione
ut gutta muliebri cum membra fiunt ...
sicut et in corde ex ... sanguinis calor
fiunt spiritus ... primo ...
de virtutibus animalibus et ... commixtione
... fit ... membrorum et spiritus
animalis fit in cerebro et naturalis in epate. Et virtus
et spiritus a corde ... tribuit ...
virtute animalem generalem et ... generalem
... iste spiritus ad cerebrum pervenit
... adhuc ut ex eo perveniat
... virtutes animales et ... in epate et
in testiculis. Et ... virtutes ...
... et animales in corde remaneant aut
cor recipiat eas a membris quibus ...
tribuit. Sed ... de aliis quod cor
... ita tribuit aliis membris principium
generationis quod virtus remaneat sibi suffuscus ...
... infortuna et naturalis ad quod ... De
... et ...
... virtute suam
... apud se retineat. Et
... cum spiritu suo a embrione
... virtus generativa ut ... autem primo
... virtus a spermate ...
... spermate fiunt membra ...
... membrorum ... virtutes
autem a corde procedunt ad epar ... mutat
... in partem membri secundum quod
... membro ... et hec virtus diffe-
... a virtute ... quia ... generativa.
quia in spermate facit de ... carnes

carnem et de nos osse et in se qualis
non mutat sed virtus attrahe pertransit
facit hoc in aliud membrum / De sputo
Sputum spirituale non generatur nisi ex
superfluitate bona innata in qua est
multis spiritus et propter hoc res generant
spuma et res multi spiritus ut dicitur
xiij Cepe dulces citri fabe similiter
generant multos pedes. Comedo pinni testi
culi ... lini. eruca spuma multi
plicat ibi Lactuca portulaca olus
[illegible] tertiebita [illegible]
[illegible] semen agni casti spuma di
minuit. aut quia congelant. aut quia
ingrossant. aut quia constrictat ibi
De spasmo / Spasmus non est nisi
cum lacertus dicitur vel cum retrahit versus
suum principium propter aliquam rem acuto
inflammationem vel propter tamen aliam contenentem
aut consumentem ut apparet ut de aere et mor
tis. Spasmus fit duplex aut ex re
pletione ut cum apparet generatur in lacerto aut
ex inanitione ut in acutissima febre post
tamen et etiam quod omne corpus nervosum
si impletur aut evacuatur plus quam
debet contenditur aut retrahitur sicut videtur in
cordis organorum ibi / Squinantia de
clarat iiij. vel c. vj / Patet de secundo iiij de
aere et mor c. v. c. / Spata expellit de
secundo non tamen superfluitates pravas sed superflui
tates totius corporis quia secundus generatur omnibus
membris medietate pectoris et mediatore expellit
omnes superfluitates in quo r. c. v / Item
dicitur in generatione pulmonis et tussis
fit ab[?] vel capitis ex calefacto [illegible] aut
humectato quod in capite est vacuus custodit
in aer intus expulsus et forte sonat quia
per angustum fit ei exitus ypo[?] [illegible] affe
Ex hiis patet quod fit membrum motum ad sternu
tationem quia tercium expellant superflua
quod in eo sunt / Item quod fit cum excitans
virtutem movente quia humiditas dissolvitur

a caliditate dissolvente et non consumente et illa humi
ditas est pungens nares et mordens
et propter hoc calor solis cum tangit ad ipsum
aspicit sursum caput elevatus per hoc sternu
tationem et non calor ignis cum sit acutus
tamen consumit quod dissolvit / Patet ex hiis patet
quid sit admirans ad motum sternu
tationis s. aer multum attractus per
nares et forte virtute motiva capi
tis expellitur sternutatio cum magno
sono quia aer attritus est multus et violentus
expellitur est fortis / Illis autem qui habent
pravas nares aut spiritus aut virtutis
debilitatem accidit propter tantum contrarium /
Singultus fit [illegible] causis aut ex vel
[illegible] stricti aut ex calore vel frigore [illegible]
[illegible] / Singultus fit aut de
acumine [illegible] aut ex defectu contracte
ibi / Patet quomodo nascitur de velocibus
accidentibus et repletio veicutibus et [illegible]
et mala dicta ibi / Item generatur
quod status sit inequalior hoc est quam ad virtutem
aliam quam virtus alius in statu [illegible]
labor fit cum sepe in statu primo
[illegible] lotio in digesta
et [illegible] sed quoniam ad virtutem naturalem
status non est inequalior quam illa est minus
mala / Ego dico quod status est inequalior
hoc est quoniam ad virtutem naturalem in principio
cum et augmento natura non aliud facit
nisi materiam alterando digerere sic autem
motus est satis paulatim et leviter / In sta
tu autem natura nititur materiam digestam ex
pellere sic autem motus est fortis quia
materia resistit hic in principio potest cum natura
intendit materiam subito expellere
sed subitus motus localis est difficilis et
propter hoc expugnat forti virtuti naturalis quam
materia movetur et ideo fit inequalitas hoc
illius / Ibi autem virtus alius paciatur
quod accidit propter fumos elevatos ex humore

[margin:] [illegible]
Et malum signum
quod fugit materiam esse
tantam quod advenit
nocumentum capiti /
Sternutatio fit
a cerebro

petra ut ex pung. Superfluis reuma
e ipsos vna e fa to re ru. fa fa to
rugit et aquos prima attirat fellitti
sup epar. splen attrahit splen. ipsa attrahit
renes vi de at. et mor. c ij. Superflu
itates no mudificant a cor aut propter
viaz suaz angustiam aut quia tanta
e superfluis ex potus misceri i nocu
mentu. Superfluis e ipsos vna lesio
sua quanta alia sua q alia velut
iuo iij tegni xxxiij c.

Mutatio corporis i quia tempus
ex deberet esse fervii et statim f calore
et humidu et fiat magis mutatio quat
morbos iij aff. i. Tertiana i quia est
febris subsidens alium leue equale a
primo die egritudinis e illa q e facile
or et salubior no perfiscens tertiana pro
i de febri c ij. Tertiana et causo no dicit
in rana quia ultima fit tota rubea. s dicit
in loco. quia in causo cor e ebulis
inf vocat sanguine rubro i. tertiana
no ptotum corp. iiij aff. lo. Tertiana
no impolat duobus diebus et duabus
noctibus et affligit horis xij ibi. Tc
Quasi mo fit ex humoribus pungentibus qs
sed pungentes in pectoris cum extra colon
qui iusula ggnos cogit ex prime
aff. x. Tota suba a medicina de tota propte
tas xij meg ut pt agnosci nisi
experimento ibi. Ad evidentiam quid sit
to suba. indicaug q illa q agit
agit iij modis primus lio i fenst
tatu ro. secunda fit ex i. qualitatibus que
pueniunt de quibus q habuit et quic
opa aquatate a a ma. aut a tota suba
quarto dico talem fenm rem. Eius ge
res resol. ul expellit aliqua qua
tur nisi agit a tota suba s aquate
gra ut dicat gal in de g c ij t. Ab
matio opa istud q de suba quam
habebat alteratur a virtute corporis restat
istud q ex eo dissolutio fuit et istud

alteratio aug calore innatum quia in
sanguis fiat augmentu. Tertio agit a to
suba et hec opatio fit a forma specifica
acquisivit res ex commixtione simplicium ex
quibus generat res illa q e spata in se
recipiendo specie et forma additam sup
formas q sunt miscibilia et ista e pfecta
quam acquisivit in se sua aptitudine et ista to
suba aliquid habet proprietate agendi sicut videmus
q adamas attrahit ferrum. tunc to suba e
qua pars ut videmus i ferro et aliquid h
minus magis et minus res corr. quando ut
abus et e q res ei quia res que sit p
puiores corr. quando p casu clorsimi
lem in eis sunt eis similiores et citius
gutiur. Res aut elongate assimila
tores tardius gutiur res no maie gricta
tis sit ei vona et to hec opatio no pue
nisi a forma specifica ut dicit auic. et pdco
et vocat tota suba i. pfecta tota. u. pfectum
idem ut dicit primo ce. et in et 2o metheo
et p hoc illa q sunt aque no dicunt fi
ato suba q q no e pfecta ipsius rei et p
hoc dein e sup q tertia q e rectus q
stringit vocatur q in ipsius e opinio et
alia gstar et hoc no e a tota suba q
no dum tertia est pfecta. Eadem in tertia
habet forma e pfecta ex fermentatione misti
acquirit ei forma tunc opatio e g fortis
ideo resistit omni vene ut dicat auic
v. fen canonis ista g potius vocat tota
suba i. pfecta suba que pfecta a forma puenit
et p hoc ferming ex eis rei post prima forma
ro ming tanq ex rei e vera opatio pcedes
a to suba i. a forma p q dicit Ioh mesue
hic e de rosa q rosa infrigidat q habet ptes
frigidas aliquas odorem habet aromaticum
p aliquas ptes ignoras constringit etiam
ptes quia h in se ptes q h in se p
tes terras iste no opas no sunt nisi
a ma quantitatis cpuntum in ea et no a tota
suba. Conforte aut h no a quatuor s a
forma specifica ipsius quam sequitur h opatio

que est conforte. Nota autem ista tota specie a medicis specie .i. idem est quod forma qua forma est perfectio rei. Ita dicunt medici perfecta forma ut sit specie res agit a tota specie non a specie quod est primum perdicitur sed a forma que est complexio mediante cuiusque speciei per nam illius speciei res est alia perfectio et to specie idem cuiusque speciei et alterius speciei. Et ut sit primum dicere operatio quod dicitur esse a tota specie et a specie quia debet forma specie illius speciei et omnibus individuis sibi suppositis quia proprietas est aliquid actio et aliquid passio ut dictum est. Tremor autem curatur quia in ea tota specie in toto corpore in de e c ij b. Intelligimus per tremor autem proprie mollities nervorum sive quod et fortitudine motoris et corporis dolor pungentium et vitii spiritus nocentium de morbi c iij a. Ratione ipsius magis tremor est ita magis tremor ibi. Tussis fit duabus de causis. Prima est ex siccitate panniculi tegentis arteriam pulmonis et eius asperitate. Secunda est casus alicuius rei in arteriam pulmonis preter equalitatem et per hoc quod cadit aliquid in concavitatem arteriam pulmonis impedit et ista accedit nos ad tussiendum in b med c viij a. Venenum.

Venena curantur iiij modis. Primo modo quia eius calor fugatur. Secundo quia eius substantia resolvitur. Tertio quia expellitur. Quarto quia contrarium ei in qualitate offertur. Sicut alleum in vino confert ei quia pluribus venenum ne ad cor veniat. Venenum autem expellit per medicinas vomitus vomitiva facientes ut sunt lac butyrum ceterus adeps et ipse cum sale semen lini et per medicinas fetissimas quod sit nocte et per clisteria. Vel triaca et terra sigillata cum [illegible] po iiij li. canonis et de medicinis omnibus dicta in plus fac cuonie venenum sicut est et semper semper tauca in veneno supto. Acuitatis veneni frangit per potum lactis ceruti et butiri et oli cum [illegible] et similium

ut sicut [illegible] Venenum autem inflatum curatur cum fetis ut sicut tamen per aqua rosata aqua coriandri infrigidata et iunca aut cum aqua frigidissima. Et lac butirum confert valde et hora et maxime si est infectum. Venenum frigidum curatur per talia ut sicut vinum purum potatum super alia et assa fetida et similia. Medicina que removet qualitatem sive sedat sua dispositione removet corpus et permutat ipsius complexionem. Non est venenum corpus nam illud alius in b cap. cantica per illud est venenum a sua substantia et non recipit a corpore principium operationis sue. Venenum est qualitas aquosa substantia habet quia integritatem corporis. Triaca est propinquior humoribus quibus cor aliud longinquius aliud est quam quia ventosas valde ibi. Cavendum in receptibus venenosis ut storpionibus quidem mordent aliquod membrum ipsius membri mira mutatione mutat et si substantia pietta fit pessima in iiij c vij. Mutanda scorpionis est venenum pessimum et quare est maximum in virtute ibi. Est napellus et generatio eius a tota substantia. Aliud est corrosivum sicut lepus marinus et cantarel. Aliud inflamatum ut eufor. Aliud in frigiditate et stupefactione ut opium. Aliud opilans vias thoracis ut plumbum ustum. Cantarides agunt super vesicam lepus marinus super pulmonem et super totum corpus. Corrosivum quanto dimagis manet in corpore tanto magis est suspectum. Sed de veneno opera te a qua tala aut frigida non est ita quia magis est suspecta calor corporis calefacit venenum frigidum quia est ei contrarium et expellit venenum calidum et resolvit eius virtutem non inficit. Id ad cor veniat et si habet venas strictas tardius venit in eis ad cor sed cum venit ad cor tamen infecit sed ca. magis recepit altamdo resolvendo et expellando iiij cap. [illegible] ta in Item ponit idem quod possit mutare

Quatuor modis curatur. Id cum bacium frangi. aut subtracte solui. aut expelli. aut quod grandum idem in qualitate confert. sicut allec. in ore mo confert ei qui morsus est a scorpione. tyriaca prohibet ne veniat ad cor. Expellit per latera butir frecent adipe ante dicta. semine lini quod valet ad morsum. aut per medicinas secretissimas. aut desiccat. Et tyriaca et terra sigillata facit venenum vincendum sicut cum pomum semper tenetur cum veneno assumpto. cuius frangi propter lac frecentis. butir. et oleum apponitur ut sit mittendum. Inflatum curatur cum fiat ut tantum aliis sed aurum torrefacta infecta in niue aut aqua frigidissima lac ebutiratum confert. vel bis omni hora et mane si est infirmus. forum ita per taliam ut vomitus. potatum super allec et a sa fetida similiter. [illegible]

Est nomen omnis humoris generalis qui decurrit vi. Vocatur scotus et que generaliter tu co et vocatur venenum inferior et amplius. venenum et calidissimus et amplius intellige omnibus totaliter. alias precitus. Hec est plus in amplius. vocatur venenum superior pellitur cum medicinis pulmonis. Et sicut alii pipin inter ut in amplius. Cum estimat ea humorem catarrhi materie de complexionibus causis est melius. Ex quo mortiferis. Tempus cibi. Tanti tusses catarrhe sunt morbi venenum. Lis quamuis inde appareat in amplius et solis. Et sanguinis fluxus et rubores pustule. Aetate est morbi venalis quia a membris nobilibus liber humor malus illo tempore ad cutem ducitur et via fortificata expellit. Et si corpus tractatum inveniatur in tractatu curatur. Item. Item in ipso. Plena ut in quolibet alio humore. Appositis et alii morbi. Et si corpus sunt sana et pellit superflua ad cutem. unde fiunt pustule et scabies. Item. Hoc fit et sicut dicitur. Sanguis et fit principium. Item. Venenum omnium. In febribus et in ipsa capitis ibi. Tunc dicatur puta tibi. Et testis. Pulsatilis fit ad ventriculum sinistrum cordis. Et est fons spiritus et non pulsatilis. Est fons sanguinis et virtutis. Et rotunde. Et est in amplius. Tempore. Figure. Animalibus. Ex toto principium. Originis ab epate principium. Ramificationis primo modo. Media et pomum. Rami arbor originis a radice. Ramificationis. Hic a tractatu de animalibus. Item capitis appellatione. In inferiori et in.

vene

vena ubi interius

habetur viii aff

ve

vene

vena

sed cum scalpellatione fuerit ad se trahit
ab interioribus corporis ventosa gratia caloris
et sunt passioni ibi. Attrahit a remotis
locis ventosa diuertit sanguinis fluxum a naribus ad
emoroidas et a se megatechni iii et hec fa-
cit cum scalpellatione et sine ibi. Si posita
fuerit super dextram ypocondriam magis
stringit sanguinis fluxum a naribus a parte dextra
et a sinistra posita super sinistrum et ab
utraque si super utrumque ibi. Fortiter edu-
cit et extrahit humorem qui est intus et
tenetur abstinentia xii megatechni ii. Curat ali-
quem dolorem qui est ex fumosa materia ven-
tosa ignita super locum illum xiii mega-
techni vi. Ventosa. Non debet apponi super
apostema ... in principio nisi prime si totum est
plenum ... magis attrahit materiam ut dicitur
idem. Sed debet poni in opposito. Ventosa ...
te maille apposita confert fluxui san-
guinis ... posita super inguinem sanguinis
fluxum ... constringit. Super occipitio
posita mamillis ad oculos fluxum constringit
idem. Ventosa magis ... calcaneo ma-
gis est utilis et qui flobotomia si non potest
pro tempore et etate et virtutis flobotomiam im-
pediunt fiat ventosa super calcaneum
et scarificato ... xxxiiii. Ad restringendum
... sita ... mollis appone
ventosa ... Vesica et cetera
... in amphorismis ...
vino est ... ut ... diebus ...
in. Veritas. ... eius est amator apta
et consueta ... rebus ... vindicat
et mores. Vilis ... honeste ...
... Vertigo. Vertigo ... capite
et ... iii amphorismorum ... de vertigine et
plus. De villis. Corda ... ve-
na ... testina stomachus ... vesica fel
et omnia ista habent villos sibi ... de
... vi. Cor ... dilatat super
... villos et per aliam constringit et per
aliam species ... in tegni ... viii.

... De vino. ... mutat corpus
digeritur in ... et ... eius
nocumentum et penetratio est velocissima
de ... ii. Calefacit corpus ... heunt
... iii et ... est ... totum corpus ... per ...
... facile ... iii. ...
... per medicinam ... sanat ...
curat et sanat si ... est et ...
... laudabilis ... est
calefacit iii ... iiii ... iiii sub-
stantia fecit spumam cum ebullit ...
... ut aliquis ... iii est ...
... ii. ...
... est amarum ... In primo
nouo ... de talo sol ...
... et per hanc caliditatem maturatur
... ebullitiones
... ibi
... potatio minimum et acutum augmen-
ta ... de ... et mor. ii. Album ...
... confortat caput non ledit ... me-
... Nullus potus est ...
... sicut ... febre ... ab
... vii megatechni ibi. Amarum subtile
est penetrabilius et digestibilius et
... pauci ... in
grossum est durum ad penetrandum ...
... amphorismorum xxi ... non
est ... testa ... talefactum
et ... Vinum aquosum
debet eligi ... talefacit ...
... nec ...
... infebre et intellige infe-
... ut ... mora ...
ut ... digestione ... dissolutione ...
xvi ... ii. ... in febre
acuta relinquatur sed si febris non
fuerit acuta et virtus fuerit fortis et ...
... apparet ... sunt
utilia ... si ... est frigidum
et grossum rubeum ... est

pro tempus et etate
tegni ...

vertus

ma^e p^e

tetiis et implet ipsum toto obliquo inanita
tis ibi / Solvit tamen appetitum in amph(orismorum) xxiii
potatum in ieiunio et iniuratione nimia spas-
mum provocat et alienationem mentis ibi /
Acerbum appetitum caninum non solvit
Et rubeum vel rufum idem / Caput
ipsum turbatur cum fit de ster fortius ac
aridis humoribus idem / Naturaliter
venos replet quia calidum est et facto
perforat corpus maxime si non sit con-
sum in amph(orismorum) vi / Et aliquis solvit do-
lorem oculorum in amph(orismorum) xxv / Vinum tempera
tum valenter excitat calorem totum corporis
calefacit membra perforat humores expellit
et propter hoc solvit aliter et ostitatione
rigorem ex amph(orismorum) lv / Datum in febre
non sua generatur aliquis inde alienatio
aut orthomia aliquis subitam
suffocationem ibi dicitur vi / Non corruptum
solum confortat sed corruptum aqua ipsum mol-
lificat et humectat et debilitat et generat
in intestinis ventositatem in ac xx /
Potum saltem facit in febribus et generat
tem in capite et sitim propter hoc ca(pitulo) ten
Aquaticum non facit generatum propter humiditate
et frigiditatem idem / Diversitas vinorum
colore sape odore substantia et virtute in
ac ca(pitulo) ii Vinum sui generis vinum forte
te debile et sic idem et illud est sic
aque in colore substantia privatione odoris
et paucitate calefactionis ibi et ideo pa
rum nocet capiti sed tenue magis longe
medio modo / Melior odor est melior
thimi mali odor mali thimi ibi /
Et forte propter hoc caput et replet ca(pitulo)
humores et vapores et calefacit ipsum ibi /
Dulce cruciat intestina vehementer
cum alia sitim ibi sed non expellit humoribus
febrem maxime in corporibus ca(pitulo) et sit
quia amaricat humores ibi / Subtile

non generat ventositatem et signa
tum subtile non vaporosa est
Quanto plus antiquatur tanto
plus est tenuius ibi / Album
stipticum non provocat urina sed paucum
stipticitatis provocat urina / Dulce
adiuvat ad standum confortat in virtute
debilem et humectat humores indicit cor
inflationem prava ibi / Acetum minus timo-
rus est in fe(bre) cum alia ibi / Calefaciens
vehementer est rubeum clarum et post ipsum clarum album
bibendum et deinde post dulce et post ipsum al-
bum idem / Omne dulce et nigrum sed non generat
Nigrum potentum est malum quod non penetrat
tat in venas et descendit tito asto quod
inflat ipsum ibi / Stipticitas vinorum a
vino propter appositionem assumitur ibi / Stip-
ticum pluribus omnibus est evacuationis est
debile vinum non provocat sed multiplicitate
generat facit vinum forte in amph(orismorum) ex propter
hoc solvitur ypodiaco propter Ex vini inebriante
duce ibi sup / Quod fit de gloria
ta est / Meditor aliquis et actu aliquis po-
primo modo ut ignis secundo modo ut
in pipe i ibi in ca(pitulo) Virtutes Quatuor
sunt virtutes scilicet attractiva retentiva al-
terativa et expulsiva de generatione aliter
li in ca(pitulo) ii / Causa debitus est spiritus ex
fumis et in humores et actus ca(pitulo) ... et
dentis ex tum ex fumo pati sancte sua
fundamentum membrorum virtutis in constantia
ex hoc duobus in mega ca(pitulo) i / Quae ex
os intus imitatur aliquis virtutes sub
umbilico xviii mega ca(pitulo) xii / Cum
est debilis non mittit ad resistendum
etiam in de c ca(pitulo) x / Membra perficiunt
suas operationes secundum virtutem et facit
operationem suam propriam et clarum medios
est immodi membro et virtus fixa ei
est propria globe secundum aristotelem

intelligens

vita

est c[om]plexio in[e]q[ua]lis q[ua]m opa[tio] d[icitu]r vit[iu]s et vitij
e[st] m[em]bri t[ege]gni ca[pitul]o vi. Potencia
a[nim]al[i]s est in maximo s[ecundu]m c[om]p[lexi]o[n]e[m] pa[tien]tia est i[n]
mi[nim]o p[ri]mo mo[do] ut v[irtu]t[e]s ipse calefac[i]-
endo c[on]tinuo c[um] plus calefacit tanto
fortior e[st] q[uam] cuicit. Efforcamus est magis
v[ir]tuos[us] s[ecundu]m imp[er]a[tiv]a[s] no[n] e[st] ita c[u]m de oculo
videre potencia visiva q[uan]to videt
m[u]lta tanto e[st] v[ir]tuosior et auditus sim[iliter]
et ita in potencijs activis c[om]munit[er] vol-
untaris et [m]inaioribus. In p[er]a[tiv]a v[er]o i[n] mo-
tibus vnde intellectus qui intelligit
ea q[ue] sunt minime intelli[gibi]lia ut p[ri]ma[m]
ca[usa]m et int[elligen]t[i]a[s] d[icitu]r esse v[ir]tuosus
Ce[lum] est n[ec] calidu[m] et h[umi]du[m] 1[mo] de c[om]plexio[n]e ca-
[pitulo] Complet et ex opp[osit]is operationibus
tirreribus Cen[trum] tursum naturalem ij de c[om]plexio[ne]
ca[pitulo] ij[o]. Illius c[om]plexio a[n]i[m]a[li]s e[st] frigida
et sicca e[st] brutis vite. Secu[n]d[u]m c[om]plexio
e[st] frigida ter[tio]. iij c[om]plexio e[st] sicca ter-
iiij c[om]plexio e[st] calida et sicca v c[om]plexio
e[st] h[umi]da t[er]tij vi c[om]plexio e[st] equalis
vij et vltimo c[om]plexio e[st] calida et h[umi]da
iij tegni ca[pitulo] xiiij. Illius e[st] longior
vita q[uam] altius c[om]plexio e[st] ca[lida] et h[umi]da q[uia]
c[on]s[er]uant et equitur [?] terminis temporibus et cura
d[icitu]r ab egritudinibus putrefactionis ibi.
Prolongat[ur] vita ca[pitulo] de et vita maxi-
[me] p[ro]pter h[umi]di medietatem aeris et ca[lidi] ibi. In
animalibus et plantis e[st] manifestum plan-
te vo[cat]e alba [?] libro de plantis ca[lidum] h[ab]et
ca[lidum] et h[umi]du[m] et ceteris vincit li[bro] de mor[te]
et vita c[om]plexio ca[lida] e[st] h[umi]da et h[umi]dus no[n] fluc-
tuabile s[ed] aereu[m] ibidem. Vitellus in
corporibus h[umi]dis tunc minuit in sua
no[n] s[ed] solidat ut h[ab]e[tu]r iij megatechni ca[pitulo] Et phi-
lo[sophus] instant vom[itu]s. Qui colligit spe[cies]
p[ar]ticul[aribus] incidit in errorem 1 c. ca. 1[o]
Qui volunt p[er]fecte p[er]fic[er]e tam[en] p[ro]cede[re]
ut impetus diffic[ultatibus] et fugacionibus studium
impediat iiij initio in p[ri]nci[pio] et eo sunt
insufficientes indoctrina donec c[om]paran[tur]

ad p[ar]ticula tegni viij. Visus. Cum oculo
nihil patitur et visus aufertur s[ecundu]m
no[n] c[on]iunctio esse in ramo descendente
a cerebro ad oculos in tegni ca[pitulo] 10. Visus
p[er]ati aut[em] c[on]colligantia oris stomaci a[u]t
p[er] colligantia cerebri de s[ecundu]o fen[e] et vt[rius]que
oculo app[ar]et l[iber] s[ed] q[uod] sit a cerebro no[n] fit in
v[trius]que oculo n[isi] q[uod] app[ar]et et vocatur cata-
ratta. Visc[o]sum est c[on]trarium p[ro]pter sil[i]tudine[m]
p[ar]tium et c[on]tinuitate[m] ca[pitulo] l[iber] at in h[oc] ei
p[ar]ti sit caloris et motem no[n] h[ab]et vtilis
simul et i[n] mitigando dolorem iij megate-
[chni] ca[pitulo] x[o]. Triplex d[icitu]r vinomo[do] le[ni]-
tiv[um] sic dicit[ur] ptisana esse viscosa q[uam]
lectio 1[o] ac 2[o]. Viscosum Rasis in di-
uisionibus n[ost]ro idem e[st] q[uod] c[on]g[e]ssiu[m] ad h[ab]en-
dum 100 rasis i[n] diuisionibus pisces paruos
et vino sunt viscosa q[uia] opilant epar
et desiccat. Et aute[m] in canonis in[ter]o id
e[st] q[uod] c[on]g[e]n[er]a[t] et c[on]g[e]ssiu[m] vnde iiij amp[horismorum] viij
et ibi. Est passio oris stomaci vel tio[n]e[m]
ca[pitulo] vij et p[ri]mi ij amp[horismorum] xxxv et xxxiiij
et vij amp[horismorum] xxxvj. et iij p[ri]mo ca[pitulo] vi.
Corpora temp[er]ata in siccitate sunt meliora
q[uam] corpora h[umi]da vel valde sicca vi de
iuuamentis membrorum ca[pitulo] 1[o]. Et h[ab]entes acuta
sit h[ab]ent voce[m] gallen[us] et acuta p[ro]pter
desiccatione[m] canis et ysophagi. Pa-
cientes catarru[m] h[ab]ent voce[m] rauca[m]
p[ro]pter multitudinem h[umi]d[itatis] ibi. Vox si
v[ir]tus pectoris sit fortis et q[uo]d h[ab]ens aerem
subito sit magna et si no[n] sit fortis
no[n] sit magna idem. Si cana pul-
monis c[on]stringitur p[ro]pter fri[gidi]tatem et v[ir]tus pul-
monis e[st] fortis expellens aerem vna
vice fit vox acuta si aut[em] no[n] expel-
lat vna vice fit p[ar]ua. In tegni ca[pitulo] x.
Magna vel p[ar]ua no[n] est p[ro]pter [?] sign[a]
aliquam calorem vel fri[gidi]t[atem] ibi. Vesicam
et h[ab]ens aliquam plena no[n] v[ri]nat quia
nec d[icitu]r [?] et timuit ca[pitulo] h[o]c idem c[on]tinu[e]
in veritate de a[nim]a et mor[te] ca[pitulo] vi. Et
plus ibidem de oppilatione vesice

Urina nigra tenuis significat indigestionem secundum perfectionem 1o decimo tertio iij. Alba subtilis aquosa et tenuis indigesta ibi. Similis urine sanorum significat quod virtus regitiva est sufficiens ut patet ibi. Item quia urina sanorum est perfectus indigesta significat debilitatem renum pluviam idem. Significat digestionem in renibus et in hiis que sunt de ibi. Quanto spissior sanorum tanto melior est et quia ibi urine melior est. Urina que est impositio sanitatis declarat ad citrinum et rubeum clarum significat declinationem ad alterum tantum et equalis spissitudine vel illa est in ultimo bonitatis digestionis. Et tunc mingitur spissa et postea clarificatur significat quod illud quod remanet de digestione est peius. Et idem plus de hot. Ydropicorum et amaritudinem qualitate et ventositate in multo cibo ydropisis plurima urina via ad nigredinem et tunc malum idem. In primis declaratur et que est aque similis quia urina corporis et naturaliter spissa ibi. Similis aque et in ultimo elongationis de digestione ibi. Urina. In yeme superfluitatibus digestionis fumosa expellitur aut anhelitum grossa aut urina. Ydropisis urine est facilior quam necessitate quantitatis urine mediate ibi amplius xx. Et potest in amplius lxxi. Cum urina tenuitate in spissitudinem plurimis fuerit tremoribus attendit ad declinandum idem. In febre contubulate velud subnigralis significat dolorem aut ad febrem aut ad eruit in amplius lxviij. Turbulenta dolorem capitis attendit aut febris idem. Turbulenta subnigralis fit aut calor grossa incipit operari turbulenta grossa ydropisim tantum facit et virtus sit fortis longum morbum pretendit. Si debilis interitum idem. Turbulenta non est iuta significat super dolorem capitis quia potest esse aliis de causis idem. Turbulenta

non significat dolorem capitis ad certum esse aut capud et plenum grossa ventositate aut humiditate aut quod est constipatur in amplius lxviij. Non solum rubea nebula media in tertium significat tertianam si alba ad humorem tertior et in amplius lxxv. Humorem si alia signa significat tertianam fuerit idem. Rubea humorem corporis spissum rubeum et lene significat morte longior quod si esset alba idem. Et limpida aut alba significat longitatem de totis et et frenesis et mortalis ibi lxo. Grossa media significat pugnam et magnam multam flegmatica que per totum mansuefacti et facit apostema et dolorem ibi lxx. Tenuis non est qualitate renum bonis ibi lxxv. Sanguinem corrupta venit de renibus vesice corporis idem lxxvi. Nocte media facta morte fecessum significat idem ultimo. Et humiditas media si in renibus effluit quantitate exteriori et minuat egestionem ibi. Et lienis urine tenuis corporis significat longam egritudinem cum affectione lxxvi. Hec lienis tenuis grossa ut sanitas fervente mortalem ibi et hic ut per tantum tanto movetur aliquem evadere post tempus longum ut dicit ibi. Dystas quod fit et idem xxxvi et xxxvij. Urine significat dissolutionem pinguedinis arenibus vel a toto corpore vel xxxvij. Significat supra membra corporis et renum primo et post secundo partibus super dispositionem membrorum aliorum corporis. Eius fuit non molita ut dicitur ibi significat partem aliam significat est aut quod adustione sanguinis grossi aut de corruptione aut colliquatione carnis vel. Naturalis calor hic est cum hiis ubertate significat aquosa alteratur significat per[illegible] humiditatem in fine ultimo et debilitate virtutis facit digestionem ibi. Quanto grossior tanto eius malitia fortior idem. Grossa cum calor et naturalis et via bignam quod si est grossa prima digestione vel tunc est bonum signum. Si aut prima commixtionis quia superflue humores expulsi fuerint a natura

tur est signum bonum idem. Nigra
et aquosa significat proditam mortalitatem
maxime in pueris idem. Multa
ypostasis est fex residens in urina est grossior
urina naturali idem. In fine ypostasis
egritudinis si sit habitudo laudabi-
les non potest mori inquo p ca vii.
Cornuta aliquando signum bonum est
aliquando malum in principio egritudinis
malum significat in hu multi aut ca
debilitatem. Quorum utrumque est signum
longe egritudinis. Sed inequales-
tibus est signum bonum ut in nā expel-
lit hu superfluos. Sed signum malum
potest esse quia significat ta debilem. Et
plexi xxii de animalibus sed ad ignem pone-
ntitur quia sicut asti est coagulatur sic ata do
quod dissolvit et ad statum suum re-
ducitur pan et cetera. Comesta quoniam ydigita
per inobiam digere interiora est
urina et ibi megatam. Non dez
urina lavad nisi talos indigeat
ibi ca m. Volvulus effectum atamen ra-
bido sed festinam dilatad ut vo-
ucnio abco expugne ibi, rescen amo-
su spcuti ul scorpion. Sed curari
eo calefactivis idem. Volvulus Dmud
lubrica indiget ex ... maxime
grava li v. Membra naturalia sunt
pl dz ... ibi.
Spasmus superveniens molle ...
in ... c. ... in cerebro ... ete
mbrt ... alys nobilibus membris
Sed in alys quibusdam est molle quibusdam non
idem. Ydropisi si nata non facile
sanatur ibidem. Vulnus ... corporis
in ulceribus ... ... san

ibi xxxi de sordine volacii. Et pl
idem et in de ... me. Vlcus
... eius fit per debilitatem de-
cut ... corpus primo ... no cum
volgus. Vlcerat ... ... ab d
... ibi et pl primo de ...
volgus et lauis eius aut vituperium
non tenet secundum rectitudinem ... ibidem
... Vlcus habitudo non sufficiunt
... medico ... megata ca vi
... eligit ... .
et ... ad vanitate
de ... in de ... ca iii. Vanitas
Competit motui ... ...
... forti si non ... ...
et pulmone aliquam infirmitas est in
ac ... egritudinibus
... valde. Sed ...
... amara. Juvamentum eius ...
ibi ... in ... egdia
... aut vesica ... si egdiatur
... ... idem.
Ydromel ... sitim ...
... subtilius ... ...
ibi. Abstergit abstergit ... et
iuvat ad ... idem. Non ...
egritudinibus ... aut splene ...
ap ca. Sitis ... ...
... solvit ... malos
... de ... quibus ... alia
non est ad mota penitus ibidem. Et
... ... ibidem

Explicitunt concordancie artis medicine
... ordine alphabeti compilate
a magistro Joh de sancto amando doctore
et expositore librorum gal et ypocratis auc-
torum ... Anno domini millo
ccccº xxxiº feria secunda proxima post
letare hora xxi. Lublin in do-
mo ... philipowicz ...
... ...

Tractatus Wilhelmi de Conchis

Errant qui postposita proficiente et non nocente adherent nocenti et non proficienti

Quoniam ut ait Tullius in prologo rethoricorum. Eloquentia sine sapientia nocet. Sapientia vero sine eloquentia et si parum tamen aliquid. Cum eloquentia vero maxime prodest. Unde ait ager[?] martianus et philologie. Coniugium tota tura virtutibus et apollinis quesitum ci[...] toventu deorum approbatum solvit. Sed cum a[?] e gladium semper curvatum [...] in bello comparavit. Multos enim nomen magistri sibi usurpantes non solum quid agere sed etiam alia sit esse agendum ignorantes cognoscimus. Nichil quippe de philosophia cognoscentes aliquid se nescire confiteri erubescentes sue imperitie solatium querentes ea que nesciunt nullius esse utilitatis miseris tantis predicant. Sed quia ut ait terencius non est mirum si mulier viro impudenter agit. Sed impudentia eorum postposita de philosophia aliquid dicere proposuimus ut diligentibus ipsam proposse nostro proficiamus. Non diligentes vero ipsam ad diligentiam cogitemus. Incipientes igitur a primo creatore usque ad hominem continuabimus tractatum de quo homine multa minus dicentes illud autem principium donis prevenientes petentes ut si aliquid in hoc opere imperfectum inveniatur humane imperfectioni imputetur ut [...] utile et vituperet. Nec enim per verum maledicimus bona vituperanda sicut nec per verum benedicimus mala laudanda. Nec enim negat tersites et dormit ulixes et fas longo operi subripere sompnum. De philosophia igitur incipientes quid sit philosophia dicamus. ~~Sequitur~~

Philozophia est eorum que sunt et non videntur et eorum que sunt et videntur de elementis vera apprehensio. Sunt et esse non videntur incorporalia. Et esse dicuntur cum extra subiectam materiam nichil percipiunt. Sunt et esse videntur corporalia seu divina seu caduca habeant corpus corpora naturis subiacent sensui. Cum igitur incognitorum utrumque sit philosophia de utrisque dissemus. Incipientes ab eis que sunt et non videntur. Sunt autem hec: creator, anima mundi, demones, anime hominum. Sed quoniam creator omnibus prior est, omnia enim ab ipso habent esse, ipse vero a nullo, ab ipso incipiamus.

Sed quia dicitur supra in hac vita non
posse deum cognosci perfecte. Secundum quid sit
perfecte cognoscere aliquid videamus ut
inde noscatur quare creator in hac vita
perfecte cognosci non possit. Considerandum
est quod inquiritur de re an sit, quid
sit, qualis sit, quantum sit, ad quid sit, a quo
sit, secundum quid agat, secundum quid in ipsum agatur,
ubi sit, et qualiter in loco sit, quando sit, et cu-
ius sit, et quid habeat. Qui perfecte ergo aliquid co-
gnoscit est ista novit. De aliquo sed istorum
sciamus deum esse, quid sit perfecte
non comprehendimus. Sed quantitas vero cuius
cum omnia impleat angustia humana rationis
excedit. Et relationem illius complicandam
humana scientia deficit. Et qualitatibus eius
explicandis vel actionibus enarrandis in-
finite lingue non sufficiunt. Secundum quid in ipsum
agatur non potentia agentis sed permissione
volentis. Ubi sit cum super omnia totus
et integer est. Et qualiter in loco sit qui
localis non est. Et de tempore vero illius qui
ante omne tempus est. Et cuius licet habeat
qui omnia pro libito tenet, illius perfecte com-
plicare potest. Hec ergo illum penitus ignora-
ramus quem esse scimus nec perfecte cognoscere
cimus de quo predicta ignoramus. Et tamen
quoniam sinebat vita scire deum esse ra-
tiones quibus etiam incredibilis hoc posset
comprobari capiamus semel per mundi cre-
ationem et cottidianam dispositionem. Et cum
mundus ante ex quatuor elementis sit factus scilicet
calidis et frigidis humidis et siccis vel
natura operante vel casu vel aliquo artifi-
ce in compositione mundi ista conuenta
sunt. Sed proprium est nature semper contrarium fugere et
simile appetere. Non ergo natura contraria elementa
coniunxit. Et casu vero coniuncta non sunt. Si
enim casus mundum operatus esset, quare domum
vel aliquid tale quandoque esse non faceret.
Item si casus mundum operatus esset aliquando

et mundum perfecissent quare totiens
operaretur casus. Est enim casus inopinatus
euentus ex ex concausis confluentibus. Si
ergo nichil preter creatorem perfecisset mundum
ergo casu factus non est. Igitur ab aliquo
artifice. Artifex vero ille homo non fuit. Homo
enim minor est quam homo. Deus ergo. Item per
cottidianam dispositionem sic idem. Ista que
disponuntur sapienter disponuntur aliqua
sapientia. Nichil enim sine sapientia sapienter
disponitur. Est ergo sapientia qua omnia
disponuntur. Sapientia autem illa vel humana
na est vel diuina. Sed humana vero non est
quia rebus facit viuere vel loqui. Et si natura
humana sapientia formam hominis vel alterius
animalis operatur motu illi et uita confert
quod diuina ergo sapientia est que hoc agit.
Sed omnis sapientia alicuius sapientis est.
Est ergo cuius illa est sapientia. Nec idem est homo.
Deus ergo est. Sed per cottidianam dispositionem
perducitur ad diuinam sapientiam. Per sapientiam
ad diuinam substantiam. Secundum diuina sapientia
dicitur singulare et imago diuinitatis.
Nihil enim diuinitate omnium conditorem et
omnia gubernantem deponit. Philosophi in ea
potentiam operandi, sapientiam, volunta-
tem. Si enim non potuit et nesciuit quomodo
modo tam pulchra faceret. Si tamen fecit et
noluit vel ignorans vel coactus hoc fecit.
Sed quod ignoraret qui etiam non est hominum
cogitationes. Et inuitum coget illum
qui omnia potest. Est ergo in diuinitate potentia,
sapientia, voluntas. Has tres personas
vocant vocabula illa a vulgari propter
affinitatem quandam transferentes potentiam
tiam patrem, sapientiam filium, voluntatem
spiritum sanctum. Potentia dicitur pater quia
omnia creat et pro libito effectum disponit.
Sapientia vero dicitur filius a patre ante secula
genitus et tamen illi coeternus quia ut fi-
lius temporalis est a predicta sapientia

filius gignitur a patre

eternaliter et consubstancialiter est apostolus
Et quia diximus filium gigni a patre
et tamen coeternum illi esse de illa geni
tura aliquid dicamus. Illud autem c
taciter ne sine defecit illud quod in
venit generacionem eius quis enar
rabit putet nobis efficit. Illud enim
dictum est non quia impossibile sit sed
quia difficile est. Pater ergo genuit fi
lium id est divina potencia sapienciam. quia per
vidit qualiter res crearet et creatas
disponeret. Et quia ante secula hoc previdit
ante secula sapienciam id est filium genuit
et hoc per se non per alia. quia neque per ali
cuius doctrina neque usus per peticionem. Nec
propria nam hoc facere habuit per quo an
fuit. Sed si fas est dicere de eterno per quo
hoc sciunt. nec fuit cum ista sciret. Sic
ergo eternus est et sapiencia eius eterna est.
Sic igitur pater genuit filium sibi coeternum
et consubstancialem. Voluntas divina vo
catur spiritus. Est autem proprie spiritus aliquis
sed quia in spiritu et anhelitu sepe vo
luntas hominis percipitur. alter enim spirat letus
alter iratus. divinam voluntatem tras
latiue vocaverunt spiritum sed antonomasice
sanctum. Et spiritus iste a patre enim et filio pro
cedens quia voluntas divina et bonitas
in est qua ita potens est et sapiens deus
effectu ostenditur. Nichil enim est
aliud spiritum sanctum a patre et filio procedere
quam divinam voluntatem per potenciam et
sapienciam usque ad creacionem rerum et guber
nacionem procedere. Sed bonitas et voluntas
patri coeterna est et filio. Non enim fu
it et potens et sapiens qui non esset
bonus quia idem est deo et esse et bonum
esse et ante tempora voluit quod fecit
nulla in eo est mutabilitas. Coeterna
est ergo pro deo voluntas et bonitas.
Sed hec potestas est asserere unitas
tas. Una enim est substancia potencia di
vinitatis et sapiencia et bonitas. Et ne

bonitas tribus in operibus cooperetur. Sed nunquam
divina potencia aliquid agit sine sa
piencia et voluntate. nec sapiencia sine
potencia et voluntate. nec voluntas
sine sapiencia et potencia. Sed tamen quedam
opera referuntur potencie et sic patri.
quedam sapiencie et [illegible] filio. quedam volun
tati et spiritui sancto attribuuntur. potencie in patre
et filio missio quia opata est potencia et vo
luntas et mito sapiencie ascribitur. Cum enim
tam potens esset quod de potestate diaboli
humanum genus sola voluntate eripere pos
set. Voluit tamen divinitate coniungere humanita
ti ut qui deum et hominem reconciliaret
ipse quod homo esset et dei haberet. Si enim tantum
esset deus nunquam diabolus in eius manus
mitteret quippe quo semel in filium potestatem
non cognitum manus mittet unde scriptum
est: Si cognovissent nunquam dei filium cru
cifixissent. Si item tantum homo esset quo
modo captivus captivum liberaret. Omnes enim
peccaverunt et egent gratia dei. Redemptor
ergo noster deus fuit et homo. et ad hunc sit
per divinitatem salvare possit et per humanita
tem latere diabolo posset ut eum per eius
et fas innocentem invaderet. Potestatem
sibi commissam iuste amitteret. Voluntati
vero et bonitati divine remissio peccatorum ascri
bitur. Sed quia voluntate et gratia condonat. Sed
per potencia sapiencia quam cito fieri est per
mit possit. Sed quod [illegible] loquimur [illegible] divinitate
angustias mee sortis transgressi sumus. Sed ta
men tamen [illegible] de ea ad reliqua transeamus
illud orantes ne si aliquid quod scriptum non
sit alibi hic inveniat heresis iudicet.
Non enim quia scriptum est heresis est. Sed
quod contra fidem. ~~De anima mundi~~

In precione superiori de hiis que
sunt et non videntur scilicet primum posuimus
creatorem. Deinde animam mundi. Sicuto
ergo tractatu de creatore. de anima mundi
aliquid dicamus. Anima ergo mundi est
secundum quosdam spiritus sanctus. ut per eum

quedam uiuunt tm / quedam uiuunt et sentiunt /

omnia uiuunt que i mundo uiuunt / alii
dicunt animam mundi esse naturalem uigorem
rebus insitum quo quedam uiuunt et sen-
tiunt et discernunt / Nec est aliquis qui comtat
et sentiat in quo non sit ille naturalis uigor /
a homine est quod illa tercia anima / Quod si ab
excludat quod in homine sunt due anime / Nos
dicimus non / et non dicimus mundi animam
esse animam / sicut capud mundi roma-
nam esse capud / hanc dicit plato esse co-
gitatam ex diuidua substantia et indiuidua /
et eadem natura et diuisa / Cuius expositionem si quis
querat in glosulis nostris super platonem illa
inueniet / Quattuor genera demonum que sunt
et non uidentur / demones esse /
Res igitur demonum ordines uoluit esse
plato / a superiori usque ad terram nichil
sine rationali creatura esse affirmans /
Dicit enim in firmamento esse quendam ra-
tionale animal / quod ita diffinit / animal ratio-
nale immortale celeste impatibile / stel-
las mobiles a firmamento de quibus dicemus
in suo loco / Sed ut ceteri de eis que sunt et ui-
dentur / demum dixit esse in ethere quoddam ge-
nus inuisibilis animalis i. a firmamento
usque ad lunam / primum in ordine demonum
quod sic diffinit / animal rationale immortale i
patibile ethereum cuius dicit esse officium so-
li diuine contemplationi uacare et de eius
contemplatione delectari / In inferiori uero
loco i. ita superiorem partem aeris uicini
lune dicit aliud genus esse / cuius hec est
diffinitio / animal aereum rationale immor-
tale patibile diligentiam hominibus imp-
tiens / Cuius est secundum eundem officium
deferre preces hominum deo / et uoluntatem dei
hominibus uel per sompnia uel per signa / uel
per internam inspirationem / uel uocalem admo-
nitionem quare dicit patibile / quia cum
diligat bonos congaudet illorum prosperitati
compatitur aduersitati / Tercius ordo est

in hac humecta parte aeris / quod sic dif-
finitur animal humectum rationale
immortale patibile / cuius est officium huma-
nitati inuidere ex inuidia insidiari / quia
unde descendit per superbiam / ascendit huma-
nitas per humilitatem / et est ita luxurio-
sum quod aliquando commisceat se mulieribus
et aliquas grauat / unde calidi dicunt de
qui sic concubuit quomodo differunt ab a-
liis demonibus tercii ordinis in hoc quod
primi duo ordines dicuntur calodemo-
nes i. bonum scientes calos enim est bo-
num demo sciens / Isti uero dicuntur caco-
demones i. malum scientes cacos enim ma-
lum est / Nec absurdum est quod isti et illi di-
cuntur demones quasi scientes cum isti et
illi dicantur angeli / unde dicitur malus
angelus / In inferiori mundi parte i. terra
inhabitat animal rationale mortale
i. homo de quo in loco suo dicemus / Cir-
ca predictos demonibus queritur utrum
corpora habeant ut animalia sint et corpora
animalia / dicantur corporea / an sint spiritus / ut ait
propheta / Qui facis angelos tuos spiritus / Un-
de dicitur quod corpora sunt sed ita subtilia quod
sensu percipi non possunt / unde respectu
nostrorum corporum que spissa et grossa sunt dicuntur
spiritus / quemadmodum aer spiritus corporeus sit
propter subtilitatem uocatur spiritus / et hoc confirmat
auctoritate beati gregorii qui in moralibus
libris loquens de angelis ait comparatione
quidem nostrorum corporum spiritus sunt / sed comparatione
illius summi et incircumscripti spiritus corpora
sunt dicenda / Hoc etiam probat auctoritate
beati augustini qui in enchiridion capitulum
tale ponit capitulum / qualia corpora ange-
li habeant / alii dicunt illos non esse cor-
pora sed spiritus / sed quia corpus non sunt et de loco ad
locum mouentur / comparatione summi spiritus
qui ubique totus et integer est / a
beato gregorio corpora dicuntur / licet tamen

se quod sit corpa sicut est illud sapientia
huius mundi stultitia est apud deum
Non quia deus sapientiam huius mundi stul-
ticiam reputet / sed comparatione diuine
sapientie est stultitia / Nec tamen ideo est stulti-
tia de illo capitulo beati augustini / Si alia
corpa habeat angeli dicit beatus augustinus
istud loqui de corporibus quod assumunt
cum hominibus apparent / vtrum vocabulum corporis
sit approbandum / Nec tamen ideo dicit ea esse
corpa / Nos ergo illorum sententie qui plures con-
cedunt quod dicunt esse spiritus / Nec in-
ducitur aliud inconueniens quod plato dicat
duo genera angelorum cum diuina scriptura
dicat nouem esse ordines angelorum /
Plato enim diuisit eos secundum loca sed
diuina pagina secundum officia / Individu-
orum ergo illis generibus continentur nouem
ordines et cetera / Post tractatum de crea-
tore et anima mundi et demonibus restat
tractare de anima hominis / Sed quia de hoc
locutum usque ad locum illum loqui
de anima eius differamus ut omnis consequenter
sit de homine tractatus / De homine

Hactenus de illis que sunt et non
uidentur inira differunt ratio-
nem ad ea que sunt et uident stilus cun-
tatur / Sed antequam initium dicendi fa-
ciamus protestamur ut si loquentes de uisi-
bilibus aliquid probabile et non necessarium
non dicamus vel nature et non probabile
non vituperemus / ut non fisici necessarium
et si non probabile ponimus / ut phisici non
probabile et si non necessarium adiungimus
Sed iudicatur illud si aliud probabi-
lius vel modernos inde tractaturos
tractaturi igitur de eis que sunt et uiden-
tur quia illa corpora sunt et omnia corpora
ex elementis constant / ab elementis
sumat exordium et ostendamus quid
sit elementum / Et quae quatuor sunt ele-
menta et non pauciora / Et quod sint qua-
lis elementorum et qualis solutum /

Elementum ergo ut ait constantinus in pantegni
est simpla et minima pars alicuius
corporis / Simpla ad qualitatem / minima
ad quantitatem / cuius expositio talis
est / Elementum est simpla pars id est non
sunt contrarie qualitates / Sed quia hoc to-
tum uident habere ossa et similiter rema-
neat illa addit minima id est que ita
est pars alicuius / que nichil est per eius-
dem / Vnde licet partes sillabe dicuntur ele-
menta quia illa sunt partes sillabe quod
per illarum nichil est / Volunt autem iste
sortis quod elementis constat in minoribus humores
ex humoribus partes tam consimiles a-
consiles ut caro ossa / Sed organicas
id est officiales ut manus pedes et similia /
Sollicitis ergo partibus humanum corpus con-
stat / Quod secundum eum nullum earum quod iunctum
et a quibus elementa reputata sunt / Sed tamen
est vnaquaque nec terra / nec aqua / nec aer /
nec ignis / Nullum quippe corpus est sim-
plum qualitate / minimum quantitate / Et
enim in terra est aliquid calidi / aliquid fri-
gidi / aliquid sicci / aliquid humidi / Quod
patens est lapidibus et tamen sibi probatur
illius permittamus / Necesse enim apte
veraque apte falsa probanda sunt / Sed de
quibus aliqua dubitatio est / Non est ergo terra sim-
pla qualitate minima quantitate / Non cum
tota magnis partibus constet / quare sunt
vel quadrantes partes illius / vel duodecime /
Nec ergo elementum / Similiter de aqua et
igne et aere probari potest / Elementa ergo
sunt minime et simple particule quibus hec
constant que uidentur que nunquam elementa
uidentur / Sed ratione diuisionis intelligitur
diuiduntur enim ut figuraliter dicatur humana
corpus in organica scilicet in manus or-
ganica / Vel in omiomera id est consimilia /
omiomera autem in humores melencoliam
et cetera / Humores in elementa id est in simplas
et minimas particulas / Cuius diuisio probatur
Et per sola ratione et cogitatione fieri
potest / Corpus enim humanum in membra

actus diuiditur partes. Sed omiomera

membra in omiomera, in humores. Humores in elementa. Solus intellectus diuiditur, ut ait Boetius in commento super Porphirium, qui intellectus coniuncta disiungit et disiuncta coniungit. Sed querit aliquis: ubi sunt elementa? Nos autem dicimus in compositione humani corporis et aliorum, sicut littera est in compositione sillabe et si non percipiatur. Sed sunt quidam qui ut rustici nesciunt aliquid esse nisi sensu possint inde comprehendere. Cum animal homo non percipit quam spiritus, sunt tamen sapienti plus habent inquirenda tamen insensibilia quam sensibilia. Cum ergo ille simplices et minime particule elementa sint, que est frigida et sicca est terra, que frigida et humida est aqua, que calida et humida aer, que calida et sicca ignis. Cum igitur hec que uidentur ex illis conposita sunt, illud in quo dominantur particule frigide et sicce nomine illius elementi dicatur terra, in quo frigide et humide aqua, in quo calide et humide aer, in quo calide et sicce ignis. Si ergo illis digna uelimus imponere nomina particulas predictas dicamus elementa. Ista uero que uidentur non sunt elementa sed elementata. Sed quidam qui nec Constantini scripta nec alicuius philosophi uolunt legere ex superbia ab aliquo discere dedignantes, ex arrogantia que nesciunt confingentes, ne nichil dicere uideantur, dicunt elementa esse istorum qualitates que uidentur calorem scilicet et siccitatem, calorem et humorem, frigiditatem et humorem, frigiditatem et siccitatem. Sed istis Physica uel in parte pagine de elementis reclamat eodem eorum ore Platonis uocantis elementa materiam cum nulle qualitates nec aliquid rei esse possint. Est etiam materia quod accepta forma transit in aliud. Reclamat item ore Iohannitius qui in ysagogis suis agit: aliud esse elementa aliud complexiones eorum quo sunt calida et sicca et sic de aliis. Item reclamat ore Macrobii qui dicit cum in singulis elementis essent diuerse qualitates talem uinculum ut in eo cui inhereret et cognita et silentia reciperet.

Ut aqua cum terra frigiditate, aer cum aqua humiditate, ignis cum aere calore. Unde quod elementa dixit non esse qualitates sed qualitates esse in elementis. Si ergo quod alicui inest diuisum ab eo cui inest, non sunt qualitates elementa. Sunt et alii qui dicunt ista que esse elementa, probantque hoc auctoritate Iuuenalis, qui de gulosis loquens ait: Gustu pomina elementa querunt, in terra scilicet uenationes, in aqua pisces, in aere uolucres. Et quod ista prima uera est [illegible] auctoritate Augustini Constantini [illegible], qualiter cum illa stare possit exponamus. Constantinus igitur ut physicus de natura corporum tractans simpliciter illorum et minimas particulas elementa quasi prima principia uocauit. Physicus de creatione mundi agentes, non de natura singulorum corporum, ista que uidentur elementa mundi dixerunt quia ex istis constat et ista prima creata sunt et deinde ex eis ut elementis cetera omnia uel creata sunt uel creantur uel creabuntur, ut in sequentibus ostendetur. Nulla ergo [illegible] in hoc contrarietas. Sed dicunt quidam: Nullum istorum elementum est quia nullum istorum est quod ex quatuor elementis factum non sit. Quod sic probant: sit in terra aliquid de aqua esse est, quia humiditatis aliquid inde coniungunt. In eadem aliquid est aeris, quod probat fumus inde euaporans, et aliquid caloris, quod tactu percipimus. Similiter de aliis probant hoc idem et probant auctoritate Platonis qui ait: Quod hoc transeat materiam aquam terram, que magis dicatur terra quam aqua. Nos uero dicimus tot in uno quoque illorum aliquid de aliis esse nec tamen ideo esse factum quia non substantialiter sed accidentaliter inest. Cum enim terra porosa sit et aquis circumdata aliquid humoris huiusmodi aque subintret, concurrit aliquid aeris cum uero in medio mundi terra sit et ignis equaliter ab omni parte distet, quid mirum est si aliquid inde calorem recipiat.

Dis/iunit ergo ista terre accidentaliter
non naturaliter nec ex eis constat. Sed nulli-
us alterius hec probatur. Sed quia bonitate
in hoc opere sectanti quedam alterius et de
alterius sit et qualiter accidat eis singu-
lis aliorum inquisitionem dimittamus. Est
enim principium a magistro. Sed perfectio
debet esse ab ingeniis. Dicunt etiam de-
nique Platonem quesisse quare magis
dicatur terra quam aqua cum sic dissol-
vatur. Sed intelligimus illud loqui non
de elemento ibi sed de parte elementi que
dissolvitur. Nec enim totum elementum
dissolvitur. Dixit ergo id quod dissolvitur
esto terram sed terram in partem terre. Sed quod
remanet retinens proprietates terre di-
cit terram et elementum. Sed de hoc
deo annuente certa satis dicemus. Et
ergo elementa corporum perdite periculis ut
aut constantium sed elementa mundi que
videntur, de quibus huiusmodi tractatus
habetur. Unde convenientius factum sit et rationa-
tur nec pauciora. Sed quia firmiore
sententiam que auctoritate sapientis
... quod enim sensit Plato osten-
demus. Divinum animum deo collato po-
stulabat talem mundum qui et visu
pateretur et tactu, at si diceret etiam deo
sola bonitate non indigentia mundum
creat disponere quippe qui perfectum bo-
num esse in talem voluit fieri illud qui
et videtur et tangetur ut homo ce-
lestis in rerum creatione et gubernatione
divinam potentiam et sapientiam et boni-
tatem perciperet. Potentiam tamen et sa-
pientiam venerarentur, bonitatem imita-
rentur. Deinde subiungit. Constabat
autem nihil posse videri sine ignis
beneficio. Neque tangi sine solido, neque
solidum esse sine terra. Et naturam visus
sine igne esse non posse nec tan-
gibile sine terra loquentes de speciebus corpo-
ris ostendimus. Postea addit. Sed
deo fecit deus quasi firmamentum

ignem et terram. Sed quoniam inter se sunt
de contrarietate. Et ipse terra corpulenta
obtusa immobilis, ignis acutus subtilis
mobilis. Vidit deus sine medio ea iungi
non posse. Et ideo inter ea medium creavit
et quare de unione illorum sermo mentionem
dicemus quid commixtio quid coniunctio contrariorum.
Commixtio ergo contrariorum est quando ex duobus
ita fit unum ut neutrum maneat id quod
ante fuit, ut cum calidissimum frigidissimo
miscetur fit tepidum, nec calidissimo
nec frigidissimo remanente. Coniunctio
vero contrariorum est quando ex duobus ita fit unum
quod utrumque remanet id quod ante fuerat.
Sed hic in contrariis habentibus agentes
qualitates sine medio esse non possunt.
Sed ut dicit agentes qualitates calor fri-
giditas. Sed quando loquentes de homine
dicemus. Si enim unum alteri apponatur
repugnat dissolvunt quod unum aliquid.
Oportet ergo ut subsistant medium esse.
Et non si tale fuit quod plus habeat se
ad unum quam ad aliud paulatim transi-
bit in illud ad quod se plus habet et sic dis-
solvetur illa coniunctio ut si inter calidissi-
mum aliquid ponatur plus huius se ad
calidum quam ad humidum transeunte illo in
naturam calidi peribit frigidum et dissolvetur
illa compositio. Sed si tale fuerit medium quod
equaliter habet se ad duo extrema non plus
transiens in naturam unius quam alterius
coniunctionem illorum observabit. Volens ergo illa
duo elementa coniungi non commixta sed ut
utrumque id quod est remaneret, medium inter
illa duo creavit. Non unum tantum sed duo
scilicet aquam et aerem. Si enim solam aquam
inter ea posuisset cum plus ad terram quam
ad ignem se habet. Habet enim cum ea
terra corpulentia obtusitate, cum igne mo-
bilitate. Coniunctio ista non duraret. Sed ver
si solum aerem habet enim cum igne subtilitate
et mobilitate cum igne, cum terra obtu-
sitatem. Sed dicit aer et si unum istorum
non sufficeret. Potuit deus facere aliquid

go

quod sufficeret. Sed dicimus non ponere in divina pagina i. potentia. Sed dicimus de illis que sunt nullum potuisse sufficere nec iuxta naturam rerum posse esse aliquod quod sufficeret. Sed quia ostendimus quare unum de istis solum non sufficeret, quare aliquod aliud esse non possit aperiamus. Cum igitur inter aliqua duo sunt due contrarie qualitates, quia binarius in duo eque potest dividi, oportet esse unum quod contrarietate utrumque retinens in medio sufficiat. Ut cum terra et aer duas contrarias habent qualitates. Est enim terra frigida et sicca, aer calidus et humidus. Aqua habet communem cum terra frigiditatem, cum aere humorem, inter illa sola sufficit. Similiter ignis et aqua contrarias habent qualitates. Est quippe ignis calidus et siccus, aqua frigida et humida. Sed quia aer habet commune cum aqua humiditatem, cum igne calorem, inter utrumque solus sufficit. Sed inter aliqua sunt tres contrarie. Sicut nec ternarius in duo equa dividi potest, sic nec medium quod consulit his se ad ea pertinentia. Oportet enim quod de unaquaque accipiat de alia duabus. Sic enim nec aliter in integra dividi potest ternarius. Qualitas vero per medium non dividitur. Non ergo potest esse medium nisi participans una duabus. Tamen dicit et hoc secundum sizigiam trium qualitatum unum medium esse non potuit. Sed illa que fit ex duabus qualitatibus illud habere potuerunt. Si enim inter ignem et aquam que contrarias habent qualitates est aer qui participat una cum utroque et una altius, quare inter ignem et terram que sizigia trium qualitatum duarum non habent omnino eas contrarias, unum medium quod utrique unum accipit esse non potuit. Est enim ignis calidus et siccus, terra frigida et sicca. Nos vero dicimus nec secundum hoc medium fuisse necessarium, cum in aliquo quod nec [illegible] insitatitate nec esse potuit. Si enim aliquod tale medium ab utroque aliquod accipit, sicut ab igne calorem, a terra siccitatem, et idem esset hoc quod ignis; a terra frigiditate,

ab igne siccitate, et sic quod idem esset quod terra; vel ab igne calorem, a terra frigiditatem, philosophus dicit ut opinor nichil potest coniungi. Sed impossibile aliquid esse calidum et frigidum. Cum enim sint quatuor elementa et illorum qualitates, fiunt vi conplexiones, quarum quatuor sunt possibiles, due impossibiles. Sunt autem quatuor possibiles: calidum et siccum, calidum et humidum, frigidum et humidum, frigidum et siccum. Due vero impossibiles sunt: calidum et frigidum, humidum et siccum. Duo ergo elementa creator in medio posuit, quod unum in predictis rationibus sufficere non potuit. Elementorum talis est dispositio quod inferiorem locum optinuit terra, deinde aqua, postea aer, supremum ignis. Si enim aliquid esset inferius terra, naturaliter gravitate ad illud tenderet. Flamma enim naturaliter tendit sursum. Si vero aliquid super ignem esset, ex levitate ad illud tenderet et dissolveretur ab aliis. Que elementa iuxta terram posita [illegible] quod cum naturaliter ignis sit et si non tantum quantum terra secundum locum optinere debuit. Deinde est aer qui gravior igne et levior aqua merito inter utrumque ponitur. Et quid sit elementum docuimus, et quod sint et quare plura non sint et eorum ordinem assignavimus. De chaos i. de elementorum confusione quid sint in principio dicamus, quorumdam sententiam proponentes, deinde eam improbantes ad solutionem nostram rationibus confirmantes. Dicunt omnes fore elementa in prima creatione terra loca non obtinuisse, sed non simul ascendere, non simul descendere. Subiungunt etiam rationes, quae videlicet ut creator ostenderet nisi sua potentia et sapientia et bonitas rebus ordinacionem [illegible] confusio foret. Deinde etiam hoc approbant auctoritate Platonis, qui in Thimeo ait deum ex inordinata iactatione elementa redegisse in ordinem. Nos vero dicimus planam esse sententiam quam proponunt non convenire esse rationi et que inducunt. Primo igitur probamus fine

nec bene esse intellectam auctoritatem quam proponunt.

Et si sic essent disposita ut nunc sunt

esse flam[m]am. Postea rationem non esse co[n]
venientem. Deinde auctoritate non esse bene
intellectam. Dic ergo qui istos hoc affirmas.
Elementa tunc erant corpora vel non. Si corpora
non erant, spiritus aut spiritus erant aut spiritus aut
corporibus carent. Sed neque spiritus neque alia
spiritus, sine esse potest. Nec ergo elementa
corpora igitur erant et loca obtinebant. Omne
enim corpus in aliquo loco est. Ubi ergo in locis e-
rant vel ubi nunc vel alibi. Sed preter elemen-
ta locus non est. Ergo erant elementa ubi
nunc sunt in hiis quatuor locis ubi
nunc sunt carent. Aliquod ergo obtinebat
inferiorem partem locum, aliud superiorem,
duo media loca. Ubi ergo ut affirmas simul
descendebant, infimus cum aliis descenderet.
Sed non erat quo descenderet. Nec ergo simul
ascendebant nec simul descendebant. Illa
ergo illorum sententia. Sequitur ergo ratio
[q]ua induntur scilicet deum ad hoc fecisse ut os-
tenderet quanta rerum confusio foret nisi
bonitas eam ordinaret. Cui ostenderet?
Angelo? Sed angelus per naturam et gratiam divina
voluntate cognoscit. Homini? Sed nondum
erat homo. Et si ut homini eam osten-
deret, fictam esse usque ad hominem fuisset.
Sed autem creationem ordinata est. Sequen-
cius tamen igitur est ratio. Auctoritas vero
platonis non bene ab eis intellecta est.
Cum enim dicit plato quod inordinata iacta-
tione elementa redegisse in ordinem
deo, ideo dicit quod inordinate quamquam
iactarentur. Quilibet enim locus nullus
esset inordinationis deo auctore dispone-
nte. Sed nisi essent ut nunc sunt adeo in-
ordinata essent. Cum enim terra naturaliter
tendat deorsum, ignis sursum, illa in-
feriorem locum terra obtinet et ignis su-
periorem. Sed semper quiescit inferior.
Sic autem superiorem. Et sic esset inordin-
ata iactatio. Hanc redegit creator ad
ordinem confundo terre locum inferiorem ut
quando non haberet quo descenderet, hic non

[ignem superiorem]

quo ascenderet. Ex inordinata igitur
iactatione non que fuit sed esse potuit deus
elementa redegit in ordinem. Veluti si
morbi aliquam curam nostri aliquid
quod contingeret nisi ipse maneret fuge fugi-
amque dicamus iste liberavit nos ab hoc ma-
lo. Non quod hoc malum primum fugisset et
postea nos inde liberavisset, quia nisi iste fu-
isset nobis accideret. Fuerunt in prima creatione
ubi nunc sunt, sed non equaliter nunc sunt.
Et enim terra omnis cooperta erat aquis. Aqua
vero spissior quam modo sit et ad magnam partem
aeris elevata. Aer autem spissior quam modo sit
et obscurior quippe cum neque sol neque luna
neque alie stelle essent quibus illuminaretur
vel ignis simul spissior erat quam non sit. Ideo
quod terra erat aquis omnino cooperta, nec ali-
quo lumine illustrata, nec edificiis distincta
nec suis animalibus repleta. Quod aer et
aqua spissi et obscuri erant. Quod in su-
perioribus stelle non apparebant. Vocavit
chaos id est confusionem. Unde Moyses: terra
erat inanis et vacua et tenebre erant super
faciem abyssi. Hoc chaos sic dissolutum
est. Cum aqua usque ad magnam partem
aeris esset elevata, aer vero spissus et ignis
similiter, in ea spissitudine aliquid terre sub-
stantie et aque erat que per calorem ignis
et siccitate coagulata et durata. Corpora
stellarum visibilia et nitida creavit. Quod
non in proportione stellarum et de inferioribus aliquid
et superioribus elementis creavit. Dicunt autem
superiora, tamen per probat quod visibilia sunt et splendi-
da et mobilia. Quod enim visibilia sunt
ex visibili vel invisibili sunt. Sed de invi-
sibili nichil potest esse visibile. Quamvis pluribus
ex invisibili nec aedas sensibile nasci, si et
Macrobius omnis qualitas genita esset
nunquam certo pateret. Non ergo cum dicit hoc est
ex igne vel aere habent quod visibilia sunt. Sed
quippe sunt invisibilia ex visibili. Ergo in
terra et aqua similiter que splendida et
mobilia non habent. Ergo splendidorem et mobi-
lis sunt aeri et igne facta fuit igitur ex elementis

id est obscuro et immobili

Sed de inferioribus dicatur in eis aqua de superioribus ignis, et hoc coefficium plane potest quia eius calorem confluunt et ad instinctum sui humorem attrahunt. Similia congaudent similibus. Sic subiacet aestiva in aere cum sit humor spissior quam esset in igne et calor si non tantus quantus in aere corpora stellarum facta non sunt. Nos vero dicimus quod quamvis aer sit calidus tamen est et humidus. non enim potuit densitando spissari et fieri corpus lucidum et visibile creatum. Veluti si spissa aqua supponatur igni spissatur saepe et ultimo in lapideam substantiam. Si vero autem supponatur alicui calido et humido sicut aqua bullienti ita quod ab illo solo recipiat calorem non spissabitur. Vel secundum constantinum est sicut ista quatuor et in unoquoque duo sunt qualitates una tamen singulariter propria una aliam quam alia. Ignis proprie calidus est sicut proprie siccus. Aer humidus proprie calidus quam igne. Aqua humida est quam aer. sed frigida proprie. Terra vero proprie est sicca. sed quam aqua frigida. Secundum illud in unoquoque est proprie plus in eo prevalet quam in alio est. Secundum hoc igitur in aere humiditas sit proprie calor quam alio. et quam igne. igitur prevalent in eo humiditas nec potuit densitando corpora creare stellarum. Sed tamen magis est non fuit voluntas creatoris stellas in aere esse. Cum enim centrum sit terra si in eo stelle essent propter vicinitatem terram incenderent nec aliquid in ea vivere possit. Corporibus stellarum sic creatis quia ignee sunt nature ceperunt moveri se et ex motu aerem subditum calefacere. Sed mediante aere calefacta aqua diversa genera animalium creata sunt. Et vero quedam que plus habuerunt aque pisces sunt. Unde in hoc solo elemento nec in alio vivere possunt. Et vero queda que plus habuerunt superiorum elementorum aves sunt. Unde aves modo sunt in aere pro levitate superiorum modo descendunt in terram pro gravitate inferiorum. Sic igitur pisces et aves ex aqua creati sunt.

Unde Moyses magne deus potentie qui ex aquis orta genus partim remittis gurgiti partim levas ad aera. Post sic creatis ex aqua effectu superiorum ubi tenuior fuit aqua ex calore siccatione predictorum desiccata et apparuerunt in terra quasi quedam macule in quibus habitant homines et alia animalia. Sed ut terra ex supposita aqua esset lutosa ex calore bulliens creavit ex se diversa genera animalium secundum aliqua plus habundant ignis colerica animalia sunt ut leo. Secundum vero plus terre melancolica ut bos asinus. Secundum vero aqua flegmatica ut porci. Ex quadam vero parte in qua elementa equaliter convenerunt humanum corpus factum est et hoc est quod dicit divina pagina. Deus fecit hominem de limo terre. Limo enim dicendum est anima que spiritus et levis est et munda quam luto fetida esse. Sed adeo homini collocata. Unde ait scriptura formavit deus hominem de limo terre et inspiravit in faciem eius spiraculum vite. Unde licet diversa melancolica creata sunt et infinita flegmatica et colerica. Longus solus homo creatus est qua ut ait boecius manifesta sua. Unius equalitas parva est et finita. inequalitas vero numerosa est et multiplex. Sed quoniam quod est proximum equalitati et similius tamen aliquam partem ex vicino limo corpus mulieris esse creatum nec simile esse et nec penitus idem quod homo nec penitus diversa est ab homine nec ita temperata ut homo. Sed tamen calidissima et frigidior frigidissima viro et hoc est quod dicit divina pagina. deum fecisse mulierem ex latere ade. Non enim ad literam credendum est deum ex costa fecisse primam feminam. Sed dicet aliquis eadem in creatione plures homines et plures feminas tunc posse creari et adhuc posse. Nos dicimus verum esse si divina voluntas esset ut aliquid sit natura cooperante. Necesse est divinam voluntatem precedere.

Dein dicit hoc esse divine potestati
derogare sic hominem esse factum dicere
Quibus respondemus contra hoc ei quod
sic gratia ei attribuimus et talem rebus
naturam dedisse et sic per naturam operante
corpus humanum creasse Nam in quo
divine scripture contrarii sumus Si quod illa
eum esse factum dicit et qualiter factum sit
explicamus Sed cum modo unus sa-
piens dicat aliquid esse factum et non ex-
plicet qualiter alius vero dicat hoc idem
et exponat Quare in hoc contrarii sunt Sed quoniam
ipsi nescientes vires nature ut ignorantie
sue socios omnes habeant nolunt
aliquem eos inquirere sed ut rusticos
nos credere nec rationem querere ut iam
impleatur illud propheticum Et erit sacerdos
sicut populus Nos autem dicimus in omnibus
rationem querendam esse Si potest reperiri
Si cui autem aliqua deficiat quod divina
pagina affirmat sancto spiritui et fidei est
mandandum Non enim ait moyses Si
agnus non potest comedi statim igne
comburatur Sed prius vocet vicinum
suum qui iunctus est domui sue Et si nec
ille sufficiat ad esum agni tunc de-
mum comburatur quia cum de divi-
nitate aliquid querimus si ad illud compre-
hendendum non sufficimus vicinum domui
nostre convocemus id est magistrum in
eadem fide catholica requiramus Si vero
autem nec ipse nec ille ad comprehendendum
sufficiamus tunc igne fidei illud com-
buramus Sed isti habentes multos vi-
cinos domui sue coniunctos ex superbia
nolunt aliquem interrogare malunt ne-
scire quam ab alio querere Et si aliquem
inquirentem audiunt illum esse hereticum
clamant plus de capucio suo presumen-
tes quam sapientie sue confidentes Sed que-
so ne hoc credas Nam cum in eis
impletum quod ait sathiricus fronti
nulla fides quis enim non vicus abundat tri-
stibus obscenis Et item rarus sermo il-
lis et magna libido tacendi Et quoniam
de prima creatione fecimus mentionem
quam diversis temporibus diversi diversis ra-
tionibus dicunt esse factam doceamus et
in quo tempore et quibus rationibus hoc dicitur
Hebrei quoque et latini in vere dicunt
principium mundi fuisse unde Virgilius loquens
de diebus veris ait Non alios crediderim
prima origine mundi illuxisse dies ali-
umve habuisse tenorem Deinde subiungit
Ver illud erat ver magnus agebat orbis Et ratio
talis est Et quia creatur equalitate propor-
tionum creari debuit et sed nullum tempus preter
est ver temperatum In vere ergo non in alio
autem tempore creatura rerum facta est Egyptii
vero dicunt in iulio factam esse mundi creationem
Unde scriptum Macrobius dicit in natali die
mundi cancro gestasse lunam leone solem
Et ratio hoc est quoniam in prima creatione humidum
fuisse humorem dicunt quod terra erat cooperta a-
quis et tantum et humor sine maximo ca-
lore non potuit temperari Ergo in tempore anni
in quo est maximus calor id est in estate facta
est mundi creatio ~~Secundi capitula ...~~

Quid sit ether
Cur aque congelate sint super ethera
Quod non bona creatio dicitur hoc est quia
facit hoc deus potest
Quid sit quod in modum pellis extense
dicitur
Quot modis firmamentum fiat de superioribus
Et cur igneum dicatur firmamentum
De infixis stellis
Cur invisibiles
Unde incipiat galaxias et qualiter ordiatur
Et quare sit sic vocata
Quomodo in zodiaco signa sint disposita
De quinque parallelis
Quomodo quod aliud est igneum est calidum
Quot modis nomina qualitatum rebus attribuantur

In superiori particula de eis que sunt et non videntur et de eis que sunt et videntur et de elementis que quedam visibilia quedam invisibilia docuimus pro paruitate nostri ingenii summatim perstrinximus. Nunc quoque vobis de omni quoque eius ornatu eiusdem dicere satagamus. Sed quoniam multos ornatum verborum querere, paucos veritatem scimus, cognoscentes nichil habere de multitudine sed de paucorum probitate gloriantes, soli veritati insudamus. Malumus enim proferre nudam veritatem quam palliatam falsitatem. Si quibus tamen est cura auditus nostri sermonis displicet, si nostri occupationes cognoverint, non tantum ornatum sermonis quesierint, sed de illo quod aliquid stupebit. Nullus enim vel reliquus locus potest esse ornatui cum oporteat quid et qualiter legamus cogitare, deinde legendo exponere, in disputationibus contra falsa declamare. De aliorum inventis iudicare. Contra invidos et detractores linguam acuere, ut iam impletum sit in nobis illud de filiis israhel qui reedificantes templum in una manu gladium, in alia lapidem habebant. Sed hec hactenus. Nunc de singulis elementorum ornatu dicere incipiamus a superiori, id est ab igne incipiendo. Ignis igitur est spacium a luna sursum quod idem ether dicitur. Ornatus vero illius est quicquid super lunam videtur, scilicet stelle tam infixe quam erratice. Sed querunt aliqui: Si est nec super lunam nisi ether et stelle et preterea spiritus, cum ibi sint aque congelate super quas sunt alie aque. Dicunt enim quod super etherea esse aquas congelatas que in modum pellis extense oculis nostris occurrunt. Super quas sunt aque, confirmantes hoc auctoritate divine pagine que ait: Fiat firmamentum in medio aquarum et item

utrum aque sint super firmamentum
sint congelate

diuisit aquas que sunt sub firmamento
ab hiis que erant super firmamentum. Sed
quoniam contra rationem est illud, quare
sic esse non possit ostendamus et qua-
liter diuina pagina in predicta intelligenda est.
Si ibi sunt aque congelate ergo aliquid
ponderosum et graue. Sed corpus leuius po-
deroso et graui terra. Sed item aque conge-
late ibi sunt uel uicine sunt igni uel
non. Si illi uicine sunt, cum ignis calidus
et siccus, aqua congelata frigida et humi-
da. Sed contrarium contrario suo sine medio
coniunctum est. Sed nusquam ergo ibi concordia sed
contrariorum repugnantia. Amplius si a-
qua congelata coniuncta est igni uel dis-
soluetur ab igne uel extinguet ignem. Sed
ergo ignis et firmamentum remanet non sunt
aque congelate uicine igni. Si uicine
non sunt aliquid inter eas et ignem est.
Sed quid est? elementum. Sed nullum super
ignem firmum est ex elementis uisibile ergo non ui-
detur. Restat ergo ibi non esse aquas conge-
latas. Sed scio quid dicent. Nos nescimus
qualiter hoc sit sed scimus deum posse hoc
facere. Miseri quid miserius est quam dicere
illud est quia deus illud facere potest
nec uidere sic esse nec rationem habere quare
sic sit, nec utilitatem ostendere ad quam
hoc fiat. Non enim quicquid deus facere
potest facit. Sed ut autem rusticus u-
tar uerbis, potens est deus de trunco facere uitulum;
fecit nec unquam. Uel igitur ostendant
rationem quare uel utilitatem ad quam hoc
sit uel sic esse iudicare desinant. Sed
ergo nec aque congelate ibi sunt nec
super eas alie sunt. Sed cum ait diuina pagina
dicat diuisit aquas que sunt sub firma-
mento ab hiis que erant super firmamen-
tum, Sacra notauit firmamentum, quod fir-
mat et temperat terrena. Super hunc aque
sunt uaporaliter in nubibus suspense ut
in sequentibus ostendetur, que diuise
sunt ab hiis que sunt sub aere. Similiter

corporatur. posuit firmamentum in medio aqua-
rum. Nimis hic plus allegorice quam ad literam dictum
esse credimus. Sed tamen dicunt quid est ergo quod ibi
uidemus spissum et aquei coloris? Ignis enim non
est. Sed cum aer pre nimia sui subtilitate ui-
deri non possit, multo minus ignis qui subtilior
est. Sed unde talis color non est igneus. Sed ad
quod dicimus nichil ibi uideri, sed uisum ibi
deficere et ex defectu uisus quoddam spissum
ibi consurgere. Sed uidemus enim uidemus ille interior q
spatium uisum ad superiora dirigitur nec ibi c
obstaculum quo repercutiatur deficit et de-
ficiendo spissatur. Sed quia transit per medium
aqueum et aqueus humor est cristallinus,
ut de corporatione oculi loquentes ostendemus,
cum deficit nec alius color illi occurrit talem
in aqueum sibi confingit. Sed hi subiciunt
si nichil ibi uidetur immo ibi deficit uisus
quomodo dicimus celum tegit omnia stellas
esse infixas in firmamento in eodem quod es-
se circulos in anno quorum xii sunt signa
dicemus nec indefectum esse nostri uisus hu-
ic questioni quam auctoritas opposuit pre cete-
ris respondeamus. Tribus igitur modis
auctoritas loquitur de superioribus, fabulose,
astrologice, astronomice. Fabulose in-
de loquitur [illegible] Aratus
taurum illuc esse translatum et insignium
mutatum dicentes et sic de aliis. Hic modus
tractandi maxime est necessarium.
Cognoscimus enim de uno quoque signo in qua
parte celi situm sit et quot stelle sunt in eo
et qualiter disposite. Astrologice uero tractat
et dicit ea que uidentur in superioribus sine
ita sit sine non. Multa namque uidentur
ibi esse que ibi non sunt quia fallitur uisus. Sic
tractat inde Marcianus in sponsalibus. Astro-
nomice uero tractat esse ea que sunt et illis
dicit sine ista uideantur sine non qualiter
inde tractat Iulius Firmicus et Ptholomeus.
Cum ergo dictum est celum tegit omnia, astro-
logicum est, quia sic uidetur, uel ether
dicitur celum quia diuisus stellis celatum

est quia firmamentum quia suo calore
sed et effectu stellarum que in eo sunt firmat
et temperat. Super hunc aque sunt corpora-
les in nubibus suspense ut in sequentibus
ostendetur que divise sunt ab hiis que sunt
sub aere. Similiter exponatur posuit firmamen-
tum in medio aquarum subdividentium. Celum
ergo tegit omnia et sub ethere vel in ethere
continentur omnia. In hoc ethere dicuntur
stelle infixe celo ut gemma in auro, sed que
in eadem consistentes semper in eadem parte
visdem videntur. Alie dicuntur erratice
que modo in hac modo in illa parte celi vi-
dentur. Et quoniam de infixis secundum ra-
tionem. Queritur utrum moveantur an
omnino careant motu et si moventur qualiter
moveantur. Sunt qui illarum motum asserunt
sed affirmamento ut in eo infixas ad ortum
et occasum referri. Alii dicunt eas per se mo-
tu moveri quia ignee sunt nec necesse aliquod
ethera vel in aere sine motu posse sustineri
sed semper in eodem loco et circa se moveri.
Ceteri dicunt eas de loco ad locum mo-
veri. Nullum tamen motum earum ab oculis nostris
sentiri quia tamen spacium in comparatione suorum circulorum
consumunt quam vita hominis que brevis est et
ad brevem punctum tam tarde ascensionis
comprehendendum non sufficiat. Et minus vero huic
sententie quia de loco ad locum moveantur
consentimus. Aliam tamen rationem quare motum
earum non sentiamus prenderimus que talis est. Pro-
prius motus discernitur vel per immobile vel per
minus mobile suppositum sentitur nunquam
vero per suppositum. Et idem aliquid movetur
vel si aliquod immobile vel minus mobi-
le videamus circa illud preterii vel appropinquare vi-
demus motum sentimus. Si autem aliquid
moveatur nec aliquod circa ipsum vel immo-
bile vel minus mobile videamus motus
non sentitur quia patet per hoc quod per mare in navi
a mari currente. Motus ergo stellarum per im-
mobile vel minus mobile suppositum sen-
titur. Nunquam vero per suppositum nisi per signa
et motum planetarum discernimus quia modo
sub hoc signo modo sub alio videntur.

Super predictas vero stellas nichil est
visibile. Et ideo quis motus earum pos-
sit discerni movetur ergo sed infixe dicuntur
quia motus earum predicta ratione non senti-
tur. In eodem firmamento quidam dixerunt
esse circulos quorum duo sunt visibiles
alii invisibiles. De visibilibus prius de-
inde de invisibilibus disseramus. Duo
igitur visibiles sunt galaxias id est lacteus circulus
galac enim est lac, et zodiacus circulus sive zo-
diacus. Et incipit galaxias iuxta septen-
trionem ex parte orientis et oblique per cancrum
et capricornum redit ad idem principium.
Dicitur autem sic propter nobilem splendo-
rem sue claritatis. Si quis vero condiscit
in illa parte celi nobilis splendor sit
desiderat Macrobium legat. Zodiacus vero
a capricorno per arietem ad cancrum ascendit.
De cancro vero per libram ad capricornum des-
cendit. Descendere vero et ascendere iuxta nostram
situm intellige. Hic in xii partes equa-
les per fluxum aque dividitur X signum. Quia
eis signamus in qua parte celi sol sit
et alii planete et qua crescunt et ad
quid debeant pervenire. Sed quoniam
illa signa nominibus animalium titulata
sunt ut aries taurus et cetera. Circulus qui
ea continet zodiacus dicitur. Zoe enim vero
animal est. Si quis autem nominum causas
querat Hyginum legat. Signorum vero ta-
lis est dispositio quia primus nobis est cancer
sed in nostro in te habitabili et torride
deinde leo oblique descendit. Post
virgo. Deinde libra consistens in medio
torride zone. Post tamen est scorpius
deinde sagittarius. Post eum est capri-
cornus a nobis remotissimus. Deinde
oblique ascendendo est aquarius. Post
ea pisces. Deinde aries in medio tor-
ride zone et libre oppositus. Supra
est taurus. Post gemini. Deinde cancer
et signum cuius mensis sit et quare lo-
quendo de sole docebimus. Nunc ab

X ut refert Macrobius divisum est quarum
unaquaque

circuli invisibiles sunt. Secundo notandum quod quatuor sunt duo
paralleli quorum unus equinoctialis di-
citur. Sed hic est qui per medium torride zo-
ne vadens per arietem et libram divi-
dit celum in duo emisperia qui dicitur
equinoctialis quia quando sol ad ipsum per-
venit equat dies noctibus. De quo in
sequenti dicemus. Notandum quod aliter dicitur parallelus
communis inter habitabilis et torride. Sed ter-
tius communis eiusdem et frigide. Sed quar-
tus ex alia parte torride communis torride
et alterius habitabilis. Sed quintus communis al-
terius habitabilis et frigide. Sed quia aucto-
ritas clamat in medio esse zonas duas
circulo in celo vel in aere sicut [illegible]
de se dicemus. Sed isti duo circuli dicuntur
paralleli id est eque distantes quia a medio id est
equinoctiali equaliter distant. Sed quantum
enim distat hic communis inter habitabilis
et torride tantum communis alterius. Sed similiter
communis inter habitabilis et frigide alterius.
Preter hos sunt duo coluri quorum principium
in medio septentrionis. Sed alter ascendit
inde per cancrum et descendit per capricornum
rediens ad idem, rediens ad idem prin-
cipium. Sed alter inde vadit per orientem et
arietem et reditur per occidentem et libram
ad suum principium. Sed ita in summo septe-
trionis se intersecant et celum in quatuor
quadrantes dividunt. Sed dicitur autem colurus
quasi colon [illegible] id est membrum bovis silves-
tris. Sed colon enim est membrum, urus est
bos silvestris. Unde sic per imperfectum. Sed ideo
quia imperfecti sunt, sed quia illa pars alia
ubi poli eorum intersecant inter nobis
videtur. Sed duo qui ad presens [illegible]
supersunt meridianus et orizon. Sed est orizon
ubi celum videtur cum terra iungi. Dicitur orizon
quasi finitor. Sed meridionalis linea
circulus dicitur linea designans illam
partem celi in qua sol existens equaliter
distat ab ortu et occasu. Sed isti duo cer-
tam sedem non habent quia per diversitatem

circumspicientium vel habitancium variantur. Sed hoc
non ether vel ignis qui per [illegible] rationibus
celum et firmamentum dicitur talis est. Sed cum
ignis sit levis semper [illegible] motu nec supra
ipsum sit quo ascendat ut ascendendo non
descendere potuit et hoc tenet nam eius est
et omnia inferiora loca ab inferioribus elementis
occupata sunt. Sed tamen quod inutilis sunt il-
lud descendit nempe descendendo terram in-
cenderet nec aliquid in ea vivere possit in
quo patet et habet motum continuum et continuum
[illegible] non occupando diversa loca, semoveri
partes alterius vicissim in eodem loco hic. Sed [illegible] vero
continuum sic [illegible] ab ortu ad occasum ad
ortum refert secum stellas [illegible] [illegible]
infixas. Sed [illegible] [illegible] terram volvat
non recto modo sed obliquo [illegible] habitabiles
volvi [illegible] per polos mundi patet. Sed est autem polus
stella immobilis [illegible] in hoc capite celi [illegible] (margin: hoc)
[illegible] linea intelligibilis de
polo ad polum per medium terre ducta circa
quam volvitur firmamentum. Sed [illegible] recto modo
volveretur firmamentum. Sed recto modo [illegible]
super terra alius subtus essent poli vel in la-
teribus terre. Sed [illegible]
duo celi et latus [illegible] partem et similiter ex alia
linea que dicitur axis obliquatur et terra
ipsam oblique volvit firmamentum et sic est.
Et quoniam [illegible] sententiam quecumque de
firmamento satis [illegible] planius [illegible]
[illegible] [illegible] de stellis infixis in eo
et de circulis et de motu eiusdem non tacuimus.
De planetis incipiamus et [illegible] a summo elemen-
torum incipimus. Sed a summo planetarum incipiamus.
Primus itaque planetarum Saturnus dicitur
in parte circulo zodiaci xxx annos consumens.
[illegible] [illegible] frigidus et hec stella fri-
gida et nociva dicitur esse. Sed de frigiditate
[illegible] [illegible] de nocivitate [illegible]
Stellam illam esse frigidam sic probaverunt
antiqui astrologi. [illegible] sicut solem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] alias
[illegible] [illegible] solito hoc contingit. Sed [illegible]

de Saturno

ad presentiam solis hoc non contingit. Questio etiam
quia planetarum existentium in eodem signo cum
sole reperientes saturnum dominum eorum tantum
frigiditatis esse. Sed dicet aliquis cum omne
corpus stellarum sit igneum sicut probat motus
et splendor, quomodo stella dicitur esse frigida
alia calida. Secundum illorum probationes rationum
quidam dicunt quod propinquitate aquarum con-
gelatarum saturnum esse frigidum. Sicut luna
est propinquitate aque et terre. Sed probavimus
cum aquas in superioribus esse congelatas non
posse. Sed alii quidam dicunt plures esse qua-
litates ignis que in quibusdam corporibus sunt
iuncte, in quibusdam divise. Verum ad mo-
dum quod est quoddam calidum igneum et non sple-
ndidum et aliud est splendidum et non cali-
dum. Dicunt etiam quod ignea non sunt calida nisi
coniuncta sint alicui spisse et humide materie quam
in suam substantiam transmutant. Unde si alicui
igni desit coniunctus spissi humoris, de-
ficit in eo calor. Hoc autem probant per so-
lem qui in equinoctialibus notum nobis est,
aer spissior magnum concepit calorem. In
superioribus vero propter aeris subtilitatem non
concepit. Hinc est quod sunt montes propter nives
ubi consistentes. Sed de hoc loquentes
de situ terre satis diximus. Volunt etiam
isti super lunam nullum spissum calorem esse
propter nimiam etheris subtilitatem. Nos vero
dicimus nomina qualitatum tribus modis re-
bus attribui. Vel per effectum, ut communiter
dicatur calidum quod efficit calorem etiam si
frigidum sentiatur. Vel per sensum, ut si aquam
bullientem dicimus calidam et si non valde
sit frigida. Vel per signum ut cum dicimus
sanum esse bene dormire sine difficultate
spirare. Cum ergo aliqua stella dicatur
esse frigida effectum deputetur quam-
vis ergo ipsa sit calida. Sed quia efficiat frigus
dicatur frigida. Unde quod saturnus cal-
cus soli minuit calorem per effectum dicitur
frigidus. Licet ipse sit calidus. Sed quia at

forsitan aliquis si corpora stellarum ignea
sunt. Unde contingit quod quedam effi-
ciunt frigus. Dicimus non in omnibus incre-
menti rationem sed in quibusdam reservatam
est ad creatorem. Plurimas possumus
inde rationes reddere quod diversa ignea pro
propinquitate et remotione magis et mi-
nus calefaciunt. Unde saturnus quia est re-
motior a nobis non calefacit. Etiam
Sol vero quia est propinquior terre magis sentitur
dicit calor. Vel dicamus quod saturnus aliqua
stella calida sit, sunt in ea alique qua-
litates nobis ignote quibus calor in ea
non potest descendere. Sed quia de medio pro-
ximus questionem nec omnia possumus
omnes scientiam tangere, dimittentes quid
pro solvenda hac questione possit inno-
tuit. Hec eadem stella pro frigiditate
dicatur nociva et maxime cum dicitur
retrograda. Unde dicitur in fabulis falce
desecta. Desectus cum falce plus nocet
recedendo quam accedendo. Post sat-
urnum est iupiter in peragratione zodiaci per
annos consumens. Hec stella benivola
est quippe ut temperata ipsius qualitati-
bus quod per contrarium eius per solem probatur
esse. Sed quoniam est media inter saturnum
et martem si constat in superiori absida
sui circuli vel inferiori temperat eorum no-
civitatem. Immoratur eius benivolentie
tia. Unde est quod in fabulis dicitur iupiter
patrem suum saturnum a regno expu-
lisse et saturno nocentiori factus malis
nocivitate ei aufert. Dicitur etiam
adulterando diversos genuisse filios
quia coniungendo se per diversa inter eius
efficit. Tercius est mars stella cali-
da et sicca et inde nociva in biennio
zodiacum peragrans. Sed positus inter
iovem et solem quia sunt stelle be-
nivole propinquitate mutat suam
nocivitatem in illorum benivolentiam.

Pyrois dicitur ignea quia calorem
et siccitatem ex quibus est annositas co-
ficit. calidi enim et sicci ciosi sunt. Se-
cundum platonicos vero venus est calida
et humida stella. Secundo est benivola
in anno secundum zodiacum currens dicitur ad-
ulterata eius natura quia existens in su-
periori abside sui circuli facta communia.
est marti minus benivola. Secundo ea lucon-
tic dicitur esse quia confert calorem
et humorem et in calidis et humidis
viget luxuria et enim [illegible] be-
ne dicamus quod plurimum loquentes de
homine exponemus. calidi et sicci
multum appetunt ex calore luxuriam sed
ex siccitate non sustinent effectum. Secundo et si
faciunt maxime eis nocet. Secundo frigidi
vero et humidi eius male appetunt sed sus-
tinent effectum. Secundo frigidi et sicci nec ap-
petitum nec effectum sustinent nisi raro.
Calidi vero et humidi et appetitum habent et
effectum maxime propter corporis potestatem ef-
fectus. Secundo hec eadem stella et hesperus et
lucifer dicitur. sed lucifer quando ante so-
lem videtur in mane. Secundo hesperus quando post
eundem videtur in vespere. Secundo est ques-
tio an in eodem tempore aliquando possit esse et luci-
fer et hesperus. Secundo dicunt quidam hoc esse non
posse. Secundo cum enim sit paris velocitatis cum
sole et fere in eodem spatio cursum suum
perficiens quo modo in una et eadem
nocte in vespere sequitur solem et mane pre-
cedat. Secundo immo quoque tempore aliquando precedit so-
solem et tunc est lucifer. Secundo in alio sub-
sequitur tunc est hesperus. Secundo alii dicunt
in uno et eodem tempore aliquando illud ante or-
tum solis videtur et post occasum
eiusdem. Non tamen precedit eum et sub-
sequi quod impossibile est. Secundo dicunt stel-
lam illam alteram esse solem unde dici-
tur videtur in vespere eciam si non sequi-
tur solem. dicitur in mane eciam si illud non
precedat. Secundo dicitur autem lucifer et esperus

in eodem tempore aliquando non quod precedat vel subsequitur
sed quia ante et post ex sui altitudine vi-
detur. Secundo alii dicunt vehementer mirandum
sed esse eiusdem coloris et quantitatis semper
propter solem certam. eius quod sic illud contingit
quod una precedit alia subsequitur. precedens
in vespere propter splendorem solis non videtur.
Sed subsequens post occasum eius apparet.
Contrarium autem est in mane precedens nam-
que videtur. Secundo sequens vero splendore dici oc-
cultatur. Secundo sed quia sunt unius coloris et quanti-
tatis una et eadem stella reputata fuit. Secundo
Quintus est mercurius fere in anno suum
cursum suum perficiens. eius quo dicitur ve-
nus adulterata quia quando est in inferiori
sui circuli abside qualitatibus suis se con-
iunxit. Secundo Sol est sextus. Secundum autem quosdam deco-
dicamus de statu et retrogradatione predicto-
rum dicamus. Secundo deinde tunc caldei et eorum seque-
ces disponunt solem esse in medio planetarum
super venerem et mercurium. Secundo Egyptii voco
quos secutus plato eundem solem disponunt et
suppositum mercurio et veneri. Secundo Dicunt quidam
quod est quedam pars in circulo omnium [illegible] ad quam
cum unaquaque pervenit sol facit eam vel
stare vel retrogradi. Secundo sed non dicunt quare
Nos dicimus eas numquam stare [sed in magna stare] et est sit
ignee nature. unde necesse est quod semper sicut in mo-
tu. videntur tamen aliquando stare ex arsis et
thesi i. elevatione et depressione. constat
enim inter omnes astrologos communiter de pla-
netis. aliquando plus solito remoti abeunt.
et tunc elevantur. aliquando plus solito descendunt
versus terram quod depressionem dicimus. Secundo eius ergo e-
levantur vel deprimuntur si certo modo hoc
fiat. utrum due elevantur sub eadem parte
signi videntur stare accedunt. Secundo in aut
recto oblique retrogradi videntur.
Huius elevationis et depressionis cau-
sa est. Secundo Sol cum enim sit fons totius ca-
loris aliquando plus solito desiccat
superiora et inferiora unde desiccata eorum

non sit

stellarum plus solito leuia ascendunt. Sed aut ad initium sui plus solito attrahat humorem plus solito humida et humida reddit ea unde plus solito descendunt quod aut dicitur stare astrologum est quia sit uidelicet. Deinde dicendum est cur taliter dicant solem quartum egyptii et plures sextum. Uere solem esse sub marcurio et uenerem iuxta lunam. Cum ergo luna sit frigida et humida, necesse fuit ut ei sol qui est calidus et siccus uicinus esset. Sed tamen uicinior solis frigiditatem lune contrarietate humiditatem temperaret. Nec enim uicina sit et inde illi magis dominatur si distemperata redderet. Tamen inter eam distemperata reddet tamen tunc luna proprio calet licet minus ostenditur et a sole accipiat ratio est ut fontis sui lumen sit subiecta sine medio. Sed quare tamen hec ita esse cum sit taliter quod aliter uisum est ex hoc quod dicemus. Sol et mercurius et uenus ita sunt equales quod se in eodem spatio temporis firmamenti plus minus ue cursus suos perficiat. Se ergo equales sunt illorum circuli. Sed iuxta quantitatem circulorum planete breuius uel prolixius tempus in peragratione zodiaci consumunt. Cum ergo se omnes equales sunt, cum in alio totus non potest continui sulcentur. Necesse ita quod secat superiores partes circulorum solis et mercurii plus exponendum de marcuriali quam de solari. Circulus uero marcurii superiori parte sui intersecat uenereum et inferiore solarem. Circulus autem solis superiore parte sui intersecat marcurialem et uenereum plus marcurialem minus uenereum. Sed quia facilius illabitur ad subiecta de septentrione ordine illam ostendamus. Cum igitur circulus solis ab inferioribus partibus illorum ambiat in ex feriore illis dicitur. Sed quia contingit aliquando quod sol currit per superiorem partem sui circuli et ille per inferiorem suorum

quod circulus ueneris inferiori parte sui intersecat

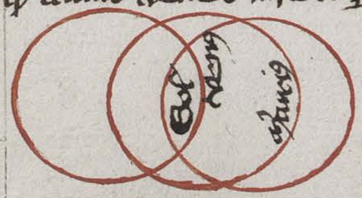

et tunc libet apparent. Sol enim non tamen obstruat subiecta tamen supposita ideo reputatur et sol illis superior. Sed iam ad tractatum solis transeamus. Sed quomodo et celum planete quemadmodum et sol mouentur de motu solis loquimur ut filia de aliis intelligantur. Generalis ergo sententia fuit omnium philosophorum fuit firmamentum ab ortu ad occasum uolui. Solem uero et alios planetas contra motu ab occasu ad ortum moueri. quod ostenditur ordine per signorum dispositionem. Cum uero medio celi est in illud et oriente est thaurus. Deinde geminitem post eam. Sed cum eundem et occidente sunt pisces post aquarius. Deinde capricornus ut in hac figura.

scilicet cum aries sit sit positus quod quando

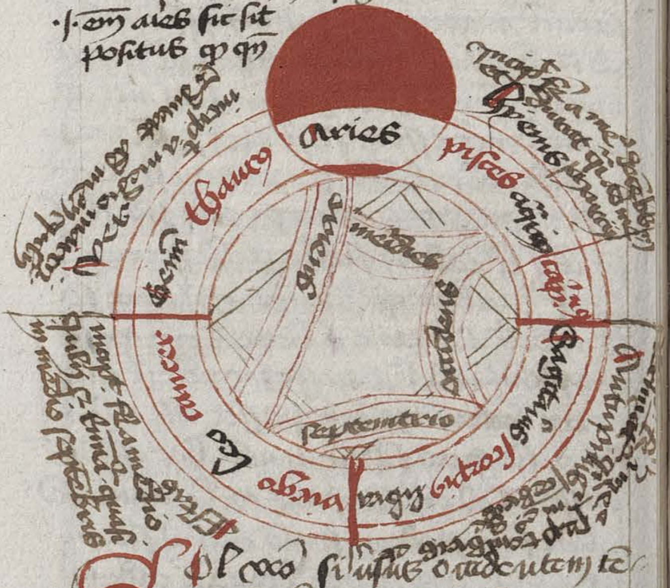

Sol uero si inferius occidentem tendet de aliete insignum uersus occidentem positum transeat simpliciter. Deinde inter cum ergo insigna uersus orientem posita de aliete transeat. Sed tamen de uerde in certo sine dubio mouetur ab occidente in orientem. Subiectum credatur ita esse cum firmamentum ab ortu in occasum uoluatur si planete similiter mouerentur tamen esset impetus quod in hoc nichil stabile ualet nullus posset

sint ergo rapido motui obviantes et im-
petum illius temperantes in contrarie-
tatem motus retorti sit. Sed quamvis con-
tra firmamentum desfantur firmamentum
tamen defert eos sicut ad occasum et inde ad
ortum sicut si aliquis consistat in navi cum
que navis currat et moveat inde tamen
a navi quocumque vadit defertur non tamen
a contrario motu quiescens. Ergo tamen
paulatim vadunt ad orientem naturali
cursu contra. Sed ad occasum et ortum al-
terius impetu est. Theophilus dicat hoc
esse non posse. Cum enim sol non sit de
stellis inferioribus in firmamento qualiter
ab ipso refertur. Si enim aliquis con-
tra navem est quomodo a navi refertur.
De eo vero quod vadit ad signa in suo o-
rientem posita dicat sicut videtur. Sed
non sit esse. Sed cum enim ut firmamentum
et sol naturali motu ab ortu ad occasum
tendant ita quod sol sit sub prima parte
arietis. Quia firmamentum aliquibus ve-
locius est sole transit eum in tricesima par-
te eiusdem signi. Sed cum ergo sol venit ad
ortum non illa parte signi qua ante
videbatur supra solem videtur sed pos-
terior. Et ita per singulos dies transe-
undo videtur quod contra ad signa pos-
teriora eum transvadit. Interim et per
quolibet probatur per lunam. Sed cum enim tamen
sit luna ad septentrionem non tamen
si nubes super ipsam transeunt quando tran-
seunt lunam videtur quasi ad posteriora
currat. Sed quia priori sententie doc-
tissimi omnium philosophorum consentit et ra-
est illi concordamus. Sed contra hec
quod ille dicit solem a firmamento non
posse referri cum in eo non sit et si
possimus dicere quod in firmamento in-
veniam sententiam quod dicimus firmamentum
notam ethicam. Et dicimus et si
non sit in firmamento tamen posse referri
ab eo. Et enim in ordine de navibus

probatur per manicam si aliquid leve in tota na-
vem sit impetu illius refertur et si ad
ea non sit. Ergo tamen sol levis et igneus sit
natura a firmamento certum si in eo non sit
potest referri. Movetur ergo sol et alii plane-
te ab occidente ad orientem. Non recto
modo sed oblique modo scilicet descendendo ad
australia modo ad borealia secundum predictorum
signorum predictam dispositionem. Sed diceret ali-
quis que necessitas sunt quod sol oblique et
non recto modo movetur. Respondemus
magistrum ut ostendamus quas diversita-
tes (obliquitas) incando operatur. Et memorati .i. a
capricorno incipientes. Sed ergo sol intrat
capricornum quod contingit in medio septembris.
Semper enim sol in medio mensis intrat
signum et in medio sequentis exit ei quemadmodum
si attribuitur in qua illud sol intrat et
sic remotissimus est a terra habitabili.
Illa frigore constringitur terra enim et aqua
naturaliter frigida sunt nisi a sole calefiant.
Tamen eum non sit quo incalescat aer sicut
splendore solis vel calore spissatur in nu-
bes que dissolvuntur hyemes in pluvias
unde fit quedam varietas temporis que dicitur
hyemis. Est enim hyems frigida et humida.
Extenditur quousque sol transeat aquarium
et pisces quorum primum intrat in medio ia-
nuarii. Secundum in medio februarii. Con-
stat ergo hyems in tribus mensibus et hoc
est unum de quattuor anni temporibus. In hoc
constringuntur a frigore pori superfici-
e nec potest calor evaporare qui rema-
nens intrinsecus radices herbarum et arborum
nutrit quod intus obtinent per plantas.
Incrementum autem non consequitur quia nec
calor nec humor quibus est omne in-
crementum per constrictionem frigoris potest as-
cendere. Sed unde gelu. Unde nives
unde grandines unde pluvie unde to-
nitrua et fulmina contingant in sequenti a-
cris dicemus. Huic tempori consimilia
sunt aqua flegma etas decrepita hec
etiam frigida et humida sunt. In eodem

hyemes

melius iuvenes, peius decrepiti.

melius se habent colerici, peius flegmatici. Pessima est infirmitas que est ex flegmate ut cotidiana febris. Minus mala que est ex colera ut terciana. Utile est in eadem augmentare cibos. Pori enim hyemali tempore constringuntur ex frigiditate, unde calor intus remanens plus consumit. Convenit igitur interiorem desiccationem oportunam esse infundere exteriorem refectionem. Unde est quod apud antiquos de hyemis pigmentis pingebatur et ventus ab [illegible] paludes spiritus vocavit. In eodem bonum est uti calidis et siccis. Cum ergo sol ascendendo usque ad arietem pervenit, in medio quidem marcii, incipit ver, nec nimis remotus nec nimis propinquus est, ut pote in medio torride zone positus, unde aer nec habitabilis nec nimis calidus nec nimis siccus nec nimis humidus nec nimis frigidus, sed in qualitatibus temperatus. Isto tempore pori sunt aperti et evaporant et fumus humidus qui proditus herbarum et arborum ascendens confert eis augmentum et vegetacionem. Unde quidam inclusis huius temporis dicitur aprilis quasi aperilis, quia tunc terra aperitur in flores. Est quod proprium huius temporis inconstans sit quod modo pluviosum convenit hyemi, modo siccum convenit estati, modo eadem racione calidum modo frigidum. Unde est quod in marcio sepe homines infirmantur, quia corpora humana apta sunt ex calore et statim corrumpuntur ex subito frigore. Item si aliquis in hoc tempore se conservet tardius in eo tamen in alio infirmitatem incurreret. Hic subiciet [illegible] quod est quod si aliquis incidit hyemem in aliqua infirmitate non tam cito sepe moritur in hyeme quam in vere. Item infirmitates oriuntur ex malis humoribus per membra se diffundentes; ex frigiditate hyemis constringuntur humores nec possunt diffundi. Et ex calore autem veris membra dissolvuntur humoribus

que discurrentibus per membra suffocatur homo et moritur. Ex hoc tempore incipit ab ariete extenditur donec sol est in tauro et geminis, scilicet a medio aprilis usque medio maii. Huius tempori consimiles sunt aer, sanguis, puericia, quia calidi et humidi sunt. Unde se melius habent melancolici, peius sanguinei, melius senes, peius pueri. Pessima est infirmitas que venit ex sanguine ut sinocha. Minus mala ex melancolia ut quartana. In eodem est convenientes uti frigidis et siccis. Cum autem sol usque ad cancrum ascenderit ex proximitate sua terram incendit, unde estas est calida et sicca, que incipit in medio iunii quando sol intrat cancrum et extenditur donec sol est in leone quem intrat medio iulii et donec est in virgine quam intrat medio augusti. Huius temporis est herbarum et arborum radices desiccare. Consimile est igni, calori, iuventuti. Hec enim calida et sicca sunt. In eadem melius habent flematici, peius colerici, melius decrepiti, peius iuvenes. Pessima est infirmitas que venit ex colera, minus mala que venit ex flegmate. In eodem est utile uti frigidis et humidis, augmentandum est potus, minuendus cibus. Cum enim ex calore apti sunt pori corporis evaporatur calor naturalis corporis, non ita bene digerit cibus. Sed quia potus cito transit in sanguinem sumendus est. Hic oritur questio. Cum iste diversitates a predictis temporibus ex propinquitate et remocione solis habeant contingere, sole enim in leone existente in leone tantum distat a terra habitabili quantum existens in geminis, in virgine quantum in tauro, in libra quantum in ariete, quare in aliis temporibus operetur calorem et humorem, in duobus istorum calorem et siccitatem, in tercio frigiditatem et siccitatem. Cui respondendum est quod existens in hiis vernalibus ex hoc quod propinquus est operatur calorem ex veri-

hyemis precedentis operatur humorem.
Sed quando in leone et igne ex propinqui-
tate operatur calorem. Sed quoniam
ex calore estatis et veris iam humor de-
siccatus est. Unde est quod tempore estatis
calor viget solus sine humiditate unde
autem tempus calidum. Sol vero est in
libra quia iam omnino desiccatus est
humor et consumptus calor. Sequitur
autumpnus frigidus et siccus. Nam quo-
modo partitus habitis nimis humorem ut ra-
dicem et cetera colliguntur ex nimia
siccitate estatis et autumpni naturis.
Incipit autem autumpnus in medio sep-
tembris sole intrante libram durat
dum sol est in scorpione et sagittario.
Hyemis quoque incipit in medio octobris
usque in medio novembris. Assimilantur
huic tempori etas melencolia. Senectus
quia frigida et sicca est. Unde melius
se habent sanguinei, peius melencoli-
ci, melius pueri, peius senes. Pessi-
ma est infirmitas que nascitur ex me-
lancolia. Communia mala que ex sanguine.
Hoc enim generaliter dicamus in omni tempore an-
ni pessima est infirmitas que fit ex
humore simili tempori. Sed qualitatibus
enim temporis augmentatur materia morbi.
Minus mala que fit ex humore tempori
contrario. Minuitur enim qualitate temporis
materia morbi. Unde eodem est volu-
tu (?) calidis et humidis. Sed inequaliter
est hoc tempus ex vicinitate precedentis
estatis et subsequentis hyemis. Ideo
quando et siccus frigidus tunc humidus
indiscreti homines putant. Sed hic
oritur questio similis precedenti. Cum
sol existens in scorpione tantum dis-
tat a nobis quantum in piscibus. Et in
sagittario quantum in aquario. Quare
alias operatur in illis qualitates ali-
as in istis. Solutio solito facilis est.
In precedentibus nempe in scorpione et
sagittario quia ex estate desiccatus
est humor tamen sol medium tenet (?).

torride est frigus et siccitas. In istis a-
lias quia similiter est sol remotus est frigi-
ditas. Sed quia iam diu deficit calor et
aera desiccat paulisper spissatur aer in
nubes et fit tempus humidum. Sed minus quando ut
predictum hyemis sit frigida et humida.
In principio tamen est magis frigida minus hu-
mida. In fine magis humida minus frigi-
da. In medio equaliter. Ver autem in principio
magis humidum minus calidum. In fine ma-
gis calidum minus humidum. Sed in medio
equaliter. Estas vero in principio magis cali-
da minus sicca. In fine vero magis sicca mi-
nus calida. Sed in medio equaliter. Autump-
nus in principio magis siccus minus frigidus.
In fine vero magis frigidus minus siccus. In
medio equaliter. Notandum est vero quod
quamvis iste sint 4or temporum proprietates communiter
accidentes tamen variantur ut stante sole in hy-
emalibus signis aliquibus calidus et siccus
planeta sit ut est mars propter naturam ca-
lidam et siccam. Similiter si in estate cum sole
aliquis frigidus et humidus plus solito
frigida est et humida. Ideo prudenti medi-
co semper providendum est que signa obti-
neat sol et quis planeta cum eo sit in eodem
signo ut sciat qualis futura sit estas et
alia tempora ut contra futuram qualitatem
presto sit medicamine. Sed quare has diversita-
tes operetur sol oblique ascendendo et de-
scendendo. Videamus quid mali seque-
retur si recto modo semper moveretur et dicit
nullus dubitat quod si semper ita propinquus
nobis moveretur ut est in estate semper
estatem haberemus nec aliquid crescere
posset. Similiter si semper remotus ut est
in hyeme rigor frigoris semper esset nec
ex terra fructus et herbe nascerentur. Sed
diceret aliquis si ita se moveret ut in ae-
tate quod equaliter distaret a nobis semper
temperiem faceret. Verum nec aliquid mali
inde proveniret. Nos vero contra dicimus
pessimum malum inde proveniret. Aliquid

no

solo

cum terra inter contrapet ut in hyeme nec
consequitur si aliqui nascuntur ad maturitatem
tendit. Sine quibus modis nostris nutrimentum
vivere non posset. Et quoniam de naturali mo-
tu solis et de eo quem agit oblique ascen-
dendo et descendendo satis docuimus. Et
de hoc quem agit relatus a firmamento di-
camus.

Cum igitur sol naturali motu ab occiden-
te ad orientem contra firmamentum
nititur. Cotidie tamen cum firmamento ad occa-
sum rapitur. Et postea super terram agit
splendorem qui dicitur dies. Sub terram
existente eodem in superiori parte est obscuri-
tas que nox vocatur. Attendendum quod duplex dies
alius naturalis alius usualis. De naturali ergo
prius. Deinde de usuali dissaramus. Naturalis
vero dies est spatium xxiiii horarum continens
usualem diem et noctem. Unde dicimus
xxx dies esse in mense et tamen ita sunt dies
et noctes. Quem in quatuor partes diviserunt
a nona parte noctis usque ad tertiam diei u-
sualis calidum et humidum dicentes esse. A tertia
diei usualis usque ad nonam calidum et sic-
cum. A nona eiusdem usque ad tertiam noctis
frigidum et siccum. A tertia noctis usque ad nonam
eiusdem frigidum et humidum. Unde contingit quod
quedam infirmitates in diversis partibus eius-
dem peiores et meliores secundum predictam varia-
tionem de temporibus se habent. Usualis vero dies
est spatium quo sol ab ortu ad occasum
refertur. Quem ut naturalem in quatuor mo-
dis diviserunt. Prima enim parte illius sol
rubet. Deinde splendet. Postea calet.
Ad ultimum descendit et tepet. Unde et

phebo

quatuor equi febo attribuuntur in fabulis nomina
predictis proprietatibus convenientia ab ...
Primus nempe dicitur eous id est rubens.
Secundus pyrous id est splendens. Tertius lampos
id est ardens. Quartus philogeus id est amans terram.
In istis usualibus diebus tres anno contingunt
diversitates. Aliquando namque sunt equales noc-
tibus. Aliquando prolixiores. Aliquando bre-
viores. Harum diversitatum hec est causa

Cum solis ex transibus signis ... tumor
est qui est in medio torride zone inter
nos et quem positus aufert nobis ne
illud cito videamus. Et causa est quare
cito ab oculis nostris aufertur. Unde bre-
vis est splendor super terram apud nos
et sic breviores dies. Eclipsi a(utem) umbrarum
inde longa nox. Hinc quando est in cancro
et in aliis estivalibus, et est tumor eum
tunc non capitur cito in mane videtur et tar-
de ab oculis nostris aufertur. Unde plurimus
est splendor super terram et brevis tenebra.
Eodem vero in ariete vel in libra existente
quia equaliter distat a nobis equaliter
super terram et sub terra est. Unde est equa-
lis splendor et equalis obscuritas.

Enumeratis effectibus solis tam naturali
motu quam particulari. De eclip-
si eiusdem dicamus. Cur et quomodo
et quo tempore contingat. Cum aliquo
tempore contingit solem esse in medio
zodiaci. Et in loco eclipticus dicitur.
Luna vero sub eadem sit esse posita quod
si linea ducatur recte per medium sola-
ris lunaris corporis. Sic tunc luna
facit radios solis ... nec ad terram
obiectu lunaris corporis possunt des-
cendere. Unde est quod nunquam nisi in ...
die lune hoc contingit. Sed quotiens
hoc contingit ita contingit. In
enim tricesima die luna sit ita
supposita soli quod altera sit aliquantulum
... ...
... luna solis ... et descen-
sum radiorum nobis aufert hoc modo.

Eclipsis Solis

Sed quia de sole proposse meo dys-
serui nunc de luna deinde dissera(m).
Luna igitur corporum iniquitate licet et aque
spissius habet corpus quam cetere stelle tamen
non habet proprium splendorem et calorem
sed a sole accenditur. Sicut enim proprium ha-
bet splendorem et calorem cum vicina
sit terre et per singulos menses ascen-
dat ad cancrum et descendat ad cap-
ricornum per singulos menses estivum
calorem et frigus hyemis in terram
agit. Cuius continuus inequalitati-
bus nichil vivere posset. Cum igitur
calore et splendore a sole tamen supposito
illustratur non tamen semper equaliter
sed modo novilunium modo plenilu-
nium sine [illegible]. Unde ergo hoc totum magis
videamus nos. Dicunt quidem quod quando
est supposita soli in eodem signo pri-
mo splendore solis ita obscuratur ut
posse apparere. Unde ad plus removetur
a sole maior de ea splendor apparet.
Tanto illi propinquior est minor. Sed
si inde quia propinquior est minor in ea
splendor apparet et quanto maior remota
apparet. Sed in parte opposita soli non plus
apparet splendor. Sed ergo primo appa-
ret ex supposita parte solis falsa videtur
illorum sententia. Nobis vero videtur quod
omne luminosum corpus suppositum alicui
obscuro in opposita parte sui iacit vm-
bram in parte supposita sui splendorem.
Cum ergo luna quam ut predximus naturaliter
est obscurum soli est supposita in parte
sui i. superiori solem ponit splendorem.
In opposita vero parte sui i. inferiori in terram
iacet iacit umbram unde a nobis luna
non videtur. Sed quando elongatur a sole
incipit pars splendoris ad modum
cornus apparere dicitur monoydes. Quando plus elongatur a
sole plus splendoris descendit. Ita
quod in septima die dyathomos i.

umbra ascendit et est. Post septimam
divisa per medium videtur. Et est novum quod
quanto splendor descendit tanto die usque
ad quartadecimam et amphicirtos i. minus
plena maior dimidia. Quarta vero de-
cima die quod per dyametrum a sole omnino
te ipsa orcatur iam tota umbra ascen-
dit et totus splendor descendit. Hic
est panpillenos i. plenilunium. Post
ea vero incipit propinquare soli et umbra de-
scendere splendor quoque ascendere. Unde desi-
cit ex parte media splendor. Et fit primum descen-
dens amphicirtos. Deinde dyathamos.
Deinde monoydes. Hec omnia aptiora erunt
tali signo ante oculos posito.

[illegible] Solis et lune

Eclipsis vero lune talis est ratio.
Sole et luna in opposita ecliptica li-
nea sic dispositis quod est in inferiori cum sp(h)era
lune in superiori. Ita vero in medium medio
sit. Quod si linea directa descenderet
a medio lunaris corporis transiret per medium
terrestri corporis et solaris et ad hunc modum
tunc tumor licet impositus aliquibus digitis
umbram sui usque ad ipsam lunam. Unde ra-
dii solis eam non possunt attingere. Patitur
quod eclipsim. Donec manendo se tumore
transierit et splendor in ea incipiat apparere.
Unde est quod non deficiat nisi in quindecima
quia tunc est soli opposita. Non tamen semper
quindecima hoc contingit. Sed quando contingit
in ea contingit. Unde ergo in omni non contingit

dicitur. Sed cum hoc contingit ex figura
umbre tercia species umbre, que ex ali-
quo rotundo corpore opposito splendido et eius-
dem figure fuerit procedit. Omnis ergo talis
corporis umbra vel est chylindroides, vel
calathoydes, vel conoydes. Et est
chylindrus longa figura et rotunda equalis
grossitudinis nec per lineas in summo coniungens,
unde dicitur chylindroydes umbra que
talis est figure, que fit quotiens lucidum
corpus et obscurum eiusdem sunt quantitatis ad
hunc modum.

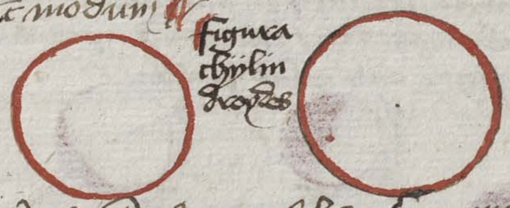

Figura chylindroydes

Cum igitur autem corpus solis et terre equalia
non sint, quippe cum sol octies maior sit terra,
umbra terre chylindroides esse non
Cum ergo corpus solis et terre equalia non sit
quippe cum sol octies maior terra sit, umbra
terre chylindroydes esse non potest. Et chalan-
thus vero figura est ab acuta in latum ten-
dens, unde chalathoydes. Quare huius-
modi figure umbra sit, quomodo lumi-
nosum corpus minus est obscuro ad hunc mo-
dum. Sed figura umbra terre calatoydes
esse non potest, quia sol maior ut probatum a
nobis est terra. Conos vero est figura
a lato in acutum tendens, que fit si luminosum
corpus maius sit obscuro, ut monstrat sub-
iecta descriptio. Igitur quia solare corpus maius
terra, umbra illius est conoydes. Cum ergo
sol et luna ut predictum sunt descripta cor-
pus umbre terre tali modo ad lunam
tendit, eam, ... nec radio a sole
accipit, donec conum umbre transierit. Sed qui-
a aut quantitate ... luna non sit sit disposita,
sed alta aliquantulum versus septentrionem
alter versus austrum. Conus umbre terre
... non certo modo ad lunam dirigitur nec
eam ... iuxta illam est ad hunc modum.
Ideo non eclipsis lune contingat et quare
non in singulis mensibus. De umbra et

in medio eius semper videtur. Sed quod
nobis enim videtur dicamus. Sed cum luna
frigida et humida sit, quamvis a sole
illuminetur, naturalis obscuritatis in a-
liqua parte sui retinet, que ibi sit
apparet. Sequuntur capitula.

Et si studiis docendi occupati
spacium parvum ad scribendum habeamus,
quoniam tamen multas vestes per hec
absidentes, et cum particulis abscis-
sis totam sibi eam fecisse credentes,
abisse cognoscimus ... temporis re-
clamatis ... nec nuda remaneat

Exposito generali modo de omnibus. De aere illi...

Particulas abscissas stilo interpunctantes consumimus. Porro igitur moribus invidie nos subiacet. Est autem odium est periculum et nosse et habere. Sed quoniam ut ait quidam insciens: Invidia nichil peius est. que contemnens ipsum auctorem reddit contristatus animum suum cruciatus. Invidia siculi non invenere tyranni maius tormentum. De tormento illorum tunc. Et sic de multis moribus venenatorum non dubitantes quasi catorie per cestum. Libet voritatem sententias rationibus divisis ut lingwis physica ad sequenti tractatus. Et quoniam de ethere et ornatu eiusdem nobis visa sunt modo illi quanto et subito dotemus que et ... illo contingant ostendentes. Aer igitur a luna usque ad terram qui quanto est terre propinquior tanto humidior et spissior. quanto remotior tanto siccior et splendidior. Hic tamen sit suppositus soli. ex eo calorem et lucem accipit. Sed quoniam sol terminos torride zone non excedit. illam partem aeris ex vicinitate accendit. Remotas vero ex parte sui caloris relinquit. Similiter ex vicinitate terre et aque frigide. Posite vero a medio ex utrisque intemperie hinc et illinc temperantur. Sunt ergo in ethere due diversitates que ab antiquis due zone dicte sunt. non ut quidam existimant secundum ... ibi nempe sunt omnia immutabilia. et illic nulla est contractio. Licet enim ibi sit ether id est ignis dicitur torpa quod stellarum ignea vero in aliqua parte non est frigus. Sed secundo istas auribus physicorum excessere qui duas zonas vel celo esse pronuntiant ut Virgilius. Quibus tenent celi zone. Continet hec gemina eius defensione. Prima est aer et sepe vocatur celum. Unde dicitur aves celi. Secunda est aque. due partes aeris i. due partes etheris supposite sunt. Vocatur ... pars etheris. nomine partis aeris sibi subposite. Dicatque pars supposita frigide frigida. inquinus nullum ibi ... frigus sit pars supposita torride torrida. non quia in ethere parte aliqua sit fluor calor. Est enim superior igne ita subtilis. ut aliquid accende non potest. Ideo humido et spisso se misceat. Hec sunt eedem diversitates quod ad supposito vetera sunt. Qualitates quippe aeris terram subiectam inficiat. Sunt ergo due zone in aere. due in terra. Quarum ergo inhabitabiles. Sed nunc dissarum ostendentes que in eo et unde sunt diversitates a pluvia. que est in omni tempore anni quibus incipiamus. Pluvia igitur taliter diversus est. Calor namque spissus fumum evaporat et humidum qui dum ascendit minutissime gutte se devolvunt que longius quo grossiores et graves sunt cadunt. Sicque pluvia. Aliquando vero aer ex frigiditate terre et aque spissatur. Versusque in aque substantiam que calore solis ut glacies ab igne dissoluta cadit per minutas particulas. Aliquando vero ad incitamentum sui caloris solem attrahere humorem contingit. Et quod de illo liquoribus ... ignea transit substantiam. Sed quod vero graviter cadit deorsum. Unde post calorem acutissimum videmus contingere pluvie inundationem. Habet autem questionem id quod sit ignis tendere sursum. Unde est quod radii solis et calor ad terram tendunt. Ad quod dicimus quod sol est ignee nature non quod sit ex sole igne constet. Sed quia in eo dominatur. Cum dicimus enim corpora stellarum ex quatuor elementis esse facta dominante tamen igne. Sed id ergo consistit ex quatuor elementis quamvis igne dominante quod in eo ex aqua et terra est ad similia scilicet ad aquam et terram tendit. Sed quia a calore fonte procedit secum defert aliquid caloris quo terra et aqua calefiunt. Et quoniam est terra calor ascendit. Calor qui predicto modo descenderat reascendendo secum aliquid humoris elevat. quod ebulliendo in sui substantiam transmutet. Si ergo proprie volumus loqui dicamus quod sol humorem sursum elevat non attrahit. Ideo quia sol dicitur calor quia sit sibi subdita tale

q°

Solo

faciat ignis vero superior non. Licet enim ignis sit
elementum non quod elementis sit [illegible] in mco
quod ad inferiora descendat. Unde vero est quod
pes aeris et etiam soli subdita sit funda, et re-
mote aut frigide et si sunt ethici subiec-
te. Si nunc dicat aliquis: Nonne ignis
obiectus est calidus est. Cum dicimus non
nisi humido et spisso incipiens. Et igitur quod
super liquida sit ignis non est ibi suo defi-
cit enim humida et spissa materia que accendit.
ignis neque frigus neque obscuritas. Sed
longe et continue splendor neque mutabilitas.
Sed dicet quod aer aut impossibile est igne non
calere. Dicimus aerem ibi esse locatum debere
inferiori igne qui semper aliam spissematice
est proximus numquam calare desinit vel
quod dicit ignem semper calere non actualiter sed
naturaliter. Dicta causa est pluvie, venti vero
elevantes humorem de stagnis et fluminibus
et lacubus. Unde est quod rane et multi
pisces cum illis nisi sit decae cadere. Cum
enim predictum aqua a vento subtollatur
contingit quod rane et [illegible] et pisces secum
elevat quibus quodam [illegible] descenden-
tibus stupent ignorantes. Nullum ergo
tempus tam immune est a pluvia.
Quoniam natura vel fumus humidus evaporat
vel aer quod frigiditate spissatur vel humor
calore vel vento elevatur. Hec pluvia cum
plus solito spissata quodam nimio calore decoqua-
fit ad modum sanguinis rubea et spissa. Quod
videntes ignorantes physicam dicunt san-
guinem pluere. Unde verisimile deum esse quod
ante finem huius mundi gutte sanguinis cadent
quod tamen debeat questione [illegible] ut ait scriptura
que dicit: Ignis in conspectu eius ardescat
et alia. Et venire est etc. Aque quod calore in
nubibus suspense quod fervore spissabuntur et in-
tense rubescent fient ad similitudinem sanguinis
cadent et quoniam de pluvia sub tempore arcus
de stelle et nubibus apparet. Unde constat
et unde in eo tot colores dicamus. Licet enim
ut predictum calor solis humorem elevat vel
fumus humidus evaporat aqua de nube ut de
vitreo vase a splendore solis redunt et
ubi est tenuior et calidior ubi spissior
[illegible] ut virgo. Unde est quod arcus ille

numquam nisi in opposita parte solis relu-
cet. Sol enim vitreo seu eius splendore
ita irradiatur quod diversi in eo colores non
apparent. Visis quod causis pluviarum
et arcus de quibusdam dicamus. Licet ergo
predicto modo humor elevatus contingit
sepe esse in superioribus ventum frigidum
et statim qui guttas aque quod frigiditate
congelatas transmutet causa in lapi-
dem substantiam. Et quia gutte aque ro-
tunde et rotunde sunt quod potest probari pro-
funda foramina que agunt in lapide assi-
duitate cadendo, grandines rotundus descen-
dit. Nives vero fiunt si partes congelantur
predicte gutte antequam grosse sint spissa-
teque congelantur. Sunt subiacent cum in
estate grandines sepe contingat, quare in
eadem tota in [illegible] moveam numquam nives
contingant. Contra hoc dicimus in esta-
te humorem quod calore altius elevatum elevata
de quo guttas in volumine que grossiores fiunt
frigore congelate grandinem gignunt. Sed
in hyeme vero frigus ita citum est, contingit
guttas aque antequam grosse sint sunt quod fri-
giditate temporis constringit et de nive trans-
mutari. In estate vero quia grosse et spisse
sunt non congelantur numquam quod in estate
estate et si in ea sepe sit grandines. De to-
nitruis vero et fulminibus videndum qualiter
contingant dicamus. Fumo igitur humido
ut predictum ad superiora ascendente cum
ad summum aeris pervenit quod ponderatione
humoris [illegible] [illegible] aeris cum partes
se ad modum undarum aque sibi occurrunt
fragorem tonitrui faciunt. Ex motu vero
aer calescens cursu igneam substan-
tiam concitato et cum sit fragore
fiat. Talis tamen ad nos pervenit quia ce-
lerior est visus quam auditus. Cum sit predictus
[illegible] quod fumo humido spissato predictus concre-
gat impetus. Tamen si ascendit sursum
est fragor sine fulmine. Si autem impetus
ille deorsum tendat tamen tantum non sit quod
usque ad obstaculum pervenit, non est ful-
men. Cum vero usque ad obstaculum pervenit
obstantia findit. Sed quia proprium aeris
est tendere sursum nulla materia contra

[illegible] ignis tamen tam non est de in alto elevatus

Cum autem non sit humor ex motu et siccitate ignescit scilicet fulmine urens

incenditur redditur spissos et recolligit ignes. Si vero inhabitat in inferiori parte aeris multus sit humor aer existens in illo impetu igniendo potest scilicet lumine fundere non urens. Est ergo fulmen per aeris collisionem aliqua usque ad obstaculum cum impetu descendens. Tonitruum vero est parum [struck] aeris sibi ad impetum occurrentis sonus. Coruscatio vero est per aeris competu ignita et splendens. Non est lapidea substantia ut quidam asserunt. Si enim lapidea esset substantia non huc et illuc discurreret nec sursum resiliret [blot] vel aliquem feriret carnem et ossa comminueret. Ideo fulmen sepius alta ferit feriunt quia vel ab alto oblique descendit alta reperit. Sed quia tamen est sententia quorundam a fulmine esse lapideam substantiam ne ex ignorantia vel in iudicia naturas se vindicant vel tacuisse vel breviter exponemus. Dicunt isti quod cum fumus humidus ad superiora ascendit vel eo aliquid elevatur terre substantie quod ex calore solis in lapideam spissatur substantiam continet et incontinenti [struck] de nubibus donec cum impetu aliquo nubes dividunt. Unde lapis ille impulsus altum aliquid perit et hic subiacet aliquibus. Sed cum in omni tempore cum fumus humidus ut pluries ascendat quare non omni die contingunt fulmina et tonitrua. Dicimus quod et si ex fumo humido ascendente licet sicut non fiunt tamen inde donec ad summum aeris pervenit quod per simile maris potest probari. Sicut enim mare ex fumo terre ascendente in fundo commoveatur ex spissitudine tamen non potest huc et illuc impelli. Sed cum usque ad summum motio illa pervenit huc et illuc undique impellunt scilicet tempestas. Et quod vero a fundo maris tempestas incipiat ex hoc potest probari quod foras undas agitantes ante tempestatem videmus ut aiunt plurimi. Nautae sunt dormientes nec quod ex fundo maris dormiunt. Sic fumo tamen ut plurimum fundum maris commovente ex citati ad summum ascendunt. Et videntes nautae ex principio certi et fide probata nautae tempestatem futuram predicunt. Et tempore magis incipit tempestas in fundo. Simile vero est in aere. Dum enim aer inferiores partes optinet fumus ex spissitudine non potest huc et illuc impellere aerem. Sed cum ad summum pervenit huc et illuc ex labilitate eiusdem impellit scilicet tonitrua et fulmina. In hyeme vero et si aer spissus sit non est tantus calor quod spissus fumus usque ad summum possit erigi. Nec etiam in nocte. Remanet ergo in inferiori parte aeris ventos et pluvias gignit. In estate vero cum est maximus fulgor usque ad summum elevatur scilicet parum aeris diversa materia. Unde contingit fulmina et tonitrua. In autumpno vero quod est frigidus et siccus nec est humor qui elevetur nec est calor qui elevet. Eodem anni tempore videtur stelle nulla cadunt aliquando cadere. Cum enim ignee sunt nature et supra locum stellarum sit aer [struck] numquam ad terram descendunt in terram est maxime fruitur et si ex remotione pute videre. Si aliqua ex illis caderet totam terram vel maximam partem eius occuparet. Ergo non cadunt sed cadere videntur. Sepe enim in superioribus aeris est ventus et commotio et si non sit in inferioribus ex ea commotione aer ignitus et splendens per aerem discurrit. Cum vero iuxta aliquam stellam splendorem incipit suo splendore visum illius stelle nobis aufert. Videtur ergo quod illa stella cadit. Sed dicet aliquis. Et unde ergo quod stellam postea non videmus. Huic dicimus [blot] esse necesse. Sicut enim ut plurimum aer ignitus discurrat aer spissior et inde tardior subsequitur qui inter nos et stellam aufert ~~sed antequam fuscat~~ illam vel positus visum eiusdem nobis aufert. Sed antequam fuscat et stella appareat firmamentum quod semper occasum tendit stellam illam ad ulteriorem secum detulit. Unde apparet quando alio tempore ante eam videtur alia stella reputatur. De cometa vero que diminutione impariter apparet hoc sentimus quod stella non est quia nec de inferioribus nec aliquis planeta. Quod vero de inferioribus non est ex hoc apparet quod motus illius sequitur planeta vero non est cum contra

stellarum eandem a nobis postea videri sed eam

zodiacum sepe videtur iuxta motum planetarum
sequitur. Si ibi stella esset in aliquo eius spacio
esset. Cum igitur stelle eiusdem eiusque appa-
reant, unde ista que maior videtur non appa-
ret, non ergo est stella. Ex igne ad no-
bilitate creatoris ad aliquid designan-
dum accensus.

Novissima de aere et de hiis que in eo
contingunt perfecta brevitate percurrimus
de aqua et de situ eius dicere incipiamus.
Sapientia igitur divina sine calore et humore
nichil posse vivere preuidens, etiam eo
et aquam quam voluit frigidam esse, ut
aliquid in ea vivere possit, fontem totius
caloris scilicet solem ut equaliter hinc et illinc
calefaceret super medium eius posuit. Sed
quia ex solo calore nichil vivere posset
in medio eius posuit caloris fontem hu-
moris supposuit ex quibus hinc et illinc
ita temperet. Est ergo fons totius humoris
in medio torride zone in modo circu-
li equinoctialis tendens qui ideo a philosophis
esse non creditur quia per ...
ribus esse non creditur quia propter ...
rem ad ipsum non pervenit. A physicis ter-
ra ... esse creditur. Veruntamen mare
appellatur. Hoc vero mare usque ad
occidentem venit duas refluxiones
ibi agit. Altera ad austrum, altera ad
septemtrionem vergitur. Latum tunc se
tenentes. Similiter in oriente duas
ad predicta se vergentes. Cum vero hec
occidentalis refluxio et illa orienta-
lis ad septemtrionem se vergentes si-
bi invicem occurrunt ex repercussione ingurgi-
tatur mare. Et ideo fit famosa accessio
et recessio occeani que fluctus maris dicitur.
Similiter alie due in alio capite tunc sibi
occurrentes. Sunt alii qui dicunt fluctus
maris montes subiectos maris causa
esse. Cum enim usque ad ipsos montes ma-
re pervenit retrocedit et ingurgitat-
te implectur usque retro alveus. Si ante ex-
pletur tunc mira redditur expletur
retro. Si impleatur ante predicta

occidentalis refluxio ad septemtrionem
se vergens tunc iuxta latum tunc tangens
affectam usque ad finem eius pervenit
inter calpem et atlantica usque iuxta
... medio terraneum mare vocatur,
diversa ad diversis nomina regionibus
accipientes. Sed naturaliter non ascendat
et descendat sicut huius sunt desiderat et
que nomina ex quibus regionibus con-
trahat in mundi mappa consulat. Sed
quia facilius libet oculis que mo-
re oculis subdita descripto ad quod dic-
tum oculis subiciamus. Ostendit
eciam quatuor venti cardinales ve-
niant.

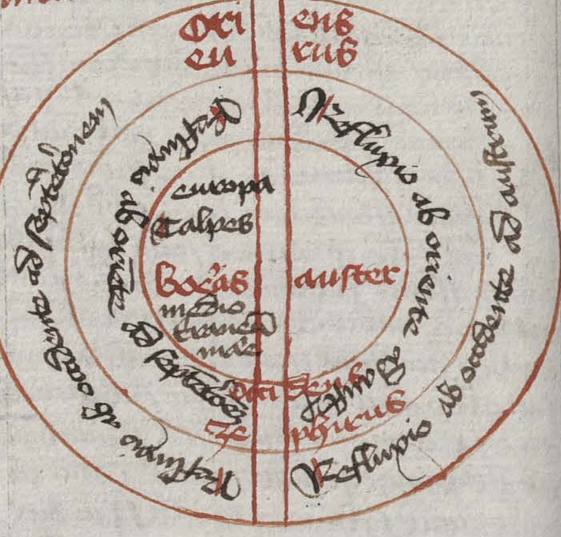

Predicta occidentalis refluxio ad
septemtrionem se vergens ex atlan-
te monte adiacente atlanticum voca-
tur ... quod est gallia et menie insule
... orientali refluxione ad septemtrionem
se vergente nascitur indicum mare. Si-
militer in aliis refluxionibus ad austrum
se vergentibus credendum est diversa ma-
ria nasci. Sed hec mira nostro ... de
hiis non debuit. Sed quia per torridam me-
diam situs illarum nobis incognitus
... presenciat. Et quia in ma sententia e
... refluxionibus ventos nasci. De
ortu illorum dicendum tam cardinalium quam
collateralium. Cum igitur ut predixim

incidentes ab illo fonte totius humoris due reflexiones, una ad austrum, alia ad septentrionem diuidantur. Et illa separatione aquarum mouetur aer. Et tantus si fuit pulsus quod usque ad nos peruenierat, uentum qui zephirus uocatur. Due uero orientales sua diuisione et motu generant uentum orientalem qui eurus uocatur. Sed uero orientalis et occidentalis ad septentrionalem uergentes in medio sibi occurrentes mouent aerem sicut uentum septentrionalis qui boreas dicitur, qui ideo frigidus est quia a frigida zona oritur, siccus uero quia nubes de hoc angulo terre ad medium fugat. Estque inde pluuiosus iuxta fines torride zone. Cum uero transit torridam zonam talis fit, et si a nobis sit frigidus, tamen ibi est calidus. Similiter cum due uergentes ad austrum in medio sibi occurrant, generant auster, qui et si ultra torridam zonam transeat, frigidus et siccus est ut apud nos boreas, quippe cum a frigida zona oritur; quia cum per torridam zonam transit calefactus ad nos peruenit, calidus fugandoque ante se nubes usque ad angulum terre nostre habitationis generat nobis pluuias. Estque nobis sicut boreas contra[illegible] calidus et humidus, et in sua origine frigidus et siccus. Preterea cum quatuor uenti cardinales oriantur, uideamus quomodo sunt quatuor collaterales. Si imaginabimur predictis reflexionibus ad septentrionem uergentibus boreamque predicto modo generantibus, hoc contingat quod orientalis reflexio ab aliquo accidente transit sicut uelocior ultra medium septentrionis occidentali que occurrat. Generatur ex uentus collateralis inter boream

et zephirum. Nota quod in hac figura sunt depicti quatuor meatus aque in quatuor lineis, nota quod reflexiones sic sunt in quatuor uiis. Sed ut melius uideatur et significetur in quibus locis oriantur quatuor uenti collaterales. Sed ut [illegible] meatus [illegible] boream, respice figuram, ibi uidebis quatuor reflexiones signatas.

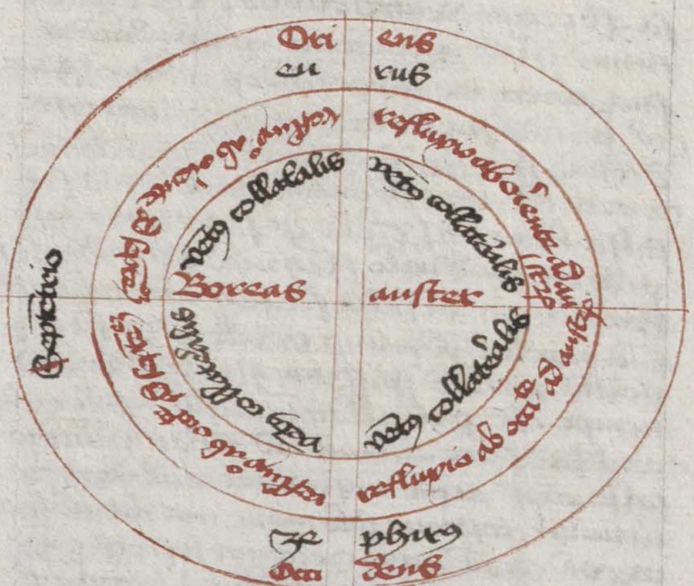

Si uero occidentalis reflexio ultra medium orientali occurrat, sicut uentus collateralis inter boream et eurum. Similiter si alie due reflexiones ultra medium eodem modo illuc sibi occurrant, duos collaterales uentos generant, unum inter eurum et austrum, alterum inter austrum et zephirum. Sed quia oculis subiciendo figuram minime [illegible] habemus similem uni precedenti factamque, quia nunc in medio reflexiones sibi occurrunt ut in prima, ut per illa cardinales, per hec collaterales intelligamus. Sed quia non in una figura plus quam duos uentos potuimus ostendere, per hoc istorum de aliis intelligamus. Sed nunc [illegible] causis contingat uenti. Cum cottidie reflexiones diuidantur sibique occurrant, quod testantur cottidiani fluxus maris, quare cottidie uenti non contingant [illegible]

faciant quot ventos ad nos perveniant. Et
Sepe vero contingit quod non percipitur ventus
esse in maris regionibus vel in superioribus
aeris partibus cum sit, nec tamen alicubi sentitur.
Sunt qui dicunt cavernas terre causas esse
ventorum, quia cum calor submittat partes aeris
pro labilitate commaculante[?] alia nititur
[illegible] fit et conflictu quo aer commotus ge-
nerat ventum. Unde est quod Eolia que caverno-
sa est, regio ventorum dicitur. Alii dicunt
fumum [illegible] ascendentem pro ponderatione
sua aerem movere ventum et generare. Nos
vero primum [illegible] terram tamen ventorum esse
dicimus. Postquam de sancte[?] totum humorem
et ortu ventorum docuimus, unde aqua sit
salsa doceamus. Talis ergo sapor aque insi-
pidus est, unde naturale flegma insipidum est.
Contradicente tamen salsa fit. Contingit ratio talis est.
Cum mare ut perdocuimus torride zone sit sup-
positum, calore spissatur fit et salsum, et cum
nempe est per ebullitionem aquam in salem trans-
ire. Sed dicet aliquis cum ex hoc principio

q°

salso omnes aque nascuntur et ad idem re-
volvuntur, testante Salomone qui ait: ad lo-
cum unde exeunt aque revertuntur. Et cum
credendum est aquas nichilominus[?] tamen [illegible]
dulces. Unde est quod quedam aqua sunt dul-
ces, quedam salse. Huius hec est solutio. Cum

Solo

terra cavernosa sit, aqua pro labilitate sua
subintrat, que per cataractas bibulas co-
latur et extenuatur, salsedinem amittit sapo-
rem, que ad terre superficiem erumpens et in di-
versos fontes et rivulos dulcem saporem [illegible]
gunt. Sed de puteis unde habeant humorem
descensio est cum cataractas ut fontes
haberent principium implerent et decurrerent.
Dicendum quod dicimus et si cataractas habeant
principium non implentur tamen. Contingit enim
quod ibi cataractam non finiri, sed hinc et
illinc esse, unde ultra quod aqua putei ins-
tat non sursum ebullit. Ubi vero est fontis
finita cataracta, inde aqua propter spissitu-
dinem terre non valens ultra defluere
cogitur sursum ebullire. Sunt alii qui dicunt
non esse cataractas principium putei sed

consudationibus terre. Cum enim terra aliquid su-
doris vel humoris contineat, quia est per-
forata, descendunt gutte aque ad mo-
dum sudoris hominis. Inde est aqua pu-
tei. Et quod contingit sepe uno puteo
post alium facto aqua de primo auferri.
Quod vero consudatione terre fiunt probat per-
[illegible] et in [illegible] locis aqua pu-
tei reperitur. Sed vero aqua fontis et
putei in hieme sit calida, in estate fri-
gida sic contingit. Cum hiems naturaliter
sit frigida, ex frigiditate pori terre con-
stringuntur nec potest calor evaporare, cum
remaneat infra terram calefacit et aquas.
In estate vero poris superficiei terre ex
calore apertis, fumus evaporat, minuitur
et tandem aqua ab infra erumpens [illegible]
et. Est ergo aqua putei in estate
frigidissima. Aqua vero fontis quia
[illegible] minor est calida minus ac fri-
gida, minus ad hunc aqua fluminis fri-
gida minus et pluviarum. Sic ergo dulcis a[illegible]
colando per cataractas terre fit. Sed aqua
ille que ex predicto humore fonte [illegible]
superficie terre non per cataractas spisse
sunt et salse, maria et [illegible] vocantur. Et quoniam
[illegible] sunt philosophorum sententia [illegible] in modo
diluvio modo conclusione finem [illegible]. Unde
utrumque contingat videamus. Cum
aqua ut perdocuimus calori sit
supposita, contingit humorem paulisper
crescere, calorem et superari, donec ad id cre-
vit quod inde illis litoribus detentus
per terram se diffundens terram submergit.
Cum autem calore solis et siccitate terre de-
siccatus sit, contingit calorem pau-
lisper crescere, humorem et superari, donec ad
id crevit quod per terras diffusus [illegible] ad
[illegible]at. Sunt qui dicunt ex planetarum
elevatione vel depressione ea contingere.
Si enim omnes planete simul eleventur,
plus solito a terra remoti minus de hu-
more consumunt. Unde humor crescens
per terras se diffundens fit diluvium.
Sed si omnes vel duo vel tres eleventur
sine aliis deprimantur, non fit [illegible]. Et
ruina et quod ex propinquitate magis
faciunt alie remote faciunt minus. Et

est attendendum quod per diluuium aliquid gene-
ratur aliud particulare / Generatio uero unius non
post aliud esse non potest. Sed generum sit
quod alternatim perueniunt temporalia. Vnde
quedam in tempore Noe per diluuium ma-
gis destructa destructione per combustionem
mundus esse finietur. Sed quoniam in fine
huius uoluminis de mari habitus est tractatus.
Vnde in primis vij diebus lunationis flu-
xus illius desiccat ~~[struck]~~ / In aliis septem
crescat / In tertia septimana decrescant /
In quarta crescat. Videamus ergo igitur
in nouilunio est luna in toto sub sple-
ndore solis qui in eam ascendit est supra
aera sibi subditum non potest tenuare neque
humorem desiccat / Est ergo tunc plenus
fluxus. Sed cum splendor incipit descendere
attenditur luna desiccat quod aera mi-
nuit quod humorem. Quanto quod plus descen-
dit splendor desiccatur humor. et hoc usque
ad septimum diem / Septima uero die
quia medietate tota accensa est. medi-
ante aere calefacit humorem. tunc bul-
liens sursum eleuatur et sic usque ad ~~[struck]~~
decimam diem crescit fluxus. Sed quia tertia
ebdomada calor eleuatus circa minuitur.
et fluxus maris minuit / In quarta uero quod
splendore ascendente calor deficit et spis-
satur humor / Et ideo quod crescit et inde
fluxus usque ad nouilunium / Nota quod
istis de causis fiunt monstra scilicet quod superfluita-
te materie et paucitate et quod magnitudi-
ne caloris naturalis et quod defectu eiusdem /
Exemplum de superfluitate materie ut si materia fuerit
multa et calor naturalis fortis esset / Exemplum de super-
fluitate materie et quod defectu caloris vel exemplum de
paucitate materie et superhabundantia caloris
etc. / Fiunt etiam quandoque monstra quod uirtute
ymaginationis et quod superiorum influentia /
ut si species permutarentur et hoc contingit
in coitu. Inde sicut cum mulier conci-
pit ymaginando vitulum quem respiciat
monstrum / ~~Secuntur capitula~~

Exemplum de paucitate materie ut si materia sit parua et calor
non multus etc.

De monstro
De terra
Vnde terra animalia quoque nata sunt va-
dunt et homo non
De diuersis qualitatibus terre
De terris asye affrice et europe
Vtrum in quibusdam montibus sint species minerales
Quas qualitates contrahit terra quod diuer-
sis uentis
De insitiis arborum
De germinatione
De tempore quiescenti coitui
De matrice
De causa sterilitatis
Vtrum uirile sperma solum conceptui sufficiat
De sompno
Vnde sompnia
De capite
De uirtutibus illius
De cerebro
De oculis
Qualiter fiat uisus
De coniunctione et distinctione et de tinctione
De auditu
Quid sit anima
Quare complexio sit querenda doctrine
Quare etas o
De conceptione
Vbi concipiatur masculus
Vbi femina
De operationibus celestium in puero
Qualiter puer pascatur in utero
De natiuitate
Quare nati in septimo mense viuunt
octauo non
De infancia
De animali
De naturali uirtute (uitali)
De spirituali
Vnde sit accretio
De tempore quantitatis illius in corpore
De uirtutibus illius
Quare pueri non discernat intellectus
De iuuentute et senectute et senio
Qualis quidem sit magister
Qualis discipulus /

Quis sit modus distendi
Que actiones sunt anime que corporis.
Qualis anima sit in compositione corporis.

Superiorum voluminum series a prima causa exordita usque ad eminum defluxit aurium non contines sed voluntati legencium desines atque ideo animus stultorum non sedens. Maneat illud apostoli impletum est. Erit enim sanam doctrinam non sustinebunt sed ad desideria sua coacervabunt sibi magistros discipulorum passiones distinguentes magistros mitiores lege que loquuntur et tacere proponentes cognoscamus. Inpauci enim fiore magistri sibi adulantes multum et docere magistri pape et si sit aliquis qui magistri scrutari sequatur ut in sanus incitabus scolarum fugite sequatur ut sane ... crudelis ... humanum vocatur. Vt ideo bis crudelis quod humanam vocatur. Vt ideo bis vimbrenum posset vel atque ideo malli tonitrus vocos tamquam manum et gotturne caput non utile deus. Vnde ergo debent diligi fugiunt ingeri sed illud omnis per quas nos petitis sc per fugatus opes. Sed quoniam prius est animus ad penam deflecte sed melioribus conformato ad penam deflecte sed melioribus conformato motu animus apcioribus conformato quod melio motu animus ad terram transcamus. Et quod de alijs elementis ad terram transcamus. Et quod de alijs elementis et ornatu eorum sectantes compendii disponimus et ornatu eorum ornatu earum dicere incipiamus de terra et eius ornatu.

Est ergo terra elementum in medio mundi positum. Est ergo terra elementum in medio mundi positum. Ideo et firmum. Nos enim speculo solo videmus. Ideoque a firmamento. Nos enim specuto solis medium est. Desiuum. Undique enim ad similitudinem est ... firmum. Vndique cum ad similitudinem est. Nam quemadmodum terra in medio centrum omnium est dispositus. Nam quem terra a centro ut medius in ovo. Terra hac aqua dici ut meditullium in ovo. Terra aqua est aer ut terra mediacullum albumine. Terra aqua est aer ut panniculus continet albumine. Et terra omnes ... ut panniculus continens albumine. Terra vero tecta concludens ignis ad modum teste omnium. Tecta concludens igne ad modum teste omnium et ideo cum terra enim sit in medio mundi posita et ideo chet terra cum sit in medio mundi posita et omnia recipiens pondera. Et si naturalis sit omnia recipiens pondera. Et si naturalis sit frigida et sicca in diversis tamen suis partibus capacitates diversas contineret qualitates. Pars enim illius torride zone parti aeris subdita frigida sit et inhabitabilia. Pars vero temperata parti aeris subdita temperata est et habitabilis. Sed quia due ut predixi ... partes illius sunt intemperate due iuxta sunt temperate et habitatoribus peruiores

... vna citra torridam zonam altera ultra quorum ambe sunt habitabiles. Vnam tamen ab hominibus inhabitari credimus. Nec totam. Sed quia plurimi de habitatoribus vestris ultramarinis non quia ibi sunt sed quia esse possunt loquuntur. De illis quas non credimus esse per nullam scientiam plurimi sic dicamus. Pars igitur terre habitabilis in qua sumus in duo dividitur. Cum enim temperie aeris cuiusmodi parte terre sit quedam pars temperata et habitabilis. Sed quoniam refluxiones occeani latam terre iuxta qualitatem orizontis cingunt et duo illam dividunt. Tunc superiores inhabitamus partem. Antipodes enim inferiorem. Nullus enim venit ad illos neque illorum ad nos. Nullus enim venit ad illos neque illorum ad nos pervenire potest. Sed pars enim septemtrionis frigus et reflexiones transire prohibent. Et parte vero orientis et occidentis solis reflexionis. Et parte vero orientis et occidentis solis reflexiones. Sunt alia habitabilis in duo divisiones. Sunt alia habitabilis in duo divisiones. Superiorum quorum nos optinemus antecedit. Et antipodes illorum inferius. Sunt ergo in diversis habitabilibus nostris habitatores quorum habitatores alij tamen alijs in quibusdam temporibus conveniunt in quibusdam differunt. Nos et cum et nos antipodes hiemem estatem et hiemem et alia tamen tempora. Sed quando nos diem et illi noctem. Ibi enim proximitate solis est estas. Sed remotio tunc hyemis. Sed mediocri distancia ver et autumpnus. Signa vero equaliter nobis et illis distant quippe tamen quarta. Evania cuius vallem que locum obtinent. In quo cuius signo sit sol equaliter est nobis et illis eadem que efficiet. Non cito ergo hyemem distans. Sed nostri nec simul tamen diem et noctem. Cum enim splendor solis sit dies et umbra terre nox. Vmbra vero semper in parte splendori solis opposita. Cum superior terre est splendor dicatur inferior terre est umbra noctis tam inferior et umbra in opposito splendor. Nulla ergo hora qua in aliqua parte terre non sit dies in aliqua nox. Sed quamquam simul nos et ipsi simul habeant estatem simul hyemem sed quando nos diem et ipsi noctem. Nec estate vero sunt nobis dies longissimi

breves autem noctes. habebunt ergo ipsi
estate sua dies breves et noctes longas
tempore contrario. nam estatis. ¶ Contingit hoc dici-
mus et si quando nos habemus diem et ipsi
noctem. non tamen eandem. nos diem ipsi no-
ctem. Immo in quodam tempore dies nobis
et illis communis quia alii in vespere alii in
mane ¶ Secundo cum sol nobis est in oriente
ad hunc est illis in occasu. habemus mane
et illi vesperum. et circa horam primam no-
dum fit eis nox. ¶ Similiter in occasu quo
tempore sol incipit descendere. incipit illis ap-
parere et tunc illis est mane nobis vespe-
re. Unde est quod in hieme et nos et ipsi dies
et noctes et si non simul ¶ Similiter de hye-
me ¶ Sed qualiter hoc fit ingeniis lega-
tum distinguendum committimus ¶ Nos
vero et antheci mediante simul habemus diem
et noctem ¶ Sed quando nos estate illi
hyeme et e contrario ¶ Illud enim modo in eodem
emisperio sumus nos et ipsi simul habemus
splendorem et simul umbram ¶ Sed et
quando sol est nobis propinquus. illis est
remotus. quando habemus estatem. illi hy-
emem ¶ Secundo vero sol nobis est remotus.
illis est propinquus. tunc ipsi habent
estatem et nos hyemem ¶ Sed licet ori-
questio similis fieri. adque si quis
superioribus instructus attendit. illius
solutionem facile deveniet ¶ Nos vero et
antipodes antheciorum nostrorum neque simul
estatem neque hyemem. neque diem neque
noctem habemus ¶ Antheci vero nostri et
sui antipodes sic habent ut nos et
nostri antipodes ¶ Antipodes autem
nostri et sui antheci ut nos et antheci nostri.
¶ Et quoniam de quatuor habitationi-
bus et earum habitatoribus satis docuimus.
de nostra dicere incipiamus ¶ Nostra igitur
habitatio ab oriente in occidente ad
meridiem in septentrionem extenditur.
et inter terminos temperata durat. non e-
qualiter tamen in omnibus suis partibus
temperata est ¶ Pars igitur que

torride zone propinquior est. ut libia et
Ethiopia calida est et sicca. vicina frigide
frigida et humida ¶ Orientalis vero ca-
lida et humida ¶ Occidentalis frigida et
sicca. equaliter vero distans equaliter est
temperata. Hujus item tres sunt partes principa-
les ¶ Asya ¶ Affrica et Europa ¶ Et inci-
pit Asya ab oriente. extenditurque usque ad
septentrionem et usque ad torridam zonam. inter
quam et Tanayn et Nilo mediam partem habita-
bilis obtinens. Europa et Affrica duas
alias obtinent ¶ Sed tamen Affrica mi-
nus sub parte orientis ¶ A meridie torrida
zona ¶ A septentrione ~~medio terrae~~ vel me-
dio terraneum mare ¶ Ab occidente oceanum
[illegible] a septentrione frigida zona. hoc
modo ¶

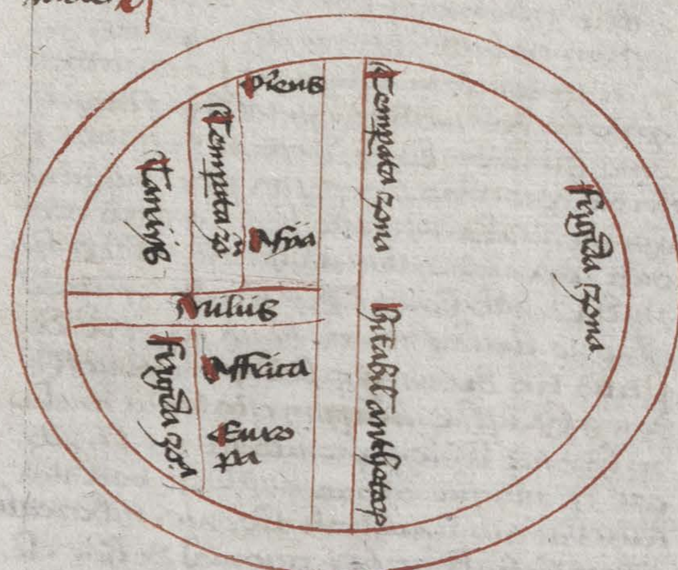

In hac igitur nostra habitabili sunt
montes. in quorum summitatibus sunt
perpetue nives. et in convallibus maximus
calor fit ¶ Sed queritur cum calor fit ex sole
et superioribus montes vero illi propinquiores
sunt soli quam sunt convalles. quare in superi-
oribus illorum sunt nives et in convallibus
non ¶ Contra quod dicimus quod etiam
in superioribus sunt tenuiores (?). quod quamvis
ex sole fit calor qui idem est calide nec
[illegible] humido quod nisi non [illegible]
[illegible] nichil calefacere potest

Videtur impeditus motibus quia aer subtilis et
commixtus cum motione alia a sole non potest attendi
sed cum sua levitate huc et illuc impulsus fri-
gidus efficitur. In contrariis vero quia aer est
spissus et inde secundum immobilis cito incenditur
et calescit. Et per hanc similitudinem potest probari.
Quod si aer in estate est immobilis attenditur
et est calidus et si ventus veniat qui mo-
veat illud frigidum sentitur. Sed hic oritur alia q-
uestio. Si aer in superioribus partibus motus
ita est subtilis. Quomodo ergo spissatur in nubes
et in nives. Nos vero dicimus quod ille non in-
spissatur sed fumus humidus qui continue
ascendit cum frigiditate superiorum spissatus in nu-
bes et constringitur in nives. Eadem hec ha-
bitabilis diversis ventis opposita diversas
contrahit qualitates. Si cum aliqua pars e-
iusdem habitabilis motibus opponitur ori-
enti septentrione clausa sit sicca et occidenti
opposita vero medici est calida et sicca in hy-
eme sanitatem bona in estate pessima.
Si vero contrario scilicet opposita septentrioni in
hyeme mala in estate bona. Pars vero ori-
enti opposita et alijs clausa est calida et hu-
mida et inde bona. Et frigida et sicca in
contrario mala sed in vere bona. De vero de
partibus hec dicimus quod bad potest presentes
domus. In hyeme [illegible] in estate sunt male
in hyeme bone septentrionis ergo. Unde
erat quod antiqui talia australia et borealia
faciebant ut in australi hyeme in boreali
estate dormirent. Et quoniam de hoc ele-
mento et partibus eiusdem satis diximus.
De herbis et fructibus et arboribus consequens
est ut dicamus. Sed quoniam magistri et doc-
tores satis de illis et de arte docent de
illis tacemus. Sed unam solam questionem
cum eius solutione de insertis ponentes
que talis est. Cum altius nec sit tenuis
altius surculus causa et ascendit super ra-
dices et tenuis dictio ascendit quomodo
transeunt in naturam surculi ramus et fructus.
Humus talis est solutio. Continue fumus calidus
et humidus ascendit per poros radicis sed ali-
quid tunc et aquee sit vel sube traboris
tamen inveniendi augmentandi fructus
fonditur convertens hic cum per truncum ascen-
dit. Et truncus quod sunt ne est quemcumque
retinet materiali quod calor illud digerens in
medullam trunci et cortice consumitur.
Cum vero ad surculum ascendit surculus in
suam naturam digerit.

Restat ergo ut de tertio animali di-
camus quod cum animal sit mortale quod-
dam tamen est rationale quoddam irrationa-
le. Sed quia irrationalia sunt infinita ve-
lectionem philosophorum in eo pertinentia de naturis
illorum unde quedam ruminant quedam
non. Et quedam ungulata quedam non.
Sed postponamus ut de rationali et morta-
li id est de homine quod dignius est dicamus.
Cum quia ex duobus scilicet anima et corpore
constat prius de humano corpore quod prius
constat prius cogitationi occurrit. Deinde de a-
nima et eius virtutibus dicamus. Sed
quoniam de compositione primi hominis et
quomodo de limo terre factus est.
Et qualiter femine dicamus. De
sit homo in primo volumine docuimus. De
cottidiana hominis creatione formatione
nativitate etatibus membris de officiis
et utilitatibus membrorum dicamus. Cum igitur
ex spermate concepto homo fiat de ipso
aliquid dicamus. Sperma est viri semen
sperma substantia omnium membrorum compositum.
Cum vero ex substantia omnium membrorum sit com-
positum ex hoc apparet quod omnia membra in-
de formantur. Et ratio quia est ut similia
a similibus nascantur. Aliud item ad hoc
est argumentum quod si pater in aliquo mem-
bro aliquam incurabilem obtineat in-
firmitatem ut maxima podagram filius
in eodem membro habeat infirmitatem. Et
quia de spermate femine mentionem quod in
matrice recipitur de tempore convenienti
coitus et de matrice pauca dicamus. Aliquando
tardioris [illegible] tempus coitus incipit.
Sed queritur cum contraria et humores sper-
ma tamen conveniat prima vero calida
sit et humida. Quare impura coitus non
conveniat. Cum dicimus quod in illa eta-
te nondum sunt meatus hominis ad hoc
deservientes. Unde sperma venire non potest.
Qualis vero apti sunt et apti coitui.

Ex siccitate vero et semine ... Item coitus
vero contingit propter commixtionem vero ante
sompnum molestam et hoc opus in-
venit cum talis calor qui cibum debet
digerere. Post sompnum vero quia cibus
digestus est in sanguine tempus illud
est. Et nec ... sine opus con-
veniat quod quarta particula queratur.
Matrix vero est aspera semini et susceptiva
intus villosa ut melius semen recipiat
vii obtinens cellulas ... figura ut
moneta in ... unde est quod vii nectis com-
plures mulier uno lecto parit.
Et quia aliquando a matrice causa sterilitatis
contingit de illa aliquid dicamus.
Causa igitur sterilitatis nimia siccitas. Ni-
mia humiditas. Nimius calor. Nimium
frigus. Sed cum sperma ex temperato i a-
sanguine consistat ut inde aliquid sit ...
simile requiritur. Aliquando enim nimia pin-
guedo est causa quare nichil concipias.
Quia cum os folliculi obstruit ne semen
intrare possit. Unde virgilius ingeniis
dicit equas in tempore coytus macre esse
contemnandas. Et inde subiungit ...
tam ne pinguior usus sulcos obli-
met inhertes. Item frequentia coitus
eiusdem rei causa est. Diluitur enim tamquam
matrix iuxta ad modum ... marmoreus
... nichil potest obtinere. Si i-
vero in muliere nulla sit causa sterilita-
tis veniat quod sperma genitura quemcumque
matrice includitur statim matrix ita ut aut
incorporate quod nec ... possit ingr-
dictam ... conceptionem. Ideo quemcumque geni-
tura sperma ... sit nimis sit calidum vel
frigidum statim humidum sicut conceptio genitur.
Sed queritur si solum virile sperma sine
muliebri genitura sufficiat. Dicitur quod
et solum sufficit. Et huius rei sit est probatio
quod sepe ab ... aliqua ... nobi-
litate ... aliquod gignit ... vobi-
nullum semen mulieris esse potest. Non
enim est sine voluptate seminis emissio.
... eciam muliebre esse in

conceptione esse quod propter infirmitatem cum puer
... in simili membro a matrice ... plac.
Et vero dicit aliqua valente puerum conci-
pere quod si impugnatio displicet infirme cum
ex frigiditate ... placeat. Sed quia
post conceptionem menstruum ... cessat unde ca
contingit et quare tunc cessant dicamus.
Sed omnis mulier ... sit frigida. Calidissima
prima quippe frigidissima viro frigidior est.
Et ... non bene potest digerere ... superflu-
itates que per singulos menses purgantur.
... menstruum inde vocatur. Conceptione vero
... geminatur talis ... includitur
... digeruntur tamen superfluitates omnium
bus digeritur ... ex sanguine matris nutritur fetus mu-
Item quia ex sanguine ... purgatione. Unde est quod
liceat non ... quo nata sit ... homo
tetra animalia ex quo ... sanguine menstruato ... toto
non ... Sed unde mulieres post conceptum
... sunt ... bruta vero animalia
omnino ab ea cessant. Unde cum mulieres frigi-
diores sint ... magis illis sunt.
Unde post coitum ... mulier non ... ledatur
... aut ... sunt efficiatur dicit ...
... religiosi si forte hoc opus
... attigit dum loquendo de tali ... aste
damus. Sperma igitur in matrice ... vires
eiusdem clausum in ... remaneat ... et
... in ... parte ... melior
... est ... parte ... masculus efficitur
et calido sanguine fetus nutritur masculus efficitur
sinistra que ... calore i
... remota ... fit. Si vero non be-
ne ... aliquantulum usus sinistra ...
cum usus dextra ... fit effeminatus. Si in
sinistra ita quod aliquantulum usus dextram ...
fit ... semen
collocatum est. ... digestiva ...
que calefaciendo calore matris illud spissat.
Sed ex siccitate folliculum coartasse totum et
conceptum ... aliquas superfluitates illi se
... illud ... Sic folliculis
... septima die se-
... ut ... gutte sanguinis
... folliculi ... apparent. Et a
septima ad ipsum conceptionis humorem
se ... Quarta in quadam

liquida soliditate velud in carne et sang-
uine coagulatur. Et ista vero si puer septimo
mense nasci debeat, qui autem in nono. Sep-
tima incipit virtus formativa cuius officium
est humanam figuram componere. Hanc sequitur virtus
assimilativa cuius officium est quod frigidum et
siccum est in frigida et sicca membra ut sunt
ossa mutare. Et quod frigidum et humidum in flegma-
tica ut est pulmo. Et quod calidum et siccum est
in colerica ut cor. Et quod est calidum et humidum
in sanguinea ut epar. Deinde sequatur
virtus concavativa cuius est manus cavare
narares perforare et formati vero membra
assimilatis et cavatis. Incipit fumus humidus
per venas et arterias discurrere motum et vitam
conferre. Hic motus hoc dic de conceptu
incipit si puer septimo mense debeat na-
sci. Et in vero lxxx. Et quia omnia que cor-
poraliter vivunt cibo aliquo indigent. Sequitur
virtus pastiva que usque ad mortem extenditur.
qo Sed queritur quomodo puer in ventre pas-
tatur. Dicimus quod quibusdam venis qui in um-
bilico sunt matrici coniunguntur per quos puro sang-
uine ab epate matris descendente nutritur
puer et crescit. Secundum quia digestum non re-
cipit non indiget egestione superfluitatis.
Has predictas virtutes sequitur nativitas cuius
duo tempora sunt septimus mensis et nonus. Habet
autem questionem quare si autem septimo mense
nascatur puer vivere non potest et est in septimo
natus vivat. In octavo non dicitur tamen philosophus
quod ante septimum mensem non est tanto motu
impeditus quod si nascitur vivere possit. In septimo
vero est motus vite sufficiens. Unde puer se
movet, si debiles venas quibus matrici iungitur
frangat; frangens illos nascitur vite ydoneus.
In octavo mense motu septimi mensis
debilitatus si nascitur vivere non potest donec
restitutus in illo scilicet octavo et parte noni mensis.
Incipit iterum moveri rupere que venas vero
venis vite nascitur et quia de calido et humido
natus est nascens et ad dissimile scilicet frigidum
perveniens contrarietatem sentit. Voce que
emulationis emittit. Et ideo prima vox
hominis vox est doloris. A nativitate vero
usque ad vii annos est infancia quia
in quadam parte illius fari non potest.

Nulla vero si loquitur parte loquitur. Nulla
etate secundum hanc habere potest rationem tamen et intellectum
non. De sensu queritur aliquid dicamus de
ratione vero et intelligentia que in tali
etate haberi non possit quia sunt de virtutibus
anime. Loquendo de anima ostendemus. Et
quia cum animali virtute que procedit naturalis
atque spiritualis sensus habet principium de
his virtutibus animalis quarum prior est nutritio
aliquid dicamus. Cum ergo homo con-
stet ex quatuor elementis ex calore et hu-
miditate contingit fumum humidum nas-
ci et calidum qui diffundens se per membra
et movens illa tamen digestionem operatur
virtusque naturalis vocatur. Et quia de tribus
digestionibus facta est mentio, inquiramus
quid sit et ubi et qualiter fiat digestio.
Digestio igitur est alicuius rei per ebullitionem
facta mutatio. Prima vero digestio fit in sto-
macho. Secunda in epate. Tercia in omnibus
membris et [illegible] de prima primo dicamus.
Cum homo naturam corporis in nutrimenta indigeat
in quadam etate in omni vero restaurationem
eius que in tercio et quarto calore vel frigore
de nascentibus vite est cibus et potum
ex quibus nutritio et incrementum sub mi-
trat. Sed quia cibus ingressus est vite fuit
ut pueris qui intrat stomachum tenuis
et delicatus redditur. In hoc ergo dentes
pati sunt nati ex flegmate per gingivas
descendente ex frigiditate spissato et du-
rato ut cibum terant. Lingua vero ad
modum molendinarii illum levat et sub
dentes reducat. Que ad hoc spongiosa
est ut cibum suum recipiens saporem dis-
cernat. Fit ergo in ore quedam prime
digestionis preparatio. Cibus vero preparatus sic
cum potu per ysofagum intus stomachum per-
portam cuius introitus amplius [illegible]
descendit ibique decoquitur et in speciem trans-
ponitur. Fit questio an in re quidam o-
portet transmutatur et est prima diges-
qo tio. De stomacho vero utrum sit frigidus
vel calidus natura fit questio. Aiunt enim
oportet quod calidus ne sit alter enim cibum
non posset decoquere. Cum ergo cibum coquit
Salo et transmutat calidus est. Alios vero dicunt
stomachum frigidum esse naturaliter calidum

contualit

accidentalis est unde sunt naturales ut quidam
homo plus solito comedit extenditur
tamen numquam conuchetur. Et tamen fuit necesse
quod esset liberiori natura necessario ad dimidium ut
commestibilia recipit. Sedetur. Cum autem
omne eius sit frigidum sit naturaliter. Ergo sto-
machus. Et ut melius cibum recte mode-
retur decoquatur, intus est villosus. Et in-
tus tamen naturaliter sit frigidus, oportet tale
sit suppositum cum est epati, ita quod fere
totus ab eo includitur. Ex dextra vero parte
eius est fel ex sinistra autem cor, que ca-
lida sicca et sicca, et inde fit stomachus
calidus ut igne supposito caccabus.
Sed ergo proprie loqui volumus in stomacho
non a stomacho cibum dicamus coqui. Et
cibus igitur fit in modum ptisane
mutatus per inferius foramen quod porta
dicatur exiens intrat duodenum intesti-
num sic dictum quia quantitatem duodecim
digitorum quales sunt digiti eiusdem in
unoquoque obtinet. Delictus vero in eo
quod eius nutritiuum sit conueniens transit et
aliud quod ieiunum dicitur, quia intus nil
retinet. Sunt ieiuni vene quedam ab
epate venientes se coniungunt quas quod
liquidius est transit ad inferiora epatis [illegible]
tatione, et sicut fit [illegible] saturitate sit
citate mittit i repellit [illegible]. Quod
vero frigidum et feculentum est in longa-
onem inde in secessum descendit.
Et hec est prime digestionis superflui-
tas. Quod vero liquidum quod in sinu epa-
tis transit calore eiusdem digeritur. Quod
ex eo calidum et siccum est transit in
caleam et per quasdam venas ad cis-
tim fellis transmittitur. Et hec est sedes
colere. Sed inde quedam pars ad confortan-
dum appetitum in stomachum transit.
Et ad splenem sedem melancolie de-
scendit. Sed quedam pars ad stomachum
ascendit ad virtutem retentiuam confortan-
dam. Quod vero frigidum est et humidum
in flegma mutatur et ad pulmonem
sedem flegmatis transit. Quedam pars
et propter expulsiuam virtutem stomachi

transmissa. Quod vero calidum et humidum
in sanguinem versum remanet in epate
quod est sedes sanguinis. Sunt ergo
quatuor humores sumentes proprias sedes ha-
bentes: colera fel, melancolia splenem,
sanguis epar, flegma pulmonem. Quo-
niam quidem dicitur flegma propriam sedem
non habere. Sed cum sanguine ut melius pos-
sit per membra dispergi remanet. Et hec
est secunda digestio. Quod vero ibi superfluum
est per humorem kilum dictum, que sperme ad-
iacet, ad renes descendit, quidquid plus
[illegible] est ad sui nutrimentum retinen-
tes, reliquum per poros ad vesicam transmit-
tunt quod per virilem exiens virgam urina dicitur.
Et hec est superfluitas secunde digestionis.
Sed quia pueri habent [illegible] poros strictos
quod ibi vero spissum est remanet in lapidem
transit subitam. Qualiter vero etatibus quia po-
ri apti sunt non generatur ibi lapis. Sed cra-
tes ergo plus nascatur lapis in collo vesi-
ce senibus [illegible]. Sanguis vero predicto
modo in epate generato per venas ad omnia cor-
poris membra. Calor quorum feculentas vero per sudores
digestio, in eorum similitudinem transit. Superfluitas
vero per sudorem pars exit. Alia vero pars ad epar
recipitur ibique de cocta descendens exit cum
urina sedimentum vocatur. Sed si in fundo
sit urine dicitur hipostasis. Si in medio
eneorema. Si in summo nephile. Sed quid
significat in diuersis locis existens et quid contra
contentum [illegible] et calor
dicere non est meum. Si quis hoc scire desiderat
theophilum de urinis legat. Huius tamen na-
turalis vocis est argumentum [illegible] quod con-
tingit ex humore et calore. Quod cum aliquid
ascendit est caloris, quod vero humoris spissatiui.
Sed dices si ex calido et humido est nutrimentum
quid colera et melancolia quorum alter frigidus
et siccus, alter calidus et siccus sit. Nos vero
dicimus nullum esse hominem qui calidus et
humidus non sit. Sed tamen quidem plus quidem
minus [illegible]. Homo naturaliter calidus est et
humidus inter quatuor qualitates temperatus. Sed
quia corrumpitur ita contingit illas quali-
tates in aliquo intendi et remitti. Si vero in
aliquo intendatur calor et remittatur humidi-
tas dicitur colericus id est calidus et siccus.

q°

Colera

non tamen est sine humiditate. Si vero in aliquo
intensius sit humor, calor vero remissius,
dicitur flegmaticus. Cui autem intensa
sit siccitas, remissius calor, dicitur melan-
colicus. Si vero equaliter insunt, dicitur
sanguineus. Sunt ergo omnes homines
naturaliter calidi et humidi, sed propter qualitates
intensas et remissas recipiunt nomen in-
tense et nomen quam remisse. Quoniam ergo com-
plexione est homo ceteris plus temperatus
omnia nunc alia. Sunt quedam in longum,
quedam in latum. Colerici namque longi
et graciles sunt: longi propter calorem cuius est as-
cendere, graciles propter siccitatem. Sanguinei vero
longi propter calorem, pingues propter
humiditatem. Flegmatici vero propter frigidi-
tatem puri, propter humiditatem pingues. Me-
lancolici vero propter frigiditatem puri, propter sic-
citatem graciles. Iste tamen naturales proprietates
sepe per accidens variantur. Nam cole-
rici et melancolici vel ocio vel commes-
tione sunt pingues. Sanguinei et flegma-
tici per abstinentiam et labores graciles. Quod
vero sanguinei et flegmatici preter naturam barbati
sunt propinquitate materie vel spermatis contingit.
Sed naturalis virtus hec quedam principia inchoata,
quedam desinentia et adminuantia, quedam
alterantia quedam. Sed quia de his a
Iohannitio in ysagogis sunt satis dicta, ex
illo proposito ad sompnum qui ad naturalem vir-
tutem pertinet transeamus. Sompnus ergo
est quies animalium virtutum cum intentione na-
turalium. Contingit autem sic: fumo humido
ad superiora ascendente implentur ventriculi cerebri,
animalis virtus sola descendit. Desinit ergo a-
nimalis virtus. ... Donec
de naturali calore illo desiccato animalis spiritus
incipiat descendere ac aliquantulum animal
excitare. Sompnia vero per reliquias cogi-
tationum, per ciborum potum, per tempus, per
complexionem, per qualitatem iacendi fiunt
... et hec nichil significant. Alia per missionem
angelorum. Alia per munditiam et libertatem anime
quam omnium prelationes ...
Sed quoniam hoc modo proposito non multum atti-
net, et ad finem voluminis tendimus, illo
pretermisso ad spiritualem virtutem transeamus.
Videamus ergo fumum per diversa foramina
ascendentem subtiliatum ad cor pervenire.

ad attingendum aerem illud dilatatur ut
calor temperetur, ad expellendas vero
superfluitates idem constringit et virtus
spiritualis virtus tamen arterie desinunt.
Sed ad animalem virtutem veniamus.
Dictus fumus per diversos ascendens
colando ita subtilis efficitur quod per-
veniens spiritus dicitur ad cerebrum. De-
scendensque per diversa instrumenta diver-
sas animales operatur virtutes ut oste-
demus. Nunc quia a cerebro procedunt
de ipso ante dicamus. Deinde qualiter
sensus inde procedant et quoniam
in capite continetur ab ipso ordiamur.
Caput est quedam sperica substan-
tia quasi duobus digitis ante et retro
compressa. Rotunda ut melius cerebrum
moveret et ne superfluitates in angulis
si ibi essent remanentes illud corrum-
perent. Ante et retro compressa propter
nervos inde procedentes quorum per eos sen-
sus quinque operantur. Posteriores vero
motum corporis voluntarium. Huius
exterior parte est cranium. Cuius pellicu-
le adherent capiti, per fumo ascendente
et per poros exeunte fumus etenim ille per ex-
situs per frigiditatem aeris constringitur
et in corpulentam substantiam convertitur. Et
alio vero fumo exeunte impellitur sursum
quod induratum est et sic crescunt ca-
pilli. Sed quia naturale est ponderosum
descendere, ... et descendunt. Et
unde quia nulli etati desunt superflui-
tates, necesse alicui de est capillos inve-
niendum, necesse unguium qui per superflui-
tatibus cordis per summitates digitorum
exeuntibus per frigiditatem durati sunt. Et
ceteri vero pili barbe scilicet et pectoris quibus-
dam etati desunt. Barbe scilicet feminis
desunt et pueris. Et cum barba a calore
habeat existere in homine propter geminum
calorem cordis et testiculorum potest
esse. In mulieribus vero propter frigiditatem
esse non potest nisi sit aliquid preter
naturalem modum calida. Eadem ratione
non est barba in spadonibus id est testi-
culis carentibus. In pueritia esse non

non potest propter stultitatem (?) pororum et ex fumo ascendente fiunt capilli iuxta complexiones varii, unde diversi colores. De quibus quia in phisica satis diximus, taceamus. Sub his duo sunt pelliculae dicte, quarum una propinquior cerebro durior est, unde dura mater dicitur; altera propinquior vero cerebro ne ledat ipsum tenerior est, unde dicitur pia mater. Sub hiis est cerebrum, cuius talis a Constantino datur diffinitio: Cerebrum est liquida et alba substantia sine sanguine. De quo queritur an frigidum sit an calidum. Dicimus quod naturaliter est frigidum ne continuo motu desiccetur. Hinc in capite sunt tres cellule: in prora, in medio, in puppe. Prima vero cellula est calida et sicca, dicitur que fantastica, id est visualis, quia in ea est vis videndi et intelligendi. Hec calida et sicca est ut formas rerum et colores attrahat. Media dicitur logistica, id est rationalis, quia in ea est vis discernendi. Quod enim fantastica attrahit ad hanc transit, ibique anima discernit. Estque calida et humida ut melius discernendo proprietatibus rerum se conformet. Tertia vero memorialis dicitur quia in ea est vis retinendi aliqua in memoria. Quod enim in logistica cella discretum est transit ad memoriam per quoddam foramen quod claudit quidam panniculus donec appetatur quod aliquid tradere memorie vel ad memoriam reducere volumus. Ista est frigida et sicca ut melius retineat: frigidi enim et sicci est constringere. Sed dicet aliquis: quomodo hoc probatur? Dicimus per vulneratos (?) in illis partibus acceptis. Sed cum aliquis esset bone intelligentie quo ad primam rationis, que ad secundam et memorie vi(?) ... physicus quod accepto vulnere in aliqua illarum cellularum inde illius cellule amittebat virtutes aliarum retinens. Ergo merito antiqui dixerunt in capite esse sedem sapientie

Ab hoc cerebro procedunt nervi ad oculos per quos animalis spiritus veniens visum operatur. Ut ostendamus quid sit, de substantia oculorum aliquid dicamus. Oculus igitur est orbiculata substantia et clara, in superficie aliquantulum plena, contra tribus humoribus et septem tunicis constans. Orbiculata est ut facilius volvi possit. In superficie plena ut melius formas rerum et colores in se possit recipere; lucens ex humoribus constans ut a visuali spiritu possit penetrari. Septem tunicis ut superfluitates expellant ne illum ledant. Sed si quis nomina humorum et tunicarum et dispositiones scire desiderat, Pantegni legat. Duos vero oculos natura constituit ut si unus lederetur alter remaneret. Deinde dicamus de visu. Cum igitur animales spiritus per nervos a cerebro procedentes ad oculos usque pervenerint, si aliquid obstaculum splendorem vel solis vel alterius repellit, usque ad obstaculum diriguntur, quod ostendunt per se; ibi spiritus se diffundit formisque illius et coloribus informatus per oculos et per fantasticam cellulam ad logisticam transit, visusque efficitur. Unde est quod visu figuras rerum et colores discernimus. Stoici dicunt visualem spiritum usque ad rem non pervenire, sed oculum figuras rerum et colores in se recipere, ad quem pervenientes ille radius similiter informatus visum operatur. Sunt alii qui dicunt illum neque usque ad obstaculum pervenire neque oculos informari, sed medium aerem inter videntem et obstaculum formis et coloribus informari, atque radius perveniens informatus usque cerebrum visum operatur. Sed nobis vero illa placet sententia quod visualis spiritus usque ad rem perveniat. Unde hoc est probatio quod qui visu aliorum lesi vel lippientes sepe incurrunt infirmitatem. Et hoc unde est nisi quod visualis spiritus ad corruptum oculum perveniens ... corrumpitur, rediensque oculos corrumpit. Sed quomodo eundem, probatio est quod sic contingit. Sed cum homines sint diversarum complexionum, alii enim sunt calidi, alii frigidi, alii humidi, alii sicci, visualis spiritus ab aliquo veniens qualitates suas secum deferens per faciem alterius contrarie complexionis illum corrumpit. Contraria namque contrariis leduntur. Unde est quod vetule lingentes faciem et conspicientes

Aliquo non istorum deficiente deficit visus

illud cernant quod enim est ibi [illegible]
exprimunt. Ut igitur sit visus tria sunt ne-
cessaria. Interior radius, exterior splendor,
obstaculum radii. His enim concurrentibus
est visus. Visus autem tres sunt species: con-
tuitio, detuitio, intuitio. Et est contuitio
quando aliquid videmus in illo in eo concur-
rente simulacro et ostendente. Qua-
lis visus fiat de ea satis diximus. Intu-
itio quando aliquid videmus in aliqua superfi-
cie aliquod oritur simulacrum. Detui-
tio vero quando non in superficie sed in profun-
do apparet ut in aqua dicitur. Et detuitio
quasi deorsum tuitio. Restat ergo de intuitio-
ne et de detuitione. Que quia eadem
est causa detuitionis disputemus
ut quod de ea constituemus de detuitione
intelligatur. Cum ergo visualis spiritus ad
aliquid videndum dirigitur per habilitatem
hinc et illuc dirigitur. Informatus ex
formis circumstantium. Si ad aliquod obscurum
pervenerit propter sui subtilitatem videre non pos-
set. Qui autem ad aliquid radiosum perspi-
lendens illius apparet. Aristoteles vero dicit
ibi nullum apparere simulacrum sed hominem se
et posteriora inde tali modo cum predictus
spiritus aliquod radiosum ostendit radius
illius elisus repercutitur et visus ad faciem
videntis ipsum posteriora percipit. Sed quia me-
diante speculo hoc contingit vultum hoc in spe-
culo apparere. Sunt qui dicunt aera in-
hominem et speculum diversis formis et colo-
ribus insignitum. Unde si aliquid op-
ponatur splendidum apparet. Si contrario
non. Auditus autem sic contingit. Cum aer
naturalibus instrumentis percussus formam vocis
accipit, proximus sibi aer per eum quam
recepit simili forma informatur, et ille alium
donec ad aures perveniat ad medium tympa-
ni situs et cavernas quibus resonantibus ex-
citatur ille spiritus animalis descendens ex
ad aures per quosdam nervos informat se
simili forma sicque informatus ad logis-
ticam cellam rediens auditum operatur. Et
Similiter alii sensus fiunt eodem animali
spiritu ad illorum instrumenta per nervos a cerebro
descendentes. Et quoniam de perfectis
ab illis anima meditatur. Et

De anima et eius virtutibus et quo
est differt. Anima est spiritus qui-
dam coniunctus corpori ad dignitatem dis-
cernendi et intelligendi conferens. Quod enim
per animam discernere sit discernere et intelligere
sic probatur. Quod crescente cura corporis
minuuntur ille virtutes, decrescente illa
cura corporis et crescente cura anime cre-
scunt ille. Si enim per naturam corporis essent
crescente cura corporis crescerent, augmen-
tata namque causa augmentatur et effectus.
Vel cum omnis creatura corporea vel spiri-
tualis in nomine sunt ut homo ex spiritu et corpore
constaret ut cum utrisque aliqua affinitatem
haberet. Habet ergo cum corporibus vita carenti-
bus quod existit, cum herbis et arboribus quod vivit,
cum brutis animalibus quod sentit, cum spiritibus
quod discernit. Unde est quod in divina pagina
dicitur homo omnis creatura. Cum ergo
ex corpore et anima constet, dicimus tamen animam
in qua est similis creatori magis vere esse
quam corpus suum. Habet actiones anima vero non.
Quod dicet aliquis quomodo discernat quas
actiones in homine debeat iudicare anime
et quas corporis. Dicimus ille actiones que
communes sunt hominis cum bruto animali
vel cum corporibus carentibus vita et si anima
illas operatur in homine non debent anime
sed corporis. Que vero inveniuntur in homine et
nullo alio corpore esse possunt anime sunt,
discernere vero et intelligere anime est. Sen-
tire autem et similia corporis. Quod dicet
aliquis si anime actiones non sunt debet
ne dici virtutes vel vitia anime cum pro-
pter hoc sit anima et quod propter hoc dampnetur
vel remuneretur. Nos vero dicimus quod si
illius non sunt actiones eius possunt
esse virtutes vel vitia cum ad hoc sit anima
homini data ut illicitos motus corrigat,
qui ignorantia illius vel neglegentia illi-
citi. Sicut ergo si discipulus vel filius ne-
gligentia doctoris vel domini peccet, magistri
vel domini potius culpam vocat est. Sic nec
est anima illis contingentibus, non vero est
culpam est et si illius non sunt actiones.
Cum igitur homo ex anima et corpore consistat
queritur an sit corpori apposita an con-
creta an compacta an coniuncta. Uno quippe
istorum quatuor insunt omnia que sunt

malicuius compositione apposita non est
quia tunc anima contra corpus esset nec con
sit illud movere omne enim appositum
contra illud cui est appositum et maiores
vires habet in proximo ut ignis alicui
appositus. Contrarium non est. Contrarium
enim est illud quod continua sua transit in al
terius substantiam ut aqua per ebullitionem in
salem. Cum ergo anima non transeat in cor
poris substantiam sed semper spiritus est. Contra il
li non est corrupta. nullum enim corpo
rum esse suum retinet. Sed quod nobis
fit unum ut ex auro et argento fit elec
trum. Cum ergo utrumque esse suum retine
at non sunt commixta corpus et anima.
Coniuncta ergo sunt sed ita quod tota anima
in omnibus partibus est corporis esse suum
retinens tota et integra substantie [illegible]
Si in omnibus tota et integra est abscisa
una parte corporis ablata est tota anima
a corpore. Nos dicimus animam non esse in
aliqua parte corporis nisi dum est coniuncta
corpori [illegible] vita. Separata igitur a parte
corporis remanet anima in aliis partibus
corporis esse suum retinens tota et integra
in quibus ante tota erat. Item queritur an
anima sit precedens et corpus an e contrario.
Nos dicimus nullam esse illius causam preter
solum creatorem qui in omnibus dat esse. Unde
plato omnium philosophorum doctissimus dicit deum
creatorem stellas ac celestes et spiritus
circa formandi hominis iniciasse operam
vero animam creasse et illis tradidisse ut
ex mixtione spirituum et effectu stellarum corpus
humanum constituerent et crearent. Sed sola vo
luntate creatoris anima constituitur. Item que
ritur an humana anima ante constat
tempus corpus et quando illi iungitur dica
mus illam non ante constare quod probari pote
st ratione et auctoritate. Si enim ante
esset vel in miseria vel in beatitudine
esset nullo precedente merito. Sanctus auctoritate
augustini hoc probatur qui dicit deus
cotidie creat novas animas. Cum propter
vero coniunctionis anime et corporis [illegible] diffi
nitur nobis tamen post operationem in forte
et [illegible] videtur. Cum
enim naturalis calor (?) per membra [illegible] diffe
rentia vita non potest esse nec anima
in corpore. Cuius anime diverse sunt pote
ntie scilicet intelligentia ratio et memoria.

et est intelligentia vis anime qua percipit
homo incorporalia cum certa ratione qua certa
sit. Ratio vero est quedam vis anime qua per
cipit homo quid sit res in quo conveniat
cum aliis et in quo differat. Memoria est vis
anime qua firmiter retinet homo ante cognita.
Sed queritur cum ista sint anime potestates cur
infantes in quo est anima non discernunt neque in
telligunt. Ad hoc dicimus quod anima hominis
a creatore habet principium ex quo est perfecta
in genere suo unde est quod ex quo perfecta et naturalis
sit que ab homine fieri possunt. Nec ex
[illegible] teneamus quod primum hominem qui an
te corruptionem humanitatis perfectam habuit scientiam
humana probari potest. Sed in corrupta humani
tate ex quo iungitur corrupto corrumpitur nec
potestates suas potest exercere donec usum
ex progenitura et aliquam doctrinam [illegible] inti-
pit discretionem. Veluti si aliquis cum subtili a
cie oculorum tenebroso carceri detrudatur vi
dere tamen non potest nisi consuescat tenebris
vel lumine accenditur. Unde virgilius quantum
non noxia corpora tardant. In prima vero etate non
precessit usus ex progenitura nec est tempus doc
trine conveniens. Cum enim ista etas calida
sit et humida statim cibum digerit et appetit un
de frequenti infusione indiget et effusione
spissus ex fumus generatur qui ascendens ce
rebrum in quo est vis discernendi et intelligendi
turbat. Hac etate sequitur iuventus que est ca
lida et sicca. Desiccatus est enim ille naturalis
humor quem contrahit homo ex matris u
tero. Unde non tam spissus nascitur fumus nec
tam cerebrum ita turbatur et est etas conveniens
ad discernendum et maxime si lampas diligen
tis doctrine accenditur. Sequitur senectus
frigida et sicca. Et est magis est enim naturalis calor
unde in hac etate viget memoria. Sed vires
corporis deficiunt ex frigiditate enim et siccitate
[illegible] constringitur memoria ex calore vero [illegible]
est impetum facere sunt vires corporis. Hanc
sequitur senium frigidum et humidum ex remoto
enim naturali calore crescit frigidum et humidum
flegma. Unde in illa etate deficit memo
ria fiunt homines pueriles. Est enim a
flegmate vis expulsiva. Hanc sequitur
anime et corporis dissolutio non enim extincto
calore naturali potest homo diu vivere. Et
sic de homine satis diximus cum est doce
re et doceri dicamus quales ut doceant.

quirendi sunt quales ut doceantur. Qua-
lis complexionis conveniens sit doctrine. In qua
etate sit incipienda et quibus firmanda.
Quis sit ordo discendi. Talis igitur ut do-
ceat querendus est qui neque causa laudis
nec spe temporalis emolumenti sed solo
amore sapientie doceat. Si enim ipsam
laudem diligit numquam discipulum affectum
suum removere permittit; subtrahet enim doctrinam
ne in eo quem plus diligit equatur vel supe-
retur. Si autem spe commodi temporalis inductus
doceat, nec curabit quid dicat dummodo
nummum extorqueat; sepe enim plus placent
nuge quam utilia. Sed si in amore scientie ad
docendum accesserit, nec propter invidiam doct-
rinam subtrahet, nec ut aliquid extorqueat
veritatem cognitam fugiet, nec si desistat
multitudo scolarium, sed ad profectum sui et aliorum
vigil et diligens fiet. Ut doceatur vero
talis eligendus est qui non sit doctrine
obstrepens nec superbus nec videatur
aliquid esse cum nichil sit, qui magistrum
ut patrem diligat, a quo cum maiorem
dignitatem accipimus eum plus diligere
debemus; aperte enim videtur esse accepimus
a magistro vero sapientes quod plus et dignius.
Nec tamen iniustum est quod diligant doctores, sed
utile est ut sententie illius et verba nobis
placeant, quia in eo quem diligimus sepe etiam bona
nobis displicent; illa quoque dum fugimus quomodo
studemus mutari illos quos non diligimus. Est autem ...
ius vero sanguinea complexio habilis ad doctri-
nam, quippe in omnibus temperata, in ... aliis
profectus cum labore potest esse, quia labor improbus
omnia vincit. Incipiendo vero doctrine adolescen-
tia est conveniens, quia ut ait Plato etas hominis
similis est cere que si nimis mollis sit vix
figuram recipit, vix retinet. Similiter si sit
nimis dura; ergo nec nimis tenera etas nec
nimis dura conveniens est doctrine. Terminus
vero doctrine est mors. Unde quidam sapiens
cum ab eo sit quesitum ubi est terminus disce-
ndi, respondit: ubi et vite. Quidam vero plusquam
nonagenarius moriturus inquisitus a quo-
dam suo discipulo si de morte doleret ait Sic,
quo ... quia tunc
incipiebam discere. Ordo vero discendi talis
est ut tamen per eloquentiam ... sit doctrina ...
... in eloquentia autem tres sunt partes
recte scribere et recte pronuntiare ... quod facit
grammatica; probare idem quod probandum est

quod docet dialectica. Ornare verba et senten-
tias quod docet rethorica. Incipiendum igitur
in grammatica, deinde dialectica, postea
rethorica, quibus instructi et ut armis mu-
niti ad studium philosophie debemus accedere.
Cuius hic ordo est ut prius in trivio ut pre-
dictum est, deinde in quadruvio. Et in ipso prius in arism-
metica, secundo in musica, tertio in ge-
ometria, quarto in astrologia. Deinde
in divina pagina, quippe ut per
cognitionem creature ad cognitionem creatoris
perveniamus. Et quoniam modo in omni doc-
trina grammatica precedit, de ea dicere proposui-
mus, quoniam et si Priscianus inde satis dicit
tamen obscuras dat diffinitiones nec expo-
nit causas inventionis diversorum et ...
...um diversorum ... attinent ... quam ... quasi pre-
termittit. Antiqui vero glosatores satis
bene litteram continuaverunt et fecere ple-
rumque regulas bene exceperunt sed in
expositione ... erraverunt. Ego
absque minus dictum est ... proposuimus
quam obscure exponere ut ... ab
causas inventionis partium quasi ... et
diffinitiones Prisciani exponendo ... anti-
quus vero glosis continuationem et exponendo
litteram eiusdem et exceptiones regularum
et facere plerumque petat. Sed quoniam
de propositis super ... debemus que sunt et nec
videntur scientes compendia diximus
ut animus lectoris alacrior ad cetera discen-
da accedat, hic quarte particule longi-
tudinem terminavimus.

Humana natura multiplicata est ... a ...
... ut scribitur primo methafisice.
Hoc autem contingit propter eius imperfectionem
tam ex parte anime quam ex parte corporis. Et
ad hanc imperfectionem attendens philosophus primo
politicorum dicit quod homines vigentes in-
tellectu et virtutibus intellectualibus naturaliter
debent esse aliorum rectores et domini. Qui
vero donis intellectualibus non vigent sed ro-
busti et fortes corpore sunt, hii debent
aliorum esse servi et subditi. Et sic aliquis
non vigens intellectu propter sui defectum na-
turalis servus est. Sic etiam propter imperfectionem
et defectum a parte corporis, puta propter defectum
divitiarum tam artificialium quam naturalium,
multi servi facti sunt et sunt. Sed ad re-
movendum huius imperfectiones datum
est homini naturale desiderium acquirendi
perfectiones que sunt scientie et virtutes ...

facultas appellatur. unde methodus aut quadrivio

illud philosophi in principio 2 metaphisice
Omnes homines natura scire desiderant
hic autem natura est intellectus potencialis
Nam sicut materia prima habet appe-
titum insaciabilem ad omnes formas
individuales et abstractas ut habetur
in tercio de anima et sicut materia prima
per naturam suam non est sufficiens ens an-
tequam fiat actu ens per formam Similiter
homo non habet naturam suam perfecte maturam
ut emittetur xxx librum predicamentorum intelligi
debet de actu 2° et non primo Nota quod
notandum est quod perfectio est duplex prima et
secunda principia perfectionis perfectus est intellectus
in sui prima creatione nam perfectus corporis
est in hac homine imperfectus perfectione
secunda Cuius modi sunt scientie et virtutes virtu-
tibus enim perficitur homo per consequentiam
bonorum operum Scientiis autem perficitur inveni-
endo et addiscendo ut per modum patebit
Scientia igitur est perfectio hominis et bonum
hominis et perfectio eorum sunt sequitur quod scientia
est bonum hominis et quod hec est proprium
opus hominis et non tamen hominis sed etiam
summa et ultima perfectio est que est potentia
in materia ymo tanta est quod hec admira-
bilem questionem qualiter perfectio suo
perfectibili copulari potest et quod perfectio sit
in materia volunt auctores loqui de arte
tu dixit quod natura formavit hominem
et posuit eum regulam in natura ut osten-
deret ultimam perfectionem in materia et dicit
quod artes hac naturam modo inveniunt quod est
intellectus possibilis cui debet perfectio quod
scientia est ad cuius cognitionem sunt quinque no-
tanda primum est quid sit scientia Secundum quod
quid sit appetenda et quomodo Tercium quod
quomodo fuit introducta necesse ut ha-
bemus modum acquirendi ipsam Quar-
tum qualiter impedita aliquando in sui ac-
quisitione et acquisita aboleatur Quin-
tum est de omnibus partibus que sunt et que
non sunt ut sciamus distinctionem et divisionem
scientiarum Circa primum sciendum quod scientie
sit scientia hoc et hec cognitio eius per diffinitionem
Est autem scientia nichil aliud quam speculatio
scibilis sicut ars domificatoria nichil
aliud quam domus species in anima Iuxta
quod notandum quod diffinitiones scientie aliquando
sub nomine philosophie aliquando sub nomine
scientie seu sub nomine doctrine artis et a
diversis philosophis et doctoribus multe et diverse

traduntur sunt quod quod sciendum est primo quod is-
ta octo vocabula scientia. sapientia. doctrina. disciplina.
ars. methodus. dignitas et facultas. idem significant
nominat sed differunt secundum rationem Scientia autem nominat sim-
plicem habitum cuius diminutio scientiam Sapientia
nominat eundem prout sibi superadditur sapor et delec-
tatio Unde sapientia quasi sapida scientia. philosophia nominat eum
prout sibi additur amor unde philosophus amator sapientie
dicitur Doctrina et disciplina nominant idem in genere
sed in persona docentis et addiscentis Sed doc-
trina prout est a doctore in discipulo Disciplina vero
ars sicut patet per eorum descriptiones ars et facultas
et methodus idem nominant ut est habitus possessor
in comparatione eius quod ars respectu operis et facultas
methodus respectu brevitatis Secundum huiusmodi quosdam
quia tamen Sub nomine philosophie multe inveniuntur
diffinitiones quarum quedam ponunt aliud nomina
Principia hoc est philosophia est amor sapientie dicitur
enim a philos quod est amor et sophos sapientia quasi amor
sapientie et debet addi cum desperatione eius cognitionis
eiusdem. nam non omnis amans est sciens est philosophus
sed amans et sciens Secundo modo diffinitur sic philosophia
est amor veritatis rationis id est illud quod amatur certa
ratione Scientia autem ratio est que per cognitionem
creaturarum surgit in laudem creatoris Tercio sic
philosophia est sciendum studium virtutis est enim studium
per virtutem Quarto modo sic philosophia est studium
corrigendi mentis quod ut dicit algazel nunc cogi-
tationes corriguntur per virtutes et scientias ut per ipsas
tamquam per dispositionem removente concupiscentiam animi
et tenebris ignorantie perveniat homo ad mundum
alterum ad scientiam perfectam quod est deus gloriosus et
sublimis Quinto autem modo aptius sic dif-
finitur philosophia est rerum que sunt et videntur
et que sunt et non videntur certa cognitio id est cognitio
rerum visibilium et invisibilium Sexto sic philosophia
est divinarum humanarum rerum certa cognitio et hanc diffini-
tionem complendo addit ysidorus cum ordine bene vi-
vendi Et caladius addit cum studio bene vi-
vendi Septimo diffinitur sic ab ysidoro
philosophia est ars artium scientia scientiarum et debet per excel-
lentiam ut dicit logice et metaphisice convenienter defendendo
quod et cum sunt certis communes [illegible] prima est dis-
cernendi rationes seu conclusiones ex premissis
Secunda est rectificando principia scientie specialis
si negentur Octavo sic diffinit eam ysaac philosophia
est assimilatio hominis operibus creatoris potes-
tatem humanitatis opera enim creatoris perfecta
sunt et bona et per philosophiam disciplinam
perficitur homo et fit bonus ymo deus secundum
quod dicit boecius natura deus est unus participa-
tione vero bonitatis plures Nono dif-

finit sic philosophia est ordo anime conveniens cum
ea ordinans et informans. Decimo sic
philosophia est cognitio sui ipsius ab homine et sic
componitur i. mortificatio sollicitudo [illegible]
morti. [illegible] inde quod hec diffinitio data est in
genere [illegible] causis s. formalis materialis et
efficientis. per hoc enim dicitur cognitio tangitur
genus eius et ita forma. per hoc enim quod di-
citur sui ipsius tangitur causa materialis. homo enim
convenit cum rebus omnibus rebus de quibus est
scientia cum causis essendo sive subsistendo cum
plantis vegetando cum brutis sentiendo cum
angelis intelligendo et sic convenit cum omnibus
corporibus corporis cum omnibus intellectibus per partem
anime et omnia de quibus est scientia sunt in illa. per
hoc quod dicit ab homine potest dici quod tangitur eius
causa efficiens. Undecimo diffinit sic a pla-
tone ut recitat ysidorus philosophia est cura studium et
sollicitudo mortis. Item sic diffinit eam albertus
philosophia est inquisitio naturarum humanarum dei quam apprehen-
sio [illegible] possibile est estimari. Iuxta quod
notandum quod ita secundum boetium in libro de dualitate [?]
[illegible] quatuor modis quorum omnibus est quod
[illegible] dicit omne illud quod ab intellectu humano com-
prehendi potest et sic accipitur hic. Item ter-
decimo describitur sic philosophia est de septo omni-
um esse [illegible] cognitio et [illegible] certa est
summa nobilitas [illegible] cognita et futuro
[illegible] spes eterne felicitatis. Item quartadecimo sic
diffinitur ab augustino philosophia est hic [illegible]
dam [illegible] et cognitionum cognitorum [illegible]
rum. Item quintodecimo et ultimo diffinitur sic a
[illegible] philosophia est vite duc-
trix virtutis indagatrix expultrix vitiorum. Item sub nomine
autem sapientie describitur scientia multis modis. Sapientia
est secundum quam sapiens magis omnibus habet scientiam omnium
universalium et non singularium. Secundo sic sapientia
est secundum quam sapiens difficilia cognoscere possit et
que non sunt levia homini ad cognoscendum.
Tertio sic sapientia est secundum quam sapiens certior est [illegible]
scientia et certiorem scientiam habet. Quarto sic sa-
pientia est secundum quam sapiens magis omnibus potest
discere causas circa omnia scientiam. Quinto sic sa-
pientia est que sui gratia et propter se eligibilis
et non gratia alicuius eventus. Sexto sic sa-
pientia est secundum quam sapiens alios ordinat et per
ordinatur et non ordinatur sapientis enim est or-
dinare et non ordinari. Iste sex diffinitiones
eliguntur conditionibus sapientis [illegible]

[illegible] Septimo diffinit sic [illegible]
[illegible] sapientia est eorum que vere
sunt et immutabile suam consistentiam sunt
sortiuntur i. apprehensio veritatis. Octavo
etiam sic diffinit [illegible] ysaac sapientia est scientia
veritatis primarum ac sempiternarum. Nono
sic diffinitur. Sapientia est quam omnem posses-
sionem precellit passio gratiosa que [illegible]
[illegible] colligitur [illegible] publica-
ta suscipit incrementum. Item per quam nobilis
thesaurus sive secretis penetralibus mentis
[illegible] affectus eterne delectationis acqui-
ritur. hec sola est per quam mens [illegible]
[illegible] deliciarum ad pa-
radysum [illegible] celestem et de immorta-
lem mortalem adducit hominem [illegible]
[illegible] mutationis auctoritate [illegible].
Diffinit etiam scientia sub nomine artis mul-
tis modis. Primo sic ars est collectio multorum
preceptorum ad unum finem tendentium. Secundo
sic ars est [illegible] compendium
[illegible] insigne [illegible]
[illegible] minima conveniens
quantitatem [illegible] ad subiectum applicens maxi-
mam [illegible] potestatem. Tertio sic ars
est arbor cuius [illegible] amarissima
amarissima fructus vero dulcissimus et qui
eius abhorret amaritudinem numquam gusta-
bit eius dulcedinem. Quarto describitur
ab aristotele [illegible] ars est [illegible]
cum ratione. Sub nomine doctrine describitur
scientia sic. Doctrina est sermo progrediens
ab ore doctoris [illegible]
[illegible] auditoris. Sub nomine
discipline etiam describitur sic. Disciplina
est [illegible] malo audientis
sui addiscentis et doctrina docentis. Sub no-
mine autem methodi i. semita [illegible]
[illegible] obliquitates et idem est
quod facultas sicut [illegible] patet. Adhuc
sub nomine scientie aliquibus modis diffinitur.
Primo modo sic. Scientia est nobilis anime
passio que [illegible] possessorem
que [illegible] publicatur [illegible] dis-
tributa autem recipit incrementum. Secundo
modo describitur sic [illegible] scientia est
[illegible] anime. Tertio sic scientia est
ordo [illegible] anime [illegible]
sit [illegible] patet igitur [illegible] quid
sit scientia quod [illegible] principium anime.

scie et doctrine. Et ut proceditur ad finem
propter quod scientia sit appetenda et querenda, ad
quod intelligendum est quod debemus scientiam
querere et appetere propter duo. Primo est quod sicut
practica est scientia est perfectio humana intellec-
tiva inferior ad potenciam anime specu-
lativa specialis et in virtutibus principalis
quantum ad potenciam aliquam practicam seu
activam. Secundo quia perfectionem intellectus que
scientia est consequitur delectacio sapidissima.
Scientia enim summa est delectacio intrinseca quod
qui ad acquisitionem scientie pervenerunt preter
omne aliud scientiam delectacionem ut est
secundum theologos et scientes. Hec est delectacio que
est vita eterna et hoc est quod auctor dicit in
physica. Sed cuilibet virtuti facienti opus
proprium delectacio est in opere proprio. Quanto virtus
nobilior et quanto opus nobilius tanto
maior est delectacio in ipsum opus illud.
Constat quod virtus intellectiva est virtus
nobilior aliis virtutibus et suum opus quod
est intelligere seu scire opus nobilissimum
est, ergo et eius delectacio nobilissima et sa-
pidissima est. Unde dicit Avicenna
nono methaphysice sue capitulo de promissione
divina: Et cum perfectio est nobilior vel
habundancior maior diuturnior cer-
cior et appriacior, Et tunc actio est per-
fectior et nobilior et preciosior illius delec-
tacio quam habebit eius excellencior glo-
riosior nobilior et sapidior. Et hec dicit
loquens de statu anime separate quos non
tetigerunt multi philosophancium nisi
ipse Avicenna. Secundum patet quod appetenda
est quod patet quia scientia est cognitio mag-
nitudinis creatoris secundum vigorem creature
ut ipsum veneremur per amorem. Sed per philosophiam
cum disciplinis pervenimus ad cognicionem
universi et tunc consulta virtute cognita
quod idem suus habuit creatorem inclinamur
in amore timore et reverencia tanti cre-
atoris infinitas creaturas. Et tertio propter quod
debemus querere scientiam et doctrinam circum-
stanciarum quas scientia requirit in suo pos-
sessore que sunt tres ut dicitur in princi-
pio libri de plantis s. nobilis affluen-
cia temporis futuri felicitatis appetitus
mentis illustracio (quarum summa nichil

est honestius) hac nichil felicius (scientia ad am-
bitum acceptionis nichil compendiosius. Et tertio propter
quod scientia est querenda similiter apte effectus eius
ipsius. Scientia enim possessorem divitem facit et
amabilem, quod autem ipsum divitem faciat patet
per Tullium dicentem quod solus sapiens est dives.
Unde Seneca: Omnis stultus pauper est et mi-
ser, ergo per oppositum omnis sapiens dives et beatus.
Quod etiam scientia suum possessorem reddat ama-
bilem patet per Ptolomeum in almagesti qui
dicit quod disciplina hominis cuius intellectus
sonus est et apud alios interesse, qui dicat non
quod alius per disciplinam intendat quam sua dis-
ciplina propter quod dicit Tullius quod sapientia non
solum hominem in se ipsum reddit amabilem sed etiam
in alio et alium in ipso. Et dicitur quod nos etiam alli-
cit ad scientiam. Sed sunt quam antiquorum qui omnino ali-
orum curam dimittentes studio scientiarum adheserunt.
Et quod ostendit hoc illud ille qui dixit quod si
alterum pedem haberet in sepulcro nichilominus
adhuc discere vellet. Hoc etiam hoc ostendit
Socrates qui suam pecuniam proiecit in mare ut liberius
vacare posset studio philosophie. Idem etiam ostendit
Democritus de quo narratur quod ipse excecabat sibi
oculos ut non effectibus sensibilibus vacare posset libere
operibus intellectus. Et consequenter proceditur ad
tertium s. quomodo scientia seu philosophia primo introducta
fuit in esse ut habeamus modum acquirendi eam.
Secundo ergo quod dupliciter est eius processus in esse per
primus et sensus ut videtur via admiracionis sicut
scribitur primo veteris methaphysice. Via antiqui
sapientes videntes effectus mirabiles et causas
ignorantes ceperunt philosophari. Unde dicit philosophus
quod fabulatores diligentes fabulas quodammodo
philosophi dicitur enim quod in fabulis duo sunt
falsa seu mendacia et media secundum philosophiam ammini-
cantur propter media que sunt in fabulis propter primo
sunt fabulatores. Secundo ortus scientie duplex est
in esse s. via inventionis ad quod maxime facit
sensus visus qui plurimas rerum differentias nobis os-
tendit. Et via doctrine ad quod maxime valet
sensus auditus. Est enim auditus porta mentis.
Ad istas autem duas vias ordinatur via cogni-
cionis et memorie quibus habetur universale
in anima quiescens quod est principium artis et scientie
ut dicitur in posteriorum. Post hoc procedit ad 4m
s. qualiter scientia in sui acquisitione impeditur
et acquisita quomodo sepius aboletur. Dicta quod se-
cundum quod scientia dicitur tripliciter ut habetur secundo
de anima. Uno modo impotencia sicut dicimus
puerum in potencia ad scientiam sicut cives

dicimus impotentia ad militandum. Alio modo
dicitur scientia ut habitus sicut in habente quantum
actu tamen per eam non considerante ut in magistro dor-
miente. Tertio modo dicitur scientia ut actualis consi-
deratio sicut est in magistro actu per scientiam conside-
rante. Scientia primo modo sumpta quantum ad suam acquisitio-
nem sex modis impeditur. Primo propter maliciam
complexionis. Unde secundo de anima dicit duros carne
ineptos mente molles autem carne bene aptos men-
te dicimus. Secundo ex impotentia seu debilitate
intellectus eorum qui non possunt separata intelligere de quibus
est scientia. Unde aristoteles secundo methaphysice dicit quod qui-
dam contristantur per sermonem per scrutationem et odiunt
ipsum. Et causa est impotentia intellectus quia
per scrutationes non possunt recte intelligere nec
apprehendere nec comprehensas retinere eo quod sub-
tiles sunt et ipsi rudes. Tertio modo impeditur
scientia in sui acquisitione ex condignatione fal-
auditorum intellectus qui singula contempnit propter
sui fatuitatem quia simulat per scrutationes dis-
putationes in scolis et meditationibus proterviren-
tes. Dicitur [illegible] enim quod sicut est vilis
protervie in mente quod similiter sit malum protervire
in disputationibus ad inquisitionem veritatis.
Quarto impediuntur homines in acquisitione
scientie et ad eam non perveniunt quia eam recta inten-
tione non querunt. Dico autem eos recta intentione
non querere scientiam qui more sacro tamen alia
non querunt quia inquirendo scientiam querunt
satis facere hominibus et non ipsis rebus ut hominum gloriam
et non rerum scientiam recipientes et quia non recte que-
runt impediuntur circa cognitionem veritatis que
non alia intentione querunt nisi ut hominibus
satisfaciant amore et apparentia multifaria
huiusmodi modos multi operentur prosequi de quibus
non libet ad presens exprimere. Quinto modo
impediuntur homines in cognitione veritatis quia
recto tramite in recto studio non procedunt.
Dico autem eos non recto tramite procedere quia
ex principiis assuetis videntur ad conclusiones et
ex principiis acceptis per consuetudinem et non via sen-
sus experimenti et memorie. Isti enim non recte
inveniunt scientiam. Nam et si scientiam inveniunt
tamen ad eam non perveniunt dicit enim aristoteles
in primo methaphysice et secundo posteriorum et auctor
octavo phisicorum quod conclusiones cognoscere scire
per propositiones per prima principia. Sunt principia
autem via sensus memorie et experimenti.
Fortissimum igitur impedimentum est consuetudo
ut ait aristoteles in 2o methaphysice. 3m sub impedimentum consuetudo

quod homines impediuntur ne perveniant ad
scientiam et non solum hoc verum etiam ne pos-
sint pervenire ad eam in tantum quod potentiam
tollit ita quod qui male dispositi sunt per aliquam
consuetudinem amittunt possibilitatem ad scien-
tiam. Unde auctor plures dicit quod quidam propter
consuetudinem ducti plus credunt oppositis
principiorum quam veris principiis et hoc est
quia opposita principiorum sunt eis magis
nota quam principia. Unde dicit aristoteles
in eodem methaphysice secundo quod qui consueti
sunt audire aliqua apparentia magis
consentiunt illis quamvis non sit vera quam
suis oppositis veris iudicantes ea vera
convenientia ad que consueti sunt et sua
opposita falsa et non solum hoc sed iudicant
ea ad que non sunt consueti esse convenientia
improbabilia et hoc quia animus ipsorum
magis delectatur ad consueta et non sunt ea magis
quam alia cuius signum subdit plus enim
dicit et tu potes scire quantum facit consuetu-
do et hoc considerando in legibus assistentes in
fabulis et apologis delectantur magis plus
quam in ipsa veritate. Sextum impedimentum
in acquisitione scientie est sollicitudo et cura
quam habet homo circa humana mundana et
sensualia delectabilia ista enim auferunt
hominem a cognitione veritatis et tollunt
sibi potentiam perveniendi ad scientiam cuius causa
est quia anima occupata est circa aliqua
et mundana intentione sua aufert ab
aliis. Unde plinius in de sompno et vigi-
lia dicit quod motus magnes qui fiunt in
anima compellunt in morte ita ut cogitantes
multum non videant proprium sensibile sensui
oblatum. Et inde est quod qui debet per-
venire ad perfectam que in ipsis debet
esse abstractus a curis et sollicitudinibus
et totus intellectus suus debet adherere.
Patet igitur quot modis scientia in pote-
tia impediri potest. Scientia autem in habi-
tu potest impediri quatuor modis. Primo
modo per corruptionem fantasmatum. Unde
dicit philosophus in libro de anima. Corrup-
to quodam interius corrumpitur intel-
ligere. Secundo impeditur in ebrietate
continua. Tertio modo ex sompno nimio.
Quarto modo ex morbo diutino et longe-
vo. Et de hiis tribus dicit boetius
super predicamenta capitulo de qualitate.

ex tria sunt que impediunt scientiam s.
cecitas ebrietas nimius sompnus et mor
bus diuersis. Sciencia tercio modo dicitur impe
ditur duobus modis. Primo per sermonis
defectum apte docentis. Sermo autem
bene audibilis bene motiuus et bene
impressiuus multum confert ad scientiam. Se[cundo]
impeditur apte addiscentis per defectum
memorie. Tercia ut dicit in primo me-
thaphisice. Sola animalia in parte auditum
memoriam habencia disciplinalia sunt.
Patet igitur impedimenta quibus im-
peditur sciencie impotencia et habitu et
in actuali consideracione. Sciendum est
quod impedimenta quecumque preter hoc
et non tantum homines sed iumenta in
natos. Miser enim homo qui eam ne-
gligit. Tercia miser est homo qui quod
sibi seu homini proprium est et summum
negligit. Et qui quodque brutis commu-
ne est querit. Huiusmodi homines de-
plangit auctor dicens. Ve vobis
hominibus qui in numero bestiarum computati
estis labbantes [illegible] accipite
[illegible] paulis [illegible] honorandus ut sci-
entiarum professoribus. Deinde procedendum
est ad quintum s. de partibus et diffinicionem
et diuisionem sciencie et dicitur ex factum
quedam sunt diuine et quedam humane
et dicuntur iste et sciencie diuine causantes
sciencie aut humane causantur i. causate
sunt artibus humanis aut scienciarum quedam
sunt utiles et necessarie quedam vero dele-
tabiles [illegible] sunt et compositive. Sciencia [illegible]
aspectiua super res in [illegible] rerum raciones
infallibiles et certas quibus mediantibus
tibus in ipsis rebus speculatur ueritatem et
de talibus sunt sciencie de quibus dictum est quod
sunt utiles et necessarie. Sunt autem in con-
plando res [illegible] affectus suos super
ipsas post voluntates carnis legibus
sue concupiscencie sic subiacens rebus suas
constituit et magice dicuntur que ut
dictum est perniciose et utiles notate sunt.
Magice vero species sunt decem s. manti-
ca siue mantides, mantica est species di-
uinitiua. Mathesis sortilegium prestigia
maleficium. Mantica est species diuinatiua
cuius species sunt quinque s. piromancia aerimancia

Diuisio sciencie

geomancia ydromancia nigromancia. Piromancia
est ars diuinatiua in igne et motu ignis uel
in candelabro ubi apparent ymagines per
quas prenosticatur de morte futura propinqua
uel remota. Dicitur a pir quod est ignis et mancos
grece diuinacio et inde sciencia ex sciencia diuinatiua
in igne. Aerimancia in corporibus politis et
[illegible] sicut in unguibus et ense nouo uel in aere
[illegible] dicitur ab aer aeris et mancos diuinacio. Ydro-
mancia est sciencia diuinandi in specie et motu aquarum
dicitur ab ydros quod est aqua et mancos diuinacio
et inde sciencia id est sciencia diuinandi per aquas. Geoman-
cia est sciencia diuinatiua circa negocia terrena
sicut [illegible] faciendo. Dicitur a ge quod est terra et man-
cos diuinacio. Nigromancia est diuinacio
qua inuocantur demones et adiurantur
anime mortuorum ad dandum responsa. Que
[illegible] et tumulis frequenter exercentur et
maxime in regionibus septentrionalibus. Et
dicitur a nigros quod est mortuus et mancos
diuinacio et inde sciencia. Mathesis media pro-
ducta est sciencia diuinatiua cuius quatuor sunt
species s. oroscopium aruspicium augurium aus-
picium. Horoscopium est diuinacio facta per inspec-
cionem horarum et temporum. Et dicitur ab hora
hac et s. Aruspicium est diuinacio facta
per inspectionem hararum post immolacionem factam
ydolis sicut antiqui. Et dicitur ab hara hare et
specio spicis. Augurium est diuinacio facta in
garritu auium. Et dicitur ab auis et garritus.
Auspicium vero est diuinacio facta in volatu
auium a dextris et sinistris ante uel retro. Et
dicitur ab auis et specio. Sortilegium est sciencia
de rebus principaliter fit per [illegible] et sortes et per
collectionem ossium mortuorum et consimilibus. Quar-
ta prestigium est illusio humanorum sensuum
et exercetur ab ystrionibus qui deceptiones
dant apparere [illegible] et sic de aliis. Ultima
species est maleficium et vaticinacio [illegible]
animalis obstupefaciendo [illegible]
simpliciter uel ad tempus. Patet igitur
de scienciis que dicuntur prohibite de quibus no-
bis ad presens plura loqui. Sciencia autem
que dicitur esse utilis et necessaria sic diui-
ditur. Quedam est mechanica. Quedam li-
beralis. Mechanica est ad supplendum nature
defectus humanis apte corporis quibus subue-
niunt ut supra dictum est. Et ideo humana
multiplicatur est ancilla. Dicitur autem
mechanica a mechor mecharis quasi

Diuisio artis [illegible]

adulterum et ceteris respectu liberalium quia cor-
poris et ea que corporis sunt respectu anime
sunt vilia ¶ Et intellige quod mechanice ar-
tes primo invente sunt ut peccatis acquisi-
tis et decentibus [illegible] corporis ¶ Anima post-
modum libere posset vacare studio scienciarum libe-
ralium ¶ Mechanice scientie septem sunt species scilicet
lanificium armatura agricultura naviga-
tio venatio et theatrica ¶ Sub hiis autem
sunt omnes artes mechanice predicte
¶ Lanificium est ad expellendum frigus et ad
inducendum eius oppositum et cetera ad decorem
¶ Et continet sub se multas species quarum ne-
gotiatio est circa lane et lini ¶ Secunda est
armatura que est ad prohibendum mortem cor-
poralem et lesionem membrorum ab extrinsecis
ad informandum eius contrarium ¶ Tercia est agricul-
tura et est ad expellendum famem et sitim
et restaurandum et reparandum rem perditam ¶
¶ Quarta est navigatio que est ad expellen-
dum inopiam omnium terre seu patrie et ea
que habundant in alia et ad vicendum
eius contrarium et potest dici quod continet sub se
omnes modos mercandi emendi et ven-
dendi ¶ Quinta est venatio que est ad ac-
quirendum comedibilia ¶ Cuius species sunt
tres scilicet fenima aucupium piscatura ¶ Sexta
est medicina que est ad expellendum mor-
bum accidentem ab extrinseco corporis et ad
inducendum sanitatem ¶ Medicina enim consistit in co-
ibitione operum circa corpus humanum defuncti(?)
artibus et inter mechanicas reponitur ¶ Sep-
tima est theatrica dicta a theatro quia in the-
atro ~~[illegible]~~ ludebatur et que est ad expellendum
tedium et inducendum agilitatem corporis ¶ De-
inde videnda est divisio scientie liberalis ¶
¶ Dicitur autem liberalis vel quia hominem a
curis liberat terrenorum et in amore celestium
erigit ¶ Vel quia filii liberorum antiquitus
ad eius cultum tantummodo eligebantur ¶
¶ Vel quia eius doctores et discipuli ab exac-
tionibus et tributis principum erant immunes
et exempti ob eius excellentiam et nobilitatem
¶ Dividitur autem liberalis scientia in practicam
et speculativam ¶ Prima perficit intellectum
practicum sub ratione boni ¶ Secunda intellectum
speculativum sub ratione veri ¶ Est enim

exercebatur

politica

scientia ut dicit practica ut dicit avicenna
in prologo methaphisice sue scientia de rebus
que sunt in nostra opera unde practica est de
rebus que sunt cum racionabilitate consilia vite
docens modum ad operandum secundum determinatas
circumstancias in genere morum cuiusmodi est
moralis scientia ut scribit calcidius supra
thimeum platonis ¶ Ista enim est de operibus
hominum vel ad se vel ad alios et propter hoc
scientia moralis distinguitur penes diversos mo-
dos conviuendi et conversandi ¶ Nam unus
est cum subditis in regendo civitates et reg-
na et de tali est scientia moralis politica dicta
a polis quod est pluralitas et ycos scientia
quasi scientia de regimine plurium ¶ Alius est
modus conviuendi et conversandi cum propria fami-
lia de quo est secunda species moralis que dicitur
yconomica dicta ab yconomos quod est
dispensator ¶ Unde yconomicus idem est
quod dispensator quasi scientia disponendi et
regendi propriam familiam ¶ Tercius est mo-
dus conviuendi hominis secundum se et ad seipsum
¶ Et est per bonum anime proprie ¶ De quo
actu conviuendi est monastica dicta a mo-
nos quod est unum et ycos scientia quasi
scientia de regimine unius ¶ Prima istarum scilicet
civilis est tradita in legibus et decretis ¶ Secunda
dicitur tradita est a tulio in quodam libro
qui dicitur liber de officiis ut tractatu
de regimine familie ¶ Tercia vero ab aristotile
in ethicis ¶ Sed intellige quod quamvis in legi-
bus et decretis tradita sint quedam iura
et leges tradite tamen philosophus docuit mo-
dum condendi leges ¶ Unde nec imperator
nec papa modum condendi iura sive leges
tradiderunt ¶ Sed iura condita et leges con-
ditas modum condendi a philosophis sumpserunt
et habuerunt ¶ Docet enim philosophus in octa-
vo libro politicorum modum constituendi do-
minos certos civitates et regna ¶ Et quo-
modo quilibet alteri convivere debeat tam
in domo quam in civitate seu regno ¶ Propter
quod dici potest quod yconomica et politica in
octo libris politicorum sufficienter tradite sunt
¶ Monastica autem in octo libris ethicorum
¶ Et nota quod iste tres scientie dicuntur tam
penes finem quam penes materiam ¶ Penes
finem quia finis monastice est felicitas
¶ Finis yconomice est in mediate

finis eius politice qui dicat ex legibus posita est tranquillitas rei publice debeterunt enim penes materiam quia materia incongruens est bonum humanum mixte. Yconomica yconomice est bonum domus, ultima eius politice est bonum civitatis sive gentis.

O Ulterius sequitur attendendum est circa principia ad divisionem philosophie speculative que secundum philosophum sexto metaphysice sic dividitur quia quedam est scientia speculativa et principalis. Quedam autem minus speculativa que rationalis appellatur. Speculativa principalis appellatur que est de principali parte entis. Principales autem partes entis sunt scilicet ens divinum et ens mathematicum et ens naturale. Propter quod habemus tres scientias speculativas principales. Huiusmodi sunt metaphysica mathematica et naturalis. Quarum diversitas patet per diversitatem proportionum rerum de quibus sunt que sic dicuntur. Nam quedam sunt res que secundum essentiam et diffinitionem non possunt esse in materia sed separate a motu et materia. Quedam etiam sunt res que quamvis in esse extra intellectum sunt cum motu et materia. Et de rebus primo modo est mathematica. De rebus secundo modo dicitis est metaphysica. De rebus tertio modo dicitis est naturalis physica. Metaphysica que est prima philosophia secundum autem communiter dividitur in 14 partes quarum prima est prologus et durat a principio usque ad finem sexti. Secunda est de ente quod est subiectum simpliciter quantum ad sua principia que sunt materia et forma et etiam hoc de proprietatibus entis et hec durat a principio septimi usque ad finem decimi. Tertia est de substantiis separatis et durat a principio undecimi usque ad finem libri. Specialius autem possumus sic dividere determinata in metaphysica et librorum particularium diffinitionem ad invicem. Metaphysica enim est de ente simpliciter communis ut de subiecto vel etiam est de prima causa ut de subiecto sed diversimode. Nam de ente ut de eo quod continet omnia determinata in metaphysica et hoc est per modum per attributionem. De prima autem causa est ut de illo quod principaliter intenditur in scientia. Sed de subiecto et de prima causa principaliter intenditur in metaphysica.

Hoc tamen adhuc differunt. Nam cum principaliter intenditur in metaphysica subiecto cognoscere principalius sed scilicet prime principalissime. Sed tu intellige quod primum sex libri sic separantur ab invicem. Nam in primo ut a natura metaphysica determinatur modus habendi scientiam et de qualitate et de quantitate sic que metaphysica est. In secundo libro scilicet in principio non metaphysica de causis et principiis sanctorum. Et etiam hoc tangitur in precedenti scientiam philosophicam. In tertio libro movet plures quasdam questiones difficiles et eas non solvit sed in aliis libris subsequentibus eas dissolvit et determinat et facit hoc ut ostendit per rem illius scientie. In quinto determinat diffinitionem quorundam nominum analogorum ne impediant aliquid propositi. In sexto determinat de ente seu de communi per accidens ut ab hac excludat. In septimo incipit principaliter determinat de principiis substantie sensibilis ut de materia et forma et de diffinitione et de sensibili. In octavo congregat predeterminata ut addat aliqua complendo predicta. In nono et decimo determinat quasdam proprietates seu gradus entis. Huiusmodi sunt potentia et actus. Et unum et multa. Idem et diversum. Simile et dissimile. Equale et inequale. In undecimo et duodecimo de substantia incorrupta eterna et mortali prosequitur et per accidens de qua principaliter intendit. In tertiodecimo redit super opinionem platonicam et eam improbat eleganter et hoc facit etiam per totum quartum decimum. Duos libros aut libros metaphysice non habemus translatos quamvis in greco bene sint usque ad 14. Quidam etiam solent addere librum de causis quamvis posset dici quod distinguitur a metaphysica. Nam liber de causis est de substantiis separatis secundum quod una habet influentiam super aliam unde etiam ex hoc nomen accepit. Nomine enim cause nomen influentie est. Sic autem non considerantur substantie separate in metaphysica ut patet intuenti volumque de divina scientia. Post modum attendit ad mathematicam cuius divisio et sufficientia potest haberi si mathematice secundum hunc modum accipi potest. Mathematica enim sit de quantitate ut de subiecto. Aut est de quantitate continua aut discreta. Si de continua hoc est dupliciter vel de continua quantitate immobili vel mobili

Primo modo est geometria. Et dicitur a ge quod est terra et metros quod est mensura quasi scientia de mensuratione magnitudinum terre. Cuius sunt tres species. Altimetria. planimetria. substanciometria. Perspectiva scientia de perspectivis et est scientia de modo videndi nobis innata. De quibus sufficiat ad presens sic tussic in generali. Nunc est notandum quod quindecim sunt libri geometrie Euclidis sed de forma lectorum tantum sex sunt sic distincti. In primo determinat quid sit linea. quid punctus etc. Et de passionibus trianguli. In secundo de passionibus quadranguli. In tertio de passionibus circuli. In quarto de descriptione seu de comparatione unius quantitatis ad aliam quantitatem. In quinto de proportione que est passio consequens quantitatem. In sexto de proportione seu similitudine superficierum. Si autem de quantitate continua mobili sic astrologia communiter dicta que continet sub se astronomiam proprie dictam que est de motibus et de distantiis corporum supercelestium et astronomiam que est de effectibus huius corporum cum hiis inferioribus. Unde dicitur astrologia ab astrum astri et logos quod est sermo. Et astronomia etiam quod idem ab astro et norma regula quasi sermo normalis regula de astris quantum ad motus et distantias corporum nec non quantum ad effectus corporum. Unde naturalis subalternatur quodammodo astronomie. Si vero mathematica est de quantitate discreta hoc potest esse dupliciter vel enim est de quantitate discreta simpliciter et absolute. Vel de quantitate discreta relata ad proportione sonorum. Primo modo est arismetrica que est de numero accepto absolute. Secundo modo est armonia seu musica que est de numero relato ad sonos. Sic igitur habentur que constituunt quadruvium quasi quatuor vie tendentes ad eundem finem ut ad sapientiam. Sed unde quod due istarum sunt pure mathematice scilicet que considerant quantitates absolute ut geometria et arismetrica. Alie autem due considerant quantitates ad passiones naturales scilicet astrologia et musica. Propter quod stricte accipiendo mathematica tantum sunt due. Extendendo vero vocabulum possunt dici plures. Sed tantum dictum sit de geometria et astronomia quid sint et quomodo dividuntur dicitur consequenter

de arismetrica et musica. Unde secundum Boecium in primo arismetrice. Arismetrica prima est de numero mathematicorum. Et dicitur ab ares quod est virtus et rismos quod est numerus quasi scientia de virtutibus et proprietatibus numerorum. Juxta quod est notandum quod cum arismetrica dicatur de numero simpliciter et multitudo non concreta hic non est intelligendum precise ita quod nullo modo referatur quia bene refertur ad figuras geometricas ut determinatur in arismetrica. Sunt autem in arismetrica duo libri secundum Boecium in quorum primo determinat de numero secundum se in natura propria. In secundo de numero secundum quod aliquam naturam assumunt videlicet prout in figuris geometricis consideratur in medio geometricis et arismetricis.

¶ Consequenter dividenda est divisio musice cuius species secundum Boecium sunt tres scilicet mundana humana et instrumentalis. ¶ Mundana musica consistit in tribus primo in comparatione elementorum ad invicem et hoc triplicatur in pondere in numero et mensura. Secundo in motibus corporum superiorum et similiter triplicatur scilicet in situ in natura et in motu. Tertio de varietate temporis et hoc multiplicatur scilicet in diebus in vicissitudinibus lucis et noctis in mensibus in incrementis et in decrementis lunaribus in annis in mutatione veris hyemis estatis et autumpni. ¶ Humana consistit similiter in tribus primo scilicet in corpore et hoc triplicatur in vegetatione et humoribus et operibus. Secundo in anima et hoc in potentiis et virtutibus et proprietatibus eiusdem etiam in coniunctione utriusque et in illa amicitia mutua. ¶ Musica vero instrumentalis consistit in diversis generibus instrumentorum ut in tympanis cordis tubis organis voce cantilenis sigillis carminibus et similibus. Et nota quod musica in carminibus est multiplex. ¶ Est enim quoddam carmen dactilicum ita dictum a dactilo id est pede. Quoddam liricum sic dictum a lira quod est varietas sicut alia illud aliud carmen est bucolicum quod a bubus nomen accepit. Quoddam elegiacum et hoc est carmen de miseriis factum. Quoddam

etiam est tragicum a tragos quod est hircus
vel secundum quosdam a trage (?) i. [illegible] quia
potato vino canebant bibuli illud car-
men. Dicitur etiam quoddam carmen co-
mediacum a comedia i. circuatur (?). Unde
comediacum carmen est quod de vilibus ma-
teriis pulcritudine decoratur. Vel
a comos quod est villa et odos quod est lau-
us quasi laus villana. Est etiam car-
men quod dicitur satiricum dictum a satira lan-
ce deorum. Dicitur etiam carmen heroycum
quod est de gestis heroum i. illustrium
virorum. Patet igitur divisio musice per
mundanam humanam et instrumentalem
sed advertere quod de musica instrumentali
plus boecius determinavit. De mundana
autem humana parum aut nichil tractavit
quia morte fuit preventus ut dicitur.
Et etiam sciendum quod quinque sunt libri
musice quos tradidit boecius quorum
duo sunt de forma. Dicitur autem mu-
sica a moys quod est aqua et ycos sci-
entia quia primo circa aquas proportio
musicalis fuit inventa. Sunt autem
species consonantie scilicet thonus dytthong
dyatesseron dyapente dyapason et cetera
de quibus omnibus tantum in quadruviali
dictum est. Postea subiungenda est di-
visio naturalis philosophie. Natura est principium
motus et quietis eius in quo est per se et
non secundum accidens ut scribitur secundo physicorum.
Scientia igitur de natura est scientia de motu
et de corpore mobili. Unde corpus mobi-
le est subiectum in scientia naturali. Unde secundum
divisionem naturalis sumenda est divisio scientie
naturalis. Unde cum corpus mobile consi-
deratur in scientia naturali secundum omnes suas
gradus et divisiones. Intelligendum est
quod corpus mobile potest considerari
dupliciter vel generaliter secundum se et
absolute non descendendo specialiter ad ali-
quam speciem motus vel specialiter descen-
dendo ad speciales motus et ad speciales
terminos a quibus motus accipit speciem.
Si primo consideratur sic habet de-
liniari in libro physicorum qui etiam nuncu-
patur liber de physico auditu qui
exponitur ab aliquibus sic quod vocatur
liber de physico auditu seu naturali

quia determinata ibi plus auditu quam demons-
tratione scitur tamen sunt principia physica
universalia que principia habent plura propter
quod sicut dicitur aliquando intitulatur de princi-
piis physicis. Alii dicunt et melius quod vocatur
liber de naturali auditu quia ad audientes in
legendo scitur. Effecit enim phisicus aliquos
libros et postmodum legit eos quos scilicet
etiam legendo fecit. Si vero consideratur corpus
mobile contractum iam ad motum specialem
et ad speciales motus tunc accipit divisionem
secundum materie sue gradus. Est enim corpus
mobile quoddam simplex quoddam autem
mixtum sive compositum ex simplicibus. Si
primo modo consideratur corpus mobile scilicet
ut est simplex hoc est dupliciter vel secundum quod est
mobile secundum situm tantum vel prout mobile
ad formam. Si consideratur corpus simplex
mobile in quantum scilicet mobile ad situm hoc
dupliciter vel enim consideratur in se et absolu-
te sive respectu ad effectus suos quos motu
suo efficit in inferioribus que sunt mobi-
lia ad formam que recipiunt eius impressio-
nes. Primo modo consideratur in libro de
celo et mundo ibi enim consideratur corpus quod
mobile ad situm tantum sive mobile cir-
culare sive rectum. Si autem consideratur secundo
modo hoc est dupliciter vel ad impressiones
quas efficit celeste corpus circa corpus
elementorum et circa mixtorum motibus vel quantum
ad respectum ad diversa loca terre impressio-
num generandarum. Primo quidammodo de-
terminat de corporibus in libro de causis proprietatibus
elementorum et planetarum. Secundo vero in libro
de longitudine et latitudine terrarum et regi-
onum. Si autem fuerit consideratio de corpore
simplici mobili ad formam sic est liber
de generatione et corruptione. Si vero fiat
consideratio de corpore mobili mixto hoc dupliciter
vel prout est in via mixtionis vel prout est in
genere vel specie constitutum vel in esse mixti.
Primo est liber metheororum. Si autem
consideratur secundo modo corpus mobile mix-
tum constitutum scilicet est constitutum in specie sive cer-
to mixti ad hunc dupliciter consideratur secundum
eius duas differentias. Quia mixtum constitutum
in esse perfectionem vel est inanimatum
vel animatum. Si inanimatum sic spectat ad
libros de mineralibus sicut patet aliquali-

infine quanti methaurorum / Si fuit scientia
de corpore animato hoc potest esse dupliciter vel enim
consideratur corpus animatum quantum ad suam animam
principalem vel quantum ad suas operationes et pas
siones / Si vero consideratur corpus animatum quan
tum ad suam animam hoc potest esse tripliciter
/ Nam anime corporis animati vel est anima
anima intellectiva vel anima sensitiva vel
anima vegetativa / Primo modo est liber de
anima quia licet nunc in libro de anima determinat
multa communia omni corpori animato et poten
cijs anime tamen principaliter de anima intelle
ctiva ibi determinatur / Secundo modo est liber de
animalibus / Tertio est liber de vegetabilibus
sive de plantis / Si autem fiat consideratio de corpore
animato quantum ad opera et passiones anime in
corpore et hoc est dupliciter secundum quod opera eius
sunt duplicia / Quedam enim egrediuntur
a tota substantia anime in se super corpus non descen
dendo ad potentias cuiusmodi est vita cui
opponitur mors et de talibus est liber de cau
sa mortis et vite et brevitatis et longitudinis
eorundem / Quedam passiones anime e
grediuntur ab anima quantum ad suas po
tentias et virtutes et hoc tripliciter secundum tres
potentias anime quia aut egrediuntur a potentia
anime vegetabilis cuiusmodi sunt nutrire
augere et generare / De quorum primo determinatur
in libro de nutrimento et nutribili / De reli
quis autem duobus scilicet augere et generare in libro de
generatione et corruptione / Si vero operationes
egrediuntur a potentia anime cuiusmodi sunt
due scilicet sentire et movere secundum locum per sensum
tactum scilicet / Si vero plus naturalis fuit consi
derans de potentia sensibilis quantum ad actum
primum hoc est tripliciter / Opus enim sentiendi
tripliciter variari potest / Uno modo secundum quod
comparatur ad spiritus corporea / Alio modo secundum quod
actus sentiendi est ab animali indifferenter
exterius et interius preter comparationem ad sen
sibile secundum tamen quod actus sensibilis est apte
natus fieri / Tertio modo comparatur actus sen
tiendi per reditum ad suam speciem spiritibus sensa
tam apud animam que prius fuit recepta
a re extra / Primo modo est liber de sensu et
sensato / Secundo modo est liber de sompno
et vigilia / Tertio modo est liber de memoria
et reminiscentia / Si vero fuit scientia naturalis
de potentia anime sensitive secundum quod mo
tiva est vel secundum quod habet actum qui
est movere aut quarto secundum quod motiva est
in aliqua parte corporis determinati quantum
ad aliquos modos speciales cuiusmodi
sunt motus pulmonis ad refrigerandum
cor animalis in attrahendo retinendo et
emittendo aerem / Aut secundum quod motiva
est animalis simpliciter / Primo est de
inspiratione et respiratione cuius continu
ativum potest dici liber de differentia
spiritus et anime / Si vero consideratur corpus
prout est habens animam motivam simpli
citer sive secundum locum sive constringendo se
et dilatando corpus animalis in eodem lo
co / Sic habemus librum de motibus anima
lium / Hii etiam motus secundum differentias
generales sunt duo in animalibus omne enim
animal aut movetur motu progressivo aut
motu dilatationis et constrictionis aut u
troque modo / Et sic patet divisionem
naturalis scientie sufficientem / Unde si aliqui
alij libri sunt sub predictis ponendi sunt

Adhuc sequitur attendendum est
ad divisionem scientie rationalis
que est accidentalis sive administrati
vus modus philosophie / Est autem scientia ratio
nalis non quia ratiocinatur quia sic omnis
scientia rationalis esset / Sed dicuntur ratio
nales scientie quia sunt de rationibus seu de
intentionibus rerum tanquam subiectis de
subiectis et partibus subiecti et passionibus
/ Unde dicit avicenna in prima methaphi
sica quod logica considerat intentiones que
secunde apponuntur intentionibus primo in
tellectis secundum quod per eas devenitur de in
cognito ad cognitum / Et comprehendit
ibi avicenna sub logica alias scientias
rationales / Dividitur autem scientia rationa
lis secundum divisionem sui subiecti de quo
est / Est autem rationalis scientia de modo
seu intentione rei / Usus autem
intentionis rei vel facit aliquid ad modum
ostendendi / Vel ad modum faciendi
Vel ad modum persuadendi / Vel etiam
est per essentiam aliorum predictorum modorum
scilicet vel modi ostendendi / Vel modi fa
ciendi / vel modi persuadendi / Et secundum hoc
habemus scientias rationales videlicet gra
maticam logicam et rethoricam / Ista tamen

quod gramatica de modo congruendi ut de subiecto / logica de modo sciendi / Rethorica de modo persuadendi / Ita quod omnis ratio rei que facit ad modum congruendi propter quod congruum congruibile refertur ad aliam sub forma congruitabilis gramatice consideracionis est / Et omnis racio que aliquid facit ad faciendum modum logice consideracionis est / Et omnis racio que aliquid facit ad modum persuadendi rethorice consideracionis est / De hiis ergo et earum divisionibus aliquid generaliter dicatur / Et primo de modo persuadendi / Secundo de modo sciendi / Tercio de modo congruendi / Secundum ergo quod rethorica modum persuadendi pro considerat ut subiectum / Quia omnia in rethorica determinata sunt partes sive passiones modi persuadendi attribuuntur / Diffinitur enim rethorica sic / Rethorica est sciencia loquendi disposite et ornate ad persuadendum iudicium / Unde officium rethoris est persuadere iudici disposite et ornate / Ad favorem partis proprie et ad indignacionem partis adverse / Intelligendum igitur quod facultatis rethorice sive modi persuadendi sunt quinque scilicet invencio · disposicio · elocucio · memoria · pronunciacio · Que quinque istarum per tuam aliquis modus persuadendi est vel possunt dici partes integrales quodammodo tum quia si aliquid horum defuerit tunc oratoris imperfecta est facultas eius et officium manebit incompletum quinque facultas horatoria hiis totaliter informatur / Et nota quod predictas partes sic describit tulius / Invencio est excogitacio rerum verarum aut veri similium que causam in foro rethorico probabilem reddunt / Disposicio est ordo ad distribucionem rerum demonstrans quibus locis sunt locanda / Elocucio est ydoneorum verborum et sententiarum ad invencionem accomodacio / Memoria est firma animi rerum verborum et disposicionis percepcio / Pronunciacio est vocis vultus gestus moderacio cum venustate / Secundum quinque secundum tulium tribus facultatibus

assequi potemus scilicet arte imitacione exercitacione / Est autem preceptio que dat certam viam racionemque dicendi / Imitacio est qua impellimur cum racione dicendi ut aliquibus similes esse dicendo velimus / Exercitacio est assiduus usus et consuetudo dicendi / Et tunc nota ad hoc quod instrumenta modi persuadendi seu rethorice facultatis sunt ista Exordium sive prohemium · narracio · divisio · confirmacio · confutacio · conclusio / Exordium est principium per quod animus auditoris vel iudicis constituitur et paratus est ad audiendum / Narracio est rerum gestarum exposicio / Divisio est per quam aperimus quid conveniat quid in controversia sit secundum quam exponimus quibus de rebus sumus acturi / Confirmacio est nostrorum articulorum exposicio cum assercione / Confutacio est contrariorum locorum dissolucio / Conclusio est artificiosus terminus oracionis / Item notandum quod rethorice sunt tria genera causarum scilicet demonstrativum · deliberativum · et iudiciale / Demonstrativum tractatur maxime in capitulis et communitatibus in eleccione personarum in quo requiritur quid honestum quid inhonestum / Deliberativum tractat circa negocia et est in quo queritur quid expediens quid utile quid inutile / Iudiciale autem tractatur coram pretore in quo queritur quid iustum quid iniustum

(q) / Deinde attendendum est ad divisionem logice Dicitur autem sciencia per quam intellectus humanus dirigitur in noticiam veritatis / Per quam et intelligitur ea que cognoscit et per quam ea que scit in ceteris artibus verius comprehendit / Hec ut autem dicitur est illa sciencia que esurientes pascit sitientes reficit timidos audaces facit linguas balbucientium dirigit animarum ad ceteras artes ordinat et disponit / Hec est sciencia sine qua nulla alia sciencia perfecte scitur / Per quam intellectus humanus a tenebris ignorancie convocatus excluditur et in plenam ducitur / Ex quibus concluditur quod ad omnes alias sciencias et artes obtinet principatum et hoc quia modum sciendi universaliter tradit ergo quod utilis est valde / Iuxta quod nota quod quidam ?horandus interrogabat quendam philosophum nomine aristippum quid sibi studium philosophie valeat cui respondit aristippus dicens quod studium philosophie sibi valet ut secure et intrepide loqui posset hominibus quibus vellet / Et

hoc specialiter dici potest de loyca propter hoc quod per eam potest homo de qualibet materia per rationes probabiles secure et intrepide loqui cum aliis. Ad cuius divisionem attenditur hoc modo. Cum loyca sit de modo sciendi ut de subiecto tamen circa determinata in loyca attribuitur vel potest considerari modus sciendi secundum se et secundum suas partes vel secundum quoddam quod est annexum ad modum sciendi. Si secundo modo sic est liber porphirii quod est sic intitulatus quia circa modus sciendi non est compositus simplicibus quia habet partes sicut modus dividendi, modus diffiniendi, modus silogizandi, circa quodlibet horum per se patet. Modus autem dividendi requirit divisibile quod aliquando dividitur ut genus in species, aliquando ut subiectum in accidentia et conversio. Requirit etiam dividentia ut differentias vel accidentia et huiusmodi. Et similiter modus diffiniendi requirit diffinibile hoc est species. Requirit etiam differentiam que sunt generis et differentie. Sic etiam modus silogizandi ista requirit. Quia quilibet silogismus requirit tres terminos quorum quilibet potest habere vel rationem generis vel differentie vel speciei vel accidentis vel proprii. Hic est quod porphirius de istis quinque intentionibus composuit librum cuius subiectum est hec intentio que est universale abstrahens a quinque intentionibus que sunt genus et species etc. Si autem loyca sit de modo sciendi quantum ad suas partes hoc est tripliciter secundum quod tres sunt modi sciendi. Est enim modus diffiniendi, dividendi et colligendi sive modus silogizandi. Si est de modo dividendi sic est liber boecii de divisionibus cuius subiectum est modus dividendi. Si vero est de modo diffiniendi sic dicatur quod de ipso non habemus scientiam. Est tamen in greco in quibusdam libris methaphisice qui nondum sunt translati in latinum. Vel potest dici quod de modo diffiniendi habemus scientiam in septimo methaphisice vel in secundo posteriorum. Universaliter docetur ratio quod quod est non vera divisiva tantum nec vera silogistica sed vera composita ex divisione et silogismo. Si autem est loyca de modo silogizandi sic potest considerari duobus modis vel quantum ad suas partes integrales vel quantum ad suas partes formales magis. Si quantum ad suas partes integrales hoc dupliciter vel quantum

ad suas partes remotas cuiusmodi sunt termini vel quantum ad suas partes propinquas cuiusmodi sunt propositiones. Si primo modo hoc est dupliciter. Circa quidam sunt termini significantes res subiciabiles vel predicabiles non respiciendo aliquid extra se. Et de talibus est liber predicamentorum cuius subiectum ratio subiciabilis vel predicabilis simpliciter. Alii autem sunt termini qui significant res subiciabiles vel predicabiles secundum quod respiciunt aliquid extra se tanquam causam agentem. Et de talibus est liber sex principiorum qui dicitur esse de accidentibus extrinsecus advenientibus. Unde subiectum libri sex principiorum est ratio subiciabilis vel predicabilis extrinsecus advenientis. Si autem loyca est de partibus integralibus propinquis sic est liber periarmenias cuius subiectum est enunciatio que non dicit compositionem et enunciationem. Si vero loyca est de modo silogizandi quantum ad partes eius formales id est quantum ad partes in quibus salvatur forma silogistica, hoc potest esse duobus modis vel in quantum forma silogistica actu salvata quantum ad omnia principia que requiruntur vel potest considerari forma silogistica secundum quod tenetur seu deficit aliquod principium quod requiritur ad formam silogisticam. Si autem consideratur modus silogizandi secundum quod in eo actu salvatur forma silogistica hoc dupliciter vel secundum se et absolute non contrahendo materiam aliquam. Et sic de modo silogizandi est liber priorum cuius subiectum est silogismus simpliciter vel secundum quod contrahitur ad materiam et hoc dupliciter aut enim contrahitur ad materiam conditione materiali que est probabilitas vel conditione que est necessitas. Si primo modo sic est liber thopicorum cuius subiectum est silogismus thopicus seu probabilis. Et est probabilis conditio habilitas subiecti ad participandum predicatum cum forma ad oppositum. Sed intellige quod silogismus thopicus potest intelligi duobus modis. Uno modo quantum ad sui constitutionem et sic est subiectum in libro thopicorum aristotelis, conversus principiis et sic est subiectum in libro boecii. Alio modo quantum ad sui usum post suam constitutionem et sic est subiectum in libro thopicorum aristotelis, ubi enim docetur eius usus applicando terminum ad determinandum predicata. Si vero consideratur

modus sillogistici secundum quod constituitur ad materiam
conditione materiali que est veritas et sic
est liber posteriorum qui necessarius est non solum
secundum veritatem consequentie quia sic omnis sillogismus
esset necessarius sed veritate consequentis sive
antecedentis est necessarius. Et est veritas
vel conditio seu probabilitas habilitas subiecti
tivorum per intrapatationem probabilitatis eius et possibili-
tate ad oppositum. Sillogismus igitur demonstra-
tivus est cuius est subiectum in libro posteriorum
topicorum. Si autem fiat consideratio modi sillogistici
quantum ad defectum principiorum que requirunt
ad formam sillogisticam secundum tamen quod defectui
super additur apparentia et sic est liber elen-
chorum cuius subiectum est sillogismus sophisticus.
Ex quo sequitur quod tot principia requirunt
ad formam sillogisticam quot sunt figure falla-
ciarum quia quelibet fallacia dicit repugna-
tiam contra formam sillogisticam. Ista de divisio-
ne logice ad presens sufficiant.

Post predicta ultimo attendendum est
ad divisionem grammatice que ordine
scientiarum est prima quod testatur Aristoteles
de ortu scientiarum dicens quod prima scientia est
que voces vocum imponit rebus que ad sonandum
vocandum instituit et disponit que etiam dicitur
ad rectas scientias ordinat et disponit. Sunt
et consonat Ysidorus dicens quod logica reddit
hominem disertum. Rethorica facundum
et sola grammatica litteratum. Hec etiam
scientia que nata est cuilibet animo applicari.
Unde dicit Boetius grammatica est scientia
que nominum respuit que non solum subti-
libus verum etiam rudibus queritur materia
propter quod ab omnibus ante alias scientias
est appetenda. Est enim cuiuslibet scientie fun-
damentum et origo quia medium consequendi
detur sine quo non possibile est habere scientiam
Ultima scientia est conclusionis que accipit
passionem de subiecto sed impossibile est
habere passionem de subiecto nisi presuppo-
sita constructione quam impossibile est habere
aliquam scientiam sine grammatica. Unde de
hoc inquit Ysidorus etiam dicit quod grammatica
scientia est loquendi rectas hystorias recte ac
in mundo antiquissima lingue balbucientis
purgatrixque prudentissima sine qua nullus
adiscitur vel docetur. Hec enim est inter
logice magistra rethorice inventrix theo-

logie ologie refugium virtutum et totius qua-
drivii fundamentum. Ex quibus omnibus evidenter
patet quod grammatica est quedam ante alias scientias
qua tanquam dispositio utilis et necessaria ad omnem
artem et scientiam. Subiectum autem gram-
matice modus construendi est qui potest considerari
a grammatico et omnia considerata a grammatico sibi
attribuuntur secundum cuius divisionem accipiatur
divisio grammatice hoc modo. Cum grammatica sit
de modo construendi ut de subiecto de ipso potest
fieri consideratio duobus modis vel secundum quod modus
construendi consideratur in se et suas partes
et principia. Vel secundum modos defectus vel
peccati contingit in modo construendi per sua
principia. Si grammatica sit de modo construendi
secundum se et sua principia hoc est dupliciter vel
quantum ad materialia modi construendi vel quan-
tum ad formalia materie. Si fiat consideratio quantum
ad materialia modi construendi hoc potest dupliciter quia
materia modi construendi est dictio sive partes orationis
que possunt accipi duobus modis uno modo quantum
ad essentialia sua alio modo quantum ad sua ac-
cidentia neque materie diversificatio contingit cuius
modi est accentus. Primo modo habemus prisci-
anum maiorem cuius subiectum est dictio sive construc-
tibile habet autem priscianus maior duas par-
tes scilicet ortografiam et ethimologiam et potest habere
accipi quia dictio integratur ex voce et significa-
to vox autem ex sillabis et litteris propter quod si consideretur
dictio quantum ad suas partes materiales et remotas
cuiusmodi sunt littere et sillabe sic habemus orto-
grafiam que durat a principio maioris voluminis
usque ad illam partem. Dictio est minima pars et cetera
Et dicitur ab ortos quod est rectum et graphos quod
est scriptura quasi recta scriptura litterarum et sillabarum et
sillabarum mediatione. Si vero consideratur dictio sive con-
structibile quantum ad suas partes propinquas que sunt
significatum et vox et modus significandi
sic habemus ethimologiam que incipit ibi. Dic-
tio est minima pars et durat usque ad finem maio-
ris voluminis. Et dicitur ab ethimos quod
est verum et logos sermo quia ibi agitur de sermo-
ne veritati i. definiente significativo agitur
enim ibi de partibus orationis inquantum sunt
significative et consignificative. Si autem
consideretur dictio seu constructibile quantum ad
eius accidens quod est accentus sic habemus
accentum. Et hoc potest grammaticalis solet ap-
pellari prosodia. Dicta a pros quod est de
et odos quod est cantus quasi accentus.
Unde ibi agitur de accentuali secundum quod

attrituum tuale est et propter hoc subiectum
ipse debet dici attritus sive attritualis.
Si vero flat consideratio de modo construendi quantum
ad formalia modi construendi sic habetur
priscianus minor cuius subiectum est constructio
et vocata est hoc pro grammatice dyasintetica
greca a dya quod est de et sin quod est con et thesis
positio quasi de compositione seu constructione
partium orationis. Si autem consideratur modus
construendi secundum defectus seu peccatum quod con-
tingit circa modum construendi universaliter sic
habetur barbarismus cuius subiectum est incongruitas
vel modo construendi abstrahens a barba-
rismo et solecismo ibi enim determinatur omnis
incongruitas que contingit in modo construendi tam
cum ad constructibilia et quantum ad ipsam constructionem.
Patet igitur predicta questio scilicet quid sit sapientia
propter quid sit appetenda et querenda. Quis
modus acquirendi ipsam scientiam. Quot et
que sint impedimenta sapientie et que sit dif-
finitio seu divisio sapientie universaliter. Hec ad
ad removendum ignorantiam negationis ad
presens dicta in generali sufficiant. Deo gratias.
Sequitur figura que continet convenientiam elementorum
plagarum mundi ventorum xii signorum zodiaci
planetarum quatuor temporum anni quatuor primum mensis
lunaris quatuor qualitatum diei naturalis quatuor hu-
morum et quatuor etatum corporis et etatum et sensuum

Ignis · oriens ·
subsolanus · eurus ·
vulturnus · aries · leo ·
sagittarius · mars ·
sol · estas · 2a septi-
mana lune a 3a
hora diei usque ad
nonam · colera · sen-
iuventus · visus ·

Aer · meridies ·
nothus · affricus ·
auster · gemini ·
libra · aquarius ·
iupiter · ver · prima
septimana lune ·
a nona hora noctis
usque ad 3am diei ·
sanguis · ex adole-
scentia · auditus · olfactus

Terra · septentrio ·
chorus · boreas ·
aquilo · taurus ·
virgo · capricornus ·
saturnus · autumpnus ·
3a septimana lune ·
a nona hora diei ·
usque ad 3am noctis ·
melancolia · splen · se-
nectus · tactus ·

Aqua · occidens · favo-
nius · zephirus · cir-
cius · cancer · scor-
pio · pisces · venus ·
luna · hyemps · 4a
septimana lune ·
a tercia hora noctis
usque ad nonam
eiusdem · flegma · pulmo ·
senium · gustus ·

Versus
Eurus · vulturnus · subsolanus que sodales. Affricus atque nothus
auster sunt collaterales. Et zephirus · chorus · favonius que sequuntur
Circius ac aquilo · borea sepe videntur ·

Electuaria calefacientia
Dyamargariton
Pliris
Zinziber conditum
Dyaireos
Dyagalanga
Dyacalamentum
Dyatrionpipereon
Dyaprassium
Dyanisum
Dyacostum
Dyacastoreum
Dyasulphure
Dyasatiron
Dyaisopum etc
Electuaria infrigidancia
Dyarodon abbatis
Dyapenidion
Dyatragaganton frigidum
Dyaprunis
Zuccara rosarum
Dyadragagantum frigidum
Triasandali
Zuccara violarum
Zuccara nouella etc
Electuaria humectancia
Dyadragagantum utrumque
Dyapenidion
Zuccara violarum
Dyaprunis etc
Electuaria restauratiua humiditatis
Electuarium pliris
Dyabutirum
Dyalacca etc
Electuaria capiti utilia
Pliris cum musco
Dyaolibanum etc
Electuaria pectori utilia
Dyadragagantum frigidum
Dyapenidion
Dyaireos
Dyaprassium et similia
Electuaria cordi utilia et sensui

Incipit ars medicine per magistrum Raymundum lully de theorica et practica insimul

Ars ista hac intentione compilata est ut medicus sub compendiosa speculatione scientiam medicine artificialiter possit acquirere et in brevi tempore et etiam ut medicus morbos et que sunt cause naturales et proprietates elementorum et medicinarum in quibus ipsa elementa mixta sunt possit artificialiter invenire et materiam ad sanitatem disponere et secundum modum et doctrinam artis demonstrative cum qua hec divinata et operata est. Nam per illum modum per quem generatio et utilitas in illa artificialiter inquiritur etiam in ista medicus per morbum et que sunt cause naturales et tres infirmitatis inquirere et hec specialiter et accidentaliter est practica et de universalibus ex quibus sciat fieri descensus ad particularia et quia particularia causancia morbum et quibus indiget medicus ad inducendum sanitatem sunt quasi infinita. Ideo ars ista inventa est ut medicus artificialiter sciat in principiis universalibus invenire particularia et de particularibus ad universalia ascendere et universalia de particularibus constituere super quibus debitis doctrinam in hac arte primo per tractatum ipsam. ¶ Ars ista dividitur in duas partes. Prima est de figuris secunda de questionibus. Figure in hac arte posite sunt ad hoc ut medicus terminos universales speculetur et in ipsis terminis particularia existere modo inquirit quia universalia non descendant et etiam ut medicus medicinam scientificè possit et sciat intelligere et ad medicinam educere et doctrina qua de ipsa sunt speculari in quibus figuris et modo per quem tradite sunt consistit theorica medicine. ¶ Questiones autem ideo posite sunt ut in ipsis medicus exemplum et figuras habeat practicandi ita quod per modum et doctrinam datam in x questionibus sequentibus intelligat de quibuscumque aliis questionibus medicine que easdem questionibus educat ad figuras et ad modum per quem predicte questiones tamen sunt solubiles per hanc artem. ¶ De figuris medicine

Figure medicine sunt sex prima est circularis secunda triangularis tertia est de quadrangulis quarta de triangulis quinta de gradibus sexta de hiis ¶ Prima figura est divisa in octo camerasque qui sunt a b c d e f g h per a intelligitur aerem per b ignem per c terram per d aquam per e humidum et calidum per f calidum et siccum per g siccum et frigidum per h frigidum et humidum ¶ Dividitur autem ista figura in octo quadrangulos scilicet primus de a b secundus de b c tertius de c d quartus de d a quintus de h e sextus de e f septimus de f g octavus de g h ¶ Est etiam divisa triangulis in octo regiones prima est de a c secunda de e b tertia de b f et sic successive de aliis ¶ Significatur etiam per a orientem per b meridiem per c occidentem per d septentrionem et ideo habuit quia sol oritur in oriente et est in calidiore maiore virtute in meridie et quia a c sunt in opposito et quia in d influit sol minus de calore. ¶ Hec figura hac intentione posita est in hac arte ut medicus in ipsa speculetur et inquirat causam que de ipsa dicimus et quod per ipsam alias figuras educat et quod videat modum per quem modum est circularis successive quia per illam se habet in mixtis per alias aliquas proprietates

Triangularis figura est de t et est composita de tribus ¶ Prima triangulus de tribus triangulis scilicet viridi rubeo et croceo. Viridis compositus est de differentia concordancia et contrarietate sensuali et intellectuali. Qui triangulus hac intentione est in hac arte positus est ut medicus per triangulum positum super alias figuras inquirat eas quomodo ad eorum differentiam concordanciam et contrarietatem sensualem et intellectualem et hoc inquirendo dictum triangulum supra dictas figuras et totum triangulum rubeum et croceum et quod per ipsum modum videat quid compositione et mixtione dicti trianguli sibi sufficiat secundum quod inquirit. ¶ Triangulus rubeus compositus est de principio medio et fine Supra principium continue quod et quantitas per que denotatur actio verius et ita

per quam denotatur efficiens · forma materia et finis · Supra medium coniunctionis · coniunctivo ·
mensuratio et extremitas · Per coniunctionem intelligitur id medium per quod res est principium et
finis se coniungunt · Per mensurationem et extremitates denotatur quod medicus debet mensurare
res subiectas medicinales · et in eis quantitatem per omnes extremitates suas · Supra
finem continetur terminationis · privationis et finalis · per que significatur quod medicus debet inquirere res
medicinales et proprietates earum quo ad terminationem earum finis et terminationis · et quo ad eam
que in eis privata sunt · et ad eam que privando se(?) sufficit · ut videlicet diceres sciat medi-
tare et agere in subiecto · ¶ In triangulo rubeo est maioritas · equalitas · minoritas
et hec substantialis et accidentalis · et significat quod per propriam in figuris artis huius debet inquirere
maioritas · equalitas · minoritas · inter substantiam et substantiam · inter substantiam et accidens
inter accidens et accidens · et hoc per totum triangulum videre · et rubeum etc. · quod inquirendum
maioritas per equalitatem · et minoritatem · ita quod ut medicus consequi possit in maioritate
universali maioritatem particularem corporis · Et notandum quod medicus multum indiget spe-
culari istud triangulum · per omnes alios triangulos · et figuras · et augmentando maiorem
sanitatem · et diminuendo morbum · et acquirendo partes medicinales ¶ Presens
figura habet inter artem positam in hac arte ut medicus discurrendo per alias figuras
quemque ad unum triangulum · quemque ad alium · et quemque ad unum angulum · quemque ad alium
et quemque ad omnibus mixtis ad invicem inquirat in aliis figuris · via ista inventa
est investigationis omnibus aliis figuris subiectis inquirere mediante ista inquirit parte
in universali · et voco universale mixtionem triangulorum · et parte tertia dicam sub
distinctione absoluta · et talis concordantia sub concordantia corporis · quod parte invenitur quod
sit mixtio de triangulis in aliis figuris · Sicut in differentia que est inter a · b · et sic de
aliis applicando eos et ut illa mixtio ad tale speciale reducatur termino quod ut
vel salvetur · et quod non destruatur parte · ita quod si in solutione passionum desit
universale quod teneat negativa et econtra · Et sciendum quod prima figura in hac sciencia et
etiam in quacumque aliis multum est necessaria · et etiam optima ¶ De figura quadrangulata

Quadrangularis figura composita est de decem cameris seu quadrangulis compositis
de circulari figura · prima camera est de a · b · c · d · 2a de e · f · g · h · / 3a de a · e · b · f
corporis ut in tabula per octo camere multiplicate et divisiate sunt de duabus primis
ut patet ¶ In camera d a · b · c · d · post triangulum viridis istorum ¶ differentia est inter a · b · c · d
contra a humido · b calido · c sicco · d frigido · Concordantia autem inter a · b · quo ad eorum
caliditatem cum a sit calidus · etiam b concordantia est cum a ipso a humefaciente aquam
quia b per a tenuit ad mortificandum aquam recipientem humiditatem calefactam · Contrari-
etas inter a · b · quia b quo ad eorum siccitatem est contra a · et a contradicit b quo ad eorum con-
cordantiae quia est cum d · et quemadmodum posuimus triangulum viridem inter a · b · ita pon(itur)
patet inter b · c corporis · Etiam differentia est inter a · b · c · d · quia a · b · c · sunt unus triangulus ·
et b · c · d · sunt alius · et sic in camera illa sunt duo trianguli · et sic de aliis cameris
continuis inquirens cameram quadrangularem duobus triangulis ¶ In camera de a · b · c · d
post triangulum rubeum istorum · b est principium a quo ad eorum caliditatem · cum a sit calidus
per se · et non b · / c autem est principium de b quo ad eorum siccitatem contra b sicco · et
c · / d autem principium frigiditatis de c contra c frigido per se · Humiditas autem de a
principium est humiditatis de d contra d humido per se · Finis autem caliditatis a
est caliditas b · et finis siccitatis b est siccitas c · et finis frigiditatis c est fri-
giditas d · et sic de humiditate d · cuius finis est humiditas de a · Medium autem eorum
sunt e · f · g · h · per que media se coniungunt in mixto ¶ In camera de a · b · c · d · post
triangulum autem eius · quia b est maius a cum a calidus sit per b / est autem c maius
b · quia b siccitatem recipit a c · et sic de maiori de d · et a · quod maioritas et mino-
ritas accidentalis est · quo ad passiones qualitates per e · f · g · h · Substantialis autem est
quo ad subiecta · et passiones qualitatis per quo ad elementa contenta in mixto · Equalis

at eorum est in hoc quod quanto b maius est a tanto a maius est d. et quanto d maius est
c tanto c maius est b. et hoc similiter quo ad cameras a b c d. et etiam quo ad
cameras e f g h. Primo quod que posui c in camera de a b c d. potest accipi doctrina
per quem modum ipsum c poni posset in aliis cameris sicut sic est e. aut in hac
camera de a b c d. hac intentione posui. ut mediante sciat cognoscere quo elementa
consistunt in elementatis. et eorum in horis differendo. concordando. et contrariando. et
sit de triangulis rubeis. et croceis. et per illas regiones sciat considerare et miscere suam
... et etiam ad ... aut concordanti. vide hoc facere multum ... in arte
mediante. De figura que dicitur triangularis

Quarta figura est de triangulis composita de quadrangulari figura. et ista est
figura est in duas partes ut in se patet et continet sedecim cameras sine
triangulos. hanc autem figuram hac intentione posita est in arte ut mediante sciat
inde quo elementa et qualitates eorum se habent in mixto et horis. et quo situata
sunt triangulariter ut mediantibus triangulis c. et hac doctrina sciat explicare
... et diminuendo. contrariando concordando et ut ... disponat ad
sanitatem. Et prima camera sicut sic constituit de a b c. 2a de b c d ...
... de a b c per triangulum viridis isto. Et differentia est inter a b c. a b at et
b c concordantia et ... ut etiam ... est in alia figura. et idem de trian-
gulo rubeo et croceo. et eodem modo que ... c in alia figura potest intre
in ista. Sunt camere de a b c. et camera de b c d. per ... isto. ...
... ratione a d. cum in prima non sit d. et in 2a non sit a. concordat
aut quo ad b c. et contrariant ad a d. ... c. et d. cum b. ...
a d concordantibus et contrariantibus ut iam dictum est. Et in camera de a b c. et
de b c d. ponitur triangulus rubeus isto b maior est in prima camera quam in
2a ratione d. quod in 2a est. et ratione c quod est in prima camera. est ...
b quod est in 2a. et ... b quod est in prima. est ... b quod est in 2a. medium
at sunt a c d. et hoc quod est dictum de b. b potest dici ... de c. c. cum sit
positum est triangulum rubeum in duabus cameris quo ad ... b. b. potest poni suo modo
in tota camera et in ... Et in camera de a b c. et de b c d. potest poni triangulum
croceum hoc modo. in prima camera est maior b ... in 2a. ut iam dictum est. et 2a
maior est quo ad ... c. quam prima. et hoc ... a. equalitas at camerarum
consistit in hoc quod a tantum ... c in prima quantum b ... d in 2a. Et in camera
de e f g. intrat triangulus viridis isto inter e f g. est dicta ratione e humiditatis
et caliditatis f caliditatis et siccitatis. et g siccitatis et frigiditatis. concordat at e f. quo ad ...
caliditatem. et contrariant quo ad ... humiditatem. et siccitatem ... de f g suo ...
camera f. e ... et ... e. quo ad ... caliditatem et g ... f. quo ad ...
siccitatem. humiditas autem e et frigiditas g sunt medium per quod ...
... et ... magis est quo ad e ratione caliditatis quam
quo ad g ratione siccitatis. et sic est f magis in e quam in g. et ... e magis
est ratione f quam sit g et ... f magis est quam sit e et quam sit g. Equalitas
autem est in hoc quod g ... ita magnus est in f ratione siccitatis. sit f in e ratione
caliditatis ... maior ... g quo ad frigiditatem est in f. ... e
quo ad humiditatem ... at quod ... a camera ... positum est. ponitur potest in camera
de f g h. ... Et in camera de a ... e b ... et concordant a b in e. quo ad
humiditatem et caliditatem et contrariant quo ad humiditatem et siccitatem. influente b in
a caliditate mixta cum siccitate ... a e b est ... e ... b. quo ad
caliditatem et a quo ad humiditatem et sic a attrahit ad se b mediante e et
b attrahit ad se a mediante e. ... quia e est magis ratione a quam ratione b. est a
... b in e sub ratione humiditatis ... quo ad ... caliditatem est in opposito. et
a magis est b in e quo ad ... humiditatem ... in opposito est ratione caliditatis

equaliter sunt sicut a b in c non sunt sed proportionabiliter. Verbi gratia, cum a sit calidius quam
b et non econtra. Omni modo autem per que possunt t in camera predicta sunt posita in certis ca-
meris suis et ista scientia est multum utilis medico in speculando et practicando propter
qua utilitate nos doctrinam dedimus ut dictum est. De figura graduum elementorum

Intentio ista huius figure posita est in hac arte ut sciamus in qua denotatur
modus secundum quem elementa intitulata et graduata in mixto secundum complexiones quas
sunt ipsum mixtum et subiecta complexionum secundum elementa sicut facit per quam sciat
graduare decoctionem syruporum et aliorum humorum quod pertinet ad dispositionem nature sa-

: f 99

nitatis. Unde ponitur in predicta figura. Horum tractatur doctrina huius figure ut nos exempli-
ficabimus. Dividitur ista figura in novem cameras. prima est de a b. 2a de a c et sic
et ut in ipsa figura patet. Prima camera a significat unam plantam in qua est in quarto
gradu humiditatis et in 3o caliditatis et in 2o frigiditatis et primo siccitatis et hoc est quia
ex se sunt per oppositum ut in tabula patet apparet. Quarta camera b significat unam
plantam in qua f est in quarto gradu caliditatis et in tertio siccitatis et h in 2o humiditatis
et in primo frigiditatis. Quartus gradus dividitur in quatuor partes grossas et quelibet
in quatuor diminutas et eadem divisio est de tertio qui dividitur in quatuor grossas
et qualibet in quatuor diminutas et sic de secundo et primo gradu. Unde in camera de a b ponere volumus
t ad dandum doctrinam quo unus gradus attingit ad se alium et in se [illegible] et de
quo venit scientia mixtionis de duabus plantis supra dictis in decoctione 2a. Sed novem
quod figure algorismi continent duplicitate in linea descendente aliter non mul-
tiplicat numerum secundum naturam dictarum figurarum. Significat quo maior gradus attingit ad
se minorem ita quod quartus gradus de a in camera de a b ad 2o sibi additio in latere non va[illegible]
[illegible] Implantis mixtis in decoctione inter quartum gradum de a et quartum de b
est differentia [illegible] que est inter e f et est concordantia quo ad rationem e et
contrarietas in f quo ad situm et in g quia oppositum e et in h quia oppositum f. Quartus

Nota lineam

gradus de a est primum 2o de b quo ad rationem humiditatis. Unde in [illegible] quod 29 de b est
cancellatum rubeo significat quod quartus de a est finis ad quod tendit 29 de b in decoc-
tione quia maior attingit ad se minorem et minor appetit finem maiorem qui est
de sua specie. Medium autem per quod 29 de b transit ad quartum de a sunt f g quo ad ratio-
nem [illegible] concordantie [illegible] et [illegible] concordantia quo ad situm. Camera
est quia b in 2o et primo gradu ipsius b et propter hoc a sibi attingit 2um et primum gradum
ipsius b. Sed b unus est quia a [illegible] et primo gradu ipsius a esse attingit sibi tertium
et primum ipsius a ita quod quartus de b attingit sibi tertium de a et tertius de b attingit sibi
primum de a ut in tabula apparet. Et tamen b vincat a in maioritate duorum punctorum
[illegible] b undecim puncta et a novem ut in figuris algorismi apparet equalibus
eorum est impossibilis [illegible] ita quod in decoctione [illegible] b vincit de a [illegible] b
[illegible] et a [illegible] et sic t positum est in prima camera ita poni possunt suo modo in 2a
[illegible] ut patet in tabula. Unde [illegible] ponimus t in septima camera de a b.

In septima camera a sit una plantarum in quarto gradu humiditatis in tertio
caliditatis in secundo frigiditatis et in primo siccitatis et b significat aliam plantam in tertio gradu
caliditatis in 2o siccitatis in primo humiditatis et [illegible] de gradatim [illegible] in [illegible]
ta puncta et sic [illegible] est quo a et b dicunt in decoctione duarum plantarum
predictarum ipsis a b [illegible] concordantiam quo ad e et [illegible] quo ad f g h
sicut in premissis se apponit ut. Nona camera est a [illegible] b cum a sit in quarto
gradu humiditatis et b in primo quarto attingente sibi primum et simul 2o de a attingente
sibi [illegible] puncta de b et sic a est finis primi gradus et [illegible] punctum de f in [illegible]
quarto et secundo de a vincit b quo ad tertium gradum sibi essentialem et principium
a quo ad tertium ipsi a [illegible] essentiale sibi attingente [illegible] etiam b quo

ad sui similem gradum attrahit sibi primum de a et c. b. licet ro gradus et a viii in quo una parte
et sic b absolute est prior et fortior ipsius a in illa decoctione tamen secundum vincit
de a et de eo pluribus [illegible] sicut b. ¶ Secunda decoctione a quo ad eum est simpliciter
maius est b et b quo ad eum fit maius quam a ut ita dictum est et maioritas a et
minoritas b sit in gradu sub diversis rationibus duarum maioritatum. equalitas autem con-
sistit in proportionata quantitate et gradualitate quo ad primum. et sic ab quod se
habent a b in decoctione ¶ Octava conclusio de a b significatur per a una planta calida
in quarto gradu. calida in tertio frigida in secundo. sicca in primo. et per b una alia calida in secundo
sicca in primo. humida in tribus partibus frigida in duobus sicut in calida apparet. unde sicut in mixtione
de predictis plantis in decoctione secundum quod tangitur videtur mutari in ipsis. ita dicitur
quo ad gradus. [illegible] pluribus gradibus quo ad a quam quo ad b contradictione sunt
a b in e. sed b quantum a quo ad eum sed et a quantum b quo ad eum sed ¶ Nona conclusio
quarto gradus de a est prior tamen [illegible] de b et per quod sic. et tamen de a
est prior et fortior sed de b. ita tamen de a licet sit sic actualiter maioritas quantitatis
et proportionis quod humidum et calidum sunt in e. in eo est sicut tamen de a attra-
hit sibi similem ipsius b. sicut tamen primus a prior et fortior est duorum punctum
frigidi b. sed b quo ad siccitatem est prior et fortior siccitate a. hoc est siccitas quae est
in linea a cum qua siccitas b actualiter consistit a in decoctione ¶ Sed in quod in predicta
tamen tangitur videtur et verba possunt sunt manifesta quod tangitur [illegible]
tamen assimilatur est. ita quod a maius est b primo modo. et b maius est a secundo modo
ut ita figuratur est. in illa autem decoctione inter ipsa tamen equaliter proportionalis est. in
est ibi equaliter proportionata debito. sed in istorum ¶ In premissis declaratum est quod tamen
ponitur per octavam conclusionem et in pluribus aliis quod possibiles sunt sed de gradibus sed quod a
potest esse in una planta a predominio gradus in quarto gradu humidus et in alia in tertio et
calida in secundo et in alia in primo. et potest esse predominio in quarto diversis in gradatione humidus
et sic instantia de b c d sed eorum complexionis et sic sedeat diversitas in gradatione in
plantis seu corporibus. sed quod elementa sive potest sub qua diversitate in gra-
datione. unde in omnibus premissis gradationibus tamen potest sed modo quod declaratum ¶ In
nona tamen de a b significatur per a una planta humida in quarto gradu et b ut
frigida dicta est per b frigida alia calida in primo gradu. sicca in tribus partibus unius gradus
in decoctione istarum plantarum. sed b reducitur ad tertium de a. et dimidium ad quartum
de a et una pars unius gradus frigiditatis de b ad secundum gradum de a et sed de a ad tres
partes unius de b. sicut patet in figura ¶ Ratio quare a indicatur in primo gradu siccitatis
quod in quarto humiditatis est magna quantitas quae est in ipsa. et ratio quare indicatur
calidus in tertio et frigidus in secundo est. quia a in se indicatur humidum et calidum. et sic
maiore [illegible] licet cum calitate quam cum siccitate. et sic id dicitur de b c d secundo
¶ Sed in quod dictum est de a b potest intelligi de a c. sed de a c. sicut decoctione
[illegible] a in quarto gradu humidus et c in quarto siccitatis [illegible] equalitas istorum illa
decoctione a c sed mutue quantitatem quo ad suum quartum gradum [illegible] eius et
quartus de a attrahit sed primum de c et ego et tamen de c attrahit sed primum de a et ego et
sunt equales. et ita sunt in maioritate et minoritate mutue quia tamen de a maior est
quam primus de c et tamen de c maior est quam primus de a et hic quod in illa decoctione pars b primus
de a reducitur ad tertium de c et ego ut ita dictum est. et declaratur per quem modum a
c agunt ad invicem et sunt unum ad aliud prius et medium et finis. licet sint in de-
coctione in equalitate quantitatis et virtutis. et in c hic idem sequitur de b d quod dictum est de a c
et de c d quod dictum est de a b. et idem ideo est de b c. ¶ Posita in decoctione una
planta in qua a sit in quarto gradu humiditatis. et alia in qua b sit in quarto calidus
et una alia in qua c sit in quarto siccitatis in illa decoctione c est a predominio et
ratio huius est. quia b vincat a attrahendo sed tres gradus caliditatis [illegible] in a [illegible]

vincat b attendendo [illegible] tres gradus sicut convenientes in b et [illegible] quod c vincat b ut dictum est [illegible] c vincat a cum plures gradus habeat de siccitate quam a de humiditate et illa decoctione tendit ad g. quod e. ita quod g. est finis et etiam [illegible] ipsi e et [illegible] c in illa decoctione non habeat nisi octo gradus siccitatis et b habeat xv caliditatis tamen quia tres gradus convenientes sub c attrahit sibi [illegible] de a et primum de b [illegible] partes [illegible] illas sex gradibus frigiditatis convenientibus [illegible] complexione vincat b et [illegible] a proximo in [illegible] decoctione [illegible] sequitur suos [illegible] decoctione [illegible] d a c d quod a vincat d [illegible] et d vincat c [illegible] frigiditatis et a vincat c [illegible] d. Si [illegible] plantarum [illegible] humida in [illegible] gradu et alia calida in eodem et alia sicca in eodem atque alia frigida in eodem [illegible] decoctione [illegible] et [illegible] vincat b vincere a et c vincat b et d c et a d et [illegible] Si maioritas [illegible] medium etiam triangulus [illegible] stat in medio [illegible] illarum [illegible] v^a complexione aliarum ut in tabula [illegible] est et [illegible] decoctione [illegible] ad se [illegible] et sine [illegible] absolute [illegible] finis est in ipsa qualitate [illegible] decoctione [illegible] complexione [illegible] et est in ipsa finis [illegible] preparationem ad [illegible] complexionem [illegible] plus [illegible] ad v^a complexionem quam ad aliam et etiam preparationem ad [illegible] que decoctione [illegible] in sua [illegible] ad aquam [illegible] ad ignem in carbonibus ad hos dierum temporis [illegible] et hec [illegible] speculatione ad [illegible] et ad [illegible] complexione est magis subita [illegible] de decoctione [illegible] gradus [illegible] est intelligendum de coequatione [illegible] et [illegible] et [illegible] Per [illegible] indicandum [illegible] de gradibus [illegible] quod unus gradus est in alio intensive [illegible] quo ad maiorem [illegible] finis et principium extensive [illegible] quo ad equalitatem in extensive [illegible] de [illegible] et [illegible] et etiam quod unus predicamentum ut substantia [illegible] temporis est in alio et sic in e f g h et [illegible] de subiectis [illegible] et quod [illegible] gradus est in [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] et distincte [illegible] in figuris [illegible] data [illegible] parte [illegible] facile est sine arte [illegible] difficile.

(et utilis — marginal note)

De figura [illegible] et de horis

Hec figura dividitur in duas partes scilicet in diem et noctem quarum parte [illegible] xii horas et triangulus de a b c fit dies et d e a fit nox triangulus autem d f g et d h a e sunt [illegible] inter diem et noctem sunt [illegible] sex menses in triangulo d a b c scilicet [illegible] temporis [illegible] et alii sex in triangulo d c d a scilicet [illegible] temporis successive ver autem est in triangulo d h a e estas in triangulo d e b f autumpnus in triangulo de f e g yemps in triangulo de g d h. Hore diei [illegible] successive [illegible] [illegible] motum celi et [illegible] [illegible] quadrangulare triangulare et [illegible] et quelibet hora est [illegible] ad suam regionem [illegible] et quelibet hora sua [illegible] in quolibet quadrangulo [illegible] ita quod [illegible] est [illegible] et in aliis [illegible] xviii extensive [illegible] in toto sunt xxiiii sicut sunt xxiiii hore diei [illegible] motum celi et [illegible] et tabule [illegible] influentia [illegible] et [illegible] v^a in alia successive ut v^a hora sit in alia et v^a [illegible] in alia. In qualibet hora sunt [illegible] quadrangulares et triangulares [illegible] quia [illegible] denominantur [illegible] triangulare quia [illegible] quadrangulis [illegible] duos triangulos [illegible] ita quod in [illegible] hora in [illegible] triangulo [illegible] et in alio alia [illegible]. [illegible] in ista arte [illegible] posita est ut medicus sciat cognoscere quo hore [illegible] in e f g h [illegible] ut [illegible] cognoscat in qua [illegible] dare suam medicinam syrupos et alia [illegible] et [illegible] hora magis proximus et [illegible] et [illegible] ut [illegible] sciat [illegible] et [illegible] et [illegible] disponendo [illegible] et [illegible] figuras et dabis. Artista [illegible] figura [illegible] cum [illegible] [illegible] magis fortifica in sua hora quam in alia sit [illegible] d a qui magis fortifica in [illegible] quod in [illegible] [illegible] et d a magis [illegible] in [illegible] quod in alia cum [illegible] [illegible] sit apposita magis quam alia ut in [illegible] horarum at v^a maior est alia [illegible] quod sol [illegible] sol motu plus in v^a regione quam in alia et [illegible] et plus applicat regione in [illegible] est plus elongatus [illegible] celi [illegible] [illegible].

[illegible] circulo tanto magis spatium habet in illa regione et quanto sol altior super partem ad aliquam regionem tanto amplius moratur in illa regione sicut in regione de b f magis altior est in estate quam in yeme quo ad regionem in qua sunt. Prima hora diei est cum sol oritur et hec hora est de a et est in quadrangulo de d h a e. Hac racione videlicet quia in d fuit in potencia quo ad minus et in h in situ quo ad formam et consistit in actu in regione de a e ita hora est potentissime in quadrangulo [illegible] et fuit prius in primo triangulo scilicet d h a quam in secundo scilicet h a e. Igitur in secundo triangulo est intensive quo ad a e et potentissime quo ad d h. et ista ordinacio potencie et intensive per quadrangulos et triangulos et earum transmutacio de uno triangulo in alio et per consequens potencie situs et actus sunt omnibus horis aliis. Secunda hora est in regione a e et est in quadrangulo de h a e b et ideo quare est in isto quadrangulo est quia dimittit d quod in prima est hora et transit ad b. ista hora divisa est in quatuor partes prima pars est de h secunda de a tercia de e quarta de e b. [illegible] parte [illegible] ut quelibet hora habeat [illegible] puncta [illegible] constituta est et quod dictum est de ista idem est de aliis suis [illegible] partes quadrangulus dividitur in duos triangulos ita quod prima pars hore est in primo triangulo et secunda in secundo et ista eadem regula sunt successive omnibus horis. Tercia hora est in quadrangulo de a e b f et est in regione de a e. Hac racione [illegible] in dicto quadrangulo videlicet ut a [illegible] mortificet [illegible] hora sit humida et calida ita hora est magis intensa quo ad b quam fuit secunda [illegible] fuit in [illegible] et sic [illegible] in aliis horis [illegible] qualitates [illegible] tres hore [illegible] media et [illegible] nocte racione caloris influxus a sole. Quarta hora [illegible] de b et est in regione e b et est in quadrangulo de h a e b. et ideo quare quarta est in isto quadrangulo [illegible] racione siccitatis mortificacionis [illegible] cum quarta hora sit calida et sicca [illegible] quadrangulo quia a magis appropinquat ad [illegible] fugiendo est calida et sicca intensive racione b [illegible] sit humida et calida potentissime racione regionis e b et ita regula [illegible] est omnibus aliis horis [illegible] regiones in quibus sunt. Quinta hora est in regione e b et est in quadrangulo de a b f. et ideo quare est in hoc quadrangulo quia ita hora magis appropinquat f quam quarta et hec regula generalis est ad omnes alias horas [illegible] regiones in quibus sunt. Sexta hora in regione e b et est in quadrangulo de e b f t et ideo quare est in isto quadrangulo est quia b [illegible] in medio [illegible] alia hora diei et ista regula generalis omnibus horis suis. Septima hora est in regione b f et est de b et est in quadrangulo de a e b f et est hac racione in hoc quadrangulo quia in hac hora b non est ita propinqua ad [illegible] sit in quadrangulo de e b f t [illegible] in ista hora b est fortior quam in aliqua alia [illegible] et ista regula generalis est de a d c [illegible] regiones in quibus sunt. Octava hora est in regione de b f et est in quadrangulo de e b f t et hoc quia in ista hora b magis [illegible] est intensior in f quo ad c quam in septima et hec regula generalis ad omnes alias horas suas. Nona hora est in regione de b f et est in quadrangulo de b f t g et ideo [illegible] quia b non [illegible] in isto quadrangulo sicut in quadrangulo de e b f t. Decima hora est de c et est in quadrangulo de e b f t et in regione de f t et est in isto quadrangulo hac racione videlicet quia in successione horarum diei b est [illegible] c. et ista regula generalis est ad alias horas. Undecima hora est in regione de f t et est in quadrangulo de b f t g et ideo [illegible] quia ita hora plus intensa est in triangulo de b f t quam octava hora et ita regula generalis est ad alias horas [illegible]. Duodecima hora est in regione f t et est in quadrangulo de f t g d [illegible] quia propinquior est triangulo de g d h quam undecima hora et ista hora est occasus solis in triangulo de f t g et maior in t et ista hora est opposita triangulo de h a d in quo deficit nox et maior in a. Tredecima hora est in regione t g et

e d c et e in quadrangulo d b f e g et huius ro est quia maior nox et maior in
tercessus et ista hora oppita e triangulo d a e b in quo maior dies et maior intra
¶ Quartadecima hora est in regione d e g et e in quadrangulo d f e g d et ro huius
e quia iste quadrangulus oppositus quadrangulo d h a e b ¶ Quintadecima hora e in regione d e g
et e in quadrangulo d e g d a et ro quare e in isto quadrangulo est quia oppositus quadrangulo
de a e h f ut in titulo apparet ¶ Sextadecima hora d d et e in regione g d et
e in quadrangulo de f e g d et e in isto quadrangulo quia incipitur iste quadrangulus participat
triangulum de e g d propter triangulum simplicem oppositum triangulo d a e b in quadrangulo d h a e b
quia cum triangulo d f e g ¶ Decimaseptima hora e in regione d g d et in quadrangulo d e g
d h et hec ratione videlicet quia in triangulo g precedit d ¶ Decimaoctava hora est in regione d g d
d h et est in quadrangulo d g d h a et hec ista ratione scilicet quia in isto quadrangulo d cessat hec
et est in quadrangulo d g d et maior eas hec in regione d g h ¶ Decimanona
horas suas in regione d g d et maior eas hec in regione d g h d h et in quadrangulo e g d h ista ratione videlicet quia d in
hora e d d et est in regione d d h et in quadrangulo e g d h ista ratione videlicet quia d in
ista hora maior transmutare horas suas de regione g d in regionem d h circa titulum
horarum in titulo precedit g et cum in ista hora d sit fortior quam in aliis ¶ Vicesima
hora e in regione b h et e in quadrangulo g d h a et e ista hora in regione d h quia
ista regio opposita regioni d b f et ista regula generalis e ad omnes regiones horarum suarum Vice
sima prima hora est in regione d h et in quadrangulo d h a e et hec ista ratione videlicet quia
ista hora et nona contrarie se opponunt et ita oppositio e universalis ad omnes alias horas suo modo
¶ Vicesima secunda hora e de a et e in regione d h a et in quadrangulo g d h a et e in hoc
quadrangulo habet rationem quia in ipso g precedit d et quia in isto a maior hec per maiorem
partem in nocte ¶ Vicesimatercia hora e in regione h a et in quadrangulo d h a e et hec
ista ratione videlicet quia ista hora et xi equales sunt in circulo cum e horas quas habet in die
habeat quo ad f et horas quas a habeat in nocte habeat quo ad h contrarium inter horas quas
habet b e quo ad f e talis circa quia quasi se habent quo ad b indicantur calide et sicce
ille quasi se habent quo ad c sicce et calide et regula generalis e ad alias literas secundum quod hic e
¶ Vicesimaquarta hora est in regione h a et in quadrangulo h a e b et ro huius
est quia hec hora e fortior quam a habeat in nocte et hec equa in ista hora a magis
opposita c quo ad xii horas in quo c e fortior quam in aliis quas habet in die Dictum e de
xxiiii horis et de causis earum modo in aliquo spacio horarum potest e ut de his doctrina
et ponitur quod in aliis poni debeat ¶ Docet applicare figuram de T

In prima hora e dictum quo ad literas quasi ipsa in suo quadrangulo constituta est quia
illa virtus quam accepit superius ipsa hora influit per omnem modum capitulo in va
lentia et palam in alia concordancia autem huius ipsa hora quo ad se et applicabiles
denotas plures convenientias at e in prima hora quo ad literas cum d a sint quia quo ad
... e h in calide et sicce et in ista hora d h in modo giro incipit influencia a
superioribus ¶ In prima hora regio d a e e prima et sub regione de d h et d h a ratione
sustensionis hoc cum e cum ista hora tendat ad magis et potenciam in regione d h et
ad fortem quo ad ... situs in regione h a et ad actum in regione a e mediante
ad fortem quo ad ... tendit ad fortem e regio h a ¶ Prima hora maior est in a quam in b
per quod primum tendit ad fortem et hec est quia modo d d ad a et d h ad e et maior est
et in e quam in h et hec equalis at e in hec quod extensive
intensive in triangulo d h a e quia d d h a equalis at e in hec quod extensive
pro in triangulum ¶ Inter primam et secundam horam post triangulum videbis iste ... prima hora dicit ap
tum prima sit d carina d h a e et secunda d carina h a e b concordancia at habent in car
... regionum et quod opponitur contra xxiiii horas et xxiiii horas ¶ Prima hora e nostri principium
regionum et quod opponitur e principium ... et secunda e sub ... mediante at in quo coniungitur est e
... et secunda ... sit in regione d h disiungitur ¶ Prima hora e maior secunda quo ad ro
... de e b sit in regione d h ... prima hora maior est secunda quo ad rationem
noctis secunda at maior prima quo ad rationem diei et prima hora maior est secunda quo ad rationem
et secunda maior prima quo ad rationem e et hec ... de maioritate ... ratione solis
qui fortior e in una hora quam in alia et magis stat in una quam in alia

equalitas aut earum est in hoc quod prima tum quod tredecima sit secunda xiiii ut infra

Item prima [illegible] et xiiii a cera [illegible] quia in opposito se habent ut camera in contraria sit a prima ponte b. quod et h. g. f. et a d c et e h g concordancia aut habet in hoc quod in prima est c quod continet de b et in xiiii a e g quod continet d. d. prima quod est principium diei et xiiii a principium noctis medium aut est quicquid est inter secunda hora et tredecima finis ut earum est prima in ponte die sit finis hora et nocte xiiii e. ¶ Prima hora extensiva est maior in nocte quam xiiii a cum prima extensive sit in nocte quo ad regiones d. d. h. et de h. a. et xiiii a non sit in nocte nisi quo ad varias regiones f. g. c. g. et in die duas habeat f. g. regiones b. f. c. f. c. et econverso xiiii a maior est in die extensive quam prima equalis aut earum est in hoc quod tamen continet xiiii a in die sit secunda in nocte et econverso ¶ Dictum est in prima parte huius artis que est de figuris de theorica huius artis et de regulis et conditionibus medicine. nunc dicendum est de secunda parte que est de questionibus que se habent ad practicam et que eorum sunt regule ad inquirendum eam est veritate de aliis questionibus ¶ De questionibus medicine

Questiones medicine multe sunt sed nos de x questionibus volumus exemplificare in hac arte predicto in principiis figure de causa et de doctrina quam in solvendo ipsas dabimus poterit artista solvere alias quas per hanc artem tenendo modum quem artifex tenere in hac ¶ Quo medicus debet inquirere infirmitatem ut per principio de ipsa habeat notitiam

In principio medicus debet inquirere infirmitatem ad triangulos videndo in figuris et primo in circulari deinde in camera quadrangulorum triangulorum quorum et [illegible] datus doctrina in prologo triangulum videmus in principiis. deinde medicus spectando et considerando modum per quem triangulus situatus est in aliis figuris secundum eorum [illegible] ipsum triangulum in subiecto infirmitatis. quod per eundem modum situatus est in subiecto infirmitatis per quem in figuris cum modo figuras sit unde aquo descendit et regulas parte in subiecto infirmitatis. Et intelligere per parte [illegible] concordantiam et contrarietatem in corpore talis infirmi influxum ab [illegible] quadrangula et certa figuras ¶ Principium infirmitatis consistit in libus se habentibus [illegible] ad [illegible] [illegible] sit est quod est non capit proportionalis influentia ab a b. et [illegible] est de aliis [illegible] secundum principium consistit medium et infirmis infirmitas et id quo ad est subiecto infirmitas id infirmum est quia est non capit naturalis influentiam assumens principiis ubi ipso partes et causa partes [illegible] abordinate sunt principia [illegible]. et medicus investigando infirmitatem debet inquirere id parte cum magis quod [illegible] ita quod si g. infirmi infirmitas et b est medium ipsius. c. d. quod [illegible] finis ipsius a. ¶ Medicus ideo invenire significationem debet maioritatis equalitatis et minoritatis infirmitatis. et [illegible] medicus [illegible] secundum urina pulsu questione et [illegible] aliis [illegible] ipsius infirmitatis secundum triangulum [illegible] positum in figuris quam maioritas apparebit magis in una regione [illegible] quam in alia et de aliis cameris figurarum. habeat aut maioritatis per quam equales res [illegible] infirmitas ad minoritatis sanitatis [illegible] se habent et econverso significabit modum inquirendi premissis ¶ [illegible] [illegible] quod medicus inquisivit infirmitatem ad quod possit [illegible] [illegible] triangulorum et de [illegible] facit ad partes triangulos in subiecto infirmitatis item debet inquirere infirmitates [illegible] omnibus triangulis mixtis unum in alio spectando eorum mixtionem in figuris et [illegible] mixtione unde descendendo ad mixtionem parte in subiecto infirmitatis et videndo quo in infirmo triangulus se habet unus ad alium [illegible] [illegible] [illegible] in maiori gradu in una quam in alia et si hoc apparebit. [illegible] [illegible] est maior in regione de e b quam in regione d. b. f. sanitas et quod si infirmitas contrariante principium medium et finis sunt [illegible] in regione d. d. h. quam in regione d. g. d. ¶ Data est doctrina quo triangulus [illegible] possunt per ordinem omnes [illegible]

aliud et miscetur in simul. non in sequentibus quoniam non tenebimus illum modum. sed quemque
tangentem quoniam proportionem triangulum quemque per aliud. quemque non loquimur de aliquo triangulo
sed intelligi potest/ Sequitur de potentiis appetitiva. digestiva. retentiva. expulsiva

Habemus notitiam de potentiis quattuor quas assimilate est in figura. Circulus vero in medio
dicitur ut misceat eas inter se in subiecto secundum quod ipse ponere se habent in figura et in subiecto
proportionem ad quoniam tendentem istorum. sic in circulo apparet appetitus esse proprie hic quia a appetit
b in e et d appetit a in h et c d in g. et b c in f et hoc est ut a vivat de b
et d de a et c de d. et b de c. quia quod unum est vivit de hoc quod vere ab eo contrario
sic homo vivit de cibis et lux de oleo et cetera appetitus. et appetitus est ut vivat unum quia
dicitur de alia. et vera regio de alia. et appetitus est ut elementa generant actionem et ut
vim educat ad ad suam similitudinem sic b appetit in medio in a ut agat in ipso. et ipsum ad
similitudinem educat complete suam caliditatem in e et idem est de a c d. Consequentia quod est de gradibus
in tamen de a b. certum de b appetit calidum de a et siccum de a appetit contrarium de b quia
contrariam habent et contrarium attrahit calidum et cetera de c de b. quia appetit primo dextra et contrario
de a quia appetit secundum de b. unde similitudo est de appetitu subiecti quod appetit ut conservetur secundum
est ut vivat et hic primo generatione Primo modo contra appetitus secundum per aliud modum
sic in virtute b in a mittit ad c et pars a in h et f et c quod est in a appetit multa
plicari ut f de vivat h et cetera est appetitus est quod a et similiter unumquodque appetit suum gradum
multorum ut significatum est. unde in summo habent appetitum medium de spectans quod medio in
figura hoc quod appetit compositionem et gradum est et quod qua hora magis queat et quod
triangulo et regione et tunc indicare potest utrum talis appetitus se habeat ad sanum aut
ad infirmum Potentia retentiva est in figura assimilata est istorum virtute b in a a
etiam debet in e tantum et ad hoc ut quod non deviniat c neque f h. Contraria quoniam talia quoniam de a
vero adgressum de b et sicut de b vero adgressum de a tunc quoniam etiam suum similem. ut proprium sit
in maiori virtute. et eodem est de subiectis. et ideo medicus debet attendere quomodo retentiva
se habet in figura. quod per eundem modum se habet in subiecto. unde quoniam in istis concedit sanum. tunc
illa regio quod partem secundam alia retinet suum gradum ut ipsum deviniat. sic quoniam retentiva est
quia est etiam de g. et f de h ut conveniat g. et f h. Digestiva est in figura et proportionis
in subiecto in figura est quod a digerit in e hoc quod implet de b et convertit in proprietatem est de b
in h ut transmutatio fiat de se et b in e ita quod a evacuando se contra h implet se
de b in e et idem est de aliis ut in figura de gradibus apparet secundum quod in alma de b digerit et
et proprium de c utroque vivat contraria contrarium et sicut de c digerit calidum et proprium de b
unde secundum quod natura digerit in figura debet medicus praeparare naturam ad digestionem et hoc quod conscripsit in
gradibus triangulis et lineis. unde quoniam in istis est nimis necessaria tunc efficit digestio
in gradu sic in tamen de a b apparet aqua b. inflammat tamen contrario gradui de a quod siccum et
primum de a non habet subiectum in a quod ad proportionem convenit inter ipsos et a quoniam semper consistit
in proportione. et tunc medicus debet reprimere illam contra digestionem et quoniam in gradibus opposita
in gradibus quadrangulis. triangulis. et hoc administrando hoc tales comestiones quae quo
ad siccitatem et frigiditatem sunt indigestibiles in e et in f. per virtutem calidi et humidi in
subiecto non assimilatur Expulsiva est quod a compellit in e a corpore et id debet
quod in unitate non intrat et quod ipsum a continere non potest eo quod plenum sit et a com
pellit debet ut nimis recipiendo et non sunt in proportione in ipso. neque f in h
neque g in e. unde quoniam b contrario infirmum tunc forte consistit contrario cogitur et f g
compellit hic de a ut desiccare a et adhuc medicus debet dare remedium subiecto in quo
recipiendo remedium per tamen figuras per gradus et per sues per dispositionem figurae et doctrinam data
de regulis imparis// Sequitur de diminutione et augmentatione

In dispositione sic declaratur modus per quem medicus debet disponere naturam ut naturam mutet
in subiecto et hoc istorum a fortius est in quadrangulo de c h a e quia in quadrangulo
d a e b f contrario in primo quadrangulo sit plus remotio a c quoniam in secundo contraria a fortitudine
est in quarto gradu in tamen de a d quia in tamen de c b et hoc idem sequitur de triangulo

sz a c b in quadrangulo a c b f a quo a fortius e(st) qua(m) i(n) triangulo d c b f. Etiam a
fortius est q(uo)d ad h(oc) i(n) p(ri)ma hora qua(m) in s(ecund)a. et in s(ecund)a qua(m) in t(er)cia et(iam) mediocr(um) co(m)parare
[illegible] in eo q(uo)d a fortius est d(icitu)r tu(n)c a mag(is) indigeat motu in subiecto q(uam) b c d. Cu(m)
s(ecundu)m q(uo)d d(icitu)r d a dictum est d b c d intelligi p(otes)t. ¶ Racio quare b vit d b c. qua
b mitt in a et agglutinat in se h(oc) q(uo)d vel sit mit(tere) gutit in sua spe(cie) sic q(uo)d me
s(e) transmitt(it). v(er)um sub mitt in a cu(m) p(ri)ma influencia tu(n)c vit b d a. in q(ua)
[illegible] d b [illegible] d a initio d a forma b est in contrario calid(itat)is et a in
tao. tu(n)c in a [illegible] d a vit d ho d b. et in his b de(cisio) data e(st) quo me
dicu(m) [illegible] p(ri)mae mutato ne(c) ut subiectu(m) no(n) pereat et ut ip(su)m mutat ¶ Augmentacio
consistit in s(ecund)a et p(ro)gressus in subiecto h(oc) mo(do) b influit c i(n) tercia attrahit b ad se ut
i(n) p(ri)ma de a c appz [illegible] d a attrahit f d c et c capit y b [illegible] sic q(uo)d indiget
ad sua augmentac(i)o(n)e(m) quare et qu(i)a a in b [illegible] ad d q(uo)d constituitur e(st) [illegible]
claudit cu(m) d ne(c) [illegible] me(m)bris. Etiam qu(i)a [illegible] b. ideo d constringit in h ne f
initiet in ipso d i b et b [illegible] in a i(n) ig(n)e d h a et de a e et i(n) illis [illegible]
omnib(us) a [illegible] augm(en)tu(m) [illegible] b in se et agit in ipso sic fort(iter) d ma(teri)a et adsumit
fine ip(su)m [illegible] et(iam) a augmentat se [illegible] v(er)um triangulus d f c g consistit
et [illegible] p(ote)st sic d a [illegible] e(st) [illegible] d b c d intelligi p(otes)t ¶ Tercio g(e)n(er)a febrium

Quia in s(ecund)a est motus circularis quadrangularis et triangularis
et a in d et d in c et c in b et in isto motu circulari a mitt in c et b
et b in d et c. et c in a et d et d in b et a et sanguis [illegible]
ad subiectu(m) sunt plus [illegible] et [illegible] qua(m) partes [illegible] partes veteres
et int(er) carne(m) et [illegible]. et ossa et [illegible] habeat [illegible] circularis
triangularitate io in sanguine [illegible] febris incipiente ipso sanguine [illegible] quadrangularis et
[illegible] et triangulari impediente motu circulare quadrangulo d f c [illegible] motu [illegible]
quadrangulo d h a e b et d triangulus [illegible] sequitur q(uo)d sanguis no(n) p(ote)st [illegible] [illegible]
qua [illegible] impedita pori [illegible] clausi sunt et sanguis [illegible] [illegible]
ingressa et p(ri)ma motus et [illegible] putrefacto in sanguine [illegible] [illegible]
molle. ¶ [illegible] putrefactio in sanguine putrefacit [illegible] sit fit in [illegible] no(n) p(ote)st [illegible]
[illegible] accipit [illegible] d sanguine [illegible] d qua [illegible] et [illegible] [illegible]
mo(do) sequitur ¶ [illegible] febris [illegible] i(n) naturalis [illegible] putrefactione [illegible]
naturalis e(st) motus naturalis est [illegible] circularis quadrangularis motu naturale(m) in [illegible] in subiecto q(uod)
a transeat ad d et d ad c et c ad b et b ad a [illegible] triangulus [illegible] movetur [illegible]
motu p(ro)p(ri)o [illegible] ad b et [illegible] b ad [illegible] a id est [illegible] ordine planetarum [illegible]
ab o(r)iente [illegible] Etiam motus naturalis e(st) [illegible] a b c d [illegible] occidente ad meridiem [illegible] movet(ur)
[illegible]. [illegible] a [illegible] mo(do) ad b et b ad c [illegible] influencia(m) [illegible] et a meridie
[illegible] in [illegible] et [illegible] planete [illegible] motu [illegible] q(uo)d [illegible] mo(do) de
[illegible] motus naturalis in subiecto et [illegible] motu [illegible]. et [illegible]
[illegible] adnatur(a) ip(s)i(us) subiecti et [illegible] ad natur(am) corpu(s) [illegible] in ipso calor naturalis
[illegible] corporib(us) influe(n)tib(us) i(n) inferiora [illegible] calor i(n) naturalis [illegible] supercelestium mo(do) et capit influencia(m)

¶ Naturalis b mo(do) ad a [illegible] et influit i(n) c d f g h debito et naturali [illegible] [illegible] in mo(do) qui seq(uitur)
dictum e(st). Sz [illegible] b plus influit d c qua(m) d se et plus d d qua(m) d se [illegible] ut [illegible]
e ipso e plus recipiente d c d et i c d [illegible] maiori maioritate [illegible] et
[illegible] influit b in e [illegible] [illegible] p(ro)p(ter) p(ro)veniens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
equaliter qualitatu(m) in subiecto. et id [illegible] d d a b. [illegible] [illegible] super [illegible]
i(n) naturales influencias d b [illegible] se [illegible] motu [illegible] d oriente [illegible] occidente et
[illegible] b c d et influencia superiorum capit in [illegible] et [illegible] [illegible]
et motus naturalis et p(ro)g(ressu)s [illegible] [illegible] ¶ [illegible] febris [illegible] modo
qui se(quitur) [illegible] q(uo)d in s(ecund)a appz [illegible] [illegible] q(uo)d ad ea [illegible] se [illegible] [illegible]
[illegible] quo ad ea q(ui) se [illegible] ad fine(m) [illegible] [illegible] p(ri)us incipit in motu [illegible]

q in maiori . et c. Et tlis incepto pcig inpon qua in statu et pcig in statu qua in actu
s ipim gnale qsidatu q ad finez q scilz p pma intentom se tz p appr. Sin sbs
se tciana q est de gne f. qsidata quo ad pma intentom mapt pcig in b f. Sz
qsidatu q ad com se intento inus mapt i opp sz in igioe d h . vinqz q i te
due igios intra inc se grant ad invice igioe de d h fortit se oppoite igiom
d b f. io e b facilz possit age q d i alys igiomb inquq d no est ita fortis
sit in igioe d h ppt b infliut in igioe d e b et inct illa igioe mapt age q
d i subito infirmit sz i igioe d g d s oppta inq igioe d no est ista fortis sit i
igioe d h et b mo s f inc et igio de e b agit in igione de g d s subito ta inl
et situat se in igione d h quia e inpon in igioe g d et tnsit succssiue
de vna igioe ad alia qnsz appr in actu in igioe de e b pgca augmtado in
igione b f. q igio sut prin cause finalis et in illa igioe subitn deficit siue
morit si se i tabilis sit. Vndz si in illa igione no tnsit tabilis e et s hc inc
dicq pt de illo pnosticare ¶ Dat tone se tciana vocat vno die et alio no
vidlz qua in die inq poxisnu e b conte apdomo sup a d et ypis a d pa
tentibz subpo b ipa a d se sepant i quadnglo d g d h a ut die septi b e
no possit i siste ppatom de a d e in die accessionis sit occupata in agendo q ipa
a d inquq e situata sanitas et si septi die pq accessionj no pt age b e sit
in ppmo in illa dice ppaut et dispo inq ad poxisnu tu potencia sit et con
patand sit et tcia die accessio bitur ¶ Cu ig b e sit inius fortia q a d
tut tciana simpx qutr i duplice et h qr ppt simplice inults intensas
digs e quadnglo d g d h a et septo die no plut a d se iuuare neqz re
siste qn agat b e q ipa vndz iuuat se inuice q tu possut et illa die p
aliqs hos sut ingete et si ita sit qr b e nimis excedat qphendut inlx tom
quadngula g d h a et se qutit in cottidiana aut qtinua . et tut si se
sit fortior in igioe de s b f. e b e bona signu si no sit fortior in igione d b
f est est signu fortis ¶ Rato p qua mediq pt cognosce in q igioe poxisnu sit
sz i e b aut in b f. istis existat in horis diei . et in qdiangulis et tangulis
inquq sit dce hore . qr poxisnu d tciana simplici in e b mapt i hos opptas illi
igiom sbetas illi igioni quo ad inceptom et ppatom inlit et iouar poxisnu
i actu i dca igione de e b. fortr . et id est de alys igiomb . et si poxisnu
no venit in hors q sut d igione e b a de igione b f tut mediq pt cognosce
q h e ta debilitas b f aut qr b f no sut simpr ta febs s alie littere s qr
poxisnu cadit in hors illarz hrarz et hore sigfit igione et igio tm febs
qr se tciana no est s in actu qdicato d e b f in hors illius quadrati . et est
quia alie littere pnt ee ta febs p actas vidlz inale Simpx qrtana hat
tone gna vidlz qr qssa ma est i sam . et ppt grossity inc motq no est ita
velox sit tciana et sit qrtana e ta d sit tciana e ta e d b . et ido sit tcin
est d tciana sit suo mo intelligendu e d qrtana ¶ Rato quare senta fortas
qn poxisnu mapt actu e h et quad sedilitat . et veit i qtinuitates
ut restringat poros impediendo ne b capiat bufitud abostito . et ut d
suffocat b ne agat q sanitz . qz quia b e fortis appit poros qtinuitas et
capt an augtud et sic subito senat calore i qtinuitatibz et etc i in bonb
Robatu e in titate de neglatina ¶ Vno vna et pulsus qgstantur
qr igs kz colore luad a dyaphanad d albu c nigro etc sq sani sta
digestio e fat vrina i colore de a b et hoc est quia a e plus colorabile
quia d c. et capit colore pocus b qua aliu et quia indicat s e si digo no p
atur s hora inqua tont d . ita qr si qnuda in igione . a e i psiatur digestio
celebrat de f e et si in igione e b psiatur in igione . tig et nb bn ci
pq celebratom digestios color vrine sit aureq et pcedat igiom de a e an

digestionem dz ee de colore egestionis c. g. et hoc est quia c. g. est in oppo illius egestionis
quod procedit color aureus urine in quo colore aureo secundum digestione quatuor color de colore
sanguis quatuor tenuis se colore quatuor tenuis in se colore albi et potius quam in sanguine quatuor anguis
sanguis in carne. ista rō docta de hominis urina secundum declarat quo dicit quod quosa urina hominis
infirmi. Si febris est de a. urina est rubea et clara rubea tunc sanguis eo quod dyafanitas
infirmi. est colorata quod a. eo plus colorat colore sanguinis quam b. c. d. quod tamen sit dyafanum et per
consequens colorat quod a. coloris susceptibile coloris eo color sanguis magis recipit in ipso a. quam in aliis
qui magis susceptibile coloris eo color sanguis magis recipit in ipso a. quam in aliis
clara est tunc lucida b. tamen ipsum a. inducitur frē. Similiter si augmente febris clarius
quatuor in spissitudine quod fit ideo quod dyafanitas augmentatur dd eius augmentatur secundum
quod in parte dyafanitate colore simpliciter recipitur et per consequens tamen subitum corrumpitur per eius
corpore in ea ingrossata colore de egestione c. g. fortius in colore de colore a. et fortius quam
Si febris est de b. tunc urina est de coloribus suarum egestionum secundum ebf. et elucttca
quod ad b. et clara tunc tenuitas tamen sit magis evacuationes quam a. b. d. eo quod plus
est de ea quam alia et contra tenuitas sue non possit apparere subpo colore recipitur
in albedine d. et illuminatur in colore b. tamen b. d. ad c. concordancia habeant et illa
concordancia quod habent tunc f. g. recipit in colore h. quam c. et sic est urina lucida
et clara et quanto plus augmentatur febris tanto plus patitur h. tunc f. et g. sunt dya
fanitas a. et non potest ita bene apparere in ipsa colores b. c. d. et sic urina est magis spis
sa et confusa in colore b. Secundo febris est tunc c. tunc est urina de colore f. g. ita
tamen quod est magis alba quam lucida cum c. maiore virtute habeat r. g. quam m. f. quia
indicatur siccitas et frigiditas et illa albedo est confusa tunc in quolibet c. est causa clara quia
lucida tunc f. quia dyafana tamen a. d. g. to dam hz i h. et est magis alba quo
ad g. quia quo ad a. et quanto plus infirmitas nititur tamen materia ingrossetur et c. tanto
amplius ad sua partes accedit et per consequens lucidita dyafanitas destant eo secundum
quod eo magis urina obscure etc. c. ad sua partes alios colores attrahit Si febris est
tunc d. tunc urina est plus intensa in colore albedinis quam in alio colore et cum
d. coagulet se quia in sicca est et in se continuat dyafanitas a. et luciditas b. et econtra
etiam ipsas dyafanitas mediante continuat cum c. in g. ideo partes urine non sunt lucide
neque dyafane sed apparent in colore g. confuso de d. c. et urina est alba et inmixta confuse
et spissa et quanto plus febris augmentatur tanto plus urina est intensa in confusione de
c. d. in g. et tanto plus diminuitur colorans de a. b. in c. Sit figura licet subaltern
ita urina assimulata est accidentalis in coloribus et ita infirmitas est cum a. est colorata de
colore a. magis in egestione a. quam in alias egestiones et hoc apparet in ypostasi in bobulis in
circulo urine et in horis diei in primis et infirmis in profundo in medio urine etc. Ŝ lung dt
Cognitio pulsus consistit in figura ut sequitur. Si febris est tunc a. pulsus est in egestione
de a. c. et est de percussione quam b. facit in c. et depercussione quam a. facit in d. in h. et pulsus
est plenus quo ad a. quia plenitudo est sanguinis plenus quo ad d. quia d. plenitudine apparet
et pulsus habet per naturam duos ictus unum activum et alium passivum. activus est de egestione
a. h. passivus est de egestione c. e. et ictus maior est quo ad a. quam quo ad b. et sunt alii duo
ictus qui sunt de c. d. sed illi sunt insensibiles in quadrato de q. et hoc de pulsu dictum est quo
ad a. potest dicit quo ad b. c. d. secundum complexiones corporis. Si febris est tunc b. tunc pulsus
est velocior quam si sit cum a. c. d. et hoc est quia b. est diffusivus et apparet magis poros
quam faciant a. c. d. et si infirmitas sit tunc c. pulsus est magis velox quam sit si est
in tunc d. cum d. sit constrictivus et coagulet partes claudendo poros et percussio
influencias et effluencias non potest secundum eius velocitate Singulis ictui quid facitur hic
una inequalis sub b. c. a. et a. c. b. et d. in c. et c. in b. est influencia et effluencia
et sic pulsum motus compositus est de influencia et effluencia secundum mediante tactu
apparet percussiente pulsu in uno loco digiti influendo et in alio effluendo. influ

endo pervertit i qua attinge est quo ad hanc quod pervenit . et effluendo pervenit calidum attrahendo sibi hec que desuper probavimus in alia littera scilicet b. quod perfiendo in a. effluendo attrahit sibi partes suas que in h. passive sunt habent intensione ut in f. attrahunt et illa que sunt dicta devinita et pulsu sunt equale qualitas adomia partia que de corporis defenditur.

Quomodo infirmus amittit appetitum

Si infirmitas est in e. a. tunc omnes partes ipsius a. existentes in suo quadrato appetunt omnes partes eius similes in ipso existentes in aliis quadratis ut propinquas de vicinis possit infirmus si infirmitas cause ex defectu ipsius a. tunc partes quadrati ipsius a. appetunt aliquas ut dictum est ut a. desiderando similes in aliis quibus attrahit ad suas simplicitas contra partes a. quae sunt in regione d. b. de c. et de d. appetunt esse in regione a. ut innatae possint nam in illa regione et hoc idem est de partibus c. hec appetunt adiuvare quod a. et d. probavimus b. f. que sunt contra regionem d. h. et sic prescripto modo infirmus sanitatem non invenit in cibo cum partes gustus habeant se ad aliud sine ut dictum est. et quod dictum est de a. intelligi debet de b. c. d. suo modo Si infirmitas est ex repletione infirmus amittit appetitum pro eo quod non se competit adde quod habet quod superfluum est et sic tunc vacuitatis amittit appetitum pro eo quod non debilis est indiget et tunc infirmus invenit amaritudinem in cibo licet amaritudo non sit eo quod non abhorret cibum tunc debilitas degestionis. Cum ho est sanguis eius gustus est sanguis et que ad sensum est simplex quibus ad a. b. c. d. sed cum ipsum organum in simile se habeat magis abhorret quod contrarium est ad aliud. si infirmus patitur infirmitate quo ad hanc quadratum ad quod organum plus se habet tunc infirmus tunc organum gustus acuitatur amittit appetitum ipso gusto in cibo et potu quod rapit in remote qualitates concordantes et proportionales illis qualitatibus quod ipsum mediante infirmitate lesetur quo ad illas qualitates ad quas magis se habet. quas qualitates ideo gustus abhorret pro eo quod quo ad contrarium qualitatem que est sic infirmus amittit appetitum. In tabula figurae videlicet in camera de a. b. apparet quod tanquam gradus de a. abhorret a. pro eo quod contrarie de b. appetit ad quem tendit et sic a. in sua specie remanere non potest et idem est de hoc de b. quod tunc adequatur de a. Unde fallit modo infirmus habet appetitum corruptum quia partes nihil appetunt fortis novas tunc corporis ab infirmitate procedentis. Unde omnia ista et multa alia que ista intelligi possunt sunt occasio per quam infirmus in cibo et potu sapore non invenit et sic contingat quod infirmus in gustu iudicat amarum id quod simpliciter est dulce sicut zuccarum et similia. et appetat id quod est acetosum vel amarum et sic. quod estimet esse dulce et sic hoc significat quod non indigeat eo quod est acetosum vel amarum. et etiam probabile quod id est dulce dum tamen id quod infirmus appetit malo se non habeat quo sanitatis. Facta consideratione quo modo infirmitas situata est in figura.

Quomodo medicus debet investigare gradum in quo est infirmus

Gradus infirmitatis sunt in quatuor scilicet primus. secundus. tertius. quartus et investigando hos gradus primo medicus debet investigare in quo sit infirmitas quod scire potest per notitias signorum corporis urine et pulsus secundum quod ipsis tractatum est primus modus debet investigare gradum infirmitatis ut sequitur. Supposito quod subiectum per a. terminata tunc sit in subiectis magistri in d. b. c. quia a. c. et sic hic medicus debet considerare quo modo terminata de b. d. in quo gradus attrahit sibi aliud scilicet b. ad suum contrarium attrahit primum de d. et contrarius de d. primum de b. quod sunt illo modo quod contrarius gradus de b. in subiecto infirmitatis ex accidit equalis et proportionis simplicis in uno puncto. tunc cum illo puncto inordinate agit quod unum punctum de primo gradu de d. sibi ipsum attrahendo et tunc est infirmitas in primo gradu. Cum vero accidit in duobus tunc agit cum duobus et est infirmitas in secundo gradu et idem est de tertio et quarto in quo quarto mors consistit. et idem est de quarto de b. et sic de a. quod agit cum uno puncto in primo gradu infirmitatis et cum duobus in secundo et sic de aliis et in eadem linea de b. per eundem modum quod dictus est sicut a. c. videlicet tertius de c. et sic de a. unde quod aliud agere tertio de c. cum uno puncto quod unum punctum sic de a. cum infirmitas est in primo gradu et sic de secundo tertio quarto et ergo a. contrario cum adiutorio sui de b. in qua b. est in quarto et

...tete d. demisso perpendiculari a. via in eadem linea de b. in q. b. est in quarto gradu et c. in tertio
...ca in secundo et d. in primo perpendiculari b. agendo quod d. secundum modum quod dictus est demittat ei mediete
et deviat d. medietatem a. et per eundem modum demittat c. medietatem a. d. demissis perpendicularibus b. et
totam lineam et in terminis tabule de gradibus signata quomodo ista fiant. Et sit declaratio
quo modo b. demittat d. in primo secundo et tertio et quarto gradu eodem modo intelligi potest de a. c. d.
...o modo. Si infirmitas est tonica et est in primo gradu tunc paroxismus est fortior in quarta
...ora quam in aliis quia tunc agit b. contra d. cum regione e. b. propter proximitatem et contrarietatem
...g. in proximiori parte g. quod fit propter hoc quia quamvis b. in secundo aliis in minori quantitate excedit
...aledo tanto in debiliori parte regionem d. agit quam ipsum d. et quanto plus excedit tanto
agit in fortiori forte parte quam d. In regionem ipsius d. et si sit infirmitas in secundo gradu tunc
paroxismus est fortior in quinta hora. Si sit in tertio tunc est fortior in sexta et si in quarto tunc
fortior in septima et tunc est signum mortis. Et si infirmitas non teneat modum predictum
...tunc regio de e. b. non est simpliciter cum infirmitate aut per aliquod accidens sequitur illa in-
ordinatio horarum. Sicut medicus potest investigare gradum infirmitatis cum tabula de gradibus
predictum est ita potest eum investigare cum stylo et cum tabula de quadrangulis et trian-
gulis. Nam sit b. fortius est infirmitas quam virtus sit per gradus infirmitatis et in triangulo in regione
b. et non in regione b. f. et in quadrangulo de e. b. f. c. et non de b. f. c. g. et sic de horis
triangulis quod fit propter hoc quia quanto infirmitas est nimis gravata tanto b. agit super regionem (agitata)
proximam inquam nimis accedit ad fortiorem virtutem et ideo super regionem de e. b.

Sciendum est quod medicus potest notitiam habere in quo paroxismus et dies critici assituati sunt
in quo gradu sit infirmitas ex quo satis patet per quando paroxismus et dies critici as-
situata sunt. Sed nichilominus ut hoc clarius elucescat de hoc doctrinam dabimus in exemplis.
Si infirmitas est tonica b. paroxismus est situatus in aliquo gradu infirmitatis b. c. d. e.
in primo secundo tertio vel quarto ut dictum est. Si sit in primo gradu infirmitatis est assituatus in primo gradu
de a. b. c. d. et est paroxismus assituatus in quadrangulo de e. b. f. c. et in triangulo de
b. f. et in regione de e. b. in primo gradu de a. b. c. d. paroxismus assituatus est quia
infirmitas est in primo gradu in quadrangulo assituatus est. quia extensive est in quadrangulo
dicto de e. b. f. c. et intensive in triangulo de e. b. f. et etiam in regione de e. b.
quia plus habet de intensitate in regione quam in triangulo. In horis paroxismus assituatus
est modo qui sequitur. Si paroxismus est ca. b. et est in primo gradu habet tres horas intensas et
magis intensus in hora media inter duas quam in aliis et si sit in secundo gradu habet sex horas
et si sit in tertio habet vii et si sit in quarto habet omnes et si sit est in regione b. f. ita quod du-
plicatur nichil ascensu graduum. In quarto gradu infirmitatis paroxismus continet omnes horas
ut dictum est extensive tamen eo quod magis est intensus in una hora quam in alia et hoc quia
in regione de b. f. et ideo magis est intensus in horis que sunt in quadrangulo et triangulo
illius regionis quam in aliis. Et in eo quod non est equaliter intensus per omnes horas quia uniuntur
quantitas super illas horas nunquam non est intensus. Et in hoc casu quando est paroxismus assi-
tuatus et dies critici quo ad potentiam et situm quia assituatio maior est in regione de
...h. sit vero infirmitas tonica b. f. Sit paroxismus est assituatus et dies critici quo
ad gradus quadrangulos triangulos regiones et ita dies crisis quando est assitutum est
...opposito quod paroxismus et sit d. quando potest se congelat et coagulat quod b. quando paroxis-
mus ...gata b. tonica b. sit in regione d. h. dissolvitur d. et in sudore quando est dies crisis
...expellit superfluitates quas congregat b. quod d. Et sit b. in regione sua attrahit alias
regiones quam d. quando est paroxismus. ita d. in sua regione attrahit alias regiones quam b. quando
est dies crisis. Cum paroxismus magis intensus est in primo gradu quam in secundo et in secundo quam
in tertio et in tertio quam in quarto. Et sit moriuntur homines in quarto gradu paroxismi. et ra-
tionem exposita in hoc quod quamquam una regio ita subito superat et destruit et demittat alia
regione per oppositum quod sanitas non potest continuari in illa regione deficiente propter sanita-
tem et propter potentiam et situm et hoc idem est de opposito de die crisis suo modo. Per
paroxismum et dies critici quo ad horas assituati sunt in subiecto ut sequitur gradus

infirmitas et elementa et hore concordancia sunt gradui vite tercia hora tone motus a
cursentis periculosi toti sequitur gradus gradum infirmitatis et elementa ita quod si infirmitas
est tone b. et est in primo gradu itaque paroxismus sit assituatus in potencia in septima
octava nona hora cum paroxismus est in re b. et regione e. b. et sic hec est signum
mortis. Sed quia hore insistunt de essencia sunt cuiusque accidit quod infirmitas est
tone b. tunc paroxismus non est in tercio e. b. f. cum hoiis competentibus adequalitate c
b. f. primo cuiusque est paroxismus in ipsa hora sicut vel tercia. cuiusque undecima vel
duodecima tonis et tunc est signum vite quia hore non concordant cum gradibus elementorum con
cordantibus cum gradu vel gradibus infirmitatis primus concordat cum oppositis videlicet cum gradi
bus elementorum concordantibus cum sanitate. et dicitur contra quantitates infirmitatis et paroxis

Reubarbari est de sine f et sit ¶ Primo reubarbarus purgat coleram et tyriaca vene
num gradiat h. Unde tangitur de b f. c. adiutorio reubarbari agit quod tangitur
de d. h. a. et cum natura sustinere non possit quod reubarbarum in mitre tone dig
ut non destatur tangitur de d. h. a. ideo natura scindit de e. b. f. coleram attrahit ad
reubarbarum et reubarbarum venit ad coleram sit sibi assimile. et expulsiva
compellit quod natura absolvet digerere. ¶ Mutancia de b. d. temperantur unde addito
communibus subiectis b. in illa camera derivatur d. neque in gradu ut in aliis post sustinere
b. cum suis gradibus et prestis tamen sufficit quo reubarbarus purgat coleram et
tyriaca venenum ¶ Cum venenum in fine sit nimis siccum et in fine nimis con
venenum subito claudunt pori ut in ipso non intret et sit a. b. se claudunt intus. et
a. d. in h. et d. c. in g. et t. b. in f. et sit natura cessat. et motus cordis et hanelitus
suffocatur propter venenum. sed veniente tyriaca bibendo aut in mittendo cum ipsa ty
riaca. sit ipse sibi in ipse veneno tendit ipsa tyriaca ad venenum et vene
ad ipsam et coniungit se adinvicem et partes que sunt in tyriaca ad venenum et vene
i. a. b. c. d. et in illa mixtione apperiuntur pori et natura suffocat intrat in mixtio
ne appetunt conservare subiectum in quo sit et tyriacam. Infirmus venenum. quia ob
anhelitum compellit partes corporis et respirando attrahit partes sine athomos con
nos et sic est quod transmittit compellit et hoc quod attrahit in natura reducit. Si infirmitas
sit tabilis. Sed si sit intabilis efficitur in opposito quod sit sicut contra b. c. d. appetunt
virtute influit se ad venenum ut ipsum ex transmittat. Sed natura comprehendo quando ve
situ copulat se athomis seu partibus corporis ut ipsas compellat. Sed si tyriaca
sit debilis venenum partes tyriace que ideo sunt de sua specie compellit et cum aliis se
componit et coniungit et sic venenum remanet in subiecto et sit subito moritur a palu

Supposito quod infirmitas sit tone b. ¶ Primo medicus debet gradare medicinam
medicus debet gradare decoctionem sive syrupum unguentum emplastrum et huiusmodi quod sequit
supposito medicus debet desiccare prefiguratam et hic noticia de ista conqua de
coccionem vel facere sive de planta et hui quo sit gradata. Unde si infirmitas sit in
primo gradu debet medicus gradare medicinam cum plantis que sunt gradate in primo et secundo gradu
Et si infirmitas in secundo sit debet ipsam debet ipsam gradare de plantis que sunt de tercio. sed
et secundo gradu. et si sit in tercio gradu debet ipsam gradare de plantis communibus in quarto tercio
secundo et secundo gradu Et si sit infirmitas in quarto gradu debet ipsam medicinam gradare de plan
communibus in quarto gradu secundo et tercio gradu. et hoc est quod quanto infirmitas est in forciori gradu
tanto fortiori decoctione indiget. Supposito quod infirmitas sit tone b. et sit in quarto
gradu. tunc medicus debet accipere unam medicinam scilicet unam plantam que sit in quarto d. d.
et aliam que sit in quarto de c. et quia d. vitat c. ut patet in camera de c. d. et c. vitat
b. ut apparet in camera de b. c. sit pisadum mons d. vitat b. et g. e. et h. vitatur

¶ Preterea qr .g. 7 .b. concordat 7 .a .d. dz medicus i eadem decoctione pone vnam medicina de gne .c. in tanto gdu ut .a. sit mediu p qd .d. b. intret ipd. et qd .d. tu suo gdu. 7 tu gdu det ipi .d. mortificet in .h. 7 hc ysta rone dz fi. quia ñ i pdca decoctione ecent plante d gne .e. no possi .b. attende ad .d. nc .d. ipi .b. mortificatõe in se ipo ¶ Vnicaq decoctione indiget mediu alia planta d gne f. i ho gdu ut p illas possint aly gdus inuestigari ostensiue cu infinitate sine qua planta no possi fieri mixto d gdibus et infinitate deficiente medio d gne f. et sit s pdca mediu dz gdare mcz d concordantibz s data h desc doctrinam . Secdm doctrinas ay dictas dz mediu gdare dieta. cibu. potu. balneu. uapores et hec et s hc qd exemplificauimus i .x. qõnibz pt mediu parare qr qones posite st in hac arte sunt vniusales regule quo ad practica. sit sb porto qr hõ paciatur dolõ p3 ohrys q dca sut qr ipe pati eo qr vna litta no pt intrare in alia modo debito. ut qr pori clausi sut aut qr nimis apti sut 7 sic patit nimis illaçgio s qua pati hõ subilla q sibi est inpportu. 7 idem ẽ de ectico aut ydropico 7 sic de alys infirmitatibz age pt s doctrinas data in qõnibz i tabula i rclõ 7 sic ita qr ad colore dz dare remediu in gdandos ut de tyriaca. reubarbaro 7 alys qon est. 7 ptisico et ydropico pt dari remediu p decoctiones. ul p electuariu al syrupu 7 huiusmodi

Expliat ars medicine s .R. lully translata ab arabico in latinum Amen

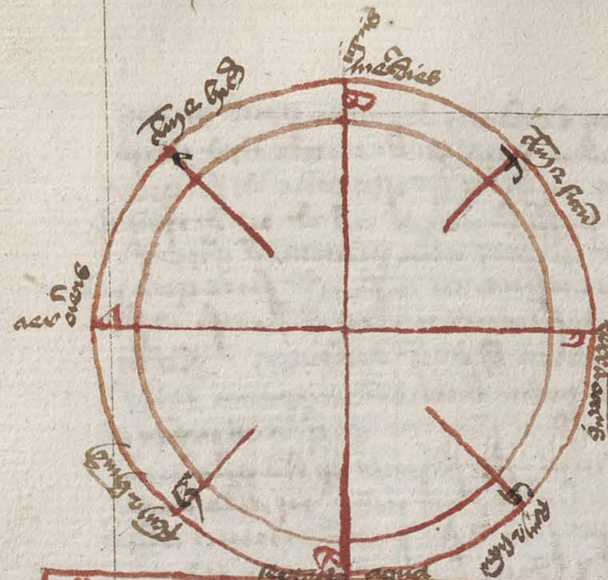

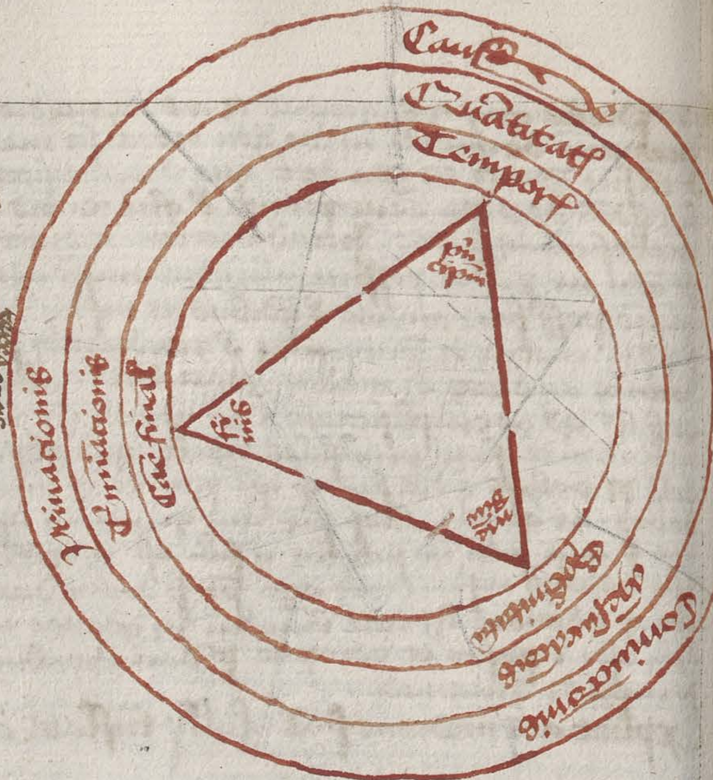

Angulus	Triangulus	
.a.b.c.d.		
.e.f.g.h.		
.a.c.b.f.		
.e.b.f.c.		
.b.f.c.g.	.a.b.c.	.a.e.b.
.f.c.g.d.	.b.c.d.	.e.b.f.
.c.g.d.h.	.c.d.a.	.b.f.c.
.g.d.h.a.	.d.a.b.	.f.c.g.
.d.h.a.e.	.e.f.g.	.c.g.d.
.h.a.e.b.	.f.g.h.	.g.d.h.
	.g.h.e.	.d.h.a.
	.h.e.f.	.h.a.e.

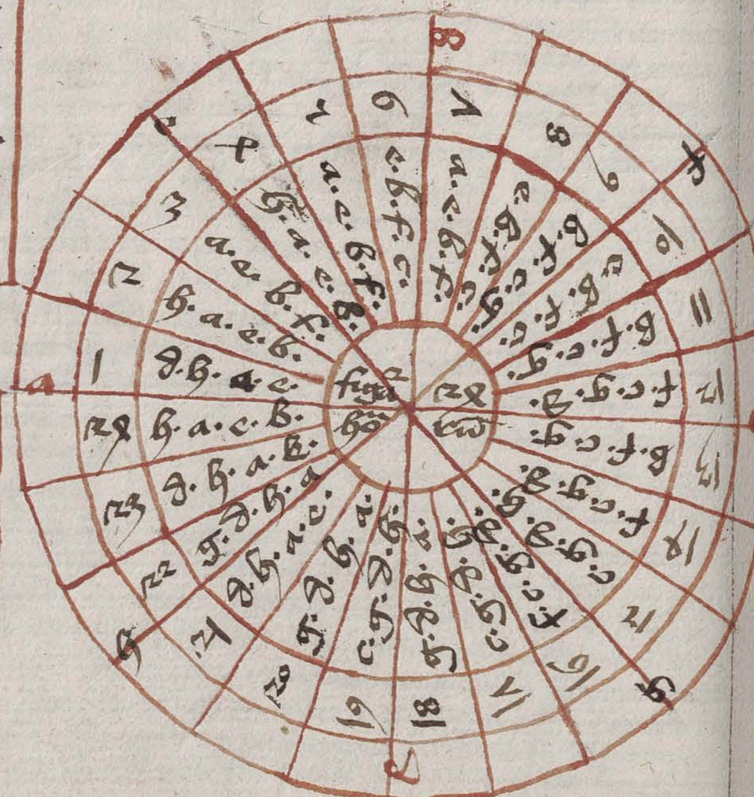

Figura de gradibus

a	b	b	c	a	b
42	34	42	38	41	33
3	13	3	13	3	12
24	2	21	2	2	†
†	†	†	†	†	†
a	**c**	**b**	**d**	**a**	**b**
41	18	41	18	4	2
32	23	32	23	32	11
12	2	2	2	2	[illegible]
†	†	†	†	†	[illegible]
a	**d**	**c**	**d**	**a**	**b**
43	28	42	38	4	†
31	3	3	13	31	1
2	12	12	2	2	[illegible]
†	†	†	†	†	[illegible]

De naturis rerum

Cum phisicalis scientie inventores aut negligentia tediosi aut ignorantia obfus-
cati aut mole profunde materiei oppressi de circulo naturarum indagandarum nullam posteris
successoribus reliquerint doctrinam. ideo in remedium sterilitatis ingenio et tenui fulci-
tatus uno et spacio pauli et caritate devictus precibus confidens auxilio de
naturis rerum hunc librum libellum edidi nostrum. Sed cum pro brevitate sui nisi modica ...
legentibus videbatur obscurus. ideo has glosulas non minimo labore composui quibus singulis
afforismi exponuntur sufficienter et materia legenti ostenditur. In huius ergo libri principio ea que
in aliis libris vel in aliis operibus inquiruntur inquiramus. videlicet que sit materia que intentio
que causa intentionis que utilitas cui parti philosophie supponatur quis ordo tractandi et
quis libri titulus. Materia huius autoris sunt due cause scilicet et rerum universarum effectus.
Intentio eius est effectus probare et causas perfecte sufficienter ostendere. Causa eius intentionis est
imperfecta et dispersa doctrina aliud commodum abundantius tradita. Utilitas eius est quarumdam rerum naturalium
aliud commodum finalis et ita cognitio. Supponitur libri theorice et practice. Nam rerum naturas
valeas et scire et bene docet agnoscere. Modus cum autor insistit diversus. Nam opus
suum dividit in partes agente et paciente cum omnis res aut sit agens aut sit paciens.
agens ut natura. paciens ut forma. Ordo tractandi talis. Primo theologicus post afforismi.
Ita dator stracos dominus scilicet a quo omne bonum incipit et consumatur inceptum. Deinde ad suam edit
miraculi et premissis composite edit afforismi. qui subsequuntur omnis est origo et fundamentum. Deinde
quosdam post generales afforismos. affirmans subiectos et ipsi forte ut parietes intexens.
Deinde cognitionalibus afforismis specialis quosdam varios afforismos producit altitudinis
paginatos et super parietes in tectum. Hiis igitur simul convenientibus necesse edificium indis-
solubile tamquam glutine solidatur et ad necessarium ducitur perfectionem sensibilibus ... et insensibilibus
virtutibus magis copulatur ut sit tamquam necesse splendeat edificium. ut irradiante ful-
gore lumen perhibeat ingressum. Titulus talis est

Notandum quid est consuetudo et admiratio.

Nimis rerum processio hominum inimicum. scilicet que cotidie perpetrantur in rebus temporis perpetrantur nostrum
in rebus ipsis fieri. et que corporis sepius perducuntur. Sed insolitum et inopinata
nemo scilicet cum res iuste nulla racione nec actione et sola creatoris voluntate mutetur.
ut scitur de Elizabeth que in senectute concepit. et de Aaron virga arida que floruit.
Perspicue tamen patet fidelium quod universarum rerum unum et invariabile in actu principium
effectum. Cuius admirabili potencia visibilia et invisibilia sunt condita universa. cuius
instabili sapientia conditis formas et virtutes varias inseruit prout voluit. Ideoque age
ab eo tenseat. in res similes vel dissimiles quamquam propter sola. vel actu nititur
eisdem motibus eas inchoant et crescunt. stant. et per augmenta senescunt. tenerique crescendo
nascentia flore. arescit ordinat invicem necesse. in usum redacto. veris virescunt tem-
peratis semina in producta arbores licet non repente crescunt et sterilitate quoque
crevisse in fructus perveniunt infinitos. Paucaque semina terre in ... pertinacia
... aqua ab vitis mutata altera ... in potula submissit. Communia et solita ... hominibus magnum perhibent spectaculum
... longa consuetudo subtrahet admirationem. Sed cum ... homines ... perpetuo
... delectabilem aggravatur. tepuit ... et mirabilibus illico mentem
... obduratis fortiter et indis-
... Dei filius assumpto, ... carnis induto. ad nos ... pugnatus cum hoste ad
... ut maculis iniquitatis absterse ... rectitudinis statum redempti

homo cu dup^a h'one admissa patim emoreret. omnis aute sue passionis tpa mt hos
aliqdiu gustaui. hominib' vone malicie fumis inebriata pmo esu ceteroru pumaculanx
liut ostitate. unico solo, vba firmissima opa deitatis suo iddent testimonio conditori. dio
aqua 7 vinu sine tpis inspacio comutaz. paxillos panes mltplicat. poquq v. milia
saciauit. 7 sollicitudo mortuu suscitat. Patet copiaitas hys exemplis sic sui tantis impro
paruerit. iterpsus nate 9dicone cuius nescio ilico inmutuem. mea culla vone, pse
valent. ꝰ cohat in sueta et subita mutatoe. vonis metas excedente. quando gen.
illud iddent cacore. qua cacias pluuolint. 7 n sinj ii eas instituit adaged' statuta ima
culose instat.

Quia igitur phisicalis sue thalamu confirmatimo pariete tectoq; sana. ideo interius statua
firma sit 7 stabilis. pmo h't affo'ism. vt firmu racinus fudamentu. e affo'o omi
subsequas sue q'da annectitur. Vt igit legentib; ianua pateat ne. thalami
adingressu 9ones mas conq; mutatam ponam. q in auditore intalis acta hec dio
ppon. 7 adocasio tendit dio pposita solutue. 9petent. sicq; prone prone 9ones adorar
egressus p eas 9gum cusiom thalamu exditur. Notandu 7 itaq; q9 omne qo naliis adus
bus 9surgit. sq aca 7 abessitt. m quq duob; 9mu phicaliu 9onu usatur solo. rocq
cu paltiu ppponat. 9ncacitate op^t. ut 9onib' p ilaq; i hatur. Nam scaca qo ppona
suo effectu naliu l' 9palia 7 patenciu 9sideratone solu. Exemplu g^a. si queras
qualis aliqua res calida coguosca^r. stata ad calore effect' sibilis vitua^r. qua ipa
e dissolutiua. calesctiua. attractiua. 7 soluta. sicq; inuenimus effectib; sciees tam sq q'd sit
calida. qua tales ppites effectus abhat ppte perdut. Sic vo abeffectib; qo oriatur.
suap cas pncipaliu 7 9nq; d'nanciu inquisitoe soluat. Corporis sequetatur.
vnde aliq; ub aliq^o attrahatur. ilico ad tam cuncte attraconis. ou tales actio fiat ex
utute attractiua. aut vone vacuitis. aut siltudinis: vl ex alt' mo 9mixtionis. Cogita
igit^r ca pncali et ppali hebus solum 9onib' sue abeffectu. sicq; antiq p effect' et du
repit. 7 corp 9cessus 9nab; distinxerut. Vbi g^a. chasficantes pip. idio ipm calesfac
et ppvm quando desiccare poepnt. ipm calid' esse i iiij^to gdu. iudicauiit. sz ca causa
q effect' ab actoe 7 passione ehit iniciu. Ex eo eni q aliq ag^t. 7 aliq patit^r. ois
causa 7 ois effect' 9surgit. sz tam acto qua passio diuso nis variantur. sz scd'o
tencialiu qualit's. ut actualiu siltudine. vt si res agens 7 paciens. siles sint
i qualitatib; re paciente alti cooperante rei agentis acto ato psia^r. vt i paciente
passio acuis mollicia. Pdissiliud actom his passio ecitaret^r. ei rei pacientis qualit's
mutacor. minor vt d'calidite in frigid'. desicate i humid'. de asptate in lenit'. gue
in leue. mobile i immobile. raru i spissu. subtile in grossu. acutu in obtusum
tisfeat matie. patet vone medica. q actiuis acto i tplat varia^r sz scdm nat. ut
9plexom rei agentis. 7 sm formam eq'd naiaz 7 sm duisit' rei pacientis. Scdm naz
rei agentis. vt si epar e calo calid. plus gnatur calidi. si frigid'. plus frigidi
7 sic de ceteris. sm form. vt subscrie omis qualites sensu subiacentes intelligatis.
quia in epate rubeo. plus sangs rubeq g'natur. Primanult alb' lac album
in matce oblonga. longus fet' etia de rubeo sangue pfecta. curtu etia d'sanguine
iustitis pons. 9siles pili. etia de grosso fumo. 7 in largis. spissi pili. ets d' fumo
subtili. 7 sic de reliquis. Preterea si forma matrices fuit tal' q vnu solu habeat
orificiu ysofago admixto. qua ipso inget d'sideriu. 7 deptate. i seme pos suscipit
ad 9cepconi. 7 in matce 9cept' eius nalit' solutis habemus pos in partu emitti
q apes insinuat. que ore 9cipiut et ore pariunt. In ulub; vo fit eq'b. vt ab
inferiori seme suscipiat 7 gtatim fetu p inferiora emittat. In quibusda vo alib;

maximo et alii forte. quoniam in duos sunt meatus et inequales quorum unus est strictior ysofago adiunctus per quem semen cum desiderio in matricem constituitur. unde talia animalia cum ore concipiunt. et quia longior meatus in filiis et collocatus in quo urget compulsio impetu fetus prius fortius educitur. In quibusdam vero aliter contrarium competitur. Preterea nota quod sicut cellularum numerus augetur, ita invicem et diminuitur, et in quibusdam aliis plures vel pauciores fetus generantur. Assimiliter secundum formam uteri aliorum capita variantur. unde quedam tornata, quedam sine tornis oriuntur. Nam quibus uterum totum equinum cum angusta pororum, ut non nisi sola respirent fumositates, sine tornis oriuntur. Quibus vero amplioribus uterum est laxatum, receptum fumositates respirat. unde si grosse humorum et humorose superfluitates respirant potius frigiditate ossis duritate et ab exteriori aere compositate in tornia [illegible]. Si ergo cum talis laxatio sit in fronte, cum tornia oritur in fronte ut in [illegible]. Si in temporibus cum in [illegible] in eis tornia generantur ut in agnis et similibus. Si in tota extremitate capitis libere tornia nascuntur ut in [illegible] et similibus. [illegible] secundum diversitatem [illegible] patientis [illegible] complexionaliter [illegible]. Complexionaliter quia si res patiens sit [illegible] et humida plus sanguinis. Si frigida et humida plus flegmatis. et sic de reliquis. [illegible] substantiam quia si grossa plus grossi humores. Si subtilis plus subtiles [illegible] [illegible]. [illegible] agentis [illegible] humiditatis. [illegible] in acetosam et acetosa [illegible] dulcedine [illegible]. Ex [illegible] quia res [illegible] nec actio tardatur et impeditur. si pauca actio [illegible].

Oportet supponere omnem [illegible] actionis et effectibus pendere et casus solitos [illegible] abscisos sumere. et quia ista sunt mutationum actionis et passionis variantur et omnibus rerum mutationibus [illegible] nec effugit. quoniam non cum substantiis [illegible] [illegible] non [illegible]. quia alia mutabilis alia immutabilis. [illegible] [illegible] angelus anima [illegible] ut qualitas [illegible] corporea quam corporalia cum sint naturalia motibus [illegible]. [illegible] autem [illegible] motus [illegible] generatio corruptio augmentum diminutio alteratio et secundum locum mutatio. [illegible] generatio et corruptio in substantia [illegible] [illegible] quia sola [illegible] corrumpitur et generatur. [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] generans [illegible] corrumpendo [illegible] abesse ut aliam motum generationis [illegible] [illegible]. Et non [illegible] [illegible] omnes istos motus [illegible] [illegible] motibus cum successione temporis [illegible] [illegible] illud motum [illegible] subito quam magis idoneus [illegible] patienti [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] motum generationis vel alterationis [illegible] moveatur. [illegible] ad duo sunt [illegible] [illegible] [illegible] totum [illegible] [illegible] diminutionem [illegible] [illegible] [illegible] paulatim diminuit. sicut partes subtrahendo totum diminuit [illegible] [illegible] [illegible]. unum de omnibus exemplum ponam. Semen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] grande [illegible] [illegible] corrumpitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corrumpendo [illegible] adesse [illegible] et [illegible] [illegible] potestatis adesse. generatione completa [illegible] [illegible] naturam [illegible] generando [illegible] [illegible] [illegible] partis et augmentum [illegible] tempore [illegible] corpore augmentato. [illegible] naturam [illegible] [illegible] sine [illegible] [illegible] et capillis et quibusdam arboribus [illegible] [illegible] naturam motum [illegible] sine [illegible] unde ungues [illegible] et capilli [illegible] augmento naturam corporis [illegible] potius [illegible] non desistunt [illegible] naturalis [illegible] custodit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mutationum. sic nature

horribile redditur ut nec armonie deperdita et desiderata eadem corporis diligit commone
stati adeo tendat corruptionem ut non tam plene perdita reparando sed potius in parata
perdendo in corpus indebitum defectum adducat. patet quod in augmento plus corpori additur
quam consumatur in statu reparatio consumpto adequatur. In declinatione vero donec tendat
ad decrescentiam plus consumitur quam addatur. Motus alterativus ut sibi universo communis
in hiis sufficienter dictum. in qualitatis mutatione consistit scilicet in alteratione coloris sive
saporis sive alterius cuiuslibet qualitatis. ut potest patere. natura intendat ad alterationem coloris.
eum exprimit. ex quo talis color est in subiectis in natura ut cum emissione aliud eum continet
ad alterius coloris inductionem. unde sicut inducere albedo colorem. movet actum eum qualiter
superficietenus diffusio. talem subito prestat colorem. Girum unde in rosa quae prius est alba. quod
per modum actione caloris continus. rubeus color innascitur. natura movente igneum eum.
huius coloris assimilatum. qui color adsit separabilis et tenuis. artificialiter tollitur.
in summo sub positum supponatur. Motus non secundum loca variens. secundum positionem vero in fundo
medio et supremo consistatur. cum non sit in una opere assignatur. patet igitur quod
huiusmodi natura corporum igitur inutili in corporibus est ociosa. nam si in occulto vel manifesto
modo ut per se sui effectus sensu et imaginatione notentur. Dicta etiam natura in corporibus inquieta
secundum quod subiectum magis vim suam aliud suorum motuum modum idoneum. illa nitetur ut
sui motus citius et tardius consequatur. sunt solum quod natura habet sua corpore vel generat quam
illud, calidum movet sui principaliter actione inspecta.

Opositum est quare natura motus non principaliter natis ut agentis. Ut superius
dictum. quare natura habilitet ut ineptitas vel passientis. ut aptitudo vel
ineptitudo. nichil aliud est quam repugnantia vel obedientia. Accomodatio non consistit
ut qualitate vel utroque modo habilitate qualitatis cum res patientes rei obediunt agenti. ut
cum utique digesta perfecte et similiter operatur ad digerendum cibum. calidum et humidum materia qui ha-
bilitate suarum qualitatum cooperatur virtuti digestive. unde motus non accelerat per quantum
vel caliditatem secundum humidum digestiva et calida cibaria prohibitum. ne generato calore mo-
do continue naturaliter descendens facile assumpta adurat. Ex habitudine vero substantie. tum aliquando
res patientes prebent agenti. unde cum cibus assumptus subtiliter et mollitie sue substantie ab
indefessa virtute cito et faciliter digeritur. habilitate subiecta qualitate. sic ne cibus obest
assumptus. ut eius a virtute debili sine labore coqui valeat. Similiter propter res patientibus
natura repugnat agenti. scilicet substantia qualitate vel utroque modo. Ex qualitate cum res aliqua
frigiditate sui et siccitate intensa et digestionem necessitat. et eius motum impedit materie. ut accidit.
Ex substantia tamen ut si res comesta sit dura et grossa vel si mollis viscosa quam dissolutionem propter se
inobedientem. nam diu in mora et sit in effectu suo retardat. Patet etiam quod utrorumque in
contraria substantie scilicet et qualitatis. virtute debilis utique eadem operatur. quam nichilominus multitudine sub-
stantie. vel viscositate ciborum in suo preditur effectu. unde per in modicis lignis ex-
igue supposita simul magna humiditate. ignis suffocatur. Unde a vero non solum attensionem
perveniet. sed cum calor actionem inniatur. Similiter in puero cum membra tenera sint et mollia.
calida et humida. et dura corporibus idonea. reparando. perdita. augmentando. augmentandi. cito
natura perficiat suos motus. cum vero non in senibus autem dicit. Prius enim difficile feruntur terminum
fortis in recedes et calor non quo ad caloris intensionem sed quo ad caloris operationem. Preterea
tum alia et de nascentia immissa manifestius quia vegetativa quotidiana est in se spiritum
continet naturalem. per que utpote proveniens in stimulum sopitum natura tocius ad suas quasi
in naturas perficiendas actus movet. Ideoque contrariae qualitates et complexiones spiritum natura
aliquando perficitur et perfectius. tardius vel citius suos effectus prosequitur in subiectis. Cum sit motus
sit virtuti subiectum multis fuit. naturales virtutes. principaliter citius et melius. et siccarum actionum
perfectione movens. Suo namque motu intercluso calefacit. et membra quia allisione
calefacit et calefactum et motu fortiori in porus extenta. humida superflua expellendo expellit
Sicque calefaciendo. constitando et depurando virtute appetitivam incitat ad appetitum.

7 dum pendi spiritum interim ad fontes iubiorum nacios impellitur. cum ulterius impelli nequeat impul
sione quadam cogitur adherere. 7 in amore 7 voragine. fortius retinetur 7 sic virtus retentiva per spiritum
adiuta facilius modo nutrimenta assumpta. Retentum autem multiplici motu spirituum allisum subtilia
lescit 7 in subtiles partes laxatum humescit. fietque mediante calore 7 humiditate. perpetuo quod
purius est ad corporis impellit nutrimentum. sic per eundem impurum tamquam superfluum. virtus expulsiva
ad corporis expurgationem compellit. Spiritu vero in corpore paupertato 7 defesso. virtutes in sui debilitantur
actione quod patet in febricitante sepius. 7 apertis poris spiritus evaporet. quelibet virtus naturalis fracte
debilitatur 7 tenetur immodestiam. Silentio flante spiritu educatore 7 non sanguinis multa de actione
deficiunt. humores namque tunc ad corporis nutrimentum sunt deputata. unde provenitur excessu
7 vene ruptura in naribus. in multa quantitate educuntur in tantum debilitat. quantum pauca spiritus exhalatis
ad vivificationem aliis necessarium principaliter ex qualitate sic variatur ne actus. sic purus
spiritus in quidem ne obediens ipsarum ad proprias excitat actus. sic 7 infestis spiritus naturalis utpote
turbidis non expugnatis 7 ipsam ad minus idoneos cogitur excitare effectum. ut in practicis
videtur. in quo perturbidis spiritum naturalis digestio celebratur

Quoniam enim diversitate qualitatis spiritus nature variantur effectus. ideo sepe contingit. quod multe
speciebus in hunc ad corporis quantitati sunt ignei 7 essencia aerei. tum natura ignee mobilitas
tum aeree levitates perhibeant. corporis levigando detinentur feruntur facilius. unde
levius 7 mobilius redditur. 7 corpus facilius discursu per membra motiva admotum mutavit
corpus habilius reddit. Preterea spiritus multum velox motu humiditatem in multis poris contentam
impellens. 7 poros per fluviales. ex essencia aerea tenentur impellens porosa vacuitate
augmentat. ideoque substantia porosa magis efficitur. 7 ad porositatem maior naturalis maior
te spiritum pariat ymmo raritatis ideo levior efficitur. unde porosior consistit. quod ne dum
vivificatis corporis sed etiam in mortificatis contingit ut in corpore 7 pumice quod levitate
sue essencie cita movetur vento flante. diminutione vero spiritum talium per dictorum seu ab
sencia corpus et magis 7 gravius 7 debilius 7 in suis poris artatum quod patet in febricitantibus quia
multa per eum fiat consumptio. quia gravius reddebatur. tum non leviga... sed tum propter absenciam
spiritum qui levigabatur aggravatur. unde post mortem per eundem deperditis spiritibus cadaver gravissimum
efficitur

In hoc asserendum videtur quomodo materia resoluto. 7 sub unde corporis vivificat 7 calef
fiat. quod fit propter continentiam aeree substantie. vel substantia aerea cum spiritum qua aerea concepta
damus ex continencia enim aeree substantie. ad vivificandum. dum ipsa inclusa in poris corporis
motu naturali totum corpus movet 7 levigat 7 sic vivificat eam inclusa dum modo non huius
liberam exalationem consultatur. consultata calescit. calefacta calefacit. qui vero eadem substantiae
deficiente motu calor extinguitur. quia per inde fit vivificatio velut calefactio. cuius absentia
sencia infrigidatio 7 mortificatio sequitur. Cetera vero aerea substantia intra cavernas terre in
clusa aliquando ex vento aliter incorporato vel in repulso violenter impellitur. impulsa
dum laborat ad exitum turres aliquas scindat. abrumpat montes 7 urbes quas
sepe subvertat. interdum tunc quatiendo terremotum inducat. Quandoque non cavernas ac
calescens succensioni accedit idonea. 7 aquas emanantes quod in cavernis terre locorum contra
gine sunt vapore incluso calidissimo calescere fictos contingit. Sic agnus aberti
perflans sub tilata tenerescit. tenerescendo frigescit in tantum ut loca perquetissima
gidet. 7 tanto plus quanto violentius perflat. Cetera tunc ... movetur 7 loca
planissima. pro frigidiora arrivit. Convalles vero in ... infrigidam. Aliquando
tes liberius perflans. aliqua obstacula inveniens. ea ut in fortiter illudit ut allisio
impetu sepius in muros turres ruat 7 arbores insilivis radicatas evellant

Sepe numero cernitur. ut aerea scilicet que a ventorum occursu allisa vehementem sonitum reddit. quod tonitruum appellamus. et ventorum grossiorum allisionibus impulsa. subtilis et magis aerea inclusa igneitur. unde fit coruscatio. et quia eo aere grossius est et magis aqueum inclusum. qua allisione densatur et perficitur. unde in fulmine transmutatur. Modo in longis et magis latioribus ut vie spiritus in linea secundum multam extense. et vacuitates earum sunt multum ample. spiritus in eis totum nullo impediente obstaculo rarefacti fuit moveri debiliter. Quorum motu virtutes membrorum ad debiles et impotentes moventur actus. unde tamen in motibus quam in sensibus aliquid hebescat. Et auctoritas approbat que dicit. Si medius longum sapientem et forte et prudentem [illegible] sicut in corde brevi sicuti et plus meatus spiritus continetur. qui parvo spiritu replentur. unde parvorum angustia conmulatus et loca tamen obstaculo impeditus motu violentiori impelli cogitur. et breviter impetu forti sue motionis superata facilius ad instituta dirigitur. ut per eos operationes leviter et fortius suos effectus perficiat. ideo quia et motus fortior et via brevior. tamen spatio principaliter subtilior et acutior consuetudine non obstante seu doctrina. in parvo quod in magis operatur. Ratione predicta omnia magis animalia difficile ambulat. ut elephans nisi tibiarum longitudine vel membrorum levitate seu flexibilitate iuventur ad motum. tibiarum longitudine ut camelus. membrorum levitate ut dromedarius. ut gazela seu capreolus. membrorum flexibilitate ut serpens. parva brevitate vel inflexibilitate prediguntur. crebrius breviter ut pes. tibiarum brevitate ut yricius vel testudo. membrorum inflexibilitate ut asellus. et huiusmodi quamvis alia mobiliora vel immobiliora redduntur

Solum potest dissolvi quod. Cum adamas ferro rumpi non possit. in fusione aceti et sanguinis yrcini rumpitur. Secundum quod est quod adamas parvo cumulatione nimia insolubili soliditate firmatur. Unde nec ferrum aptum nec secundum ydoneum reperitur. unde tamen ad liquorem aceti et sanguinis yrcini constituitur et actu sit humidum. et subtilis et fluentis humiditas. potestate vero acute subtilitatis adamanti infusa. angustos sui poros subintrans. facile penetrat ad profundum et poros replendo. soliditas partes adamantis inter poros contentas utique humiditate sui emollit et subtilitate acuminis dividendo dissolvit sicut lapis carthenitus partibus vinctis linearum absolutis subito sassum impartes sequestrat. Ratione sibi incognitus ignis cum familiari fomito sola aceti infusione extinguit. dum utique subtilitate aceti per potentiam fomiti poros angustos quibuslibet penetrat ad profundum. unde et poros undique replens ignem contentum in poris suffocat. et aqua sua humiditate ipsum densando aera extinguitur. Aque vero et vini infusione predictus ignis primi nequaquam eradicatur. quia humidius licet sit non tante sunt subtilitatis ut ad interiora penetrent. sed tamen in superficie agentes igne in poris manentes non reprimunt. sed augmentat. ut confortatum ea consumens fortius invalescat. Similiter cum campana deligata filo et pulsata frangitur. dum campane sonitum aer in poris inclusus impetuose et violento motu laborat ad exitum sed obstaculo concedens superficiali sed in lineari. porum clausura. utrumque subtiles partes inter poros contentas faciliter abscedendo. per sibi lineam abrumpit. Sic enim tinnitu pulsa aer proximus vehementer ad partes impellitur qui impellit aerem contentum in poris et sic scindit. Eadem ratione contonitruis per magnum motum aeris. scinduntur parietes in domibus et arbores in nemoribus. Que separatione debilitatur. quia continuo parvo quibuslibet integritate totius fortitudo subsistit

Res grosse subtiles partes alterum tumulando eas facit vicinius coherere. unde totum corroborat et spissius reddit. quod exemplo est manifestum. Nam quedam terra licet laxa et mollia in glutine tamen vel inferius apponitur. ut ponderositate stringente inspissata induratur. Unde res fracta seu grossa res parentes tum superficiales includentes

partes

se ipam concludit. Sic quasi ipsum subtiles res vel calida superficiales poros res aperiens
se ipam includit. Qua ratione magis ledimur in estate pauca frigore. quia in yeme
multa. Cum estate poros aliter apertos facile penetret aer subito infrigidatus. In yeme
vero constrictione pororum aer frigidissimus concluditur et constrictione non modica. Alter addicientur con-
tus prohibet. vel res a suo motu illi impeditur. Qua ratione in oppositis lucernis ignis ante
extinguitur cum grosse sit substantie. quia ad naturalis sit teres et soliditate substantie motu tamen vel
artificio subtiliata vel innata effecta vero ignis in aera assurgit. poros sui superficiei et
sine compositione quietis applicantur. Unde vapor ignis ratione prohibetur. retenta ergo conculcatur
conculcatus ingressa et sic a suo superiori motu impeditus extinguitur. Et maxime unde in
candela accensa in pyxide inclusa. nunquam vero ignis libere surgit et motum negat. inclu-
sione conculcatus primum. Sic et hoc clausis in vegete movetur ut quod libium copulatur
cum motu in vegete possit esse vacuum. ut respiratione aer vegetis suum locum agit
inanimem. Unde nondum movetur. quia inspiratione privatur. Quatione pororum constrictione non
modica fumositates cumulantur interius que vel ingrossando motum spiritus minuunt vel
suffocando ipsum extinguunt. Et ab hoc flegma ad motum tardior redditur. quia corporali
humiditate calefacta spiritus ingrossati ad motum redduntur inepti. Unde homo piger. Et qua
calide et sicce spiritus subtilantur. colerici ad motum leves leviores reperiuntur. Preterea liquor
grossa et frigida naturaliter prius adunatione consolidat. tamen subito per partes medias alterius
vincendo nimium eas actualiter ab oppositis partibus sibi contrariis disiungit. unde
boreali flante constrictione facta vel manus cutis scindit et asperatur.

Ratio alia sit solutoria.
Ratio alia congenita. laxata aperiendo poros corporis minificari. spiritibus paret
recentie quia ratione quantitas corporis multa pluraque vel minora. vel
vero ut in arboribus quibus adduntur partes continue quantitate. Additione p
sic unde in magis quam aliquibus ingrossatur coniunctione influente. Additione continuorum
perdunt vel corruptorum res maxime diminuuntur. Et cum in inspissatione vel soluens
medijs vicinis adherentibus totum in maiori quantitate appetunt. Ut quilibet legimine re
currens aeris fluore sanatur sic et ratione subtilioribus partibus medijs decenter laxatis. alt
iam invicem non careant tamen partibus sunt aeris calore soluente mollite in maturatis. quilibet
quod apparebat artificialiter. cum firma sui generis quantitas concedit. et quod sue forme quanti-
subsistit. Et vera ne monstra. Nam res per inspissationem quanta quanta sue
inici demat et propter solidum quantitate sue inici consuperat. Unde vero ignis condensa-
ingrosse iacere. sine quantitas quanti aeris quanta concedit. Idem fit quod aer
in aquam et aqua in terram. per conversionem. vero tria sufficiat in aqua. aqua in aere
aer ignitur ad ignem. sicut quantitas inici corrupte quanta consuperat. Unde Aristoteles
ex uno pugillo aque fiunt novem aeris. qua solutione quod res quanta sue inici
subtilis concedit. res magis iam subtilis et mutabilis reperitur.
subtilius facilius subiacet passioni. ut defectum substantie supplet. Quare rei agentis
liquor eius ignis variante et subtilitate sue substantie actioni rei agentis deiecit subiacere violenta
tamen sue qualitas plus ad agendum idoneus quam ad paciendum reperitur. Nec minus
comparatione substantie res mutationem resistit. sic prius qualitas emissione substantie tamen in-
tantas subiacet passioni. Consequenter itaque augmentata. diminuitur debilitata
confortat. et ingrossando in mutabile reddit substantie. tradito ut modicum in constringendo
concedant. Tunc non prius cumulatione nimia partes alterius segregantur. Cum frigida
venas abrumpit. Pontica virtutes lingue separant.
et motu cordis amputando. ut venenosa occidunt. Per tum separatione debilitat

Hic affors multe amore sunt homines. que homines subtili usi dieta deficiant deficiat in grossa. et qui usi sunt grossa deficiat subtili. et quare homines degentes
in submeridionali plaga cito moriantur in septentrionali regione. ad horum questionum solutionem
notandum est quod utentibus subtili dieta consuetudine longa. subtilia grata sunt nimis
que quia sunt tenuia et longinqua usu subtile ad sui reparacionem exigunt nutrimentum. si er-
go hiis grossus cibus exhibeatur. tum quia nimis grossus est. tum quia nimia eadem. ut
pote fortes subtilitate debilia. cibus digestioni ineptum non digerere possunt. nec in se commutare
continua igitur consumptione subtilium et nimia eorum grossi et admodum reparari negant
consumpta deficiunt. Simili modo contra et grossa dieta utentibus habeant grossa et sui
natura cibus grossus ad sui postulat nutrimentum. Si ergo quis consuetudine et natura subtilis cibi
pinguet corpus. tum processus inspissacio et ingrossacio repugnet sed de defectione nutrimenti
natura deficiet. quia reparando per dicta grossa ex eo subtili cibo valeant reparari. Sicut
dictum est de dieta ita intelligendum est de aere. quia omnium aliorum duplex est regimine regimine
eum nutrimento et aere. Nutrimento quod nimia per dicta consumant. aere inspirato. quo
naturalis caloris fervor temperatur in corde. et spiritus per dicti continuo reparantur ad vitam. Si
ergo ex nimia dicte corpora deficiat. magis commutacione aeris. Sic qui usi sunt sub-
tili aere ad reparacionem spiritus subtilis. dum a grosso nimis reparantur in regione ubi grossus
est aer. cicius moriuntur. Et qui in frigida mitti se regione grosso consuetim aere cali-
dinitates regionum. propter subtilitatem aeris quo grossi corporum non restaurant spiritus. cicius defi-
ciunt. quorum defectione corporis vegetata deficiunt. unde pisces ex aqua extracti. cicius
moriuntur. et homines in aqua submissi breui tempore suffocantur. Nam cum omne aliud vegetatum
spiritum aere reparando. ubi nunc quod sit sibi simile indiget spiritum administracionem. ut pote grosso
uel subtili. turbido uel feculento uel puro sit et simul indiget aere. ad spiritum
congruam reparacionem. Cum igitur pisces ex tractat in humiditate et humiditas licet forte sit re-
tardativa. unde subtili et aere forte est inspissativa. cum autem aere humiditate ingrosset
unde conabile ipsi nostris grossis spiritibus vegetantur. Inde est quod cum aere humiditate congressati
attrahunt cum aqua. aquam per branchias emittentes cuius aere simile ad spiritum
trahentes dum vivunt sub aquis. Extracti autem dum inspirant aerem subtilem. quod ex eo grossi
non reparantur spiritus. et cor ut pute grossi dilatari impeditur. cito moriuntur. Similiter
hos subiungunt in aquis. aerem inuenit quod attrahunt. sed quia grossus est motus cordis sua in-
pedit contracte. et plus suffocat quam spiritus subtilis ex eo reperitur. Inde etiam soles emi-
grant quedam alia crescunt subtracta et super terram. ut glires rane serpentes. Imagis et ex aquis
quidam. et anguille nimis. quedam magis et aere et in terra vivunt. quia hii
ut rane magis. et anguille mediocres sunt spiritus. unde utrumque aerem inhabitant. Ideo ergo patet
ut grossum et subtile dum aque aerem quod terre. anguilla est dum aere terre qua
quod rane et anguille dum aque aeris quod terre. aquilibet est dum aerem terre quam
aque in spiritum suorum in nouacione valeat tollare. Nec mirum. quia sicut res grossa
subtilius actiue a motu a directo impenditur. Sic res subtiles conservare rei agentis. consu-
naturali motu decantur diminuitur. uel penitus. Unde sequitur ut spiritus natura subtilis a grosso
aere propter nimis inspissato cor sit dilatari cogitur. quod plus aut morit quod constringat
et spiritus natura grosso a subtili aere attenuato cor contrahere sube stricta ut plus defi-
ciat aut quod dilatetur. Sic patent ostenditur. quia motu cordis cessante aut moritur
duplici namque modo aliquis moritur accidentaliter omnino. uel nimia cordis dilatacione. cuius non sunt
recedente constrictione. aut nimia cordis constrictione. cuius non succedente dilatacione. Et
nimis dilatacionem cordis succedat dilatacione constrictio. et constrictionem dilatacio. adeo ut aut nimis
nimia dilatacione perficiat inspiracionem non aut possit respirare et cum tum alterius eligunt
finem. parum namque perficiat ut quidam nimio risu uel gaudio moriantur. Conficit quod
debeat continuari ideo quod accidit. ut sine dilatacionis euocat metam. Sed cum multitudinem spiritus et fumosi-
tatem cor in tam dilatatur. ut sive dilatacionis euocat metam. Sed cum multitudinem spiritus et fumosi
tatis actiue cor non moderatis instantis eius dilatacio consumetur dum aque. Plus autem nu-
tatis actiue cor non moderatis instantis eius dilatacio consumetur dum aque. Plus aut
qua per dictas conclusione cor admirato naturalis conclusionis cor constrictionibus reducatur
et contrario constrictio immoderata uel timore. omnimoda per dictorum conclusione. cor adeo

i moderate quod constringitur quod propter contrarietatem naturae conclusa spiritus aut movetur qua propter eorum ingressu vel admodicum valeat dilatari. Preterea cum sint naturaliter corde spiritualibus aut vegetetur cum corpus in quantumque aliter mollius et tenuis sit subire ingressu aeris vel spiritu faciale nimie dilatationi cedit. Unde cum subtilis spiritus admotus sit habilis et suo ingressu cordis faciale subito dilatat et suo egressu faciale dilatationem coarctat. Sic quod dum a subtili aere reparatur in sua naturali actione non impeditur. Si grosso aere inspirato tum quia subtilis spiritus continuali et veloci suo motu expellitur tum quod tractu cooperante mollicione impeditur inflatur tum quia calor in cordis fundo aeris attractione suffocatur. propter quas mortes contingunt cum grossus aer vel spiritus ingrossatum concludi valeat. ut cordis sistole per diastolem non subsequatur. Unde inclusus balneo vapore spisso et calido subito inspissatum aere. Minima cordis dilatatio est exanimatur. In quidam vero aliter. cum cordis substantia grossa sit et compacta non nisi per naturam grosso spiritu movere sufficit dilatari. Si igitur aer preter consuetudinem subtilis trahatur ad inspirationem. nec grossus spiritus ex subtilitate faciale potest reparari nec tamen adeo. quo cum cordis subito sub intuitu potest dilatare. Unde cavus sequitur intempestiva quia cordis dilatatio aut subtilitas spiritus sequatur. Contraria ratione quidam clausi in fornace positi subtili vapore adusto consumptis spiritibus non reparante nec cor dilatante subito suffocantur

Propositarum questionum

Ptalis habetur solutio Naturalis fortitudo seu debilitas seu alia corporis dispositio. Alia est prima et naturalis. alia est secunda et accidentalis. Prima et naturalis que ex parentibus et generantibus corpori inseritur. Secunda et accidentalis que ex longa consuetudine in subiecto oritur. Inde est quod quidam sunt naturaliter fortes. quia in eorum generatione grossa et plura sunt membra et fortius fit vegetatio. Et e contrario alii debiles nati consistunt. nam eorum membra fluida sunt. ac turbida debilitate virtutis generative in mollia et debilia membra transmutata. Et hec innata fortitudo utpote ex longo usu alicuius actionis. Ex secunda aliquando qua membra sit assuete actioni redduntur habilia. ut ex ea roborata et fortia consistunt. Aliquis rusticus et senex faciens ex iusta abstinencia ita ad hanc actionem membra confortantur. ut facilius assueto labore prolixi spatio sustineat. licet natura sit debilis. Contraria sepe per naturam vincit accidentia. ut ad diversa consuetudine confortata membra ex actuali appetit assueta sit habitus ex accidentibus. Parentibus talem et forte stomachum exhibere denique grossa cibaria. si aliquis innatis habeat forte stomachum et calidum. filius fit cogitis usus et abstinencia fortissimus. pullis et aliis subtilibus cibis. dabimus huic grossa dieta. absit quia ex longo usu subtilibus dieta mutata est prima natura stomachi et subtile cibi ita ita quod sunt in situ. quod sine grosso non possit digerere. Econtrario parentibus debilem stomachum. et naturaliter demum oportere subtile cibum si filius rustica fuit et infancia usque grossa dieta. cibaria ex consuetudine in mutata grossa magis appetit et digerit quam subtilia. Contraria licet ipsa sue naturae contraria magis fit. Unde dicitur de quodam heremita qui in habitaculo elleborum assumpsit et ex eo primo die multum assellavit. secundo minus. tertio nichil. quia membra ex consuetudine confortata quandam situ que ellebori violencie resisterent et ipsum in nutrimentum acceperunt. Nam potentia natura dispositio ex longo usu contrarie dominatur. Hinc est quod incarcerati longo usu tenebrosi sic caligatus acies ingenii visibilis corporis spiritus obfuscatur. sicut tenebris nebulosa grossitie congregatis arctantur. sit ultra modum oculorum palpebre. sit eius restringitur. ut de tenebris ad lucem reducti etiam per longa tempora visus in eis perficere nequeat. non aeris claritate nec spiritus visibilis longa consuetudine obfuscati. facile et repente potest clarificari nec grossus subtiliari. ut grossa pupilla ad spiritum constituta relaxari. Similiter modo in navigantibus continua et longa visione irrorata fine moventur

ut naves et aquarum. invisibilis corporum spirituum sic illi motui conformantur. ut ea que excepto situ in motionibus debarum vehementer ad litora pedes plurimos. iniusto motu spirituum terra et tecte affixa. omnia moveri videantur. in tantum ut terra eorum gressibus subtrahi credatur. ut in tantum subito sit ebrius prosternatur. quod passio tamdiu perseverat in ipsis donec spiritus accidentaliter motore amissa ad suum naturalem motum convertantur. Econtrario quidam de novo transfretantes in sueta in motione se moventem naves super et marium conturbantur et expavescunt in tantum ut corporis spiritibus consuetudine motus huiusmodi perturbantur. ut perturbant corpus spiritum motione prout movent et secessum donec assuescat facile convertantur. Sic et infirmitates domum et corporis obscurant. cum corporum spiritus invisibilis subtilis subito obtenebrescat. accumulatus se invicem inter videre faciunt. contra aegritudinem in motantes. quia paulatim obscurantur et cumulatione luxedente certata laxant in tantum ut ulterius illius actus obscuritate iam visus videat quales sunt —

Nota quod omne quod agit in aliud suscipit passionem ab eo in quod agit. Nam si res agens vel patienti ingerit passionem et ipsa a re agente recipit qualitatibus alterationem. Et hoc patet exemplo. Aqua fervens violenter et in suo actu quam aqua frigida. unde ei admixta licet frigidatis effectum diminuat. tamen ipsa negligite suum debilior violentiore debilitat. cum remittit qualitas debilior intensiorem remittit ut aqua tepida fervente. Idem exemplum in tyriaca et toxico licet toxicum violentissimas habeat qualitates et penetrabiles. tyriaca debiliores. tamen tyriace violentia toxica obtundit et retrahit ab illa meta. in qua apta erat corpus humanum destruere. et reducit ad eam quam corpus potest sustinere sine sui destructione. Item rerum alie sunt inseparabiles corpora. alie corpus solite alie corpus sui colore. alie corpus colore. alie corpus sapore. Ex colore ut margarita. que ad albedinis sue mutationem prorsus inepta reperitur. cum quedam proprietates sint firme et inseparabiles subiectis in hereant. unde sine subiectorum destructione ullatenus ab eis subiectis valeant separari. Res immutabiles corpore sapore. ut aloe cuius amaritudo sic tenaciter subiectum tollet. quod si desinit esse subiectum natura perimit. Ex odore immutabilis ut assa fetida. que si est natura sit fetida. Ex altius qualitates violentia immutat et ignis in calidite cum natura calidus consistat. Ex hoc inepta res mutationi quedam. cuius substantia compressa et dura et quam subtilis actus possit perimi. quam aliquo modo perrelaxari et molliri. Econtrario res mutationi idonee duplex vel corrumpibilitate qualitatis et corruptibilitate subiecti. habilitate qualitas actualis et perceptibilis sine subiecto. vel potentialis mutatur. Res perceptibilis qualitates sine subiecto. aut perceptibilis coloris. ut rosa. cuius albedo perimitur. dum rubore induitur et econverso. Sunt et perceptibilis saporis ut lupinus cuius amaritudo perimitur. dum aque insipiditate dulcescit. Sunt et perceptibilis odoris ut lilium vel viola. que aque frequentis infusione in sua aromaticitate mutantur et contraria odore efficiuntur. Res mutabilis qualitatis potentialis et illa. cuius potentialis qualitas vel intensa remittitur vel remissa intenditur. ut intensione vel remissione. ad centrum transeat vel detentione eius moveatur. Res mutabilis corpore. ut potest et cum dura facile emollitur. vel mollis facile induratur. et durissimum fructum qui prius durus prius mollificatur. Ex hiis itaque simplicibus mutationibus composite mutationes secundum mutationem plurimum qualitatum possunt assignari. ut mutatione similis coloris et saporis et sic de reliquis ut in alio libro sufficienter continetur

Sciendum est quod que mediatum alia quiescunt ad compositionem rei alia ad generationem. Que quiescunt ad compositionem hec aut similia in qualitatibus aut dissimilia. Si similia corporis simile in qualitatibus constituitur. ut ex duabus speciebus caliditatis. calidum. ex duabus frigidis frigidum tamen componitur. Sunt quoque dissimilibus quiescentibus ad compositionem si fuerint eque in qualitatibus intensa cuius mediocre vel temperatum subiectum componitur. ut potest componi situm ex re frigida in tertio gradu. et calida in eodem. Si autem componentia sunt qualitatibus dissimilia. cum altius componentium in sua qualitate sit magis intensum reliquo. compositum eiusdem intensioris qualitatis consequetur dispositionem. ut si componitur res ex re calida in tertio

gdu et frigida in sc̄o ipa nāto iudicata calida. Conuenientia adequatoni et alia sunt
similia ptate alia dissimilia. Similia in ptate. non in dissimilia tunc sunt cum possibilis
seminibus similes eis fructus vel fata generantur. ut porrus porra. ex fabis fabe. Ex semine
viri et mulieris homo. Ex semine asini vel asine asinus vel asina. Ex equo et equa equus
et ceteris. Ex dissimilibus ptate ad rei generationem conuenientibus. sit dissimilia ei aut
sunt ptate equalia aut inequalia. Si equalia res ex eis genita equali repugnantia ma
teriarum mediocris reddit. neutrius seminis similitudine gerens. ut ex semine asini et eque
mulus. et in insertione ex pruno et persico. Si vero inequalia sit repugnantia
materiarum dissimilitudo. quanto alterius materie magis similis est tenet. ut ex leone et pardo
leopardus. qui magis pardo quam leoni assimilatur. Et in insertione ex pruno et pomo. mala
pruna que magis prunorum quam pomorum sapore et effigie tenent

Quoniam qualitates fiat mutatio ex natura vel agentis vel natura vel patientis. vide
amus deinceps quare quedam mutatio sic fiat. Quidam namque aliter sunt
in aliud naturali ptate. ut dictum est. alie aliter. Naturali ptate. ut res pacientes
conuenienti et perfecta actione tunc sit in id. cui naturali ptate imitatur. Quod declarat suppositis
pfia digestione epatis innaturales tres humores tunc immutata et aliud semina per litique
materie. in aliis similitudine conducta. accidentali ptate. cum non actiua intensione
qualitatis vel qualitatis vel remissione. metam sue naturalis actionis excedens rem in
id. ad quod non proprie vel prius est deputata. tunc ducit intensione debiti in naturalis utpote
caloris siue frigiditatis. siccitatis siue humiditatis. Nam caliditatis et siccitatis intensione
cola in nutrimentum tunc situata naturaliter exacta in lapideam tunc sit naturam. Ipsarum qualitatum
actione violenta. galli semine in cuius ouo conclusum sit admittitur. ut non in gallum
sed corruptum tunc sit in serpente. Eadem actione cola frequenter admittitur. ut in veneno
sum tunc sumitur subitis. Frigiditatis vero et siccitatis intensione. aliquando sit semine congelatur
in nutrimentum. ut in venenosis et terrestre animal tunc sumitur. Sic et naturale flegma per frigiditatis
congelatum in nutrimentum flegma vel lapidem in vesica tunc sit. Econtra in naturali actione re
missi caloris rerum humorum vel lumbricorum facilior sit generatio. Ex remissione frigiditatis
in naturali natura mediocre. sue terminos excipiunt congelationi. ut scopidum solutiuum et
geladina et similia.

Cum alie seruantur per similia alie
Res similia destruuntur. Alie seruantur per dissimilia frigiditatem. Alie per ea destruuntur. Cum
quedam certa sua naturali qualitate excedit temperamentum. licet corpora aliqua sint ne
temperata. sunt nature temperamentum. per magis vel per minus. ex accidentia. in sed quod vero
quod rei cursus naturalis exigit et modus propius sue compositionis exigi potest vel preter similem
tem patitur. si res sunt temperata in vel preter similem similem tandem distemperatum. quanto ipsum
dent ne temperatis corporibus et calida nimium in primo gradu calidas naturaliter: in secundo gradu ca
lidis. Sic et nimis gradu calida. leo combinatione naturalis in tertio gradu calidis adequationi
salutis potius exhiberi. Sic et quedam tunc nascentia et alia intensiores qualitates
tenent. Destruunt similia duplex. intensiori qualitatis excessu. vel remissiori quam
oporteat. Alia ad sui conseruationem similem intentionem cum
oporteat ad subiecti conseruationem. Ex quibus licet similibus corpora sit a meta sue temperantie
in gradu naturali. calida in principio primi gradus. vel rei calide in primo gradu naturaliter
calida in secundo gradu calida naturaliter adiunctiore tenendo repugnantia consumuntur. que
destructiva. quia eius conseruatiua. Si vero magis frigida darent aliud quod ipsum

sit calidum ipsum prius. dum repente commutat/

Recipiunt quedam facile suscipiunt qualitates/
et cito dimittunt. quedam tarde et eas diucius retinent. et de duabus de causis contingit
uel racione qualitatis. quia si qualitas medullitus et fortiter subiecto infigitur.
difficile recedit ab ipso. unde substanciales qualitates. quia ipsi substancie infiguntur firmiter firmi-
difficiliter removentur. si superficialiter infigitur cito adveniunt et cito recedunt. ut actu-
ales qualitates licet quedam contactu ita subiecto alicui approximent. ut sine corrup-
cione subiecti nequeant removeri. ut nigredo ethiopis. Racione subiecti quia si sint grosse substancie dif-
ficulter qualitas ei infigitur sed infixa diucius immoratur. ut calor in ferro. Sed grossi-
cies alia est in actu tantum. ut in pipere. alia potestate tantum. ut in mesolocanna et similibus. alia
potestate et actu. ut in galla. Item subtilitas alia in actu tantum. ut in melicrato. alia in potencia
tantum. ut in pipere. alia in utroque ut in fumo. Si sint subtilis substancie et in actu qualitatem cito
suscipit et dimittit. ut aqua. unde auctor. Aqua que cito calescit et infrigidatur cito subtilior
est

Ut dictum est superius convenientia qualitatis similitudo et aptitudine substancie res fa-
cile mutabilis fit. Si enim res paciens in qualitate disponitur conveniat cum
re agente. citius res agens suum complet effectum. ut si collabatur piper et eodem modo
rarata substancia uel liquida subtilitate sua mutacioni obedit. Si uero res paciens qualitate
disponitur ab agente uel spisse sit uel dure substancie diucius et fortius rei immutanti
contradicendo repugnat.

Cum omnis qualitas sit in subiecto nec ociosa constat racionabiliter quod in aliquo aliquid et
aliquis habet effectum. Effectum autem qualitatis. aut est naturalis. aut accidentalis naturalibus alterius simi-
Naturalis autem principalis est aut secundarius. Naturalis principalis est ille. qui ad racionem disponat subiectum
eiusdem qualitatis sequitur connexionem. ut subiectum talem potencialiter redditur a qualitate po-
tenciali procedente. uel calidum actualiter efficitur. a calore actuali procedente. sic et de
frigido potencialiter et de frigido actualiter est intelligendum. Secundarius effectus naturalis est ille. qui in
aliquo qualitatis ostendat eiusdem aliquid in vase. ut rubeus color urine. calorem con-
firmat demonstrat non tamen conveniente eiusdem sue qualitatis imitatur. cum quoque a qualitate non
tensa. sed temperata uel remissa habeat in subiecto in vase. unde rubor in rosa aromati-
citatis in camphora. subtilitas in aceto. a calore naturali remisso. cum sint frigida con-
tingit. Preterea actuales qualitates. non tamen principales sed secundarios. sic et potenciales in sub-
iecto effectus. cum actuali calore inducitur ovum. et terra liquescat. actuali frigore congelatur
aer. et aqua durescat. albescat cutis. et quoque rubescat. Nota quod pluries effectus ab ali-
qua qualitate immediate procedentes cuius qualitatis principalis effectus indicatur. licet forsan
alterius qualitatis sit secundarius. cum ab ea aliqua qualitate mediate in vase et non. Nam
eius effectus ab aliqua qualitate mediate alia procedens alicuius prime qualitatis effectus dici-
tur secundarius. Ita secundo loco primus. Primo effectum est principaliter in subiecto inducat. licet
unaquaque primarum qualitatum simul possit in subiecto suos prosequi effectus. cum aliquid
a calore fiat calidum subtile et leve et ceteris. Similiter tamen duos naturales oppositos
naturales effectus prosequi in subiecto. et secundum hec nulla racione probatur. cum ad posicionem unius
naturalis effectus sequatur remocio alterius: effectus naturales oppositi. Ita si aliquid est calidum
potencialiter ipsum non est frigidum potencialiter. Similiter de secundariis effectibus est intelligendum.
Ita si aliquid est leve ipsum non est grave. Si durum non est molle. et sic de ceteris. Secundariis
tamen simul potest consequi quia cum a calore corpus fit calidum naturaliter et eius calidi-
tatione frigidum aliquid actualiter redditur. Similiter liquidum est potencialiter siccum. et
actualiter humidum ut liquidum est. de ceteris est intelligendum est/

Istud quod hic dicitur
superius dictum fuisse videtur. ubi dixi lenior. Sed possum dicere quod superius

delenigante vel acuante [illegible]. Si uero de ipsa sola queritur vel leui. velut si repetimus
ut superioribus aliquid addamus. Sciendum est nondum quod qualitas aliquando naturaliter agit. et in eadem actualiter
saturatur quando propriis consequitur effectum principalem vel secundarium. Actualiter quando persequitur quem qua-
litatis effectum. Ut caliditas siccitatis induat effectum vel econuerso. Naturali solutione quando
quando res leuiore et subtiliore consistit dum terra lauatur. iacet terra subtiliore. aqua remanet
tamen ea subtiliore vel leuiore. Aer attenuatur in igne. deinde subtiliore et leuiore.
Per condensationem uero naturalem. maturatur spissius et quamuis sua materia quantitatem. quod fit deductis
aerem. aer in aquam. aqua iterum densatur. Accidentali solutione. molle lutum igne
densatur. in tegula induratur. Actualiter densatione tantus spissitur tinctum. Metallum leuius
fit et mobilius venaque ferri solutum mollit. Horum itaque actualium effectuum infi-
nitate et varietate intuentes nobis nullam de eis doctrinam reliquerunt. Sed primo
in eorum operibus circa naturalium effectuum magistrorum multis olim inseruierunt. quamuis spar-
sim quasi et per subreptionem de eisdem effectibus actualibus aliqua in suis operibus inseruisset
deo philosophi [illegible]. Sciatur calefacere et infrigidare. ypocras frigida venas stringere
et aperire. Circa considerationem antiqui philosophi. morbi calidi et morbi frigidi. curas et signa
innota circa morbos calidos tantum vel frigidos posuerunt. causas considerando varietas. quia
sit una potest esse causa calida et frigida morbi. sit et causa frigida. et causa calida morbi tamen
frigidi. vel calidi potest esse cause: quod et aliqui morbi calidi. materia et frigida. sit et
aliqua frigida calida. Ancito itaque signa posuerunt. vel curas oppositas: medicaminum. et
calidi morbi tantum. vel frigidi tantum. quia causa sit morbo suo contraria. quia morbi ca-
lidi et cause tantum. Similiter et curas quas posuerunt contra morbum tantum. aliquando causam tantum. et causa
mediana quod utrique competent possunt exhiberi. non contentu adiunxit distantiam distantie
si qua et morbi possunt exprimere dyscrasiam dissimilem. et morbi materiam sibi quali-
tate similem possunt euacuare. Unde et de toto frigida in estate. cottidianam [illegible] solu-
tos cum naturali actione natos esse docuerunt. Exactam non in natos obtinuerunt. [illegible] go mor-
tudo actualibus actionibus causa fuit. quod multo plures sunt qualitates actuales [illegible] multi-
plices. Sicut aliqua qualitas plures principales effectus actuat et earum qualitates secundarii
os effectus. sine conditione actualiter consequi valerent. ut inferius audietis.

Sciendum est quod cuilibet rei naturaliter proprius sensus est inditus. quo similia tamquam amica
trahit et dissimilia tamquam inimica repellit. quo sensu seu desiderio vel
corrumpendo subiectum in se transduuit. vel agendo in speciem candens. secundum se
informat. Verbi gratia natura ignis. dicta sensualitate: primo in aerem tamquam natura
sibi proximum cum agit. ipsum quod dissimilibus qualitatibus conueniens. suis qualitatibus induens
corrumpens et inigneans in corrumpendo subiectum ipsum transduuit. agens in aquam
ipsam subtiliando corrumpit. et corrumpendo in aerem sibi magis similem commutat
quem postea conuertit in ignem. agens in terram ipsam subtiliando corrumpit. prius dissoluit
in aquam. quam postea soluit in aerem. soluendo in ignem. Econtra terra sua sensualitate pro-
pria magis conuertit. hoc idem intellige de aere et aqua. Patet ergo quod res agens
in potentiorem fortior rem patientem. utpote debiliorem in essentia sibi similem. corpore
do conuertit. aliquando non corrumpendo sed vivificando subiectum in simile. corpore
tate subiecta similem remittendo. vel intendendo adducit. Unde et calida in tanto
gradu. frigido dumtaxat magis permixta proprius calore mitigatur in tantum [illegible]. ut ad tantum
gradum remissionem adducat. Similiter res dulcis aqua admixta ipsius sit sup-
fundans opprimit insipiditatem. ut non solum dulcis gustum ostendat. et aqua
patiens sit superfundans admixta dulcedinis solum corporum. ut ad sue sim-

plicitatis sapore rem adducat interim ut non dulcis · sed insipida senciatur/

Quoniam quodlibet elementum tam potencialiter qua actualiter induitur · Pro quo sciendum
quod potencial qualitas · aliquam potencial qualitatis effectum adiuvat · et intendit
interdum eius effectum diminuit et obtundit · Similiter et actual qualitas · actualis
qualitatis effectum sociat · interdum diminuendo contingit · Similiter non qualitas actual
potencialis qualitatis effectum similis et dissimilis mutat et obtundit vel econverso · Calidus potenci-
alis similem mutat potenciale · cum scilicet parum calido superveniens pars calide commiscetur
Quorum potenciali qualitate calidus stomachi debilis mutatur · interim · ut et grossa cibaria
perfectius concoquitur · Econverso hoc fit quando cum equaliter calidis · cinnamomi · vel ruta · vel pe-
troselinum commiscetur · quamlibet sint calide intensa caliditas inferiori adsunt pectorum sociatur in-
decantur digestionem · hinc extenuando spiritus principale nature ad digestionem instrumentum caliditatis
effectum sit diminutum · ut mala digestio celebratur in membris · qua tunc assumpta ruta
libido minuitur · et cinnamomi assumpcione spiritu evaporato · assumentis facies in moracione
caloris palescat · frigiditate potenciali · frigiditas potencialis sit augetur · dum parum frigido
frigidiora cibaria diu magis cohibentur · propter quod frigidiores humores generantur · quorum inu-
tacione in cibaria plura frigida in eis reparantur electa · Unde potencialis frigiditas ampli-
augmentatur · Si non frigido in tertio gradu · frigida in primo cibaria sepius commiscentur · quorum ubi
paucioria frigida corpori iniungitur elementa · potencial frigiditatis intensa remittitur · De
siccitate vero et humiditate potenciali predictis similiter et intelligendum · Actualis calidus sic
superveniens similis qualitatis auget effectum · ut cum actu calida in latere stomachi · scilicet parum in actu
calido commiscentur · propter quod calore confortato assumpta melius meliusque digeruntur · Sic frigi-
aqua admixta tepide eius actuale calorem augmentat et econverso actual calor tepido
remissus · sic frigidus calorem diminuit · ut eius furor omnino sopiatur · Similiter frigiditas
aeris actualis sicut nivis vel aque frigiditatem actualem alterius auget · ut ipsam densando
convertet in glaciem · Sic et magis frigida in actu diminuit minus frigidis in actu · minus frigido
frigiditatem augmentat · Sic communiter frigidis agentibus in se ipsa frigidiora · frigiditate
actuali minuuntur · Actualis qualitas similis potencialis auget effectum cum vi
calefactiva multum calefaciat · actu innate potencia et econverso · Si vero sit pars actu calidum
effectus sue diminuit potestatis · piper pre non calefactivum hinc calefacit · Sic aqua
potencialiter frigida si actu fuerit hinc frigida amplius infrigidat assumpta · Parum vero
actu frigida infrigidandi potencia recepta diminuitur · cum nimis infrigidet po-
tencialis caliditas · aliquam calorem actualem perimit · et frigiditatem inducat · ut si forte [illegible]
laboranti febre cohibetur · et tamen calor cogetur augeri · ut sui fomenti consumpto et [illegible]
non modica sequetur potenciato · quorum defectu · caloris extincto et subito fiet in
frigidato · Sic meridianus aer · potencialiter calidus · poros terre sufficienter apit ·
hinc exclusis fumositatibus · quarum inclusione fiebat calefactio calor extinguitur
et fit infrigidatio · Econverso frigiditate actuali potencialis effectum caloris obtunditur · Unde vinum
forcia in aqua frigidissima diu servata · interim actualiter infrigidantur · quam potantes
aqua qua vini saporem gustu reputat · Econverso actualis frigiditas aeris cali-
ditas terre · poros sufficienter claudit · ut retenta fumositate cesset visce-
rum infrigidatio et calefactio pororum subsequatur · Econverso actuali calore potencialis fri-
effectum obtunditur · cum aqua fervens assumpta potius incendit quam infrigidandi [illegible]
actu · Sicut pluralitatem similiter incidens · quod grossities actum propriis subtilitatem potentie
impedit · cum negat in subtiles fumum in actu dissolvi · sed grossitudo · Unde difficile [illegible]
cibaria diffundit ut effectum sue caliditatis prosequatur · Interea plura vero ut [illegible]

racummunbus immissis subtilitate actus innuante potencialem. sit facile ac-
cepta et facile firmiter solvuntur. ut eius cita per imbibita diffusione imbibita acus a-
le fado dissoluat. hinc manifestum est quod crepula cita [dampni] citius sic subtiliter actus aciem
inficiat quod in sedente a longe pungendo oculos lacrimas educat. quod depinge nulla
tione effica. Omnibus propter quia compressione sue subito assumptu diuq in mora. sue
talitis effectum diutinte temporis fortius consequitur in subito. Alia vero licet subtiliter subito
subito sive talitis persequuntur effectum. tamen quia facile deperduntur et parum in morantur.
innata distancia talorum vero diutius consistat sed facile in subito sedatur.

Philosophorum communis docet assercio. quod omnis virtus corporis. aut anime. aut ab
anima est in esse. unde quelibet virtutis operacio. aut animalis. aut naturalis consistit
racione spiritualis virtutis et motiva animalis dicta est. Sed cum nulla operacio anime
vel nature sola virtute perfici potuit. ideo ad perfectione eius et necessaria fuit instrumenta.
nec minus cooperancia consiliorum innuamenta. Est autem utrisque operacionis duplex instrumenti
quorum alterum eenciale est et aereum ut spiritus. per que sopita virtus ad sue perfectionem opera-
cionis incitatur. Reliquum est solidum et tercium. ut membrum vel aliud corporis. in quo virtus in
fusa perfectam constituatur ad suam operacionem. Si igitur instrumenta virtutum fuerint cum calore
simplicia. cum forte secundum magis et minus qualia. Ex substancia: sed quod actioni virtutis
competit. grossa. vel subtilia. vel mediocria. Ex quantitate magna vel parva. ab omni
superfluitate tam grossa quam subtili depurata fumositate. scilicet et humore. et ut breviter
concludam. sint talia et tanta. qualia et quanta perfectionem actionis cuiuscumque virtutis
sint necessaria. et contraria non impediant. sed cooperancia innuant. Quelibet vis anime vel
nature. plenarie et perfecte suam perficit actionem. Defectione vero quolibet predictorum. aut
virtutis operacio perimitur. aut diminuitur. aut de qualitate in qualitatem mutatur. Predeco(?)
ius anime fantastica concussione instrumentorum impedita. illata sibi violencia. secundum proprietatem
humorum vel fumi inficientes spiritum vel nubem. prout impressionem ymaginacionum aliquis re-
presentat. alba. vel rubea. vel nigra. sine inventa. Simili modo si instrumenta racionis
anima faciliter ad corrumpendum prius cum inficiencia sua instrumenta moventur. propterea
accidit. ut furiosi sanguinea inficiente corpus sanitatem intenco. ad corrumpendum de hiis que
leticia generant. ut leti per se credant divitos et sublimes dominas. in quaquam
abominabile sibi consulunt fugiendo. vel salva latendo in tenebris credant solitate. Unde
fit fumo colito inficiente media cellula sine ea (?) patiens victute timore
cum vasa considerans subito ad illam accidit. ut se ubi aliud feriat: adminiculum modo
fit levius fumi infusione levigantur levigatorum attente considerans. natale genuam cerebri
non sentit. Unde sine capite se credit esse. et quia brachiis seu aliis extensis
volare credens. se repente ab alto precipitat. et multa fumositate inficiente sicut
quas homines nec super se movent dorso rege et sustentare. Pretera in mutacione virtutis
medialis. anima ad perfectam modo mediocriter. Predeco si valde fluida sint instrumenta.
corum que facile concipit. facile obliviscitur hec. Si valde dura et grossa: impressio non
recedit. unde audita in corde non gaudant. Si vero mediocriter fuerint. sed magis et minus
accepta retinet et consuat. et superveniente inspissacione propositacionum sine parvo vi-
cinum natam mediocrem cumulacione. quia retinet impressa labuntur. et tamen grossa
reservant ita obliviscitur subtilius. utpote scitam quod ea que docuit nullo modo

impressa

medione redundant. Preterea in naturali potentia vel virtute instrumentorum visus siue a brevi dicatur sive ab exterioribus impedimentum visibus occurrit. Ita si instrumenta grossa lucis et puri
palia. ut potest pupille dicti dixit vel simul sunt magis deflexa. visu obliquo
efficiunt ut potius dilatate quam inventum videre transeunt. Similiter inequaliter pupille sunt
locate quod una plus inferius flectitur. reliqua plus superius sit elata. quod tamen extremi
tatum rei in se forma resultat in oculo et medium fera per distantia abequaliter pro
venientes firmatur. res visa sibi dupla videtur. Similiter virtute spiritus sed diversitatem
substantie et qualitatis insidentibus visus diversificatur. cum grossa fumositate spiritum inficiente
grossa et subtili subtilia corpuscula volitare cernuntur et sic fumositas continua se in
medio visibilis spiritus obicit. quemlibet res visa fracta videtur. et si spiritus diversa spiritum
designat dividendo. quemlibet res continua visu cernitur et in partibus separata. Similiter cum
vel cetera seu rubea fumositate inficiente spiritum. seu alia res visa sibi colore videtur
affecta. Ab exterioribus non impeditur visus. Ex subtilitate. Ex remotione vel metalica
vel obstructionis rei videnda. vel inter rem videntem et rem videndam rei interpositione.
Similiter impeditur auditus. ab interioribus ex fumo aliquo ossa petrosa percuciente.
sed siquidem levius et suavius sit fumus. ut potest sanguineus levi percussione. dulce
et suave sonum parit. ac delectantem. in tantum ut paciens dulcia et sonora credens
audire musicorum instrumenta. ad saltandum pedes subito moveatur. Si vero sicca fuerit fortiter
allidendo instrumenta parit sonum in paciente intollerabilem. Similiter fetida fumositate
spiritum odorabilem inficiente odoranda quelibet fetida sentiuntur. et cum odorabilis spiritus
grossus sit. mediocres odores non capit. sed tantum fortiores. ut potest grossiores. quorum
tamen subiacet passioni. Unde aromatica et fetida tantum capit et discernit. Similiter gusta
sed. sapore rei inficientis facile immutatur. Unde gustanda preter naturam dulcia vel
amara. vel alterius saporis sentiuntur. Similiter tactus immutatur. cum res levissima ex fumo
grossiori vel fumositate inficiente percipitur. Similiter frigida fumositate inficiente. res etiam
frigida calida occurrit. et econtrario. et fumositate acuta mordicante. instrumenta tactus. res
lenigenda mordicativa. et pungitiva palpatur. Preterea naturalis quelibet operatio ex
puritate membrorum. et spiritus naturalis cooperante calore. et humore. et nutrimento idoneo
et appropriata virtute per qualitates necessarias facile et perfecte completur. quibus preter naturam ex
istentibus eadem operatio naturaliter impeditur. Inde est quod flegmate acetoso vel melancolia stomachum
constringente fit inmoderatus appetitus. et humore flegmatico stomachi lubricante orificium
deficit appetitus. Aliquando vitiatus humor. seu colericus vel flatuosus sive humore
fumositas stomachum inficiat. ut ultra appetitum. per illata sibi violentia ad concitatum
ad appetenda similia rei inficienti movetur. Ea ratione retentus sanguis menstrui
infectione noxia. aliquando attramenta interdum aramentum. aliquis acetosa preter so
litum multociens corpus appetunt et carbones

Ut ratio edocet manifesta ad cuiuslibet actionis perfectionem animalis scilicet seu naturalis
ista potissime sunt necessaria scilicet causa efficiens instrumenta idonea operacionis coopera
tione et naturalem adimplementum operationis intencio. et subiectum in quo actio virtutis
perficiatur. Ergo cum aliquid istorum deficiat. aut operatio omnino non fiat. aut est imperfecta
Similiter si deficiat spiritus vel membrum. quod sunt actionis instrumenta Similiter. vel si cooperatio
non sit cooperatio ad perfectionem visus. vel subiectum non sit quod videri debeat
vel digeri vel nutriri. vel forsan per fortem egritudinem natura concurrendis aliis si
amputetur intencionem. operatio aut nulla erit aut imperfecta. Hic questio solvitur qua
: ratione quartana concitatione sui ancipitem equa proportione adueniunt. et aves in vere tali
do tempore ad coitum moventur. et conceptionem et nidificationem Ergo ea ratione sic tardius

q[ui]a ad coitu[m] t[ame]n n[atur]a [con]stit[uitur] s[ed] calor dissolue[n]s u[e]l attrahe[n]s humor[em] dissoluendu[m] ut m[ateri]a
sp[er]m[atis] dissoluta ad locu[m] g[e]n[er]ac[i]o[n]is semi[n]is u[e]l fetu[m] impelle[n]s ut instinctu u[e]l stulta
agit[ur] quada[m] [con]sid[er]ac[i]o[n]e u[e]l dispos[iti]o[n]e nature. cu[m] m[ateri]a cu[m] calor desit materia[m] [con]
acte [con]statoe calamitat[e] calefacto p[er] [con]solidam alijs duob[us] [con]sentib[us] ad eam datam actio[n]
finale m[ateri]a[m] i[n]equa n[on] cu[m] sp[iritu]s adsit. q[uo]m deserti[us] borea flante co[m]ponit[ur]. ut
co[m]ing[re]ssu acre sp[irit]u augmentato [et] [con]fortato. duob[us] p[ri]ncipalib[us] ad coitu[m] [et] [con]ceptu[m] mouea[n]t[ur]
i[n]animalib[us] n[on] ut p[ro]potenciata[m] si[c]c[i]o[n]ib[us] humiditate desita ad coitu[m] n[on] mouentur. s[ed]
uenus q[uas]i humidi aeris bene sito caro sicci[ta]te [con]pata natali calore [et] sp[irit]u indiminuto
[con]citantur ad coitu[m] [et] modifica[ti]o[n]e[m] de similib[us] i[de]m intellig[end]u[m] n[on] est.

Operacio aute[m] alia p[ri]ncipalis alia secu[n]daria. p[ri]ncipalis ymaginaco racio [et] me
moria. Secu[n]daria sensus [et] motus. Sensus ut uisus auditus gustus odoratus [et] tac
tus. motus alius voluntari[us] alius natural[is]. licet o[mn]ia s[ecundu]m suas op[er]ac[i]o[n]es sopitas
p[ro]habet p[ri]ncipales ac[ci]d[enta]les. t[ame]n s[e]p[iu]s p[er]mitte actione p[ri]ncipali p[er] sp[iritu]m a[n]imalem
sua intenc[i]o[n]e duce p[er]acta. q[ue] illud ut ius tu [con]cogitate effectus p[ro]p[r]ia[s] [et] deputatu[m]
ut p[er]mittendi sp[iritu]m. q[uas]i p[er] q[uo]ciens instinctu uib[us] natur[e]. u[e]l uirtute [con]moueat ad
effectu[m] rei [con]cogitate [con]plendu[m]. Vis aut[em] ymaginaria int[er]p[ro]pr[ia] ad suu[m] m[ateri]a[m] effectu[m]
aliq[ua]n[do] famulante s[e]n[s]u. fumositate u[e]l humore [con]fundit[ur] memoria. aliq[ua]n[do] r[ati]o[n]e ali
q[ua]n[do] maligna suggestione p[er]mitte. deseruiente sensu ad imaginac[i]o[n]e[m] mouentur
dup[licite]r. irascendo u[e]l [con]cupiscendo. irascendo mouentur: ut horribilia sensu [con]
cepta: ta[m]q[uam] illicita repellant. Sicut [et] q[uo]d incendo medicina laxatiua seu
accipiente ipsam. attenc[i]o[n]e statu ad ymaginac[i]o[n]e[m] effectum medicine: mutacio[n]e
turbac[i]o[n]is. horroris [et] [con]mocionis eorum. [et] subuersionis humor[um]. cu[m] cor[um] dem
[con]pulsione quib[us] dicta ymaginac[i]o[n]e [con]ceptis. illico sp[iritu]s ymaginac[i]o[n]e [con]pleta. i
stomacho [con]pulsiua ad simile medicine p[ro]cedit effectu[m]. Idem fit sicut ymagina
do sordore auditu [con]ceptu. du[m] ymaginac[i]o[n]e p[er]acta sp[iritu]s p[ro]misiones male iners
distinctes. [et] eos repellendo malas facit sup[er]ius insup[er]iore male allisione. ut
quasi tali sordore horror sordoris pellatur. Sic [et] si comedendo bona cibaria q[ui]s
dicet falso infectas [et] horribilia t[ibi] admixta assumpsisse. si dicta r[ati]o[n]e horribilis
cibario[rum] [con]sid[er]ando. irascendo u[e]l ea. sp[irit]u ad s[e]i[psu]m ducto p[er] ymaginac[i]o[n]e[m] in citate
eius uirtute[m]. cor[um] fiet p[ro]uomitu educto. Simili m[od]o si cui dicet venenu[m] as
sumpsisse: n[on] assumpti veneni [con]cogitando effectus illico generatur. [et] sp[irit]u cu[m] ca
lore ad interiora recto tremore [et] n[on] modico [con]rupe[re] timore quo ta[n]ta possit fi
cordis angustia q[uo]d n[on] succedente dilatac[i]o[n]e subita mortificac[i]o sequetur. Sic
i[n] q[ui]dam nocte dormire nequiu[n]t. du[m] ita audita terribilia u[e]l ventura i[n]comoda
seu simulata mente[m] apponu[n]t ut auditor[um] [con]cogitando nociuos effectus diutius au
dientur. Predicto etia[m] m[od]o siquis transit p[er] locum v[bi] homines nouit o[c]cisos fuis
se. illico timore [con]cutit[ur]. [et] si in eius uicino loco transierit. v[bi] cadauer cecus fuit
[con]cultatum l[ic]et fetore n[on] senciat. t[ame]n corp[us] [con]tinue crudu[m] i[n]mutatu[m] [con]acte i
sto suspendente: eand[em] q[uo]q[ue] a[n]i[m]e r[e]presentate. horribilia senciet. pendem sp[iritu]m
sic turbatu[m] uirtute ymaginaria ad horribilem [con]citat[us] ymaginac[i]o[n]e[m]. Animalis
q[ue] intenc[i]o[n]e u[e]l horribilium [con]cogitac[i]o[n]e[m] sp[iritu]s ad interiora [con]strin[gi]tur. vnde in bro[rum]
regitiua uirtute debilitata. [et] pauor [et] tremor cu[m] pilor[um] erectione inducat[ur]. Sili
r[ati]o[n]e siqua mulier [con]q[ue] actu [con]quatulo corp[us] soluto c[on]tradaue p[er]fectum p[er] i[n]fectu[m]
p[ro]tanue sup[er]placentis vim u[e]l uene nefariam impedit u[e]l corrumpit actionem. du[m]
act[us] infectu[m] [con]actu infecta inspirat. animales sp[iritu]s [et] uitales inficiendo p[er]tur
bat. q[ui]a infectionem a[n]i[m]a p[er]cipiens uirtute [con]citat ad terribilium cogitac[i]o[n]e[m]
ita q[uod] stupefacte q[uas]i tristicia[m] t[ra]hunt [et] cogitac[i]o[n]e[m] horroris infixi sp[iritu]s ab [con]i[un]ctis ad

sp[iritu]m dig[estiu]a ad umbra: imagina[ti]ua c[ontra]

fumo

principalia diguntur. Unde spiritu ab hominibus sublato cruda detendi et laxari. Hinc mirandum
est quod quorum diligimus unione corpora soluta nutrita a ablatione. Unde mortuos tanto plus
timemus quanto plus vivos amavimus. dum eorum fetida solutione iniram cogitando circum
bamus. Sed quia hominum cadavera corporibus invenitur hominum plus aliis similia sunt id
circo aer ex cadaveribus infectus inspiratus citius facilius et acius ex similitudine spiritum
inficit et corpus corrumpit. Unde pestis principalis in hominibus oritur. et sicut ab aliis
cadaveribus immutatur. ab hominibus pro dissimilitudine pellectur. Unde vel nullam vel rar
dam corporibus corruptionem inducatur. Ideo quoque pestis in hominibus tantum. quandoque in pecoribus
et similibus animalibus tantum. ex similitudine morte principaliter sed rari. Aliquotiens presensum
comprehendendo ad imaginandum similia incitata sunt. utpote aliqua delectabilia sensu pa
rimur. intentione interius ad hec flexa spiritu recurrente ad fantasie instinctum et incitate
virtute fantastica stati ad concipiendum effectus delectabiles rei sense cum sitiente appe
titu: per imaginationem moventur et imaginatione completa. cum intentione ducitur spiritus
ad illa membra trahitur. que membra utpote instrumenta ad tales effectus perficiendos sunt
deputata. ut in membrorum natura per spiritum incitata. hos conceptos affectus perficiat. Unde
videntes aliqui comedere. et alias contendere. quia hec compellendo sinuositates alternando
subito irritationem inducit ut sit iterum. ad consecutionem vel aliter incitatur. quod
et dum quis dulciter suggendo fructum masticat humorosos in corrupte per imaginatione
rei similis et adductionem spiritum ad linguam coaptandam humorem spiritus consistit in lingua.
Sic et sponsus sponse pulchritudine animatus ipsius forma in mente revolvens
in eius concupiscentia amplius incitatur. Unde ut ardori libidinis satisfaciat comple
ta imaginatione spiritus intentione ducitur: ad ministra membra decurrit. ut corporis virtute con
tent. ad consequendum effectum imaginationis comprehensum. Quare commixtis sinuositatibus et
humoribus inficientibus spiritum animalem. varia pariunt ordinem fantasmata. et supius
diximus. et inceptionibus latius persequimur. presentem et familiare memoria. sic mo
ventur ad opinionem dum quis pristinorum reminiscitur. incitata fantastica virtute. ab anima
per spiritum. ad similitudinem prospectus rerum earum que ad memoriam reducuntur. sine subito ima
ginatione nos fruitur. in ipsis ut presens sub sensum subiecta nota liceant. Ideo sic fit dum
quis recordatur amici sui. per memoriam eius forma distincta ei imaginatione occurrit
per quam per modum presentem visui consistit et sic memoria imaginatio et imaginatio sen
sui famulatur. Rationem sic imaginatio sequitur. cum quis bene agendum. etiam retributionis
premia et malorum penas totius investigatione considerat etiam glorie amore futu
rus. ut digna salute: exerceat opera. quadam imaginatione comperit. et sensibus attentione
ducte per spiritum administrat. dum pauperes attente inspicit ad miserendum. manus exte
ndit ad largiendum. gressus dirigit ad compatiendum. linguam complicat ad corrigendum. Et
que sensus subtracta attentione quoque frenantur. ne ad illicita mente [illegible] etiam
similiter videtur dispositio quoque in sano facta distinctione perpetitur. Unde dispositioni
obviancia imaginatione eruitur. qua parata in consequendis causis perfruationis ima
ginatione conceptis intentione ducte spiritus et sensus diriguntur. Ad linguam quidem ut ipsa
monendo congrua conveniat et medicinam egrotanti iniungantur. Ad visum ut urina cum
Ad tactum ut pulsus consideretur. et medicina conficiatur. Videamus quare humani generis
inimicus totale animal temptet. ut ipsum temptando ad peccatum impellat. Ad hec
sciendum quod cum solus creator anime illabatur. Adversarius vero non illabendo in animam
sed ei se applicando. vel spiritibus se adiungendo. hominem temptat. Cum enim ita subtilis
sit et incorporeus subtili et quasi incorporeo spiritui animali adiunctus. occulta
quadam instinctuali potestate ex creatione assumpta. licet corporeis formis affici ne
queat. quam vult corpoream formam ad decipiendum spiritibus imitationi idoneis in
ducat: Sicut speculum quod licet rerum formas non suscipiat cernentibus tamen ipsum rerum

fortis ondit. vt ionaslle dicimus. qz licz quis necz fortis suscipe spibz no possit impme
pt in aereas aliqz spez grossiore seu firmiore sitate inflectas forma vel pqua vt de
tipe. ipellendo vel induendo spibz adiunge. Spt go ut pote subtilioris passionu
nale sbiacet aciue spe gssionis agentis. vnd simili fot forti. assuptas fors
anime psentado virtute fantastica mitat ad imaginadu ea. quibz forme silis
zis naliter inserunt. ut sic horrz moueat adu imaginate gcupiscencia seu irrsa
bili te illiata. Completa imaginac. spt intraspice dua adgo ptinoas virtutes
adsensu pficiedos sine mora ferunt. ut iam anial imagiata senciendo irona
sit adeorz adeorz odiu vel amore illiatu amplius mote. Sic qz iuss hic adptm
pellit. dl instae no subiectz diligeda i iuste abhorret. z p tali actoe no aianda
aldenas illiate gcupisit. z mito. qz du psata ione isteteris instinctu plus ve
tud appitate seu horribilis. z odoris feditate ciboz qz auditatem z penuria
omniis vigiliis lassitudine z ieiuniis maceraconis locorz turbulud solitudine
his similia. bte inuctibz nrala imaginac gsidat. sensu ppendt. nalis spt
amalez i mutatus. scdm iu appetes horri los corporu horrib corporis sensua
itata putat. Vnu stati corpis sensualis nata odiosis horribilibz formis. suo subs
norsu gtrius tbata gaut. z hebescit. deinde eodz horri li spu horrida motione
fusa z gtusa timesit. demu ut collegeris sui ad faciendz sibi moueat z inua
nez qua fit intencione sui. eudz nalez spm adsupiora ppellit. Vnu adiuncto spm
familiarius instinctu. z sinectz idonea. mediate suo instinctu z famulo aie
uas afflictos demutet i gnaue. vt igr totu adsr gpaciendu gponcia passa
gpassa inflectant. illico aia corputatis insu actoe gfusa. tbida. z tabi
ia. seu gnauia. pimaginatoz amali reputat. Vnde timore pcussu intery
trahit apdicus. z du iam se paciendi ipotente credt. p ione sensualite de
uita. ea abhominando abhorret. z qz peius ez ca assequi negat. his utentem
tepuit. Ego du ciboz sapores mellifluos. z odores. vestiu pulcitudines. z
mollicie locorz qz amenitate recreacoi qz ex sompno. falucs z sitis repulsz
osacte. plantatam z his similia delectabilia. p suggestionz anxistata
gnatoe gcipit z sensibz eoa tale concipit. amalis spt sensibilibz formis qui ma
porz mutatus sui gtmtis inbus no modicu amutas. pca nubra diffusu. nalez
pm utpote mag sr affine. ca dictis formis debilibz afficiendo
pu i formatu assuptas imitatos corpis nate psentat. vn nata informat
nalite dicta senoes ea subs amica. letata ggaudz corpi. cu inuatia inuit
dum eius attentione suam. spm pimbra diffusione leuiu imbra leui suo
calore. z motu laxante. titillato iocunda. z delectablis gsurgit. q tillatione
amica formaz impssione ead nubra tpudiat vmusa. Cura ione pgnatis
appetes aliq cu desiderio forme silis ti appetite i imbio fetz i nasatur. p sfer
ione huorz tactu nubu vemencia adnutimcia simul nubu. fetus fors cors
facile suscipietas. Sic z gcipiencia ouiu insibz nariis ugis appositis. earz spt
ansia tei insc varietate dinsitati variabant huores. qui spt z huores ad
instintu cu fetz vegetacioe tusducti fetus mollicie scdm sull varias formas
nubra mutabat. quare varie oues oriebantur. hat ione ugis tm albis
vel nigris appositis. albe oues tm vel nigre nascebant. Vt igr aia nature
gaudet sue iocunditz ipam cam nate pspm reputando. cuius attensace
nature. eius amalis spt ex sibi gcomitatido scdm sui delectabiles formas
i mutatu cam delatatois nate corpis anime putando demitat. Nunc
illico du leticia exhilarata ut gponda sue exultaconis pticipem reddant
corporitaz peudz spm informate virtute mouet fantastica addelenda horri

psentenda · et sic ro ne asensualite demuta · ex dilatatione cordis p gaudio spu geria
to adh comoda sensuale inclinat · p d corp retentis imaginibz ut ardenti g adili
gat cotidie inciat in tm · ut inicij volupt intencom spibz p censum instinta
diffusis corp intutes naturas excitant · ad qz p d corp ipo sensu apprehendenz
ut ex desideria iam ipo p facacte sedent · Hat etiā ratione dormientez mutz delust
dz inlicet fore p sp um putando ipm etiā ad libidine incitat et polluciom · Nota
tm qz sic sensus sine attentione est effusus · ita attentione dute fit discrecione · inde qz qd
iutis attentione applicata prorsus ad rei insensibilis inestigatom cū sensibus
subtrahatur · dimisso rationis regimine distinctis sine discretione beluali cū sensus
rapitur · vn lz audiat ad clamatez qz audita no intelligit · auditus nulla tenus
metez apponit · Sz et adhibita intentione auditus aliquid pferant · ghz sunt plata
iualere discernit · Simili modo sublata attentione aliqz videnda res sine discretione videt
ita tm ut rem ipam psub recordz discretionis tamen no videz · ondit · et intentione adhi
bita · si res iusa cū discretione tunc · qd notione sui offendiculum euitatur · multo ns
apsente plata ignorant · du aplatas · intis attentio euagat · Sz intentione adhi
bita · plata psentia no erunt · ista simili du intencio ab interesse subtrahitur loq
ad qz ne dispo ptitur · Eadem ratione i res agens ad sui cogitom p sublata inolestia
inere inclinet intentionem · res odoranda · gustanda · visa etc audita ii spontanea
attentione applicata nullatenus discerni valeret

Utrumque actiones nate et aīe se ad inuicem comitantur · cū aīa nate · et na
aīe congaudeat et compatiatur · Et sic fit · du nata patitur · passionem aīe me
diantibus spibz demitat · et aīa du patitur eisdem spibz mediis · qui principalissimum
instintis sua passionem nature notificat · qz qualiter fiat exemplo manifestetur · Nou
qz corp instin nature sit diuisio fuit ab aīa · qz summa contrarie · iungi no potarit
sine duobz mediis · humoribz et spibz ca vinculis · vn qz du h duo vincla pse
uerant stabilia tadiu uita pmanet comitata · Si no ista deffitiant · nexus dissol
uetur · et separatione aīalis uita fugatur · et sic hiis duobz causis ne tenentibz nature
intorp qz separatione · sic corpor pturbac affligitur · v g humor causa tum sua nate e
efforcatur · sic corpor p turbac affligitur · v g humor causa tum sua nate eg
diens corrumpitur et infirmus grossus dissoluitur · qui sumus petens cor · dissipat spm
dissipat calore naturalez · inducit febrez · q nata materie leditur cont uo i inmutat
ad cebz elevatus · ubi sedes dr esse aīe · ppter principales quas sustinet actos nate
lesione aīe corrumpitur · cū aīa compatitur · du psimilia animali causam sue lesion
nesimilat · ut medicina pq modum competente inuenerat · vt pote si materia fuit
colica · pacies imaginatur ardentes lapides et fulgura · Si flantica · paludes et
flumina lutuosa · Si melancolia nigra fetida mortuos monimenta · Si humor adu
stiuus et infernales ignes nigros et et uenentes · Vnde ad se reddentes · asserunt se
demones ad inferiora trahentes · infra ignibz aduri · Post inde educti · incentes igni
pdemones vestigia uestigia demonstrat in uibto · qz sit ex cola · mibz admirando demigum
Hic qd soluit demtubo · q demon opprimet et suffocacē dormientes · ab hominibz est
inat existenet · du stomacho cibo et potu nimium replet · comprimit pli nez suspita
et grossa debili actione caloris aādis resoluta cibatis ascendens · ad pulmonez cū te
plet · et comprimit magis · q compressus comprimit cor · et ipo motu impedit · ex cl impedimento
cons · qz quodam ponde aggrauat · Spus etiā immutatam a fumositate grossa cebz q
dens aīe passionem corpis adnunciat · vn inst efugit et spc ab osti ocellbz ad se q
grossa uo fumositas · loco spuum imos submittat · qz prima natam spuum opus
spu adiubita vegetanda no discurrente · sentit al sibi iubta detinem in tm

ut attemptus nec manus nec pedes possit movere. Et ideo animali paciuntur cum contrarius comminatur. vel demonia in sompno monstrantur. Et sic anima nature compatitur. Verumtamen passiones suas anima nature denunciat. Unde ipsa compatitur ut in letantibus. et estibus. irascentibus et similibus. Cum enim anima delectabilia concipit. spiritus vitalis se advinculo corporis diffundit. cor dilatatur et arterias totum corpus levigat. virtutes naturales confortat. sicque natura affectibus innata. suas potestates complet operationes. et anime congaudet. E contrario vero irata. cum anima adversarium molestare intendit impetuose spiritus. cor impetuose dilatatur. spiritus cum fumositate. calidis ebullitionibus ad potiora prorumpit. magis in pugnando conducit. vellet adimplere. sicque corporis natura. anime furoribus obsequitur. Econtra in tristicia vero contra auditum vel in se reputans moleste anima patitur attonite spiritus recedit. et cor constringitur cum spiritibus absorptionibus intrinsecus recolligitur. Unde membra refrigidantur exterius. ut calore et spiritu defficitur. membrorum natura ad consuetas suas actiones. vel cessat. aut in magne compatitur. sicque natura corporis anime compatitur.

Rerum aliae trahuntur connaturali. aliae coactione. Coactione duplici. aut accidentali similitudine vel necessitate cum natura corporis. propter similitudine compuenda. Fame coacta trahit. Unde famelica subtracta. cibi inopia et sui furtis vel malarum herbarum trahuntur. Intentio accidentali similitudine ut potest. eodem res mobilis mobili ad inferiora. accidentaliter trahit inmutabilis. quod est subiectio. Unde aliquid membra aqua condita ad sui intentum attrahunt. Trahit etiam accidentali similitudine qualitatum. infectio vel venenum infecto spiritibus infectis ad intus infectio trahit. Unde cum infectione quo interposito sanguis ebuliens contra manat quo in iuvenum non sit. Natura enim corporis abducit iuventis sanguinem ut sibi amicum trahit aerem infectum tamquam inimicum repellet. et concludet. Similiter cum serpentis aere veneno infectum. attractionalite quadam similitudine trahit. corpus quod circumsudando in sudore commutat. Econtra naturali sit attractio. aut in calore. aut virtute. aut naturali qualitate similitudine: aut vacuitatis lege. Ut calor. calidum trahit. ignis. ad sui fomitum. virtute duplici. aut occulta. aut operta. aut manifesta. Occulta virtute non tamen sine aliqua qualitatis similitudine. scamonea coleram. polipodium fleuma. et cetera. trahit melancoliam. et manifesta in re sensibili adamas et magnes. trahit ferrum. lapis agapis paleas. Qualitatum similitudine naturali. non tamen sine virtute trahente. calidum frigidum. calida. frigida. intrinseca appetit. Et nondum quod sic amica similitudine fit attractio ita dissimilitudine inimica expulsio sequitur. Unde acetum aqua commixtum radicibus arborum iniectum: dissimile pellitur. aqua non trahitur quia arbori amica. Sic et magnes aliquis propter suam similitudinem trahit. propter quandam dissimilitudinem respuendo repellit. Sic et in appetitiva similitudine trahit amica. expulsiva vero dissimilitudine inimica expellit. Notandum est quod sicut fiat attractione. vel attrahendo. nam si equalis in attrahendo corporis potentia equali contradictione: nulla fit attractio. Unde est quod magnes attrahit ferrum. et non alium magnetem. licet maiorem cum eo habeat similitudinem. quia magnes magneti mutuo et equali attractione contradicit. ferrum debilioris virtutis ipsi cedit. Vacuitatis lege. cucurbita trahit carnem et sanguinem. fovea. et fornicula aerem. Scutella aqua submersa et aer intus. conclusione aeris aquas trahit. Physica ratione patet. nullum locum in mundo esse vacuum nec esse posse. quare oportet ut impleatur aere vel alio. Ventosa enim ponitur ignis et stuppa. quia cum ab igne consumitur non sine aere consumitur. ne aliquis locus vacuus remaneat. aliquid loco aeris consumpti: attrahitur. Et quoniam potior aer ad reparationem interioris consumpti. adhesione ad carnem non modica attrahitur nequid. contra ut tamen ad inania replendum. ventosa de carne attrahat. consumptum de ossa inclusa constringitur Sic etiam fovea aeris quod suo motu naturali tunc vacuitate decursum trahitur. Sic vas superius et inferius foratum aqua repletum. superiori obturato orificio inferiori aperto. tamen diu aqua exire prohibet. quam diu aer locum aque succedere oppilatione foraminis superioris ingredi prohibetur. Est enim natura ut vas aqua plenum ut potest scutella aqua cum violencia submersa tamen de aqua concipit. concretum de areas se emit

attractio est quod fiat res agentis violencior sit in

tit. et io q2 aer no pt ingredi. ut locu ingresse aque occupet. sic fortius aque sit ventosa
terra adheret. Idem in artu vitro i ampulla plena. aqua posito adversus sed aquam
intus gravitate aer qrentes ii suggendo attrahat aer. locum aere manitus ut replet
aqua sine intermissione subsequitur. quanta diu terra fluit. quamdiu attrahendo reparatur
sed donec tota yrria. aqua evacuetur. quia aeris eadem aqua ultro terra. manet. quia
aer ntu[illegible] natura repleat [illegible].

Dictum est supra quod naturalis [illegible] sit per similitudinem et compulsio per dissimilitudinem et
quia [illegible] de similitudine loquimur. necessarium sit igitur: quid sit in hiis aspectus inquirimus
Similitudo in physica est equalium qualitatum. sed plura numero pale dispositorum conveniencia ut sicut
sunt alba in albedine dicuntur similia. Similiter si calida. frigida. humida levia. [illegible] longa. certe
et in pluribus subiecta conveniunt. tanto inter ea maior reperitur similitudo. et quanto in paucioribus
qualitatibus afficientibus. tanto minor eorum adest similitudo. et que conveniencia plurium dis-
similium effectus. maiore in pluribus dissimilia. parit. ut si sunt colore dissimilia. vel
sapore. vel odore. vel forma. vel aliquo modo. Pauca enim dissimilium conveniencia minore
dissimilitudine in subiectis ostendit. Preterea notandum. quod qualitates similium conveniencia. alia est equ-
alitas inequalibus. quia si fuerit inequalibus subiectorum. maior est similitudo corporum. ut puta si unum sit
unum album quintum et reliquum. tunc unum duo quintum et reliquum. deterius in iudicium
Si vero fuerit inequalibus. minor est similitudo. subiectorum ut puta si unum fuerit magis amarum
reliquo. seu dulce. seu leve. seu qualitate alia affectum. Est si dissimilium qualitatum
afficientium inequaliter equalis fuerit excessus subiectorum. maior est dissimilitudo. ut puta
si tres hec talium: quintus illud frigidum. hec tres subtile quintus illud grossum. et sic de reliquis. Sin
Si vero dissimilium inequalis fuerit excessus. contrarium minus dissimilia reperiuntur. ut si unum
magis grossum. quam reliquum subtile. cum subtilitas aqualiter ingrossante perdiat
vel contrario. unum ab optimo ad medium pellitur. de aliis non est intelligendum.

Qvoniam in aliis actoribus de hiis sufficienter egimus. de actione hominis actori componere brevius
tangimus. Aere enim agente generatio forma inducitur. dum ob aquam ut molle int
inspissando. et durum ossibus substantiam. et assimulat. sic lapis. vel lignum. aqua grossam
et sicut densando perficit. In inquietis partibus sicut terre arboris et firmitate non modum
inspissante humores admittentes tam in lapideos fructus vertitur. ut lapides perfectibus
[illegible]. Anima non inducitur forma in materia. cum dicamus portellorum plus [illegible]. calliata
plus cola. et in tantilibus generatur mella. Preterea quandoque certa parte. unica[illegible] in eo
et non videmus in terra manifesta natura. utrum [illegible] naturam in metrum. attamen plures ani-
mas. taurina caro in apes. asinina in vespas. Et exacte in isto hancliticu [illegible]
[illegible]. Et continuitate quorum de arborum aves seu lapides ut dictum est procreantur
sunt producuntur. Ex diversitate locorum forme naturam generatorum duplex. naturalis et acci-
dentalis. quia in igitur sit. firmitate facite motu adventus. tamen tunc nascencia
qua alia nata dicuntur ce [illegible] et debiliora. in tali vero: ego. Accidentalis vero. quia
in tali igitur potorum multa sit apta. materiei dissolutio. et spiritus et intimi [illegible]
vel eductio. vel [illegible] de sectione generatorum in ipsa debilitatio fit et mutatio. In sua igi-
tur regione generia producte. fortes et magis homines procreantur.

Notandum quod ignis secundum naturam. triplicitatem variatur. nam alius est subtilis. alius
grossus. Subtilis alius subtilis. aliquis subtilior. alius subtilissimus. Inde
quod Empyreus ignis natura est subtilissimus. Ethereus qui capitur in eo ether igitur. di
stella unde cadere. nata et ima [illegible] existit subtilis. Aereus qui in coruscationem
apparet dum aer ventorum collisione ignitur. corona. et ex ima producitur minus subtilis
existit. qui pertransendo stupam. vel stuplam et quecumque talia fomenta caloris attingit

non adherens pro sua subtilitate sine corporis lesione subterfugiendo pertransit. vel attingendo grossa. insuper habet facile extingui. quasi quedam ipsa abeo dicantur. quod autem aliunde inferiora comburit non est ignis actus sed lapis igniti ex ventorum allisione protractus. qui arbores quas allidit non tantum comburit sed etiam scindit. Ethereus vero ignis tante est subtilitatis. quod deficiens propter materie sue grossiciem. ipsum inspissante continguntur. quod ad nos valeat pervenire. Empireus vero ignis ut potentior loco et subtilitate natura subtilior non valens inde comburere. quare in celebus et delectabiliter invenit. albissima claritate resplendens. Grossus ignis alius est valde grossus. alius mediocriter grossus aliquis parum grossus. valde grossus est ignis infernalis. inferius terreus. sive grossa conceptione immatuo terre centro conclusus. quod tamen urit. sed quod in consumit non comburit. mediocriter grossus ignis. reputatur terrena. quia grossiores sunt cernere non in grossa et lapidea fomita est. quod comburendo tamen urit. ligna vero et queque subtilia ignis fomita alit in recta subtilitate sui cedentia. grossi ignis vapore illesa et intacta relinquuntur. Parum grossus ignis est ille qui subtilioribus et grossis attenditur. in aliquo ex fomite in medio ex materie varietate diversificatur. Ex fomite. quod aliquis fomitem ignis grossum est. et adeo igni annectitur. unde inseparabiliter amplexetur. ab igne. sed potius superficietenus. inextinguibilis non consistit. ut ignis ardens in lignis. aliquis fomitem valde igni annectitur. in tantum ut totaliter attenditur. sed tamen quia subtilissimum est et valde consumptivum facile consumptione ignis extinguitur. ut ignis accensus magis ardet qui per subtilitate sui fomiti. et bombace ea aqua madescunt. non comburit. licet attendat nec adhuc illius aliam prestat adustionem. Ex diversitate materie. quia in subtili materia accensus mediocriter calefacit. immediate fortius. in grossa fortissime. unde calefaciendi docet quod eum attendam compti quod levius et subtilius est: periculum vel adunit. unde ioculatores serpam accensam ori applicant et non leduntur. quia tante est tante debilitatis per statim ex grossitie flatus vel humidi te extinguitur. Similiter et ardens in stipula. In lignis vero quia quanto grossiora sunt. potius violencius operatur. In ferro vero violentissime. quod grossiciei subiectum comburit fortius. et inde est quod ignis in lignis [sicut] ardens accensus numquam calefacit quam in videbis quod magis ferrum candens quam carbo comburit. magis carbo stipula. magis stipula quam stupa.

[Marginal note:] vel sine ... ea infundi ... per fore sui ... difficile est ... arte sepe ... ut ... ignis ... ad ... fomenta ... non ... ignis ... annecti ...

Rerum alie permansive. alie transitorie. permansive sunt. quarum naturalem non patitur corrosionem. ut aurum. adamas et similia. transitorie: que possunt corrumpi et in ea transmutari. quorum corruptione initiatur. Nichil enim in aliud transit actu: nisi id habeat ex potestate. que potestate sit aptum transire in id actu immediate. vel in sibi proximam materiam. quod si possit dici aliquid esse aliud potestate eo quod transit in id per mediante aliam in iam primus possit dici in ista potestate. et ignis. aqua vel terra. Est quidem duo potestas. una essencialis. alia est formalis. Essencialis qua potestate res corrupta in materie transit in eam substanti in initiatur. ut dicitur ovum galline in pullum transit gallinaceum in quo ovo cum non sit potestas transeundi in aliud pullum non potest transire in passere. vel columbam. formalis potestas est aqua aliquis actus in quod substantia sine corruptione evocatur. Ideoque ambulat homo. quia est ambulabile. volat avis quod est volatile. calefit potest aliquid quia est calefactibile. Sed igitur actus formalis inest ex potentia sed deficiente potestate actus inesse non potest. Unde non volat homo. quia volandi non habet potestatem. nec calefacit glacies. quia calefaciendi caret potencia.

Ut auctores videntur asserere. cum semine ab omnibus membris abscidatur. sit sicut totum potestate actoris aqua abscidatur. huiusmodi in simile corpus animale sit et quod potencia seminis elementa potestate huiusmodi sunt in membrorum simile ei in membro a quo abscidatur. unde deffitientibus auribus in utroque parente cum vel semenus ab eis decidat

quod auribus inmitata sine auribus nascatur. Nobis tamen hec assignatur alia ratio. non semen non
ab omnibus membris abscidatur. sed ex sanguine transducitur per venas. et in testiculis ut in quodam constanti
generatur. Preest namque testiculis naturalis potestas et ipsa gignendi ex sanguine. corpore pendo
ipsum in sufficientem fetus materiam transformat. Et sic semen est non ex sua natura sed ex virtute nature
agentis. ut pote testiculorum virtute transfundi in totum animale potestate assumat. in matri
iniectum diu corporis et in actum sue potestatis transfertur. Sed tamen omnibus membris ad testicula
vigor transmittitur et quadam corporis occulta ad testiculos colligantia ab eisdem vigorem et
virtute assumit. deficiente aliquo membro in utroque parente in illius membri defectu corporum
testiculorum vigor deficit et potestas in matrici filii membra generare. Unde prius membris
sententia procreat vigorem aliquo eius modi debilitati in matrici mittentis filii membra castrones
evenerunt multi ut deficiente aliquo membro in altero parente tamen ex collecte in materia fetus
suppleatur defectus. Unde et catuli caudati oriuntur. licet alter canis auribus privetur
preterea parvitate seminis in certa in movetur ad receptionis. vel caliditatis et siccitatis con
sumentis actione. vel inferiore virtutis defectu fetus minor quam deceat generatur.
vel in eo parcialis matrici defectu. aliquod membrorum deficiat. vel minoratur. Interdum
accidit ut defectus seminis commixto sanguine suppleatur. unde fetus perfectus sine sua
parum diminucione procreatur. Aliquando vero concavitate matrici humidata. vel inferiore
virtutis fortitudine. et materia non superfluante. in pluribus distincta membra mutatur. vel
fetus maior generatur. vel maiora quam deceat. seu plura distincta membra nascuntur in ipso.
Unde in aliquo capite invenimus magis vel aliquod membrorum deceat esse. In alio sex digiti in
una manu inveniuntur. Materia enim non maior fuit materia alterius magis. congrue tamen di
gitos formavit. Contingit aliquando quod duorum fetuum semina evenerunt aliquando in una ma
tricis cellula recepta. corporum glutinositate iunguntur. unde cum corpus utriusque virtutis in
potencia generativa non plene dividentis duo fetus corpora glutine solidantur
et unum. Unde tamen duobus gradit ab umbilico superius. quod discretio corporum est manifesta
duo animalia divisa videntur. cum duo sunt capita. quorum sua membra usque ad umbi
licum distincta et muniuntur. Econtrario sicut vidimus nuper. [illegible] imaginatione facta ab um
bilico superius duo corpora in unum [illegible]. cum uno capite membra certa usque ad um
bilicum inveniuntur. sed ab umbilico inferius quod corpora sunt separata quod ex pedibus [illegible]

Nulli dubium superiora corpora ut pote quantitate maiora et puritate et loco digniora virtute efficaciora in inferioribus agere. et secundum corporum complexionum variam diversitatem. vel generationis inferiora corpora. et magis similia. vel mutationi habilia in formis permutantur. Unde luna cum aque sit nature. et planetarum mobilior secundum
sui motum circulare aquam ut pote natura et motu sibi similia trahit. Inde est quod aliquando
crescente luna ponte eius firmamenti impetu. adveniente delata torrente magis
aqua altitudine decrescit. Simili modo cum capitur ad occidentem. Ipsi non in occidente
aquarum fit abundantia ex attractione. unde in oriente decrescit. et eius per suum motum
inferiora et magis humida permutantur. et in plenilunio luce humiditatis effectu in
notato solis [illegible]. humiditate sublata consistunt corpora. vel paupant [illegible]
Sicut est quod omnia medullosa in plenilunio medullis explentur. et in semilunio
paupant. et incisa partibus aquarum fontes in plenilunio crescunt et in plenilunio
suscipiunt decrementum. Similiter arbores humiditate infusa laborante [illegible]
plenitudine. non dimovent aptitudine fuant. In semilunio non humiditate sublata
in proprio maiori consistencia induratur. in se longo tempore sine corruptione [illegible]
Pariter eis in semilunio aquam infusum naturali et glutinosa sunt humiditate [illegible]
lata aquam tamen humiditate consistentia laxata. corruptionem facile recipiunt et [illegible]

Preterea secundum sui circuli quadraturam. ut constanter inquit impregnantibus suis radiis ad
complenda arida et humores virtute compulsiva coadunat. et cum mediantibus
suis radiis penetrans foramina invisibilia vulneribus multa humiditas infunditur
ut potius putribiliora naturalia fiunt. A sole vero fit mutatio corporum. quia adve-
niendo generat recedendo corrumpit. Natura cum natura sit calidus et siccus in vere nobis mediocriter
appropinquans terre nascentia calore vivificata investit. unde cooperante natura
producuntur frondes. flores. fructus. semina et unde generis sui. In autumpni tempore sole
quasi elongato recedente. siccitate et calore sit nascentium consumuntur. ut humiditate
exhausta penitus desiccantur. unde tempore suarum frondium arbores patiuntur. et consump-
tione humiditatis congelatae aquae morantur. Aliae de natura sicce penitus humiditate exhausta
in sales vel alios lapides convertuntur. et cum sol unum habeat attractionis. aquas secundum
in ortu suo abortiente in oriente trahit et inversa in suo occasu abortiente in
occidente detrahit. Unde in ista partibus in ortu suo vel in occasu aquae sensibiliter
crescunt vel minuuntur. Sic et ortu suo quaeque ab inferiora emissio spissa aerem ad
superiora trahendo. A superiori vero emissio ad inferius urgens adocca in secundum
nubila trahit. unde depurando aerem animalibus serenitatis est. cum sit gi-
nuli motu solis inaliam. cum sole oriente in oriente se moventes
flectuntur. et eo ponente in occidente flectuntur in occidentem. In meridie vero si sint in equali
compassione solis. in recto statu sole existente: supposito. constitio. quia illa pars mal
ue compositione solis radiis repercussa humiditate minuitur. Unde consimiliter
minusculorum illius partis. gitta opposita parte inclinata. sive oriente sive in occidente.
Sic et flores solsequii seu nenufar. clausi in die aperiuntur. cum sole recedente te
nuitate humiditate exhausta. corpore folia ad gitta flectuntur. In nocte vero humiditate
infusa laxata tensura clauduntur. Ceteri planetae et signa secundum sui complexionem
in mundi partibus. quibus possunt varios suos habent effectus. Conatione vero planetarum
sic corpora permutantur. Natura si fuerint calidorum ut solis et martis caloris
effectus prevalet in inferioribus. Si frigidorum seu humidorum. ut lune et saturni. et
veneris. inferiora amplius frigiditate et humiditate disponuntur. Si autem fuerint qualitatum
inferiora in qualitatibus comparantur.

Si equalis a duobus contrariis alicui fiat attractio. nec illo id quod trahitur in medio consta-
tuatur. Unde si sint duo adamantes ferri pondus. quod trahitur in medio consta-
tuatur motus in medio loco detinetur immobilis. propter equalem virtutem
magnetis constituta penitus recepto in naturalis quantitate. et si in domo tota de lapide
magnetis construitur. si globus ferreus mittetur cum equalem a omni parte attractione superioris ma-
gnetis pendet globus. A simili a firmamento terra undique equaliter trahitur in medio
unde centrum primus indicant. cum equali attractione non possit ad inferiora medium tenet
nec ad altiora extolli. Preterea quod in mediis inferius centro ad inferiora magis comprimi
compressum corpore repellatur. mito terra sue ponderositatis ultimum. vel profundius
terrae inferius est recedat. Nam si centrum excederet. cum ad superiora caperetur
et tamen natura levius. hic fieret et sic non ginussia. sed potius levius indigeret.
Si possibile esset et aliquis abstraheret superficie superiori usque ad aliam oppositam superficiem
superiorem terre lineariter perforaret et massam plumbi in mitteret. usque ad centrum de-
scenderet. Nam ulterius procedens non descendendo sed ascendendo compesceret. et a motu quiesceret
perveniret. Que inferior apud antipedes superior consistit. Ergo
ut in terra firmamentum situs se respiciat. et tandem a firmamento remota. et si forte homines
ibi contingat consistere. Quod eos et vivere ut non est possibile. Si in illa a superficie
sua recedentes. et de natura graves sunt. ascendendo sue nature motum contradicent.

Rerum aliae de natura sunt mobiles.
aliae immobiles. de natura mobiles. aliae contra naturam sube. aliae contra naturam fore.

alie contrarie. Exornata sunt dupliciter. vel connata leuitatis et subtilitatis. ut aerea quedam
et ignea. vel connata sue liquiditatis ut aquea. sicut et argentum viuum. et plumbum solutum
et quecumque fluxibilia. Exornata sunt forte. ut globus, corpus natura vel artificio speciei. quod tamen sit
in lateribus clausum. in circumferencialibus partibus proclive utpote flexibile. ex omni parte faciliter
voluitur. Item cum partes circumferenciales equaliter eleuentur a centro eorum inter loca sibi
occupata. Res vero altius formis cum sit angularis in lateribus et elata in partibus inequalibus
non equaliter a centro distantibus consequitur utpote inflexibilis immobilis. indiget
enim latus magis et rotundum aptiori modo qui altius forme aptibus fortibus in moles
permanet. Quod in rotis planius videtur. que sua rotunditate rapida velocitate vol-
uuntur. Res natura sue leuitatis et forte volubiles et. potentia [illegible]. quod subtilitate
leuius sunt. et forme rotunditate sibi circumferentiam voluit. Item rerum alia et impassi-
bilis ex qualitate violenta ut ignis. alia consolidate sunt ut terra. alia ex forte
rotunditate ut [illegible]. vel [illegible]. sunt solidius quia abundantibus pariantur. tamen quia non
habent angulos. in quibus superfluitates detineantur. sed proclivitate per quam superflua
faciliter effluunt in suis corpore impassibilia sunt.

Alterabilitas in rebus aliquibus non est connata. in aliis cognata. Alia
connata ut superius enarratum. Excitantur ut res pariores rei agenti sunt. Illis
cum dissimiles erant prius. sunt artificiali commixtione seu in [illegible]. Co-
mmixtione sicut et uidetur in sirupo acetoso. quia licet conuenire debeat esse calidus
acetum ad immixtione frigidus redditur. Infectione ut in elaterio aqua lauato. cum
licet species subalterne non admisceantur. asperibus tamen vino infectis laxandi virtu-
te concutit. in qua actualiter virtute ut amicitia flegma cont. cum et dissimile prius.

Corporum que vegetantur. alia vegetatiua.
Humana rationali. ut homo. alia indiana et natura. que anima indiana. alia
secundum maiore effectum utpote omnia animalia. in quibus naturalia virtutum
manifestum effectum exigit. Alia secundum mediocre ut tota nascencia vniuersa.
secundum magis et minus mobilibus natura sensibiliter subiecta. alia sunt minimum. ut puta la-
pides et metalla in quibus aut plurimum aliis virtutum exigit effectum. Horum quedam
faciliter deficiunt. quedam difficile. faciliter deficiunt ea que ab subtilitate sue sunt fa-
cilimum continet. secundum magis et minus intuitu ut animalia. quedam tota nascencia. dif-
ficile deficiunt. que conceptua sue sunt difficilius sunt magis et minus constituit. ut quedam
arbores. metalla. vel lapides. Eorum que faciliter deficiunt. alia faciliter deficiunt
ex accidenti. alia faciliter deficiunt connata. Exornata. ut ea que faciliter oriuntur
et cito ad sui veniunt declinationem ut herbe. et quedam alia. Ex accidenti deficiunt
faciliter aliquando ex defectu nutrimenti vel ex defectu virtutis. vel ex sinthomatibus
variis. Ex defectu nutrimenti. cum expansis corporibus deficiat nutrimentum. unde deficiunt
nutrienda. que fame pereunt. defectione virtutis. quia cum ex accidenti virtutes
deficiunt. unde pondera corporis non expandunt expanda ad defectum continet. Ex sinthoma-
tibus variis ut ex egritudinibus seu aliis accidentibus plus animalia vel alia def-
ficiunt. quia animales sunt de climatis peruenirent. Ex [illegible] tamen competentis nutri-
menta consumantur. et crescenda ad suum perueniunt incrementum. Sed si super modum calida
ebuant natura opprimitur. calor extinguitur. spiritus suffocatur. virtutes debilitantur
et quemcumque subito adimtantur continet.

Quoniam elementorum elementatorum omnium vna est. eadem que materia prima. scilicet
quatuor elementa. ne nulla in rebus oritur diuersitas corporum elementorum.
variatur modus commixtionis constat naturis. Et duo modo commixtionis diuer-
sos ipse virtutibus. formis accidentibus variantur. et subiectis rerum generibus collocantur.
absolutis et pratres rebus ipsis inscitantur. quamuis vires suarum specierum vel aliarum
transmutatur. ut in libro meo de commixtionibus sufficienter explanaturum decreuerimus per
capitula distinguentes.

Notandum quippe est quod virtus insibilis [illegible] insensibilium diuersitatem multiformem

consurgit. Unde quedam animalia pro albedine oculorum et subtilitate visibilis spiritus in nocte
vident et non in die. In die namque preclara claritate oculos reverberante et cooperante oculorum
albedine ad disgregationem visibilis spiritus ut potest subtilis et clarus facile disgregatus
deperditur. Sicque visus spiritus deperditione obtenebratur. In nocte vero aeris obscuritate
congregatus et confortatus aere intermedio rem videndam sui claritate illustrat et sic ad rem oppo-
sita videndi iter parat quod in nocticoracibus manifestum. In aliis vero animalibus que nigros
habent oculos et visibilis spiritus grossus et obscurus diei claritate illuminatus ad visionem
operatur in die. In nocte vero multiplicata obscuritate obtenebratus visio non perficitur sed
confunditur. Quod in hominibus apte videtur. In complexionibus autem quibus instrumenta sunt varia et
visibilis spiritus inter claritatem et obscuritatem mediocres. Visus tamen in mane vel in sero
perficiens mediocritate perficitur. Non in die propria claritate spiritum disgregante perficitur
vel in nocte pro nimia obscuritate spiritum obfuscante visus amputatur in ipsis. In lynce
vero tanta visibilis spiritus claritas est et subtilitas ut irradiatione sui obscuri aeris
in angustiis poris parietis contentum illustrando ad videndum rem ultra parietem positam mo-
vocatur. Aquila vero licet clara visus habet instrumenta tamen quadam conformitate vel quia
inclusus est spiritus visibilis vel quia oculi pupilla valde angusta in parvo dispersus
diffunditur. Radiis solis oculos obicit et sine offensa ad videndum insistit. In nobis
autem quia non tantus visibilis spiritus et oculi pupilla ampla sunt perditione visus pro-
pter nimia disgregatione solem diu cernere non valemus. Et propterea preparatione spirituum
passionem suscipiant quod claritate lumen effugiunt morientes. Videmus et oblatrina
et parvum male et prope et longe posita. Si multus et obscurus quia commixtudine clari
aeris interiecta depuratur et subtiliatur. Sed propter longe posita et prope posita male
quia paucitate aeris intermedii non subtiliatur permanens in sua grossitie et obscuritate
obtenebratur. Si vero fuerit paucus et clarus claritatis sue gratia prope posita perfecte comprehendit
sed propter paucitatem cum ad deficiat disgregatus longe posita minime distinguit. Preterea
cum equalis sit instrumentorum positio in multis animalibus secundum absentiam vel presentiam pal-
pebrarum variatur visus. Nam in habentibus palpebras assidua oculorum clausura
retinetur. Unde visus perfectior efficitur in eis ut communes colores et medios sine
confusione comprehendat. Alia vero palpebris carentia oculorum continua apertione ad quamvis
operante spirituum disgregationem imperfecte vident. In eis ut solos communes et non medios
colores et confuse percipiant ut pote pisces et his similia alia.

Aves, lapides et herbe nascentia virtutes habent varias. Carmina et verba attente
prolata que sepe virtutes habere. Aliqui non sit maledicta obesse perfectis. Sicut nec benedicta
ipsis prosunt. Credenda tamen in meo iudicio consuetione quam simulant incantatores non quod simula-
ta incantatio effectum habeat sed tamen res conclusa appetentis et aliquibus. Unde alii inductu
cum verbi additum elementum faciat sacramentum. Orationes igitur commen-
(...) loquuntur principalis predicatorum quelibet prosint. Effectus suos persequuntur. Et duplicat
vel merito et fide illius cui prosunt. Vel meritis ut fusione. Hinc est quod vegetis sector expo-
(...) placatus deus corporalis orationes exaudit in iram. Ut ipsorum precibus in iniustos solvat
et libet. Et indignus penis puniet. Et ut subditos convertat. Et boni meliores fiant
iuxta eorum petitiones prodigia et signa manifestat. Multotiens digni orant pro indignis
et deus orationes eorum exaudit non ipsorum meritis sed ipsorum precibus orantium. Multo magis
igitur si digni pro dignis orationes effundunt. Multotiens deus iusto iudicio agit. Ut inimi-
citas iniqua sectantes criminibus variis impliceantur. Et ut sordidis obvoluti sordescant
amplius. Credentes incantatores posse ledere vel iuvare incantationibus hiis
eos immundari permittit. Cum potestate accepta demones adiurendi incantationibus

ut seducat amplius incantantium vel incantatricum corda inclinat. Unde fit ut demones sua abutentes facilius effectus ubiorum compleat. Quia iam spiritui et corde coniunguntur et concupiscentie. Unde sequitur ut eorum observando sortes et desideria illicita adimplendo eos in suis erroribus amplius involvunt. Hac itaque ratione incantantis fixe et intento dictato per incantationem appensum vel carminis construitur. Insurgunt ventorum impetus et maris accitat tempestas. quorundam siquidem mutantur ad alia sentiendi pertransmutantur dum prestigia varia ostendunt que sunt. Et quia demones intus eorum desideria diversarum rerum formas aeri imprimunt in spissato. vel quia aereo corpore induuntur vestimento per quod se transformantes in mutando id corpus aereum diversorum animalium et aliarum rerum ymagines et actiones sensibiles. quin immo decipere visibus representat. Sic enim demon in quolibet brevium vel potest transformari. Sic enim potuit in angelum lucis ficte mutari. Alibi intento eorum propinquus fit incantatio et iniquitatis in eis reperiantur vestigia demones intus incantationis intellectum illarum rerum ymagines per spiritum anime representat. ut secundum diversimodas quas ad se odium vel amorem eorum corda vehementer accendat. et ut posse iuvare credantur ymagines quas spiritibus inducunt et res alias quas corpori applicat. adeo aliquem lesione aliquam subtrahunt. ut a lesione cessando curare videantur. Itidem corporibus idolatrie variis adiuvatur deorum incantatur. Ne igitur his diutius immorando legentium fastidium generemus. Hiis omnibus articulis ad philosophicum devoluamus. Rationabilius [illegible] sequatur quiritur comprehendit. quia vox philosophi intellectum verba corpus sentientis non. vel presentimo. vel eorum seu intenta consideratione eius cum verba proferuntur sunt effectivi. Extra presentis dum medicorum completa non generatur puris spiritibus vegetatur. Ergo blando sermone alloquendo. aerem circa ipsum contentum spiritibus suis per temperatorem emissus immutando depurat. qui cum sequens inspiratione ab egro contrahitur eius spiritus eius interiori mone alteratur. depuratur. Ex eo prior renovatur. Sicque fit ut prioribus spiritibus prudenter diffusis humorum et membrorum fiat depuratio. Unde ergo sequitur alleviatio. Vel quia dum corporis spiritibus membra amplius confortantur. facilius ad expellendum nociva alterato dolenti prelaborata natura commovetur. Unde membro deiecto patiens liberatur. Hoc eadem ratione discipulus audita magistri verba facile intelligendo addiscit. dum eius spiritus cum ratione vocis depuratus spiritu docentis renovatus et defecatus. facilius in virtute movet. logistica ad audiendum considerandum investigandum. Et sic assidue loquendi ad discentis spiritus. docentis spiritibus conformatur. ut levitate discendi eius doctrina facile instatur. Hac et ea conversatione assidua. fit mox fere conformatur. ut in eius dilatione corporis insolubiliter immorat. igitur dulce est solum natalis patrie. In aliqua non regione exortus. sit eius spiritus eiusdem regionibus aeri et sua membra ibi exortis conformantur. ut lignis parum insueti aeris et tibi attractione leditur. nec convalescat facile nisi ad suam redeat regionem. Hac ratione quibus res cadesidant appetitu quibusdam spiritibus vel potus vel actuali conformitate inuntur. Qua ratione sibi quidam favet in prelio. dum quedam non conformitate [illegible] vel maior sit alteri alter compatitur. ut nemo altius [illegible] imaginatur. Hac in consideratione [illegible] pulchior [illegible] compatitur. ut in amore turpis quam pulchre [illegible] attendit. et ego. [illegible] ut inmedicum de corrupta via generatus. corruptis humoribus inficitur. impuris spiritibus vegetatus. sedula collatione aerem circa ege suo hanelitu corrumpit. qui inspiratione attractus ergo spiritum perturbando immutat. qui corruptus et per membra diffusus. humores et membra afficiendo corrumpit. quorum cum consuetudine corruptiones morbus inter invalescit et invalescendo quam sepe perimit patientes. Preterea cum spiritus intuitu omnium infinita sunt. eorum corporis proportione [illegible] anime vel naturam in suum turbant ratione. ut [illegible] sermo non deficiens et facili morbo subiaceat. Sic ergo docentes corrupta spiritu mediante aere malitia suis spiritibus addiscentis infundit. Quoniam iam corruptis. anima in suum turbata actione hebescit ut vix aut numquam lectiones

auditus intelligendo addiscat. Exultatione tamen plus festinatur et agitur. quod dum quis eos attente
videndo multa laude commendat. fortius sui malicia perspicacia acui arripiis in spiritu eius
infundit. quod dum prius spiritum recipitur. tactus sunt quod invidos in invidia ut potest nominare gra
tioris imitatorum habilia corrumpit. et corrupti tabescendo depereunt. Sic leprosi seu
scabiosi confabulatione assidua inficiunt. ut generatur aliqua vel qualis eius eos ea abhorreat et aspernatur
aliquis sunt. vel sue partes dissimiles vel vel actuali discordant. Inde sit
quod ab venenosos sunt vulnerans aere et colerum volunt ipsum inficiendo occidit
et si ab alio esset passus. et quibus volens penam euadet. Sic lupus et quaeque venenosa alia
mordendo. pungendo. videndo. infusione sue malitie infectos corrumpit. et ali
quando corrumpendo occidit. Si non sunt curantis. sendentis. et spiritu eius seu discentis con
veniat. confabulatione assidua aerem immutat. et dum sunt inspirantis eius seu discentis
corroborat naturalem conservet id sunt corpus aere toto facilius reparatur. et confortatur. quod
reparatus ad expellendum superflua. citius natura expellit. eo modo prestendi. et intentam confidi
audientis. quia dum medicus suis dulcibus eloquiis. et blandis promissionibus firmiter
promittendo salutem. egrotantis animum demulcendo dilatat. unde eius de sui confidens salute
spiritus solito hilarescit. Sic quod morbi violentia. et mortis timore constrictum spe salutis ma
nifestius virtutis confortata ad se ipsum perfectius perficiendam potius assurgit. Praeterea si quis
dolore patiatur in parte. in ubis media consolationis confortans. dum de salute tota mentis
attentione cogitat. sunt ambo doloris ad instantem cogitationis. scilicet cerebrum et cor
unde tamen quod sunt alicui dolenti sublatus fuerit. et per quod sensibilitas virtus tribuitur. tunc quia
alicui dolenti animo attento amputata. per quam quantitas dolorum metitur. dolor
deficit et minoratur. Unde et martires in supplicio passionis. tanto minus flagella senti
ebant. quanto magis a corporis receptione sublatus spiritibus per contemplationem attentionem inte
celestia gaudia suspirabat. deinde in digna per patientiam confirmati. ut flagella
tibi et mentibus dei innata inmaterentur quam volebat penas et mortales sine omni
lesione euadebat. ut cum decerna beatitudine tamen et secum pervenient ad palmam
nitij. Sic et quidam tota mentis attentione devotoria cogitantes. sublata mentis intentione
a tenebris illata vulnera non sentiunt. unde postquam recentes plus. spiritu per data intentionem
adimbita lesa disamicte dolore sentiunt manifeste. consistentes medici de salute
desperans. horribili et suspecto sermone eos tamen alloquitur. eius morte ventura denuntiat
spiritus quamvis comparescitur eius subito et insperato timore concitatur. unde et cor in moda
te constringitur. quod timore recitatus spiritibus ambobus. sit non nimis perduint. ut enim tempus sta
tutum patiens ad mortem ducatur.

Sciendum est quod anime passiones temporaliter variantur secundum diversitate passionis membrorum
secundum complexionem. secundum consuetudinem. Sunt namque principalia membra
vite animalis potius vitalia. quibus ad invicem comparantur. duo certis sunt
imaginationis seu cognitionis. cum anime passiones fiunt concordiam. eadem quae imagina patia
tur ad mediam tamen indignationem. intentione sui cogitationem ad cerebrum sunt cum violentia
ad cor dirigitur. quando in comoditata operantes dilatationem. ad cor adunata concitat manifeste
demum spiritus cum impetu ad exteriora diffusis motu passionis
superbiam transit. Sed si istorum membrorum maior fuit distantia. mutantibus natura
quod cum motus spiritum longitudine vie lentescat. eorum furor sedatur. et non tardius
ut modice ad irascendum insurgat. unde rationale est prouidentia. dum medicis longum sapientes
gloriam deo. quatenus tamen et temporali et plurima hiis similia alia longa collatione

p(er)motione hor(um) p(ri)ncipalis. quia p(ro)pt(er) p(ro)bitate(m) nice & angustia cerebri ad cor
violent(er) impellit(ur). unde naturaliter fuit ut leo. leopard(us). ho parui(us) (et) i(n)s(er)t(us)
q(ui) cu(m) furiose suu(m) v(e)l aliu(m) diffundi negat. se ip(s)os gladio infigendo necat. Ex
nata ph(ilosoph)ie sic variant a(n)i(m)e passio(n)es. q(ue) sic qui(bus) h(ab)uit cor calid(um) & siccu(m). d(icun)t(ur) esse
animosi. naturaliter. furiosi. Si frigid(um) (et) h(umi)d(um). timidi & pusillanimi. Ex longa uo (con)sue
tudine ut pote (con)sulta na(tur)a p(ri)ma na(tur)a corri(gitur). videm(us) n(am) q(uo)d q(ui) ab d(e) nat(ur)a dicat(ur) e(ss)e
iracundus cu(m) sit colit(us). disciplinalib(us) (et) studiis eruditi(us). & bonis morib(us) instit(ut)us
n(on) n(isi) & a(n)i(m)e v(ir)tutib(us) adornat(us) pot(er)it pati docte quia nasci. pot(er)it rixas facere q(uam)
sectari Eo q(uod) l(ice)t ab na(tur)a sit melior. tu(m) quia a (con)tinua etate maliciosa sectatu(s) opa.
a litigiis. bellis & homi(num) occisionib(us) irasci. & sup(er)bire mag(is) docet(ur) qua(m) docet(ur). quia
humiliari. & sic audacia & fero(cita)te etate (con)usu(m) (com)parant. q(ue) na(tur)a (com)plexionis (con)t(ra) d(e)negauit
variant(ur) etia(m) passio(n)es a(n)i(m)e (con)quida(m) accidentalib(us). ut (com)munia vini potatio(n)e. (con)
hor(um) furiositate. & cibi i(n)fectione. & aliis
Substancia(rum) alie inuisse sunt p(ar)ticip(ati)o(n)e e(ss)e. ut angeli. & a(n)i(m)e. alie p(ro)gnat(i)o(n)e ut
corpora. alie unione (et) i(n)t(er)iore adgnatam suu(m) e(ss)e receperunt. ut o(mn)ia racionalia
a(n)i(m)alia. quor(um) q(ui)d(em) l(ice)t a(n)i(m)a viuit. & sensibilit(er) vegetatur. q(ui) l(ice)t (con)ditione sui potentia(m)
na(tur)a h(ab)eat sentiendi sensibilia vniu(er)sa. tu(m) mole corporis aggrauata l(ice)t idonea
s(unt) sunt deputata instru(m)enta ad plenu(m) & p(er) i(n)ing(enium) p(er)fecte ad suas p(er)ficiendas actus
i(n) ali(quo) mouere. Ex q(u)a ig(itur) a(n)i(m)a & sensata corpori infusa. n(on) a(n)i(m)u(m) simplicit(er) excedens
tres v(ir)tutes sensibiles inserit ali. Quar(um) vna p(ri)ncipalior (est) aliis. ut logistica
v(ir)tus. a qua (tota) sensus tamq(uam) p(ri)ncipaliori l(ice)t i(n) nasci. p(ro)p(ter) q(uod) sensibilia sentiendo (con)se
sibilia manifeste discernit. Nisi enim sentiret homo q(ui)d e(ss)et bonu(m). quid e(ss)et malu(m)
quo discerneret bonu(m) a malo. quat(e)n(us) nascendo obuiaret malo incognito. &
concupiscendo appeteret. & (con)seruaret bonu(m) i(n)cognitu(m); tu(m) q(uo)d nullo medio senti
re possibile semp(er) p(er)maneb(it) i(n)cognitu(m). q(ui)a seq(ui)t(ur) ut aliq(ui)s no(n) senciant o(mn)ia
q(ue) in homi(n)is notitia venit. q(uod) i(n) hic nascentib(us) apte (con)spicit(ur). Nisi enim i(n) arbo
rib(us) e(ss)et (con)sensualitas. q(uod) sensus na(tur)alis inest ip(s)is. Vn(de) arbores sentiret a(n)i(m)a
& vita. q(uo) modo no(n) sentiendo repellent. q(ue) seq(ui)t(ur) ut sentiendo discernat s(imi)lia
a dissimilib(us) & inseparabil(ite)r co(m)mixta. Vnde si aqua aceto co(m)mixta. radicib(us) arbo
rib(us) suffundatur. ea sensibili discretione separant arbores nata. q(uo)d sentit a(n)i(m)a
aqua h(ab)it admittendo. & q(uo)d i(n)utile sentit acetum repellit Expeditis (igitur) q(ui)b(us) h(ab)uit
v(ir)tutis sensibilis op(er)ac(i)o(n)e talis ad tu(m) discretione audit. videt. loquit(ur). gustat
& tangit insensibilia. ta(m) actiua q(uam) incorpea. n(on) aliud videt h(ab)it ho(mo). qua
audiat. & tangat. s(ed) i(n) videt. vi(s) audit. & tangit. tu(m) a(n)i(m)a tota sit i(n) visu.
auditu. & gustu. odoratu. & tactu. tamq(uam) sump(tis) reb(us) i(n) cor(por)ea & indiuisione
h(ab)et. Ex a(n)i(m)a i(n) media cellula cereb(ri) p(ro)ducta (con)tinet op(er)ac(i)o(n)em. ceteris p(ri)ncipa
liore. q(uia) op(er)ac(i)o(n)is (con)stellinaa cereb(ri) aph(ilosoph)ias no(n) sensibile inter. s(ed) sensatio.
q(uo)d sensib(us) a(n)i(m)e i(n)butu(m) e(st) applicatu(m). Sc(iend)a v(ir)tus (con)sibilis. q(ua) talis cerebro fundat(ur).
poti(us) ing(enio) digna (est). & p(ri)ncipal(is) vt v(ir)tus fantastica q(ue) suo (pro)p(ri)o i(n) anteriori ce
rebri cella efficit(ur). quo (pro)p(ri)o v(ir)tu(te) ad tu(m) cuncta (con)sibilia sine subiecto sentit. & (con)senciendo
discernit. audiendo (pro)p(ri)e videndo & tangendo corp(or)ea. & eor(um) sensibiles p(ro)p(ri)etates sub
iectis absentib(us) similit(er) loq(ue)ndo corpeis. gradiendo i(n)corporea. tu(m) cor e(st) qua li(n)g(u)a
in i(n) nota. q(ui) op(er)ac(i)o v(ir)tutis fantastice. v(ir)tus logistice famulatur. in sui (con)p(re)hen
sione. tu(m) insensibiliu(m) nulla fiat (con)p(re)hensio. n(isi) sensibiliu(m) p(re)cedat cogitatio l(ice)t insensi
bilia naq(ue) sensibiliu(m) (con)sideratio(n)e noscantur. Tercia uo v(ir)tus a(n)i(m)alis sensibilis
que in ali inseruitur. duab(us) v(ir)tutib(us) ing(enio) digna. ut pote s(e)c(un)daria ut dicitur
tu(m) p(er)cas sine subiecto. nulla r(ati)o posset h(ab)eri cognitio. q(uia) in variis instrum(en)tis corporis
varias sui exercet op(er)ac(i)o(n)es. Nam in auribus p(er)ficit auditu(m). q(uo) a(n)i(m)a p(er) sonos

immediate

et voces dulciores aerem allidentes. In oculis perficit visum per quem anima res formas
et colores in subiecto comprehendit. In naribus perficit olfactum per quem bonos et pravos rerum odores
et discernit. In lingua perficit gustum per quem sapores rerum gustare a bono mali discrete
notantur. In manibus vero perficit tactum per quem dura et mollia, calida et frigida et si-
milia ab aliis realiter dinoscuntur. In pedibus perficit motum quo motu alter de loco ad
locum graditur et movetur. Hiis assignatis eorum sensuum differentiis distinguimus in eodem
ingressu pondo principium. ut ergo sapientibus sit manifestum gressus corporis calca-
tum duritie et asperitate offenditur. antepositi rei obstaculo impeditur. longitudine
itineris fatigatur. et in brevior allisione continua leditur et hebetatur. Ymaginarie vero
virtutis gressu et corporis quiescente in cessu sine mora. sine offensa. sine ob-
staculo. sine lassitudine. ad omnem mentem transitur vel ducitur. vel dum ad
occasum et inde loca vilia et vana. circumque ambitum levis pertransimus. Et ergo gressu
pennifero volatu ad alta celi rapimur. cuius spatia infinita. Eodem mentis
gressu ambimus et rursus ad abissi infima ducimur. et penarum loca varia circumspi-
cimus. Et ergo ascendit homo usque ad celos et descendit usque ad abissos. Pedibus vero pe-
de caritatis cordis universis contemplatorum ascendendo usque ad animam perducimur.
secundo ab anima ad angelos scandimus. tertio ab angelis ascendendo vel potius conte-
dendo. eodem mentis gressu rapimur usque ad deum. Primo ergo passu mentis ad primum celum
ascendimus. secundo ad secundum. tertio vero saltu de secundo saltu de secundo celo ad tertium celum
in optimatis contessibus contemplationum tota mentis intentione levamur. ad
quod tertium celum paulus se raptum fuisse professus est. Auditus corporis aeris spis-
situdine perturbatur. humorum decursu minuitur. egritudine deficit. ab obtuditur
et remotione rei audite impeditur. cum auditum nisi auris mentis sue intentionem
inclinet. res audita sine distinctione sentitur. Hinc aure mentis et auditu corporis
quiescente. celestia res sensibilia. invitatque plura loquuntur. sublimiora aure
mentis contemplatione apta. audit homo quod in eo probare vel panglossis loquatur deus. et que
falsa. et que falsa et inepta sibi suggerat inimicus ut inspirata dei gratia monita au-
diat. et quosque adiutus. et blandi hostis blanda et deceptoria emittet ad penam
corporis oculus quo subito terminatur. rei remotione debilitatur. aeris obscuritate tenebratur
et rei grosse interpositione obtunditur. et non mentis oculus suffragetur. res sine distinctione
intuetur. ymaginationis oculus. ab hiis incommoditatibus nullatenus impeditur. cum hoc oculo
mentis oculo sensibilia celestia. seu corporea immissa. et visu corporis quiescente. sine
absentia. sive presentia. sive futura. tamquam presentia distincta cernantur. Excellentiori
vero mentis oculo scilicet oculis animarum naturas. et reliquorum spirituum conspicimus. eorumque penas
vel gaudia. scilicet invita pensamus. lingua corporis variis actibus a certa locutione impe-
ditur. et non lingua mentis loquatur assidue. in spacium durantur. ut verba perficiat
imperata. gaudienti nullum parituta intellectum. Sed lingua mentis ymaginaria in
mota corporis lingua. sensibilium rerum naturas aliter complicat et revolvit. que exordine inte
variata prosequitur addocendo lingue corporis insistat. Nominis vero lingue insensibilia
celestia seu incorporea prestituamur. in quibus suggestiones verbis obviamus. et
et ut nos principes sue glorie faciat. sola mentis intentione rogamus. Preterea quibus gu-
stus corporis eo diversis sepe impediatur. gustu tamen mentis. sine impedimento lingue
excellentiora gustamus. dum super nos per contemplationem rapti omnibus creaturis pede
mentis caritatis oculum mentis in solius divinitatis admiratione tota intentione ac-
cendimus infigimus. Unde sumus amoris igne incensi. sic eius gratie rore infundimur
ut infusi amoris dulcedine. intime tangendo gustemus. intimum ut dulcedis

suggerat

x remotione

magnitudine et suavitate in extasim subito rapiantur. quia dulcedine eorum que sensiunt inquiunt
Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel et favum ori meo. Divina igitur
intuitio ante deus est. infra est eciam utpote dei instinctu iuxta sui artificis voluptatem
ad suum operatorem per alcius movetur. Hinc est quod quedam patribus veteris testamenti prius et aliqui
ipse universalibus quedam divina inspiracione sunt demonstrata. prout erant futura. Unde ita de
visione oculo mentis ostensa illico primum presciebant in prophetias. unde dicitur vitus de ea
orta est et iusticia de celo prospexit. et Job videbo in carne mea. et ysayas ecce virgo
concipiet. et hiis similia. Aliis vero patribus cum vigiliis. quedam insignia utpote
futurorum signata ostendebantur. unde dominus moysi virgam dedit. quod ut in ipsam
proiceret precepit. et ipsa est in serpente. quod expavescens fugit. sed iussus rediit. et
per caudam accipiens. serpens in virgam versus est. patet quod ille qui oculis corporis
ostendebat. tamen oculum intelligencie ad eorum significacione intelligenda vel cogno-
scenda aperiebat. Unde ideo propheta. suscitabat nobis dominus de fratribus nostris etc. Preterea que-
dam patres antiqui ex mandato alta varia. et alia plura in sacrificio suo posuerunt.
qui ut pote figurata vel similitudine sue nature. vel similitudine sue accionis in seu
similitudine ostensionis. vel varia futura prefigurabat. Similitudine ostensionis
eneus serpens in ligno exaltatus humana prefigurat. Similitudine nature agnus in sacrificio
positus. dominum filium vivum et mansuetum. et in mactatum prima redempcione sanctificandum
significabat. Similitudine sue accionis. clavus et rota volubilis sacrum scriptura de
notat. que presentantibus multiplice primum intellectum. Hinc apte innostrature
quo ille qui per eorum oculis sensibiliter demonstrabat in eorum mentes ad eorum cogno-
dam significacionem flectebat. Omnibus aliis patribus revelacione spiritus sancti. diversas et
varias ymagines futurorum mittit in sompnis sive temptatur. ut Joseph in sompnis. et
a sole et a luna et stellis. per adorari se aspexit. Ezechieli in visione. olla suc-
censa. et similitudo eius. et rota in rota. et aliis similia sunt ostensa. Pharaoni
eciam vii vacce macilente devorantes vii pingues. quod in visione eius Joseph
est interpretatus. divina tamen inspiracione. ut inmitto. Ita ille qui cum voluit dormi-
entis animas ad hec ostendenda talia signa movebat. idem cum voluit et quam.
vigilantis seu dormientis intellectum. ad sompnium eorum interpretacionem cognoscendam
excitabat. Sed et hiis similia signa licet racionabili eorum significatus aliqua similitudine
consonaret. racionabili tamen investigacione nequit adinveniri. ut et dei miracula
nulla racionis indagacione possunt investigari. scilicet quare beatus benedictus non cum
mentis oculis sed corporis sub uno solis radio eum se collectum universum mundum
conspexit. et se in sompno beato martino presentavit. et sanctum cognovit quos in die tercio
similiter quare beatus Ambrosius in altera civitate. in corporali spe sunt beati
martini usque est interfuisse. et qualiter sancti et in terra viventes apparuerunt quando
voluit absentibus. et loquuntur spiritus. et audiantur ut beatus nicholaus nautis
et omnia et hiis similia. quia tamen humanam excedunt non est mirum ea non discutienda
distincte. sed tamen credere et humiliter venerari. Ita sive dormiendo sive vigilando vel
eos posse late credimus. qui et viventes in eo. et videntes attente desiderio moveri
omnia tenent. hiis breviter transeuntibus. consequenter et quare anima scilicet sui natura tali
moveatur. sufficienter innotescimus. Nam cum infusa. suorum subtilitate possessorum
nunc occasio consistit in quo sit realis. ex ad imitanda potencia. sed a suo crea-
tore collata. talia non tamen preterita. sed que presencium. vel sint futura. tamen consistencia
apte demonstrantur. sive in die vigilanti sive in nocte dormienti. Similiter et quod
dum vigilamus aliquid intencionis nostram in recordacione ponimus in eorum dignius
quorum forme. quantitates. omnia que limitanta. sunt penitus mediata distincte eo

suspensus pro salute dei filius suspendendum in ligno pro te

apinus. ut non putata, si putata sine hesitatione unde eciam. Sic eos quos diligimus
suorum ymaginem suppone. licet absentes sint. tamen putes. Sic non existencia
inte singis quam cum existencia eorum ymagines conceptas videmus. Picturas
intencione adhibita pictuas ymagines. lutifigulus vasa. scriptores litteras non dum
inceptas diste intel determinant. et contemplant. Sic quilibet artifex sinud artificium
longe prius quam perficiat concipit et metitur. ut aliqua forma alicui rei imprimit.
non ergo quam prius inchete [illegible]. In vigiliis etiam tres preciam sui putarum consideratione
dictata venita perdimus dante visa. unde pictus mediumque presencia et pretita. egritudinis
signa quam aspicit. comoda vel incomoda inexstabilibus futura predicit. Sic plurimi sapi-
entes diversorum temporum consideratione. sterilitate vel fame seu peste ventatum determinat.
Sic consimilibus manifestis signis diversis natura pronosticatur. Extra quamquam
anima in vigiliis homines ad futurorum cognicionem eventuum. quibusdam concitabilibus
et occultis signis per sensus varios excitat. dum aliquando putata. futurorum aliquorum
sensibus preciam et convenientum intencionem sui ducit. ciuales spiritus ad saltum faciendum
ad ad membrorum impella. ut per insuetum saltum membra adprehendi ea quam membro impulso est
disputata. alias excitet nichilum. Hinc est quam sui intencione impellendo suaviter
et fortiter spiritus admistinta auditus. pretu vel timmutu paciendo sonum magis et
minus insolentum et insuetum. auies ad audiendum igitur invitat. consignum consideratione
dictata. illico alia se insuetos timores vniat se audituros. magis tamen bellos pru-
itu intellectus. vel saltu suaui. et magis malos auiu intollabili saltu. Sic per
animas spiritus oculos impellente. peiorum saltu leniore. vel fortiore aliter seu insuetum
ad insuetum quod abhorret vel diligit prognoscat. Similiter pauc tonus leni impul-
sione spiritus ad labia mediocriter laxata pertitus preter solitum sentit. per quod
detur signum vento anima alonginquos ostlum se daturos insinuat. Sic pe-
titus singularum sinpuer insueta et delectabilia cibaria comesto. Sic pruri-
tus et saltus puerunt in nobis pedum. longa via accepto. Sit salit humerus
armato. Sic naves primunt multum ad longinquas terras. Sit lingua nova in-
ta locuto. Sic dum anima aliquod futurum sciat. per tales signa ad eius cognicionem
inuitat. dum conturbata presentis casibus et futuris spiritus turbat. qui turbidus
iuxta eius intencionem impulsus ad membra secundum magis et minus pacitur. unde
passiuo vel aliam compassiuo. cor vel ad membrum subito timore arripitur.
terrore concutitur. talibus datis a divina signis. at sibi vel dilecto alicui
ab eo periculum timeat. Ergo anima occulta futurorum signa aliter determinat
quam cum in actionis principio sine pensat. in principio actionis tamquam mali
futuri conscia. turbata spiritus conturbat. quam insueta turbacione turbatus. hoc
sine ea tonabili senciat vel inconcepta actione non sine ea ab anima condici. et
ut ab incepta actione desistat. contu [illegible] presumpti quam perturbacio in
principio itineris sepe venit naugantibus subingrudis. [illegible] sua perditurus
bellantibus in prelio morituris et latrunculis in latrocinio capiendis. Aliquando anima
in principio actionis prosperos euentus previdens. spiritus letanter commovit. quasi
vult adque et te. membra impellens immoderate dilatat. qua dilatacione
lenti vel subito delectatur ut tonabili consideratione concitat se ab anima secundum
spiritus constanter impelli. ad actione prosequendam. ne ipse incepisse peniteat. vel
ad aliam actionem prosperum eventum [illegible]. hec accidit sepius in principio itineris
naugantibus euasuris. [illegible] lucraturis. hostibus victoribus et similibus
consepius compassione. ut eos [illegible] variis et [illegible] variis mouentibus
membra et perturbantibus leticia seu tristiciam generantibus. Quoniamque simus quales

euigilans anima quam preterita quam futura presentibus sensibus aliter manifeste demonstrat. de
tam animo quare in sompnis eadem anima fantasias seu visiones varias aliter presen
tat. quia licet partem presentis ostendat aliter tamen aliter per solam suam virtutem visiones futurorum signa
tas eidem presentat. aliter ex ista ex longa consuetudine aliquis contra et solli
cita intentione ita ad quod se compassione fantasmata varia manifestat. secundum
eadem via in tres varias est ita et distincta. ut potest subtilioris esse et alterius distinctionis
longe prius per propria aliter futura providet quod cognita per ymaginationem suo aliter ostendat
sic est quia quando extrinsecus actionibus expedita non intrinsecus impedita. futurorum presencia
effectum in sompno sepius virtute movet ymaginacionem. ad representandas illarum rerum
ymagines. et actus aliter. preteritos euigilans aliter non immemor visionum. futura signa
tiua ita. vel actus similia putans. tamen quia consideratione eiusdem aggrauat. postquam et de pro
speris successibus delectatur. et primum hoc futura aduersa fugiat. vel sic concedens speculum
attendit non ut ab anima in sompnis per ymaginationem videnda personam admittatur. quod de
vnctus. et oculo interius distincte conspicit. et loquitur interius auribus audit. et lingua inter
venit interrogatis. et manum interius sibi oblata ab ipso gratanter suscipit. quam in eorum
concordias excogitans. interius intentione aduersorum in se pacate conducta. vnde visiones
similes commoda sibi futura demonstrat. eius aduersitatis futurorum anima presencia per ymaginationem
dormienti conuenienter presentat ymagines. sua in ipsa morsibus attemptantes. et
duros sibilos et horribiles gapit. et distinguit. vnde tamen vel a morsibus timore euigilans
considerando visa. similitudinis tamen futuros comminat inimicos. preterea anima futuri
prosperitatis sui aliter sibi ipse volantis per ymaginationem ostendit. quam licet dormiens oculo
interius volare conspiciat. sic vel a sompno consurgens. et se volasse per memoriam. et modum
volandi recogitat. Ex quibus omnibus similitudine considerata. se et arreptum nouo modo
volandi indubitanter cogitat longum sibi vel breve. ad loca sublimia vel in plano loca
ta. et ignotas urbes et diuersorum locorum situs. et dispositiones. seu homini multus igitur
talia. aliquando dormienti parantur demonstratur. postquam in eorum commodata. euigilans
hoc intelligentie oculis. sic postmodum oculo corporis conspicit. sic oculo interius prius vi
sa distincte notauit. aliter quemque dormienti per ymaginationem ab anima presentantur
quod ipse vel alius in excelsa sede ponatur. vel albo vestimento indicatur. in proque
futuros honores. seu dona opera visione ostensio per similitudinem euigilans con
cipit futuros. Interdum parant ymaginationem seu alias oculo interius ab alta sede in
expelli. vel honorabili vestimento exui. proque visa euigilans illum honorem seu
donum amittere perpendit. tamen ymago prius sompni ea vice est tractata. Secundum infinitum
euentum futurorum quam signa considerat. ymaginatione sibi ostensa. et sepe amortuus per
tenebrosa transit. et tenuit. vel corpus maius euadere. tamen difficultate. Ab euigilante
dormiendo cogitat. ex his signis. et se mortem indicat cum difficultate. vel leui
euasisse certitudine. Sic ostensa ruina domus dominium morte designat. Et namque
anima per signantis futuri plus vera demonstrat. dum sompno detenta. accipitrem
seu columbarum. agnum. seu dracone. sine leone. fructuosarum arborem. vel infru
ctuosam. palma. vel oliua. vel alterius speciei rem aliquam sibi data conspicit. vel parari
credit. vnde a sompno euigilans. per quas expresse similitudines consideratione se fecit illum
actionis. vel ne petitionem cognoscat. quod vel misse in sompnis vera. ab aliis similitudinem
et in columba simplicitas. in agno humilitas. in accipitre rapacitas. in dracone cr
udelitas. in leone ferocitas; declaratur. Similiter arbor fructuosa. diuitiarum habun
dantiam. sterilis egentem. palma victoriam. et oliua pacifica per eum ostendit. Adiungit
interdum quod per imaginationem ab anima horrenda commota in maiora vel minora. aliter presen
tentur. in sompnis quod cum interius anima concipiat. et discernat. euigilantem mortue

potestatis vel mouentis. maioris vel minoris timoris se coniciat auditum
cuiusque dormiens autem mentis audit interogantem. et intelligendo auditis competenter
respondet. Aliquando dormiens per ymaginacionem videt se lapides aliter pictos et ab aliis
pictos. timide vel secure suscipere. Porro que euigilans se quam meliora verba sedem
magis vel minus leserunt platinum (?) promittat. et auditum. Sic et tactu mentis dolore
subitum dormiens sentit in parte. tanti doloris per ymaginacionem. sine ab-(?) considerat
ut ex re prouiderent sine admixtis ceteris. ut ex suorum dampnis aliter monstratis per
signa suorum amicorum cum exortatione sua corpora consuetudine. sua talia mouentis per
dicit. et si forte aliquando membri casu. vel amputacionem tum dolore sensit dormiendo
secundum quantitatem doloris. suorum consanguineorum cum secundum magis et minus pertinentem mo-
tionem denunciat. Preterea nondum est quod quisque sompnia vel visiones vigilant in quas signatas
tunc aliquis se sompniat de altis precipitari. et per modum leuetur ad alta. et videt. et fleret
in vigiliis in deliciis esse et euigilans in suis obuoluitur infinitis. Pro per singula
gratia intelligendum est. Ex tunc consideratur euenire pensamus. cum sit bonis mala
sectantibus tunc visa futura gratia manifestat. non tum cum talis vel similis corporis
successibus accipiat tantum. sue tamen comparetis. doloris cum et passionis in sompnis
ostendit. Econtra cum confusis aduersis corripitur vel anima sentiat confusum. Dolet
in cogitandis in sompnis anima alia loca putat. et videt. ita in cuius secreta mutua
dolet et ego. unde et corpus tamen simulatum. in ipsa loca se extollit. Preterea anima cuiuslibet
futurorum per alia designat. tunc matutine visiones cito veniunt declarat. sero
tunc tarde futura decernit. et que circa media nocte contingit. secundum quod idem tempus
alteri tempusculo magis approximat. Ideo hec visiones citius vel tardius suos prosequuntur
effectus. et est sciendum quod secunde fantasie. seu visiones futurorum euentum non semper
sunt ostensiue. tunc anima quisque in actu de longo impediatur consuetudine. In
tantum ut admirandum vel consueta in sompnis per ymaginacionem prompta reputatur et pena
unde quibusdam assuetis esse in bello. sepius in sompnis ab anima per ymaginacionem acti
monstrantur pugnantia. quando timore perterriti dormientes arma arripiunt. equos
ascendant. currunt. et fugiunt. et se dormire non nisi per casum noscunt. Sic incessacionem et
ebrietati intendentes. dum magis secundum eius consuetudinem ad contemplanda cibaria
flectitur. tibi ymaginacione presentatis. dormiendo mola. et os mouet in tantum.
ut modum comestionis stridore dentium cognoscat. Sic assueti rixari. in sompno rixari
timentur. Sic assueti versificari dum sit primi reddunt ad animam materiam ad assueta
illico anima facile flectitur ad assueta vel inmanda. unde versus ipsi componit. et
citatem dormiendo. et sophiste assidue garrulitati insistentes. dum per ymaginacionem
apponitur et reputantur ymagines. qui vigilantes tacite opponentibus respondent
qui tacentibus apta nocte infinite argumenta. intantum ut eorum oppositiones et responsiones
a vigilantibus distincte audiantur. Et dormientes ex eorum consueto euigilari cogitationes
ymaginacione putantur ita ut volunt dicentes. Sollicitudine spiritus facile inclinacionem
et fantastica per animam ad recipiendas ymagines consuetas. adeo ymaginacionem
dormiens vel magis inclinatur. in quibus tota mentis intentione insudare consueuit
aliquis sine consuetudine. dum animal in die sollicitata mentis intentione attente de
aliquo cogitat. Post hec anima tractabilem recepta ymagines reputat in sompnis circa
quas studiendo tota mente vel in vigiliis insudabat. Inde est quod ab quisque conspiciat
in mente. unde anima in sompnis virtute ymaginaria mutat. ad appetitus vera for-
ma animali monstrandam. ut iam satisfaciendo animali eius desiderio defuerat. dum
rem desideratam recepit reddit. et sopiuntur. Ex eo passione vel amore violencia in-
tur quod cum corporis compaciatur iuxta formarum varietatem commotum

36

vel fumositatum infrigidatiua vel ledentia ut supra sufficientissime et evidentius
Nota quod compositione virtutis expers digestiue · naturales in humores generantur · commixtione colera citrina · et vitellina · infusione · ut eius species flatus in naturalis et innaturalis melancolia citrina inducens · intensione qualitatum · vitreum flegma · colera prassina · et eruginosa · seu in quo aliquid in corde generatur ·
Cum huius assertionem compositionem sufficienter supra assignauimus · ideo certum habemus
Experimentis · non est mirandum · quia ad vim assertioni tamquam radici · certi asserta inmitatur ut potentiam vim stipiti adherentes · quadam alterata similitudine amplexantur ut corporis compositi eadem similitudine perplexe inueniantur · vnde ad iuuamenta componendi disserimus · alterius compositionem habere experimentis · diximus ergo quod in ubiorum potest habere innaturalis · naturalitatis causa humores suggerunt administrando · virtute appetitiua quasi tue nascentia · sed vincentia habet similia compostulat nutrimenta · forma similitudine · quasi in prandia excercitatur · assona hauriuntur · quod in sui essentia facilius valeat commutare Nota
habemus quod nulla naturalis virtus appetitiua · sine qualitatis similitudine et naturalitate sumpta effectum perficere non consentit · quia naturalitatis qualitatis similitudine · sine virtutis attractiue operatione sepius aliquid attrahitur · vnde ut fertur fons inuenitur · in iubea terra coopertus · est diu inducitur rubeis vestimentis aer apprimitur · illico ebullit ascendendo · quod fit ideo quia diu aer suffocat aque obitum rubei vestimentis rubore perfunditur · ruboris similitudine attracta rubea fonti supposita · propterea aque attrahitur est ingredienti et aqua cedat superius impulsa accedat · quia quanto plus de aere attrahitur · tanto plus de aqua immoderate fortius compellitur

Horum que nutriunt · alia que nutriunt multum · alia parum nutriunt · Ergo multum nutriunt habundantiam multum quantitate · alia temporis diuturnitate · alia vtroque · Ergo parum nutriunt · alia quantitatiue · alia temporis diuturnitate · alia secundum vtrumque · nutrientia quantitate tamen sunt cibalia digestibilia · ut pulli · gallinacei · fasiani · perdices · que et cito diriguntur · et subtilitate substantie cito stomachi venas penetrant · et per animalitate multum de eis adiuncta conuertitur · et multum incorporatur · sed subtilitate sua facilius caloribus dissoluuntur · diuturnitate temporis tamen nutriunt grossa · non multum · ut caro vaccina · que sue substantie duritie actioni nature resistit · sed licet processu prosimiliter animalitate parum incorporatur · tamen pro grossitie sua diuinius membris immoratur · nutriunt parum et quantitate · et temporis diuturnitate · que sunt digestibilia · et tamen membris non animalia · ut cucurbita · atriplex · et similia · que quia subtilia sunt · apta digeri · et venas penetrare sed quia quedam non necessario sunt hoc tribilia pro membris de eis attrahitur · et attracta subtilitate substantie facile elabitur · cultu et quantitate · et temporis diuturnitate nutrit caro annualis porci · lactens vitulina · que sui animalitate · et tenuitate digesta · que multa quantitate conuertitur · et quia humores de eis generati mediocriter grossi sunt · et visceribus adherendo et consumptione resistendo membris diutius immoratur

Laxatiua · alia sunt laxatiua virtute dissoluentes · ut scamonea · alia virtute attrahente ut hermodactili · alia virtute lubricante · ut cassiafistula · molle et similia · alia viscositate adherente · ut mirobalani · alia ponderositate aggrauante ut cottana · pruna · alia stipticitate coarctante · ut sorba · mespila · Item laxatiuorum alia diffinitiue alia laxant · secundum accipiunt qualitate sola · ut amara · alia sola substantie subtilitate · ut acetosa · et quasi diuersitate acetosa · sed · alia et substantie subtilitate et qualitate · ut acuta · que et subtilitate accipiunt prouenire · et caliditate dissoluendo laxant · Item constipatiua · alia constipat qualitate tamen · ut acetosa · alia substantie grossitie ut amara · alia vtroque modo · ut ponticum · sed licet naturalis actio sit subtilando laxare grossiorum constringere · coactiue tamen vtrumque contrarium effectum perficere · diuersitatem non est mag grossioris apponit · fumositate prosanatiua terrestritate subtiliat · et quia decoctio subtilitatis inmitate multa facilius adepta conuertitur · modicum intestinis retinetur · quod ultra

in

no consumitur. ut combustione in substantia terminatur. unde ventus compressus sequitur. ut testatur
auctor dicens. Calidum ita potum multum mutata sunt. modicum secessum surgit. Si vero spissa
est potio. licet cocta sunt confectiva. procedente tamen assumptione acutius sunt laxativa

Huius autem assertionis exemplum ex sufficientibus causis rationabiliter habetur. Nam caliditas est qualitas
quae dissolvendo subiectum movet decentius. Nam dum terram dissolvit in aquam. aquam in
aerem. aerem in igneum. totum levigat et elongat. dum ea quae grossioribus et subtilia grossis
subtiliora subtilibus supponit. Et quia caliditas faciendo motum ad centrum dum frigiditas spissa
... habet ad infima. subitum mittat. et cumulatione per medium reddit confusionem. quanto
... spatiosior. tanto gravior et quanto porosior tanto levior indicatur

Cum quatuor sint qualitates principales scilicet caliditas. siccitas. frigiditas et humiditas.
Due faciunt motum decentius. ut potest caliditas et humiditas. due motum ad centrum. ut
potest frigiditas. et siccitas. harum tamen due sunt active. due non passive. multiformiter
operantur. Nam humiditas facit motum decentius dilatando. dum partes medias relaxando
... diffundit quod in pinguibus foliis latis. lubricis et manifestum. et laxando indurata
... emollit. ut calidus aer infusione laxatur. et replendo vacua. et obtemperando ...
... aspera lenit. Sicut quod exasperata lingua psillii mucilaginositate lenitur. In siccitate
... tamen humiditati contraria. contrarium motum exercet. Nam facit motum ad centrum. rotunda
... dum partes undique circumferentiales cumulat ad medium. et subito partes format et
cumulando indurat. et asperat inequaliter confundendo. unde siccitate galla rotundatur
molle lutum induratur. lingua lenis exasperatur.

Notandum est quod si ingrossatio fit per cumulationem. fit et cumulatarum tamen ...
... ut in motu ... quod ... sequitur subtiliatio. unde quia humiditas ...
... relaxat. duriora emollit. subitum subtiliat. ut dum aqua luto indurato
infunditur. luxatum laxatum subtiliatur. Et dum res humida agit in subtilem. eius
subtilitatem agere obtemperando ingrossat. unde cum res subtilis per humiditatem ...
ingrossatur. ut humiditate aeris ignis in aere. cum res subtiles sine ... per
humiditatis actione cogitur ingrossari. tum flante austro aer tenuis ingrossetur; per
... humiditatis actione multa genera humida. diversorum corporum mutua. per quam humida
... multum nutriente. multa corpora subtilia. et grossa augmentata grossescunt. ut
in arboribus et similibus est videri.

Cum siccitas liquidiores partes in re grossa consumit. et motum ad centrum facit
vehementior per grossarum cumulationem. in aliore gignit grossitiem. densum agendo
... aerem. eius partes ad centrum laborat deducere. tum pro subtilitate ... non ...
... in medio. non habeant impulse impellunt medias. quae mediae impulse dum
subterfugiunt sive subtiliter ad obtinendum ducuntur. unde fit carum per medium ... et sub
... sit per siccitate aer attenuatur.

... asserens se ipsum ... potest. caliditas non secundum diversitatem subiectorum. diversos prosequitur effectus
... et non. ... per dissolutionem grossatum per medium remollit. ut ... in metallis. et
... lapides cocti. ... molle indurat quia dum subtiliores consumit partes. grossiores
... indurantur. quod manifestatur in ovo bene cocto.

Generatio alia citra ... alia citra et extra. ... intra in humoribus reperitur. Ex
fleumate non generatur sanguis. ex sanguine colera. ex colera melancolia. et non e contrario. Extra
reperta est in elementis. Ignis enim subtiliat aerem ut ex eo ignis producatur.
ex aqua ut ex ea gignetur aer. aquatiam. ut ex ea fiat aqua. et e contrario. terra agit
in aqua. ut inspissetur. iterum. aqua in aerem. ut densetur in aqua. aer in ignem
ut ingrossetur in aerem. Talis etiam generatio reperitur in elementis. quae primo loco abeuntes
descendunt. ut hic terra. hic aqua. hic aer. hic ignis. videmus non quod ignis procedens
... naturalem amittit raritatem. inspissatus. et in aere terminatur ...
... Nam si candela accensa includatur in vase undique obturato. deficit ignis
ob respirationem suffocatus inspissatur. et extinguitur. dum in aerem mutatur.

pte flatu ventoꝝ. vel frigitate aer inspissatꝰ transit in aquam. et distillat in pluuias. aqua
in cristallum intensa comutat frigitas. et in salem et alumen eas fortes transducit
caliditas. per euaporationem ad alumen sive sal. Dum aqua humiditate calefacit. transit in aquam
aqua dum in fumo resoluitur transit in aerem. Sic etiam igne in calibus aliquando generatur
ex aere. dum quedam fumositas aeris unctuosa soluta. seu terea. vel alio ab igne
accensa ignitur. Sicut et plurima extraneaque corpora. que tamen et recepta in medio generationis
fore videntur. quod patet in acuto vino. Nam si dissoluatur ab igne et argenteum vas
cuius labia intrinsecus explicata supponatur tempore post tres dies soluta aguta fumosi
tas inspissata in acutum vinum conversio in imitatur.

Quoniam hec afforismi opposito contrario parte in predictis afforismis et enodata. Ideo eam
consistentie tenendo repetimus. Unaquamque namque qualitas sic naturali sua actione suos
naturales per effectus prosequi. Sic et acquiritur operans tunc illis et aliis qualitatibus prin
cipales naturales effectus acuitatur prosequi. Et sic unaquamque earum subiecta in materie fortiter per
dispone. Sic et materie vno seu duobus. seu pluribus tales effectibus subiectum disponit. Nam
qua ratione vna qualitas per aliam imitari. seu advocare. per materiam ea. eadem ratione effe
ctus prosequi in subiecto. Unde est quod caliditas causa est infrigidationis. constrictionis. seu humec
tationis. soluendo namque in membra flegma per que desuperfunditur. humectat. consumendo humores
constringit. extenuando spiritus. et fomentum caloris exhauriendo innaturalia infrigidat
et mortificat. Similiter frigiditas calefactionis. constrictionis. et humectationis in eo est co
nstit. et frigiditate spiritus poros. retenta sua frigiditate et congelata tunc calefacit. eadem quoque inspis
sando aerem humefacit. et aquam in cristallum transmutando transsubstantiando constringit. Sic
siccitas calefactionis. humectationis et infrigidationis causa. Dum siccitate spiritus attenuat
velocem motum calefacit. inclusus dum estiuo tempore parte aeris grossiore humectando de
siccat. ingruentes infrigidat. dum fomentum caloris et spiritus extenuando consumit. Sic
humiditas aliquando infrigidat. constringit. et calefactionis causa existit. dum humiditate aerem fo
uente calore inducit. calefacit. infrigidat. dum inducta ab ea humiditas soluta. in me
bris poros opilando calore suffocat. constringit. dum medietate aeree humiditatis
calore ad constrictionem intendit. Exhalatione aeris per humiditate aerea febricitantibus
prohibentur

Ex secundo afforismo innuitur quod vnaquaque qualitas principalis cum tamen aliarum qualitatum
principales effectus contrarios ad actum prosequitur. multo magis primos et secundarios. Nam caliditas
aurum dissoluit naturale. et consumendo subtiliora ouum ingrossat. et terram seu metallum
soluendo relaxat. frigiditas constringendo cerebro acuitur dissoluit. dum humores facit
per membra fluere. Sicut et in atrophia. aquam coadunando condensat in glaciem. et ingrossa
et dum constrictione minima partes aptabiles separat. cutim scindendo relaxat et exaspat
Siccitas vero consumendo humiditates partes conglutinando in membra dissoluit. et scindit. Sic fo
lia intensa siccitate scinduntur. et lutum ingrossat constringendo. et condensat. et partes re
pando relaxat. Humiditas calore dissoluit relaxando et humectando membra relax
aere condensando ingrossat. et conglutinando partes in nubibus eandem membra spissiora ef

Manifestum est quod caliditas grossa soluendo subiectum subtiliat / fiat
Sic. et humiditas relaxando. et siccitas grossa consumendo aerem spissum subti
liat. et frigiditas in compressionis. humores corporis colliquando. et contrarias partes ad medium
continuando subiectum attenuat. et equaliter reddit. Ingrossat caliditas soluendo solutum
subtilia. tamen in luto. Ingrossat siccitas consumendo tamen subtilia. ut in aqua in vitum
in sale. Ingrossat humiditas. tenue aerem inspissando. frigiditas aquam in glaciem
transmutando. Exasperat caliditas. rei grosse subtiles subtiles partes soluendo.
siccitas consumendo. frigiditas corrugando. humiditas calore mutando. Caliditas leni
dum eius actione soluta humiditas per membra diffunditur. frigiditas soluit. flegma condensando

et confricando in membra. siccitas lenit. acuendo calorem in solutione flatus. humiditas lenit
actualis humiditatis inductione

Caliditas depurat. dum dissolvit et consumit superflua. vel saltem dissoluta superflua
ad exteriores poros propellit ad excretionem. feculentiam efficit. in plura quam consumat dissol
vit. siccitas corrumpit. vel contemnando et consumendo alia vincula mortificat et annullat
Caliditas motum adiuvat. dum a superfluitatibus corpus exonerat. et subtiliat. spiritum
retardat. hoc eadem dum poros aperit. et per evaporationem spiritus evanescit. frigiditas depurat
cum flatus naturalis partes puriores constringendo in flatum virtutem commutat sicut glacies in cristallum. vel depurat. dum in compressione virtute cooperante superflua corporis expurgat.
Affluit. facit feculentiam. dum calorem suffocat. et digestio in fit impedimentum. dum
superfluitatibus in corpore resolutis. per inductam pororum constrictionem prohibet excitum. adiuvat
motum. dum subitam mediocri parti coadunatione sua ad movendum corroborat. vel
partes superficiales circa poros includens spiritum egredi non permittit, cum periculum mortis perficiat
retardat. dum modi constrictionis excedit in membra ut membra calore. et spiritum privet. et fere
mortificet. vel quia carceratione spiritum subtilem in condensationibus ingrossat. humiditas
depurat. dum fomitum prebet caliditati. utpote depuratione humiditati. per quam materia
subtilius fit depurativa. vel quia lubricando meatus corporis. et laxando superflua. eadem ex
pulsionem parat. feculentiam efficit. dum sua multitudine calorem depurante consumit
digestionem impedit. vel superfluorum quantitatem exercitat. ita ut etiam ydropisis consistit quod
ab auctoribus humidis mortis indicium admovet. reddit ydoneos dum commotum desiccat
eos articulos infudit. cordis et substantiam emolliendo. dilatando et constrictionem habiliorem
reddit. quia humiditate motus humidum habentes cor. ita atque perpetuit. et recepta cito
deponit. motum etiam retardat. cum sua multitudine corpus aggravat. spiritum ingrossat. et ne
superfluitates educantur: spiritum oppilat. siccitas depurat. cum consumit superflua. dum et
calore acuit. tunc est ultima. feculentiam facit. dum acuit humores. et membra solvit
continua. ut inde sunt lepra. herpete estiomeno. et scabie. eadem membra corrumpere
motum adiuvat. dum spiritum subtiliat. et aggravantem diminuit materiam. retardat
cum exhaurit humiditatem motus articulorum necessariam. et spiritum contemnat

Caliditas levigat. dum partes grossiores in subtiliores resolvit. aggravat. dum eadem
consumit. conservat. dum substantiam a superfluis depurat. destruit. dum adurit. frigiditas levi
gat. et aggravat eodem modo ut superius dictum est. dum motum retardat et adiuvat. co
servat: dum aculeum caloris comprimit. vel partes laxatas constringit. destruit: cum calorem
naturalem extinguendo subito perimit. siccitas levigat. dum spiritum subtiliat. aggra
vat. dum subtiliora leviganda consumit. et humiditate spiritus fomitem caloris diminuit
partim conservat siccitatem superflua consumendo. destruit. necessaria exhauriendo. humi
ditas dum exterminationem spiritum exhibet materiam: leviget. dum superhumidat. aggravat
cum mittit naturalem conservat calorem. dum eundem suffocat. destruit et perimit

Notandum quod caliditas deferens equaliter partes movendo subito rotundat. exemplum
in pullulis aque bullientis apparet. vel partes extremas per consumptionem equaliter centro at
cumulando. in rotunditatem consistit. ut in orobo et cicere et similibus. prolongat. dum subtilibus
exhaustis: residua remanet indurata. ut inde in corio soli opposito. elongat
cum mittit ad impellit humiditatem. dilatat. cum ipsum dilatat lateraliter. frigiditas rotundat
cum partes circumferenciales medijs equaliter congregat: ut in seminibus papaveris sentitur
cum humiditate ramorum ne in latum effluat. circumferencialiter accumulat. unde ar
bores que in montanis locis frigidis crescunt. rotundam formam pretendunt. prolongat. dum
partes relaxatas constringendo altitudinem virtutem accumulat. ut in spasmo constrictionis
contingit. elongat per constrictionem pororum spiritum et calorem in interioribus concentrando. unde
a fit digestio. in melioratione et bonorum humorum generatio. quam sequitur subita elongatio. ut abies

vento opposita manifestat. frigiditas dum membra constringit. humiditas membra dilatat. ad
quod humiditas oppressa defluit. humiditas cum partes extremas adtenuat rotundat et dum
consumit mutat. elongat dum humiditate per arboris attracta radices sufficienter nequaquam
et fortius induratur. quod dicitur humiditas postea adveniens ne defluat cohibet. quod postea
impulsione unaquaque aliam propellit. unde arbor elongatur. dilatat dum partes intrando et
intendendo continuata sequitur ut videre in foliis fici. humiditas rotundat. dum equaliter a
centro ad circumferentias se diffundit. ut in melonibus et cucumeribus patet. dilatat. si
non inspissata sed in latum defluat ut cimbalaria ostendit. incurvat dum aere subtilior
per latitudinem diffusum. inspissatione abluitur. et dum liquidiorem sui inferius defluit
et incurvabitur suspensa ipse nimis elongat

Quod autem qualitas. dum terreas partes et aqueas in aereas resolvit in igneas. et illas superficietenus infundit. quod fit in rosa. et corporibus et humoribus talis per calorem gratus et
umbra diffusis color nascitur rubeus. ut in sanguineis. aliquando calore aperiente
spiritum et humorum fit evaporatio. ut in meditantibus. unde sequitur discoloratio. et quia gravius
terrenum fit consumptio. ut in rosa aque frigide dealbata. et consumendo spiritus et humores in
egrotantibus mortificat corpus ut lividum. seu colore nigrum efficit. vivificat dum
virtutes excitat. vivificat dum digestionem adiuvat. vivificat. dum spiritus extendendo
[illegible] multiplicat. unde videmus in vere plantas generari alia. ut pulices. innectis. dum
infuositates calor resolvit poros terre humiditatis subtiles. et medias et consumendo
circumfenaales indurat. et iam dicta fumositate subtiliat spiritus. quod intellectu motum
quod calor vivificat gratum. frigiditas colorat. dum poros concludendo. calore ad interiora
revocat. et digestionem prestat. colorat etiam dum calore in fontibus continuit. et terras digestionem
ne sanguinem rubinum dealbum impedit. unde in pueris discalciatis aquis in hieme residentibus
rubor in pedibus erigitur. quod in tussis ex aere frigidissimo accidit. frigiditas vivificat.
dum concludit poros. et spiritus interioribus conservat. unde quod ab ex labore nimio
vel sudore estum caloris proprium nimia exalatione. adeo debilitantur. ut ad
terram semivivi prosternantur. si si aqua frigida infunditur. restituitur. frigiditas discolorat
et mortificat. dum ignea. aerea. et aqua. pro magna terrestria. vel contra mutat. unde
secundum maiorem vel minorem inspissationem albus pallidus. lividus. seu niger color in
nascitur. dum et stringit venas. et rubras intentum substituitur. vel constringendo motu
cordis amputat. et occidit. sic et membro forti ligata sic intra [illegible]. ut mortificata
[illegible] ingressat materie. humiditas aeree humiditatis inducte. calore fovet. et excitat.
volaverit sanguinis propter pessima generatione. humiditas et vivificat. dum humiditas terra humorum
quod spirituum materiam in corde advocat. quorum prima spiritibus rei vivificatione fit in
infusione. vel vivificatione conservatio. non solum ex his alia vivificantur. si et [illegible] na
[illegible]. ex humiditate enim per radices attracta in fumum resoluta in nascitur arbori
quedam spiritualis ecnaa. que impellente intrinseco arboris post [illegible]. [illegible] sic
arbor [illegible] aortice dum effluit humiditas unctuosa calore excitat. sic aqua
eius diminuitur. et suffocat. unde sequitur indigestio. stomacho humorum generatio. quia sufficienter
diffusis sequitur discoloratio. et dum aereum. et igneum partem per humiditatem magis
fit inspissatio. humiditas mortificat. et quia opilando poros calorem suffocat naturalem
et spiritus ingrossat. mortificat. dum spiritum vias et meatus opilat. siccitas non ex
parte aqua humiditatem consumendo in ignea subtiliter colorat. unde folia vitis prescita
in autumpno rubescunt. et ignea consumendo albedinem parit. unde siccitate fumum sul
phuris consumentis rubea rosa albescit. sic et folia desiccata palescunt. preterea
spiritus et humores consumendo siccitas discolorat. et calorem attenuendo colorat. unde
siccitas in pavone vel in messa. humores noxios. tam calidos quam frigidos in diversas
fumositates resolvit. quas inspissando in varias pennas secundum varietatem

humorum consumitur. unde secundum principales siccitatis effectus et distinctos iiii^or colores
et medios contrarios siccitati immixta ostendit. Effectus autem siccitatis intense sit in pauco
ius carne inestitur. ut tempore pluviali et insalubri aptitudinem sentitur. patet con
hoc quod per siccitatem et volatilia pennis et pisces squamis et testis. vel ambulati
lia pellis induuntur. Unde quedam in humidis non squamis induuntur. et quoniam humiditas
nimia in quantitate squamarum siccitatis destruit effectum sit et turtes cum in impingua
tur in hoc capitales. humiditate putrifaciente pennarum radices deplumantur. Oracque
volatilia ab omnibus occlusa humiditate impediente siccitatem. nuda nascuntur. Sed
cum temporis processu abluta etate pelluntur. siccitate invalescente pennis vestiuntur
Siccitas unificat. spiritus retinet dum superfluam reducit. Adunantur libri in rei vim
ficacionem. ita sunt vitia. humor et calor. et spiritualis acceritas. sed in ungiturque istorum
cum sit subtile. evaporaret et effluerent. nunc siccitas inspissando constringendo superfici
ales poros corporis. ipsis exitum prohibet. et econtra. ne spiritus et humorum natura
continua fiat eductio. alia et nascentia universa siccitatis pellibus et arbores corticibus
bus aridis induuntur. unde sit ut sicut pororum sit extrinsece sit servatio. sic corporum corruptio
tione. humore et spiritus servatur per exalationem. siccitas unificat. dum fumositate
ablutionibus resoluta in spiritus artissime contemperat. mortificat dum consumendo fomentum
caloris subtrahit. unde extinguit. vel dum spiritus humores et membra consumit. ut in ethi
ca supinis sufficienter est explanatum. calore calitas. Et co.

Ut intendit et remittit Nam calitate cibi. febris calor intendit. et estivo calore
per evaporationem spiritus calor remittitur. Similiter frigiditas aeris. aquam frigiditate auget. et con
stringendo poros tie diminuit. Siccitas humiditate opprimente calorem consumendo. ca
lorem augmentat. et caloris fomentum exhauriendo diminuit. Item res frigida coniuncta
siccitate adauget. et debilem contrariando calorem in pugnanda digestione siccitatem diminuit.
Humiditas vero rei humide assumpte et siccitate corporis contrarie remittit. et eius humiditatem
intendit. et dum aere humiditatis inductive calitate aduocat contrarietatem humiditas.
subtilis siccitatem intendit per media. et eius humiditatem remittit. Ne igitur tediosa re
petitione dampnemur. quere in aliis inferius operibus et maliquis predictis actoris. huius sen
tentie scitudine alligatis predicta sunt explanata. hic actorio fine imponemus

Quelibet unaque qualitas.

Quelibet principalis in diversis subiectis contrarios facit perse effectus. Ideo exemplorum co
petenti pone modificat. quare qualibet coniungit. vel separet. et egritudinis causa vel
sanitatis consistit. Calitas namque unificando humiditatem in porositatem gravatione ossa fra
cta consolidat. et per relaxationem sanguinis fluere faciendo vene partes disiungit. frigiditas
cumulatore per ciuium nimia. contrahendo venas obturpit. unde propter frigida sanguinem
fluere facientia fit. et educendo partes separatas venas consolidat. unde in iuvenis. cum
hec separatas et infrigidatis sanum erunt corporis. et labiorum vlceris unione. Sic
cum in hibernorum volnia sanat. unde vulneribus siccum pulveres ad consolidandum ponitur
et tie humiditatem consumendo partes que in modicitate constringendo in variis regionibus tias
separando scinduntur. humiditas vero glutinose humiditatis inductive ossa glutinando consoli
dat. et fluide humiditatis adiectione relaxantis membra continua separantur. unde
utentes balneis venarum laxative et paniculorum facile sanguinis fluxum vel
separationem incurrunt. et equaliter quelibet qualitas egritudine possit inducere. vel in
ductam expellendo sanare. multa in ope medicinali de effectibus medicinarum est assignatur
Ex quo et contra dictis in ope medicinali adscendum ad varias curationes per singula vel per
gratia diligens lector copiosius inveniet. Ne igitur siccis pedibus castitate inde
amur aliquid corporis breviter addentes subiungamus. dicimus ergo quod egritudinum
licet alia sit officialis. alia consimilis. alia communis. alia tamen sine actione alicuius
qualitatis adversum nature contrariantis. mediata vel immediata fieri potest.

Egritudinum alia officialis
consimilis
communis

nota

na quis aliqua egritudo consimilantia humoris principaliter videatur curari. non
tamen sine actione qualitatum intense solventis vel grandantis eos conturbant. nec conturban-
do in mente sine aliqua qualitatis excessu. morbum valet in corpore advocare. Sicut
ergo corpus sine qualitate aliqua nullum cursum suum non concedunt egritate non potest. sic sine
aliqua contra sua qualitate obviante sue qualitati concurrit sanari est impossibile. nam
esse qualitatis intensione curari non potest. sine remissione eiusdem. nec remit-
ti potest sine concurrente. natura est quod qualitatis quanta actio. quod concurrente ledentis qualitatis
notitia intensio premitur. quod preempta qualitas que adaucta fuit sive nunc revocetur
quod metas non concedentes sine subiecti in sanitate consuat. Cum igitur quelibet qualitas similem
vel dissimilem qualitatem ultra metam temperantie secundum gradus possit intendere. non una
quis morbum similem vel dissimilem potest inducere. Preterea quelibet qualitas per effectum
similis vel dissimilis qualitatis remittere. igitur unaqueque similem vel dissimilem opponendo
potest ad temperantiam revocare. et revocando egrum ad sanitatem reducere. nam sic ex calo-
re calore mota ad calidi morbi inductionem. sic et quando ex calore frigiditatis commovetur
ad frigidum morbum inducendum. Sic et aliquando ex frigiditate plures effectus caliditatis commovet (calidus)
in corpore ad morbum calidum faciendum. Hic ergo tunc apponit aliquando quod morbus calidus
dantur calida. preter tamen frigida. ex aqua calidus morbus inductus est. Et ideo cum opposi-
te constringendo poros fiat efficina. calore balnei effectum frigiditatis removentem sol-
ut contra remota effectus eius qui est frigidus morbus removeatur. Puta dato frigidi-
tate est intelligendum. et sic calido aliquando fit persimilia ex propria aut qualitate fiat. Idem de siccitate et
humiditate fiat hic. cum calida siccis et equis et sicca humidis et econtra curatur. Naturalia
natura quorum motus actione primarum qualitatum perficiat. in libro iiio de generationibus
animalium. x. physicalia perticulata habuit. diligens inquisitor reperiet. quere hec est consu-
etudinaria ignatione factus diversis qualitatibus addivisorum perficiat actionem. cum ius in-
na per caliditate et humiditate totius se corporis carne generat. per inferiorum generationem movea-
tur. de frigiditate et humiditate pinguedine. per siccitate et caliditate frigiditate carne
habet similia. virtus quantitatiua in adolescente per caliditatem et siccitatem ossa generat. et
gu per humiditatem diffundit in latum. Preterea qualitatem corpus extendit in lon-
gum ad membra. ipsa inspissat. condensat. cum sanum. et dimensiones corporis incrementum tribuit
eo eadem virtus ipsa eius per frigiditatem subiectum mutat. per humiditatem angustat. pretereaque
ipsum attenuat. alterativa virtus per caliditatem colat. levigat. depurat. et decentero
siccitate exasperat. induat. et inspissat. rotundat. vel alios caliditatis effectus induat. per siccitatem quam perficit. per
in subiecto advocat. per humiditatem quod perficit in subiecto. Preterea plures qualitates con-
positos operatur effectus. sive colores. sive sapores. seu odores. vel rubeus mo-
tores. virtus localis per caliditatem subiectum ab inferioribus movet superius. per frigiditatem
eo a superioribus inferius. per siccitatem a circumferentia ad medium. per humiditatem a medio ad
circumferentias subiectum eius diffundit. de his autem ut diximus plenissime in iiio
libro egregio. que hic narrare fugimus.

Notandum quod effectuum quidam nascitur ab una sola qualitate. alii a duabus. alii a
tribus. alii a iiii. et quia sic plures qualitates et varie operantur ad persequendum
eundem effectum. sic varie species et simplices constitutive medicine. effectum eundem
persequuntur. nam in oxi. et cassiaf. vel prima frigida. et manna humida. et scamo-
nea sicca. et calida. licet sint complexione varia. tamen ad laxationem simul operantur. et quod
alii in purgando effectum augmentet. et tamen sola scamonea laxare potest. eadem ergo ratione
quoniam ab una qualitate tamen effectus nascitur. ut rubedo ex calore. aliquando ex dua-
bus qualitatibus per proximas causas vel remotas. ut citrinus color ex siccitate. etc.

git et febris effimera que(m) i nasc(itur) aliq(ua)n(do) co(m)plexionibus qualib(et) vnq(ue) effectu(m) effectus co(n)ditur vt retento co(n)t(ra)rietate et siccitate et actuali calore. Iniciu(m) de(be)t co(m)i(n) q(ua)litatu(m) ut dico p(ro)pa(rtionalitate) litate potenciale et partuale. vn(de) co(m)ple(x)io p(ro)p(ri)alitate et h(umi)ditate actuale. et p(ro)p(ri)ata tem et h(umi)ditate potenciale. S(ecundu)m co(m)i(n)or qualitatib(us) co(m)ple(xion)is oritur. sic simul eademq(ue) t(em)p(or)e hec q(ua)litates eundem p(er)segmint effectu(m). s(ed) successiue. Ca(u)sa co(n)t(ra)rietate co(n)stringente poros retinentur fumositates. q(uod) calore dissipant. calor dissipatus co(n)sumendo siccitatem i(n)uatat. a(li)q(ua)n(do) siccu(m) morbu(m) i(n)ducit. q(uia) siccu(m) morbu(m) i me(dia)te a(cci)dit i nasc(itur). a(li)q(ua)n(do) caliditate mediate sicci(ta)te. a(ci)ditate me(dia)te caliditate et sicci(ta)te. d(e) reliquis v(er)o idem iudicium

Ut philosophorum q(ui)b(us) doc(tri)na a(ssi)g(na)tio.

Volumus igitur q(uan)to fortior. tanto mutatio magis resistit. et q(uan)to debilior ta(n)to obedit. Sed q(uan)to co(n)stitutores sunt partes. cu(m) totius fortitudo co(n)tinuitate p(ar)tium co(n)sistat. tanto fortior iudicatur. et ita mutatio inepta redditur. et q(uan)to laxiores sunt partes. q(uia) ita totu(m) i partes separat(ur). co(n)tinuitate debilitata. et ita mutatio mag(is) obedit. q(uod) in ligno apparet. q(uod) si p(er)ducitur in lineas scinditur facile. si v(er)o partes h(ab)eat tra(n)sv(er)sales ad medium et flexas. et alteru(m) i(n)tim(i)us h(ab)eant ut nodi lignor(um) plu(r)i(mum) sectioni resistit. Cali(di)tas itaq(ue) partes resoluendo. et h(umi)ditas relaxando. et siccitas coartando na(tura)le subiectum inspissant. vn(de) mutatio(n)i resistit. et sic flante borea co(n)fortatur. Actualem v(er)o caliditas. et h(umi)ditas co(n)fortat. inspissando. vt sup(er)ius e(st) co(m)planatu(m). c et siccitas et siccitas se(cun)do debilitat

Q(u)o(ni)a(m) h(ec) a(ss)ertio diffusa co(m)po(sita) in lib(ro) m(e)o d(e) co(m)motionibus.

Q(uod) sufficiat e(st) co(m)planata. id(e)o eand(em) co(m)positio(n)em su(m)mite et firmat t(ra)ssamus vt auctores assumunt. sole co(m)plexione q(ua)litates a p(r)incipalib(us) elementor(um) q(uia) in mediate elato infundunt(ur). co(n)t(ra) qui(s) co(m)plexio nasc(itur) mea(n)s. Nos v(er)o phisice ro(m)me scrutatores apte assignat. q(uod) a(li)q(u)ib(us) ele(mentorum) qualit(at)e. co(n)cepta actualiter alit(er) s(ecundu)m q(ua)l(itat)em filius q(ua)li(tate)s i mete i subiecto p(er)t oriri. na(m) sic co(n) elementor(um) cerna(n)t elatu(m) q(uod) lib(et) suu(m) debitu(m) ee. sic et cor(um) q(uan)titate debet q(u)a(n)tu(m) esse. et qualit(at)e. quale ee. et ipsor(um) po(n)derib(us) uarijs co(n)stituit aliqu(o)d esse. et sic vnaq(ue)q(ue) ele(mentorum) qualitas silem q(ua)litat(em) alit(er) s(ecundu)m p(ro)p(ri)et(atem) infunde(re) sit et dissimiles qualit(at)es plures. quar(um) i nullo alio ele(mento) reperitur. plu(r)i(mum) qualitatu(m) eor(un)dem elementor(um) opatoe in subiecto p(re)nt oriri. Na(m) liuiditas lis mille insit ele(men)to. co(n) colore ti(bi) t(er)re. aq(ue) et ignis s(ed) in massa. simil(ite)r aliud color co(n) colore aq(ue) et ignis ma satur. Id(e)o de c(e)teris q(ua)litatib(us) e(st) intelligendu(m)

Caliditas dissoluendo humores i fumu(m) aperiendo poros. attenuando sp(iritu)s ut sic(ut) co(n)sumendo mortificat. et infrigidat. frigiditas v(er)o mediocriter stringendo sp(iritu)s inclusione seruando calefacit

Frigiditas aeris cu(m)ulando ad eo ip(su)m h(umi)ctat. q(uod) inspissando i pluuias mutat. vn(de) pluuie aeris frigitate plus i nocte co(n)surgunt. i mod(er)ate ti(bi) co(n)stringens et aquas indurat i glacie. et lutu(m) co(n)mutat in latere(m).

Siccitas aerea humiditatem q(uia) fomitu(m) caloris co(n)sistit.

Sed exhauriendo infrigidat. vnde dum febricitantes acute co(n)temnatur valde i(n)frigidantur. et deinde mortificantur. et du(m) sup(er)fluam humiditatem nubis i(n)fusa calore opp(ri)mente co(n)sumit. siccitas calefacit.

Unctuosa h(umi)ditas calori fomitu(m) p(re)bendo calefacit. et aq(ue)a h(umi)ditas ip(su)m op(p)rimendo infrigidat. Unctuosa etiam h(umi)ditas ali(quando) mediante fumi suffocatio sit calore co(n)tingit. sic h(umi)ditas h(umi)ditas aq(ue)a in alterare calorem induat.

Caliditas soluendo terram in aquam

Et aquam mutando in aerem h(umi)ditatis auget effectum. et aere h(umi)ditatis co(n)sumptione siccitate i subiecto augmentat.

Caliditas du(m) partes subtiles grossioribus separat co(n)sumit subiecto diminuit. et ingrossat. frigiditas emollit subiectu(m) du(m) p(er) h(umi)ditate co(n)tenta ne effluat co(n)seruat quia subiectu(m) emollitur et quia mollificando subiectum laxat

Caliditas debilitat. vn(de) flante austro debilitam(ur). frigiditas co(n)stringendo et c(etera)

ineurtatum elongat ut in taurinibus ostendit.
Notandum quod passive qualitates due duabus famulantur activis. nam siccitas inten-
sa intenso calori associata. effectus caloris adauget. unde caliditas per siccita-
tis plus dissolvit et aperit. plus consumit et perimit. Siccitas vero frigiditati coniuncta. similiter
siccitatis augmentat effectum. unde frigiditas per siccitatem plus accumulat et ingrossat
plus inspissat et indurat. unde boreali constitutione composite plus aque congelantur in glacie
et glacies ulterius in cristallum. maxime in plaga septentrionali. Aliquando tamen siccitas calori
coniuncta. caloris effectum diminuit. cum lutum igni appositum. sic per siccitatem ingrossatur
et inspissetur. ut per calorem non solum valeat nec lavari. similiter siccitas effectum
frigiditatis obtinendo. ut sit mitiades separet. quod frigiditas nigre negat. nec densare
ut in ordeo inveterato. quod licet vetustate infrigidetur et consistetur. tamen siccitate mitiadente sit
pulverisatur. quod nulla frigiditate servatur. Humiditas similiter iuncta calori. aeree humiditas
in ductione caloris augmentat effectum. et in ductione aquose diminuit. humiditas glu-
tinosa similiter humiditate inducta. frigiditate inspissatem intendit. et liquida humiditate
advocata frigiditatis effectum emittit.
Nota quod quanto siccitatis partes suo toti adherent et vicinius. tanto totum solidius red-
ditur. et quanto solidius. tanto consumitur igitur minus passivum cum sit coniunctus. solidius red-
sit per cum cohesionem. maior raritas. maior itaque pororum vacuitas. sive non inter
de spiritu vel de aere continetur. subtilius leviatur. et per cum laxatione subtilius et magis
passivum redditur.
Omnis res humida actu vel potentia vel utroque modo ex aqua vel aere. sicut humiditate
Oleum quia res sunt partes aeree. que ex superiori aere. ut medium a medio. aliquis ab
inferiori licet in aqua sit. Siquidem a superiori inaeste. res illa caloris fomitum concipit et ab
igne in mente attendit. ut axungia. Si vero a medio aeris creatur. licet fomitum sit
caloris. non tamen sine medio attendit. ut oleum quod sine licinio ignis non suscipiat ad
fomitum esse potest que fumosa sunt et aerea soluta in fumum facile implent inanita
et ideo mediata virtuosa assumpta. stomachum et venas per dissolucionem fumis caro saciant in p[illegible]
nec potest fieri aliquis nutrimenti susceptio. in pilis illius fumositatis fiat consumpto calor exclusio.
Si vero ab inferiori aere humiditas magis innascitur. humiditas talis in fomitum frigiditati
caloris inducitur. nec facile saciat. quia aque approximans. suo grossitie ad dissolutionem
impeditur. ut sinapis taulum.
Humiditas si sicca caliditate in suo effectum prosequendo impedit. dum ipsam suffocat. frigida
huius effectum in constringendo dum partes elevat. siccitate dum ei opposito effectum obviat
molliendo subtiliando. et et caliditas aliquando per eam debilitatur. humiditate dissolvit. et non
consumit. sicque ad sui superhumidancia substantia fit corrupto. sicuti ad mediocrita-
tatem eiusdem sequitur conservacio.
Hic asseritur in congelatis. ut potest in metallis locum optinet. que grossa et glu-
tinosa conglutinatur humiditate. que quasi partes per fumus adhereat. que dum mollit corpus subtilie
et subtiliat dum igne dissolvitur. ipsaque per infrigidacionem coadunata tum sicut sub
iectum conglutinando indurat.
Cum calorius actione grossa cordis substantia moveatur. sicut cum per aliquem collisione
calor plus incitatur. Propterea cum ex calore spiritus generatur subtilius. velocius
suo motu et melius calefactus. amplius calefacit. quod cum grossa substantia suo motu
calefiat. patet quod lapides collisione igniuntur. et silice aliquid confricatione ac
cenduntur. per frigiditatem vero constringente impeditur motus. et corpus infrigidatur. unde cor
bore cum frigiditate ipsius cor constringitur. spiritus condensatur. et utriusque a suo naturali motu
impeditur. sicque corpus infrigidatur et post mortificatur.
Naturalis modus ex soliditate et corpulentia est. ut per solidatur solvatur subtilia.
Ni repatientis est solidum habilia. cuius solucio et consumptio. grossa substantia re-
manet indurata. Hinc est quod per frigiditatem agentem incorporata subtilium. co

suptione subtilius partium grossas magis coadunando induunt. cum enim in mullo est mati
quod in novitate sue generationis molle. consumptione subtilis humiditatis induratur. Cum humiditas
substantiam partium adunulatione induratam. caliditas partium suarum laxatione non modica molli
ficat et humectat.

Quia talitatis actio est dissolvere agens contra aliquam substantiam. primo eius superflua dissol
vendo consumit. quia consumptis subtilibus aptiorem fitiore sui actione et depluitur per solu
tionem in aromatica fumositate mutatur. Similiter colorans actio debilis sit. et soluta non pot
consumere putrefaciendo substantiam humorosam et infirmius solvendo fetorem odoris causat.

Quoniam ignis eius fortiore est qualitas activa et in actione sui proprietate. ideo rem
dissolutione debilitando. sic sue actioni reddet habiliorem. et prevalens in eam
finalius subtiliter suum effectum persequitur. Aqua vero quia frigiditate est debiliore actionem sub
iecti partes coadunatorum subtiliorum consequentiam partium coadunatione corroborando induratur et sue
mutationi reddit ineptum. unde videmus quod licet aqua eius tamquam marina. vel vino subta
liter perfundet et poris corrodat. tamen pavillum ignis incorporatur venies commixtione. ca
lefaciendi sunt effectum manifestum. unde talia inaliter et non sua induratur. terra vero cum sit
corrupta eius. certis nam infusis. tamquam gravie quo inde cognitionis. aggravandi plus agens
effectum nanosatur in subiecto. Aer autem licet leve sit eius. tamen aliquid eo levius. continet sui
debiliore levigandi corpore effectum persequitur

Sepe hic dictum est. quia ubi ignis quantitate. ibi et qualitate dominatur: sed non convertitur
et ubicumque aqua quantitate. necesse quantitate dominatur. et non convertitur. Nichil enim ad
est dominari eius quantitate in subiecto: in sui quantitate. quantitate sui quam eius in commixti
one corrodere. et dominari qualitate: in qualitate ab eo in naturam assumptio inficitur
in complexione suprema. Sed cum fortior sit qualitas ignis natura sua calitas. et debilior
qualitas aque. in medicis frigiditas. necesse est. ut si quantitate alio subiecto sui corrodat
quantitas. ibi et dominetur qualitas. sed non econverso. quia possibile est aque eius in aliquo eius quanta
te corrodere. et tamen calitate ignis frigiditatem aque in effectu suo superavit. ut est in vino in
quo aqua eius plus quam alibi eius comburat. tamen complexione calidum est. Item vero aqua quantitate
et in quantitate dominatur. quia si amon quo vincat. quanto magis videtur si sup
habundaret quantum. quare si qualitate dominetur. ut etiam quantitate corrodat et eius Re
liquorum vero elementorum utrumque scilicet aer et terra. potest dominari qualitate tamen. et quantitate tamen. vel
utrumque vero. Aer enim qualitate tamen ut in liquiricia dominatur. terra quantitate tamen. cum sit
humida. et terra superhumida. qualitate tamen terra. et aer quantitate tamen corredit in suo lesso
luto ab aqua dulci. quia et aere est siccum. et humide non. qualitate. et quantitate terra
corredit in quo solide est nate siccum et sicce nate

Notandum est quod color alius actione qualitatis inasatur. ut in variis subtilis na
coloratis inspicitur. Alius vero fit ex infusione colorantis subiecti. et hic autem naturali
infusione aut artificiali. naturali: ut infusione sanguinis prurbia color fit rubeus
qualitas albus. et fit decoctis. Artificiali infusione subiecti colorantis. colores variis i
ducuntur. aut in picturis et lignis compictoribus. aut in pannis contectoribus. aut in
cartulis conscriptoribus

Qualitatum alia est soluta naturaliter. alia densativa. Soluta que solvendo substantiam.
ocem mutat in subtiliorem. densativa. que inspissando substantiam. ab essentia ingros
siorem eam convertit. quia igitur secundum tinctores corressus qualitates suas tinant actores
ideo eadem qualitas diversorum inducta est colorum. unde calitas cumque tamen agit in terram
per dissolutionem ad colorem inductorum. et primo parte terre in more solvit macie. unde quam
aque sui albedine quantitumcumque expugnat terre nigredinem res magis liquescat. et in terram lim
dam transmittitur. Si igitur hanc meta transcendat. solvendo comparatione maiori parte terram magis
quam terra in medium aque colore convertit. res de liditate in pallore transducitur. Aliquis
magis aque solvendo terram in aquam. unde ca albus color terra vero obinate in subiecto perficit
aliquam solvendo aquam in aerem secundum magis et minus colores aerius vel medios conducit
et aere perficit. ut in iacinto marino. Similiter aerem cumque solvit in igne secundum

mag' et min'. vnde ut color rubeus ex igne tm̄. ut medius ex aere et igne ex oritur. vt violaceus. Sic et p'uaria dissolucionē t're i aq̄ et aeris in ignem colores medii int' rubeū et albū oriunt'. ut citrinus. ruffus. Sil'r eciā. s'm uarias metas sue accionis. uarios colores adnotat in subtus. na modic densando igne i aere fit color violaceus. Ex toto mutado ip̄m ad colores inducioni: fit color albus. Simil'r commutado aq̄ paru mirtū fit pallidꝰ. mag' liuidus: ex toto mı̄ inmasc'. et aliqn̄ tm̄ aerē ꝯmutado i aq̄. ꝯcescenteq' a ꝯigne rubeū. ꝯdicēte aq̄ albedme ruffū. ut citrinū efficit.

fit liuidꝰ. ꝯad cepte aeris i sp̄s sando i aq̄ fit liuidū. color

Cum s'citatis opacae densantis igne i aere. aereq3 magna. aq' suplucidanea subti fiat dealbato. seq'r ut maiori accone sui s'm mag' et min' t'sumitatis liuidus l' mı̄' color i subto seq'r.

Appetitꝰ s'cdi l' desideriū. ꝯposita e opato. aliud. A duabꝫ uirtutibꝫ efficta. s. a s'ensibili. et appetitu nāli. et io ꝯtingit ut quāqꝫ ꝯhibeantur aliq' in quibꝫ delectatur aīa et nō nā. cū ipam nō iuuet. si nā impediat. vt cū eg' appetit caseū. Aliqn̄ ꝯhibent' ea. i quibꝫ nā delectatur et nō aīa. ē suscipienti sūt horribilia. colore. sapore. odore. l' his con mixtis simul. et tm̄ corpora iuuat. q2 distāsiam alleuiat. ut supflua ꝯmixta euacuat. ut pōcia ꝯpetent' cesamat. ut decocco. l' ad electuariū. aliqn̄ assūpta s't utriqꝫ amica. ut saporosa. et odifera cibaria. ut utriqꝫ horribilia. ut blanda ingpetent' data. Ex aig' ut dc̄m ē. aīa nō ꝯpatitur et ē. seq'r ut cū ad horribile suscipienti. et tm̄ nō iuuatiū ꝯhibetur. aīa in irascibilitate ꝯ ipa indāta. horribiliū effectū ipius rei p'imaginacōis concepc'e. sp̄m s'matru aeone duce impellit. ad s'cm. q° s'ubleuante et pturbante res assūpta p'ius ei tatur: quā in core effectum p'sequatur. ego. qm̄qꝫ eg' magna cū delectacōne et siti sue nō appetit uina. vm̄ quia cord' assūpcōe delectatur: dilatacōe cord' sp̄m resumit. aug' p'mbia diffusione. n'a ꝯfortatur i tm̄. ut corroborata. ilico ad p'fitam ꝯsm incitetur.

delectat' aīa q2 desidero appetit nō tm̄ nā.

Nota q' mix' formaru p'sentacōne. aīa ad s'm accōne ꝯiungit'. et quiescat. si actō ꝯcogitata ꝯplebit'. Sic si aliqui volenti studē i libris ali ꝯ cor det copia habendi. ꝯpleto desiderio: aīa ilico requiescat. Sz si ea quis tenuene ꝯhis inspiciat p'hibeat. ea q' in eo ꝯtineantur cogitat. et quia ea p'hibita ob magnā utilitate estimat. salte noscē cognicōe attēptat. si ei sepius re plicat. n' investigacōe scire ea ualeat. anxiatur nō modicū. ad eq' laboris remediū. re quā rōne neq' investigare ualet. voluptatis i pulsu: intut' ꝯp'hende. dū ea s'cd' nō cognita a solicitudine cogitacōis neq'at quiescere.

Notandū q' rōnale al' aliqn̄ conat' ꝯse aliq' aliqn̄ q' aliud. Si inte ad Conap ꝯse. tm̄ cīa. i° ꝯcmado procedit. donec parata rōne ꝯ intellctu p'ipaz utpote sue voluntati satisfaciedo. ab illo motu uirtutis fantastice. seu logista te ia quiescat. tadiu eni aīa cīa aliq' imaginacōis l' ꝯcmadu moue donec suū motū cīa. i° p'ficiat. Quo ꝯpleto nec insi'nt p'cedat. suū motū ꝯtra. s'm intencōe al' attencōe t'minat. et hac rōne intim' invectiō. quia tanto diutius ꝯuoiam' p'cogitacōm. ꝯto diutius res desidāta cognosc'a se su. l' cogitacōe. s. l' intellctu asensu. ut investigacōe subtilitur. et io q2 ad res p'q' quis ad cognicōm iactatur. ulla cognicōe comp'hnditur. motū aute cuius nō insigt' ipp't qual' mag' at magis angustiatur. vm̄ p'ficiali rōne p'amaz i potencie ad h' ostendend' sibi ꝯsul'. ut nō amplius defatigetur. rem sensu cognoscat. q' al' ad modicū ꝯp'hende ulla rōne ualebat. ꝯuinl' nō res ꝯ alio cognita al' p'se nota sine ꝯp'hnsione placita

desid'ata · et tn phibita eu hri no possit · hndi desideriu amplius concitat · n° cocu
piscencie ardor sedatur · n habicde cu sitite · vtpote huore constringitur · Naz et a
bus desidant appetit · q ms alt ptinet amplius nun habudo anxiatur ·
na n sensualitati corpis mitati nibitu p calore ad appetitu ncis initium con
hibicde satisfiat · p eudem calore nibita dissolucedo depascit · et sit consumdo duc
admutu · Silr cu ius imaginaria q uitus aie e appetita · pfpm ad aliq
delitabile ymaginadu mouer · et res q concupiscitur · habe negat · ut desiderio
compleat · admouedu spm amplius incitat · q° motu mitiuso spt calefit · et
subtiliatur · ut sue motois impetu cb' suba admatur · Vnd sicalis hiuitas
penitq hauria · et sp h' consicuce cbri no modica mlti amdres sequit inte
desid'ata nolucres et ea habe negant · solicitu et sedula cogitadoe · mania
et melia · seu ethica efficiuntur · q ea intim inveteratu sr · cupiunt q negata

Sciendu e q quidam affori ita ·

Salituti annectitur · q si sunt ingentur coro altutus cospone notatet
vn contingit q rei exigence caliitas solucedo et consumdo subtilia · siccitatis ef
feca adnotat · i subito sepius mirator · ea consiccitatis na pcedentes · q conattu
e na separata coniungat · et attenta coniuncta sequestret ·

Calitas gnz spissaz humiditate dissoluit · q fluere suba ptes densate laxa
tur · altuti separant · ut e mdi in certa liqsca · et glacie · aliqn pcessiudne
nisitata ossis apte dimosatur · v' pa humitas actoe caloris adducit · q pporo
delisata conglutinado altutiu ossa iungit separata

Siccitas constrictione naturali partes spissatas coniungit · cum ve
hementi coadimatione partes copulans · eas ab aliis separan
do dissoluat ·

Manifestu e q unctuosa humitas calore fouedo · eu adsiu ipius cosumpto
rum moitat · du eadem humitate i q agit co tenuat · q calitas si debilis fuit
siccorum assumptoe effita acrior ad manifesta humitatis glutinose dissoloe m
pte corpis commouet · q dissoluta humitas decurens pmebra ipa sui diffusione
humectat ·

Quam sepe euenit ut inspissante huores sit caloris actio opetur · ut no
de huor suba plus dissoluat · q consumere ualeat · et ua equali pportione
et subtu depulat · et apud s'e pfiat · q mecdanibi manifeste erigit · q in lo
tis sitis et marmoribi sepulta sine putrefactoe incesfuit · Intdu siccitas in consum
do · et no dissolucedo calori copetit · vn qua no pt dissoluta humitte consume · sal
te inebulicois soluta corrupenda putrefacit ·

Aliqn siccitas cuscenicialos ptes abscotims equar educat ad modum · vnd
Aliqs forma volubilis indicat · Intdiu actoe siccitatis medicor · huores in
inlitas siccositate soluunt · coquq siccitatibi spt spantibi subtu lenigit · cgl'e
intensa siccitas · pro sumptoz humitatis conspissando pcosumptom spiritu aggrana
dore ad motum reddit ineptam
actone humitatis obtimentis sic subtilitas spiu obtudere · ut ingrossatus spus admotu reddatur ineptus · et q pluma
spiu obtudit · sic subtilitas
tem scatica humitas i corpore desiccatos articlos i fundendo sit lenit · ut a s'pi
tate emota · et lenitate induta caarticlosa nibra admotu apta reddantur

Aliqn calitas grossa superflua corq q'uata ·
Asolucedo consumit quoz absentia leuiga² corq · admotu habile reddit · q
sepe cosecdus modu calitas ntam corpi humitatem cohaurit · cuq assumptoe
indutatu · subitu admotu reddit ineptum ·

Aliquando frigiditate non modica intensa aqua mutatur sicut in cristallo. quod aggravantibus
frigiditatis effectum subitus motus minuitur et amputatur. quod fit dum aqua in glaciem
vertitur. Aliquando frigiditatis mediocris sive actione. ignea commutatur in aerea. unde inducte
humiditatis effectum. humores et spiritus separantur. superficiales corporis pori opilantur. quorum
opilatione humores et spiritus retenti subtiliores leviusque et mobilius redduntur.
Aliquando propter siccitatem et fumositatem in spiritum resolvuntur. et spiritus [illegible]
A depuratis subtilia. quorum subtilitate et caliditate continens minuitur levius et mobilius
efficitur. Ex spiritus et fortis actione caloris consumitur corpus quod minificabatur perimitur
Naturalis humiditas intensa aliquando operatur ad generationem virtuose humiditatis. aliquando
nature. Inde est quod sit virtuosa humiditate fovente calore et operante ad spiritum generationem
temperatum subtilium minuitur. Sic et aquose humiditatis superabundantia. replentis corporis poros
et opilantis spiritus suffocatur. calor extinguitur. vires mortificantur.
Sepe modo actionis propter siccitatem mediocrem. poros corporis superficiales constringit. quibus constrictis retentione spirituum minuitur subtilium. Interdum si rei assumpte
siccitate intensa sit constringitur cor. ut non succedente dilatatione et motu moritur. Unde opii
assumptione. amputato cordis motu subito sequitur interitus.
Caloris actio secundum maiorem vel minorem sui intensionem in corpore variatur.
A mediocri intensa et proportionata patitur temperatur. et virtutes naturales minuuntur. vita sic sit
vita conservatur. Si vero fuerit valde intensa. et poros aperit. et humores dissolvendo educit. unde
et spiritum exterminando occidit. natura soluto medio vincula solvuntur.
Manifestum est quod secundum naturam habituationis subiecti quanto plus fit consumptio tanto ex assumptis
amplius fit vel ex se restauratio. plurima igitur sit necessaria. e contrario paucioribus. sicut enim nascentia
et alia natura subiacentia consumptioni restat ut in calida regione propter caloris effectibus
debilitatis sit virtutum ex spiritu exalatione et corporis diminutione. propter multa humorum perditione et
[illegible] propter frigiditatibus effectibus. et spiritui fit retento per constrictione. Unde virtus naturalis
requiritur corroborato et modica humorum fit consumptio. tum ex frigiditate corporis conservatio sequitur
unde quia pauca consumuntur et continentur fortitudine [illegible]. perdita ex assumptis
multis reparantur in corpora maioratur. Unde in regione temperate calida. et regione frigida
dissimilia communiter accidunt. et in una frigiditatis non modica nulla tamen nascentia. et alia multi
valeant [illegible] seu generatur. Sic e contrario in calida regione calida. calore minuente. et alia
plurimis generat. et tamen sua nascentia que sepe [illegible] producit. Eodem modo regionum varia
[illegible] natura et [illegible] alios nature motus variat [illegible]. sic rerum similitudo
[illegible] aquis oriuntur. et [illegible] humida in humidis [illegible] natura [illegible] in
[illegible]. [illegible]. nascentia. [illegible]. [illegible] saxosis locis nascuntur
quorum subtilior indagatio in nostro libro maiori [illegible]
Quoniam materiata corpora suarum materiem naturam sequitur. ideo [illegible] fortis
operatione virtutis magis materiatum [illegible] producit. et [illegible] plurimum. et [illegible] et grossa
[illegible] et solidum. et [illegible] et subtili. molle et liquidum [illegible] materiatum. [illegible]
[illegible] etate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fortis et [illegible]
[illegible] natura [illegible]. [illegible] et grosso semine. et [illegible]. et hominum corpora maiora. ut
pote gigantea. et viribus fortiora fiebant. [illegible] grossitie et soliditate sue [illegible]
[illegible] erant inepta. ut pluriori tempore absque corruptione [illegible]. [illegible] elapsis
plurimis mundi etatibus propter multiplicem et successivum [illegible] et [illegible]
in esse [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] semina. et laxata. et [illegible] ma-
teriebus [illegible] liquidis et [illegible]. vel [illegible] [illegible] [illegible]. viribus [illegible]
[illegible] corpora producuntur. [illegible]. ut hodie [illegible] corpora [illegible] corporum [illegible]
[illegible] aqua. et [illegible] corruptioni habilia natura [illegible] fine [illegible]. Hinc

ex sola antiquorum adolescentia totum hodie humane spacium vite comprehendit. et quia per ordinationem
tone effectus tunc sequuntur. et tunc perfectius notatur. ad earum tam cognitionem effectus
circa homines maxime intellectum. Nam si nulla seminatio materie producte extra ori
ginali essentie facta est permutatio. nulla quantitatis diminutio. nulla virtutum naturalium
defectio. cum hodie corpus exhibeat materia generata. corporum precedencium similium corporum tempore
et grossitie. et potentia et etate. sed sicut antea tamen. ex naturali rationabiliter assignari potest
nata secundum diversitatem subiectorum in agit suos effectus tardius perficit. tanto grossiore et
solidiore ratione sua indicata. et quanto magis circa rerum naturam completur effectus. tanto mol
lior et ligidior rei compago determinatur. Cum igitur mulieres humane originis initiates
non in prolonga annorum circula ad filiorum procreationem procreatam moventur. eadem quia
non generatorum longis intermissis spatiis. ipsorum terminaret etates. pluriori tempore ad eorum
operando augmentum. longiore ad statum. et elaboraret pluribus ut ipsos astatu rei
ciens in naturalem declinans extenderet effectum. et tardius alteraret. Ex his patet quod eorum
semina spissa fuerunt. et grossa. et ideo motus generationis augmenti. et diminutionis. alte
rationis et corruptionis eorum corporum tardius circa sunt completi. Ex quo tunc brevius temporis mu
lieres cito ad generandum attenditur. et generatorum etates. nam brevioribus spaciis claudit
et calor fragillima alteratione prorumpit ipsorum semina fluida. et aqua determinantur
et ideo tunc necesse motibus homines subiaceat. facile hodie generantur. et sunt. et procedi
nationem facile in initium extenduntur. Natali ratione assignata qualiter contingit homi
fiat mutatio supponamus. dicimus ergo quod quanto plus homines laboribus et curis sub
duntur. tanto facilius mutantur. et solutione multiplici pereunt. et quanto plus va
riis cogitationibus et sollicitudinibus anxiantur. tanto facilius indefectum extenuantur.
ducuntur. et quanto magis laborem mentis et corporis vexantur in quiescendo magis in incolu
mitate servantur. Extrema quod ante diluvium tempora homines de solis mentibus considerantes
proprietatum ignorantes statum omnis scelestis vanitate colorata. dominum magis admirare
adversantes. nullatenus sentiendo tantum bruta alia paucis vel nullis cogitationi
bus citabantur. Postea suo omnino nominatim satisfacientes. tunc tamen ea quod tam ministra
bat sine arte sumentes nutrimenta sufficienter subditi laboribus corporis admodicum
vel nullatenus cogebantur. Ex his itaque et temporum naturali adiutam successione innatam
in sue salutis robore longioris temporis spatio servabantur. Nunc vero propter sui generis
cognitionem sui conditoris. status intus in homine reformato. temperato sensu suorum
componentium motus opposito fortiter sentit et invicem adversari. in quorum medio
constitutus homo. abutique repellitur. et laceratur. interius: ut ratione cumque demitta. a sensu
alitate fortiter incitatur. impulsus ad inferiora convertitur
divina operante gratia retardata. sensualiter naturam proinde tunc violencia ad superiora
sublevatur. et sic per mortalitatem inferius extenditur. nec presumendo peccatorum ultra quam
deceat superius extollatur. et consulente ratione superius elevatur. hic mortalitatis
mole oppressus. ultra debitum alteratur. Et quia continuis variis sollicitudinibus angu
stiatur. et assiduis cogitationibus fatigatur. facile extenditur indefectum. Postea quia
homines variis scientiis. et officiis applicantur. et laboribus corporis plurimis.
ut vite habent necessaria subduntur. et temporum instabilia nam multipliciter mutantur. et si
mulibus aliis alterantur. brevissimo vite spacio attinguntur. Sic ergo ab adam prothoplausto
homine per peccatum incepit instantia laboris. et malicie. cum successiva defectus
in viribus et in semine hodie completus. et sic in hominibus. sic in ceteris aliis et hic
nascentibus.

Aduocans peccatorum tamen sunt necessaria. tam efficacis. nutrimenti idoneum. exterioris coopera
tio. tam efficacis spiritualis virtutis. Exterior cooperatio: aer secundum spiritum spiritum reparans
instrumentum idoneum intelligendi est. primo. in compressione spiritus arcte altius por

suas arterias usque ad guttur impellat. et spiritus interius qui a pulmone partibus maiori
vel minori impetu ad guttur transmissus secundum magis et minus guttur alliendo. forte
vel debilem sonum reddit. simpliciter vel confusio cuius sonus auditus et audiens nullum
percipiat intellectum. ideo alia instrumenta sunt instituta que multiformiter allisa per instrumentum
spiritum simpliciter sonum formatum in voce audienti significativa. ut sic hec vox significativa per
fectum sensum percipiat in aure auditoris lingua complet instrumentum. ut pote principalissimum
instrumentum. que mota per spiritum diversas partes oris tangendo. in eisdem varias litteras informat
que littere licet indivisibiles formentur partibus tamen coniuncte syllabas pariunt et dictiones. ex quarum
aliter unione verba formentur. que verba cum pendens sonum. vel eandem vocem utpote prochelim
absente an audiente fertur. clio [illegible] sunt. et que et quod insinuat. maxime
nostrum. et ut artificiosa cordis consonet: in modo fistula. et his similia aliam instru
menta apte similem manifestat. monocordi namque corda. tota obvolutione allisa. al
lidende aere simpliciter sonum parit. sed cum diversis clavibus secundum varias suas partes ta
gitur. variorum sonum facitur. que altitudine mea simpliciter sonum transformat in cantum. iam
auditori generans intellectum. sic modo aer per fistula hominis inspiratione in plenis si
pliciter sonum parit. sed dum diversis digitis diversa fistule foramina tanguntur. diversi soni
audiuntur. et fit simplex sonus transformatus in cantum. de similibus idem intelligitur

Quum [illegible] littere inveniuntur per spiritum inspiratione emissio lingue motum famu
lante perficiuntur. nam cum aliquis ad loquendum movetur. statim lingua iuxta auctoritatem ra
tione illas partes oris cum spiritu et per spiritum allidit. in quibus littere tam loquenti natura dat
informari. litterarum vero quedam formantur per spiritum sonantem in ore apertum varia ut
vocales. a. videlicet secundum labiorum latam apertionem et medioriem. e. maiorem. i. maxi
ma. v. secundum triangularem labiorum apertionem. o. vero secundum triangularem apertionem
sed magis supinus et infirius extensam. h. formatur in gutture. lingua tradite leviter attin
gendo. et quia tota littera. litteraturam suscipiunt compositionem: oportet eas diversis motibus
consonari. nam cum lato labiorum rictu plectro lingue leviter tanguntur gingivas
superiores abintrorsibus formantur. l. tangente gingivas inferiores mole abintrorsi
tabus formatur. r. suavius quam m. l. tangente gingivas superiore abintrorsibus for
tur. s. capite tamen lingue reflexo primum infirius et capite clausorum dentium allidente
media vel quasi inter dentes formatur. z. et leviter allidente formatur. d. lingua collate
molas leviter pertractante formatur. e. z. et leviter repertractante gingivas molares
formatur. g. et leviter repertractante gingivas paulatim parte collateralem. b. paulatim
lingua pertractante. m. lata labiorum clausura. lata apertione precedente. n. in forti
mutata lingue ad gingivas collaterales male superiores formatur. f. vero spiritu inter
dentes et labio inferiori incluso. et tamen adentibus inferioribus leviter tacto. possibilis
autem litteras componuntur syllabe. que inter dictiones componunt. ex quibus orationes constituuntur. patet
possibilis quod note littera vero quod instituta vocis b eis natura instituunt. litteris. syllabis
vel dictionibus. naturali imitantur. naturali dico sine distinctione. nam littera distinctione condo
trina. sit littere syllabas. et syllabe dictiones componunt. ut et dictiones rationabili compositione
orationes significatione formantur. exemplo patet predicta. nam licet distinctione careat quedam
alia. tamen naturali potest equus in gallina. et aves. b. hinnitus. c. et sit quod licet aliud al
aliter littere vel syllabe aliquid dictionum imitatur. rationalia vero alia. quia distinctione
utitur maxime. consonantia conducta ad corporum compositionem mediam intentione
loquentibus rationabile. litteras in syllabarum compositione. et syllabas in compositione dictionum. et di
ctiones intelligibilis sermonis compositione adinguntur. unde licet apud diversas nationes
varia sunt inventa litterarum elementa. perpetuum et et vocalium. in nonnullis tamen ita sonat
elementa. nam greci alpha perfinit. et hebrei aleph. et tamen in utraque lingua a cognoscere. sed vo
cales quas simpliciter perfinimus ipsi perfinit cum compositione. et alias similiter litteras
sit nos per consonantes. preterea dum litteras ad syllabarum formationem coniungunt. eas consua

cōpone cōtinet. ut in eorum silbe nich ad q̄ in ea silbe repugnent. silbe similes eorum
quantite. solum magis dictos obdurit. item. ut eorum dictos magis sonet. patet exemplo
quod dum grecis prima litterarum copulat sed est. alpha. betha. Iudeus. aleph. bet.
solis retentis primis litteris magis simplicibus. et ceteris repudiatis. solum in ea silba ab
pede. et ab eisdem in placione sonat. correlat tone solas magis silbas. induarum quorum
pro eam litterarum sonat coniunctione. solum litterarum primis litteris magis simplicibus sic
et coniunctione retentis. eadem tone eorum silbis variis alteratio mutis. additos sen-
das non in magis dictos insinuat. quod per modum valo modo aduarias procedas dictos
inguitur. Manifesta igitur causa est corporatio. quia in omnibus gentibus una et eadem lingua
reperitur. quod tamen in plurimas linguas et varias diversatur. quod diversificatio et communio pren-
di et diversitate regionis est adiuncta. Ex modo prendi. quia vel corporia inventione
doctrinali. vel instinctu aliquo naturali. vel assuetudine imitatione ut pote coacte in quantum
se servatur dictionum informatione. semper eandem litteram vel silbam in principio eius dictionis
vel in fine sonat. ut in Saracenis apparet. magis vel corporia inventione. vel for-
te corporis calore aeris in habitatis solute humores emendis. et reducere ad linguam
ut pote ad extremum. lingua generatur. et ingrossatur. et ingrossatione constituitur. unde
cum difficile extendatur. et paxillo spiritus evaporatione diminuto moveatur
fere omnis eorum dictio in gutture. patha formatur. atha sed in principio talibus dictionis
opposito. e contra in Alemannis. propter frigiditatem regionis faciente motum attentum huo-
rum ad inferiora extendat constellationem doctrina. unde sicut in Saracenis in calida
regione correctis ingrossantur labia nares. et cetera doctrina. sic et in istis propter frigidi-
tatem ut diximus nares labia. et lingua constellantur. Unum tamen in multitudine secun-
dum natorum in eis mutatorum linguas aduatio motu itu qua lingua sui constellatione
flexibilis facile in quaslibet partes extenditur et incurvatur. in qualibet fere eorum dictio
inter dentes per x in fine formatur. e contra silba sine connectione pa. vel forte de-
bilitate lingue motu impediente. in qualibet fere eorum dictio solum p ps. formatur in prin-
cipio silbe in aliis variis linguis propter iam dictam varietatem eorum platones non condoctrina
a nobis non intelliguntur. sic ergo nec illi nostram linguam sine doctrina intellige-
valent. quod patet hodie mercatores alias linguas penitus ignorantes artificiosa
idiomatis inventione peritius deceptant. et mercatores qualibet inventionis adde-
apiendi emptores. propositam aliquam littere vel silbe. in qualibet dictionis fine vel in
principio. sic linguam nostram penitus commutat ut alterutrum loquentes. et sese intelligunt
et ab ignorantibus artificialis inventionis nullatenus intelligantur. unum quidam
sunt in dictionibus psi sonat in fine. ut naphpsi. cepsi. mupsi. alii alia dictione
seu silbam in principio. Idem litteram faciunt ad dictionibus prima vel ultima litteram
mutantes. vel litteram plura ponentes. sive aliqua super addentes. ne eorum dictiones
scripte vel ab eorum artificio scientibus legi valeant. vel componi. Ex varietate vero
regionis. linguarum sicut est diversificatio. et idem nomen in diversis linguis sic diversa sig-
nificet. sic diversa nomina in diversis nationibus. idem significat repugnant. ut ant
significat. cessi vero est sit unum nomen. diversa tamen in varias linguas insinuat. ut
apud latinos transsi pinguis dicitur. et apud grecos cessi. unum applicetur. et hoc demonstrare

Quoniam grossa sua qualitate retinet fortius ¶ ... ¶ linguarum
assumptam. in eo re subtile ut pote mutabilem. sui qualitate facile
immutat. unde lapis fortis et lapidem talium facile infundat. et calefactum sicut instiga-
datum aerem facile calefacit. Idem vero aqua in vase vel sicco vase. Postea intelligunt
dum postea res grossa sua grossitie. subtilem accumulando substantiam ingrossat. cum
lapis invesita hui condenset in lapidem. et marmora dere in spissando in aqua diffini-
tat. conveniente tamen quantitate vel qualitate fortiori rei subtilis sic quoniam in aqua transpo-
situm lutum multe aque admixtum. in terram rogatur et aqua fuerit vas. frigido calefactum.
ab

Hus affori corpo. sicut lactis patz. Instrumenta aie sunt duplicia. grossa et sub
tilia. grossa ut in cellule. subtilia. ut diversi sps aiales. horum duorum pri(n)cipa
te l inpuritate ois aie acto ut supius diximus: uiciatur et aliquorum pdicte tra
destitutione funditus. tam virtus aie talis qr eius opatio enervat. Cumulsis n. insus
instrumentis. virtus insensibilis stati privatur. et eius opatio annullatur.

Omnia corp(or)a codiversite materiatu sui ducunt originem. mo e qr si materia rerum
e homogenea actu l potestate sunt ethegenea. res aeris gnate sunt
homogenee. sunt ethegenee sbe. Earum igr rerum qdaz sunt homogenea actu tm. qdam
potentia tm. qda et ptate et actu. Sile ethegenea variantur. Ex cm contus ire
digonibus actu e homogenea. quia unius coloris et subie ptate e homogenea. qr
tinsit i homogenea. i carne s. in os. sive pinguedine. Quo sitas uo gnata in sto
actu homogenea e. qr et tota alba. s ptate ethegenea. quia tinsit in iiii hu
res na diversos. Massa sanguinea. actu e ethegenea. qr continet iiii na diversa
s ptate homogenea. quia tinsit i humitate tria. Sile ethegenea actu et ptate
ut ova. q hntes ptes actu differentes. colore s. et conplone. ut albuginem et vitel
lu et testam. et ptate ethegenea. c i pullu tinsicat codiversis constantem.

De colorum varietatibus i ope isto diximus.

Oio h' biut pmus. qr tpls eliu sedin supiora sunt. vel media. vel inferiora
ucat i opone eltati. c effectum sue locacois cuiqz corpori insat. ipm opposito
adventu. vel decent magis fuere. qr ea varietate locorum i quibusda fructibus
testa superficiete. et medulla i medulla i medio locat in aliis ad extra ipitur

Rerum alia visibilis alia invisibilis. visibilis alia confessive tm sce fac
ut lapis. alia conmolentia clarius tm.
ut aer irradiatus. vel ignis. alia utiqz. ut corpus solare. soliditate et claritate
visibile. vel attenuatus carbo. vel ensis arte pollitus. Invisibilis res. al e
co subtilite sube. tm. ut aer serenus. alia co obscuritate minima. ut res so
lida i loco tenebrosa locata. alia utiqz mo. ut aer obscurissimus.

Notandum sit res grossa rarefactione subtiliatur.
Et leviigatur. ita subtilis inspissatione ingrossatur. et gravior redditur. Ex quo
patet qr res subtilis crmt ingrossata. ut aer densatus i nubes. Res grossa vi
ru effugit subtiliata. ut spissus aer attenuatus. Simili rone contingit. qr
levia cumulata gravantur. ut aer tenuis densatus i ymbrem. et gravia tenuissime
soluta leviigatur. ut terra terra i tenuissimum pulverem sepata levi flate
vento rapit. et i aere actuali levitate levia.

Hic ut ultimus afford tm universalitati i cutit. ut p universalium cognitionem
lector ad spalium cognicione facile descendat. Na in quolibet re actio et pa
considatur. actio n. ne agentis. passio subi patientis. Sz qr nichil patitur
n aliqd agat. rei agentis actio pricipalr e indaganda s. ut q adungs actionis
passionum sunt necia. diligens lector evidenter agnoscat ut cotidie qualis passio
coagente indivia deat. negata cognoscat. n' tuito qua a d ad actione nati
sublato virtutis stati privatur actio. nec passio potit. n sublata competens restau
racio subsequatur. nate itaqz stator communis. ut potentia nate minister sit tam
coicbante naz diminuitat. sic diminuta artificio suppleat. ut virtus que
vel co superhabundanti opprimitur. l co diminuto hebetatur. ab oppressione cocepta
i instinctus no diminuta. et aliis necessariis ad actiones sue passionum constanter insur
gat. Ptea ne phicorum error i rectum imitatione amplius invalescat. de ingressu i
gressu inesse. et egressu abesse. qdam occulta more instinctus i celletum virtutem
sive volentibus proposui coplanare. Sz quia actio et passio. ita temporalit

sunt investiganda. ideo notandum quod est actio forme agentis ad inferendum materiam. pa-
ssio vero est materie patientis. que agente forma patitur dum ea informatur. que forma
dupliciter variatur. nam alia est accidentalis. alia substantialis. accidentalis alia separa-
bilis. alia transitoria. preterea separabilis que inseparabilis est haeret subiecto. nec sine subiecti cor-
ruptione abcedit subiecto ... ut amaritudo aloes. transitoria. que sine subiecti
corruptione abcedit subiecto et movetur. ut rubor rose. Similiter substantialis forma secundum
quod magis vel minus compositionem subiecti variatur. Sciendum est quod quedam est separabilis. quedam
inseparabilis. que forma subiecto astringitur. sunt quedam substantialis separabilis. que subiecto
non multum inherent. tamen non ea subiecti proprie denominatur. non enim substantia a lapiditate
sed lapis a lapiditate denominatur. Est autem quadruplex substantialis forme varietas. que
prima est ceteris et principalior. et generalis. et ideo inseparabilis est. ut substantialitas a qua
quelibet substantia denominatur. cetere non sunt secundarie. dicatur tamen prima aliis est principa-
lior. et ideo inseparabilis ut potest corporeitas. a qua quelibet substantia corporea denominatur
et per quam corporea substantia ab incorporea differre monstratur. et ideo specificativa substantiarum
indicatur. tertia specificativa corporum. ut lapiditas. a qua soli lapides denomina-
ntur. et per quam lapis ab alia qualibet rerum specie differre demonstratur. et hec separabilis
est a corporea substantia. cum lapis corrumpitur. et non in altius speciei commutatur. ut dum sal
transit in aquam. quarta vero est specificativa individuorum. ut quedam singularis forma
individui. et prima quo individuum differt ab omnibus aliis individuis. que quasi
quarto loco advenit subiecto ad specificationem individuorum. ideo mutabilis est et sepa-
bilis. nam primo subiecto advenit substantialitas. qua nulla substantia differt a substantia. secundo advenit
subiecto corporeitas. qua substantia differt a substantia tamen. non ea corporea differt a corporea
tertio subiecto advenit lapiditas. qua res corporea differt a substantia corporea. alterius speciei.
non differt a re eiusdem speciei. quarto loco advenit subiecto quedam forma idealis et
distinctiva. que dicitur collecto formarum omnium. tam substantialium quam accidentalium. longe magis dif-
ferenti a singulis suum subiectum informativum propter cum inde possit suo subiecto omnino
assimilari. ut per ea suum subiectum a quolibet alio differre esse nature. nam cum quelibet alia
forma dicitur forma similitudinis. que suum subiectum simili forma affecto assi-
milat. hec sola distinctiva non forma similitudinis dicitur. quia suum subiectum ab omni alio
dissimilat et sequestrat. Sciendum autem quod equivocationis huius nominis substantia. ignorantia
in cognitione rerum naturalium multorum obfuscat intellectum. nam dicitur substantia subsistentia
dicitur et substantia subsistentia. et dicitur substantia substans. substantia substans. aliquando ypostasis
appellatur. quia substat accidentibus. et hec modo substantia accepta nunquam desinet esse
hec autem subiecto advenit substantialis forma. que dicitur substantia. ex quibus duobus scilicet substantia
et forma constituitur substans substantia. quasi stans super hec duo constituentia scilicet materia et forma
ut potest constituunt corpus. que aliquando dicitur usia. Substantialis vero forma ypostasi ad-
veniens. aliquando usiosis vocatur. que subsistentia dicitur id est subsistens forma. cum
eiusdem fluctuantis materie statum sistat. et aliquamdiu proposse tenaciter adherendo
ne ipsa ypostasis sui lubrica labilitate subterfugiendo. continuo eadem substantiali forma
quam induit sine alio tempore intersticio commutatur. et sic quelibet usia incipiendo desinet vel
desinendo sine intervallo alia inchoaret. preterea ypostasis dicitur substantia subiecta. usio
sit substantia subiacens. et usia subiecta nominatur. quia in materia et forma ut potest
in fundamentis suppiacendo fundatur. Cum ergo materia forma spoliatur. usia cor-
rumpitur. unde ypostasis exuitur substantiam id est subsistente forma scilicet cum ipsa sub-
sistit. dum autem ypostasis eadem substantiali forma induitur. substantia que dicitur usia generatur
et ypostasis substantiam ingreditur. cum qua usiam constituit. vel sit. per corruptionem
unius substantie id est usie. ypostasis egreditur substantiam id est educitur a substantia id est usie ypone
et dum alia usia generatur. eadem ypostasis ingreditur substantiam id est vertitur in usie compositionem

/. ut lapiditas a qua non substantia sed lapis denominatur

ꝛ sit suba ypostasis nunq desinet ee. sz suba q appellatur vsia ꝛ gnatur ꝛ corrumpitur
ꝛ suba vsiosis ꝛ incipit ꝛ desinit ee. Sz si suba ypostasis q e mā desinet ee suba
ul desinet ee corpea. ca nullius essz mā sube corporis. ul transiet i no subam
et i corpea subam. Ite si desinet ee mā corpea. tunc adueniet q ad forma subalis
nulli. quare h'it ii alii subē. qr suba generanda ca ex nichilo originem trahit
oportz g° ut no peat mā. ut ei etas assignamus p forma specificate corporea. quia
singlaris formā q indiuiduū differt a quolibet alio modo assignare nomine non
nominare. transeat igitur ignis in aerē i. res unius speciei in re alterius speciei. dicimus
q ignis desinet ee. dū transit in aerē. ut tamen desinit ee suba ignita. Na q' nō
suba ignis e simpliciter nō. quia e nōm ypostasis et adueniet igneitas. ex q materia i.
ypostasi ꝛ igneitate ignis constitutus. q appellatur usia. ꝛ ideo hic non ignis. non
est oppositum. qa nō in toto desinit ee dū ypostasis igneitate spoliatur. q ypostasis
post modum aereitate induitur. ꝛ sic transit talia usiam i. subam compositam. qr transit
in aerem. ꝛ aer nom e usie. constantis ex mā ꝛ aereitate. Si g° ead aerea suba
conuertatur aereitate destituitur aer. Sz itm induatur igneitate. rursus id' ignis incipit
ee. quia ead' vsia. qr ex ead mā ꝛ ex simili forma subali. hz constitui. ex quibus prius
fuerat constituta. Ex ista rone omnis suba corpea e perpetua. Eciam q'cumque omne corpus
e continuū. nichil e vniuersalis (?) corporis partes habeat adinuicem tamen copulatas. Ex qua
rone nullum corpus simpliciter ut no porosum potest repiri. Na e quolibet corruptibile
habeat indicari. corrumpi no pt. nisi p dissolutione. et p inspissationem tamen. Et per in
spissationem. propter p dissolutionem. simul ut generari. dissoluitur aut corpus: dum in partes
subtiliores diuiditur. ꝛ laxatur. Inspissatur aūt dū sue partes vicinorum accedentes
adhesione grossiores densantur. dissolone g° partes accedentes ad distancias i pel
luntur. inspissatōe uero partes ab extimis admediū compinguntur. Si g° aliquod corpus
no essz porosum omnimoda vacuitatis absencia: ut ps pti cedet p dissolutionem. qr
ul impulse pti cedet ad locū. vn nulla sequetur pcius decencio diffusio. Sic
ut i inspissaconis ps pti cedet. ut cent vicinis aliquis coherent. vn et ut dis
solui possz. ut inspissari: esset impossibile. si no essz poroso. Cum g° corpus quodlibet
sit solidum ꝛ passibile. nichil continuū e. ꝛ porosum. in tantum ut ut alia solone pcius
possit desinere ee continuū. ut alia cohencia pcium. possit desinere ee porosum
Inde .n. quodlibet corpus e continuum vn porosum ꝛ cetera. Sz qm omne corpus constat ex partibus
infinitis. nichil possz corpus corpum ad inadeo puras ꝛ subtiles partes dissolui. qn
aliq minores no essent: ꝛ subtiliores i. eu partes in quas corpus dissoluitur. ex par
tibus statuatur. vnde in toto continue sine fine perdurat. ꝛ sine fine diuise. ad q'
diuidende in subtiliores ꝛ minores partes inueniatur. ꝛ sic p dissolutione
partes decentes tamen nequiunt separari: quando amplius subtiliores ꝛ leuiores p
partione inueniatur. q decent magis mouicatur. Sic p condensationem in qua
magis his vicinates cent no repiantur. qd ꝛ rone manifestum. Na cum quilibet
corpus habeat mediū. ꝛ extrema sunt p dissolucōem ul possit veniri ad ultimū continuū
quo ul ultimus. quia ca illud corpus caret meo cu essz sine extremo. vn tandem in
ultiora no possz diuidi. simpliciter no diuisibile. Sz ergo ut aliquod corpus possz p
condensationem suarum pcium veniere ad ultimū: mediū. quo ul ultimus. quia
ca aliquod corpus careret extremo cu essz sine meo. ita tamen simpliciter ꝛ indisso
lubile i ulteriores partes diuidi no valeret. Ex his pz quod ut pmissionem
alio modo possimus puenire ad extremas partes subtiles leues. quibus nulle
ultra leuiores ꝛ subtiliores inueniantur. ut p condensationem puenire valeamus
ad partes medias grossas ꝛ graues. quibus aliquid ultra grossiores ꝛ grauiores no

reperiantur. cum nulla dissolutione vel inspissatione corpus simpliciter valeat moveri. Sicut
quodlibet corpus habet formam singularem per quam substantialem qua differt a quolibet alio corpore. sic et quodlibet cor-
pus ex suis partibus componentibus quandam recipit modum singularitatem ipsius compositi. quomodo
differt ab aliis compositis. qui status compositi prius et sine concluditur. prius a quo composi-
tum incipit. sine nunquam desinit. Incipit namque istud compositum per dissolutionem vel inspissationem
et per eosdem modos idem compositum esse desinit. nam cum substantia ad suum certam terminatam modum
habeat compositionis ex suis partibus constituentes rarefactione vel inspissatione modum compositionis de-
terminatum excedunt. aliud compositum in substantia superstans. quae usia appellatur desinet esse
nec tamen substantia ypostasis. quae cum forma constituebat ipsum compositum. licet amplius laxe
vel inspissetur desinet esse. nam cum totum dissolubile partitur in partes. licet illius corpus
desinat esse partes. non tamen ille partes desinunt esse. nam post mortem hominis anima et corpus
constituentia ipsum esse non desierunt. licet desierunt esse ipsius hominis constituentia.
sic quaelibet res pulverisata. Similiter si inspissatione per suam suavitatem excedendo termi-
nalem compositionem compositum desinet esse. non tamen ille partes nimis aggregate desi-
nent. extrema composita substantia destruitur et in partes dissolvitur. ulterius quod sic in modus
compositionis sequatur. vel inspissatur. nec tamen desinit esse substantia. in quas dividitur vel
magis inspissatur. nam ypostasis quae laxatur vel condensatur nunquam desinet
esse. sed compositum. usia desinet esse. dum eius compositio naturalis et terminata solutione
et inspissatione destituitur. ut eadem ypostasis per aggregationem vel solutionem. aliomodo
compositionis in aliud transeat compositum. nam asinum alterata compositione cibum transeunt
in compositionem carnis. et tamen alius est cibus ipse quam caro. Manifestum est per praedicta quod
nulla substantia quae est ypostasis desinet esse. aliquando periret substantia. nam ad totum desinet
esse et quaelibet pars eius. transiret in nichilum. quod fieri esse nullatenus fiet. cum ex nichilo nichil
possit innasci. Si autem substantia corporea incipit esse. ergo vel aliqua corporea veniunt
in suam compositionem. Ex ipsa tota. sicut nulla substantia potest ita in partes dissolvi. quod non ad dis-
solvendum remaneat. ergo nulla substantia potest ex toto desinere esse. quia quod ex ea remanet
in corruptione ad generandum succedet compositionem. Sic et nulla substantia potest ita densari. quod
non ad magis densandum remaneat. Unde nec aliqua inspissatione vel solutione aliqua substantia
potest ex toto desinere esse. quin in eius corruptione remaneat ypostasis. Sic quaelibet
substantia habet infinitas partes. ergo impossibile est inspissatione vel solutione ipsam totaliter
desinere esse. Sic cum hoc compositum tamen divisione suavitatis per ... vel aggregatione desinat
esse. igitur ad eius corruptionem non sequitur

Incipit summa magistri [illegible] de [illegible]

Quia de radice sive fundamento mee summe summus tractatur, ut nostra in mentibus
auditorum possit firmius radicari et sic totius veritate certius valeat inniti,
dicendum est. Non racio quia radix rei attenditur omnium rerum id est primordialis materia. Unde per se
quamquam tractatus occiduum de qua cum magnum sit propositum theorice agere et eam spectet
facere de re consit: quid sit, qualis sit, et ad quid sit. Habet ipsa causa primordialem
materiam de Timeo. Interrogantur ergo an primordialis materia fuit. Per Tho[mam] auctoritate
probamus hoc modo. Asserit namque Timeus rerum fuisse principium opificem, materiam rerum
primitiam et formam. Constat namque rerum fuisse materiam primitiam, olim
silva a phisicis appellata. Nec tamen contrarium est fidei nostre sic. Cum enim asserat unum
et singulare rerum fuisse principium, id est opificem et omnium creatorem. Reliqua duo, id est forma
et materia, ab eo tamquam unico et summo principio nature traxere originem. Quorum alterum
id est materia non creata sed tale a summo opifice defluxit. Mihi non credes creatum
potest esse nisi deus. Alterum id est forma non solum tale immo causa deductionis consortio a summo
defluxit opifice. Tamquam non imagines ab exemplaribus et formarum rebus ante
lapsa divina. Ideo rerum optime principiasse materiam cum tamquam fundamento, id est [illegible] formam
ad tam naturalem provenirent. Porphyrius hoc modo notat: Rebus autem omnia et forma
constantibus et cetera [illegible] cum formis id est designatur prima materia rerum fundamentum
id est prima substantia ad naturalem rerum creationem fuisse necessaria omni modo probatur. Amplius
Aristoteles rerum originem investigans et causas rerum hoc ipsum confirmat aperte. Sed utique cum
rerum creationem creavit deus quandam substantiam sine forma sine loco. Hanc quidam sine tempore
silvam vel ylen appellata. Constat ergo materiam rerum fuisse principium quidem nimio
probatur argumento hoc modo. Opinatur naturale naturalis corpora prima. Eorum itaque
necesse aliqua fuit materia. Mihi non naturale fit ex nichilo. Hoc modo naturale quod principium
aliud quam ylem fuisse non dicimus. Vel si fuisse negetur quamquam materiam inconvenientes
aliquid ex nichilo factum fuisse. Habes ergo quod primordialis materia rerum fuit. Ex modo
non causa veritatis exorbitantes ea mecum quod in elementa confusa fuisse confirmant vo-
cabulo ethimologie potius quam rei naturam ut garruli non ut philosophi [illegible]
decipiuntur namque quod a phisicis [illegible] confusio sit appellata. Nescientes qua ra-
tione hoc ab eis sit sibi nomen impositum. Quod quidem manifeste patebit de singulis cor-
rum [illegible] de Timeo. Eorum ergo in se elementa non fuit yle Platone confirmante
probatur. Ait namque: Erat itaque [illegible] neque non ignem neque terram neque aquam
neque spiritum. Silvam esse sed materiam principale et corporis prima substantia. In qua non qualitas
non forma non quantitas non figura sit in prima natura. Si ergo qualitas non fuit ibi nec
utique calitas nec [illegible]. Nec ergo aer vel ignis. Item si qualitas non fuit nec ergo
siccitas nec [illegible]. Nec ergo terra vel aqua. Ergo nullum fuit ibi elementum. Ergo nec ipsa fuit
in se elementa nec ex elementis ut partibus constituta. Iste [illegible] ipse quandam silvam docet
esse in diversis sustentatam radicibus ignis aeris terre [illegible] atque ex his sine modo
corporum [illegible] et distinctione. Hic sunt ut opinor informata de [illegible]
qualitatibus silva esse [illegible]. Atque in qualitates [illegible] id est formeque consti-
tuunt et sine consortio corporum solam per semetipsam mente inveniuntur probatur aut
[illegible] et alia auctoritate. Ait namque [illegible] in libro elementorum: Cum non simplicitas id est igne
forma calitatis et quamvis [illegible] in natura yle ignis prefuit et quod ignis generationis
yle sit principium id est que omnibus submissa elementis. Que est sine qualitate omnibus
simplice [illegible] et [illegible]. Hinc et ergo quod materia qualiter yle sed ignis et
quod ignis generationis fuit principium quia in ea non fuit ignis. Similiter de reliquis.
Non ergo ipsa fuerunt vel ipsa sunt in elementa. Patet ergo sine consortio in elementorum
yle fuisse. Ergo nec in elementa fuit nec ex eis ut ex partibus constituta. Eorum [illegible]
[illegible] elementa confusa non fuerunt probatur et [illegible] elementorum substantialem [illegible]

forma · que ipsum conduxit conduxit adeo fuit in ipsa spe dissita · si igitur non ignis fuit substantia-
lem eius oportuit hic forma ut aliquibus specificaretur · habuit itaque ...am et distantiam
forma quam habet dicitur esse non quod confusa habuit forma · Cum dico de igne idem intelligo de
ceteris · non itaque fuit ibi in quatuor elementa confusa · non igitur fuit yle in elementorum confusio sed
substantialis forma in permutabilis est ita substantia eius ut nec intensionem possit recipere nec
remissionem · quod et cum quolibet corporis yle forma substantialem habuit aliter namque sub nulla
certa specie conuenirent · quolibet distantiam et circumscripta sue speciei habuit forma · Aut ut igitur
cum eandem forma habuit confusa consistit aut in yle confuse non fuit simpliciter · Cum dico
corpora erat elementa · igitur erat simpla et uniua corporis particula · erat itaque elementum corporis · cuius
quolibet erat particula · Compositum non corporis elementum intelligitur igitur cum uniuersaliter esset preter
elementa · an itaque ipsa ita quod unum quodque fuit corporis elementatum aut yle ex quibus corpus
fuit compositum · cuius quolibet fuit particula · aut hoc quod proponit simpla et uniua et cetera · non est
quoniam elementi descripto · Hiis itaque et multis aliis quinque ad primus ... ta sub-
sequentibus corporum constitutione sua quid super hoc senciat uitas in spaciis declinatur
dicatur igitur quod cum in elementa non fuerit non excellus ad constitutio cum sine qualitate fuit
et constat remne precedunt fuisse · Aut igitur proprietas aut proprietatis substantia fuit Sed proprietas
esse non potuit · cum ea corporum fuisse materia nulli sit ambiguum de qualitate namque
qualitatis · de substantia · substantia teste auctore procedit · Aliter namque superfluet principiorum for-
ma f. Constat itaque ea subiectum proprietatis fuisse · fuit itaque substantia aut igitur corporea
aut incorporea · Sed incorporea non fuit · si enim incorporea esset · ea itaque sola corporum
non sufficeret esse materia · Item si incorporea fuit parte caruit · Simplex enim fuit · Ista
igitur corporum diuersorum modo diuidi potuit · Alia namque pars ignis fuit materia · aliqua
aqua · et sic de ceteris · Item si incorporea fuit insensibilis fuit sensu namque imperceptibilis
fuit Inde igitur corporea nasci uel nata fuisse credere fidei est contrarium · Ex insensibili namque
ne credas sensibile nasci · Et si incorporea fuit corporum non potuit · quod in parte ca-
rent cum partium dissolutionem non subiaceret corporum non potuit · Inde est quod nec incorporeum
in incorporeum · nec corporum in incorporeum · nec incorporeum in corpus possibile est mutari · At
quecumque ea sunt que corpora diuersarum specierum · sunt est huius ingressus in substantia tum ipsa
sola fuit materia eius · igitur media inter est et corpore · partes itaque habuit · igitur cum substantia proprie-
tatis fuit in substantia constat eam corporeum fuisse · Cum autem obiciatur pugnabat habundan-
tis ea · sunt · solum hic modo · non dicere alterutrum pugnare quod ad corpora ibidem fuit
sed cum predicta massa secundum quolibet sui parte possit recipere in quolibet · quolibet indebatur
inter in quolibet recipere et in pugna ibi fuisse dicitur Inde dicta est chaos · non quod for-
ma uel partem non habuit sed quoniam uel quasi in partem a summo opifice creata fuit
quod non habuit perfecta et predestinata potencia sit recipiendi in aliquod quod in aliud
oppositum quod ad se non possit recipere Abfuit namque quod primum opum suorum creator co-
fusio fecit · et inde dicta est sine forma · non quod forma caruit sed quia non habuit
perfecte potente forma potest substantie in hoc recipere quod non posset quod ad se in quam recipere
innitari · Cum hodie aliter est in rebus · Sit namque forma hominis perfecta et predesti-
nata determinata secundum certas facultatis habet potencia recipiendi in homine Cum in quid recipe-
re nullo modo contingit · Cum non perfecta materia secundum diuersas sui partes mutari in diuersa
non exercere secundum opere creatoris distinguitur in creatoris Sicut ... secundum facultate recipiendi
in ea · et sic ... et cum nullum corpus in fuit sed quia potuit in illam recipere secundum quolibet sui
partem dicta est pugna in fuisse cum possit sic in alia recipere · respondemus philosophos
hic idem de reliquo dixisse · Sed non potuit in adeo opposita et contraria recipere multo
magis et in reliqua · uel dicimus eos qui de rerum principiis loquebantur de ceteris specialius po-
suisse ut dare intelligi ea inter naturalia principia extitisse principia Cum namque itaque
quod yle fuit Interrogantur quale quid fuit · sufficiet audit auris Sicut namque
antequam creationem rerum creauit deus substantiam quandam sine forma · sine qualitate
sine loco · sine tempore · silluam uel ylem appellatam · Cum totum esse suum esse moderatur

Si enim corpus fuit quod constat forma habuit. non ergo fuit sine forma. Ad minus habuit co-
lore et corporeitate. Et si corpus fuit triplicata subiacuit dimensioni non itaque sine quantitate
fuit. Amplius si corpus fuit in loco fuit. omne enim corpus locale est. Item si fuit in tempore fuit
non igitur sine tempore et loco fuit. Solutio. dicta est sine forma non quod forma caruit. sed quasi
forma perfecta et determinata potentia et facultate non habuit subiecta(?) transeundi in
aliquid sed se tota vel aqua sumpta quod in quantum transire non possit. Sicut aqua sine colore
dicta est non quod colore careat sed quia suus color talis sed qualibet sui parte est quod qualibet
potest rapere. Eodem modo dicta est longa sine sapore dicta est sine quantitate non quod quantitate caruit
sed quia sine quantitatis consueta corporis quantitate excedit(?) quod dicitur sine quantitate comparationis
quantitatis nobis corporum determinus est. Sic dicitur est absque longus sine mensura. non quod sine
longitudinis meta non constat sed consuete longitudinis meta non excedit. Dicitur etiam
sine loco non quod locus tunc non fuit. sed quia extra se vel sui parte locus non erat. quod contineret
ipsam. cum nichil esset tunc preter deum et ipsam. et locum omnem locum ipsa replebat nec
valet argumentum est corpus ergo continetur a loco. plus quam est fluvius ergo est in acie(?). Est piscis ergo
in aqua. quod enim dicta est tota in loco quod ad naturam dictum est non quod accidentium dicta fuit
sine tempore non quod tempus tunc non fuit. sed huiusmodi tempora distincta scilicet estas hyems et cetera tunc
non erant ut scilicet possit dici erat ver quia erat et sidere(?). huiusmodi namque temporum distinc-
tio per rerum distinctionem incepit. Et quia tempus tunc non erat. Tempus non cum rerum
mutatione incepit. extra(?) aut incepit ipsa in rebus mutata et tempus incepit. et
ideo dicta est sine tempore. Silva vero dicta est ubi plurium artificialium in se materia silva
continet naturam scilicet domorum et huiusmodi. non tamen aliquorum determinate. Innovo(?) quod in hoc
tamen in illud dividitur(?). hec est ex opere artificis secundum dicta est et silva. eo quod omnium creaturarum
fuit materia indeterminate. Ita quod sed in aliquid est determinata hec est ex opere distinguentis
dicta est yle ab ylon in vacuo ylum(?) non est quod in cavo vel in vacuo plurimi inveniuntur hec

Yle —

ergo dicta est yle eo quod vacua fuit a perfecta potentie facultate sic transeundi in hec quod qualiter
non posset mutari ut diximus. Si non sic in aliquid denominatum possit transire quod non composi-
tum tamen rerum distinctio prima non ex opere precedet sed nunc. Inde quod hodie sit contra
de puerime(?). dicta est inter aliquid et nullam substantiam in inter ea quibus erat non fuit substantia et
non fuit sed forma perfecta denominata in ad transeundi quod in oppositum comparatione ad modum determinato(?)
substantias non fuit aliqua in aliquibus hinc perfecta ut diximus sed forma potente facul-
tate non fuit ulla substantia. quod tamen substantia Rumin(?) non est involuta negata ... nec
nullum datur namque intelligi quod nec talis quale diximus ita fuit nec aliter. Sic propter
involenta negationem. licet populus vel unde fuit nec tamen ille est. Nec quod ego et tu non
una res cumque inter hominem et ideo dicta est inter aliquid et nullam substantiam. Et dicta est inter
aquam et nullam quod tu vel esse tunc determinatis aquo esse aliud nichil non erat tunc
preter deum et ipsam non fuit aliqua aliquid non est quod ab alio est quod aliquid namque comparatur
ab alio et quod non fuit nulla quod fuit substantia fuit quedam substantia. Hoc ergo quelibet fuerit
interroganti ad quid fuit. dicimus satis hoc de determinatione ubi ostendimus hanc causam fuis-
se primordiale materiam quod corporum creatorum. fuit ergo ab hoc a summo creata ut omnia
ab ipsa tamquam animali proveniret principio. Sciemus ergo per causas quibus de prima materia
proposuimus quoniam eius per causas. de hac igitur primo loco ab ipso opifice creata sunt superiora
corpora. Cum igitur tunc nichil esset preter deum et ipsam et ex se tamquam rudis in corpora pro-
duci non posset ipsa artifex ut superiora corpora quod sed forma fierent rotunda. et ex eo
volubilia quaque(?) et mobilia motu tamen circulari se moventia. constituta tamquam
artificis res quorum opera rerum fieret distinctio. et contractio rotunda quidem forma
ceteris laudabilior est. res non rotunda non habet angulos in quibus superfluitas possit
contineri perstituta(?) lesione vel egritudine. ideo quod impassibilis. Inde est dictum quod quod
sit rotundum est et impassibile. Superiora igitur corpora ut essent impassibilia et inde fi-
erent incorruptibilia rotunda preparavit forma. et ex eo fierent volubilia. res

n rotunda non h(abe)t angulos quib(us) h(er)eat i(n) motu (et) retardet(ur). no(n) diffusione longi-
tudinis (et) latitudinis. quat(enus) i(n) se q(uan)titas s(e)c(undu)m locu(m) magna(m) faciat occupatione(m). (et)
in statu mansionis h(abe)re no(n) p(otes)t. q(ua)re oportuit ut sit volubilis. Unde Boecius: rotun-
dus est (et) volubilis. (et) in mobilis. Si (enim) n(on) voluit i(n) mo(tu). motu aut(em) [illegible] sunt se
moventia exforme habilitate. Sunt nam(que) rotunda constituta q(ua)si sunt tanqua(m)
artifices. Videmus e(ni)m ex ascensu solis ad nos mittenti rigore caloris a(n)the-
tis (et) plantis (et) arborib(us) collato eas p(ri)us q(ua)si mortificatas reviviscere (et) nunc
sit [illegible] co anno climate q(ua)si longi(us) separato p(ri)us vivificatas in instanti subito
mortificari. Unde (et) q(uod) i(n) autu(m)pno i(n) o(mn)ia plures arborum (et) plantarum q(ua)si aere
facte mortificant(ur) [illegible] p(ri)ncipio vivificari. q(uo)d (et) in multis aliis possemus approba-
re exemplis. Verbis t(ame)n brevitatis supersedemus. Transitur ad alia mag(is) utilia (et)
necessaria. Queritur aut(em) utru(m) constent ex elementis. (et) v(idetur) q(uod) no(n). q(uia) si ex eis no(n) constent tunc
probamus (et) [illegible] hoc mo(do). Si constent ex elementis ergo sunt corruptibilia p(ri)ncipaliter
cu(m) (et) ipsa elementa tamq(uam) alterari invice(m) quantitabilia corruptibilia existu(n)t (et) destructioni
dedita. que e(ni)m elementa s(e)c(un)d(u)m eas sunt partes principat cu(m) [illegible] etc. (et) ipsas corrumpunt.
Si ergo ex corruptibilib(us) componu(n)tur. (et) corruptibiliter principat. At impossibile est corpo-
ri teste Boecio in 2o [illegible] preceptum. Aut nam(que) sole [illegible] hodie [illegible]
no(n) [illegible] falsu(m). Sit (enim) se h(abe)t d(iv)ino(rum) [illegible]. q(uia) [illegible] nulla sit [illegible]
generatio adepta [illegible] q(uod) in generatione sunt no(n) ita se h(abe)nt (enim) in eo ipso q(uod) gignunt(ur)
(et) corrumpu(n)t(ur) cognat(us) at(que) opposita. superiora ergo [illegible] q(uod) no(n) ita se h(abe)nt corruptibilia
non sunt. non it(aque) elementa corp(orum) partes sunt. nec ex elementis composita sunt. [illegible] elemento(rum)
corpori (et) in aliud transire p(otes)t [illegible] (et) aliud toti corpori aliq(ua) partib(us) dissolu-
tis (et) corruptis. ipsum [illegible] (et) destrui. Aliter (enim) no(n) esset elementor(um) [illegible] generatio. pa-
tet it(aque) superiora elementis no(n) constare. Item probatur alie(n)o [illegible] Constantinum. Aut nam(que)
phi(losophi) iiij. [illegible] ee elementa. ne(que) in h(is) solas qualitates intelligu(n)t. s(ed) (et) substantia(m) corp(orum).
Calidu(m) nam(que) actualiter [illegible] igne(m) ee dicu(n)t. frigidu(m) [illegible] aq(ua)m (et) sic de ceteris. [illegible]
[illegible] alia qualitate [illegible] mutuatur. Ignis (enim) [illegible] motu assiduu(m)
lunaris circuli sibi vicinu(m) nact(us) est sic [illegible] aer [illegible] ignis vicinitate(m) adeptus est calo-
rem. Id(em) (et) [illegible] intellige. ergo aut ignis sunt. q(ui) no(n) sunt [illegible]. aut ignis est
[illegible] Aliter (enim) [illegible] [illegible] no(n) [illegible]. si ignis [illegible] est. no(n) ergo
ipsa [illegible] corpora constat ex iiij elementis. (et) q(uod) (enim) est [illegible]. Si [illegible] sunt ig(itur)
(et) no(n) sunt [illegible] elementorum. concluditur. ergo sunt ignis (et) aqua (et) sic [illegible] elementa
[illegible] voluit [illegible] de h(oc) igne q(uod) [illegible] igne elementu(m) appellant
[illegible] obtinemus [illegible] Si ignis lunari circulo no(n) sit [illegible] (et) i(n)
[illegible] de h(oc) igne [illegible] no(n) p(otes)t. [illegible] agit de calo [illegible]. H(ec) aut(em) ele-
menta no(n) [illegible] talia. cu(m) illa s(un)t i(n) summo s(e)c(un)d(u)m suas qualitates. Item h(ab)et aer po-
[illegible] ab igne partes sui. [illegible] s(e)c(un)d(u)m eas sit. q(uod) ab ignis vicinitate. q(ua)re constat de h(oc)
igne no(n) [illegible]. patens est ergo superiora corpora ex elementis constare no(n). Item [illegible]
sunt s(e)c(un)d(u)m eas caliditate principalia. (et) in motu continuo posita. ergo necesse est aliq(uo)d calo-
re attendi actualiter. ex eo ergo ipso [illegible] illi dissoluto [illegible]. (et) sit [illegible] mundi [illegible]
non destituit [illegible] ee dissoluta. Aut aliquo oporteat ea restaurari. ergo aut celesti
corpore. aut aliquo inferiori. Si de celestib(us) debent restaurari [illegible] tanta [illegible]
corpo(rum) [illegible] mutata. aut alia oportet celestia [illegible]. ab inferiorib(us) restaura-
ri no(n) p(otes)t. Iam (enim) oportet [illegible] corruptibilia i(n) incorruptibilia. cu(m) fiunt partes corp(orum)
(et) necesse est i(n) incorporatione corp(orum) [illegible] aliq(ua)s digestionum (et) superfluitatum generatione(m). Cu(m) ex
o(mn)i digestione superfluitas [illegible] maxime [illegible]. nec (enim) mortalis fiat i(m)-
mortalis. nec caducu(m) [illegible]. nec corruptibilis i(n)corruptibilis [illegible] d(iv)ino [illegible]
tu(m) in extremo examine fiet h(omin)es i(m)mortales (et) i(n)corruptibiles. nec aliq(ui)d [illegible] superio-
ribus continetur superfluitas. cu(m) corpora sint [illegible] (et) insensibilia. no(n) ergo constant
ex elementis. Item aut(em) [illegible] superiora [illegible] essentia. [illegible] no(n) [illegible]
[illegible]. q(ua)re aut(em) [illegible] dicit [illegible] superioru(m) [illegible] ee q(ui)ntu(m) [illegible] quatuor elemento(rum) non
igitur no(n) [illegible] valuit [illegible] iiij elementa constituta. Non (enim) stat [illegible] de q(ui)nta essentia

sz de iiii^or elementis. non ergo corpora superiora constant ex elementis. Ite secundo dicto[?] auctor rediciat
corpora ex elementis iiii^or composita semper dicunt. Celi loco posito sublimari. quod nunquam fa
ceret si vellet superiora ex elementis constare. Et alicubi reperi elementum tamen sublimari
celis quod substantia quod nusquam reperietur. His ergo rationibus probamus superiora corpora non con
stare ex elementis. Itemque natura exastronomia diffiniendo elementum. Elementum est principium
generationis. corruptionis. augmentationis. diminutionis. caducorum movente planeta. Su
periora autem corpora non corrumpuntur. quia nec dissolvuntur teste boetio super. nec augmentantur vel
minuuntur. quia veniencia ad complementum augmentationis incipient decrescere et sic
perirent. nec sunt caduca. quia destructioni non sunt dedita. non itaque sunt eorum principium.
non itaque constant ex elementis. Sufficiat ergo hec circa id. in fide tot rationibus et argumentis
philosophie esse probatum superiora corpora non ex elementis constare. Verum autem invenimus quedam cor
pora calida et alia frigida et sic de ceteris. Cum itaque cadentia talia non disponere qualitates ut qualitatum
sz effective. Sicut sana non de talibus quod sanitas subiectum existat. Sola namque elementa
his qualitatibus subiciuntur. sz quia faciunt sic superiora corpora calida etc. quia in stationibus eles
qualitates peccant et faciunt. Si autem quantitas anob. vii et quis respondet. Cum hec sunt
de primis corporibus caloris non sufficiamus tam reddere. non enim virtute constat animata
sz exigentia operantis. Sit ergo hec nobis sufficiens ... hoc finisse opifice. quod quod
obicitur ad tantum advenire in sanam ut in fonte caloris. negent esse calorem
in sole. Respondemus in sole calorem non afficiendo sz efficiendo. Omnis namque effectus in sua
causa. Sunt igitur dicte omnes summus in lubus. adde non efficiatur sz calem. Sit ergo calor in sole
non ut in fundatus. sz ut in efficiente. quod dicit ex creatorum et spera. phisica est quedam
corpus quod in medio celi voluit ex iiii elementis compositum quod voluit intelligi firmamentum
Respondemus hec eos litteram adulterantes quadmodum et in multis. non enim simpliciter est ex iiii
elementis compositum. sz additur ut fiat. ferunt autem ipsi et alii rationibus ignari. Verum videtur
et aque que super celos sunt etc. quas dicit positas ad temperamentum motus firmamenti. dicimus
aquam vel elementum non intellexisse. sz lucida quedam corpora. quedam aque similitudine
motum firmamenti retardancia. ne sui velocitate omnia secum trahens confunderet sic
invenimus in pantegni quod aqua in celo est egritudo. non ibi elementum intellexit. Ideo namque
dam substantia esset qualitas neque quod esset elementum illud egritudinis tamen sz quedam lucida
substantia aque gerens similitudinem. quod autem opponunt superiora corpora partes habent. ergo per
eas dissolvi possunt vel dividi. ergo possunt corrumpi. ergo sunt corruptibilia Respondemus
hoc modo. dicimus corruptibilia habere duas significationes corruptibiles namque dicitur quod in partes
est sensibile. de qua corruptione philosophi non agunt sz eorum instites. fabri carpentarii et
communiter est et alia corruptio in destructio rei in re per actiones naturalium qualitatum vel
qualitatis etc. Sicut videmus quod aer per calorem actionem decrescens et inflammatus mutatur
in ignem. igitur per extinctionem caloris et infrigidationem mutatur in aerem vel aquam quod
talis et phisicalis et ea non habent nisi elementa vel ex eis orta. Superiora igitur corpora
cum ex eis non constant tali carent corruptione et incorruptibilitate. Verum dicit platonis
hoc modo autem natura deorum. quorum opifex idem patrum. ego opera que mea vobis
non quod dissolubilia me autem nolente indissolubilia. quia voluntas mea maior
nexus est ad eternitatem. Hinc voluit quedam assumere ea esse nam in dispone
in mixtione elementorum qualitatum potentiam esse solubilia quod stare non potest. Si enim ex eis
elementa essent itaque dispone erunt corruptibilia. nullum igitur eorum esset solum. qua
dicunt ea corruptibilia natura. non dispone et cum et ipsa iiii qualitatum proprietatis subiecta
sit dispositio natura. ergo ibi non iiii qualitatum proprietas. sz parum quatuor intelligatur
sicut videmus quedam et sic sunt talia naturale sunt tamen per compositionem indissolubilia Ca
loris namque est dissolvere. quia partes habent sibi invicem compactas et solidas. Dicit naturaliter

no leniū dissolubilia · sit aliter ubi igo nalis ꝯsolidata aduiūte ꝑtu ꝯmutone Nota
dcmutat · dicatur ꝗo supiora dissolubilia · i · exꝑtu ꝯmatōe · i · eis diuisiblia
ut ualid' nata q° ꝑticipant inuisibilia ꝗ uēꝫ corpori sicoppon̄ ꝗ in euange
d' celi ꝫ tra inuisibil' · ꝗo suꝑiora corrupentur · ꝗ̄ī inuisibus alterationis no corrupcōis
intelligitur · un exponit sic · i · alterabitur · uel noīe celi aere intellige · un dicit
dues celi comedet illd' · i · aeris · absit n · ꝗ in celo sit aues · sic ꝫ sic noīe expo
nit tre inferiora intelligeret · un tale ꝫ ac si dicet celu ꝫ tra · i · ꝫ que i aere ꝫ q̄
i tra sunt inuisibil' ꝫ corrupent · cera n · infine recaluntur · Amplius · supiora
terra uident ꝗo sunt inuisibilia ꝗo ꝯstat excelus · falsificatur · vinu ꝫ oleu sunt terra
humorosa ꝗo ꝯstant exhumoribus · Et d' aut induunt illaꝫ ꝑl'omia auctoritem
nich inuisibile sine igne · uel palpabile sine tra · decimus possibilitate ista dico
attributa no rei ꝑacti ꝫ agnit · un tale ꝫ ac si dicet uel ꝑt audiente uidi sine
igne · i · claro · eius · n · sc claritas ab igne · uel eciā ꝑt uidi sine aere claro meo
un manus mauis oclo apposita eo apto uidi no ꝑt · no n · intiatet aer medius
Eod' mo solunt nich palpabile sine tra · possibilitas · n · no rei tacte ꝫ tangu
ti attribuit · un tale ꝫ ac si dicet nich palpand' ꝑt palpans palpari sine tra
i · solido · Et d' aut soliditate ꝑt palpans ea atra · q' actu sine tra i · solido sine neg̃
ꝫ h' de suꝑioribus dicta sufficiat · Restat exordine de h' primi opificis ope ꝑ su
ꝑiorum actione effecto tractare · dicimus ꝗo ꝗ supiora cu i motu fuerint posita
ꝯtinuo reliquis ꝑtem primordialis ꝑncipii ꝯtinuitate sui motus sub prima su
ꝑficie · calore efficacia effecerunt ea in ultu calam ꝫ de multo calore nata
ꝫ siccitate · leuitate · acuitate · subtilitate · ꝫ effectu ꝫ ignis · Et d' notat constan
i pantegni d' de ignis ex motu lunaris tali ꝑ uicini nactu ꝫ siccitatem · n · ꝗ tu
negat sicitates ex calore nata · Et d' n · ea lima ꝑcessit mediate calore siccitatem
notauit qualitates ꝗ descend' a principali de qua inius indebatur ut dicet i
telligi ꝫ de prima · Reliqua ꝗ inferior superficies calore tm̄ rope no potuit
tu ab eis ess' remotior loꝗ n° siccitatem uel huiusmoi · recepit ꝗo humiditate · ꝫ inde la
ꝑitate cenae ꝫ de ignis uicinitate ꝫ ꝗ talibus suꝑiorum appropinquatione caloris leuita
te mobilitate exod' · ꝫ effectum ꝫ quam talium · humidi · leue · ꝯmobile ex calore ꝫ
subtilitate ꝫ illd' ꝫ aer humiditate alimenta recipiens · Est n° sica ꝫ hu · ut supra
determinat ꝫ sicaut querit ꝗre ꝑ ꝑti exeq sicius ꝫ ignis humiditate no ꝯgesserunt
ꝗ uicinitas motus reliquorum ipediunt planetarum · Et d' si ꝗritur ꝗre siccitati sic
ꝑtes no ꝯgessit · dicimus ꝗ humitas cu caloris sit fomentu no adeo calori ꝫ ꝯt
ria · Ymmo n° ꝗia superediere ignis ignis calore ꝑ uicini excitate no pot
calore ꝯsre ꝯtulit ꝗo humiditati · Ignis · n · siccitas ipedire no potuit · ne humidita
te ꝯcedet · potenciore nacꝫ ignis i caliditate · ut pote d' sua principali qualitate
existat · tra ꝗ superficies radiis lune effecta recepit siccitate · ꝫ ab aeris uicinitate
ꝫ ipa recepit humiditate · ꝫ abutroꝗ fluxibilitate · ꝫ lo mobilitate ꝫ grauitate · ꝫ effectum
ꝫ quoda sicum ꝫ hu · inobile graue · ꝫ illd' ꝫ aqua · Aeris aut caliditas cu no sit
sua qualitas principalis ipedire no potuit · ne siccitate accomodaret · ultima iso
rialis principii satius siccitate afficit ꝫ sicitate · ꝫ exeo conficit grauitate · soliditate
ꝯsistere ꝫ mobilitatem · obtusitate · ꝫ effectum ꝫ sicu sicum · graue i mobile · solidu
obtusu ꝫ illd' ꝫ tra · Et d' si ꝗritur ꝗre reliquas ꝑtes no afficit · Rn̄ ꝗ cu motus
uicinitate · cu lune ꝑximitate sui no potuit effectum ꝯsequi · Et si queratur ꝗre
aqua humiditate sui uicinitate ei no attribuit · Respondemus planete ipedisse ef
fectum · ꝫ ꝗ satius sit huiusmoi ꝑprietate efficere patet exeo ꝗ satius sigilatoe ferri
metallorum ferru ꝫ siliu ꝯc itaꝗ iam ꝯnata sunt elementa · de quibus ꝗritur ꝑ°isto
tean sint · Ex diuersa sentencia ꝫ no esse ꝯ quos ton̈e tone obicimus ꝫ ducto te

Hc mo ait Constan in pantegni Constat itaq elta i sensu & ... ipa esse simpla. Sut itaq elta sensibus subta. go st ... n no sut & sensu corpeo gapi nequiunt. Ite in eod. eltm z simplr & minima &c. go z q n z nc simplr nc pticla z st habes ab ... Va spes eltoz no n in solis tins cpitur ... itaq coz ali sut loca. go coz st ipa itaq ibi st. go sut. Ite spes eltoru va i alio cpitur go i ipa z ~~cu ipossibile sit forma alioz subti mutari~~. ... no z repnt no pt. ... va forma eltoz i aliquo z go ipa sut cu ipossibile sit forma aliq subetu mutari. Amplius vij sut nalia Septenarius itaq nus in eis z go illa st. In eis eni q no sut nc nus nc ... z elta go st. Et si elta no st nlla. vij sut q sunt nalia. go nil z i ultio calos. sit ... cu ipa sola elia i summo assignetur. Amplius si elta no st nlla z coz gmixtio q nio n q no sut possut gmisca. nulla go erit gmixtio. ... ig tn sunt q nalia sut qz maxime ... Sic itaq pbam ee elta. Et si n elta n coz gmixtios. nich coz gmixtioe efficatr. Erubescat go tot ... & ... q negat elta existe. Interoganti qd sit eltu. dicimus eltm z corp sublimati ... duabz existes glitatibz. ... ibi. tanq gen. Absit go q elta sint i corpea. sublimati ... &c addiffinca ... iiij ... talibz glitatibz ca. ... consistes altu &c i indiges adsu ee duabz ... qualitatibz sepati potentibz. i ca. & sic. licet alta i ca. pncipalis alta i sic idigeat ... pncipalr. ... z in ... intelligend ... eltis. ... difficilia ... eltm. Eltm z pncipiu gnatois. corruptois. augmitatois. dimitois. caducoz mouete planeta. dc go eltm z pncipiu. & qz deus z pmu. nc tn z eltm. io addit gnatois. & qz pat z pncipiu gnatois. io addit corruptois. & qz corpis dissolucio ul ... sepato corruptois z pncipiu. io addit augmitatois. & qz possit augmitatois ... & io addit dimitois & ne qs hiis gmutatoibz oia ... ee sub ... io supposuit caducoz i potentiu de uno ... gnc cadentiu i aliud qz supiora cu sint gstituta tamq artifices adhmoi infioz corpu gmuta ... faciedas & coz caducoz iueniut ee pncipiu. Po ultimo loco poni mouete planeta i supiori ... gnatu. ... qua gnatois ... & ... elta sut pncipia ipa supiora sut ca ... naq motu ut supius ... z inferiora hec & corrupunt & gnantur. d planetis aut specialr posuit. qz potissim ipa ad ... mutatoem opant. Elta ig gnatois st pncipia. cu ... glitates que ... ad alias gpone agnca & paciecia i nam gmutan gtinua. Sut go elta gnatois pncipia. & eadm corruptois existut pmordiu licet n ... gta n ... corppta & subquada gcordia gsonates. ... inde gnant i sub ... glitates. exquus effia. gplexio ... unaq conat desere sua gpoitz. & ea dissoluta subetu pimt. Sut ig elta corruptois pncia. Sut ig elta augmitacois ... exeis naq planete & simlia gnant q ... & ... cu sut & ... Sut itaq elta augmitacois pnam. sut & dimitois pncipiu. Abcedn calor gnat in cor q cu ptes gsumat & dissoluat corpus & togat ext corpus exprimre dimitiones generat i corpe. Caducoz & no alioz sut pncipiu cu & ipa elta altutru i se gutibilia ... altutru ... Ignis naq co mutat i aerem & sic de ce. Seq mouete planeta gnatu. ... ubi sup ... actione ... elta gnata. ... qz ... elta ... sut ca. ipa supiora cor & agunt. & opantur. describe & alr eltm Eltm z pncipiu ... pncipiu po tanq gen. & qz supiora cora pncipiu sut nc sut eltm ul elta. io additur ... i vnus nc. ... qua ... elti ps ... z cu suo toto ne ... ps ignis eidem z cu suo toto nate. qz ca & sit i summo & sic dce. ... Eltm z simpla & minima gposita corpis pticla. Eltm z pticla & qz pticla supioz cor

corpus est particula n(on) est elem(en)tum. Additur simpla et q(uia) aliq(ui)d mixtor(um) (con)simile est simpla
aliq(uod) v(ero) n(on) particula. Ideo addit et minima. eius est (com)posita corporis i(d est) elemen(ti). Notandu(m) q(uod) elem(en)tum
est particula i(d est) ma(teri)a ne immaginem. partes nam(que) ma(teri)a sunt (com)posito(n)is totius. materia(m) aut(em)
intellige n(on) p(er)manente(m) s(ed) transitoria. transeunt nam(que) ut diximus in substanti(am) generandi
eiusdem. Est aut(em) elem(en)tum ma(teri)a simpla i(d est) cuius partes no(n) differunt a suo toto s(ecundu)m natura(m)
est n(on) (con)similis elem(en)tum ut diximus homogeneum. Cu(m) itaq(ue) elem(en)tum ma(teri)a minima no(n)
q(uan)titate s(ed) p(ri)ma i(d est) ultima. ultima q(ui)de(m) intelligo s(cilicet) p(ri)mordiale a q(u)o corpa i(n)-
cohant et i(n) qua corpa simili(te)r t(er)minant(ur) vel minuant(ur). Q(ui)libet n(on) res duas h(abe)t
ultimitates i(d est) extremitates. p(ri)ncipiu(m) et fine(m). Q(uo)d aut(em) sit ultima materia elem(en)tum
ut diximus p(ro)batur h(oc) mo(do). Ab el(emen)tis c(re)at(ur)a incipiunt s(ecundu)m p(ri)mordiale et i(n) ea fi-
nali(te)r t(er)minant(ur). Ultima nam(que) elemento(rum) i(n) resolutio fit i(n) el(emen)ta. Q(uo)d q(ui)d(em) ergo est ma(teri)a tra(n)si-
toria simpla i(d est) vnius (con)positionis nat(ur)e cu(m) suis p(ar)tibus et i(n) g(e)n(er)atio(n)e p(rim)a et resolutio(n)e
ultima el(emen)tum corporis est elem(en)tum et c(etera). Exponimus aut(em) et al(ite)r. Elem(en)tum est simpla et mi(ni)ma
et c(etera). dicimus q(uod) corpu(m) alia sunt simplicia. alia (com)posita. Simplicia ergo corpa s(un)t
ma(teri)a ad (com)positio(n)e(m) mu(n)di. (com)positu(m) corpus est mundus. est ig(itur) elem(en)tum particula p(ro)p(ri)e accepta
no(n) p(ri)ma eius est (com)positio corporis i(d est) mundi simpla ut sup(ra). seq(uitur) et p(ri)ncipia i(d est) cuius p(ar)s p(ri)ncipalis
n(on) ulla est minor. Cu(m) n(on) q(ua)tuor elem(en)ta partes sunt p(ri)ncipales mundi. et h(abe)t medie-
tas i(n) illa minor est el(emen)to. Q(uonia)m ergo q(uo)d sit elem(en)tum interrogatum ergo q(ua)le q(uod) sit. Hec corp(us)
p(ri)mu(m) int(er) naturalia ab yle g(e)n(er)atu(m). et elem(en)tum est corpus p(ri)mordiale na(tur)a affect(um) i(d est) aliq(ua)
vel aliquibus naturalium qualitatu(m) s(cilicet) calidit(at)e frigi(di)tate et c(etera). Si aut(em) q(ua)re adeo sunt. dica(mus)
vel ostendi q(uod) ea naturas transitoria i(n) generatio(n)e (com)positionu(m) et eue(n)iendo est
solutu(m) esse et ostendi ea natura transitoria ...
ergo. et tu(m) i(n) corporis (con)stitutio(n)e tra(n)seat n(on) ne. Q(uo)d aut(em) tra(n)seat et ratio(n)e et auctorita-
te p(ro)bans h(oc) mo(do) et ut ostendi i(n) p(ar)ticulare. Elem(en)tum est simpla et minima (com)po(siti)o(n)is corporis
particula i(n) corpus particula est corporis ergo est i(n) corpore. Q(uo)d n(on) totus p(ar)s integ(ra) s(ed) est i(n) corpore
g(ene)r(aliter) i(gitur) elem(en)tum est i(n) corpore ergo no(n) est ma(teri)a transitoria. H(oc) aut(em) solu(imu)s h(oc) mo(do). no(n) dicit(ur)
elem(en)tum particula q(uod) el(emen)tu(m) sit p(ar)s. s(ed) particula i(d est) ma(teri)a no(n) p(er)manens s(ed) transitoria. Q(uo)d ite(m)
elem(en)tum vel el(emen)tans no(n) remaneat p(ro)batur h(oc) mo(do). In auctoritate reperitur. el(emen)ta in
el(emen)ta vel el(emen)tans no(n) remaneat ...
(com)positis substa(n)tiales qualitates fugiat i(n) a(cc)identalibus (com)mutatur. Si servat i(n) (com)positis
substa(n)tiales q(ua)litates cu(m) a(cc)identalibus q(ua)litatib(us) q(ui)libet h(ab)eat esse q(uod) est et el(emen)ta i(n) (com)po-
sitis existunt no(n) ergo v(er)u(m) q(uod) ma(teri)a sit transitoria. Solutio no(n) dicas elem(en)tum fugare
substa(n)tiales qualitates in (com)positis seu p(ri)ncipia. s(ed) dispositio(n)e qualitat(um) a sua substa(n)tiali i(n)
qualitat(e) descendentis. sequit(ur) n(on) si in t(er)ti(o) (com)positio(n)e ignis p(re)valuit et (com)positu(m) est ca-
lidu(m). s(ed) no(n) seq(uitur) si ignis p(re)valuit et est leve. q(uo)d dico de igne idem est intelligendu(m)
de aliis el(emen)tis s(ecundu)m suas q(ua)litates. fallimus et argumentu(m) h(oc) mo(do). Aliq(ui)s fuerat p(ate)r
mores ergo p(ate)r est in eo tu(m) mores p(at)ris t(ame)n actus singularis no(n) sit p(ri)ncipalis
p(ar)te no(n) sequit(ur). h(oc) n(on) dicit(ur) fugare p(at)ris mores i(d est) mores q(ui) in p(ar)te fuit. s(ed) s(un)t
t(ra)nata i(n) p(ar)te. p(ro)bat(ur) et al(ite)r. Ex collisione solido(rum) corporu(m) ignis egreditur. eg(re)-
di aut(em) ignis no(n) p(otes)t nisi ignis q(ui) ibi est. (con)stat itaq(ue) igne(m) ibi fuisse.
idem et d(i)c(itu)r est de reliquis. sunt itaq(ue) el(emen)ta in el(emen)tatis. Solutio. dicimus no(n) in(de)
egredi igne(m). s(ed) ex duo(rum) solido(rum) collisio(n)e aere(m) inclusu(m) mediu(m) ex motu
calore acutu(m) suscipe(re) et ignem vel dicamus ex motu violencia aliq(ui)s ex illis
vel eo(rum) alt(er) resolui. q(uia) ex motu calore(m) incipiens redactu(m) ad el(emen)ta. fallimus
et argumentu(m) h(oc) mo(do). ex copula viri et mulieris p(ro)ducitur puer vel g(e)n(er)atur ergo i(n) utroq(ue)
sunt puer vel in alt(er)o no(n) seq(uitur). Amplius aliq(uo)d corpus est elem(en)tum. ergo partes eius sunt
elem(en)tum vel el(emen)ta. s(ed) panis est bonus ordeaceus. ergo partes eius sunt ordeu(m). no(n) seq(uitur).
Item o(mn)e el(emen)tatu(m) (con)stat ex el(emen)tis ergo ei(us) el(emen)tati partes sunt el(emen)ta falsificatio esse
(con)stat ex ma(teri)a et forma. ergo et illud materi(a) eius est ma(teri)a transitoria. (con)stat ex ma(teri)a et for(ma)
s(ed) aliq(uo)d materia est materia transiens. ut ho(min)is ma(teri)a transitoria sp(er)ma est ergo et illius
materia p(ar)s est ma(teri)a no(n) seq(uitur). posset dici q(uod) illius ma(teri)a p(ar)s est ma(teri)a. q(uia) partes sunt ma(teri)a

specificandum

totius. non potest stare quia auctor intellexit de ma. cum specificata advenit differentia ad
unde dicit quod grã advenit ine differentia ad speciei constitutionem. Sic igitur elementa non sunt elementata
corporis. quod si aliquid sunt elementata et elementa et constare dicitur. dicit enim quod illa elementorum sunt
partes. sed quia tenuit originem sine quod corporale ipsa quemadmodum ad elementorum generationem
sine quod eorum fiat generatio per qualitates alterius descendentes amplius. quod elementa in elementa
tis remaneat probatur hoc modo. dicit Constantinus in pantegni. Si ignea pars superat erit
corpus calidum. si aerea humidum et sic de ceteris secundum suas qualitates. Si ignea et aerea corpus
erit calidum et humidum et sic de ceteris. sed ignea pars vel aliud est quam ignis et si ea superat in corpore
modo est calidum ergo ignis est in corpore. unde est calidum eadem autem in elementatum in alio namque non su
perat ergo ignis est in elementato. per dicendum est de reliquis. elementum igitur non remanet in elementato. So
lutio. non dicit ignea pars accidentaliter ignis sed ignea et calida. unde talem est ac si diceret.

Si ignea in calida. unde superat corpus erit calidum et humidum. expono eodem modo de reliquis
vel diciamus. Si ignea est id est si calor solum superat in elemento subito erit calidum quod quia sit possit
dici monstrabo auctoritate. dicit enim ignis in corporis ad exteriora diffunditur quod
aliud vel quam calorem cum spiritu demus intelligere. unde immediatum est si per igneam partem
caloris intelligo per partem calidam ignis. unde est principalis caliditas caloris eodem
in reliquis exponendum censeo. unde dicimus aerea parte et humida. est enim principalis
qualitas aeris humiditas et aqua parte siccitatem intelligo. cum siccitas sit principalis aque
qualitas. terra intelligo siccitatem cum principalis sit terre qualitas siccitas. eadem autem de
si ignea et aerea expono in si calida et humida sit in aliis expono. eadem autem elementa
in elementatis non intelligo et tunc et auctoritatem probamus. sed ait G. in pantegni. horum elementorum
coniunctionibus et in hac quod non sunt natura transmutationibus est corpus sublunarium tali
les positum constitutum. transeunt ergo elementa in eam quod non sunt natura. non ergo et impossibile
est cum ipsis remanentibus alia quod sunt extra naturam impossibilem enim. dicere est in
caliditate et humiditate et sic de ceteris ergo cum transeant in alia naturam in elementorum transeunt naturam
non ergo remanent quod erat non ergo remanent elementa in elementatis. possumus autem dicere transeunt in eam
quod non sunt naturam. quia ignis humiditate mutatur et transit in aerem et sic de ceteris. cum ex
contraria sit eorum generatio. ad hoc autem opponimus dicentes. quod nullam habere humiditatem in ga
udis corporibus. Si enim possunt sibi generationis elementorum existere materia. diceret in igne generatus
fit et alius aer cum non habeat diversas qualitates. Subsequens iterum Constantinum li
in eodem libro habeat eorum solone patum uc. subdit namque. ex elementorum coniunctionibus
et in natura eius quod modo constituit corporis transitionibus esse corpus animatum seu inanimatum sen
sibile seu insensibile constituitur. non ergo transitum unius elementi in aliud elementum voluit. sed
transitum animati seu inanimati corporis et aliorum. non itaque elementa in elementatis remanent.
Amplius habetur in perinopsithon omnia quecumque in centra unius substantie necesse est omnia
unum. Omnino autem unita non remanent quod evenit ut elementa in homine. habemus ergo
planissime colligitur elementa non remanere in elementatis et in elementorum remanere naturam. Item
in eodem elementa non proponere terminissimorum sed per mutationem substantie eorum constituunt
corpora mutata ergo per substantiam non remanent quod erat in elementatis. probatur et aliter
cibaria digestibilia sed ysaac in libro urinarum dicit et alterat sanguinem in carnem de carne
ios et in unum et sic de ceteris exulcadimo sed immutationem substantie elementorum in ligiis quemadmodum
tatem fit in lignum. et in frondibus fit in frondes. et in tuberibus fit in tuberem et sic
de ceteris. mutantur ergo elementa in elementatis per substantiam non ergo in eis remanent quod erat. Aliter
autem in libro elementorum G. probat hoc idem dicens. Omnis enim composito quod excedunt sicut si
lia sunt quod componunt talia custodiunt. nullam exterius accipiunt novam speciem quod videtur in
componentibus extitat. Si autem alterentur et in alteram formam transmutentur quod componunt
possunt utique et existere ipsi quidem composito. sed tertius aliud quod non ex eis elementis exi
stat. Si ex eis elementatum fit est impossibile quod et minus et exterius nova fiat species

Si ignea et aerea id est sicca et humida corpus erit elementum

quo sunt i elatis ergo nec remanent elementa qualia fuerant si non remanent qualia fuerant
cum intensione vel remissione in habitus vel alias qualitates possunt recipere. sed quas
per eas nate sunt elementa in aliud transmutari. Item nate sunt elementa per auctorem in ipsone elatorum
mixtarum formam transmutari ergo elementa in elatis non remanent. Et in eodem. Ex quibus quod ex
igne aere aqua et terra transmutatis et confusis alteratis quod per totum operatur fieri
compositorum corporum sensibile et contingentia ita dicit. Ex quibus eius manentibus qualia
sunt et solum conmixtis ad invicem impossibilia dicit. planissime hinc potest colligi elementa
i elatis non remanere. Eiusdem et actoris auctoritate, idem potuit in eodem apparere.
Subdit namque quod propter nec exaltationis neque ex igne aere aqua terra potest fieri sensibilium
corporum manentibus immutabilibus et talibus qualia sunt per naturam sui ergo per suam potentiam
naturam aliena. nec remanentia qualia fuerant. cum intendi possunt per alios vel
remitti nec contrarias possunt naturam dum sit nate sunt ea corpora in elatorum transire materiam
non ergo remanent in elatis elementa. Item G. in pantegni. loquens de commixtione elementorum
ait Neque ita commixtorum quadmodum divisa a nobis corpora. vinum enim et aqua si
sunt miscens vinum esse videntur sed cum vinum aque miscetur quodlibet in suo
esse perseverat. elementa autem sicut auctor dicat non sit commixtorum ergo non remanentia i elata
corporis naturam transeunt. non ergo remanent i elatis. Amplius cum primum elatum factum
est vel exelatis vel elatorum constituuntur elatum aliud nullum esset prius de
elementatum. tunc ergo si in prima elatum constitutione factum est aliquid. aliquis enim non propria
naturam. quod per elatorum commixtione. tunc itaque fiat et generato in esse alterius speciei. et nullum
tunc ibi fuit elementum vel elatum quo medio fiet. tunc ergo fuit vel sunt fiat corpora
elatorum in te generandorum. tunc ergo non remanserunt elementa in elementatis. Si in primo non
remanserunt elatis exelatis corpus non sit compositum exelatis nisi exelatis. ergo nec
i elatis sunt elementa. Et cum ex vino rubeo et spisso sanguis generatur inde dicatur si
vini corporum cum maior dissimilitudo sit forme et substantie abelatis ad carne
quam a vino predicto ad sanguinem. quam maior potuit eius attentia reputari. his ergo et mul
tis aliis modis quibus ex bonitatis supsedemus elementa in elatis probamus non re
manere. Post hoc queritur utrum elementa sint ea que videntur an alia quam autem ea qui
dem non sint elementa in illis rationibus inde posse probari. hoc terra quam videmus et elementum
ergo est simpla et minima composita corporis particula. sed nullus elementum est particula ergo non
est simpla et cetera ergo non est elementum. eodem modo de igne et de reliquis. hoc fallitur hoc modo. hoc
tantillum aeris non est id tamen impossibile. sit quantum corporis non approximare talite
cibus sed quolibet nec istorum possit homo vivere ergo nec hoc nec illud quod res non naturalis
non sequitur. Sit aut hoc aer vel hic cibus sunt res non naturalis. quare et eiusdem generis terra
tamen est impossibile sed corpus quantumcumque longo tempore non approximare sit hoc terra est particula
et cetera. quod est eius generis rei dictum generis impossibile est non esse aliquid corporis par
ticula et cetera vel dicimus quod hoc terra est particula compositum corporis ut supra determinavimus. par
aut et alio modo solum. non dicitur hoc terra esse particula quod sit pars sed materia ut supra docuimus
ideo hoc etiam oppositum possibile et nullum elementum ex hac terra fit. ergo non est elementum. falsa. Aqua
species et que non predicatur de pluribus ergo non est species. diffinitio hoc non sola sepe pote
vel inest hoc unde possit esse. Sit ergo ista diffinitio elementum est simpla et cetera. solam notat
potentiam et non actum. et hoc terra cum sit potentia materia elementum non minus est elementum. quod
dicimus de hac terra. dicimus de igne et de reliquis. Sit in et itaque quodlibet elementum esse
sim-
pla et minima et cetera. Et oppositum hoc modo quodlibet elementum est prima qualitate conceptum. sed hic in
se calitate et humiditate. quod plane ergo non est elementum. falsa. hic corporis totum conceptum est. ex eo
vires sanguinis ad sui nutrimentum. ergo non pluribus participat. non sequitur. ideo non dicitur
quod participet sed quia tot sufficiunt. et ita elementum non dicitur una qualitate conceptum

sed hoc terra est elementum quod ad una qualitate conceptum

qr plibz no pticipet cu qlibz duab 7 habet. s gnia vna sola sufficiat. 7 dictu
z addissinacz elta. l dicimg eltm no z ppa qlitate gceptu cu duab heat
s dr ppa i adsin ee indiget. l z gceptu vno q i suo gtine ee i ppa qlite
aulld alio pus diinata 7 io dr qlitas ppa qr no aliunde inata. vnelatus
quod corpibz no z calitas l aliq aliaz ppa cu abeltus sit illius d lapsa. 7
gt z qd dr eltm z ppa 7c. Amplius aqua marina z salsa. go z salsi sapo
ris. go z calida 7 sic. aqua maina z eltm go z ca. 7 sic. go z ignis. falsa
ista salsu z humor. go z huor calidg. go z cola. ul alr soluimg. aqua
maina cu sit salsa. no d nata z s de accnti. si go ca. 7 sic z d actua cu
dic aq marina z eltm natz no accns pot. sic gcludr go eltm ca. 7 sic
inde natz no accns pone. talia n sut pdicata. qlia suba pmittur. qr
no seqr. go z eltm ca. 7 sic. l go z ignis. l dias qp aq marina no z salsa
id solu z salsid z salsu qp ei z admixtu. vnd sallesat. 7 illud z ca. 7 sic
qr aqua maina no z ca. 7 sic. vbi gra. pp hitu si aq dula admisce
uidetur acuti saporis no qp illud aq qp ibi sit sit acuti saporis. s solu pp
admixtu cu aq uideatur acuta. qr ppe sepato aqua siu appz saporis
s insipida. ad qp qd oppo qp co nsta. in libo febu dr. aq marina ca. z 7 sic
nale qadmodz pp s exppontibz z ca. 7 sic pp. go aq marina exppontibz
z ca. 7 sic. go no z eltm. no z eltm s eltatu. solucio dicimg aqua maina
no ee calida 7 sic. s illud z ca. 7 sictu vn salsessit. ut sup diximg. 7 hc ca.
7 sic. qadmod pp l sallat hc mo. tentor z i tim te qadmo i naui. s na
ue hut temone. go tim te. no seqr. soluimg 7 alr nale dr duobz modis
dr nale qp z exppontibz s qp dr cola rubea. cala z 7 sic. natale. 7 dr nale
qp z ex gsuetudine. s qp dr gsuetudo z alta nata. 7 hc mo z aquis reductu
i natz. pp go z nale ca. 7 sic. qr exppontibz aq marina natale z ca. 7
sicta. qp z ex accnti reducto i natz. alio go mo natalitas calidu z pp alio
aq marina. Amplig s itaz eltm go no z susceptiua ciiarao qualitatu s
i hat itaz z calitas 7 hu. go gtrie qlites. falsa. cozo. elta sut subc go suscepte
ciozo. l dicimg ibi ciias no ee qlitates. calitas n. ibi in z ex accnti. sitas
natale. nalis no qlitas no z qia accntia ul ego. hinc 7 s cos qdam dr
natar sit. alterata ca. ut aqua calefta ad igne. sic elta nac z acu. 7 pote
tas qlitates hre i sumo. sic n hetur i pantegni go no put in suis qlitabz
intendi ul rimitti. s nos dicimg qlibz cozo q uidemg qdiag elta rupe
mag ul mig. go no sut elta. falsa. aliq z hitudo i sumo teste ypo. go no
pt intendi ul rimitti. ng valet pt n solu 7 reducta adea q 7 mixta simm
ul alr aliq isupco ut hc in cozo z in ultio go no pt intendi ul rimitti
l soluimg alr. no dur elta qlitates hre i ultimo qp ultiores no remat
sine aliq qlites sut excciores l no. s dur hre in ultio. i. ut i sundamto
ipa namqz sut ultima pncia. a quibz omnia hns qualibz ptcipaniae eas
gtinut. dur ecia i summo eas hre. qr ut pncipia eas gtinet. qp aut dur
qlitates hre in actu 7 potenaa reducit z ad sua origine. inter n. phibz
dimitte potncia no sola rimane. sic uidemg qp ad carne leonis gnanda
calor sit naturalis 7 actualis 7 potencialis. pt actus desinie potencia
solu rimanente. vnd leone mortuo no minus caro leonis potencialr z calida
l Amplig s aer z eltm ul s aq s cozo qlibz aliog z distsie ma. go ppor
cionale z magnitudinis distsie igitur quali te put asserit G. qp 7 ab
hio gpbatur. dicit namqz mediante iitoris opato i ead uidir dut gstingit

ut cortina aut solvit ut farnacia · aut immitat qualitate ut aqua frigida in se-
sibus · erit ergo aqua media · et magnitudini dyffice proportionalis · sit autem dyf-
ficia in tercio gradu ergo aqua ultra ex his suas qualitates et in tercio gradu · ergo non sunt elementa
elementa in gradum tamen non clauduntur · sed sunt gradus esse affirmanti · Solo elementa non de-
tamen poni in gradu nec esse proportionalia magnitudini dyfficie cum sint simplicia
cum non simplicia non agunt in compositis quia composita in compositis gradum non variantur
distinctionibus · que a se dicuntur composita sunt attendenda · Unde sic nolunt ea esse ultra
gradum · non tamen in quolibet eorum compositorum potest esse medium · nec tamen elementa · Ergo
opponam quod excedat dyfficiam ergo in quemlibet ostenditur et illis exclusis ut
potentie partis in profundo et similibus quia non exigit · Sed nulla esse illorum cum indictis
universalibus dicitur: phyllum magis infrigidat quam aqua · et si aqua magis sit frigida quam
illud utrumque tamen quemlibet offertur · quod dicamus nulla esse in quocumque elementum sed acti-
tales qualitates esse in gradibus · sed sed naturales gradum excedunt · Unde si ultra gradum abaut
toribus describitur de naturalibus est intelligendum · Et opponitur de eo in libro elementorum dicitur de
ergo · quod elementum est simplex et una particula · cum sit elementum minimum aut in sensu
videtur · cum ulta sint non quia per suam parvitatem effugiunt sensum · patet quod hic quando videmus
non effugiunt sensum · nec sunt quantitate minima · et horum sensus est iudicatus · sed non
erunt elementa · Solo non sunt elementa quantitate minima · sed minima per expositionem vel prima
compositione et in resolutione finalia · hec quod sit sensu non videtur non quia minor sensus est
iudicatus · sed non intellectu quam sensu magis percipitur · quod autem subiungitur multa
non sunt dicto quod non utitur hic argumento aperte sed ampliori quod dicitur · non est qualiter
sit minima et cetera quia videmus quod corpora dicimus esse sunt subtilia propter tamen parvi-
tate effugiunt sensum vel sensus ea effugere non potest comprehendere · quod autem additur
manifestum et cetera ita legitur: et quod corpora decem corporum cum sunt insensibilia propter sui
parvitate effugiunt visum manifestum est quod non est quod tamen quod sensus non est iudi-
catus eorum quando quod autem et de quo non est sensus iudicatus · non sed in eo quod sensu
non comprehenduntur · sed qualiter in compositione prima sunt et in resolutione finalia amplius
aut composita in pantegni · palam itaque est elementa quod sensu simplicia · intellectu
quidem composita · Numquam non subsistit terra · sine ignis aeris aque aliqua particula
similiter et cetera · quia et si non sensu intellectu tamen est perspicuum quod cuiusque in eorum qualitate est con-
ceptum id verum est elementum · sed cum in hac terra sit ignis · sit aer sit aqua preter sui
quod igne aere aqua · hec igitur terra est corpus elementatum · Solo licet in hac terra sit ignis
et cetera non tamen ut partes · sed ut contempta · nec auctor dicat sunt ignis particula preter
sui sed ignis particula · et illud ignis quod est in terra particula est ignis · quod etiam sequitur
quod terra sit elementatum · Idem in reliquis elementis oppono · Si autem quantitas anime quod
in igne sit terra et aqua · dicamus terra se admixta · propulverizata elementa
cum aqua quidem per suam exspirationem · Si de aqua quantitas qualiter ibi ignis existit
sed hec patet videmus igne in aqua ardere · et dicamus non intellexisse unum elementorum
in alio esse · dum dicitur sunt ignis et cetera · quod ergo videndum est · dicitur ergo palam itaque elementa se
sunt quod simplicia vel non apparentia partes specie differentes · sed natura a suo toto intellectu
non composita · alterutrum communione qualitatum participantia cum non se tangant
ignis sed aeris · Aer aqua et sic de ceteris · et omnia se tangentia qualitatibus alterative
sunt se alterantia · non est enim sed alterutrum sibi mutuant qualitates · quod numquam sub-
sistit particula terra sine ignis particula · sic expono · Impossibile est uno existente
alio non existente · et inde quod simul sunt circa ea cum qualitates cum quibus possunt se
alterare sunt composita vel alterutrum communione participantia · sed tamen composito cum sen-
su non pateat · nec non sensu apparet qualiter unum ab alio qualitate mutuetur
intellectuale est unde ea non simpliciter composita · sed intellectu · Tale igitur est ac si

dicet. h' qualitatum mutato non sensu sed intellectu percipitur. et hoc est quod dicitur intellectu
composita. quod postea probatum sit quasi non sensu, intellectu tamen perspicuum. Similiter itaque soluta
est oppositio que dicit corporum elementa sensui non [illegible] occurrit. sed inde est quod sensu percipitur
non ergo sunt sensu simplicia et intellectu composita. hec sunt ergo elementata non ergo elementa. Sol
uimus ut supra. non sunt composita secundum partes sui alia a se elementa humida. sed composita in al
terum commixione principalia. Si quis querit tamen istorum prima qualitate est complexionum. id non
est elementum. quod dicet licet elementa sibi inuicem qualitates. quia aer ab igne calorem. aer ab
aqua humiditatem. et sic de aliis non excludit ne sint elementa. sed excepta qualitate in sua principali quod aliquo
contrahit quod est complexionum in qua principali adiutorio esse indiget. ut ignis calore principaliter
aer humiditate. aqua frigiditate. terra siccitate. Restat ergo probare utrum ea que uidemus sint
elementa nec ne. quod autem sint elementa sit dememus. hic in pantegni. constat elementa itaque
et sensu et re ipsa esse simplicia. sed corporum elementa effugiunt sensum. hec igitur que uidemus cum se
sui non effugiunt et sensu et re ipsa sunt elementa. Restat autem de complexionibus tractare

De complexionibus ergo in hoc loco abelius mediatibus coniunctionibus primum
humanum corpus ex humoribus factum est compositum hodie etiam infuso spermate in monetam
conceptionis in stalis sanguinis actio sunt nota et ita ex humoribus prima in
homine sunt composita. sed quoniam in ea re de qua dubitatur ista iiii attenda. An res sit
quid sit quale quid sit et ad quid sit. primum quod an sit humor uidemus scienciis est ergo
quod humanum corpus cotidie fluit. tum per occultos poros tum per manifestos. non ergo restau
ratione deperiret. Necesse est ergo rem restaurari. ergo abelito uel abelitato. sed non ab
elito ergo abelitato. sed intellectu elatum est quod non solidum et liquidum uel spissum sed aspi
tibus non posset restaurari. quoniam subtiles res sunt. Similiter non a solido quoniam solida admixtio
ni interiorum medullitus inuita non potant oportuit igitur aliquibus in ablutionibus re
staurari sic ergo colligimus quod humor sit aliquis. ergo interrogamus quid sit humor Respondeo
quod humor est corporis humidus ex cibis et potibus per ebullitionem in corpore generatum aptum
membra inuicem et eorum operationes confortare. quare quod sic obiectatur Cola eruginosa est
humor quod manifestum est. nec est apta membra inuicem. nec eorum operationes confortare. hoc enim
impetu penetrabilem et qualitate uentosam. cum et si inuiscate adhereant mouentur
oppono praefata diffinitio non quod omnium humorum et ita non est conuertibilis. sit tum puer est in
utero matris aliqua fit digestio in cuius epate fit. quod sic probatur. quoniam ut dicit consta
ntinus folliculus est in utero matris ut uentri purum contempit ergo aliqua fit digestio in epate
primum celebratur aliquis igitur humor ibi generatur. sed non ex cibis et potibus ergo predicta digestio
non quod iste humor sit generatus. Quidam aliter sic diffiniunt humorem humor est substantia
per digestionem uel adustionem generata apta membra inuicem et eorum actiones confortare
uel impedire. sed quia hec diffinitio in constantianea sit et in quibus ipsorum librorum
tenor hoc in ipsa diffinitione posita sunt euidenter declarant. quibus non uidetur substantiam humidam
per adustionem generatam: inuiscatus fleuma uitreum non per adustionem uel per digestionem. hoc
uero autem probatur quia sit per congelationem uel frigitatis intensionem. ergo non sit per digestionem
uel adustionem. non est ergo uitreum fleuma humor secundum eos. Nos autem conferi ueritate inuesti
gamus humorem ita diffinimus. Humor est humida pars corporis firmarum et subtilium
media quia humor Solo. praefata humitas non est media pars firmarum et subtilium sed
est pars corporis. in solida pars corporis. et quod hoc sit conuenienter probari potest ut uero excipiens de
tpanatia principali et propria sit febris etiam. Queritur hoc loco utrum iiii tamen
sint species humoris quoniam species humoris tamen non sunt iiii. ut posset probari. dicat non
theophilus. humorum hic quidem sunt per sanguinem ut fleuma et ycor hic uero cum sanguine
ut cola ru. et melancolicus humor ergo ycor non est sanguis cum sit post sanguinem. nec
fleuma quod manifestum est. nec cola. nec melancolia nec est aliquis de quatuor humoribus. non itaque
tamen sunt quatuor species humorum. Solutio quod sanguis stricte accipitur. pro simo et puro sa

diag

gne · ytor · n sangis z i rectus z assus cum ps modi pmaiore decoctionem sinte
ius sangis fit z puris · no z ergo inuanandi si yror sinto z puro sangne por
z ut fit · Et intrens humor z humor z no z aliqs illorum iiij · s sangis co · ic
igr no tm mo sut iiij spes humoris · z illud idem pt pbari de cristallino z al
bugineo · Solo ht nom humor largo mo accipi z stricte · largo mo ut cu diat
humor z res humorosa · z sic dr humorum iiij humor z humorosa ps corporis firmans
z subtilis media · z sic ht intres humor no z humor i humorosa ps corporis · Immo
cristallinus humor z firma z solida ps corporis · ind z gna intu humore no esse
humore ppe · cum intelligitur · uelut n · iiij · humorum intelligitur immo inter · si ad id qd
dr obiatur · yiros humor z ps humani corporis · ergo spus ut liqe ut mbrum
ut possimus dicere qd intres humor z gsile mbrorum · s caro no stricto mo sit Johs Ju
mando gsilia mbra · si largo mo no tm valet caro qtu carnosa ps corporis
¶ Ithus inspis qr d'gnatoe humorum · dicunt n quida qd omes humores gnantur
i epate · nos at dicimus qd solus sangis gna in epate · Videtur tn posse pbari qd
oes humores humidi generen in epe hoc mo · oes hu · gnant ut sunt ppas digom
si scda digo fit in epe ergo omes humores gnantur in epe · falla · cor gnatur
p ppas digestionem · si scda digo no tm fit in epe si z alibi · ut pote i splene i pl
mone · z i tastifell · vn no seqr qd omes humores gnant in epe · si solus sa
guis ¶ Et opp dic · n Joh · cola ru si cla natalis z subalis eius origo mag
z ab epe · ergo ro · gna in epe · si no mag ro d'cola · qd de aliis hu · ergo omes
humores gnant in epe · Solo dicimus qd ro · gnatur in epe · malr uo i casti
fellis format z gsumit · z · n origo cole alia mlis · alia formalis · mlis
in epe · formalis iastifellis · si fortasse aliqs opponet dns · eodem mo matia
ro · fuit i capo · ut ergo no z filia [illegible] adhuc · qd mia alia i mota · alia ppmq · re
mota ut illa q fuit i campo ppmq uo ut illa q fuit in epe · Exequa · n co
lica mia fuit i epe i castifellis suitose sim suscepit incrmtu · Itemq idiets
vlibus Vrina z colamtu sangnis z aliorum humorum · ergo eorum humorum q cu ea gnant
ut aliorum · si no aliorum ergo eorum q cu ea gnantur · ergo pter sangne alii
humores gnantur in epe · Solutio Auctoritas sic z intelligenda · Vrina z
colamtu sangnis · z aliorum hu · i de aliis humoribus qrectuali figurans Ut
ad iuccde sut tres qnq pbatur iiij humores gnari in epe hoc mo · Suito
sitas attrahitur astomacho ad formam epis · ibi aliqs sangis erat cuiq suitosi
tas alia attrahetur · si illius suitositatis aliq fuit digo in epe · z ebullicio
ita qd sangis qui erat ibi cu pfata suitositate ebulluit ibi · ergo illius sangnis
suitositas fuit cum exerto z pru disposito · h igr ibi tam albissima spes hu
ut z fla no potuit gnari · Videmq duas aut tres guttas sangnis i multa
aqua diffusas ipam rubicari · qr maxime · z ibi format no gnari z sic de
Et dic ysaac i dictis vniuersalibus q in scda digone caliora sut attrhit sibi
castifellis ut co · ru · cu tancta unctosite sangnis q sufficiat ut inuitur
qd no remanet i melancolica forma transduat spuma aut qe erat ibi pul
mo s attrahit z i flatus subam trasmuta z exinde plurima cu suis motibus
gfortetur · dicimus at qd isti tres hu · ro · fle · z me · in epe no gnantur ·
Et diat ysaac · cola alia nalis · alia i nalis · nalis z ro · ru · cma · subalis
acuta · petres sirpiotta · qr nata odio hunt · z io ea ppo detrusit sacculo ut
de ea trasstulit nisi qntu sufficit ad stomachu gfortandu · Si ergo auctor uoluisset
ea in epe ee gnatam pinchilo dixisset i sacculo ppo ee detrusam tu sacculus
ab epe ad stomachu qr ad castifellis trasmitti potuit · nobis aut sit oppo · Tres
sut digos pma scda · tcia · cu igr fla digatur in pulmoe ut diximus p

gnac humorum

clara

prima ubi fiat ut tota digitur. Solo dicimus quod predictorum digestionum flamma in pulmone
digitur. non n secunda digestio tamen fit in epate sed in pulmone. n prima tamen in stomacho
sed i isto tractamus. Unde dicit theophilus eis atque leue et superiora petens. et quod
quamque natum est esse superfluitatis colere cistifellus suscipit. philosophus n videtur auctor
uelle quod cista non de superfluitate et c. sed attrahit prima vero colam in epate diminu
tat. Solo quod quamque natum est esse et c. et quod quamque futurum est colera rubea quod est superfluitas quod est
admutu cistifellus suscipit. His itaque consideratis notandum quod quidam dicunt
membra nutriri sanguine solo. Alii vero non. quod solo sanguine nutriantur dicit G. octavo
de fine dictis. Ideo quod quidam philosophorum et medicorum alii solo sanguine nut
riri at quietari animalia corpora sua oportet laudari ut intuentum quem enim
Amplius nil nutrit nisi dulce. sed preter sanguinem nullus humor dulcis. ergo solus
sanguis nutrit. sed ipsi sic consueuerunt exponere nil nutrit nisi dulce i. membris a
micale. sed colera tamen sit amarissima quod est membris amica. nullo modo. Rursus
dicit ysaac in dietis uniuersalibus quedam paruum nutrimentum prestant subditur et nullum. hic
prestant nutrimentum. Et impossibile est sanguinem membra nutrire nisi prius depuretur
ab utrisque coleris et flate et eius superfluitate. Ergo sanguis cum aliis hu.
non nutrit. Solus sed ipsi sic exponunt impossibile est sanguinem nutrire corpus nisi
depuretur ab utrisque colibus i. a superfluitate utriusque colere et flatis. sed quod sic non debeat
exponi per auctoritatem quam dominum ysaac in dietis particularibus probari potest. dicit enim
humorum quidam valent admutimentum et ad regimentum tamen corporis. quidam valent
ad regimentum tamen. ad nutrimentum et regimentum ut sanguis ad nutrimentum tamen ut colera prima
et quod ex eorum potest comprehendi predicta expositionem flatis esse vana. quod dicit non depuratur
ex utrisque colibus et flate i. a superfluitatibus. Si enim auctor plures illarum voluisset
intellexisse i. a superfluitatibus utriusque et c. non ita explicasset de prima et c. Nunc
probatur quod membra solo sanguine non nutriantur. dicit constantinus sanguine deficiente natura i
tendit nutrire membra aliis humoribus. ergo non solo sanguine nutriuntur. Solo dicimus
quod nutrire multis modis dicitur. ut cum dicimus medicus nutrit i. exibet dieta i. simo
dicitur et faba nutrire i. materia nutrimenti esse. sanguis nutrit i. intima membra in corpo
ris membrorum. Et dicitur nutrire secundum quod dicitur imitat ga. i teg. dicens. id uero est principium
nutrimentum membrorum humorum simplices partes. exponere non proprie facit. ut exemplum
calida. membra n arefacta aqua ga. nutritur. valet. itaque nutrire quoniam cum nutrimentum
coadiuuare. dicimus ergo quod natura mandat flammam puerinas. ut digerat i. ut bona
digestio fiat et ex se nutriat i. ut membrorum nutrimentum coadiuuet. flamma vero bone di
gestionis est causa. et membrorum nutrimentum coadiuuat. cum et sanguis diuersitate et eius
grossitiae attenuet remollit et liquefacit ut et ipse sanguis citius digeratur. et ad
interiora membrorum per strictissimos meatus facilius transmittatur. vel possumus dicere
quod natura mandat flammam puerinas ut digerat i. ut a pulmone puerinas attrahat
a depar. et ibi per maiorem decoctionem in sanguinem transmutetur. et nutrimentum membra nutri
tur. et sic debet exponi dominam auctoritas quod dicit sanguine defficiente natura
intendit flate membra nutrire. sed ut flamma per maiorem decoctionem transeat in sanguinem
et exinde membra nutrimentum accipiat. Amplius. omne nutrimentum est assimilatio
rei nutrientis in naturam rei nutriende. quod quamque n transit tale post transire in aliud
eius nature est quod illud in quod transit. vel n. aliqua communione aliqua similitudinis
participaret. neque ex duobus tamen peruenerit. ut exemplo et asino nullum neque
aliud cum in se quam mutatur ut dum in aliud sanguis in carne quod vero in illa co
mutatione similitudinis tenetur exaltatio nunquam fiet aliud. ut exemplo nunquam homo
et sic de c. cum ergo ut dictum est nutrimentum est assimilatio rei nutrientis in naturam
rei nutriende. necesse est ut quodquid ex alio nutritur a suo simili nutriatur. sed ob ali
quem nutritur ergo a suo simili nutritur. sed est frigidum et siccum de complexione ergo frigido et sicco

Nutrire

nutrimento nutritur. sed non nutritur nisi humore. ergo frigido et sicco humore. ergo non solo sanguine nutriuntur membra. Solo dicimus quod quicquid nutritur suo simili nutritur ut similitudo in genere teneat. falsum est. sed ut ut similitudo in specie teneatur. Et ut sit talis sensus membra nutriuntur frigido et sicco sanguine. et hic est similitudo in specie. non tamen quedam membra nutriuntur ut ossa et cetera. aliud non significat frigidum et siccum nutrimentum cum humore aliud cum sanguine. nutrimentum enim cum humore significat melancoliam. cum sanguine vero speciem sanguinis significat. ossa autem nutriuntur frigido et sicco ut frigido et sicco sunt masculini generis verum est ut sit neutrum femininum est. Rursus probatur quod membra non nutriuntur sanguine solo. dicit non constat. Solo magis alia naturalis alia innaturalis. naturalis frigida est et sicca. que sic existit in sanguine ut fex in vino. aceto sitam vicina et grossa cuius meliore parte attrahit splen ad suum nutrimentum. reliquam vero partem mittit ad stomachum ad appetitum confortandum. reliqua vero ad intestina que videlicet grossiorem cibum ad nutrimentum sibi querunt ergo splen nutritur melancolia et intestina. non ergo solo sanguine nutriuntur. Solo dicimus quod splen ad suum nutrimentum attrahit sed meliore parte ut eo adiuvet ad suum nutrimentum. sed quod dicit melancolia mittitur ad stomachum ad appetitum confortandum verum esse concedimus. Appetitum non fit per calitatem et siccitatem. non per frigiditatem et siccitatem. Ad quod dicimus quod licet appetitus fiat per calorem et siccitatem. per tamen fit per frigiditatem et siccitatem. frigiditate et siccitate ea que sunt in orificio stomachi superiori orificio. stomachi constringuntur et coangustantur usque ad eundem stomachi orificium ut in hic apparet acetosa ea que sunt in superiori parte stomachi coangustantur ad profundum stomachi. Unde lege vacuitatis fit appetitus. et ita per frigiditatem et siccitatem fit appetitus. ergo autem dicit tertia parte mittit stomachus ad intestina grossiorem cibum sibi petentia. autem ideo dicitur ut intestina melancolia. sed cum melancolia sanguis sit spissus et grossus. addit que sunt intestina nutriantur. Rursus dicit constantinus impossibile est sanguinem ita purum in venis qui habeat aliquid de humore ergo non nisi cum aliis humoribus tamen fit ad nutrimentum et ita cum aliis humoribus nutritur. Solo quod dicit constantinus impossibile est et cetera. vel sanguinem existentem in multa quantitate in pura et cetera. vel qui habeat aliquid de aliis humoribus admixtum sed quod sanguis non possit esse nisi habeat aliquid humorum aliorum propter occupare. Unde dicimus licet quod sanguis cum aliis humoribus ad nutrimentum membrorum discurrat membra similia appetunt et attrahunt quod competens ostenditur exemplo. si ... oleum et aqua ad radicem arboris apponantur. arbor aquam sibi attrahit ut propter sue nature consimile. oleum vero respuit tamquam rem sibi hostibilem. Rursus melancolica membra nutriuntur frigido et sicco tamquam suo simili. Et illud nutrimentum est dulce quia nil nutrit nisi dulce ergo est calidum et humidum. unde constantinus. omne dulce est calidum et humidum. in omne pure dulce est calidum et humidum. Amplius et quicquid nutritur suo simili nutritur ergo frigido et sicco. nutritur hic membra cum sit melancolicum. Et illud nutrimentum est sanguis ergo est calidus et humidus. id ergo nutrimentum est frigidum et humidum siccum. calidum et humidum. falsa. certo vacua est tamen frigidum et siccum et est certo ergo est cibus calidus et humidus. Et sanguis est sanguini similis ergo est infectus aut intensus. sed non intensus ergo infectus ergo habet aliud humorem sibi admixtum et non nisi melancoliam. ergo melancolia est pars sanguinis. quemadmodum ergo quod ex melancolico sanguine nutritur et ex melancolia. quod est pars eius. Solo. sanguis melancolicus dicitur infectus. non per admixtionem alterius humoris. commutatus est. sed quia eius alteratur infectus humor qualitatibus sed melancolie. dicentes esse in species humorum nunc videndum est quot sint species flegmatis ¶ **De flegmate.** flegma aliud naturale aliud innaturale flegma igitur naturale est complexione frigidum et humidum. colore album. substantia liquidum. sapore vero insipidum. ¶ Innaturalis flegmatis iiii sunt species. quarum tres sunt per infectionem in per alterius humoris proprietatis assumptionem et non per commixtionem ut dulce. salsum acetosum. Nam si flegmati colera admisceatur sub alterius non flegma dicetur sed in speciem co

le mutaretur. Quarta uero species fit per qualitatum intensionem. fla. s. mitru(m) sed
tes q(uod) tamen aur species flatis per solam infectionem et intensionem assignet et non
per mixtionem. Undecimo. fla. ac fit albu(m) omnes recipit colores. Unde cum qualibet hu
mor ei admixta(r) non species flatis sed humoris admixti constituit(ur). fit undecimo
quod si in multa quantitate aq(ue) modica quantitas sanguinis admixta totum exteriorem quo
situm sanguis apparet et nomina(tur) unde ergo flatis assignat species sed infectionem uel
intensionem et hoc facit iuxta saporis preparationem. In infectione igitur sic attendi(tur)
fla. mittit ad stomachum uigore n(atura)e et expulsiua uirtus adiuuat si ergo stomachum per
modum talem inuenit et humorem excebulitum ibi assumit qualitate sanguinis et sic
fit fla. dulce. Unde hic sequitur attractiua s. saliua dulcis. Alterationem ... fasti
diu et huius silia. si uero in corde et sicc(ita)te. stomachus extressit ebuliendo ... cole influx
et in fla. salsum transmuta(tur). Unde saliua fit salsa. ob amaritat et silia. quod si sto(macho)
patiu(m) est calidus. ab illo calore pusillo patiu(m) resoluit(ur). frigitas ergo extrioris acer
subintrans in flam pestat acetositatem. sit apparet in uino quod solo expositum infri
gidatum acessit. ex acetoso flate fit ructus acetos. humore est similia. per inte
sionem aut fit sic quarta species. quia fla. inuenit uel modicum stomachum frigidum intende
cuiusdam flatis frigitas quam partes flatis coagulando constringit. et intensum fla. constituit
ex quo i(n) moderatus sequitur appetitus et insaciabilis. fla. n(atur)ale propter contrinet frigita
et humiditate et insipitudine. nullum omnino predictum assimmes. et illud quod notandum
est quod cum fla. naturale sit frigidum et humidum fla. salsidum calidum et sic. ex acetum ... in natura
est sit de calidis. Et de de flatis speciebus senciendum uidimus. nunc autem uideamus quid
de cole speciebus senciamus. De cola rubea dicit Johannes. cole rubee quinque sunt
species. cola rubea. co. ci. re. Cur(it) utrum cola citrina sit species cole ru. quod si quidem
instituit. ergo co. ci. suscipit predicationem co. ru. Soluunt quidam non sunt species. sed
maneries. sed quicquid dicatur cola ci. humor est. quoniam est pars corporis. quod non est sed ma pars
nec spiritus ergo est humor non est sanguis uel fla. uel mela. ergo est co. ru. Similiter de cola
eru. et uiridi. uidentur quidam cola ci(trin)a est cola ru. i. non in ... sed quicquid ipsi di
cant uerum est quod rubeum ibi positum est ut proprium demonstrat aliquam proprietatem esse
subiecto. Unde predicto modo non est exponendum. dicamus quod co. ru. tamen ualet ibi quantum cola
rutilans uel splendens et ita dictum est quod cola uiridis est cola ru. i. rutilans et sic
de ceteris. Et de aut potest sunt species cole ru. deinceps consideratur in dicens uerum ... sic dicens
cole ru. due sunt species i. cola naturalis et cola innaturalis. naturalis cola ru. Innaturalis
iiii sunt species. due per infectionem et due per intensionem. per infectionem i. per alius humoris co
mixtionem et non per alius qualitatis assumptionem sed humoris. ut supra in speciebus
flatis diximus. fla. n. n(atur)ale quod assumitur dicitur mitidum admixte cole rube ad appe
titum confortandum et fit i(n) compositum cole ci. uitium quod fla. admixta cole ru. et cola uitel
lina. et in hoc loco commixtionem flatis ad colam ponemus cole quod flatis species preter
solo fla. est humidum et n(atur)ale insipidum et simplicius et albi coloris. Unde in colore
leuiter est permutabile et quod labis sapore premptum est suscipe cola non cum i(n) suis q(ua)
litatibus sit perseuerans quod amaritudine preparat. leuiter i(n) mutari non potest et
nondum est quod ii Johannes de speciebus cole sed mutatores colorum. licet superius egisset
de speciebus flatis sed permutationem saporum. salsum et n. et dulce et silia nomina sunt saporum
dicto utrum cola uitellina et ci fiunt per commixtionem sit flatis et co. rubee
quare utrum fla. remaneat ibi fla. et co. ru. sit. quod si hoc ... concedit oppositum hoc modo utrique
illorum humorum putrefiat s. cola ru. et fla. possibile est utrique quod extrellis fiat febris
ergo cum hic febris fiat extrinsecum diuersi generis et hic febris est compositum. Nam febris composita

z q de vna vel de multiplici mã fiue eodẽ gñre vel diuisi ĩ vno vel diuisis
locis putrefta gñã. Solo possumus dicẽ q hec febris ꝯposita est. vel q melius
z dicamus q febris illa licet ex hu· diuisi gñris fiat · no est tñ ꝯposita. Sed fiat
febris ꝯposita est q fit ex diuisis humorib;· quorum vnus ꝯsistit in vã & ipsa forma
remaneat · s; sola ĩ admixtione illa ĩ ipsa no remanet forma. Et fallit
sit · ponã q cola putrefiat in stõacho · medietas illius prius putrefit · & alia
medietas in secundo loco putrefiet · & q magis ambo ĩ simul putrefiant · s; ĩ diuersis
locis vtraq; ex illis duabus medietatib; cole fiat febris go erit ꝯposita febris ·
no seqr · no n quelibet locorum dualitas febrie ꝯpositã faciat · n maximo
a se distant spacio · sit ex pluribus humorum dualitate febris no sit ꝯposita ·
nisi ĩ vã & ipsa forma vnusquisq; existat. Et ponã q illud putrefiat illud
z ideo est vã natis go est morbus vel ca morbi go illud sola est anecedens ca vel
p̃mitiua & ꝯiuncta · sit antecedens ca illius febris go illa febris est cottidiana ·
na cottidie debet esse illa febris cuius sola ca existit. Et argum̃ fallit sit · sanguis
s; antecedens ca alicuius febris go est ꝯtinua · no valet · q dicas de expressa auc-
toritate in libro amphorismorum · q ꝯtinua fit ex sanguine in splene putrefacto · vel
pt dici · q vi expultrice flaũs & cole ru· fit generatio eius · s cole ci· Sed sup
hoc opp. In stõacho fit generatio cole ru· p digestionem · fit n· liboror in core
generatio & lapidum similiter · no tñ p digestionem · quia nec prima · nec secunda digestioz
nec tercia · Sed vr posse pbari · quia licet a ebullicione generatio fit p ebulitionem
go p digestionem · no seqr · quia ebullicio pt fi sine ope digestiue virtutis · sed
digestio fit ope digestiue virtutis fi no pt. Postq; egimus de speciebus q
fiunt p infectionem · nunc de illis dicamus q fiunt p mutacionem · de istis quidem
vtrum fiat p adustionem q negare no possumus · Colam ru· n· ꝯtingit
ĩ nimia adustionem ad appetitum ꝯfortandum & ipsum inveniet multum calidum & ita
aduritur & p corruptionem fit cola pessima. Et ꝯtingit ipsam nimia adustionem
invenit ipsum fuerit ossimum · longe & valde aduritur & fit cola eruginosa ·
vt iam ibi cola adusta est & ĩ fit melancolica · e igitur vtraque · no seqr · no seqr
no n cola adusta oms est melancolica & fallit sic. Aliquis humor est frigidus
go est melancolia · vel eo talis pt assignari triplex est terminus adustionis ·
principium medium & finis. In principio adustionis eo ru· fit cola pessima ĩ medio
adustionis mutat speciem & no genus & fit eruginosa. In complemento ad-
ustionis mutat speciem & genus & fit melã. Et opp. cola eruginosa est humor ·
go vel adnutrimentum est vel ad regimen solum · s; q no sit adnutrimentum manifestum
est go debet esse ad regimen · q falsum est dubitatur neque · dic· n Joh· inter ĩ modum
veneni. Nascitur n ex nimia adustione · q ꝯpar est maliciã · potius go
destruit & mortificat q regit · & ita dicit diuisio q fecit ꝯstan· in libro · s·
humorum. Alius valet ad nutrimentum & est insufficiens. Solo eo· erugi· no valet
ad nutrimentum regimentum · quia dic de humoribus naturalibus · licet quidam ĩ naturalibus
humoribus · ꝯueniat vt eo· ca· & inde possumus dicẽ · q cola eru· valet ad
regimentum · vbi gra vt si transmittatur a bepe ad stõm frigidissimum · ꝯfortat
n stõm calid̃ te sua · ꝯdamo & ipsum adiuuat · n dese s; destoi fuitate
& no minus · videmus n carne tyriorum humano ꝯfe corpi · ubi multi vene-
nosi existunt humores · venenosa sicut na· venenosos humores expellit.

Nunc agendum est De Melancolia. Melancolia alia naturalis · alia ĩ naturalis
q ita existit ĩ sanguine vt fex ĩ vino · grossa ĩ eo sapor acetoso ꝯtiguus est ·
cuius meliore pte attrahit sibi splen. Sed in naturalis alia fit p infectionem q

vel alterius mot·
s; n· a morbo
n· a ca
ca morbi go e

aliq ad regi-
men est nut-
mentu

litatum et alia per admixtionem humoris. contingit enim melancoliam adustionem pati. adustionem
quo fortasse appetitum invenit ipsum calidissimum et aduritur et fit colera nigra
innaturalis. et de hac dicit autor quod est calidior et siccior a superiori materia. Unde dicimus
quod melancolia non tamen fuit calida et sicca. Alia fit secundum quod fit admixtione secundum
hunc modum. contingit melancoliam naturalem adustionem pati et movetur ibi coleram eruginosam
admixtam ex cuius admixtione aduritur melancolia et fit colera nigra innaturalis de
qua dicit autor quod est colera citrina et acida. de qua illud idem dicere possumus
quod superiori [illegible] inferiore qualitate diximus scilicet quod fit melancolia calida et sicca. potest dici
etiam quod sit frigida. quod innuit autor cum subiungit acida. quia enim acidum frigidum est et sit
cum scilicet quod dixit ipsam esse calidam non ideo dixit a calore dispositam. sed quia maiora
participat aciditatem calore quam aliquod aliud frigidum et hoc propter eius aciditatem quod procedit
ex calore provenire. Sed de his dicta sufficiant. De membris vero [illegible] membrorum
sequitur tractatus. Notandum autem quod membrorum alia principalia sunt. alia sunt ex principalibus
alia sine quibus sine ipsis regimine et recipientia vigorem a principalibus. de hac divi-
sione queritur utrum fiat proprie. Sed non videtur quod fiat proprie. ea enim que sub secunda
differentia continentur sub quarta contineri videntur. et hoc probo. venter enim habet sine ipsis regi-
men appetit. retinet. et digerit. et expellit. et capit vigorem a principalibus quoniam a
cerebro virtutem sensibilem et motivam suscipit. et ita de ceteris. Solutio. possumus
dicere quod illa divisio non sit proprie ut in unoquoque membro divisionis intelligatur
ut sit talis sensus. membrorum alia sunt principalia tantum. alia ex orta a principali-
bus et sic de ceteris. Sed opponitur. nonne caro habet influentem virtutem. nonne puncta dolet nec
ne massa sentit. fit utique et ita habet sensibilem virtutem a cerebro quoniam ab alio
non habet. Solutio. dicimus quod non caro puncta dolet sed vene et nervuli tamquam involuta car-
ni. qui vene et nervuli membra sunt sensibilia. Contra item opponitur. vene caro ab epate
nutrimentum suscipit ergo capit influentem virtutem. Solutio. dicimus quod locuto ista membrorum
et caro suscipit nutrimentum ab epate in virtute nutriente falsum est [illegible] autem dicere caro
suscipit [illegible] non quod ad generationem sed quod ad conservationem sustentamentum. Et est
alia divisio que talis est. membrorum alia consimilia alia officialia. officialia
sunt illa que componuntur ex membris diversarum specierum et naturarum [illegible] et dicuntur officia-
lia quoniam officiis sunt destinata. Consimilia sunt ut quidam dicunt quorum partes sensu
percipiuntur non tactus. Sed hoc videtur esse falsum. quoniam ut dicit autor arteria constat ex duabus
pelliculis que utraque suscipiunt non tactus [illegible] ergo [illegible] vena et cassa. dicimus
ergo consimile membrum est illud cuius partes in eodem nomine cum suo toto sunt. Unde et dicitur
omoiomira. omos unum. meros [illegible] inde dicitur omoiomira id est unius substantie.
Sed opponitur musculus est membrum consimile ut ait Iohannes. ergo eius partes sunt eiusdem nature
cum ipso. Sed ut ait G. musculus constat ex simplicia et [illegible] carne et nervis. cum
igitur caro sit [illegible] et [illegible] et nervi sunt frigidi et sicci. aut musculus generat utriusque
nature aut partes non sunt eiusdem nec cum suo toto nec cum musculo. Solutio dicimus quod caro
illa que est pars musculi est frigida et sicca. et nervus similiter. quoniam est pars eius. et musculus
eodem modo. Sed fortasse quis opponet et dicet membra diversarum specierum ut est caro et
nervus conveniunt ad compositionem musculi ergo musculus non est consimile membrum. Solutio non
sequitur si aliqua membra diversarum specierum conveniant ad compositionem alicuius membri quod
illud sit officiale nisi ipsa sint diversarum specierum et naturale. Vel dicimus quod quidam
musculi sunt consimilia membra. ut illi qui diversorum membrorum sunt continui. Verbi gratia
ut musculus qui in [illegible] frac[illegible] coniungitur. ille enim musculus cuius partes sunt eiusdem
nature cum suo toto et isti musculi constant ex carne et nervis sed ex quadam parte
[illegible] eadem natura cum suo toto. sunt alii musculi qui dicuntur vasorum ve-
quidam nervi ut dicit G. qui sunt [illegible] involuti. et illi musculi sunt officia-

lia inbita ex inbibus diuersarum specierum et naturarum constant. **Restat videre de virtutibus**

Virtus sit diffinire. Virtus est situs operationis constitute ut conformate in membris ad id quod efficiatur. Virtus situs est quia est qualitas difficile mobilis constitute ut conformate in membris quia non leviter separatur ab eis sed destitione subiecti. In membris diximus ad differentiam illius operationis que exterius exercetur. Ad id quod efficitur in ut membra exerceant circa suas operationes. Sic patet diffinitio virtutis. Est ut potentia animalis anima ut abusive quod insita et nemineum. Est enim duplex corporis regimen. Aliud enim est animatum ut congelatorum lapidum et arborum. Aliud ab anima et naturale ut alium. Vilior tractis de naturali virtute prius agendum est. Sed virtutum alie ministrantes tamen. Alie sunt ministrate solum. Alie ministrantes et ministrate. Ministrantes tamen sunt ut appetitiva retentiva digestiva expulsiva. Sed ministrate namque appetitiva appetit. Retentiva retinet. Digestiva digerit. Et expulsiva expellit. Et ita una coadiuvat alteram non contra sunt ministrantes tamen. Solo dicuntur ministrantes tamen ut quod una coadiuvat alteram. Sed ministrantes dicuntur tamen quoniam aliis et aliis virtutibus deserviunt sine manifesta specie mutationis circa coagulatione. Licet enim appetitiva appetat. Retentiva retineat. Digestiva digerit. Dicentur enim hoc dico non puta aprime separationem non tamen manifestam speciem mutationis circa coagulum fiat. Ministrata solum est ut generativa. Ministrate tamen ex opposito. Predictarum virtutum complementum generationis efficitur. Ministrantes ministrate est que aliis et quibus alie deserviunt cum manifesta specie mutationis. **De virtute spirituali**

Superius agentes de spirituali virtute dupliciter eius speciem assignavimus. Una que fit naturalis que cor dilatat et constringit et illa dicitur operativa. Alia que motus iras indignationes et huiusmodi ministrat. Et illa dicitur operata et fit ab anima. Videtur posse probari auctoritate et ratione operativa scilicet que cor dilatat et constringit ab anima dicit Constantinus in Pantegni. Tres sunt generales virtutes in humano corpore. Unaque que attinet naturalis et dicitur naturalis. Alia vero anime que solum vivificat in quo cor et arterias constringit et dilatat. Et illa dicitur spiritualis. Est et tertia que in delictis intellectum rationem motum et sensum voluptarium prebet et illa dicitur animalis. Sed virtus anime solum vivificat in quo cor et arterias dilatat et constringit ut dictum est. Virtus non est nisi ab anima et ita virtus operata fit ab anima. Ex potentia et rei illud idem patet probari. Videmus enim cor et arterias nec dilatari nec constringi nisi post infusionem anime. Virtus igitur dilatationis et constrictionis cordis et arteriarum ab anima probatur fieri. Solo quidem constat est virtus anime que solum vivificat in quo cor dilatat et constringit. Non ideo dicitur quod virtus operata per motum sue cerne et principium ab anima firmat sed quia virtus illa operari non potest nisi anima corpori sit infusa. Ad quorum melius videndum est notandum quod tres sunt in humano corpore naturales. Virtus est naturalis quo plenius de loco ad locum due sunt species. Una alia species est sed quod dicitur aliquid stando moveri de loco ad locum ut in arbore videtur que affixa stipite circa ramos illius superiora a vento agitari videntur quasi de loco ad locum moveri. Alia vero est sed quam aliquid ut stando de loco ad locum movetur ubi gratia ut fit in virtute et istud tale motum virtute mobile spirituale dicimus. Et ideo dicitur mobilis. Ut alibi dicimus quod motus aliquis est naturalis alius voluntarius. Motus naturalis est efficiens quod non voluntati subiacet nec ratione compescitur et istius motus dicitur effecta. Et ideo naturalis.

Sequitur de sensibili virtute. Virtus autem sensibilis est que sensu operatur. Quia aut utrum omnes sensus operetur. Sed de ratione videtur posse probari quod non omnes sensus est effecta. Videmus etiam vinum et aquam ad arborem posita. Ipsam aquam tamquam sibi convenibile attrahit. Vinum vero tamquam odibile a se plenius removet nisi enim in ea aliquis esset sensus unde aquam sibi convenibilem sentiret vinum

vo odibile aut ullum eorum aut utrumque indifferenter appetat. Solutio ut dicit Costa. Sensus est alius est naturalis alius anime. sensus anime est insitus et potestas vel ab
anima insita effecta vel sensuum et ista potestas sensualitas appellatur. qua in
solis reperitur animalibus. et hunc sensum virtus operatur sensibilis. Sensus autem
naturalis est virtus et potestas vel anima insita qua in rebus inanimatis appetunt et
a se nociva expellunt et ista potestas sensibilis maior quam in animalibus et in
quibusdam aliis ut in arboribus et in magnete sine dubio invenitur et istius sensus
virtus prefata non est effectiva.

De operationibus. Supposito tractatu operationum. Videtur tractatus operationum superfluus existere. Iohannicius enim superius de virtutibus tractando virtutes
augmentavit virtutis operationum sufficienter apposuit. Solutio operatio alia simplex alia
composita. Sed de simplicibus in tractatu virtutum Iohannicius sufficienter explanat. de compositis alte minime. Unde quia de compositis subiungit tractatum operationum non permittit melius prosequi quam notitia habet altius quam notitia est per aliud. Vel aliter consuetudo est philosophorum agendo de aliquibus rebus de aliis inserere non gratia eorum que
inseruntur sed gratia aliorum verbi gratia ut loquendo de sorte introducat de platone. similiter
gratia virtutum de operationibus et io inseruit ut ipse virtutes in maiorem cadant
notitiam. vel aliter virtutum alie sunt per se notabiles alie per accidens vel aliud est
notabiles ille sunt que sensuali subiacent cognitioni ut virtutes anime et alia
multa. Vel aliter per se notabiles sunt ut que sensu comprehendi possunt ut corpora et
quedam accidentia. ut operationes albedo nigredo. febris etc. de operationibus itaque tractat
Iohannicius. ut per eas virtutes manifestentur tractando itaque de operationibus primum
videamus quid sit operatio. Operatio est motus virtutum ad id quod efficit. ista diffinitio
data est per causam. ut sit talis sensus. Motus operationis ad id quod efficit est causa operationis. Non quod localis motus in appetitu fit quando attractio fit per calliditatem et siccitatem. In retentione fit motus quando aliquid in loco claudit indignatione quando ibi
trispositio parum similiter in expulsione quando aliquid de loco ad locum expellitur.
Similiter in animali virtute fit localis motus quando per imaginationem ad rationem cognitionem attrahimus. Et in rationali fit localis motus in ipsa non fit
non putari apud separato. Similiter in memoriali. quando in ea principia repositum ad
reservationem operatio sit dividitur namque alia est simplex. alia composita. Simplex
est que ab uno et simplicitate perficitur. Composita est ad quam esse plurium virtutum presentia exigitur. Sed quare utrum aliqua istarum in simul operentur sicut enim habet a Constantino dicitur namque in pantegni. Virtus digestiva virtute indiget retentiva que
tam diu cibos sibi teneat donec excoquat et assimilet digestiva. Et concludis
ergo retentiva et digestiva in simul operantur ergo in eodem loco ut videtur. Sed si in duobus
locis. eadem ratione potuit dixisse de aliis virtutibus. Dicimus ergo quod operantur in eodem
loco ergo per actuales qualitates vel potentiales. Sed per actuales non. quia caliditas et
siccitas. actualiter durari non possunt. ergo potentiales qualitates operantur dicitur. Sed nulla
potentialis operari potest nisi redigatur in actum. et quod hoc sit verum auctoritate. dicitur enim
auctor piper non calefacit nisi prius calefiat. Et Constantinus in dietis universalibus. Omnis
actio virtutis in natura operatur nisi in potestate qualitatis existit. Ex hiis ergo auctoritatibus colligimus quod nulla qualitas potentialis operatur nisi redigatur in actum et ita
oportet ut talibus fit. sic. hu. in eodem loco actualiter operentur. Solutio dicitur quidam quod
retentio duobus modis dicitur. dicitur enim retentio aliquid in in eodem loco occupatio. et secundum hoc et
digestio et retentio in eodem loco in simul esse possunt. dicitur enim retentio actio retentive virtutis et secundum hoc digestio et retentio in eodem esse non possunt simul. Auctoritas prefata auctoritas
prefata dissonare videtur. ibi enim intelligitur de virtute retentiva. Unde dicimus quod appetitus non fit per caliditatem et siccitatem. ut retentio per frigiditatem et siccitatem. ut digestio per caliditatem et humiditatem. expulsio per frigiditatem et humiditatem. immo ut ait Constantinus in libro stoicorum. Omnis actio virtutis

Sed queritur utrum sit sine motu et motus fit extra operationis etc.

[illegible]

(Opposite page, partly visible at the right edge:)
fit per
fit per
eiusd
ago
et dictum
tiestitur
quod appet
iugit
Quida
est fit
et quod
fim et
legimus
opato
quatis
neta q
fiat gr
plurim
i corp
petit
appetit
scitu sen
expulsi
tus fit
mo fi
si exib
tur. go
ist gr
illi spiri
que
possus
fimo p
titu g
ma gr
libi que
fut si
quenta
ne collo
dissolon
ige. et c
que et
et opation
loca ead
passioni
talis se
bia apto
psitut

sit p calorem · Sz q̃r p̄p̄ calorē actualez aut no. R9 q omnis actō ūtut̄
sit p calore actualem ⁊ hc mediātibꝫ spūibus ꝑ caliďꝫ ꝑtiu diūsitatem
exuctā n̄ illaꝝ ꝑtiu subtiles sūt ⁊ calide ⁊ sic. ordam cōsūpto ⁊ euacu
atō qr sit appetitꝫ. Alie uō sūt frigide ⁊ sice quꝫ sit retentō. nō ꝑ sicitate
⁊ sicitate q̄ sit i rpis ꝑ necessitate sube. vnd locꝫ cōfortat ꝑtes n̄. ille sua
necessitate magis in hn̄t ⁊ i locū retinetur. Oppo aut ad id q̄ dictū ē. sc̄
q appetitꝫ nō sit p caliditate ⁊ sic. ⁊ sic d'c auctoritte Joh. dicit n̄ retentō
iungēt p sicitate ⁊ sic appetitꝫ p caliditate ⁊ sic. Solō auctoritas sic ē intelli
genda appetitꝫ sit p cali ⁊ sic. i. rei inest ab eltō caliditas ⁊ sic. ab eltō ca
⁊ sic. dico p ca ⁊ hu opatur. i q rei inest opā hc sit a calo ⁊ hu elemētō
⁊ q'd sic decaniꝫ intelligē deinat infius v̄ dicit. expulsio fit p id q̄ ē
sicꝫ ⁊ hu trīsendo sead suba. ut q dcm ē dari intelligi. ⁊ quia sufficient
egimꝫ de simplicibꝫ opacōibꝫ restat agē de cōpositis ¶ Est aut cōposita
opacō q a plibꝫ effr̄ ūtutibꝫ. ut gnacō. corpōꝫ. desideriu. ⁊ depacō. q
gnacō sit cōposita opacō. iur posse pbari. Sꝑmate utiusqꝫ ꝑntis i mō
neta cōcepcōis recepto nūtā ē in stalis sanguinis actitō. gō appetitꝫ ut
fiat gnacō ē nūtus. Simlr retentō. i forma i mutatō ⁊ itagnacō ꝑa
plura ūtutu actōibꝫ ut dcm ē efficitur. ⁊ eodē mō agitur ūtutibꝫ ē
r' corpōꝫ. uitꝫ igit̄ ē cōposita opacō. desideriu sit ē cōposita opacō. ⁊ ē ap
petitꝫ ꝑ nō quilibꝫ appetitꝫ ꝑ sensibilis desideriu ⁊ n̄ sensibile ūtute
⁊ appetitiua secu tr̄hit. Jt depacō explibꝫ ūtutibꝫ opacōn tr̄hit sic
secu sensibile ūtute ⁊ appetitiua ⁊ expulsiua. est n̄ depacō sensibilis
expulsio ⁊ ista d'opacōnibꝫ dcā sufficiat. ¶ Restat de spiritibus ¶ Spiri
tus sic diffinit. Spūs ē subtilis ⁊ aerea suba i corpe ex fumo puris
simo purissim sanguinis gnata. Hac siquidē diffone exauctoritte nō lēmꝫ
ꝑ ex ūbis constan. colligꝫ dicētis. Spūs ex fumo purissimi sanguinis gn
tur. gō cū spūs sit subtilis suba ⁊ aerea ꝑfata diffō cōsentanea ur.
Sz q̃r utrō ista diffinicō cōueniat oīn spūi. q sic cōcda cōcludit. gō cōuenit
illi spūi q cū ꝑmate i moneta cōcepcōis i funditur. Solō R9 q illi spūi
cōuenit. Spūs n̄ ille ex fumo purissim sanguinis utriusqꝫ gnāc ꝑntis. ul
possꝫ dicē q gnācō spūs dr̄ de. fit n̄ gnacō spūs qn̄ fit gnācō de
fumo purissim sanguinis ul cōstitutō ⁊ in hc sensu p dcā diffinicō spi
ritui cōuenit. Jt q̃r utrū h diffinicō cōuenit spūibꝫ q sūt i diuiduū ꝑ p
ma gnacōn spei ut spūi p'mi hoīs. Solō dicꝫ q h diffinicō ta
libꝫ cōuenit spūibꝫ. nō n̄ cōgruenter spūs ex fumo purissim sanguinis gnati
sūt ꝑ ex celtōꝝ cōuenientibꝫ. Elta n̄ cū ad indiduū q sūt ꝑ pma gnacōz
cōueniāt. ⁊ cū ꝑ hant cōias qualites alterutro agūa ⁊ paciecā. actō
ne caloris dissoluunt. ⁊ ꝑ grossae ꝑtes ⁊ subtiles exeuntur sub tiliud ꝑ qd
dissolone i nascit̄ cōdaꝫ suo situs subtilis ⁊ ignea. unida ⁊ apta imbta
tēpe. ⁊ eadē viuificatur. ⁊ illa dr̄ spc. ul possꝫ sic diffinire ꝑ cōstan.
Spc ē motꝫ ūtutu ad id q effr̄. q sicud diffō si ūbis insista eadē ē q
⁊ opacōis ee uidetur. Supius ⁊ diximꝫ q opacō ē motꝫ ūtutu ⁊ tēgo
rōcō eadē ē cū ūbis ꝑ significacō ē diuisa indiffinicōe n̄ opacōnis motꝫ
passiom ul actōm sigt indiffōne spūs sigt motꝫ subaꝫ agente ut ꝑt
talis sensꝫ. Spc ē motꝫ i cōdaꝫ mouens ⁊ agens q tanqꝫ artifice in
bra apta reddit habilia ad id effice. i. ut iqꝫ ūbis ūtutes suas
ꝑficiant opacōs. Vbi gra. Spc naturalis coaptat ⁊ reddt habilia tanqꝫ

artifex in brachia ultima . sic in spiritus virtutum naturalium operatio consequitur . ut apparebit
dicendo est quod manifeste probat exemplo . dum non stipiti adheret ramus . spiritus existens
coaptat partes et eas habiles reddit . ut vivificentur . et augmententur . mutantur
et in fructus meliora producant . Sed ramus predictus ab arbore abscisus spiritus ibi qui ex
istit egressus arescat . desiccatur . flores et fructus producere nequit . et ut diximus
de naturali intelligendum est de spirituali et animali . Spiritus namque spiritualis membra spiritualia
leniegat . quanto calidior est naturali . tamen membra spiritualia reddunt calidiora . et velocia
mobilia . Spiritus vero animalis quanto ceteris subtilior membra animata subtiliora et
puriora reddit . ut subtiliores valeant perficere actus . veluti visum . auditum
etc. Notandum est quod quamquam dicunt hos spiritus tres esse . Alii vero . secundum diversitatem officiorum di
versa sortiuntur vocabula . utrumque tamen post dicta nobis tamen magis placet . quod tres sunt in
de naturali propter corporum genera virtualis . et propter corporum virtualis genera animalis . et hec
de spiritibus dicta sufficiat . Exinimus de rebus naturalibus nunc agendum est de rebus non natu
ralibus ut est ars phisica quando sunt media sanitatis et egritudinis . medium ergo loqui
mur est nunc optimeatur . videndum est ergo quid sit res non naturalis et que eius spes

res non naturalis est aut impossibile est transmutare corpus [De rebus non naturalibus]

Res non approximare . habent itaque sic diffinitionem ab aristotele ita videtur
non habemus . ex verbis tamen galieni colligimus ea dicentis . Alteratur corpus aliquando
non humana . ex necessitate . dico autem ex necessitate . ab his quibus impossibile est ipsum non approximare
etc. Ex autem de diffinitione prefata ut ... rei non naturali conveniat . non enim ve
conveniret isti cibo . isti aeri individuali . huic exercitio et quieti . et sic de ceteris
non ulli quod aliter rei non naturali conveniat . Solo dicimus quod diffinitio rei talis
in materiali convenit . sed tamen non est alicui essentia individualis convenit . et possumus
dicere quod diffinitio illa conveniat huic cibo . huic exercitio . et quieti . et sic de ceteris
unitis hoc sit intelligendum cum dicatur corporibus est id cum impossibile est transmutare corpus ap
proximare . vel de genere eorum aliter impossibile est transmutare corpus non approximare [Et que sunt
spes rerum non naturalium] Videmus quod sit res non naturalis . nunc videndum est que sunt
eius spes eius autem spes sunt sex . aer . cibus et potus etc. De aere sic solet opponi
aer est res non naturalis ergo non est res naturalis . ergo aer est res non naturalis aliquis
aer absisto non est res naturalis . Solo dicimus quod non impositum huius nominis naturalis
non infirmitatur ipsum . ut eius significans est prefata particula . sed cum dicitur hic aer est non naturalis
non sensus est media sanitatis et egritudinis etc. est id cum impossibile est transmutare corpus non
approximare . cum vero dicitur hic aer est res non naturalis . constituitur transmutans naturam vel
pis . et adiunctat constitutum et cohabet naturalibus cum specificationibus nec propterea hic
mo . rerum alia naturalis alia non naturalis . alia contra naturam . Hec divisio fit per opposita ergo
nullum non naturale est naturale et res contra naturam . ergo cum aer sit res non naturalis non est res
naturalis . Solo dicimus quod prefata divisio non fit per opposita . Nam eadem res naturalis et non
naturalis et contra naturam . aut membrorum . nam membrorum fit causa morbi . et est res naturalis . quoniam
omne membrum est res naturalis . Item opponitur dicat philaretus constituens in imitat contempt
ad propriam esse . ergo aut ita imitat quod sit . aut est in imitatum tamen . et esset in imi
tatum aut ita est in imitatum quod actu potentia committatur . sed non est concedendum quod
sit in imitet . quamvis in sua propria complexione una die ex producet . cum aer res
sit imitabilis sit . et quod sit variabilis . dicendum est ergo quod sit in imitatum tamen . et ita in
imitatum quod actus quamquam potentia committatur . Unde est ergo quod aer in imitat contentum
in corpus transmutans ad propriam esse vel propriam esse . Item opponitur constituens sed aer imitat
contemptum ad propriam esse . ergo est aliquid complexionatum . ergo est elevatum quod falsum est . Solo
dico aer in imitat contempt est in me qualitate quam participat . Namque actus
quamquam tamen valet quantum qualitas quam quis participat . Amplius sic obicere . dicat
non est loquendo de naturalibus singulis non sed indigentia corpori adducatur et competenti

c. Cum n exacui e multu n mlto tempe durat. Cum parx n prin. pz igr q sub qntite tempis qphendit no go &c

qlitate salubre fit. dne n st hoc qsidatos circa salube & equ qlitas quntitas
s. q offunt. & itaqlitas aeris. & alior no nalium dimenenda z a medico
q st impgle z. quus n. medico aeris qntitate dimetiri possit. ulli. Golo
quntitas alitr vi no nalis n tm ja metiendaz a medico vm & ab ipa
nata. & hc q fit s. oster dices. cisle n qdam mo i his ortexis digonis
ita preptore no indigeat qntitate i oblomby mederte. optima eni
qplo quntu appetit tm bn dige pt. ita no & sopni qntitate na. ipa meti
dicedy z go q qntitas aeris sit & sopni n solu a medico vm & ana meti
q melior magistr senectute. Nunc agndy z d exercicio **De exercicio** Exer
ciu h de actio ul passio corporis & no aie. Exerciciu m mod qsidatur ut
dt Johs. ex ntitate equalite. Tpe & mo usus. vt q sub qntitate tpis qsi
datur. no go tps eu pdictis qmuari dz. & tm dt s. & eo tpe qn altr aliq
abbys teu inducta in his q dca sut qtep ta no bn dictio. Golo. qntitas
i mane pfuta tpis diussionm sigt. tempus no no tpis diusitate uel diu
sione z qlitatis diusitate. s. go tpe add deat. s. an mane an sero. an ve
an angsto. & sic de c. It exerciu aliud modatu aliud in modatu. modatu q
q modate calefat & desiccat. Ag q exercitatone pau calor excitat. humitas
qsumit. siccitas sucedt. ad qd sic obiat. Si modatu exerciu modate cale
fait & desiccat. g in modatu i modate calefacere dz & desiccare. Golo Ag
q debz. s. ex i modato exercito aliud esse. vy q tingt. Na ex i modato exercio
fit i modata pau qsum to. vn sps e ta. nali extenuat euaporatei inf
gidatur go corpus desiccatur. **De ociositate** ociositas ut dt Johs z q siccitate
i hlicitacom h mesle. vt tm Johs. ung pste dice. No nesic exerciu aliud
i modatu edidit aliud modatu. ita ociu aliud tpatu. aliud in tpatu. de
bmsz go dixisse. ociu aliud siccitate & hu. h z ecclem. ut mesle. Golo Ag
Na ociu ad modatu aliud in modatu sic exerciu. Si ociositas h. implemit
ocij p in modato ocio accipe. z obiat nob go ictatus ocij h semplex h. q
no h. aut Johs insi de impsto ocio. Golo sufficiens z ictatus ocij. Nam p
vmq qm noticia altius qm noticia elucesat. It q ociositas eas gnat
s. siccitate & hu. ut d nouo in subito. aut eas tm augmentare. Golo Ag q
de nouo qsdam gnat & eas pt augmentare. vt tm posse pt q ociositas in
tus calefaciat. sic siccitas ociositate. & cum sit & siccitate pora astingut. vn
collite supfluites. & fuositates intus toculitate distempant nalem calo
re. vn in collitis febres acutissime solent ori
tu
collita supfluitas no h z euacuatom q intus retine retinetur & inbtia
talidy gnat. Golo diag. q ociositas natale infrigidat actuita calefaciat
Regr De balneo Sz balnei ictatus supflug ut. na i pdicta teru no na
tu euacuatone balnea no qnmantur ut dixius. Golo Ag. q balneu sub
resolutoe qtine & qmittit subinanitoe dic tm a g. nonne cibi & pots sub
repletoe qmittur l balneg. Na cibi & potus q repleant no z dubitabile
Solucio. cibi & potus intus recepti. ptes quas tangut replent supfacieng
balneu no intus. & extr repletone pstat & ideo balneu sub repletone nalr est
balneu aliud dulcis aqe. aliud no dulcis. dulcis aq balneu emollit & replet
re. z balneu dulcis aqe aliud calim. ad frim. calim calefat. frim infrigidat
z opp q dt ypo. ut i tetano & i iuuene carnoso & in medio estatis aq frida
supfusa calore puocat. Calor n libat h. balneu igr aq fride calefat. Golo

q effitiuu quedam, i mutan n̄ s̄ nām̄ rei effeccus quedam no. cū n̄ dicimus
balneum calidum calefacit. intelligimus naturale. cū aut dicimus balneum ca
lidum infrigidat intelligimus accidentale. **Restat tractatus de cibo** Sicut dicimus quo
facie̅dum sit de balneo ita uideamus quid senciendum sit de cibo et potu. dicit
Ioh. cibus alius bonus alius malus. Set tamen quod hec diuisio in sentencia
sit. racio non dicendus est bonus simpliciter. uel malus simpliciter. et quod hoc sit ostendit
constan in uniuersalibus. cibus non est dicendus laxatiuus. uel stipticus. digestibilis
uel indigestibilis simpliciter. set michi uel tibi. sic cibus non est bonus uel malus
simpliciter dicendus. Et cibus sic est quod sanat uel egrotat uel neuter. set omnes tales sunt ad
aliquid et ita cibus dicitur ad aliquid. non ergo bonus uel malus simpliciter. Solucio ut fiat
consideracio respicientis et respecti. uel respicientis tamen non dicitur cibus simpliciter bonus
uel malus. set bonus isti. et malus illi. set ut habeatur consideracio sinam suscepti
simpliciter dicitur bonus uel malus ut sit talis sensus cibus est bonus. bo
ni sanguinis generatiuus ut sinapis. uel predicta cibus est bonus qui uultu anni
catur nature. malus qui multum dissonat eius temperancie. Sunt tamen utrique hec
genus non naturalium. s. cibus et potus qui aciat aliquem [illegible] quod conuenit rei que
est cibus et potus ut brodium galline. Amplius quod uerum ista quod tamen est cibus
continetur sub aliis generi rerum non naturalium. continet itaque set eius nomine
tantummodo. set genus illud preter ista specialia uocabula designatur s. cibus et potus. i. prin
cipaliter predicto uocabulo constituitur. uel possumus dicere quod res quod tamen cibus est continetur
sub aliis generi rerum non naturalium est autem illud genus quod tali uocabulo signi
res in corpore recepta. apta nutrire in corpore. uel cibum prohibita parte uel
utrumque faciens. et sic predicta constituitur quod tamen cibus est res recepta in corpore recepta apta nutri
bus in corpore ut cibus prohibita parte uel utrumque faciens. **Restat de
potu** Nunc uidendum est de potu. de potu dicit Ioh. est potus qui nichil aliud est quam
potus ut aqua et est potus qui est cibus et potus ut uinum. Est alius potus duobus
pertinens superioribus ut est potus qui datur contra aliquem morbum uitandum. ut mellicrat
condit. Set obiciatur contra hoc quod dicitur aqua tamen non est potus. est in aqua frigida me
dicina. et quod sit medicina dicit Ioh. dicens. medicine in tionis operacio in
tria diuiditur. Aut resoluit ut farmacia. aut comprimit ut coctana. aut
mutat qualitate ut aqua frigida in febribus aqua est medicina. Solucio dicimus
quod cum dicitur aqua est solum potus. i. ita est potus quod non est medicina. uel possumus dicere
quod medicina large et stricte modo accipitur. large modo dicitur medicina quod propter quod morbum uitandum
datur. et accipitur nata in corporari aut mutari non potest. et in hoc sensu aqua
potest esse medicina. dicitur etiam medicina quod propter quod morbum uitandum datur. et accipitur non potest incor
porari et sic hec aqua dicitur quod non sit medicina. non. n. potest incorporari. set sic hec aqua
dicitur quod non sit medicina. et ita diuisio predicta non est superfluitates. Set opponitur aqua
cum aliis data nutrit ut cum mellicrat. ergo est cibus. Solucio cum dicimus aqua non nu
trit intelligendum est per se. Et aqua est cibus arborum et herbarum. ergo est cibus. Solucio
physici huiusmodi diuisionem et diffinicionem circa medicinam artis assignabant
set hoc erat subiectum non est uel corporis humani. cum ergo dicitur aqua non est cibus intelligendum
est humani corporis et hoc ostendit Ioh. in dictis [illegible] qui ait aqua non est cibus nutritor
pis. nisi aliis cibariis admixta. in se a corpore admixta. Amplius
opponitur ad id quod dicitur est uinum est cibus et potus. tamen cum sit et medicina. et hoc probatur
ratione uinum calefacit. sine caritatibus bolismum datur. Racione et [illegible]
inem potus dolorem doloris soluit. et ita uinum est medicina. Solucio reuera

ut panis recens
et mediocriter malus i.
mali sanguinis generatiuus ut sinapis

qdam [illegible] ꝫ media ut vinu grossu dulce rubeu. qda u̇o ꝫ q̄ no ꝫ [illegible]
ut vinu subtilissimu leue ⁊ albu **De sompno** videndu ꝫ de sompno
Sompn⁹ ꝫ quies aialiu cu intencoe virtutu naliu. aīa siqdē quiesce
[illegible] ⁊ no coacta sibi [illegible] ppis [illegible] dimitti actoībꝫ. fumus
n ex dissolucoe ciboꝝ suauissim⁹ i nasc̄r. cum ad cerebꝝ ascendit ⁊
[illegible] [illegible] ventis eius opprimit q° vrt ad opacom ⁊ voluntariam
actom [illegible] modacom q° oppsso est sicut mortuo iacet. ⁊ talis disposicō cor
pis sompn⁹ appellatur. Cū̄ [illegible] sompn⁹ sit quies. om̄ aialiu vtu
tu [illegible] q° om̄. [illegible] no ꝫ qes [illegible] intellctꝰ. cu in sompno eq° bonu
⁊ aliquis longe meli⁹ [illegible] q̄ i vigilijs. dia⁹ g° q° sompn⁹ ꝫ qes
[illegible] aialiu vtutu quatu spacos sunt ab extrioribꝫ q° ꝫ dice qes
ꝫ sensibiliu vtutu s visus audit⁹ ⁊c. Aliqui g° interogant vtr vtrc
sompn⁹ sit cu intensione naliu vtutu [illegible] q̄ no om̄ naliu vtutu
[illegible] no sit cu intensioe gnate vtutis. s sit cu intesioe illaꝝ naliu
[illegible] ad augmentu i corpis [illegible] [illegible]. ut appetitiue vtutis ⁊c. dige
stiue ⁊ expulsiue. [illegible] colligim⁹ appetitiua sensibilem i desideratiu
n° omnem expulsiom. q̄ no sensibile expulsiua. [illegible] dt Joh. Sompn⁹ corpis
i mutat natu. p̄mu q̄ infrigidat exti⁹ ⁊ calefat inti⁹. [illegible] q̄ [illegible]
no dix simp'r sompn⁹ infrigidat ⁊ calefat. ueluti dt simp'r. [illegible]
tas [illegible] ⁊ [illegible]. Solucio [illegible] sompno ex ciboꝝ dissolone suauis
qdam fum⁹ ⁊ i illec cerebꝫ excitat vn calor ⁊ sps [illegible]. s magis
inti⁹ [illegible] illa suauis sit origine. ⁊ quia tunc ab actibꝫ cessa
m⁹ ⁊ maxie in nocte cu ꝫ [illegible] dormienda tunc pori corpis ex frigiditate aeris
clauduntur. q̄ tunc corpis superfluitates cu spiritibꝫ ⁊ calore no euaporat
vn tunc calor inti⁹ multiplicatur ⁊ sps. membra igitur calent. exteriora
u̇o infrigidant. qm ad ea no porriguntur sps cu calore. ⁊ nota q̄ [illegible]
dormi⁹ ⁊ in die exteriora [illegible] dnt ee calida. opilatis n ventriculis cerebri
no adeo porriguntur sps calidi ad corpis superficie [illegible] u̇o licet
pori [illegible] opilentur. nalis calor [illegible] [illegible] no confortatur
[illegible] [illegible] mala celebratur dig°. n° in nascatur fum⁹ ille suauissi
m⁹ s potius [illegible] intus retentis suffocat ⁊ mortificat. [illegible]
igitur dt cu de [illegible] sompn⁹ infrigidat exti⁹. [illegible] [illegible]
tas [illegible] ⁊ [illegible]. **De vigilijs** [illegible] agendu ꝫ de vigilijs. Vigi
lie ut dt Johes i mutant corp⁹ quia exti⁹ calefiunt inti⁹ aut i
frigidant ⁊ desiccant. vr tn ee falsu dt naq̄ theophil⁹. vigile faciut vi
[illegible] ⁊ [illegible]. s [illegible] no nisi calore i [illegible] fieri posset. vr g°
falsu q° dr. vigilie inti⁹ infrigidat ⁊ exti⁹ calefaciut. Solo q° dt
Joh. vigilijs infrigidantur corp⁹ inti⁹ ⁊c de i modatis intellexit vigilijs
[illegible] modatis naq̄ vigilijs calor cu spiritibꝫ ad exteriora diffundit vn
qdammodo interiora infrigidantur. extrinseca calefiunt. Ab i modatis vigi
lijs interiora spiritibꝫ nali calore depauperantur. vn cibaria inti⁹ assupta
no digeruntur. Indigesta u̇o in corpa [illegible]. vn calor ⁊ sps calefiut [illegible]
dunt inti⁹ ⁊ [illegible]. u̇o ꝫ ig° [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
efficiunt. ⁊c possum⁹ dice q̄ in omnibꝫ vigilijs tā modatis q̄ i modatis
corpa inti⁹ infrigidantur i maiori quātitate caloris [illegible] inti⁹ exteriori
u̇o calefiunt i maiori quātitate calor exteriora [illegible]. Sꝫ diceret aliquis

qr igr i imodatis vigilijs interiora vnon quantitate urine fiut ru ul sbru.
ea. qm licet i imodatis vigilijs interiora vnon quantitate caloris p vapat
ut dcm e tn ille calor acutior e et i mag igneus. quapt urina coloratio
rem redde pt. Amplius obiatur. dicit nag philaretus. i sompno pulsus
fiut debiles i vigilijs uo fortiores. tu g a mag calore pulsus fiut ma
gni et fortes et apparo fortiores i sompno corpa fiut interius fria i vigilijs
uo corpa calida redduntur. Solo. i sopno intus diffundat calor. et quia i
sopno multa gnatur humiditas. q cu alijs superfluitatibz a corpe no euapat
tabescat calor et debilitatur. quare pulsus debiliores i sopno fiut ul efficiuntur

Digestio et de coitu Videtur tn superflua tractatus de coitu. cu supius en
umerati i enumatone rerum no naturaliu no contineatur coitus. Solo. quamuis i e
numatone pfata de coitu mentione no fecerimus. eo tn tractatus no e sup
uacuus. qm p coitu inanitionem intelligimus. licet n. sanguis p minutionem
ul aliquis rei purgationem corpis fiat inanitio mag tn coitu corpus &
inanitur et desiccatur. Inhuiusmoi siquidem [illegible] ad decasum e abnormalis
corpis pte. quare in huiusmoi actione corpus multum debilitatur no e igitur mi
randum si p coitu Joh inanitionem intellige voluit. Vr tn pfata actio sub
exitacio continen posse. na coitus motus e corpis. et no aie. n et coitus de
fatigat. et ita talis actio subexitacio continetur. Solo. adhuc q corpis e motus
pt sub exitacio contineri. s qm tamen inanitionis e ca. ut dixi. et si sub
inanitione coitus continea no e inconueniens. Sequitur q coitus desiccat corpus. et mi
nuit naturalem uirtutem. io quia infrigidat. s vr falsum quia cu sit excitatio de
bet calefacere. s quia i eo multa fit infusio. spus cu calore nali potius
infrigidare q calefacere de. hac de ca q io de coitu hic auctor introduxit. qm
multa adducat corpi comoda. calore nag nalem confortat malas excludit cogitatoes. corpus a superfluitatibz inutilibz leuigat. **De accidentibus anime**

Ultimo loco agit Joh. de aie accntibz quam quarum accidentia aie meliora
et mutabiliora sunt alijs rebz no nalibz. Certo n. quibus desiderata i gaudiu
et mutabiliora et dicunt affectus huiusmoi accidentia. sunt n. eius opacoes et ut ait
et ego immuta et dicitur affectus huiusmoi accidentia. fit n. eius opacoes et ut ait
Joh. hoc accidentia fiut infra corpus. sit ca q commouet nalem calore ab interiori
pte usq ad superficiem cutis. Exemplum quale fiat videamus. d' alicui illata iniuria
irina ira concipit. impellit spm cu calore nali ad membra exteriora. q aie
fiut instincta ut illa sic moueant obillata iniuria adultione faciendam
quod totum expressissime ne patent cognoscatur. est n. diffinitio ire talis. Ira e
furor cordis ebullitio sanginis i corde ab interioribz ad exterioribz propter
ea aia obillata iniuria excogitata vindicta ipse desidat dum n. a maiest
diximus ira concipit indignata cogitur cor mag solito agiti vn quoqz cu suo
io et ipetu spc cu calore ad superficie diffunditur cutis. Et dicet ab cu
i orm ira ad superficie cutis spc cu calore egrediatur. i ira ille debet cutis ru
bificari. Et in ira multos sepe pallore affici conspicimus. Solucio dicunt quida
corpe q nascuntur alij subtile alij grossa hnt g cute. Et in illis q hnt cu
tem subtilissima cu nalis calor et spc expellitur adipam exeunt et euapo
rant et cuti rubificant. In illis qui tenues cutis e grossa cu adipam ante deuenerint
no pnt euapare nec cuti egredi. s itm ad interiora cu sanguine circa cute ex
istentes reuertuntur et redeuntur. vn exteriora pallore afficiuntur. s hc friuola
e. Si n. ita est motus fereat ab interioribz ad exteriora et ego. q i ira si nunc medius

nos at alr dicimus ad quod melius videndum sciendum est quod mortuorum illorum qui nascuntur
alii habent sanguinem subtilem et rubeum. alii inferum melius eorum aut san-
guis est subtilis rubeus et purus cum calore et spiritus ad exteriora emittitur. et inficit
cutem per se. et tales in natura rubescunt. Sed quando sanguis est melancolia infectus
ille similiter cum calore et spiritu ad cutem deportatur. et inficit cutem calore quod
est et fit cutis pallida vel livida. Sed obiciet quis nonne prius et illud faciebant
re. no. quia sanguis prius erat inventus ad venas qui per immediatis aspiritibus et calore
ad exteriora deducitur. et sic demum ad exteriora emittitur sicut est. Unde est quod in natura quidam
palleat et rubeat. re. quod eorum qui nascuntur alii nascuntur cum timore alii
sine timore. et nascuntur cum timore predicto in eo rubore et pallore suscipit
et non in natura cum timore reducit primus. et calor ad exteriora diffundit. Ingressum ad
ventum cutis calore sequitur. In timore vero cordis recessu eodem pallore
afficiuntur. Nunc agendum est de accidentibus qui monet naturalem calorem ab exterio-
ribus ad interiora ut timor ad quod melius videndum est. Sciendum est quod actus anime
in corpore non perficiuntur nisi mediantibus spiritibus. In timore sit. cum spiritus in exterio-
ribus sint diffusi. ut actus anime compleantur retrahuntur intus. et ita ex-
teriora infrigidantur et interiora calefiunt. Sed maior oritur questio. quo spiritus et
calor ad exteriora refugiat. Solo dicimus quod spiritus et calor actus continuantur
anime. Unde videlicet cum spiritus timore anima ut ita dicam se concludit tota intus ut
diffundat suam intentionem tota ad exteriora quam ut spiritus et calor pretimore ad
exteriora cum anima refugiat. Nunc restat agere de accidentibus qui monet naturalem
calorem ab exterioribus ad interiora et econtrario. ut angustia. sed videtur falsum. ita cum angustia
tristitia et mestitia fit spiritus calor. ad exteriora labitur. Non videtur Iohannes bene explicasse
de angustia. Solutio non intelligendum est hic de qualibet angustia utpote de simplici
sed de composita. in illa miscetur spes et desperatio. Verbi gratia cum aliquis alicuius. aliquis suum
amicum quem a longo tempore non vidit cito venturum nuntiavit. statim nascitur ei spes
de eius adventu. et ita calor naturalis confortatur. et tunc exteriora occupat. cum autem ulterius
quam sperabant eius ingressus prolongatur illico desperatio succedit. est et verecundia cum
calor naturalis refugit ad interiora et memorie reddit ad exteriora cum rebus que
commissa sunt sibi. probet. verbi gratia erat aliquis in mensa verecundia. et tunc calor retrahitur
ad interiora. cum autem velis te excusare ea que commissa erant et verecundiam inferentibus
diffidant calor ut ad exteriora diffundatur et ita in verecundia motus ab interiori-
bus ad exteriora et econtrario. sequitur **De rebus contra naturam** de rebus que natura negat
ultimo loco. quia impugnant naturam corporis humani corporis. Videndum est ergo quod sit contra naturam
et quot sint. Res contra naturam est que destruit vel iuvat destruere. et sequitur destruere naturam huma-
nam corporis. quia verum distinctio istius diffinitionis que innatam corporis naturamque que
diffinitio sed quod constituit vel ad iuvat constitui. vel sicut ista diffinitio que est iste ae-
ri. quia iste aer est causa egritudinis. et illud nubes similiter est causa egritudinis. et ita
ad iuvat destrui naturam humanam corporis. ergo iste aer. et istud est res contra naturam
et aliquid signum significat naturam humanam corporis destructum ut urina rubea habens
nubem rubeam. quia significat presente egritudine et sic est res preter naturam. Amplius morbus
est illud idem. ut febris acuta superveniens spasmo. est enim res contra naturam. quia
solvit spasmum. et est preter naturam quia est insensibile sensibile nocumentum acci-
piens in membrorum. consumunt et substantiale humiditate corporis. Unde et est quod eadem res ad
iuvat et constituit. ut aer et nubes significat ad destrui et constitui. ut urina
rubea nube rubea habens in iiii die et cetera. destruit et constituit. ut febris sic
/ sic signat naturam humanam corporis constitui quia significat salutem in vii die futuram et illa est
res contra naturam

uernes spasmo · et quod eadem sit contra naturam quoniam quedam ut non idem quasi
res est sana causa · ad quod dicimus quod quia ab aliquo sanata est sana habet hic est sana
omnibus non causa est adaequata ut dicit G. que manifestum est quod eadem causa et idem signum et mor
bus est res contra naturam · et preter naturam · quoniam habet est causa sana · illi non egro · et habet
est sanum signum illi non egrum · illi autem neutrum · unde dicit G. idem signum est sa
num et egrum et neutrum · Et obiicitur hic quod febris superueniens spasmo est res contra

i. destrui

naturam ergo desistit ubi adiuuat naturam conuertam corporis · ergo est inimica nec ergo
est remouenda aut corpore uel alteranda · natura ut dicit G. duobus est modis curatiuis
scilicet euacuando et alterando · predicto ergo modo debet concludi · et predictum argumentum sit fal
sificatum · pono quod aliquod membrum sit distemperatum in corpore secundum qualitatem tamen et tertium est
causa egrum · ergo membrum illud est remouendum a corpore non sequitur · immo debet concludere
ut dictum est euacuando uel alterando · sed si concluditur quod febris que accidit in spas
mo sit alteranda · concludit ergo est alteranda in simile uel in ignum · est non in simile
ergo in contrarium ergo falsum est quoniam predicta febris salubris causa est habet spasmato · Solo
dicimus quod talis febris est alteranda · sed non est ut alteranda simpliciter. Et possimus
dicere quod talis febris remouenda est a corpore · sed si modo concludere ergo non est conseruanda
in corpore · Solo instantia est ista non est conseruanda in corpore · in peius conseruata non in
ducat corpori utilitas · falsum est quoniam per ipsam soluitur spasmus [De rebus
contra naturam] Ut diximus agnoscendum est de rebus contra naturam · et primum de morbo
agendum est · Morbus namque excellentior est causa morbi · et sustentione sed et dignitate
sue malicie · Videndum est quid sit morbus · Morbus sic diffinitur a Con
stantino · morbus est res infensibilis actionum membrorum sensibile nocumentum nullo quo
adiuuet ipsum subaudite in mediate · in quod ad medicine intersit ipsam et tem
lesam · quod quod sit obiicitur · aliquis morbus est causa alterius morbi · Verbi gratia · ut aposte
ma ignitum subassellarum sit causa effimere febris · ergo effimera ledit morbo
mediate · et si non ledat morbo mediate · cum ledat inmediate apostate · et apo
stema non est morbus quod falsum est · Solo tamen dicit auctor morbus est res infensi

corporis

sensibile nocumentum et est talis est sensus · in omnibus illa diffinitio morbus est
quod desinit natura sufficiens est uictima in ducere lesionem · sed alio medio · morbus
sic diffinitur ut diximus · sed sic diuidere morbus · alius uniuersalis alius particularis
uniuersalis est ut quidam dicunt qui uno et eodem modo tempore sufficiat omnia membra affli
gere · particularis quidem in uno membro accidit ut podagra · Verumtamen hanc diuisionem
ab auctoribus promulgata fuisse non inuenimus · sed aliam interrogantia uitam
morbi ab auctoribus sic assignata diuisio · Respondeo hanc ab auctoribus
assignata recepisse scilicet morborum alius uniuersalis · alius est consimilis · alius officialis · Solo

i. sit

est quod dicitur in uitata in uniuersorum ut solo continuitatis · Tamen rationabiliter uere
posse inferri febris est morbus uniuersalis · ergo fit de in uitata in ea uniuersorum · Solo
morbus de duobus modis · dicitur morbus uniuersalis in una significatione · qui sufficit
est uno et eodem tempore omnia membra affligere · et in alia significatione dicitur morbus uniuersalis
omnis quod sit ut diximus de in uita in ea uniuersorum · Nos autem de morbo tractaturi
tamen febris manifestior et dignitate sue malicie potentior est ab ipsa tractatus
quoniam febris ad ignorare dignum diximus febris sic diffinitur [De febribus] febris
est calor innaturalis super cordis ueniens cursu nature · Et febris est calor sed quia non
est calor innaturalis febris dicitur in naturalis in accidentalis sed quoniam calor naturalis alius
omnis calor est febris dicitur in naturalis in accidentalis sed quoniam calor naturalis alius
intensus alius remissus frequenter super cordis ueniens cursu nature in intensus · sed quoniam omnis in

tenso est febris ut calor ignis subiugens a corde in arterias procedens habet autem
processum originalem et non localem intelligimus. quod qualiter fiat videamus
notandum est itaque quod fumositas aputrida mota in corde consurgit quod petet ex dispositione
pat naturalem calorem in corde et spiritum. et quoniam cor est calidissimum est proinde fumositas
magis ac magis calescit. quod cum spiritibus ad alia membra descendens distemperat
in eis naturalem calorem in corde et fit febris. sed quoniam hic totum sic ita lo subiugit
suo quod ledens effectum i. operationem est sensibiliter ledere eciam dicit ista diffinitio
ee data per eam quoniam incommodis in auctoritatibus continetur. dicit enim constantinus febris est ca
lor innaturalis excausu in corde procedens in arterias exiens per totum corpus diffusus. et
cum sensibiliter ledens. Sed si quis diffinitio ab essencia febris supra est in ca
lore. ergo calor est essencia febris et ita calor est febris. Et dicit constantinus in panteg
ni corporibus est res actionem membrorum sensibiliter nocumentum inferens vel illo quod advenit
ipsum succedente ut calor. Sed cum morbo tamen assimilatur. calor naturalis quantum
febri aut quibus morbi morbus magis debet esse quam febris. Verum est itaque quod ca
lor est febris. Et febris indiget aliqua medicina ergo per contrarium vel per simile. ca
lor est febris. Et febris indiget aliqua medicina ergo per contrarium vel per simile. ca
possibile. non ergo per simile. ergo quo ad substantiam vel quo ad qualitatem vel utroque modo. sed non
quo ad substantiam. quoniam substantia est contrarium. igitur per qualitatem. ergo per frigiditatem vel alia qualitate
sed non per aliam qualitatem ergo per frigiditatem ergo ea frigiditas est contrarium. vel calori potenciali vel
actuali. vel et caliditati. febris ergo est calor potencialis vel actualis vel caliditas
sed non caliditas. ergo potencialis calor vel actualis. dicimus quod febris est calor. sed de hoc
diverse sunt sententie. quidam dicunt quod febris est calor naturalis. alii vero quod accidentalis
ut nos. contra illos qui dicunt quod naturalis est febris. Ratio et auctoritas dicit constantinus in pante
gni febris est calor non naturalis excedens cursum nature a corde in arterias exiens per totum corpus
diffusus eiusdem actiones sensibiliter ledens. Inde concludimus. ergo febris non est calor
naturalis. Et dicit constantinus in libro febrium. febris est calor innaturalis petens. extinco
naturali calore accidentalis calor appositus egreditur temperamento. quod cum a corde
in membra dirigitur ut eius natura perstet membra corrumpit eum cum ea qualitate quod hic
virtute calefacit vincit et febrem generat. et sic est febris quoniam generat aliquem humorem ad se. sed
quoniam est calor generatus vel accidentalis. non est ergo febris calor naturalis sed acci
dentalis calor febris nuncupatur. Et in eodem libro dicit constantinus. Calor naturalis in homine
dicitur a calore balnei et a calore febris. quoniam calor naturalis non potest separari a sub
iecto sine destructione subiecti. calor autem balnei et febris potest removeri a corpore et a sub
iecto sine destructione subiecti. ergo calor naturalis non est febris. Et notandum est quod calor acci
dentalis est febris. quod calor accidentalis constat ex calore naturali et alio accidentali
tamquam ex partibus suis. et notandum est nimis si calor accidentalis occupat illas easdem partes
in quibus qualis et naturalis. Sed quare cum aliqua febris sit tamen ex calore naturali quam accidentali
quare potius supposuit predominari ab accidentali quam a naturali. Solutio ideo magis predominatur
ab accidentali. quoniam accidentalis potencior est et acucior quam naturalis. Ne videatur ab
surdum in febribus propter dicat accidentalis tamen universus dicatur propter principalem partem falsa vel
sic vulneratus per unam partem vulnerata. Superius agentes de febribus diximus febrem
ex calore naturali et extranee constare. Sed quare utrum ille calor naturalis qui est in constitu
tione febris sit distemperatus vel temperatus. Sed temperatus non potest esse. cum auctor dicat
extinco calore accidentalis naturalis calor appositus egreditur temperamento etc. Et
ille calor accidentalis in eodem membro in individuali fit cum calore naturali et omnia sese
contingencia qualitatibus alterare se alterant nature est ut naturalis distemperetur calor
qui est pars febris. sed cum est distemperatus ergo est distemperatus per accidentali vel dispositione. sed dispositione
ergo est distemperatus equaliter. quoniam accidentalis calor intensus usque ad in effectum

i. constituat se cum calore naturali quoniam calor accidentalis dicitur

i. falsus

gradu distemperari potest cum inter membra corporis consistere debeat naturalis neque sit destructivus subiecti — *i. calor*
et si hoc ita potest concedi quod calor naturalis minus sit distemperatus quam accidentalis. Sed ad hoc
obicitur hoc modo. Calor naturalis minus est distemperatus quam accidentalis. ergo oppositum ex
cessus minus est distemperatum magis distemperato et magis distemperatum minus distemperato. itaque
febris excessus opposita minus est distemperata quia calor excedens quia est post febris qui igne
est concedendum. Solutio dicendum quod hoc non habet locum in qualitatibus sed tantum subiecti. Si enim
ex duabus distemperatis qualitatibus tertium efficiatur, illud est magis distemperat
utroque extremorum. Unde dicitur omne simile suum simile augmentat et facit fortiore
et in subiectis alia reformat patitur. Si enim ex subiecto in primo gradu et ex
subiecto calido in secundo gradu aliquid constituatur medium illud constitutum magis calidum erit
minus calido et minus calidum magis calido. quod tamen ex intensione caloris et remissione ca
loris sed non est. sed propter intensionem frigiditatis quod est calidum in primo gradu et remissionem
quod est calidum in secundo gradu. Contrarium frigiditatum coniunctione prestari medii caliditas remitti
autem calore in secundo gradu calidi. quia minus calidum eo reperitur predictum tamen calidum medium
est existente calido tamen in primo gradu cum caliditatis excedit maioritate ab existente
calido in secundo gradu. Sed queret aliquis quomodo frigiditas calidi in primo gradu potuit reprimere
caliditatem illius medii cum sui subiecti caliditate et predicta caliditate maiore reprimere
non potuit. Solutio tamen in sunt qualitates contrarie hinc et hinc altrinsecus sibi
contrariantur. Unde cum aliquid subiecti componere convenit pacifice et sub quadam spe concor
die in composito vivunt. aliter non natura composito stare non potest. Unde constantinus in pantegni — *i. [illegible]*
in tantum secundum speciei subiecti mixtura exigitur temperantia secundum modum sue speciei. ut in leone
est non caliditas et siccitas temperantia in piscibus. ut venenositas serpentis. Et dicit Con
stantinus in eodem tanto vero in uno quoque corpore hominum est qualitas. contraria eius inimica est ad
compositionem. dicatur ergo quod in tali mixtione coniunctionis corporis nulla est repugnantia. sed pax
et concordia stabilita. quare frigiditas in primo gradu non potest reprimere caliditatem eiusdem subiecti
ut in tali coniunctione ei contradicere. Sed cum ex calido in primo gradu et calido in secundo tertium ut
dictum est constitutum. ut est in mixtis cum alterans convenit hic frigiditas calidi in primo mixta
cum frigiditate calidi in secundo gradu illius caliditatem reprimunt. licet sui subiecti calorem non
reprimit. Et opponitur. calor naturalis quia est post febris minorem distemperantiam participat quam
calor accidentalis. et utroque corpore pariter subiectum occupat et reddit subiectum calidum
ergo subiectum illud magis calidum est et minus calidum se ipso quod falsum esse. Ille est per
fectus dialecticus et minus perfectus dialecticus est. utraque illarum scientiarum est in eodem sub
iecto et reddit ipsum sciens ergo magis et minus sciens se ipso. Et possumus dicere
licet calor naturalis et accidentalis distemperatus sit. tamen est ab accidentali quia maiori
distemperantia participat subiectum solummodo tamquam predominans denominatur magis ut
et ab eo disponitur. quod evidenter potest ex exemplo dementium. Sit aliquid calidum in iiii°
gradu. illud sicut est calore in tribus gradibus et frigiditas primum non tamen est calidum in tertio gradu
aut in primo aut in secundo. sed solummodo in quarto gradu. Similiter cum in uno eodem corpore
sit caliditas frigiditas sic et humiditas predominante semper disponitur eodem modo et accidentalis
calor quamquam potentior est naturali solum subiectum disponit. i. ab ipso solo sub
iectum calidum dicitur. Et obicitur hoc modo. Sit calor naturalis qui est in sto sanguine distem
peratus in secundo gradu ille sanguis febricitat. Ille calor naturalis intendendo et distendendo
usque ad tertium gradum et est post febris febris est ergo ledit sensibiliter ergo est egritudo. Solutio
non quidquid ledit sensibiliter est egritudo. quoniam potest esse causa egritudinis. Sed non est calor
naturalis esse egritudo et nullo modo ledet quod non facit. Et aliter dicatur quod calor na-

lis q̄ ꝫ ↄstitutiue febꝛis ledit sensibilr go ꝫ res ꝯ naturam · go ꝫ morbꝰ uel causa
morbi ꝉ signum morbi · ſʒ non ꝫ signum q̄ manifestum ꝫ non ꝫ morbꝰ q̄ non ledit
nullo modo · go ꝫ causa morbi · go primitiua uel antecedens ꝉ coniuncta · ſʒ non ꝫ pri-
mitiua · quia ab extrinsecis non ↄsurgit · nec ꝫ antecedens quia inducit egritu-
dinem aliq̄ causa mediante · non ꝫ coniuncta quia pt ille esse naturalis calor · ꝫ
si non sit febꝛis eꝰ erit coniuncta causa · tunc sit pars integra illꝰ febris · sicut etiam si
quidem omnis pars integralis pt esse pt suum totum ꝉ alr ponatur q̄ ille naturalis
calor sit i causa coniuncta febꝛis putride ꝫ non ꝫ magis ro de calida q̄ de illa
q̄ si q̄cedatur mistiu · go uel ꝫ putrida uel causa putredinis qualitas q̄ falsum ꝫ · go
luce · non ꝫ autem calor naturalis dissipatꝰ ꝫ causa morbi · go primitiua uel ante-
cedens ꝉ coniuncta · quia causa morbi non suffic̄ p̄ista causa diuidere ſʒ efficiens causa morbi
Vnde dicit Iohannes apodi occasionis infirmitate facientis · in · ſʒ i falle sit · ponatur
q̄ aliqua egritudo sit i statu · exibeat erit causa ↄseruata · go illa causa ꝫ pri-
mitiua ꝉ ante · uel coniuncta · q̄ falsum ꝫ · ↄʒ dicere q̄ calor naturalis sit ↄseruata
causa morbi · absurdum ꝫ magis uidetur · dicatur go q̄ calor naturalis sit ↄseruata causa
febꝛis · ſʒ si p̄ositio non ↄcludere · go ꝫ primitiua uel ante uel coniuncta · Solutio non de
calor naturalis causa efficiens febris · i · causa sine q̄ febꝛis fit non pt q̄ tunc monstratur ex
sit as spernens q̄ mortis supueniens as timidꝰ tribuitur nimius i sob
talis spernere · non ille spernens ꝫ causa q̄ agat uel opatur ut ille timeat · non
talis spernere · non ille spernens ꝫ causa q̄ agat uel opatur ut ille timeat non
ſʒ superueniens pusillanimitas facit ipsum timidum · Vnde ille spernens ꝫ
causa illꝰ timoris · i · ꝫ causa ſʒ qua non fit timor ille · ſʒ quia dicitur supiꝰ
q̄ ille particularis calor non ledit nullo modo · q̄ ↄ modo ledat · dicitur q̄ ille
calor naturalis ledit mediante actuali particulari pꝰ n̄ fuit causa egritudinis particularis
actualis ↄ naturalis · ſʒ q̄ cum calor naturalis actualis particularis sensibile le-
dat · utrum alio modo uel nullo · dicitur q̄ ledit modo totali · ſʒ opꝰ particularis calor
actualis ꝫ calor · ꝫ res ↄ naturam · go morbꝰ uel causa morbi · uel signum · ſʒ
non ꝫ signum nec morbꝰ · q̄ non ledit nullo modo · go ꝫ causa morbi efficiens uel
ↄseruata · ſʒ non ꝫ efficiens go ꝫ ↄseruata · go antecedens uel coniuncta ꝉ primitiua · go
luce possꝰ dicere q̄ ille particularis calor actualis sit ↄseruata causa illꝰ totalis
caloris · quia ipsum ↄseruat ꝫ ↄstituit tanq̄ pars eius · ꝉ dicitur q̄ sit efficiens
non efficiens q̄ sit agit ꝫ operetur ut illud fiat · ſʒ dicitur efficiens causa n̄ · i · sine qua
ſʒ non pt · Amplius opꝰ ille actualis calor iducat sensibilem lesionem
ut dictum ꝫ modo totali · go inducit illam lesionem · q̄ inducit p̄dictus ↄpositꝰ
calor uel alia · ſʒ non alia go illam · ꝫ ille particularis calor actualis causa ꝫ illꝰ
sensibilis lesionis · go ante uel primitiua ꝉ coniuncta · ſʒ non ꝫ primitiua · quia ab
extrinseco non ↄsurgit nec antecedens · quia ꝫ coniuncta · posito q̄ p̄dicta lesio sit febꝛis
putrida · nec coniuncta · q̄ esset putredo uel species putredinis · Solutio dicitur q̄ ille
particularis calor actualis · inducat uel faciat lesionem sensibilem · ſʒ iste tantum
sensibilis lesio dupliciter dicitur · dicitur n̄ sensibilis lesio una tantum dispositionum hu-
manum corporis · ꝫ dicitur sensibilis lesio effectum sine passio i nata ab ipsa dispo-
sitione · dicitur go q̄ ille particularis calor actualis inducat sensibilem lesionem
i · effectum uel passionem i nata ab ipsa dispositione · vnde ꝫ q̄ illa passio ꝫ ma-
la digestio · malus appetitus ꝫ c̄ · ſʒ inducat sensibilem lesionem i · una tunc dis-
positionem falsum ꝫ · Amplius opꝰ illi calores sunt dissipati · go pꝰ uel dissipati
ſʒ non pꝰ quia totalis calor dissipantur ꝫ particularibꝰ caloribꝰ ut dictum ꝫ su-

pnis go vnusquisque illorum reducendus est ad temperamentum · go possibile vel possum · si non
possibile quia omne suum simile augmentat · et facit fortem · go possum · go possum inte
ius · et remissius · et pax · si per intensius non · quia temperantie media reducet · nec
per remissius quia nimis ducet quod oportet · vnde si · sicud sit distemperatum in caliditate
et minimis reducendum est ad temperanciam proportionalem · secundum quam qualitate qualitate sibi
convenibile · et in frigiditate et minus distemperata reducendum go ad temperanciam per pax
quantum · Respondeo falsum · tum distemperanciam est alio in caliditate · go non per pax contrarium
frigidius est reducendum ad temperanciam · Solo dicas quod ista opposita similiter est contra eos qui dicunt
quod febris est calor naturalis · vel accidentalis per actum quod probatur sic · modo · tercio est quod
febris est morbus vniversalis · quia vno eodem tempore omnia membra sufficientes est affligere
sed magis affligit vnum membrum quam aliud · quia membra calidiora ut cor et spiritualia
magis affliguntur quam alia · quia minus sunt calida · et ideo secundum temperancias diversorum membrorum
magis et minus calida magis et minus frigida exhibenda sunt medicamina · amplius
possumus dicere quod hec locucio male est castigata · scilicet febris reducenda est ad tempe
ranciam secundum prius defendendum · de calore tamen naturali satis possumus concedere quod potest ad
temperanciam reduci · si tamen ex auctoritate inveniatur egritudo reducenda est ad temperanciam
subiecti dicit · sepe enim auctores agunt de subiectis contra subiectorum · et cetera · sed
quod hec non remanet obiectum · semper non necesse est ut secundum imperes distemperancias
membrorum diversa exhibeantur medicamina · Solo · dicas quod diversa sunt medica
mina · secundum diversas prebemus medicaminis · sed non medicamen compositum namque
invenies quod non habeat partes magis calidas et minus calidas · et ita vnicuique membro
secundum suam proprietatem temperanciam quoniam invenimus medicamen · Nunc oppono quod in tertiam formam
secundum modo · dicit constantinus · febris mutatur ad est quod calor naturalis in igneam mutatur · go
febris est calor naturalis · Solo · auctoritas sic exponenda · febris mutatur ad est et cetera · i ·
febris ita vicina est calori naturali quod numquam fuit febris nisi cepit sub eo · et recipit
falli · dicit terencius · davus est ipsum stelus go est actus · febris ita diffinitur · sed
sic dividitur · febris alia est effimera alia putrida alia ethica · dicunt quidam
quod hec non est sufficiens · sed quod est sufficiens · febris alia est effimera · alia exhu
et alia est ethica · Et nos similiter dicimus quod hec est sufficiens · secundum ab auctoribus non
(ab auctoribus) reperitur · dicamus go quod prima divisio assignata est et est sufficientissima · Nobis
tamen multipliciter opponitur et primo sic · febris continua plerumque si non est putrida nec
ethica · go est effimera · sed probatur falsum sic de cheluore go non est effimera · falso
sit ad distemperanciam aeris go non sit putrida · Item febris continua plerumque sinthoca est
effimera go ad plus ultra quartum diem non extendere · falso · quod est febris tercia
go ultra vii periodos non extendere · Respondeo talis non est in sin quod omnis febris effimera
ad plus extenditur usque ad viii dies · febris non effimera alia fit per se alia per ad
per se quia nulli egritudini coniungitur · et ista non potest ultra tercium diem extendi · Illa
que fit paliud est illa que comitatur apostemati egritudini ut ascellarum · et illa
que fit potest durare usque ad xl diem · ex hoc go continuus quod si febris est de exapo
stematibus alia accidens remotius habeat gravia multo magis exapostematibus
toris spongiositatibus ut ex plenitudine repletiva · amplius sinocha febris est non
putrida febris · non ethica go effimera · sed non videtur vim quod febris sinocha ex
primo et sinceto sanguine fit ut dicit auctor go fit exchu · Solo · non est
inquenies et si febris effimera fiat · ut non dicit allexander · humores facientes

excitati effimere febris esse existit n° tn̄ unius z febris q principalis et pri
pria z ca spirituum distemperantia · q qualit fit videamus · dicimus ergo q ex nimia abun
dantia sanguinis · multiplicatur spiritus · spiritus aut multiplicatus non continentur
ex propinquitate non est evacuatio · sunt inter se alterati · conculcatione calefiunt
et fit febris effimera sanguis ud z ascendens ca spiritus nō quanta · Restat
probare q utraque particula posita i ista diuisione habeat probare sufficienter · dicimus ergo q
febris effimera ois ca existit q ca principalis et propria membrorum distempe
ra existit · putrida ois ea q ca principalis z et propria humor putredo
i q° differunt ab aliis de ethica et effimera sufficiunt · Restat igitur de putrida
titate · Ex prima dn̄ forma z q° finaliter putredo i soluit aptitudo hu · et fit ca
quanta · ad ex ipm distemperando calore naturalem i corde · nam humor putridus
put ipi dicunt z ca quanta · oportet ergo ipm i multa quantitate existere et sic ut
possit diuidi · et omnia membra corporis preoccupat · ut ca febris omnia membra
corporis affligat · q z impossibile · Et dicitur constat q putredo mit ad z q humo
ris corporis · ut humiditas pebullitionem sit ebriatem caloris effecta · unde vi
detur cum dicitur pebullitionem effecta q putredine h' appellet fumositate · cum fumo
sitas ex ebullitione resoluatur · Sed forte aliquis insistet et dicet q auctor dicit
humitatis corporis sed cum potius intellexit de humore cum humitas maxime
sit humor audiat q ipse dicit vel assignat differentiam inter continuas et interpolatas
assignat causas interpolationis dicens · q tempore z ca interpolationis i febribus
ra continua humoris ebullitio · et est respiratio putredinis ad ex et impuritas
sanguinis de putrida fumositate intellexit · non de putrido humore · cum fumositatis
sit respiratio · humoris minime · Et dicimus tamen quamque probamus id non posse stare
et dicimus ad hoc ut fiat febris oportet humor materia in aliqua parte corporis colligi
ut putrefiat et generet febrem · humor ergo oportet putrefieri q febris sit ergo put
do humoris non z ca quanta cum humor sit q febris · Et in hoc differentia utrum coniunctio
z ca quanta adsit et febris unde · quidam dicunt q coniunctio ad z quanta ca ad z
i febris et affirmatur habet auctoritate continente causa est q donec adest in
firmitas ut putredo i febribus ergo coniunctio adest ad z infirmitas · adhuc dicimus
q non potest h' coniunctio praedonec sed per du · et dicimus du quanta ca ad z et infirmitas
et non coniunctio · et possumus hoc fallere · du tu legis ego sum h'· ergo coniunctio legis eo
su h'· non sequitur · cum legimus sit litam · continente causa est q donec adsit
ad z infirmitas i · donec infirmitas ad z et ipsa causa · et h' quanto causae ad
febrem · non tamen coniunctio ca ad z et infirmitas · Expedito z utrum sufficiens sit · ca co
niuncta febris cum non putredo finaliter Restat dicere de speciebus inquantum diffinimus
abeis · dicimus ergo q putrida febris alia continua alia interpolata · Interpolata
febris ois ea existit q ois in antecedens extra vasa existit · continue dico ad
differentiam continuatorum · q° in ea non omnis extra vasa · sed potius extra et intra
et parti extra continue · antecedens dixi ad differentiam quanta · quia potest esse inter
polata · et in sua quanta ca erit intra vasa · et humor tamen vera interpola
ta febre ca inferiora q exteriora membra febricitat · ergo i interioribus z ca quanta
q febris continua z omnis ea febris q ca ois antecedens intra vasa · vel parti
intra · et parti extra · putrefacta corrumpit · partim intra parti extra · permixtis z don
ta continue q interpolate · alia simplex · alia composita · Simplex interpolata
ois ea existit q h' sit dextra et simplici materia · sunt eiusdem generis sine
diuisi · et diuisis locis putrefacta generatur · Et tamen composite q simplicibus et

putredo

polate. alia uel alia nocha. vel q3 put qdã voluit intellige cu omnia
extiora queniat ut si fiat t'tiana i estate. & i calida & sicca regione
& i iuuene calide & sicce cõplonis. & h' q' habuit auicen ab auctore tex. q
dt. vel tt'iana fit in estate & i iuue. & nos dicim' q auctor h' sno dt s'
s no negat qui no aliq possit fi'. ita ipe & dixit in eod' loco. & nomina
colica. g'o n' vomat colam sua erit vel t'tiana. no valz. dicim' g'o q
falsitas uel vitas febium no n' s' vitate & falsitate simptoniis attendit'.
vel n' t'tiana sit p' i omi tpe. itaq' fiat de mã no infecta. n' intensa
n' d' cola nali fiat & sit decetis. Nocha ea q'dẽ nocha hnõte generatur. ut
t'tiana nocha d' ce. sutellina. l' citina & sic d' ceteris. Ultimo loco de
emitteis t'tianes p'q' uidendu q3 quid sit emitteus & vn dicat'. dicim' g'o
q emitteus q3 febs cõtia cõposita ex mã fn' intus siue ext' semp' mã
t'tiane existit. & d'r emitteus ab emi qd' q3 mediu & tteus q3 t'tiana
Ind' emitteus q' media t'tiana. Ind' dt Allexand' Emitteus h3 sue
matiei medietate t'tiane. hu' febs m' ab actoribus sp'es designnt'
minor. media & maior. lz de h' iuvata ulte febres h' possint
gnari. ex'o n' phlis sangnie putf' intus & ce. ul aliud hu' ext'. s' ab
actoribus nulla p' emitteu assignat'. d' emitteus q' diu'sa h'ent' sna
q'dam dicit q minor sit de fle intus & ext'. medi' d' ce intus & ext'
maior de me. intus & ext'. Alior' uo sna e q minor fiat d' cola intus
& fle ext'. medi' de fle intus & cola ext'. Maior de me. intus & cola
ext'. Nos at dicim' de sto d' minori & medio. dicim' q minor fit d' fle intus
& ce ext'. medi' ext'. s' in maiori nulla e dia. q' dicit' de vna tm mã
emitteos fi'. ut minore de fle intus & ext' & sic de c'. lz facili' p'sut
tem q' nulla actoritas scem' cõsonat s' potius dia h'ptur. te h' e absolu
da sna. dt n' allexe'. Emitteos h3 medietate sue mat'ei de mã t'tiane. ite
Constan' i pantegni. Emitteos alius fit de t'tiana prodica. & cottidiana
cõtia. Alius d' cottidiana prodica & t'tiana cõtia. Unde tirat nos h'c p'od'
piodi. p' n' cõi v'dus i diuisio. In piodi t'tiana i cellulis diuisio
q' ca die et idie mouet cõpultu. & s' illos q' tent' illas sinaz nulla
d' his actoribus locu h'et ex'm dut s' minore de ce. intus & fle ext'a
his actoritatibus videnti fulcira. h'c n' impassionatio. minor cõingit cotti
diane. medi' t'tiane. Maior q'rtane. g'o mã cottidiane i minori e ext'
ext' cu medio cõiungit. Ite dnt h'c ipantegni emitteos fit d' t'tiana cõtia
& cottidiana p'rodi. & h'ac minore emitteu appellam' q' p'e intus e s'm
q' actor sit dicat. no dt n' & h'uc minore appellam' s' & h'c nu' applag
io potius nob' cõsentit q' eis. viden' & ali' pbare. i minori emitteo fit
ugor cottidie. & rigor fit h' ex flãtica mã. & h' posita e flãtica mã
ext'. Nos at dicim' his rõnibus q' h' sna stare no p't. minor sn' medi' sn'
maior no d' p'intensione sn' remissione sui actiuitatis. Vn & dt actor
Maior emitteos potius diuina nanu q' humana curatur. Vn cu maior
longe maiora & acutiora h'at sin'thõata q' medi' & medi' longe
acutiora q' minor q' s' eos cõ no p't ut in minori cu calida & acuta mã
put dict' sit int' uasa & i medio ex'. i minori cu p'olixitate n'ie. tu
p'pone loci. q' loc' melior talidissim' acuitate faciendo ebulitiom
acutiora. debet unde sintõata q' medi' emitteos. cu in medio fuor
sit mã int' uasa. & in suis septis s'ut e'im. Na in cõ medii sintõata

ponitur quod in minori per maiori activitate caloris. quia in medio persius et
exterius assignat. Urina vero alba subtilis et in minore significat. quod maiorem significat
calorem quod rufa alba subrufa assignetur in medio et rufa assignetur in mino
ri. maius autem caloris intelligitur in medio quod in minori et ideo calidior materia
inter vasa existit in medio. et flegmatica materia in minori locum inter vasa obtinet
et ideo dicimus quod minor de flegmate intus et colera extra. medius de colera intus et colera
flegmate extra. et maior de melancolia intus et colera extra. Restat solvere rationes
quas ipsi super hunc locum faciunt et auctoritates quas superius induxerunt. Prima
est minor contingit cottidiane vel est principaliter sua materia materia cottidia
ne. quia inter vasa in minori existit. medius terciane vel est principale sui
materia materia terciane. quia colera inter vasa. maior quartane eadem ratione
oppositum et aliter in minori cottidie fit rigor. et in medio de tercio in tercium. ergo in
minori flegma est exterius existens et non intus et in medio flegma existens et colera intus
cum flatus fit cottidie movere insultum et colera de tercio in tercium. ad quod dicimus ex
auctoritate G. quod dicitur febris composita quedam fiunt per applicationem et similitudinem
et hee tres sunt cum utraque materia simul incipit ardere. et simul cessare. quedam fiunt
per continuationem materie una prius incipit et alia subsequitur. Unde oppositum non est de rigore
per continuam materiam una prius incipit et alia subsequitur. unde oppositum non est de rigore
cum in emitriteis utraque materia simul ardeat non est unum signum utrum fiat acu
rigor ille albus affle. si dicitur aliquid quod adtente nonne flegma quod est extra vasa
in medio cottidie debet tempus movere ergo cottidie in medio debet esse rigor terc.
in minori est colera existens de tercio in tercium die debet movere insultum. et nos in
denuo existo. quod dicimus quod non fit rigor. vera videtur interpolatus quaque fi
sine rigore. sed et in emitriteis existentes possunt esse sine rigore. sed dicunt ipsi non
minus restat oppositum quia in aliquo minori cottidie fit rigor. et in medio de tercio
in tercium. maior fit accessio. ergo in medio materia colerica est extra. dicimus et dicimus
nonne terciana quartana de colera inter vasa putrefacta et hic totum non operatur in loco
posito quia quartana fit oblivio. valeat ergo et minori quia in minori emitriteo cum
flatica materia sit intus quam cottidie accidit et sine interpolatione efficaciore colerica
ascendit tempore vicinioribus. et ideo rigor omni die generatur. Sed in medio quia
materia flatica est extra non nego quin cottidie possit fieri rigor. sed quia acutior materia
intus existit. cum ipsius sit de tercio in tercium insultum movere. de tercio in tercium acu
tius affligit. Sed oppositum nos et aliter dicitur questione in particulari emitriteus fit de terciana
propria et cottidiana quartana et sic unus applicatur. medius fit ex flegmate intus et
colera extra. unde dicimus quod emitriteus est stricto et largo modo accipitur. largo modo
dicitur emitriteus media terciana Unde quecumque febris sive intus sive extra fiat
et habeat materiam terciane ita tamen quod fiat exeuntibus inter potest dici emitriteus. Unde
et ipse questione in particulari. emitriteus fit de cottidiana quartana. et de terciana propria
et hic non verius applicatur. Est et alius qui fit de cottidiana propria. et terciana
quartana et aliquis de quartana quartana et terciana propria. terciana et hic verius emitriteus
applicatur et hic de febribus dicta sufficiant. De sanis et egris De sano
et egro et neutro tractatur. Quid nos et aliis sentiamus videte. Et secunda sententia
est quod sanum simpliciter excepto semel egritat non propria est simpliciter sanum. et nos
dicimus quod sanum simpliciter corpus sed est sanum simpliciter. et quod egritat et non egrotat
hiis conditionibus affirmamus. ponatur quod corpus simpliciter sanum in puncto aliquo labi
disposiciam. sit in primo puncto illius dispositione. hic corpus simpliciter sanum est. ergo est te
peratum. ergo dicatur in colunme tum equaliter. ergo distemperatum non est dicit in.

actore q equale est qui qn cu modacoe corp i colume ducat no q semp du
catur s q ht i na potencia ut ducat eq̄le et no lapimg hc n corp
dr sanu simpr semp ee tale i i na ht disposicone sp existendi tale si
n corp alteracone no mutaret qplonem cu nullus sz corp existat q
ab aliquo actiui no sit alterati nullus ppam obtineret qplone q absurdu
satis vr Jt aliis neutru i po significato simpr tale est q omnibus etatibus
pmanet tale pmanet q eqtet go no i omnibus etatibus pmanet tale
sm no ita dr timant Neutru i po significato simpr tale est q omnibus etatibus
pmanet tale no q psr pmaneat tale s q i natura ht potenciam semp
pmandi tale et no qcedimus qr eo sit h qcedis q psr sit tale Jt alt
pona aliq corp i optia qpone et tpalicia existe nc eqtet i educatur
ad tpanciam eam s qua nulla melior possit repiri ex huius mo ne
qr utru sit simpr a no Eida dicit q sit sanu ut nc q pbam n
posse teni Sanu simpr est euctoy q existens aquacoe ex pmis et si
plicibus pticulis eq̄le s ysto corp tale est q pba ht mo sua qponcia fu
erut tpanitissima go tale est go n est sanu ut nc Jt q sit sanu simpr
pbo no posse teni hac q ht sanitate ex huius tpaliud qtiet go no h
ea a qponibus go no est simpr Eidam dr timant ita Sanu simpr corp
r ee qtine sanitate i qponibus et ea hre ht it pbatur no posse teni
Neutu simpr in tuo significato talem ht significone dispone ut uno tempe
sit sanu alio egru pona q incipiat a sanitate et sit sanu dicas sit a na
tiuitate hc corp hunt sanitatis et ht go est san simpr q absom vr q ne
utru i tuo significato simplr sit san simpr et si ab eis sit expers hac
qcessit abusione no posse teni pbamus ex auctore G. at n Neutru
simpr et in tuo significato est q i uno tempe est natu hre sanitate alio
egritudine ut hntes humida dispone i hyestate sit sani i hyeme u
egri qpona eo nasci in estate et sit humid qplonis illud est sanu ex
huius q pis go est sanu ut nc go no est sanu simpr Sic go pbat
est q neutre simpr in tuo significato possit ee sanu simpr Ad hc dicas
q tpancia alia est actual alia potencial Actualis q tpancia pt
i qtiu mutari potencial no inme et io dicas q corp sanu simplr
actuale illa tpancia q ht s illa potenconale amitte est i possible
et qr corp simpr san a potenciali dispo tpancia no ab actuali leg go
eqtet sanu tn est simpr Jt cu dico san simpr est euctatoy i ht potencias
existendi euctoy et illius potnac actu i principio et simpr eq̄le est i
ht potenciam existendi eq̄le sit go intelligendum est de egro simpr lz
sit alio tpe san tn semp egru simpr existit et de neutro simpr idem
intelligendum est Vn qcedimus qr sanu simpr pt ee ut nc sile et de neutro
Restat igitur obiectones q nob obuiant sup hunc locu tractare dico obiat
go sit Aliq corp simpr sanu pt eqtale sit egru illud est sanu simpr
go aliquod corp est sanu simpr ht sanu Ad quod dicas q sanu simplr
aliqn i vi diccionis aliqn i vi tmi ponitur vnde qnq pdicat actu qnq
potenciam Eciam in vi diccionis po actu designat et talis est sensus ht san
simpr est sanu est tale sanu s sit q sit sanum Cu vi tmi ponitur pote
ciam ostendit Vn dicas q hc est egru est sanu sanu simpr i sanatiuum ut
potenciam ponat et no actu et io in quadam significone sanu simplr non

plus p̄dicat q̄ sanatum · vn argum q̄ sicut no valet · est san simp^x
go ꝫ san · de potencia q̄ n̄ instur actu · p^t ꝫ h^c mo ēsista · cum ptate ꝫ
actal · go o̅u no seq̄r · It alt̄ sanu ald simp^x alid ut nūc · ꝙ duid^z
sanu i ptes suas · go diuisu no p̄dicatur de diuidentibꝫ go ēē simp^x
san ꝫ sanu · It aliqd corꝯ ꝫ simplr̄ sanu illd̄ ꝯstet du ꝯstat aliqua
sana ta indiget go ꝯsuata ut efficacia · ꝫ ꝯsuata no · qr̄ no ꝫ in eo sa
nitas q̄ deat ꝯsuari go efficiens sanitate q̄ erat · l q̄ no erat · go h^t
corꝯ no ꝫ san simp^x · Solo · efficat sanitate duplex ꝫ cu n̄ dicitur
efficat sanitate q̄ no ēat q̄ de no ēē ducat ea ad ēē falsu ꝫ ꝫ si di
cat efficiet sanitate q̄ p̄us no ēat sanitas vinꝫ q̄i ducet efficat sani
tate p̄us no exnte l sanitate potenciale · efficat actuale · i · reducat
ad actu velud cu disposito ·· sit h^ti q̄ n̄ fit q̄ p̄us no ēat · ꝫ fit q̄litas
q̄ p̄us no ēat · qr̄ q̄ p̄us q̄litas ēat disposito fit q̄litas q̄ꝫ h̄itus · Sꝫ
sic dicq q̄ efficere sanitate no ꝫ efficere qd ꝫ quale · It aliqd corꝯ san
simplr̄ fit ēgr̄ ꝫ fiat sanu go aut fit simp^x sanu aut ut nc · si fit
simp^x sanu go no fuit simp^x san · Si dicat fit san ut nūc · ꝯclud^z
go san simplr̄ ꝫ san ut nc qd ꝫ inquis · h^c argum sit falsificatur ·
fit san go aut simp^x aut ut nc · Omne ꝯmatum aut ꝫ albu aut nigꝫ
aut medio colore coloratu · ꝫ h^c fit ꝯmatuꝫ · go albu uel nigꝫ · uel
medio colore colatu q̄ audimꝯ fi ut esse sanu · no ꝫ fi ut ēē qd
ꝫ quale · It · sanatum ꝫ potes fi sanu · ꝫ qd sanissimu ꝫ · est sanu
simp^x · Ad h^c dicq qui simplr̄ pot potencia · cum disposicio · n · si du
sanatum ꝫ potens esse san ponit disposicionem in aniā · sꝫ sanatum
dicq q̄ sanissimu ꝫ potes ēē sanu simp^x potēcia
q̄ tn̄ no seq̄r p̄dca ꝯclusio · ꝫ h^c argum ꝫ san simp^x go ꝫ sanum
go nuꝫ egru ꝫ sana ad q̄ sit dicamꝯ no diminuit
sanu · ꝫ h^c san

Accidentia et significationes que circa tenuem dispositionem. quia tenuem declarant significationem. aut enim declarant rem presentem de qua dicit Ypocras quod confert soli infirmo quia per hoc scitur qualiter regendus sit in infirmitate sua et qualiter [illegible] sciat in infirmitate sua et illorum signorum sciam tradit in libris particularibus [illegible] particularia accidentia egritudinum tractant. sic in almansore viatico passionario in quibus particulariter aut declarant preteritam rem. de qua dicit Ypocras quod soli confert medico. qui per hoc de et salubus aut declarant excellentiam in sciencia sua et [illegible] medicorum. sed preter sciat signa huius quibus tamen clarat se excellentiam [illegible] a doctrina et narratione eorum. cum ipsa tamen quod dicit Ypocras. de narrandis sunt se absoluet a doctrina et ad manifestandum. [illegible] ipse docet in 3° 2am viam [illegible] quod prime difficilia et ad manifestandum [illegible] signorum aut declarant rem futuram de qua dicit Ypocras quod confert infirmo [illegible] ad [illegible] per ea cognito qualiter regendus sit infirmus medico quia [illegible] et medico. [illegible] in arte sua. dum [illegible] futurum sit de egritudinibus [illegible] se esse excellentem [illegible] quedam enim sunt precedentia ad egritudinem sic e [illegible] signa [illegible] et [illegible] in pleuresi [illegible] dolor lateris. febris acuta. tussis et materia [illegible] et huius [illegible] sicut pulsus serratinus. huius enim sunt in febribus quae sunt [illegible] et alia accidentia que ad [illegible] [illegible] a Ypocras in libro de crisi [illegible] ipsa et per hoc [illegible] declarande sunt species egritudinis aut sunt accidentia sequentia egritudinem et tamen non sunt [illegible] eveniunt [illegible] non sunt dolor capitis in febre aut sunt accidentia evenientia appropinquante termino egritudinis. sic accidentia significantia crisim et res quibus fit crisis et signa digestionis et [illegible] et signa mortis. et hec omnia appellant a Ypocras in libro de crisi accidentia supervenientia. signa autem mortis tamen sumuntur a corruptione operationum. et [illegible] sumuntur a dispositione corporis sic a dispositione [illegible] in [illegible] aut [illegible] duricie a mollitie colore a [illegible] et hec plurimum in acutis egritudinibus cum Ypocras libri in [illegible] de doctrina istorum signorum composuit. cuius [illegible] esse tamen accidentia supervenientia in egritudinibus acutis. [illegible] ex rebus preteritis vel ex rebus presentibus sit eius [illegible] nosticatione de hiis tamen non intendit in hoc libro. quod in libro suo qui intitulatur de egritudinibus subitis pertractavit pronosticationem que est ex istis rebus. Intentio sua est per accidentia supervenientia egris instruere medicum in singulis egritudinibus acutis pronosticari evasionem vel mortem. Illa intentionis est [illegible] quibus sit utilitas studentium in hac arte. [illegible] erronea opinio medicorum sui temporis qui dicebat scientiam pronosticandi non esse utilem in hac arte medicine. sed potius in arte divinandi. sicut sicut qui pronosticatur per volatum avium et [illegible]. Operatio medicine non est [illegible] sanitatem in eis in quibus est reddere super eos in quibus est amissa. predicere futurum non est [illegible] de arte divinationis [illegible] hoc non est de arte medicine. et pronosticatio non est de eadem arte huius [illegible] Ypocras determinans [illegible] que sunt ex parte pronosticationis in prologo huius libri. sic enim [illegible] in [illegible] [illegible] suorum. Utilitas huius operis est alia operatione omnis partis istius artis que est theorica. alia operatione alterius partis que practica. Comparatione enim theorice est utilitas. quia [illegible] facilitas habetur per hunc librum ad [illegible] in omnibus egritudinibus acutis. Comparatione practice est utilitas. quia [illegible] medicus per hunc librum in modo et in qualitate operandi. ad cum ex sciam pronosticandi [illegible] quantitatem et qualitatem egritudinis. et Ypocras non [illegible] manifeste [illegible] ut dicit Ypocras in libro de acutis [illegible] non est possibile quod recte operetur qui recte non cognoscit indigentiam. defectus est error illorum qui opinantur aliquem esse bonum practicum et non bonum theoricum. hoc enim est impossibile. Ceterum ad [illegible] medicus accidentia mala per sciam pronosticandi que supervenientia sunt egritudini. per antecedere et prohibere ne omnino eveniant. vel saltem facere magis tollerabilia ea. Supponitur iste liber theorice. quia medicus [illegible] determinat in eo Ypocras. et ita medicine et ita spectat ad phisicam. Partitur autem iste liber in tres particulas in prima ut quidam voluit. agit de signis sumptis a bonitate vel corruptione virtutum animalium operationum. In 2a agit de signis sumptis a bonitate vel corruptione virtutum [illegible]. In 3a de signis sumptis a bonitate vel corruptione virtutum spiritualium. [illegible] aut visum est quod ordo primus [illegible] et voluntarius [illegible] [illegible] consistere que sequitur ab operationibus tenuem virtutum principalium in prima 2a et 3a particula. Modus et ordo tractandi huius est. primo enim premittit prologum in quo confundit opinionem medicorum qui contradicebat sciencie pronosticandi. [illegible] aggreditur principale propositum in quo docet medicum in primis que ordine debeat signa considerare quia primo signa que sunt in [illegible] faciei. deinde signa que sunt in toto corpore. et sic pertractabit doctrinam suam de signis. Libri titulus talis est. Incipit liber pronosticorum Ypocratis. dicit quod a pronosticis librum suum intitulavit. non quia tamen de pronosticis librum suum intendat. sed quia eius materia tamen [illegible] de demonstrativis et rememorativis intendit. sed a dignioribus i. a pronosticis intitulavit librum quibus [illegible] cum singulariter de pronosticis intendit. quia eius materia tamen signa supervenientia et apparentia post. sed potest dici sicut [illegible] sunt signa demonstrativa vel

rememoratiua uel pronostica quam appellatiue uocant pronostica quemadmodum fecit G. in li° tercio in fine et ipsi tamen omni nomine intitulaverunt librum suum de pronosticis et ideo sic

Omnis qui m[edicine] Autor in hoc prologo libri sui docet scientiam suam necessariam esse medico. et hoc facit sicut comuniter inferens gloriam et amicorum copiam. quia tamen medicus non erret in iudicio neque in operatione de questu tacet. quia festinans ad questum non peruenit ad perfectionem sicut huius causam etiam G. in li° de crisi. Si diligis censum et honorem super scientiam non legas hunc meum librum. igitur hic monet siue docet ypo. antecedens de scientia medicorum ad diligentem considerationem predictorum antiquorum dicens **Omnis qui desiderat gloriam seu delectabilem amicorum copiam studio** .i. per studium artis medicine **muniat ingenium** .i. intellectum suum regulis .i. preceptis regularibus prudentiam et non vacat quod dicit prudentiam docet enim tamen a pseudo medicis .i. falsis et doctrina eorum. cum in profundam ignorantiam deducunt. horum doctrina tempus innuaserunt. quod tota uirtute artis medicine corrumpitur. **Et in singulis valitudinibus** .i. egritudinibus **preterita presentia et futura cognoscat.** sensibile cognitione presentia intelligibili presentia intelligibili preterita et futura iuxta illud phi. sensus iudicat presentia intellectus preterita et futura. hic docet plane quod scientia tenet quam sit necessaria medicis **et egro reuelet.** hic specialiter docet iuuamentum scientie pronosticorum de quibus specialiter in hoc li° intendit. et prima pars manifesta est. quia cum indicat infirmo de accidentibus morbi et predicat ea que futura sunt. confidit de eo infirmus. cum ipse est potens curare egritudinem quam potens est ea cognoscere **et committet se omnibus totum illi.** sic patet quod qui plures acquirit quam potens est ea cognoscere. sic plures sanat. et plus acquirit scientiam ex operibus medicine. **Finis medicine.** finis laudabilis est in alteram et in se. finis quo ad artem neque. sed hic omitte de contingentibus. laudabilis est in alteram et in se. finis quo ad operatorem. sed reductio sanitatis super infirmum. sed duplex est finis in se et in alteram. .i. hoc quo ad operatorem. secundum ostendit secundum pars innuat. cum enim predicit et prognosticat accidentia de quorum sanitate sermone ostendit secundum partem. ut salua fiat ea magis tollerabilia ut est ut accidat. resistit eis. et prohibet ne eueniat. **Quamuis omnes curare non possit.** dicit autem quod corpora mea mentitur resolutionem a suis principiis. et hanc resolutionem non prohibet medicina. prohibet tamen ne inordinate procedat. et omnis egritudo accelerat resolutionem. et medicus dicitur a medela. Omnis medicus prohibet resolutionem inordinatam quam comunes corpus curare potest medicus per medicinam. propter hoc dicit G. quod cum uim resolutionem inordinatam ergo corpus est contra membra est ypa que uirtute confirmat. et ipsum ab egritudine defendit. ergo corpus est contra egritudine sed et corpus. Ad hoc dico quod sicut ad generationem membris sed membra curat. ex egritudine ut ex quo sed ex formatione ut in quo sed ea exiguntur sine quibus generatio non est possibilis ut et sed egritudine de necessitate ea exigit. ut sunt in materie ut per quod sed per uirtute sic et de egritudine pestilenciali ex quo in quo .i. in loco incurabilis sed mala a tota specie sic in egritudine pestilenciali in quo .i. in loco sic humor fumosus qui non habet locum in corpore sed modo per vomitum modo per secessum modo est per fluxum sanguinis. sed nullum locum retinet in quo possit comprehendi a natura per quam digestibilis sed per uirtute quando uirtus est debilis. et quia in egritudine cronica hic humor fit digestibilis cum sit in loco tamen quia uirtus deficit egritudo est incurabilis. **Verum quia ui et acumine** hic determinat autor. quia quedam egritudines quedam sunt vehementes uelocia vehementia. cum morini infirmi. antequam vocetur ad eos infirmarius quedam sunt male valde et propter vocalem medici non differt eius mors propter victa uirtute nisi una die uel parum plus antequam possit accedere et obuiare cum medicamine suo **Interest artificis** docet quod oportet medicum comparare inter quantitatem egritudinis et quantitatem uirtutis tollerantis ipsam exemplum G. uiator stat loco portatoris morbus loco honeris. sic ergo in portatore non potest ipse estimare si possit differre honus usque ad locum aliquem. nisi sciat quantitatem honeris et quantitatem spacii vie. similiter de egritudine non potest estimare an sit salutifera an mortifera nisi sciat quantitatem egritudinis per accidentia ypa et quantitatem uirtutis et quantitatem temporis uel ipsius. unde dico quod sic dicit G. hoc determinandum est species egritudinis per accidentia ypa ipsius. et egritudinis fortitudinem cognoscat et debilitatem propter vehementiam et tranquillitatem ipsorum accidentium et fortitudine et debilitate uirtutis ex bonitate uel malicia operationum tenere uirtuti principalium salubritate egritudinis uel pernitiem ex accidentibus supervenientibus longitudinem uel breuitatem ex eisdem accidentibus et per ypam speciem egritudinis. et per ea que sunt consequentibus sicut est etas uel complexio et similia. **Est quoddam celeste** cadit inter expositores huius libri dubitatio multa super intentionem ypo. in hoc sermone ut an planetas tange istas dubitationes. dico cum G. quod hic intendit ypo. scientiam pronosticandi que sumitur ex dispositione aeris. quam ipse exequitur in 3a particula aff. capitulati et in sanitatibus breuibus in li° epidimiarum plenius disposuit de hiis.

li° suo qui intitulat de egritudinibus subitis. Cum in hoc li° de hac parte sermo non e executus
quia illud in aliis libris suis iam pertractavit. Nonne illius. in hoc sermone suo recepe
tit de innamentis que sunt ex parte scientie pronosticandi. ut magis firmentur memo
rie et ne acquiescat discipulus pseudo medicis. qui contradicunt huic parti scientie.

Oportet ut
[illegible] prologo ac doctrina signorum. et non tamen signorum. Cum eis ordi
nem imponere dicens quod primo consideranda e faciei dispositio. et hoc autem duabus ration[ibus].
Prima e quia facies primum e instrumentum. et istud notum e apud omnes. Secunda e quia tamen extra
nea Invans super totum. acuitas in hac parte corporis manifestat. membra enim in hac parte
sunt principalia. s. caro. cutis. et ossa. et humiditates. et caro. et humiditates. velocitatis sunt semi
sunt principalis. s. caro cutis et ossa. et humiditas. Cum facies e cito egre
tionis. propter eas extraneas. quod caro sit pauca. et subtilis humiditas. Cum facies e cito egre
dies a naturali dispositione. Sit autem quod facies comparata e ad faciem sanorum. et dicit G. quod propter in
lo suo quem intitulavit. [illegible] meretene. i. de dispositione membrorum. Sed res similes et dissimiles sunt
ex maiori re naturale. quod e dicere secundum similitudinem et dissimilitudinem. sunt maior et digni
et significatio. Tamen enim minor e et vior significatio. quod in hoc li° conveniunt omnes medici quod eius
fuit secundum dispositionem naturalem bonum signum. Si secundum dispositionem a naturalitate egressa malum. Sed enim
G. quod visum fuit predicto. quod non sufficit sumere significationem a natura quid. si est a propria cuiuslibet ho
minis. Tamen enim propria significatio certior e. et licet sit magis vilis ut dicit G. in predicto li° propo
quod membra infirma comparanda sunt ad membra sana. et non ad quecumque sana. sed ad sana eius
dem hominis. Si enim fuerint elongata a dispositione sui sana. elongatione ultima. erit in extremo
dispositione facile autem e ut considerentur extrema. considerare media secundum propinquitatem ad ex
trema. vel elongationem ab ipsis. et ideo facies elongata elongatione ultima. non e presen
cognita. declarat eam multis particularibus signibus. Tamen autem actiua significata super hac dispo
sitionem conveniunt in eo quod omnia sunt egressa naturam. sic acumen nasi. quod fit in extremitate
et eius compositione ad nasum sani. apparens in sinceribus vel hoc mortis. ab antiquis sumuntur
sequens duobus modis. Unus secundum esse ipsorum actuum. Si enim sint naturalia bonum signum. Si
a naturalitate egressa malum. et secundum quantitatem egressus ponenda e malicia signorum. Alio. [illegible]
signi res manifestas super occultas. sic actiua significativa super tales corporis que sunt occulte.
Nares acute. hoc fit duabus de causis. vel propter vehementiam caloris humiditatis corporis co
sumentis. et magis in hac parte. quod parva e humiditas. sicut inter cuti et cartillaginosa
sitate eius consumptionem sequitur acumen narium. vel propter debilitatem caloris. non potentis se
comprendere et extendere ad extrema. et ideo propter frigiditatem coartant. et constringit membra
Oculi concavi. oculorum concavitatem intelligit corporis profunditatem. e autem corporis profundus et
submersio fistulas ex calore liquefacte humiditatis. que stans in oculis facit corporis emi
nentiam. et e facilis liquefactionis propter superflua sui mollitiem. Tempora plana. plana
dicendum e quod in temporibus ex [illegible]
et temporibus e eis adequant. ita quod non habent tumorem. secundum quos e temporum eminentia. qui durat lata tempo
ex parte. sunt lata habentes carnositatem. Cum eius carnositas consumitur. adequatur. hec eminentia. et
[illegible] reliqua per capitis et parata carne. Cum ea. pedicta quia sanguis et spiritus non currunt
cutis frontis apparet tensa. Aures frigide. tone pedicta quia sanguis et spiritus non currunt
ad extrema. Pulpe inverse in extremitatibus. aurium in quibus e mollis cartillaginosi
tas. eius sit mollis. et sumitur humiditas. eius sit parva. omne enim membrum quod e de essentia [illegible]
arida per siccationem humiditatis. et desiccationis consequitur. Cutis frontis arida et sicca. Color
quoque mutatur in nigredinem propter calorem superfluum. ardor enim remanentibus et grossiores
rei combustibilis facit colorem nigrum. tamquam propter fortitudinem. ut in sanguine extracto qui congela
et nigrescit propter aeris frigiditatem. similiter color viridis quoque e a debili calore. ut in des[illegible] [illegible]
ne. quare a calore superfluo. Pallidus aut plumbeus. e color quidam pallidus. qui significat primum
digestionis. de quo non est hic sermo. est alter qui est ultimus mortis signis et primum in frigiditate
sit e in cinere. remissione significat fortiter. cum tamen omnia actiua secundum viam quem comparavimus. omnia
sunt mala. Rane si sic fuerit. tamen in principio significat predicta. in fine aut egritudinis cronice. non tamen ma
le significat. quia in illis fit sanguis purus. et infirmant membra. Oz go per primum. utrum et
dat tamen propter tales manifestas sit per ventris solutionem spontaneam. vel artificialem. a laborem
sicut narrat G. de illo qui recedit in fe propter iter trium dierum. sub estivo aere. Primus
periculum. quare potest subveniri per regimen competens. sit fe. B. etc. Si nolueris scire an signum
que apparet in facie patientium acuta. sit propter vigilias. vel propter laborem. vel propter fluxum
sanguinis a naribus. vel propter fluxum ventris. precedente. sit confitens. si enim videris humiditates
pungebant in oculis excitatas. et licet oculos difficiles ad motum. scias vigilias precess
isse. Si enim videris excoriationem cutis in superficie. et ipsa membra naturalia difficile ma
neri. scias esse ex labore. Si videris oculos splendorem lucis effugere. scias esse ex flux[um]

sanguinis a naribus. Si aut apposita manu sup ventre senties agitatões et commotões humo
rum ad diuersas ptes. sic senties ex fluxu ventris precedente. Mortis signa. hec
accña cum prueniunt corpori. Ad hoc ppatati ponit ipm i deteriori formarum et
i acuta egre timex cla ad ta em sut opancia h. humores subtiles. calor superflu
us. et corporis raritas. calor em resoluet humiditates. ponendo ipaz in vaporem. quia
vapor euacuatur euacuatione occulta. ex tm aut intrinseca faciunt tempus etas
et filia. fit em i estate magis et i iuuenibus et i pueris. quia humiditas multa generat
et magis i viris quam i mulieribus. et dt. G. ex hoc magis fit si associet ei stoi debili
tas. et h magis per maz claum. cum sit continua exspiratio ad corpus. Et si humor egit
a or de accidentibus in facie morte significantibus. cum apparet i prin. et no determinant inte
tionem huius nominis prin. Est aut triplex eius intentio. quedam em dr primum instans quo
dr. tempus cui e latitudo f spacium primi piodi quia vnum tempus morbi. Que em hic
accipit 2m media intentionem vndt ex fiunt tres dies. et no pnt certificari p hec
signa. tunc oz alia signa inquirere. oz em inquirere alia signa q apparet i tore. et i ipis ocu
lis. Signa aut i oculis sunt. ex si lumen effugerint. nolentes lacrimas emittunt. et
alia que a or enumerat. h aut accña cum 2m dicaz quem comparamus extranea sunt et mala
et a naturalitate elongata. sed quedam sunt elongata a re nali elongatione no multa valde
et dicuntur rei nali contraria sive mala simpliciter absoluto. quedam em sunt elongata elon
gatione magna. et dicuntur mala valde. quedam sunt elongata a re nali elongatione
contrarietatis ultime. et dicuntur mala i ultimo et de omnibus intendit. Est alia
via 2m semitam comunem qua stamus sup res manifestas et p eas indicamus sup res
occultas. ut cum p accña inuenimus corporis causas. Oculi si lumen. et hoc duabus de causis
ul per nocumentum. quod i eis accidit sensibile. sic per apparentiam calidi. et est hoc malum simpliciter
absoluto. ul per nocumentum insensibile. quod accidit ipi a principio. et 2m hoc e malum i ul
timo. quia no accidit hoc nocumentum in re acuta. nisi per siccitatem et calorem superfluum. Nolentes
lacrimas. fluxus lacrimarum e quia per fluxum multorum humorum ad oculum. ut
i ebriosis qui facile prouocantur ad lacrimas. quia per vomitum i ipis oculis. et istud
e malum simpliciter absoluto. quia ex debilitate virtutis continentie cerebri. quod naliter e
humidum. et 2m hoc e malum i ultimo quod i acutis e signum siccitatis. ul caloris superflui.
Aut sordes prominuerint circa oculos. aliquando accidit ex vomitu per multum cibum et
potum. saciatus em facit spiritus et humores egredi ad oculos. vnde no sunt cernentes
s pl. G. ipi [illegible] qui i pceta in accidentibus i facie morte significantibus dixit. ex oculi
submerguntur. et hoc ponit eos cernentes. sed hoc accidens pnicosum. quia no ipius
emittant. Solucio. G. no e posse ex illud i principio per maliciam morbi eueniat. et
ipi no emittant. quod acutam de q ipius intendit no precedit multus cibus et potus.
Hic aut repetit ex no solum intellexit de malis i ultimo. sed etiam de malo simpliciter
absoluto. et de malo valde. Minor apparuerit. hoc accidens e elongatum ultima elon
gatione. vnde cum in illo oculo accidit hec minoratio superflua. i quo cadit virtus nutritiua
generatiue. qua cum accidit ex cessatione pda. et tunc no e pter naz. sed cum fuerit pt naz.
Hoc accidens e per malum in ultimo. Et alba eorum in sanguinea mutata fuerint. Hoc accidens e per
effusionem sanguinis ad insensibiles venas i coniunctiva tunica. hoc uo modo fuerit sensibi
les. ut ponit G. in textu. quod aut accidit per nocumentum in oculo. hoc modo e malum simpliciter
absoluto. quod per apparentiam cerebri. et tunc e valde malum. et hoc modo elongatio e mala i ultimo
contrarietatis a re nali existentis et longe fiore dolorem. fit em per dominancia frigiditatis
et extinctione caloris nalis. et cum hec dominancia fuerit tanta sup oculos. e malum
i ultimo. Aut tamquam cere more vel palloris. illud e minus malum. Lippitudo. G.
lippitudo [illegible] superfluitas nutrimenti cuius no certificatur digestio. fit aut quia ex multi
cibi sive nutrimenti sit in obtalmia. et no e signum pnicosum n simpliciter absoluto. quia fit
per defectum oculorum no potencium digerere nutrimentum. et e malum valde. sed si cum hoc
fuerit oculorum submersio ut profunditas. est malum in ultimo. parum em sufficit advenire
de nutrimento. et cum tantillum no possit digerere. est signum pnicosum. Instabiles.
h instabilitas quia e per defectum neruorum et lacertorum qui veniunt ad oculos solum
quod a cerebro pda. quia per defectum cerebri. dt em G. certum e ut lacerti et nerui
qui propinquiores sunt oculis priuantur. an oculi cerebri. Deliquerint vel profundati. Ipius
dixit absolute oculi grani. hic addit multum. et dt. G. no e posse in principio extremis
multum profundari. Horribiles. per quasionem ad calorem extraneum. Interiorio sanadorum

accipit ab ipsa dispositione plurima ex partibus particulis. Autor iste loquitur de signis G. in toto
suo more ostensis in viatico. Et dubium est quare G. inchoat a signis sumptis a dispositione
totius capitis. iste autem incipit a signis faciei. Ad quod dicimus quod inchoat ostensis
utrisque loquitur de paucioribus particulis et per pauciores particulas quam uterque dixi quodque
forma operationis quam curationem partis particularis insinuat. Iste autem loquitur de signis
ut ex ipsis arguat lesionem operationis ex lesione operationis virtutis. lesionem totius
corporis quod de destructione destructionum. de corruptione corruptionum. et post ex lesione
corporis quod dignior est. omnia enim que fiunt in sanitate consuetudine. in per
operationis virtutis animalis. quam de G. in tertio super regimine acutorum. et primo loquitur de signis sumptis a le-
hat virtute. unde G. in facie. et ea est in facie sunt organa sensuum que sunt operationes virtutis animalis.
sione operationis in facie. corrupto virtutis animalis cognoscit. ex corruptione orga-
ex corruptione harum operationum. corrupto virtutis operative. Oportet etiam videre
nocere et ceterarum operationum. ex corruptione. corrupto virtutis operative
autem in hoc loco docet quales sunt signa per dispositiones oculorum in sompno. et insinu-
at intencionem suam dicens. ut si dormiat subclusis palpebris malum est. et hoc unum est cu-
ostendentis istud cum non omnis ex quo dubitans earum ponens magis vel minus malum.
docet quod inquirat utrum istud fiat propter tantam maciem vel a natura. et de eo malum potest cum
via exempli fluxus ventris ipse vel per catarticum. et oportet per hoc intelligas omnes causas
consumentes humiditates corporis que adiuvant ad superflua desiccatorum ad quod illud accidit propter eam
maciem et malum sermone absoluto. ex consuetudine. quedam enim acutos habent lacrimos
moventes palpebras si quod non accidat propter eam maciem non ex natura est valde malum.
aut enim est propter mollitiem lacrimorum et hoc est rarus. aut propter superflua desiccatorum et hoc evenit
ut dicit G. frequentius. unde si istud accidit cum aliis signis malis significat peiorem. et est in ultimo
malum. Palpebre innexe. hic alia translatio spasmate et hoc est propter contractionem lacrimorum.
ex superflua desiccatione unde fit spasmus a siccitate vel maniacorum que medicacionem non recipit
ex superflua desiccatione. unde fit spasmus a siccitate vel amplius et sic consumpte sunt valde malum. quare propter
livorem. quare livore propter tantam maciem et est malum valde. nares distorte. similiter distorsio est propter con-
debilitatem caloris innati et est malum valde. Bonum est egrum. postquam tractavit ypo de doctrina signorum
sumptorum lacrimorum ad suam originem. Bonum est egrum. ... a dispositione residui corporis
que sumuntur a dispositione faciei exequitur de doctrina signorum ... aut figura cum via conveni-
ens de figura decubitus dicens. Bonum est invenire etc. hic autem figura cum via conveni-
ens operantis ad naturalem vim ingenitam hominis laudabilis est. et ideo addit quod est similiaris et di-
cit sanis. ad hoc est ex ostendentis cum non omnis laudabilis est que significat vehementiam
virtutis regentis et sustinentis corpus in tali dispositione. quod quibus est debilis virtus non est
possibile quod iaceat cum hac figura. addit etiam hoc quod magis eam facit laudabilem scilicet quod membra
sunt flexibilia propter hoc enim significatur corporis moderate humidum et cum operantis hac figura cum
naturam quandam operat ea cum natura proprium et tiore signis dicens. In medio sani melius est in-
venire quod convenit in dispositione sue sanitatis. postea loquitur de duabus speciebus decubitus que sunt egressive
a natura dico quod non sunt virtute multam super signum sanitatis ut in fine dicit. si pg a eo que sub
inegit de dispositione ... et forte et omnibus apponere oportet quod ut ponas has dispositiones me-
dias inter laudabiles et illaudabiles. paret ad extrema declinantes. sic ypo. eum dicit non est laudabile et
non prostitutatum licet non repetat ypo firmando ... ut meneas de consuetudine
paticis. si enim fuit in figura decubitus sic convenit est laudabile. Corpore supino. hic est
figurarum egressarum a natura. quod dicit quod non laudabile ut potest eam mediam ut dictum est et eius
ostendentis eam cum via quedam mala est sermone absoluto quoniam non est cum aliter sic cum vi-
quam omnis quam significat debilitatem virtutis. quod est ex eo mali ... contraria in quibus non est
virtus regens. et si aliter ponatur recedunt ad hanc figuram decubitus. hic alia litera bonum
est ut infirmum inveniat medicus iacentem et non iaceat ut Reperit medicus quod si pa-
tiens fuit multe verecundie et honorans medicum et inveniatur iacens in uno latere ut
non videat medicum ingredientem. significat debilitatem virtutis. dicunt glose quod per decubitum in
dextro vel sinistro latere significat privato apperitur. cum enim apponuntur membra superiora a di-
frigite sunt iacet pariter in dextro latere quamquam iacet membrorum appositorum super costas pectoris
et inuatur sicut male iacet in sinistro latere quare apparet dependens est in contrarium pectoris.
Si in ipso membra inferiora a disfrigite appareant. sunt iacet in opposito latere et non in eo
quod cum apparitur apparet et iacet in eodem latere obviat ... costarum sed tamen cum iacet in
opposito latere per membra mollia iuvantur scilicet intestina vel stomachus. sic intelligi de apparente
splenis. Et si repente. hic est secunda figurarum egressarum a natura. hic autem mutato virtutis de-
bilitatem et multam angustiam significat. quod cum cum omnibus figuris fuerit notum. mu-

tatur ab una ad aliam et est malum sermone absoluto. Et si pedes. Alia translatio habet quod si mane cum illo et pedes eius distorpti et non sunt calefacti valde et iacent pedes suos et ca
mere suam cum dispositione dulsitatis et agitationis. tunc illud est malum quod significat angustiam et
dicit G. quod rectius exposuit in sermone suo et non calefacti valde hec sunt verba G. In febribus
enim advenientibus inflamatur corpus inflamatione multa. unde inflamantur extrema. unde comparatio distorpitur pedes. Si igitur distorpti remanent et tepidi et non valde calefacti
significat quod furor non expanditur ad extrema quae inflamant media corporis et ita angustiam
significat. et oportet ut inferas de natura infirmi quia quidem timet cum sit pusillanimis atque quaerit
quod hec actiua. Est sciendum quod ut plurimum ita est in hac inflamatione calefactio omnis interior sit enim
ad cor respiratio. unde inflamatur cor et per consequens totum corpus. unde quando hec quidam sani ex
trema corporis sunt calefacta ut plantas pedis et volas manus. Exper si iactauit se
alia scriptura postponit ore aperto. quod significat defectionem lacertorum mouentium inferiorem mandibulam
quia superior motum non habet. cum sopite fuerint tempore somni virtutes motus et sensus et tunc
apparet hec nocumentum et est malum valde nisi fuerit ex consuetudine dicit G. quod alia inuenit scriptura
habet. scilicet ex signibus malignis est ut sit ore aperto infirmus. ut dormiat semper et dicit G.
quod hec duo sunt continuitas et oris apertio. quod enim continuitas somni sit malum testatur
ypo. in afforismis dicens somnus et vigilie utraque magis modo facta malum. sed tamen scriptura
melior est et communior ratio enim extra somnum est habere os apertum et si fuerit extra significat
malum valde. non enim oportet expectare mortem longe futuram sed proximam valde. Reiecta
tremitur. carnis duplicata super crurem debilitatem significat lacertorum et virtutis regentis
totum. et si supra ventrem istud ventris dolorem quia per oppressione minuitur sensibilitas. et
ita videtur minui dolor. et est malum sermone absoluto quando alienatione tradit virtus. ratio est
motus enim alienatur. et est malum valde. et si repente steterit. statim intendit repente
qui salit infirmus ut stet vel sedeat vacuus infirmus per multam necessitatem ut trahat aerem
ad mitigandum caliditatem corporis. cum enim iacet anterior pectoris cadit super partes dorsi et
per angustiationem difficile est virtuti debili attrahere aerem. Sed quia dicat in augmento. quia
in augmento magis eadem ratio. unde infirmus magis diligit quietem. quod ergo tunc assalit magnam
necessitatem significat. In ympleria fit istud quia per partes angustiam magis sequitur necessitas attra
hendi aerem. Frendere dentibus egit hic autor de signis sumptis a dispositione virtutis
mandibularum. Sciendum igitur quod inferior mandibula motum habet et veniunt ad eam lacerti
a cerebro. Mandibula superiorem non sic. unde fit motus penes motum eius quod est .2. mandibula
et cerebro. Mandibula superiorem non sic. est a natura tremunt lacerti et fit motus disturba
a egressus a natura. cum aut egressus est a natura tremunt lacerti et fit motus disturba
tus. et collisio cum mandibula superiori. quidam autem stridore dicit. illud aut quod accidit per debili
tate ipsorum lacertorum. quod per illud quod accidit ypo primo. quod continuat omnibus neruis et lacertis
totius corporis. sed iste tremor diuisus est ab eo quod dictum est in precedentibus. dicitur enim quod tunc
accidit nocumentum primo. signum est ut dicit G. quod paratur neruum et lacerti oculorum. vel aut hec valde quod
ingrediuntur hec nocumentum lacertos mandibularum et non oculorum. et dico sermonem eorum quod oportet in
telligi in omnibus quod supponunt per nocumentum quod accidit primo. sit enim membra cerebri. quod quedam
a creatione fortiora sunt et nobilia et resistunt nocumento et non habent nocumentum nisi a causa forti. quedam
debilia et minus nobilia et recipiunt super ipsa nocumentum. quod sic cum leui motu sibi accidit diuersi
tas membra cum quod accidit nocumentum. ipsi prius incitat lacertis debilioribus et non ypomes
tibus. si enim stridor iste non fuerit per debilitatem lacertorum et a creatione vel etate prima ut dicat
amentiam vel mortem significat. et hec per nocumentum quod accidit primo. et si cum febre acuta fuerit et
hec ideo dico quia mania et insania sine febre acuta fiunt. stridere dentibus. et si fuerit sine mente
alienatione amentiam futuram significat. si aut fuerit cum metibus alienatione mortem festinat sed
ipsum et tunc non oportet expectare quod cesset stridor quia tunc tantum nocumentum primo magis augetur
stridor augmentabitur. frendere dentibus et preter solitum. i. quod non sit ex consuetudine. verum
ex debilitate lacertorum. Non a puero. i. a prima etate sed in febre acuta. tunc de tali est eis
simo. morte vicina. si sit fuerit cum alienatione mentis. Si in egroto tenet antrax et car
bunculus sed apostema venenosa et per maliciam sue materie continuitatem ea febre acuta. sit aut an
trax ex sanguine colerico vel melancolico. unde per siccitatem est difficilis est curationis. Est in me
dicatione. et maior cum est ex cole. unde perfodit et penetrat membra in profundum et facit
antracem. extrinsecus at in equodam album velut medulla. ex signum est constitutionis an
tracis. Carbunculus ex maiori parte fit ex sanguine intenso. unde ab inflatione multa
quia fit ex certis carbunculus. habet et apostema quedam sunt in exterioribus et tunc sed nimis
tuosa et habent euidentem sui signum quod cum sit conte proxima. vehementiam habent no
cumenti. quod et si in interioribus et tunc sunt difficilis curationis et ut plurimum cito interficiunt.

antrax
carbunculus

de istis dicit auctor quod si subito delinquerit et fuerit extra naturam color fedus relictus morte[m] pro-
ximam significat significat autem quod non mundificatur materia sed redit ad interiora scilicet ad aliquod membrum no-
bile unde fiat subita suffocatio. si non fuerit color naturalis omnino significat quod mundificatio est nota-
bile. **Tunc perfecta** i. compleatur et cetera. non intelligit longo tempore pendente qualiter dicit deli-
berat capitulo dicere in quarto de egritudinibus. sit autem alia translatio. et quod ultimus fuerit in corde infirmorum
anticipans egritudinem suam. aut ponens et habens egritudinis sue tunc oportet ut consideres ipsum quod est quoniam
infirmi et consuetudo ad ymaginem que ultimus istud fit ante mortem eius sicut cum inditate a
laudidate. et monet auctor medicum ut consideret in corde egri ultimus antecedat et cognoscat
ad quid quiescit sit membrum ex voluntatis dispositione quia membra voluntarie debile et et cu-
ra nutritionis virtuti regenti corpus coniunctum omnibus aliis membris et fuerit virtutes debi-
les particulares magis aut coniunctus a membris voluntariis. et magis in eo debilitatur virtu-
tes particulares. unde ab eo docet auctor sumere signum. cum ergo in eo destruunt sit virtutes non quie-
tes particulares unde et relinquitur fere. dicit enim G. in megategni due sunt in voluntate superfluitates. una subti-
lis et altera grossa. cum ergo non quieti inutiti neque relinqui fere voluntas destructa et
virtus significat destructionem. sed quod destructio possit esse a medicina destructive. unde addit cum inditate
vel laudidate. color enim extrinsecus significat causam extrinsecam ingressam a qua virtus debet
laudidate. si enim fuerit cum claritas sit cum inditate. si non fuerit sit cum laudidate. **Manuum motus**
si enim fuerit cum ... opere magnum accidit propter res quas ymaginam. sit autem huius ymaginatio secundum diuisitate
... per aquam que est stans in oculis pupilla inter humorem clarum sine
cursus naturalis et quoque per aquam ... G. dicit vocat hanc humiditatem lumine splendidum et de digno
cristallinum et corneam tunicam. G. dicit describit forma visibiles hic dicit associat lumine extrinsecus scilicet aer lu-
... visus in ipso enim describit ... enim cerebrum procedit nervi in digito mediante nervo
... et stat loco naturalis ... mediante hoc ... **Cum** dicit est aqua stans coram humore cristallino prohibe-
tur visus perficitur mediante hoc ... et mutaque illius aque et quo tempore sunt ...
lumine spacii naturali. et fuerit ymagines ... apprehensiones ab exterioribus ideo quod iam sit ab interioribus ...
tatis fiebat ymaginationes per apprehensiones ab exterioribus quia ipsi aqua agitata est et instabilis non ymaginatur ...
... ab exterioribus. quia ipsa ... ut musce et filia. accidit autem istud quoque per vaporem plurimum
ut fumum sed aliquid volitans ut ... perturbat oculos ... plurimum contingit illis quod propter
que ... a sede ... ad superius ... contingit in ... acuta cum forti sit pugna inter
... et ... fastidium. quia autem ... resolutus ascendit ad caput et turbat oculos.
... et morbi. vapor autem ... a materia resoluta ascendit ad caput et turbat oculos.
et secundum hanc viam contingit in plenesi et in periplomia. vapor enim resolutus ascendit ad supe-
riora. unde rubet gena quia ... contingit propter humorum multitudinem in ipso capite contentorum quoque
... ymaginatio. quoque ... non est ... sed virtus sensibilis ... corrumpitur ...
na quoque ... et ... mo ... quod si quis ab illo qui acuta patitur et est ... sana. **C**ra-
... ut colligat stat super ... et recolit quod ... ymaginatio est. **C**i-
... fuerit impedita non est sic. quod dicit mortis signum indiget determinatione. istud autem
... de ... crisis. acuta enim crisis ut dicit G. in quibusdam hominibus significat bonum
in quibusdam malum. quia precedentibus signis ... non solum est bonum. ymo bonum valde.
quia salutem ... determinat. non precedentibus dicit signis ut dicit auctor signum est mortis.
Spiritus vero frequens. hic nomen spiritus ut dicunt glose cadit in tres intentiones. dicitur enim
spiritus aer inspiratus ... per ...
... virtutes ad suas operationes ... G. in ... loco ... intendit
... anhelitum et tenuorem ... malicie hanelitus et ... plures ...
malicie anhelitus sed iste sufficiunt ad significandum in febre acuta. et ... est in febre a-
cuta. est dicit paruus et frequens. magnus et frequens. et iterum paruus et rarus. magnus et
rarus. paruus et frequens significat dolorem membrorum pectoris. omnis enim dolor angustat
membra accidit prohibet operationem ... paruus membri. unde dolor pectoris prohibet operationem vir-
tutis ... pectoris. unde fit paruus spiritus et quod minuitur ... additur in frequentia. unde
fit frequens. magnus autem et frequens fit propter inflammationem membrorum spiritualium propter quam fit
multa pectoris dilatatio ut multa fiat aeris attractio. unde hanelitus fit magnus. sed quod
aliquid minuitur de virtute non attrahit attractione rara ... et ideo addit in fre-
quentia. secundum dicit ... quod fit velox. si dicit magnus et frequens de ... est velox. quia
est magna ... inter ... magnus et rarus. rarus intelligitur hic intercisus.
Intercisus dicit dicitur ... istos duos modos primo intercisus ... dilatationem et constrictionem
... sensibilibus secundo ... intercisus duplicatus vel geminatus ... possit ... dila-
tatio ... quiescit et ... pulsus ... et de hoc ...
In febribus luctuosa suspiria malum. hic enim significat alienationem mortem significat ... vir-
tutis debilitatem et organi inobedienciam ... unde ...

spiritus ... anhelitus
paruus et frequens
magnus et frequens
paruus et rarus
magnus et rarus

[illegible]

[illegible]

spiritus autem et raucus significat extinctionem innati caloris. Unde cadit virtus, et quia debilis est parum di-
latat pectus. Unde fit spiritus quia non est natura ut multum attrahat de aere, ideo calor fit
extinctus. Fit raucus et haec species est pessima. De hac dicit: si idem per os et nares frigidus
exierit, mortale. Spiritus si frequens fit et superius, significat dolorem
et suffocationem vel inflammationem si fuerit magnus. Spiritus vero bonus proculdubio est ordinatus,
et de hoc dicit quod significat eundem effectum solum in acutis febribus. Si ergo innuit quod quaedam acute sunt
quarum brevius est tempus, ut epilepsia, apoplexia, spasmus, colica. Acuta quaedam febris est per putredi-
nem quae est in vasis. Sed acuta quaedam est simpliciter absoluto cuius terminus est in xiiii diebus, ut infra;
quaedam est topica, ut dicit G. in 2° in libro de crisi, vocat illam continuam. Debes autem scire quod diversi-
tas in quibus secundum te consuetudinum terminus est sed acuta simpliciter absoluto ut idem est; quaedam est cronica cuius
terminus non est determinatus, primo quaedam determinatur in uno mense, quaedam in iuventute, quaedam durat in
toto tempore vitae suae. Quaedam media est inter istas, scilicet acuta continua, vel quia fit crisis particularis
per quod cessat ad tempus aegritudo, et ita donec crisis fiat perfecta durat aegritudo. Quod medici
propter ignorantiam diversas dicunt esse aegritudines, et inchoant computationem dierum a tempore invasi-
onis, et non a principio, ignorantes unam esse aegritudinem quae diu est post initium morbi sub dispositione ma-
li; veluti sicut unam dicimus continuam esse tamen xx vel amplius accessionibus, licet cum inter-
polationibus affligat, ita unam dicimus acutam cuius terminus in xl diebus, sed non fit continue in-
tensa ad xl diem aegritudo. Unde quando in hoc loco dicit pro dictis tamen acute non esse
xl dies, quia non est ad illud continue intensa ad sanitatem sicut xiiii die ut infra. Sed non acu-
ta topica dicit ita quod spiritus laudabilis evidenter habet dispositionem salutis in acuta cuius terminus est
in xl diebus. Hic autem est terminus ultimus acutarum. Idem in cronicis contendorum spiritus itaque ordi-
natus ad malum licet non apostemat, et non solum in membris spiritualibus superioribus, sed in me-
bris inferioribus, epar scilicet et splen, quae communicant ad membris spiritualibus et immutat disposito
anhelitus. Si aut accidat nocumentum in ipso licto de necessitate communicant. Unde non dilatatur pectus
oris quod ex quia non fit anhelitus ordinatus. Ad quod si fuit ordinatus significat curationem nocumenti spiritus
principii in cronica. At licet spiritus a principio fuit ordinatus tamen propter morbi diuturnitatem potest ca-
de vitiis s. pure insignis. Sudor. De sudore loquitur. Hic autem quaedam exempli ut
sic intelligas de omni emanatione acutita et dicat glosa quod plus dicant sunt significs
a materia ... quod ... dictior est ut plurimum in hac sudoris. Non subiungit di-
a materia ... ad ... declinat ad partes cutis et non
signis superius a sudore. Sudor autem est vapor ... qui declinat ad partes cutis et ...
evacuationem festinat. Secundum hoc potest vapor aut coangustatur et transit in sudorem. Sudor autem consi-
deratur quantitate, tempore, loco, colore, sapore, odore et liquore. Sed quantitate quia quidam est parvus, quidam
multus, quidam mediocris. Multus quidem in sanis quia vel aegris in sanis non nisi propter materiam tam-
en multus quidem mediocris, multus quidem in sanis ... calefactionem corporis et solubiliter ut significat multitudinem cibi et potus vel in-
ter exercitio calefactione corporis ... Sudor multus sine materia ... In aegris autem fit multus
digestionem ... Sudor multus sine materia ...
quia vi naturae quia vi sinthomatis. Vi naturae cum generat ita super morbum et ponit eam in
vapore, et quia exeat vi sinthomatis et hoc quia subtilitate quia acuitate humoris stimulantur;
natura ad evacuationem. Quia autem propter multitudinem materiae unde sudor multus fluens longitudinem morbi sig-
nificat. Quia fit ex defectu virtutis continentiae et fit ut plurimum in ... cordis et hoc secundum duos modos.
... quia fit ex defectu ... innato in ipso corde vel ex calefactione ... unde fit respiratio ad
vel ex calore superfluo innato in ipso corde ... et sudor multus ... sicut in cardiaca. Tamen sudor in
corde unde consequitur resultatio multa et sudor multus ... vi naturae vel propter pravitatem materiae vel quod non evacuat
aegris vel fit vi naturae vel vi sinthomatis. Vi naturae vel propter ... materiae ad digestionem vel ...
superfluitates corporis per alias evacuationes vi sinthomatis vel propter defectum virtutis expulsivae. Mediocris ut dicit in aegris lauda-
fuit viscosa et grossa vel propter defectum virtutis expulsivae ... Sudor consideratur in qualitate
bilis est quod omnis sudor ... sine cum materia ... Sudor consideratur ... in liquo-
re, scilicet et ... calidus cum clarus magis significat ... sicut ... tenuis vel subtilis tenuis
vel quod grossus vel viscosus, grossus consistentia viscosus viscositate magis significat tenuis vel subtilis
vel subtile magis significat. Consideratur in sapore saepe enim distillat ad labia infirmi et infirmus
percipit saporem. Consideratur in odore, odor enim ... significat corruptionem humorum incompletam.
Consideratur secundum locum quia plus est laudabilior minus laudabilis est particularis vel ex po-
... dico quod ypocras in hoc sermone suo determinat duas species
... occulta in sermone ypocras ... autem non aeque laudabiles, postea posuit species quae mala
sudoris quae prima est laudabilis ... autem non aeque laudabilis ... speciem laudabilior determinat. Per duas
... absoluto unam malam valde ... species laudabilior ... completa et dicit G. quod sudor lauda-
bilis quod fit in die cretica et evadit infirmus evasione completa. Et dicit G. quod sudor lauda-
bilissimus ... duas posuit ypocras ... non posuit quod consequi de necessitate, scilicet ut
sudor fit in corpore toto et hoc ita determinat ypocras tamen non est diminutus a bonitate pronosticationis.
Non enim vult ypocras quod expectes hanc significationem et consistens de sudore quod liberat infirmum.

qgnuis

offen

de sudore

ypo ... propter ... ... plangat ... ...

... ... apparet

n pq̄quīn ꝯtingit · sic eciā · G. i li° de crisi aut · oz an̄ accide e ꝯsiderare sig̃ digonis · q̄n si p̄ꝯ
appareat sudor libat infirmū · s; si accidit sig̃ m̄ta digonis sigt sudore mg lauda
bile · si ꝯplete magis laudabilem ꝯ h̄ spēs fit i statu · q2 sic dt G · melior spēs ca
sib fit in statu ꝯ h̄ e ꝑ̄a spēs · ꝯ̄a at spēs q̄ mg e laudabilis sigtur ꝑ duas rōes · s
q̄ fit i cor̄e toto et q̄ meliorat eger q2 aliquid minuit̄ de m̄a · ex hijs at ꝯseq̄
q̄ fit i die ꝯ̄ et io istud nō appōnit · diuisitis e int̄ hāc spēm ꝯ p̄mā
qd p̄a fit i statu h̄ aut̄ i augmēto · q2 natura si mlta anteced̄ tempus quemcs anq̄
mā sit digtā ꝯ q̄nto sunt ꝓpinqua statu tanto melior · q̄nto remotior tanto deteri
or ꝯ h̄ gnale i om̄i spē sudoris et deb agnoscē q̄ntez meliorīnois · ꝯ̄m q̄ntez digo
nis m̄e · decim p°. spēz illaudabile simpl̄r absolūto dicās · ꝯ̄m nō suor̄ nichil fecerit
is inutilis · Sub hāc spē sudoris rōes oz determinare spēs sudoris · p̄a e in qua fit
p̄mā inuatiō tm̄ · s q̄ fit i toto cor̄e ꝯ eger meliorat · ꝯ̄a i q̄ nō e tm̄ inuatiō · s q̄
nō sit inuatiō in toto cor̄e tm̄ aliquātulū meliorat̄ eger q2 aliquantulū minuit̄ m̄a
ꝯ̄a spēs e q̄ nullā p̄dictor̄ inuamētor̄ fac̄ · s q̄ fit in toto cor̄e nec eger fit suauī
or ꝯ h̄ e deterior spēs · ꝑ̄a harum trium laudabilis ꝯ̄a mg laudabilis ꝯ̄a tertia de
terior spēs · In hijs at sudoribus nō ꝯsidauit ypo · q̄ fit cali co q̄a omnibus spēbus iam
dicas istud dicit̄ ꝯsequi · et ꝓ exequi · de spēbus q̄ sunt male valde i ultio · et
expequi de sudore fēo ꝯ de h̄ dt q̄ malū e · ꝯ nō det dice malū simpl̄r absolūto
nisi ꝯpanis dūo ad egēz i qua e q2 i acuta simpl̄r absolūto e malū ꝯ sigt mortem ·
In tropica aut longius morbi sigt ꝯ oz ut sumas c̄titudīne mortis ut euasionis
ex aliis signis · q̄ sigt tollerāciā uirtutis · q2 i acumis h̄ e nāe ut uirtus sit sal
ua · sic dt vsaat in omnibus · prima tincta sigt coctom · et addit s; sunt facies cla sa
ale moti · bonitas anhelitus nō q2 h̄ coctom sigt s; uirtutis tollerancia · In sēc go
acuta tropica sudor fēus longius egimis sigt · fīo morte sic i acuta simpl̄r absolūto
acuta simpl̄r absolūto nequaquam ·
q2 ut dt G · sēc quieta dat natue spacium digerendi · s; acuta simpl̄r absolūto nequaquam
sudor go fēus i toto cor̄e e malus s; i cute tm̄ e deterior sincopi em̄ iam accidisse
sigt · multo forcius i egris · si nō sunt clubi i cute nō est malū valde · In ypocon
driis · ypocondria sunt loca sub costis posita · et dur ab ypo · qd e sub et condros qd
e costa · ꝯtinet em̄ mebra digonis · s dyafragma · epar · et stom̄ · docet go sumē signes
a dispone istor̄ mebror̄ · ꝯ dt G · possz qui vellet brevius ꝯ expedicius narrare nāl
melior dispositionū i locis sub ypocondriis e cū sunt i dispone nāli · s; ypo · docz dispo
nes cor̄ ꝑ particulares signes ꝯ ꝑ dispom̄ cor̄ nālez · et h̄ tm̄ ꝑ priuatoz contrarie
or̄ acom̄ velut cū dt · si sunt sine sudore · pt tm̄ determinat ꝑ determinatoz dispom̄ nālium
ꝯtentor̄ i ypis ut cū dt · Si mollis · mollicies tactu pcip̄ s cū ꝯpssa ꝯ impssom cedit
sic eis ꝯ̄cau duro · s tensio impressiom resistit · ꝯ ubi nos hemus ꝯponē alia tn̄slaco hēt
æquales q2 possz ē mollicies s; tm̄ nō equalit̄ in om̄i dispone ꝯ̄m unacuiq; pte velut
s fit i una pte dolor ul inflato et nō i alia ut determinet ꝯ̄m sig̃ nālia ꝯ̄m omēz ptez
addit · Si bn̄ sunt h̄ in ꝯposite ꝑ̄modum expequi dispom̄ egressiōe a nā dnis · Si fiunt s
notabs ul dolentes acut̄ at vehemēcia inflamatois cū appāt h̄ mebra ꝯpote eo
ꝯ ꝑ cautē cam̄ fit dolor · s; a°r separat int̄ inflamatoz et dolore · dolor go ꝯnez e acutus
et cū ꝯpote eo · vn̄ vehemens e inflamaco · ꝯnz aut dolor ꝯuanis · ꝯ sentitur ꝑ̄derō
sitas i mebro · et sigt̄ aps̄ inicium durum ꝯ sem̄ · Spasmo distento · distento spasmi e
ꝑ superflua siccitate sup h̄ loca uigente · s; em̄ ꝯtrinent mebra pānniculosa · vn̄ cū desic
cant̄ augmtur et ꝯtrinunt̄ · Int̄ se dissiles ut sup̄ dom̄ e · ꝯ̄ssz st̄ dissiles ꝯ siles exp
maior re valde h̄ aut e ciior et ꝯor sig̃ · cū go ea q̄ nālit̄ sunt silia et dissilia et
maxim̄ e sig̃m sup tāz ꝯtranea · addit aut̄ ad h̄ signez alia dnis · Si alia corp pt
sub magno · dt G · in quibusdā libris inuenit̄ saltus · saltus fit ex uētositate inflatiā
extendente mebr̄ · s; dt ypo · i epidimiis · pulsus fit ab opatoe venarum pulsatiliū ·
dt em̄ i aiūs brachio pulsus e magnus facilis e ꝯ maior et fortis · iste signes · vn̄
fortis pulsus sigt superfluū calorē i corde · dt em̄ G · i tegn̄ · si plurimum augeat̄ calor for
tior e aut ꝯ minaca ꝯsidancia · oz go h̄ intellige pulsum magnum · i · forte pulsacoz i ar
teria directā a corde ad ypocondria · cū em̄ inflamat̄ mebra ꝑꝑ aps̄ clm̄ fit multe
arterie pulsaco · ꝯ qd mebr̄ angustat̄ ꝑꝑ aps̄ nō pt dilatarī pūt oz arteria · fit in
pulsus dolorosus · s; a°r dt q̄ sigt angustiā · s cū ꝯpote morti ul alienatoz · si em̄ ap̄tur
mebra neruosa · uelud dyafragma ul os stoi · passio illa vehemencior contabē
cebrio ꝯ acut̄ alienaco angustia ꝯ mors accidit cū ap̄ant̄ cetera mebra · ut epar ·
splen · et vena magna q̄ e in dorso · h̄ e em̄ de digoribus mebris ꝯ · nō oz q̄ pcedas

hic sine declinatione quam ad apertionem lacerti vel certa membra que sunt super ventrem non sequitur suspecto timoris vel alienationis. Non certavit medicus vel eger super sompnum quia non sunt de membris digestivis, sed sunt remota ab ipso principio. Si igitur cognosces utrum apertionem lacerti vel membra que sunt circa lacertos ad apertionem lacerti magis declinat ad extrema aspice. Et si fuerit in lacertis longitudinalibus tunc erit oblongum. Si in lacertis qui sunt ex transversis et longitudinalibus accidentibus perpendiculariter erit quadrangulus. Ut autem distinguas quando accidit angustia quando alienatio oculi sunt intuendi. Quia si moveatur inordinate ingreditur notitia super principium putredinem et super digestionem et ut notitia principium ingrediatur lacertos oculorum et istud est signum alienationis. Si autem motus oculorum fuerit ordinatus sequatur infirmum a futura alienatione. Nam tarda contra passionem. Postquam determinavit de dispositione ypocondrii per docet quod cum fuerit in dispositione extranea malum est. Si non alterata tamen melius est et in imo malum in sinistro ypocondrio paniculi aut costarum. Sed dextro tamen. Et dicit maneat super ypocondrium et vacuitas que est a dyafragmate superius. Inferius vero est vacuitas que est a dyafragmate inferius. Hic enim intelligit de inferiori. Cor enim est in superiori. Sed addit ypocondrium quia dicit in dextro molle superius ypocondrium molliciem non habet. Bartholomeus non dicit plenesis nam enim dextro latere non nam est in sinistro. Unde diuturnior est et diuturnitatis sui propter tarditatem vertitur non sit intensibilis. Dicit autem Galienus quod sermo ypocratis est de aposteme quod est in membris post diafragma. In dextro autem epar in sinistra splen. Et minus periculosum splen aposteme quam epar. Addit ad hoc.

Sed tamen collectum si in principio subitam mortem non intulerit. Et per collectionem hic intelligit aggregationem grossitudine potentem materiam. Collectio autem subito intensibilis est cum vincit materia. Victoria intelligitur super materiam. Et hoc contingit quatuor modis sive vel ratione quantitatis vel qualitatis. Vel propter subitum recidivum ad interiora vel propter subitam evolutionem sui quantitatem velud cum non potest materia contineri in membris et ideo est collectio. Unde rumpitur aposteme et fluit materia ad venas vel ad membra nobilia et suffocatio fit. Quando autem materia quantitate non tollatur cum materia et cum fuerit in partibus superioribus cadit in venales plenius et angustat vias aeris et fit suffocatio. Si in superioribus sicut in stomacho vel membris ei communicantibus fit infusio ad stomachum. Unde accidit vomitus et morbus. Unde ypocras in afforismis ex apostematis interceptum dissolutio et vomitus et cum defectu malum. Dissolutionem autem suffocationis intendit. Si autem collectio non fuerit intensibilis subito solet in pus converti. Et ergo ut hoc nomine per famositatem intelligas vel putredinem dicit quod. Si usque ad xx dies permanserit materia igitur vel est completa vincens super materiam vel incompleta. Si completa resolvit totum sive partem per partem et evaporabitur et mundificabitur corpus. Si incompleta resolvit tamen cum et subtile per eius motum et estuationem accidit in altera venarum et arteriarum que membro apostemato sunt proxime et accidit lenitas eius sit sive putrida non enim fit sive effimeda in talibus apostematibus ut dicunt quidam. Tunc enim cessat febris quia relinquitur durum lapideum quod non accidit in altera venarum et hoc videtur in quibusdam hominibus lenitibus tumorem potest materiam in alia parte corporis. Dicunt enim subtile tumoris consumitur reliquum induratum. Secundo per totum spacium vite manet lapideum. Si vero materia intendat ad resolutionem digerit materiam et convertit eam in pus. Et si fuerit copiosa caloris naturalis magis. In malis non caloris minus convertitur in famositatem. Si ergo convertitur in putredinem. Hic alia tristatio quod si transierit xx dies et febris remansit et apostema non cessavit convertitur in pus. Febris autem remanet quia non resolvitur subtile tamen non apostema non quiescit quia non dicitur fit conversio ad famositatem. Solet. Docuit quod declinatio apostematis in principio est ad malum nisi materia fuerit recens ut dicit est et sequitur unde quatuor modis sive per mundificationem vel subtile tamen recedendo vel convertendo in famositatem vel convertendo in putredinem. Sed quia declinatio quando fit per fluxum sanguinis a naribus non de illo subdicit. Fiat igitur quod consistens in membris potest materiam non accidit tamen propter refusionem materie in cavitate vel porositate membri. Sed etiam propter repletionem venarum penetrans subintrantium essentiam membri. Unde fit in ipso distentio et cum confortatur ut dicit Galienus per stiptica recedit materia penitus maioribus et cum expellitur materia ad superiora et membra ibi non sunt receptiva propter conditionem membrorum non recipientium. Accidit ruptura et fluxus sanguinis et securitas infirmi ab omni nocumento addit autem et istud intra vii dies. Alia tristatio fit in periodo sed alia autem in periodis primis sive dicatur singulariter sive pluraliter. Sed fit in primo periodo septeno. Sed quando in prima quarta fit in nona die quando xiiii propter hoc autem raro vadit. Docuit autem ypocras per signa particulares antecedentia et prognostica fluxum istum dicitur. Requiras autem an dolor. Dolor autem capitis fit antecedens per dissolutionem fumorum capitis et declinatorum ad caput sibi et oculorum tenebrositas propter rumpitionem plurium ascendentium et perturbantium lenitatem claritatis spiritus oculorum ut dicitur est super. Et istud determinat etiam etate sive adolescentia et iuventute quia in istis sanguis quantitate est maior et natura calor. Unde citius ascendit ad superiora et citius rumpit venas et istud de

eveniat aliquando tempore estatis. Secundo, quia magis in eo cum vene sunt ampliores, et non est absolute laudare a naribus fluxum sanguinis in apostematibus ad membra aspirata. Quod enim apostematur, quod vero determinatur apostema per fluxum sanguinis a nare dextra, quod vero splen a sinistra. Quod apostemate vero molli. Sermo vero presentibus de apostematibus calidis. Hic vero de apostemate fleumatico non convenit, sed de illo quod est ex flavi colera. Vel dicitur molli: molle enim est quod cedit impressioni manus, unde non est magis esse mollem et tale esse molle. Dicunt glose quod hic intelligitur de apostemate sanguineo. Si vero obicitur quod de apostemate sanguineo esse durum, rubeum, dolorosum. Dicunt quod hic intelligitur de sanguineo ex sanguine naturali. Hic vero intelligitur de sanguine acuto. Sed dicimus quod intelligitur de apostemate fleumatico cum colera tarda ut per aliam translationem habetur sic: Quod apostemate est leve, ex quo non est dolor et movetur sed dicitur ut ... tardior, in quo est minoris audacie sive minoris iniquitatis quod primitur desuper, tamen est tardior ... illa apostemata fleumatica, audaces enim sunt impetuosi, cum ipse ... ceteris et minoris suspectionis quam illa apostemata fleumatica ... maturatur et in natura est virtute esse salvam. Cum ergo virtus sit salva, hunc apostemati sit tarda ... maturatur, et adolescentie dicitur contingit terminari. In predictis magis salva in hiis qui sunt in etate iuventutis et adolescentibus, quia virtutes salvant. Sed iuxta sicut glose non semper, id est in iuvenibus et adolescentibus ... de apostemate ... quia apostema sanguineum non extenditur ad ... Dicimus quod hic intendit de ... non intendat ad resolutionem ... in ... non desistat semper de eo intelligitur ... non resolvat subtilia ... Apostema circa ventrem etc. quando minor est, apostema non cessat sed ... non ... apostemata ... determinato ... circa ... ad ... quia ... et ... suspectionis ... fuit ... prolongatur ... determinato. Apostema non solidum. Dicit [illegible] quod determinatur in huiusmodi tempore ... enim ... non ... quod apostema ... propter vehementiam doloris facit suspectionem et ... sermonem repetito non ... apostema circa ventrem non ... magnificatur suspectionem non facit ... magnificatur ... apostema. Unde dicimus quod apostema circa ventrem ... Sed dicimus quod sermo fuit in precedentibus de apostemate. Dicunt glose quod ... non intelligitur de apostemate sanguineo ... horrendum est et ... cito mortiferum apostema ... sermo est de ... calido ... ventrem parte veteres distinguunt. Ventrem in tribus partibus ... circa ventrem ... hic intendit ventrem ... sub ... quam magis colligit humores propter multam ... locus et ... sub ... fortitudinem. Circa ventrem sed circa umbilicum sunt ... loca et ... circa ... propter caloris fortitudinem ... apostema quod sub ... magis colligit humores propter multam ... vero sub umbilico ... quod fuit apostema sub umbilico minus humoris collit ... loca ... ad ... colligitur superfluitas et dicunt glose quod ... propter ... ibi superfluitates ... et solvunt quod ... augme... Sed obiciatur quod multa ... ibi superfluitas ... et ... superflua sunt cause augmentato enim apostematum et multiplicates apostemata ... superflua ... et paulatim ... quod loco ... collato enim superfluitatis ... Fleg... omnibus ... est ut velit ... in hoc loco ... multiplicata ... superflua ... in superioribus ad ... laudabile ... effusionem sanguinis ex apostematibus quod sunt in superioribus ... melius est ... ut ... in membris pectoris. ... in hiis que sunt in inferioribus ... omnia apostemata diuturna. Dicit [illegible] quod ... in summa ... in hiis que sunt in inferioribus ... diuturnum in ... et dicit ... quod non est ... non subito ... et fuit diuturnum ... et dicit ... quod non est ... attentum ... attendenda ... sermonem exponere ... ad exteriora ... splen ... declinato ad ... ad exteriora ... laudabilis quia membra exteriora minus sunt nobilia ... magis ... quod ... in exterioribus ... fortitudinis nature in expulsione. Forma vero laudabilior est quod sit acuta quia non occupat partem magnam membri. Unde non multum corrumpit de membro. Quod vero spaciosum est et latum multum corrumpit de membro quia multam eius occupat partem et quanto plus occupat membri tanto deterius. Forma vero minus ... docet in hoc loco per rupturam significare super apostemata ... quod minus malum est tamen ... ad meliora et ad exteriora. Sanies vero corrosiva solvit membri continuitatem et non est ... nature locus ... quia difficilis est medicamine. Putredo cum natura non resolvit ... apostematis et intendit ad maturandum istud. Et si mutat natura convertitur in saniositatem et ... hic distinctionem inter saniositatem et putredinem quia ... sub eodem nomine. ... est quod ... est alteratio a calore innaturali corporis ... enim fit a calore naturali tamen ... mutatio ... in ... et in forma membri. ... nominatur digestio quod fit a calore innaturali ... putredo ... fit a calore naturali ... a calore innaturali ut dicit ... a medicis ... fit aqua in ... et saniositas in apostematibus. ... superfluitates humores in venis maioribus expellit eos ad venas minores. Unde ... et ... humor in membri porositate ... in se laudabilis quia ... stat in loco non suo ... a calore naturali et corrumpitur. Cum ergo

ma fluxus no paciat z opplo mebri fuit nalis tu ma no possit qui ad form mebri co
uertit ad form extraneam · et p facilitate sue gustionis recipit males mebri
dispones q ita fit alba · no tn replete sit lat quam gnnstant · ac extraneae · Si no
opplo mebri no fuit s nat · ma influxus tu ex pte pacientis tu ex pte agentis
recipit corruptoz et fit gusio ad putredine · sic uides i aialibz mortuis q mai
festant p calore extraneu · et odore fetidu · notificat em famositate laudabi
lez p tas gn9. Que alba e z equalis · q2 sigt gplatam actonis caloris i ipaz · et
de iucipis notificat ipz p remotaz extrinsecorz actonum

Quatuor sunt ydropis ydropis e error virtutis digestiue i epe timore
et inflatoz generans · notificat ydropis p cam antecedente tu sr et
tor p accna subsequencia · tu s tuorez et inflatoz gnans · h em sit accna
que sup̄ueniunt z sequunt · Si queat a te quis morbus sit ydropis · dices q est
morbus qplis · acct em p mala gplom epatis · qor at determinant spes s qor co
plones inequales gpositas · frigida em z humida creat leucoflancia · frigida et sicca yppo
sarca · alia z sicca timpanite · cla et humida asclite · ad qo qor st spes ydropisis
s qor gploes inequales gpositas · quera pt q no sile distinguitur spes s
inequalitates simplices · et zo aut · q si ma inequales hent moue ut sint
simplices · neq ut plurimum ueniunt ad augmentu · cclitas em ad augmentat · inducit
siccitate · siccitas humitez · vn i sermo multiplicat fla · ad ydropis no fit n ex inequa
lite phibente gnatoz huorz z h phibito no fit n p mora · manifestu e q no e
ex simplici inequalitate · h Ro intendes de sim inegltate · dicat morbu huidi ex
huoris vico ydropisim · h nos dicas q ipe intelligt simplice i meqlitatez ac tas forma
fit · dupt ethicam morbu siccu intendes ad p cam · Est em ethica morbus cclus
z siccus et ad sit febris magis h dici calida · h e mala gplo q e ydropis · q neq
acct epi p vicium ipius epis · qnq p nocumenta q accidunt illi ex aliis z de illo det
innabimus i sequentibz · Intepamentu aut ypprium e ipius epis · qnq p diutinas
ipius opplones · qnq p apta diutina · medicina p calefactos h tas n gmiscea cu co
plombus l apatibus · Dicit glo q ydropis alia vlis alia pticularis · vlis qnz fi tuor
z inflato i omnibs mebris · ut i leucoflancia z ypposarca · q2 tu istis specebus
fit debilis uirtus digestiua s epatis ho q stat saliua et firma uirtus delegans ad
mebra · vn humitates mebri delongant et gubunt ad essentia mebrorz q tu sit
apta ad mitendu et qd at recipiendu e fiat i ipo mebro superfluu · z fit ve tu
ydropis pticularis e qnd cadit uita digestiua · z insup uirtus delegans mebris z p
hoc extermat ad extrema ut i asclite et tympanite · vn tota humiditas coadunat
i pellicul ventris · et d pticularis · q2 pticula tumet z mebra inficant · litigat
in hoc ma · q2 ydropes curabiles sint q fuit p intepancia frigida · et no illi q
fuit p intepancia calida · et fr omnes i ho queniunt · In intepancia s calidz
greie st · Sima epis h intpancia s frigidez · qlibus s calidz · vn p sup
fluu eius caliditez rarefit ep z euaporat spus suus · z tu tusent p qlibu cale
fuit cu · vn si dominentur · frigida noiet sime q2 minuit calor quantitatiue p reso
lutoz z euaporatoz spus · z tn calor no minuit qualitatiue · vn vrina gnata i
sima epis cu appareat colorata attestat eius color ccltati · vn incurrunt q frigida
noiet · ois em curato p oppositu fit · h quidam sompniaret ac p sile · dicas q hec
e phibebs medicatoz · q2 ut plurimum accidat p aps qd no recipit maturatoz · ul
p opilones diutinas q sit facilis medicatonis · h no videntur · se gpacien ypba
cu dt · omnes ydropis i acuta fe · febris em dr ac ca ydropisis sicut spasmi
Glo · dicit q no e sile q2 i spasmo humitas actualis e pauca · sualis uo multa
vn cito finit · actualis n queniunt ad sbale · In ydropisi uo eq actualis e multa
sbalis pauca · q2 pus fit gsumpcio sbalis q finiat · actualis h s hoc ois fe · est
sbalis pauca · q2 ethica · Ethica em e fe finiens sbalez humidez · io dico q sumo ypo · no e hic de
ethica · Ethica em e fe finiens sbalez humidez · io dico q sumo ypo · no e hic de
omni ydropisi · h de illa q e p acuta egrez · vn h alia translato · omnis ydropis q
fit ex acutis egrez h omo e mala · intellige mala ualde ul i ultio · acuta hic

Nota xxx sunt
spes ydropisis

intendit aliqui ut in ipso corpore vel membris quietatibus spiritus cum ex hoc maius est quod non intendit hic
misi de febribus ydropisis que fuit ex acutis egritudinibus sed quod ydropis sit de morbis diuturnis ve-
ce contendi ei quod dicitur quod sermo eius non est hic nisi in acutis egritudinibus dicit G. quod dicturus est insig-
de sputo sanie de sputo castana opinati sunt quidam huius libri interpretes hic ypo intende-
re de signis in acutis egritudinibus etc in acutis et non intelligunt quod dicit in fine huius libri est hic
sermo meus non est nisi in acutis egritudinibus et que fuit ex illis. Omnis ydropis in acuta i. ex acu-
ta mala est propter malum valde vel in ultimo consurgit et ex lumbis determinauit etc in pre-
sentibus quod ydropis propter acutas egritudines est mala hic et determinat quod quia fit primo et principaliter propter no-
cumentum ipsius epatis et per specialia determinat signa quia non propter nocumentum membrorum epati
quietancium non enim nocumentum accidit vel vehementer quietatur epati epar enim ipso nomine notat ossa
aut membra que sunt a vacuitate disfragmatis usque ad ossa femoris comprehendit quod nomine la-
borum ypochondriorum sed at quantum i. duobus primo quod omnia continet a vacuitate la dicitur secunda quod
omnia senciunt mollia et lenia nisi non fuit venti tibiis distensus intelligit hic stomachum ie-
iunum intestinum venas meseraicas et gracilia intestina renes et matrices. Sic quod primo
dico cibi in isto quia est completa quia perficitur eius complementum magis quia minus sunt in epate
dico quod plus quia minus eum quod ita sunt in epate incompleta dico quod per
perficietur secunda dico quia plus quia minus est quod aquositas fit ydropis ydropis enim dicitur
hiberea humorum quantum et loco humorum generatur aquositas fit ydropis ydropis enim dici-
passio ab aquositate generata. consurgit ex lumbis et ypochondriis intellige per notata membra et
quod notat ipso nomine ut dixi. consurgit autem. determinat quo modo sufficit ydropis que
ex notat ipso nomine ut dixi consurgit aut determinat quo modo sufficit ydropis que
de propter compassionem epatis et non aliorum membrorum que cum sit vehementer quietatur epar et dicit quod sig-
ficatur ex inflatione pedum dicit et G. et consequenter i. particula quod hic est que significat in omni ydro-
pisi cuius hoc est quod pedes multum elongantur a calore innata in corde vnde cuius manifestatur
in eis nocumentum et cuius apparent. cum enim non quietatur in epate nutrimentum quamvis et sufficiat
tale pedibus cum sint elongati a calore innato propter quod quietatur de nutrimento in essentia cuius
et non quietatur stat in membris et facit inflationem secundo at dicit quo sufficiat ydropis signe
fluxi epatis accidit propter nocumentum membrorum que sunt inter vacuitate et ex diutes ventris diutina
effusione cuius hic est quod cum aparent vene meseraice non transit nutrimentum ad epar. vnde
non quietatur cum at non possit mitti ad epar fluit illa humiditas ad inferiora et fit fluxus ventris
quia at accidit corrupcio est cum et propter calore superfluum corrumpitur cibus et quietatur in genus colera
cum vnde fit punctura et stimulatio ventris et ita fit fluxus ventris sed quod addit quod hic fluat
vent non tamen dolor cessat nec tumor non enim curatur materia tumoris vel doloris sed est cum faci-
ens apparet sed hic fluxus ventris est vel propter cibi corrupcionem a caliditate epatica ut propter debilitatem con-
tentiue ex apostemate vel propter impotenciam cibi penetrandi ad epar et dicitur continuato causa de-
terminat postea per signa particularia ydropisim que accidit propter ipsius epatis nocumentum quod quem
fit cum tussicula. Nondum quod quod cum apostematur epar et magnificatur apostema comprimit disfragma vnde
angustatur plumo sic angustata cum in ipso fit angustatio et accidit mala hanelitus opri-
mitur per tussim remouere habet causam sed quod non continetur in viis spiritualibus non inueniunt
et ideo cito cessat a tussi quod cum pene sunt plene aqua sanguine que continet plurimum aliquid
humiditates aquose ingredi canales pulmonis propter cuius siccitudine ad compellendum fit tussis et
aliquid tunc perficitur sed non in gen ... de que fit curatio hec est prima significatio particularis. Pedes
tumet. istud quod est in omni ydropisi secunda at significat particularis diuturnas egestiones cuius hic est cum
cum apostematur epar apostemate calido calefacit et desiccat humiditates intestinorum sed membra non de-
fiunt in contineo cibum quia in eis non accidit nocumentum vnde reddit cibum contentum in ipsis non
per calorem superfluum desiccatur humiditas et exeunt feces sine humiditate et ita accidit diutu-
es egestiones quia cum currit ... fluxus ventris et
hoc fit cum apostemate accidit defectus virtutis contentiue tunc enim fit egestio sanguinolenta ut dicit
G. in libro de interioribus ex quo apostemate epatis accidit quia diuturne egestiones quia fluxus ventris
quod non determinat ypo. fnionem sed dicit tamen diuturnes egestiones quia fluxus ventris hic est ra-
quia si fuit cum apostemate desiccat intus vel fluxus deiciat virtute et perit infirmus vel euadat
per fluxum completa euasione aliquando peruenit ad ydropisim et ideo non determinat ypo.
sed dicit absolute. Circa ventrem. apostemata vocat vesicas et hec non sunt permanentes propter sub-
tilitate ventositatis corrupte cum apostemate vnde cito crepitant vel ad interiora recedunt
vnde dicit non continuus i. non diu extra manancia i. apparencia quia enim quiescit humiditas
et recedit cute et crepitat. et sic caput determinant in quo loco que est dolor disspo

i caliditate vel frigiditate pt nāz in quibusdam frenitate velut ad media ps corporis calet et
extrema frigent [sacrum] frigiditates extremitatum esse malum in acutis. si in tremens non est instau
timendum. i accidentes em maior in senibus et in hyeme pp paucitatem sanguinis et debilita
te innate caliditatis non potentis se extendere ad extrema accidit frigiditas extremi
tatum. vn istud inuenit in senibus in phi. poxismi in apostematibus sp multitudo sanguinis et tam ne
bum em apo ut dt [In] trahit quendam modum ventosa. vn multitudo sanguinis ē cur
rens ad ipm. et spus non ē transmissus ad extrema et infrantur extrema. si (?) qm
in phi. poxismi in acutis accidit frigus si non ē equalis (?) omnes supfitie. et h ē
ex natura egris si non ad hanc frigides extremitatum non intendit hant go hy expe
rit tū dt [latera calueint] ultra nāz ep accit. pp apis non contrahens si magnum [Bo
num ē egrum]. determinavit p sequ particulam q ē de bona dispone. mc at determinat eas
p opposita ostendendo q sit melior dns [calere ex toto]. [Et] ep in febribus acutis calet to
tum corpus calore illo excepit dns [mollem] mollities fit pp humores. si in se conuerte
excitat humtas et non fit mollities ep dt [suauem] possit referre ad calore hy
em calor delectabilis ē 2m tactum sic aqua tepida calor em febrilis pungitiuus
ē et sentit acutus qsi scintille penetrantes manum vel possit intellige mollitie q
non ē ab humte aquea. qlis ē humtas procedens ex sene. [bonum ē modeste]. dicit
em [In] summa i de prosperitate q ē sup eum qui euasurus ē vel moriturus. operatio
ē mta fortitudine complexionis et virtute infirmi et si fuit egro fortior et vtilis debilis
moritur. pcul dubio [Si] vo ultus fortior euadet. docet go cino mes dz ante
dē in prosperitate 2m hanc opationem. sz eum dico virtute intellige virtute regentem
corporis. h at compont ex tribus virtutibus. s ab aiali. nali. spuali. vnicuique at virtuti
complemento et pfecto significat ex istis opationibus. vn et complemento et pfecto virtutis
aiate signatur p suas opationes quarum quedam sunt pncipales ut ymaginatio. ratio. et memoria
quedam famulantes. s sensus et motus. dignior at sufficacio huius virtutis ē ab opatione ner
uorum et lacertorum. s a motu. pfecto at virtutis spualis signatur. a dispone opationis quilibet
si pfecto et complemento nalis signatur p suas supfluitates. qd go iste tres virtutes sunt supe
salua ē qui regens corpus. cum uo deficiat vna istarum accidit debilitas i virtute vli
et tunc non ois ē desperandum. [Si] vo deficiat due debilitatur vlis et gemit pte
si si iste 3e virtutes deficiant ē malum i ultio et morbs ē in proximo. dt go [Bonum ē
modeste et non repente]. 2e dug dt non laboriose non repente 2e duo excipit quod
em cum se vertit in lecto sue visionis laboriose non sentiunt. et mes infirmi eis
et isti vertunt se repente de decubitu ad decubitum ex errore virtutis. cum go mutat
se eger modeste non laboriose et non repente signatur virtutis aiata salua et 2m virtute
neruis infusa. signatur em fortitudo virtutis regentis corporis i hanc dispone sit pg duplex
i figura decubitus laudabilis [Pu] [Grauitas] mes dupt corporis aialis compon ex de
fectu et delato. defensus ē virtutis. delatum ē corporis. cum go virtus ē fortis fit ei fa
cilis deferre et moue corpus et no aduenit apud hoc nocumtum qm ē debilis fit
ei difficile moue corpus et pt siles de aliq. fente pondus et si sit graue fit ei
difficilis motus. si leue facilis. [Grauis vo si fuit] dupit ep mutare corpus no laborio
se nc repente ē bonum nuc dt ep si accit. contrarium ē horrendum et timendum. grauitas mo
tus ē cum excipit ho moue et sit oio ei imposle. cum pmitus se mons. no pt vel
difficile velut si motus pglis sit si ty difficultas ē plurimaret lgc pt cognosce in
singulis membrorum velut i pedibus [Si] quibus expiatur signe grossum vel manuum ca
tme et siles i alyis membris sit i collo et i alyis ptibus dorsi. qm ho volt se pmutare
de vna figura decubitus ad alia figuram. et sit imposle vel difficile. [Vz si liuor]
vbi dupit signum virtutis aiate dupit horrendum si tu dupit signum infirmitatis
virtutis spualis no dt timend. [si morte conueniunt no dubitabis]. cum em vna virtus
sit infirma ē due sunt salue non ē timend plurimum et illud ē malum simul absolute
sit infirma ē due st salue no ē timend pliū et illud ē malum fmde absoluto
si tu additur eas altius. ē malum valde ep at vna sig. dz hic alii gmisceri. pz
p translatiom alia q dt ep si tu gluitate fuit pallor trahens ad viriditatem vn
gwibz et digitis tunc mors ē i pxpinus. [l]iuor ut dicit glose gnat. ex fu
giuos supfluitatibus transmiss a corde ad extrema digitorum manuum et pedum tu g
pueniunt. signatur ep deuincitur calor i corde. cum no liuerit signatur extinctio caloris
nati. [At calor]. si hic corrupta ē. dicit ty glo ep h calor i alyis ptibus no signat

morte signe et sic in angwibus. hic alia translatio. et si denigrati fuerint penitus digiti et pe-
des. tunc istud est minus et [illegible] signa cum sit quod declinat ad lividitatem vel palloris
et dicit G. non debuit ypocras dixisse minus sed oportet non significat quod denigratio digitorum quamquam
significat evasionem quia [illegible] secundum quod apparet ad alia significata dicit enim G. in tegni quod actio [illegible]
[illegible] sed non ut denigratio digitorum et arterie superfluitatibus quod eo operantur ad significata com-
pleta digestionis quod precesserunt significant evasionem sed si non precesserunt significata completa digestionis.
non est hec expulsio secundum viam crisis sed significat quod stimulatur natura ad expulsionem ante-
quam sit completa digestio. sed quia istud non determinavit ypocras in summa sua commentati sunt quod
quod non inveniatur in istis virtutibus sed dicit G. quod eo declinat particulares signes quod illud
significat evasionem significat per consequens quia significat mortem addit enim. Nisi si eger videbitur
gloriosus quod bona significatio hic intelligi facultatibus [illegible] sed [illegible] fuerit penitus expressio via
pronosticationis quia ut dicit G. non est ad [illegible] alia via ut sciatur de futura crisi [illegible] significata digestionis
inde ita denique apparet ut dicitur est prius sed neque [illegible] accidet significata completa evasionem
sine periculo addit periculum membri non deerit sed significata palloris et nigredinis. unde hic
alia translatio et cadunt loca que denigrata sunt a corpore. Si testes vel vehementi dolore
capitis in apoplexia vel in morsura venenosa ut contingit in splenetica et capitis
diminuunt ista membra et corrugantur ad debilitatem virtutis regentis corpus et cadunt
unde tota in visceribus et non expanduntur ad exteriora per [illegible] doloris. unde
coniunguntur membra intus et magis ea que sunt nervosa quod corrugantur et sic coadunata
cum virtute. Sompnus hic dicit glosa [illegible] et non exponit ypocras
intentionem. A^[illegible] in hoc loco docet sumere signes ex sompnis duobus modis sive ex sompno
[illegible] et naturali. naturalis quidem sompni est [illegible] quod [illegible] et profundatur spiritus
[illegible] ut dicit Avicenna cum reditus spirituum ad interiora
per [illegible]. Sompnus [illegible] ut dicit G. quod ypocras [illegible] res naturales et [illegible]
[illegible] ut digerat [illegible] dicit G. quod ypocras [illegible] res naturales et [illegible] mo non solum
[illegible] ypocras sompni divitum neque [illegible] sed [illegible] res [illegible] non solum
apud divites et nobiles sed apud omnes. non ergo vituperes si aliquis vigilet
de nocte et dormiat de die [illegible] eius [illegible]. Sompnus igitur
est [illegible] ut motus est in [illegible] et naturalis et exponit [illegible] nocte. sompnus
[illegible] ut dicit A. [illegible] sed minus si [illegible] ad [illegible] tenuit. et [illegible]
[illegible] et fit sompnus levis in [illegible]
quod tunc [illegible] sanguinis et vapor suavis petit cerebrum et fit sompnus [illegible] calor et
[illegible] illud [illegible] ergo quod sompnus est [illegible] per reditum spiritus intus calor et
[illegible] trahitur spiritus et calor ad exteriora. [illegible] ergo per sompnium [illegible] intus [illegible] ad
[illegible] motus et hic sompnus [illegible] et non est [illegible] et dicit Avicenna quod [illegible] est de
[illegible] motus. et hic sompnus [illegible] ad diversa. unde tristitia et dolor [illegible] quia
[illegible] calor intus corporis trahitur ad diversa. sed in hoc [illegible] non multum [illegible] calor in [illegible]. Et [illegible] quod [illegible]
calor movetur ad diversa. sed in [illegible] non multum [illegible] calor [illegible] ut dicit Avicenna
[illegible] calor [illegible] intelligere [illegible] calore sive spiritum quod hic nomine calor [illegible] ut dicit Avicenna
[illegible] intentiones quia enim dicitur [illegible] calore et [illegible] abstracta a [illegible] et dicit [illegible] quod
[illegible] sompni [illegible] significat dolorem vel alienationem. dolor inducit vigilias per [illegible] quod spiritum
trahit ad locum dolorosum sed eum non possit profundari [illegible] inducit [illegible] quod est sompnus. Alienatio
similiter inducit vigilias quod omnem alienationem sive insania [illegible] siccitas cerebri. siccitas
[illegible] vehementes [illegible] extranea sed infirmitas est [illegible]. Excrementorum
[illegible] in hoc loco determinat [illegible] laudabile ex tribus [illegible] et [illegible] laudabilis
significat [illegible] virtutis [illegible] et in intestinis [illegible] ergo laudabilis [illegible] est que neque [illegible]
neque [illegible] liquida. et dicit G. quod non est dura in [illegible] neque liquida in [illegible]
[illegible] mediocritate [illegible] ut sit equalis et [illegible] sed [illegible] est laudabilior [illegible] que significat
quod [illegible] recipit equaliter operationem nature in sua totalitate [illegible] et [illegible]
[illegible] significat super fortitudinem virtutis expulsive [illegible] sit expulsio [illegible]
[illegible] fuit [illegible] stimulans vel [illegible] expulsionem. Si enim per calorem debile fuerit
[illegible] incomplete digestibus stimulat [illegible] ad expellendum [illegible]
[illegible] et accelerat expulsionem. quia [illegible] per calorem superfluum postponit expulsionem [illegible]
[illegible] sed A. hic de colore [illegible] ubi [illegible] loquitur de [illegible] laudabili [illegible]
de colore. [illegible] et nota [illegible] sine [illegible] et dicit G. si fuerit [illegible] laudabilis
de [illegible] color laudabilis [illegible] de [illegible] non est [illegible] color quod sufficit quod [illegible]

memoratus est de laudabili ad quod dicit ea que sunt sub diafragmate intelligit stomachum et intestina
esse salubria et sana sed non dicit si fuerint eo quod licet membra sint infirma sed non est licet verum
simpliciter quando autem stomachus alijs membris sit sicut splen cisti fellis mediante epate. cum quod alia
membra redderet epati suas superfluitates et refunderet ad stomachum et fit egestio liquida. et
tunc stomachus et intestina sunt sana. cum quod huius sunt egestio non solum significat sed membra esse
sana sed etiam alia et etiam quod aliqua non refunderet suas superfluitates ad stomachum. sed autem licet
diminuta est quoad adiectionem signis quantitatis [illegible] licet autem alia translatio egestio autem laudabilis
est que est lenis coniuncta et exitus eius qui fuit in dispositione sanitatis sic est quantitatis
per operationem eius quod advenit corpori quod quod egestio que est tunc hanc dispositione. est penes inferiorem
non liquida ergo determinat que egestio sit laudabilior determinat ea que egressa est a na-
ture ad liquida. fit autem liquida duabus de causis. quia propter defectum penetrationis cibi
ad epar. quia que humiditas refunditur ad stomachum et intestina sed aut effusio humiditatis. quia est
secundum viam crisis. quia secundum viam accidentis. que est per viam crisis est sine ventoso sonitu. humiditates
enim digeste cum commixtis fecibus ventositatem non generant. quando autem est secundum viam accidentis
simulant namque ad expulsionem ex sui quantitate. quod motus sit a calore forti generatur ven-
tositas in commixtione humoris indigeste cum fecibus et fit sonitus. tum propter sui grossitiem tum
propter exitus angustiam. Satis autem determinavit ypocras quod dicit sine ventoso sonitu. Licet fit
per viam crisis addit autem quod aliquando est sine fuit secundum viam crisis sine accidentibus. si
quod malum est si inordinate et frequenter manavit. si enim perseveravit egestio frequenter
debilitat virtutem duabus de causis. scilicet ex labore surgendi et evacuatione superfluitatis. et dicit G. quod
omnis eius a meo tempore cum superflua est mala est. et fluxus sanguinis a naribus qui lauda-
bilior solet esse evacuatio ex consequenti casus virtutis non est quod ista suspitiosa liquida
si enim perseveraret frequens quando est in fluxu propter coleram nigram vel eruginosam fuerunt tum
fluxus non perseveraverunt frequens. Utile dicit G. non fuit necesse quod illud addere in sermone
suo qui sufficit quod remedium est. de quantitate in egestione laudabili et ungupat [illegible] huius sermo-
nem G. bis vel ter in die quod cum dicit more solito totum complendit. dicit glosa quod propter
motum innatum virtutis expulsiue in die et ideo tunc frequentius fit expulsio propterea
quando completa est digestio in stomacho et intestinis. et ideo tunc bonum est expelli superflua. ad-
dit quod utile est egestionem condensari. et dicit G. quod istud non oportet intelligi absolute quia
quantitas egestio est spissior naturalis non quod intellige istud nisi de illa que prius fuit liquida. na-
propter tum scilicet crisim. istud enim cum sit signum digestionis dicitur antecedere crisim. color subcitri-
nus. determinat in hoc loco de colore et dicit G. quod bonum esset si posuisset istud in sermone
suo de egestione laudabili color enim subcitrinus significat equales quantitates et qualitates colere
rubee misse a cisti fellis ad stomachum et intestina atque enim color vel mixtam quantitatem vel
qualitatem mixtam color significat quod ut dicit G. hoc nomen atque apud grecos tres colores
significat scilicet citrinum et viridem et nigrum. nec in solidum. dicit bonum est stercus condensari non
tamen in duritie lapidis. et hoc est quod dicit in solidum condensari. Bonum est si lumbricos.
egressus lumbricorum. quia est secundum viam crisis et est laudabilis. quia secundum viam accidentis et
tunc est illaudabilis. quidam enim in hora mortis habent exitum lumbricorum dicitur de-
ceo vel propter nutrimenti defectum vel propter malam qualitatem que inficit lumbricos. ma-
la qualitas interficit. quia lumbricos interficit sic videmus quod amara supposita per os pueros in-
terficiunt. quidam dicunt quod si lumbrici exeunt mortui est laudabile si vivi illaudabile
quod non credo. quando autem contingit secundum viam accidentis quod secundum viam crisis satis determinata
est in libro de crisi. Bonum est in omni acuta. quod secundum dispositionem egestionis dicitur cognoscere di-
spositionem ventris. determinat que dispositio ventris sit secundum naturam et que non per duas res que
est secundum plenum et vacuum et refertur ad contentum in ventre. secunda per dispositionem in car-
nositate et tenuitate cum enim venter plenus fuit et tensus. vomax tamen vere pr-
significat scilicet vel apostema in interioribus vel viscosos humores vel ventositatem grossam. et vacuum
contentum significat carnositas significat fortitudinem virtutis naturalis. cum fortiora sint huius intestina
ad purgationem tollerandam. extenuatio non convenit. cum ypocras in aforismis in omnibus morbis ca
que sunt circa umbilicum et pectine etc. Aquosa etc. hic determinat egestionem egressam a na-
tura secundum statum et addit colorem album. color albus in egestione. quia est propter privationem humiditatis
colere fluentis a cisti fellis quia propter privationem digestionis cum non digerit cibus. unde
huius color plurimum apparet in lienteria. Nimis citrina. intendit videlicet vel ni-
grum. Spumosa. quia a caliditate liquefacienta humores quod cum humores sit vi-

prdw amph

viscosi et humiditas grossa intercipit in humore ventositatem ita quod non possit exire facit ampullam et ex
ampullis fit spuma propter commotionem ventositatis sive in intestinis sive propter commotionem et
conturbationem in corpore factam. Viscosa lene. intendit viscosam equalem et dicit hic sit in superflui
tate naturali qualitas laudabilis est quia significat quod unaqueque pars recipit equaliter operationem ne
ita in superfluitate innaturali equalitas illaudabilis est quia significat quod unaqueque pars recipit natura
actionem causae extraneae et est mala valde. Cuius sive unctuositas si fuit primo coagu
lationis est color albus. si remote coagulationis est color intensior. sed si calor liquefaciens
fuerit fortis corrumpitur et fit citrina. Si debilitatem fit albus. sic patet in adipe porcino
tractato. Pessimum est quod dicit in ygrius signum non est absolute intelligendum sed operatione ad album sed
si fuit a principio unde yppocrates difinitiva si a felle nigra inchoaverit mortalis est. si persenderit flu
entibus inordinate quod ait dicit viscosam contingens est cum omnibus sit nigra viscosa fetida. viscosa
provide viscosa. Varium. varium dicitur quod habet diversos colores et significat humorem diversitatem et plo
gatorum morbi dicit. Et natura non sufficit nisi tempore longo ad vincendum plures hostes et hic oz
ut operatio ad tollendam virtutis. Si vis scire utrum sit evasurus vel moriturus neque nunquam est
signum mortis quando profert lotura. i. abrasionem intestinorum sic in 3a specie difinitive ista
enim non est signum mortis per operationem ad aliam. sic varium non est signum mortis nec operatione ad diuturnitatem
contingit ergo i. 3a est colores istos posse commisceri. Ventositas cum est cum eius eius
intestinum fit per suam constrictionem et meatum angustiam. et hec hoc est nimium mala quia ei est ventositas. Re
mensura ut dolore sed non fuit voluntarie emissa. quia ut dicit G. quidam accidunt humi
vero cum emittat signo est doloris vel quod disposuit despexit. quia hoc istud intestinum est in illis
qui propter verecundiam continuerunt abstinere ab hiis et istud est exponendum de ventositate de
missa non de ventositate intrusa. Dolor sub ypocondriis hic dolor fit ex apostemate non est enim
si calor vel ex ventositate commota cum humido cum quo supernatat rugitus ob hec est quia humiditas
illa agitatur a ventositate illa motu diverso et tunc movet secessus et emittit. cum ergo
vel ad viam urine et emittitur cum urina vel ut dicit. aliquod ad inferiora transmittitur. sed sub
ostium et facit inflationem testiculorum vel ad tibias et facit inflationem tibiarum per hoc quod dicit si recens
et sine calore generat. apostema enim per hoc quod dicit rugitus superugent. significat ventositas agitata mo
tu diverso humidorum. Urina laudabilis autem puis totum summe. significat super virtute principium quod est cor super colorem et digestionem
bene ex operationibus motus voluntarii super operationem principii quod est cor super colorem et digestionem vn
genera enim status et dispositio cordis. i. quo. et tres super virtute sed dicit ab yppocrate mutatum a me
digestio enim stomachi et intestina per egestionem. nunc dicitur summe signum super virtute immutatam ut
digestiva enim ad et venas per urinam. Radix ergo quod quedam sunt in prima significatione super digestionem
debile quedam maioris. quedam completa. debile fit in tinctura urine ad tenuitate substantie ma
nifesta nebula vel nubes alba declivis optima. vel glauca. vel rubea. vel enoxcimata. vel cum
substantie mediocritate et hec enim magis et minus quia magis significat istud alba optima quam glau
ca et glauca quam rubea. similiter est de colore. Sed enecrimia magis significat istud quam nubes que est
de situ completa ante digestionem significat ypostasis quod residet in fundo. alba contra declivis quia non aliud quam
humidi completa digestionem significat et sic est de signis digestionis in urina. sic est de signis indigestionis. quedam
est urina quod preciosior omnino significat digestionem. sic alba cum tenui substantia. quedam est cum hoc preciosior significat
ut minus et pauca. quedam media est que significat digestionem vel preciosiorem digestionem ut alba cum al
bedo est accedens ad glaucedinem vel citrinos colores humus enim primum est ad hoc ut recipiat tincturam
sed ut dicit theophilus autem alle contempsit colorem et substantiam. et designat
urinam laudabile per ypostasim laudabile et dicunt glosa quod hec est vere consecutivis quod
sed 3a digestio erit bona. 2a est bona. secundo 2a est bona de necessitate illa est bona et
eius superfluitas. sed egestio bona. sed yppo. voluit unumquodque significatum reddere suo signo per
se. et ergo dico ergo quod hec superfluitas generatur de materia que fuit perfecta in generatione sua 3a ut
sic materia membri in effectu et sic sputum antequam materia sua recipiat digestionem attestata est
facta est. sic dico de sedimine. quando in primis quod residuum de humore pars est humoris quod
elongatur a natura membrorum indiget maturatione multa et plurimum ignis ponitur superflui
tas. et hec est quod ypostasis rubea significat sanguinem. citrina coleram. alba non contra. humores crudos
et quando difficerit tales non significat digestionem nisi ex proprietate sue materie quemadmodum ypostasis
rubea quia sanguis est habilis ad digestionem sive ad digerendum quod ad sedimine recipit maturationem
quantitate ad albedinem. enim ypostasis significat digestionem i. acuta sic per sputum in egris pectoris. sputo
enim eius non est in hoc nisi in eis qui sunt in renibus. in aliis enim oportet cognoscere per alia quam per urinam
Et notandum quod materia superfluitatis in fundo sedimine vel ypostasim dicitur. in medio enecrimia

caliditas dissolvit ventositatem ventositas fit a caliditate

de urinis parte 7

i fumo i in superiori parte nube vel nebula et quia h' omnia generali nomine sedimen
vel ypostasim dicunt. Est quod urina laudabilis que habet ypostasim albam equalem i e
qualiter alba quia sit signum digestionis caloris vel equaliter continuam omnem partem subsidentem
i quod residat in fundo. continua leve i equaliter continua. secundum pluralitatem dicit in urinis pesdat. de istis
lus in principio sit quod enim completa est digestio dicit 3a in principio sit expulsio ad bonum
Et si modo dixit plus permanens in crisi. quia si modo appareat cum sedimine laudabili
modo sine illo. significat diuturnitatem dicit glossa quod quia natura potest esse in materia invenire
dimine in urina continue. quando aut impedita nequaquam. sed istud non contingit in eadem materia
quia si similis est natura potest in eadem materia continue est potest in eadem non accidit nocumentum ab illa
Io dicimus quod cum urina aliquando cum sedimine laudabili et postmodum in crastino sine sedimine significat
quod humores diversi sunt in vasis quorum quidam receperunt maturationem quidam non. Et licet
quidam humores sint maturati tamen intendit natura ad maturandum aliquos Io significat longitudinem
egritudinis. Et notandum quod sicut membra per egestionem non solum significant super dispositionem stomachi et inte
stinorum sed etiam aliorum membrorum ex illis membris. sic per urinam non solum significat super
dispositionem epatis et venarum sed etiam renum et vesice per quas transit. Unde propterea quibus urina
pinguioris consistentie cum arenea ut pili modica egrediuntur hiis ex renibus egrediuntur.
Et quibus urina exeunte pingui furfuree inguientur hiis vesica scabit. Urina ru
bea. urina que dicitur significat rigorem. De hac aliquid dicit quod egritudinem longiorem significat superius
et dicit glossa quod urina potest significare egrem timandam in vii diebus. Et aliquid tempore posteriore et
obiciunt quod habet in aff. Ex nubibus urina indicat hiis nube habet quinta rubeam et alia continua
urina. Et solvitur quod l dicit nube habet ypostasim. quia nubes significat lenitatem superfluitatis
preterea. hic dicit nube rubeam. ibi dicit sile rubea. sed primum quod dicit et finem. secundum quod urina habet
ypostasim albam continuam equalem subsidentem significat egrem timandam in vii. quia cum apparet
talis sit de necessitate in principio sit determinatio certa ad bonum. unde si appareat in principio sit crisis
ad bonum in 3o. sed si in 3o sit crisis in quinto et demceps. sed non est sic. verum ypostasis ru
bea quod si appareat in 4o sit crisis in vii. si in vii. sit crisis in xiiii diei. dicit quod sedimine
rubeum significat quietem materie facientis egritudinem et significat quod materia non est mutata ad formam membrorum
non digesta. rigorem duo modo. dicit quod duo extrema in ypostasi est unum rigonem
significat materie. aliud aliquid ipse modo materie facile ad rigorem ut per extrema possit medium colligere
medium Sed si huius istud non refertur ad proximum sed generale ad ypostasim. ac si dicat
si huius i ypostasis. unde habet alia translatio Sed cum superfluitates resides in urina est similis cessibus
simile f furfureis tunc ipsa est mala et deterior quam similis furfuri huiusque alia trans
latio. aliquando hic oportet intelligere sedimina quod sunt particula membrorum ab ipsis resolute. calor quod
resolutionem faciens in membris cum sunt opertes quod resolvitur est adeps. et de eius colore
diversis sequitur quam diversificatur quod remote vel proximum est coagulatus. et secundum quod calor resol
vens est fortis vel debilis. quod aliquid primo resolvitur id quod subtile est in parte carnosa s.
humidum. et ponitur causa secundum quod notat ibi dicit aliquid arist. quod id quod coagulatum est actione
timatis liquefit actione caloris quod coagulatum est actione caloris condensatur. cum applicatur
ad ignem. sed adeps sic. eadem liquefit calor aliquid cum sit coagulata actione caloris non re
solvitur tamen cum finitur humiditas que est ligans partes adurit et corrumpitur eius species quia
per calorem aduritur et torrescit sicut torrescat aliquid in ferrono et frangitur per partes
grossas quas medicus vocat crinoydes resolones. crinoydes est quinta pars quam certi
in partibus est forma. in crinoydes quod habet tres dimensiones unde possibile est enim quod huius
resolutio fiat a renibus quia renes membra carnosa non sunt medium aut sit a mistis humo
ribus quos calor aduret resolvit. cum autem magis profundatur calor emittantur
membra solida pannicula. et finitur humiditas porum et cum vincit siccitas super
i superficie sic materia est in superficie ditas exterius
ipsi prius separantur
tis at huius resolutiones dicuntur petaloydes. petalum enim est pars subtilis furfuls
partes non forte. unde petaloydes. cum quod ultra profundatur calor spissiores lamina
separat a renibus et sunt resolutos furfuree omnibus predictis deteriores. Alba de
et liquida. extraneo modo dicit hic sedimine s. diviso a liquore et intendit spu
ma quia cum liquescit adeps corporis commiscetur aeri. aer enim cum acceitate sua no

patit separatio. unde fit spuma. et qua utraque istarum est prava propter quod color albus furfurea secundum ve-
teres mala est in ultimo. Squamosa est pessima et mala valde. Nebula pendens. postquam complevit
doctrinam suam in eo quod residet in fundo urine. redit ad id quod natat vel suspensum est in urina
et nebula vocat sive fuerit natans in superficie sive in medio. si medium inter hec distin-
guunt ut dictum est. Si alba suspensa in urina albam significat et digestionis maximam morte aut
non fit nisi secundum urina duarum tardarum. quia advenit sanguis et decidunt eius partes quod cedit ad vi-
na et suspensa est et natans per vetositatem. fit per sanguinem coagulatum ex frigiditate domi-
natio et ex mortificatione ad multiplicat humor inlicitus. sic etiam in precedentibus ubi loquitur
de eo quod suspensum est in urina loquitur de epitumia tamen ponenda laudabilia in ultimo
uppo. de eo quod suspensum est in urina possit autem cessavit a doctrina sedimentis. redit ad colorem et substantiam dicens ceterum
quod fuit urina. post aor cessavit a doctrina sedimentis. redit ad colorem et substantiam dicens citrinum
malum quietum attine substantie sic habetur in dictis ysaac. citrinus substantialis inter colores febrium hu-
morum et calidorum mediocris est. Non possit aliquis credere quod semper esset laudabilis et per hoc
dicit auctor quod cum tali substantia significat egestas indigestam. hic quo color licet significet equalitatem co-
plexionis. non tamen est laudabilis nisi cum veniat ordinate per evacuationem materie in augmento.
statu cum oppositus alba et equali et tunc coniungitur cum mediocrem substantiam. cum autem apparet in pri-
ncipio est per equalitatem caloris sed per maius quam est prima cursus cum urina. quia cum materia viscosa
est et grossa non est potens natura ut ipsam evacuet. unde si talis persequeret significat egestas indigestam
et tollerancia virtutis quia si virtus suffi-
ciens fuerit tunc oz medio ad alia signa querere scilicet ad tollerantiam virtutis quia si virtus suffi-
ciens fuerit tunc vere ad statum evadit infirmus si vero defecerit perit. quo hic color equalis cum tu-
tollerancia usque ad statum evadit infirmus. si vero deficiat perit. ergo hic color equalis cum tu
mi substantia significat indigestionem maximam est quod quilibet talis color conrumpitur huic substantie et mal-
et io hoc ponit hunc colorem cum hac substantia. Urina significata mortis auctor in hoc loco de-
terminat urinas in ultimo illaudabiles dicens alba aquosa et intellexit albam et tenuem.
album autem dicit sedimentum secundum duas intentiones. est enim ut dicit auctor album privato coloris cla-
rum purum et huius albedo ultimata significat frigiditatem et in acutis maior morte quia non est
talem virtus ut aliquid resolvat de materia quod evaporat cum urina albam. secundum alia inte-
tionem dicitur quod nisi disgregans. et si huius color fuerit a principio in substantia tenui crudidate et
longitudine egritudinis significat. si tamen virtus non fuerit salva perit infirmus. Fetens autem urina
humorum corruptorum et morte in acuta fere maior significat nisi fuerit secundum crisim velut cum na-
tura humores corruptos evacuat cum urina. tunc ut plurimum fit spissa et multa de ma[illegible]
cum fit secundum urina duarum tardarum per adustionem et per mortificationem. Aut lutuosa. lutu-
osam intellexit spissam valde et dicitur ab quod dubium est utrum lutuosa posse vel gutta cum
aliis signis precedentibus pravicorum significat velut cum fit lutuosa. mala dicitur non penatura
mortem et ut adustionem vel mortificationem et dicit quod non est possibile quod lutuosa morte vel vita
significat. non comparet ad colorem suum. si enim color fuerit naturalis et spissitudo inordinate re-
membranes predictorum significat. significat enim ebullitionem a calore extraneo facta. Unde in utroque sexu
cum dicit absolute sexu intendit etate statum. pueri non natura sunt humidiores. unde in eis
est superfluitas plurima cum inordinat regimine suum. unde naturaliter eorum urina fit spis-
sa cum non eorum urina tenuis est ultimo elongata est ab eo quod est enim natura et hoc est
unius modus standi super signum mensuratio secundum quantitatem excessus ab eo quod fuit se-
natura. Et nota quod urina in mulieribus magis peior est quam in viris quia cum sit frigides
significat maiorem elongationem a naturalitate. Urina acuta in tenuis. clara et alba. ut
intelligas colorem et est puritate cum huius urina fuerit cum aliis signis bonis pre-
cum febre totum virtutum scilicet naturalis animalis et spiritualis. cum est et cetera. Et sicut cum enim egritu-
dinibus diuturna materia difficilis est ad digerendum. unde cum non possit natura complete ipsam
digerere et ducit eam in alia parte corporis et generat apostema et si materia fuerit frigida ge-
nerat apostema in membris inferioribus. si calida in superioribus velut ad radices auri-
um. si vero materia fuerit media generat apostema in partibus mediis. scilicet sub ypocondriis.
Grassicies ut aranea. postquam determinavit significata ex substantia coloris et sedi-
mentis significata determinat ab eo quod resolvitur de pinguedine corporis. pinguedo cum
dissolvitur a corpore mittit quod ex acredine sua ut sit natans in superioribus liqui-
facto autem pinguedinibus quedam est scilicet a renibus tamen et est magis mala quedam vero
est a toto corpore et est deterior et est in acutis est mala valde cum in maiorum liqua-

factionem significat de diuersitate et distinctione earum in prenius dictum est. quod autem dicit. Vt tela ara-
nea intelligit ad illam que velat continue totum liquorem et hoc forte significat liquefactionem
quia a principio liquefactionis et guttatim non continue fluens loquitur est simul que est in eo
quod natat et quia non determinauit simul sinum ut dixi que ordo est determinandus. al-
bum enim in fundo maxime est laudabile in medio minus. in summo minime minus et ergo
Laudandum est hoc. quoniam recitans accepit. cura monet medicum ut decipiatur
per viam vesice vesita autem ponit in via exempli intelliges omnia que fiunt instru-
mentum prima quod huius resolutos. quoniam euacuantur ex venis totius corporis et est magis ma-
lum. quia ex vrine instruit et est minus malum. male enim humores totius corporis secundum
venas corrumpit naturam. sed ille que fit secundum instrumenta nequaquam. in fine morta magna.
uel cum augmentantur et preueniut super naturam secundum distinguenda. si fuit vrina indigesta
secundum colorem et substantiam significat esse a venis totius corporis. si non digesta fuit vrina. fit
ab instrumentis vrine et similiter ergo ut determines de egestione de eo quod est intra venas.
contra tamen autem vico stomachi et intestinorum. quia membrorum ipsius continentium. Lauda-
bilis vomitus. docuit ypo. sumere signa ex vrina et ex egestione in hoc autem loco do-
cet sumere signa a vomitu. et ponit signa sumpta a vomitu ex parte tamen rerum
scilicet coloris. odoris. et substantie hic autem quiuit. quia pretermittit signa sumpta ex parte
temporis. et ex parte saporis. quod ex specie saporis determinatur species materie et vnde
quod species materie determinatam habet proprium sibi saporem. et ideo non fuit necesse determinare species
saporis. vel autem peccare pretermittendo signa sumpta a tempore. vomitus enim cum
sit cretica superfluitas est fortioris significationis in vno tempore quam in alio quod conceditur
vrina in sermone suo de sudore cum sudor sit cretica superfluitas. dixit sudorem lauda-
bilem qui fit die cretica. et ypo. breuilogus posuit sudorem via exempli. vt totum in-
telligas de aliis creticis superfluitatibus. Dubitat autem vtrum vomitus significat
super digestionem materie aut non videtur quod non quia dixit in libro de crisi quod significat digestionis et indigestionis me-
dicantur in tribus rebus quibus scilicet egestione vrina et sputo. non quidem in vomitu secundum rem vi. contra
quod viscosus significat indigestionem materie. quoniam non contra et dicit quod superfluitates generate in medio
corporis significant super digestionem uel indigestionem materie non est generate operatione virtutis digestiue. primo
est ipsam materiam mala. vomitus non significat super digestionem materie sed ex hoc quod est viscosus significat super
inceptionem materie ad recipiendam digestionem fit autem vomitus cum inferiora ventris fiunt forcio-
ra et expellunt superfluitates ad superiora et euacuant per stomachum sic fit ergo cum superiora fue-
rint fortiora deponentia superfluitates ad inferiora. euacuant per secessum. scilicet confluunt venis.
quoniam deponunt superflua humiditas stomachi. et intestinorum tamen. quia humiditas defluens ab aliis
membris. similiter in vomitu tamen euacuatur. humiditas intestinorum tamen. quia humiditas aliunde flu-
ens. primo enim determinat quis vomitus sit laudabilior. deinde quis illaudabilior. deinde
ponit malum valde in illis qui sunt longis egritudinibus secundum est de materie multitudine. dicit
ergo laudabile vomitum cum sit coniunctus flegmati et colera. et dicit quod quanto est simplicior tanto
peior. Cuius hoc est ratio. humor simplex non generatur nisi per multam victoriam caloris facientis
et digerentis superflua colerica sicut fit in ipso. et generatio cum nulla sit ueta flatus super ipsum
sicut cum nulla sit vtus colere secundum stomachum generatur fleuma. aut cum calor fuerit augmen-
tate sit generatio vtriusque. simplex ergo vomitus significat super multam victoriam vnius caloris facie-
tatis egestis super stomachum. et quod nulla virtus est calor apposite secundum ipsum quod de generatione substantie diuer-
sis Neque minus viscosus est ergo prauato humoris generati per forte contrarium flatus indigestus
colera naturalis. huius enim humor viscosus sic cum generatur in stomacho colera citrina uel uitellina.
viscositas enim humoris est a flate indigesto. vnde auctor loquens in dolore capitis dicit quod fleuma
opilat viscositate. sanguis autem et multa consistat sed ergo dicit laudabile vomitum in quo
sit colera et fleuma permixtum. tamen huius vomitus citrine uel uitelline est illaudabilis ro-
iam secundum. simplicitatem. i. a simplicitate significat simpliciter vomitum intendit. qui no-
tatur est significans male sit hoc dicit simplex qui est sine dolo. sed autem alia translatio. vomitus
quanto plus est permixtus ad hoc ut sit putridus et deterior. precium hic intelligit aliquid
humorum inpermixtum uel parum permixtum. de qua scilicet permixtione non sit curandum. vomitus
sicut succus porri. ex quo autem determinat in vomitu coloratum laudabile. prius illaudabilem

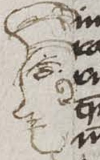

putu aut dicitur illaudabile. potest ergo tres colores nigrum plumbeum videri nigr at ul combustoz
ul mortificatoz signat plumbeum vero subnigrum ul fuscum intelligit quem cum dicit sic succo porri
aut viridis eruginosa intelligit sed hoc dicit ut notetur latitudo in hoc colore viridis enim color ut
dicit theo9 latitudine habet humor at cui attestatur color et iste que media dicit colera
prassina quem generatur in ipso stomacho propter naturam ciborum ut in sumentibus eruditus per cibo porros
et siles herbas calidas Intendit at ut dicit G. generatur in vermis propter intemperancia calidis
ex colera naturali generatur prassina et per exustionem humidi propter relinquit color nigr sed pul
timum humidi fumoz relinquitur color albus et generatur cola eruginosa color ergo
iste vehemens aut albi ipsitate signat plumbeum vero subnigrum ul fuscum intelligit
quem at dicit sic succo porri Si omnibus hiis unus istoz coloz est signum mali valde sed si
quem at dicit sic ...

saliua sputi

vositates siue paruitates membri. vnde distendit membrum et fit grossitudo preter naturam quod accidit ex subtilis et resudat extra. et significat materiam aptam fit per membris exterioribus quorum vara et velut cum pustule fuerint in naribus sic et fit exterioribus sile et cum apostema de materia et cadit in latitudine pectoris et ebibitur a plone et educitur per sputum et significat materiam facientem apostema. colore autem laudabilem dicit subrubeum quia species humoris laudabilis significat. et cum color rubeus colorem naturalem significat. subrubeus vero aquosum sequitur quia potius dicat subrubeum quam rubeum et ita vituperat colorem rubeum. Et dico quod si humor faciens apostema sit sanguis naturalis non tamen coartatur in membro et exit vel resudat pars eius quia fit sanguis naturalis propter sui grossitudinem et meatuum angustiam sed tamen pars eius aquosior cuius color est subrubeus. et ita cadit in latitudine pectoris. et educitur per sputum. vnde quando colorem sputi dicit subrubeum cum sanguis sit materia faciens apostema. postea autem subiungit. iiij^or ex quibus sumitur significatio sputi laudabilis dicens. Ba no sputo admixtum i saliue. Sed est autem differentia inter sputum et saliuam. saliua est superfluitas naturalis nutrimenti membrorum pectoris. et generatur digestione. sputum non est ita quod venit ad partes cum diuersitate cursus naturalis et cursu preter naturam nec est sic pars digestionis sed est alia translatio. et vult in eo rubedo valde permixta saliue. et dicit. Sed in quo est locus de crisi ex dubitatio est in sermone hoc. ergo quod sed dicto valde preter determinare huius tamen rubedo. ut huius sit intentio rubedo valde. i color rubeus valde. sed sumitur tamen mixtum. ut sit intentio valde permixtum. Manifestum est quod non debet sumi tamen rubedo omnis enim color quanto intensior tanto propinquior. propterea minus vituperat colorem rubeum determinat ergo ut dicit. Sed sumitur tamen permixtum ut sit intentio huius sermonis valde permixtum saliue. quod est permixta valde. significat virtutis fortitudinem. virtus enim naturalis saliuam generans multum est vincens super naturam et similiter ppo est in sputo laudabili. Supponit autem postea de sputo illaudabili dicens. Si non tarde. significat ppo. sputum laudabile per iiij^or. sed in hoc loco significat sputum illaudabile per opposita laudabilis et ponit sputum quod est velox. et hic dicit eius contrarium quod tardum. quod autem dicit a principio doloris sume principium cum intentione et media cum superius tardum in hoc sermone velox. fit enim sputum velox egrius breuitate significat ita tardum quod ei oppositum egestas longa significat. Si autem appareat post principium velut in die vij. crisis non fit nisi in tempore et si non in vij non appareat forte non fit crisis in [illegible]. Addit autem colorem illaudabilem et dicit rubeum sputum ut superius diximus non fit rubeum nisi propter debilitatem vel propter constrictos vene vnde rumpitur vena et propter materie multitudinem vel propter [illegible] extraneam quorum quodlibet est malum. citrinum dominium cole significat ut dicit. Cum tussi laboriosa. oppositum eius est sic. quod in sputo laudabili dixit facile vel notatur debilitate vel materie indigentia vel doloris multum vincentis super membra pectoris quod admiscet sano sputo non admixtum significat quod virtus ultra defecta est et non potest intinctum debitum pectoris vnde generatur saliua. Rubeum vero omnino malum significat ppo. sputum illaudabile per oppositum laudabile determinat vero quia colores sunt extranei illaudabiles dicens quod rubeum omnino molestum omnino rubeum impermixtum intelligit. et ita dixit in sermone primo de vomitu quia omnis color quanto simplicior tanto suspectior. et ideo dicit malum. rubeum non rufum clarum intelligit. huius autem fit ex colera. Sed dicit autem quod apostema cum diuersitate sue materie maioris vel minoris fit maliciei. cum enim fuerit ex sanguine refuso ad membra vel ex flatu non adusto fit minus malum ex colera non vel melancolia magis malum cum enim refunditur colera ad membra fit distensio in membro et grossitudo preter naturam et inde complexio se acuta. vnde cedit virtus et perit infirmus antequam recipiat materia maturationem et ideo est malum in ustio. cum non refunditur melancolia in membro et fit grossitudo preter naturam est malum valde. materia enim tarde resoluitur. et tarde recipit maturationem vnde propter diuturnitatem temporis cedit virtus. apostema enim ex colera est malum propter acumen materie apostema melancolie est malum propter diuturnitatem temporis. omnino ergo rubeum malum cum materie ex calore et multam virtutis debilitatem ex impermixtione significat addit ad illud. Album viscosum globosum. globosum autem intendit rotundum. et huius sputum et ut dicit. Album viscosum globosum. globosum autem intendit rotundum. et huius dicit egrossitudinem. et generatur in corde fit ex flatu non quocumque sed adusto. horum autem huius dicit [illegible] cui sunt humiditatis ex superconatione membrorum sile in hoc loco intelligit ppo. globosum cum fit ex flatu non est multe malicie. cum fit plus calor in membris pectoris. Album autem quod fit ex flatu non est multe malicie. cum fit plus calor in membris pectoris. quia idem dixit in precedentibus quod apostema ex flatu cum generatione viscositatis et globositatis. ex quo ideo addit globosum viscosum. et sanorum minor sit malicie cum ex colera et melancolia. et ideo addit globosum viscosum et sanorum minor sit maliciei cum ex colera et melancolia et ideo addit color viridis est in sputo preter naturam quia dicat huius enim materia tarde recipit maturationem viridis color viridis est in sputo preter naturam quia dicat melancoliam pessimam quia generatur per adustionem. vnde cum sputum fit huius propter adustionem est malum.

[illegible marginal note]

b desursum si fuerit tunc dicitur spumosum. spuma enim non generatur nisi duobus modis. Primus per agitacionem
humiditatis et aeris interceptionem sicut patet in exterioribus. Cum humiditas maris movetur a ventis humiditas
per minima dividitur et intercipitur aer. qui dum querit exitum ad superiorem locum elevat superficiem
aque. Unde fit ampulla ex multis ampullis spuma. illud fit magis in littore maris. Alio modo
generatur per calorem liquefacientem sicut in profundo vel in medio maris. per caliditatem liquefacientem
facientem terrestreitatem generatur vapor qui querens exitum ad locum superiorem elevat
aque superficiem et fit ampulla ex quibus fit spuma sicut dicit Galienus quod in corporibus videbit maxime
in interioribus fit motus ventositatis que incidit per minima. unde primo modo non generatur
spuma in interioribus nostri corporis. generatur per caliditatem liquefacientem humiditatem. si autem fuerit vapor
subtilis fit spuma non permanens. si autem humiditas fuerit viscosa et vapor grossus fit spuma et
permanens. vapor grossus non facile findit humiditatem viscosam. spuma igitur permanens sive
in sputo sive in urina sive in egestione duo significat scilicet superfluam caliditatem liquefacientem humiditates
et humiditatis viscose vel vaporis grossitudinem. unde ergo spumosum nimie caliditatis significat. Et alio
ex calore nimie liquefactionem et viscositatem ex spuma. mors propter mortem significat quod tunc fortius
cum fuerit viscosum spumosum. Si in pleone. dicitur quod sputum non fit facile. vel ex virtutis fe
bilitudine. doloris privatione. vel adequatione in causis eius fit difficile. vel omnino prohibi
titudine. et cum omnino prohibetur. tunc est morbus in primo. unde dicit Si coherens in pleonem et quod ante
cohet in pulmone fit vel propter debilitatem virtutis vel nimie viscositate. unde non potest expel
li quia stat in viis aeris. unde propter angustiam sonat aer et cum per actum omnino educto significat
tam virtutis. unde in aforismis ubi salina rectime omnino moriuntur. sed quia possunt sonare aer et
postea tunc virtus convalescit et aliquid expelle de materia. unde addit nec cum tussi prietit ne
cesse est cum ut alii in ventre ingrediam. aer sic ergo fit suffocatio. unde alii propter rup
turam apostematis cadit materia in canales pulmonis et sequitur subita suffocatio. et tunc non de
dat istud pulsus. Sternutacio. alia scriptura habet corriza et sternutacio. dicit autem Galienus
corriza est humiditatem albam lenem a naribus emanatam. unde cum humiditas emanata per exteriora
non est mala. sed ex parte sue significans quod significat causam extraneam facientem ipsam. quia propter apostema
tione membrorum pectoris vapor calidus ascendit ad caput et replet. caput calido va
pore ex calore autem dissolvunt humores capitis et fluunt ad nares et fit corrisa. et dicit Galienus
quod mirabile est quod pretermisit in sermone suo de sternutacione. Catarrum quia cum catarrus
sit corrisa deterior quam corrisa dicendum est quod actum quod ingrediuntur significaciones malas sunt
primum duobus modis quedam enim sunt mala ex parte significans tunc. quia significant causas extraneas
facientes ipsas sed ipse non sunt cause egritudinis. quedam enim signa sunt mala ex parte significans
et ex parte cause quia ipse sunt cause nocive ut catarrus. catarrus enim est malus ex parte
significans. quia significat causam extraneam facientem ipsum quia propter apostema membrorum inferiorum. vapor
ascendens ad caput dissolvit humores et fit catarrus. et est catarrus malus ex parte
nocivi aliis membris. Cum enim in corrisa fiat cursus humiditatis ad exteriora in catarro fluit
humiditas ad interiora et fit illis in nocivum. dicit enim Galienus tamen est quod ypocras pretermisit catar
rum et dicit ex proposito est quod fuerit vitio scriptoris pretermissum. Sternutacio est vehemens me
brorum capitis motus ad expellendum nocivum humiditatem totius. sicut tussis est vehemens motus cordis
et pectoris ad expellendum nocivum in inferioribus. sternutacio autem est mala ex parte significans
et ex parte qua est tunc nocivum membris inferioribus. ex parte significans quia significat capitis calefactionem
propter vaporem calidum ascendentem ad ipsum replentem nimium debere et stimulantem ad
motum. unde fit sternutacio. aer autem quia per angustum meatum est ei exitus sonat et ita significat
causam extraneam facientem ipsam. Et sternutacio est mala ex parte que est cum nocivum. quia constrin
guntur meatus capitis ut fiat expulsio sequitur sternutacio multa et cum dilatantur me
bra capitis sequitur dilatacio pectoris multa. ex autem propter sternutacionem fiat pectoris dilatacio et
constrictio patet ex eo quod significat actio. ut colligatur aer qui replet membra per constrictionem pecto
ris multam. transmittitur ad caput ut fiat expulsio cum nare constringitur pectus constrictione
forti ledunt membra apostemata. ex est malum. sed membra inferiora cum sint debilia recipiunt influ
entiam humiditatem. Cum reumate. reuma generale nomen descensus humorum a capite ad membra
inferiora ad quamcumque partem. catarrus autem est descensus a capite ad membra inferiora. cor
risa vero descensus humorum a capite ad carunculas narium. intellexit ergo fluxum humorum
a capite ad interiora membra. Consequenciam consuetudine. i. antecedentes cum nocivum. ad super
venit membris pectoris. Cum supervenerit. i. sive sit actus communibus que est in pectore.
Sternutacio in omnibus dicit sternutacionem ex reumate in apostemate pectoris membrorum ma

lud · nunc intendit sputacioz sine reumate i sine apostema i tali acuta bona · s3 cum i acuta sig
nes pntose sint valde stermutacio tn supueniens facit spez salutis · fit eo vertute membrorum
alitorum cum enim digita e humtas cetus acuta intendit ad expulsionem · qz dt G · i li° de cretic
is diebs qz qn currit opacos zm cursum natur ubi copleta e digestio ibi incipit expul
sio · Sputum · repetit de sputo naturali zm colore subrubeum quod notat subsangui
neum · Nullo colore turbatum · intellegit inpmptum no salivare inpmptum · s3 alij color extra
neos huius color primo sputum augentur coloris quittu e de se a principio apparens semp berentes
cosimus sigt si pter hc color sit laudabilis ul recepit mutacoz ad melius breui curata
sigt · sigt eim zm hc humtez me ad digoz et uictoriaz natur sup mam · s3 si manet sub eade
dispositoe usqz ad vij dies ul amplius plongatur egritudo z tuc e suspectum · qz time
dum e ne incidat error i regie infirmi · ex pte mei ul ipius infirmi · p° ma fuit inobe
dies digoni · vn adhuc no fuit ad melius mutata sub eade manes dispositoe adhuc eg
tudinis e pncipium z istud sigt debilitate nature qd e malum · et quz fit iste color pseuerans
pp constrictoz aliquus vene z istud e malum · dixit at i pcedentibz qm resudat ex ma apostes
ad loca pxinqua q sigt mag apostema fatiscz ut dixi sup i pustulis narium i extremitatibz · Omne
sputum · cum expuit paciens aliquid euat de ma · si go p hc no alleuiat infirmus sigt p hc vna
duarz rez · s ul qz e ma multa · vn lz ps euacuatur · qa tn multa e ma · no inuenit quiete
paciens · l qa id qd e euatum no e digestum · vn ad hc intendit na ad digendum z no inuenit
quiete paciens · illud g° ul sigt tm plongatoz ex multitudine ul indigoe · et io te oz tra
ire ad alia signa · vn addit · Mortale e pessimum · qz iste color cum sit deterior color sic et
plongatur et pdicionem sigt qm natura no tolleat morbum z ita potes stare signo super
morte · z dicat p contrarium qz sputum cum diminutoe doloris pacientis bonum e no oz istud intel
ligere absolute qz dt in afforismis Alleuiatis pt nazionem no oz accede rc · qz at dt sic intelligitur
absolute qz dt in aff° · Alleuiatis pt rationem no oz accedere rc · qz at dt sic intelligitur
naltoriones [illegible] euat tem mala valde i pntosis egrimbus ut sputum nigrum pi
na vidiz z silia et huius fuit nuto terribilia tuc oz facere · ut istud fuit zm vna vel
zm vnam gtum · s eim fuit facilis tollerancia doloris quies et silia sigt ce zm vna
acutis · s ud fuit gruud sigt zm viam acutis · z ita ppo · accedit signe ad illud cum dixit
sine remitte dolore · Omne apostema · pdicta loca intelligit a°z membra spiritualia · dt go si dolor
no fuit solutus sputo ul fluxu uel noie fluxus sanguinis intelligas de naribz z quittat
a pus i membris go spualibz e calitas plurima · vn cum in illis ma fecit mora pp calitez
plurimaz maturatur z saniositas gnat in alijs membris no e sic ma eim i splene cum indu
rat et pmanat usqz ad tm vite qd at dt · torpetem medique intelligit mea ab que re
soluit maz et ponit spaz i papacez sic fit i milio torrefacto ul auena torrefacta · suffuc
decocto i aceto et hc e acuitas expressa qz i huius membris sanatur apostema sed gnacie sa
niositatis · B · Putredo colica · putredine colicaz intelligit saniositate i q e multa cole
victoria · est alia trislaco et cdeucz pus acu° sup sputum ad hc comixta cola e malum
valde declarat aut multa victoria mie colice qm saniositas miscetur cum ingredine ul
viditate ul extinitate · z addit ad illud quie z utile i omnibz signis · s qz huius sputum
pessimum e i die cretica · omnibus eim sig° cuic e in die cretica sine i pditoe sine i salu
te · et dico qz huius ma malitosa pp aps in membris supioribz · cum eim ps me apostese
matura ps no sigt qm ma apostes malitosa e valde quia cum na laboret ad digend
sine ad maturandum maz aliquo · z no inuenit via ad hc · pte relinquit indigestaz · cum
g° matura fuit i membris supioribz pp eorz nobilitatez e mags malitosa qz corrodit
membrz noble cui insidet · vn cedit utius i membro nobili qd e malum valde · dt go
si fuit eueritus huius sputum i die cretico · vn · morte sigt i xiiij° · et no oz ut in
telligas istud absolute primo si cotingat conmiscei sigi bona · z sig mala · oz ut co
pares int° ipa zm pluralitate z paucitate fortitudine et debilitate · qd tn via
me° standi sup signe zm cpacoz signorum diuisorum genez · z io cotinue narrat pla
sigi bona et plura sig mala qz uelibz g° infert infert morte i die xiiij° · s ex int
toria cole sup sputum z eius euentum in die cretico · et dico qz illud euenit si pticla
ria sc media q no faciunt mags casum ez salute virtutis · cuius h sit etas adolescen
cia tempus regio · dieta et silia · In dispone media existente · si at cotrupta sc sig
bona · erit morb i xiiij° · si at fuerint forciora sig mala i xij° · d g° uolt anteceder
z cognoscere die crisis male · oz cum stetde i cognitoe sign i fortitudie cōmgentrz
signorum · et hc ut dt G · i li° de crisi · quz in statu qm i declinatoe · qz p°° e ut s
moriatur paciens i declinatoe paroxismi · l3 no i declinatoe egritudinis · Putredo colei
ca · i · saniositas in q declarat · multa victus cole · cuius ps e digesta · ps no sputi · i ·

saliue et ita detrahit nomen a sua propria significatione morte. super si signa fuerint media ut significent casum virtutis et saluator status virtutis. nisi signum bene cepit sic dixit quia
non saluatur. utrum post ponitur mors sicut cum plura fuerint signa mala. accedit mors
Robur et constancia. iste sunt signes laudabiles sumuntur a membris anatis Bonus
spiritus i. hanelitus et significat vehemenciam virtutis membrorum spiritualium. facilis puctio
significat vehemenciam virtutis constringentis pectus et adequatorem ipsius materie. equalitas totius
corporis in habitudine caloris. hec duo significant. s. quod calor corporis non est debilis et pua
torum apostemati in interioribus attrahentis sanguinem ad se non infrigidant. extrema
et bene addicit. molli quia in febribus acutis est equalis calor. sed corpus non est molle sed
exiccatum ut super dixi. non staciemit istud significat quod ob stoi et membra nutritiua
non distemperant in calore. Si sterceus dixit prius quod ista sunt laudabilia. Si plura
defecerint. euanuit in vestigio vnum omnia signa bona. et tunc est periculum ut euadat
infirmus eum hic fuit prius. Sed si corrupta fuerint signa bona et signa mala. postponitur mors
vii dicit post xiiii sicut in xiii ul xx. et ponit mala. debilitas cum nos mo. paci
entis ab eleuatione. spiritus angustus i. impedimentum hanelitus et significat vicium spiritualium
et debilis intellegit frequenter et illud significat multam inflamacionem in spiritualibus. cum
laboriosa tussi. s. quando fit eductio cum multo labore. Sitis perseuerans. per hic significatur quod non
rectificatur corpore membrorum nutritiuorum. inequalitas. et itaque determinat. et dixit
prius quod accidit propter apostema medianorum pectoris et alia signa mala prius sunt exposita. et tunc an
tedet mors an xiiii die. apostema etc. hic alia translatio aliquorum ad sanitatem plu
rima rumpitur quedam enim in xx. et quedam in xl. et quedam peruenerunt usque ad lx
dicit G. i. quarto quod premisse est quod intelligat per sanitatem sanitatem que accidit aliis membris
apostematis preter predicta s. in aliis membris a membris spiritualibus. et premisse est ut intelligat
de speciebus sanitatis aliis quam predictis. In predictis autem dixit de sanitate in qua
declaratur iuxta virtus cole et sunt periodi secundum motum xiiii et crisis in xiiii ul cir
ciam nunc autem dicit quod accidit crisis sine ruptura apostematis in xx. ul xl ul lx. et di
cit tamen G. quod iste sermo non est in omni sanitate membrorum predictorum in qua victoria co
le est. quia non in illa ubi currunt periodi secundum motum quartum. sed secundum septenarium ul vigenum. quia
secundum motum xiiii est tunc apparent signa digestionis debilis in xi. erunt signa maioris digestionis
in xvii. et crisis in xiiii. Si autem sit crisis vetera in xx. et periodi currunt secundum motum
vii ul vigenum. tunc apparent signa debilis digestionis in vii. erunt signa maioris digestionis
in xi. et crisis in xx. ul xxx apparebunt signa digestionis maioris in xxxiiii. ul in xx.
et fiet crisis in xl. Si non appareat signa debilis digestionis in xx. erunt signa maioris
digestionis in xl. et fit crisis in lx. sed de hiis non est sermo xxx. in hoc loco et iste
cursus est periodi secundum motum vigenum. accelerat et ul tardat euentum sanitatis secundum
dies. s. secundum naturam pacientis membri ul secundum naturam et quantitatem materie. si enim fuit membrum
non calidum et mollioris et rarioris substancie. tardat materie digestio ad sanitatem in xxx
secundum naturam materie quia materia tarda fortioris digestionis est cum fecit. sibi subtilis vel visco
sa ul grossa. accelerant et ul tardant euentum sanitatis secundum ea que sunt sequencia
ab exterioribus et hiis sunt corporis virtus et etas regio tempus et dispositio ho
re premisse. premisse est tempus aeris in vna dispositione et hic habeat predictam in quia fit in esta
te secundum prius quod dispositio in frigiditate. si non conuenit in calido facilior ad materie digestio
quando rumpitur apostema in xx. ul in xl. quando in lx. apostemata in membris spiritualibus super quam vincit colera
mositate vincit colera. Ruptura differunt et quo. G. xxx. quod expectabis rupturam
apostematis in xx. ul xl. ul lx. die. sed quia non determinat a qua die incipienda sit computacio
determinat quod ab eo die a quo est incepto sanitatis et illud significat per tres res. s. per
unitate accidente infirmo ex membro apostemato per rigorem per febrem manifestiorem et ita
hac illa comperit diutius. nunc est medium die principii non ignorare. si autem di
es primus decubitus nunc est iterum non ignorare die principii. si non dicat primum di
es decumbit. et cessant a consuetis operationibus. quando non debiliores et pusil

lanimeb cicius et d. solu hic dices q no e aliquis de vulgo qui no gpiat qm febris
fit i effad maia et d. in qto q h e leuis ters sup quas gueniut omeb me.
et qn fit aph in mebro nobili aput hora i qua pb me gutitur ad saniositatez
atat. mordicato dolor et vigor et febris malignior. et h e hora a q poned e pn
q aut p mordicatom acq. vigor i mebro nobili. oz p h. qr tolea mordicatu
tid apponit. eptulis wlnerib tamarosib vigorem facit et ita forcius i mebro no
bili. et nq oz ut intelligas hic loco saniositate puta alba h q e eptranea
bili. et ut intelligas p calorem mebri acquit saniositate putredinale q e mordicans. et hic alia
tinflaco. et oz ut osteds qn e interpto saniositat et oputes illud a p. die qua
febricita. infirmg. aut aduenit ei vigor et esuat qn incenit dolore et facta
e loco eius gruitas i q. incenit dolorem. iste em tres sut ex qb cst i in
ceptone saniositatis ab hac g. hora oz te inde et expectare ruptura in
hois quas pcessit rememorato. h expositus meo septura. oz te no ignorare diem
pncipij ziaz expositus qn fit dies pncipij. et a oz exponit tu d. in qua cale ul
pncipij ziaz expositus. qn sit dies pncipij semp vigor. Aut p infirmu cognosce. cu medici
frige incipit qa p frige osequit semp vigor. Aut p infirmu cognosce. cu medici
fucit vocatg pg pn et tnz agnoscit illud p motu egritudinis. sicem pn. no sit
aput mediciu maitu gictucalit sic gosces esto q sint duo dies de quib dubi
tabas utp corp debeat a pncipijs sic g. cognosces p motu egritudinis. q. d. ap
parcat sig digomis debilis dies g. q gpat. ad istud cm opatom dierz certitor
pone pn et uerbi gra. esto q tuicat pncodi p motu ctantu. si g. uideas hac
dic sig digomis debilis. ille qui fuit cpuartanz ad h. poned e pema egib. Et
si colletio ex q. determinavit qn debeas expectare ruptura apostf. d. q utilit pron
iceturabis. si apos fuit i vno late tm ul in utroqz. et h. io. qa cm hac diuisitez
tardatur ul accelerat ruptura. si no collecto fuit i vno late tm ing malu
no cadit vtus et accelerat. ruptura. si uo fuit collecto i utroqz ing gtinget.
docet g. ypo. sigre sup illud ex duabg rebg. s. ex dispositoe caloris et gruitate
decubitus ex dispone caloris. quia si caluerit tm i vno indicabis tm in altero
cm gruitate decubitg. qn ex scia anothomie sae, demo q duo paniculi sut
diuidentes pectus i duo mebra. et incipiut ab intiori pte pectoris et pro
tendut ad ossa dorsi. In uetre g. superiori due sut cauitates. et cu agregat.
saniesi i vna illarz no e pgle ut fluat ad alteram. cu g. iacet paciens sup la
tus apposiu panicul apposiub petens i vacuo et distenditur et ita i eo sentitur
gruitas et ita potis cognosce qn fuit apos in vno late tm. s. cu sentit paciens g
gruitate decubitg cm vnu latus et no cm aliud. si uo cm cubitu utrumqz
latcris inueniat parz gruitatis indicabis collectom i utroqz late. ex signis
hug. consueuit ypo. nominare putrbilia i euentu saniositatis q e retenta in
membro aposo ut euentu saniositatis q e aput hoa ruptue aposts. ancden
ui no noiant putrbilia. h empicos tm illos i qb pcoib agregatur saniositas
In hijs uo pgessu ruptur. apos aggatur saniositas i cauitate pectoris. si g. h.
ui tempe fiat illig saniei cu facilitate eductio liberat. et euad. infirmg eua
sione gplata. si uo saniositas illa mora fecit in spacio pectoris. et no fiat facil
eius eductio atme suo corrodit paniculos plonis. et facit ptisim. sz. morb.
h em attena sese toltant. ut d. in aff. In saniei sputo et enunciat g. pp.
signeb particulares sup quas pt me stare et enuciare euentu ptisis et ost
pma illarz fe. leuis assidua gtinua etc. et d. et q illud acci. omnibg hnti
bus fe. etthica et acci. h fe. qa mebra radicalia cor. s. et arteria sut infir
mata. cm sac demg. qr pulmo receptaculus e aeri cu g. plo leditur no
sequnt. pectoris dilatatoez. vn parz dilata et fit pbibico attractonis ac
ris fri. vn pulmo distempat. in calite. p vicinitate inflamant. cor et ar
teria. leuis at fe. e qn calor e equalis et stat quietus i mebris radicali
bus ex hac quid no acci. g. diuisa opaa. vn no fa. passioz cm sensus et

de empi[...]

et ob hoc antiqui comparaverunt huiusmodi calorem calori naturali. secundus est de calore febris ethice
quia in ea est mala complexio diversa et semper est motus et non quies et ideo facit passionem
et in sensu. Licet sit multo fortior calor febris ethice quantum est ergo de natura huius
febris calor est quietus et occultus a sensu. quod ergo dicit quod huius febris est in nocte magis
intensa non ut dicit Avicenna de natura febris sed de quodam accidenti. humiditas enim cibi obviante per
superficiali submergitur in ipsum calor. unde calor existens in alia parte movet ut
patet in quo submergitur calor stomachi sicut fit simul in casu et dicit Avicenna quod hic calor est sicut calor
calcis. calor enim calcis cum sit ei naturalis et equalis est quietus et occultus a sen
su. sed cum potatur aqua stimulatur. et tamen cum tactus prius dictum. fit etiam sensus manifestus
in partibus complexionum diversarum quia pars in qua fundatur calor movet partem in qua calor sub
mergitur. et dicit Ysaac quod istud fit maxime Si cibaverimus ethicum divisis horis quoniam
in venis semper accidit in calore propter cibum quod ergo huius febris magis in nocte succensa est contin
git. quia humiditates cibi irrorant membra radicalia sudor autem fit plurimus propter debi
litatem que est ex malicia complexionis membrorum radicalium. unde humiditas cibi ponitur
in vaporem et cum pervenit ad superficiem cutis constringitur in sudorem et ita huiusmodi duo
quia signum quorum primum est calor radicatus in membris radicalibus. secundum non est sudor pl
imus et tunc sequitur tussis. quia samiositas aggregata in spaciositate pectoris circumstat
pulmonem et aggravat ipsum et sentit dispositionem similem suffocationi unde stimulatur propter
ad tussim. accidit ergo falsa quies quia non comprimitur illud in quantitate. de quo fit curacio. que
similiter figuratur ut dicit Avicenna non fiet empicus et sit tractabilis tamen quia non comprimitur in quantitate. de quo
fit curacio ut dicit Avicenna et est prima viscositas et grossities sanie unde non penetrat per angus
tias secunda est spissitudo parum plonez continetur unde samiositas que aggregatur in spaciosi
tate pectoris non perficit ipsum nec ebibitur a pulmone tertia causa est debilitas vir
tutis infirmi reductionem oculorum quam intendit Ypocras in hoc loco submissionem eorum
et fit oculorum submersio ut dixit a principio propter adipis eorum liquefactionem. et aliunde
accidit Ypocras et maxime in omnibus egritudinibus cronicis Rubor in angulis oculorum
est propter inflamationem que est sanguinis in venis earum que sunt albedine coniunctive tunice. hec enim non
sunt ille vene sensibiles et hac eadem de causa rubent gene. sed propter sanguinis ebullicionem
et vaporem plurimum qui ascendit a pulmone ad caput. unde inflamatur membra capitis. con
strictio est unguium nec accidit modo in gilbositate eorum. et accidit eis constrictio. propter lique
factionem carnis huius unde est ipsos constringi calor est intensius maxime in volis manuum et
in pulpis digitorum et dicunt glose quod hoc est propter contiguitatem arteriarum et propter multitudinem
caloris et ex reclusione spirituum faciendo calorem sit vehemens in exterioribus. quod multiplicatur
in parte calor propter reverberationem radiorum et nichil est primo dicimus cum Avicenna quod calor fit
in sensu manifestus propter cibi humiditatem humidantem que humiditas est fermentum caloris. ca
lor enim radicatur uniformiter fit mala complexio diversa et sensus doloris et hoc fit magis
in istis partibus. cum enim iste partes sint temperatiores tardius consumitur humiditas unde dicitur
mor sit motus et quies tardior pessime nascuntur in pedibus quia pedes sunt elongati
a calore naturali mortificantur in eis virtutes naturales unde prius apparentur sit ergo in pedes
pisi fastidium est corrupcio appetitus et hoc accidit quoniam primum sit stomachus spiritualia. unde cum ac
cidit inflacio in spiritualibus et corrumpitur dispositio stomaci et totum corpus desiccatur cum
liquefit pars carnis humidior que non est in nervis sive carnis pars ipsa humorum ponitur virga et
cum expellitur ad exteriora separat inter duas laminas cutis et que non potest penetrare la
minam exteriorem cum sit spissior elevat eam et fit vesica et non fit morsa. illi ergo
quibus contingunt hec accidentia fuerunt empici et moriuntur. Illi ergo sunt empici. hec alia
translacio in eo est tamen prolongatur spacium a samiositate apparent signa ista et oportet ut
consideres per ea ultima fiducia determinavit Ypocras in predictis accidentia que accidunt infirmis
cum tardatur in eis productio sputi. et accidunt hec signa non oportet ut dubites. sed consideras ul
tima fiducia et scias certa scientia quoniam dispositio ipsius infirmo tendit ad perditorum Illi
ergo erunt empici in quibus hec signa sunt qui vero empici illi in quibus invenies separari sa
miositas excipitur apostema in xx°. die vel ante et durat signa ista per accidentia quedam et
sunt hec accidentia per que fit vigor vehemens valde caliditas membri apostemati et tussis et hec
enim accidentia fiunt quod postquam posita samiositas et hec accidentia cum fuerint vehementia ruptura

De rubore genarum

% quia pulpe digitorum sunt magis carnes temperate omnibus aliis partibus corporis propter hoc valde sensibiles sunt

aposteris signt quod et propter duo h' sunt accna que istud signt. s. difficultas anhelitus quia
tunc rupitur apostema sic dixus cadit in spaciositate pectoris et coarctat pulmonem. Con
sequi difficultas hanelitus tunc eos fit spiritui piretto quod post inde qui obviat pi
niculis pulmonis exhibit a pulmone et emittitur ad aerem. h' aut accna apparent
apparent hora ruptionis in eo in quo prolongatur ruptura apostematis subiungit postea
sequitur qui signt liberationem et plena evasionem infirmi et propter sequitur mala que signt
priuatorum et dicit ergo. Qui ergo fuit empici. i. in quibus accelerat sanositas co
secrabis ut aliquid ex hiis que diximus. s. accna. gorum prudencia vigor febrium
quantitas tussis an spiritus frequens. i. mala hanelitus cum tussi non deficienti tunc
enim potest scire quando instat ruptura. Dolor amplius propter nimia dilacionem. et quos
se in die rupture diminuit oris ita quod non redeat quia non ibi e dicta. exprimit
se indisificatur corpus et redeunt membra ad complexionem suam naturalem. s. tunc se. i. toto
et indissificat corpus et redeunt membra ad complexionem suam naturalem. si tunc se toto
redit ore considerat alia sequntur que si fuerint malitiosa signum e perditionis Cibos ap
petere bene dotat propter signare per appetitum quia corrumpitur pectus propter vicinitatem
te stomachi dispositio corrumpitur et accidit fastidium appetitus. quod ubi signum e quod pectus re
dit ad suam prioris et naturalem complexionem. et modicum atque mundum. i. egestio corporis e naturalis
et illud sequitur interiora rectiis et sana post album lene. i. per totum e equale sit superius
diximus. si si quedam istorum signorum affuerint quedam non or signare sup multitudinem vel paucitatem
tate signorum laudabilium vel illaudabilium quos febris. quando non separant se omnio
in ruptura si vel quod delitescit hora ruptionis una die vel plus et postea in toto redit
se et fit postremo maligmior afficiuntur siti et fastidio quia aut propter corruptionem pec
toris corrumpitur pulmo et stomachus et ita fit sitis et fastidium. et ex calore id quod ege
rit e molle et propter corruptionem stomachi in caliditer quietit cibus in quia colicus. Cum stimulat
ad expulsionem antequam cibus sit digestus fluxit h' signt mortificationem. Fuerit propter cali
ditatem superflua spuma dixit in predictibus quando ebullitio in interioribus e ex ebulli
tone caloris Quando moritur hic ut in vita et h' considerate cum fortitudine
et debilitate signorum credit tamen difficile exitum consiliat. s. fortitudo bonorum
signorum quod tunc quamquam sint mala hic evadit infirmus non evadit n propter longum tempus
et ideo dicit difficile exitum. Quibus peripleumonicis peripleumonia quando determinat per
exituram in partibus superioribus sicut ad radicem auris et convertit exituram in fistula
et evadit infirmus. fistula aut e corrupto membri in profundo. et dicitur ad similitudinem
instrumenti quo utuntur cantatores quia sic instrumentum illud e cana longa perforata
ita accidit in membro perforato ex materia compone et quando una e perforato quamque plures et
ergo quando in egritudinibus qui terminant per exituras contingit exitura sub aure vel supra
aure dividit sermonem suum in duas partes in prima parte determinat egritudines de quarum presente
e ut fiunt per exituras in secunda parte determinat signes super quas potest medicus stare
cede et signare eventum exiture in partibus inferioribus vel superioribus et dicit quod omnis egritudo
qui terminanda e per exituram media e inter laudabile omnino et illaudabile omnino quod enim sunt
laudabiles salutifere per evasionem sensibilem determinant augmenti sicut sudor fluxus
sanguinis a naribus fluxus sanguinis a venis qui tirant ad anum et in mulieribus per
in egritudinibus at illaudabilibus et mortiferis non accidit aliquid istarum nec e possibile quod in ea
fit eventus exiture talis laudabilis cum propter determinans quod egritudines determinant per exi
turam cum quasdam signes laudables et quasdam illaudables ponit. fit enim talis
egritudo quod cum materia grossa e ad digerendum difficilis non potest ea natura adequale
fat natura quod potest. claudit eam in alia parte corporis et generat exituram. et h' e sua disso
lucionis propter. In secunda docet quod medicus potest stare super signes et antecedere et signare
eventum exiture in partibus superioribus vel inferioribus. Si enim pacienti accidat quantitas
pectoris. malicia hanelitus perturbatio capitis plurima. latine inolutaie. et quies
cat sine materia ea. et non accidat dolor neque calor circa ypocondria. signt quod
materia declinat ad superiora. si vero veniat h' accna crisis et accidat calor et dolor
circa partes inferiores sicut ypocondria signt quando materia declinat ad partes inferiores

pt quod medicus alio signo super eventum apostematis in partibus superioribus vel inferioribus. si enim
fuerit materia cruda difficilis maturationis propter sui grossitiem fiet apostema in partibus superioribus
si fuerit fleumatica inferioribus. unde dixit urina cruda clara et diuturna cum aliis signis
bonis securitatis signum est apostematis futuri sub diaphragmate. Unde si permanet. quod per seidam
ideo si est urina istorum signorum si enim fuerit adeo quiesceret non esset natura necessarium ut ge-
neraret apostema velut cum resolvuntur omnino natura. Item mortis est propter consumptionem
et innovationem cause facientis. unde cum minuitur dolor necesse est natura evacuare
causam facientem dolorem. Et sputum interveniens si sputum erit quemadmodum non apportet
apostema et cum solum mundificatio. quod cum sputum est interveniens non ut natura
evacuet materiam unde quatenus parte et egestio non est colerica. Est alia translatio
neque provocans super quod descendit de egestione colerica similiter et egestionem
colerica et detinet per fluxum ventris vel sanguinis. colera enim stimulat naturam
ad expulsionem unde cum acuitate venarum expellit materiam ad intestina. et fit flu-
xus per ventris. et tunc non est necesse ut timeatur per apostema. et aut hic excipit
cum dicit. et non colera simpliciter aut qui sequuntur ut dicit G. invenit diversimode apud
diversos hic enim vera translatio. neque liquida. alii scripserunt hic similiter unde hic
medium et non sit quod egreditur de digestione. de genere colere. liquidum propter et unde
hic ut dicit G. propter intendit cum ei non permiscetur alius humor. sic enim colera fi-
permixtione alterius humoris et quedam scripserunt unde hic medium et non sit quod egre-
ditur de egestione de genere colere sed res liquida pura unde hic ut dicit G. propter inten-
dit aquosum cui non permiscetur res aliqua quod descendit cum egestione equali fit
aut aquosa vel fluens egestio duabus de causis. una est defectus penetrationis q
bi ad epar unde desiccatur humiditas egestionum et exeunt liquide humide. fluide secunda est quia
concutiuntur absque [illegible] et curatur in gna colita. unde stimulatur sedes ad expulsio-
nem completam digestionem. urina mediocris egestionis terminatur quedam terminantur ad bo-
num per apostema. quedam per paulatinam consumptionem quedam per dissolutionem fit per urinas
et tunc necesse est ut urina sit multa et ypostasis sit multa. unde ypocras in aphorismo quibus
febris est ad articulos ypostasis quinta et cetera. et ideo hic excipit cum dicit urina mediocris
est dicit G. i quo quecumque urina est que est fere residens multa. sed eius penultima con-
ferre est quia sola urina equalis et dicit quod iste sermo invenitur diversimode. quidam scripserunt
urinam multam et in ea est fere multa et residens et ita paucitate urine si opposita
sit fiet sedem quod non eveniat apostema et alia signa. Quia nutritia boni intendit
illa quibus debes considerare tollerandam virtutem sine qua non fit apostema laudabi-
liter. sub aure. alia translatio melior est sic tunc oportet ut expectes hanc dispositionem habentibus
eventum apostematis huius significatio enim que sunt predicta non specificat locum
apostematis sed nunc translatio. sed istud determinabit in sequentibus. scilicet cum declarantur causas
per apostema in superioribus. Sepius autem hic absque. Est alia translatio et si fuerit ex
istis apostematis inferioribus non eveniunt nisi eis qui habent in eis quod sunt sub ypocon-
driis aliquid inflammationis. huiusque est alia translatio. In genere quarum pre-
cessit rememoratio hic scilicet egestes sunt egestes pectoris si accidat subito malicia
hanelitus et quiescat sine causa manifesta. et ita et partes inferiores non fuerint dispo-
site preternaturaliter significat declinationem humorum ad caput et eventum apostematis in partibus
superioribus. Si aut non fuerit eventus malicie hanelitus et quies eius. et tota
inferiora fuerint disposita preternaturaliter sic si fuerit dolor et inflammatio plurima
circa ypocondria significat declinatio materie ad illas partes et ibi eveniunt apo-
stemata ex inflammatione significat. eventus apostematis quod nominatur herisipila vel
eius quod nominatur flegmon. et ita pt medicus stare et signa eventus apostematis
in partibus superioribus. et ita sepius evastitur hic absque i. apostema suum de-
sub. i. frequenter hanelitus super aure. i. post aures retro. Absque vel vesica. ypo.
i hic loco sequitur similiter quem et plerumque in apostematibus cum apostemata in pedibus

hincam peripleumoniam. sed peripleumonia sit mala valde permittit salutem. sive enim dicat
vesicam sive exituram sive apostema semper eadem est intentio. verificatur iste sermo
ex eo quod dicit ypocras in 2a particula de egritudinibus subitis. ubi enim dicit quod quanto
fuit exitura elongata a membro infirmo tanto eius eventus laudabilior
est. aut peripleumonias accidit exitura in pede illa remota est magis a membro
infirmo scilicet pulmone et istud significat vehementiam virtutis ad quam clauditur
materia in membro remoto et liberatur membrum principale. et additur ad istud. melius
si in principio sputi pretereo ex rubeo in album mutatur. hoc enim futura declarat
digestionem laudabilis ergo est eventus huius exiture propter apparitionem significatorum digestionis. propter
ea in hoc capitulo laudat hoc in isto capitulo fiducia salutis et velocitate crisis precedit
et propter signa digestionis eventus huius exiture laudabilis est in ultimo. et ita est laudabilis
et propter signa digestionis eventus huius exiture laudabilis est in ultimo. et ita est laudabilis
ex duobus scilicet ex remotione a membro infirmo et ex eventu eius propter apparitionem eorum
significatorum digestionis. dicimus enim sepe quod eventus crisis propter signa digestionis laudabilis est
in ultimo. enim in eodem loco dicit. cum apparitionem non signorum indigestionis illaudabilis est in ultimo
vel in eodem loco dicit ypocras. cruditas indigestionis vel mortem vel longitudinem egritudinis
vel recidivationem significat. propter hoc loquitur in eventu exiture minus laudabilis. dicit in ea
quam permittit salutem et liberat infirmum. sed tunc est membro infirmo cui advenit exi-
tura et illud est ei simile quod prius dixit. enim prius si fuerint digiti pedis denigrati propter
denigrata cadit. et separatur a corpore simile et hoc propter malignitatem materie corrumpitur materie
bene. et destruitur eius virtus et cadit et separatur a corpore. sed sermo eius dubitationem
habet quando in exitura laudabili rememoratur signorum digestionis. sed illaudabili non rememo-
ratur signorum contrariorum non enim dicit sputum indigestum. sed non ut oportet. et si illud quod visum
fuit ypocras sufficiet ad significandum fraude vel malignitatem materie sepe enim cum sputo indigesto
et tamen egreditur in multa quantitate sputi producto non ut debet et hoc vel propter materie viscosi-
tate et grossicie vel propter virtutis defectum vel propter spissitudinem pinnaculi continentis plu-
res sit diversitas. tamen ergo dicit ypocras non est ut debet. quia non sufficiet dixisset sputum
indigestum. possetque esse sputi producto in quantitate multa et siccaretur infirmum et non liberat
infirmum propter. et possibile est ut semper mutata et ut sit sputi producto ut debet propter
tas quas diximus. sed de consideratione membri. si quod retentum est in corpore sit dignum vel in-
dignum. quando si est dignum est minus malum. si indignum longe magis malum. et habet alia
dignitatem. quando si est dignum. est minus malum et dicit quod exitura magis est in iuncturis de-
scriptiva accidit addicto in iuncturis et dicit quod membra iuncturalia propter motum continuum calefiunt.
aliquando de causis scilicet ratione caloris. quod membra iuncturalia propter motum continuum calefiunt.
et est ratione vacuitatis que est in illis in prostasi et ita natura non declinat ad vias
et est ratione vacuitatis que est in illis. quod si illud apostema evanescentia et apostema
vene non propter hoc prosternat precedens ab exitura. quod si illud apostema evanescentia et apostema
intendit quando subito delitescit grossitudo que est in membro preter naturam. et quia quando
delitescentia fit per viam naturalem est ultimum bonum. et quando per sinthomatis. et est ultimum malum
et non bene determinat quando fuit istud per naturam et quando per sinthomatis et est ultimum malum
ponit sequens particulares ad hoc ultimum sit scilicet perseverantia febre prohibito productionis sputi.
meritis alienatio. velox aut resolutio materie per naturam fit propter calorem causas scilicet propter materie subtili-
tatem membri raritate virtutis infirmum fortitudine et ad mundificationem materie vehementiam et
magis si currunt ad exteriora. hoc si complexio clara. materia enim subtilis citius resolvitur quam
grossa. sed citius fit resolutio a membro raro quam a membro solido duro et virtute ex-
istente forti quam debili. vehementia enim materie cito cogitat resolutionem materie et si contra-
ria quemadmodum in talibus per sinthomatis delitescit apostema propter reditum materie ad membra
interiora non propter malignitatem materie ad membra interiora et non redit ad interiora non propter ma-
lignitatem materie et tamen virtutis et hoc fit duobus modis. vel enim redit ad membrum
infirmum principale vel ad aliud aliquod membrum nobile et tunc subito perit infirmus. significat
infirmum principale. vel ad aliud aliquod membrum nobile. et tunc subito perit infirmus. demum ma-
gis redditus materie ad interiora quando manet febris. sequitur ex quo nichil evacuatur. de ma-
si enim esset mundificatum corpus cessaret febris. sed si redit interius ad membrum magis
nobile sequitur febris non quecumque sed maligna valde. quod autem prohibetur pretereo sputi

sigt q tota mã recta e in tor. li em mã reduceb ad mebr inferiud si fiet sputi
pcto in mlta qn^te possz se curari infirmg. metis at alienato acct sine redeat
mã ad mebr inferiud. sine ad mebr magf nobile. si em redeat ad mebr in
ferius. s plonez pp eig passioz fit pectois opssio z p gnb alienato. plurs
ex hijs qui grandeguiht alia tnslato qui aut ex hutibg samositate z dcitez
ex rpleumdia morunt. sut qui i etate prefferut plus. ex tubea ud sams
sitate alij qui sut adolescentis etatis morunt plus. dt ls. q no oz q intelli
gat absolute smoz eig cu dt grandeui sut qui etate prefferut plus. s indigz
determinatoe no em intelligit grandeuos senes i semo astitutos. In istis em
no e pole ut euadat plus in alia egre q illi qui sut etats adolescetie. z h
pp vtutis fortitudine quecu em egritudo in istis mora ls ut plum eos int
ficit. vn pp in aff. queuz acmite i eis fut egres gmouut. Intelligit go
p smoz sua. qui i etate plus presserut illos q sut in etate stantie. s iuuenes.
de hijs dt q plus peut omnbg pp samositate atu les a pplomia. z e ca tu cu
de hijs dt q plus peut omnbg pp samositas dupg cadit i latitudine pectois. ut go fiat euaso
pitur apg. h ud samositas dupg cadit i latitudine pectois. ut go fiat euasio
nite e mudificatoe pstus. mudificatoe opleta. h at fit p sputu z tussim. vn p
tussim no e fortis pstois ostrictio. ad ista no peut cu vtus i eis no sit fortis.
subcin mudificac. oplete pstus ad tussim deueniut. er pdviis. q samositas tu
mora ht latitudine pectois pamiculos plomis tocedit z ita ptisis effic. i ado
lescecia ud fortz e vtus. z fortis pectois ostrictio. vn fit sputi eductio in quatite
mlta z opleta ptois i breui tempe mudificato. vn ad ptisim no deueniut
collectones ud alie eg mo se hnt. sequi q omnis collectio e intfities ul pp
dolois uehemecia ul acuta fe comitante ul pp diutna eig mora. q aute
infitices e pp dolois uehemecia z acuta fe mg e intfiaes senes. qd ut dt
ppo i aff. fe in eis no sut sibi acute cu acc mors pp uehemeciaz fe z dolois
magf peut iuuenes. vn infrus v loc. de apste aucud. dt iuuenes qui sut
i hat passioe in vij. die ul pus peut. Senes ud tardius. qz fe z alienato
mg i eis q iuuenibg gtingit. h est go ca qz mg peut. qd nc. alienato nc fe
nc dolor fortz pperat sup eos. vn dant nc spacia ad digerend maz s tn semibus
interdu pb me po. samositas. z pb ud. sup residud. z io peut. adolescetes ud
no peut anteqm rupat apg. s tn no possit rupi apg. l pb me no ponit samosi
tas. et pb ponat. samositas gualescit tn vtus z vincit ma sup residud et eua
dit mapc si samies fluxe alba e. Cz acuts fe. h lica sit pt gtinua. disputa
sup de collectoibg q fiut i ptibs supiorib. hic disputat de illis q fiut i ptibs
inferiorib. noie go lubor renes intelligit. noie aut femois ptes inferiores
ppinquas ad renes. sit e collectio matris. dolor go i hijs no e nisi pp apa cun
gt si dolor gdescend. ex hijs ad dyafragma mortale e ut dt ls. sic intelligi
ca gdescendit dolor ad dyafrag acdit ppmpto romis z alienato. et ita p
cut. dyafrag em nichil aliud e qm duo panniculi sine lacti gmixti qrz opa
toe moug pectus cu fiut ab indebita dispositoe z no uergent ad aliam
atz intriseca. vn ca i dyafragte magf sut nerui qm carnose ptes. nerui
aut z lacti hut origine a cerebro. cu acc dolor i dyafragte opati cebr z
fit alienato. Cz dt ls. q ascend. ad dyafrag. cu ma ascend ad supiora ita q
e ad inferiora. ul dyafrag 2m expulsioni a mebro infirmo. sz dupg i generi
tibg q egdo q timat. p exituco. sima fiut cala de cauis ppetate e ut fiat
exitud in ptibg supiorib. si no fiut, fea timat egdo p exitulaz i ptibs infe
rib. 2m hat via dt dolore ascende ad dyafrag z dt q id mortal. h. io q
ppm dyafrag mebr nobile z mebra q sut sup ppm. sut mebra nobilia tn
apg in dyafragte no e e intficies. si na fiut debilis expectabis subita suffo
catom. si na fiut fortz expectab me vacuitate z samositate. Vesica pg qm
locutg e aoz i ptebg in apgbz supiorz peud et i apgbz q fiut i medijs ptibg

corpis · i extremitatibus similiter quod loquitur in apostematibus que fiunt i inferioribus partibus corporis · i · in interioribus ut e renibus / Vesica dolens atque rigida · i dura vesica fit et dolorosa ad apostemat apostema calidum. Sed cum fiunt apostemata frigida fit dura apostema sine dolorosum et ita dolens atque rigida i circumloquitur apostema eum et addit. Febre non deficientibus quia febre continuatur huius apostema fit apostema propter apostema vesice conmunitur intestinum colon quod vesica iacet super colon intestinum. et io prohibet descensus egestionum propter apostema vesice calidum. Cum propter illud apostema calefiunt membra vesice propinqua fit colon et exsiccatur humiditas egestionum et post egestio dura i sunt lapidibus · et ita fit eius p subito · pro ponit signa huic opposita · quo ad completam infirmi liberatorum dicens

Si supervenerit urina vel pus · urina quasi pus intelligit urinam habentem componentem sanitatis fundosam cum enim matura apostema et rumpitur saniositas i latitudine vesice et evacuatur cum urina et ita saniositas que subsistit in fundo urine liberatorum significat. Si vero urina non sit fiunt. Dicit G. quod sermo iste invenitur huiusmodi scriptus quidam enim scripserunt quod si non lenitur urina penitus neque vesica · e indeficiens tunc expectata humoris perditionem sue egritudinis et dicit quod invenitur sit sermo ti illud dolorem i primis prenodis et diascorides et super hac scriptura dicit G. quod sermo iste scriptus i descriptionibus eorum. et diascorides et super hac scriptura dicit. G. quod sermo iste scriptus i descriptionibus apostematis manifestus si sermo eius et lenitur urina e sermo ypo et non lenitur vesica e sermo manifestus si sermo eius et lenitur urina e sermo occultus · quia non consueverunt ypo neque alii qui venerunt post ipsum hac dictione lenitur uti super actiua. si super egestione. Secundum cum dicit lenitur urina. apostema lenitur. dupliciter lenitur dolor. si non invenimus aliquem corporis de quo lenitur. tunc et dicit lenitur · Inde res notum est. et ypo utitur hoc nomine. Secundum via tussis ptisis. et quod post e bene ut G. quod pt cc quod ypo utitur hoc nomine. Secundum via tussis ptisis. et quod post e bene ut G. quod pt ee quod ypo utitur h. noie · Secundum via emanatione urine post retentionem eius. Quod ergo dicit lenitur significat hoc dicto lenitur urina emanatione urine post retentorum eius. quod ergo dicit lenitur significet hoc dicto lenitur urina egressus urine sit lenitur dolor cum continuat ad me urina intelligitur prohibitorum egressus urine sit lenitur dolor cum continuat ad me urina intelligitur prohibitorum inventum hic sermo scriptus secundum hunc modum quod si non lius in aliis scriptis ut dicit G. invenitur hic sermo scriptus secundum hunc modum quod si non precedat urina et lenitur vesica et hec littera satis consonat nostre scriptioni dicit et non lenitur cum precedat urina et lenitur vesica et hec littera sine scriptura non e neutra inquisitio neque est non mollescit. et dicit G. in hac littera super septeno. Hoc aut spes dicit quod hoc apostemata magis attingunt quemque. In primo prenodo super septeno. hoc aut species etatis puericie · pueri tum pueris a vii° anno usque ad xv^m annum. hec aut species etatis puericie · pueri tum pueris a vii° anno usque ad xv annum non utuntur solida dieta. et quia ordinat sunt augmentum et tussiunt xv annum non utuntur solida dieta · et quia ordinat sunt augmentum et creuerunt xv annum gressa quod natura evacuat secundum viam urine vii quotiens regimine in eis generatur humiditas grossa quod natura evacuat secundum viam urine vii quinque regimine in eis generatur humiditas et tussit in lapide. cum coadunat. i secunda eius vesi coadunat i vesica et durit et tussit in lapide. cum coadunat. i secunda eius vesi

te et generat apostema i a quo dicit a or propter descensum humiditatum ad vias urine /

In febribus autem tertianis

hic incipit 3ª particula huius libri et ultima in qua intencio autoris e breve tangere naturam dierum creticorum. Cretica aut sint illi in multis diebus fit crisis in quibus dies i illis fit crisis et iudicat. verificatur dico quod i multis diebus fit crisis in quibus non verificatur crisis cum dicit commotio et estuacio diuersa quam antecedit alienatorum subitam non verificatur crisis cum dicit commotio et estuacio et e prima species crisis cum fit estuacio et commo i egritudine. Sed in quo eorum prima species crisis et e prima species crisis cum fit estuacio et commo i egritudine. Sed in quo eorum plurima et velox et subita altacio ad bonum et liberat infirmum a sua infirmitate completa. Secunda e cum estuacio et commotio fit. et velox et subita fit mutacio ad malum et moritur infirmus et ita dicit ee species crisis. crisis absoluta. Tertia species est cum fit aut estuacio et mutacio subita et maturat natura egritudinis et tunc aut innata lescit natura super residuum materie. et cadit infirmus et hec e tertia species. cum aut fit declinato paulatim ad malum et perit infirmus. quia vincit egritudo super naturam · utraque istarum nominatur a constantino i pantegni composita. Secundum ergo quod hoc fiunt crisis lenitur. dies cretici i vel diebus. Cum aut dicit crisis mutacio sive subita sive paulatina. et secundum hoc dicit constantinus sex esse species crisis · i capitulo de diebus creticis ponit hos eorum et pre materia dicit inter natura paulatim vincit et secundum longitudinem temporis digerit materia curata. et fit altera paulatina ad bonum et fit estuacio diuersa in tota egritudine. cum paulatim aut augmentatur natura et paulatim succumbit natura. et perit infirmus et secundum cum paulatim aut augmentatur ypo. hoc. cum creticum hoc. cum centesimum. et dicit G. i libro quod sit futurum ponit ypo. hoc. quod creticum hoc. cum centesimum. Secundum aut quod crisis de creticis diebus quod in quibus raro currit crisis secundum memini sermo. Secundum aut quod crisis de creticis diebus quod in quibus raro currit crisis

sentur primo md dt G in lo de cris q quedd noiant crisim altaco͞m et estuacoz quedd
e dt q dirimis aput medicos dicitur cris estuaco. 2m qd hc fortores sut crethio
res prrodi. xij. septimus go fortor e creticus Iste mouet aut obiectom i lo de
creticis diebus q2 xiiij. no sit fortor ad dicatur fortoz figure lune 2oppom
sut aut operacois xiiij mod ut supius hcetur. et dt G no e mea intenco ut enumeres
cas omi illoz q accidit ex stellis h ut determinemus dusitates accitetes i diebus
creticis ut dt G i illo lo de creticis diebus q quito ptendit estudo tito desili
tat via magis et io no e tanta utus dieez creticoz postidez esuta e ut dieez
creticoz primoz. hac go racione septimus e fortor erit go 2 prrodus septez 2m
hunc ordinem 2a septimana hz pn'm ab octa i aff xiiijo. altimus octa e pn'm.
quedd em septime sut quande 2m gtinuatoz quedd 2m modu disiuccois.
2m modu gtinuatois fit gputacio cu ultius dies unius septiane xiio pn'm septi
tis 2m vo modu disiuccois cu unus dies e trans septiana precedente 2 alius
ponit pn'm sequentis volt go xiiijo 2e septiana gputari 2m modu gtinuitatis
volunt em tres septianas i xxi diebus timari. in lo em de creticis diebus as
signat cas huius rei et ea dixius i aff. 2m hac gputatoz xx dies erit creticus
Si aut gputaret 3a septiana 2m modu disiuccois xxi occurret creticus hz
em ordo gputacois 2m pn'm prrodu septenu i prrodo vii pe et 2m eadez in
prrodo vii 2o erit creticus xi et no xiiij in 3o hz et no xxi ut i unoquoqz prro
do vii fiat addico unius diei postior aut prrodus e prrodus xiiij sue xiiijus et
e prrodo .xiiij. cu diuid septiana i duas ptes 2e equalit Sciendu q i prrodo
xiiijo semp debet reperiri i gputacoe dies qui p media septiana e go primus hic dies
qui indicat quid sit veturz i septiana 2a at septe 3a no xij 2 e xi in 2a
ebdomada xiiij sigt quid sit venturz i xiiij xi e xiiij. xi xxi qui cu sit
xi i 3a septiana indicat quid veturz sit in xxo 2 ita i tribus prrodis septenis
accidit xi prrodi certam et hic e ordo prrodoz certanoz. Sut alij dies ecia
initati ut 3a et xi xij 2 xiiij i hijs em tpiz xe nc stimulacom et exacerbacoz
plim fit crisis dt Iussa eo bima dt G i gto pole e q velet eudez tm 2m crisi
tm eudez tm ul eudez diem creticu hic dt q melius e q ille primo eius fit sup
crisim qm sit dies creticos In quibus si certa signa noiat hc loco fa. illas que
sut cite determinacois valde 2timatur i po prrodo periculu f i die xo ut dr vel
xi vii p hc qd dt ut xi sigt ut dt G 3m dez ea creticu no em de aliquo die qui
fit an xiiij e ad pole 2 dt G q sile in epidimijs inuenit de pz qd diebus crisis
dies cretica illa qd salutifera e i q pa die quamnt gra sit in bonitate 2 sit imp
inipta signis malis et fe fuit tranquilla valde Si a pa die fuit una rufa ul sub
rufa cu ypostasi alba subsidente eqlr eqlez describit s ipa ypostasi et alia sig fuint
bona proporcionata ut dt G in gto ul xi ut inst In quibus no certa mala 2ipt salu
tifera in xo i quo die xi appnt certa sig bona. nuc dt q si gtingit oppositu q f nc
az a po die vii sig bona dt ul iiij ul an morte obibit fit em in xovi vincit na
morbu fit i xa vinci a morbo docet go i hc finise suo xxo q qu fit cris i prro
do xo s i xa et erit q2 fit i die cretica incidente s in 3a p hc s qd dt i xo ul an
xi prrodus calculis s xi q2 fit dirpis declarat tres septianas i spacio xx dieez et
fit tres sequentes vii ut dirpis xx pot creticu no solu sibi hz et no hom qui
nus e s quatuor eius respiciat ad qd dirpis primus prrodus calculis In copleto nao
d in eisz ponit pnatoe primo sig incopleto i p copletu iiij dieez. si em cople
te gputaret dies septianaz tertiu xxi xx 3e septiana que addit neqz
dies neqz menses gputari debet p copletu iiij dieez qd mens gstat ex xxx
diebus et xxx copletis neqz anni. qd dt G q annus gstat ex 3ri diebus
2 cu e illa xa die 2 xxe pz unde e ex ptibus ad qz forb ht alia tisla
to dem xi 2m hos prrodos 2m hac via et 2m modu illu addicois erit prro
dus primus et i xxxiiij die et 2a i xl die 3a i lx. et dt G q racio cretice
xxxiiij dieez. q2 velit q i fit primus creticus p9 xx s qd iste tmus e 2e septi
mane i prrodo vii 2o erant em i hc loco prrodo pa septiana i xxxiiij die et

ponit p^m^ 2^a^ i xxiiii sic nouinus quod vltimo periodo que computatio 2^a^ ebdomada est
2^m^ modum disiunctionis cum enim modus sit xiiii 2^a^ septimana in periodo post vltimam pro-
det ut dicimus recepti in computatione et 2^m^ hoc xxi est vnus 2^a^ septi-
mana 2 10 rememoratus est eius [illegible] prima translatio ex dictis patet. Et est
sciendum quod periodi illi semper computandi sunt 2^m^ modum continuitatis septe-
ni 2^m^ modum continuitatis ut in 3^a^ septimana. quia 2^m^ modum disiunctionis ut sep-
tena 2^a^ vigesimi aut semper 2^m^ modum disiunctionis. vnde post xl ul lxxx
et centesimum vicesimum. In quibus aut. docet ypo. in hoc loco quod egritudinis diuturne
signa sunt confusa difficile est pronosticatio et determinatio ad quid declinat quia dispositio
egritudinis quia a principio signa sunt confusa. vnde dicit principium confusum. et debet in hoc loco intel-
ligi principium omnino quoddam temporis morbi [illegible] s. distinctio et propter [illegible] signorum mal-
dignonis ul sui contrarii ul bone digestionis. tunc enim determinari principium et esse initium
augmenti. quia ergo in diuturnis egritudinibus difficilis est a principio pronosticatio monet
medicum studere cum vigilantia quia in signis apparentibus in singulis [illegible]. quia
hi dies est deputata operi nature 2 hoc locum habet usque in die xx^m^ quia ultra diem xx^m^
magis intuendus est ad septenos quam ad quartanos per [illegible] sermonem determinat
quod facilius est determinare 2 pronosticum super euasione ul morte in egritudinibus bre-
uibus quam in diuturnis sic dicitur egritudo propter superfluam victoriam morbi super naturam.
tunc apparent signa [illegible] et 10 non confusa. sed in morbis diuturnis aliter. vnde enim
et equatur post 2 10 a principio signa sunt [illegible]. non est facile utrum uincat nisi per multam
diuturnitatem cognoscere tempus vincat victoriam manifestam morbus ul natura et in ponit [illegible]
exemplum in lucta quod si vincat vnus super alium victoriam manifestam non enim aliquis de volto
[illegible] qui nesciat cum perueniat victoria. sed si autem illis equalitas 2^m^ virtute non est
ut visitetur istud per diuturnitatem congressus et dicitur istud intelligitur velocius a pru-
dentibus quam a vulgaribus hominibus. quia potenciores sunt ad superfluitates [illegible] cum virtute
sicut in [illegible] inter morbum et naturam. si enim morbus fuit fortis vincit in breui
super naturam et econtra et facile cognoscitur a principio 2^m^ signa. sed si fuerint adequate po-
ta non cognoscitur nisi per temporis diuturnitatem 2 tunc velocius intelligit ad pru-
dentiores. quia potentes sunt cognoscere superfluitate per vna virtute. Sed dicitur hoc
sit obiicitur in aff. In acutis morbis non omnino certe sunt pronunciationes. neque sanitatis
neque mortis. et dicunt glosatores quod hoc intelligitur de paucis. in illis propter vehementiam
velocitatis morbi confusa est signorum ista. et dico de acuta cuius terminus est in xiiii
die ul citra et a principio facilis pronosticationis. et dico non omnino. i. apud omnes me-
dicos [illegible] apud quos non est certa pronosticatio in acutis sed facilis pronosticatio
multo forcius apud eos non facilis certa pronosticatio in diuturnis egritudinibus. vbi est difficil-
lis pronosticatio. et finis. glosatores satis breuiter dicunt sit finis computationis quartane
est [illegible]. Sed dicit [illegible] in quarto [illegible] ille sermo super multos medicorum 2 non intelle-
xerunt eius intentionem ergo ypo in hoc sermone quia sic mediatus est in continuis et
[illegible] 2^m^ periodos [illegible]. et interpolatis 2 post quartana quedam interpolatam
[illegible] et dicit [illegible] quod propter hoc murmuraut quedam quod dico [illegible] post xiiii. dicunt quod dico
quod pronosticatio est ingrediens [illegible] sed in se [illegible] pronosticationis
quod pronosticatio est ingrediens [illegible] in interpolatis. 2 eadem est [illegible] quod dicit
2^m^ ergo quod accidit ut [illegible] 2^m^ periodos in interpolatis [illegible] quod dicit
[illegible] quod in continuis proprio dici quarta ad vii^m^ sic est proprio [illegible] quarta ad predictum
vii^m^ in interpolatis quia sicut in continuis [illegible] est. in quartana [illegible] 2^c^ non
sit septena. tunc [illegible] in interpolatis [illegible] est in periodo quarto quod sit venturus
in periodo vii^o^. dicit enim [illegible] in [illegible] ul antecedam et prognosticas statum [illegible]
hoc sit [illegible] a malicia contra in [illegible] horarum 2 est sermo iste [illegible] tam in
acutis quam interpolatis 2 illud aut [illegible] veritate non solum in [illegible]

causa in operatione particulari cum totum regimine egritudinis sit dependens a cognitione
status et hoc est in quarto. Sermo in diuturnis egritudinibus a principio levi evacuatione eva
cuatis partem materie sit et ut fit in tertiana interpolata cum similiter leviter evacuate
sunt in egritudinibus brevibus expectamus totam digestionem et postea cum forti evacuatione evacuamus
totam putredinem. Et nunc ideo in brevi finitur dicit ypocras in precedentibus quod febris que sit
magis salubris vel salutifera in die quarto vel ante quartum consumitur et breves que sunt mor
tifere magis similiter in quarto vel ante quartum interficiunt. In hoc sermone suo docet signes
particulares quas hic memoravit antecedere et que accidunt in febre salutifera et significa
tiones particulares in febre mortifera et una particularium significationum in salutifera
quod anhelitus sit ordinatus. spirationem anhelitus intendit. dicit enim in precedentibus
quod spiritus bonus habet evidentem ostensionem salutis in acuta egritudine et maxime qui
salutifera febris fit. significat ergo febrem salutiferam per tres causas ... spiritum suavem privationem
doloris vel sompnum valere. Si enim ... a principio adsunt cuncta signa bona
ut in quarto vel ante evasurum pronuntiabis. Sunt autem alia signa bona scilicet bonitas a
spectus facilis motus. signum rigoris apparentia in urina febre autem que est interficiens in quarto
significat per signes particulares oppositas. Et est una istarum. spiritus amplius i. anhelitus
inordinatus. si spiritus fuerit frequens significat vel casum virtutis vel dolorem pectoris.
si frequens et magnus significat inflamationem multam in membris spiritualibus vel istud e
possibile est ut dicit hoc tamen significet similiter. Et ... autem dicit. Animus turbatus possibile
est ut dicit G. ut intelligat permixtionem rationis et alienationem. et possibile est ut ex
agitatione et inquietudine et multam egritudinem et non cessat est ... natura. sit autem
decubitus ut dicit G. quem melius ut intelligatur intentio ypocratis. ad hoc dicto sit ei vehe
mentius quoniam alienatio est a principio egritudinis mala. Insania autem vigiliarum
et sompnum primum est sine dubio consequens alienationem mentis quod non accidit alie
natio permixta cum febre maligna nisi ex calore superfluo vel ex siccitate vel utriusque
ratio cum accidit ex siccitate et humiditate et hoc in frenesia est ... agitata in
cerebro. similiter corporis quod non possibile quod accidant operationes valde oportet. Cum desipuit
sit puer ... hoc non consistet cum febre maligna vel privato sompni pro dolore ve
hementia. si hec signa a principio apparuerint et commisceant alia signa mala neque ulla
spes bona affuerit ut dicit ypocras morte in quarto vel ante non dubitabis. Considerabis ergo aug
mentum signi. In hoc suo sermone ypocras dicit quod non oportet medicum absolute speculari in
signis. sed speculari tempus apparitionis eorum utrum appareant a principio vel augmento
Et si appareant in principio oportet speculari utrum accidat propter malignitatem ipsius egritudinis vel alia
accidentia supervenientia infirmo sicut dicit in primo huius libri in facie quod ponit in desiccati
forma et mercede utrum precesserit vigilie vel ventris soluto. si ergo accidant
hec signa mala a principio ex malignitate egritudinis est mala in ultimo. si autem accidat propter acci
dentia que sunt antecedentia vel supervenientia egritudini est minus malum. Et oportet medicum con
siderare mutationem et conversionem egritudinis ad augmentum et statum
in infirmo in primo paroxismo particulari vel ante. si autem mutatur ... sine dubio
postponi mortem. et ecce est via intendendi in signis laudabilibus. conversionem ad hoc tempus
appareat urina tincta cum alio digestionis signo in ypocras debile. si enim a prin
cipio appareat cum mediocri spissitudine sed fuerit in ea nubes cum enormia habet signes. si ergo a
sit in urina hec si perseveraverint usque in die talis qualis fuit in principio. est autem ...
hec autem urina translato diminuta est. habet enim alia translato. et enim ... accidentia
cibus post partum illorum dicit G. cum accidit febre in mulieribus post partum ... a principio
a die computationis a die partus et tertia die inmasionis febre. et plurimum ... sit

computabant. alii aut ponebat p[ri]n[cipiu]m a die quietus fe. G[alienus] d[ici]t. B. q[uod] de pom
a die ptus. et tam[en] no[n] determinant c[on]tra tal[e]s. [illegible] d[ic]tu[m] e[st] in ptu e[st] sub eg[ritudi]ne
si g[o] supveniat fe[bris] ptui no[n] e[st] egritudo. s[ed] acutus egritudin[em]. computand[us] e[st] g[o] p[ri]n[cipiu]s
a radice eg[ritudi]n[i]s q[ui] est ptus prim[us] ab accidente q[ui] e[st] fe[bris] xxx. [illegible] i h[oc] loco e[st]
i eg[ritudinibus] acutis longam facit h[ic] B. disputacio[n]e[m] i c[apitul]o de intentione nalia. h[ic]
p[r]op[ri]u[m] fuit i h[oc] ptuum in opato[r]e medicie. nec[non] confirmavit appellac[ionem] B. e[st] g[o]
ei[us] disputacio in h[oc] loco q[uod] egritudo debeat dici acuta quecumq[ue] q[ue] e[st] absoluta
acuta determinacione q[uod] egritudo debeat acuta cronica absolute e[st] illa cui[us] termin[us]
e[st] xiiii vel est sic in xx acuta ad addicione[m] et acuta valde e[st] illa cui[us] termi[nus] e[st]
i vii[a] die vel an[te]. acuta at co[n]fusiva e[st] i[ll]a in q[ua] fe[bris] no[n] manet co[n]tinue extensa
usq[ue] ad t[er]m[inu]m s[ed] p[ri]us fit crisis p[ar]ticularis imp[er]fecta et acci[dit] quies media et iteracio
usq[ue] ad t[er]m[inu]m s[ed] p[ri]us fit crisis [illegible] p[ro]bab[i]l[e] e[st] q[uod] fit extensa usq[ue] co[n]-
redit sup[er] infirmu[m] fe[bris] et i hoc cadit hesitacio q[ui]a p[ro]b[ab]le e[st] q[uod] fit extensa usq[ue] co[n]-
timue ad xx[m] die. et tu[n]c in ea fit crisis p[ar]ticularis. et acci[dit] quies et iteracio re-
dit febris xxiiii[o] vel xxx[o] die. acute absolute t[er]min[us] fit i xx[o] die q[uonia]m usq[ue] i die
xx[m] currit computacio quaternaria et [secundu]m septenaria usq[ue] in xl. h[ic] t[er]minus e[st] acute
co[n]fusive deinde currit computacio [secundu]m menses. deinde [secundu]m annos et egritudo cronica.
debet g[o] B. q[uod] inventio cuptionis sanositatis e[st] [secundu]m duos modos exprimendo s[ed] ma
terat[ur] in xl. diebus et fit magis declivis ad frigi[dita]tem in h[o]c. Si at m[ateri]a fuit te-
pate calid[e] ponit[ur] ei[us] maturacio in xx[o] die. s[ed] magis declinabit ad cal[idita]tem in
brevior tpe [secundu]m co[m]m[un]i m[ateri]a e[st] invencio cuptionis sanositatis p[ro]tra[ct]is ex p[ar]te egritudinis
et si invenimus residentiam ex p[ar]te grossiciei vel viscositatis m[ateri]e. et etiam invenim[us]
invariata co[n]t[r]asteris sicut fuit tempus. disposicio hoc m[ater]i[a]l[is]. regio. etatis et co[m]plexio. fit en[im]
co[n]venit i cal[idita]te accelerat[ur] maturacio vel [secundu]m co[n]trariu[m] tardat[ur]. qui g[o] incedit via co[n]-
p[er]iti et no[n] co[m]munis n[atu]re e[st] ut cadat sup[er] eu[m] error plurim[us]. Si dolor in capite.
d[ici]t ypo. et apponit i h[oc] loco quoddam invamentu[m] valde in expressione medicine
s[ed] detruncat intenco[n]em suam p[ro]pter inordinacione[m] sui sermonis et s[e]c[undu]m co[n]tinuandum. s[ed] fuerit
dolor acutus cu[m] fe[bre] et cu[m] eo sig[na] mandorta mortal[ia] acuime dolor en[im] forte sig[nifica]t mo-
tu[m] in m[ateri]a. Si g[o] fuerint cu[m] eo sig[na] mala sicut urina signis p[er]dicionis [secundu]m colore et
s[ub]st[anti]am. indigestio. mentis alienacio. malicia anhelitus. pigricia vel p[ro]hibicio mot[us]. sic
p[ro]cul dubio tu[n]c p[er]it infirmus. s[ed] aut sine h[ii]s fuit aliqu[od] signu[m] bonu[m] sic e[st] tincta
urine. tu[n]c at expectabis salute[m]. et ipse determinat quo[modo] [secundu]m h[oc] determinet[ur] egritudo.
si en[im] egritudo stet ad vii die vel timet[ur] cursus eius ipsum tu[n]c expectabis fluxu[m]
sanguis a naribus no[n] e[st] p[ro]b[ab]le ut m[ateri]a maturet[ur] in xiiii diebus et co[n]vertitur sani-
tas. s[ed] cu[m] p[ro]tendit[ur] egritudo et timeat[ur] in xiiii diebus vel infra sic in xx p[ro]b[ab]le ut
timet[ur] egritudo p[er] fluxum sanguinis a naribus vel maturet[ur] ap[ost]e[ma] et tu[n]c expectab[is]
sanositate[m] fluente a membro infirmo. sic a naribus. et ab auribus. q[ui]a sermo
ypo e[st] in hoc loco. in apostematibus inferioris capitis. s[ed] s[ed] egritudo p[ro]tendatur usq[ue] ad
xx[m] die. d[ici]t ypo. i h[oc] loco expectabis fluxum sanguinis a naribus. et d[ici]t B. q[uod]
h[oc] e[st] rar[um] valde. s[ed] expectabis ap[ostem]a i inferioribus magis vel sanositate a membro
fluente. et addit signes p[ar]ticulares quibus nascitur fluxus sanguinis a naribus. s[cilicet]
q[uod] dolor cu[m] recens fuit magis i inferioribus p[ar]tibus capitis. fit en[im] ille dolor
p[ro]pter levigacione[m] humor[um] ad p[ar]tes illas. et q[uonia]m huius fluxus magis i eis q[ui] sunt
et xxx anno et h[oc] [illegible] p[er]venitur ad statum. cu[m] i[n]tus indiget incisio et
to in istis sanguis e[st] in q[uan]titate maior in hac etate caliditas. cu[m] circius ve-
nas abrumpit. S[ed] in illis qui sunt ulterioris etatis. acci[dit] ap[ostem]a i inferioribus. q[ui]a in
h[ii]s sunt magis defecte virtutes et egritudo no[n] determinat[ur] p[er] expulsione[m]. n[on] p[er] vir-
tute defectam. quia m[ateri]a cu[m] no[n] possit [illegible] complete sup[er] ma[teriam] fa[cit]. ips[a] p[ro]p[ter] depo-
nit eam ad inferiora. et fa[cit] expulsio[n]e[m] i inferioribus ex q[uo] h[abe]t q[uod] tota m[ateri]a no[n] e[st] solta

solu ca n. sbale caa calim & ma resolui. **Sanguis de naribus.** supp. et istud est
rarz valde si dolorz adiuvet p9 q cu ptenditur egritudo in xx. die sanguinez de
naribus expectabis. osiderabis g° q illud est certu valde. i otie expiencia ad
icit. **Cz dolor adhuc crescente.** supp et dolorz magis inueterato magis dyp in
inferioribus ptibus corporis ing. i circa xxxv annu apostez in ventre existente
Acutus dolor acutus. loquutus e ar in predictibus de apostibus interioribus ca
pitis in h° loquit de apostibus aurs et d° G. q no intelligit aure cartilla
ginosam pte exteriore qua wlgus d° aures. qm i hac pte no fit dolor acutus.
& si fiet no tn esset signu pdicionis. intellexit g° ptem inferiore i q auditus
nervi positi tiant et d° q qm i hac e dolor acutus cu acuta fe malu. fe
nervi positi membra interiori nobili. Si aut nervi positi membra
acuta comitat apo i membro interiori nobili. Si aut nervi positi membra
intiora nobilia. et sensus pp pinquitate cerebri ad ipos. acci in ea cpassio
et ita mentis alienato et pp caesp dignitate fit dolor pmosius multez et ma ex
sui multitudine & violencia replet meningas cerebri et acci mors sit i appla
d° aut q oz me cu a pri° pende signa cu diversitate q iuvenes peut q v° de
ul an et hit timg e pacito morbor et pp nimiu fervorem colere & calitez
sue nature sit fe valde vehemes i eis & pcreat sup ipos mentis alienatoz et
peut. In senibus aut no e colera tate virtutis. vn fit i eis fe tranquilla. &
qnqz maturat in illis p9 me & ponit i sanositate tut n in eis matu
rat ma tota. qa virtutes in eis defecte sit. vn supdicta sigf illis accidunt
oio e desperand. cu g° p9 me maturat et evacuatur cessat fe cu na no vi
cat sup residuu me reddeat egritudo. & itrato resilit fe et tut at pp de
fectu virtutis peut q qut reddiuet egritudo. q p9 me matura et p9 no
p3 g° in pustulis exteriorib9 qd rumpuntur et effluit sanies & itrato claudunt
& itrato maturant. pus n p9 longa multa temporis diuturnitate. In iuve
nib9 at sup paucitate me rupat apo la reddiuet egritudo tn evadunt
maxe si sanies effluet sit laudabilis. Si g° otingit rupi apo anteqz
ma maturetur tota. h e cad q d° aucs q i apostibus singulis faciend
e nimio ne rupat apo an maturatom me pp reddiua. qd evatis re
nib9 no mittit magnitudo humoz ad mebr apostemosu. h cm no e mu
dificato apost n mutato cu ma fit ext venit. **Apo in gutture.** hec
alia bislato gutture i q° acci fe e significata mala. q si appeat cu illo
sig° aliqs i eis q ne sibi i eis q pmissa sit. qa st mala aut oz ut pdicas
e indices q infirm e cu dispositoe hute tremore manifestu ut d° G q
ulcus h3 fieri ex humorib9 corrosiuis. cu g° acci ulcus i gutture i h sit ma
lu e ets ca alius eg°s mala qa phibetur h° transglutire cibaria. cu em
patit trachea arteria. acci in nocuitu ysofago et cu ysofagus via cibi
et pota deponet cibu ad stom. cu g° accidit illi nocumentu. no pt sy
plima difficultata h° transglutire. & si fiut pp h° (2m) mearam bislatoem
grossitudo pt nag e magie i exteriori panniculo tracee arterie e mal
qm angustat via aeis maxe cu ipa magnifica et si fiut ex humorib9 calid
difficilis maturatois e. d° virtute & io d° q osilunde st alie significatios

male que pnominate sut mortale e ut d. Squinancia pessima e. ypo in li. suo simile
declinat deteriore spez squinantie z signat hac spez p h. q nullu az actus ext
neca anteius ul postius qa ut dyps noie gutturis intelligit supiorem pte
trachee arterie noie cervicis pte postiore intelligit. d go ptez superiorem
ul anteriorem q e an merp et epiglotid / merp aut interpretat ysophagus.
Epiglotu e cooperiens os trachee arterie. z os ysophagi. signat go hac spez.
p h. q nullu az actus anteius z psterius nec z i colore nec z inflatoe. neq
in grossitie pt nat cu ty sit dolor acuty vehemes et fiut ultra difficultas
hanelandi qua d. orthomia qn pp ultima phibitom ingressus aeris cogit
ho ut stet ul sedeat rectus. et h. qn na no sufficit aperire epiglotu cum
ho anteriod ptois cadat sup psteriora ipis fit ne difficile. ipm salit go homo
z stat recty ut apiat epiglotu quatulacuq apione qa no pt ymue ingre
diat aer. Si h euemat oz me speculad h. mo ho apto oe dz deprimere
linguam. z si ad radices lingwe no videat aliqd extraneor atm pdictor
certificatur qm lacti qui sut pfundati. et submersi mouetes epiglotu z no
apitur. et tuc ulceraos angustiat ingressus hanelitg. z h spes no trisit
pnodu pticulare pm et quocuq noie appellatur. h e detior spez squinatie
satis exp dict pz. Alter hius spes e declinat z az spem squinatie. z d. h q sit
intfiaes no ty sit peior. et pp h libeant plures ab hac spe. qm a pnacone.
signat aut ypo hac spez p h. q az rubor et tuor in pte. z dicut quida q
tumor n fit sensibilis. qa ma ptinet e int. et ptim e extra. cu em fit
collectio in nervis ul lactis tm no fit tuor sensibilis du de ca qa lacerti
pfundati sut et submersi ty qa cu sint sbe solide no multu recipiut huiditates
influentez. vn fit gssitudo sensibilis vn tuor i exterioribg cu az signat q decess
e humor ad ptes carnosas q cu sint molles multu recipiut influetes humiditates
z fit grossitudo sensibilis. cm Av. intelligeda e q rubet i gutture q i ore ap
to deprimit lingwa. et inspicit ad radices lingwe. z apz gssitudo pter
naz. h aut signu e q apitur epiglotu et no lacti mouetes ipm. vn ing
e piculu. sit em apto cu salui sint lacti mouetes ipm. Tercia no. terminat
tria spez squinantie dus q mig e intfiaes h. et z. cu sit tota ma colligit
exterius. qd signat rubore z tuore pts anterius et posteriq z magis h ma
declinat ad ptus duab de causis. q scienda e qd via aeis qnto fuit
superior tanto angustior qnto inferior et ad ptus accedes tato amplior het
est vna ca. Alia ca qa nervi z lacti qui oriunt a nucha apponit
subtili supius digniores sut et magis nobiles. cu nucha i pte illa cerebro sit p
pinquior. nervi aut et lacti qui trahut origine a nucha i pte illa cerebro
ppinquior. remotor e du de ca ing mala qn ma declinat ad ptus ty
pp vias aeis ampliores qa ty mebra inferiora ing sut noblia. z tunc
eis no accit piculu n ma recedeat intq ad lactos. solz at i libris tbg spch
apud me esse ctrouersia de nomi intentoe. quida nomiat spez pessima
z maioch litargum puricate squinatia. deim z az spez squinantia. quida
eq. h d. Av. q no refert de intentoe nomi. de ma fit intento mat
recquisita. ac si dicat deterior e i qua nullu az actus extraneu. z e
dolor vehemes. z ducit ad orthomia. ing aut int omes est mala.

i qua extra ad actus extremeu s. rubor et grossitudo pt nam et no fa. difficulta
tem anhelitus. media aut e in qua e difficultas sensibilis hanelitus. s. non
puenit ad orthomiam ut tuor pt nam multiplicat ad radices lingwe
ad ore apto depmit. et deliravit. ex pdictis manifestum e ul egritudo
omnis e gestens. absq cnone mat^{ta} sensibili ul expitura laudabili. s. quies
fuit velox no paulatina 2^m resolucatom occulta a sensu. oz ut me^{m} exp
pectet terminacoz egrnis ul spiritu^{m} sanei ul morte ea g. digera^t. ma. i
ptibz colli et in fiat malicia hanelitus et subito sine ea mat^{ta} quiescat q
hic d. delicabat^r sigt qm ma declinat ad alia mebra et si declinat ad me
bra ptois ul vertet sup mam mebrz ptois et maturabit ipm et tuc sa
nes spiritu acci^t ul erit expellent ad mebrz infirmu p^m et ita redibit
egritudo. ul ma erit vinces sup mebrz ptois et in sequit^r subita suffocatio
et mors. redit ma ad mebrz nobile c ita bn d. ypo. q si deliravit sine
mat^{ta} ead ute e ut accidat omnu istoz tand. s. in h^c e occultaco in sermone
suo q d. no ipso die cretico. videt^r ex h^c q si die cretico deliravit. gple
ta sigt euacom. qd quida nolebat. no tn e istd. vm 2^m ¶ G. neq e expres
sio illa expressio una. s. e sermo gnis et vlis que d. G. in l^o de crisi et i
l^o de creticis diebz. qr om atrina si sit in bonitate ul malicia q mino
cretica utitur argumeto a mori ad sit i eo sig^t cior et h^c e ¶ qui deli
ravit. i. subito guerit tn pp h^c s. no ipo die cretico et t. multo forcius
die cretico n^c pp aliq illud. i. ma no faciat i aliq^o loco aliq. neq pus
do si no gutitur in fame ¶ si dolor metat^r ergrnie hoc totu gplet.
morte ul curacom et id g^t dcm e bonu aut tuorem q istud at op
positu e. q aliq dixit p^o q rubor ul tumor et deliravit ma declinat
ad inferiora mebra et acci^t omnu totu q dixit dat signu g^o q oz me^{ta}
antecedat a pdicta morte. pus effitateq et p vel aucteam redit.
et tuc ead debz gpatit^r aliis mebris ptois. uvam tumida et ru
bente. uvula e mebrz dependens a palato gstans a sba carnosa et e
pellicula hns i medio pforacom. d. at constatis in panteq q tres
e iuvamenta uve ¶ pmu e iuvametu qd reddit voce sonora tn e
vnu de instrumentis vocalibz ¶ 2^m iuvametu e eis qd tepat ingredie
tem aere. ne fri^{te} sua puenat ad cor. qm qn penitus incidit no
solu impedit^r vox. s. etia sequit^r mors. qa fri^{te} ingredienta ad cor. ca
lor cordis penitus extinguit^r ¶ 3^m iuvametu e q extergit a gsti
ie c puerulencia sua. est at hoc mebrz colatorum cerebri humiditas
cu cebri distillat 2^m pforacom eis. et si fuit pma paulati descedit
ad inferiora et excitur p os. si ud fuit multa descendit p tracea ar
tiaz ad plom et gtinuo descensu sui pforat pamiculos pulmois.
sicut gutte pforat lapidem et 2^m hoc cadut i tussim. aptatur
quoq h^c mebrz sicut apgnt^r et cetera mebra. docet g^o pro

nosticatoz i apste huius membri sicut docuit ecc in ceteris. sz tn differenter qa gnuscat
tomis scam. cu scia pnosticatois et dr. G. qr no e pgle ut heatur scia pnostica
tomis sine scia tomis ul qu diuisus modus meditmaz acti in egne ul di
sa actua. et cm h. pnosticato diusa. dr go qr ceruaz apposa tumedu e mede
qa sequit nimis sanguis fluxus et repete i eis fundat. egtudo humiditat
ul sames et h. si huitab paulatine descendat ad pectus et ibi ggregat
fit sames. docet go forma et modu medicamis. qa ingenadu e ut moue
gressicies et tuc medenda e tn si antecessit euo ventr p me ul p nil
mnu secessu. pt medi h e una forma medicamis. sut alie curatos. quibus
ad pns subsidimg. tumida rubea. i apposa apste tudo sequit sames. si de
scendat huitab. pt naz ad pectus. sanguis fluxus. subito si fuit e effusio
hutf ad os. ad alia cura sicut ad gargarisma desiccata ex decoctione
cortic malignati staphic et floz malignati et silibq. tempe fanete i tot
dicete. suffocatois tumore. pp enom m. pg ftam quaz fe ppeui e egri
tudi quaz quies e sine matta ta. ut redeat mata. ta. cu e euo sensibil
ul expitura laudabilis q sigt p sig digonis acti a aliqo diez crisis. Si go
i breui quiescit egtudo. sine causa mata. et no fuit in die cretica credit eg
titudo et no solu cu az utrpez istoz. com ecc. cm illaz tn eges. et ad qz ppri
etates i quietes no psignauerat sig ul no quiescit ul tiant die creti
ca ut plim et si timetur die cretica tn redeunt. quoz fe lentescit. i qui
euerint p modicu no dicas paulatine. sz subito nec signu timendu e egtud
i no fuit eig quies psignata. necs fe deficies. in die cretico supp. ul si gti
gat alterz istoz tn iteratom. i reditu expectabis. quibq fe pmanet. h. reme
moratus e ppo. corz qd dixit supius in apstibq ptois ecc epis et splenis et alys
apstibq ventris. cu fe no quiescit et eig motq tardus expectatur eig detmia
to p expitura et in locis naturalibq et in timaximis duas tas supius tarditas
aut motus quitate me sigt. ad obediendu natue ut digerat. gplete pp i.
go antecedit ma et claudt. mag i alici pte corpis et fat. expitura. ppium eni
e egtudis cuius ma e fixa ut timet. et cm detmiatoz quam dr. G. euom
p digom p longu tempq. cu em paulatine fit euo p vrinaz ul p secessu
vel ut ipsa detmet. p expitura qm i huius ma no gplet. digtio qm cold
em ma ut plim determinat. egro p fluxu ventris ul p fluxu sanguis
a nalbq ul p sudore. no quatur labor. p h. sigt. qr huores calidi no sut
i ca. sz dr. transeat ppm die ul ultra quia dixig i pcedetibq aput eu dur
acute fmoe absolute q timat. in ppo. cenitaz igit. pmm po. ul cm
eu in ppo. h. idem apq. detmiat. ppo iam duas spes egrius vna ex huoe
talo que timat. ut dixig p fluxu sanguis ut plim. ul potteris. ul p su
doem. 2a aut ex huoibq fitz valde. z h. ut dixig alq timat p paula
tina euom sensuale. quia G. dr euoz p digoz ul p longitudine tempis
et e 3a spes q media e egro. s. q timat p expitura. egtudines tiande
p expitura sut. quedu apposite. qa diusaz egtud q tiande sut detiandaz
p expituz m. sut opposite. z ecc ac dtutu me egtud q timande sut p
expitura sut ille q fatigat z debilitat naz. ma gz illa ul e fixa vel ca
lida et h e opposito matiaz sibe vtus ul fortz eet ul debilis eet et h

e opposito contrario ac virtutis. Si ergo materia fuerit calida grossa et ad digerendum, et virtus de-
bilis. si in ultimitate debilis fit determinatio egritudinis per expiratura. Si enim virtus
sit fortis determinatur per euacuationem sensibilem ut dixi. Si vero materia frigida et natura fortis
determinatur egritudo per expiratura. Si autem fuerit natura debilis materia vero frigida deter-
minatur per euacuationem que est per digestionem cum longitudine temporis. In precedentibus
autem locutus est ypocras satis in determinatione egritudinum que fit secundum diuersitatem
materie. in hoc loco loquitur secundum diuersitatem virtutis. et cum virtus diuersificatur secundum
statum diuersitates docet in qua etate determinatur per expiratura. In etate ergo in qua
est virtus fortis in breuiori tempore apparet per expiraturas determinatur sed tamen rarius
ubi materia fuerit frigida. dixi enim quo determinet ad fortior fuerit et materia calida et
ita hic est. Item apparet minus rarius eueniunt eis quorum est infirmior etas.
xxxv annorum in etate adolescentie vel iuuentutis. et hic ponit ypocras tamen inne
[...] ponit Galienus. et id diuersificatur secundum complexio humana magis vel minus
est declinis eueniunt sepius determinatio per expiratura. sed dicit alia translatio In
corpore autem qui est iunioris etatis quorum illi eueniunt expiraturarum quem prolongatur egri-
tudo eius. Et expone minus longiori spacio temporis. et ita quandamus minus
et tardius. In etate autem senectutis mutuum vel raro contingit expiratura cum
virtus sit omnino fere defecta. cum ergo pueris docuit virtutem debiliorem ex appetitionibus
sufficient in hoc loco ex debilitate ex carum diuersitate, scilicet inordinate vaga-
tibus scilicet quartana ex humore melancolico. humoris melancolici multiplicatio est duobus mo-
dis. est humor melancolicus qui est in sanguine sicut fex in vino et est humor naturalis
sicut humor melancolicus qui est in sanguine sicut fex in vino et est humor naturalis
-lis. est humor melancolicus qui et ille modus ut dicit Iohannes frigidus et siccus. et iste humor est non
melancolicus. et ille modus ut dicit Iohannes frigidus et siccus. et iste humor est non
melancolicus. et ille modus nisi accidat in eo aliqua causa extranea
cessacius in nutrimento totius corporis nisi accidat in eo aliqua causa extranea
sed corrupto. et est alia species humoris melancolici qui est innaturalis et eius generatio per
calorem superfluum vincente super coleram rubeam et denigratione ipsius et si
niente humidum in ipsa. unde ex ea generatur melancolia innaturalis multo maioris caliditatis
et dicit Constantinus in panteg[n]i quod scindit et dissipat continuitatem membri in aliis
prodit sicut gladius. Est etiam tertia species melancolici humoris que etiam est innaturalis et eius
generatio consequitur calorem superfluum melancolie naturalem et immutat ea ad caliditatem
superfluam. unde corrumpitur eius natura et fit innaturalis. Sicut ergo oportet ut expectet
euenire expiratura in humoribus qui sunt difficilis maturationis et magis in
his quorum est etas prolixior sic in aliis etiam oportet ut expectetur. auctus quartana
si inordinate eueniat proprie et maxime in autumpno. quia enim in estate
fuit motus colere et vehementes et scilicet tertiane et materia declinat ad exteriora
et materia mouet alias humiditates commixtas humoribus colericis et quod est acutus est
in estate curatur curatione prescripta. et extinguntur calores in ipsa et humatur
humidum ipsius et tempore sicut et interpolat maxime si superueniat sudor paucus et fiunt
humida ipsius mutatur ad melancoliam in autumpno cum confundantur humiditates vel pu-
trefiunt. Sed quia iste humiditates putrefiunt in partibus diuersis neque est illa egre-
gia una die affligit materia una et alia die alia etc. fit propriis inor-
dinatus. sed tarde conuertatur tota materia ad dispositionem unam humoris melancolici. et fit
quartana in senio frequentius fit vero reductio maior materie ad interiora et in

no mudificat. corp9 n cessat fe donec temp9 fit in cõtrar disposit. et infe-
mordinate vagatib3 .i. cu vna die affligit ma et putrefacta in vna pte
et alia die mã putrefacta in alia. quartane sut future s. cu tota mã quer
titur i dispone cole nigre cartanis circa autupnu. q cu declinaco me
ul hu^tis ad interiora. ibi et putrefiut. et loquit in qrtana nocha et sicut
docet pnosticatois euetus qrtane ex etate sic pus euet9 exitus. ¶ Mondu
go q hucres hudat in corpe s^m etatis diusitate in pueria eni hun
dat huor indigest9 et crudus indigest9 qa pueri accipiedo nutrens supra
nutrens sut indigoz qa ut d^t G. no intendut nisi sola comestioz. quia
go inordinat regime suu in dieta. hudat i eis huor crudus et indi
gest9 ¶ In adolescencia si no pmisceat inordinatoz regis dnatur sãlus sã
guis. s3 qa in hac etate sut q pmisceat inordinatoz regis s^m magis
illi q s^t in etate pueili fiut in eis egr^des pnicose s. otinue ¶ In estate vero
status e domi^m cole vehemes. et accidut acute egr^ab colerice ul psibe
aut p ordinatoz opetentis regimis in dieta. ¶ Sic go currit res in opato
mbz. qz i estate at mã colica declinat ad exteriora. et cnatur euone occulta.
et mudificat^r. corp9 ¶ S3 in autupno declinato me ad interiora et putrefit
p egrez fat. ¶ Sic currit res i estate. s3 eni i actu dnatur colca ti pp vic
tutu fortitudine mudificat^r corp9. n^c fit egritudo ¶ S3 i etate senectut^s que e
p9 illa cu defecte sunt vtutes no mudificat^r corp9. ibi putrefiut huores s.
fiut egres. po^t eni tm status i h^c loco. i pppo. ano. et diusos at inuenti^r
pone timos huius etatis. qa huana na qnz plus. qnz min9 ad fe^i. dec^ls
nat. ibi diusificat^r id e^r dius^tez naz et regiois. ¶ Ome aps ppo in hoc
loco tal facit. ptuuas ee nãnab quoz p^m e quia ei9 euent9 magis e in
hyeme. ¶ 2^9 e qa mod ei9 e diuturnior et sanato difficilior ¶ 3^9 q red
ditus e mior euetus ei9 magis e in hyeme. qa huores fri multiplicantur
i hyeme et dipio pius q^m vna determinato egritudinu ex mã fca est
p exitucã ma^or i inferioribz ptibz corpis. qm aliq^o qnz declinat p eue
tu ul p egrom p longa pte tempis. ¶ Sanato io difficilior. qa maturaco ex
iture no e n p caloris accom. ibi temp9 fri9 fue odict maturatoz. reditus aut
io e qz ubi est egritudo redies mã h3 motogm qz cu repellit ad mebz infimu
p^m si mã fca e firma et stabilis. t io motogm n^c h3 n^c ut plu^m redit ad me
bru p^m infirmu. dicit aut glo^e alr q e glosa utz id qd d^t a^or s intellige
dici de oibz singlorz. ul de singulis spiny. ubi d^t ome aps. neutz eni aps
dici de gribz singlorz. ul de singulis gny. cabi d^t. ome aps. neutr eni ap
aut colicla no magis accidens in hyeme. et solu q e aps pnitiuu. et est
apis denatiuz qd go d^t s3 intelligit de apõte denatino. cu go s^m glo. m^lta
me tm difficilis sanositatis e s3^m i hyeme magis e descensio ruimatis q
mltiplicat maz apostis. vehemencia aut vtutis cu e quasi redeat. qa mã co
plete maturat^r. et pont^r sanositas h3 digtã cu vtus sit salua. et io no fit
reditus. s^m cu mã sit oplete digã eugatur. ¶ In quibus adsut febres non
mortife. docet aut i h^c loco pnosticau euetu ceis pueme. et pont odicos
et e pma odicoia q fe sic sit salutifca e no mortofca ¶ 2^a ut odico^m q
assit dolor capis ¶ 3^a e visio nigroz corpoz ¶ Dolor at capis fit pp mltit
vapor ascendencia ad caput. cu mouet^r et ebullit mã gnatur vapor
calidus ascendit supius et replet caput vaporo calido et fit dolor. fantasiarz

appetito e qn terminat turbatur hm^tas claracio e in oculo in q describunt forme
sensibiles. cu em aduenit humidu et denigrat et ebullit et efflat vapor
niger qui penetrat ad oculu et turbat hm^tez clara et acci^t osile ei quod
otingit i aere cu obscurat pp omixtionem vapor extraneor. acci^t g sic
stat aqua in pupilla qn fecit descributur i hm^te clara. ab interio^bg
fiat a vapore nigro. s qn osiderat ymaginal ab exterio^bg ea que sut ab in
terioribg et ita eo putat volare nigru s qn h omnia possent otingere ex ma
exnte in finalibg ut i plone. io bn determinat. Si dolor i capite febribus
Cu em sepat a ma q e in pulmoe. pulmo em sensum no ht ut dixit pius.
vn in eo no fit dolor s ma refusa ad stom dolore facit pp sensibilitate eius
plur^m p duos nervos qui descendut a capite ad ipm. et d^t dolor in vitalibg.
et si adsit rigor qd d^t supio ex punctura i nervis. tuc scias qn iam stat cris
maior h resumit. qd desumit de cibis et potibg. alibi aut ponit pro signu
vomitu motu inferioris labij. fit aut hic vomitus sive motus p coadunacoem cole
i sto qm butta velatur eor velamine intus quo stos. s intiori tunica. cu ipa mo
uetur ad expellendu nociu^m in sto pp otrarietatem movet^r inferius labiu. Rubi
ille dolor dixit q dolor capitis in fe no mortifera e crisis ponit g^o in loco tres
spes doloris capitis. qnq no euenit dolor capitis a pmo die. qnq a 3°. qnqz a
4° ut in h^c aut ouenunt oms iste tres spes ex quaz crisis fit in vij^o die ab
euentu huius doloris. si g fuit euentus huius doloris a 4^a die et augmentat in 3°
ul in 4° crisis erit in vij^o. Si no euentus doloris fuerit in 3° crisis erit in x^o
vel xj^o. Sciendu e q nonus dies a 3° e vij^s. s ille no e creticus oz ut p
anticipacom veniat crisis in ix^o ul p oppositom i xj^o. euentu aut dolor. pnt
eiuscia ex na motus ipius egritudinis. s q fuit motus vehemens ul no. si no
accidat in x^o die erit crisis in xiiij^o. xiij^s em a quarto e dies vij^s. s qa ille no
e creticus crisis postponit in xiiij^o. Et quia. q^e ng ponit. hic euentus crisis
sub disiunctione. qm anticipacom ul postposicom sit pus. s ut sit in xj^o ul in
xiiij^o sit in plongatis egrimibg accidit fiera no velox motus me ce io crisis in
his tm postponit. Que dixit in tercianariis euenit viris et mulie
ribus h euenit in fe diuturnioribg. et in veris q tertianis h e lrea. quia
dixit euentus crisis in vij^a ul ix^o ul xj ul xiiij^o die prt dolor capitis otingit
ul p^o ul 3° ul 4° die et q^m crisis acci^t p euentus colici vomitus. noie earuz
viror et mulier intelligit illos qui sit in etate iuventutis. i q aut etate vi
cit magis colera sup humana corpa s vi^r no po^le stare primo iste eo d^t eq
liter viris et mulieribg et i iunioribg et fe diuturnis primo plongatur in xx^m
diem vl amplius et si no venit in his diebg i iuvenibg i quibg e victoria cole pul
ta n^c ex^a i adolescentibg. io sit e intelligendu q d^t ipo in veritate vomitus colericus
e sigt antecedencia attendant viris et mulieribg e iunioribg. s iunioribg i tercia
nis veris iuvenibg no exspectantibg vomitu cole. et i tercianis puris et no pu
ris. qn tertiana pura e ex colera. i no puris. qn i qa etate magis dnat co
lera sup humana cor^a diuturnitas g intelligit fe tercianas no puras accidit
g^o hic occultacio ex pturbacoe e inordinacoe huius sermonis e^c ordinacio
e que dixit acci^t viris et mulieribg in diuturnis i no puris. et in veris ter
tianis i puris i iunioribg supp. accidat q dixit. In veris tercianis i puris et in
fe docet a^o acuta significancia crisim p fluxu sanguinis a naribus et ponit co
dicom q h fe sit proporcionalis ei de qua fecit mencioz prius. s qa e salutifera
e non mortifera. cm alia translacio. vn aut euenit h fe et acuta aut que

ponit a[uctor] dolor capitis appetitus fantasiarum. tensio sub ypocondriis sine dolore. dolor at
capitis fit per ebullitionem humorum in vasis. unde resolvitur vapor et ascendit ad caput et
replet caput vero calido. et fit dolor appetitus aut fantasiarum quam a[uctor] posuit in
prostratione. h[ec] est divisa ab ea quam prius posuit vomitus colerici. quando ymaginatione
nigrorum colorum. h[ic] aut rubeorum. et h[ec] est ratio. hic vapor non est vapor resolutus
ab humore adusto. s[ed] a materia que est in venis. unde attestatur sanguis et est talis qua-
lis materia a qua resolvitur. et h[oc] est quod d[icit] neque nigroribus s[ed] veluti lampadibus et
addit ad hec tensionem sub ypocondriis et dicimus sicut d[icit] a[uctor] ex expectate con-
tinuum fore super fluxum sanguinis. Intestinorum enim intensionem propter apostema cum
et diximus in precedentibus quando apostema cum ut plurimum determinatur per fluxum sanguinis
a naribus. s[ed] h[oc] vero dicendum est quod sequitur sine dolore. et dicimus quod illud dicitur
a naribus. s[ed] quod sit fere salutiferum tale enim apostema non queritur
secundum consuetudinem quam ponit. s[ed] quod sit fere salutiferum tale enim apostema non queritur
ad saniem quia determinatur per fluxum sanguinis a naribus. cum enim convertitur huius apostema cum
ad saniem quam determinatur per fluxum sanguinis a naribus. cum enim convertitur huius apostema cum
ad sanitatem pessimum est. accidit dolor aut vehemens et fere maligna valde. quod
d[icit] ypocras in generatione saniei. dolores fiunt magis et fe[bres] quam facta sanie. et si tu
d[icit] ypocras in generatione saniei dolores fiunt magis et fe[bres] quam facta sanie. et si tu
egrotantibus ut d[icit] G[alienus]. alia h[ec] que in alio loco ponit ypocras. potius cum verificatur super
sanguinem futurum a naribus augmentum sit circa finitatem dolor amplior lacrime
fluentes ab oculis. et si fuerit iuvenis plus cum aut cognosces. et etiam magis
est quod in etate adolescencie quod in hac etate magis est dominium sanguinis etc. s[ed]
omnia egrotantibus et potest super ventrem fluxum sanguinis a naribus. neque nigro-
ribus. sicut in motu colere. s[ed] lampadibus ut in motu sanguinis. Spasmus contingit
pueris nomine puerorum infantes quod bene determinat cum d[icit] usque in vii annos
h[oc] est tempus infantie s[ed] tercio diversitas et lis inter medicos utrum intelligat a[uctor]
de spasmo repletionis vel inanitionis. s[ed] de spasmo repletionis videtur quod d[icit] cum
acuta fe[bris] s[ed] spasmus superveniens est spasmus de inanitione. unde in aff[orismis] fe[bris] in spas-
mo melius est quam spasmus in fe[bre] ergo intelligit de spasmo inanitionis. s[ed] huius
h[oc] iterum non videtur. quod in spasmo inanitionis precedit cum per quam est inanitio.
s[ed] hic ponit accidentia prohibentia evacuationem et resolutionem quia dixit ventrem constipatum
ergo intelligit de spasmo repletionis. Et color diversus signum est diversorum humorum
diversitas humorum cum dominatur signum est repletionis. ergo cum ponit diversitatem colorum
sicut repletionem. et ita est spasmus de repletione et idem et quidam bene intelligunt
h[ic] de spasmo. in h[oc] l[oc]o suo ypocras. ne forte quis crederet quod inveniri spasmus reple-
tionis fe[bre] superveniat. non tamen super h[oc] spasmus in omni etate. s[ed] tamen cum etate infancie
et maiore infantibus. qui nutriuntur lacte grosso cum enim convertitur ad sanguinem infusum
et replet nervos et h[oc] est magis cum. Alia aut est causa debilitas nervorum in ipsis
quia triplex est virtus in corpore. s[cilicet] naturalis spiritualis. et animalis magis est nociva est
in eis defectus. unde non potest fingere gressus quia ergo nervi qui sunt instrumenta motus cum
in eis debilitas ex plena causa operat super ipsos nocumentum. et ex levi causa accidit eis re-
pletio quod enim ut d[icit] G[alienus] non intendunt in sola comestione et generatur in eis humi-
ditas cruda. quando aut dissolvitur fe[bris] et in ipsa cum dissolvitur replet nervos et
facit spasmum repletionis. ut d[icit] G[alienus] in p[rim]o anno vel 2[o] plus et etiam ventris con-
stipatio fit. ad vere quod prohibetur evacuatio. et quando nutriens non convertitur in humidi-
tatem bona fiunt vigilie. et propter vigilias vapor sic eventus spasmum in fe[bre] in hac e-
tate. h[ec] est a talibus levi similiter. et reditus ipsius ad dissolutionem naturalem est facili-
tate. s[ed] in ultimiori etate spasmus superveniens fe[bri] cum sit de inanitione mediatorum

no hic. et sunt accidentia preciosa significantia talem spasmum ut dicit G. carnalitas faciei sub
mersio oculorum cum lippitudine. et magnis infirmitatibus et maliciosis valde et apo
te pessimo. Interest igitur. dixit prius sermonem hunc ut diceret post ut dicit G. multi
ignorant intencionem huius sermonis videntes enim mala signa in aliquo qui tamen evadit
et qui bona signa in aliquo qui tamen perit. et monet ypo. non mecum ignorantes quoniam
ad bonum. quoniam omne signum bonum pronosticat in istis malis et quoniam econtrario pronosticat
malum pronosticat in istis bonis. honestum quoque illi. hic alia translacio et sermo meus
hic non est nisi in egritudinibus acutis. et quod ex illis generantur. dicit G. non scripsit hunc
sermonem ypo. nisi quia scivit tarditatem et negligenciam eorum qui locuti erant
hunc librum suum. et de audacia eorum qui instituti erant equaliter de signis in
cronicis egritudinibus et in acutis propter hoc quod locutus est in sanioritate et febre quartana
et ypo. tamen timuerit. quoniam eius intencio non est nisi in acutis. et quod generantur ex
eis. quod igitur convenientius est in sanioritate et quartanis et in ydropisi non intendit
eis. quod igitur fiunt alia egritudinis acute non intendit igitur ad speciem sanioritatis
ad hoc nisi cum fiunt accidit rupturam apostematis calidi et refunditur in spaciositate pectoris
secundum illius qui accidit rupturam apostematis calidi et refundi in spaciositate pectoris et stat ibi corrumpit panniculos pulmonis. et facit dispositionem ad ptisim
secundum non intendit ad omnem speciem ydropisis. sed quod accidit post apostema calidum. non intendit
de quartana nisi de illa quod est per acuta continua. est enim acuta et continua ex
colera que versa ad quartanam convertitur hoc modo finitur humiditas ipsius colere et quasi
extinguitur caliditas illius et fit ista colera nigra et ex ea quartana. et in
brevi et plures cito oportet ut medicus cognoscat signa cum diligencia multa et oportet
ut cognoscat signa per comparacionem eorum et est de oppositione signorum in fortitudine vel
debilitate aliquando non secundum magis et minus. secundum debilitatem et fortitudinem comparantur signa et
in signis laudabilibus quoniam dicit ypo. quod sunt laudabilia sermone absoluto quoniam
cum determinacione que est valde quoniam cum determinacione. que est in ultimo similiter in lau
dabilibus quod sunt mala absoluta. quedam valde mala. quedam mala in ultimo. et quedam
enim significant mortem descendendo in primo secundum magis et minus. et docet hic medicus comparare signa
utrum plura sunt signa laudabilia quam illaudabilia. et utrum plura fortia quam debi
lia. non enim comparanda sunt signa que sunt eiusdem generis secundum eorum generum diversorum. eiusdem generis
sunt signa que sunt laudabilia vel illaudabilia. fit autem comparacio diversorum generum cum comparantur
signa laudabilia vel ad ea que sunt illaudabilia. et illud distinguit medicus non solum
in iudicio sed in operatione. quia non bene operatur qui non bene iudicat primo. igitur tenetur
medicus considerare utrum egritudo sunt accidentibus communibus membris tantum vel toti corpori. si igitur
sunt accidentibus communis membri tantum oportet considerare quantitatem nocumenti et ingressus est
super membrum per diminucionem operacionum ipsius membri. Si igitur fuit egritudo accidentibus
toti corpori considerandum est quantitas tamen consideratur principalium et magis singularium si fuit
prudens in sua pulsuum et operacionum eorum. et tunc ut dicit G. post hoc ut cognoscat me
dicus de accidentibus extraneis utrum fiunt a natura vel a malignitate egritudinis sicut
refert G. de se quod vidit in illo cuius alter oculus erat maior natura. et propterea quod hoc est
accidit a natura. et cum hoc omnia debuerat in signis attendi. dignitas tamen oportet medicum con
siderare communes et spiritus. dicit auctor. hec enim signa sunt excellenciora. cum in eis misce
tur signa digestionis. sed omnia signa sunt super dispositione generali et egritudinum que sunt
in membris spiritualibus vero super membra principalia que sunt membra nobilia et digna. Se
quitur quod permittit secundum magis et minus quoniam mensurantur signa digestionis. scilicet egestione et potest dici
quod per alia dicit illud intelligi vel potest dici tamen eius consideracio non enim est ea necessaria
cessaria. omnia enim significat super dispositione membrorum. intendit autem a principio quod ibi sa

lutis signum appropinquate cum apparent signa timorosa valde .s. cum urina mouet mag(is)
et intendit mundificare stercus quomodo fit urina nigra . sincopis alienacio mentis .
et medicus qui non est exercitatus non est expertus in operatione vel iudicio effu-
git ab infirmo . et quia ignorat iudicium non est possibile ut hic operetur neque q(uod)
nouit hic iudicare neque est possibile ut moriatur quis ex egritudine cum signa digo-
nis precesserint . In longis autem .s. si fuerit ex acutis tempore ypo. hic loco doctorum
qui dicunt in quo maximum iuuamentum in pronosticatione . hec alia translacio . et
oportet ut cogites cum velocitate super euentu egritudinis . et non effugiat te dispo-
sicio hore presentis . dignitas autem summa pronosticacionis ex specie egritudinis et disposi-
tione temporis presentis . propter hoc enim debet medicus cognoscere accidencia de quorum proprietate est
ut superueniat egritudo . Verbi gratia . si fuerit terciana pura . quia colera pura est ascen-
dere caput et ita de proprietate ex specie huius egritudinis facit cum superueniet ali-
enacio mentis . et magis si tempus anni et disposicio hore presentis conueniat in cali-
ditate . si non fuerit cottidiana pura . scias debet magis si tempus anni et hora presens
conueniat in frigiditate et humiditate . cum de sui proprietate superueniunt litargia . et non so-
lum ex specie egritudinis cognoscere debet medicus sed quorum accidencium proprietate fit ut superueni-
ant egritudines . et secundum quam speciem debeat timeri et hoc magis propter comparacionem temporis pre-
sentis et hore presentis et non solum hoc sed econtra per oppositum . Et alia tempora precedencia
Verbi gratia Si ergo fuerit egritudo membrorum superiorum apud caput et fuerit calor plurimus
anterioris partis capitis . aptitudo fantasia tensio sub ypocondriis tempus anni sit in
hora presenti secundum eandem disposicionem et tempore anteacta clara et breuia tempora presencia clara
et humida cognosces per determinacionem per fluxum sanguinis a naribus . Si autem sit estas
[illegible] et humida hora presens secundum eandem disposicionem et tempora antecedencia [illegible] et [illegible] pro-
nosticabis determinacionem per [illegible] sudoris . vnde in aff. Si estas verisimilis sit in febribus
sudores plurimos expectare oportet sic ypo. in aff. de hac non dixit [illegible] sumas breuem
[illegible] dixit [illegible] de hac [illegible] in libro [illegible] hac et scias quia mouet in pu-
[illegible] dicit est quoddam celeste etc. et hoc est quod dicit tempora presencia et morbos atten-
das . Scitote omnes . cum dixit ex disposicione temporis anni et hore presentis non solu-
m accidencium de quorum proprietate est ut superueniat egritudo sed econtra determinacio egritudinis
[illegible] credebat aliquis et non omnes egritudines omnibus anni temporibus pariter eueni-
[illegible] dicit [illegible] quod eueniat magis in vno tempore quam in alio . et addit [illegible]
est [illegible] valde et [illegible] quorum signa sunt mala . [illegible] in aff. In
morbis minus periclitantur [illegible] et non vult ypo. quod signa bona fiant mala vel
econtra sed quod fiat magis vel minus bona vel mala secundum distemperanciam [illegible] tempore hic lo-
co disputat G. de intencionibus illorum nominum . signum et dicit quod inquisicio de eis
non est solum apud medicum sed econtra apud rectores cum non est inquisicio solum de inten-
cionibus nominum sed econtra de [illegible] intencio et dicit quod [illegible] nomine signis super rem
que significat ut plurimum [illegible] significat apud nos dicamus hec inter [illegible] et [illegible]
[illegible] significat super rem vnam et eandem . cum ingreditur domum [illegible] est signum [illegible]
aut [illegible] et talis effectus ut dicit G. [illegible] . secundum [illegible] valde [illegible] que dixi-
mus non [illegible] hic [illegible] quod ypo. conuenit omnibus istas presencias sed est eius intencio
dicere quod hec signa [illegible] in regionibus temperatis et intemperatis . quod est contra
eos qui dicunt quod alia est in vna regione et alia in alia tempore ypo. [illegible]
est tamen [illegible] et hec alia translacio quod est quia tu inuenis hec signa quarum
[illegible] certificacio in regione sclauonie et in regione [illegible]
[illegible] sic . In ethiopia . i. in regione distemperata in caliditate
septentrione . i. frigida . [illegible] . i. in regione temperata . Complecionis . docet quod

si fuit medicus instructus in scientia signorum magis certificabitur in operacione per sermonem suum
Confirmavit sic Galienus dicto in omni mediatorum qui dicunt quod non potest medicus ad hoc quod
ince ut vere iudicet et bene: et dixit non fuit laudandus est qui xxx vicibus
non errat nisi semel vel bis, et magis certificatur qui non errat nisi semel
quam qui errat bis et ideo habet veritatem non solum in iudicio sed in operacione et eius
autem causa non est possibile cum dixit ut recte operetur nisi quia recte potuit in
dicare. Nostra exposita oracione bene sigillavit ypocras sermonem suum et monet
medicum ne fidem habeat in hiis signis transferendo se ad alias egritudines quascumque
sed est in acutis vel in egritudinibus que fiunt ex hiis deo gracias Amen amen

Explicant Glose magistri Girardi Cremonensis super pronosticis ypocratis
Anno domini Mccccxxxi in lublin etc ia m k y n b a y c b

Testis est in tegni naturam et operationem medicorum non prodesse et in conmuniter egritudinibus curatio est a natura. Et propter istud quanto magis in acutis natura submersa est et debilis tanto curatio est difficilior et timorosior. Et quia in febribus acutis proprie propter appositam naturam propter vehementiam morbi plurimum subiugatur et gravatur ideo curatio in hiis morbis plurimum timorosa et suspecta et habet de ea ypocras istorum morborum proprie docuit medicationem in libro legendo in parte. Et quia istorum medicatio est apparatus et ferri sequitur ypocras docens medicationem istorum utitur sermonibus suis docet medicationem febrium sine apostemate. Et ad medicatio compleatur. Et communiter sumpta morborum quia vel regimine et medicatione vel manuali operatione. Et per regimen intelligo ordinationem cibi et potus principue et aliarum rerum non naturalium. Et per medicinam intelligo alterativam et evacuativam. Et per manualem operationem intelligo cirurgiam. Et utriusque virtutem istorum quantum omnibus quantum quibusdam ypocras completa docens medicationem istorum morborum de omnibus istis tangitur. De ordinatione cibi magis in prima particula. De medicinis in secunda. Quia de evacuantibus et de fellicibus et elleboro. Et etiam de manuali operatione quia de flobotomia que est ex parte cirurgie. In tertia de potibus. Ymo ypocras in hoc libro sunt diversitates morborum qui diversificant tam ex parte corporis quam ex parte complexionis et etiam supervenientium. Intencio sua est quia diversitatibus ex ista parte docere canones sumptos ex istis diversitatibus ponentes nobis in modo et qualitate operandi cum rectitudine in istis morbis. Et ita intencio est duplex. Quibus et sumatarum utilitas omnium studentium in arte medicine ad curandum in istis morbis. Sumata erronea sententia medicorum qui confundunt in pluribus partibus pretebit in oppositione eius. Liber iste supponitur proprie quia in hoc libro docet modum et qualitatem operandi in morbis acutis in membris certorum per partem et cetera ad medicos per medicos ad peritiam. Et utilitas in hoc libro magna est quia non solum aperit nobis viam in curatione istorum morborum sed etiam et in istorum aliorum et dicimus quod doctrina istius resoluta est in hoc libro quam omnes artes continent hic que doctrine. Et per medicinam que est materia acutorum morborum propter apropriata membra in secundum diversitatem istorum morborum intentio est diversitatem apparet discipulos qui volunt addiscere eam et cum in secundum diversitatem rerum que conveniunt in medicatione istorum morborum. Et ex hac parte est secundum accidentia supervenientia istorum morborum complexionum et omnium diversitatum que sunt ex parte corporum in quibus sunt egres et de omnibus istis diversitatibus docebit declarando que sunt diversitates ex parte morbi proportionanda est diversitas ex parte cibi vel ex parte potus vel ex parte medicine vel aliarum rerum. Liber iste partitur in tres partes. In prima particula docet ypocras magis de ordinatione cibi. Deinde disputat de ptisana. In secunda particula agit de medicinis magis. Contra magistros a telefactoys. In tertia agit de potibus. Libri titulus diversus est et diversos quam quidam intitulat librum de conditione sufficiente. Et isti non inspexerunt nisi primam particulam. Alii intitulant librum de dieta ordinata et isti non inspexerunt nisi primam partem. Sed nos et sequentes ypocras intitulamus ipsum librum de regimine acutorum. Ypocras enim suo proemio pretendit plurimum que pertinent in tribus partibus in prima parte reprehendit medicos de mala doctrina in curatione morborum. In secunda parte reprehendit medicos de mala operatione et primo de doctrina quia doctrina habita ... operatione et quia mala fecerunt doctores ex eadem mala de necessitate secuta sunt operationum et quia mala habuerint doctores et operationes non fuerunt regulati nec certitudinem. Ymo de necessitate diversitas fuit inter eos. Et propter hoc etiam in tertia parte ponit causam quia sit tanta diversitas erat inter opiniones et ex solone ... qui omnis habet doctrina recta in curatione acutorum morborum in membris certorum ex quo se [illegible] ypocras. Deinde ydemptitas et conformitas que fuit inter opiniones et declarabit. Ars curativa istorum morborum mala enim fecerunt doctores qui scripserunt sententias relatas illis de assidiis quia non solum scripserunt dicta aliorum de accidentibus que sunt in infirmis et prolongantes sermones suos in rebus certis volgaris stat ... et diminuerunt dicta de cibis. Et ex parte ipsa dictum stat et cognoscentes causas occultas hoc enim manifestum fit in opere cnidiensium. Et sit primo. Sentencias enim appetitus plurimum est timendum quantum eum est propter vehementiam egritudinis

et sunt in quacumque parte sunt egris prohibenda e patiens ab omni inutente. et quare propter sup
stitia enorum sanguinis et tunc ad omnem rem e turbandi aliter insufficiens eum. quia de
i. ista sollicitudine non docuerunt nec sunt eos errare in doctrina et opere. Sequitur. ha[illegible]
egritudinis i. ista tractatus fuerunt. de egritudinum accidentibus i. de accidentibus que supervenerunt
i. vel consensisse i. evenisse in suis mentionibus. Tunc corpus in morto non sunt
expletas. Et ideo quod docet. un dicit eos quidem habere que tradiderint invenisse, quod autem nulla
dubium est. quod invenerunt aliquid de [illegible]. Et eadem quis non medicus istud fuit. ubi
i. peregrinum egi i. ab ego vel egroto. accidentia propriis i. cognoscens. denotavit i.
manifestavit. Et corpus que eis habes subaudi manifestos sibi propter pacientes a medico absque
medico est. i. absque hoc quod paciens dicat eis. nota fiel dent. i. dent esse manifesta
et hoc quidem ut cognoscat accidentia i. comparare ad suas causas. plura [illegible] obmiserunt. i.
parum vel nihil de his dixerunt. quae quidem i. obmissa ab illis. In diversis egris i. a dis
sis egritudinibus. diversa ex parte i. diversa particularia accidentia. et hoc vult nulle alia scriptura
vel diversa ex parte i. quod diversa ostendunt ea quae docuerunt de accidentibus comparare ad
esse sua. Et ideo quod pacientes dicebat eis et istud est leve ad intelligendum sed de accidentibus
i. comparare ad suas causas. quod est consideratio diversa ab alia quam habuerunt de accidentibus est
difficile ad intelligendum et propter istud dicit obscuras et intelligi difficiles significationes
i. difficiles et obscuras sunt significationes accidentium. Et ideo hoc modo. et collecta i. recepta
i. difficiles et obscuras sunt significationes accidentium quod oportet investigare i. subtili et ingenio. In cuiusque morbi typo
Sicut enim sagaci et oportet investigare i. subtili et ingenio. In cuiusque morbi typo
i. signum vel currere. quia utraque licet recepit. Et ideo quod dicit et non ulla ab eis scriptis sed
i. signum qui scripserunt suas velatas illis absconditis discrepancia i. nulla discretione
medici qui scripserunt suas velatas potuerint invenire. Quando sic hic est pro prologi in quo [illegible]
mencia et ignorancia potuerint invenire. Quando sic hic est pro prologi [illegible]
reprehendit medicos predictos de malo non operandi propter istud quod nisi fuerint ex speciebus sanitatis
que faciunt acquirere sanitatem rebus paucis preterquam in acutis. quia multas species sanitatis
pervenerint in acutis. Et ideo quod invenit. [illegible] quod nisi fuerint in acutis non complentur [illegible]
tu medicus solutam et aque casei que bibunt in talis suis per digerendum [illegible]. tu [illegible]
in quos. i. quos. sed quia [illegible]. non solum eos non laudo i. vitupero i. non solum de mala
operatione quam de mala opere [illegible] eos quia medicus i. in medicina absque casibus. suis medicina
dicta sed eos de mala [illegible] atque [illegible] i. paucis consequentibus preterquam in acutis consueverit ut
liberi pauca [illegible] atque [illegible] i. paucis [illegible] i. acutis [illegible] dicentes per digerendum [illegible]
catarticum et secundum suis temporibus. subaudi in acutis [illegible] qui venerunt post eos. horum decem congregates medici
solutum et secundum. Et pastores i. illi qui venerunt post eos. horum decem [illegible]
alias scripserunt ex rebus quas utique approximae
medicinae sequentibus i. [illegible] medicis [illegible] reliquerunt et hoc commune est quoniam liber scriptus per librum
ex [illegible] egrotanti familiaris reliquerunt. Et hoc commune est quoniam liber [illegible]
ungis et rectificatis quoniam sunt et libri [illegible] et est intencio eadem. Et quod [illegible]
de dieta i. de regimine. Et ideo quod hoc alia [illegible] levia et opere. Sed [illegible] utile tradere
[illegible] cum hoc enervia atque [illegible] tradiderint. Et nomen medici
tionis. Et ideo quod dicit et cadit super medicationem que fit per manuale operacionem. sic est [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible] quibus complentur medicatio predicta. complentur enim me
dicatio quoque ordinacione super rerum [illegible] quare medicina. et per medicinam intelligo solutam et al
terativam. quare manuali opere sed per manuale operacionem intelligo [illegible] medicina que dicitur cirurgia.
et nolo [illegible] medicos qui fuerunt [illegible] quod non scripserunt aliquid de regimine
i. manuali opere de quo fit tractandum quoniam in aliquid vel [illegible] [illegible] in hac
[illegible] quod paucos distemperaverunt [illegible] in acutis. Et [illegible] valde [illegible]
et multiplicitate corporum [illegible] repletas multitudine ignorancium. Sed [illegible]
nerit pacius quia [illegible] manifeste tradiderint [illegible] non invenerunt aut
quoniam difficile est comprehendi i. ad apprehendendum. Siquidem i. si istud suis. siquidem [illegible]
[illegible] i. quod [illegible] per viam sensus cognoscendi egres. Et ideo [illegible] [illegible] utique difficile [illegible]
vel idem esse [illegible] i. diversi morbi non putabantur idem esse in eodem nomine vocarentur. et
ita invenit quod quo habebant diversa nomina quod erant diversi morbi et si habebat idem nomen
erat idem morbus. Sed in eodem morbo in tempore propter diversitatem accidentium supervenientium. post [illegible] est quod
diversificentur nomina diversificata plurima et propter non potuerunt habere viam per comprehendendi in
egritudine. medici enim qui fuerunt de illis absconditis scripserunt quod egritudines [illegible] sunt a [illegible]
sunt [illegible] et scripserunt quod egritudines vesice sunt [illegible] et scripserunt quod egritudines [illegible] sunt
[illegible] et quod species [illegible] sunt [illegible] ipsi enim consideraverunt in diversitate accidentium que [illegible]
ex causis [illegible] et ideo non sunt potentes ut comprehenderent morbos [illegible] et hoc in
venit quod dicit. Epidimie igitur morbi epidimiales et quod [illegible] in tempore propter accidentia sup
veniencia per [illegible] diversa nomina. cum pestilencialis [illegible] [illegible] aliud [illegible] nomen

q3 pestilencial mortificet. cum dr. g°. p3. scqn .i. scdm epidimii morbi. glitas .i.
pestilencial. aut p no vlt e mortal et quedam no et ht p diuisitez cor i quibs
fuit. qd dixit in hac linea. hic uisqz e de morbo pestilenciali dicit morbo no
intendit in lo hc. qd aut dt in sequeti linea e de morbis diuis qui fuit q
diuisite regionis de quibs intedit i hc lo. cu dt. si et ipi morbi narri et in
ceteris sut .i. g°es diuise officiat plerosqz subaudi qualitas pestilencialem ut dixit
interimit .i. interit moriut. et sicut de sme qe e g°do q quitat q ual
tis homibs in hora una et sim e pucabil mortal. qm aut facil noiat noie
alio et g°do q fit qua ha quitat multis homibs dr. pestilencial. et e aliud
g°enq quitatis multis et nocit. g°do diuisa et sit .i. e q fuit q regie et
colit. p eas homes multi et diuisi .n. earz quato e quibs queadmodu pestile
cial et g°do pestile lis no s. frequet erat g°do diuisa frequetiq. et est
ia de qua e smo oppo. i h. lo. de esse aut pestile. no mortifica loq
i epidimia sm eqz ubg aut regionibs lo. in suo li. de ac et aq et locis no
singlarit ut de esse pestilenciali mortifera liber fa. p̄unn s3 et vulgus
ptimet subaudi med ab inspito huius qualescuq dixerit negarent uolt
dicere qz vulgi no cognoscit meliore medicu i cognitoe hars egritud ab aliis. et si
mo eius e i actis quas dixit paulo an. alia laudates et alia uituperantes qui
dicat laudet uituperanda et uitupat laudanda. quorz s. vulgi ignorancia i h°is
morbis corpis medela .i. in cognitoe istorz morborz et medela ipoz. hac sig
nificatoe maxima .i. declaratoe. quia dictu sermo p3 q p° narr .i. aliquis signi
ptz sic me alis. ab his .i. vulgo pitissimi huius esse ea disputat .i. dr. p iste
qua sit noiac me ab ppetit in hac esse. cu dt q eum med in his .s. mor
bis innac cu eius noia ipucia sit subaudi ad noiandu. et cui g° ea .i. no
mia dignouit .i. noiauit. ptisana eoz et sicunpos huius et illius noi .i. tal
ul tal. et aqua mell vulgo med licet .i. putat. que .s. noia insipiens uel
i silio ut sapiens indicare puta. .i. pt noiac. et co. cocet q vulgs no cognoscit
ptu medicu qui utit. insipiens inda q cpetit i cucone horz morborz ab
illo qui scit tm noiac me ab Septimz p itaqz me stt In hac 3a ptcla
plogi po. ppo. com q tiuz solone doctrina faciet x et vry docebit
med omnis. et q tiuz solae tota huius libri decl declaratur et e quo enc ta
ta diuisitas cadit int opatacs morborz acutorz .i. q hñendo ptisana fissaz
et ptisana colatad. et n. hc n. s. p potu me acerz. et hc qd dt de morb acut
no dt n gera exemplu ut intelligat istud in omi esse et qd dt de ptisana
intelligendu e de omi re q oprobe i cucoe aliug morbi et dupcat quid
q h qo est dyaletica no me alis posse e medicam egez et l° rcitudine pt
q. h inquirerd de his eqmbs. dixit enz ppo. q traheudo medicatoris i egritudib
e me ab q cognitoe rerz qnas oz fare et no q inquisitoe eie de diuisite.
cadente int illos qui sciferiot spes medicatois diuisas i morbis eisd et dt
b. q h qo no solud e innatiad de ea sup omes res et scitur tat q pmittitur
et inquireat rei et oz ut inquiratur no solu de ea arte sm esse i omi arte q
infica oppimeto et q inquisito de ea sit nota manifesta e q hc qd dt de
dt an q diuisitas q cadt int ptos no diuisificat insto tm sine oppi. tm quo et
quificoe ut quis eorz dicat cu. no eni inuenis oppi et mai i q° oppia
smo qui dt q mudu no e genato. neqz smo q dt q e genatz. neqz q dicat
q no e corruptibil. neqz smo q dt q n. e opt ipm cpacoud. neqz smo q
dt q e pug. neqz q dt q sut plures. neqz quitq sit huius corpl. si sut plures
uno no e eni po le q ab una scoe manifesta et ozst rebg ul qsitibg de
quibg quit i phica. s3 de rebg quibg innat infirmi. ul inuenit nocu tm
no h dispositio qnficat oppimeto manifesto q innat et q nocet et inenepe corp
et cognitoe comunaz e tpus longud et psonis vir et me a dent elogia ab oi
eo qd nocu to nocet ma bo in rebg aut q nocet aut innat nocu to q innato
pros. no e mirz si pmaneat hesitates. utrz innat ul nocet et rebg int qs
est quid hominis. et uitupant eos. quid corp cadt a mistelo. ea quid corp lau
dant res qp utis e ignua i nocu to. et uitupant res quibg i utate fit m

manifestum maxime et archiatros quod sunt de hac questione et pressit in solone ma ypo
et tractavit eam in regula extrema sit et regimine tandem qui parabat dal car
nes et de regimine compulsi qui dicebat in dal usque ad viii die cum autem istorum e
tam fuerint propter hoc aliqui declinaverunt ad hoc regimine et alii evaserunt hoc regimine aliqui me
dio intelligas de alio regimine. Sed cum evadebant infirmi attribuebat suo regimini
quod molebant debilitati virtutis apponebat cum et sic quod dicit ypo in fractura ossis. Im
putat sibi et debilitati virtutis. laudent quod archiatros omnes qui scripserunt de
hac questione et scripserunt responsionem in ea. Responsio de hac questione est digna in cursu
acute et de reliquis corporibus remanentibus. quia manifestatio de ea est quantitas cibi
egrorum. et quod archiatros dixit regimine quod est contrarium sine quantitatis ea quod ypo
cras dimisit dicere regimine orribile et dixit regimine medium. fames autem que
in ultimo et repleto parasceue equalitatem qua facit caro in ultate sit orribiles. et
propinquas huius duobus declinans ad medium et equalitatem est regimine quod sit in febri
bus acutis cum aqua ordei spissa vel colata vel cum sirupo medio et propter istud ypo co
actavit quoniam sua et hoc regimine medium et pressit in solone sic dixit quod de illis que
exhibebat carnes et qui faciebat patietem ieiunare (Sed) (Dico) in repleto
necessarium in utile quod est illam consulit medicorum in doctrina et opinione et est quod ignorabit
causam huius dubitationis medicorum esse scriptorum ea quod accedunt in usque ad finem quorum ignorati
fuerunt subaudi medici qui fuerunt ante ipsum quod invenit quod ipse prius fuit quod
quesivit de hac questione tractando ipsum et medium regimine licet ante ipsum ipsi dixe
runt de operatione ad regimine orribile extremum. Quorum in ignotorum utique doctrina
excellentissima in maxime nobilitatis cum hijs deinde in que immanifestum vel lesio
semper pituita subaudi in curatione morborum. Tunc cum medicorum ... in quidem medici to
tius vite sue diebus in toto tempore vite sue non desistit in non desistunt in acutis
passionibus ptisana ordeacea non colata utiliter curari quasi subaudi medici pri
mo post et alij cum ordei quoniam transglutiat eger simpliciter studet quod si sit
et deest non esse colata majorum credere novi... sic medici quidem alij non colata in
non colatam dant subaudi et potum medicinale tunc quorum refert per illis qui dant
ptisanam spissam tunc quique sive fuerint tales vel tales accidit dubitatio
inter eos quod quidem illorum dant ptisanam spissam tunc ab ypo primo quidem per ... die et
deficiente morbo secundo intelligas de illis qui dant ptisanam colatam tunc et quidam
qui dant potum medicinale tunc. Quorum in medicorum sic dubitatorum. Rursus pars
in quedam subaudi medicorum dant in corpore die transacto alij non morbo deficiente et die ce
tera (Ad quod) in ad eas hijs rerum assignandas aut interrogati aut non interrogati
nec quidem responsi in inconveniens respondere solent que res in dissensio iam de
mum ad hoc deducta est et est vulgo liquidissime apparet vel claresce videat que
in quod ars medicine non omnino esse putatur. propter istud quod non creditur esse utilitas in ea. Sed
cum aliquid non convenit in aliqua sed. signum est utilitatis et certitudinis in ea. Convenien
tia autem signum est utilitatis quod non est utilitas in ea. convenientia autem signum est utilitatis et
certitudinis in ea et hoc est manifestum geometricis demonstrationibus. cum dicta geluse
omnes conveniunt et nulla remanet expunctio in pugnatio cum quod huius dissensionis magis
tudo in dubitatio de acutis passionibus inter operatores eo usque in tunc operarentur ut
quod unius sic medicorum egrotanti conferentibus alij non videantur esse nocentia. Cum ars medi
cine in quod hac eadem medicine in ars medicinalis in divinatoris reductam maiestate in credit
esse redacta. Nam cum in divinatores observent aruspices quod indicantes per vo
latum avium quas aves in sinistra parte volans videt malum quas non in dext
bonum presagium in bonum signum ostendit indicat in indicat et quod indicat cum
subaudi. Sic non et aruspices in indicantes per inspectorum in victimis hij in
quod istorum hoc in contra ille non quorum videt hunc in quorum dissentit et indicat
et hic vult per divinatorum arte auguriandi per aruspicia vult illos qui inspi
ciunt in victimis et ista magis proprie appellantur divini. et propter cum tales aspi
ciunt in victimis predicat et indicat quod eis successiones nomine inclinarum cedit
super omnia sacrificia quod antiqui offerebat deo glorioso quod animalibus et sunt
illa in quibus exstantes predicit et indicat quod eis propter aspiciunt in interioribus
corporis. illi autem qui divinat per volatum avium vocantur attores augurian
di et in hac loco vocavit divinos. communis nomine divini et divinatores cadit

sup omnes artes in quibus fit processio et iteratio successionis. alia scriptura [illegible] qui
[illegible] in hoc loco et talis [illegible] huius alterius scripture. Quando inter illos qui utuntur
arte auguriandi non cadit plus dubitationis quam inter medicos in pluribus rebus particula-
ribus et [illegible] in [illegible] huius loci quod [illegible] quosdam ex actoribus auguriandi dubi-
tationes fuisse in eo anno quas narravit Ptolomeus [illegible] loco dextras et sinistras. quorum
unus erat arabs alter vero grecus de terra Asie. arabs dicebat quod avis volans dextre
sit salute in [illegible]: volans vero sinistre significat evasionem [illegible]. Augur vero grecus
de Asia totum [illegible]. Hic interrogatur utrum si in alterius [illegible] volatu dextre
vel sinistre sive volatu volet alto sive [illegible] ad terram aut medio volatu inter
vel sinistre sive volatu medius magis [illegible] non primo medio. et interrogatur [illegible]
[illegible]. et sit volatus medius [illegible] longinque in volatu suo. si in hoc erat aliqua [illegible]. arabs dixit
de avis volatu aut longinque in volatu suo. si in hoc erat aliqua [illegible]. arabs dixit
quod nulla erat in hoc [illegible]. Sed grecus dixit quod [illegible] erat ibi et dixit quod ac-
tores auguriandi [illegible] de avis volatu dextre vel sinistre [illegible] non [illegible]
[illegible] in volatu suo medio primo in illo est [illegible] equalitate huius [illegible] et dixit quod
[illegible] in volatu suo in longitudine et [illegible] est [illegible] inventis
avis equalis in volatu suo et [illegible] iuxta testimonia auctorum in arte auguriandi. sciunt ergo
[illegible] et [illegible] arabicus non erat [illegible]. de quo non sequitur quod prudens
[illegible] quod hic aput augurem arabicum [illegible] dubitatio in arte cuius [illegible] [illegible] est
[illegible] in arte sua et istud est quia dubitatio [illegible] et divisionis distinctionis eius. et [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] distinctionis [illegible] et [illegible] artis [illegible] testimonia famosorum
grecorum in volatu avis erat [illegible] artis [illegible] [illegible]. et non dixit [illegible] de hac dubitatione in
sup hoc [illegible] plus [illegible] eius. et non [illegible] ubi dixit [illegible] alia scriptura et plus
[illegible] istud quod dixit Ptolomeus [illegible] ubi dixit [illegible] ut [illegible] ut [illegible] non
illa est quia non est de [illegible] ut [illegible] [illegible] et est [illegible]. ut [illegible] non
[illegible] in [illegible]. si [illegible] de [illegible] et est quia Ptolomeus [illegible] in quibus
[illegible] in [illegible] et [illegible] intellexerunt non recte [illegible] eius [illegible]
cadit dubitatio inter [illegible] et [illegible] [illegible] de regione [illegible] et intel-
[illegible] et intellexerunt [illegible] absolute. et isti [illegible] [illegible] intellexerunt
[illegible] de omni [illegible] [illegible] et istud est quia [illegible] Ptolomeus est in
[illegible] complete [illegible] complete et istud est quia [illegible] Ptolomeus est in
[illegible] complete sine [illegible]. et [illegible] omnibus artibus quas [illegible] est [illegible]
omni dubitatione que cadit in omnibus artibus quas [illegible]. est [illegible] [illegible]
[illegible] manifesta. [illegible] et cetera. hic alia scriptura [illegible] est quia sollicitudo [illegible]
in omnibus infirmis est magna in acquisitione sanitatis et sanis in cautela et ei qui studet
acquirere famam bonam in bonitate acquisitionis sue. et omnis qui vult hic manifestat
certitudinem corporum qui dicunt quod [illegible] Ptolomeus est in [illegible] [illegible] quod [illegible] est [illegible] in regione [illegible]
[illegible]. aut in regione [illegible]. et istud est quia sollicitudo quia [illegible] in acquisitione
sanitatis [illegible] infirmos ut sit [illegible] et potio [illegible] infirmorum indiget
medicatione per manum. et quod [illegible] quia [illegible] sanatio infirmorum non sit [illegible]
[illegible] longe [illegible] non fiet [illegible] [illegible] ordinem. non est possibile [illegible] ut sit
[illegible] eius in [illegible] in regione [illegible] absolute [illegible] in dubitatione que cadit
[illegible] in dubitatione que cadit in omni arte [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] omnibus artibus in ipso est [illegible] particularium [illegible]
[illegible] [illegible] in qua cadit dubitatio [illegible] [illegible] ordinem et [illegible] est
rebus particularibus est [illegible] in qua cadit dubitatio [illegible] [illegible] ordinem et [illegible] est
dubitatio [illegible] regione quod non fit [illegible] sed [illegible] in aliis [illegible]. et [illegible] regionum
intelligatur [illegible] [illegible] [illegible] plus [illegible] hic erit dubitatio que cadit
in omni sanatione et plus [illegible] hoc est [illegible] dubitatio que cadit in omni arte que
fit in omni corpore et est dubitatio corporum sanorum. omnes enim isti indiget arte que
rectificet eos et [illegible] ipsos in sanitate sua [illegible] ut acquirat in eis sanitatem
[illegible] ut [illegible] sanitate corporum et hac parte artis [illegible] Ptolomeus. cum dixit
[illegible] sed ut [illegible] sanitatem corporum et hac [illegible] inquisitionis fit [illegible] in
et sanis in cautela. dixit enim Ptolomeus quod per hac inquisitionis fit [illegible] in
acquisitione bone forme sit enim [illegible] sanatione [illegible] [illegible] et inquisitio de [illegible]
[illegible] hic Ptolomeus fit in cautela sanorum in [illegible] sanitatis [illegible] est [illegible]
[illegible]. [illegible] solitus est acquirere bonam famam in aliquo indiget hac [illegible]
omnes enim iste res sunt ex parte artis que solita est de esse [illegible] per hoc quod
[illegible] et omnis qui vult [illegible] hic omnes artes auguriandi [illegible]
tor et rector et [illegible] omnis artifex scit quod [illegible] diversitatis in arte [illegible]
et erit [illegible] corporum rerum particulare et ponat [illegible]
[illegible] dubitationem que [illegible] inter [illegible] auguriandi [illegible]
[illegible] istud dixit de augure arabico et greco [illegible]. [illegible] quod [illegible]
[illegible] omnes artes non est [illegible] distinctionem rerum particularium a rebus [illegible]

qui eni pt res istas discernere e melior artifex. et sic verificacio artis e p discrecionem harum
rerum sile eciam e iudicium in eis. et istud e. quia auspices atque errat. cum ponunt
q accidit uni homini ut tristetur sup istos homines ul sup plures q oporteat quam quod
inuenitur accidit alicui homini no inuenitur aliquis artifex qui p mercedem sua faciat
ciat tristicie. s. s de illis que accidit e diuisitas et diuisitas nature no e nisi
ut sufficiat homi q ista res e sicut extimat no ut defraudet et decipiat et p
terminat querendo victoriam. sic ss faciunt omes medici moderni et multi fecerunt
antiquorum. diuisitas aut que cadit utrum sumus vigilantes ul dormientes et utrum in
tellectus mei sint permixti aut impermixti e secundum sermonem. In istis enim et consilibus no
intendit quis n. ad resistendum et contradicendum quia i talibus no possumus inuenire experi
mentum cum verificetur. licet secta ul illa iterum. In medicis sup homines qui dicunt se
inuenire res meliores rebus q inuenta sint antiquitus et faciunt quemadmodum vulgi
cum ipi laudant rem que e optima femitina [?] quod intelligunt eam si ipa e magis
innata q res quibus de qua antiquitus sciatur q ista e innata. Laudet ypo. q
no curauit de diuisitate que e secundum sermonem tm. s de diuisitate certa remanente
e tm que accidit ei qui conatur affirmare ne esse aliquam artem quam extimat illas
res. et corrigit in arte sua aliter cum oporteat et no e p sermonem tm resistere tm
e ingenis. aut eum fraude pp quam decipiat pp amore dei et principatus et aggre
gacionis sermonum. No enim inuenimus aliquem ex illis qui intendunt ad experi
mentas tibias illum qui hz febrem acutam carnibus assatis et potare eum vino. nam
cum regimine est hz in acuitate fetiditas eius et infamia e in ultimo fetiditatis
sine infamie et infus ipius i hz regimina ad vna duarum declinat rerum. aut
cum quando deceptores nisi sed eo pp amicicia et ipius famositate. aut q ipi fu
erint in fine nature. si estimauerint in hac inuenire inuenire rectum. quod aut fe
cit ypo. verificat et intencionem eius qui sollicitus e affirmare aliquam artem et et
istud quod no attulit nocumentum magnum quod no amisserat. pnt oz. In rebus enim
vehementer utilibus sic e vinum et caro assata discrecio iudicii p experimentum est
facile et iudicium i diuisitate rerum int quas e dicta pna. e difficilis res enim
quemadmodum intellectum ypo. e ut sit sermo ypo. de hoc hac quam oz mittere
aqua ordei tm et quam oz mittere ptisana tm. aut quam no oz mittere aliquid
horum duorum. s regitur potu aut aqua tm. ul potu mixto. Secundum hoc
s. medicorum omnium diuisificatorum et eorum indicancium p volatum auium et eorum locorum
tione in victimis. omni istorum videlz om. i. in tm audi intenditur sanitati u
infirmo sanitatem subaudi faciat si fuit medicus. Si no fuit augure ul au
spex predicat sanitatem venturam in eo. Sanos uo causa ul conseruatorum sanitatis
Medici enim in sanis intendunt conseruare sanitatem. qualitercumque dixerunt. Sibi et
auspices et augures qualitercumque diuisificerunt. intendunt predicere conseruanciam
sanitatis et honestatem. i. meliorem sanitatis sine bone habitudinis. exspectando
quantum ad medicos predicando quantum ad illos qui indicant aduentum rei sine fuit
auspex sine fuit augure Ad humana voluntate lucrat. i. eum appetitu hu
mano et desiderio faciat predicta ul predicat

Pars medicine que docet modum et qualitatem operacionis duobus modis
traditur et docetur. vno. sermone particulari ut proposita s. egritudines differencia
accidencia supponant et cetera et ipius medicatus et licet iste modus doctrine

maggis sit notus et convenientior inmissibus et iste magis docetur in initio sic operatur
cum non est conveniens vel sufficiens ad omnem egritudinum curationes quia non est possibile
ut iste modus attingat qualibet egritudine particularem cum particularia infinita
sint et non cadunt sub narratione neque sub arte et iste modus docetur in viatico
et est alius modus doctrine qua docet hic per se scire secundum quem modum docentur
canones universales quibus et firmatur in mente per memoriam in quos artificialiter stare
super omnes egritudines que occurrerit et et istum modum doctrine exponit G. in megategni
in libro de magna arte medicationis et sufficiens est ad omnia. et ypo. istum modum
docuit in pluribus libris suis et non loquitur in eis sermone particulari nisi gratia
exempli. que modum docet in libro a nobis in presenti legendo cum intendit docere
actiua egritudinum acutarum et maxime illarum que contingunt viciis pectoris. Ad quod melius intelligendum
sciendum est quod res medicationis secundum prius trium morum completur vel regimine et per
hoc significato convenientem usum rerum non necessariarum et non naturalium vel completur
medicina et per medicinas intendit laxativa tam per superius quam per inferius et medicinas
etiam alterativa. vel completur res medicationis manuali operatione secundum quam partem medicationis
cirurgici operantur et hic pars medicationis certificans est amotione sive ad
unionem suitorem et reductionem partium in situm debitum contractionem ossis fracti in
craneo. Cum igitur ypo. intendit docere formam et modum medicationis in acutis contingentibus
viciis membris pectoris principaliter dicimus quod materia propria in hoc opere sint ista
medicinalia cum per hec exhibita secundum quod omnes res medicationis completur. propterea cum
disputat de ptisana de vinis et de ydromelle finaliter. ut docet unum istorum
omnium fieri secundum rectitudinem disputat etiam de medicinis docens quando est necessaria calefactio
et fomentacio in latere et quando farmacia et quando cum per clistere et quando per suppositorium
et in fine disputat de usu balnei et ista sunt materia propria. Intentio vero sua est
docere formam et modum medicationis secundum rectitudinem in acutis egritudinibus viciis pectoris
et quod docet non solum elargitur nobis viam rectam medicationis in istis egritudinibus cum etiam
ad omnes alias egritudines viam hic quod docet utilitas est certificatio medicationis
in omnibus acutis egritudinibus et maxime in contingentibus viciis pectoris et ideo in hoc libro docetur
forma et modus medicationis. liber iste supponitur medicine per medicinam de
modus tractandi talis est. primo premittit prologum in quo postmodum manifestat erroneam
sententiam medicorum sui temporis. postmodum ondendo divisionem que occurrebat inter
ipsos de aqua ordei. quia quidam dicebat quod usus ptisane non erat utilis et
quidam dicebat quod sic. et ideo istum rectum usum non habebat in ptisana et de fomentatione
et calefactione in latere et de usu vini et balnei. Partitur autem liber iste in
tres partes in prima docet de ptisana in secunda de forma medicationis per medicinalia
sive illa evacuant sensibiliter sive occulte in tertia de usu vini et balnei agit.
liber iste secundum diversos diversimode intitulatur quia secundum quosdam dicitur liber ypo. de
contradictione sententiarum sive sectarum et isti non consideraverunt nisi primam divisionem. moderni
medici sequentes G. nominant eum librum de regimine acutorum. Prologus qui
quem huic operi premittit dividitur in tres divisiones. in prima divisione sive parte nominat
manifeste erroneam sententiam quorumdam sive doctrinam et per oppositum certificat medicinam
secundum veram doctrinam. In secunda non docet erroneam medicationem illorum et sic monet
medicum ad rectam medicationem. In tertia non divisione ponit canonem maiorem magis
valentem qui potest esse in hac arte et tertio reprehendit illos qui venerunt ad prolixitatem
sermonis in his que parve vel nullius utilitatis sunt. et qui pervenerunt in
obmissione eorum que necessaria sunt in hac arte quia multa obmiserunt necessaria.

materia

intentio

modus tractandi

divisio libri

Et quod melius intelligendum sciendum est quod de accidente duobus modis habetur scientia. Uno modo
ut sciamus cuius complexionis est actus et quantum elongatum est a natura. Alio modo habetur scientia de
accidente ut scilicet per accidentia manifesta res occultas semper super causas sed et habetur de accidenti
obmisso. Unde necesse fuit errare in medicatione et forma regiminis quod patet quia casus
virtutis appetitive plurimum est timendus a medico sed non laboraverunt in cognitione
cause casus appetitus. Sed constat quod casus appetitus quandoque accidit propter vehementiam
egritudinis et quandoque propter superflua [illegible] sanguinis et iste non eodem regimine sint re-
gendi quia qui habet casum appetitus propter vehementiam egritudinis et sit in principio egritudinis vel
in augmento et non timeat de casu virtutis an statum prohibendus est ab omni cibo
alius non dietandus est et si reperis eos eodem regimine necesse est ut interficias utrumque
illorum vel alterum et quia hoc non cognoverunt necesse fuit eos errare et quia non cognoverunt
in quo tempore admiscebitur humiditas ipsius humiditati que est causa morbi. Unde necesse est
quod augmentetur dolorem si invenit ipsum in aliquo membro ut quod provocet si non inve-
nerit et necesse fuit ut medicus cognoscat quod accidens superveniat viis infirmi vel suo
vivo in regimine ut sub summa colligas oportet ut sciamus quod accidens sit naturale et quod non na-
turale et ut sciamus et significemus super occulta per manifesta et hoc scire dignius est in re
medicationis ipsi enim aliquid invenerunt et de hoc dubium non est sed non sufficienter
invenerunt. quilibet enim non medicus poterat videre accidentia et cognoscere accidentia secundum suam
esse quod quidem faciebat sed cognoscere accidentia secundum esse causarum non potest nisi peritus in arte
et ita non est verificatio certa accidentis ex parte accidentis sed ex parte causarum. scilicet
per manifestant accidentia stant super res occultas. Possest tamen quis non medicus idem scire. id est
cognoscere accidentia secundum esse suum potest. et ut dicit postea et ut in arte hac
quilibet de vulgo cognoscere accidentia secundum esse suum potest. et ut dicit postea est ut in arte hac
quilibet de vulgo cognoscere accidentia secundum esse causarum ut scilicet sciamus super res per ac-
cidentia. Sed ipsi obmiserunt doctrinam accidentis secundum esse causarum ut scilicet sciamus super res per ac-
cidentia et hoc quandoque necessarium est in medicatione scientia ut patet in fluxu lacrimarum quia quandoque
sigit super rem manifestam sit super obtalmia quandoque super nocumenta ingressum super
cerebrum secundum hanc diversitatem et consilium valabilem variabilem et ipsa medicatio.
hoc non potest haberi per iudicia patientis et ita ipsi erraverunt in doctrina et forma me-
dicationis. Et necque quidem id est que accidentia in quibusdam complexionibus dissiles habent significationes.
Ne quidem id est que obmissa ab
primo in omnibus accidentia. Si cognoverit aliter et habent intelligi significationes ex
illis ex parte causarum in pluribus complexionibus obscuras et habent intelligi significationes ab
illis ex parte causarum in pluribus. Dicimus quod duobus modis habetur scientia de accidentibus. scilicet secundum esse suum
cum subtili et cetera. Dicimus quod duobus modis habetur scientia de accidentibus. scilicet secundum esse suum
et secundum esse causarum dicit quod si investigentur. collisa id est recepta subtili investigatione
et secundum esse causarum non fuit ut cognoscerentur causas per accidentia et sciamus quod
inveniet quod doctrina ipsorum non fuit ut cognoscerentur causas per accidentia et sciamus quod
Ypocras non rememoratur accidentium nisi ut inveniat medicationem et rectam formam medicatorum
et sciamus quod scientia signorum alia est de re presenti. alia de re preterita. et alia de re futura
et sciamus quod scientia signorum dependet tamen a re presenti. Si nos dicimus quod
et optimatur quandoque scientia medicationis et scilicet obviamus dispositionem
ex quo consideratur in [illegible] complexionibus sciam facit medicationis ut scilicet obviamus dispositionem
relicte vel presenti vel future et ita habemus quare rememoratus est Ypocras accidentium in tempore et
in cuiusque morbi medicatione sive sanatione multa differentia poterunt medici a
scriptoris causarum qui absidis erat. In quo non solum eos et cetera. Hec est secunda divisio in qua
Ypocras monet medicum in asrefactione curationis acutorum morborum et vituperat mo-
dum medicationis antiquorum in acutis complexionibus sicut in prima divisione vituperat mo-
dum doctrine ipsorum. et dicit quod nichil utile dixerunt in acutis morbis et dicit quod
per vitam meam licet est communiter et qua diversitas fuit inter illos in curatione complexionis patet quod
ipsi non habuerunt certitudinem aliquam ubi enim non est certitudo ibi dicit aliquis et
fiat quod ubi videtur sed ubi est certitudo tanta quod circa id quod concludit nulla remanet
hesitatio. Unde etiam quilibet de vulgo acquiesceret conclusioni si cognosceret ea que
inferunt conclusionem et quia non habuerunt certitudinem diversitas fuit inter eos et quia
diversitas fuit inter ipsos necesse fuit eos errare in modo curationis et hoc notat
cum dicit Ut eparcuerunt pauca atque vulgaria et cetera. Et docet sic quod ipsi eparcu-
erunt diversos modos curationis in una complexione singulariter quia quantitas distemperancie
complexionis et hoc scientia apud iudeos invenitur. quod ipsi dicunt quot sint complexiones vesice
et quot renum et cetera. Decimatas quasi habent et decimatas habent medicationes causarum

Et i acutis ut d. no fuerit diuisi sit. Dabat eni catarticum post maturatione materiei
i. laxatiui et semp in pricipio et istis duobus ut tm fuerunt i cronicis. Et in hoc eciam in
acutis peccauerunt quia regimen in eis variatur eni varium egritudis et temporis principis
et disposicione hore paciens et in etate complexione et regione et ista no attendebant
in medicatore corp. Et inde fuit error. Septimum me itaque esse etc. h. e. 2a
diuisio prologi in qua e intento ypo. Docet viam rectificantem operatione i me-
dicatore acutorum et monet hic medicum in afrotudine medicationis acutarum
Et d. hic ponit canone magis plene qui esse pt i rectificatore curationum acutarum
et d. hic ponit canone quia facit. Queret eni quare tanta diuersitas cadit
et canon iste rectificat per quem quia facit ... et quicda opinati sit qr h. no sit medicinalis. s. longi
inter operatores et d. B. qr quicda opinati sit qr h. qo no sit medicinalis ... de alio curat me-
dicus quia no est medicinale n id quod facit ad curatione ... ut no solum queratur s. ut permittatur. Cum
et d. B. qr medicinale e et necessarie e ut no solum queratur ... declarat arte medicationis i acutis
omnem rem. quia responsio et certificatio ipius declarat arte medicationis i acutis
et no solum in hiis qr d. de ptisana siue de aqua ptisane siue ptisana colata vel sit, tm
et h. no d. nisi gratia exempli et quod d. plenius de ptisana no colata quod quidam laudant
et h. no d. nisi gratia exempli et quod d. dicimus qr h. particulari simone
nastrabat et quidam illud et quidam h. ms. et quidam illo dicimus qr h. particulari simone
sicut colem simone s. de omni re celi medicina et quod d. in acutis dz poni vult in omni specie
egritudinis tam cronice qr no cronice ... sicut d. B. qr h. qo no solum i arte medi-
cinae ... quae rectificatur experimento et d. B. qr artifex
debet permitti. Unde e in qualibet arte et sciencia quae ... admiueniet huius solonis. s. no conse-
quetur i libro suo de febribus ... posuit hac cronicam ... de extremis regiminibus ... sed di-
cit ut ypo. neque soluit quia no tetigit n. de extremis regiminibus ... media et no noti. ta
stancia manifesta erat. extrema cum fortioris sit virtutis ... media et io notu.
vel inanimeta corporis subito fuit manifesta. d. eni qr quid prohibebat acutam pacientes
peritus a mutente et quid reficiebat acrimbus diuersimode paciens et in h. mala est
diuersitas medicorum et respondet archistrates ad h. d. eni si accidisset omnibus inte
tibus h. vel illo regimine malum noctu et no fuisset nisi illo regimine s. eu aliquis
moriebat accidebat h. accidentalis bonitate sui regis et virtute et si moriebat accidebat
h. accidentalis debilitate ipius pacientis vel ex errore ipius sup. ... et post ... ypo.
i libro suo de alligamentis i. de restauratione. Quod h. d. eni ibi ad ... ligat membrum
vulneratum vel fractum forciori ligamine ... fluit humores i maiori qua
pp dolore ad membrum et prohibet consolidatio ... morbi et ... no imputat
sue operatione s. totum debilitati virtutis vel inobediencie pacientis qa fluxus humorum ex forti
ligatione prohibet consolidationem vulneris et membri a medicamento. ypo. ... ex
ligatore prohibet consolidationem vulneris ... et frequentius accidit error qa ad media debiliorum
terminorum s. mediorum tm ita q. magis et frequentius ... qa ad media debiliorum
sit virtutis qr extrema inanimeta vel nocita ... sunt ita mala et extremorum
et quid ypo. quare toto tempore egris regit infirmi cum aqua ptisane colate vel no co-
late et quid hoc vel illo regimine eam regere paciatez et p inconuenienti ... et d.
qr io qa ea q. sit mea i regie sit ptisana vel sirupus aliquis et scia occultam faciunt
nocitum aliquid faciunt et h. fuit ... fuerunt nisi istis medijs putantes si mo-
riebatur aliquis qr h. no accidisset per suum regimine s. debilitate virtutis vel errore ipius
infirmi. Et occasione sic attonabant regimine et ponebant simile in omnibus et ita pecca-
bat ex eo quod particulare e ponebant vle quod ... in ... autorum ut quod
singulare e no ponatur vle. et ut sciamus ... singulare quod regimine singulare sit co-
nuenies et ut scias p quod particulare intelligunt autores vle et p quod no. et ut scias vle
... singulare ... particulare et qui h. sat e magis pertinet ... huius arte. Nunc vero
iam dementes etc. d. qr ... viuus deuenit ... melius qr no est scia ... neque
certitudo aliqua in ea et si e aliqua no e nisi indiuinatio et h. probat. qa si dat certitudo
i ea no esset tanta diuersitas inter medicos. quod quod unus laudat alter vituperat et quod unus
no facit alter facit s. diuersitas summa e inter operatores huius artis. loquitur. go qr in ea
no sit certitudo et si e aliqua scia no est n. indiuinatoris species. qa ita e in hac scia sic
i diuinatione q. e p uolatum auium qr sic unus medicorum ... aliquis no d. sic e in diuinatione
qr sicut unus d. aliquis no d. ... recitat ... qr inuenit duos ... augures unum de asia et
aliud de arabia augurum de asia dicebat qr uolatus auis i dextra parte significabat eua-
sione viri et i sinistra euasione mulieris et pretersit amplius et interogatum ... adhuc si
... virorum et ... mulierum et dixit qr sic et iterum si incipiat alta vel ... vel ...

ul' a remotis volac' interrogauit et dix' q hec no dubitabant apud eu et quesiuit
ab ytalico si verum erat qd dicebat arabs et dix' q no primo quedam vno hitem attrac
nem pirorum apprehendebat sub volatu pirorum et tunc cogitauit . si aliq titudo est
in stud mediinatoris q maiore hebat iste ytalicus qm arabs . qa magis sciebat

Ptisana no declarata et finito prologo aggreditur ad priale || particulare
propositum incipiens resistitur canone predicto solem p res preciusabes et tu talia
regimine ut dcm e supius sumitente . et melius prius in duo rogant . pacientes acu
tas . dignius e in istis mitens . vn incipit a quodam particulari mitente . s. a ptisa
na et extollit ipam i acutis egritud' laude vehementi et in usitacione canois absolut
qonem pmissa de me torum dubitate i usu ptisane et qd prior' de ptisana intelli
e de omi nutriente de cuius usu in acutis et etiam i omibus aliis egris generauit dubi
tas int' operantes medicos . ponit qo solum . postea cu dz dari ptisana et qui solacii
et qui n' hoc n' istud . s. sinceps aliqs . qd plenius declarabi' infirmus et qa no docet
dubitate ypo . hic in ordinando simone suum pp qd sua occultabat intentom et ut
ordine' ipius simo dictionis q si se . fuit salubris sine aliquo preamo acuti a pri
cipio refitiendo e paciens ptisana et quia thesilus no intellexit hat dubitom ypo
hec prtidar' fecit vlt credes ita ee apud ypo . vn vituperabat ypo quia refitiebat paci
ente acuta a prin mitente . Tesilus em et sequaces ipius dicebat q mali pacies
acuta debebat uti nutriente an tertiu die . vn dicebat q ypo . inficiebat pacientes a
cutas eorum accedentes ut dc' e . in megatego . ubi disputat de acutis morbis et
prehendebat anaxagora apolinem discipulos ypo . in h' q imitabantur ypo . i cuicu
acutatur egrotud et si se no fuit intinguilla primo forcius molestabatur salubris . et
no fuit aliquid acutus impediens refitiendus e paciens tm aqua ptisane et si se . fuit
affliges et ualde et timorosa dz tm uti potu medicinali et no ptisana ul decoctio
ipius s. antequam docuit hanc formam regis po' laude ptisane dicens q illa e melior
cibus omi cibo facto de gnis i acutis passiombus et simul quid sit et hec ad frumentu
milium et ad lentes et similia . s. de lentibus et milis et similibus cibus no fit qui prohibed'
ab aliquo i acutis . vn quando hic tm pr ttico intelligi oz . vn fit comparacio int' ptisanam
ordei et cibos factos de gnis quibus utuntur pacientes acutas . sic est panis triticeus lotus
i aqua et tandarusium . i sorbiciuncula facta de farina tritici . et q sit comparacio ipius ad
potum melicratum qui prohibet in acutis dicit' infirmus sic ydromel et secanabin . et
ponens laude ipius . dicit pmo q ipa e uiscosa . s. uiscosum 2m quem usum dicit q
sua uiscositate adheret et infigitur partibus quibus obuiat . et hoc sumitur nocumentum est
i acutis passionibus pectoris quia sua uiscositate infigitur in via aeris . et prohibet ingressum
ipius et prohibet exitum superfluitatum vn 2m hanc intentionem no dz uiscosum de ptisana .
s. intendit p uiscosum continuitatem et uniformitatem i partibus . s. antequam veniam ad pti
aliud oz dici simone uolore quid sit acuta . et dico eum dz q se acuta e pueni
ens a pectore spersa p totum corpus . vn clara et sicca eu sit de gne ignis . vn generis est
me . Item oz scire q in omi acuta egrit' dandus e cibus velocis gustionis ad form'
sanguinis lauda' et veloc' penetrationis ad venas . qa si staret in stomacho corrumperet' et
adderet i ea se et totum hoc reperit in ptisana et pp continuitatem partium et uniformitatem
transit in sanguinem laudabile et sine fatigatione nature pp liquiditatem et passibilitatem
sue substantie et qa uniformitates i partibus no fac' diuersos terminos digestionis sic id q
diuersitatem hz i partibus et pp lubricitatem substantie cito penetrat i venas . panis similiter
triticeus e cibus quo utuntur laborantes acuta . s. no ita lauda' ut ptisana . qa durus
e . fatigat naturam in masticatione pp sua compositione no pt ita transglutiri sine lesione
ut ptisana et si infunda' in aqua melior efficitur quam prius . et tm no ita bonus ut
ptisana qa superflue e humiditatis . vn pp superfluam humiditatem mouet nauseam et de
bilitat os stomachi . similiter meliore qz sit tandarusium e enim uiscosum . vnde sua uiscositate ad
heret uillis ysophagi et stomachi . vn desiccatus prohibet aeris ingressum et exitum superfluitatum .
vn t sorbicio fit de farina frumenti que dicitur candarusium . mala e omibus hominibus
egritantibus opilatione splenis et epatis quia sua uiscositate addit' in eo et similiter mala est

omnibus humoribus venas strictas quia retinentur in eis et sunt stricte et faciunt opilationes. Unde si detur pacienti
acuta ptisana sua viscositate non digeritur sed infigitur et stat in villis ysophagi et stomachi unde
dimittitur prohibens aeris ingressum et exitum superfluitatum. et scias quod sic res superflue
[illegible] non est dandus in acutis [illegible] nec res agrimoniace i. stiptice quia superfluitates desic-
cat et sua stipticitate constringendo prohibet exitum superfluitatum. Redeamus ergo ad singula
que dicit de ptisana. intendit enim ut dixi esse eius dicit viscositatem continuitatem et equalitatem
et uniformitatem partibus. Unde cito digeritur et penetrat in venas quia lubrica est. Unde lenis
ita et gracia omni asperitati eius utitur sunt res agrimonice quarum enim asperitate in me-
bris. Unde plurimum nocent in acutis passionibus. et lo ptisana sua lenitate medicina est humi-
ectantis est asperitas et quia mollis est facilis est digestionis et dicit quod est lubrica et ex hoc
convenit ad plurimum quia non est moras in ysophago. Unde cito descendit abstergens
et ducens omnia secum ad fundum stomachi et ita per lubricitatem utilitatem intendit abstersivam. Unde
post data [illegible] quia remansit aliquid de medicina in villis ysophagi precipit dari haustum ptisane
abstergendo et lavando ducens omnia ad fundum stomachi et prohibet vomitum et ita hoc abster-
sivum [illegible] et ita per aliud probat quod mundificat et facit pulchrum colorem et hoc bene nove-
runt ut dicit aurarii. Aurarios vocat illos qui fodiunt ferrum vel argentum qui cum habent
aut fedum colorem lavant facies suas aqua decoctionis ordei et non dicit lubrica absolute
sed dicit temperata quia est vehementer et stipticum et amarum abstergit et solidum et hoc ma-
lum est si fluxus ventris in istis egris. Unde si multam faciat abstersionem non convenit in
hac egritudine quia movet fluxum ventris. vel dicatur quod dicit temperata propter humiditatem quam habet
quia movet nauseam et debilitant
patam quia sitim extinguit [illegible] sit vehementer humida removet sitim et confortat os stomachi et facilis est descensus sen-
os stomachi sed temperate humida removet sitim et confortat os stomachi. Resolum facilis et nequaquam stiptica. Stiptica enim
penetrationis et hoc significat per hoc quod dicit descensus et desiccat pectus et nocet plurimum quia sua siccitate desiccat
sunt tardioris descensus et superfluitates reducunt iterum ad membra magis debilia et
et prohibet egressum superfluitatum quod superfluitates [illegible] quibuslibet infirmitatibus quia cum retinentur superflu-
nocet maiori nocumento quam [illegible] et ex hoc accidit [illegible] magis debilia et inferunt eis nocumentum et ideo sup-
tates reducunt ad membra que manent magis debilia [illegible] ptisane debes educere artificialiter si non educitur natu-
flui tates retente in aliquo [illegible] laboriosa in corpore sit [illegible] necessitatem quam
et dicit Quod non est ad laborem furiosa vel laboriosa et ut sint omnia salsa quia salsa in hora digestionis [illegible]
gnat in hora digestionis vel laboriosa [illegible] non infla in stomacho nec acrescit [illegible]
[illegible] ad expulsionem et dicit [illegible] ptisana et dicit quod amisit in decoctione quod habuit in
ordeo. Unde [illegible] si aliquis habuit [illegible] maturus in [illegible] et
potestate et Scias quod [illegible] quiescit febris Si [illegible] regimine ipsius
non desiccat [illegible] de morietur et scias quod debes
et debes ei sorbitionem de lentibus [illegible] ipsum et in sequenti die [illegible] ptisana vel
tunc [illegible] si fuerit salubris et tranquilla fuerit debes a principio dare ptisana vel
aquam ipsius. Si non fuerit sed ita tranquilla et [illegible] sumere cibum bis dabis bis et si [illegible]
consueverit sumere dabis semel [illegible] ducens ipsum ad [illegible] bis hoc [illegible] quia primo
dabis in mane vel in alia hora [illegible] egris et [illegible] in quantitate magna. et in [illegible]
quantitate [illegible] et in sequenti die minores [illegible] quantitates et tunc minores maiore quantitates
[illegible] ducens ipsum [illegible] ut cibes ipsum bis in die et si superfluitates [illegible]
te [illegible] ptisane [illegible] vel per aliud educes ipsas quia si [illegible] retentis superfluitatibus
corrumpitur ptisana et [illegible] egris vel augmentabit dolorem et si contingat quod febris
sit plurimum furiosa et suspectiosa et non timeas de casu virtutis ante statum [illegible]
[illegible] malis et prohibendi sunt [illegible] ab omni [illegible]. Si non egeris [illegible] sit [illegible]
in hac dictione sua docet significatas super egritudinem [illegible] et pluribus modis significat
super ipsas. [illegible] sit [illegible] in suo esse quia si fuerit [illegible] et in [illegible] significat
[illegible] egritudo [illegible] per hoc quia non [illegible] in [illegible]. Unde sit [illegible] quod [illegible]
[illegible] vel tussicula. et si fuerit [illegible] vel [illegible] vel stomachi vel intestinorum [illegible]
[illegible] per egros [illegible] ducere in [illegible] et si fuerit egro [illegible]
[illegible] et [illegible] et si debilis in [illegible] vel nulla educit [illegible] et si fuerit e-
gro [illegible] vel egritudo quecumque fuerit illa faciet superfluitates [illegible] et ut [illegible]
non educitur in quantitate de qua sit [illegible] de [illegible] in quo [illegible]

sicca sit eo peior vel nichil augetur de ma[teri]a n[ecessari]a[te] e[st] ut eius t[em]p[u]s sit remota. et non sufficeret usq[ue] ad t[em]p[u]s nisi tribuas patienti bis. et io p[re]cipit ut offeras sorbicionem tu bis in mane s[cilicet] et i[n] sero. s[ed] si feceris quia illius sorbicionis q[ue] data fuerat i[n] mane ad huc retenta sit et si dares i[n] s[ecun]do sorbiciones corrumperent[ur] p[ro]p[ter] manentes superfluitates. io docet dare aliquem potum medicinalem ad purgandum [et] cibos viam et ad abstergend[um] superfluitates p[r]imi cibi et tu tu dabis [secund]a vice in sero. oz ut tu debes parare q[uam] p[ro]pter e[st] q[uod] resolvit[ur] a corpore. Vn oz ut tu debes i[n] i[n]venire [illegible] i[n] mane. dixit enim supra si videbis q[uod] n[ecessari]e sit ut debes bis dabis bis. s[ed] quia iuvatur magis i[n] longius [illegible] et q[uam] sicca [illegible] longius [illegible] t[em]p[u]s et remotius. io introducat de sicca hic. et docet q[uod] [illegible] dari in [secund]a vice q[uam] p[ri]mo debes dare potum medici[na]lem. ut ydromel vel aqua mellita. vel vinum [illegible] sit melius docebit infra et h[oc] abstergit superfluitates p[r]imi cibi et [illegible] viam [illegible] et tu dabis [secund]a vice dabis parum. quia parum e[st] q[uod] resolvit[ur] i[n] [illegible] sterne [illegible] sit. dixit p[ro]mo loco q[uod] p[rimo] dandus e[st] cibus [illegible] qui non [illegible] ad superflua replecionem vel inanitionem. et p[ost] h[oc] q[uod] dixit [illegible] significabat [illegible] i[n] [illegible] i[n] die dat[ur] cibus [illegible] [illegible] Secundo i[n] [secund]a vice s[cilicet] in s[ecun]do. si [illegible] siccior sit q[uod] oporteat quia parum est q[uod] resolvit[ur] a corpore n[on] indigent i[n] [illegible] est i[n] parum de sorbicione danda est [illegible] anteq[uam] [illegible] [secund]a vice s[cilicet] in sero sorbicio dabis aquam mellitam vel vinum [illegible] expedit intentorem quam dixit supra. Quod si tu[n]c [etc]. Postquam [illegible] q[uod] videbis expedire intentorem [illegible] i[n] sicca [illegible] i[n] sermone suo et docet [illegible] sermonem [illegible] divisionem [illegible] i[n] sicca [illegible] i[n] sermone [illegible] fit [illegible] quod [illegible]. Et de pul[monis] i[n] eius opposito. s[cilicet] in humida et q[uod] [illegible] rectificatur i[n] membris pectoris. [illegible] mae [etc]. et [illegible] i[n] humida [illegible] optime [illegible] q[uod] oz s[cilicet] digestum. [illegible] est deinde humidam [illegible] et expuerit optime. [illegible] q[uod] qui [illegible] h[oc] regie et humidat humidi[ta]te. multa circius [illegible] sorbicio [secund]a vice. et [illegible] q[uod] qui humidat pauca humidi[ta]te et regi[tur] alio regie et [illegible] circius [illegible] [illegible] t[em]p[u]s [illegible] qui humidat multa humidi[ta]te [illegible]. [illegible] t[em]p[u]s ad t[em]p[u]s [illegible] regere alio regie ille. s[cilicet] qui humidat multa humi[dita]te [illegible]. [illegible] t[em]p[u]s [illegible] necessarior [illegible] regi[mini]s. et h[oc] e[st] in statu et [illegible] duobus mo[d]is ut dicat[ur] t[em]p[u]s. [illegible] necessarior [illegible] [illegible] offendu [illegible] sententia [illegible] in affirmativus [illegible] statu et parum [illegible] parum vel nichil e[st] offendum [illegible] sententia [illegible] in [illegible] statu et parum sicca [illegible] sit subtrahenda. vel p[otes]t dici t[em]p[u]s [illegible] completa [illegible] et statu [illegible] sit subtrahenda. vel [illegible] famositas i[n] [illegible] pectoris. et tu[n]c fortit[er] [illegible] [illegible] et tu[n]c oz q[uod] [illegible] sputum et i[n] tali conatu plurimo tollitur ab utroq[ue] la[tere] [illegible] i[n] [illegible] eductione p[er] sputum. [illegible] oz q[uod] [illegible] i[n] fortitudine [illegible] virtutis p[er] [illegible]. Vn n[ecessari]e e[st] q[uod] virtus sit fortis. Vn oz q[uod] [illegible] i[n] fortitudine [illegible] virtutis p[er] te [illegible]. Vn n[ecessari]e e[st] q[uod] virtus sit fortis [illegible] q[uod] iam quiescat febris et omnia [illegible] [illegible] ut sufficiat complete mundificatione [illegible] regi[tur] cum vehementi regie circius [illegible] et si iste [illegible] e[st] [illegible] disposito regi[tur] cum vehementi regie [illegible] [illegible] completa evasionem. [illegible] si regetur alio regie q[uam] cum [illegible] nutrimentum [illegible] [illegible] [illegible] et scias q[uod] [illegible] i[n] [illegible] [illegible] q[uod] [illegible] i[n] [illegible] nutrimenti. et scias q[uod] [illegible] i[n] virtute [illegible]. Vn oz q[uod] [illegible] i[n] [illegible] [illegible] non sit [illegible] i[n] statu. e[st] enim [illegible] e[st] cum anhelitus e[st] suavis. et tu[n]c e[st] negocium non sit [illegible] i[n] statu. e[st] enim [illegible] intencionis ad maturum e[st] [illegible] et frangi. q[uam] multa superfluitas [illegible] i[n] [illegible] pectoris. oz nos addere in [illegible] nutrientis ut [illegible] virtute [illegible] eductionem superflui[ta]tu[m]. alioq[ui]n si diu staret famositas i[n] membris pectoris et non educat[ur] faceret ptisim. [illegible] p[otes]t e[ss]e dubitatio utrum [illegible] hic [illegible] intelligi [illegible]. et dicimus q[uod] sic q[uod] [illegible] q[uod] magis resolvit[ur] magis addendum e[st] in [illegible] nutrientis et h[oc] in omni [illegible]. [illegible] q[uod] sit Quod si tu[n]c i[n] mane [illegible] sorbicionem deinde i[n] postmodum. Ob humidam [illegible] fuerit et de [illegible] oportunam expuerit [illegible] h[oc] [illegible] ob humidam [illegible] q[uod] dissolvitur a corpore et p[er] h[oc] [illegible] oportunum expuerit. [illegible] q[uod] illa dissolutio fit a n[atur]a et io oz [illegible] p[er] nutrientis [illegible] dissolutam. et io [illegible]. Tu[n]c ei vincis rectificatio [illegible] non e[st] i[n] tanta ex toto negacio non e[st] i[n] danda e[st] sorbicio in sero. ex toto [illegible] non e[st] i[n] tanta [illegible] dabis sic fecisti i[n] mane. Cui enim [etc]. q[uod] dicat q[uan]to aliquis magis hum[idi]tate [illegible] circius [illegible] dat humidi[ta]te multo magis facilis e[st] eductionis si regi[tur] [illegible] regie circius [illegible] ad completam evasionem q[uam] ille qui parum educat de superflui[ta]te. et cum difficulte de [illegible] [illegible] i[n] de qua [illegible] q[uod] e[st] dicturus et qualit[er] [illegible]. maxime i[n] [illegible] [illegible] q[uod] [illegible] [illegible] noticia [illegible] accidit i[n] [illegible] [illegible] q[uod] [illegible] [illegible] [illegible] noticia [illegible] in operatione. Vn facit [illegible] q[uod] de istis dicet infra i[n] qui sunt [illegible] est in operatione.

illi qui debent uti ptisana et qui aq ptisane et qui nent istorum. Sz qn sputi plus e ₇c
In hoc loco dat ypo canone gnalem in regimine egrorum. dr enim si quantitas sputi maior
e qz qntitas cibi qz dz addi i qntitate cibi et tenebat iste ordo supfluitatis. Continuum
tempus i usqz ad gplctam mundificationem debz addi i qntitate cibi et inuit qz qntum e
ducto sputi porcionalis e debz addi i qntitate cibi et hic mo peredes addes sp i for
titudine virtutis. et hi forma regis accelerabit gpletam euasionem infirmi. et scias
qz finis egris qz duobus modis rupturam apostematis. et tunc diminui dz cibus. sz post
modum cu videris qz qntitas sputi maior e qz qntitas cibi. tunc debz procede augm
ut dcm e. vsqz ad tempus terminu i gpletam mundificatione. sic enim intendit enim
quia nisi guementer regatur ul resoluit ut ipius et moritur ul efficiat^r pti
sicus. Consimile sit Cum sputi plus e ₇c. i qn e maior qntitas sputi qz sit
oblati. plus adhibendum est. i. plus dz dari de cibo. hic ut ita ₇c. i hac for regis
incedendum e usqz ad gpletam mundificationem. et postea duobus diebus qui uisu fuit tibi
qz fca e gpleta mundificatio p duos dies. qn debz ipm. eade for regis rege et
hic ls ut certificeris de gpleta euasione p redditu paroxismi. qa sine paroxismus fuit
terciana sive qrtana redibit i 3a die pq gpletam mundificationem et quia si debuit
redire cum gputatam quatnaria. tribus repete dieb. et qn videris qz no redit
et tunc oz variare regimen et io stati
paroxismus secundus ei de gpleta euasione. qo ypo. hac sua dcc dt duo hora f. mutationis
dt. Demum quibus tamen videris ₇c ypo. hac sua dcc dt duo hora f. mutationis
regiminis et cibum. dr enim pc qz videris gpletam ee euasionem et hic scias qz no redit
paroxismus. sive fuerit tciana sive qrtana. debes mutare cibum liquidum i grossum et
docet manducare cibi et hic det fieri i cena et docet hora mutationis regis et qz
hic e malum. qz no cibatur infirmus toto tpe pter solidis cibis. ut quidam faciunt. et
no phibuit a iuuente ymo pcipit dare bib. et ita pz qz ypo regit infirmos medio
regimine et no aliqo optimorum et io dt mutatio in cena et no in prandio. qr i hac ho
ra declinat iam sol ad infius eniusscerind et disponitur aer cum frigtes. ym calor
noi corporis colligi in interioribus et melius digerit grossum cibum tum qm oppgitur
ad exteriora ut accidit in meridie qn disponitur aer i clitate. calor enim aeris debili
tat calore naturalem et digestionem et et tunc tempus qz sompnum qui iuuat digestionem et gf
qz tamen dare cibum solidum qz magis addit i virtute qz liquidus ut e caro pullina
et edulium. liquidum cibus e sit e sorbito de auena ul de ordeo et pcipue ut dt
hic dz fieri illis qui toto tempore egris usi sunt ptisana. Consequens go sit no
dr f Demum. i pq gpleta mundificatio. quibus videris quarta die subaudi a pma die
egris. ul vij. ul xj ut sit gpleta utrum redita paroxismum terciana f et qr
tanarium qz siqt p hic qz dt tempore et i tpe gfidencie et dabis ad prandium
.i. i mane et i cena die subaudi in qua fuit tibi uisum qz gpleta fuit euasio. ad
cenam aut ₇c. muta inus i seco. eius dici i solidum cibum. qd si debuisset esse
redditus paroxismi fuisset tpe medis. Sz et hic ₇c. i hic magis faciendo e illis qui
usi fuerint toto tpe egris ptisana [illegible] In plenerecis etiam dolor ₇c ypo.
i hac dimissione gmendat regimen p usum ptisane i acutis passionibus nico pectoris.
istorum enim agtum curatio gple p [illegible] membrorum pectoris q desiccata sit
et p [illegible] mia gpulsioni et p additionem in iuuentute. qa gfortata virtute melius
fit gstatio et dilatatio et educatio educandi. qz sic ingressus aeris impetuosus
i est frequens educto et velox famositatis sparse et i uacuitate pectoris. vnde
pq rupturam apostematis no fit mundificatio nisi sparse n i istis duobus modis. f. paratio
materie ad gpulsionem. et educatione i virtute. sz ptisana [illegible] sua remollit flamas
febriles et addit in virtute et equat mag ut sit obediens gpulsioni. sz ydromel
equat mag et remollit flamam. sz no addit i virtute qd no meretur. Sibi est
de potibus qui sunt nigri elongati a iuuentute ut scriabin. qz lz incidat et pa
rat mag gpulsionem. qd no addit in virtute usus eorum no e que ita i istis
morbis ut usus ptisane. Sibi e de pane tracto qa lz addat plus i virtute

non subtiliat nec preparat materiam expulsioni ut aqua ptisane. similiter candidus quia licet addat in virtute
quia mittit non solum non preparat materiam expulsioni verum etiam sua viscositate eam inviscat
et reddit eam ineptam expulsioni. et sic intelligas de vitellis ovorum et testiculis
gallorum. licet plurimum nutriant et addant in virtute quia non remolliunt flammam febrilem
ut ptisana nec preparant materiam expulsioni. non est usus istorum in istis egris. ita extollendo
est usus ptisane. quia ptisana in omnibus istis modis amplificatur. non solum intelligas de
aliis cibis quia statim post rupturam apostematis in quo non oportet nisi ut fiat mundificatio. si dat fa-
biorum fractam de lentibus coquinatam cum aceto interficiet eum 2o die. quia iste abs de-
siccat membra pectoris et magis coartat materiam et compingit et ita patet quod ypocras monet medicum
ut sit sollicitus et insistat cibum qui mutat et preparat materiam expulsioni. Continuatur
quoniam sic dixit superius quibus dixit exhibere ptisanas bis et post rupturam apostematis debes
addere in quantitate cibi ut confortetur virtus et sufficiat mundificationi. Nunc commendat hanc formam
regiminis per effectum qui ex hoc sequitur in pleureticis. dicit ergo sic. In pleureticis etc. quasi dicat
bene dico quod petat formam regiminis quoniam est in acutis morbis [illegible] membrorum pectoris
[illegible] quia in pleureticis datur modo in statu ut in eum [illegible] prius expuere
[illegible] meliorantur quia in [illegible] purgatio in evacuatio ad completam
[illegible] quiescendo meliorantur [illegible] dicat nimius [illegible] de
mundificatione [illegible] de
putredine et sine molestatione [illegible] si regatur [illegible] hac dicta quia
si regatur alia et magis fortis fit purgatio corporis quam educenda sit et [illegible] sit non
[illegible]

Ptisana vero ex optimo ordeo facta etc. postquam ypocras docuit quasdam // [illegible]
bonitates ptisane docet quod non est equalis bonitatis facta de omni ordeo
sed electio ordei duobus modis cognoscitur. scilicet experimento et bone ordeum electum quod est [illegible]
[illegible] et ponderosum et quod contrarium est illaudabile. [illegible] via experimenti cognoscitur bonum or-
deum [illegible] scilicet quod cito decoquitur et augmentatur sorbitio est multa. et dicit vulgariter quod [illegible] lau-
dabile contrarium non malum et hanc electionem docet dicens quod debet esse perfecte decocta ut amit-
tat ventositatem quam habet naturaliter a grano a quo fit et si perfecte decocta fuerit amittet
illam et nullam habebit. et ita oportet eum intendis dare ptisanam vel ptisane aquam ut sit
[illegible] in electione ordei et quod sit perfecte cocta et etiam cum intendis dare ptisane aquam.
[illegible] intendis dare non colatam. intendis dare medullatam [illegible]
si non [illegible] et hoc [illegible] quod eum intendis dare [illegible] Constructio satis est plana. Cum enim et
et hoc intendit dicere in hac dictione sua. Constructio satis est plana. Cum enim et
omnes alias bonitates habeat etc. cum multas habeat bonitates ipsa ptisana. hic
[illegible] rememorat [illegible] est multum attendendum. quia dicit quod lubricitas est
[illegible] rememorat [illegible] abstersiva quia abradit et abstergit superfluitates imbibitas
et per lubricitatem intendit abstersivam quia abradit et abstergit superfluitates imbibitas
in villis ysophagi et stomachi et deponit eas [illegible] in stomachum [illegible]. Quoniam enim ordei cum per
se sentitur natum est inherere sed cum sunt cum aqua decoctionis ipsius lubricitat [illegible]
aqua. et sciendum quod via cibi que est ysophagus sive meri incipit a radicibus lingue et
terminatur ad os stomachi superius et componitur ex via duorum paniculorum et in villis ipsius na-
[illegible] aliquid de humore quod transeunt per ysophagum et precipue si sit viscosa et id quod
adheret per calorem superfluum membrorum pectoris. et ita est quedam extimatio sive
titulatio quia eam augmentat effectum et effectus etc. et quod contrarium ordei cum perfecte sentitur
natum est inherere et nocivum esse. sed cum sunt cum aqua ordei non [illegible] dicit. Unde et non
vero ordeum etc. neque enim inherens meando [illegible] rememoratur lubricitatem pti-
sane. Quoniam precedenti similiter dixit de ea. dicit enim quod lubrica est. sed in hac dictione sua declarat
[illegible] intentionem suam ut dicit [illegible] cum dixit lenis quia potest intelligi lenis ut facili-
tatis intentionem suam ut dicit [illegible]. non [illegible]
mutationis. sed hoc superius dixit. sed cum sit summe breviloquus ypocras ut dicit [illegible]. non [illegible]
[illegible] dare iterare dictiones suas. sed potest intelligi. valde lenis. in valde debi-
litatis. vel alia ratione dicit valde lenis quia non pungit nervos ut secanabin vel
[illegible] ut vinum nec stimulat fluxum ventris ut ydromel et ista sunt vehementis
[illegible] et fortis. ptisana vero est debilis virtutis. meando. in descendendo. remanet
[illegible] locorum pectoris exerciti. in ubi apponitur ysophagus rectitudini pectoris non re-
manet neque inviscat. Procul dubio fit multis modis nocima. dixit superius quod
obmittebat dicere quedam que sunt multe utilitatis et fecit fidem quod debebat dicere

de eius ꝛ io in hoc transfert se ut ostendat nocumenta ptisane cum eius usus non fuit cum rectitudine et io non transeat ad alia de quibus facit fidem quod dicat nocumenta que proveniunt
ex usu ptisane cum eius usus non fuit cum rectitudine. Quibus invenimus reliquias et
dixit supra quod ex usu ptisane provenit nocumenta et cum non fuerit cum rectitudine
exhibita et hanc dictionem sua proveniunt ut loquitur in uno nocumentorum cum eius usus
non fuit cum rectitudine ꝛ dicit si remanent reliquie i feces ciborum ꝛ detur ptisana
anteque fiat mundificatio. tunc necesse est ut fiat dolor si non adest. vel augmentetur si
adest. quia tunc corrumpitur ptisana ꝛ redundat ad membra magis debilia cum fumis
resolutis ab ipsis fecibus. unde augmentat caliditatem vel excitat absente attrahe
di acere. quia augmentato dolore augmentatur cum. unde non potest complere necessitatem i magnitu-
dine addit i frequentia ꝛ velocitate. ꝛ dicit quod sit dolor augmentatum desiccat plo
nem. unde impedit motus pectoris et hoc motu disturbato accidit sed dolor i qui
busdam membris ꝛ nervis vicinis ipsius pectoris que moventur in motu pectoris sicut i diafra
mate ꝛ e summa sue intentionis quod si detur ptisana non mundificatis fecibus tunc pus
assumpti dicit quod i membris i quibus e dolor augmentatur. et augmentato dolore accidit
malicia anhelitus accidit desiccato membrorum pectoris ꝛ dolor i membris propinquis
pectoris per compassionem. licet satis plana e. Nunc vero quibus latius e sit procedit
ipso et docet nocumenta ptisane cum eius usus non fuit cum rectitudine in nequiori
pleuresi qua quibusdam accidit morbus pleuresis e collectio in panniculo costarum ꝛ
cum declinat materia ꝛ penetrant i aliquem panniculorum accidit dolor vehemens ꝛ non
sufficit hoc et si addit ad hoc et si non alleviat per calefactorium ꝛ sputum expeat
viscosius ꝛ ita indigestum. ꝛ ita patet quod hec e nequior pleuresis qua dolor vehemens
significat velocem motum materie facientis egritudinem per hoc quod dicit quod sputum erit viscosum. signi
quod materia sit indigesta ꝛ motus materie velox est ꝛ cito veniet ad terminum. unde natura non
sufficit maturare materiam i tam brevi spacio temporis ꝛ accidit morbus et io dixit. Et preterea
viscosius efficiatur si i hoc loco quod dicit viscosius facit. unde quidam viscositas
i ultimata ꝛ hoc sit signum digestionis ꝛ quia aliquis posset intelligere quod significat hoc visco
sius digestionem non fuit ipso. propterea ut dicit Galienus dicere et indigestius efficitur ut sit sig
ficat indigestionem. et dicit quod quod non ancessit ꝛ minuens dolorem per calefactorium ut
per aliquod aliud artificium adhibitum ante exhibitionem ptisane intensificatur ipsum. et ita
hec e summa sue intentionis quod cum e dolor vehemens i pleuresi. et quod dicit de pleu
resi de omni autem intendit. ꝛ quod dicit de ptisana de omni potu nutriente intendit
ꝛ i medicinalibus quod non debet dare nutrimentum sed prohibere precipue ab omni nutriente ꝛ potius
medicinalibus sed debet prius intendere ut minuatur dolorem. Ex quibus minimum orbus est
postea ipso. docuit nocumenta quod accidit i nequiori pleuresi predicit et docet formam
dionem coleram. ut facimus i particulari dictione in re ptisane. unde dicit quod non solum pti
sana hoc operatur unde etiam complet aliud nutriens. ꝛ etiam res meliores que exhibentur pro ptisana
ꝛ ex usu istorum non solum cum rectitudine ut dicit accidit morbus infinitus ante viij. diem
cum recepit. s. ptisanam cum tota quo. vel potus meliores ut secanabim existente
dolore vehementi quorum utique quidam dixit quod isti sit per inordinatorum regimen ante viij.
die moriuntur. tunc vult docere quod per diversitatem regiminis ante mortem diversa fuerunt accidentia
i eis. quorum quibusdam accidit malicia anhelitus ꝛ quibusdam alienatio mentis. sed qui utitur
ptisana non patitur mentis alienationem sicut ille qui utitur vino. unde dixit supra quod patiuntur
mentem. qui tandaracuso utitur pati malicia anhelitus antequam moriatur ꝛ propterea
per istud quod adiungit de tandaracuso ꝛ pane loco i illius propheta ꝛ i via
aceti quia tandaracuso e plus viscosum. unde multum adiungit de ipso in via cibi.
ꝛ i via aceti quod impedit attractivum aceti cum necessitate ꝛ illi continuatur aqua
ptisane possibile e ut accidat malicia anhelitus ꝛ ita cum diversitate regiminis
i istis accidunt diversa accidentia. Consternatus sit. Quorum i hic mente patiuntur
quidam i alienationem mentis alij vero orthopnoeam i. maliciam anhelitus vel stertendo

i eu spiritu aeris attracti & respirati suffocat cu dicat ipse diuisaz modo maioz regis in ist
dy morte diuisa fuit accidia mala (Quos utiq omes &c hic d. cº q queda opi
nati sut q omes isti qui sic moriuntur percutiuntur diuina manu et eaz huius opi
nationis e qa cu humores fluut ad locu apostemosu no solu declinat humores
i venas interiores · vmo ecia in venas exteriores & quia mortui fuerint antequam
dolor dissolueretur remanserunt humores sparsi i mebris illis exterioribus qui frigi
ditate aeris incesserunt ul ingrossati (Consequenter sic Quos omes ee percussos
credit · i ita superiores antiqui arbitrati sunt qa in eis cu mortui fuerunt reperiebant
latus interius sicut assolat supple latus inueniebant repleri · in percussis locis qd qui
daz eo contingebat cu dicat antequam dolor dissolutus fuisset fuerunt morte puniti
propterea quia contiguo &c · cu dicat hoc id accidit quia contiguo i subito incurrisset
desiderium et voluntatem hanelandi · et alia scriptura hz qa incurrisset fanctisme
arabicu e &c dt cu hic desiderium e & tuc plubet ingredi aere et tu debes in
telligere i quantitate qua sufficiat necessitati qz si omo plubet ingressus aeris · sta
tim moritur · et qa vtus no pt vna vice attrahere de aere i quantitate qua sufficiat
necessitati nature e iterare & addere i frequencia et dt q viscositas sputi facit mali
ciam hanelitus · & malicia hanelitus fit maiore viscositate in sputo · qz pp ma
liciam hanelitus fit additio in caliditate i mebris pectoris · que colas consumit qd subti
le e in sputo · grossu uo magis coniunctu & viscosu reddit inepto expulsioni
(Consequenter qd sic propterea hic accidit qa contiguo · i subito incurrisset desiderium
e voluntate attrahendi aere · Sputu quippe & pp hoc malicia reddit magis
viscosu et inepto expulsioni ut eductioni · nature e introducitur cu dicat qz vi
rtus ut intellige · e ut attrahat de aere · s pp viscositate mea & debilitate virtus no
valet nature · e ut attrahat de aere · s pp viscositate · sed no ut fiat additio in velocita
attrahendi in quantitate que sufficiat necessitati · ymo nature e ut fiat additio in velocita
te & frequencia et id addit (Attrahit aut p &c · & velocius expirare cogit quan
utero &c · i malicia hanelitus & sputu viscosum qui hic e ceite surrexerit · i facit · i in
namentu ad periculu · i ad morte nam p eo qz sputu inclusu · i retentu flatum
inspissat · i addit i malicia hanelitus flatus aut spissus · i frequens hanelitus augme
tat sputi viscositate et ita e timaeo ibi uo p qz · qa malicia hanelitus desiccat et
ingrossat et vetat elabi sputu · i flm & spm qd no tm accidit ex usu ptisane no sue
tempe exhibite · ymo ecia multo magis ex inordinate actibus cibi cibi ul potus · via
autem sustentandi &c volt dicere ypo · i hac dictione sua · sine regat · infirm hic ut
illo regie · yma e via medicatoris · & illa e ut antecedas & minuas dolore angi
des abiq ut potest & quicq e diuisa et si hic no feras quotidie regie repis infir
mu intficias ipm · et via minuendi dolore & p calefactiones · p balneu · p vnt
tones · p clisteria si utus no possit tollerare predicta p suppositoriu (Incipiente
ud febre &c (In hac dictione sua ypo · dt q p tempe pe cibu assupto ceci
dit in febre · nichil debes dare · dicit sciencias q alleuiatus sit stomachus & descenderit
ad intestina id qd debuit transire & ad epar sibi qd debuit transire descende
& tu ex hac dictione particulari debes facere dictione vlem i cuiusmodi egritudine qui infir
miteti · quicq plenu stomachu · q hic debes antecedere & euacuare stomachu antequam debes infir
mus · et dt h · q hic queda incipit ypo ordinare sermone suu & respondere
quomodo de diuisit me corp / Cibis aut qui pleuretici sunt secanabin e potus con
ministrandus i egris i quibus sunt dictum et dt q si tempus fuit frm · s · yems
dandu e secanabin calidu & si fuit estas frm et q hic dt oximel in alia
scriptura dt secanabin · et dt q si fuit strias dandu e ydromel · fit aut ydro
mel ex octo ptibus aque & nona mellis · et scias q ziuc e mel · s · zuccarinum
& apud ydromel qd fit de melle zuccarino magis infrat qz aliud qd fit de
melle apud · et si ydromel no suffi cit ad extinctoz sitis · tuc danda e aqua
& no queda si frm · et attende q dt si tempus fuit cim debes dare frm & regº
et omis dt hic sermone quantuq cibi fuit contrarias · i · exemplo in estate calidus
e frigidus i yeme no calidus qz sequens ypo · intencionem intendit obuias et
resistas frigiditati actuali temporis aeris p actuale calidu cibi oppositum intelligas de cibo.

aus cu g' d'. q i estate danda e secanabin' frig. pz spiub intento qm ex na
estudinis. et ex na spuib augmeta e pluri caliditatis i egro vn intendit re
siste acumi caloris ad mig ptez actuale. et si fuit sitis danda e mulsa
mellis et hic d' mulsa mellis. i alia scriptura d' oximel. et si no extingui
sitis danda e aq frigida et d' G. q hic reprehendendus e ypo. q i transitu dicto
ne brevi q aliqua danda e aq frigida cu nos inveniamus ea plurium invament
cu fuit amministrata put oz et maxime nocu' cu nq fuit exhibita et io tertio
et ita ut docet quibus quibus g' et quibus no. indiget longa disputatione et di
cimus cu G. q aqua i febribus exhibe' duabus de causis vel intentionibus q a q
ut extinguat flamam febrile in pncs corpore
ut extinguat sitis tm et cum ut attendas q no sint viscera interiora in
aqua frigida et cu da. hac intentione oz ut attendas q no sint viscera interiora m
firma. ut s. no sit in eis apostemosa neq opils aliq. qa si exhibet membro
existente apostemoso quadunaret et inspissaret ptes membri apost. et h' e
nocuntia vehemens qa phibet maturacoz mne. silio si inveniat opilat cito p
subtilitatez sue penetrat i venas et sua trestreitate cu sit h aq pura opilat
magis et ingrossat. et h' e q pz q sani usu aq frigide incurrunt quedam opilacio
nes. g' multo magis augmentabit inuetas. et h est ca q sic d' G. i li' de
interioribus. si cadit pt dari de oximelle qa adunat ptes membri apost phi
bens maturatioz mne et augmentat opilos inuetas et G. solut et d' q oxi
mel no datur ad satietate et volutatez pacientis sic aq frigida cu datur intentione
extinguendi flamaz febrile. s da' in pua qntitate bis i die ut d' G. ad im
pinias. et scias q ut themo mulsa mellis. h alia scriptura oximel. et d' si no
sufficiat oximel q si psenet sitis danda e aq frigida et cu aq frigida datur hac
intentione ad extinguenda sitim. s. no da' ad satietatez. s dat in pua quantitate
et quia pua e quantitas spuib cito vincit sup eaz stos caliditates. vn no pene
trat cu virtute sua i venas. vn no coartat et inspissat ptes membri apost. neq
augmentat opilos. et ecl da' in h' cau. precedete casu secanabin. qd separat vna
et appit aq subsequenti et scias q cu datur ad extinguendu sitim. dari pt
in omni tpe morbi et no ad satietatez si cu da' ad extinguendu flamaz feb
lem. danda e ad satietatez mna existete digta. et sanis existetibus visceribus
Constructio satis plana est et no suppto si doloz et c. In hac dictione sua dicat
ypo. si accidia fuerint timorosa et vehementia. vn sint veloce motu mne. d' q
tu debes dare sorbitioz q no sit dura neq mollis. s mediocris. s h' qd dicat
post vij. dies dari longa indiget disputatione et h' d' si virtus potest tollerare
ieiunium usq ad vij. dies si tollerare ieiunium cognoscit p venas. q cum sit am
ple cum stricte et ample q contineat multu de sanguine. anguste no paup
et ecl p alia cognoscitiua cognosci. qd cutis cum e rara. cum spissa et cum mollis
et cum dura. qa sic accit. i exterioribus qa id q molle e cito resolvit. ita acci
i ieris corporibus. vn corpora infanciu et puerorum qa molliora sunt minus tollerant
ieiunia. qz citius resolvunt. et qa cora iuvenu et senu st dura et no ita cito
dissolvunt. vn melius tollerant ieiunia. ponamus ergo q aliquis usus fuisset
cibo generante multu sanguine et bonu sicut carne pullina et edulina bono pa
ne et similibus et venas habeat latas et lactos et cute habeat spissa et dura. iste
e qui sume pt tollerare ieiunium. et ponas aliu eius oppositas dispositos.
q si habeat venas strictas et cutim rara et molle et consuevit uti cibo generan
te multu de sanguine. s. tinsculet se ad oppositu cibu. et cu h' sit debilis virtute
et habeat os stomaci debile et h' e qui minime omni pt tollerare ieiunium. vn si re
peris istos eodem regie errabis fedo errore qd de necessitate aliquem istorum in
ficies oz g' q multu caveas eius. aliogn cadet virtus ipsius et dissolvet
an vij. dierum et ita oz te intendere ad estimatioz virtute patientis ne cadat

et oz ut phibeas pacienti primo ab omi nutrimento usque ad xij die aliogn ul inficies ipm

ut plongabis ipius accessum & si posuis qd stadius & fuit xviij annorum ing & tollerabit

ieiunium. et si ipmg fuit in senectute magis tollerabit ieiunium. et exercitatis istis car

tis ad finaliter potis cognoscere medicos qui si magis ul ming poterunt ieiunium tol

lerare & hc voluit significare cum dixit si virtus eius tollerare queat. sed cum ng pos

sumg hc cognoscere nisi p ista particularia qr ypo no rememorat ista particularia.

dt qd ia qua i sanis et infirmis eadem e intencio regere virtute & io dixit si virtus

tollerare queat. vn in omnibus istis demum regere virtute p nutriens. si egritudo ongz phi

beat a nutrimento. et io hic ypo hc attendens qd eodem modo demum cibare sanum & in

firmum. ii egritudo ongz phibeat. dixit si virtus tollerare queat ut sic significaret

qd egritudo qnz phibet a nutrimento & hc est dt ypsaac i dictis suis i pmo abi

dixit no e no. et illa qui posuit no no intellexit. significavit em illa dictione

dixit no e no. et illa qui posuit no no intellexit significavit virtute sermonis sui qd

qd intendimus i sanis & egris qa regere virtute & significavit virtute sermonis sui qd

i dicta no & eadem intencio in sanis & egris. quia sanitas nullo phibet a nutrimen

te no particulavit qr ypo sermone suo ad ista particularia q significat tollerancia ie

iunij quia ad hc no intendimus i sanis tr i eis intendimus regere virtute p nutriens

& qd eadem e intencio in egris & in sanis. i egris no solu intendimus ad tollerandum

ieiunium. dixit em si virtus tollerare queat. ut docet me. sed debe intende ad

regimen virtutis p nutriens. si in egritudine phibes infirmum a nutrimento hac intencione

sicut tota virtus solis mei corporis colligatur et coadunetur. et a maz faciente egre

ul ita ipius egre ul ita accessus ipius egritudinis. dt qd demum die mus pg vij die qa

fere omnes iste egritudines i quibus loquitur i septimo die consueverunt mutari ad bo

num. & qd tuc intendimus confortare virtutem ut sicius vincat sup egritudinem ipam naturali

io dt qd demus cibum grossiorem aliquantulum. et no debilem ita qd na no fatigetur

consuetudinis qo sic cibus sumpto i pocio dedeis secanabim. ul ydromel. ul aq

fleaz (2m) qd melius est. et dolor loco infixus est & egri videant. accina ac tina

da expedit. quenit ut huius quantitatis ptisana detur que no sit multa. i pro du

cat ad superfluam repletionem. neqz sit grossa. i no sit difficilis digestionis. et hoc dz fieri post

vij die & no ante. si virtus possit tollerare cum dt tuc virtus magis vincit sup mor

bum p nutriens demum confortare virtutem ut sicius complete vincat sup ipm morbum

dt si antiquus cibus et repetit cum dixit ypo. ut magis manifestet intencionem suam

dicens sumptum cibum. proprius ul remote aliquis tendit in febre & dolor sit ve

hemens. et du omnem rem ut nimias dolorem evacuando plenitudinem stomaci. ga ta

ta ut dt e plenitudo qd no pt ipam & evacuare debes p clistere. si virtus fuit fort

ul p suppositorium si virtus fuit debilis. et fortitudo virtutis significatur p etatem

cum dt si virtus etasque permisit & hc io qd p pte etatum magis considerat virtutis

qd infancia & adolescencia virtutes sunt debiles & i senectute similiter. sed 2m da

sed tom. qd i hac puer attendit ad perfectionem. et i illa puer recedit. sed in iu

ventute aut sunt fortes & perfecte virtutes. (Lera satis plana e. Et intendendu

quo tempore ius dand debeat ut ypo. i hac dictione sua. hora dandi cibum in

tende declarat. Et sciendum qd hora cibandi pncipaliter sumitur ab ipa virtute & in

pte ex dispositione egritudinis & hc 2m aliquem modum & hc dico i pte qa in oi

tempore egritudinis. si virtus exigat i omni hora et i omni tpe egritudinis offendimus

e cibus. vn G. dt de seipo qd i pmo paroxismi cibavit infirmum quoniam qr virtus

illius exigebat & quomodo i 2o paroxismo cum esset securus de infirmo qd no ca

det virtus volens manifestare ignoranciam medicorum qui semper i statu paroxismi

& dispositus fuit infirmus pludum propter naturam. qd factus e no audiens & nq videns

et maliciam habuit hanelitus. cum fuisset i statu paroxismi et videntibus illis

cibavit infirmum & tuc statim melioratus fuit & no habuit hanelitum maliciose

sed. et factus e videns. audiens. & cognoscens astantes et est G. hac dic

tione sua docet qd in omni hora paroxismi & egritudinis si virtutis tenor exigat

Si pacientem cum nutrimento & intencio sumitur a virtute

dandus e cibus qa pp̄a med intento d̄ ee ne virtus cadat et sciās qd meliorī horā paroxismi
in dandi cibū e pr̄m paroxismi. 2a augmentū. 3a status et melior horā offerendi
cibū e declinacō paroxismi. Et h' facile est. s. abstinē a cibo i hac hora et dare
i illa. Si nos sciamus cognoscere pr̄m paroxismi augmentū et statū. et declinacōm
et quia hoc difficile e fuerunt quidā med. et sunt qui dicunt qd i continuis no e de
clinacō paroxismi primo xuna e paroxismus ducens usq ad declinacōz infirmitatis. Et
i interpolatis dicunt tm ee pr̄m et declinacōz paroxismorum. sz istud pz cuilibet de vo
ga qm laborauerunt ad alia antiquorum auctores. sz insi quis i continuis sciat cognoscere
pr̄m et declinacōz paroxismorum no e possibile et q̄ egritudo sit simplex et q̄ continua cogno
scat qd sit acc̄. qd diuise m̄e sunt putrefiet extra vasa q̄ hunt diuisos paroxismos.
cogn̄ pt accidē intra vasa. Dicens ḡo qd sic in cotidianis prolongatiue quando de
m̄a subeat resolui i vapores putridos. Vn fiat mam prolongatū omi paroxismo
ad resolucōm in vapores putridos. s. completa separacōe calor mi corporis resoluit
ad resolucōm in vapores putridos. Vn redit na stato supra mam et resoluit pte m̄e putre
factae i vapores putridos i fumos putridos et fit continuacō vaporum putridorum sca
et prolongata omi paroxismo i fumos putridos et fit continuacō vaporum intra vasa. Cognosci ḡo pr̄m p
cipiū febris i effectu per coartacōm vaporum intra vasa. Cognosci ḡo pr̄m i p
roxismi qd tunc coadunatur calor et colligit in interioribus. et frigescunt p to. extre
mitates et pulsus fit primus coadunatus. i. humilis depressus. et tollitur resolus et no de
orat. et pulsus fit primus. Augmentū e qn incipit calefieri et pulsus extendi i latū. et no
sedeat distemperatu. Status vo e qn calor equalis diffunditur p omes ptes corporis
tollendo ita pannos. Status et pficit pannos totaliter. et anhelitus maliciosus valde
et pulsus fit plenus altus et pficit pannos. et calor relinquit ptes ptoris et petit ex
Declinacō vo e qn febris minuitur. et calor relinquit ptes pectoris et petit ex
tremitates ut pedes et manus et h' signū qd dt et calor distendit i calcaneum et tunc
pulsus incipit redire in equalitate. si virtus redeat ad equalitatem et ordinatus in
cipit ee anhelitus. si vero redeat ad eqlitatem dixi. qz 3. d'. qd qn i pr̄o declinacōs
paroxismi no redit vero ad eqlitatem ut i morituris. qn redit ut i euasuris. Vn dt
qd quidā med. diffinierunt incipiendo utrum aliquis possit mori i declinacōe et
ipse soluit et dt qd i declinacōe egrius nullus pt mori n fuit excitatus supra ipm. qz
tunc sola redit ad equalitatem. pt mori et h' e diserecō int' dispositionem i qua soluit virtus
i pr̄o declinacōnis paroxismi et int' dispositionem i qua redit virtus ad eqlitatem. qz qn
virtus redit ad equalitatem. tunc fit anhelitus ordinatus et qn dissoluit i pr̄o declinacōnis
paroxismi fit magis inordinatus. et sciās qd i pr̄o anhelitus e inordinatus et i augmento
et i statu et i declinacōe incipit ee ordinatus. sz qn redit ad equalitatem. Et no
qd negmiorī horarum paroxismi ad dandum cibum e prior paroxismi. et melior hora
e declinacō paroxismi. Consequenas sit. Et videndū quo tempore i pr̄o morbi e
i omnibus temporibus et relinquit ypo. qd no omnibus temporibus morbi dandus e cibus qd
ut dt p̄o in pr̄o paroxismi. et pr̄m paroxismi signū qn dt plante pedum fiunt frigide. qz p
h' signū qz calor tota colligit in interioribus. Et qn iam calor i calcaneum descendit
i. in declinacōe paroxismi dari dz cibus. sz p h' qd dt qd iam calor i calcaneum et
signū declinacōs paroxismi i qua calor relinquit partes pectoris et petit extremitates
Vn h' alia scriptura qn permutauit se calor ad pedes et h' soluit dicens. i qn calor
relinquit ptes medias et petit extremas. qa si est i medijs et i extremis. et
est status paroxismi et h' exposito h' confirmat textu alterius scripture qd e cum
permutauit se calor ad pedes. qa alicp permutare ipsum e relinquere vnum locum et alium
petere aliud. Nouimus enim et dt ypo. qd ipse nouit virtus et virtute hiis tpib' tem
magna sit et consequenter i acutis. quando e aliq horarum i qua anhelitus sit ita continua
tus sit in hac hora. et no e aliq hora i qua calor sit ita fortis i exterioribus et
debilis i interioribus. sit in hac hora. quando inueniunt extremitates ptoris i aliis horis
ita tranquille ut i hac hora et p h' pz qd interpolate no accidunt ita error in
vagere sit in continuis. qz multis tpibus inueniuntur ptes ptoris tranquille i eis et
anhelitus ordinatus. h' aut manifestum e apud illos de vulgo. Porro sex
ultimo dt ypo. i hac pte p.a de ptisana quam refutat i fine et nuncabat ea
infundi ubi docebit qd no e ad usum alicuius n in gradu ubi graua. Si aliquis

abhorreat ptisanam et intendis ei dare ptisanam primo dabis ei aquam et postea ptisanam. i. alia parte dabis partem de ptisana cum aqua et minues in secunda vice quantitatem aque et augebis quantitatem ptisane et continuum procedes donec hoc quod dabis tibi ptisanam spissam. Oportet autem etc. quando dicas ante[illegible] des nutriens hoc et post succedit. oportet quod per species signorum predictorum scias que sit melior horarum dandi cibum. et que sit hora non dandi cibum alioquin errabis in regimine (Incipit de hoc materia c. 9)

In pleuresi non accidente dolore sic / Curacio egritudinis consistit. scilicet in confortatione nature et hoc fit per ordinationem nutrientis et in evacuatione materie morbi et hoc fit per ordinationem medicine verum tamen cum materia quandoque impedit. per naturam etc. scilicet quando debilis est tunc enim non debemus cibum debilem ordinacio nutrientis, quando impedit. a morbo scilicet quando retinetur fecibus tunc enim non debemus cibum amministrare sicut superius docuit ypo. cum dicunt nisi cibus cum intestina descenderit. et si virtus non potest expellere cum suppositorio sicut dixit expellende sunt feces et cum clisteri si virtus potest tollerare (Alius est impedimentum exhibicio nutrientis scilicet per dolorem. Dolore enim permanente non debemus cibum dare quousque fuit dolor. Ideo ergo confortacio nature in quolibet morbo attendenda sit maior. ingeniari debet medicus inquantum potest ut removeat causa per que impedit exhibicio nutrientis et istud facit ypo. superius enim precepit expelli feces cum clisteri si opus fuerit. In hoc autem loco intendit nos docere mitigacionem doloris. ista enim duo sunt unum est impediunt confortationem nature per exhibicionem cibi. Dolor autem sedatur sicut dicit avicenna tribus modis scilicet per appositionem eorum que stupefaciunt membrum

dolor aut sedatur tribus modis

scilicet narcoticorum. ea enim auferunt sensum in magna parte a membro cui supponuntur et ita minuitur dolor quod non dolor est dolor nisi mediante sensu. tale non sedationem non docet ypo. fieri in pleuresi quia materia est sita iuxta membrum nobile quod per appositionem narcoticorum mortificare et opilata reddere. quod cum natura non possit eam digerere propter oppilationem istarum viarum in processu temporis sequeretur mors (Secundus modus sedandi dolorem est per provocationem sompnum. quoniam in sompno revocantur spiritus ad interiora. quod confortatur natura. et licet bonum sit in pleuresi provocare sompnum et doloris sedatio per hunc modum. tamen ypo. in hoc loco non docet mitigare dolorem secundum hunc modum. sed secundum modum videre. et hic est tercius qui tertius modus sedandi dolorem est per rectificationem cause facientis dolorem (Et dolor quidam tamen aut continetur in uno loco tamen. aut vel in pluribus. si in uno tamen competit calefactorium. Et possunt convenit materia lapatina aut flomia. De hiis omnibus et quo et quando debeat fieri per ordinationem exequitur. incipiens ab evaporatione. sicut ibi sentem simonis sui quod in egritudinibus in quibus non possumus commode certificari a debilibus medicus in[illegible] debemus evaporaciones. quoniam si faciunt nocumentum istud est parvum et propter hoc ipse incipit ab evaporatione que suavius educitur materia quam alio. (Incipit ab evaporatione docet et sua assignans triplicem modum evaporationis facientem primum scilicet debile secundum non forte medium non premipta ex hiis duobus a debili non evaporativo docet nos incipere. si non non sedet dolorem docet ut premptum facias aliquam. si iterum istud non valet docet ut tertium apponatur ex fortius applicatur. et dicit Gal. quod mente medica debet bene tuismodi calefactorium debeat convenire. quando si videat quod paciens habeat dolorem pungitivum mordicativum valde. et sit ex temperate habitudinis in etate iuvenis. et quod nuper in exercicio etc. de aliis partibus in dextro latere et in superiores costas tamen debet cognoscere quod materia est colerica. Si particularia opposita videat. tamen debet cognoscere quod materia est grossa et viscosa. si particularia permixta sit tamen debet cognoscere quod materia permixta est. Cognita autem causa faciente dolorem tamen potest apponere convenientes calefactorium. quoniam materia colerica humidum indiget feature quasi a virtute sicut permixta non permixtum. et humidum sit dicit ypo. fit ex aqua calida in vitreo vase aut terreo et vas istud debet esse continuum ex parte interiori velatum costas. gibbosum ex parte exteriori. scilicet medio non debet esse spongia intincta in aqua calida vel lana vel bombace aut aliquid molle ne vas istud ledat latus et hoc est quod calefactorium calor actuali que habet materiam quam subtilis est resolvit in vaporem potencialiter fiente et humidum quantum habet expressit maliciosam materiam Si dolorem mordicatem et pungentem membra. permixtum non fit ex nobis fortiorem virtute habentibus sic ex aqua et aceto et ordeo ex[illegible]

[illegible] ymo [illegible]

ticando et orobo. aqua enim et ordeum valet qntum ad istam ptem mē q̄ est subtil cla. Or-
deum enim exortatiuum sem et et humidum, acetum subtilis sbe est et facit ad penetracionem
mē et incisionem, orobum non ita est et siccum in 3° g. eleuatiue resoluit. siccitate qsumit. vnde
acetum et orobum valet qntum ad istam ptem que est grossa et dura. Qntum ad ca-
lefactorium sit solum ex rebus dissoluentibus resoluentibus et qsumentibus. sic ex milio
et ex sale in patella torrefactis. Sal enim cum sit cum miltum fit forte dissolutiuum. mi
lium non cum sit nimis siccum facit euaporatiuum. sile et furfure cum sit cum et humi-
dum et temperamentum fit ad maturatiuum. vnde istud calefactorium non est adhibendum si cum
mā fuit grossa et qpacta receptum quia non semper fiunt vtrum mā grossa sit
vel subtilis vel mediocris. propter hoc precipit ypo. a debili fi humido incipias et postea ap-
ponas siccum. quia alterum istorum de necessitate dissoluet dolorem si repleto fuerit
vlis. Si queritur cum plures sint mē qs tres et plures modis possit exponi. ex plura
non assignat calefactoria. Dicendum qd calefactorium non diuersificatur si enim diuersifi-
me sit cum qnis omnibus ma aut sit subtilis aut grossa. aut mediocris manifestum
est qd calefactorium assignatum nimis qpetenti. In pleureti ita qtinuat magister et bene-
dictum curato ex omnibus sit in exhibitione mitentur ad ideo qfortanda in cuius causa fa-
cientes morbum. Sed in precedenti particula ordinauit dietam in acutis. in ista docet cu-
rationem mē et in vel qn melius dicatur fit. cum exhibito cibi probeat propter retencionem
fecis et propter dolorem. Sed in parte ita docuit medicationem qn retentorum fecum. in hoc loco docet
dolorum sedacionem. Siue qtinuus siue post morbum. i quacumque hora fuit dolor siue
statim qn incipit pleuresis. siue post sit opato est apposito calefactorio. Postea ex-
pssa. s. parum ita ut non qnciatur lectum paciens quia forsitan offendet se. et mediam
negligente reputant. Diutius immoretur quia ma in profundo posita non potest breui
tempore resolui. Caueat et ne fumus hic docet operacionem cautela. s. ne fumus vei
at ad os et nares infirmi. quia si calefactorium est siccum vel prouptum fumus in resolutus
veniens ad os et nares qui siccus est desiccat et coartat canales pulmonis et trachea
arteria et mā morbi desiccat et propterea fit nociuum et fit maliciam in anhelitu
et ceterum si ma cla et sicca sit addit in malicia qplonis. Si si calefactorium sit humidum et
ma calida fumus prouenies humidus alterabit malam qplonem. vnde iuuabit corpus et propter hoc
dicit ypo. ma et hoc intendum quia iuuat miliud quippe leuius aliud nocivum humi-
dum est et in ponderosius. Si vetus quia in eo qsumpta est totaliter humiditas q in ipso
erat ptem siccam et propter hoc siccius est et quod siccus tanto magis qsumit et subtiliat humo
rem dissolutum in vapore. Istum quoque qui vsque ad spatulas. licet ista corrupta est
Intendit enim dicere qd siccum calefactorium dissoluit dolorem qui est sub diafragmate
qui enim pleuresis est in ypocondriis sicut qn ma est grossa quia descendit. vnde calefacto
rium siccum adhibendum est quia dissoluit dolorem qui est sub ypocondriis. Si flebotomia sim
pliciter non soluit si dolorem qui ascendit supius sic ptebit in sequentibus. hoc intendit
dicere p hoc qd p aliud translatorem et dissoluit si euaporato dolores qui vsque ad fi
culas descenderunt et cetera. i. dolores qui sunt sub ypocondriis. Incidere aut
nō sit. i. cuius q sit p flebotomiam non soluit dolorem q est in locis qui sunt sub ypocon
driis. Nisi qn calefactorio et ceterum sic dolor est supius dolor pleuresis. Si repleto
sunt vlis non dissoluit. p euaporatiuum si prius augmentatur. quia magis attrahit ad
ad locum istum de humido p calefactorium qd p ipsum dissolua. et propter hoc in loco isto ypo.
statim reuertit ad aliud genus cuius n dolor dissoluitur. p aliquod calefactorium
tenuium preditorum. in tali enim casu sic ipse dicit. nocet euaporatio. pulmonem enim desiccat
quia magis trahit de ma. vnde magis addit in calore et ita magis et frequencius di-
latatur et qstringitur pulmo. Et empima fit. in sputum saniosum quia subtilis de ma
substrahitur p euaporatiuum et relinquitur grossum et viscosum qd p moram qua fit. ibi
putrescit in saniem. Sed qn dolor ad spatulas et cetera. Ostenso quo et quo deat fieri eua
porato statim transit ad aliud genus euacuacionis. s. ad flebotomiam instruens medicum. Sig.
p que dz cognoscere qnd qpetit flebotomia et hoc est sic ipse dicit. Quando dolor ad spatulas
ascenderit. i. sub mamillas et in membris pectoris et iuxta collum et in brachia

et consequenter doctrinam quam posuit in aff[orismo] [illegible] scilicet quod ab isto loco debeamus extrahere ad que magis decli
nat materia si possibile sit ab isto loco extrahi debet enim unde magis recepit natura illud igitur ca
lor in superiori parte maius est quod in loco superiori continetur materia. Unde ab isto loco subtra
here debemus. et ibi innuit in expositione istius loci quod vena quedam oritur a gibbo epatis que
vocatur profunda cuius quidam ramus progreditur in dextram auriculam cordis. ista quidam rami
ficatur et unus ramus progreditur ad collum et caput mediante quo nutriuntur membra sangui
neorum tocto in corde. Alius iterum ramus ramificatur in duos ramos quorum unus dirigitur
ad partem dextram. alius ad sinistram. et utrumque istorum diffunditur et infigitur in essentiam panni
culi velantis costas superiores dextras et sinistras in capitibus a panniculo ramificatur
iterum et per locum qui est sub ascellis progreditur in brachium et hec vena basilica sive ascel
laris vocatur. et hec affinitatem cum cephalica et epatica. illa ergo existente in panniculo ve
lante costas superiores est cognoscitur per dolorem superius dorsi. maius quod per incisionem huius vene
solvitur dolor. Homo igitur adhibito nullatenus renovetur appositis signis quibus
medicus debet cognoscere cum oportet flebotomia. ponit signa per que signa medicus sciat sufficientem
sanguinis fatigationis extractionem et dicit quod sanguis debet extrahi donec in splendorem ru
boris vel in nigredinem convertitur et causa in hoc est quod cum manente dolore pleuresis habitudo to
cius corporis aut est dextra complexione a est frigida a est calida. si frigida sanguis qui est intus cor et me
bra patientia declinabit ad splendidum ruborem. propter hoc quod ibi est nimius calor. unde innuit
quod si prius exeat sanguis remissi ruboris non est sistendum donec exeat splendidus vel
quod si prius exeat sanguis a loco patiente dolore. si habitudo totius cor
poris rubeus. quia tunc est signum quod exit sanguis a loco patiente dolore. si habitudo totius cor
rubeus. quia tunc est signum quod exit sanguis a loco patiente
et calidus sanguis corporis declinat ad rubedinem. receptus sanguis existens intus locum patientem
propter vehementiam caloris declinabit ad nigredinem quia est combustus et propter hoc innuit quod non
debemus sistere donec in nigredinem convertatur et supplendo et si prius exierit rubeus. Porro si
passio sub diafragmate posita significatione qua medicus debet scire quod et quantum oportet flebotomia fieri
ponit significationem per que debet scire cum oportet medicinam laxativam et dicit quod si dolor sub diafragmate
sit debet dari medicina laxativa quod flebotomia que fit in plicatura non solvit nisi superiorem dolorem
et sit unum est. docet quod debemus dare fellictinum et elleborum nigrum. elleborus quidem est radix cuius
est sit intus est et est duplex albus scilicet et niger sed albus
et siccus in 3° gradu multum dissolvens et multum attrahens [illegible]. mag non habet magis purgare per secessum
magis purgat per vomitum humores scilicet flatica. [illegible] fellictinus radix est silvestris calidus et siccus in 3° gradu sed minus est liberatur
grossos humores multum. fellictinus [illegible] deportat ad nos. elleborus magis recepit amistei damnum amissa vel evinimus
receptum magis deportatur ad nos. elleborus magis recepit amistei [illegible]
propter hoc quod multum est grandis nature uti corporis et multe vetositatis resolutiva. hinc aute
que recepit amistea ello extremitas et confortativa sedi sue. unde non tamen abhorreat ea
et propter hoc innuit quod tamen medicine laxative debemus amistare aliquid quod est forte nature
et ita dicit autem dicimus quod nulla rei nite exhibenda est medicina singularis propter acuitate
quam habet cum natura. fellictinus recepit amistei assa fetida assa est gummi arboris calida et sicca
in 3° gradu unde adiuvat fellictinum in operatione sua. quam non apponitur ad confortandum sed ut adiuvat
fellictinum in complenda operatione sua sic amistei recepit ut sint mixta cum turbit ad pur
gandum grossum flegma. turbit enim debilis est virtutis unde cum per se ponitur non purgat
nisi liquidum flegma. receptus in sumptione medicarum debet esse medicus cautus ne misceat medicinas
que est velocis purgationis cum medicina tarde purgationis. quia inde sequitur magnum nocumentum
quando medicina velocis purgationis breviter consequitur effectum suum. unde medicus credens purgatum
ee [illegible] exhibet ei nutrimentum et hoc est malum. dico enim ypocras quod fellictinum mixtum cum
assa faciat [illegible] quod elleborus scilicet tamen quod ello magis utilior sit solutio et ad [illegible]
dat primor et causa in hoc est quia elleborus fortioris est virtutis et propter hoc magis in profundiori
loco positas reliquias inclusas attrahit quia fellictinum quod est debilioris virtutis
cum cum commixtam assa fetida et nigri quidem apponunt quod medici quod est intus non conveniunt
fortis medicina. nisi cum quod est extra oportet forte virtus medicina propter hoc quod locus exterior remotus est
et istius ut prius omnino frangetur quia ad istum locum posset pervenire. pleuresis non est
morbus interior ergo in pleuresi est exhibenda medicina debilis. ergo solutio que fit per fellictinum
utilior est in pleuresi quam ea que fit per elleborum. Ad hoc dicimus quod licet pleuresis sit interior tamen co
tinetur in venis minutis que sunt in panniculo velante costas et locus est remotus et longinquus a
[illegible] in vasis maioribus. unde propter hoc oportet medicina vehementer attrahens. quia materia inclusa et inculcata in
venis istis minutis. Solutio est obiciendum super hoc est dicit quod fellictinum magis dissolvit vento
sitatem quam elleborus. quia elleborus fortioris est virtutis quam fellictinum. et propter hoc magis debet extra
minare ventositatem et ponere ipsam in vapore. Ad hoc dicendum quod propter forte dissolvere quam

hec faciat cellus quos humores fortes dissolvit ita qd ex eis generat uetositate. preterea qd subtiles
humiditates tenues pacuit et tenues dissolvit. fellicosam vero nd e vehemens tensionis. vn ca
tale dissolvit uetositates. Item in afforis dicta medicari et movere non cruda neque principio
n expediat i multis eni no expedit. et dc e. no expedit n eo ma fuit estuosa sz fixa
ma quieta e efficit egrotantes tranquillos. eclius nd nisi qd fellicosam purgat mas
feas ergo i principio no dz dari ellus aut fellicosam ita ma no fuit estuosa sz fixa qua licet
purgat. Et hoc dicit qd sit ma estuosa propter sui mobilitatem in furiositate e timenda et
purgada i principio eodem acu. qd ma fixa multociens e timenda propter hoc qr aliquando facit dolorem
intensum no ex se. sz propter hoc qd e i loco bene fixa. Et sic ubi ma fixa involuit. i pa
niculo velante costas. ibi corrumpitur et putrefit. e calore recipit magnum. qui i membro
isto acutissimum dolore infert. propter hoc qr sibi lz supplantate. uerum i alio loco facit egritu
tranquilla. ex na ti dc lz qd periculosa e in huius egri acutis declinat ad membra laxitatem
propter circumstancias quia lz ad nag nei corporis. vn fat mentem abhominatoz natura et acuta
fiat nequiquam qd molestat natam. It m̃ltotiens monet multa et no expellit. vnde
posse natura fieri suffocatio. Item m̃ltotiens plus expellit qz debeat e propter hoc dz d
i acutis huius tucius e declinare ad florem. Huius itaque post solutionem. Ideo qui dat ex
bibea medicina. ondit quid faciend sit pro exhibitione medicine. et dicit qd medicus de pti
sana tunc e exhibenda. et propter hoc ne remaneat aliquid de medicina i via que oris ad
stomachum i in ysophago ut eciam ea melius descendat ad fundum stomachi pro solutione. i pro exhibi
tionem cause faciat solutionem. Primus qz conveniens. i inmo qz dare. si dare ea ad mulen
di quod forsan conveniet ei dare quia forte no aliquid postqz decubuit. n medicinam
tempore solucionis. qui medicina propter amputationem iniciis vel cibi amittet uirtute regandi post istud
licet pz et sequentes quod supius intellexit post ea qd dixit solone. exhibitionem causa fa
cientis solutionem. Cessante ergo solone dicit quo medicinam dat dictas paractez pro pigris
complementum dicens qd dz ei exhibet de ptisana inmo qz conveniet. i inmo qz dare ei
anz exhibitionem medicine sed posset dare. istud dico propter hoc qui forte no conveniet ei
dare aliquid et eciam in hoc e qui uirtus debilitatur propter membrorum manicionem i susceptiona
me. vn si multa dare. de nutiente uirtus digesta deficit i digerendo. si dolor
cuit sit dorsi e dolor vehemens i acutis. retento ferro approximato crasis. primum
porissimi prohibet dare nutriens et propter hoc sub condicione tali precepit ypo. dare nutriens. Ite
ud ubi ptisane opus fuit. postquam diversificationem cause facientis dolore posuit p
habente exhibitionem nutrientis. docet postmodum ordinare regimine i dieta sufficiens
qd cum approximatione vel elongatione status dz diversificari dieta i constitutione vel subti
litate et multitudine vel paucitate. et dicit qd cum oportet dare ptisana melius qd dare
i pri. cum procedere exprimamenti venarum. et eciam i hoc e qui primum tempus e remo
tius a statu. Quoniam inter tempis acuta sint mirra et propter hoc dc in sequentibus qd crisis
qui fuit i principio corrigibiles magis qz illi qui fuit i augmento vel statu quoniam
i istis temporibus acuta sunt nequiora. Vn tunc temporis na multa preoccupata e me mor
bi digerenda. n. c. i alijs operationibus dz occupari. vn significat qd istis temporibus parum sed vel
dz offerre. et propter hanc sinone mai. tz remonuit oraratoz quociens medicinam corporis q [illegible] ve
nas exprimamenti permittebat. post nd 8o vel 4o die et ultra nutriens exhibebat.
verum primum sinaz ypo. et dc huius forma regiis alii erant quemadmodum quod i cris dicat
fiat i huius diebus. si enim crisis futura sit i 8a vel 7a vel 9a die n. dz exhibere
an crisim. dicendo ut istud posset tollerare. illi nd istud no attendebat. vn hac
forma regeris i omnibus acutis ordinabat. et ex quo istorum erat qd dicebat quod ali
quis inadit i acuta egri permutatione maxima permuta. et propter hoc ut dicebant
maxima permutatione huic decia erat insistendum. Dico ergo ieiunium fiat permutationem
maxime propter hoc ei ieiunium indicebat. et ypo. quod destruens eorum sinaz dicit
qd re nd maxima permutatio dicia sibi e utilia. uerum primum natura tollerativa dz
sit permutatio aliud igitur na sit in subsequentibus explicabit. no sustineat repentinas
inmutationes. mai. a qd maxima permutatio subita nd e facienda. sz maxima permutatio
e ad comedere et ad no comedere. i omo ieiunias i eo qd frequenter solet come
dere carnes. pane vinum. et alia grossa cibaria. qd no comedat n ptisana. et post dimi
nuendo uero parum parum ita qd in tali tempore status m̃sticetur ei. dc. a processus nal
et n. subito facere venarum inanitionem. qd subita mutatio noceat egris ondit ypo.

vide

Et quia natura medi[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] sustinendo ea

propter hoc quod nocumentum infert sanis. Quod dicit quod si aliquis in tempore sanitatis assueverit uti mala dieta
quod melius per eam conservabit sanitatem quam per aliam quam non consuevit licet sit bona et causa in hoc
est quia sic dicit Avicenna [illegible] iam corporibus mutata est a natura assumptorum. et propter hoc sicut usus ma-
la dieta [illegible] est ad naturam male diete quam propter hoc quod subtiliter [illegible] sicut ista me-
lius per ista conservatur sanitas quam per bona non consueta. quam bona dieta non consueta [illegible]
[illegible] sicut eum diu est usus mala dieta. quod autem natura nutriti [illegible] ad naturam nu-
trientis patet per transpositionem plantarum [illegible] i alia. quedam enim planta in una terra
neat fructus venenosos et amaros in alia autem dulces. sic et in aliis. propter hoc ergo ondit
yppocras quod non deinde subito permutare ab una ad aliam. et hoc sicut [illegible] illi qui portant
aves ad vendendum a transmarinis partibus quam sciunt quod [illegible] carnes non pri-
[illegible] dat [illegible] de piste sub ambobus [illegible] dicit magister ut [illegible] carne ista, [illegible]
[illegible] dat [illegible] carnes [illegible] assueverit. sicut ubi ptisane. i [illegible] in [illegible]
dis [illegible] carnes [illegible] consueverit. et non ubi ptisane. i quod in [illegible]
die [illegible] prohibenda quod non [illegible] aliquid nocumentorum
[illegible] ptisana. et ptisana quando [illegible] prohibenda quod non agitur aliquod nocumentum
[illegible] dolor vehemens appropinquatio crisis primum paroxismi post
[illegible] melius est a principio dare [illegible] in principio ieiunare et postmodum in [illegible] die [illegible]
[illegible] melius est a principio [illegible] paroxismi primum [illegible] istis diebus [illegible]
in crisis sit in illis diebus futura [illegible] uti precessione et [illegible] defensione [illegible]
[illegible] facere primum [illegible] similis [illegible] doctrine quam [illegible]
[illegible] si dolor sit in supe-
[illegible] si non sit maxima plenitudo [illegible]
[illegible] si in inferioribus farmaciam. si non sit maxima plenitudo [illegible]
[illegible] facere [illegible] ptisane [illegible] danda a principio [illegible]
[illegible] et de illis potibus [illegible] ptisane [illegible] danda a principio [illegible]
[illegible] et dictum [illegible] de potibus
[illegible] de ptisana [illegible] de potu medicinali. [illegible] et dictum [illegible] de potibus
[illegible] de ptisana [illegible] et [illegible] que [illegible] omnia ea de quibus lo-
in sequentibus largius ostendes [illegible] in qua appetit ptisana
[illegible] ordine in regimine [illegible] in [illegible] in qua appetit ptisana
[illegible] potus medicinalis. [illegible] multos me-
[illegible] danda a principio [illegible] potus medicinalis [illegible] multos me-
[illegible] in principio indulgebat ieiunium et in [illegible] die dabat [illegible]
[illegible] qui in principio indulgebat [illegible] ptisane [illegible] a principio [illegible]
[illegible] non credo [illegible] bene quod ubi est [illegible] ptisane [illegible]
[illegible] non credo [illegible] bene [illegible] nocumentum [illegible]
per quia quod [illegible] regimine [illegible] forma regiminis [illegible]
[illegible] corporis [illegible] enim corpus [illegible] permutationem maxima [illegible]
[illegible] qua corporis [illegible] maxima permutatione permutat [illegible] permutatione maxima [illegible]
[illegible] indiget [illegible] indiget [illegible] quod ista [illegible] destruit [illegible]
[illegible] sic dicit indiget [illegible] indiget corporis [illegible] est [illegible] facienda sic [illegible]
[illegible] corporis [illegible] dicit maxima permutatione [illegible] quod natura [illegible] prohibende [illegible] prohibe-
[illegible] utilitate [illegible] quod natura [illegible] prohibende [illegible] prohibe-
[illegible] est [illegible] utilitate [illegible] cibum [illegible] corporis qui
da est mutatio maxima [illegible] facienda maxime [illegible] cibum [illegible] corporis qui
in sanitate [illegible] egritudine facit magis ut [illegible] nocumentum [illegible] permutatio maxime
facienda est [illegible] ordine nature. [illegible] permutationem delinquit [illegible]
[illegible] facit [illegible] [illegible] diversitate [illegible] quod iste magis
[illegible] nocumenta [illegible] accidit ex [illegible] corporis [illegible] diversitate [illegible] quod iste magis
[illegible] qui prohibet ptisanam [illegible] facere [illegible] iste qui [illegible] prohibet [illegible] et [illegible]
hoc est [illegible] ptisana [illegible] nocumentum [illegible] magis est quam nocumentum [illegible] qui sunt
subtilior est [illegible] quam ptisana [illegible] facere [illegible] potus medicinalis qui subti-
lior est [illegible] nocumenta [illegible] potus [illegible] est [illegible]
lior est quam [illegible] nocumenta et propter hoc dicit yppocras quod nocumentum potus [illegible] est [illegible] istas
[illegible] subita mutatio die-
[illegible] suprascripta [illegible] faciat. [illegible] in dieta [illegible] quod subita mutatio die-
[illegible] in sanis [illegible] quod ad hoc probanda
ta non est facienda in egris [illegible] sua quam nocumentum in sanis [illegible] quod ad hoc probanda
[illegible] facienda in egris [illegible] nocumentum infert sanis et egris [illegible]
[illegible] est [illegible] aliquid nocumentum [illegible] corporis sunt debilitate [illegible]
nocumentum infert egris quam sanis et [illegible] virtutes [illegible] sunt debilitate [illegible]
innumerabilia [illegible] i innumerabilia [illegible] et si subito permutetur faciunt no-
cumentum. [illegible] per [illegible] maxima diversitas [illegible] ex permutatione consuetu-
[illegible] et alia [illegible] i alio-
[illegible] subita sit maxima dieta. [illegible] nocumentorum in sanis [illegible] et alia [illegible] i alio-
dinis subita sit maxima dieta. si nocumentorum [illegible] sanis [illegible] subita permutatio ab una
[illegible] non valebis videtur [illegible] nocumentum [illegible] sanis. si subita permutatio ab una
[illegible] non valebis [illegible] i facit nocumentum [illegible] sanis. [illegible] permutatione consuetudinis [illegible]
ad aliam fit ex [illegible] magis in egris. i [illegible] qua permutatione consuetudinis [illegible]
nocumentum in sanis [illegible] magis in egris accidat i quibus virtus est [illegible]
[illegible] facile est [illegible] i [illegible] exemplum quod sequitur. mala [illegible]
dieta. quod mala dieta assueta melius valet in consuetudine sanitatis quam bona non assueta

i. e. [illegible] die [illegible] ptisanam [illegible] facere [illegible] maior est afflicta [illegible] quod [illegible] morbum [illegible] quod [illegible] pugnat [illegible] [illegible] sit [illegible] succumbit

[illegible marginal note, top]

supius dcm e istorum cottidie uidemus quod pauperes solacias in solis non comedunt nisi grossa cibaria
et tamen quando eis exhibent et comedunt cibaria subtilia statim fiunt morbidi. Quidem enim sicut
vel bis adhuc nescitur sermone suo in subita permutatione comestionis in acceptione cibi et
hoc quod si aliquis consueverit comedere bis in die et subito transferat se ad hoc ut nisi semel
comedat. similiter si non consueverit comedere nisi semel et postea transferat se subito ad hoc ut co
medat bis fit sibi magnum nocumentum. Quibus autem non est consuetudo prandere cum
medat autem nocumenta que veniunt cum aliquis qui non est solitus comedere nisi se
mel transferat se subito ad comedendum bis. et hoc quia tunc corpus deficiunt i. debi
litantur propter hoc cibus in hoc tempore receptus est tamquam sarcina ipsi stomacho quia tunc cibo
non indiget. unde ipsum digerere non potest aggravantur propter eandem tam torpescit i. pigri
fit propter hoc ... regitiva totius ex ponderositate ipsius cibi aggravanda. quia statim
fit propter hoc ... fumositates a cibo in
sto tamquam sarcina. unde ista non potest digerere et propter hoc ... fumositates a cibo in
digesto resolute currunt per nervos et lacertos. unde pigritia tatur. mollescunt propter
dicta ratione. Et tenat ructuat acidum. accidit acida eructuatio ex diminutione caloris
in quibus nat ... e acetositas propter defectum caloris in eis. unde lenitudas
attracta a terra non potuit in eis plenarie decoqui. et propter hoc sub sapore acetosi
transfertur sile ... matutinatus collecta quia ... digestiva non potest
rursum ... digerere et propter hoc fit acetosa eructuatio. Alii non mal
ista ciborum copiam inconvenienter digerere ... nimia multitudine cibi acceptum
licet periant natura in ... quod stomachus ... mancio i. fo
natus non potest ... digerere. unde ipsum emittit indigestum quibus ...
natus non potest ... digerere. unde ipsum emittit ... posthim posuit nocumenta ... conveni
la in die comestionis. Et in quos ... remedium ... et hoc nocumenta ista
vniunt ex permutatione plurium comestionum. Duo post remedium ... ad ... temporum
non fiant ... ex indigestione ... quod maior valet in digestione confortanda ... mansuet ... somni
et sompnum quia ... valet in digestione confortanda ... ad ... propter hoc ... et aff. quod
et revocato caloris naturalis ad interiora ad digerendum nutrimentum et propter hoc ... longissimi. Et hoc quod
in hyeme indiget corpus ampliori cibo. quia ... temporibus sompnum ... Post cenam dormiat
ille qui ... emittit. i. tamen propter quod ... sunt. Post cenam dormiat
ille qui ... emittit. i. tamen propter quod ... equale nocti. licet enim sic dicit. B corrupta
integra nocte i. spacium integrum equale nocti. licet enim sit dicit ... quod integre per noc
et ... loco tenere debuisset perdidisse posuisse cum post cenam dormit quod integre per noc
... cenam. cum absque precepto dormit. ...
te et propter hoc non est permittendum dormire post cenam. cum absque precepto dormit. propter
... propter ... hyeme sint a frigore tuti propter hoc quia possunt frigus penetrare in
... quod si sit hyems sint a frigore tuti propter hoc quia ... sunt
profundum et digestionem impediunt. maxime in istis que sunt ... si estas sit. quod sunt
tuti a calore. quia ... revocat spiritus ad exteriora et calorem diminuit naturalem si non dormit
requiescat forsitan precepit ipso ut exerceat corpora sua mediocri exercitio et hoc exercitium
videat nocivum propter istud quod omnis digestio ... fiat in quiete. propter quod in exercitio agitatur spiritus et
... non permanent morari in loco ubi ... digestio ... exercitium temperatum neque ad istud quia
... non fit multa ... spiritus et ... Innuit autem propter hoc quod cibus sic
ex tali exercitio non fit multa ... sarcina. unde stomachus ... ipsius cibi debi
tum est in tali tempore receptum stat ipso stomacho tamquam sarcina. unde stomachus ... ipsius cibi debi
lis est et propter hoc non potest cibum ad interiora deducere in quo scilicet loco digestionis viget loco. exer
citium non confortat stomachum debilem ut cibum deponat ad fundum ipsius et in fundo ipsius est
locus digestionis. propter hoc neque noceat exercitium eis qui sunt ... emittendi ... si
fit temperatum. quia exercitium forte calorem naturalem trahit ad exteriora et consumit spiritus. unde
tale exercitium causa est indigestionis. Et exercitium temperatum excitat calorem naturalem ad opera
tiones explendas. Temporibus nichil de lenia propter ... exercuerit vel dormierit quod
nichil post comedat. et si comedat. lenia vel minime nociva comedat. sicut ... pullos
vel ... cocta. quod cum stomachus deficiat in cibo primus assumpto digerendo. multo magis deficeret
si secundo acciperet cibus et maior ... cibo. Bibat autem parum vini. scilicet ... clari ...
... tale enim vinum confortat stomachum et utilitatem digestivam prestat. propter hoc cum si in nimia
quantitate acciperet esset causa indigestionis. nec aqua ... et B. ... comeptionis
... aqua quod ... ut B. ... vinum ... in acutis. ... hoc non est ... cum
... sanis in hoc loco non est in acutis. sed in sanis qui consuetudinem suam subito permutaverint
unde vinum non debet permisceri cum aqua. cum ... confortaret vel calefaceret. Bibe autem quibus

[illegible marginal note, right]

i die comedere consueverunt hic exprimat nocumenta. si pervenerit quod aliquis qui solitus est comede
bis in die transferat se subito ad comedendum semel in die. deinde non potest reme
valencia quam ista. et hic quod corpora corporis aggravatur cum virtutes debilius explent operaciones su
as propter hoc quod vene plus solito inanite sunt. Nec deficiunt propter hoc quod calor naturalis non habens
pabulum sufficiens convertit se ad humores et fumos corporis resolvit et extenuat et consumit propter hoc
quod debilitatur virtus regitiva totius corporis. Item ab omni opere exeunt. i. operacionem aliquam
corporis pati non possunt cum pigri sunt propter tamen quandam est contrariam dolent sicut dicit Avicenna in
multis locis precordia vocat antiquum os stomachi et hic sic appellat pro dolore precordi
orum dolorem qui fit in ore stomachi quod dolor pervenit ex malis humoribus collectis a toto cor
pore. dolorem qui fit in ore stomachi quod dolor provenit propter inanitionem quia preter solitum patitur quod attracti in stomacho preter itaque contentes faciunt
ad stomachum propter inanitionem quia preter solitum pati [illegible] attracti in stomacho [illegible] comites faciunt
dolorem in ore eius. cum os stomachi est sensibile. Viscera ut viscera corporis sibi invicem adhereant. esse
suspensa propter magis inanitionem deprimunt. contingit ita quod videtur paciens inanitionem quod antea
suspensa propter magis inanitionem deprimit et istud appellat suspensionem viscerum. Urina e
orum [illegible] mingatur cum posterior et istud appellat suspensionem viscerum. Urina e
tottica cum calor naturalis expirans non inveniens aliam humorem in quem agat convertit
se ad [illegible] corporis humiditatem et propter hoc calefit epar et exit urina tincta. Sequitur
ut dicit Theophilus [illegible] venas [illegible] et [illegible]. Ardensque colera cum ad
mat humiditas corporis vel venas. i. cuffa vel subcuffa. Sterrus intensa et hoc propter de
siccationem humidi in toto corpore. quidam autem oris amaritudinem propter malos humores corruptos
ad stomachum attractos unde quia pellicula velans stomachum a parte interiori eadem est cum ea que velat
superius palatum et linguam propter continuacionem istius refunditur sapor corrupte humiditatis in stomacho ex
intestinis Oculos concavos i. graviores profundatos et contractos quod fit propter inopiam
intestinis Oculos concavos i. pulsatilia propter agitationem humorum et spirituum quod attra
intrinseci. Timpora formicancia i. pulsatilia propter agitationem humorum et spirituum quod atten
hunt. ab uno membro ad aliud. unde in transitu suo faciunt pulsationem in venis propter hoc
hunt. ab uno membro ad aliud. Frigidos articulos sentiunt. i. extremitates membrorum cum do
quod magis patet sensui. Frigidos articulos sentiunt i. extremitates membrorum cum do
lorem est in ore stomachi sic deinde est et ad dolorem istum currunt fumus et humores et mem
bra. Plurimi vero qui prandium dimiserunt cenam nequeunt expellere
velud [illegible] exigua. Plurimi vero qui prandium dimiserunt cenam nequeunt expellere
quod si cenat. i. quod cenat cum stomachus repletus est malis humoribus sibi a membris aliis
destinatis unde tollit appetitus. Tremulat eos stomachus i. inflat et dolet propter hoc quod cibus
permixta cum malis humoribus qui sunt in stomacho et corrumpi unde fit dolorem in stomacho et fia
inde resoluti vapores ad cerebrum pungunt ipsum et distemperant unde male dormi
unt propter hoc valde necessarium est quod aliquis ieiunat ultra horam et sentit stomachum suum
ne et perdidisse appetitum quod antequam comedat bibat haustum aque calide ad la
vandum stomachum. que ratio per eo exemplo quod possunt in fieri quod exemplo ex subita permu
tatione dicte me
tatas pervenit nocumentum tamen sinam suam non est facienda subita permutacio. Dicte me
die. i. equalis sicut dicit Avicenna. si enim commutationem dicitur dieta i. mutatione diete medie i. medie
dicit hoc est ex obmissione prandii. iustum est apud me ut nunc quietus eius indulgeatur [illegible] subti
liter i. subito permutetur. et videtur in hoc esse gravitas. Avicenna. Ad propositum cum dicit Avicenna quod nullus ca
dit [illegible] se semper dicitur regere nisi sciat quod quolibet istarum horarum valeat et ita videtur quod dicta
est facere permutacionem in consuetudine et dicit quod propositus loquitur in consuetudine acquisita. Avicenna non
in consuetudine acquirenda unde non est gravitas. Sicut enim qui solet in die semel addunt potus non
cum prandio semel solitus prandium quod attendit horam qua solebat fieri prandium. et si [illegible]
dicit Galienus unde dicitur quod non addat vel subtrahat sed per ea que corpus aggravantur. Si post dimis
sum prandium i. horam qua dimittit prandium i. debilitatur. reparare corporis i. in labo
rem que facit corpus quod sanguinem non potest esse cum alia operationem non faciat. Ac defen
sione sinimenti i. propter inanitionem post cenam non quietudine sequente i. gravitas. Si dolor
sequitur postquam cenavit propter humiditatem malorum admixtorum cum cibo sic deinde est humus
et dicit Galienus dictam nocumenta quod adveniunt in hora dimissionis prandii non post hoc si post cenam
secundum Galienum. dictam nocumenta quod adveniunt [illegible] ponderositatis quod cibus iste stat in stomacho tamquam sarcina preter solito
sequitur gravitas i. ponderositas quod cibus iste stat in stomacho tamquam sarcina. preter solito
cenaverit hic dicit quod post cenam attendit ibi gravitas quod si cenavit preter solito i.
consuetudine solet comedere in prandio et cena intencio propositum tamen Avicenna est in hoc loco si iste
qui prandium pretermisit post consuetudinem cenat tamen inde quod consueverunt sentiet gravitate
si cenat tamen in sil quod solitus est accipere in prandio et in cena. si iterum cenat ex quo

nocitu(m) acc(idi)t p(ro)p(ter) s(u)bitam amissio(n)e(m) ex mane(?) q(uod) fit p(ro)p(ter) h(oc) q(uia) q(uan)to maior fiet in mane(?)
et maius seq(ui)t(ur) nocu(m)e(ntu)m q(ui)a q(uan)do cena mag(is) p(ro)longatur maior fit p(er) cenaz mane(?) q(ui)a
q(uan)to cena mag(is) tardabi(tu)r magis corp(us) aggrauat. et h(oc) e(st) q(uod) intendit i(n) h(oc) loco. Iuuat
itaq(ue) venas et hic p(on)it a(ucto)r rectificatio(n)em q(uan)to(?) nocu(men)ta ex subita obmissione p(ro)cedentis p(ro)
veniencia. Si ab hijs q(ue) eo die i. ab hijs q(ue) pati d(ebe)t s(cilicet) ab exercicio corporis. exer
cicium eni(m) manet corp(us) et que sunt ista q(ue) pati corp(us) pot(est) s(cilicet) frigus. q(ui)a frigus minuat
calore(m) n(atur)alem et impedit actio(n)es naturales ex p(ro)funda(cio)ne a calore s(cilicet) estiuo sup(er)
fluo q(ui)a debilitat v(ir)tute(m) digestiua(m) remocio(n)e(m)(?) spiritus estiuus(?) labor s(cilicet) cor(poris)(?) sic d(icitu)r e(st) ista
tria faciunt ad inanitio(n)em(?) et debilitatio(n)em v(ir)tutis digestiue. Cena quoq(ue) leuior solito
quia stom(achus) debilitat(us) e(st) p(ro)p(ter) ieiunium no(n) co(n)stricto p(ro)p(ter) q(uod) abs(tinen)tia ex grossitie quantitatis ex
qua no(n) p(ro)t(er) et solebant p(ro)p(ter) h(oc) maior e(st) ex alijs p(ro)p(ter) no(n) d(ebe)t accipe(re) tantu(m) cibu(m) q(ua)ntu(m). q(ui)
iciunat quantu(m) solet accipe(re). nec fricta q(ui)a fricta repugnat digestio(n)i. s(ed) humida et pabulis(?)
q(ui)a hu(m)ida facile digeritur potus no(n) sit i(n)mixt(us) i. vinu(m) aque i(n)mixtu(m) co(n)fortat mag(is) stom(achum)
et v(ir)tute(m) digestiua(m). Nec cibi q(uan)titate(m) m(a)g(is) i. q(uan)titatu(m) operatur q(uan)titas cibi. Postera vero die p(ro)pria
cibu(m) allenient i. m(a)g(is) comedat in p(ro)randio q(uan)to q(uod) co(n)uenie(n)t p(ro)uidere et n(on) p(ro)mutati aste
quod(?) donet om(n)e(?) co(n)fectu(m) sit vsq(ue) postmod(um). Cenosis vero i(n) summo corp(or)is colera d(omi)natur. q(ui)a
me(n)s(?) no(n) solu(m) d(ebe)t cognosce(re) nocu(men)ta q(ue) p(ro)ueniu(n)t ex subita p(er)mutatio(n)e co(n)suetudinis nec
corp(us) inanimatu(m)(?) et e(st) i(n) quib(us) necquid vel remissio(n)e(m) h(abe)nt fieri. i(n) h(oc) loco docet s(cilicet) cui
mag(is) nocet s(u)bita obmissio. et d(ici)t q(uod) mag(is) nocet istis qui colera(m) h(abe)nt i(n) summo
corp(or)is. et q(uod) in h(oc) e(st) q(ui)a calor facit ad maiorem inanitio(n)em et p(ro)p(ter) nocu(men)ta sup(er)d(ict)a i(n) eo
corp(or)ib(us). et eo in h(oc) e(st) q(ui)a fle(u)ma d(omi)natur plurimas h(abe)nt h(umidi)tates crudas et eas digerit et co
sit forcia(?). isti vero quib(us) fle(u)ma d(omi)natur ex p(re)d(ic)ta p(er)mutatio(n)e m(a)g(is) nocet istis et istud possu(m)us vide(re) in eis
potentib(us) decoquu(n)t. vn(de) p(ro)p(ter) q(uo)d sunt h(abe)ntes stom(achum) calid(um) et co(n)sueu(er)unt comede(re) bis i(n) die
qui i(n)trant claustru(m) q(ui)a quod s(emel) comedit n(on) s(emel)(?). vn(de) morbidi fiu(n)t. alij vero h(abe)ntes stom(achum) flatiuu(m) q(ui)
q(ua)n(do) vero s(un)t i(n) claustro n(on) comedu(n)t nisi s(emel) vn(de) m(u)ltas h(abe)nt malas h(umidi)tates crassas quandiu fuit
sibi co(n)ueniu(n)t comede(re) bis i(n) die. vn(de) m(u)ltas h(abe)nt malas h(umidi)tates crassas quandiu fuit
i(n) seculo q(ua)n(do) vero i(n)trant claustru(m) tu(n)c fiu(n)t sani. et p(ro)p(ter) h(oc) bonu(m) e(st) eis ieiunare q(ui) h(abe)nt stom(achum)
flatiuu(m) et grossis h(umor)ib(us) repletu(m). in summo no(n) nocet sic d(ici)t G. q(uod) d(icitu)r in summo cor(poris)
p(ro)p(ter) et no(n) d(icitu)r sup(er) quib(us) colera d(omi)natur q(uia) d(icitu)r istud p(ro)p(ter) dimissio(n)e(m) furculor(um) a cisti
fellis(?) ad stom(achum) et intestina exp(e)d(i)e(n)t(er) ut e(ni)m accidit q(uod) colera d(omi)natur i(n) summo corp(or)is i(n)
stom(acho) et ...
... furculi a cisti fellis ad stom(achum) ... subita p(er)mutatio(n)e ... nocu(men)ta ... colera i(n) summo corp(or)is d(omi)natur ...
... amplitudine(m) furculi deportat colera(m) ad cista(m) fellis ad stom(achum) ...
... i(n) summo corp(or)is q(ui)a si colera i(n) toto corp(or)e d(omi)naretur de necessitate ea q(ue) talis facit
subito p(er)mutatio(n)em eue(n)iu(n)t nocu(men)ta sup(ra)d(ic)ta ...
... Si queat q(uod) sibi ... non debeat
istos qui mag(is) molestan(tur) p(ro)p(ter) subita(m) mutatio(n)em co(n)suetudinis comedendi s(cilicet) ad ...
... bis i(n) die ... loco istud satis manifestat q(ui)a ...
... in quib(us) fle(u)ma d(omi)nat(ur). Hec aut(em) ad
h(oc) signa ... ex subita p(er)mutatio(n)e ...
... sufficient i. ap(er)tent(ur) ... ad ... co(n)fir
manda. Nec natura accidit i. hijs q(ue) inferunt nocu(men)ta. nec natura i. nec co(m)po(sici)o
corporeorum figure i. co(m)po(sici)o et q(ue) sunt res no(n) n(atur)ales. vn(de) subita p(er)mutatio(n)e facta in
eis accidit effect(us) i(n) nobis. ... no(n) co(n)tracta fa(cit) nocu(men)tu(m). figure et co(m)po(sici)o(n)i. Non
igit(ur) oz(?) multa(m) venaz ... co(n)clusio seq(ui)t(ur) ... ordina(n)d(um) et
magna(m) p(er)mutatio(n)e(m) fa(cit) nocu(men)tu(m). s(ed) manente venar(um) p(re)ter na(turam) ... e(st) magna p(er)mu
tatio. Non igit(ur) oz multa venar(um) ... tempus et h(oc) e(st) ...
ventura est ... Nec dat cibu(m) in statu. q(ui)a q(ua)n(do) datur
cibus i(n) statu ... morbi tu(n)c ... p(re)ter na(turam) et ita p(er)mutatio p(re)ter
natura(m) ... no(n) e(st) facienda i(n) hijs i. ... sunt alia q(ue) sunt ... hijs ad ...

quod subita mutatio infert nocumentum nature i. istud est in cibis qui patitur stomachus i. quod accidit stomacho et id est contra illos qui gaudent cibo illaudabili consueto contra laudabili inconsueto. Si queratur quare istud repetitur quod supra istud idem dixit. Eo quod dixit mala natura dieta etc. dicimus quod supra nocumentum dixit quod accidit toti corpori. Hic autem dixit nocumentum quod accidit stomacho tamen per subitam permutationem. Ut ostendat quod sicut generatur totum corpus sic in eo fiat subita mutatio. Unde apparet et eos qui tenere Ypocratem per hunc sermonem ostendit quod non est admiratio ex nocumento quod accidit. Recepit quod permutatione regitur quod cibos et potus qui habent virtutem debilem quod cibaria sunt ptisana. Sunt eis potius melius licet multum corrumpat etc. Et legi accidit stomacho nocumentum si a malo consueto subito permutetur ad recipiendum cibum laudabilem non consuetum. Quod apparet non admiror supplenda est hic dicto nam eos qui recipiunt ex usu carnes et allium et similia magis cum hunc quia i. quod sunt contraria si inveniat nocumentum per subitam permutationem ad ista recipienda. Totum istud est suppletum. Et supple admiror ea quod sunt debilis virtutis supple etc. s. hunc qualitatis i. ea talia quod i. stomacho eius i. susceptis. Et inde faciunt plus doloris aliis quedam magis et est sciendum quod Ypocras non dicit quod admiretur supra hunc per istud quod necesse at tamen quia hunc dicant mala facere sed per hoc dicit ne aliquis credat quod ex usu istorum nullum facit nocumentum. Et si ea que subscripsit hunc usque Ypocras per multa exempla particularia confirmavit quod subita mutatio non est facienda in egris. Tamen sermonem medicorum illa sermonem quam tenet hunc usque homines [illegible] in hoc autem loco dicit contrarium ei quod supra dixerat. Tamen intendit dicere quod subita permutatio facienda est in egris. Istud autem est contra illud quod prius dixerat quod subita permutatio non est facienda in sanis nec in egris. Et supra partem quando facienda est subita permutatio in egris et supra partem tangit istud quod dixit infirmitatis acute tempus fuit preventura et ibi dictum est quod sententia istorum medicorum qui venas quatuor vel v diebus permittebant contrariam est sententie Ypocratis. Et G. quod autem dicit notitia sicut est tempore sit ventris acutis aut non fuerit vehemens dolor. Et si non retinere at faciens de aliquo similium etc. medicus. Et etiam quod est notitia sententia istorum medicorum. In hoc loco precedit Ypocras et per hoc sententia istorum contra quod hic concedat. Exceptum quod supra suo sermone ubi adiungat dicit Ypocras quod sermo suus que in hoc loco posuit dicitur est ei quem supra posuerat et melius conveniat ei quia sic dicit G. aliam qui utitur sententia istorum quod talis est magna permutatio facta est in egris quod in cibis accidit dispositio sana. Nunc vero facta est contraria. Videtur ergo quod dicunt innuendo magis permutationem factam in egris illi magis qui audivit habet tamen magis ut acquiescat et per hoc dicit G. quod oportet quod Ypocras procedat et concedat sermonem suum precedentem. Ypocras vero tacet assentiens hunc tamen et tacet dicens verum est quod in egris est subita facienda permutatio dicit istud i. istud quod modo dicimus contrarium est ei quod supra diximus et non hic dicit quod hoc sermone precedente narraverat G. multas res necessarias in expositione sermonis Ypocratis tamen obliti in expositione quod dixit Ypocras quod dicit suo sermoni. Exceptum non certificavit nobis quibus esset iste sermo etc. G. sic posuit istum Ioannes vero posuit multa sic oportet quod corpus permutatur de sanitate ad egritudinem. Non permutatur ergo in regimine permutatione magis et Ypocras sic dicit. Vel Ioannes prius dixit hunc sermonem in eis quod premissa sunt etc. iudicium verborum de quorum confirmatione est ut perquam narravit tamen non voluit dicere et quod recepit non intendebat in dicere Ypocras in hoc ponit sententiam predictorum medicorum et positos eorum ad confirmandam sententiam eorum ut videamus etc. que magis iniecta est contraria eorum. Mutatio igitur diete. Ideo eorum quare permutatio magis facienda est in egris accidit sic dictum est quare magis permutatur corpus in hoc autem loco quod dicit Ypocras aliam tamen premisse tamen eorum ut melius manifeste in ordinatione regiminis quod faciebat in egris et in talibus est quod Ypocras quando a seipso facit questionem. Dicimus quod aliorum predictorum medicorum merito dicit Ypocras quod non competit eis sanorum et egris cum in sanis nullum accidit nocumentum quod permutatur subito ab usu consueto et hoc est ideo quare corpora sanorum sunt semper in eodem statu et virtus eorum non augetur neque diminuitur quod si augeatur addendum est in cibo si vero diminuatur subtrahendum est in cibo. Sic tamen hoc confirmat sanitatis sed cum egrorum corpus magis permutationem permutatur sive a sanitate in egritudinem. Oportet ergo ut corporis regimen magis permutatione permutetur. Cum non est similis de permutatione sanorum et egrorum et hoc Ypocras istam tangat questionem non solvit eam quare sic alii dicunt verum sit dictum est etiam in corporibus eius in hoc regimine etc. medicus istud etc. que non valet satis est quod pre dictis medicorum. Posuit enim supra multa particularia que in dieta facienda dicunt observanda sic et legi Ypocras intendit ponere questionem predictam quam dicti medici possent facere et dicere

vent no e expm sile tud ypo i sanis et egris Vert p ga. qz mutatio diete sit i facie
da e in hijs q i sanis et in egris. cu corp no facit mutatio i mutand a dieta i
p dietaz. nisi ad negotatoz utuis. i no addaz in uehementiaz uirtutis regitiue pp qd s
demu i cibo. cum qn uirtutes sint fortiores magis demu de cibo offerre. ut pz i hye
me ul in debilitate utuis. vn i pp qua s debilitate nate sit subtrahi cum pp debi
tom tibi ofortal utuis p cuius subtractoz debilita utis. Scd qo eet morbi posuit su
pius multa particlaria q in ordinatoe diete sit attendenda. in hoc loco ponit adhuc
quedam quoz osideratio i regie acutoz. valde e nccia. et dt qp attendenda e intentio
et nccia patientis. i utis regitiua et oplo et dispositio morbi. s utz actua sunt intensa
ul remissa et utz egritudo p longum spaciu tempis sit duratura ul breuius. et atte
denda e osuetudo diete qua hz tempe sanitatis. qm si utis sit fortis et oplo sit pu
gnans et actua sit fortiora et in osuetudine multu omedit i tpe sanitatis et egritudo
diuturna et actua sit fortiora et in osuetudine multu omede i tpe sanitatis et egritudo
i vi dies ul an sit termanda. n eni mutmcta des exhibere. determinatom egritudis
demu scit p signa digestionis. et p narratos q in diebus creticis et indicatiuis determina
demu scit p signa digestionis determinatu est. utute etc eg demu osiderare utz a creatoe sit for
sis i lo de crisi determinatu est. utute etc eg demu osiderare utz a creatoe sit for
tis ul debilis. et istud scies p decentem et indecentem membroz et totius corporis dispositom
qm si bn sunt formata et eni effectom membroz et ordinatoz utus eius a creatoe fortis
e qz melius pt resiste nocuis. oplom demu osiderare et ni longitudinem corporis utz sit
pinguis. carnosus. extenuatus et pilosus. demu osiderare q nta sit morbi declinatio
ad calitez. et status debeat extendi ultra xiiii. die et actua no sint multu intensa et in
tempore calido et i iuuene et i regioe calida et si i estate osueuit multu omedere. huic
a pno cibus affendus e et aliquantulu grossus. et ni ud paucitez ul pluralitez istoz
acon corpoz magis ul mi offerendu e de nutrito et hic omedat expm etd pot li
i gto pnostic dicitur qp sit impossibile e ut agnoscat deportator utz sufficiat ad ho
mis positu deportand u p pus agnoscat utis portatoris et qn tas honeris et spu
cu vie intiacentis usqz ad meta. ita impossibile e ordinare regimine i acutis n
pmus sciat utis patientis et uehementia egritudinis et tempus p que debeat terminari egritudo. Di
spo go morbi et utus patientis multum e nccia sit dt ypo i hoc loco ad ordinatom
regis in acutis dt go Scd quo i cu istis ptibus q supius dixi osiderad i exhibitoe
diete oz ut agnoscat utute s regitiuaz utz vz sit debilis ul fortis. atqz naturam i
oplez utz s fuerit calida ul frigida. disposom aut eg morbi i qualis dispoz q accidit i morbo
s particularia q mo enumeraui. necnon et i mutatoe tua. qm teritudo acutoz no pt hatur
bei n et ni estimatom pnaqua utati inktoaes acuto. qp fit error i regie paciets
maiores no fit error in exhibitoe cibi grossi qz subtilis. et i multo cibo qz pauco. qm
nocuitio pximas ex cibo subtili ul pauo cicius uerificat. qz no tm quat hiz. ppt
popt ypo i hoc loco ut i acutis subtilez dieta iniungas. fz ocud apt ea qd dt in affo
omne malu quodcuqz sit etc i hoc aut loco popt tenue dieta in sanis fi. Dt qo
dz qp in aff lo i acutis q extendunt usqz ad xiiii die hic no lo n in eis q no
tiensunt vii die. fz pt dici melius qp ypo no dt i hoc loco qp diminuenda sit dieta
n et ni qp utus eg potit tollerare i istud subiungit i bicuz. istud aut no negat i
affo. vn no e odicto. et morbus i statu i qp actua sit intensa no eni i statu
i qd actu sunt intensa no intelligas ph hic nam statu postpositu n statu i a
cume. tnc eni cibus no e exhibendus usqz du statu opleat i dx statu mor
i crisis opleat et morbus digerat tnc eni secure cibu pt amistrari Et quod
i quibuz morbis ypo dt qp debebit mori et aliter regis et ni dispositez om pti
culariu. exceptis istis libris nescimus si fecit qd istu no habeo Ubcqz sinag mo
bile illi dicut sinaz problem q qn uidet mane patientes dicit qp laborat
dieta zama. sequenti no qp laborat acuta et inceti sunt q die morbus aut acutus
est die qua incipit et potius multis preclaribus exemplis i exhibitoe cibi in
acutis osiderat. ponit cogitur i hoc loco sectiua sic alia septiua dt i sitia. dt li
qp no solu sit sitia fz ead cu pmissis n solao qp addit qp errores qm sunt i pno ma
lius testificant qm illi qui sunt i statu. Scd dt ypo i hoc loco qp quidam sunt q pa die l
ultra acute egritudis recipiunt ptisana spissa. alij ud pg colata. alij ud potu ut est
panis infusus. et alia septima loco panis pot vinum et dt ypo qp for huius regiminis
hic ponit opioz veterum medicorum qui cibabat pacientes in pno statu et augmento eodem. et isti erant triplices
qm quida dabat grossu quida subtile quidaz sicut tm.

ut no. no sig d si sit q
tangit qp dieta mutal
z melius e ut i ginal
qz qp augea qo e q
cibus i sto no pt diminui
cum utatz uolitez sin
lesione sz go nimis p
uius e tunc pt augeri
sz dt amicus go canon
tri q ca de cibacoe
febricitanciu ut dt cu
l ambigua sit dispo
i egrue et no agnoscit
ca melius e tunc ut de
clines ad sebalacomz
hz vidca quam debin
p aff s in terminis die
tis plus patent etc hz
n opponere i q ca
et i regie ca pdicto
pz remittit nos ypo ad
go ptic quia ipe non
opposuit qz molebatur
angmu oplerit hz xm
questa alij me pz eu
remcetes opposuerunt

mala e. s. intelligit in egris. qui in breui tempore peruenit ad statum. in istis enim non debet aliquid dari quod
tribuat ad formam sanguinis quia cum natura tota sit ad expugnationem materie morbi distracta
morbus — sed ad digerendum materias. Unde contra super naturam fortiorem redderet. istud autem est
valde malum. propter hoc dicit ypocras quod illi male faciunt qui in morbis acutis. et per hoc
intelligit per acuta exhibent aliquid quod tribuat ad formam sanguinis non in principio
nec ultimo. et dicit quod peiora sunt quam omnia que sunt preparantes regiminis contraria dieta. et per
contrariam dietam intelligitur potus melius. Consuetudo enim est inter istos qui ista tribuunt
ad formam sanguinis potus non melius. non tribuit tribuere non sit ne tribuere contraria sit. sed tamen
magis nocumentum est. licet incompetens sit dare in morbis peracutis in principio aliquid quod tribuat ad for-
mam sanguinis. tamen dicit ypocras quod magis nocet facere istud quam sine tamen vel per diebus perma-
nent inanici. et hoc sepe factum est. Plenius non lesis omnibus etc. ita debet fieri contrario istis
tamen mala malum est in acutis dare aliquid quod tribuat ad formam sanguinis. sed licet aliquis suffi-
ciat peius non est si ipso permittent venas exinaniri. et postea det sibi aliquid. pessimum
non enim est si permittatur fieri venarum inanitio usque ad tempus crisis. et tunc detur tali dieta
quod celeritas morbi intendit propter hoc sed dicta tunc tempus sunt nequiora. et ebrietatis
difficilis expressione similiter sed exhibentur cibus cum natura sit intenta ad istam tunc digeren-
dum fit dilatatio et inflatio in stomacho. unde fit similiter magis exprimi. Unde fit suffocatio
Plenitudine ypocras dicit enim quod dixi plurimum quia istud accidit tunc magis est dicit quod egro
non est salubris magis enim tunc natura est debilis. unde magis potest omnino nocumentum et hoc est
quod dicit si tamen morbus fiunt in perfecta sanitate. id est salubris fuit tunc est fortis natura. et fortis ne
non est impossibile. Neque enim errores licet est hoc quod exhibendo dieta magis nocet in statu
quam in principio sic ypocras dicit errores qui fiunt in principio non sunt impossibiles ad corrigendum sicut
illi qui fiunt in statu et causa in hoc est quia in principio non est ita prostrata neque debilis sunt
nec fortia. propter hoc melius potest natura resistere nocumento quod accidit propter inordinationem regiminis. ponit
ypocras doctrinam generalem que est quod in omnibus in quibus oportet dare intendis ante tempus status exer-
cibendum est a principio. Unde si ptisana competit dandam est a principio sicut succus eius dandus est a principio
exhibendum est a principio. Unde si ptisana competit dandam est a principio. sed quando tunc dare
si potus melius a principio. Et in omni cibo que in egro exhibetur. sed hoc est quando tunc cum natura
sit fortis et propter defectum non multum de morbo infestata tamen potest ad intentionem in
sit fortis et propter defectum non multum de morbo infestata tamen potest ad intentionem in
tende digerendum. Sunt et diversa quemadmodum etc. sic dicit est secundum fortitudinem vel debilitatem
diversitatem et egris breuitate secundum grossitudinem multitudinem et puritate. et propter hoc dicit quod in re-
gimine potus efficiunt ac diuersos. Sunt enim qui ptisanam in principio dolent post eorum ypo-
gimine potus efficiunt ac diuersos. non credunt quod
de regimine istorum medicorum. et dicit ypocras dat grossam propter venarum inanitionem non credunt quod
malum sit dare eam in principio non quod competit secundum ipsi nesciunt quod nocet succum de ptisana dare
in principio cum nesciunt quod debeat dari et quando non. ypocras quod non dandum est neque ptisana
neque succum neque aliquid quod tribuat ad formam sanguinis Qui dant in principio non fuit contrarietas
neque succum neque aliquid quod tribuat ad formam sanguinis nec quietem attendit
litate. id est non cum egro fuit tale quod opporteat nisi dare a principio egris. nec quietem attendit
hic post ypocras. Commendat solum bonum corporis egri in quo ipsi erunt consueti in regimine auctorum
non quod dare grossum quod ante morbi digestionem si in principio solitus est uti subtili malum esse credebat
In quo plurimum et alia scriptura dicit et ipsi plurimum peccabat quod nocumentum quod inde perveniat
ignorant. id est licet bona sit quod non detur grossa ante morbi digestionem si quis subtile actorum a
principio ea in hoc est quod dat tamen ptisanam tamen succum quando non est exhibendum peccat. quippe
qui sepius egros quod in regimine tali sit maximum peccatum ostendit ypocras sed quando manavit. vene
exhibere intendens. et est hoc non quod in egro dicit non debet dari aliquid a principio exhibendum est de
scendere paulatim minuendo cibum usque ad statum. ille non contrario modo faciebat quod in principio
ceperit iciunium postea intendens exhibebat. Unde exemplum peccabat magis si tunc fuit
molestus morbus. id est multo magis erit tunc peccatum si tunc morbus est molestus. id est
fuit status vel propinquus ad statum. quam sit sepe dicit est actum tunc nesciunt si sanguis
magis intensum est morbo expugnando. Unde omnino debet aliquis ipsis exhibere. Apud hoc
dicit et a capite propter quem incauit ypocras errorem regiminis predictorum in hoc loco exprimit
nocumentum ex hunc errore pervenientia. et expositione huius loci post lb. vor. disposicionis col-
lum quas regimine debet diversificari. sed sanitatem decedendo in egro temporis expulsionis
in tempus post completam errorum. sed qualescumque. incidencia enim. id est in hora in qua medicus cessit

Non intus canonis est si plenitudo sit emptorium signum est mortis spatale si pati saltum inflorat labij

cus i qtitudine usque ad completam materie digestionem per partem dictam subtiliando et diminuendo i expulsi
one aut per preterite augmentando quia sicut dixi et quanto plus fuerit magis dampnosum est
quia non dicitur ypo in hoc loco n i febribus acutis propter apti plenius et coste i qualescencia per pte
de magis ingressando i sanitate illo rem consuetudine sua qua prius habebat per regi
manifestum et quod predicti medici male ordinabat regimine quia hunc tempora et dietas
i egre non attendebat et huius actina pervenit ex ieiunio et exhibitione cibi hora
non sua ... inter ista actina est quod ad stomachum attrahit colera tenuis a capite et ab aliis parti
bus quia stomachus maxime attrahit a toto corpore et maxime a capite quia affinitate habet propter
colligantiam nervorum per quos dependet stomachus humores non solitos magis attrahit quam alios
quia mobiliores et fluxibiliores sunt tenuis i indigesta et sic digestam dicitur ita indigestum
quia mobiliores et ... ad facile expulsionem unde colera indigesta in hoc loco fuit propter
... cum digestum est ... non est parata ad expellendum a nostro corpore neque ad assilatio
nem ultimumque ... et talis colera est vehementis rubeis calida et fetidi coloris. Vigilie accidunt
... corpore et talis colera ... accidunt vigilie tamen propter exhibitionem cibi hora non sua propter ieiunium quod in
tamen propter ieiunium accidunt vigilie ... humores colerici ad stomachum unde ex eius attrahit vapor calidus ... qui
ieiunio attrahit humores colerici ad stomachum unde ex eis attrahit vapor calidus malus qui
pervenit ad cerebrum et mordicat ... inducit vigilias propter exhibitionem cibi hora non sua at
accidunt vigilie quia cibus indebite receptus est in stomacho non potest digeri unde ex eo resolvuntur ...
fumi qui pervenientes ad caput gravant cerebrum et prohibent sompnum et istud patet in eis qui ultra
consuetudinem multum cibi receperunt quia in nocte non possunt dormire immo tota nocte vertuntur
se de uno latere ad aliud et hoc est quod gravatur stomachus unde gravatur stomachus propter colligantiam nervorum
propter ... Que pro morbi digestioni repugnat sit enim sompnus adiuvat natura
... digestionem sicut adiuvat eam in materia morbi digerenda quia in sompno totus calor naturalis
digerendo cibum ... Angustie supervenerunt ... cum stomachus in abstinencia et humores
in melioribus ... attracti ad ipsum faciunt dolorem et inflationem in ipso unde magis ... spiritualia
mali attracti ... et ... cibus indigestus et ex eo qui
... propter acceptionem cibi hora non sua generatur stomachus et ... unde fit angustia quod fit
ventositas unde inflammatur stomachus et inflatus ... spiritualia unde fit angustia quod sicut
dicit ypo angustia est malignitas in spiritu vel potest dicta angustia i sollicitudo et tristitia
profunda que accidit quia stomachus magis est maximus et fortius attrahit a membris aliis unde
sanguinem feculentum ... attrahit quia membra bonum tenent ... ponunt et malum ...
... a quo sanguis grossus resoluta fumositas venientes ad cerebrum inficit ... et fiunt ma
... et ... communicat i vehementer nascuntur et propter hoc loca ... iniqua ... et hoc fit
ex resolutione vaporis colerici ... i stomacho ascendentes ad caput unde inficit ... in frenesi
et mente perturbant i ... habet ... propter dictos vapores ad cerebrum ascendentes. Oculi
subito cum splendore obtenebrantur propter vapores igneos a colera resolutos qui pervenientes
ad nervum opticum ... spiritum visibilem et propter hoc ... accidit ...
... Et auricule vocum tinnitibus implentur quia sic ex motu aeris ... fit sonus
in auribus ita ex commotione spiritus et humoris ... aeris ... unde ... ma
... et ... spiritus et humoris propter ... ad stomachum et ... corporis ...
caput fit tinnitus in auribus ... quia ... est valde sensibile et dolor
... ad locum istum ... humores et ... unde membra ... remanent frigida. Urina in
digesta quia propter ieiunium ... calor ad ... unde ... urina et propter
... valde acuta unde indigesta est ... colore ... Spiritus sub
tilis quia natura que ieiunio debilitata est non potest digerere materias ... unde non re
solvuntur ab ista materia ... subtilis est et salsus quia a calore innaturali forti ... est in
parte ... et fit istius ... et ... subtili et ita salsitudo fit i spu
to et ... quia natura debilis non potest expellere ... digerere istam materiam ... in medica ... quante
tinctum satis ... colore propter hoc vocat ypo indigestum sputum quia nullus color datur per viam
digestionis ... albus et ... i ... sputum tinctum non est omnino digestum sed indigestum.
Circa collum sudor quia natura debilis est et calor magnus tamen propter ieiunium ... propter ... fit
... in parte ista ... et magis in parte ista quam in alia propter hoc quod locus iste pro
pinquus calori ... cordis et costis in quibus est ... acuta ... et propter hoc hu
mores istius loci subtiliores sunt quod ... in ... et ... corde. In
quietatur flatus et tractus i inspiratio et respiratio propter hoc quod calor ... ad ...
membrorum unde calor naturalis augmentatur et propter vapores igneos resolutos anima

talia ad stomachum attracta. unde maior est multitudo actio attendendi et opprimendi. et alia [illegible] loco [illegible]. et actio eius inquietudo. i. propter dolorem quem habent non possunt iacere in eodem decubitu [illegible] remouentur. huc et illuc. unde si pruritant. i. si inspirato et respirato augmentatur. et ipse exponit eam dicens. forzaus. i. uelocius. et acrius. i. spissius. tympana planant. i. tympanis sunt musculi qui cum sunt ex carne subtili. quod est [illegible] cito [illegible] consumuntur. unde non apparent si calor adhuc auget. et propter hoc tympana fiunt plana. [illegible] [illegible] defectio spiritus. i. sincopis. et sincopis fit in eis propter uenenositatem uaporis repletiua a materia colica attracta ad stomachum que peruenientes ad cor distrahit motum eius et propter hoc fit sincopis et propter hoc [illegible] est cum [illegible] et ne [illegible] in sincopi moriatur. [illegible] pectoris operimenta repellunt quia in isto loco maximum dolorem sentiunt ubi est magnus calor quia os stomachi ualde sensibile est. unde super [illegible] pannos nequeunt tollerare. et manus tremunt quia calor et spiritus recurrunt propter dolorem ad interiora. unde partes extreme depauperantur spiritibus et debilitata [illegible] nequeunt pondus sustinere. unde tremunt manus. [illegible] aut inferiora palpitant labia quia mali uapores a materia resoluti per [illegible] [illegible] uelantes stomachum a parte interiori ueniunt ad labia inferiora. unde mordicat ea et propter hoc palpitat. [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt pessima multum molestat [illegible] in principio morbi magis infestat [illegible] in alio tempore [illegible] et ista [illegible] materia multo magis infestabit. unde [illegible] materia fortissima fuit [illegible] [illegible] [illegible] plurimi moriuntur quia [illegible] plurima signa apparent [illegible] [illegible] [illegible] in principio [illegible] [illegible] morbus [illegible] [illegible] et propter hoc subdit [illegible] et dicit quod si forte [illegible] a principio [illegible] quod morbus [illegible] [illegible] quod [illegible] non perueniunt ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] non fit nisi ex debilitate nature. [illegible] per fluxum sanguinis a naribus non [illegible] isto fluxu [illegible] [illegible] non fit nisi [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] quod [illegible] ista materia est in corde [illegible] et [illegible] fit per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unde [illegible] [illegible] [illegible] unde materia super [illegible] [illegible] [illegible] et per [illegible] [illegible] istud [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] quod [illegible] morbus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] unde [illegible] sub calore naturali [illegible] [illegible] ista materia [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ulcerat pulmonem et [illegible] [illegible] quia non [illegible] et putrefit et [illegible] [illegible] in aliquo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debilis [illegible] [illegible] attendi in hoc loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debilis [illegible] [illegible] et dicit quod [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad intelligentiam istorum [illegible] quod [illegible] [illegible] debilitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fluxus [illegible] fluxus sanguinis. nimius sudor. nimia [illegible] [illegible] a corde [illegible] [illegible] fluxus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debilitas materia quod [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in corde sunt subtiles. unde subtiliantur propter calorem febrilem [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] et euaporant insensibiliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debilitas [illegible] [illegible] [illegible] statum perueniat [illegible] [illegible] [illegible] debilitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in aliqua parte corporis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colica passione. unde [illegible] [illegible] fluunt ad locum doloris et partes [illegible] [illegible] [illegible] et debiles [illegible] [illegible] et in hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debilitas [illegible] propter aliquod [illegible] [illegible] [illegible] super aliquod membrum [illegible] [illegible] a cerebro uel in arterijs que oriuntur a corde uel [illegible] [illegible] que oriuntur ab epate. unde si ex aliquo [illegible] cadente super [illegible] uel ramos [illegible] [illegible] [illegible] debilitatio nature [illegible] et [illegible] [illegible] debilitatio [illegible] debilitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debilitatio nature [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debilis [illegible] in [illegible] sua uel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debilitas uel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in aliquo [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] in isto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debilitata propter aliquod [illegible] [illegible] [illegible] cito [illegible] quia non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possit ad statum peruenire [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debilitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia alioquin [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] statum. in statu [illegible] [illegible] statu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquod [illegible] [illegible] [illegible] et istud [illegible] cognoscere per id [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sua [illegible] in [illegible] sua fuit fortis uel debilis. uel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[Marginal note:] [illegible] ista fit [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apparent defectiua [illegible] [illegible] ca [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fortis [illegible] [illegible] debilitatio oris stomachi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]

ul grossa latitudinis ul si habuit poros raros ul spissos qd discernis p pluralitatem pilorum vel
paucitate ul si habuit os stomachi debile in sanitate sitibundus ul si bene ul male poterat tol
lerare ieiunium si fuit talis ul fuerit complexionis. si conveniebat uti dieta fixa subtili ul grossa
si conveniebat eis in exercicio et quiete. pp cum istorum fiat ad debilitatem virtutis. tamen in pluribus quoque
in augmento pp nos gracia facit ad cognoscendum q debilitas virtutis nos pervenit n ex malig
nitate accidentium q fuit approximate statu. Et in ista p nos mencione nequaquam cum nos invenit
pacientem in sua sanitate. demus astantes consulere de hiis. pp hoc dicit expositor q nos invenit aliquem
qui sciret investigare tam debilitatem virtutis in acutis. unde sic dicit ipse vidit aliquos q cababat
pacientes in statu. q putabat q tanta virtutis erat pp maniam. respectu nos erat n pp nequicia
accidentium. cum tunc morbus fortiter insurgit contra virtutem nature. et natura contra morbum. unde maxime est ex
tor tunc temporis cum nitens exhibere. sunt iterum alii sic ipse dicit qui aliud prohibent. respectu
defectu virtutis pp maniam. et commendaciam paroxismorum in statu et ante statum dico cum quandoque
ad actus sit debilis in principio. dicit alii aliquando in statu ut et ante statum nos dicitur n fuit debilitas pp
maniam et maniaco sitis pp aliquos predictorum accidentium. Littera sic debet legi. Nos est respectus in .i. a me
dicinis [illegible] ordinacione que ordina
est qui queat cognoscere .i. q sciat prout oportet in latitudine .i. in regiminis ordinacione que ordina
... qui queat cognoscere p latitudinem .i. p dispositionem corporis. sed in istud est supra sciat medicus. Si defectio
nos debeat cognosci p latitudinem .i. p dispositionem corporis sit ex venarum maniacione .i. maniacione ma
niarum .i. si virtus fuit debilis in eis egris. an sit ex alia furia .i.
infesta sic fluxum ventris vel pp ieiunium vel pp alia q supra dicta sunt. In ex alia furia .i.
pp maniam vesicam occultam a se a colera adveniente, statim sic in ista egritudine de qua loquitur. vel
in pronostic. vel ex labore corporis affracte .i. ex aliquo dolore forti in aliqua parte corporis adveniente
sic est in forti dolore stomachi et in colica et in plurali passione in hoc casu debet alia dici. Similiter
seu quibus alias corporis nature accidentis .i. ex lesione ing
dandi a prius dolor si fiat pt. Seu quibus alias corporis natura accidente .i. ex lesione ma
sa super aliquod membrum principale ul super aliquod ortum ab istis. pp ex ledente virtus alia principalis et p
compassionem ledunt alie et toto corpore. ul pt dici ex aliquo accidente .i. ex debilitate complexionis cum
quando est aliquis debilis complexionis cito gravatur virtus eius ex egritudine. ul iterum pt dici ex aliquo sic
et nature corporis .i. raritate pororum. in istis enim qui poros habent raros cito virtus evanescit
vel stibus .i. ex aliquo nocumento adveniente alicui membro a creatore sic est debilitas quibus stomachi
ul alicuius aliorum membrorum. unde pp hoc ex dispositione corporis accidente. Deinde intellige nocumentum proveniens
membris per generacionem. pp hoc qd dixit vel stibus. deinde intellige nocumentum a creatore. Comitunt in
imperitum malum est magis peiore. ipse proposuit duos errores quos faciunt medici in estimacione
nutrimenti. unus est alterius pacientem in statu. Alius est negare aliud datum. in hoc loco facit compa
racionem inter istos duos errores. et dicit q ultimus peior est. qr peior et ipse potest cum pp hoc
cum intrat istos duos errores. et dicit ut nos cognoscit nisi a sapientibus. cum si de aliud
cum iste error cognoscit ab omnibus. sed ut nos cognoscit nisi a sapientibus. cum si de aliud
in statu h pp hoc moriatur paciens nemo tamen crederet q pp hoc mortuus sit. si ut mani
tus sit et supervenerat alius medicus ul vetula q pacienti aliud det vencia dominabit
pacientem et deest magistro defectus honorem aliquem valoris et hoc est quod dicit vicione at et hiis
Supra locutus est ad. de nocumento qd advenit sanis et egris ex subita permutacione ad
dendo et pp exempla noscerent de ordinacione dicte. nos cedit ad ista magis. de subi
ta permutacione et vencia liber iste multum corruptus est et multum inordinatus et intende
in hoc loco dicere q sit prius de sto ordinacione ex subita permutacione fit nocumentum. in eo q sicut in
quolibet membro fit subita permutacio nocumenti. Littera est permutata et sic debet legi. ita accidit
sto nocumentum pp subitam mutacionem in eo aut pp h fz res contrarias dictumque sed et istud est supple
quod sunt viciniore in hiis q accidunt sto pp subitam mutacionem. Littera q sequitur plana est nos sunt
ibi exempla ad confirmandum qd sic est in aliis membris sic in isto. si in eis est fiat subi
ta mutacio. verbi gracia ego quibus supra dixit vero. q errores qui sunt in principio magis
ctificabiles sunt quam illi qui sunt approximate statum dicit etiam q subita permutacio facit no
tam in sanis quam in egris corporibus. ne ut aliquis credet q doctrina sua nos tenet nisi
in acutis. tamen in hoc loco ponit exemplum de ulcere et dicit q si aliquis quam ulcus in crure et committat se
ad sanandum q cicius sanabitur et melius si crus et pede committet quam si erat de pede et
crus moveat in tempore curacionis debet fieri sanacio et causa in hoc est cum cibus fit ad consolidacionem
labiorum ulcerum. motus nos ad fluxum humorum ad locum istud et ad distemperacionem cum corporis
q agitantur nos pot colligere. unde causa pulmo semper est in motu nullus causa in ipso accidit
nos pt consolidari. dicit iterum q in principio erat et moveat crus de pede q minimat nocumentum
nos erit tamen istud nocumentum quam erit si paciens de i v. de in viij. die moveat
pede. cum tunc temporis incipit fieri consolidacio et virtus est ita fortis sic in principio. unde propter

motum qui fit in isto tempore fit dissolutio incepta laborum. Secundo propter motum ad locum istum fluunt
humores in magna quantitate. Unde fit ibi tumor et inflatio preter naturam et ita accidit magnum no-
cumentum in motu facto postquam patiens quievit per v vel per vii dies sive accidat in vi vel
vii. Sed est sciendum quod sermo ypocratis non verificatur nisi in ulcere dubio. Et ulcus dubium quod-
dam est istud inter ulcus salutiferum et timorosum. Ulcus vero salutiferum est istud in quo est par-
va solutio continuitatis et quod est in membro ignobili sicut in digito. In tali vero ulcere si mo-
veat se v° vel 4° die propterea quasi nullum inveniet nocumentum. Ulcus vero timorosum est istud
in quo est magna solutio continuitatis et quod est in membro nobili sicut in capite aut ypocon-
driis epatis. In tali vero ulcere si patiens in principio moveat maximum inveniet nocumentum.
Unde ypocras dicat quod si iste qui habet ulcus moveatur post v vel vii dies magnum inveniet
nocumentum. Manifestum est quod non est verum de ulcere periculoso neque de ulcere salubri. Unde vii est de du-
bio inter periculosum et salubre et propter hoc in sermone suo apposuit ypocras dubium. Sed litera pla-
na est. Si igitur aliquis laboris operacioni. Intentio sua est in hoc loco quod si patiens post iiii
vel v dies moveat se vel exerceat aliquem laborem maiorem magis inveniet nocumentum
quam si a principio medicaminibus assuesceret istum laborem. Que itaque omnia etc. In summa dicit in isto
loco quod omnia ea que prius posita sunt certificat quod permutatio subita non est facienda tam
in hominibus id est in sanis vel in hominibus id est illis qui habent morbum officialem vel complexionalem. Cum illis
id est egris vel quam istis id est qui habent febrem acutam. Plus tamen ledit istos. Sic superius mutat
qui erat illi quam magis vel minus continuant quod subita permutatione de comestione una in
die ad duas vel econverso. Sic exponit in hoc loco de isto. Sed in quo magis vel minus continetur a ex-
subita permutatione a repletione ad ieiunium aut econverso. Litera quedam corrupta est etc. Sed legi
subita permutatione. Supple tamen plus ledit istos. A subita permutatione quam ma-
istos continuat in subita permutatione ieiunii ad accipiendum cibum multo magis quam consueverat quam subitam
mutationibus, ventibus id est a tollerancia ieiunii. Permutatione contraria et eadem in hoc est quod aliquis consueverat multum repleri vasa
sic fit permutatio. Permutatione contraria quam ieiuniis vero subito constringit. Unde inveniunt nocumentum. Sed cum ista
prius larga sunt quam ieiuniis et permutatione contraria quam in eo qui parum comedere consueverat vasa con-
strictum nocumentum invenit in permutatione contraria quam in eo qui parum comedere consueverat vasa con-
angusta sunt. Unde postea eum subito replentur. Pregrauedine nimia extenduntur et dila-
tantur. Unde cum ista plenitudine nequeunt continere sumus non potest diffundere per corpus et fluunt
humores in quantitate multa ad cor et suffocant et multociens rumpunt vasa et hoc est quod
dicit quod multorum mortalitas. Quam propter tempus sterilitatis succedit tempus fertilitatis
ita totum corpus commutatur. Sic legatur. Sic accidit nocumentum propter subitam permutationem ita supple
accidit nocumentum si toti corpori et id est quando mutat subito a nimia quiete ad laborem nimium
quam permutatione subaudi contraria et eadem est quia labor inconsuetus facit multam dissolutionem
humorum in corpore. Unde fluunt humores ibi ad locum non suum et causant dissolutionem egritudinis et
faciunt dissolutionem in membris nobilibus propter quod debilitantur virtutes. Dicunt vero non tamen generat con-
consuetum esse in exercicio. Precepto alio multo ore istorum cessare sic posuit superius remedia
de excessibus qui fiunt quod permutatione diete. Sic in hoc loco ponit remedium excessibus in mo-
tu quod patitur istos propter subitam permutationem a repletione ad maniciem et econverso et esse nocu-
quod patitur totum corpus a subita permutatione laboris ad requiem et econverso. Et dicit quod iste qui propter
mutatur a repletione ad maniciem sed quiete et requiescit quam labor facit ad maiorem conti-
nuacionem. Sic si totum corpus permutatur subito de labore ad quietem ore quod comedat minus quam co-
sueverat comedere si multum comedere consueverat et eadem in hoc est quod facit ad desiccationem. Unde
si iste qui laborat multum multum repleatur alioquin enim evanescet totum corpus propter hoc
dicit ypocras in aphorismis ubi inedia non oportet laborare quam fames desiccat corpus et labor sic
in quiete enim non continuant membra neque consumunt humiditatem. Unde non indiget multa re-
stauratione. Si enim multum repleri corpus repletur et infestatur et fatigatur id est confunditur propter nimi-
am repletionem hominibus aut omnibus et per ista omnia opera agit id est sequitur de mutatione reple-
tionibus et manitionibus id est de nocumento quod accidit ex subita permutatione repletionibus ad mani-
tionem et econverso. Valent et ad omnia accidencia in communitate accidencium de id est frequenter difficultatem
ordinibus id est regimine et ista accidencia superius nominata sunt et ad eadem. Unde sermonem habui. Quod
ypocras non loquitur in hoc loco nisi de acutis que proveniunt ex apostematibus plurimis vel coste ne accide-
rit. Dicit quod doctrina quam posuit de ordine regiminis non valet nisi in hominibus egris. Sed quod doctrina
sua vel secundum utilem mutationem dandi cibum in acutis morbis. Unde in quibus habui
sermonem id est locutus sum et credo quod intelligit de acutis de quibus locutus est in pronosticis.

Dicit ypocras quod subita muta-
cio a quiete ad laborem nocu-
mentum ... quia per laborem
superfluitates in corpore continentur
... dissolvi-
de superfluitatibus ... consu-
mi possit ... per nimium
... superfluitates in corpore
... dissolvuntur ...
... locum colliguntur et quia
subito fit motus sic dissol-
vuntur et maiorem locum occu-
pant et calor non potest tot super-
fluitates consumere ... ab eis
facile suffocatur. Unde plurimi mo-
riuntur

qui ibi loquitur de acutis tam sine apostemate quam cum apostemate. Oportet autem ut sit diete permutatio. Hic ponit
generale documentum quod nunquam de cetero prohibeas cibus aliquis in acutis dicit dieta sit mala. Unde intel-
ligit istud commentator tollerancia utitur quia multociens sufficiunt istud superius et non apparere
aut alia signa ut cum materia corporis debilitet sit e materia cum per fluxum intestinorum ut
per fluxum sanguinis a naribus vel per aliquam aliam manifestam evacuationem et hic intelligit
per hoc quod dicit alia id est non appareat in intestinis signum provocans ad emittendum prohibitorum ab usu
cibi. Nisi fuerit quod signorum per hoc intelligit maiorum et occultam dissolucionem que fit a febre ad-
urente sicut dicit Galienus et nec non non quod appareat per hoc intelligit depressionem maiorem et extenu-
atam maiorem in locis carnosis huius omnia faciunt ad casum et debilitatem virtutis et per
hoc precipit ypocras quod cum aliquid istorum emerserit quod cibus offendus est sic dictum sed per
inedie et vigilie nimie. Hic in hoc loco dicit quod multociens per mentem suam transivit quod ypocras
non ordinat librum istud quia capitula posuit in loco non suo et in est sicut dicit Galienus quod istud quod ibi
est ponitur in loco non suo nec est locus eius sed ante partem in successione sermonis in quo de ypo-
crate plurimum de permutatione subita ad dicendum dicit quod vigilie prohibent cibi et potus digesti-
onem quia in vigiliis superfluis expanditur calor naturalis penitus ad exteriora. Unde loco
digestionis pauperatur calore et impeditur digestio. Hic autem dicens mutatio in dulcia potu
id est in gracia potus facit ad sompnum multum. Sompnus enim cum consuetudine mollificat viscera
id est in gracia potus. In sompno revocantur spiritus ad interiora et multiplicantur vapores superflui
meata id est membra que in sompno humectantur et per hoc dicit ypocras quasi totum reddit id est corpus reddit pigrum et te-
nerum. Quod enim aliquid decoqui fit tenerum quasi totum. Aggravat etiam caput propter multi-
plicationem vaporum humidorum ascendencium et replencium caput. De potibus in regimine

Potus autem dulcis vel vinum etc. In hac ultima particula disputat auctor de potibus
quibus pacientes reguntur in febribus acutis in morbis membrorum pectoris et hii sunt aqua vel
vinum, ydromel, oximel sive secanabin etc. Dicit Galienus quod ypocras non solum non ordinat sermonem
in hac particula sed obmisit multas differentias vinorum et dicit Galienus quod vinum diversificatur in colore, o-
dore, sapore, substantia et virtute. In colore quia aut est album aut nigrum aut citrinum aut rubeum clarum. In
odore, sapore, substantia et virtute vini cum colorum diversitate diversitas sit in fine
inter istas sunt species alie secundum virtutem vini et inter hos sunt species medie. Substantia vero
dicitur. Sapor vero diversificatur in dulce et stipticum et inter hos sunt species medie. Substantia vero
diversificatur in aquosum subtile et grossum valde et medium. Diversitas in odore est quia quoddam vi-
num est recens, quoddam vero vetus. Sed Galienus dicit quod per virtutem sermonis sui istud sequitur et dicit
Galienus quod quedam illarum differenciarum sunt quod ipsa natura earum. Quedam vero cum via accidentis quod natura
quidam sunt sapor, substantia et virtus, sed cum via accidentis sunt color et odor. Album enim
in vino sequitur quod parum calefacit et parum percutit caput. Citrinum vero quia magis calefacit
magis percutit caput. Nigrum quia minus calefacit et ideo minus percutit caput magis tamen percutit ca-
put quam album quia melius descendit ad intestina et minus provocat urinam. Vinum simile odori
ferarum quod calidius et subtilius est quam vinum malum odoris quia frigidius et grossius est parum ledit
caput. Illud vero cuius non est odor non facit aliquam actionem in capite quia valde grossum est sic quod per
quod innanimatum vel nocivum est cum colores et odores cum via accidentis est quia est frigidum quod magis
vel minus percutit caput. Forte autem vinum vehementer calefacit resolvit vapores maiores facit
et ita magis percutit caput et istud vinum appellatur vinosum. Debile vero non multum cale-
facit unde non gravat caput et istud appellatur vinum aquosum quia in omnibus suis disposicionibus est
simile aque in colore et substantia et paucitate odoris et paucitate calefactionis et ideo sic quod rep-
rehendit ypocras propter hoc quod in febre acuta precipit dare vinum. Vinum enim calidum est et inflamabile
et ita nocet pacientibus febre acuta. Et de balneo simile quia balneum commovet humores et e-
bullitionem facit eos et possibiles putrefactioni. Et redarguit eum de mel. lapata. Quia
cum humores inclusi sint sub pellicula continente materiam apostematis eius attrahere bonum hu-
morem ab aliquo loco quam malum. Ab isto non potest evacuari nisi rumpatur ista pellicula quod non potest
fieri nisi per naturam digestam. Hic fit dicens quod non iubet dare vinum nisi post rupturam apostematis et
materia sparsa sunt in concavitate pectoris. Tunc enim oportet quod educatur sed non potest educi nisi mediante
tussi, non movetur spiritualia forti motu. Unde debilitatur virtus et ex propter quod fit per
sputum, indiget ergo natura fortitudine. Sed non est aliquid quod melius confortet naturam debilem
quam vinum, quia cito digeritur et cito transit ad formam sanguinis. Et vinum potencialiter calidum
dissolvit istam materiam et ita reddit eam habilem eductioni. Et de mel. lapata dico quod
nunquam iubet ypocras istud dari in principio sed antequam includatur materia sub cuticula et colligatur.

ad apostematis quia putridum sequitur nocumentum. unde ipse ypo. dicit in epidimia. et hec super hunc locum quod mem-
bro existente apostemoso non est danda mel. lavatio. De balneo dico quod non iubet quoniam si
in eadem via fuit in vacuitate poris ipsa attrahunt enim illa ad exteriora. Potus autem dulcis
id est vinum dulce post dicit dulcitatem vini dulcis. et dicit quod vinum dulce aut vinum et per vinum
intelligit vinum vinosum sive album sive mixtum. hec sunt differentie vini secundum colorem. Aqua
mellis id est ydromel aqua pura. oximel id est acetosis exhibenda sunt quoniam de hiis omnibus narra-
bit inferius post multam considerationem. causa quod exigit aliquando et temporibus egris et actus egris quoniam non
demum dare vinum cum apostemate febricitanti. sed si patiens habeat fluxum ventris non demum de-
clinare ad vinum dulce quoniam humidum est. unde addet in malicia fluxus. Et si habeat caput debile
non demum dare vinum forte quia resolvit humores in vapores multos et gravat caput et per-
cutit mentem. Dulcis autem potus hec ondit dulcitatem faciendam in exhibitione vini dulcis. et
dicit quod minus percutit caput quam vinum sicut hec. demum intendit vinum vinosum id est forte. causa
dicit quod minus percutit caput quam vinum vinosum. unde in more facit vaporem sive vesto-
in hoc est quoniam dulce vinum minus est calidum quam vinum vinosum. unde non est multus vapor ascendens in caput. et
est istud minus gravat caput quoniam gravat a vino per multis vaporis ascendenciam in caput. et
hoc est causa quod minus percutit mentem quia ad gravatorem capitis sequitur percussio mentis. Intestina utique
hoc est causa quod vinum dulce non magis exprimit id est magis provocat fluxum ventris quoniam humidum est et lubricativum. vinum non vinum
magis exprimit id est magis provocat fluxum ventris quoniam humidum est et lubricativum. vinum non vinum
magis exprimit. id est magis provocat fluxum ventris quoniam humidum est et lubricativum.
sed est statim splene inflat et epar id est oppilationes facit et hec quidem consideracionibus sit sicut quam vinum
sed est statim. Splene inflat et epar id est oppilationes facit. et causa in hoc est. quoniam dulce prius quam digeratur perfecte in stomacho per que-
re non tam dicitur facere oppilationes et causa in hoc est quoniam natura membrorum corporis attrahit ad epar. deinde humiditas exit a vena ampla
eadem quam hec cum natura membrorum corporis attrahit ad epar. Deinde humiditas exit a vena ampla
ancia que hec ad natura vero corporis attrahi ad subtiles in gibbo. unde in ipsis causa per angustiam quam per gissi-
hec est in sima epatis procedens ad subtiles in gibbo. unde in ipsis causa per angustiam quam per grossi-
ciem humoris a vino dulci generata et indigesta gravat oppilationes sicut aut etiam in splene. id est per hoc non
humoris a vino dulci generata et indigesta gravat oppilatio sic aut et in splene. Id est vero non
sit quoniam quam humor pervenit ad ipsum magis perfecte digestus. prius enim penetrat ad canal-
sit. quoniam cum humor pervenit ad ipsum magis perfecte digestus. prius enim penetrat ad canal-
lem quod et istis ad longa ampla. id est in vacuitate porosis et ad
plomis quia non sunt multum stricte. Deinde quod istis ad longa ampla. id est in vacuitate porosis et ad
ploris que non sunt multum stricte. Deinde quod vinum vero amarum hec consideracionibus sit sicut tamen quod parum attrahit
iuvat maxime quod ibi est expellendum. vinum vero amarum hec consideracionibus sit sicut tamen quod parum attrahit
a membris multam moram facit in stomacho et epate. unde subtilitas eius statim et perfecte digeritur. Cole-
ra amara humoribus ineptus est et ipse post per quam quod sitim eius infert. et causa in hoc est
quoniam dulce vinum aptonis est et humilis. unde exotica caliditate cito corrumpitur. ideo quod dea
quoniam mel ultra debitum mel accipit salsedinem et postea amaritudinem. Deinde vero acuitatem
quoniam mel ultra debitum coquitur vinum ultra modum amittit dulcedinem et fit amarum.
caliditate. Ad hoc. condomonarum excoquitur. vinum ultra modum amittit dulcedinem et fit amarum.
sicut acuit quam eius recepi in corde ubi cola dicitur quod gluttitur ad eadem et per hoc calefacit et
siccitat ob stomacho. unde fit causa sitis. unde fit nocumentum in humoris corporibus quoniam impedit expiritum.
quoniam desiccat ipsum et eum reddit contractum et sicut desiccat et constringit et coartat in-
atus per quos spiritus deat ... et eadem ratione scies quod vinum vinosum ineptum est hu-
corporibus. Superioribus enim intestinis innatus est quidam humor glosatus id est superioribus ventris et
sit in plone sed qui non est consuetus appellat venas intestina. istis ergo innatus est. Preterea
dulcis id est vinum dulce per ventositatem quam hec decet esse nocivum inferioribus intestinis nocet
membris dicitur sed epar et stomacho. unde per eorum caliditatem dissolvit humiditatem vini ventositatis inferio-
ribus intestinis. Sed potius id est locis quibus sunt sub dyafragmate invocatur id est epate et splene quoniam ibi
facit oppilationes sicut deinde dicit. Mentem levius quam fortiora vina percutit. vel quod in hoc loco vero
tat ypo. illud idem quod paulo ante dixit sed non est vinum. unde per hoc vina forcia intelligit vinum
rubeum clarum. istud est calidius magis quam vinum dulce et percutit mentem. superius comparavit
ad vinum forte sed ad vinum rubeum clarum et istud est vehementer calidum et comparat
ad hoc vinum dicit superius quod vinum dulce minus percutit mentem quam rubeum. Sed plus
minus in urina penetrativum. et hoc dicitur de eadem quoniam consideracionibus hec sicut quam vinum clarum
vel album et de hiis intelligit. et per hoc non est ita penetrativum. prius provocat fluxum ven-
tris et minuit urinam. Et causa quod sputo quod cum sputo fit expectoratio plus aliis po-
tu adiuvat. quoniam humefacit materiam et remollit. unde habilior redditur expulsioni quia
loca per que habet expelli materia reddit lubricam. Alia vero vina contraria operantur. quod ad hoc in-
ma bibendo sitim ... vinum dulce sit deinde est cito gluttitur. id est gravius colera-
quoniam vero gluttitur id est gravius coleratis facit sitim et impedit siccativum sicut deinde est. et per hoc
sigit ypo. quod si nichilominus adiuvat materiam ad exitum. sed in dando albo istud intellegas quod su-
at eger non demum istud amplius manifestat. De vino autem albo etc. superius fecit
comparationem vini dulcis ad alia vina. et ibidem sic in hoc loco dicit iuvamentum
vel nocumentum vini albi invenit et istud fuit per consequens. quoniam non facit tunsionem de eo
... quod vinum dulce minus percutit mentem quam vinum forte
nocativum sed per consequens. quoniam ergo vinum dulce minus percutit mentem quam vinum fortem
... quod minus est ... per consequens sicut facit vinum album quod sit minus calidum quam dulce quod f...

'fuit

opilationes splenis et epatis et non provocat urinam propter grossitiem sue substantie tamen vinum album subtilem
habeat substantiam maxime est quod illud non faciat. Et propter hoc dicit Ypocras quod laudabilitas et illaudabili-
tas vini albi dicta est in tractatu vini dulcis. Et nota quod cognitio virtutis vinorum multum confert
valet in egritudine acutarum. quoniam quando debemus declinare ad vinum forte, quando ad debile. Si enim
infirmus fuit senex et flaticus [illegible] hyeme et non possit emittere sputum propter eius grossitiem, tunc
ad vinum forte debemus declinare si non habeat caput debile. Si vero econverso tunc debemus decli-
nare ad vinum minus forte. Tertio quod nunc occurrat de partibus diversis. Et inquit in hoc loco instruit
nos quomodo attendere debemus. dicit enim quod vinum nigrum clarum vehementius est citrinum quam aliquod aliorum
[illegible] loco vinum citrinum non ponticum. quare enim citrinum est poticum quod non. Secundo loco in dicto est vi-
num nigrum non clarum. Tertio non est vinum dulce. Quarto non est vinum album vinosum. quoniam dixit est vinum
album vel vinosum et aquosum de aquoso vero non loquitur hic sed inferius loquitur ex eo quando ipsum ad-
album vel vinosum [illegible] omne vinum dulce nigrum est sed non convenit et vinum nigrum citrinum est poticum
liquid. Haec de vino autem albo vinoso in hoc loco loquitur et istud quod est multum subtile substantie
[illegible] non poticum. de vino [illegible] provocativum est urine. cum vero [illegible] membrorum quoniam habet vinum aptitudinem, vero facit
[illegible] multum provocativum urine in [illegible] pectoris. vero in [illegible] pectoris et constrictione ventris non vero
[illegible] [illegible] vinum dulce, propterea quod non est [illegible] istud sequitur vinum si cohibeatur, putat quod in
[illegible] vinum dulce, [illegible] purgat per urinam quoniam sic dicit. Et istud vinum purgat per urinam hu-
mores a quibus conveniunt purgari per urinam contentos in epate et a toto corpore purgat eos. si subtiles fuerint
[illegible] colericos sicut [illegible] et tamen in hoc est quoniam istud vinum est sub-
tilioris [illegible] vinum istud non purgat humores frigidos. et tamen in hoc est quoniam istud vinum est sub-
tilis substantie valde et propter hoc humores colericos quos invenit in epate dissolvit et educit eos per
[illegible] simile a toto corpore per sudorem et colericos purgat humores, magis tamen aliquos qui subtiliores
sunt. et in dissolutione sunt habiliores frigidos vero non potest dissolvere quoniam grossiores sunt. nec tanta est
[illegible] ut tantum sua possit corpus viscosi [illegible] operari. [illegible] constantius dicat quod hoc vi-
num est in [illegible] ut [illegible] purgat humores colericos [illegible] est quod non habet istud a tota specie. sed a subtilitate substantie et
[illegible] quod dicit Ypocras in hoc loco scilicet quod multum confert cognitio virtutis vinorum. Et omnes [illegible] sit
[illegible] quod dicit Ypocras in hoc loco scilicet quod multum confert cognitio virtutis vinorum et omnes cum ipsum sit
[illegible] fuerunt [illegible] Potus palmeus et niger in hoc loco ostendit Ypocras quod de-
[illegible] habeat [illegible] prohibitio urinarum in egritudine acutarum. et probat primo suum sub
[illegible] talis quod [illegible] non habet caput debile et sputum sit facilis [illegible] et quod non habeat
difficultatem ingerendi. et postea habet fluxum ventris et dicit Ypocras quod in tali casu debet dari vinum
forte [illegible] ponticum. palmeum. poticum [illegible] citrinum poticum. palma enim arbor est que facit dac-
tilos et dactili cum complexionem sunt calidi coloris et palma similiter vinum palmeum propter poticitate
[illegible] ad fluxum ventris. et si habeat [illegible] non nocet [illegible] cerebrum est forte
[illegible] facilis expectorationis. aliorum facit magis [illegible] nocumentum simile si habeat difficultatem urine
[illegible] substantie [illegible] facit nocumentum et propter hoc apparet Ypocras quod si adhibenda [illegible] fuit ut
[illegible] substantie [illegible] facit nocumentum et propter hoc ... Ypocras quod si [illegible]
[illegible] si sit cerebrum debile aut sputum pectoris difficilis et fluxus ventris quod tamen [illegible] potu
[illegible] permisceatur aqua. quoniam per assumptionem aque frangitur caliditas. vero non tamen replet caput
[illegible] sputum et membra pectoris desiccat. nec in viis urinalibus tamen facit nocumentum quod est quod
habet eius substantiam per assumptionem aque. [illegible] fluxum ventris iuvat quoniam non frangit ita
[illegible] quod de hoc [illegible] vinum sic dicit Ypocras [illegible] est de morbo intestinorum melius valeret
[illegible] vinum [illegible] Idea sic legitur potus palmeus vel citrinus [illegible] potior simile [illegible] po-
[illegible] Et frequentius sit liquidum et humidum simile lotture. id est quod habeat fluxum ventris quoniam humor
lotura non potest evenire nisi in fluxu ventris. Horum enim si quibus affuit. id est omnia ista occur-
[illegible] non confert dare vinum album. nec aliquid simile. id est nullum vinum confert in hoc casu nisi
fuit stipticum. Quod ergo vinum album sit subtilis substantie manifestum est quod [illegible] fluxum ventris
[illegible] subtile id est quod habeat subtilem substantiam. Superioribus et inferioribus membris minus nocivum
est. in membris pectoris capitis et viis urine minus nocet. si permisceatur aqua quam vinum sit [illegible]
[illegible] quoniam minus gravabit caput et minus [illegible] sputi impedit. quoniam caliditas frangitur et siccitas
[illegible] qui assumptionem aque habet. et simile poticum. vero non facit tantam difficultatem urine et
[illegible] hoc melius valet contra intestina si [illegible] sit. id est fluxum ventris quoniam [illegible] facto
[illegible] Ydromel autem postquam disputavit Ypocras de dulcitudine vinorum quod vehemens pa-
[illegible] febrem acutam viciis membrorum pectoris intendit disputare de quodam alio po-
tu qui similiter congruit in eisdem morbis et innativis scilicet de ydromelle. ydromel quod fit ex
melle et aqua sit [illegible] vini non est determinatum quantum debeat apponi de uno in
alio. quoniam congruit magis debemus declinare ad medium. congruit minus. conveniet vero fit ydro-
mel viii partibus aque et i melle et dicit Ypocras in hoc sermone suo quod ydromel multum

Ydromel

nocet eis qui colerici sunt, i. quibus dominatur colera amara sive morbo sive complexione. et cum
hoc est quod dulce sit valde et cito convertitur in genus colericum. unde cum dulcedo sit in ydromelle
cito convertitur in genus colericum. et quod ypo. dicit ydromel bibitur in omnibus morbis temporibus
ne credat aliquis quod ydromel in omnibus acutis a principio debeat exhiberi. Galienus dicit quod
non loquitur nisi de acutis qui determinantur infra vii dies et in quibus virtus fortis est.
in istis enim solummodo a principio debemus uti potu melli. Si non consuetudo extendi debeat ultra
vii diem et virtus debilis sit a principio debemus offerre mitem. dicit iterum ypo. in fine suo
quod ydromel minus convenit eis qui habent magna viscera. i. vasa que non sentiunt. G. vult
quod potius debet eis offerre propter hoc quod citius penetrat per largas venas et amplas
quam per angustas et quanto citius penetrat et minus moratur in stomacho minus cito convertitur in genus
colericum et istud erit bonum. s. si non convertatur in colam. propter hoc quod dictum est sic dicit G. quod ypo. non
intelligit per hoc quod dicit magna viscera in magnitudine que fit propter apostema sive tumorem aut opilationem
que fit alia de causa in venis. quod quamvis enim causa fiat apostema sive calida sive frigida non competit
tale ydromel et huiusmodi morbis cum moram facit in membris quia non potest penetrare propter opilationem
et ita cito convertitur in genus colericum et ita facit sitim et desiccat sputum
cum ex apostemate fiat et ita cito [illegible] facit si apostema erit ex materia calida quod auget calorem apostematis
quia malum est. vinum pejus facit. Ydromel plurimum minus in hoc loco facit oppositum ydromel
et est facit omnia predicta nocumenta. vinum dulce et cum in hoc est quod ydromel minus et cum
vinum dulce est dicit quod minus facit sitim quam vinum dulce est et cum ydromel minus et citius
et minus sitim vinum dulce compositionis est fortior. unde non ita cito penetrat et ita citius convertitur in
genus colericum et propterea magis accendit sitim quam ydromel. Urina potione liquefacit. cum
debet ponere totum quia minus ydromel accendit sitim quam vinum dulce. postea dicit ex quo ista
sunt hoc est quod liquefacit potionem per hoc duo scilicet quod a stomacho penetrat ad venas meseraicas
et ab istis ad epar et ab epate ad potionem et istud liquefacit ex hoc quod scilicet quod ex eo quod liquefacit
facit potionem quod sit penetrativum ydromel. Et ad sputum screandum iuvamentum prestat.
ex parte enim mellis habet virtutem aperitivam et extersivam. ex parte vero aque habet lenitatem lubricativam
et propter hoc est in eductione saniosa materie. unde si materia multum viscosa fuerit pars quidem offert ydromel
ad ista expellenda. Sitim sedat. et ipse postea totum cum habet aliquantulum virtutis laxative
et liquefactive et infusive et abstersive. unde liquefacit scilicet stomacum ex parte huius aque et
lavat ipsum actuali calore aque. tamen ex virtute abstersiva mellis. unde in sanis hominibus multi
acus est bonum dare ydromel cum ad lavandum stomacum et intestina. Vel sputum viscosum plus
quam oportet reddit hoc enim litera sic dicit G. concordat cum eo quod dicit quod ydromel prestat temperamentum
iuvamentum expectorationi quia aliquantulum habet virtutis lavative et ita si sputum sit grossum
non est necesse mel nisi valentis extersionis. unde si sputum sit grossum propter hoc ydromel unde
per hoc quod dicit ypo. quod mel et ydromel reddit sputum viscosum plus quam oporteat intelligit
et quod dicit quod ydromel mellis facit iuvamentum ad expellendum sputum viscosum. unde dicit G. quod
melius dixisset ypo. si dixisset non est aliquod iuvamentum in sputo viscoso quod dimittit ipsum secundum
suam dispositionem suam. et Johannes dicit super hunc locum quod G. non diligebat historia ypo.
propter hoc dixit sermonem istum quod sic dicit Johannes ypo. non intellexit istud quod dixit nisi de ydro-
melle nisi multum admixta de melle. tale enim ydromel propter multam caliditatem quam habet facit
sitim et desiccat et inviscat sputum. propter hoc quod maius est quod quanto plus debemus permiscere de aqua
tanto plus de melle. et illud sequitur ypo. veritate sermonis sui. 2° debemus facere illud
de vino. Aqua mellis multum provocat urinam. aqua enim penetrabilitatem acquirit
a melle et subtiliat substantiam eius. unde fortis est penetrationis sic dictum est propter hoc sit urine
provocativa nisi sit dicit ypo. aliquid viscosum quod dicitur in apostema vel opilatio sit in venis per quas
debet transire ad vesicam propter hoc enim impedimentum sic dictum. humores de genere colerico purgat si
debet est sapiens quod vinum album secundum autem G. purgat humores non a tota specie. si subtili-
ter ita dicimus quod ydromel purgat humores colericos. tamen de vino albo dicat et
[illegible] quidem purgat colam bonam impermixtam ex omnes res. quam sit invenit in venis vini
[illegible] liquefactionem et dissolutionem substantialem membrorum
liberi. quoniam non purgat colam adveniente vapor ampullas ampullas et ex aggregatione ampullarum
in quibus habent vapor emptus facit ampullas ex aggregatione ampullarum quan-
titate tur spuma et propter hoc apposuit egones spumose et hoc est quod dicit ydromel quamvis pur-
gat bonam scilicet colam impermixtam nec habet nocivam qualitatem. quia purgat colam tanta pur-
gat bonam. scilicet colam inflammatam et quia cum non occulta qualitate est fer-
vens quam debeat esse et propter hoc sequitur colam inflamatam et quia cum non occulta qualitate est fer-
mam cognitionibus per quod significatur iterum colam magis calefacta et dissolvit substantiales huius
membrorum. Vel infra. i. per inferiores regiones. s. per urinam vel per intestina quod magis contingit
hoc est in istis in quibus dominatur cola et qui habent magna viscera propter cum apostema in istis enim
dominatur colera multa propter amplitudinem ydromellis. ydromel enim ratione mellis habet multiplicare

Nota quod intelligitur ex quo G. scilicet in dulcibus delectatur sit alia viscosa immo est ventosa non invenit nisi quod dulce ut dicit quod de fine meria est intelligitur quod invenitur fiant magis fiant ex multis malis peccatis quod fiet cum ipse habent nisi de hiis compositis in pectore

colera. Generatus oportuna cum sputo. Dicit ypo. quas operationes efficit in corpore. et provocat
fluxum ventris et vomitum et humefacit pulmonem et diminuit sputum et ne aliquis crederet
quod ydromel equaliter habet has operationes dicit quod cum minore vel maiore commixtione mellis cum aqua
diversificatur effectus ydromellis in corpore. quoniam si fiat multa commixtio mellis magis provocabit
fluxum ventris. quoniam virtus aque est minor et submersa. et virtus quidem mellis dominans
mel in virtute sua abstersiva. Unde propter hoc apponitur in clisteribus ut mundificet et abstergat
et mordicatione sua adiuvat solutionem. et propter hoc lavat ydromel si fuerit multa commixtio
mellis. Est tale ydromel cito convertitur in genus colericum. colera autem multiplicata pungit
et mordicat intestina et cogit ea fluere. ydromel vero ubi est multa aque commixtio
humefacit pulmonem magis quoniam virtus mellis submersa est et aqua penetrabilitate acquirit
... pulmonem humefacit quoniam ut dictum est. Sed dubitatio potest esse utrum ydromel
... ad pulmonem humefacit quoniam cum melle provocet vomitum magis quam istud quod est prope
... quod est multe commixtionis cum melle provocat vomitum magis quam istud quod est ...
... cum calidis penetrabilibus magis provocat vomitum. Dicendum quod
... quod ydromel tale in
... si corpus fuerit flaticum et habeat venas strictas et intestina plenas. quod ydromel tale in
... provocabit vomitum in tali habitudine. si vero corpus fuerit colericum extenuatum ydromel
... provocabit vomitum in tali habitudine. si vero corpus fuerit colericum ... magis provocabit fluxum ventris
... in colera et desiccabit corpus et faciet sitim et magis provocabit fluxum ventris
... vomitum. si vero fuerit multe commixtionis cum aqua tunc in tali corpore magis provocabit
... vomitum ... aut habitudine minus. Est autem commixtio habet lenit gl... in istis qui habent
... in ... aut habitudine minus. Sed autem ydromel cum commixtio magna est cum melle.
... regiones tinctas et colericas peius est ydromel cum commixtio magna est cum melle.
quoniam tale ydromel cito convertitur in genus colericum et istis qui habent tale complexionem superflue
... et auget et multiplicat coleram. et propter hoc non est in istis bonum ...
... Unde convertitur in eis ardorem et dolorem pungitivum que sunt sub ypocondriis in stomacho et
mel quoniam non ... in eis ardorem ... Sed potius furore instimulat. i. acuit maximam colericam faciens
... et locis adiacentibus. Sed potius furore instimulat. i. acuit maximam colericam faciens
... pati ... dissolutionem virtutis. Et facit infirmos intollerabiles morbi. i. inquietos
... qui iactat se huc et illuc. intestinis et stomacho volnere generat. propter hoc quod multe est colera
... fit torsio in stomacho et intestinis. diversitate aut medicamentorum. Aliud sunt nobis
... quod ipse proprium librum faciet in quo magis particulariter tractabit de hoc
... sed librum istum non habemus. Sed in longis morbis postquam incanuit notata quod cum in
... assumpcione ydromellis premunit ne crederet aliquis quod non esset eo utendum
... quod si ydromel frequenter loco unius et potus i. pro cibo quod offert periculum. quoniam si morbus
... et virtus fuerit fortis melius est uti ydromelle a principio egritudinis quam aliquo alio po-
tu vel cibo. si non fuerit virtus debilis non ... tamen potu mellis sed ydromelle a principio uti et
cibo et propter hoc dicit ypo. quod si in longis morbis. i. in acutis debilis pro invicem et potu. Aqua melli-
ta opus utile in multis qui dicat quod quis a principio dandum est tamen ydromel quis aut non et
... subdit dicens quod prius dormit et dicit quod bibe ydromel et quod non ... dicit
... est cum ... infirmis ydromel. sed duabus de causis prohibetur. Una est debilitas
virtutis. Unde quoniam ydromel ... sanguinis debili existente virtute non est
utendum solum ydromelle ... Alia causa est dominium superflue cole. sed ...
... Etiam dimittunt istud dare. vel quod ypo. virtute sermonis reprehendit. ... sunt
medicorum qui nunquam in acutis egritudinibus ydromel exhibent quam decebat sicut dicit ypo. ...
... quod debilitas non propter hoc quod non ... multum in ... nutrimenti. sed alii non indiget
... nutrito. sed quoniam fortis est et quoniam ... determinanda est in ... et quod alii debent
... ydromel. sic precipit ypo. et ... quod non debilitatis ... dicit enim quod non est ...
... virtute ... non nutrit et nutrit nisi ... pauco et si iste opus
... sunt ... utuntur ... sed ne ... virtute fluxus sanguinis fluxus
ventris. vomitus ... et similia quod aut parum nutrit. si accidat quod moriatur ...
... solo eo utens. quod non est hoc propter hoc quod usus eius ... virtutem. sed quod non ... nutrit
... alii medici quibus a principio morbi exhibeat oportet ydromel. ... nesciunt
... exhibito talis non est ... quod quis est oportetis quoniam vero inoportetis et hoc est
... intendit dicere. Sed ... est quod hoc est quod dicit ypo. sed non ... hoc modo ...
... dicit ... subiungi ... hoc ... dicto quod ... dicit quod ...
... bibit minime potest sustentari ... et ibi non potest ... oportent. Quasi fortior
... sola bibatur. in hoc loco ypo. comparatione facit inter ydromel et ... aquam puram
... dicat quod ydromel fortius est quam aqua pura si sola bibatur. i. quando non datur
aliquid quod nutriat a principio morbi. ydromel quia ... melius manifestum atque

Quod sine dubio

... in quibus ... ydromel
mel

Nota quod hoc potest referri ad medicos ignaros et ... ut ad ... infirmos

Nota quod ... quod ... non nutrit ... oportet ... et ... sustentat corpus quia ... et ... quod ... sequente ...

eius et propter hoc dicit sola vinum. G. vero dicit de eo. aqua quo mellis fortior in nutrimento est et magis
confortat statim quam aqua pura. sicut vult in hoc loco ypo. sed si ydromel magis confortat quam
aqua vult quod aqua aliquantulum confortet nam. istud autem non est propter hoc quod dicit G. quod secundum
mores ypo. vult quod aqua dicat nutrimentum non quod nutriret. dicit quod posse est quod quod confortat
corpus propter ieiunium. quod autem [illegible] aqua quod humectat corpus et ut propter acceptionem aque infirmus
iuvat [illegible]. in ventre solvat ydromel sicut [illegible] et solvit aliquando ventrem. si fluxus
dico fuit multus. quod de isto intelligit ypo sicut dicit G. modicus enim fluxus non multum gravat
nam vino quoque iuvat aqua non non [illegible] contrariare virtute. non quod non addit in nutrimento. Sunt enim alii ita fortiores. postquam fecit autem comparationem ydromellis cum aqua facit compa-
rationem eius cum vino aquoso. de quo superius inter alia vina non fecit mentionem propter hoc quod
comparationem ydromelle cum quo intendebat in hoc loco et comparatione satis declarat. virtute istius
vini et dicit quod ydromel quoque fortius est isto levi vino quod non potest sustinere aquam s. vi-
no aquoso. et propter hoc innuit quod quoque est exhibendum in potu illud vinum et quod parum de aqua
est amistum cum isto et non multum. quoque non sit dicit ydromel debilius est isto vino. et hoc
est in dimensione commixtionis. sicut dicit G. quod si ydromel fuit multe commixtionis tunc in virtute
ydromel est debilius. si non ydromel et vinum fuit equalis commixtionis. magis in du-
plo nutrit ydromel quam vinum aquosum. Differentia non inter virtute vini cum debet
ponere ypo. comparationem inter vinum aquosum ydromel et ipsum mel et hoc facit sicut dicit G. propter hoc ut
melius videatur et cognoscatur comparatio inter ista. quod sicut ipse dicit non est comparatio nisi solitudo
vini commixti ad virtutem ydromel. nisi ydromel commixti ad mel purum. id est ydromel
vini commixtionis cum aqua. et dicit quod si aliquis bibat in duplo de vino aquoso quam de ydromel
[illegible] commixtionis ydromel magis confortat quam vinum. et G. post exemplum et dicit si ponatur uncia una de
melle et in eo misceatur alia quantitas aque et fiat illud equaliter die et accipiatur simile de vino
aquoso in dupla proportione [illegible] magis nutrit ydromel quam vinum. si cum eo misceatur
tantum de aqua quantum fuerit mixtum ad ydromelle. quod ita debet fieri sicut G. dicit et quod plus nutrit
at ydromel quam vinum aquosum manifestum in hoc quod in maiori quantitate reddit fecem et egestiones
et superfluitates quantitates comparantur ad quantitatem nutrimenti. et sciendum quod non est intelligendum de ydro-
melle quod aliquid nutriat vel quod confortet nam quod in fa. fluxu ventris. Post ptisanam non
quod magis non debet solum attendere qualitates potuum in febribus exhibendorum. unde cum ordeum exhibi
melius debeat exhibere ante cibum vel post et virtute
combinationis in hoc loco docet ypo. utrum potus melius debeat exhibere ante cibum vel post. et virtute
[illegible] sequitur quod semper exhibendum est stomacho [illegible]. quod ydromel recepta ante pe-
riodos sui sequitur quod semper exhibendum est isto comparando. quod ydromel recepta ante pe-
riodos sui sequitur quod in superiora stomachi et mundificat ipsum a superfluitatibus que in ipso sunt. unde cibus
neutrat et descendit ad inferiora stomachi et mundificat ipsum a superfluitatibus que in ipso sunt. unde cibus
sequens post melius digeritur et sanguis generatur melior. si autem stomacho repleto accipiatur potus
melius non potest descendere infimus. unde natat in superiori parte stomachi et ibi fumos resolvit
inflamationem facit et dolorem in stomacho et in partibus adiacentibus. postea cibus melius cibum in stomacho inven-
tum corrumpit et corruptus cibus malum generat nutrimentum et generat nam. cum ergo potum melle
demum exhibere ante cibum per duas horas exhibendum est. et si in [illegible] exhibeat paucis in vini
dicit quomodo et est sciendum quod loco ptisane intelligit quemlibet cibum. cum igitur potus melius debet
talior sit quam cibus. maius est quod prius debet exhiberi quam cibus. cum subtiliter quam exhibitam a stomacho
vini cibum sequentem sequendo importabit et propter hoc sequitur nobis ypo quod quantum demum suscipere
duo sorbilia quod sorbilia in [illegible] est. et hoc est quod dicit ypo. Si non debeat suscipere duo
que non sunt sorbilia sed masticabilia a consistentioribus inchoandum est. quod consistentius difficilius est ad digerendum.
dum unde prius debet recipi ut descendat digestum sine impedimento. s. ad fundum stomachi ubi viget di-
gestio. et hoc est quod dicit G. quod a consistentioribus inchoandum est. unde patet quod non est contrarietas inter istos auctores
Coctum autem aque mellis etc. quia dubitari posset utrum mel in compositione ydromellis debeat
decoqui mel quod sit ydromel vel aqua in principio sit admixta cum melle quod facit ipsum ma-
li saporis et mali coloris. sed si mel innatat. mel purum non debet decoqui quod in de-
coctione amittit saporem suum et acquirit amarum et amittit virtutem suam s. abstersiva
et mundificativa et lubricativa et humectativa. et propter hoc dicit ypo. quod mel in decoctione fecit ma-
gis defectivum in amittit virtutem suam. quod mel per decoctionem acquirit acuitatem. et ideo non est
inimicum in [illegible] conductione. Sed desiccat stomachum et intestina unde ventrem non humectat et
inimicum istorum est inimicum. quod in morbis acutis bonum est semper leve vel [illegible] aptum me-
neutrum istorum facit. et propter hoc dicit
[illegible] et [illegible] ad conductionem faciliter mel non coctum neutrum istorum facit. et propter hoc dicit
ypo. quod mel coctum non est inimicum. sed non fuit mali coloris et nigrum vel alterius coloris mali
debet decoqui sicut dicit ypo. quod calor segregat etherogenea. unde in decoctione semper impuritas
que in melle erat et resedit et ideo mel melius et clarius efficitur. similiter intelligendum est de aqua
Non cum hoc debet intelligi de ydromelle quod sit sive decoquendum. ydromel tunc non est tam bonum ac si
non coquendum. ratio est quia mel similiter [illegible] et est aliqualiter acute nature modo quanto plus
coquitur tanto plus [illegible] sicut est legi de melle sed ergo legebatur de ydromelle tunc
[illegible] sic debet continuari quod hic non loquitur de simplicibus sed de compositis

Quia si mel cum aqua mista
inter et vinum aquosum de-
debet [illegible] est non [illegible]
[illegible] sed [illegible]
est et si post hoc [illegible]
tunc parum de ydromelle
in quantitate vino minor illud
tunc plus confortat exhibet
aliis omnibus medicis

al. innatat

quoniam saporem suum quem hec amittit in decoctione et acquirit contrarium propter fumum quem subingreditur in decoctione substantie eius et propter hoc si pura fuit et clara et a vino claro et arenoso non est decoque-
da si vero hauriatur in fluvibus in quibus cadunt sordes civitatis tunc est decoquenda quoniam ta-
lis aqua impura est. Potus vero quem oximel dicitur secundum subtilitatem aut grossitiem materie propter effu-
tionem sequentem dividitur potus medicinalis quoniam si materia non sit multum viscosa sed ex-
pella... una tussi vel duabus debet dari ydromel quoniam facit facile dissolvi. si vero ma-
teria fuit magis compacta et paciens multum laborat in eductione istius tunc dandum est oximel
quod ex aceto et ydromelle constat. si adhuc magis viscosa fuit materia ita quod paciens cum ma-
ximo labore parum expuat tunc dandum est ei oximel forte ex aceto et melle. istud
enim oximel vehementius est virtute et non tantum est incisivum et penetrativum. oximel vero
enim oximel vehementer est ut melior et fortior fiat propter acetum cum melle quoniam contrarios habet effectus
decoqui debet ut melior et fortior fiat permixto aceti cum melle quoniam contrarios habet effectus
mel et acetum. mel enim calidum est et humidum etc dulcedinis quam habet in grossa substantia. acetum
vero frigidum est et siccum in subtili substantia et propter hoc dicit G. quod dulce et acetosum contrarii sunt saporis
quoniam ergo decoquitur oximel maior et fortior debet esse permixtio mellis cum aceto. unde
nota quod ex ipsis accidit mixtura secundum mel enim multiplicatum est colore et facit opila-
tionem acetum vero destruit coleram et aperit meatus. acetum ergo facit ad desiccationem. mel vero
ad lubricitatem dicit quod ypocras quod oximel multum valet in passionibus acutis. sed propter videndum
membrorum et cetera id est hic est quoniam virtute aceti penetrat in profundum et incidit et separat
materiam. virtute autem mellis abstergit et mundificat. virtute vero aque humectat et infun-
dit membra pectoris. hyeme datur quoniam tunc humores grossi stant magis prevalet
tamen in alio tempore. recepta alia translatio non facit mentionem de femore istud sed parum po-
test et ista hec usque sunt et dicit G. quod post et quod propter istud intellexit ypocras tempo-
re hoc in quo oportet eum exhibere oximel. flatum bonum facit quoniam diminuat ventum
ad conductum materie quod facit maliciam hanelitus. acidissimum postquam incipit virtutes
oximellis oportet ex ydromelle et aceto. ostendit virtute oximellis oportet ex
aceto et melle. et ita vocat acidissimum et docet quod istis debet exhiberi quoniam materia
valde compacta est et dicit quod oximel facit ista lubricatorum id est facilem ad labendum quoniam
propter viscositatem et adherentiam non poterat separari a membris primo quod fixa stabat in eo.
oximel incidit et dividit ipsam et propter hoc facit materiam lubricam. atque canalia pleu-
mmis coadilatans quoniam oximel virtute aceti facit morditatem in pulmone. unde provocat tus-
sim hoc facit dilatando canalia eius. pulmoni aliquid prestat quietis. pulmo labo-
rem hoc facit propter malam materiam contentam in eo. sed oximel facit eum quiescere. Cum enim
est et dolorem habet propter materiam reddit id est humorosam materiam quod est in eo incidit et dissolvit et abstergit et evacuat.
humidum reddit id est humorosam materiam quod est in eo incidit et dissolvit et abstergit et evacuat.
in evacuatione autem humidus plurimo et ob id humectat propter hoc quod humorosa materia tussit per
eam. Itaque magnum. concludit ex hoc quod oximel acidissimum magnum facit iuvamentum plu-
timum hoc appetitum acidissimum oximel est vehementer utitur et propter hoc ergo dicit quod in egritudine ve-
hementibus facit nocumentum vehementes vel iuvamentum. iuvamentum facit vehementes si exhibe-
atur competenter. nocumentum vero facit vehementes quando incompetenter exhibetur. propter hoc et hoc
loco magis sequitur ypocras qui sunt illi quibus non potest dari oximel acidissimum et dicit quod non
est dandum istis quibus morbus periculosus est id est quibus virtus est debilis et quod non possunt expectorare
nec etiam tussire in tali casu non potest oximel vetificari a natura quoniam debilis est natura et
ita desiccat oximel ab operatione sua. unde ipso incidit nec abstergit nec stat super materiam
desiccat ipsam quoniam non potest in eam penetrare et ita virtute aceti quod forte est et siccum red-
ditur sputum magis viscosum. contrarium fuit id est sine morbus sit ex calida sive ex frigida
et hec potus isti non exhibeantur in omnibus morbis loco istorum faciunt potus oximellos
sed ex pomis passis ficubus et ysopo. inimice liquiritie et filiis. omnibus simile possunt ex-
hiberi potus quos docet nos ypocras. si ergo in eadem virtute debile ita quod neque expecto-
rare neque tussire possit paciens tunc ab usu oximelli cavendum est propter hoc dicit quod in exi-
hibitione oximelli utilissimum est cognoscere virtutem et utrum solum sepe cum exhibetur
oximel in non dempnificat quoniam maxime in eodem casu utitur. Qui in cogito eum oxi-
mel dare volueris illud. postquam docuit nos ypocras quibus oximel competat et in quibus

Nota quod post coctionem est ... dimissionem iuvamentum et G. quod virtus aceti frangitur in decoctione et tamen considera

nō docet quantitatē illius demum exhibendi s. eius ul' fem̄ (i. utrum multum ul' parum) et dicit q̄ in
ultimo tempore debet exhiberi oximel i. nō multum, sem̄ n̄c mīltū eius, quia acetositas
generat sitim et ita oximel magis eius generat et augmentat propter ui(s)cositatem. s; mel
dulcedine eius adiuuat rigorē sem̄ impedit illam et ꝑ hoc nō dz dari sem̄. hic tn̄
oritur q̄o. quia supius dixit q̄ i estate demum dare sem̄ i yeme nō eius. dico
ē q̄ tempus sit calidissimū i estate multum timendū ē de siti et q̄ sem̄ sedat
sitim, eius augmentat, demum dare tūc oximel sem̄ & nō eius. In hyeme
nō eum diuerdat sed humores et gssi magis demum time de rigore, mē q̄ de
siti, quia hora mā nō multum gnat siti i hyeme. g° demum dare eius oximel. q;
g° ypo. nō ofendat i hoc loco datorem oximell in quantitate ad tempus. ꝑ hoc dicit q̄
oximel dandum ē ultimo tempore i. medium int' etatē et fortitudinē. tale enim ē ppi
quum ut teperantur. vn̄ nō facit siti n̄c rigorē. ¶ Tūc dicit ypo. q̄ nō demum dare oxi
mel i multa quantitate ꝑ hoc intelligitur quantitatē opia s. paucitatem. vn̄ intendit dicere
q̄ n̄c multum n̄c parum debemus exhibere de potu medicinali et eum i hoc ē quia sicut
dicit G. i lib° de simpl' medicina ¶ medicina ē medium int' naturā et egrum morbum quia in
hoc quenit eū natura quā intendit distrahere morbum, & i hoc quenit cū morbo q;
nō tēdit ad formam sanguinis et ita ptim quenit cū natura & ptim cū morbo. si enim
ex toto assimilaret nature nō possz eā adiuuare i morbo expellendo sic nec
ex toto dissimilaret natura natura nō possent ipsā mediante operari pmo potius infestar'
tur natura ab ea. si igr' i magna quantitate daretur potus melius tūc eius q̄ diceret naturā
impediret et ita infestaret naturā & ita morbum vigoraret qd malum eēt. si uero
i pauca quantitate daretur parum diceret morbo et ita nō iuuaret naturā. ꝑ hoc dicit
ypo. q̄ nō ē dandum multum & parum de oximelle s; paulatim & guttatim dz dari. ¶ In
eum aut acidissimum datum pprium iuuamentum acidissimum docuit ypo. redit ad oxi
mel prope acetositatem. & istud quidem quomodo q̄ ydromelle & aceto et dicit
ypo. q̄ tale oximel ob et palatum facit humidum qā sputum adiuuat expectorari
istud tn̄ nō facit si eū ma fuit pportionata sibi i. q̄ nō sit multum uiscosa
oximel prope acetositatem melius expellit eā q̄ oximel multe acetositatis. quia
tale oximel uehementis ē uirtutis. vn̄ subtile de ma ofinit reliquum nō reddit
magis siccum et durum. sed extinguit tūc aq' quia recepit ꝑ quam oppositur
siccitas mellis et aceti. oximel aut acidissimum magis desiccat. vn̄ nō ita bene
sedat siti locis qui sub dyafragmate sūt. ydromel nō ē queniens locis qui sūt
sub dyafragmate quia tūc dulcedinis qua lz attraheri a stomacho amplius digerat i
stomacho. ꝑ hoc facit in intestinis i. membris interioribus opilaciones & maxime i splene & i
epate qā i istis membris sūt quedam uene multum anguste. cū aut ydromel
li pmisceat acetum frangit uirtutē mellis. quia acetosum & dulce contraria sūt. ¶ It'
subtiliat substātiā aq' & eēt substātiā mellis. vn̄ cū ydromel faciat opilaciones causa
dulcedinis & tūc grosse substātie maxime ē q̄ faciet istud quando pmiscetur acetum. pmo
subtilitate quia lz ꝑ acetum penetrabit magis et madet grossum magis. & ita
appiat opilaciones q̄ sūt i uiscibus et apiendo vias deducet ꝑ inferiora superfluitates
contentas i uiscibus i. i membris interioribus. et ꝑ hoc dicit ypo. q̄ oximel parum
acetositatis aptum ē locis sub dyafragmate i. splenis & epatis et intestinis i. meati
bus interioribus i. contentis i membris. ¶ Itē lesionem q̄ ex melle aceti i. ex ydro
melle. ydromel enim racē mellis calefacit plus q̄ oporteat & quertitur i co
rum colera et facit opilaciones. s; pmixto aceti cū ydromelle pphibet ne quando
quertatur i colam. cū acetum sit subtilis substātie subtiliat ydromel et facit ipsum pe
netrabile. & ita nō facit opilaciones. ꝑ istud dicit ypo. q̄ oximel repugnat lesioni
mellis i. ydromelli. quia mortificat amaritudinē i. coleram q̄ ē amara ab
mellis i. ydromelle. quia humores de genere colere purgat
eo s. ydromelle pcedente i. quantitate. quia humores de genere colericum purgat
oximel ꝑ uenam sicut dicit G. i 9° s; i inferioribus intestinis. superiora intestina
sūt magis pigra et carnosa q̄ inferiora & ꝑ hoc cum oximel ē eum noguti.
intestinorum acutus reducuntur ex eo inferiora intestina q̄ superiora. ppter hoc igr'
ypo. innuit et docuit iuuamenta q̄ pcedunt ex oximelle. ne accidit aliqua

ꝙ semp̃ cẽt ꝯpetens istis exhibido ī omnibꝫ morbis. pꝫ ī simōe suo ꝗ ꝙ oximel inferat
inferiorib; intestinis humiditate plurimū oportet(ur) ī fit minima fluxus ī intestinis ꝑ sua mul
titudine operatur violent[er] [illegible] ꝑ superfluitatem colericam mordicantem intestina ⁊ expellit. corp
ꝑ multitudine ⁊ ꝑ superfluitatem et ꝑ corpulentiam fit fluxus intestinorum. inde pe
netrabilitatis et mordicationis aceti et mordicationis mellis expellantur intestina. ⁊ ma
xime s[ed] cum corpus sit debilis et sit inanita ⁊ dissoluta carne. vnde illi q[ui] appetiti sunt
ad dissintheriam cito pueniunt ad ista ꝑ usum oximellis. Non malum plerisque acu
tis acutis ⁊ d[icit] ypo. ꝙ fluxus ventris ꝑ exhibitionem oximellis veniens circumstantibus
tatur in febre acuta. ⁊ ca[usa] ī h[oc] ... cum virtus ī acutis debilior ī toto corpore
et intestinis istis et ꝑ h[oc] citius ledunt a superueniente accidenti nocivo. [illegible] alia causa quia
⁊ ut plurimum fit de colera ... et descendens ad intestina mordicat ma
⁊ corrodit. sed corpus et fa[cit] ī eis dissinteriam. Et magis qua tunc expurre prohibet. fluxus
ventris ī acutis morbis malus ⁊ ꝑ ꝙ papit ypo. ꝙ ventositas grossa q[ue] non ex
it vadit ad superiora et facit corrosionem ⁊ dolorem ī superioribus ... dolorem ...
virtus ⁊ debilitat. et ad h[oc] intelligendum notandum ꝙ sicut d[icit] G. ... virtus expulsiva
intestinorum ⁊ in aliis partibus corporis. vnde cum magis incipit motus expulsivus ī inferioribus intestinis
... ī superioribus. ... motus a superioribus tunc descendit ... ad orificium
intestinum. quando autem incipit motus ab inferioribus tunc sursum expellit ad os ... et ut sicut
d[icit] G. ... ī libro suo. ⁊ cum pueniunt ... subito ad inferiora intestina ⁊ prohibens
... ab euasione ꝑ occupationem ... q[uod] non sunt ī loco ydoneo ... prima
... ad ascendendum sursum ⁊ non egrediuntur ... ꝑ regressum eius sursum ... lesio
... ꝑ ... ꝙ ... lesio fit ī inferioribus intestinis ꝑ mordi
... motus expulsivus ab istis. vnde d[icit] G. non solum ascendit
... quando ... motus expulsivus ... faciunt dolorem magnum ⁊ tortionem ...
ventositas superiorum ... superfluitates ... virtutis et dolorem ... et interiora. vnde
... G. ... virtute ⁊ ꝑ ... virtutis ... fluxus portatur in acutis ... extremitates. ... ꝑ nocu
... extremitates. vnde ... quia ... non solum ... ī ... a verbo necessarium ...
ꝑ oximelle nasci ... docet nos ī h[oc] loco ypo. ꝙ ... ī memoria ... nocumenta
... ī nocumento ... et usu oximellis ne usui istius inmutamus indiscrete. ⁊ non d[icit] de oximel
... exempli ... ī vere ... attendendum. bonum quidem ē bibere in ... iste su
... significauit nobis ypo. quod ... oximelle ī h[oc] loco ... nobis ... demum
... oximelle ⁊ h[oc] docet ī istis q[ui] a ... ptisanam ... aquam ... ul
... oximelle ⁊ h[oc] docet ... sorbitionem ... ypo. ... q[ui] ... sorbitio
... intendens ... sorbitionem oximel ī tempore ī quo dent assumere sorbitionem et ca[usa] in h[oc] ē quia
... non accipiant oximel ... q[uod] recipiunt ... sorbitio habentes ... virtutes faciunt nocu[men]ta. ... pꝫ
... ⁊ ... recipiunt ptisanam ⁊ ꝑ ... digeratur ī sto[macho] ⁊ ... ab eo accipiat
... h[oc] ... si recipiat ptisanam ⁊ ... et non exhibet
oximel ... corrupit ... illa. vnde ista non ... necque confortabit corpus. at non exhibet
... ut ... corpus confortet. sit ergo potus faciet nocu[men]tum. ... sibi ... si ... at
... oximellis accipiat sorbitionem statim ergo accipiat sorbitionem et d[icit] G. ꝙ ... sorbitionem ... re
... potus melius ... sorbitio digeratur ... d[icit] G. ꝙ ...
... et ... melius ... horarum ... ī h[oc] ... secundam
... ad venas et ... descend[...] ... ergo sorbitio accipiat ī vespe de nocte ꝑ h[oc]
non prohibebit. ... bonum ē ... oximel bibere denocte ⁊ d[icit] G. ꝙ ... diga
... ptisana ... potius de nocte ⁊ ca[usa] ī h[oc] ē ... virtutes fortiores sunt de nocte
⁊ ꝑ h[oc] melius operabitur ... ptisana digesta ... ⁊ ... va
... non impedit potus a cibo ... sine sorbitio a potu et ꝑ eandem ...
... potus melius operentur ī mana ... accipiat sorbitionem. Qui autem
solo potu dietantur ī h[oc] loco docet nos ypo. q[ui] ... magis ... nocumentum
... secundam ... ꝙ illi q[ui] dietantur solo potu ... ledunt ... et ca[usa] ī h[oc] ē ... illi
... magis ... ꝙ ī illis ē ... ⁊ ꝑ h[oc] virtus ē magis debilis ⁊ intestina
magis ... carne ... debile ... ꝑ ...
... ab ipsis intestinis ... ledunt. illi q[ui] dietantur solo potu ex usu oximel
... q[ui] utuntur sorbitionibus ⁊ ꝑ h[oc] prohibet ... ne ꝑ exhibitionem medicine ...

Ex isto ... trahit ... docet ... ꝙ pillule magne vehementer ... dent ... tegente
... nebulis ... passis ... tangentes stomachum ul intestina ea ledunt. ad ... ē ꝙ aliquis
debens ī nocte accipere pillulas non ꝑ h[oc] debet ... cenam ne pillule intestina nuda a fecibus ... inuenientes
ea ledant s[ed] debet ... ī ... cenare ne ... utroque sit impedita.

Margin: non ... ꝑ ... formalis intellige ... digestiuam

demum sirupum acetosum . sed id demum ante exhibitionem medicine . et quod in hoc est quoniam quando intestina mi-
nuta fuerit tunc prestat nocumentum super ea grauem . et propter hoc dicit ypocras quod practicis huius se non
conuenit oximelle exhibere . primo secundum quod dat oximel propter demum aliquod exhibere me-
dicinam quod intestinum valeat defendi ne a sequenti oximelle ledantur . propter hoc quoque potest quod
alii appellant ad hoc ut demum medicinas lauatiuas per propriam . scilicet illis qui stomachum et intesti-
na habent debilia eos propter demum abluere non hac intentione ut cibum nutriat sed ut
a medicina corrupta et sic intestina possint se tueri mediante illo cibo ne medicina super-
ueniens faciat ipsis nocumentum . Quippe non habent fortem significauit nobis ypocras quod oxi-
mel non est dandum in se patientibus propter hoc quod in illis fortis manent vene cum intestina
unde propter hoc tunc probat super intestina nocumentum prouenientis ex oximelle . et tamen
huius dicit . scilicet quod habent fecem aut aliquid quod offert intestina et tueantur ne no-
ceat oximel . si enim fecem haberent . fecem illa opponens in intestinis non permitterent acu-
tate sine acetositate ipsius oximelli laterabiliter et immediate adiungi cum sub-
stantia ipsorum intestinorum . unde non haberet tantum nocumentum quoniam per mordicationem et penetrationem quod
fit ab oximelle in ipsis intestinis generatur malitiosus fluxus in eis uel potest dici de
practice quod non habent fecem quoniam vene euacuate sunt et ita sibi fit ei propter oximelli nocu-
mentum . Et aqua mellis virtute minuit ydromel id est mellis quod est dulce aliquan-
tulum transit ad formas sanguinis sed quia acetosum et dulce contraria sunt fit dolor est supra
acetum frangit virtutem mellis . et propter hoc cum ydromel non habeat virtutem a melle
propter quod per admixtionem aceti frangitur virtus et minuitur ydromel . uel sic de natura sua
potest quod per admixtionem aceti frangitur virtus ... no plurimum faciat fluxum veteris manantem aceti cum eo quod operatur . Si quo ad in-
mundum et pacem significauit nobis ypocras nocumenta que proueniunt ex oximelle incompetenter
exhibito in hoc loco prohibet ne illis quod solo potum dent tegi offerant oximel si
mite fuerit sit dicit . G. non dicit oximel quoniam potans oximelle sitim excitat quando habent
modos grossos et viscosos retentos sed in canalibus pulmonis tunc enim indiget patiens tum
usu secanabium unde ydromelli demum permiste acetum et in prima quantitate secundum magis
uel minus humoris in plone percipiunt grossos et viscosos . et propter hoc dicit ypocras quod acetum
permiste ydromelli prout tibi videbitur sufficere innamentum qua sit dicit ypocras acetum
minuit ydromelli nocumentum in sitis quam facit ydromel et impediat eos innamen-
quoniam grossos et viscosos humores educat a pulmone quod non potest facere ydromel . sed ex
sit dicit G. quod decoquatur acetum cum ydromelle quoniam in decoctione fit fortior per
inmixtionem illorum quod sunt contraria et ideo magis frangitur nocumentum utilissimum . Colere aut acet-
o . quoniam ex ydromelle proueniunt innamentum uel nocumentum secundum permixtionem aceti cum eo
propter hoc uolt ypocras in hoc loco virtute aceti ostendere dicens quod omnibus rebus acetosa iuuat
eos qui habent coleram amaram id est quod habent generantem coleram in ipsis In illis non in quibus
generatur colera magis non competit acetum . et causa in hoc est quoniam res acetosa frigida est et sub-
tilibus unde frigiditate sua repugnat incensioni colere subtiliter uel ... eam et dissol-
uit et preparat digestioni . malia non cum sit acetosa et ... est complexionis cum aceto . unde
acetum facit augmentum malie . et propter hoc nocet acetum maliis . Colera namque euanes-
sit et . subiungit tamen quare acetum iuuat illos in quibus generatur colera dicens quod
cum colera calefiat ab aceto id est dissoluitur et digeratur ... euanescit in putrefa-
cta alteratur et in ... flatus transfertur . cum et quod ... est non possit ...
sed potius ergo non est attendendum quod ypocras intendat dicere quod flegma generatur ex colera
sed intendit quod per acetum infrigidatur mala complexio corporis calida et sicca que generat coleram
et propter ipsius aceti frigiditatem ... ad temperandam complexionem corporis calidam . et propter hoc non dicit
amplius virtute generandi coleram in superflua quantitate . unde quoniam calor qui erat superflu-
us in corpore fit claudicans propter exhibitionem aceti et ex calore claudicante generatur
flegma propter hoc dicit ypocras quod colera transfertur per acetum in ... flatus in complexio generans
coleram permutatur in complexionem generantem flegma . Nigre uero bulliunt et crescendo
multiplicantur . quoniam ex aceto malia generatur . fit nocumentum malia per acetum sed quia ace-
tum auget multiplicationem colere nigre secundum complexionem frigidam et siccam propter hoc dicit quod acetum

colam nigram adiuuat et prestat. Acetum feminis plus quam masculis inimicatur. quia
plus nocivum. quia nervus exhibet aliquid molle non est solum considerare aut inten
sio quam molle et quod exhibet sit secundum motum. unde est sed attendere quod quod illo non
proprie super aliquid membrorum maxime nocivum. et maxime super membra convenientia to
ti corpori. propter hoc docet ypocras in hoc loco quod magis debemus cavere usum aceti in mulieribus
quam in viris. et causa dicit et ratio quia mulieres sunt frigidiores. acetum vero aug
mentatur in eis et hoc est in malum. Alia causa est de qua solum loquitur textus quod matrix est membrum ner
vosum propter hoc ei inimicatur acetum quia acetum nocet nervis et cum matrix sit membrum
nervosum probat propter hoc quod distenditur et dilatatur cum quod crescat fetus in ea et iterum
[illegible] postquam eductus est fetus. et talis dilatatio et constrictio sit [illegible]. textus ipsa est
[illegible] nervosis et carnosis. Iste quod acetum nocet testificatur experimentum et in
membris nervosis [illegible] sanguine et io [illegible] et io nocet [illegible] eis et propterea illa
[illegible] textus [illegible] que sunt substantiam subtilem quia illa penetrat in profundum et per totam substantiam ipsius nec
[illegible] ita quod non remanet in eo post cum non noceat. Aque vero nullum opus invenio. propter
[illegible] ita disputatur ypocras de potibus quibus utuntur patientes febre acuta cum potus aque sit
[illegible] disputatur ypocras et quibus sufficeret se ad disputationem aque in hoc loco vel quia aqua
[illegible] usitata et quibus [illegible] oximell intendit ypocras virtutem ipsius aque sic ostendit de aceto et
[illegible] quod in morbis acutis non facit exhibitio aque aliquod iuvamentum sed potius nocumentum
[illegible] quod in morbis acutis non facit exhibitio aque aliquod iuvamentum sed potius nocumentum
et sumatur et sic textus quod modo ypocras et quia loquitur inconvenienter aliquando [illegible] loquitur
de ea [illegible] est in suo genere melior. cum igitur ypocras dicat quod non est in morbis acutis aliquod
iuvamentum de aqua intelligendum est meliori et puriori. cum igitur talis aqua in morbis acutis
iuvamentum membrorum [illegible] non facit iuvamentum propterea quia non habet virtutem penetrativam neque [illegible]
[illegible] unde non adiuvat ad grossos humores incidendos et dissolvendos. Iste non habet [illegible]
[illegible] unde non facit in istis morbis iuvamentum. et propter hoc dicit
[illegible] abstersivam neque mordicativam. unde faciat in istis morbis iuvamentum. et propter hoc dicit
ypocras quoniam in peripleumonia tussim sedat neque sputum sacare adiuvat et in hiis omnibus [illegible]
alijs potibus [illegible] in hiis morbis aqua [illegible] alij potus si eger utitur ea
in omni tempore morbi. et propter hoc [illegible] quod tempore est malum uti ea omni tempore morbi. vel in
[illegible] in hiis duobus vel in sedatione tussis et in eductione sputi. Si enim paru[m] [illegible]
vel bibat cum sumat ypocras non facit aqua aliquod iuvamentum quia ipse bibitur sed potius nocumentum
[illegible] quod potu eius sit iuvamentum quando ille qui eger potum melius tamen bibet parum aque [illegible]
[illegible] secanabin et [illegible] oxymellis. quia tunc temporis aqua ex oximelle precedente acquirit
[illegible] secanabin penetrat usque ad pulmonem et lenificat aliquid in
penetrabilitatem. unde [illegible] secanabin penetrat usque ad pulmonem et lenificat aliquid in
[illegible] ut [illegible] expectorat. unde quia sputum reddit lenius facit [illegible] appelli[tur]. Iste [illegible]
[illegible] minuit et mordicatorem. et sic [illegible] oximell vel mediante aqua faciat sitim
[illegible] desiccat ipsum sputum et reddit ipsum viscosum. et propter hoc precepit ypocras illa [illegible]
[illegible] potum sit visum est. facit enim quod secanabin non mordicat neque desiccat. Iste [illegible]
[illegible] quia ipsum medium facit aqua iuvamentum quia extinguit sitim. Alio vero modo
[illegible] sitim. [illegible] non sedat sitim sed potius excitat et io si stomachus fuerit calidus. [illegible]
[illegible] ypocras non sedat sitim sed potius excitat et io si stomachus fuerit calidus. [illegible]
[illegible] in locis [illegible] sub disfragmate in splene vel in epate fuerit [illegible] colica [illegible]
[illegible] aqua propter passibilitatem substantiam quam habet cito resolvitur in fumos colericos [illegible]
[illegible] desiccat ipsum magis et propter hoc aqua magis ipse bibita excitat sitim
[illegible] propter hoc textus ypocras quod aqua in [illegible] mutatur in colera in resolvitur in fumos colericos qua
[illegible] ea resolvitur fumus calidus et siccus non enim intendit ypocras quod possibile sit quod ex aqua
[illegible] aliquis humor [illegible] quia aqua corpus simplex est et propter hoc subiungit ypocras quod cum
[illegible] bibitur [illegible] et per longum tempus adducit corpus ad defectum in non
[illegible] confortationem membrorum quia non nutrit. Magnitudinem splenis et epatis auget. aqua enim
[illegible] non est penetrabilis facit moram in stomacho et maxime in splene et epate. cum in istis membris
[illegible] vene anguste. unde si [illegible] fuerit in illis augmentat ea. et [illegible] de ea facit [illegible]
[illegible] quia natat et immoratur in stomacho et propter hoc non est provocativa urine. Quod vero inde est
quia frigida. pertinet ypocras subiungit tamen quod aqua augmentat oppilationes splenis
et epatis et quod non provocat urinam et sic de alijs et causa [illegible] hoc est quod frigida est et
[illegible] habet substantiam. oppressiones autem que [illegible] sunt non possunt fieri nisi a rebus calidis et habentibus
substantiam subtilem. Tardior vero est quia naturaliter frigida non [illegible]. aqua frigida est quod maius

vel[?] dividitur et plus potate plus [illegible] aque

et adhuc vasa retectat. aqua pura ministrum facit hypostasim i. residenciam. istud autem in nullis aliis liquoribus invenitur. et propter hoc maius est quod non habet aliquam contrarietatem que ponerit. unde non habet aliquam convenienciam ad corporis vires. cum igitur nociva sit propter quod predicta aqua facit enteme maius est quod nocumentum eius est propter hoc quod non nutrit corpus. unde propter hoc redditur nocivior. Si enim pedes cum frigeat. licet aqua in se acuta noceat tamen magis noceret in uno tempore quam in alio. quia si in primo paroxismo exhibeatur maius nocumentum faciet quam in alio tempore et primum paroxismum intelligit ypocras. propter hoc quod dicit si pedes frigeat. unde cum incipit putrefieri et fumi putridi respirant ad cor humores et spiritus recurrunt intus ad defensionem ipsius cordis et propter hoc frigescunt pedes. si non tunc exhibeatur aqua cum calor coadunatus sit in interioribus possit ipsum suffocare. vel dicatur quod melius est cum calor sit tunc coadunatus aqua tunc recepta cinis convertitur in fumos calidos et ita duplicatur nocumentum quia augmentatur calor et sitis. quia ergo aqua non facit aliquod iuvamentum in febribus propter hoc precepit ypocras in acutis uti aqua ordei et ydromelle et scaniabin et similibus aqua. contra sic dicit Galenus multa ignoraverunt medici. ea utuntur. quia nocivum velle quod ex aqua qui est in usu ipsius aque in magno tempore. quod nocivum puerperis experimentis et aliorum potuum sicut in hoc est quod utuntur eius non est vehemens. dicit enim Galenus quod aliquando et potius vehementes sunt si in suis horis exhibeatur maximum iuvamentum. Si autem exhibeantur in non suis horis quod non convenit quod faciunt maximum nocumentum. et propter hoc nocumentum magis fit quod usu ydromellis et aque ordei et similium si inopportune exhibeatur. et sic maius iuvamentum si debito tempore tantum. quia ista sunt forciora. Si non dolorem timeas capitis seu perversionem ab usu vini fumoso et causa est. propter quod de potibus melioribus complevit ypocras sermonem. vadit ad exhibicionem vini aquosi. quia de ea non loquutus erat superius in collacione. dicit ergo quod si timeas de dolore capitis forti et de perversione mentis et de prima parte ventris nullo modo debes exhibere vinum fumosum. quia sic debes distribuere humores et vapores igneos qui venientes ad caput faciunt dolorem. in ipso et quia prima parte ventris. dicit ergo quod loco vini debes exhibere aquam. licet aqua faciat nocumentum tamen multo minus facit nocumentum quam vinum. vel dicit quod intelligit de aqua ordei aut de aqua mixta cum melle aut vino. aut vinum quod in colore est simile colori palmarum i. vinum palmeum. et per vinum palmeum non intelligit vinum vinosum sed aquosum quod manifestum est. sed tamen hoc vinum debile sit. tunc debes exhibere per hoc quod dicit sine odore aquosum. et per hoc dicit ypocras. Pluribus mixtum quod sic dicit Galenus alia commixtio est propter delectacionem et alia propter iuvamentum. quia in egrotis debes vinum admiscere cum aqua ut acquirat aqua de natura et bene debes apponere parva quantitas vini ita s. ut sapor aque sit vincens et dominans. sapor vero vini sit occultatus. unde dicit Galenus quod ipse singulis diebus dabat cuidam decrepito infirmo vinum limphatum. et intrant quidam medici qui cum indignacione riserit et dixit Galenus quod ille non intelligebat. Galenus fuerit quod vino parvam quantitatem valde risit et dixit Galenus quod ille non intelligebat quod alia commixtio sit propter delectacionem et alia propter iuvamentum. cum igitur vinum sit causa vehementer ascendat ad caput nullum vinum debes exhibere. quia timere de dolore capitis aut de prima parte ventris. sed potest dari et debes permiscere si exhibeatur. et ad maiorem cautelam docet ypocras quod post ipsum debemus huius vinum mixtum quod precedens debet bibi haustum aque. quia aqua impedit ascensum fumorum ad caput. unde ex sanis consuevit quod quis post superfluum potum vini bibat bonum haustum aque. Sed non aqua sola bibere conveniat etc. Completa doctrina potuum dicit ypocras quod docuit in illis de potibus in acutis febribus exhibendis. et dicit quod docuit cui conveniat bibere sola aqua. sed non est accidens quod ipse intelligat de aqua pura simpliciter. quia tale aqua non competit bibere in aliis morborum acutorum. sed potius intelligit de aqua ordei ut loquitur Galenus in qua s. dicit unde minister parum de vino ut acquirat penetracionem ipsius. Predicta quoque quo tempore in hoc loco promittit nobis ypocras quod componet tractatum in quo singulariter tractabit de quolibet potu et quo fiat et de tempore et cui et quantum debeat exhibere. unde dicit Galenus quod libri in quibus agit de huius singularitate non fuerunt fuerant usque ad tempus Galeni. et ypocras non eligit eos. Balnea aut in quibusdam morborum iuvant. postquam ypocras disputavit sufficienter de cibis omnibus et potibus in morbis acutis vero membrorum prestantium

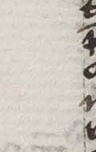

vel secundum alios et alios

ꝓhibendis. transfert se ad disputacionem de balneo. balneum enim quamvis competens est in morbis
acutis. verumtamen multi medici contempserunt ypo. doctrinam in balneo. et dicebat quod balneum actualiter
calidum est quoniam calefacit et movet humores et facit eos magis habiles ad putrescendum.
unde multociens accidit quod balneum in corporibus pletoricis generat febrem. propter hoc dicit et quod ypo.
non precepit fieri balneum nisi in morbis acutis vacuitate pectoris. balneum enim rarefacit
cutem et penetrat eius humectacio usque ad pulmonem. unde materiam contentam subtiliat et humectat
et ita reddit materiam habilem expulsioni. et propter hoc dicit ypo. quod in quibusdam morbis iuvat
ut in pleuresi et peripleumonia. de hoc propterea agit et similiter in multis aliis. Quibus balnea
bona sunt in quibusdam locis etc. Quoniam ypo. docuit iuvamenta et nocumenta quod balneo
accidentia docet quomodo debeat preparari balneum et modum balnei et dicit quod in quibusdam
locis balnea sunt magis bona et in quibusdam magis. et non intendit propter hoc nisi quia
balnea sunt magis prompta et melius preparata
balnea et ea quae competunt ad usum balnei magis prompta sunt et melius preparata
in uno loco quam in alio. et quod ab una disposicione non debet subito permutari ad aliam prava
[illegible] balneorum prout sicut ypo. et intencio quod in loco ubi debet fieri balneum sint tres man
siones. et in prima debet esse aer sicut aqua parum calidior aere in quo consuevit morari et secunda
ut debet esse tepida et tercia [illegible] calida. et in exitu similiter debet esse calida et parum morari et ea
melius complanabitur infirmus. dicit autem ypo. quod balneum factum infirmo magis nocumentum nisi
prohibeatur id est nisi fiat competenter. et per hoc intelligit si balneum non fuit competenter prepa
ratum et prout oportet. et propter hoc docet quomodo debeat preparari. dicit enim quod locus debet esse coopertus et
a fumo tutus ut paciens circumquaque ambiat aere calido temperate quoniam cohoperto
[illegible] posito super terram retinet vapores ab aqua evenientes qui calefaciunt aerem superius
[illegible] debet esse caput pacientis. et in illo aere stupescat corpus et maxime caput eius et
[illegible] et a fumo tutus scilicet resoluto ab igne quoniam iste fumus molestat
[illegible] vapores capitis [illegible] et nocet oculis eius. unde nocumentum inferunt debiti ad
[illegible] quoniam replet caput infirmi et nocet [illegible] pacientis sit in aqua usque ad collum et ea
[illegible] maxima aque plenitudo ita ut toto corpore [illegible] superfluitates. Non autem a crebro balneandum est balneum
[illegible] ut a toto corpore extrahantur superfluitates [illegible] facit in corpore dissolutionem. unde propter longum usum bal
nei multum humectat [illegible] et inducit [illegible] alios morbos ne ergo accidatur
[illegible] cito [illegible] aliqui [illegible] quia fatetur ypo. de balneo [illegible]
quod balneum [illegible] faciendum sit [illegible] et in acutis non est necesse nisi [illegible]
[illegible] quod non est faciendum crebro nisi fuerit necesse et in acutis non est necesse [illegible]
vacuitate pectoris difficilis est ad educendum. unde tunc faciendum est balneum crebro quoniam parum
[illegible] debent tunc in balneo quoniam debilitat et gravat caput. unde si pacientes febricitantes
morari debent tunc in balneo quoniam [illegible] unde iterare et frequentare debent balneum
[illegible] non sunt neque debent in balneo morari [illegible] quomodo debeat balneum [illegible]
[illegible] autem corporis [illegible] est etc. [illegible] debeat ingredi in balneo et sicut quod subita per
mutacio non est facienda ad [illegible] in egris. unde [illegible] doctrina eius tres debent esse man
siones in tres thalamum vel tria spacia in quarum prima aer debet calefieri ita quod mediocriter sit
calidior aere in quo consuevit paciens morari et ibi sit paciens aliquantulum in secunda sit
aer calidior parum quam iste et in ista lavetur paciens et abstergat corpus eius ab aqua [illegible]
[illegible] ingrediatur in [illegible] in qua debet esse maxima plenitudo aque et in illa debet morari
[illegible] debuerit balneari. via quoque ad solium etc. ne paciens laboret in via me
[illegible] quoniam maior est ea nocumento [illegible] intendit eo debilis sit. unde si via
longa sit debet paciens ferri ad solium in pannis et rebus [illegible]. Introitus et exitus
sit facilis quia si esset difficilis labor esset pacienti et hoc fit ut dicit [illegible] quoniam non sint pa
rietes [illegible] elevati nec nimis [illegible] et propter hoc [illegible] ampla et melior sit [illegible]
[illegible] pacientis. Solutus scilicet a clamore et exponit per hoc quod dicit. Tacitus loqui
enim addit [illegible] et debilitate capitis nec quietus [illegible] sit agendo. Balneum
sit ad humectandum et lavandum a motu [illegible] sit dicit [illegible] tandem [illegible] et [illegible]
[illegible] et mollificacio [illegible] et mutacio in mollicie corporis et lenitate et propter
hoc in balneo debet esse paciens quietus et non moveri nec agere aliquid. Sit alius et a
[illegible] suppones etc. [illegible] quod in balneo facere fricaciones leves optimus ut vapores
et superfluitates interiores [illegible] ad exteriora et resolvantur in fumum et sudorem ut

per poros cutis possint exire aliqua. Si autem eger habet fricatores facere mouere et quatere ualde in balneo propter hoc dicit ypo. quod ipsum non oportet seipsum facere habet fricationes sed alium. Deinde multe aque mixte etc. dicit G. quod fit ante ingressum balnei debet suffundi aqua tepida super infirmo ne fiat sibi subita mutatio ad contrarium. Sic post exitum non oportet permutari subito ad aerem frigidum et ideo cum corpus sit in balneo calefactum per aquam calidam aggregandum est et sternutamentum est aqua tepida. Quoniam infirmi et illi quorum corpus est debile per aliquam causam non tollerent ut aqua frigida tangat corpus eorum. Et ideo docet ypo. facere frigidas aquas miscendo eis aquam calidam et propter hoc dicit mixte. qui autem melius vult operari ut dicit G. preparet tres species aque tepide et sit prima species vehementis temporis. secunda minoris. tertia vero propinquior frigidiori et voluit ypo. Cum quod dicit G. intelligere propter hoc quod dicit Galienus similem aque multe minus species multarum ex superioribus aquis commixte ut fiat permutatio paulatim quoniam infirmus non tolleret subito. Per hoc ergo quod dicit deinde oportet intelligere id est quando oportet exire a balneo post ex loto fricari etc. Balneum quoque fit ad humectandum quoque ad desiccandum. Quod non fit ad desiccandum melius sit dicit G. involuunt infirmum post exitum a balneo mantilibus aut pannis tenuibus qui non sint candidati ut ipse multum sudet quia sicut G. dicit non utitur medicina ad desiccandum spongia aut fricatoribus. Sed quod fit ad humectandum non est necesse ut sudet eger post balneum. Sed tunc solum quod est ad evacuandum quod autem ad humectandum fit statim oportet cooperiri corpus sic dicit G. et tunc non moretur multum in balneo nec multum sudat ibi neque oleum quod multum sitit sint adiungere. Oleum sic dicit G. mollificat corpus et aperit poros et est in flatibus et in illis qui nervos habent debiles. Quia faciat tremorem si frequentetur quod eos humectant. Neque siccitatibus ergo corporibus id est extremitatibus debilibus non est ungendum corpus oleo. Quoniam magis debilitaret ipsum et resolueret. Quoniam quidam sunt qui quando utuntur balneo ad humectandum congregant corpora sua. Habent intentionem ut pori exteriores opilentur et vapores humidi a balneo in corporibus eorum retineantur et propter hoc precipit ypo. ne oleum adiungatur.

Explicit glosa magistri Girardi de Cremona super Regimine acutorum. Deo gratias. Anno domini [illegible]

Balneum multo quemcunque etc. summa istius ca. Et in summa est quod balneum non competit illis qui sunt cotidie studiosi quos ypo. intelligit per usum solius succi ptisane ut alias potus et competit habentibus egritudinem quietam et tranquillam quos intelligit ypo. per utentes ptisana cum toto.

Incipiunt glose Johannis de sancto amando super antidotarium Nicolai salernitani

Operatio medicine secundum Johannicium in tribus consistit, in exhibitione videlicet rerum non natu-
ralium, et potione et cirurgia. operatio enim medicine est triplex, scilicet ne tamen principaliter
agentibus, sed medicina tamquam ministra, et medicus tamquam instrumentum, et operatio medicine
ad corpus humanum refertur. Ratio enim secundum Avicennam est scientia qua disponitur huma-
ni corporis cognoscuntur. Corpus enim humanum subiacet duobus incommodis, primum enim
est transmutabilitas, secundum est repletio nimia, tamen sine transmutabilitate est duplex, quoniam
est ad compositionem secundum est modus compositionis sue. Adhuc prima est duplicata secundum duplicia
prima, corpus humanum quantitatis scilicet prima et secunda, prima sunt elementa, quia propter suam diversitatem sunt trans-
mutabilia, secunda videlicet transmutabile corpus ex eis compositum, secunda sunt humores et sperma
et sanguis menstruus que sunt liquida, fluida, et cito passibilia et transmutabilia, et propter hoc
corpus ex eis composita sunt transmutabilia, secunda est modus sue compositionis. Unde Galienus in secundo de
complexionibus dicit, quod nos sumus creati sine lapiditate et siccitate. Unde corpus nostrum non de
venerit ad tantam coagulationem sicut lapides et metalla, propter quod corpus humanum est facile
passibile et transmutabile. Similiter corpus humanum subiacet huic incommodo quod est nimia
repletio, que fit ex duobus, scilicet cibus et cibi immunditia, secundum est inordinata vita hominis.
Unde dico quod ciborum immunditia est una causa nimie repletionis. Unde dicit Ysaac in febribus quod non
est aliquis cibus, qui non habeat aliquas superfluitates et immunditias, et super superflua natu-
re debito modo agit, similiter inordinata vita hominis est causa nimie repletionis, eo quod homo
inordinate vivit. Dieta est debita exhibitio cibi et potus
ex appetitu gulose et inordinate exhibitio corporis humano, sed quod primum incommodum quod est transmuta-
bilitas corporis non naturalium exhibitio corporis humani illud quod est in eo deperditum per eius transmuta-
bilitatem, quod predicto restituit corporis humani. Quod secundum incommodum quod est nimia repleti-
tio, sed potio et cirurgia exhibentur corpori humano superfluitates, sed per potionem evacuantur
que per potionem et cirurgiam expelluntur a corpore humano superfluitates que difficulter expelluntur
superfluitates que de facili evacuantur, et per cirurgiam superfluitates, quia tamen intentio extra
et potio large sumitur ita quod ipsa se extendit ad omne id quod assumitur. Tamen intentio quod extra
intra ut syrupi et electuaria et medicine opiate, extra sicut emplastra et balneum et alia
talia. Unde sciendum est quod balneum est duplex scilicet generale et particulare, particulare et tamen aliquis se
balneat usque ad ventrem, tamen sit in differentia, et hoc balneum appellatur secundum quosdam semicupium,
balneum vero est triplex scilicet aqueum, aereum et igneum, aqueum est duplex scilicet clarum et fumigans
balneum vero est triplex, aqueum confortat sua plenitudine et calefacit sua caliditate, quia cuti adherent et in-
pinguat sua humiditate et attractione et humectatione. Balneum fumi confortat caliditate
confortat calorem naturalem. Balneum aqueum dicitur solidum. Balneum aereum est tamen aliquis sedes
in tina parva cooperta bene et a parte inferiori sunt herbe decocte per quandam canale
fumus illius decoctionis ad tinam fertur, et istud balneum aereum simpliciter dicitur. Balneum
igneum est tamen aliquis sedet super lapides calidos, et istud balneum valet ydropicis.
ad ipsum desiccat et appellatur stupha, et non tamen balneum ab extra exhibetur, sed alia
etc. sicut epithima et sacculi herbarum apponuntur, et cathaplasma etc. apponitur sicut
et herbe et herbarum sic trita, et embrocatio etc. ab alto liquor aliquis infunditur, et
emplastrum etc. confectio dura ponitur super locum, et apozima est decoctio ex herbis
super locum. Medicine que extra assumuntur diversificatur secundum quod ipse per diversa foramina
administrantur sicut per os et per nares et per oculos et per sedem et per virgam et per os invicem
de dieta secundum quod ipsa est exhibitio cibi et potus et vinearum determinat Ysaac non tamen
in suis dietis, sed etiam in suo libro de febribus et etiam Avicenna. De cirurgia determinat Albucasis
medicus et Rasis et consimiles. Sed de potione sive medicinis duplex est scilicet simplicibus et composita. De simplicibus
determinat Avicenna et Galienus et Rasis et multi
alii. Sed quod alii determinaverint de composita multum confuse et inordinate. Ideo iste Ni-
colaus cum libri componendi intendimus de compositis medicinis et facultatis artis
medicine determinavit sub compendio abreviando que ab aliis sunt plenius determinata.
et etiam ipse docet modum dispensandi istas medicinas compositas.
Ego Nicolaus rogatus a quibusdam in practica studere. Iste liber dividitur in duas
partes scilicet in prohemium et executionem, secunda incipit ibi Aurea alexandrina dicitur
prima in tres, quarum prima dat causam sue compositionis, secunda ipse dat modum compositionis, in tertia

addendo cau finalis ipe captat beniuolenciam / 2a l ffta igr regent etc / tcia p(ar)s pagi-
te ud docemeo etc / 2a h(ec) pars diuid i tres ptes in quar(um) pma ipe dat modum (con)fe-
ctionis / in 2a ipe dat modum (con)fectionis / in 3a ipe dat mod(um) cribellacionis pulueris /
2a l (Cum) in confiteo aut filet / 3a l pulueris cribellato etc / 2a h(ec) pars in duas i quar(um)
pa ipe dat modum (con)fectionis medicinar(um) (con)ponitar(um) / 2a quia mel i eis ponit, assig-
nat q(uod) ipm i eis ponit / 2a l cum natur(a) de causis etc / No q(uod) bonitas mellis pt
cognosci p(er) vi / p(ri)m(u)m e(st) tempus / vn mel vernale melius e(st) q(uam) hyemale / 2m e(st) eius
color / vn mel rubeum sile auro e(st) melius albo / 3m e(st) eius situs quia mel e(st) terr(eum)
et tu mel subtile q(uod) e(st) i fundo fit magis terreum quam mel q(uod) e(st) sursum no mel quod
e(st) i fundo melius e(st) q(uam) mel q(uod) e(st) supius / et (con)trario e(st) de oleo quia oleum e(st) aereum 2o
oleum q(uod) e(st) supius fit magis aereum quam inferius no oleum sursum e(st) melius q(uam) inferius / 4m
e(st) eius sapor / vn mel quanto dulcius tanto melius / 5m e(st) eius substancia / vn mel quanto e(st)
magis densum tantum melius / 6m e(st) eius origo / vn mel apium 2 zuccare e(st) melius
quam aliud / et mel apum e(st) melius q(uam) mel de zuccara factum / No q(uod) cribellato 2 pul-
uerizato etc fit 2 fit puluis subtilis medicinalis duabus de causis vna ca e(st) ut cito
alteret sile puluis medicinalis fit grossus pauci de causis vna ca e(st) ut diu i stoma-
cho maneat et ibidem diu operet / 2a ca e(st) ne virtus eius 2 medicine cito euanescat
q(uod) mel e(st) ma (con)posita ro p(ri)mo de melle (con)uert 2 h(oc) p(ri)mo (con)uertit eius (con)plexio fit mel
2 dr q(uod) fit temperate (con)plexionis q(uod) p(ri)mo s(u)p(er) aph(orismos) s(u)p(er) aph(orismum) 2 q(uod) (con)sistit plurimum etc / et
q(uod) ab alio eleuat sile 2 ea q(uod) eleuat

No / Item no q(uod) cribellato 2 puluerisato etc fit 2 fit puluis subtilis medicinalis dua-
bus de causis / vna ca e(st) ut ad remotissima loca possit penetrare / 2a ca e(st)
ut cito alteret / sile puluis medicinalis fit grossus pauci duabus de causis / vna ca
e(st) ut diu i sto mancat 2 ibidem diu operetur / 2a ca e(st) ne virtus eius 2 medicine cito
euanescat q(uod) mel e(st) ma (con)portat adeo p(ri)mo de melle queritur / et h(oc) p(ri)mo queri-
tur eius (con)plexio fit mel / et dr q(uod) fit temperate (con)plexionis q(uod) ab p(ri)mo aph(orismorum) sup aph(orismo) et
qui consistit plurimum etc / et q(uod) ab alio eleuatur sile e(st) ei a quo eleuatur / sic fumus
eleuatus a humidibus e(st) silis eis 2 fumus eleuatus a secibus e(st) silis eis / s(ed) mel
generatur q(uod) rore celesti 2 ita ab eo eleuatur / ergo mel e(st) sile rori s(ed) ros e(st) temperate
(con)plexionis ergo 2 mel / Item de rore duo corpora generantur s(cilicet) manna et mel / s(ed) manna est
temperate (con)plexionis ergo et mel / Dicitur q(uod) apis facit mel sicut artifex 2 vestigium dei
lucet in suo effectu / cum ergo apis sit fre et sicce (con)plexionis mel e(st) 2m h(oc) fre 2 sicce (con)plexio-
nis apis enim e(st) fre (con)plexionis cum sit carens sanguine / 2o cum sit al anulosum sicut anulos(a)
q(uod) apis e(st) frea 2 sicca / s(ed) mel e(st) calidum 2m aph(orismum) in lib(r)o de alib(us) / Ad h(oc) ego dico
q(uod) mel e(st) calidum et siccum / s(ed) i quo gradu / ego dico q(uod) 2m (con)parat i dictis particulariter ipm
e(st) calidum et siccum i 2o gradu et 2m aucto(r) ipm e(st) calidum i p(ri)mo et siccum i 2o / vnde enim
est q(uod) ipm e(st) magis siccum q(uam) calidum / apes enim accipiunt flores 2 rorem magis s(u)p(er) sali-
tes 2 (con)trarius et h(oc) duo sile (con)stant 2 ex h(oc) (con)posito ipe faciunt mel 2 ceram et h(oc)
(con)positum diuidunt i duas ptes et vna pars e(st) magis grossa 2 viscosa et e(st) cera de
q(ua) ipe faciunt domum suam 2 alia pars e(st) magis subtilis et e(st) mel q(uod) e(st) nutrimentum a-
pium / p(ro)pter h(oc) q(uod) e(st) sile apibus i (con)plexione s(cilicet) calida 2 sicca / vn cum apis separat ab illa
massa grossum 2 viscosum a subtili grossum et viscosum fit cera de qua apis facit domum
suam de subtili fat mel q(uod) e(st) nutrimentum apis / vn mel p(er) sua subtilitate h(abe)t fe-
totam nature aerea illius masse / cera enim e(st) humida 2 temperata / Item ca et sic no sim-
pliciter pars resistit for(tibus) acribus no ipa cera cito coagulatur a for(tibus) acribus 2 a siccis t(er)-
restri vel terreo infuso ubique p(er) ipam et fortiter annexo humido aqueo eius / p(ro)pter q(uod) necessario
ipa e(st) viscosa / s(ed) mel e(st) calidum 2 siccum 2 liquidum ut sit nutrimentum quia liquidum e(st) cito
passibile 2 tale dz ee nutrimentum et e(st) ca et siccum ut sit nutrimentum apis q(uod)
e(st) ca et sic / Vnde ergo e(st) mel ca / ex tribus s(cilicet) ex ma ex separacione 2 ex artifice
Ex ma quia massa i qua fit (con)mixta flores et ros e(st) cala / Ex separacione quia pars
aerea 2 magis cala redit i mel 2 magis aqua in ceram / Ex artifice quia apis e(st)

ex oppilationis. Ex istis causis tribus mel est siccum. et est mel magis siccum quam electuarium. Ad aliud dicendum
quod licet dicatur quod ab alio elevatur et est simile illi, tamen est unum de eis quod ab alio elevatur sine
alteratione sed per decisionem tantum, sed non est unum de eo quod elevatur ab alio per decisionem et alterationem. Ad
aliud dico quod non est simile, nam manna fit de rore per artem hominis operando et non immiscetur [?]
dulcis [?], sed mel fit de rore per artem naturae apium et per aliam ymaginationem. Ad aliud ergo di-
co quod duplex est calor in viventibus, scilicet calor complexionalis qui est igneus, et calor animae; calor
complexionalis de substantia viventis et corporis, sed calor animae fluit per corpus. et ille calor tamen spi-
ritualis in corde est [?] sanguine; sed loquendo de primo calore, [illegible] sanguinis plus habet
de calore et fit citrina [?]; sed aliud non [illegible] sanguine, tamen loquendo de calore complexionali
ad sonandum in volando [illegible] calidior [?] [illegible] sanguinem. apis enim in vola-
ndo sonat propter spiritum [illegible]. Sed apis [illegible] de ca-
lore [?] propter quod apis habet pinguedinem calefacientem maturantem. Unde apis est [illegible]
calorem inflammationis animae sive aliis, sed [illegible] complexionalis. et [illegible] est de porro, et ideo
apis sua [illegible] complexionalis calefacit, pungendo aculeo suo, et calefacit mel quod ipsa facit,
Consequenter quaeritur propter quid mel ponitur in medicinis compositis. et dicendum quod ponitur in eis
ut eas conservet et praeservet a putrefactione. et videtur quod hoc non sit verum, quia nulla consumptam
praeservat, sed mel est consumptum. tamen sit [illegible]. Ad aliud praeservat mel et [illegible]. et ita apis
praeservat. sed mel est consumptum [illegible] ingressum. sed quod tale est putrefactivum est et non conserva-
tivum. et ita [illegible] Item quaeritur cum melius conservant medicinae cum melle vel cum zuccaro.
tamen ergo [illegible] quia zuccara est magis temperata quam mel, quod zuccarum tam in fine primi gradus et
et dicendum quod cum zuccara [illegible] praeservat, sed mel est calidum et sic in secundo gradu, ergo zuccarum est minus activum
in medio eiusdem sic praeservat quam mel, et est magis [illegible] ergo et magis conservativum
et minus transmutativum medicinae quam mel.
Solutio ad rationem [?] ego dico quod mel ponitur in medicinis propter [illegible]
quod volunt usus [illegible] propter [illegible] horribilitatem medicinae, quod sua dulcedine per quam [illegible]
propter palliatur ut palliet horribilitatem medicinae quae nisi melle conficiunt non solum inferrent
medicinae horribilitatem [illegible] cum [illegible] medicinae [illegible] membris quod ab eis non attraherent sed potius repel-
lerent [illegible] medicina enim attrahit cum dulcedine mel-
lis [illegible] sic [illegible] et depurat. Item quaeritur propter quid ponitur mel in medicinis
amaritudine per quam confortant [illegible] superfluitates medicinae confortet et resolvit
et ut [illegible] mel sua [illegible] superfluitates medicinae conficit et resolvit
et expellet. Item quaeritur quod mel conservat species et medicinas quod mel sua viscositate facit
medicinas compositas viscosas, et sua viscositate non permittit [illegible] a [illegible]
Ad primum dico quod licet in principio conservat tamen in fine conservat sua viscositate. sic sal. Ad a-
liud dico quod mel est parum acutum, ideo sua viscositas plus [illegible] ad conservandum quam sua acuitas
ad conservandum. Ad [illegible] dico quod sirupus factus cum melle similiter melius [illegible] factus
cum zuccaro [illegible] et quod cum mel sit viscosum melius conservat medicinas
[illegible] compositis est. Item quaeritur quod mel magis tegit horri-
bilitatem [?] medicinae quam zuccarum quod mel est dulcius. tamen sit dulcius omni re. Item quaeritur quod mel
mundificat medicinas magis quam zuccarum. tamen est calidum in secundo gradu et zuccarum in fine primi gradus. Ad
tertium est quod melius digerit quam zuccarum et licet sirupus factus et licet sirupus factus cum melle melior
sit similiter et ad digerendum tamen ad confortandum et infrigidandum melius [illegible] sirupus confectus cum zuccaro
quam cum melle. si tamen velimus digerere [illegible] fieri cum melle. si autem velimus infrigidare debet
fieri cum zuccaro. si autem velimus infrigidare facere utrumque debemus cum utroque. Ad aliud quod dicitur
licet zuccarum sit temperatior tamen propter hoc ipsum est passibilior et putrefactibilior. et ideo ipsa
minus conservat et minus valentes reddit sirupos. et dico quod mel licet sit magis activum quam
zuccarum non tamen per [illegible] magis alterat medicinas. [illegible] confert ad dulcorationem recipi-
endam [?] non tamen [illegible] virtutes debilitationis nisi illa debilitatio
medio amaritudine. et non [illegible] et sic solutum est hoc. Non est possibile ut homo
melioret medicinam [?]

cognoscat compositas medicinas nisi prius cognoscat simplices. cum igitur
cognitio compositarum medicinarum [illegible] de simplicibus medicinis est videndum. et
Nicolaus dicit cognitionem compositarum medicinarum [illegible] nomina imitatorum, quod enim unus homo vocat uno nomine
hoc [illegible] de [illegible] propter nomina imitatorum. quod enim unus homo vocat uno nomine
alter vocat alio nomine propter quod simplices medicinae non semper distinguuntur per nomina,
tamen distinguuntur semper per virtutes. Item quaeritur propter vulgi falsam opinionem de sim-
plicibus [?] vulgi

aliud in imperatione [?]

Nota duplex est calor in viventibus

ipsa calefacit et maturat apum [?] [illegible]

Ratio [?]

Quare mel ponitur in medicinis et non [illegible] zuccarum

Ratio [?]

Solutio ad rationem [?]

[illegible]

Solutio ad [illegible]

[illegible]

medicinis. quod dicitur esse verum frequentius est falsum. et est opinio vulgi. quod dicunt omnes vel plu-
res. erat enim ut in pluribus qui eos sequitur ¶ 2a causa est propter paucitatem experimenti. quia vir-
tutes simplicium medicinarum non sciuntur experimento. sed ab aliquo sciuntur per doctrinam ¶ Et si p
experimento non sciatur que medicina iuvat et que nocet. hic alii sciunt per doctrinam ¶ Quia de sim-
plicibus medicinis volumus habere determinare quedam ut per doctrinam complexionis cognoscatur que
simplex medicina nocet et que iuvat. quod per experimentum incomplete vel nullomodo cognoscitur. que
licet enim aliqua fuerit semel exhibita calefaciat. ipsa tamen totiens posset exhiberi
in fine frigefaceret ¶ Circa simplices medicinas tria videas. primum est de illa lectione. quod

Nomen simplex medicina tria dicit

primum est de hoc vocabulo Simplex medicina ¶ 2m est de eius complexione in generali ¶ 3m est
de eius operatione in generali. Circa primum sic procedo et dico quod hoc vocabulum simplex medicina
est nomen equivocum. hoc enim tria significat. uno modo est illa simplex. cuius substantie aliqua quanti-
tas non est commixta. et ista est simplex medicina. cuius substantia et sucus et cuius pars centralis et pars
superficialis sunt eiusdem nature et eiusdem operationis omogenee ¶ Et per oppositum ista medicina cuius substantia

alio per oppositum

et sucus sunt diversarum naturarum et operationum. sicut caulis est composita medicina ¶ Talis ista medicina cuius
pars centralis et superficialis sunt diversarum naturarum et operationum. sic est plurium composita medicina ¶ Se-
cunda simplex medicina. que simpliciter dicitur esse simplex. licet secundum veritatem sit composita. et omnis medicina
a natura est simplex. et per oppositum omnes sirupi. et electuaria et antidota per oppositum omnes dicuntur compo-

simplex electuaria antidota

site. sic medicine composite ¶ Tertio dicitur simplex medicina. que non est composita per artem. et illo modo medicine
que sunt tales quales natura producit sunt simplices. et per oppositum ille composite sunt que artificialiter sunt
facte ¶ Circa 2m sic procedo et dico quod complexio medicinarum alia est actualis alia potentialis
Actualis est ista que est actu presens in medicina. et appello esse actu quod est in complemento sue
ultime perfectionis. sicut dicitur calida actu et calida. et huius complexionis tactus est cognitor ¶ Comple-
xio potentialis est ista que est in potentia in medicina. et hoc tribus modis. Primo complexio est in potentia in medicina
que habet imperfecte et sub esse incompleto complexionem sine virtute aliquid faciendi. et exemplum de mulo

nota communiter

est risibilis quia ipse imperfecte et sub esse incompleto habet potentiam ridendi. sic exemplum puer
dicitur sapiens. non quia ipse complete habeat sapientiam sed sub esse incompleto. et de hac
potentia dicitur [illegible] quod in habente habitus potentiam habemus scientiam quod fiat licet non sit factum adhuc. et
hec potentia est agentis ¶ 2o complexio est in potentia in medicina que habet potentiam passivam ut ista complexio fiat

ab eo

esse. sicut panis habet potentiam passivam ut in eo fiat complexio carnis et forma carnis ¶ Talis
sic sanguis est in potentia passiva ut in eo fiat complexio et forma carnis. sed differunt. quia inter
panem et carnem multa cadunt media. sed inter sanguinem et carnem nullum cadit medium.
et hec est potentia passiva vel [illegible] ¶ 3o complexio est in medicina in potentia [illegible] medicina est apta nata
habere [illegible] sicut medicina [illegible] est apta nata esse calida et calefacere
corpus humanum plus debito. et exemplum sic aliquis [illegible] est aptus natus esse
carnosus. et non a causis extrinsecis sicut a balneo et hec potentia est [illegible] de qua
qualitatis ¶ Circa 2m complexio medicine [illegible] sic complexionum medicinarum. alia est temperata. alia lap-

Duplex complexio medicinarum

sa. sic complexionum corporis humani. alia temperata. alia lapsa. et appello complexionem corporis
humani temperatam. non quia corpus humanum sit omnino temperatum. quia si sic esset tunc homo
esset dignus decorari tamquam angelus. sic dicitur [illegible] ¶ Sed appello complexionem corporis humani
temperatam. quia homo non indiget cooperatione ut calefiat ad mitigandum suam frigiditatem
neque indiget ablatione vestium ut frigefiat ad suam caliditatem mitigandam ¶ Si-
militer medicinarum alia est temperate complexionis. alia lapse. temperate complexionis est ista que neque
calefacit. neque infrigidat. neque humectat. neque desiccat plus debito sed conservat ho-

Aliquid dicitur calidum quatuor de causis sicut frigidum humidum et siccum

minem in sua naturali complexione ¶ lapsa est ista que calefacit vel infrigidat. humectat vel de-
siccat corpus humanum plus debito. et calida lapsa ¶ Tunc aliquid potest esse calidum quatuor de cau-
sis ¶ Prima causa est. quia ipsum est calidum in fine caliditatis. exemplum ignis quod est elementum calidum
¶ 2a causa est quia in eo dominatur calidum elementum. exemplum mixtum in quo ignis dominatur. dicitur calidum
¶ 3a causa est. quia ipsum calefacit corpus humanum plus debito. exemplum acuta vel amara vel sal-
sa dicuntur esse calida. exemplum quod medicine dicuntur esse calide ¶ 4a causa est quia ipsum est calidum

al. ca.

respectu aliorum sue speciei temperatorum. exemplum multi homines dicuntur tales sic illi qui
sunt lapsi in caliditate ¶ Talis ista medicina que frigefacit corpus humanum plus debito est frigi-
da lapsa ¶ Tunc aliquid potest esse frigidum quatuor modis sive quatuor de causis sicut calidum [illegible] plus

plq debito

n^a mis | Silr i^a me^a que desiccat corpus humanu^m e sicca lapsu | tn aliq^n pt ee sic
ad cor de causis sicut ca. et sci. | silr i^a me^a q humectat cor^9 hud^m plus de-
bito e humida lapsu | tn aliq^i pt ee humi^a cor de causis sic ca sci. et sic sicca
oo cplo pt diuidi sic. Complexionu alia p^a. alia s^a. | p^a e i^a q e in eo
qd sit ex no hntibus cplos. s^a h cplo e in qua inquantu in ptu e. qz in p
tu in ptu in ptu e sit inmediate ex elris q no hnt pp^e cplon. s^a p^a s^a q
litates no fractas p sua gcia | s^a e cplo e i^a q est in eo qd fit in hnti
bus cplon. et hec cplo reperitur in medicis cpositis sic lac cpom ex se
ro. butiro. s^a caseo. et caulis cpom ex duabus sbanciis. et psilliu ex du
abus et fere omis medicine a na^a cate. sut tales | et silr h cplo s^a re
pitur i omibus me^nis cpositis ab arte sic in sirup. electuariis trocisc et opia
tis | Complo s^a me^a pt diuidi sic. na qda me^a hnt sbam seppata s^a osti
patiua intra s^a laxatiua ext. ut caulis s^a qda hnt sbaz claz ext. et fram
intra ut rosa. et io rosa e rubea extra. s^a p^a sba cla extra. eo rubificante
extus et qdaz hnt sbaz fraz s^a uiscosa extra et claz intra i psundo sicut
psilliu | om psilliu ps centralis e adustiua s^a supficialis ps est infrigatiua.
s^a qa i psillio ps frea e fortior q^m ps cla. et ars qa ps eius e frea plus in
qntite q^m cla io totu psillium dicit frm | Iste s^a cplo me^ae pt sic diuidi
cplo^m me^ae alia fima. alia no firma | firma e i^a que s^a sit cposita ex diu
sis cplonibus n tn pt diuidi. neq separari i sbas diusimode cplonatas p
impriu nec p aud. neq p arte. neq p nag. neq p calorem nalez. neq p ca-
lorem egnitu. neq p decoctionem | Non fima e i^a que e cposita ex diusis cplo
nibus et cu h^c ipa pt diuidi in sbas diusimode cplonatas et cplonatores
ex quibus ipa cpom. vnu pt separi ab alio aut p decoctione aut p ablucoz
sic est in endiuia | Si sit cposito mediocrter fortis tuc sit separatio p de
coctionem sic in caulibus s^a si sit cpo fortissima tuc impo^lib e separacio sicut e
olei qd e cpositu ex sbanciis diusimode cplonatis indissolubilit. p m
imu nexu et uiscositate ptiu olei. et cu dicimus me^as ee cpositas ex di
uersis gneris cplonibus quaru vna e cla s^a alia frea nos no volumus dicere
p h^c q in vna sba sunt due cplos gcie qz vna e cla s^a alia frea. s^a uo
lumus dicere p h^c q i vna sba sunt due sbe deferetes illas duas vtu
tes et cplones gcias atq cu ille due substancie deferentes gcias cploes
cmisceant^r p totu ita q cu q^lz pte vnius sit aliq ps alterius tuc ille cplos
mutuo frangunt^r et faciut vnaz me^a no cpositaz s^a simplice tempatam et
silr ptiu p totu s^a si ille due sbe deferentes cplos no cmisceatur cplete
s^a vna si iuxta aliam ut vna i centro s^a alia i circufenca ita q q^lz ps me^ne
no sit cposita ex illis duabus sbanciis et tuc cplos illaru duaru sbaru
non frangunt n^e remittunt^r et tuc ille sbe cstituunt vnam me^a no simp^r
s^a cpositam dissiliu et no siliu ptiu in cploe. h ipa sensui appareat esse
simp^r sic est caulis s^a talis me^a p istas duas sbas facit i cor^e humano
duas opacoes cu ille sbe diuidunt^r ad se inuice p calorem nalez | Ita h^m
ergo sit processo me^ae simpliciu alia subtilis alia grossa | subtilium alia subtil
in passione alia subtilis i accione | Silr grossaru alia e grossa i passione. alia
grossa i accione | i^a me^a e subtilis i passioe q facile est diuisibil in ptes p
uas | Et p oppo^m i^a me^a e grossa q diffiile e diuisibilis i ptes puas.
Subtilis in accione e i^a q facile penetrat p foramina pua. et p corpa
densa et grossa i acce p oppo^m | Item medicina quatu ad eius cpositionem
sic pt diuidi. Medicinaru simpliciu alia rara alia densa | rara e i^a inter
cuius ptes sut concauitates s^a ptes aeree cu no sit ponere vacuu | Densa
e i^a int cuius ptes no sut porte concauitates i ptes aeree | Et no q
rara me^a in cor^e humano de facili inflamat^r a calore febrili | s^a densa

Alia dupex
cplonu alia
prima alia s^a

al fever

Cplo me^e
simplicium

no

no de facili inflamat. s3 potius fit carbo. Non sic. q rara me^(a) e magis flama
qm carbo. s3 densa me^a e magis carbo qm flamma. et h sufficiat q^(m) ad il
lectionem de simplicibus medicinis. ¶ Consequenter accedamus ad opiatas me^(as)
q componit per arte. qa de hijs intendimus hic principalit. s3 quia e liber
totalit practicus et est de practica me^a. io ante opiatom me^(ne) procedamus. ¶ Et qa
in opiatae me^(ne) oportet mala maz digerere. que digestio fit per syr^(os). et electuaria
et 2° ea digesta debemus euacue. q euacuatio fit p me^(as) euacuantes. et 3^m
propter in affectus dictarum digesta medicali et mone no cenda ¶ 3° demum resi
duum matie euata gsume. et membra manitu post euacuom matie con
fortare. qd fit p opiatas. io volumus primus determinare de syrupis. et de e
lectuarijs q sunt digestiua. 2° de me^(nis) euatiuis. 3° de opiatis. q habent
residuum male matie gsume. et membra gfortare. Sunt syr^(os) et electuaria
io dicamus de syrupis. 2° de electuarijs. ¶ Incipientes igitur a syrupis. primo
dicamus de syrupis. et syrupi sunt x^(cem) vel xi qui quidem debent inveniri in
apotheca. si apothecarius sit bonus. qui sunt hij. primus e syrupus rosaceus. 2us
syrupus violaceus. 3us e syrupus nenufarinus. 4us est oxizaccara. 5us est syru
acetosus. 6us est oximel simplex. 7us est oximel diureticum. 8us e oxime
squilliticum. nonus est syrupus de absinthio. decimus e syrupus de fumo terre. et
cum hijs possit addi alij. quorum primus e mixtus. 2us est syrupus citomorum.
ita quod in pmissis sunt xij syrupi. vel oximel e triplex. nenufarinus. vi
olaceus. de fumo terre mixtus. citorum. rosaceus. Absin. acetosus. post oxizac
carar mixto. Et horum syruporum p^o videamus quem confectom. 2° quam commo
ditatem. ¶ De p^o dico. q omnis syrupus aut gficitur cum zuccara aut cum melle. et
sine hijs no e syrupus. s3 ille qui fit cum zucc^(a) melius det decoqui. qm qui fit cum
melle. cum mel sit magis gficiatum. et minus corruptibile et putrefactibile. qm
zucc^a. n^o qd syrupus factus cum melle diutius gfuat. qm factus cum zucc^a ¶ Item
syrupus ubi ponit^r mel. quanto minus decoquit^r. tanto magis laxat. et quanto magis
decoquit^r. tanto plus restringit. ¶ Item syrupus melius det decoqui in estate. ne
putrefiat. et corrumpatur a calitate estatis. qm i hyeme. ¶ Item syrupus quanto
magis coquitur. tanto melior e. nisi fiat ex talibus rebus q no patiunt^r multam coc
tionem. q sunt res calide et res multum passibiles. ¶ Item diuerse res ponunt^r in
syrupis. sicut radices. folia. et flores. s3 no sunt ponenda sil in decoctione. s3
p^o difficiliores ad decoquendum. sicut radices. et post minus difficiles ad deco
quendum. sicut folia. et ultimo faciliora ad decoquendum. sicut flores. ¶ Si enim flores pone
rent^r in p^o decoctionis cum radicibus. antequam radices essent decocte. virtus
florum esset totalit corrupta et consumpta. ¶ Item alij pulveres ponunt^r in syrupis
et no debent poni in p^o decoctionis. ne virtus eorum evanescat p decoctom. nec
an zuccaram. ne syrupus et zucca deturpet^r. s3 post zuccaram. et no modo quocumque
s3 in sacco ponat^r pulvis. et exprimatur saccus. et pulvis cadet subtilis in
syrupum. ¶ Zucc^a ponit^r i syr^(os) ut gfuet syr^(os). et me^(as) simplices i syrupo.
et etiam ut attrahatur ad membra syrupus et me^(ne) q in eo sunt. et hoc cum melle
et etiam ut sua dulcedo reprimat horribilitatem me^(arum) existentium i syrupo. io 2^m
quantitatem horribilitatis me^(arum) existentium i syrupo. det esse quantitas zucc^e. ¶ Et syrupus hic
tum sue decoctionis qui cognoscit^r duobus modis. uno^o si cum spatula elevet^r
et fortit^r teneat gutta ad spatulam. coctus e sufficient^r. ¶ 2° sit si gut
ta eius ponat^r supra cultellum. si no diffugiat^r. diffundendo se undique. coctus
e sufficient^r syrupus. ¶ Consequent^r accedamus ad syr^(os) spales. et primo ad rosace
um syrupum. ¶ Rosa est fri^a in p^o g^o. et sicca in fine scdi. et hic duplex subs^a
una e pontica sine stiptica. et e illud qd adheret stipiti. qd e tale pp ptes a
quosas et terrestres q ibi durant ¶ Alia subs^a eius e aromatica ex ptibus igneis et
aereis. et e visus summitate foliorum. et h subs^a est amara ul e in superfic^e. et

Ro syr^(us) qui sunt debent hic reperiri

Nota. est syrupus no ... nunc ... no ... de fumo terre ... absinthio ... syrupus

Zuccaram debet ... et zuccara post syrupum

et diffugiat

Rosa

Syrupi
Rosacei
viol.
nenuf.

alii in profundo et confortat sua ponticitate et stipticitate et caput in estate inficit.
De rosa aut fiunt v. vel vi. res q fit de rosa e sirupus rosaceus melius faciendo ipm
tangit satis melius. Et iste sirupus sua frigiditate vz q febres et q sua vz sua
humte. et confortat et constipat sua stipticitate. 2m qd fit de ros. e electuariu ro-
satum fit pro ... de quo videbimus cum dicemus de electuariis. 3m qd fit de ros. e mel
rosatum fit pro ... stom confortat. 4m qd fit de ros. est oleum rosatum qd p unctio-
rosaceum qd stom inflata. Si ... dat rom... aque ne oleum inflamet
ne iuvat stom inflata. 5m qd fit de rosa e aq rosacea. q ad infrigidandum vz omes clar. materiam
stom. 6m qd fit de rosa ... decoquatur in aceto et in aq pluviali. et spongia infunditur. et
Iste si rose decoquatur ... vomitum reprimit. et fluxum ventris constringit. Nunc attendamus
ad sirupum violaceum. Viola e flos notus frigidus et humidus. s. in p° g°. et ...
... et est nimis laudabiles. et ... fit ...
tius et subalbide nimis aroma... qd cito fit ... tanto
q obscurior est hec magis laudabilis.
sit melior et laudabilior. Et sirupus violaceus fit omnino eodem modo sicut rosaceus.
Nunc attendamus ad sirupum nenufarinum. et e flos frigidus et humidus ... in 2°
... flat siccam sedat libidinem et de eo fit
... et tussi ... et ...
sirupus ... sit de ros. Et vz ... sirupus in causis ... violaceus ... sedat
acutis et ... calidissis. et infrigidat et alterat. magis ... violaceus ... i sub
... putrefacta ... ingrossat. tamen ne in colera ... detur ... i sub
... de operationibus predictis ... et ... i operationibus predictis me... ...
tili. Sunt quedam de operationibus predictis. 1° ... 2° balneatio 4° ... flomia
fit digestio 2° evacuatio male materie 3°. Et circa ... quereret
... queritur de digestione q fit p sirupos et electuaria ...
quod fit digestio. et tu dices sit ... q 1a e qualitas faciens cessare putredinem.
... Contra qualitas non corrigit ... putrefacto e ... ad fit
... manente. Contra qualitas ... corrumpit complexionem q e disposito ad formam et p quas
corrupto ... q putrefacto ... digestio non e qualitas faciens cessare putredinem. Iste si digestio
corrumpit ... go digestio non e qualitas faciens cessare putredinem ... si digestio
corrumpit ... digereret nisi putrefactum. sz hoc e falsum. quia ...
facit cessare putredinem. tunc ... et humor ... Iste in sanis
bene digeritur qui non e putrefactus ... p sirupos. i quibus nulla e putrefactio. go ... Item
alii fit digestio materie ... p sirupos. i quibus nulla e putrefacto. go ... Item
cum nulla materia e putrefacta nisi 1a q est ... sz hoc est falsum. go ... Item cum
... hoc in statu materia fit digesta. tunc go cessat putrefacto in statu. et tunc in
statu non ... fe. qd falsum est. Item ... manente. go tunc materia digesta.
... debet mane in corpore et non debet evacuari. hoc e ... dicente. Digesta medicari
et movere non cruda. Dices forte q digestio e repressio materie malitie. sic ...
Contra tunc in statu ... e digesta. in statu malitia e repressa. go tunc
materia non affligit. et tunc status esset melior ... qd falsum e. sz neque
go ... Dices q digestio e preparatio materie ad expulsionem. Contra ... quedam
digereret ... debet expelli. sz hoc est falsum. multa enim digeruntur. q non de-
bent expelli. go ... Solutio. ego dico q hoc nomen digestio e nomen
equivocum. qua digestio uno modo p... extra corpus vivens. et alio in viventi
corpore. si fiat extra corpus vivens. tunc digestio e mutatio in calidum. et fit
a ca... et non oportet q illud ca regulatur a virtute naturali. et de tali digestione ...
... in 4° metheororum. Si aut digestio fiat in viventi corpore. tunc illa
digestio sive fit innativa sive nocitiva. sz ... fit ab eadem virtute naturali. tamen
a regulante. et ... digestio q fit in corpore humano e duplex. una e innativa. alia
nocitiva. illa q e innativa fit ... nutrimenti. et fit a calore naturali regulato
a virtute membri. et p hanc digestionem digestum acquirit complexionem membri. ut p hoc
ulterius possit acquirere formam membri. Digestio que e nocitiva e materie q
e causa morbi. et hec est duplex. una e p qua separatur. ut ... mala materia ad
expulsionem. 2a e p qua corrigitur ... in membris et membra
nutriat. De his duabus digestionibus dicit Galienus in tegni. q digestio alii mali ...

nō q violaceus ... sirupus ...

Viola

Nenuf

Nō quod ... me...

... digestione

... nulla materia digeritur nisi illa q est ...

Solutio
... digestio est ...

facit bonu͂ ut ipm̄ ꝯuītat in membra ⁊ mutat membra. et alij malū facit mediu͂ in
bonu͂ et malu͂ ut ipm̄ expellat. Sȝ nota͂ tn̄ qꝫ na͂ si mat͂ malā intendit digere ut eā membro assimilet. ⁊ eam in membȝ ꝯuītat. et ex ea membȝ nutriat
Sȝ si mat͂ sit nimis furiosa et resistens. tūc natura nō pt̄ eam cōplete vincere. sȝ eā vincat in pte. ⁊ tūc eā nō facit bona. sȝ mediā int̄ bonū ⁊ malā. ut eā expellat. Hȝ est diffi͂o digonis. Digo ē qualitas cessāc facie
putredine sba manēte. ⁊ nō ē digonis ꝯuiter sȝ hntis ad digonē expellat corpus ⁊ in corpe huano. Sicut illa diffi͂o nō ē diffi͂o digonis sēc ī corpe
tm̄ ꝯuīt sȝ hntis ad digonē ꝯuenientis. et ad digonē nocuam. Sȝ ego
dico qꝫ illa diffi͂o ē diffinitio digonis sēc in corꝫ vincēte. que ē nocuam tm̄
siue ad nocuū p illa digonē fiat bonū ad nutrimentū et ꝯuītat siue fiat
mediocter inter bonū et malū ad expellend̄. Cum tu queris quid est
digo. dico qꝫ digo nocuī siue mutet nocuū in bonū siue in mediu͂ int̄
bonū et malū. est q̄litas facies cessare putredine sba manēte. Ad 2m
ꝯr̄ dico qꝫ digo nō facit cessāc putredine immediate. sȝ p medium na͂ q̄ dimittit q̄litates. q̄ mat͂ expont̄ ī remis habilitat. ut ipa fluat ad minera
putredinis ut ibi putrefiat. Ego dico qꝫ digo delet a ma͂ illā q̄litatē
p quā ipa fluebat ad mineram ut ibi putrefiet. et p ꝯns nō pmittit eā
fluere ad mineram putredinis. n͂ pmittit eā putrefieri. sȝ cū putredo p̄
in sba. tn̄ qualitas inclinās ad putrefactionē nō pcedit in sba. q̄a q̄
litate aufert digo ⁊ p ꝯns nō pmittit eā putrefieri. Ad aliud ego
dico qꝫ nichil digeritur hac digone de q̄ loquimur hic nisi putrefactum. ī
nisi id qꝫ hȝt qualitate aliquā p quā ipm̄ ē in via ad putrefactionē
ꝯ pcedit de digone innaturali. cū in sanis nō sit aliqd nocuū. Ad aliud
dico qꝫ nō tm̄ digeritur ma͂ q̄ est ī putrefiendo ut illa q̄ in minera. sȝ
eciā hȝ illa q̄ ē in via ad mineram ꝯ putredine. io nō vȝ. Ad aliud ego
dico qꝫ in statu nō ē ma͂ cōplete mune digesta. Sȝ adhuc ē in digerendo
⁊ in crisi ipa ē cōplete digesta. Iste forte nō digeritur ma͂ q̄ ē in minera. sȝ ma͂ ante q̄ est ī remis. io dico qꝫ ī statu materia ante ē digesta. sȝ
ꝯuīta ma͂ q̄ ē in minera. ⁊ hȝ in statu facit febre. Ad aliud ego dico
qꝫ digo ē q̄litas facies cessare putredine sba manēte. ī digo nō euacuat
mat͂ p se. puta cū digestū nō euacuat mat͂. sȝ qꝫ ē digestū ⁊ euacuatū
digerit mat͂. et eā digestā euacuat. Ad aliud ego dico qꝫ hȝ diffi͂o ē bona
q̄tū ē respectu male matie ⁊ hȝ ut na͂ vincat sup eā ꝯuertendo ul eā
expellendo ⁊ hȝ diffi͂o ē eadē cū pte ⁊ eadē dīno. Et ad argum̄ cōm
ego dico qꝫ status ē melior horarꝫ. et est nequior na͂ in statu ma͂ ē mor
qm̄ ī alio tpe. tm̄ ipa tūc ē magis mota qm̄ ī alio tpe. ⁊ q̄a ma͂ nō
affligit. neqꝫ infert nocumēta fantastica. n͂ qꝫ mouetur. io plus sensi
biliter affligit. ⁊ fortiora sinthomata inducit ul infert ī statu qm̄ ī
aliq̄ alio tpe. io status ē nequior horarꝫ ⁊ m̄ sensu. nō tm̄ ⁊ m̄ vera
tate. sȝ in tempe pti ma͂ ē͂t maior. sȝ minꝫ mota. Ad aliud ego dico
qꝫ hȝ diffi͂o ē bona. digo ē pparatio matie ad expellend̄. et hȝ diffi͂o nō
ē digonis ꝯīno ꝯmꝫ et vniusalis. sȝ ē diffi͂o digois sēc in corꝫ huano
ī matie nocine. q̄ dȝt expelli. cū ipa nō pt̄ cōplete corrigi. Sȝ vide
qꝫ na͂ nō digerat cōmunr̄ mat͂ ad expellend̄ sȝ tm̄ ad ꝯuertend̄. et tūc
hȝ diffi͂o matie est mala. digo ē pparatio matie ad expellend̄. pbatio ast
supte. qꝫ h̄ ī de iuuamētꝫ dr̄. qꝫ oīe qꝫ na͂ alterat. altat ut ꝯuītat. io
auicē male diffinit digonē sic. digo ē pparatio matie ad expellend̄. Ego
dico qꝫ dem̄ auicē intelligi de ma͂ nocua. q̄ nō pt̄ corrigi. et dep̄ h̄ in
telligi de cibo. ul dic qꝫ na͂ intendit ꝯuītere quodcūqꝫ ipa digerit. sȝ quādo
nā natie nō attingit alij sua intencōnē pp matie inobediēciā. et tūc expelli

mō

mō diffinitor digtionis

Instancia

in mebris

Solucio

ma prter nature intentoz. pn autem intelligit de opacione nature et no de eius intencoe.
3z h. intelligit de eius intencoe. et no de eius opacione. Racio soluta est quo se a ceta.

Suppeius est determinatum de simplici medicina quantum ad eius no
ticiam et est conatum ad oppositum et est quantum ad eius oppositum in generali. Nunc de
terminemus de ea quantum ad eius cognitionem. Simplex medicina duplici via cognoscitur
scilicet via experimenti et via racionis. et hoc est quod dicit haly in tegni. necesse est medicum ut
cognoscat cum racione. et dicit hic vult ipse ut medicus sit contentus in cognicione medicine
experimento et racione. Sit igitur maximum est quod medicus cognoscat medicinas via duplici scilicet experimento
et racione. et dicentes quod experimentum in duobus scilicet in principiis et in principio cognicione.
In principiis sit ipsa prima racionis sicut prima experimenti sit operacionis. In principiis cog
nicione sit ipsa prima racionis intellectu cognoscitur sed prima experimenti sensu cognoscitur. et quia
prima experimenti nobis sunt magis nota quam prima racionis. ideo prius quecumque cognicionem
simplicium medicinarum via experimenti et hec sufficiat quantum ad istam leccionem. Secundo via ra
cionis et hoc quantum ad sequentem leccionem. Sciendum experimentum secundum est quod duplex est ex
perimentum scilicet vallatum racione et non vallatum racione. si non sit vallatum racione tunc ipsum ex
perimentum est timorosum et fallax. Unde dicit ypocras experimentum fallax. et hoc experimentum non competit ad
cognicionem medicinarum. Si autem est vallatum racione. aut illa racio qua vallatur est coniuncta per
totam operacionem experimenti. aut non. si non tunc experimentum inducit fallibilem cognicionem
et non firmam. et per tale experimentum non debet cognosci a medico simplex medicina. Si primum racio et
vallato per ipsum sit coronata per totalem experimenti operacionem. aut illa consideratur
ut est in fieri aut in facto esse. Si in fieri tunc experimentum est durum et laboriosum et lon
gis temporibus requiritur per donum experimentum sit consideratum debiliter consideratur medicina simplex. Si in
facto esse tunc per hoc experimentum sit consideratum firmiter a parte medicine. simplicibus consideratur
et per donum experimentum debet medicus cognoscere simplicibus medicinis. et de isto experimento fit con
sideracio hic intendimus. Et ad hoc quod experimentum sit racione vallatum exiguntur condiciones
nos vii. Prima est quod oportet quod medicina sumpta quando experimentum sit pura et munda ab omni extranea
qualitate. ne per istam extraneam qualitatem impediatur ipsa operacio medicine et per quam cognicio
experimentalis medicine. Secunda condicio est quod oportet quod experimentum fiat in simplici egritudine. non com
posita sicut cottidiana est composita ex calido et frigido. ipsa enim est frigida ex materia et calida. morbum
morbus talibus scilicet febre quia omnibus febre est calor innaturalis. Unde non sequitur hec medicina simplex
sicut euforbium curat morbum calidum scilicet febrem cottidianam quod euforbium est frigidum. quia cura sit per
contrarium. non sequitur. dico quod euforbium non curat cottidianam per contrarietatem quam habet ad cau
sam morbi. sed per contrarietatem quam habet ad eam. quia frigida sua materia. quia euforbium est ca
Tercia condicio est quod oportet quod simplex medicina experiatur in duabus contrariis egritudinibus diversis fiat
scamonea in cottidiana et terciana. ipsa enim curat cottidianam ex sua proprietate et tercianam ex
sua proprietate. Nunc non sequitur scamonea curat tercianam. ergo est frigida. sed sequitur ipsa ex
sua complexione curat cottidianam. ergo ipsa est calida. Quarta condicio est quod oportet quod virtus medicine sit
equalis qualitati paciencis. Unde in morbo calido in quarto gradu medicina frigida in primo gradu administra
ta non inficiat neque curat. Quinta condicio est quod fiat distinctio inter per se et per accidens. Unde
non sequitur aqua calefacit ergo est calida. quia ipsa non calefacit per se sed per accidens. quia
ipsa excitat calorem ad interius repercussum. Sexta est quod oportet quod operacio medicine sit con
tracta et multiplicata. si enim medicina calefaciat quinque homines. non propter hoc oportet quod sit ca
lida simpliciter. neque oportet quod ipsa calefaciat omnes homines. nam illi quinque homines quos ipsa ca
lefaciebat possunt esse frigidi vel temperati. et ideo quod calefacit homines frigidos vel temperatos non
oportet quod calefaciat homines calidos. Septima condicio est quod oportet quod experimentum fiat in corpore humano
et primo in temperato. Secundo in lapso. Tercio in egro. et non in aliis alibi. Unde non sequitur hec medicina
simplex inficit leonem. ergo est frigida. sicut enim quedam medicine que ad corpus leonis relate sunt
frigide et ipsum inficiant. tamen ipse relate ad corpus humanum sunt calide. et ipsum calefaciunt.
et propter hoc experimentum tamen debet fieri in corpore humano. experimentum fulcitum istis vii condicionibus
est fulcitum racione et hoc experimentum ducit in certam cognicionem racione ex parte et talia experimenta
faciunt illi qui prima medicine cognoscunt per doctrinam. Dicto de tribus sirupis oportet
de sirupo violaceo et de sirupo rosaceo. et est de sirupo nenufarino. Nunc dicamus
de istis siropis. De oxizaccara. sirupus acetosus. oximel simplex. oximel diureticum

Medicina simplex duplici cognoscitur

Et hoc est quod dicit haly: sit autem necesse medicum uti oportet scilicet experimento et racione

Nota quod duplex est experimentum

alias coniuncta

alias continuata

Nota vii condiciones requisitas ad hoc quod experimentum sit racione vallatum

alias diversis

et oximel squilliticum. et hoc quantum spectat ad illam lectionem. Et primo dicamus de oxizacara.

Zuccara

Oxizacara fit de vino malorum granatorum. et de aceto. et de zuccara. ita quod accipiatur vini predicti viii ℥. et aceti iiii ℥. et zuccare lb. i. et in stagnato vase bulliant movendo cum spatula donec ad quantitatem zuccare remaneat. et adeo sit spissum quod possit dividi sicut electuarium. Alba zuccara est temperata in caliditate et humiditate. secundum Johannem Mesue, in fine primi. Secundum autem Platearium habet plus de humiditate quam de caliditate. Unde dicit Platearius in suis dictis particularibus quod zuccara est temperata in fine primi gradus. et humida in medio eiusdem. et habet virtutem dissolvendi coleram. et ventrem lubricat absque ulla morsura. stomachi mundificat.

no

Bacon tamen quod si ipsa exhibeatur colericis vertitur in coleram citrinam. et auget eam. sicut enim acetositas sedat coleram sic dulcedo que est eius contraria auget eam. et Platearius dicit quod zuccara plus habet humiditatem quam caliditatem. et fit de canna mellis. et invenitur in transmarinis partibus. et in hyspania. et in sicilia. Eligenda est illa que est albissima intus et extra. et non vetus quod vetus durior est melle. et ideo mel melius illa. Sirupi fiunt de zuccara apothecarii timendo ne sit facta de zuccara vetere. ideo melius est eos. et medicus quod eos faciat medicus quam eos emat ab apothecariis.

Acetum

Acetum est frigidum et siccum virtute habet penetrativam subtilitate sue substantie. et constrictiva ex suis qualitatibus. ideo acetum digerit et dividit grossos et viscosos humores. acetum etiam est aliquantulum calidum ratione caliditatis quam acquirit per putrefactionem non tamen dicitur calidum quia sua frigiditas vincat suam caliditatem. et est plus frigidum quam calidum. acetum enim fit per ebullitionem accidentalem in vino facientem exspirare partes igneas et aereas remanentibus partibus aquosis et terrestribus. et ideo acetum est siccum per partibus terrestribus. et frigidum per partibus aquosis. et etiam per partibus aquosis acetum est subtilis substantie. ideo acetum est frigidum et siccum. et subtilis substantie. Iste sirupus quo ad hoc valet sed

sit

si materia sit grossa et viscosa oxizacara valet plus quam tres predicti sirupi scilicet rosatus. violaceus. et nenufarinus. cum acetum incisivum existit. cum sit acute penetrationis et oxizacara est fortior rosato sirupus. Sed tamen non oxizacara debet dari habentibus partes debiles. et specialiter debiles nervos. Ratio primi quia acetum est inimicum pectori. Ratio secundi quia frigidum est inimicum

no hoc

nervis. Item cum acetum excoriet intestina oxizacara non debet dari habentibus intestina debilia. scilicet fluxum ventris. Nunc dicamus de sirupo acetoso. Sirupus acetosus recipit unam partem aceti et duas mellis. et quartam aque. et aliqui dicunt quod ipse non recipit nisi illa tria. acetum habet caliditatem cum frigiditate. et acuitate. et aqua mitigat eius acuitatem

opilato

et caliditatem. Et iste sirupus valet in omni febre ubi est opilatio epatis et splenis et intestinorum. et valet in febre de materia grossa. acetum enim frigidum et incisivum est. ideo iste sirupus valet contra materias grossas et plus quia incisivus. Sed si materia sit subtilis plus valet rosatus. acetosus

alii per hoc quod est incisivus

ei datur non solum ad incidendum. sed etiam hic ad incidendum et dividendum. acetosus enim sirupus est aptissimus poris et fumos expulsivus. Nunc dicamus de oximelle. et quia aliquid huius dicamus primo de ydromelle. Ydromel fit ex aqua et melle. quod aliquando fit ut in multe mixtionis. aliquando pauce mixtionis. et aliquando equalis. Ydromel multe mixtionis habet viii partes mellis et unam aque. Ydromel pauce mixtionis habet viii partes aque et unam mellis. Ydromel equalis mixtionis habet equaliter de aqua et de melle. et melliciatum. aliqui vocant per dacto. aliqui per ydromelle. Ydromel valet illis qui habent grossos humores. et retentionem urine. Sed tamen non debet dari illis qui habent calorem innaturalem. ipsum enim intendit sibi non dari habentibus eo: intus ipsum enim

1 alii ... non debet habentibus qui ... intendit ipsum enim intendit

tendit. Sed oximel valet ubi grossa materia est et flatica. Nunc dicamus de oximelle quod est triplex generibus scilicet oximel simplex. oximel diureticum. oximel squilliticum. sive oximel simplex. oximel compositum. oximel decompositum. isti enim sic habent per additionem sit. Oximel enim simplex fit ex aceto et melle. ut ex duabus partibus aceti et una mellis. et bonum est aliquantulum quod parum de aqua apponatur. Et differt iste sirupus ab oxizacara. in hoc quod iste sirupus fit de melle. sed ille fit de zuccara. et iste sirupus aliquando habet plus de aceto quam de melle. aliquando econtrario. et aliquando equaliter. quando plus est de aceto vel equaliter tunc virtus est frigida. si sit plus de melle tunc iste est calidus sed parum quia acetum est frigidius quam mel calidum. Oximel datur ubi est opilatio cum febre. et oxizacara ubi est opilatio cum caliditate. Oximel diureticum sive compositum fit additis super simplex diureticis. et sic fit. Recipe radices diureticorum ut apii

Sirupi: Oxizacara, Sucaracetosus, Oximel simplex, Oximel diureticum, Oximel squilliticum, Ydromel

fen(icu)li et petrosilini. semisti(ci) mundificet(ur) int(us) et ext(ra) et p(er) vna nocte iaceat i(n) aceto.
postea coquat(ur) i(n) aceto usq(ue) ad (con)sumptio(n)em medietatis q(uia) radices mltu(m) dent deco
qui no(n) valent. et addatur mel et coquat(ur) suffi(ci)ent(er). et p(ate)t q(uod) om(ne)s fe(re) ex fiend
ma sit cotti(dia)na et (quo)tidiana (et) olio q(uod) humores flaticos (et) multos. et sectis ptib(us)
q(uia) p(ri)mo e(st) i(n)cisiu(m) (et) dat vitu(m) ne det(ur) h(ab)entib(us) pecto(r)is malu(m) (et) nervos de
biles vel appona(n)t reprimes malicia(m) ei(us) ¶ Oximel squilliticu(m) siue (com)positu(m)
addit sup(er) illud radice squille i(n)ce(n)sa (et) inci(n)dit et (con)ducit humores flaticos et
multos vbicu(m)q(ue) sint i(n) cor(pore) et si no(n) h(ab)eam(us) squilla(m) loco ei(us) pona(tur) rapha
nus q(uod) i(d) facit (et) ecia(m) v(alet) iste sirup(us) ad p(ro)uoca(n)d(am) vrina(m) ¶ Caueas t(ame)n i(n) mali
cia pectoris vel appona(n)t reprimes maliciam ei(us) ¶ Squilla e(st) cepe canis q(ue)
magis (con)sumit peior e(st) q(ue) e(st) albissima (et) viscosa melior e(st). ista squilla e(st) valde
mafina (et) de opilatiua. vn(de) in de opilac(i)o(n)e splenis v(alet). caueda e(st) t(ame)n in ptorib(us) de
bilib(us) et sicc(itat)e t(ame)n v(alet) i(n) debilitate ptorib(us) ex ma(teri)a viscosa ¶ Scito quid e(st) dig(esti)o no
t(ur)a a q(ua) fit dig(esti)o et cir(c)a h(oc) s(unt) qu(a)erend(a) ¶ Vtru(m) q(ua)lz ma(teri)a possit dige(ri) Arguit(ur)

q(uod) no(n) quia o(mn)is c(ur)a fit p(er) (con)t(ra)riu(m) s(ed) calor e(st) digerens ergo c(ur)a ma(teri)a no(n) p(ote)t dige(ri)
¶ Ite(m) q(uod) ma(teri)a putrida fe(bris) no(n) possit dige(ri) p(ro)bat(ur) q(uia) fe(bris) e(st) calor n(atur)alis muta
tus i(n) igneu(m) (et) no(n) n(atur)ale in fe(bre) q(ui) no(n) e(st) calor n(atur)alis neq(ue) t(em)p(er)at(us) s(ed) dig(esti)o no(n)
fit nisi a calore n(atur)ali et ecia(m) t(em)p(er)ato ergo i(n) fe(bri)b(us) putridis no(n) p(ote)t fieri dig(esti)o ¶ Con
t(r)a e(st) om(n)i (con)t(ra)rio ergo omnis ma(teri)a p(ote)t dige(ri) a n(atur)a ¶ Secu(n)do queritur vtr(um) dig(esti)o
fiat a calore radicali vel fluente (et) vide(tur) q(uod) a radicali q(uia) ma(teri)a morbi e(st) p(ar)ti(cu)la(r)is
ergo digerit(ur) a calore p(ar)ticulari s(ed) radical(is) e(st) p(ar)ti(cu)la(r)is et p(ro)p(ri)us membro(rum) s(ed) fluens e(st)
v(niversa)lis omnib(us) membris fluens de me(m)bro i(n) me(m)b(rum) ergo (et)c(etera) ¶ Ite(m) aui(cenna) dicit i p(rim)o q(uod) i(d)
calor digerit cibu(m) (et) ma(teriam) morbi s(ed) radicalis digerat cibu(m) (et) no(n) fluens q(uia) si
fluens digereret i(d) no(n) daret nisi forma cordis. cu(m) ibi g(e)n(er)at(ur) et (com)plex(ionem) ei(us)
h(ab)eat s(ed) h(oc) e(st) f(a)l(su)m ergo (et)c(etera) ¶ S(e)c(un)d(u)m q(uod) agens e(st) in actu (et) radical(is) sopitus e(st) ergo (et)c(etera)
¶ Ite(m) v(idetur) q(uod) fluens plus digerat. s(ed) utr(um)q(ue) digerat q(uia) calor fluens v(niversa)lis (et) radi
c(alis) p(ar)ti(cu)la(r)is. et cu(m) v(niversa)lis plus influit i(n) effectu(m) s(ed) i(n)q(ui)natu(m) sibi q(uam) cu(m) p(ar)ti(cu)la(r)is ergo fluens
plus facit ad dig(esti)o(n)em q(uam) radicalis ¶ Solo ad p(rim)a(m) questione(m) ergo dico q(uod) omnis
ma(teri)a siue q(ua)lz ma(teri)a a calore n(atur)ali p(ote)t dige(ri) nisi sua malicia resistat (et) egeat
auxilio me(dicin)a(e) ¶ vn(de) calor n(atur)alis digerit ta(m) c(ur)a(m) ma(teriam) q(uam) fera(m) s(ed) t(ame)n differenter quia
fera(m) ma(teriam) digerit altera(n)do t(ame)n (et) via alteracionis s(ed) calor n(atur)alis c(ur)a(m) ma(teriam) digerit
p(ar)tes (sub)tiles expellendo et faciendo exspiracione(m) p(er) mod(um) fumi et vaporis et
ita residuu(m) materie q(uod) remanet i(n)spissat calor n(atur)alis ¶ Dupl(e)x e(nim) ma(teri)a c(ur)a p(ote)t insp(issa)ri
p(ri)mo p(ar)tes (sub)tiles expellendo p(er) mod(um) fumi et ita residuu(m) materie q(uod) re
manet i(n)spissatur et ita c(ur)a ma(teri)a i(n)spissatur a calore n(atur)ali noci(v)u(m) expellendo ¶ S(ecund)o
mo(do) p(ote)t ma(teri)a c(ur)a i(n)spissari sola alterac(i)o(n)e (et) ita i(n)spissat(ur) a fri(gi)do ¶ vn(de) c(a)l(or) digerit tam
ma(teriam) c(ur)a(m) q(uam) fera(m) s(ed) no(n) eod(em) via s(ed) diu(er)sa s(icut) visu(m) e(st) s(ed) fri(gidu)m no(n) digerit nisi vna(m)
ma(teriam) t(ame)n s(cilicet) c(ur)a(m) (et) vno mo(do) t(ame)n s(cilicet) altera(n)do dico g(ratia) q(uod) q(ua)lz ma(teri)a digerit(ur) a ca(lore) no(n) inn(atur)ali
calore e(st) s(ed) mo(do) ip(s)e e(st) n(atur)alis ¶ Ad p(rim)a(m) (con)t(ra)ria dico q(uod) c(ur)a q(uae) fit a (con)t(ra)rio no(n) a
(con)t(ra)rio i(n) forma s(ed) i(n) effectu (et) i(n) op(er)ac(i)o(n)e q(uia) ab inducente (con)t(ra)riu(m) et io no(n) o(portet) q(uod) calor
ag(at) p(er) form(am) s(ed) p(er) i(n)fectio(n)es ¶ Ad 2(am) dico q(uod) i(n) fe(bre) l(icet) calor fiat malis t(ame)n retinet ip(s)e
aliq(ua)m naturalitate(m) p(er) q(uam) ip(s)e p(ote)t ma(teriam) aliqua(m) digerere i(n) longo t(em)p(or)e. q(ui)a calor (com)
plete n(atur)alis (et) t(em)p(er)atus digerere p(ote)t in t(em)p(or)e breuiori ¶ Ad 2(am) q(uaestionem) questione(m) dico q(uod) ea
solvit aui(cenna) i(n) p(rim)o ca(pitulo) de membris ibi e(nim) d(icit) aui(cenna) si cib(us) ess(et) i(n) me(m)bris (et) via
cordis ess(et) clausa cib(us) ex(iste)ns i(n) me(m)bris no(n) digerer(et). q(uia) ca(lor) fluens q(ui) no(n) diffu(n)
dere(tur) a corde sup(er) membra p(ro)p(ter) h(oc) dico q(uod) digeritur ab utroq(ue) o(portet) e(nim) q(uod) cib(us) alte
tur (et) h(oc) a tali alterac(i)o(n)e q(uae) i(n)ducat (com)plex(ionem) membri. ut p(er) ea(m) possit recip(er)e forma(m)
membri ¶ Calor radical(is) no(n) p(ote)t i(m)mediate alterare cibu(m) cu(m) sit i(n) p(ro)fundo membr(orum)
solido(rum) (et) no(n) tangens cibu(m). io o(portet) q(uod) calor fluens alteret cibu(m) (et) calor fluens
de se suffi(ci)ent(er) alterat cibu(m) s(ed) ip(s)e suffi(ci)e(ns) no(n) alterat cibu(m) alterac(i)o(n)e i(n)ducente
(com)plex(ionem) sil(em) (com)plexioni membri s(ed) o(portet) q(uod) calor fluens informet(ur) et reguletur a calore
radicali et t(un)c fluens e(st) aiq(uod) nat(ur)e cu(m) radicali (et) fluens calor sic regulat(us)
alterat cibu(m) alterac(i)o(n)e i(n)ducente form(am) membri. dico g(ratia) q(uod) utr(um)q(ue) calor digerit cibum.

Squilla

q° 5ª

q° 6ª

Solo ad p(rim)a(m) q(uaestio)nem

Quando calor duplex i(n)spissat

Solo ad 2(am) q(uaestio)nem

ꝫ differenter. na fluens digerit cibu instrumentaliter. et radicalis sic pncipaliter agens z regu-
lando digonem. Ite radicalis inducit formam membri. et no fluens nisi regulet ul
reglatus a radicali. Dico go q radicalis digerit pncipalius. Ad 1m dico q ipse
supponit falsum adit. q radicalis e sopitus. hoc e falsum. ꝫ e actiu. ꝫ ipse no sit ita ac-
tiu sic fluens. ꝫ i syncopizante dico q calor e actu. ꝫ ipse sit debilis et no
appareat. Ad 2m dico q ca vlis plus influit i ou q pticulares. dicto sit ipa regu-
lans. ꝫ pticulares sit regulatis. z no eq. no oz q vlis plus influat. sic
e hic. no. non valet. Quia aristotiles dicit i li de anialibus. cu co-
gnoscat sensu. sit est pfecta cognitio et cu determinatu sit de cognitoe me-
diarum simplicium p experimenta. cuius pricipium cognoscitur sensu. nunc determines de
cognitoe mediar simplicium p ronem. cuius principium cognoscitur intellectu. Et sunt
4or res p quas medicine simplices cognoscuntur. Prima sumitur a sba medicine simplicis. 2a
sumitur a sapore eius. 3a ab odore eius. 4a ab eius colore. Et pio dicamus de co-
gnitione sumpta a sba medicinarum simplicium. Unde sciendu e q sba e nome equivocu. na sba
uno modo e res de predicamento sbe. sic utitur logicus hoc noie sba. Alio modo sumitur sba
p positoe partiu i toto. z ita utitur medicus hoc noie sba. et ita intendimus hic
de sba. Et hic sba diuiditur p raram z densam. sba rara cito inflamabilis e. cu
ipa sit vacua. i aere plena. res em pt inflamari. ul qa vacua. ul qa ca-
lida. Unde no sequitur. hec res cito inflamatur. go e rara ul ca-. Similiter no sequitur. hec res
cito inflamatur. go e calida. ꝫ sequitur. hec res cito inflamatur. go e rara ul ca-
lida. Similiter sequitur. duarum rerum eiusdem sbe i equalis raritatis. q citius inflamatur e ca-
lidior. qa no citius inflamatur p maiori raritate. cu ipse sint eiusdem sbe. i e-
qualis raritatis. Unde dicitur in tegni. Si corpus humanum cito inflamatur. ipsum e rarum
ul pro calidum. Item pt cito infrigidari. ul qa rara z cito passibilis. ul qa pro frigida.
Unde no sequitur. hoc cito infrigidatur. go e rarum et cito passibile. Similiter no sequitur. hoc cito infri-
gidatur. go e pro frigidum. ꝫ sequitur. hoc cito infrigidatur. go e rarum et cito passibile. ul pro frigidum.
Item si sint due res quarum una e densa z alia rara. si densa citius infrigidatur. ipsa
e frigidior. ꝫ si rara citius infrigidatur no oz q ipsa sit frigidior. Similiter densa tarde ca-
lefit et inflamatur. ꝫ hoc q ipsum e plenum no hns aerem. dicitur res tarde infla-
mari. ul qa densa. ul qa pro frigida. Unde no sequitur. hoc tarde inflamatur. go e densum.
Similiter no sequitur. hoc tarde inflamatur. go e pro frigidum. ꝫ sequitur. hec res tarde inflamatur
go e densa ul pro frigida. Similiter sequitur. duarum rerum eiusdem sbe i equalis densitatis. q tar-
dius inflamatur e frigidior. qa no tardius inflamatur p maiori densitate. cu ipse sint
eiusdem sbe. i equalis densitatis. Item res tarde infrigidatur. ul qr densa. ul quia
pro calida. Unde no sequitur. hoc tarde infrigidatur. go e densum. Similiter no sequitur. hoc tarde in-
frigidatur. go e pro calidum. ꝫ sequitur. hoc tarde infrigidatur. go e densum ul pro calidum. Similiter sequitur.
duarum rerum eiusdem sbe i equalis densitatis. q tardius infrigidatur. e magis calida. ipsa
Item si sint due res quarum una sit densa z alia rara. si densa citius inflamatur
ipsa e calidior. qa raritas no facit eam citius inflamabilem. ꝫ si rara citius infla-
metur. no oz q ipsa sit calidior. et si rara tardius inflamaretur. ipsa esset frigidior.
Item sciendum q rarum no tarde e inflamabile. nisi qr pro frigidum. Similiter rarum no e tar-
de infrigidabile. nisi qr e pro calidum. Item sciendum q rarum e cito inflamabile. nisi impe-
diatur p humiditatem fortem. Similiter rarum cito infrigidabile e z congelabile. nisi impediatur p for-
tem caliditatem. Rarum enim i eo q rarum cito e passibile z faciliter. Nunc dicamus
de cognitione sumpta a sapore medicinarum simplicium. Et sciendum q p saporem melius iudicamus
complexionem medicinarum simplicium. qz p odorem. cuius causa e. qr si medicina q hat duos sapores. scilicet
dulcem z acutum. ponatur in ore supra linguam. tunc ille sapor q competit a pncipio ei complexione
et ad eam se. continet i mutatoe. z tunc lingua plus de eo iudicabit. z de
complexione ad quam ipse se. qz de alio. et de complexione ad quam alius se. Item si una
res no hat nisi unum saporem. signum e q no hat n unam complexionem. ad quam ille sapor
se. sic go manifestum e q sapor qn e unus tm. tunc no e n una complexio i toto. q
notus e ei pncipalis. et qn sunt duo sapores i eadem re. ille q plus immutat gustum
se. pncipalem complexionem. z c. p saporem devenimus faciliter in cognitionem complexionis ipsius rei
pncipalis. Sz no p odorem ita faciliter. qr odor que olfactu percipitur

rarifactio

Nota 4or res p quas medicine simplices cognoscuntur

Nota quid sba capitur a medico

i reb

al' inflamabile

no sc. pn^les oplo totalis rei. qa no sc. rem totale. neqz maioe͂m eius pte. sz sed-
minaz ei pte. s. subtile. q e fumus. qa odor e fumal euapato ... arp^les. et io lic3
odor atestetur sup oplom minor ptis rei. no tn atestatur sup oplo rei totalis. neqz
sup oplo plurimu ei ptiu. io no atesta sup rei pncipale oplo. et sz p sapore me-
lius iudicem oplo rei. qm p odore. tn sapor alq e mediator. qz Opium e frm. tn
opm e amar3. z sapor amarus e clus. io sapor opii cu sugt ipm esse clm. falso
illud sugt. cu ipm sit frm. sz ic error raro aut numqm accidit i corporibus cplide
oploibus. i eis nuqz dnat sapor frus. sz semp clus. sz i fris corpibus freqnt ille
error acci. [illegible] in eis n. alq clus sapor dnatur. z no sc. frus. Opm i opio qd est
fre oploib. dnat clus sapor. s. amarus. Et ca huius est. qz frutas e qlitas m
gis actiua qz frutas. io in oploe qa. clitas no pmittit dnai sapore frm. et in
oploe fria. frutas no pt plibe. qn i ea dnet sapor clus. Et ca huius pt esse
qz sapores cli. magis sut immutati cu delectacoe ul tstica. qz sapores fri. io
sapores cli tam i re cla. qz frida magis impediut ppt sapores frorz qz eis. Et
ca. qz sapores cli sc. mgis immutati cu delectacoe ul tstica. qz cli a ca magis
actiua capit. q e clitas. z fra a ca mi actiua. q e frutas. Iste sunt. qz no sut sa-
pores ul saporis spes. s. acutus. amarus. salsus. vnctuosus. dulcis. ponticus. stypticus.
insipidus. z acetosus. et hor sapor ponticus. stypticus. insipidus. et acetosus. cantur
a fro. tamqz a pmi ca. sz em acetosus possit cari a clo. tamqz a ca remota.
a fro tamqz a pxima ca. sz dulcis et vnctuosus. acutus. et salsus. amarus. cant a clo. sz dulcis et vnctuosus
sz dulcis. vnctuosus. acutus. et salsus. amarus. cant a clo. sz salsus. amarus z acutus. sut eleuati i gdu
quemiut corpi humano. i gdu. Sz salsus. amarus z acutus. sut eleuati i gdu.
sup oplo humanu. qntu ad clitate. Conc dicas de roe supta ab odore me-
dicaz sim. De odore i^a. ro ul regula e hec. Omne odoriferu e clm. nisi
hēat mltam rorante humiditatem. impediente sua clitatem. sic nenufar z Viola.
2^a ro ul re^a e hec. alq p odorem vim saporis hentes. nos cognoscimus sim-
lit et earu oplos. ut p odore dulce z p ponticum z. Odores n. spes noiantur
noibus illarum sperz saporis. qr hnt cotutes. 3^a re^a e hec. Ho male odorat
q^r h3 olfcm malu. et huius tres st cae. pma e. qz instrum^tu olfactus e co-
opertu alq pellicula. qua oz remouere p acre. ul fumu insprcatu. antqm odo-
rem. 2^a ca e. qz instrum^tm olfactus est i pfundo pontus int. caput. 3^a ca e.
qz instrum olfcus e px cerebro. qd sua humiditate fengit nalez oplo instrum. ol-
fcus. q e scca. p istis tbg cuib hz ho peiore olfcm aliis aialibus. Conc di-
cas de roe supta a coloribus. p colores n. cognoscitur sim. me z earu oplos.
sz incoplete z insuffic. lz n. ut i plibg albu sit frm. et ru clm. no tn oe
albu frm. n. ome ru e clm. sz ome albu du sit humidu e frm. sic lac vacce.
Sic omis reb ru ul nigr. du imo ipa sit scca. ipa e cla. Iste i rebg eiusdem co-
loris sit cape i. qd e albius e frius. et id qd e rubeus e clius. sic e de cepe. sic
vinu e albu. ergo vinu albius e frius. z magis ru est magis clm. tn vinu
pt ee ru. du^r vino. Dno. pp. actore cli. Albo. pp. qmpctom p[illegible] terrestreu ruborem ul altius rei
ut so. sic bones vinu albu ex remanentia uno cu acino faciut ipm ru. qz ptes
terrestres acini rubee. cu vino albo qmiscet. vinu ru. p^o a e clius. qz vinu
albu. z ecc reb ru frms ru. g dicor de nalt. sz ru. z^do no de nali. e ra-
sc lac vacce e frm. tn si prop ca admisceat cu eo. p qd ipm flat ru. sine
titiud. no pp hc sc. ipm ee clm. Iz pt queri. qz eadem res pt ee alba z
ra. sic euforbiu lac. et rubea scca sic rosa. Omnis videt. sic du^o e oplo ro^a
q e ex clis. et z^a q e ex mixtis. qz^m ad p^m oplo. nulla res alba pt ee
ca. z ru. fria. 2^m qz ad z^m oplo. alq res alba pt ee cla. z ru fria. Et
ecc quo mo. possibile em e. qz alq res mixta ex re alba fria. et ex nigra
fria cla. z nigr color plus comat qz albus. io fiet ex eis medius color. s. ru.
tn tota e frm a dno. cu frm ibi dnetur. Sic pn^le e qz ex re no hnte ma-
nifestu colore. fria q e cristallus. z ex re ru. ca. aliqd mixtu fiat ita qz ibi
st plus de cristallo. et mi de ru. totu erit ru. frm. tn qz cristallus ibi dnat
qntitate. z qualitu ad dare oplom. sz ru. dnatur in dando colore. sic est

no de saporibus

ul altius rei

alt oppositorum

et i mixto pt plus de cristallo fria 4 mi de ru grea calida

de rosa. rosa enim composita est ex substantia calida et frigida, pauca quae non dominatur quantitatis neque in substantia in dando colore tamen. et ex substantia frigida multa non manifesti coloris qui dominatur quantitate in substantia rose et non rubeum coloris. et quantum ad dominium quantitatis dicitur esse compositum et non color. et ideo per colorem male iudicatur de rei complexione. Similiter aliquis res albas clarus alii videmus. sic lac euforbii est album tamen ipsum est calidum. ¶ De sirupis determinato est de vino sirupis. nunc dicatur de aliis sirupis. et primo de sirupo absinthii.

¶ Absinthium est calidum et basis in hoc sirupo. et hec herba est multum nota. et habet multas species et virtus eius maior in succo eius dominatur. ¶ Et hec herba calida et sicca est in 2° gradu. sed eius succus calidior est et siccior quam eius substantia. et est stiptica per aliam substantiam mediocriter, ideo exponitur et frigida. ¶ Simile ipsum est amarum per aliquam substantiam subtilem eius existentem in superficie et mundificat stomachum illud deopilando, et ipsum constringendo. deopilando poros eius venas per eius subtilitatem et caliditatem. et omnes quibus partes quae sunt sanguinee ad epar sit sanguinis coagulatus constringendo per suam stipticitatem. et etiam per hoc id ipsum desiccat constringendo suas venas eius aperit. ¶ Et dicunt auctores quod multum confert pro deopilacione et calida et evacuat coleram absque eo quod stiptica evacuat et firmat stomachum. et nocet capiti per suam caliditatem. et siccitatem mittit fumos resolventes ad caput. ¶ Sed quomodo hoc est possibile cum capiti sit confortativum. dico quod confortat stomachum per suam stipticitatem constringente, et nocet capiti per suam siccitatem et caliditatem mordicativam resolventem fumos ad caput. et etiam succus calidior et siccior est. quoniam substantia enim id est ipsum est apertivum. quoniam ipsum est bonum etiam in opilacione et etiam bonum est cum succo ventrem iniungere si sit dolor in eo. et provocat menstruum.

¶ Sirupus absinthii ex stipticitate sua confert habentibus stomachum debilem. et evacuat coleram extraneam intestinum. et confortat venas sua stipticitate. ¶ Cum si stomachus et epar sit debilia potest dari sirupus absinthium et sit cum zuccara sic coquatur. absinthium cum aqua et apponatur postea zuccara. vel etiam si ad mellis duobus modis. primo sic accipe rosas et absinthium equaliter et potest ignis superimminere et coque ad compertam partem et postea tantum ... mellis et cocta vim acetum et multum bonum. ¶ 2° sic accipiatur absinthii ... una et duas citoniorum. et flat sirupus sic ... hoc multum valet ad confortandum epar et stomachum et evacuandum coleram. ¶ Consequenter dicendum ad sirupum quod fit de fumo terre. ¶ Fumus terre est herba nota calida temperate. ¶ Cum non est multum calida neque multum sicca. ¶ Colligitur quod cito oritur in magna quantitate quod cum non ... in sero est super terram in crastino et magis apparet. ¶ Et est amara tendens ad acuitatem et ideo hoc habet stipticitate. fumus terre valet sirupus eius mundificat sanguinem sicut borrago et mirabolani et etiam venas et epar aperit et deopilat. et lavat ventrem et coleram evacuat et hoc totum facit sua caliditate et confortat stomachum sua stipticitate et valet contra lepram et contra scabiem et contra similia genera. et sirupus de eo fit sicut de absinthio. et in eo fumus terre est basis. ideo ipse valet contra scabiem et lepram. et si in eo cum fumo terre ponuntur mirabolani et borrago multum mundificat sanguinem. et si cum fumo terre ponatur radix apii vel alii vel feniculi ipse plus valet ad deopilandum quam sine hiis. ¶ Consequenter dicatur ad sirupum qui fit de boragine.

¶ Borrago est calida et humida temperata mitigans sanguinem mundificans provocans leticiam et memoriam. ideo valet contra cardiacas passiones. et fit 1a sirupus. sic fit sirupus de fumo terre. ¶ Simile fit sirupus de citoniis. ¶ Similiter potest fieri unus sirupus de mirto et sandalis et de multis aliis rebus. sed quomodo debent fieri patet ex predictis quod fiunt sicut predicti. ¶ Non quod dicatur rob a sirupo nam si succus potest inspissari tunc est rob. sed si ipse inspissetur cum melle vel zuccara tunc est sirupus. ¶ Dicto a quo flat digestio nunc videatur quomodo fiat digestio et quomodo potest digestio debeat ingrossare vel subtiliare. et videtur quod semper debeat ingrossare. quod dicunt auctores quod digestionis intencio est quod ipsa ingrossat omnia. ¶ Item dicitur quod ipsa sic ingrossat. ¶ Item digestio fit a calido. sed calidum consumendo subtile humidum sic ingrossat. ergo digestio sic ingrossat. ¶ Sed contra auctores dicunt quod digestio subtile ingrossat. et grossum subtiliat. ¶ Ad hoc ego dico quod digestio ingrossat et non subtiliat. sed aliquid potest dici tale in substantia vel in passione vel in actione. ¶ Et dico quod digestio ingrossat in substantia. sed ipsa subtiliat in passione. ¶ Cum dico quod ipsa ingrossat quia ipsa per calorem facit effumare subtile. ergo tunc quod remanet est grossius quam prius. sed quod remanet est digestum. ergo digestio ingrossat in substantia. et hoc est verum. tamen multi dicunt

Margin: ^ et non semper quod rubicundus est colidus sicut albus non est frigidus. | Absinthium | Sirupus | Fumus terre | Borrago | Non differt inter rob et sirupum | Questio 1a | Solutio ad questionem / ad quod digestio ingrossat in substantia etc.

Sirupus: de absinthio / de fumo terre / de boragine / de citoniis

q lz 2a digo ingrossat et ceterum 3a subtiliat tamen prima quam fit in sto. Et ego dico quod hoc est
falsum. sed omnis digestio ingrossat. nonne chilus est subtilior pane. ita sed hoc non est per digestionem.
sed per divisionem grossi a subtili grossitate divisionem. quia digestio esse quidem aufert
sed per divisionem grossi a subtili et hoc resolvit per fumum et non abit. per hoc ego dico quod omnis
et resolvit et subtile. et hoc resolvit per fumum et non abit. per hoc ego dico quod omnis
digestio ingrossat substantiam ipsius. tamen ipsa subtiliat quantum ad passionem. ipsa digestio congelatum
dissolvit et liquefacit. et viscosum dividit ad resolutionem subtilius per fumum. et
ita licet ea ingrossat quantum ad substantiam. tamen ea subtiliat quantum ad passionem. quia ipsa redit
ea passibiliora quam prius. amicus loquitur de subtilitate in passione. ideo etc. Contra.
[illegible]
vel digestio possit fieri a calore innaturali febris. et videtur quod sic. quia G. in aphorismis dicit quod in ista
tunc insurgit actio quando morbi materiam digerunt. sed actio sit mala. ergo similiter ca-
lor innaturalis febris materiam morbi digerit. ergo etc. Item id quod materiam morbi expel- *expellit*
lit. ea dividit et digerit. sed vero febris dicit esse sanat. quod calor febris materiam morbi digerit.
ergo etc. Item id curat morbum materiam morbi digerit. sed calor febris curat palisiam
et spasmum. ergo etc. Item ille calor qui digerit materiam morbi digerit eam calefaciendo.
sed calor febrilis nimis calefacit. ergo eam digerit. Item calor estivalis adiuvat mor-
bos. sed hoc non est nisi quia ipse digerit materiam morbi. atque ipse est malus tamen bonus.
ergo similiter calor febris licet ipse sit malus potest tamen digerere materiam morbi. Item
tamen digestio et digestionibus ... sunt tale ... sed calor febrilis non est tale ...
ergo etc. Item digestio est effectus naturalis et non malus. ergo fit a calore naturali. ergo non fit a calore
febris quod malus. sed potius a calore naturali. Item G. in 2o acutorum dicit quod digestio fit
a causa ... sed calor febris est ... ergo etc. Solutio. ego dico ad istam questionem
quod digestio non fit nisi a calore naturali. ut ab eo quod a natura digerit. vel regulatur. sicut
est spiritus. et non fit a calore febrili et innaturali. Causa eius est hec. quia digerens ducit
ad terminum certum et bonum sic facit calor naturalis. sed calor febris malus eum agit sicut
quod calor et igneus non agit ad terminum certum et bonum. sed potius ad malum. quia ad
corruptionem. ideo ipse non digerit. tamen ipse iuvat ad materie digestionem. quia ipse expellit
unam partem materie morbi. et natura facilius vincit residuum. et digerit. ideo licet ipse non
non digerat. tamen ipse iuvat ad digestionem. Ad 1m dico quod in statu synochis
non digerunt materiam. sed stimulant naturam ut ipsa digerat materiam vel sic dicendum quod actio non di-
gerit materiam. sed sunt signa morbi digestionis. vel sic dicendum quod ibi non dicit G. quod insurgit
actio quando digerunt materiam. sed dicit per modum copule. sic. in statu insurgit actio et
morbum digerentia. per hoc non tenet quod actio materiam digerat. sed glosandum est sic et mor- *Vel sic glosa*
bum digerentia virtus et calor naturalis. Ad aliud ego dico quod id quod expellit
materiam iam digestam digerit eam. sed calor febris non expellit materiam iam digestam. sed ex-
pellit eam antequam sit digesta. ergo non oportet quod eam digerat. Ad aliud dico quod ca-
lor febris non curat palisiam nisi per accidens. ideo non oportet quod digerat materiam. ipsa calor febris
stimulat naturam. et ipsa stimulata insurgit. et ipsa per suum calorem naturalem tunc digerit
materiam palisis. et eam expellit. et ita curat palisiam. Ad aliud dico quod digerens
materiam non debet eam calefacere sine corruptione multa. sed licet calor febris calefaciat
materiam morbi febris. tamen eam non digerit. quia eam plus debito calefacit et consu-
mit ita ... ... et minus passibilem quam prius reddit. et ideo non est digestiva.
licet enim digestio fit consumptivus non digesto. tamen ... est passibilius et magis obediens.
Ad aliud dico quod calor estivalis non digerit materiam. sed intendit et acuit calo-
rem naturalem. ut melius possit digerere materiam. et etiam ipse aperit poros. ut ipsa digesta
cito expellatur. et ita solutum est hoc.

Dicit G. in de simplici medicina. quod per operationes cognoscuntur virtutes.
Postquam inquisita est cognitio simplicis medicine et sue virtutis per tempus et complexio-
nem inquiramus cognitionem sue virtutis per eius operationes. Est sciendum quod operatio simplicis *Triplex est operatio simplicis medicine*
medicine est triplex. scilicet universalis et particularis. et quibus ad colorem et principium. Operatio universalis est

illa operacio quia ipsa expetit sed toto corpore sic calefacere ¶ Secunda pars est quia ipsa
operet in aliqua parte corporis et propria parte tamen sic confortare ¶ Secundum quibus ad alium
et preclarum est prima quam exercet simplex medicina in parte corporis tamen per mutamento
totius corporis ¶ In hoc in quod operet in parte corporis conuenit cum parte vi ¶ In hoc autem
quod fit per mutamento totius corporis ipsa conuenit cum alia operacione sicut est hec ope-
racio quae est prouocatio ventris vel menstrua ut ad emorroidas ¶ Iste
duas operaciones simplex medicine est sed sequens prima ipsa est sic calefactio et infrigidatio hu-
mectatio et desiccatio ¶ Secunda est cum ipsa est cum aliqua adiunctione et intensione sicut
combustio quae est calefactio cum intensione / congelatio quae est quedam infrigidatio cum inten-
sione et arefactio quae est quedam desiccatio cum intensione et putrefactio quae est
quedam humectatio extremis cum intensione ¶ Iste omnes simplex medicina habet duas operacio-
nes una per sua materia et alia per sua forma et appello materia sua subtile
viscosum grossum sine viscositate congelatum aursile mustallaginosum oleaginosum
sponiosum ¶ Operacio medicine subtilis est facile diuidi et calefieri debiliter
tamen ¶ Operacio medicine viscose est non facile diuidi cum partes sue adhereant tam-
que et non cum eleuatur facit filum sine sui interruptione ¶ Et ergo viscositate
sua non de facili puluerizatur cum sua fricacio tenera nimium fortiter fit ne pu-
luerizato nimis accipe ¶ Operacio grossi sine viscositate est quia non de facili puluerizatur
¶ Operacio congelate medicine est quia ipsa bene retinet sua figura et non recedit in omnem
figuram ¶ Secundum semper est in una figura ut prima quam prius recepit in congelatione et eam
non potest perdere nisi per liquefactionem ¶ Non congelatum detinat sibi unam figuram sed illa
quam in congelacione recepit ¶ Operacio aursilis medicine est quia prima de facili recedit in omnem
figuram cum per naturam aursibilitatis nullam figuram sibi detinet ¶ Operacio medicine mu-
stallaginose est quia ipsa posita in aqua facit viscositatem ¶ Operacio medicine oleaginose est quia
ex ea fit oleum et est medicina oleaginosa quae in se habet aliquid olei sicut... et mice
¶ Operacio medicine sponiose est cum ei obuiat humiditas statim in ea subintrat
et imbibitur in se humiditas ¶ Viso de propriis operacionibus a parte sue materie nunc videa-
mus de propriis eius operacionibus a parte sue forme et appello eius formam eius
complexionem ¶ Et sunt quatuor complexiones medicine una est calida secunda est frigida tertia est sicca quarta est
humida ¶ Et postea quatuor de hac complexione loquimur videamus operaciones proprias calide me-
dicine simplicis ¶ Et sciendum quod simplex medicina per complexionem calidam exercet .iiij. operaciones ¶ Prima
est humores subtiliat quia non facit fortis calor quia ipse consumendo subtile ingrossat
sed mediocris calor subtiliat humores congelatos liquefaciendo sine consumpcione ¶ Secunda
¶ Secunda operacio est abstergere sicut prima medicina quae ducit secum superfluitates quas ipsa inuenit
in orificiis venarum et talis medicina debet esse amara ¶ Non omnis medicina amara
venarum lauat ¶ Tertia eius operacio est exasperare sed aliquid potest exasperari tribus modis ¶ Uno modo
abstergendo ¶ Secundo consumendo ¶ Tercio constringendo ¶ Abstergendo sicut medicina abster-
siua exasperat secum deducendo humiditatem et lenificatem ¶ Et hoc patet in
arteria mulierum nam arterie mulierum habent multam humiditatem propterea quod lenes
sunt ipse habent vocem suauem et dulcem et cum aliqua lauatiua medicina transit per ea-
rum arterias ipsa humiditatem arterie adherentem ei ducit secum et remanet dis-
... et aspera et tunc habet mulier vocem non suauem neque uniformem sed duram
et dissonam ¶ Consumendo exasperat calida quod cum consumit humiditatem arterie
que ipsam continuabat et lenificabat quia consumpta partes arterie a parte una con-
stringuntur et in alia diuiduntur ¶ Constringendo ... stiptica et pontica exasperant constringendo
quia stiptica et pontica constringendo partes arterie in uno loco in alio diuidit eam-
... et ita auferunt lenitatem et inducunt asperitatem et in arteria et in aliis partibus
¶ Et hec exasperacio fit tribus modis tamen calidum non exasperat nisi uno modo
horum modorum scilicet modo secundo scilicet consumendo ¶ Quarta operacio calide medicine est exasperare
... aperitiua medicina ¶ Secunda medicina potest exasperare uno modo abstergendo sub medio ...
tertio

2ᵐᵒ ɔstingēdo ¶ Abstergendo aperiunt abstersiue meᵉ ... ɔ humᵗᵉˢ eis adherentes ⁊ me
brum ɔtinuates ¶ secūd ducitur vel lauat ⁊ iᵃ meᵃ. abstersiua e apitiua eo
modo ɔtinuat ¶ Consistendo apitiua e meᵃ. cla q ɔsuit humᵗᵉˢ ɔtiᵗᵉˢ et illo
omb meᵉ tam amare ɔ acute ɔ salse ... sit apitiue ¶ Constringēdo est
apitiua meᵃ. stiptᵃ ⁊ pontica. q ɔstingēdo mebrū in vno loco in alio ipm̄ dim
dunt ¶ Et sciē qᵖ abstersiue meᵉ apiunt paz ⁊ pontiᵗᵉ stiptiᵗᵉ plus ⁊ cla
magis ¶ Ite meᵉ abstersᵉ in diuidendo nullo subintrat s̄ potius de nāi
tate diuidendo et apiendo subintrat ⁊ cle apiendo pūt subtrahe ⁊ no subtra
here. tn̄ clm ɔsumēe possit tam de longe ɔ de ppe ¶ Et s meᵃ apitiua sit tonsᵉ
moib tn̄ cla no e apitiua in vno illoz moz s 2ᵒ ¶ Quinta opatio cle meᵉ
e mollificae. cla em̄ meᵃ apit poros circūferēciales et tūc p illos poros ipa
trahit humᵗᵉˢ ad ptes circūferenᵗᵉˢ q molliᶜᵃᵗ ptes circumferenciales s̄ caueas
ne sit cliditas sit nimis fortis. ipa em̄ no tn̄ trahet humᵗᵉˢ ad ptes circūferenᵗᵉˢ
ne ɔ ... hᶜ ɔsumeret ⁊ 2ᵒ no mollificabit ptes exteriores ¶ Et meᵃ mollificatiᵃ ɔ ee
mediocriter cla. qa tūc humᵗᵉˢ mollitᵗᵉˢ quā trahit ad ptes circūferᵗᵉˢ no ɔsuīt
¶ Sexta opatio meᵉ cle e apiree sine mebri subintratione māz ɔtiᵗᵉˢ euapo
et sic ca. et sic a 2ᵒ ɔ. apitiua sit et talis meᵃ ɔpetit i cura apitid q ipa
ɔfortat mebrū apostᵉosit ⁊ vna pte matie apostᵉ euaporat ⁊ iᵃ apit et
residuum matie ipa maturat ¶ Sile talis meᵃ ɔpetit i euapatōe matie ventose
qua euaporᵉ mebr̄ apit ¶ Et h opo no differt a qrta n sit vel e ... p̄ticlare
¶ Septia opo cle meᵉ e attrahere ¶ Et meᵃ cla pt attrahe quoz modis ¶ pᵒ
meᵃ ca. pt attrahe a sua ɔplōe. q e ca. simpᵉ. nulla opom ultra faciēdo ⁊ meᵃ
ca. attrahit a pfundo corpis ⁊ mebrorū sit a inctuus ⁊ Anacardus ca et sic
attraht ¶ 2ᵒ meᵃ ca. attrahᵗ no simpᵉ s̄ tn̄ hᶜ mordicat p quod morᵉ ipa pa
tim dissolᵗ ⁊ tūc p̄mo dolorē inducit ¶ 3ᵒ mo meᵃ ca. attrahᵗ no simpᵉ s̄
ultra hᶜ mebrū rubificat ⁊ scime ... et cepe attrahit ¶ 4ᵒ meᵃ attrahᵗ
no simpᵉ s̄ tn̄ hᶜ inducit p̄ruritū ¶ 5ᵒ attrahᵗ meᵃ ca no simpᵉ s̄ tn̄ hᶜ vlte
... ɔsuīt māz ɔtinuante ⁊ illa attrahit a pfundo mebri et
... e iᵃ meᵃ q ɔsuīt meᵉ ca e ɔsumere totaliter sicut iᵃ q ɔsumit toᵐ
tūc ead ɔsteᵗ ¶ Octaua opo meᵉ ... ¶ Nona opo ca meᵉ e corrodere ⁊ h fa
ciunt ɔtinuas ⁊ residuus ... carne p corrosionē no p putrefactionē n p adustionē et
tūc ille meᵉ q diminuit carne p corrosionē no p putrefactionē ...
hᶜ faciunt meᵉ salse ¶ Decia opo ca meᵉ e putrefacere ⁊ hᶜ faciunt iᵃ meᵉ q
corrumpunt sp̄us ⁊ humᵗᵉˢ et de talibus meᵉ ... in de ... qᵖ ipe no dent
diu manē i corpe ⁊ si diu remaneat suspiciose sit ¶ Vndecima opo meᵉ
cle e corrumpe no ɔsumendo neqz adurendo neqz putrefaciendo s̄ mala ɔploz repugn
nante opom mebri inducendo sic sūt q inducunt apliaz et epiliaz et medi
antibus h̄is palisim ¶ Duodecima opo cle meᵉ e excoriare p̄ abstersionē sic
st iᵃ q vehementᵉ abstergunt qᵃ excoriato nichil aliud e ɔ vehemens abster
sio ⁊ tales meᵉ sūt bone i lepᵃ ⁊ morphea et i ɔsilibus passionibus et h
ad p̄ns sufficiat de opibus cle meᵉ ¶ Postq̄m determinatū e de simᵇᵘˢ nūc di
cam de electuariis s ɔ sunt tres ɔfectiones q̄rū pᵃ est alipta muscata ¶ 2ᵃ e gal
lia muscata ¶ 3ᵃ e nera q ingrediunt et ɔstituūt electuaria quedā et alias
quasdā opiatas meᵉ no p̄ de istis trib ɔfectionibus dicam et pᵒ de ɔfectione
alipte muscate ¶ Alipta i mixtura muscata qᵃ muscus ibi ponit et aliqui
dicunt q muscus est ibi basis q dat ei nomē s h no e vm̄ no em̄ dat se
basis nome neqz s̄ e basis qᵒ dat nome ¶ Alipta em̄ muscata a musco de
nōiat q denominat i ca ... ad odore s no sit i ea basis ¶ Vn dico q mus
cus no e ibi basis q laudes alipte muscate no appāt ei p muscū s̄ forte
p alud h em̄ e basis i meᵃ p q laudes meᵉ ei queniūt ¶ In ista ɔfectione
vij res ponūt s laudanū storax p̄ dux s calamita et rubea muscus lignū
aloes ambra camphora ¶ Laudanus fit ex rore celi cadente sup herbas qᵃs
comedit capre. hec herba est nobis ignota ⁊ ... sup pilos caprarū comedē
cium illas herbas cadit ille ros et ex i. rore laudanū fit sic tn̄ e ros h

i. al ɔtinua

i. al apiendi

i. al humᵗᵉˢ

s. al ɔplōi

De ɔfectionibus

Laudanū

ɔfectiones: Alipta muscata / Gallia muscata / Nera

Electuaria quedā intrantes

e inuistatam sup illas herbas. hoies cu corrigijs verbeant illas herbas sup
quas e ille ros. et i^a verberant^ne. ille ros aliquantulu stringit ab illis
herbis. et pro exprimit^r ille ros ab illis herbis. et tunc soli expom. et de
ca. sz lz laudanu fiat ex rore cadente sup pilos dictarum caprarum qui ie co
qui cadit sup pilos barbe eius melius vz. et ex illo fimo ex parte ab ore ca
predicto. sz ex predicto rore fit quedam inuistatio. ex quo fit laudanus ¶ laudanu
e ca. et sicc. i p^o. subtiliat humores et sz aliquam stipti sitat. maturat apostem
prohibet reuma. confirmando eius mam. sz prohibet ne mia fluat. et fluxum digerit et consu
mit. confert pectori. vn valet q tussim ex frigida causa. vn lenit pectus. et mam flu
xam consumit. et fluxum prohibet fluere. suffumigatio. extrahit fetum mortuum ¶ sto
rax e gumma oliue quosdam. sz e gumma arboris vna e calamita. et h e m
liorum. alia e rubea. et h e minus pura. 3^a e liquida q ad igne liquescit artifi
et e peior. storax rubea pom hic. et calamita. ¶ storax e ca. et sic. i p^o
opus eius sit hic. lenit membra. et io e bona i lassitudine et dolore interiorum pi
per motum desiccant. et lassant. et inhabiles ad motum fiunt. sz confert rauc
dini et tussi. respirat pectus. sz maturat mam pectoris. et h duo s. storax et lada
nus sunt ibi p vna basi. et dr ee basis i med. q principalr operatur in med. sz qu
bet respicit ad membra. pro quod dat me. sz alia aut sunt innitantia basim. ul m
liora bas reprimunt ne noceat. ul prebent ei tristitia. ul confortat membra ou
talia. et alia talia ponunt^r cum basi i med^is compositis. i^a duo s. laudanu et sto
rax conferunt pectori invitamine duo vnos. quod mam fluxam maturant sz conc
promittit amplius mam no fluxam fluere. no tamen maturant ul mam fluxam ¶ lign
aloes. et xiloaloes. idem sunt. lignum aloes ca. et sic i p^o. sz confortat. ut
natis sz e capitum. et lignum aloes ponitur i hac confectione. ut iuuet basim
i digerendo. storax enim e laudanum. no habent virtutem forte maturandi. et digere
et calefaciendi mam. frigidam in pectore contentam. sz debilit maturant. sz lignum aloes
iuuat ad digerendum mam. ca. dividendo. sz no e basis. laudanum et storax sun
hinc basis contra hinc confectionis. quod ipse respiciunt pectus. sz quod lignum aloes
no e basis h. sz iuuamentum io mng pom de eo h. et de basi pom i dupl
serviciis. et eciam lignum aloes confortat neruos. sz i corpore cum sit neruosu
confert cerebro. quod confortatum no dimittit mam fluere ad pectus. neque destillare
⁊ confortat i hac confor. sz ut q^m confortz ambra ste ... confortat ⁊ confortat ... et cor confortat. sz pro ste pomit ¶ In hac confectione pomit amb
q e m^a maris. dicunt enim quidam quod e sperma cete. quod falsum e. inuenitur enim
i piscium ventribus. quod eam comedunt. sz e lapis qui venit de fontibus maris. sic
dicit auicenna. calefacit enim sz confortat. et dr auicenna quod ipsa e ca. et sic i 2°. q
pomit^r hic. quod confortat cerebrum. et consumit mam ibi contentam. et prohibet ne de
scendat. vn nocet habentibus cerebrum humidum. sz habentibus cerebrum nimium pre..st. vn
si habeat habitudinem nalem bonam et sufficientem. iuuat eum. sz e alexiteria. ca. et sic
2°. confortat cerebrum. subtiliat mam. confortat pectus. et vz i tremore cordis c
frigida causa pomit^r. ecia hic ut pectus confortet ¶ Camphora e med^a q inuenitur in
ligno quodam. sz e species gumme. vn dr auicenna quod inuenitur i cauernis cuiusdam ar
boris. iuxta quam iacet leopardus. et io raro vel arbor i^a. sz inuenitur desiccatu
liquido fica e sz sic i 3° gradu. sz 2^m auicenna. infrigidat io absorbendo cito. prohibet flu
xum sanguinis narium. cum i naribus cum aceto pom. ne fluat sanguis. confor
tat cerebrum. pom hic ne mia descendat ad pectus. et quod confortat alipta mu
scata sit talia. et maxime sua basis. io alipta muscata confortat pectus. et conf
bona habentibus asma ex frigida causa i difficultatem anhelandi. et e bona q pectoris a
tericorum ex frigida mia contenta i pectore ¶ Iste bona e pueris. no potentibus lac te
tinere. quod stomachum confortat ut vomitum reprimeat ¶ Alipta muscata pom i med^m
compositis ¶ Conficitur sic. sz e ibi cautela pro mixtionem storacis et laudanu
in aliquo vase eneo ponitur. et i vas tunc coopertum cum panno mundo po
ad solem. ita quod aliquantulum calefiat sz molli^tur. deinde i mortario ali
tulum ... ponat. et puluerizari cum pistello. sz bene molli^r. quousque piste

pistent^r

lignum aloes

confortat

i hac confor. sz ut q^m / confortz ambra ste

camphora

lu fiat clisteri. deinde lignum aloes pulverisatum ibi ponatur. et deinde muscus cum aqua rosata
distemperetur. et cum eis misceatur. ¶ Unguentum est quod ita parum habet et in aliis confectionibus de
musco ponitur. quod nisi distemperata cum aqua non posset commisceri cum aliis per totum. sic enim
deinde quod parum est. qui ponitur vel distemperatur cum aqua cum multo lacte commiscetur
quod non fieret nisi distemperaretur cum aqua. ¶ Galla muscata est alia confectio cuius auc-
tor non ponit laudes. tamen videtur quod stomacum debilitatum ex materia frigida superflua. materiam consumendo
prohibet vomitum consumendo materiam. vel quod fluxum ventris quia constringit siccando humiditatem
lubricitatem. ¶ Mastix. gummi arabicum sunt ibi pro basi. quia proprie conveniunt eis. et pro
ipsius opere et laus eius confectionis. ¶ Mastix est et sic est in secundo gradu. subtiliat humores
grossum ... confortat stomacum. appetitum excitat. ¶ Galle. gummi arabicum et zinziber et
... muscata et cinamomum et gariofili et caphora. et alia que ibi ponuntur. co
fortant stomacum. ideo in medicinis stomacum confortantibus debent poni. ¶ Iste due confectiones dicte sunt
preciose et ... loco in mesis a monasteriis ... aliqui dantes. ¶ De musco qui pro
... intelligere quod est ... in pede ... aralis et
et alipta muscata intelligere quod est ... ¶ Confectio nervi contra passiones mu
est valde ... ¶ Confectiones ponuntur in leca ... et iuvat ad capiendum est enim apertiva ma
... provocat menstrua. confortat ... quia materiam eius superfluam consumit ... in medicinis ... ad pas
siones mulierum ponitur. hec est summa lectionis. ¶ Dubito quod a calore naturali et mali fiat di
gestio. nunc ... quo materia morbi digeratur a medicina. et primo quo digeratur a medicina
talia ... digeratur a qualitate eius actuali vel potenciali. et videtur quod a qualitate actuali eius
quia omne agens est actu ens. sed calor medicine ... sit digerens materiam morbi est
... agens est actu ens maior ... quia tale est patiens in potencia. quale est agens in
agens. ergo est actu ens. ¶ Iste ... secundum Avicennam digerit
actu agens ... et digerit per qualitatem suam. ¶ Sed non digerit ... per qualitatem
... materiam ... et digerit per qualitatem suam. ... ergo hec est per actualem. ¶ Sed quod ... hec
potencialem. quia sit ... et infrigidare ... aut calefaciens debet esse talis secundum ... et non ...
... quod medicina infrigidans essencialiter tale ut dicit ibi. ¶ Solucio ad hoc quorum ego di
... alii per actualem. et alii per potencialem. quia alii ... non passa est.
... quod medicina ... alii agit per qualitatem actualem. et hec ... agit in primis partibus sic
et tunc ipsa agit per qualitatem passiva. et tunc ipsa agit per qualitatem ut qualitatem potencialem. cum
in stomaco et ipsa aliquid agit passiva ... agit in ... partibus. ¶ Ad primum dico
quod ipsa est actu et reducta ad actum. cum ipsa agit. sed hec est per suam passionem. per quam reducitur potencialis
qualitas ad actum. ¶ ... quod est de ... aqua ... ¶ Contra est ... aliqua materia
morbi potest digeri per medicinam frigidam. et videtur quod non. quia frigidum non ponit pedem in opacione
... ab eodem digeretur ... et materia morbi ...
bus nature. Avicenna ... ¶ ... secundum Avicennam ... ¶ ... secundum Avicennam ... digestio materie est ... com
... non digerit a frigido. ergo ... ¶ ... quod frigidum aggregat materiam. et facit eam immobilem
ad expulsionem. ... quod nulla talis ... fit a frigido secundum Avicennam ... primo.
... ¶ ... digestio est talis ... ¶ ... et Haly ... ¶ Solucio ad hoc ego dico quod medicina frigida di
gerit solum ... medicina ... omnem materiam et ... sic patet a Haly ...
qui ... medicinas digerentes ... materiam ut crocus et spica ... ¶ ...
digestio materie potest fieri dupliciter. ¶ Uno modo ipsa digerit solum alterando et malicia eius repri
mendo. et illo modo digerit ... materia et sicca ... in estate a frigido reprimendo
... et eius malicia. ut natura possit eam vincere ... isto modo digerit ma
... et malicia reprimendo. ut natura possit eam vincere et expel
lere ... et calorem naturalem confortando. ut ipsa super materiam vic
... ¶ Secundo materia digeritur ... expellendo. secundo fit digestio a calido temperato. et illo
... ad digerendum et expellendo. secundo confortando. ¶ Sed frigida medicina
a frigido. ¶ ... digerit ... alterando. ¶ ... confortando. ¶ Sed frigida medicina
non nisi ... solum alterando tamen. ¶ Ad primum obiectum dicendum quod frigidum ...
pedem ... ponit reprimendo maliciam materie. ut natura eam vincat
et expellat ... est frigidum instrumentum per quod operatur natura. ... frigidum non ponit pedem in

mastix

diuretes

muscus

ista confectio diuretis

quo modo

Solucio ad hoc quorum alii sunt

citatis

quo modo

Solucio

non materia per calidas dicitur digerere

opibus nature. ita q sit instrum nature ¶ Ad a^d p^o solut. cu d^r auic q ab eo
digeritur cibus et ma morbi. vm^s e cu ma morbi digeratur ab instro nature
regulato a na ¶ Ad aliud ego dico q fem aggregando aliqua ma^{am} reddit
immobile p se. mobile tn p accns. s. ut sit natile expellenti obediens. q ex
tabat sua subtilitate e liquiditate. p^r q^d n^q erat tunc incomprehensibil a na.
ipa ingrossati ma^{as} e comphensibil a na. cum ds in pnosticis spucio e diffi
expulsionis triplici de ca. aut qr viscosu. e p^r nimia adhencia mebro. i
e. ab eo nequit expelli. a^t q^{ia} subtile et liquidu. fugiens comphensioz. cu na
pelles superfluitates sbas cu petere e acuere no pt ipm comphendere. a^t qr vtus est
debilis in expellendo. cu igit ma sit liquida e subtilis. ipa det ingrossari. ut fiat
comphensibilior. et mobilior. no de se. s; a natura ¶ Come q^r cu fem. i. febri
me^a digerat ma^z morbi. et agit i ipa^z p febritez actualez. vel poiez. Et videt

q p actualez. qr illud q^d agit p coplexionem qua ab alio no recepit. agit p id
q^d actuale ht. s; febr me^a febrit^z no ht a corpe hu^ano. p q^ua ipa agit cu
na mei corpis hu. agit p eam. g^o a na corpis hu. ipa no recepit febritez. cu
agat p eius contrariu ¶ Et dices q actoe caloris corpis hu. febritas me^{ne} p quam
ipa agit. educit ad actu ¶ Con oma q^d educit aliquid ad actu fit e sibi
sile. e no contrariu s;. qr passiu e agenti sile. e p^r h^c patit^r. s; resistat p contrariu
¶ Ite ca me^a agit p poiez coplexionem. qua acquirit a corpe hu^ano. g^o p coplexio. fe
p actuale ¶ Ite quo infrigidabi. cu i q^{li}z pte corpis sit calidit^s. q no infriat
s; potius calefacere det ¶ Hz g^o t^o de coplexionibus ca. fca et sic et hi^{dt}. me^a
agit p poiez coplexionem ¶ Solo ad quoz hec solut ds in t^o ds. medicine. me^a dic
agere p poiem coplexioz du^r. vm^o qr no agit nisi ab alio paciat^r prius. et sic
fca me^a det age p coplexionem poiez. qa no agit n^i sui divisioz paciat^r prius
a calore nali. qr non mouet. n^c intrat mebri sbaz. n^i prius dividat. et ideo
opiu si po^{tu} sup manu. ca no infrigat. qr ipa no e divisa i ptes parvas. ali
mo aliq d^r age p poiez coplexioz. qa no agit n^i prius paciat^r sui divisioz ab a
liquo. e ipo aliquid a^o multiplicet. e^c me^a ca. agit p poiez coplexionem. quam
recepit ab a^o. s. a calore nali. s; fem no agit p coplexioz q^am ab a^o recepit. et q^a
ad h^c agit p actuale. s; qr ab a^o pati. dignu p i^o q^d ht agat. p tant
d^r age p poiez coplexionem. fce em me^{ne}. nulla coplexioz accipiunt p divisioz a
h^c ut agat. sic etc. s; fce motu p divisioz accipiunt. s; no coplexionem ¶ Et

scd^o q tertia^{rie} e po. s. essentialis. accidental. et actual ¶ Essentialis e i^a. que
indiget transmutatione rem i sui essentia. e^c me^a ca. e in po ¶ Po accidentali
e illa q indiget transmutatione re acc^{ntr}. sic e i^o. transmutatis q^d removet ph
bes. et i i^a po e me^a fca ¶ Po actualis e i^a. q^a no indiget transmutatio
alia ab eo i q^o ipa e. s; solo exitu ab ocio i actu. e^c vigilans sopit

e^c venenu e infrigies i po. qr ad h^c q venenu inficiat no oz q ab a
recipiat neq; motu. neq; coplexionem. neq; oz q dividat. vm^o applicatione sui
ad cor. inficit ¶ Ad aliu p^m p^z qa fca me^a h^c mo. s. p coplexionem q^am ht i p
qr motu ab a^o accipit. s; no coplexioz. agit ¶ Ad a^d no est sile. qr s; ca me
no agat. n^i aliq multiplicet. cu ipa et i ipa. no p^r h^c sit e de fca. qr e
ds ponere h^c exm. ligna viridia p se infrigant. s; sicca ligna nunq; calefaciu
nisi p^o calefiat ab igne. e i eis ignis multipli ¶ Ad vltim q tu q^ris quo
e p^o q agat p febritez. cu calid^{tez} acquirat a corpe. i q^o p to^{ti} e calidtas.
dico q no oz. no em me^a fca calefit a corpe. ut a calore corpis. qr cu
ta^{is} calor corpis no pt calefacere. sic vides i hoibus ebriis i mane vini
mouent. e cibu actualit fem. cum bn vm e. q si opiu esset i qn^{te} parva
no infriaret totu corpus hu^anum. vm^o vinceret a calore nali. s; tn no pt
a. vel qr e magne quantitatis. ut q^a calor mei corpis e debilis. tuc no p
calefieri. s; remanet actu frigida. tuc ipm inficit. e^c p^z solucio omnis.

¶ Dubitatur visum est de opacionibus calide me^{ne}. nunc dicendu
de opacionibus fce me^{ne}. Et sciendu me^a fca quinq; opaciones ht. p^a e

confortac̄ 2ᵃ est repercute 3ᵃ e ingrossac̄ 4ᵃ e incrudac̄ 5ᵃ e stupefac̄ 3ᵃ confortac̄ · i. al' immediate
membrorum e ter̄ venoso strictam membri infrigidando · 2ᵒ fecit et stiptica confortat 2ᵒ confor
tat membri spiritus vini · et mobiles et agiles ad sua opera operatione reddendo · 3ᵒ
medicine aromaticae confortat 3ᵒ complexionem membri adequando · 2ᵒ medicine aromatice
tepate confortat · 2ᵒ olim tepatiua caliditatem membri obtemperando membrorum confortat ·
2ᵃ operatio fit medicine e repercute Et dico quod frigidum repercutit materiam quod 2ᵒ modis 1ᵒ
repercutit frigidum materiam quia ipsum membrorum constringit · 2ᵒ ipsum constrictio minorem locum ob
tinet occupat · ideo necesse quod e in membro quasi fumum expellit · 2ᵒ aliunde materiam
non recipit 3ᵒ repercutit frigidum · caliditatem membri fortiter attrahente mitigando ·
quae mitigata nunquam attrahet de materia · 2ᵒ ideo in hoc materia trahi ad locum prohibet · i. frigido
quod attrahens debilitat · et ita quantitatem repellet 3ᵒ frigidum repercutit materiam · etiam
frigido per contrariam · quod quia non vadit [illegible] · i. per se ducit secum humores contra frigide
faciunt 2ᵒ expellit materiam fluxiam et fluxuriam 4ᵒ repercutit frigidum · in ingrossando eam · i. al' immobil
quae ingrossata minor reddit · non penetrat in membrum per suam continuitatem · sicut sic est sub
tilis et ingrediens 3ᵃ operatio fit medicine e ingrossac̄ · sed materia ingrossata tripliciter venoso
per congelationem sicut glacies a frigido congelat · et sic fit vitreum 2ᵒ cristallum ingrossat · et
a frigido congelatur · 2ᵒ ingrossat · materia per infrigidationem · et subtilis humidi consumptionem · 2ᵒ
sicut ingrossat 2ᵒ lutum ingrossatur · et sic forte colera per se ex unus ingrossa 3ᵒ
ingrossat aliquis per alterius rei commixtionem sicut quasi per commixtionem farine ingrossatur ·
2ᵒ etiam ingrossat · quod etiam monet · ideo una pars aliis commisceat · 2ᵒ remittat unam
cum alia · 2ᵒ ingrossat · 2ᵒ ingrossat digestio a calore per bona terminatorum 2ᵒ per impuritatem
humidi cum sicco et eo · 4ᵃ operatio fit e incrudac̄ · 2ᵒ incrudata materia tripliciter venoso ·
etiam digerens debilitando · 2ᵒ fecit per caloris debilitatorum indigestionem faciunt 3ᵒ
fit indigestio propter membri calidatem · propter quod ab exteriori calido · ad exteriora calor diger
ens trahit · ex loco digestionis · per quod qui hunt fratrem rarum male digerunt · et propter
hoc est non fit bona digestio in estate · quia calor ad exteriora trahit 3ᵒ fit incru
datio propter rei vel loci digestibilis motum · quia digestio fit in quiete 2ᵒ unde appetitus 2ᵒ · i. al' maxime de motu
metheororum · et ideo unde aurum · digestio non fit mediantibus corpus · quae fit per motum ma · i. al' illa q
terie · 2ᵒ ideo illi qui faciunt rem digestibilem movent de loco ad locum incrudant ·
2ᵒ ventosa omnem digestionem impediunt · propter humiditates extraneam accidentale vndiq in
eis existentem quae in ventositates resoluunt · quae quedam ventositas qui non consumit · de
loco ad locum movet · et aliud sibi motum monet · 2ᵒ fabe · cepe · circa faseoli quia
in ventositatem humiditates aquae extranea existunt in eis dissolvitur · ideo digestionem impediunt 5ᵃ
operatio fit e stupefac̄ · quod fit dupliciter venoso · spiritus ingrossando · 2ᵒ immobilitando · propter quod
inhabiles reddunt ad fugiendum · 2ᵒ propter hoc in membro virtus non mandat · neque opera
tionem suam efficit 2ᵒ quia membri complexionem corrumpit · propter quod spiritus in ipso operationem ani
male non exercet · quia sine complexione membri debita · 2ᵒ proportionali existente instru
mento exercetur in membro · Unde medicine quinque sunt operationes 1ᵃ operatio eius e infla
re 2ᵃ e lavac̄ 3ᵃ e sordidac̄ 4ᵃ e lubricac̄ 5ᵃ e planificac̄ 1ᵃ igitur
e inflac̄ · inflatio fit per resolutionem materie in ventositates · cum non potest consumi illa materie
quia ventositas 2ᵒ omnia ventosa quae hunt humiditatem extraneam accidentalem · propter quod inflant · i. al' accidentalem
et ventositatem faciunt · sunt inflativa · sicut cepe etc. Historum cum quae ventositates faciunt · et species
faciunt ventositates · in stomacho · 2ᵒ ulterius ad partem mesenterii · transeunt ad venas · vel ad ex
tremitates in stomacho consumit · et si in stomacho non posset consumi · fit passio in intestinis · ut colica ve
tosa sicut sunt ruta · et feniculum 2ᵒ alia sunt quorum ventositas sublevent ad in stomacho tamen ipsius · alias spiritu
aliquid consumit · in stomacho de quo e non curandum · et residuum transit ad epar · 2ᵒ venas et · a vento
hoc forte sua acuitate · sic in cepe forte antequam in stomacho posset consumi · sua acuitate stimulat
ut a stomacho expellatur · et sua acuitate penetrat · et ex ventositas horum facit eandem
passionem quod et ventositas procedentium Sunt alia quorum ventositates in stomacho consumit · ex · i. al' quae
ad aliquam eius portionem · quia non ita cito penetrat · forte cum non fit ita acuta sicut
ventositas precedentium et ita consumit · aliquam eius portionem non totam forte propter suam grossiciem
sicut fabe · 2ᵒ illa portio quae in stomacho non consumit · ad epar venit · 2ᵒ de epate ad
membra genitalia currit propter quod ad coitum valet In omnibus tamen istis fit elevatio

viscositatis in sto ut in crepe fabis et allijs que omnia sunt humiditatis extranea indigant sed in
quibusdam confert et in quibusdam non ¶ 2a eius opus est lavare humidum enim est lavativum
lavativa medicina est que abstergit sua actione et passione id est agendo et patiendo ut
aqua ordei que est humida et tersibilis quia humida remollit materiam quia tersibilis suo
suo motu impellit et secum trahit materiam remollitam et id est agendo et patiendo
abstergit secundo aqua cicerum albus ciceris albi et aqua ordei et aqua pisarum sunt lavative
quia sunt humectantes et subtiles unde cum nos velimus domum mundificare primo aquam
ad impetum ut remolliat et tersibilis sit et per hoc secum pulverem trahit ¶ 3a est
opus est sordidare humidum enim sordidat et hoc est humidum sua viscositate adherens forti
membro sicut gummi arabicum et dragagantum membrum sordidat sua adherentia
et hoc est quod illud membrum cui adheret non indiget lenitione immo ex humiditatis sup-
perfluitate superflua et tunc humidum adherens ei sordidat ipsum ¶ 4a opus est lubri-
care humidum enim est lubricativum et est medicina lubricativa que solum humiditatis remollit
sua humiditate sine hoc quod sit tersibilis ut viole lubricant sua humiditate remollit
materiam que remollita non amplius adheret membris nec ei innititur que cum non ad-
heret amplius membro sua humiditate cadit aut naturam stimulat et conatur ita quod ab eo
expellitur et sic differt lubricativum a lavativo quia lubricativum sola passione
remolliendo mundificat et abstergit sed lavativum actione et passione ut dictum
est ¶ 5a eius opus est planificare seu applanare rem asperam sic videmus quod trachea
arteria cum sit aspera per humiditatis sue consumptionem inducetur prius existens suarum par-
tium fit in ea propter suarum supereminentia per humidi consumptionem tunc adveniente ali-
quo humido leniente applanat et adequat et sic gummi arabicum et dragagantum et si-
mile trachea sunt planificativa ¶ Sicca medicina quatuor sunt operationes prima est constringere sive
aggregare membra ¶ 2a est consolidare ¶ 3a est generare carnem ¶ 4a est sigillare id est cutem
generare ¶ prima igitur est constringere sive aggregare membra et ex hoc sequitur quod siccum hu-
midum exprimit quia contrahendo membra facit ut locum minorem occupare et ideo inter humi-
ditates intercepta inter suas partes aggregatas necesse exprimit et ex hoc sequitur quod ingros-
sat per expressionem talis subtilis humidi quod oppilat quia ingrossat et quia materiam immobilem et
non tersibilem nec penetrantem reddit per meatus per quos possit penetrare si non
esset ingrossata nec aggregata partium et ex hoc sequitur quod siccum conglutinat et ideo ipso
est parum de humido cum sicco terreo bene commixto et forte et per hanc viam omnes gum-
me que in fluxum ventris administrantur ad restringendum sive constipandum dentur ad-
mixtis humiditatibus superflua que est in eis lubricativa auferatur et tunc in eis est bene
commixto humidi cum sicco et ita fiet bene conglutinate et per hoc est conglutinativa
et constipative et expoliatorum intestinorum resistentes ¶ 2a opus sicci est con-
solidare sic est consolidare et coniunge partes sive labia vulnerum ad invicem et hoc
fit per consumptionem humiditatis superflue intercepte inter labia vulnerum non permittentis
labia vulneris coniungi et inde fit 2us est in tegni capitulo de cura solutionis continui
ut sanguis draconis consolidat et vulnus curat ¶ 3a opus sicci est carnem ge-
nerare et hoc fit dupliciter primo quia materiam superfluam consumit que membri corpus corrum-
pebat 2o quia sanguinem ingrossat et per hoc disponit sanguinem ad hoc ut ex
eo fiat caro ¶ Ista autem medicina sicca carnis generans est ut non sit mordicativa quia
per hoc malam materiam attraheret que carnis generationem impediret nec sit nimis sicca quia
materiam ex qua debet caro generari consumeret et spiritum membri humiditatem vulnus per-
dat ¶ 4a sicci opus est sigillare id est cutem generare super vulnus consolidatum et ista
siccior est carne generans quia magis debet consumere humiditatem et sanguine indu-
rare quod siccior est cutis quam caro hee sunt sicci operationes ¶ Dicte sunt operationes in-
dicatione simplicium quas habent a sua complexione ¶ Sunt autem alie operationes medicinarum que
non habent a sua complexione sed a sua proprietate sic scamonia habet attrahere coleram et sili-
ter ¶ Sunt quedam medicine que habent duas operationes simul ut solvere ventrem et mem-
bra constringere et confortare sic licomoditili habent attrahere flegma a iuncturis
ventre et per hoc ventrem laxat et hoc faciunt a sua proprietate sic silic sua pro-

tiate quam habent. habent confortare virtutes et constringere ne materia aliunde recipiat. et istis modis tali impleti forte contentus super virtutes habent attrahere materiam ad concilium et sua stipticitate membra confortare ¶ Item sunt alia medicine que duas operationes habent facere et sunt indifferentes ad illas. ut cyminum habet laxare ventrem sua humiditate lubricativa et provocare urinam sua siccitate et penetratione. quando ergo volumus urinam illarum operationum per tales medicinas facere. tunc demum aliud impedire et reliquam scilicet quam volumus iuvare. unde eum volumus provocare urinam per cyminum demum iuvare cyminum per diureticam. ut per semen apii etc. ad provocationem urine. et ipse ptes ipsum cyminum pulverizare ut citius a stomacho ad renes transeat. et aliam impedire scilicet sua humiditate lubricante amovendo. Sed si volumus ventrem laxare. Ergo oportet facere admiscendo per adustionem aut contrarium ¶ Et si volumus ventrem laxare grossas partes pulverizare ut plus lubricantes medicinas ut violas et similia et grossas partes pulverizare ut plus lubricates me ut violas et alia [illegible] ¶ Item sunt alique medicine que habent diversas in se morem et operationem suam in eo faciat ¶ Item sunt alique medicine que habent diversas substantias in se unam acutam subtilem que est in superficie et aliam grossam terrestrem stipticam ut caulis. inter quas natura potest dividere in operando unam partem mittendo ad unam membrum faciendo unam operationem et aliam ad aliam. et ideo caulis in statu applicato et bono medicinam non mittit suam subtilem acutam ad membra fluxum ut ipsam dissolvat et mittit substantiam stipticam ad membra fluxum ne fluat ¶ Dicto de tribus operationibus quarundam medicinarum operativis et quedam electuaria ingredientibus. nunc ad electuaria accedamus ¶ Et sciendum quod electuariorum quedam sunt clara ut dyamargariton. dyacalamentum et ga[illegible] fit ut triasandali. dyapenidion et quedam humida ut sydonigium. dyapendion. sicca ut dyacalamentum dyacrassium etc. ¶ Item quedam variant membra alia ut plures cum musto vel sine musto quedam membra naturalia ut dyacitoniton. quedam genitalia ut dyasatirion. quedam vitalia ut dyamargariton dyacameron ¶ Item quedam sunt confortativa et laxativa ut dyaprunis et [illegible] quod confortat debent pulveres bene conteri vel sint modicum plus vel minus et quod divisis membris competit ut dictum fuit prius ¶ Item electuariorum quedam fiunt ex solis pulveribus ut dyamargariton et quedam ex decoctionibus herbarum et pulveribus et alii ex succo herbarum et pulveribus speciebus ¶ Ad istam lectionem spectat tamen electuaria que valent ad membra spiritualia que sunt dyamargariton. dyacameron et dyamoron ¶ Dyamargariton electuarium sic dictum quia ex duabus margaritis est factum vel cardiacis et [illegible] ad cordis et stomachi debilitatem et letificat ¶ Margarite quosdam sunt bases quia dant nomina. sed non oportet ut iste margarite dentur laudes quemadmodum isti electuario ¶ Laudes autem sunt quia confortat stomachum et cor. garofili igitur et spica et lignum aloes et margarite sunt per basi vna quia margarite confortat cor et alia stomachum. margarite confortat per similitudinem. quia sunt dure sic cor. ideo quia cor est corpus in se durum ipsum confortat ipsum inspissando et indurando. cor lignum aloes et spica et garofili sunt eius bases ad stomachi confortationem et margarite que cordis debilitatem ¶ Garofili est nota medicina quarum proprietas habet confortandi stomachum et cerebrum et faciunt putrefactionem oris sua acuitate. cum nimis usu comesti quia sua acuitate lapat [illegible] quas que lapate magis aliunde recipiunt que remanens ibi putrefit ¶ Spica duplex est scilicet celtica et spicanardi. de spicanardi hic intelligitur et est nota medicina proprietatem habet resolvendi sua caliditate et confortandi stomachum sua stipticitate. opilationem aperit quibus cum ista est sola pectus confortat tunc constrictum mortificat et ideo in medicinis provocantibus non competit ¶ Et provocat menstrua suffumigata et etiam abortiva ¶ Margaritha duplex est perforata et non perforata. perforata melior est cum est perforata aliquantum non ab arte ut ponatur in corrigiis quia ista perforatio non dat ei bonitatem neque maliciam. Sed dicunt quidam quod hec sunt bone quia ille perforate que in coronis mulierum diutius ponuntur et ideo perforate sunt meliores. Sed dico quod perforata a natura melior est. tunc cum est perforata a natura est alba clara. quia secundum [illegible] de malibus 1 que sunt perforate a natura sunt mundate a superfluitatibus per illa foramina ¶ Margarite sunt illi lapides qui in [illegible] gerebus inveniuntur ista pulverisata cum corallo si projiciatur in oculum ¶ Dyacameron .i. ducens hominem de morte ad vitam. Anthisilus ibi ponitur et est fructus amarus et valet ad pectus et ad

Garofili

Spica

Margaritha

valet ad lacrimas oculorum [illegible] materiam ne fluat ad oculum

Electuaria — Dyamargariton, Dyacameron, Dyamoron — pro spiritualibus

anthisilus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

lapidis soli . gariofi . q3 . et cinamomum sunt ibi p basi . vna . q2 confortat stom . et an
filus e basis in alio . s . in eo qd confortat pectus . e em ine^a cardiaca . z e pre
sior q3 diamargariton qd ibi ponitur illa q ponitur in diamargariton . z p
de preciosis . galange sprite celtice [¶] Diamoron ex duobus moris fit . e em mo
celsi . z mora bati . sive rubi . ista mora no pnt digeri i sto . p sua grossicie . v
em notet sunt sicca z stiptica . phibet mag flux ad vuulam et guttur sui sti
tice [¶] Diamoron dz in pn^o squinancie mirabiliter reprimit ne ma ad guttur
fluat . qd aq rosacea administrata z plus si administretur cu succo cortic nuc m
gne . qa diamoron p se no pt penetrare p sui grossicie . io no competit h i rep
cussione matie a superiorib^s remet . s3 succus ille e valde penetrativus . cuius
signu e q pueri no pnt abstergere manus suas ab i^o maculatas . et io penet
bn intius . z sua acuitate mag flumina confert . et sua stiptte mag fluxum phib
reme . z no solu ab vna pte . s3 pte q3 . qd no poterat facere diamoron p
q2 no poterat intrare ptes gutturis sic tu succo i^o [¶] Decia p3 eis q in
i antiquis libris e lb . ii . [¶] Dicto quo fiat dig^o [¶] Cone que ve^e quib . l
mor euanda sit an digendu . et vide^r q^d ypo . 2° affo^r . in rotantibus s
e monendu mone . s3 tuc no e digesta ma . g^r . zo [¶] Jt ibid gn acutis passio
in pn^o raro farmacijs . s3 tuc no e digesta ma . g^r . zc [¶] Jt dig^o e repres
male qualitatis matiei . s3 ma euanda pt peccare i qntite z no in qlita
talis ma euanda no det digeri [¶] Jt aly nulla fiat digone me euande d
purga pocitur . B . paulinum pillas an cibu al post . ad euandu eo . g^r . zc [¶] Jt
dz ypo . digesta medicari et no monere cruda [¶] Cone q^r vtes ma n^o in qu
lite n^o in qntitate peccans si debeat euacri debeat digeri . Et pl^r q^d . qd d
e repssio male qualit^s matiei . g^r . zc [¶] Con digesta medicari et cruda no
mone [¶] Jt in aff^is ypo . g^t . Si quis volt corpora purgare oz mea ppar
[¶] Solucio ad ptez questionis dicendu e q aly e ma euanda z aly non . mag si ma sit fluxi
tunc det ma euacri sine digone . s3 ma no sit fluxa aut ipa e multa al no . si ip
sit multa tuc ipa det euacri sn digoe . Adnimo i pte sup residuum melius em e
indigitaz in pte euacre q3 ita impediret in eius digoe . si ma no sit multa al na
pt sup ea cplete ad digendu ea al no . si sit ipa no e digenda p me^z ant
euacuet . si na no pt sup ea cplete ad digendu ea tuc al ipa euat p me
leue al forte . si euat p me^a leue q tm pt digerere p aliq sui cponencia q
ipa pt attrahere p a^a sui cponencia . sic pille an cibu tuc tales me^e e
native qnt dari an digoz . tu ipe tm digerat q^m euant [¶] Si aut me^a sit
fortis ma tuc digesta det . antq3 euacuet^r tali me^a [¶] Ad qua digoz r^o cogunt
cones [¶] pa e mebrorum ne nocumentu ei inferat . a malicia me^ne . z dissi
dent pprie ad dulsitis malitias quas me^ne dent inferre . vn r^o aff^is d
cellos quietare oz . q2 cellus nimiu desiccat . io antq3 exhibeat mebru
det quietari in quiete e ocio [¶] 2^a cone e q ma remolliat . ut sit para
ad exitu [¶] 3^a cone e q vie ita dent aperiri ut p eas possit currere ma z t
hi a mea [¶] 4^a cone e q humor attrahendus ita ppare . ut a mebro et an
ita odio hreatur q a na no retinea . na em vehemencius retinet fla i
estate . q3 in alio tpe . ut p i^d cptetur estatis estatis . z io . humidatis i est
te . sic i hyeme . na vehemencius retinet colera q3 i alio tpe . ut p ea d
te sic i hyeme . et flatis humidatis i hyeme . z io i estate fla e am
[illegible] fortatis hyemis . et flatis humidatis i hyeme . z io i estate fla e am
tabilis natie q3 eo . p h^c i estate facilius euat^r . eo q3 fla . ymo si fla
tuc euacuet det motus agitacionis tote a na . et a me [¶] Ad duo pt au
p3 p h . Jt ad q^m dz e q suppo^t flux a eo . impls^{le} em e humidus humore
i q^ntita . qn ad h^t humidet i qlita [¶] Vn impls^{le} e humidas fla i qnte . qu
humidet i hui^r . fri^e . no q2 sit frior et hui^r . q3 si no humidaret . s3 q
ipm humectat et inficit corp^s plus q3 si no humidaret . z eis hui^s [¶] Ad a
p3 p predicta [¶] Ad 2^m ego dico q ma non qntite n^e in quali^te peccans anq
euact^r det digeri . ut ipa sit natie odiosa . z tuc si velles ea euacuare illic et

^ nisi enim digerite ipa
no eet ne odiosa

Margin:

c^o vii

c^o viii

Solo ad p^{te} questionis

^ ut na sit po tens sup residuu

^ vel ppare

de fla^{te}
^ fla^a enim ania z ainte^a . Vnde i hyeme caledi est agabilior . me q3 fla^a pt hoc venie facilius euat fla q3 colera ymo s coled eius euacre eet motus

Solo ad 2^m

agitacionis

^ ronis cale tote anare

moti agitacionis me^ne tribuentis et nature retinere. Si aut timeas humorem facere in
tempore sequenti proxime aliquod estu(m) specialiter sit fe(bris) tertiana vel aliquid aliud me-
bri an tempore i. melius e maz altare i. expositas qualitates illius morbi ne illum
morbum faciat q(uia) illa maxi(me) evacuare. Hec dedimus modis preparandi medicinas

Sicut dicit auctor in 3°. medicina me^arum mutatur . Primo etc diver-
versas proprietates preparaciones. Ne igitur iudicium me^ae impediat diversas
me^arum preparationes videamus. Sep(tem) enim sunt me^arum preparationes. Prima est coctio.
Secunda est contritio. Tercia est adustio. Quarta est ablutio. Quinta est congelatio. Sexta est conmpecio.
preparatur igitur me^ne aliquando per decoctionem q(uod) cocto nota est libris de causis. Prima causa
eorum mundificatio. Secunda mel decoquitur ut a sua impuritate mundificetur. Unde G(alenus) 3°.
acutorum mel non coctum debet poni in pro oximelle nisi sit impurum. Et si sit impurum
debet coqui ut mundificetur. Secunda causa est ut substantia quam repudiare volumus expellat.
et sic eas caules i. dissintia volumus dare ad veteris constipacionem decoquimus ut
substantiam eorum acutam laxativam que est in succo auferamus. et de hoc habetur a G(aleno). i.
3°. G(aleno). me. quod caulis decoquitur eam ad ventrem laxum dat . quod quanto plus decoquitur
tanto plus constringit. Tertia causa decoctionis sit decoctio me^ne ut virtus eius aqua vel oleo ... sit
decocto madet et propter hoc dicit G(alenus) 2°. G(aleno) m. quod aqua et oleum sunt materia aliquarum me^arum quia
per virtutes illorum quibus commiscentur informantur. et hoc est decoctio diversificatur penes diver-
sas me^arum decoctionum quedam enim sunt me^ne que opus est longo tempore decoqui quia sunt grosse du-
re ut radices et lapides et gumme aliquas ad hoc enim ut virtus earum aqua vel oleo
madet opus est earum coctio sit diuturna. Alie sunt me^ne que minori coctione indigent
et in ipso minori sit scia ut semen apii petrosilini feniculi dauci carvi anisi etc. Alie
habent me^ne quarum coctio est sufficiens in tempore brevissimo ut prima quod sunt rare substancie ut epi-
thimum et flores malve flores boraginis et flores viole. et ex hoc habemus
modum conficiendi sirupos si enim volumus in aliquo siropo ponere radices semina et flores pri-
demus i. eos pone radices decoctione semifacta demum pone semina decoctione fere com-
pleta demum pone flores. Secunda preparatio me^ne est per contritionem. ista enim contritio duplex
est quedam multa quedam parva. Multa fit duabus de causis. Prima ut per istam contritionem reo-
neat malicia me^ne quam facit in substantia grossa secundum hoc continet pulpa. Causa autem
quia si remanet in substantia grossa adherens membro ut stomaco vel intestinis sua spongiositate
humorem attraheret multum existens in stomaco vel intestinis et possit ibi cavare apostema et hoc
dicit auctor in 2°. et non sit contentus pulpa cortice etc. Unde pulpa per istam causam
minute contrita. Secunda causa est quia membrum quod curare volumus est situatum in remotis partibus
idcirco debet conteri ut facilius penetret et minus in stomaco remaneat. et de hoc dicit A(vicenna)
in phemis quod pulveres debent conteri minute in electuariis et de hoc habetur a G(aleno) 2° de
G(aleno) m. quod me^ne curantes passiones remotas debent minute conteri per causam predictam.
Grossa autem contritio fit duabus de causis. Prima causa est ne ... contritione virtus me^ne
corpore eius propria corrumpatur ut causa me^a sicut scamonea si multum contereretur propter rari-
tatem sue substancie amitteret suam operationem que est attrahere co.. propter quod non debet conteri in
magnas partes. Et si tu arguas per illam proportionem si tanta virtus in tanto tempore potest tra-
here et me^m potest trahere medium in equali tempore igitur si pondus unius 3. scamonee potest tra-
here tantum cole et dimidietas potest trahere medietatem cole. Et dico quod ista proportio vera est
si utraque posset in hunc actum sed utraque non potest quia virtus me^ne est ablata et ita a parte agen-
tis est ablata que non potest trahere. Unde non habet dimmidia virtute respondens passi set prohibit
e. non enim sequitur si decem homines possunt trahere unam navem per unam leucam quod propter hoc quinque ho-
mines possunt trahere illam navem per dimidiam leucam nisi ex parte me^ne tenet similiter.
Conformata igitur contritio corrumpit propriam operationem me^ne. Sed corrupta ipse operationis me^e
est duobus modis aut ita quod corrumpitur sua propria operatio ita quod in alia non mutatur sicut
in scamonea que ultime contrite non laxat aut propria operatio corrumpitur et alia inducitur
sicut patet in ciminio cuius est ventrem laxare sed cum teritur ultimate mutatur prima laxatio ven-
tris ad vomitum quia tunc vomitum provocat. Secunda causa est quia non multum conteruntur me^e
sed grosse remanent ut multo tempore in stomaco remaneat et vigorem inducit in stomaco etc.
faciunt me^a et epidiagiam grossam propter stomacum et propter aliam membra non minute contrita.
Tercia preparatio me^arum est adustio que fit in modis de causis. Prima est ut acuitas que timetur

alia operatio

non operatio medicinarum

i me^a^ reuocat p adustionem. q adustio consumit partes subtiles i quibus e acuitas
et p hoc acuitas remouet. et ita attramentum quod corrosiuum e aduritur. Et talitur
et ipsum adustum cum aceto ul ad ceram. vz ad consuptionem materie apparet. Sz quia
tunc sine corrosione consumit. ¶ 2^a^ ca e ut p adustionem acuitas acquiratur. et ita
lapides non hntes acuitatem. ut fiat calx aduruntur q acuitas i ptibus terre
is lapidis fit desiccando et ygniendo. vnde 2^m^ B. in 2° B. ys. calx est ca. i 4°
g^o^ et e corrosiua prop aut 2^m^ B. ibidem e ca. i 4° g^o^. illa aut talitas in 4°
gradu. cu e in ma grossa ppter suam grossitiem. dum morat in loco vno. ptr quod
corrodit membrum i quo morat. et sic calx viua q hnt partes grossas que non
pnt cito penetrare ymo diu morat in vno loco. nec sine illis subtiles
forte pnt penetrare ppter quod corrodit. Sz piper transit. sic flama. qr sua claritas
i raca sba funda. et ideo non adurit nec corrodit. et io dicit auic qr sepe que
tenus apposita vlcerat. qa diu morat in vno loco. Sz interius recepta non
ppter suum motum ¶ 3^a^ ca e qr aduritur me^a^ qr ipsa e valde grossa ppter quod ad
ptes remotas non pt penetrare nisi subtiliaret. in i^a^ aut adustione subtiliat
ppter quod melius pt penetrare ¶ 4^a^ ca e ut melius possit conteri p i^m^ adustionem
dispom me^a^ ad faciliorem contritionem. 2° ferrum comburi. 2^m^ Nicolaum. ut co
teri debet in pluri tn non e artificiale nec bonum sic semp conteri quia aliqn
sua virtus quesita corrumpet in i^a^ adustione. Sz p hoc apparet ad contrarium. Ista
ergo ferrum alij dat ad cordis confortationem et tunc non debet comburi. qr tunc virtus
me^e^ qua quemo cordis confortationem corrumpetur. et contra ad hoc debet
poni i pluribus melius e qr descendat in valde minutissimas partes cultello. et
po 2^m^ quod pole contererit. ¶ Aly ponit i me^s^ ad consuptionem materie. 2° ponit i gr
sanc. et tunc dz comburi. et tunc bn ht virtute consumendi ¶ Silic e de aloe ¶
silic aly dat ad lapidem et stomachi confortationem. si ad lapidem tunc non debet comburi. Si
ad stomachi confortationem sic debet comburi. qa p i^m^ adustionem consumit sua gumositas p
qua lapidabat. et p hoc magis apparet a^a^ virtus et a^a^ opo q e confortare. et io tunc
melius confortat ¶ 5^a^ ca e ut malicia me^ne^ remoueat. 2° stercus aduritur.
ut p illam adustionem venenositas auferat. p qua malicia poterat inducere in
corpus humanum. non in lapidem. qa p puluerem fcm ex ipso possumus lapidem frangere
ad quod mirabiliter vz ¶ 6^a^ ca e ut humiditas superflua consumat. 2° mirabolani
et gume omnes q dantur contra fluxum ventris aduruntur. ut reuocat gumo
sitas i^a^ p qua lapidabat ¶ Et i mirabolanis remanet na constrictiua. et in aliis re
manet na viscosa conglutinatiua superflua humiditate lubricita consupta. ut gummi ara
bicum dragagantum. 2° dant in dissinteria ¶ Et 4^a^ operacio me^ne^ e ablutio. p ablutionem
aut alij preparantur ¶ Illa enim ablutio me^a^ fit 4^or^ de causis ¶ Vna ca fit. ut
acuitas qua timet in me^a^ auferat. 2° abluit calx viua. et extinguitur
eius acumen in aqua fria. ne sua acuitate corrodat membrum. et silic de omnibus me
dicinis que timent acumen ¶ 2^a^ de ca dz ablui me^a^. ut ab ea sordes mundificentur
2° abluitur. alij ut in mundificet. io p istam ablutionem albificatur et clarificatur
¶ 3^a^ ca. ut possit melius conteri. qr me^a^ e ita dura. qr non pt conteri nisi ptes
sue remolliant. 2° tutia abluitur. ut melius possit conteri. plus tn aduritur
qm te. ut p adustionem et p igne adurente indurat. et pori apiant. et p omes
ptes eius po i ablutione aque melius possit intrare. et oms melius remolliret
dein dum ultimo melius conterat. p^o^ ergo aduri. 2° lauat. 3° contererit. ¶ 4^a^ de ca
qr abluit me^a^. ut malicia eius auferat. 2° lapis lazuli abluitur. ht enim virtute du
plicem. s. vnam optima et alia nauseatiua. ut ergo nauseatiua auferat debet ablui
optima sola remaneat. Sz multiformis e ablutio in istis rebus diuersis. io videa
de istis diuersis ablutionibus. quia multociens solet occurrere in hoc me^cs^ ¶
¶ Cera sic abluitur. p^o^ debet ad igne liquefieri. dein i aqua munda et clara sine
sapore aliquo dz poni. et i aqua illa dz manibus malleari. et aqua a cera tum mali
exprimi. dein ad igne liquefieri. et dein i aqua munda et ut plus. 2° terep facit
dz

nota quo cera abluitur

laue

abluit

quousque aqua ita sine sapore aliquo exierit quia tunc signum est quod tota acuitas eius est ablata. qua indiges aliquociens cum volueris facere sirupum ad infrigidandum. Unde ablucionem istam facimus ut acuitas eius auferatur. ¶ Olium sic debet ablui. pone olium in vase multo stricti orificii. et deinde super olium in vase infunde aquam multum ardentem. non tamen debes malaxare cum manibus istud olium sicut faciebas de cera. ne propter suam viscositatem adhereat manibus. ¶ Et alii lapides abluuntur sicut non sic olium ut terra. lapis lazuli sic abluitur. et alii huiusmodi lapides. primo debet conteri. et tunc poni in loco vase puro. et deinde aquam claram fontis super eam infundi. et deinde debet aqua commoveri. et postea debet dimitti quousque lapis resideat in fundo aque. deinde removeatur ista aqua et iterum alia ponatur. et fiat ut prius. et iterum quousque aqua exeat clara non colore non sapore mutata. ¶ Ista ablucio istius lapidis fit ut per hoc forte nausiatiuo virtus auferatur. ¶ 7^a. me^ne. preparacio est congelacio. congelatur enim medicina ponendo ipsam in loco frigido ut caliditas amoveatur. et frigiditas induatur. unde sic medicine infrigidantes congelantur. ¶ 8^a preparacio medicine est commixtio. aliquando enim admiscemus medicinas ad invicem ut virtus earum fortificetur. sicut scamonea admixta medicinis aloeticis propter fortitudinem attractivam. zinziber turbith. turbith de se flegma subtile attrahit. sed cum ei zinziber admiscetur ipsum fortificando facit ipsum trahere flegma grossum. ¶ 2°. admiscemus medicinas medicine ut cito faciat ipsam transire ad locum debitum. sicut crocus admiscetur auro et argento et aliis medicinis cardiacis quia ista sua ponderositate ad intestina cito descenderent. nec ad venas possent penetrare. sed crocus ad cor facit eas transire. ¶ 3° admiscetur medicina medicine ne cito transeat ad venas. ut cum volumus epar deopilare per diureticam quia ista sunt magis cito penetrandi ad venas. ideo cum hiis debemus aliquid commiscere quod eas impediat ne cito ad eas transeat. immo ut remaneat in concavis epatis sicut raphanus. ¶ Raphanus habet proprietatem humores ad stomachum attrahendi. et diuretica habent naturam ad renes penetrandi. ex isto autem motu contrario fit agitacio quedam que est cum quiete in via media et hoc est in epate. ¶ 4° admiscetur medicina medicine. non ut confortet medicina per aliam medicinam neque ut fortificetur. sed potius ut una per aliam debilitetur et corrumpatur. ut si nos commisceremus viol et mirabol in equali virtute quia una laxat. et alia comprimit. cum una alii contrariatur. et diminuit operacionem unius per alteram et ideo commiscentur viol cum mirabol. debent partes commisceri. et hoc ut operacio viol fiat. antequam mirabol operentur. ¶ 5° admiscentur medicine ut scilicet una alterius maliciam impediat. et admiscemus cum scamonia quod confortat stomachum. ideo quia scamonia est inimica stomacho et bdellium aut mastix. quia scamonia habet intestina scoriare ut sua viscositate hoc impediat in scamonia. ¶ Iste non solum ex ignorancia complexionis medicinarum et ex ignorancia preparacionis medicinarum impeditur iudicium medici. sed potest impediri ex vicinitate herbarum aliarum. ¶ Unde medicine crescentes iuxta herbas venenosas male sunt. et virtus earum est corrupta. et videmus quod virtus musci et ambre. ortis iuxta camphoram in psillium corrumpitur. et diminuitur. ¶ De electuariis valentibus ad membra spiritualia.

Ostensum est prius quod quedam electuaria sunt valencia ad membra spiritualia. que ad membra sunt dyamargariton dyacameron diamoron. nunc ergo dicam de aliis valentibus ad membra spiritualia. et de hiis que spectant ad priorem sermonem. primum est dyanthos 2^m est pliris 3^m est dyacastoreum 4^m est dyaireos. ¶ Dyanthos sic dicitur de anthos. et est basis in hoc electuario. sic patet inspiciendo ad eius laudes. quare hinc proprie componitur. et ibi plus de anthos quam de aliis intrat. ¶ Anthos est ros marinus. ¶ In libro scribitur flores roris marini in dentrolibanum. intelligendum est cum dentrolibanum aut liticolibanum intelligendum est quod sit de foliis roris marini. hoc est de floribus anthos. et liticolibanum vel dentrolibanum folium eius est. iste est ca. et sic. complexionis non tamen multum. unde non multum calefacit nec multum infrigidat tamen ipse confortat spiritus expandendo. et stomachum confortando et debilem. unde sunt ibi multa ad stomachum valencia ut ros. cinamomum. et sic ad cerebrum sua aromaticitate spiritus expandendo. et confortando et ad cor specie. est enim medicina cardiaca. ¶ Anthos

Nota quod olium abluitur

et cum

scilicet attractivam

De electuariis valentibus ad membra spiritualia

Anthos

scribitur de floribus roris marini

Electuaria (dyanthos, pliris, dyacastor, dyaireos) confortant spiritualia

ex sua proprietate cor confortat. unde contra cardiacam passionem ex frigida causa. et unde melius est sibi calefacientis sit ex solutione. et timore et tristitia quia letificat. unde tamen in se tangendis et in hominibus macilentis extenuatis nisi hoc sit ex solutione. Item debet dare qualescumque quando in eis est paucitas spiritus. Diamthos autem reparat spiritus perditos et cor debile confortat. sunt enim quidam qui valde timent propter cordis sui debilitatem. et sunt pauciter et propter hoc tristes sunt et timorosi et macilenti. istis enim competit. sed quando dare debes febricitanti in magna causa aquam frigidam. Unde si ego darem febricitanti non darem nisi infusione de materia frigida. de his in epilogationibus. Melius tamen est ut retineat in se. sed competit illis. quia cor habent debile ex spiritus paucitate. Multis est autem electuarium valens ad spiritualia. Multis dicitur est cum musco et sine musco. Aerotiicon id est confectio completa. sive perfecta medicina. unde plurimis conferens stibus melius et confortat stomachum debilem et cor. Item unde contra syncopim et mollitiam reparat sensum acuit epilepticis unde analepticis et omnem debilitatem cathalepticis et omnem debilitatem tollit ut stomachi confortat ex frigida causa. est enim caliditas et siccitas. quia diamthos. sunt enim quedam que valent proprie ad confortationem stomachi ut cinamomum. gariofilus et similia. quedam ad cor ut corallus sandalus et cetera. quedam ad cerebrum ut squinantum ciperus et cetera. quedam ad cor ut corallus. Est igitur plurimis medicina cardiaca et cor confortat ut diamthos. Unde dicenter et propter causas diversas debent dari. plurimis debet dari ad confortationem cordis propter frigiditatem et tamen propter causas diversas debent dari plurimis debet dari ad confortationem cordis propter frigiditatem. et tamen Diamthos quod est temperatum a calore et frigiditate. est tamen debile ex spiritus paucitate. Anthos ex sua proprietate habet spiritus reparare. Nota tamen autem quando datur. Si quis sit aliqua medicina que ad membra plura non desiderat illam dare medicina cum alio quod ducere ad membrum illud quod volumus confortare. Unde diureticis habent deopilare quo alio ducere ad membra. Si autem velimus dare diureticam ut amisum et cetera ad epar. splenem pectus et pulmonem. Si autem velimus dare diureticam ut amisum et cetera. ad deopilationem epatis possumus dare sic simpliciter. quia ad epar bene veniunt cum sua virtute. Sed cum velimus deopilare splenem debemus cum aceto dare ut acetum faciat penetrare ad splenem. Si ad pulmonem debemus commiscere cum liquiricia. vinis passis et similibus. Sed cum plurimis valeat ad stomachum cor et cerebrum confortandum. cum volumus dare plurimis ad confortationem stomachi debemus miscere sive dare cum decoctione aliquorum ad stomachum valentium et habentium appropriationem ut puta cum decoctione spice. et galange et cetera. Si ad cor cum decoctione buglosse aut basilicon aut mentis et cetera. Si ad cerebrum cum decoctione bethonice aut primule veris aut similium que habent appropriationem ad cerebrum. et hec ars est valde bona. Aliqui tamen sunt valde delicati qui electuaria nolunt accipere sic simpliciter. et non cum decoctione et possumus talem cautelam habere quod demus dare electuarium et postea dare vinum ad potum cum aliquibus habentibus appropriationem ad membrum quod volumus confortare. Diacastoreum dicitur a castoreo quod est ibi basis. et est castoreum testiculus animalis quod dicitur castor. et est animal valde calidum et siccum. et est valde mirabile. habens duos pedes ad modum scutelle anteriores valde acutos ungues habentes quia natura dat membrum et membri operationem. scilicet. est dicitur quia natura quia est animal degens in aqua habitans propter sui velocitatem caliditatem. ideo ut posset ripis fluminis adherere. quod volunt nutrimentum suum accipere. datur sibi tales ungues. habet pedes posteriores ad modum anseris pedes ut cum illis in aqua adhereret. sed ripis cum pedibus anterioribus cum posterioribus natare et dentes valde acutos ad modum cati et multum similes cato. quia comedit cortices arborum et maxime salicum. ideo ut posset cum suis dentibus accipere illos cortices habuit tales dentes. et est mos talium animalium quod quando venit ex aliqua terra in qua sunt plures castores. tunc ducunt ipsum in loco in quo est copia nutrimenti. Unde faciunt ipsum sclavum et servum propter hoc habet dorsum depilatum. Unde propter hoc potest cognosci ab aliis. Dicitur a quibusdam quod abscindat testiculos suos quando videt quod debet capi a venatoribus. eo quod sciat quod volunt eum accipere propter illos et habentes et quando habent dimittunt ipsos abire. hoc tamen falsum est. pellis eius enim plus valet quam testiculi eius. Item non est tanta sapientia in animali bruto quod possit hoc facere hoc scire. testiculi isti sunt calidi in tertio gradu vel in primo gradu et sicci in secundo. et sunt meliores in quibus est sperma album intus bene digestum. istud elegimus in quibuscumque libris potes inveniri. in hac magna receptio. unde mirabiliter contra paralisim post eviscerationem materie quia illam portionem materie que residua est consumit. et nervos confortat. Unde est optimum nervis. et istud est expertum. et contra omnem capitis egritudinem cum materia est evacuata et contra

patiuntur satis ... ditate et siccitate tamen debile ex spiritus paucitate

1 ibi

Castoreum

spasmo de replone ex fecu ca. De castoreo. ptini. alii ex tn^co. z intro. Intr^o. du^c.
aut sub lingua tenendo si possit pati. qz difficile e illud pati diu sup linguam.
ul sb lingua recepto. Sub lingua osuit huitez superflua i lingua. ul in ra
dice lingue. Spiritus toro recipit p deas cab. Extr^o utim eo. Vn e ungentu
mirabile valens ad paralisim sua cuata. ungat^r locus i q^o e paralisis. cu olo
lateino. z forte olo laurino. ul nescio q^o alio. forte petrolinio. Vn de testi
culis castoris fit olm. sz tn pcaue ne corpus p h^c inflatur. qz timendu e de hoc.
E albi unu de aliis oleis ex quo fit ignis grecus. Sz olm castorm comixtu
cu olo nardino forte valent. Diaureis d^r ab ireos. et e radix q^da. Vm
ht apiendi. et cale^di. et osumendi. Vn ista radix supposita matri z suffuga
ta facit aborsu. Aborsu em aliq indiges. cu fetus e debilis nimis. no po
tens expire. z tuc melius e q^d occidat fetus. q^m mater et fetus sil. Men
strua pvocat mirabilit^r. Vn suffugata fetu mortuu educit z secudina. et
ni fortit apiendo matricem. vz pectori cu in eo e ma grossa. qa ipaz incidit
et dividit calefit. et tussim curat ex ea ma tatam. Vn no demo semp dare
dindragantu aut diapendion i tussi. qa ista lenitia no sufficiunt. pmo notet
z plus mag faciunt mixtura. cu e fecu z grossa. Sz demu cu eis omisce de
diaireis aut de diairsopo ad mag incidenda. z a^a remolliunt ea. Vn iuve
nibus ca. et sic oplonib opetit diadragagum. Sz in senibus qui sunt fere oplonib.
et ht mag multam flatica. tuc e bonu omisce diairsopu aut diaireis cu
diadragagto. Sz si iuvenis est fere oplonis z ma fecu. bonu e cu diadragagto mis
cere diapendion. q^d e aliquatulu thin. et aliquantulu diaireis. aut diairsopi
qn q^o e ma grossa fecu. grenta in pectore. tuc debet p^o remollivi. et p^o cu
osuetis i diauri ponit^r queda remolli^{va} ut penidie zc. et q^da incisiua
z osupma. q^d e valens ad mag fecu in pectore grenta. Ireos e basis q^d est
diaireis. q^d p^z p eius laudes ireos i h^c electuario. Habito de digestione z
de mo digonis et de ma digestibili nuc videas de signis p quibus fit digo.
et cu h^c p^o queremo. Utrum sirups acetosus valeat i digone matie pure cola
et ui^t q^d no. nichil subtiliat opetit i digone matie sua subtili^te z mobi^te
petratis. sz colera pcitat sua subti^te. p^t q^d ipa e mobilis de loco ad locu. et sirups
acetosus adhuc plus ea subtiliat. ea dividendo. g^o sirups acetosus no vz i digo
ne matie pure colerice. Ite S. z^o afforis d^r q^d sola sitatas sufficiat ad grati^oem
co. g^o q^d acetu hcat sitatate. ipm generabit co. Sz q^d gnat co. no digerit ea
reprimendo suas qlites. neqz curat morbos calidos ex co. g^o sirups acetosus no dige
rit co. reprimendo suas qlites. neqz curat morbos calidos ex co. Ite nullu cale
faciens det ad digonem co. daisz acetu calefacit. qz locu que attingit rubi
cedat et corrodit z^m G. in de S. ay. g^o zc. Sz q h^s d^t auicenna dicens i co/a
me^ne G^r. omis ptiu^r me^ci co. ad mag digerendam. Consequenter q^r quis sirups me
lius vz ad h^c. Utrum acetosus. ul viol. et ui^r q^d acetosus. q^d e frenus opetit
plus in digone matie co. sz sirups acetosus e frenus viol. g^o zc. Sz q ois cura
fit p ̃oziud. sz viol magis grariat co. q^m acetosus. qz i duabus qlitibus. cu viol sit
frigus et hu. z acetosus i una tm. cu acetu sit frigm et sic g^o zc. Solo ad p^z
qonem d^d e q^d sirups acetosus opetit in digone matie co. in quinqz casibus. Pmus cas
qn ma co. pcitat sua clite. z no sitatate. tuc em plus acetosus q^m viol ope
tit. pt em co. tempata ee in sba. no nimis sicca. nc nimis subtila. calidior
tn debito. z tuc iste sirups e optius. qz bn infricat. Vn G. in de S. ay. no in
uenit ita infricans sic acetu. z^o opetit acetosus i digone co. qn co. e in loco
remoto. tuc em sirups acetosus opetit. z plus q^m viol. qz acetosus bn pt cito pe
netrare magis q^m viol. Vn viol tuc no opetit. z ita dq cu aceto i estate
cito sedat sitim a clite membrorum no ston inducta. istud bn sciunt lubardi. qz
h^c bibunt. qa huite aque mebra sua irrorant. z^e sitis mitigat^r. et fortitate
aq z aceti infricant. istud em bn opetit i pinguibus hoibus. et no in multis
extenuatis ul siccis. cu acetu desiccet p h^c. z^o opetit sirups acetosus et plus
q^m viol ad digenda co. mag^a i hoibus pinguibus de cu dcm. 4° qn e opilacio

Scrupus
quid vim

et subdividendo

q^d sirups acetosus viat
coleram pcitat et al
r^d z vulnr q^d autem
quo ex

g^o melius sit cura
p imagis fauer

Solo ad p^z
qonem

i. vilium ens

cu putrefactione co. plus competit ad digestionem co. acetosus quam viol. quia viol non
infrigidat neque penetrat sic acetosus. Secundo si materia co. putrefacta sit in corpore multa
tunc non competit viol. sed acetosus quia viol est causa putrefactionis et debilis alte-
rationis. ideo non competit. et opilat fortiter et humectat et fumos retinet quia poros
claudit et obstruit. Sed acetosus licet sit co. dur. causa ipsam infrigidat et quia acce-
dat. quia ipsa scindit et aperit poros sua subtilitate et fumos facit effumare.
ideo putrefactionem minuit. Ad primum dicendum quod tunc non competit cum co. est multum subti-
lis. Et cum dicis sine preiudicio sive melioris quod co. non est subtilis in substantia sed grossa.
sit subtilis et acuta in actione. est enim grossa in substantia cum est grossa. et hoc secundum
B. secundo pronosticorum qui dicit quod co. est prope grossa congelata. Sed humiditate flatus liquefit
et subtilia. et flat prope est congelatum. sed calidite co. subtiliatur. cum eam consequitur
ipsam ergo in substantia sua syrupus acetosus incidendo subtiliat. et eam ingrossat in actione
quia infrigidando eam immobilitat eam quia tollit ab ea acumen. Ad secundum potest mi-
tigari vel Primo. sic. scilicet per hoc quod est siccitas. et dico quod B. loquitur de siccitate tem-
poris et diuturna. cum enim temporibus estatis est siccum multum et perseverat in siccitate
diu. tunc multiplicatur co. in estate plus debito in corpore humano. Secundo potest videri per
sola. quia non est siccitas sola in aceto primo est cum frigiditate. quod generatorem co. impe-
dit. Tertio potest dici sic. quod licet acetum sua siccitate impediret digestionem co. vel non tamen
impedit eius digestionem cum est mixtum cum siro recepissimo quod est contraria in syrupo ace-
toso. est enim contrarium eam et humectat. et ideo non impedit iuvamentum quod facit aceti
in co. ipsam infrigidando quia non minuit fortitudinem sed removet nocumentum quod acetum fa-
ciebat sua siccitate. quia humida est humectat plus quam possit contrariari facere. Ad
dico quod non facit ruborem neque corrodit quia dicitur. sed quia subtile acutum quia sub-
tile subintrat et penetrando dividit et separat. et quia acutum corrodit et mordi-
cat. et per hoc dolorem inducit. et per hoc sanguinis ad locum trahit. qui rubefacit
et quasi calefacit. non ergo facit hoc quia calidum. sed quia subtile et acutum. Ad secundum quod
quod tu queris. quis in digestione co. syrupus sit melior viol. vel acetosus. dico quod
in quibusdam casibus predictis acetosus melior. et in quibusdam casibus contrariis viol est me-
lior. scilicet cum co. multum peccat sua siccitate. et etiam cum co. est in loco propinquo. et etiam
cum corpus est in hominibus macris et multum extenuatis. et etiam cum non est in corpore
opilato. et etiam cum materia putrefacta non est multa. et maxime competit syrupus vio-
lacium venter est constipatus quia viol laxat ventrem. Si tamen materia esset putrefacta in lo-
co propinquo. et tempus esset pluviale multum. tunc dare libentius syrupum acetosum
cum viol sit sua passibilitate multum putrefactibilis. et cum impediat fumorum evapora-
tionem. quod timendum est valde in isto tempore pluvioso valde putrefactibili impedi-
ente fumorum evaporationem.

Visa est natura medicine digerentis simpliciter et etiam composite. nunc vi-
deamus modum digestionis. Circa quod tria sunt consideranda. Primum est natura et dis-
positio egri. sive membri cui inest egritudo. et materia egritudinis. Secundo est complexio
ipsius egritudinis. Tertium dispositio patientis considerando etatem et regionem. Circa primum
duo sunt consideranda et inquirenda. Primum est complexio naturalis membri aut qua ea est dis-
tem[pe]rata. Secundum ut scias quantum elevatum est membrum in complexione. istud non potest sciri nisi scias complexionem
radicalis. Secundo tamen est ut scias terminum alterationis qui est scilicet cum venit ad debitam
complexionem. has duas causas ponit G. in tegni. De complexione membri dantur regule
prima est quod immoderata complexio per immoderatum in contrario equali habet reduci. Secunda regula est quod
si membrum elevatum in complexione sed simili indiget debili medicina. si autem in dissimili forti.
quia facies labem in simili est debile. sed facies labem in dissimili est forte. forti autem resiste-
ti debet forte agens. et debili sufficit debile. Tertia regula est complexio quod alterata est infusa
ipsi membro cum materia. aut sine materia. si sine materia tunc indiget sola alteratione
et de hoc dicitur quod curatio sit per contrarium. sed secundum cum hoc indiget evacuatione. Decima regula est
quod temporibus calefaciendi et infrigidandi est unum et equale. sed non est timor equalis. Et
tempus humectandi et desiccandi non est unum et equale. sed timor est unus et equalis
Et tu arguens contra hoc. calor est agens fortior quam frigiditas. ergo citius aget. et ita non
est tempus unum et idem seu equale calefaciendi et infrigidandi. Ad hoc dico quod equale membrum

Nota quot et que sunt videnda circa modum digestionis
A medicorum enim dicitur complexionum naturalem membri

prima regula et secunda

3a

10a

Instantia

e absolute calidum non fiualit calefit et propter hoc ipsum debet calefieri debili caliditate quia sua
[illegible] iuuat in sua calefactione cum non resistat calefactioni. si membrum indiget
forti infrigidatione. Secundo infrigidatio membri est magis timenda cum sit [illegible]. pa
et propter opilationem [illegible] in membro [illegible] quod propter frigiditatem augmentatur et propter quam calor
[illegible] membrum calefactum et ipsum debet infrigidari cum medicinis frigidis subtilibus. sed
[illegible] et acetum et debent [illegible] cum eis medicine [illegible] partes calefacientes
deopilatiue que faciant fumos effugare et ita infrigidetur. Secunda causa est caloris membri
acuitas. cum enim calor est acutus debet quod [illegible] frigidis alteretur et contemperatur quia
calor acutus si frigiditate forti contemperatur frigiditas tunc induceret effectum fortiorem
quam erat ille quem calor inducebat. Tertia causa est membri nobilis [illegible]tas. [illegible]
[illegible] est in frigiditate mesaraicas venas ne ledat [illegible]. si non timendum calefacere [illegible]
[illegible] sit amicum nature. Secundo tempus humectandi et desiccandi est magis [illegible]
enim sit desiccatio quam humectatio quia desiccat citius humidum quam humectet siccum. cito enim
desiccat humidum causa ipsum [illegible] in actione [illegible] sit inductiua [illegible] e [illegible]
[illegible] humidum et inducens siccum [illegible] est forma [illegible] et ita ipsum est desiccans et
[illegible] et siccum consumens et imbibens humidum. et ita humidum per terra [illegible] ipsum cito
desiccat. Secundo tempus humectandi est breue. cum non habet siccum [illegible] in actione
ipsum consumens humidum. et [illegible] agens tardius induceat suum effectum quam [illegible]
ideo fit desiccatio consumendo humidum et citius quam humectatio corrumpendo siccum [illegible]
[illegible] timor desiccandi et humectandi [illegible] est cum neutrum timendum est propter hoc [illegible]
[illegible] et siccum et humidum debiliter agit. Secundum quod debet considerare medicus et cognoscere
naturam et dispositionem membri in quo est egritudo. et cito membri sit e [illegible] et densi-
tas membri amplitudo et strictura viarum. de amplitudine et strictura viarum [illegible]
[illegible] quod membrum [illegible] habet amplas vias est facile et cito [illegible] alterabile
[illegible] membrum quod vias strictas habet est difficile et tarde alterabile [illegible] cum est
[illegible] cum vie sint ample medicina alterans cito penetrat. et cum [illegible] stricte medicina
alterans penetrat tarde et medicina in penetrando alterat. De membro raro et denso
[illegible] quod membrum rarum cito alteratur densum tarde cum [illegible] medicina alterans tarde
penetrat et medicina alterat penetrando. et ideo [illegible] quia rarum est cito alteratur et venas
tarde quia [illegible] densi. [illegible] medicina alterans membrum non debet [illegible] aliqua re confortante
[illegible] debet [illegible] calefieri [illegible] apponi et potica [illegible] confortatiua. Tertium quod
debet considerare medicus et cognoscere est natura et dispositionem membri in quo est egritudo et in
[illegible] et situs membri [illegible] colligantia membri ad membrum [illegible] debemus se
[illegible] et ideo [illegible] cura [illegible] medicinis cauendum est ne ista medicina sit debilitans [illegible]
[illegible] situ membri cognoscatur colligantia debet scire situs membri a medico [illegible]
situ membri cognoscitur [illegible] membri [illegible] debet in opponere medicine [illegible]
tu membri cognoscitur vtrum egeat debili medicina vel forti [illegible] si membrum sit in membris
partibus remotis forti indiget medicina si in propinquis debili indiget medicina et loquor
de debili et forti medicina in quantitate et in qualitate. Secundum [illegible] 13° megategni [illegible]
tu membri cognoscimus vtrum debeamus aliquid apponere cum principali medicina et quid [illegible]
si membrum sit situatum in partibus remotis debet apponi aliqua medicina quod faciat ipsam transire
ad membrum remotum. Si in propinquis membrum situetur non indiget medicina quod aliquid [illegible]
[illegible] ad transire apponatur [illegible] et si membrum egrum sit [illegible] situatum tunc cum medicina
[illegible] debet transire ad membrum debent apponi [illegible] [illegible] situm scimus super quam partem debemus
ponere emplastra exteriora. Quartum quod medicus debet considerare et cognoscere [illegible] naturam
et dispositionem membri in quo est egritudo et in [illegible] egritudinis est [illegible] membri sit membri
principalitas. et membri quantitas. sine quibus [illegible] et membri [illegible] [illegible] dico quod debet [illegible]
membri principalitas [illegible] membrum principale sine nobile quod [illegible] non indiget forti me-
[illegible] cum ea debet curari membrum nobilissimum est cor. secundo cerebrum tertio epar et ul-
timo testiculi. [illegible] medicus debet cognoscere membri quantitatem [illegible] ut [illegible]
[illegible] in suis [illegible] cum [illegible] cura et alterat debet [illegible] sua [illegible]
quibus est omnibus membris. [illegible] sensus membri debet cognosci a medico quia cum membrum
est fortis sensus non debet ei fortis medicina dari quia statim ab ea lederetur. Secundo cum e

Quartum principale

Tertium principale

1 adhuc videtis de aliis pectoralibus confectionibus etc. et

Calamentum

1 Omne altat enim pectus sua acuitate et caliditate confortat ipsum sua proprietate forte

1 Confectio cansa

Dragagantum

Penidie

Prassium

1 Electuarium dicitur confectio ... non expulsiva

ep xvi

1 ... medicorum

ep xvii

oximel

ep xviii

ep xix

Solo ad partem quorum

dabilis sensus · pt ei dari medicina fortis et minus · de nostra egritudinibus et de dispositionibus conditum ad etatem et regionem · in sequentibus dicebitur ¶ Supremus dictum est de quibusdam electuariis pectoralibus confectionibus · est de istis quatuor sunt hiis lectionibus · prima est dyacalamentum · secunda est dyadragagantum · tertia est dyapenidion · quarta est dyaprassium ¶ In dyacalamento · calamentum est basis · et tres sunt species · quarum una est calamentum montanum · quod est fortius aliis · et calidius et siccius · et est omne calamentum calidum · et siccum · amicum valde pectori · alterat enim ipsum · sua proprietate vel aromaticitate · stomacho debili videlicet · et maxime silvestre confortat · abstergit materiam colericam · et melancoliam · contra yctericiam videlicet · et contra ydropisim de frigida causa · urinam provocat · et est calefaciens · iste causa est turbatio in stomacho · et timens nauseam · calamentum emplastrum super stomachum · nauseam prohibet · iste lavat ventrem · iste videlicet contra melancoliam · ipsam calefaciendo · subtiliando · abstergendo · et evacuando · iste videlicet contra dissinteriam · abstergendo materiam colericam · que intestina excoriat et ita calamentum radicitus videlicet contra dissinteriam abstergendo materiam colericam excoriantem intestina · sed calamentum quandoque est de se excoriat et intestina ¶ Electuarium i. e. dyacalamentum · videlicet contra passiones pectoris ex frigida causa · et contra tussim et quartanam cum melancoliam calefaciet · subtiliet et evacuet · solum dyacalamentum curat suo usu melancoliam provocat menstrua · et urinam ex frigida causa detentam · et nunquam videlicet contra causas calidas ¶ In dyadragaganto electuarium est · cuius basis est dragagantum · et dragagantum est gumma calida · et sicca · pectoris lenitivus · propter quod dyadragagantum videlicet contra passiones pectoris ex calida et sicca causa generatas ¶ Dyapenidion est electuarium · cuius penidie sunt basis · et fiunt de zuccaro · et sunt temperate aliquantulum calide · et humide · propter hoc quod fiunt de zuccaro · bone sunt pectori · ventri · et stomacho · dyapenidion est magis calidum quam dyadragagantum · quod videlicet contra causas frigidas et siccas · et magis contra siccitatem quam contra frigiditatem ¶ Dyaprassium est electuarium · cuius prassium est basis · prassium i. marrubium · quod est calidum · et siccum in tertio gradu · videlicet pectori · pectus mundificando · quia educit materiam viscosam · que adheret pectori · et etiam videlicet pulmoni · videlicet etiam contra splenis opilationem · et epatis · abortum facit provocat menstrua ¶ Visis quomodo digerat species acetosas · modo videamus quomodo humores alii sint digerendi · et circa hoc queritur primo · utrum oximel digerat flegma · et videtur quod non · quia oximelle non est nisi acetum et mel · sed oximel racione aceti non digerit flegma · quia acetum est frigidum sicut flegma · et digestio fit per contrarium · nec racione mellis · quia mel est lavativum flegmaticorum · secundum ysaac in dietis · sed id quod lavat non digerit · quia digestio debet precedere lavacionem · ergo etc. ¶ Oppositum facit usus ¶ Iuxta hoc queritur · utrum oximel digerat flegma reumatisans · et videtur quod non · quia flegma reumatisans prestat suam humiditatem et fluxibilitatem · sed oximel desiccat racione aceti · et etiam mellis · ergo etc. ¶ Contra · augmentat reuma · ergo non digerit ipsum · nec competit contra ipsum ¶ Contra queritur · utrum oximel digerat melancoliam · et videtur quod non · propterea dicitur in pronosticis vel in tertio acutarum · quod acetum est inimicum melancolie · ergo et melancolie · ergo et oximel · et si sit oximel tunc non digerat melancoliam ¶ Contra subtile digerit grossum ipsum incidendo · sed oximel est subtile gracia aceti · et melancolia grossa · ergo etc. ¶ Contra queritur · utrum oxizaccara digerat materiam melancolicam · et videtur quod non · quia digestio fit per contrarium · sed utrumque est frigidum · ergo etc. ¶ Contra est maxima · ergo est digestiva humoris contra melancoliam ¶ Solucio ad primum ego dico quod oximel pauce compositionis digerit flegma · et appellatur oximel pauce compositionis quod est compositum ex ydromelle · et ex pauco aceti · ydromel enim habet proprietates attenuandi · mundificandi · et evacuandi flegma tam superius quam inferius · et acetum licet sit frigidum · tamen ipsum est incisivum · ideo ipsum mixtum cum ydromelle in compositione oximellis flegma digerit · sed canones cavet in casibus · primo in intestinorum excoriacione · quia omnia membra excoriata ledunt ex re acetosa · sic est oximel · secundo in testiculorum debilitate ne debilitet et excoriet ea · tertio in ventris constipacione cum humorum habundancia · quia ventositate elevat et non potest expellere · sed prius debet venter lavari cum clisteribus aut aliquo alio · quarto in tertio acutarum · oximel excoriat et ventositatem facit · quia frigidos humores adducit · forte abstergendo et excoriando alii per hoc facit · adducendo frigidum co · et ventositatem · adducendo humorum aliorum vias · quinto debet cavere in reumate · quia racione aceti aperit poros et vias inferiores · propter quod reuma corpus intrat · et etiam propter hoc parat additamentum ad reuma

capitulum

Pectoralia · Dyacalamentum · Dyadragagantum · Dyapenidion · Dyaprassium · Principalibus

Dico ergo quod flā pt p oximel digeri exceptis dictis q̄ōz causis. Et ad argum̄ con
dico quod licet acetum sit fem̄ quia tamen ipm̄ ē incisiuum. id ipm̄ competit. Et ad dicat quod mel
lavat flaticos dico quod flaticus pt dici tribus modis. vno. flaticus ē ille qui
habet flā mixtum in stō et intestinis. 2° dr̄ flaticus qui habet mixtum flā in venis
et aliis ptibus. 3° dr̄ flaticus id est qui ē flaticus in sua cplone. et istud ē flā e
de sba membrorum. De p° flatico verum ē quod mel lavat. 2m̄ psaat i dietis.
Et hydromel et etiam oximel digerit flā contentum in venis. et in aliis ptibus.
Et si dicas quod nichil debet euacuari digestum. ad igitur mel et ydromel lavat
non debet digerere. immo prius mā debet digeri p aliquod aliud. antequam mel exhi
beat. Dico quod nullum digestiuum debet esse forte euacuatiuum. pt tamen esse debile eua
cuatiuum. ita quod tamen euacuare possit. quando pt digerere. Et hoc facimus libenter. et 2m
arte in digestione flaticis. ponimus enim scia diureta. s. apium carui. anisos quod flā
digerit. ponimus etiam ibi polipodium centauream quod euacuant. Sed tamen quando pt
digerere oximel quantum euacuare ē enim
bene ad digerere. sic ē hic. tamen enim pt digerere oximel quantum euacuare ē enim
incisiuum mel. cum abstersiuum mundificatiuum et euatiuum. Ad 2am quom̄. ego
dico quod non competit 9 flā ventositatis licet enim desiccet. quia tamen apit poros non cpe
tit quia magis noceret quam iuuaret. Ad 3am quando ego dico quod verum 9 mlam
ad incidendo et euando. Ad oblitum 9 dico quod mlia duobus modis ē. vno
dr̄ mlia qui ē mlice cplonis sce et sicce. et tali non competit acetum ut pla
ne pz. 2° pt dici mlicus qui hēt mlia in corpore habundante. et tali competit
quod scindit humorem talem grossum. Ad 3m quod tu queris utrum oxizacra cpe
tat 9 mlia. dico quod sic. non tamen consimiliter. p quod distinguendum sic. quod duplex est
mlia vna ē nālis et 9 hāt vtrum oximel alia ē innalis fca p adustionem flatis
aut sanguinis vel mlie nālis vel cole. Et si ipa sit ex flate adusto. vel ex
sanguine adusto. vel ex mlia nāli adusta. adhuc competit oximel. Et si ipa
fiat ex co adusta. tunc competit oxizacra infundendo et humectando melius tamen
ē ut commisceat oximel et oxizacra in digestione talis mlie. s. q fit ex co
adusta. ut p oxizacram adustio fia impedia ipius co. et p oximel mā
adusta incidat et digerat. Sic ē soluta questio et ideo.

Superius dicebatur quod ad digestionem et ad modum digestionis ta
dent videri. 1m ē natura et dispositio egri sive membri in quo ē egri
tudo et mā egritudinis. 2m ē nā ipius egritudinis. 3° ē dispositio
ipius pacientis. s. quantum ad etatem et regionem. De p° in precedenti lectione vi
sum ē. Nunc in pnti lectione de aliis duobus dicendum ē. Et p° dicas de nā egri
tudinis. de q nā egritudinis talis datur regula. Si medicus cognoscat nām egritudinis
ipam debet curare p 9ria. quam si non cognoscat non debet operari. neque temptare
curare quod si faceret non sum̄ ē. s. fortune 2m Alexandrum primo libri sui. Et 2°
debet cognoscere quantitatem egritudinis et intensionem. et de hoc habetur talis regula. Et
egritudo quanto ē nimis ca. quanto nimis fca. quanto magis huda. quanto magis sicca. q
ligna magis viscosa. alii magis subtilius. debet ergo medicus 2m estimacionem dictis leg
sine veritati proxiqua. cognoscere quantitatem excessus in calitate vel in fce. aut
in hutē vel in sicitate ipius egritudinis ut mensuret medicinam 2m quantitates egritudinis.
2m quod prius dictum ē. Et de hoc habetur a G. in fine tegni. sic. ergo ut humores
non sint glutinosi. aut viscosi. vel cli. vel fci. vel hudi. vel sicci. sed dent tepati
ee. 3a regula quod egritudo ē magis fortis alii ut in ea nulla faceret medicus sa
lute. in ista incipiendum ē a forti medicina p malicia matie qa inducias
non dat medico ut ordinate procedat a levi medicina ad forte gradatim procedendo.
sicut alii acute et appoplexia et epilia maxime in eis quod ē pocissimorum 9tinui
tas. alii ergo forte medicinas dare in pn̄ morbi. alii ē egritudo debilis. et tunc medicus
hēt inducias et incipiendum ē a levi medicina. et deinde ad forte ascendere in 9tinua
et cottidiana acuta. 4a regula est quod alii agit medicus 9 egritudinem. et alii 9 sinthō
mata egritudinis. et tamen hoc du opo ē regularis. hoc ergo agere 9 essentiam egritudinis. s.
ipus 9 sinthomata. quia 2m G. in tegni. hoc obuiandum ē causa pe egritudinis. deinde veniunt ad

nō flaticus pt dici tribus modis

et frequenter

in digestiuis

Solo ad 2m quom̄

Solo ad 3m quom̄ / Dico duobus modis aliquis dr̄ mlicus

Solo ad 3m quom̄

nō tū

Dicis de nā egritudinis

vel morbi

ea q̄ sūt post ¶ Sinthōta eñ ab egritudīe cant· et ipaz tamē sua cā sequit
z p eiꝰ ablatōm auferūt· ¶ Istud lȝ sit regulare· tñ nō hȝ locū in q̄oz casibꝰ
ymo p̄· ꝯ sinthōta est obuiandū q̄oz de casibꝰ p̄ᵃ ē vehemēcia doloris ut
in colica passione de mā flatica p̄º agimꝰ ꝯt· dolore· ipsū mortificādo
et mēbꝛ stupidū reddendo p narcotica· ut p opiū· mandragorā· et
talia· ut tñ mēbꝛ dolorē nō senciat· lȝ mā maneāt· et fluant ad
sinē suā ¶ 2ᵃ cā ē ꝑ acciū acuitate et vehemēciā· iō p̄º eis resistā
digeria ¶ Si tūt se accidat sincopis· damꝰ vinū ꝯ sincopī· lȝ augeat fe
vñ vinū plꝰ iuuat obuiādo ꝯ sincopī· q̄ȝ augmētando feb noceat· et de
hᵉ loquit G· pᵒ megategni ¶ 3ᵃ cā ē ꝑ virtutis debilitatē· vñ qn
i statu ul in aliqᵒ tpe· ē virtus debilis· sine vigꝰ fortitudīe morbus
curāi nō pt· eā p carne et vinū fortificamꝰ· lȝ morbū augmētemꝰ
maxie eñ demꝰ ad vtutē respicē· melius ē eñ morbū augmētare
q̄ȝ vtutē deficē· iō dr̄ G· 2º megateg· p̄º vtutē augmētā· deīn mor
bū cura· sine ꝯ morbū agas· ¶ 4ᵃ cā est nimia calefactio refrigerād
ē p̄º p ipsā· lȝ morm̄ et fe augmētet opilando poros· et phibendo fumoꝛ
euapatoꝛ· et augēdo putrefactoꝛ· p qñ ingꝰ eñ timemꝰ calefactoꝛ· qm̄
morm̄· vñ p̄º ꝯ calorē ē obuiandū· lȝ morbꝰ augeat· deīn ꝯ morbum
eīn G· pᵒ megateg· ¶ In alijs casibꝰ p̄º ē agēdū ꝯt morm̄· ¶ 1ᵃ reg̃ ē
q̄ȝ i vehemēti dolore curāꝰ morm̄· cū med̄ morm̄ mitigāte· et q̄ȝ timemꝰ
ipsū doloris· iō aliquī mortificat ipsum p narcotica· ē dolore mitigant
lȝ hᵉ ē malū· q̄ȝ fixa cā sūt inimica natuꝛe· impediūt curāꝰ morbi· sed
temptata cū aq̄ rosata· ul oleo rosato iuuat· istud eñ demꝰ nō facē nisi
i doloris vehemēcia· sic faciūt pueri qn̄ volūt pforaē cutē suā· ipam
eleuāt et bñ stringūt ut fugādo calorē et spūs mēbꝛ nō senciat dolo
rē· et tūc tū acu pforāt ¶ 6ᵃ reg̃ ē q med̄ nō dēt dimittē viam
rectā· lȝ nō emicat effectꝰ me̅ne· ul· tenē via nō rectā· lȝ nocūtꝰ
sequāt· vñ si tu admistares sirm̄ aliquē acetosū· ad digōm aliꝰ ma
terie· prꝰ ꝯsiderando ꝯdicōnes ꝯsiderandas nō dēt transire ad aliam
med̄· lȝ nō videa opal med̄· q̄ȝ hᵉ ē ꝑ materie ꝯsisttē· ul ꝑ tēmpis
breuitatē· et inepta dispōm seu ꝑatoꝛ me̅ne digerētis· vñ ypo· 2º affoꝛ
Omīa 2m rōm faciēti· ¶ 1ᵃ reg̃ ē q̄ nō hȝ eandē med̄ dēt dare
lȝ dz transire ad alia· et mutare tua med̄· si p̄ᵃ effcm̄ nō hēat ¶ Ista
reg̃ vel ē ꝯtria p̄oꝛ· et dico q̄ nō ē ꝯrietas· qm̄ med̄ dēt mutari
nō 2m veritatē seu ꝯplōm et opōm· lȝ 2m spāz· q̄ȝ ī hᵉ fiet i corꝰ nō
imprimet· ymo si cibꝰ fiet ex assuefactōne· vñ si damꝰ mō dyaealamēt
ad digōm ꝯfortatoꝛ· et superflūtꝰ ꝯsūpcōm· nō demꝰ dare p longū
tpꝰ· ne nā assuefiat ita q̄ ab ipo nō paciāt· tāqm̄ a med̄ alterante
lȝ utat· eo tamq̄ȝ cibo ex p assuefactōe· lȝ demꝰ ea mutāe· ¶ In dyatōn
pipeon· ul ꝯsile· q̄d hȝ eādē opeꝛ facē· et tūc faciet q̄d dyalamētū fa
cere nō possēt· lȝ assuefiat naturā tm̄ q̄ cibꝰ fiet ¶ 8ᵃ reg̃ ē q̄ in
opōne et curatōe morboꝛ· demꝰ ꝯsiderare morbi tpa· q̄ȝ morbꝰ ali
ter est curādꝰ i prīᵒ· augmēto· statu· et declinatōe· sic apīz i apꝰ
z fe· i prīº· appetitū demꝰ uti repcussiuis· ꝯceptis ijº· casibꝰ· qui p hos
vsꝰ designat· Nobile plectorīcū· acrisis· seu cā forensis· Grossicies
Siccitas· ꝯgestio· copia· circuitꝰ· ¶ In augmēto cū repcussiuis debemꝰ misce
dissolutiua· et i statu simul· lȝ differētē· q̄ȝ repcussiuis plꝰ et dissolutiuis mi
q̄ȝ plꝰ ē de mā fluxiua· q̄ȝ de fluxa· et in statu eqꝰ· i declīne puꝛ dis
solutiuis· q̄ȝ nō ē mā fluxiua· lȝ tota fluxa ē ¶ Hīc in fe ¶ Nona reg̃ ē
lȝ nō sit demꝰ curare p med̄· lȝ p dietā talīz est melius· ꝯfortādo nāz
ad vincēdū māꝫ· ut qn̄ mā ē fauta· bonū ē dare cibū bonū chimū ꝯ
nerante· et nāz ꝯfortarē· et ꝯphibē ꝯcursū querimꝰ· ē alias reb nō

---

^ et sic in febre qn̄ ē nimia calefactio

^ sic dm̄ est ut ī inie bus sectac pro qn̄ volūt alsterare lepi· dm̄ stupefaciūt ī me brū ne dolore sentiat sed facimꝰ p̄ua lꝰ

^ nō appetit morbꝰ ī ꝑ i sine et hoc ini̇̄ aliud nocūtū et

alia impossibilitatē

alis virtute

Hec noue phibent simul repcussionem

naales quemetes. Un si aliquis gqueratur de gquedine mebrorum no demus ei du
re farmacia statim. et iuuuge exercitium. et alias res no naales ei queme
tes. qz si pauca sit mā. nā p hc confortata poterit eā expelle. Un quis
i sho dicit no omis egritudo suo medicat̄ gtio etc. Et haly sup tegni dc
q ille medicus qui pt morbu curare p cibos melior e. et rasis in fine ex
perimētis carmi audite medicos altarim. qz cibis curabat. Tertio qd est
gsiderand i digone e dispositio pacietis sicut etas et gsuetudo. etas em
dēt gsiderari. Un i etate fuenti. aq frā e in se quemens. no tn i senib
cū sint debiles Item et megateq. Impossibile e senes ee fortes. aqua
aut̄ i sio gpetit ñ i fortibus carnosis etc. Ite gsuetudo e gsiderandi. i ali
quibs aut̄ videmus qui volunt qd i sirupis miscatur multa de aq. ut q sunt
assueti potare aqua. et quida no. ut q no sunt assueti bibe aqua. et
io Item gsuetudo et no Item nos. Un dicit auic i sirupis demus pone de aq
et plus ponamus de aqua i sirupis corpor qui gsueuerint bibe aqua. Sic
nos videmus. q aliqui gsueti sunt pone i vino suo medietate aque. et
aliqui plus. et quida minus. et quida nichil. io i corp gualescencia ex egritu
dine e i. gsiderandu. Un i sirupis corpor qui cu vino suo solebat potare meus
aq ponatur plus de aq. q i sirupis alior. Itē naalez virtute. et aialez demus
gsiderare et gsuare in oi cura. Un virtute naalez cu pluribus cibis curet. de
gfortare. cōfortatio ex ubi gra gsistit. Sic virtute aialez demus gfortare. Un
gaudiu et leticia debemus i cibis puocare cu cibis gpetit. et res placentes. et i re
bus meliorib macros fieri etc. i illis in quibus e corpus suum mixtum infrigidatum. ut tur
fiat e magis quemes. Item qd recitat haly sup tegni de eo que ad unū puo
cauit. cuius corpus erat infrigidatum et calefactus fuit et sanatus. Hec de electis sto quemetibus.

Visis de quibusdam electuariis pectori quemetibus nunc videamus de
quibusdam electuariis stomacho quemetibus et primum e ad partem litteram. videamus
de quinque illorum. quorum primum e dyacitron. Item dyacitonito. Item dyacimino. quintum e
dyagalanga. Item e zinziber conditum. Dyacitron e quodda electuarium cuius basis
est citrus a quo nominatur. et e citrus bonus sto. et e fructus cuiusda arbo
ris. De pomo citri notandum primum qd quatuor que sunt i eo. ibi enim e cortex. acero
sitas. semen. et caro. cortex e ca. et e bo g palisim. olim s. sem ex acetositate. vz q
tremore cordis. qz aroticum est. caro potica e et grossa indigesta. et io nt sui indi
gestioz nocet sto. Un no pt digeri. acetositas e frā et sic. Dyacitro vz g sto(m) ci
passioz ex calefactione et gfortat stoz debilitatum ex laxatione. est aut stipticum
et infrigidat. et est g fluxum ventris cole malicia reprimendo et g cardiaca pas
sioz ex ca ca. qz fem et aroticum e. io vz g tales cardiacos vz est g stoi ca
lefactioz ex sua acetositate. olim citrinum g palisim vz. Dyacitron vero sic fit.
quida scindunt illud pomum i rotulas qz magnum est. et ponunt eas i aq. et
coquunt eas cu ca aqua. et zuccarum ex alia pte coquit. et tunc ponunt i simul
illas rotulas liquefactas. q i ultimo cu zuccaro. et tunc fit electuarium. Alio modo pt fieri.
et forte illud modum tangit auic i quinto. aliqui remouent cortice. et faciunt electuarium
de eo. et inglesi faciunt. Dyacitonito ex citoniis fit et quodam e simplex sine
fortibus et aliud e laxatiuum i quo scamoneum gmiscetur. et d. e melius de electuariis i quibus
scamoneum gmiscetur. Citonia sunt frā et sic et stiptica et stom gfortat. et ab
ea dicitur dyacitonito. qd indigeroz vz. qa stoz gfortat. sz simpliciter vomitum vz. retositate
stoi et ptoris dicere emendat. qz gfortat digestionem. retentas p indigeroz fit. bonum
colorem facit ppter bona digestionem. vz g fluxum ventris qz gstringit. et gfortat stoz et
facit bonum odore et gfortat immaabilitatem. et vz hoibus delicatis. et aliqui faciunt ipm
sine speciebus. cortice citoniorum remouendo. et postea coquit carne decisa i frusta
et postea zuccarum gmiscet. et hoc simpliciter sine speciebus laxatiuum e. ut dicat. H. cu
aqua ca. det dari i sero. et cu vinis post prandium i mane et sed post cenam.

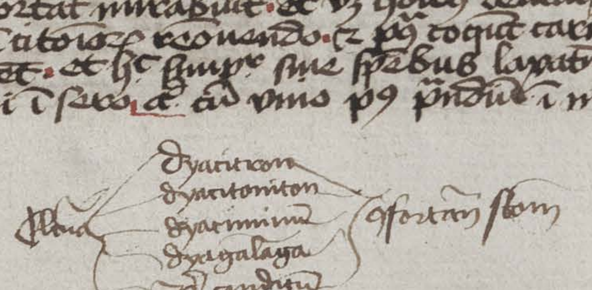

alis vinum
est melior

Tertio de dispone
pacientis

indigone

et minus i sirupo
illorum qui no co
sueuerit bibe

Citrus. sed
pomum citri

et est quoddam
speciebus et est quoddam
sine speciebus

Ciminum

Dyaciminum est a cimino dictum · qr ciminum e ca · et sic · eius aqua facit alba facie̅ · ut
in usu suo multu comestu · bonu colore facit · s3 i multo usu · ipm citernat fac
subti^te · et cali^te · et siccitate · Ciminum ventositate confert · vn9 contra colica pas
sionem vz · qa i ea e ventositas · Emplaustru de cimino et farina fabarum · cu pau
co melle · vz contra inflacionem testiculorum · vz contra passionem pectoris ex frigida ca · qr
ca calefacit et madidit · et ventositate confert · vn forte asmaticis vz · et contra
stoficietatem · ca dicta · cestanarius vz · qr maz eius madidit · et confert · et tippu
se mitigat · qr calefacit mag · et confert ventositatem · ut dicit · et inxo mo

Galanga

desert · inmeabilit digestionem parat · datu post comestionem · Dyagalanga dicitur
a galanga · Galanga · est radix tu · ca · et sic · i 2° · et vz contra frigidam stoi passi
one · frigidam ex ventositate · ul ex flate · qr cali^te et siccitate confert · et acoti
confortat · h3 est radix soluit ventositatem · et io convenit contra colica passionem · et e

Zinzib

galaga basis i h^c electuario · Zinzibir conditum fit ex zinzibere · et h3 vi
piperis · s3 tn e minus clm pipe illud · s3 mag tn calefacit q̃ pip̃ · cu
sit grossius · et io cu incipit calefieri · fortior calor i eo imprimit · et for
tiorem imprimit · et e ca · et sic · h3 tn humi^tem · qd sati^e p sua ca pute
factionem · stomachum confortat sua cli^te · memoria iuvat · superflua hu^tes abstergendo ·
bonu e ex ca et siccitate · qr digestionem confortat · hu^tes superflua consumendo · vn cu
fructibus indigestibilibus comedi^e · io cu ficubus consuentibus comede ipm · ut co
fortet digestionem · Zinzibir conditum · vz contra passiones capitis ex pectoris ma su
flua et hu^da · mundificando superflua hu^tes · In India et i alexandria fit

ppriasmus

h^c modo accipi^e · z3 · viride et coqui forte usque sit multum molle · et cu mel
le · ul zucara misceat · et tm e durum · qd vix pt scindi cu cultello · Aly
fit pacis · sophite · ex · z3 · sicco i frusta mas · et ponitur i vase porto et i tra
ita qd mollificat^e · dum misce^e · zucara ã mel ·

v

Visum est superius de digestione · et de modo digestionis · et de di
gestiuis · et de digestibilibus · nunc videamus de modo exhibendi digestionem

c^m xx

sic sunt sirupi et electuaria · Et circa h^c q^e · utrum sirupus debeat · ul possit dari
2^m arte · post cibum · et vl^r · qd n · qr no dz dari post re impedientem sua opera
cionem · digestiones facientes a sirupo · s3 sirupus post sumpto impediur^e a cibo post sumpto · cu
sine digestionem facientem a sirupo · s3 sirupus post sumpto impediuit a cibo post sumpto · cu
tibus sua grossicie impediat tenuitatem sirupi · ad mag digendam · g° et · Item plac
i dicitur · ubi dicit · qd tibus grossus no debet dari an subtile · cu ipse impediet tenui
tatem subtilis · s3 post · g° · a sim cibus an sirupum no dz dari · cu cibus sit grossior sirupo · s3
sirupus an cibum dt · s3 2° auctoritate dt · enim qd sirupus an cibum debet dari · et nichil e
cum post cibum possit dari · ut ibidem dicat ppo · et nichil phibet a potu eius · i · secca

c^m xxi

nabim post acceptionem cibi · 2° q^e · utrum sirupus debeat dari cu aqua vel sine aqua · et
vl^r · qd n cu aqua · quia omne qd cu alio misce^e · dz nocumentum eius reprime et vir

c^m auict

tute augmentare · ul confortare · igt cu aqua diminuat virtutem sirupi · no dz miscei
cu eo · Minor confirmatur · p G · 3° · G · aq^e qui i dicit · qd aqua minuit virtutem rei cu

c^m xxii

admiscet^e · et tollit saporem · sc · Cn° om e usus quibus oim · 3° q^e · utrum aqua
aqua frigida · ul ca · et vl^r · cum ad frigida · qr dt ppo · qd aqua frigida no dat virtute · nec penetr

Solo p^r qo^s

trat · s3 tale no competit sirupo · qui dz tenuisse · go et · Solo ad qoz dico qd de
sirupo demum dare i mane no solum tria coclearia ul 4^or · qr i mag° sto citius co
sumere^e · antequam ad membra veniret · sit parce vinum i magno poto · Ad quoz dico
qd i sanis hoibus post comestionem no e artificiosum dare sirupum · ymo melius e nos
no dare ipm · qr corrupe^e a cibo sua opo · qa cibus grossus e · et i magna quantitate · no
permittat ipm tenuisse · io i sanis hoibus qui utitur multo cibo et grosso · no competit
sirupus post cibum · n h° sit p longum tempus · vn Quadragesima · qr hoies no come
dunt nisi una vice · s · in meridie · et cibus digeri pt bn · et tenuisse ad ex an noc
tem · io tuc i nocte pt dari sirupus · s3 i fe acuta pt dari post cibum in longum tempus
s · post digestionem cibi · Cibus enim febricitancium e paucus et subtilis et facilis digestionis

ut aq ordei et io via apit sire^s io pt dari post cibum tale. sz q^r in q^a dicta^ma poss^t
dari i vesp^is secius i pauca portione. tn dz dari i mane i magna portione. z no
i sero. q^z tn dat an cibum sim^r. z sn distinctione. z secius e. q^z stoz tuc indi
ad bona cibi receptoz p^ant. et via cibo ut meli^s possit tnsire apit. aucto^ris
S. et p^po e intelligenda i fe^a i quib^s dat^r cibus subtilis. facto digi
bilis. p^s aut cita digestionem pt dari sire^s cui sire^o tnsitus patuit. ¶ Ad a^m q^o est
u^r de ad q^o aq de^t commisceri. dd q^p sic. et si queras q^r dico q^p aqua no commisce
sire^s. in d^u^r de eo. q^z ratio e ut abhoiatio sire^s recurrat. ¶ Z^a e ut i^e sire^s ss
cilit tnseat p^r illa aqua. q^z aq illud sire^m subtiliat. q^tita g^o no e eadem
abhoiatio i sire^is. pauca em e i sire^o violaceo. s^z multa e i sire^is i quib^s po
absinthium. et similia amara. io q^tita adh^c miq^s de aq dz poni i sire^o vio
laceo. q^z i sire^o de absinthio. no g^o e q^titas certa z determinata aq po
nenda in sire^is. p^mo i quibusda plus z i quibusda mi^s ¶ Ite sire^s i esta
te magis decoquit^r q^z i hyeme ut melius q^sument. ne me^a a calore esti
us putrefiat. p^r euaporatioz caloris nalis. seu^r diuertis humid nale ad exteio
ra a calore extraneo excedenti. io plus det poni de aqua i estate q^z in
hyeme ¶ Ad a^m dd q^p aqua minuit ei^s virtute in sapore. z p^r h^c ibi po
q^z sapor e abhoiabilis. no tn tollit ab eo virtute penetrandi p angustas
vias ad ex^p. p^mo iuuat ip^m subtiliando. n^c i operando p^s minuit virtute.
postq^m ad ex^p penetrauit. q^z na diuidit ea a sire^o. et sequestrat. Ad re
nes mittit eod cu vrina ¶ Ad 3^am quoz ego dico q^p aq ea. dz poi tu
sire^o i quoz tpe. nisi i estate valde feruenti. z i morbo calidissio ¶ Ra est
q^z aq ea sua calit^e actuali digerit ma^a. si ea cu sua calit^e attingat. z ecia ipa
sua calit^e apiendo vias melius facit ut tnseat sire^s ad ma^a morbi. q^z si eet
fr^a. et ecia ipa iuuat sire^m ad digeoz matie plus sua cal^te. q^z sua fri^e. q^d
oz p p^sat p^o viatici. cap^o de amore heroos dicete. q^p querit intrantes
balneum ad caritandum dicant ¶ Ad a^m ego dico q^p aq frigida q^a est de se sua fri
gite no tnsit. tn sua s^ba z subtilit^e ipa tnasit ¶ Vl dd e q^p aqua frigida fa^t tnsi
re sire^m z sire^s aquam frigida i q^m mixtu ex his duob^s meli^s tnsit. q^z alt^n p
z q^z aq deficit i tnseundo sua frigit^e z sire^s sua q^ssitie. aq at mixta cum
sire^o dat ei subtilitatem. et sire^s dat aq calitatem. ut oximel ul aliqd tale. vn
aq tunc q^s no q^gelat. n^c b impedit via sit dicis q^p aq frigida mixta cu vino
cubeo grosso. circa fa^t penetrare ip^m et vinu aqua. et io d^t auic^e q^p vinu
limphatu citius inebriat q^z purum. q^z cici^s tnsit. z p caput petit. q^z sbtilius.
¶ Deinde q^r utz electuaria dcant dari an cibum ul p^s cibum. arguit q^p an. q^z p^s
p^hibet^r an cibum q^z cbm. io cu electuaria sint ca. an cibum no debent exhi
beri ¶ Ite sompn^s an cibum p^hibet^r q^a calore retrahendo ad interiora. stoz ca
lefacit. qui calor forte stoi inimici. diuinus sbalez humit^es dissoluit. s^z elctu
aria cu sit ca. stoz calefacit. g^o no debent an cibum exhiberi ¶ Sz vl^r q^p non
dcant p^s cibu exhiberi. z ita mi^a. q^z electua. sit ca. et penetratiua. s^z talia
faciunt cibum indigestum tnsire. g^o electua. cu sint ca. no debent p^s cibum exhiberi.
¶ Oz vl^r q^p deant p^s cibum exhiberi et ¶ Contr^a q^r cu dem^s administrare
sirem et elctm. q^z horo p^us dem^s exhibere ¶ Solo ad p^am quoz ego dico q^p
electua. aut dant^r p^r stoz. a^t p^r alia mebra. ut triasandali p^r ex^p. diamarga
riton ad q^fortatoem cordis. pliris ad q^fortatoem cerebri. electm duab^s. ad q^
fortatoz vesice. et diacostid ad deopilatoem splenis ¶ Si dem^s dare electua^a p^r
alia mebra a stoo q sut remota q^fortanda. et p^r ma^a q e in eis digerenda. te
nem^s ea dare an cibum. et no p^s. q^z cibus impediret electua. tnsire ad mebra
q^ volu^s q^fortare. z i eis ma^a digerere. ¶ Si de^t electm p^pter stoz. h^c e du^r.
q^z h^c e. q^z sto^s e mal^s et peccatum s^e. aut q^z cibus e mal^s ¶ Si de^t electm p^r
stoi q^a stog e mal^s z peccatis i se. l. q^z ipe e nimium calid^s. ul nimiu frig^s.
ul ni^m sicc^s. ul ni^m humid^s. l. q^z ipe h^z aliqua humiditatez superflua. tunc dem^s

Solo 1^e q^o

Solo 2^e q^o

q^o q^r

. at inueniend

q^o q^r
Solo p^e q^o

eleuaria an(te) cibu(m) ut p(er) eam stom(ach)i corrigendo · ip(su)m p(re)paret ad h(oc) q(uod) cibu(m) possit dige-
re · Si en(im) detur elect(uariu)m no(n) q(uia) stom(achus) peccet in se · s(ed) p(ro)pt(er) viciu(m) ip(s)ius cibi · h(oc) est
q(uia) cibus est nimis grossus · ut caro bovina · v(e)l q(uia) ventosus · ut fabe · v(e)l q(uia)
nimis pinguis · et unctuosus natans i(n) ore stom(ach)i · v(e)l q(uia) nimis calidus · ut simul
ficus · v(e)l nimis siccus v(e)l nimis humidus · tu(n)c debet(ur) post cibu(m) · si en(im) daret(ur) an(te) cibu(m)
citius transiret extra stom(achum) q(ua)m posset corrigere viciu(m) cibi · Si aut(em) cibus sit na-
tans · ut q(uia) multus · ut i(n) gulosis · v(e)l q(uia) pinguis · tu(n)c post cibu(m) competit dia-
citoniton q(uia) compressivu(m) est sua stipticitate · nec est nimis ca(lidum) · io no(n) facit actum debito
cibu(m) an(te) sui digest(ionem) transire · Cu(m) tamen sit electuariu(m) nimis ca(lidum) · penetrativu(m) diu-
reticu(m) · sic diatrion piperion · diacalamentu(m) · diaciminu(m) · q(uia) faciunt cibu(m)
transire an(te) sui digest(ionem) · Si quia ventosus · tu(n)c competit consumens ventositate(m)
sic diaciminu(m) · s(ed) quo(niam) q(uia) facit cibu(m) transire an(te) sua(m) digest(ionem) · io commisceat(ur) cu(m)
eo diacitoniton · ut p(er) diacitoniton remaneat · (et) p(er) sua(m) na(tura)m ventositate(m) consu-
mat · alii aut(em) ut melius potemus electu(ariu)m accipimus · (et) tu(n)c illa no(n) cavemus
Ad p(rimu)m obi(ectum) d(icendu)m q(uod) vinu(m) no(n) p(ro)hibet(ur) an(te) cibu(m) q(uia) calidu(m) · s(ed) q(uia) facit transi-
re an(te) sui digest(ionem) · et mente(m) pervertit ledendo nervos · q(uia) cu(m) ip(su)m sit ca(lidum) (et)
nervi sint frigida coagulati · io ipsos dissolvit et nocet eis · et h(ec) est una ca(usa)
q(uia) nocet nervis vinu(m) · sumptu(m) potus an(te) cibu(m) · (Secund)a ca(usa) est h(ec) q(uia) tu(n)c vinu(m) an(te)
sui digest(ionem) penetrat veniens ad membra (et) ad nervos nec digestu(m) no(n) conversu(m) · et
q(uo)d est remanens no(n) conversu(m) acescit · acetosu(m) aut(em) est inimicu(m) nervis · (Terti)a ca(usa)
est h(ec) q(uia) sua penetratio(n)e sc(ilicet) ma(teriam) indigesta(m) ducit (et) facit penetrare · et nervos
replet · io cave(ndum) · s(ed) electu(ariu)m no(n) ita cito transit · ut cu(m) sint compressa · et no(n) nocet neque
pervertit nervos · Ad (secundu)m dico q(uod) ver(u)m est q(uod) sompnus in sanis hom(ini)b(us) p(ro)hibet(ur)
an(te) cibu(m) p(ro)pt(er) ca(usa)m i(n) argu(men)to tacta · s(ed) t(ame)n si q(ui)s ma(teriam) flegmatica(m) h(ab)eret i(n) stom(ach)o · ut me-
lius p(er) calore(m) in sompno consumeret(ur) · competit sompnus · Sic(ut) dico de electuariis
q(uod) in sanis no(n) competunt an(te) cibu(m) nisi sit i(n) eis aliquis lapsus · Cu(m) caveat
conservator sanitatis ab omni re medicinali · at t(ame)n h(ab)eat aliqua(m) ma(teriam) fla-
tica(m) in stom(ach)o consumenda(m) · competit electu(ariu)m sic(ut) sompnus · Ad (tertium) d(icendu)m q(uod) ver(u)m est q(uod) post ci-
bu(m) no(n) debet dari electu(ariu)m diureticu(m) valde ca(lidu)m ut diatrion piperion · (Secundu)m aut(em)
s(ed) d(ebe)t dari electu(ariu)m aliquantulu(m) cu(m) stipticitate · q(uo)d remaneat i(n) stom(ach)o · ut possit iu-
vare digest(ionem) · Ad alia(m) q(uestio)nem dico q(uod) si sir(upus) et electu(ariu)m dent(ur) · p(ro)pt(er) membra co-
tu(m) a stom(ach)o · debet sir(upus) p(ri)us dari · ut via appareat electuario · et ip(su)m faciat transire · s(ed) si
p(ro)pt(er) stom(achum) d(icitu)r dari electu(ariu)m p(ri)us · ut diximus in sto reumatibus · ubi sua(m) op(er)ationem faciat

Habito de digestione (et) de modo digestionis · videam(us) post de evacuatione · Circa qua(m)
sep(tem) sunt inquirenda · P(ri)m(u)m de evacuatione q(ue) fit p(er) secessu(m) · (Secundu)m de ea q(ue) fit
p(er) vomitu(m) · (Terti)um est de ea q(ue) fit p(er) flobotomia(m) · (Quartu)m est de ea q(ue) fit p(er) clisteria et sup-
positoria · (Quintu)m est de ea q(ue) fit p(er) ventosas · (Sextu)m est de ea que fit p(er) sanguissu-
gas · Circa p(ri)m(u)m adhuc vii videamus · P(ri)m(u)m est q(ue) impediunt evacuatio(nem) p(er) secessu(m)
et q(ue) rectificat ea · (Secundu)m est modus p(re)parandi corp(or)a que debent evacuari · (Tertiu)m est
de nocumentis q(ue) eveniunt corp(or)i humano ex exhibitione me(dicin)e · et de reme-
diis q(ue) reparant · (Quartu)m est de signis completae evacuationis facte p(er) me(dicina)s · (Quintu)m est de re-
gimine p(ro)cedente post evacuatio(nem) · De p(ri)mo duo debent videri · p(ri)m(u)m est q(ue) sunt illa q(ue)
impediunt evacuatio(nem) q(ue) fit p(er) secessu(m) · (Secundu)m est q(ue) sunt illa q(ue) rectificant evacuatio(nem) q(ue)
fit p(er) secessu(m) · p(ri)m(u)m est de p(re)senti lectione · Et sciendu(m) est q(uod) illa q(ue) impediunt evac(uationem)
sunt xviii · (Primu)m usus boni cibi et laudabilis i(n) aliis rebus no(n) naturalibus · tales
no(n) debent evacuari · cu(m) no(n) h(ab)eant ma(teriam) i(n) corp(or)e · nisi necessitas corp(or)is · Cu(m) tales de-
bet cavere farmacia(m) · Cu(m) aut(em) · caveat conservator sanitatis ne aliq(ui)d
medicinale dare p(re)sumat · Cu(m) en(im) me(dicin)a attrahat p(er) sile (et) cu(m) no(n) sit humor
silis ei i(n) corp(or)e · ut habundans · tu(n)c ista habundancia fiet ex indebito reque-
rere no(n) naturalium · attrahit q(uo)d est ne(cessa)riu(m) corp(or)i · et convertit se ad sanguinem et
ad carne(m) · tu(n)c magna angustia trahens carne(m) · (et) ma(teriam) ex q(ua) d(icitu)r caro

alb(?) facit cibu(m) transire

Quo ad (secunda)m questione(m)

(Tertiu)m est q(uo)mo(do) me(dicin)a debet p(re)parari p(er) quid d(icitu)r fi(eri) evacuatio

No(ta) q(ue) sunt q(ue) impediunt evacuatio(nem) p(er) secessu(m)

gnapi .2m . B. sup illud aff^m Sana habentes corpora farmaciis uti difficile . 3^e
repleto nova non antiqua et pauca . aliquando accidit quod aliquis nimis comedit
et sentit se grauem peccaret qui statim ei daret medicinam primo . repleto per abstine
ntia . exercitium et balneum euacuatur . Abstinentia enim desiccat quia desiccat humiditates
nutrimentalis membra humectantis . Exercitium superflua euaporat . ...
exigendo et aperiendo poros . Sompnus digerit quia per sompnum ad interiora calor di
gestiuus reuertitur . Balneum autem operatur quod superfluum euacuatur . et iam dictum est super
tangit ypo . in aff^o cum dicit quod sudor multus fit ... quod cibo nimio utitur ...
quia euacuatione indiget . cum ibi sit distinctio . ... quia ibi sit duplex repleto una
cum dicit per sudorem et alia per enormitatem . Prima est noua . 2a est antiqua . 3m impedimentum est
repleto humoris sanguinei . non enim debet sanguis per medicinam euacuari sed per flobotomiam . unde
Galienus medicinam non habemus euacuatiuam sanguinis uel sanguinem euacuantem . et si sit . non
... inuenta est . unde B. uel ... megatechni dicit quod medicina non euacuat humorem q
est in venis . ... habitato ... est in venis cuius est sanguis . 4m impedimentum est
corporis inanitio et vacuitas . unde ypo . 3o aff^o . Ubi indigentia est non oportet labo
rare . i. ubi est cibi paucitas siue paupertas non est iniungendum exercitium . ut fama
... aut flomia . siue in sanis siue in egris . unde sani non debent ieiunare et sale
per hoc enim uictus deficit et non cibus exercitium ... dicitur . 5m impe
dimentum est dispositio corporis . unde aptitudo ad vomitum impedit ne detur medicina
euacuans per secessum . sed per vomitum . unde ypo . Graciles et faciles vomentes e
uacuare superius . 6m impedimentum est quod cum materia venenosa in uacuitatibus me
brorum continetur quieta ut in leprosis non debet dari medicina euacuatiua quia materia conta
per medicinam mota ad membra nobilia posset peruenire ut ad cor et sincopim inducere et
alia mala sinthomata cum materia sit venenosa . unde ypo 2e aff^o . Sana habentes corpora
purgati exsoluuntur celeriter quia malo cibo utentes . unde 2m ... omni
... non attrahitur ... per magis . i. per ... plus . ita quod sit sensus
... sana corpora purgati exsoluuntur cito quia ... habentes corpus ...
... et ... potentes malo cibo et sanguine malo et corrup
... qui ... cibus ... aliis membris ministrat et non ...
... quod ... exsoluuntur ista celerius ... dicit multo plus ... sunt
mali humores moti per medicinam ... ordinantes ... 7m impe
dimentum est actus aliquod coitus ... ut impregnato unde ... in
pregnatione et in fine non debet fieri euacuatio quia sicut fructus in arbore debiliter
ligatur in sua prima generatione et a leui uento et exsufflatione cadit . et in fine
... sunt maturati ... cadunt . Sic est de formatione fetus
unde non debet fieri euacuatio in impregnatis nisi a 4o mense usque ad 7um et de hoc dicit B.
super illud aff^m 4o praegnantes etc. 8m impedimentum est nimia temporis in
... uel frigiditatis distemperantia quia calor temporis excedens subtile reddit medicine
... et ita ... medicine debilitatur et eius actione ne impediet . Est
... motu ... motus medicine ... temporis trahet cum calor trahat
est motus agitationis . Et calor ... additus facit fluere et omne farmacum ...
... ut plurimum . De frigore ... quia frigiditatis ... est compacta et congelata ...
... est inobediens medicine trahenti et prohibens et impediens sua operatione . Et
sic de regione ca. et frigida ... intelligo unde in regione ca. ... non
debet dari medicina . cum in ea sit virtus debilis nec in frigida quia humores compacti non obe
diunt expulsioni . Nonum impedimentum est uirtus naturalis aut animalis debilitas . uirtus
enim naturalis ... morbos ... eius debilitate medicina ... non debet dari . cum ... de
biliter nec si uirtus animalis est debilis uel posset ei obuiare . sed si posset ei obui
are posset dari . Decimum impedimentum est complexio ca. et sicca in talibus non debet dari medicina fortis
... quia medicina est ca. et sicca et simile additum simili facit fluere . Sic in complexio
... frigida et sicca quia ibi est virtus debilis et in virtute debili non debet dari medicina fortis .
Undecimum est nimia corporis ... quia talia corpora cito exsoluuntur et ab aliis cito fit

aloes

ligatus

alb' ...

euacuatio quia humores eorum sunt obedientes et h. d. B. 13o. B quia cum eo quod medicina plus de-
bito euacuet et corporis virtutes et ideo in talibus est cauendum ¶ Duodecimum impedimentum
est pinguedo naturalis quia tales sunt debilis virtutis. Vnde Ypocras crassi secundum naturam cito mo-
riuntur. neque pinguedinibus accidit sive per acquisitionem ne fiat caloris suffocatio in illis
enim strictis et calore naturali contractis a venis per medicinam. fiet a superveniente ex contra
pinguedine quia a sententia per extinctionem caloris inducta compressio illorum meatuum
¶ 13m impedimentum est preparatio ad fluxum ventris et ad passionem colericam. sit est in
illis qui habent longas tibias et longum collum et gracile quia secundum plurimum tale animal
est dispositum ad fluxum ventris sicut est ardea. ideo in talibus ne fiat fluxus ventris
aut intestinorum scarificatio non debet dari medicina fortis ¶ 14m impedimentum est etas in-
conveniens ut puericia et senectus. quia in senibus enim est virtus debilis et in tali vir-
tute non debet dari medicina fortis. nec in pueris quia in eis secundum G. est virtus fortis. ita
quod sufficiat quod a corporibus eorum resolvitur ¶ 15m impedimentum est ars laboriosa ut est
in fabris aut in portatoribus magnorum honerum. aut in hiis qui pedes vadunt
quia per talia ab eis membra dissolvuntur. ideo medicina est in eis contraria ¶ 16m est impe-
dimentum passio in interioribus ut apparet in ano. tunc enim secundum G. ypocras in megatecni
non est provocari fluxus ventris quia per hoc morbus augeretur. et dolor in tali
membro sentitur ¶ Talis si sit apparet in matrice non debent provocari menstrua ¶ 17m im-
pedimentum est dispositio celestis. ista enim est astronomia ¶ Ista enim tercium impedimentum circa
secessivam. Vnde quia materiam inspissat et ingrossat. Vnde cum luna coniungitur saturno
et materiam congelat. et inobediens expulsioni redditur. luna enim cum est in signo
terreo congelat materiam. Vnde phi. ¶ Si luna est in signo terreo aque medicinarum plus
sunt in inutile adhuc plus. si in statico quia est expulsioni obediens. ut scorpi-
one cancro et aquario. tunc dicitur lunam esse in suo conmealis. et bene est tunc dare
medicinam ¶ 2o impedimentum est eorum quia virtute fortificat. ut retineat. et quia
secundum haly super centilogium ptolomei prope. Ex contrariis nona ibi dicitur quod
medicina non evacuat nec attrahit humores nisi fiet virtute. ideo cum iovis fortitudo
impeditur attractio medicine et cum luna cum ioue coniungitur. quia impetus virtutis confortatur
et fortificatur quia est calidus et humidus. et ita quemadmodum corpori humano et virtute for-
tificat ideo non est tunc danda medicina et de hoc habet a haly ibidem ¶ 3o impedimentum
eorum corpora celestia quia ipsa movent materiam ad partem oppositam. ut superius
et ideo medicinam opportet vomitus quod secessus quia medicina secessiva movet materiam
ad partem unam et corpora celestia ad aliam. Vnde cum luna coniungitur planete ascen-
denti in medio celi et vocatur ascendens i planeta qui primo oritur. et primo
nobis apparet cum annus incipit. scilicet cum sol est in primo minuto arietis et per aspectum
adhuc planetarum vendent astrologi de omnibus eis questiones quia ergo corpora ce-
lestia trahunt materiam ad partem oppositam illi parti ad quam medicina eam trahit. et hoc
nescit medicus ideo impeditur medicine operacio. De electuariis stomaco conferentibus

Dictum est de electuariis pectori conferentibus. nunc dicendum est de electuariis
stomaco conferentibus. et de istis electuariis 6 spectant ad latera partes. quorum
primum est stomaticon. 2m quadrimeron. 3m est rosata novella. 4m
est diarodon abbatis. 5m est triasandali 6m est diacostum ¶ Stomaticon
est duplex scilicet calidum et frigidum ¶ In frigido sandali sunt basis. de quibus videbitur in
triasandali. ¶ Istud stomaticon est bonum omnibus pacientibus caliter corporis ype-
confortat digestionem in quo est basis cinamomum. et est valde ¶ Stomaticon calidum
¶ Cinamomum cortex est et est nota boni odoris purpurei coloris
acuitatis quadam habens et mordicans linguam calidum et siccum in 3o. bonum est in omni
materia grossa et frigida. et corrupta virtute confortat sua aromaticitate. et potius non
est melior medicina quam secundum auicennam ¶ Spar enim patet capitulo de eo. aut quia angustias
et opilatur ¶ cinamomum in hoc ipsum iuvat sua acuitate ipsum aperiendo et deo-
pilando. et quia ... cinamomum confortat potius. et quia siccum. et cinamomum

vel attractionis naturalis

vel sanguinis

Vide in aspectu regimen
non provocature urina

vel ab opere
superet

Cinamomum

in hoc ipsum constringendo sua

Electuaria:
Stomaticon
quadrimeron
rosata novella
diarodon abbatis
triasandali
dyacoston
stomaco conferentia

[...]pm ofortat. ipm calefaciendo sua calidite. et ipm e clim. Oleu de costim e valde
bonu in passionibus nervor. et tremore ex frigida ca. et i alijs morbis ex frigida ca.
et urina et men. puocat. Aromatico calido quemadmodum est epi. stomaticon est co
fortat ex. vz est ad ex et vz est gtra dolore splen ex ventositate. ex ma frigida e
[...]uata. et putrefactionem phibet. et maz putrefactam osumit. Anachrumon
[...] alem ex qor meatis i pueris spebus fem. Elenia. i. enula campana e
[...]bi basis. de radice et folijs eius utimur. e oplomis ca. et sic. et e grosse
[...] tarde calefacit. i omnibus caus. frigidis vz. et abstergit venas. et vz gt
dolore inveteratu ex flatu. quia fla dividit et dissolvit. et maz frigida flatuosa
[...] pectore et cor debile ofortat. et ipm letificat. urina e men. procat. et
[...] se osequunt. nito. Enula capana e bona catarrosis. vn oleu eius ofert
[...]t catarrosis in pectore. vz est ad omnes passiones corporis frigidas. cordis et renum
Rosata novella e mltu bona ad vomitum refrenandum. Rosa in ea e basis
[...]t laudes eius hic attribuitur. de rosa vissu e pus. Diarodon albate. di
[...]t laudes eius hic attribuit. ul quia albas ea invenit. ul quia p albate fuit fem. et
[...]odon a rosis albis. ul quia albas ea invenit. ul quia p albate fuit fem. e
[...] gt potelcos. epticos. ptisicos. ethicos et cardiacos. q cardiaca fit ex ca
[...] et vz gnalescentibus ex acutis et logis estro. omnibus calidis. calefugit.
[...]t alij primo mlta ca. tn plus de frigidis et e ibi p basi rosa. et e ibi plus de
rosa. gm de ullo alio. det mane madie et sero cu vino mastate. a.
[...] aq rosata. aut cu aq frigida. Triasandali dr a sandali qd e lign. et e
[...] p albid. et rubeu. Dicit quidam quia rubei magis ofortat ex. h est
[...] p aucto Galen in de dispositione regali dicentis ibi. quia albi magis ofortant
[...] Iste p rom. quia sit magis odoriferi albi qm ru. et frigid in 3o. et sicci i 2o. no
[...] infrant. qd sit subtiles. valet stomaco et epi calefactis. vn ex quaqz cale
[...]actione h sit valet utriqz sandali. s albi et ru. triasandali cu succo lactuce et
[...] rosata. vz ad calefactionem remo. epis. et ad epis infec. valet sandali
albi et ru. cu succo endivie et pauco absinthij. et aq rosata et pauco aceto.
Diacostu dr a costo. Costus e trix. s arabicus indus. et gariofilatum. et est
[...] et siccus i 2o. costus ille pulverisatus. et cu aq rosata potatus. et pauco mel
[...] aufert labes facie. Iste costus cu amigdalis amaris masticatus cu saliva
abstergat facies pannu et lentigines faciei remouet et ofert pectori. mam
[...] in eo otenta madendo urina puocat et men. puocat. fetu mortuum. et splene
deopilat. et e basis huius me. lz enim sit mg i qnte alijs. e tn maius alijs
[...] plus enim calefacit i pauca qnte. qz alia i mlta. vz ipe opilat sple
[...] et ydropicas et magne leucoflatias et ypposarche ex frigida ca. sine ca
[...] det in sero. ul mane. si det. quia deopilat splenem. Ac cu decoctione
apparij. s ex opilor epis cu decoctione scolopendrie. Ac. de signis digonis

Habito et quesito de digone materie. tuc queamus de sig.
et tuc hic que. primo utz urina deat esse gssa in digoz flatis
et vide. quia calor i renib. passivus qlitates dat urine sbas et gs
[...] et subtilitez et activ. dat colore. Cu igi. fla sua hum. pcedat ante
digoz. cu tuc sit humid. urina dz ee tuc grossa. cu humid dz gssatez sbas. sic
[...] tenac. Con fem. impedit trnsitu matie cu urina. s qn sic e. quia
[...] no pt trasire cu urina. cu urina sola trnsit aquositas. et sic e subti
[...] go est. Iste fla e subtile cu sit aquosa. go faciet urina subtilez.
Conc que qual debeat esse urina po flatis digoz. et vi. quia grossa.
p calid digerendo et consumendo maz cu urina. ea ingrossat. Ex. calid
[...]gendo subtile matie osumendo p indigoz ingssat. Cu igi. digo matie
[...]latice fiat p calm. p digoz flatis ma ingssabi. et si sic. urina po digonem
flatis est gssa. Con digo flatis fit p distioz. et inspissioz. et subtiliationem.
[...] oximel qd dividit et subtiliat maz flaticaz. da ad eius digoz. s humor
subtilis addit. reinfacit i ea subtilitatem et gssus gssitie. go est. Conc

gsse

Obiectio mom
Ropriu
A calefiu qpz no mltu f mdio cau plus cu i seat q calefiu
Sandali
Sandali albi plus ofortant ep q ru qr s plus odoriferi
Costus
qd prio
qd prio

qo xxvii

quia cu mā ē ꝯssa viscosa flatica q̄lis dextre vrina p̄s digoz ꝗ ꝙ spissa ꝑ
illud fla ē spissū. go vrina p̄s digoz ꝑ sui ꝯmixtoz inspissabit. ¶ Con̄ spissum
subtiliat vrina. sic p̄z de mīta q̄ vrinaz subtiliat. et h̄ ē q̄ mā grossa ul
spissa via opilat. go ꝯc̄. ¶ Soluco ad p̄m quoz. ego dico ꝙ fla indigestū ē
valde subtile ꝛ aquosū. et tale no multū inspissat vrinaz. tn̄ aliquatulū
cu h̄c fla ē spissū r̄o aquositatis vrine. ꝫ fla bn̄ digestū multū inspissat vrinā
q̄ digō fla ingrossat. go p̄us. s. an̄ digoz fuit subtile. ꝛ ita vrina ꝑ flatū
digestū multū inspissat. ꝫ ꝑ fla indigestū no multū inspissat. inspissat tamē
¶ Dico go ꝙ vrina ex flate ꝛ an̄ et p̄s digoz. ꝯ ē grossa. vn̄ vrina an̄ digez flatis ē grossa. lꝫ sit subtilis r̄o vrine p̄s digestionē flatis. ¶ Concedo go ꝙ vrina
an̄ digoz flatis ē ꝯssa. lꝫ parz ¶ Ad 2m̄ ꝫ dico ꝙ fla sua humiditate facit p̄lus lu
brificado cū vrina. qua faciat sua frigiditate coangustando et opilando. io ꝯssa
ē vrina ꝯ ex flate. lꝫ sit subtilis an̄ digoz flatis. q̄ p̄s ingrossat ꝑ ꝯmixtionē
tione flatis ingrossati ꝑ digestionē. io vrina mixta ex flate ꝛ aquositate
grossa ¶ Ad aliud ē dd̄ ꝙ oximel subtiliat ꝛ ingrossat sic ignis. ignis
eni glaciē liquefaciedo. ea subtiliat. et ignis ꝯsumendo subtile lutū ē luto
ipm ingrossat. ¶ Oximel go ꝑ sua calidita fla ꝯgelatū subtiliat. ꝛ liquefacit.
ꝫ fla subtile ingrossat aquositatez subtile ꝯsumendo ꝛ euacuando. ꝛ io lenitas te
fla dz ē vrina grossior p̄s digoz. et tūc ē subtile aquosū ꝯsumptū p̄lus ꝙ an̄
q̄ soluitur p̄ma et 2a. q̄o ¶ Ad 3m̄ quoz ego dico ꝙ tū fla ē ꝯssū vitreū
ꝯgelatū. an̄ digoz vrina ē multū subtilis. q̄ fla no ē liquefactū ab ali
quo. ꝫ ꝯgelatū. opilado vias reddit vrina subtilez. ¶ Sed p̄s digoz eius vri
na ē subtilis. no tn̄ sic p̄us. q̄ p̄m p̄p opilonē no ꝑmittente illud cū vrina
mistea. ꝫ p̄s ē subtilis p̄p ꝯmixtioz flatis liquefacti cū vrina. ꝛ io talis vrina
p̄us erat pauca. ꝫ p̄s digoz ē multa. vn̄ aliq̄ meli cognoscit digōne ꝑ ꝯtitatē
vrine. qm̄ ꝑ qualitatez. q̄ multi sūt in quibꝫ no mutat vrina i egritudine
sua. respectu vrine sanitatis. multo go magis no mutabit vrina i matie
digoe. r̄o vrine an̄ matie digoz. ꝫ qn̄ bn̄ poderat suus potꝰ. ita ꝙ me
ridet ꝙ no bibat nimis suus paciens ꝛ videt vrinaz multaz. et tūc ꝑ h̄ pt
cognoscere mā flatica ee digestaz. et h̄ dicit ypo in afforis. vrina si p̄mus
appareat turbosa et p̄s clara. nl̄ signat tenditoz ꝯsuetudinis ¶ Ad 4m̄ dico
ꝙ fla qd̄ ꝯmiscet tū vrina p̄s digoz. no manet grossū ꝫ subtile liquefactū
io no ingrossat vrina. ¶ Con̄ quē utrz digō matie i podagra et ar
thetica passioe possit ꝑ vrinaz cognosci et arguitur ꝙ n̄. q̄ p̄m vsaat i venis.
vrina ē solū signū sup̄ maz ꝯtentaz i venis. et ꝯe i quibꝫ ipa ꝯnat. sed
mā podagre ē extra venas. ut i iuncturis. go ꝯc̄ ¶ Ad o͞m ē usus quibꝫ da
mꝰ eni sup̄ eos ad digoz matie dicuꝫ ꝯsuetudinū et ꝑ vrina cognoscimꝰ
eā digoz ¶ Solo. ad hāc quoz pt tēdēi diir venis. sic ꝙ digō matie ꝑ
dictāꝫ ꝯsuetudinū pt cognosci ꝑse ꝑ vrina. s. matie antecedentis. q̄ ē int
venas. q̄ ad iuncturas ꝯtinue fluit. et no cognoscit ꝑ vrina digō illius
matie. q̄ ē in iuncturis. lꝫ ipa digesta. ꝑ me. no tn̄ euacuatur ꝑ eaꝫ
p̄s ꝑ emplā et localia remedia. mā ꝯiuncta q̄ ē in iuncturis euacuat.
¶ Dico etiā plꝰ. ꝙ si in ꝯstaret ꝙ mā no eēt i venis ꝫ solū i iuncturis ego
no dicere digestionē intia. ꝫ solū ꝑ emplā sup̄ iuncturis posita. mās digerere
reuꝫ ꝛ euacuarez ul possꝰ dicere ꝙ digō mē i iuncturis pt cognosci ꝑ
accīns. q̄ cū mā no ē digesta fumi qui ascendit ꝛ euaporat a mā cū
ꝙ sūt fci. qui ꝙ inficiant. qd̄ infectū acuitā et alba facit vrina. ꝫ
cū mā ē digesta. fui no eleuat fci. ꝫ aliquātulū cli. et io no inficiatur
ꝙ tūc. n. debilitat tn̄ sicut p̄us. ꝑ qd̄ pt vrina magis colorare ꝛ ꝑ di
ꝯtioz ingrossare. ꝛ h̄c p̄z ꝑ sile. de quodā de quo narrat haly qui habet
podagra. a quo fumꝰ eleuabat. ꝙ qui ꝙ inficiebat ꝛ ꝙ hoc mutare
eēt ydropisim. et mortuus ē. ꝛc. p̄z solo ad arm̄. q̄ no sequit ꝑse digoz

Solo p̄e q̄ois et ecc̄ ꝛc.

Arn i oppiro ad ipm p̄s digestionē flatis

euacuando

Solo 2e q̄ois

qo xxviii

Solo

matie expe remaneat sed per actiones possit ut prius visum est. Et totum est solutum.

Superius visum fuit cause impedientes evacuationem. Nunc videndum est de rectificantibus eam scilicet quo debeat fieri et que debet considerari et observari quando fit evacuatio. Prius tamen videndum quare fiat evacuatio. Fit autem triba de causis. Prima est nimia materie repletio. Unde ypo in afforismis Repletionum evacuatio solvit. Secunda causa est mala qualitas ipsius materie et de hoc dicit G. ix. megategni. Si materia non sit multa sit tamen mala evacuanda est paulatim. Tertia causa est morbi magnitudo et de hoc dicit avicenna et G. xi et xiiii megategni. Cura apta est magna timeas ne recipiatur ideo evacuationem mag. forte non sit mala aut multa materia ante. Nunc vero videas conditiones rectificantes evacuationem et que dent observari in evacuatione materie et ille conditiones sunt decem. Prima est ut videas materie qualitas. Secunda est ut videatur materie evacuande quantitas. Tertia est facilitas evacuandi. Quarta est temporis oportunitas ad evacuandum. Quinta est medicine evacuantis aptitudo ad evacuandum. Sexta est membri per quod debet fieri evacuatio aptitudo ut per eam fiat evacuatio melius quam per aliam. Septima est membri a quo fit evacuatio et attractio dispositio. Octava est viarum per quas fit evacuatio conditio scilicet ut non transeas duas diametros. Nona est ut non attrahatur materia cum violentia magna. Decima est ut videas modum attractionis. Prima igitur conditio est ut considerare materie evacuande qualitas quia ipsa debet esse nociua. Unde in 2º afforismorum In farmaciis talia educere oportet qualia sunt sponte venientia id est qualia a natura debent expelli. Natura autem non expellit nisi nocivum. Ideo cum medicus sit minister nature debet ea sequi ut non expellat nisi materiam nociuam. Unde G. super afforismum Et avicenna Haly super tegni quod si medicus non iuvet non debet nocere. Primo debet iuvare si possit et hoc est nocivum expellendo. Secundo debet medicus considerare materie evacuande quantitatem. Et tu dices quod non est verum quia dicit ypo in afforismis que egrediuntur non multitudine consideranda sed quo egrediuntur et qualia oportet. Dico quod in conclusione est dimidium id est quod tu non debes solum quantitatem materie considerare sed cum hoc multa alia ut eius qualitatem et virtutem. Et cum multa materia evacuatur et sit nociua tamen virtus sufficiat bonum est. Si virtus non sufficiat malum. Si multa evacuatur sit pauca et bona non potest in quantitate aut qualitate. Malum. Unde non est quantitas considerata per se quia ipsa per se non iuvamentum non nocumentum dicit. Sed per hoc quod habet respectum ad qualitatem et virtutem et per ea specificat ut visum est. Ergo demum considerare materie quantitatem respectu virtutis quia non demum ea sit tota evacuata sed paulatim propter virtutem quia per tales evacuationes natura deficit et eas abhorret. Secundum autem in secundo. Iste qua parte materie evacuata alia porcio si possibile est corrigi et in membris quiescitur secundum Haly in fine tegni. Et si non sit possibile corrigi expellatur quod si non dicit potes totam expellere et tamen potes porcionem materie remanentem post evacuationem expellere. Unde G. xiii megategni. Non est fugiendum in corpore vivo sicut in mortuo quia in mortuo magis corrupta sit carne putrescit aut pinguedine totaliter medicinam et residuum ne putrefiat ad aerem solum suspendimus. Sed in corpore vivo partem materie putride auferimus et residuum quod remanet digerimus ut natura possit super illud vel corrigendo ut quantitatur vel ut expellatur. Tertia conditio est evacuandi facilitas. Materia enim que est in venis facilius a medicina attrahitur sed illa que est in iuncturis et in membris concavitatibus et porositatibus difficilius. Causam reddit G. in iii de iuvamento membrorum quia materia que est in venis est in loco amplo et talis de facili trahitur. Non sic fortiorem medicinam oportet dare ad evacuandam materiam que est in iuncturis quam ad evacuandam materiam que est in venis. Quarta conditio est temporis oportunitas. Quatuor enim sunt tempora que consideranda sunt medicine exhibitori et considerare medici est diversitatem. Est enim tempus anni, tempus morbi, tempus mensis, tempus diei. Tempus anni debet considerare. In vere et autumpno debent dari medicine evacuative et fieri evacuationes et non in estate neque in hyeme. In vere in principio et in fine. In principio humores fieri sunt multa et flamma conservata est ab autumpno et non generata in hyeme. Sed flamma generata in hyeme et non est conservata ab autumpno. Et timendum est ne isti humores sic ebulliant in vere calidis veris et faciat febrem. Ideo evacuandi sunt in principio veris sed in media

Non quare fit evacuatio

Non est quod est sunt observanda in evacuatione materie

et ita non debet considerare quantitatem materie evacuande

alias deficit

alia est in loco stricto et talis de difficili trahitur que oportet considerare et secundum corpus dividitur materie

colica i fine veris e euanda. q2 c. no fuit osuata ab autūp° n° gnata i hy
eme. io no fuit nccē ea purgare in pri veris. s3 q2 talis veris fuit gnata
io ne i estate sequenti ebulliat. i fine veris dz purgari. Et has cās
assignat ysaac in de elementis et cōs alias q ibi patet. In autūpno
dz fieri euacuacō. s3 no in pri° ei9. q2 corpa sut manita ꝯ estate prē
n° in fine ei9. q2 frigiditas ei9 mā pfunda in mebris et inobediens ꝯpul
sioni et attractioni meꝰ efficiatur. s3 i medio ei9. i q° e tempancia in
actis. In auter. i autūp°. dz fieri euo. cu dies sut eqles noctibꝰ. 2°
det tpus morbi osiderari. q2 aly i pri° morbi dandā e farmaciā a
liqui i medio. et aly i fine. In pri° dic° de ca. Racōna e ꝑ matie aqui
tate et fluositate. et de h° hetur i 1° aff° ꝑ° ptie. In acutis passiōibꝰ
raro i pncipiis farmaciis vti. ꝉ. in 9° rara pcipit in acuta passione far
macia. q2 no pcipit nisi cū mā e furiosa. qa meꝰ sic no ht induciās
spandi. antea ē paciens mortuus. q3 eet ꝑpatu ad meā. 2ª cā e q2
ꝑ fit euo i pri° morbi. matie morbi multitudo. et q2 mā e mlta. morbꝰ
e longus et io timeꝰ ne ꝑ longitudinē morbi virtus deficiat. io dz mā i
pri° morbi exhonerari. et de h° hetur i 1° aff°. Incipientibꝰ siquidē
morbis si quid mouend e moue. et h° e ꝑ matie mltā. qa 2m ꝉ. ꝑpo
e breuiloqus. ꝯ. io dt q i pncipiis demꝰ farmaciis uti. qui h3 inutilit re
petere n ꝑ alia cā3 intelligat. intelligit i p° aff° ꝑ matie fluositatē. go
hic intelligit ꝑ matie mltā. aliter eet ꝯfusus in repeticōe ꝟborū.
Aly euaniꝰ i medio morbi. ut i pri° paroxismi. ut alleuiē paroxismꝰ. qa
ꝑ sinthomatu malicia timeꝰ. et de h° dt haly sup tegni ꝑ vim
eius forti. et q° qu eius euacuacōm e bona paroxismi. et h° cu meā leui. ut mamma
cap° q bona quemes euatom e boā paroxism. et h° cu meā levi. ut mamma
viola thamarindis. Aly fit euo i fine. ut cū mā e quieta i vno loco ꝑo
sita no mlta n° mebro nobili vicina. tuc q2 inducie dant meꝰ. vsa no
ta no mlta. n° mebro nobili vicina. tuc q2 inducie dant° meꝰ. ꝯ mā digesta. cū em fit
dz i pri° euacui. s3 i fine. cu corpꝰ e ꝑpatu ad euom. et mā digesta. cū em sit
quieta i vno loco posita. no e timenda eius fluositas. n° mobilitas. cū sit
no heat. et cū sit pauca. no est timenda vtutis debilitas ꝑ morbi longitudinē
et cū sit remota a mebro nobili. no e timenda ꝑ sinthomatu maliciam
ut ꝑ sincopi et hmoi. 3° e tpus mēsis osiderand. q2 i p° quadra lune farma
cie et euomes sut faciende. et no i 2ª. et fareꝰ tm duas quadras i luatoe
vna. ꝑ° qa quadra otinet nouiluniū et pleniluniū. et 2ª totū residuū lua
cionis. et abusiue utim h° noie quadru. q2 quadra ꝑpe e 4ª ꝑs lunato
nis. et nos ea accipimꝰ ꝑ medietate. loquendo abusiue de quartis. Dico go q
i p° quadra lune q otinet nouiluniū et pleniluniū. dz fieri euo. q2 tuc tempꝰ
e calidū. et io cū tc tpis pori apiunt. et ꝑ h° mi habilitant. ut ꝑ eos fiat
fluxus et tnsitus huoꝝ. et ecā i hac p° quadra huores liquefiunt. et fi
unt ꝯfusibiles. io tuc habiles st ad ꝯpulsiōē. et ꝑ h° .s. q tpus e clīm 2m
ysthm comē° de histoiis. i ꝯ tpe crisis impugnant. et dicebat antiquꝰ q
h° e q2 meliꝰ vident. s3 h° e fluxū. s3 h° e quia tpe tuc e calidū. et cū
i eis calor digerens sit debilis. cū sint alia fica. ꝑ calorē tpis fortificat corp
calor. ꝑ q° nutrimeto ampliori mebra corp reparant. et io sit impugnato
corp. s3 in fine mēsis no det fieri euo. q2 tuc cū tpc sit frm. ꝯtrū e de
h°. pori claudunt. et huores ꝯgelant. et inobedientes meꝰ attrahe
ti efficiunt. io tuc tpi no dent euacuari. 4° e tpus diei osiderand. meꝰna
em aly dat. in mane. s. cū datur i lib3 sba. q2 timet. si i nocte daretur
ne dormitōe supueniete et calore intriꝰ fortificato. vtus meꝰne resolueret.
Aly dat. i sero. s. cū datur i dura sba. sic in pillis. q indiget loga re
mansiōe in sto aliqntulum. q2 forti attractioe indiget ad stom. et tuc cū
no agit meā n dirutā. a calore nali. tuc e bonū dormire. ut ꝑ sompnū
calor nalis ad intiora redieret. et ipe vntꝰ fortificatꝰ meliꝰ possit.

Margin notes:
fris
ꝉ et cū ipe pmꝰ dixit
ꝉ impndo
lo qua plenilunii lu(n)e st ex(tr)emum
ali in dicac°
ꝉ mag ꝯ p clim

me[dicin]a[m] dividendo. ¶ In media nocte dant[ur] el[ectuari]a q[ui]a n[on] sit ita p[er]ssibilis sit me[dicin]a
data in liquida s[ubstanti]a n[on] ita dura sic pille. Io in me[di]a nocte dant[ur] eo q[uod] in-
diget [?] mediocri. ¶ Pil[le] aut[em] dant[ur] an[te] ab[ur]u[m] sine acumine vel post
[?] et iste dent da[ri] i[n] vigilia q[ui]a no[n] indiget forti attractione neq[ue] forti di-
[?]sione ¶ [?]a [con]d[itio] e[st] me[dicina]m[?] evacuantis [pro]prietas ad evacuand[um]. Debes en[im] elige-
re me[dicin]a[m] [?] cu[m] [?] humoris. [?] Hali[?] sup[er] tegni ca[pitulo] [?] ¶ Unde si
vis evacuare fla[egma] no[n] deb[es] dare stramonea [?] sit evacuand[um] s[ed] [?] aut pul-
[?] ¶ [?] colera mirabol[anos] citrinos s[ed] melancolia mezereon vel mirabol[anos]
[?] aut lapide lazuli q[ue] aut [?] que humore respiciat. Habemus in fine
¶ 6a [con]d[itio] e[st] membri p[er] q[uo]d d[ebe]t fieri evacuatio aptitudo s[ed] ut p[er] ea fiat evo[?] me-
[?] ¶ Et ad h[oc] ta[?] sit [con]siderand[a] p[ri]m[u]m e[st] ut m[ateri]a ibi re[pe]riat. Reperiet
[?] p[er] aliu[m] debilis motu[m]. Tu ig[itur] m[ateri]a reperit i[n] debilitate moveat ad aliquem
[?] ut p[ro]prium expellat. Si m[ateri]a e[ss]et satis fortis n[on] p[er] illu[m] locu[m] ip[s]a expel-
[?] ut [?] expellat ¶ [?]
[?] sit fortis me[dicin]a d[ebe]t ea iuvare ut p[er] eunde[m] locu[m] expellat ¶ 2
[?] tu ig[itur] [?] i[n] firma capit[is] ip[s]a no[n] d[ebe]t evacua[ri] vomitu p[ro]vocato
[?] situs membri s[ed] cu[m] m[ateri]a e[ss]et [?] no[n] p[er] venas s[ed] p[er] intestina. Si ip[s]a sit i[n] gibbo epatis
[?] me[dicin]a[?] secessiva et io no[n] p[er] venas s[ed] p[er] intestina. si ip[s]a sit i[n] [?] opans
[?] ¶ [?] d[ebe]t [con]siderari ex membr[is] p[er] q[uo]d fit evacuatio q[ui]a sic faciat m[ateri]a [?]
[?] expelle[re] nocivu[m] a nobilioribus ad ignobiliora. Si aliter faciat sic e[st] ex ma-
[?] ¶ 7a [con]d[itio] e[st] q[uod] demu[m] [con]siderare dispositio[n]e[m] memb[ri]
[?] materie et tu[n]c d[ebe]t dividi. Tu[n]c en[im] ab eo no[n] demu[m] evacuare.
[?] quo fit evo[?] me[dicin]a i[n] eo sit dolor vehemens tu[n]c en[im] ab eo no[n] demu[m] evacuare
z tu[n]c fiet motus agitatio[n]is q[uod] natura e[st] [con]ivus membri p[er] [?] doloris ad se
[?] trahet et humores et me[dicin]a ab eo trahet eosde[m] humores z me[dicin]a [?]
[?] [?] dolor sedat[ur] p[ost]q[uam] ab eo fiat evo[?] ¶ 8a [con]d[itio] e[st] q[uod] no[n] d[ebe]t t[ra]nsire duas
diametros [?] q[ui]a p[er] h[oc] m[ateri]a multu[m] debilitat[ur] in h[oc] q[uod] fiet [con]tinuus motus ei[us] du[?]
[?] si m[ateri]a sit i[n] p[ar]te dext[ra] sup[er]ius no[n] deb[es] evacuare inferius z sinistra q[ui]a fiet mo-
[tus] a sup[er]ius ad inferius z a dextro i[n] sinistru[m] et h[oc] intelligi[tur] q[uando] e[st] distancia mi[?]
[?] no[n] q[uando] dext[ru]m et sinistru[m] sunt vicina q[ui]a tu[n]c d[ebe]t attrahi ad locu[m] opposit[um]
[?] duas dijametros ut si m[ateri]a sit i[n] p[ar]te dext[ra] capit[is] q[ui]a no[n] e[st] multu[m] distans
[?] sinistra no[n] trahi tu[n]c ad sinistru[m] s[ed] ad sinistra inferius ¶ Nona [con]d[itio] est
[?] no[n] d[ebe]t trahi m[ateri]a tu[m] violencia magna q[ui]a subtile obediens expulsioni et te[?]
[?] extraheret et grossu[m] inobediens ingrossaret et inviscaret et ita
[?] e[ss]et difficilioris expulsionis q[uam] prius et tu[n]c h[?] [?] debilitaret ex
violencia ¶ Decima [con]d[itio] e[st] q[uod] o[portet] [con]siderare vasor[um] mediocr[itatem] [?] et dispo-
sitio[n]em et viar[um] p[er] quas movet[ur] m[ateri]a ad me[dicina]m q[ui]a si sint replete [?] 2m
[?] p[er] vacuu[m] d[ebe]t fieri motus no[n] poss[et] m[ateri]a a n[atur]a p[er] venas trahi et io te
[?] venis remaneret z faceret nocumentu[m] ibi tu[n]c [er]go [?] e[st] evacuand[um] a venis
[?] flomma q[uo]d e[st] in venis et p[ost]q[uam] d[ebe]t[ur] me[dicin]a evacuativa q[ue] trahat m[ateri]a[m] a me-
[?] p[er] venas ad stom[achum].

Nunc videamus de vi electuariis quor[um] p[ri]m[u]m e[st] dyanisu[m] 2m
est gariofilatu[m] 3m e[st] dyamacis 4m e[st] potio muscata 5m e[st] dy-
acitron piperon 6m e[st] triosilu[m]. Dyanisu[m] ¶ Dyanisu[m] dom[?] e[st] a aniso ¶ A-
nisum semen est femicli romani ca[lidum] et sic[cum] in 3o virtute h[abe]t stip[?] et ap[er]i-
[?] et ve[n]tositatis dissolutiva z [con]fert inflatio[n]i i[n] facie z [con]sumit vento-
[sitat]e[m] [?] p[ro]vocat impeditu[m] ex materia fri[gida] calefaciendo et digerendo vel ex ven-
tositate grossa vel ex m[ateri]a grossa vel ex m[ateri]a grossa flatica oppilante vias. Siti sedat
[?] ex m[ateri]a salsa ea madendo. Assatu[m] [con]stringit ventre[m] q[ui]a p[er] assatio[n]e[m] sua stip[ti]-
citas augm[enta]t[ur] calefacit et digerit ve[n]tositate[m] [?] splene z ex deoppilat[?]
[?] et [?] p[ro]vocat. Si nos b[e]n[e] videas op[er]a et laudes anisi videbis lau-
des dyanisi ¶ Dyanisu[m] [er]go digestio[n]em [con]fortat z ex ventrem et stom[achum] [?]
[?] [con]fert ex et splene deoppilat z ve[n]tositate[m] [con]sumit ¶ Unde q[uo]d anis[um] [?]
[?] eius basis facit. Nos no[n] h[abe]mus eu[m] i[n] l[ibr]o Nicolai s[ed] invenimus i[n] l[ibr]o de [con]sto
[con]stantini et e[st] valde bonu[m] ¶ Bariofilatu[m] a gariof[ilis] d[icitu]r ¶ Bariofilu[m] sunt [?]

Electua[ria]
Dyanisu[m]
Bariofilatu[m]
Dyamacis
Potio muscata
Dyacitronpiperon
Triosilon

s[ed] aliu[m] debil[em] motu[m]

Anisu[m]

Bariofilu[m]

Remedium contra vomitum

Macis

Muscus

Bellirica

Piper

Ruta

ruta

e calidus et siccus in 2°. odorem bonum facit. si multum assumeretur ut plus dominus fu
it et e odoriferum. confortat stomachum. et confert ad vomitum. contra exp gariofili et macis
et macis et ligno aloes cum succo mente fiat emplastrum suppositum stomacho. vel contra
vomitum. Item cocti in aqua. valet contra vomitum si bibatur illa aqua in
qua sit cocti. contra vel contra stomachum confortando et materiam flatuosam digerendo. et re
tentivam confortando. et ideo eructationes acide vel singultum removet. deopilat pecto
ris removet quia apertivum e et aromaticum. ideo spiritus qui sunt nutrimentum vir
tutis confortat quia spiritus facit moveri faciliter quia aromaticum. Diamacis
a macis e dictum. Et e macis tunica nucis muscate. aromaticum e et ponticum. bo
num e in gustu cal. et sic. confortat stomachum putrefactos removet et fundamentum elementum. et
calidae sua materia firmiter digerit. et sua aromaticitate membra confortat. et maxime nervosa
et etiam spiritualia. et materia sua siccitate confert. ideo contra palisim et tremorem cordis ex
frigida causa vel diamacis. Potio muscata dicta est a musco qui e ibi basis. Caus
cus e folliculus quidam inventus a quodam animali simili capriolo. confortat cor et materias
grossas subtiliat. contra poco muscata bona e ad confortandum cordis quam materia frig.
ut e inflativa et flatuosa. Nota quod bellirica quae in eius confectione cadunt sunt lapilli pru
ni. Diatrion piperion. e dictum a piper. re
albi. et sunt bona contra dentes nigros. Est enim piper triplex. piper album. piper nigrum. piper longum.
scilicet a tribus piperibus. Est enim piper triplex. et piper quod dicitur melanopiper. et piper quod dicitur mac
sive piper quod dicitur leucopiper. et piper quod est viride multum humidum et illud e piper longum. ante
piper. piper album e piper quod est [illegible] aliquantulum tamen desiccatum. piper quod quidam dicitur
quoniam fit complete maturatum. et illud e cal. et sic. in 3°.
mit eius partes. sed quod e complete maturatum e nigrum. et illud e cal. et sic. in 3°.
et quia e subtile. non multum attrahit a corde. interiori fla. confert. bonum e bo
et quia e subtile. non multum attrahit a corde. interiori fla. confert. bonum e bo
minibus sanis in regionibus frigidis. nervos multum confortat calefaciendo. piper e par
minibus sanis i regionibus frigidis. nervos multum confortat calefaciendo et dissolve
ndo fla in pectore et stomacho muscatum removet. ipsum calefaciendo et dissolve
ndo appetitum confortat urinam et menstrua provocat. contra potum suppositum menstrua fa.
tum corrumpit. et facit mirabile quod dicitur amicus. quia cum dat. multum solvit vetere
si cum paucis. provocat urinam. Secundum stomachum ego facit hoc recedit arp. cum in de
perlaurantibus. sed occulte vetositatem solvit fla calefacit pectoris ex materia fla
causatis. et e basis in isto electuario. et ideo patet ex predictis laudes huius electuari
Triophilon. dicitur a tria quod e tres. quia fit ex tribus generibus piperis. confor
Triophilon. dicitur a tria quod e tres. quia fit ex tribus generibus piperis. confor
sed e finis. sed fit ex foliis ruthe tamquam ex basi. et illud non e in usu. quaedam ru
ta e viridis. et quaedam sicca. calidus e cal. et sic in 2°. desiccata in 3°. Item quaedam
e silvestris et quaedam e domestica. quae autem e magis sicca e melior. multum masti
et ipsa confert palisi. et unctus pa bis ex frigida causa. Rutha comesta sive masti
cata. tollit odorem alliorum et ceparum. propter eius odorem fortem. Et dicitur arp. in de
animalibus quod cum mustela vult pugnare cum serpente sive cum buffone ipsa con
dit ut infirmet eum. quia odor eius e inimicus veneno. contra comestio rute cum fi
cubus et amigdalis dulcibus in mane preservat a veneno assumendo. Triofilo quo
tidianis cottidianis. fit enim ex tribus piperibus. sed non tamquam ex basi sed quod contra fo

Habito de digestione materie

nunc dicamus de eius evacuatione. Et hic
est circa hoc prima questio. utrum medicina evacuet et attrahat per similitudinem vel per contrarium
quia Haly super centiloquium ptolomei dicit quod medicina non evacuat nisi quia ipsa vincit vir
tutem. sed ipsa vincit virtutem per contrarietatem. ergo etc. Item Avicenna super regimento acutorum
dicit quod medicina evacuat quia corpus debilitat. sed ipsa debilitat per contrarium. ergo etc. Item ve
nenum omne e contrarium humane nature. sed medicina quia venenosa trahit humorem ad se
quia ipsa natura non ablata nequit mutare et ablata mutat. ergo etc. Item medicina mu
tat in patiendo et trahit in agendo. sed agens et patiens sunt contraria. ergo ipsa mutat
et trahit per contraria. sed ipsa mutat per similitudinem. ergo ipsa trahit per contrarium. Et dices forte quod
attrahit per contrarium membrum. sic mutat per similitudinem membrum. sed attrahit per similitudinem humorem. Contra dispo
sitio humoris e potentia non multum remota a membro. si ergo contraria membrum et humori quae dispo
nes membro convenientes specie recepit. per quas ipse habilitatus ad hoc. ut converta
tur in membrum trahat. Et dices quod trahit a tota specie. Contra tunc sequitur quod in humore

quod xxix

et [illegible]

sunt due tote spes vna per quam a membro trahitur et alia per quam cum medicina trahitur
est flm quia secundum autem in ipsa tota spes est illud per quod res est illud quod est et illud in
est unum s. forma rei essentialis dans ei esse Et si medicina trahat a tota spe. et tu
sula et pulpa trahat eundem humorem s. flam et ita esula et pulpa habent unam et eadem
totam speciem cum non trahat et per omnes est in eis eadem dispositio in summo eadem forma
specifica quia si tota spes non sit forma specifica rei et saltem forma diffusa ad ipsam
Et si attractio fiet a tota spe cum eadem medicina non habeat diuisas totas spes tunc
medicina non trahet diuisos humores quod falsum est Videmus enim quod quedam medicina attrahat
colera solaciva fla et alios humores ut mirabolani etiam Ad 4 dicendum secundo medicina non attrahit
sibi similes sibi Et ibi medicina non attrahit nisi humorem inter que et ipsam est assimilatio
ut in similes sibi Et supra in assumptum sana habentes coram de quod potest sibi simile est at
tractiva Solo ad hec quorum ego dico quod medicina lapatia attrahit humores a tota spe et
per similitudine euacuat tamen alio modo Natura enim sunt tres quia medicina attrahit humorem
per simile non tota spes Ad 6 dicendum medicina attrahit a spe sue spe et attrahit per simile non
forma sed in spe et proprietate que est inter completum et incompletum quia humor a virtute
medicine excitatus ad medicinam mouetur ut compleatur sic ferrum ad adamantem trahitur per
simile et quoddam membro simile non in forma quia adamans non trahit adamantem sed ferrum
medicinam sed humorem sic autem mitit arguere contra Ad 6 sed non arguat contra eius intentionem
quia non intendit quod medicina attrahat per simile in forma sed in spe. Ad 7 dicendum quod carthamum
non attrahit fla quia fla sed quia flatum quoddam membrum Dico quod medicina est sarcoma
non attrahit fla quia fla sed quia flatum quoddam membrum dicendum quia vincit virtutem debilitat et membrum quia enim membrum est
Ad 8 dicendum medicina trahit quia vincit quod ipsum debilitatum nequit maius sic
ipsa debilitat et ab ipso trahit per hoc quod ipsum debilitatum nequit magis sic
retinere quod enim est ei conueniens s. humorem trahit ergo per simile humori trahit est enim aliquid
medicina actu quod in humore est potentia per quod ad ipsam mouetur ab ipsa excitatum Ad 9 dicendum
exemplo Ad 10 medicina attrahit quia cla Ad 11 calor medicine in eodem genere ingens attrahit Ad 12
dicendum quia causa est quia ipsa conuersa in stomacho et intestinis ipsa mordicat stomachum et intestina
et per hoc dolorem ibi inducit et per hoc calor et spiritus et humores ad ea mouentur
et per caliditatem attrahunt ibi fortiorem conuenientem per maiorem dolorem corporis ad locum dolorosum
calor et spiritus in copia magis mouetur et quia est mordicatiua euacuat illud quod attrahit
Ad 13 dicendum est per quoddam non dolorem nec mordicationem nec concedimus inducit membro nec
propter caliditatem Ad 14 dicendum est per accidens s. ista attractio quia per istam mordicationem non attrahit medicina
quia calor a natura mittitur et sedendum ducit humorem Ad 15 dicendum est fatigatio et debilitatio membri
debilitata non retinet quod ipse est in fatigatio attrahitur et abire dimittitur et est
eiusdem sunt expellunt Ad 16 dicendum sunt duo et attractio per electionem virtutis huius
modis et si attrahit alios humores hoc actiue sed tribus modis aliis euacuat omnes humores
quos sequitur quia illud magis dilatum et sanguinem et est per calorem citius subtiliatur
et liquidiorem trahit istis ergo tribus modis euacuat omnes humores et per hoc est simile humori
et quoddam membro non attrahit quoddam membrum euacuat enim per conuenientiam quia non euacuat nisi
per fatigata ista autem fatigatio est per conuenientiam et ita per conuenientiam tamen euacuat Ad
et ad duo sequentia dicendum quod verum est quod attrahit per quoddam membro tamen per simile humori
et per hoc est simile vim et quoddam alteri Ad 18 dicendum quod sunt due tote spes in humore per
quam conueniunt cum membro et per aliam cum medicina Si vero magis duas totas spes ad
duas potest actiuas esse in aliquo diuisas formas sic in lapide adamantino sunt due
tote spes vna secundum quam est lapis alia secundum quam est adamantinus secundum enim quod sunt diuise
forme diuise tote spes cum iste ad illas sint comparabiles secundum autem et secundum quod tota
spes medicine vincit totam speciem membri excitando speciem sibi conuenientem in humore secundum
medicina humor ad illam mouetur et non ad membrum et cum dicis quod tota spes est in rebus per
quod res est id quod est verum est non tamen perfecte ad id per quod res est id quod est Vel forte posset
dici quod in humore est quoddam incompletum quod excitatum per aliquod ducitur natum est se ad
mouere sic in aliis dicamus esse aliquid incompletum quod est quod hoc quod excitat per formam
et assimilare excitatum per hoc potest se facere in actu per illud et si illa duo excitantia
excitat simile quod vincet ducet incompletum ad sui naturam et est simile quod ponitur
potes vere ad meam dicendum vel ad contrarium per tua voluntate Ad 19 tuum velle est

habebunt
s. forma illa ad
magis eadem
medicine
Lapatia
Solo
retinere
transmutationis
membris q. membris
inficitur est ab
humore per magis medicina
alteratio
s. conuergit
Ad tamen ytido

quod indigens ad hoc vel ad id. tamen certum quod per aliqua conditionem excitatam in medicina dignam. vel in capis excitatos tua voluntas. tu eligis vomitum et non aliud. Ubi ille est sic. quia in humore est aliqua intemperantia. quod excitatur a medicina fortius a medicina magis ad suam mensuram. Unde haly medicina non attrahit humores nisi vincat virtute sua. ¶ Secundum quod sic dicitur quod Galenus forma in medicina in re sunt diverse tote species in re et non est inconveniens. ¶ Et ad secundum quod non sunt quod prunella et esula sunt tales. sed in eis sunt aliqui que in quo conveniunt per quod attrahunt id. etiam tota species est intemperata. habet tamen aliquas fortiores totas species disponentes ad suas fortes specialitates. et in eis diversa est ita compositionibus. propter quod sunt talia quod non attrahunt eundem humorem per id per quod dicitur sed per id in quo conveniunt. Exemplum enim quod in una parte magnetis est tota species ferri attrahens et in alia parte eiusdem lapidis in uno est tota species pellens ferrum. ¶ Ad secundum quod medicina non attrahit nisi unum humorem per se. tamen per accidens attrahit multos. Unde primo attrahit humorem quem per se attrahit et trahit illos quos attrahit per accidens. ¶ Duo praecavenda sunt corpora evacuandi per secessum

Considerata evacuationem que fit per secessum visa sunt prima que impediunt et ita prima que rectificant eam per secessum. Nunc videamus modum praeparandi corpora evacuanda per secessum. Et hic sunt duo consideranda. Primum est quomodo debent praeparari corpora ante exhibitionem medicine. Secundum est quomodo debent praeparari corpora post exhibitionem medicine. ¶ Circa primum duo sunt consideranda. Primum est de conditionibus corporis evacuandi quas oportet observare ad hoc quod medicina secessiva habeat effectum. quod si non observetur. ipsa nullum effectum habebit. Secundum est quod medicina secessiva de omnibus corporibus evacuandis per medicinam secessivam quas oportet observare ad hoc quod medicina secessiva habeat effectum suum. quod si non observetur. ipsa non habebit effectum suum per ianuam inferiorem. habebit tamen effectum suum per ianuam superiorem. scilicet per vomitum. ¶ Circa primum a parte pacientis vij. conditiones sunt considerande. Prima est ut in die anteriore paciens multociens comedat non multum tamen. sed sepe. diversos cibos non multum tamen. quia hoc facit stomachum esse dedignantem non multum tamen. sed sepe. diversos cibos. et ideo facilius descendit. et facilius medicina evacuat. ¶ Secunda conditio est ut ad recipiendum medicinam. et ideo facilius descendit et humores expellendi corporibus sunt. Unde propter contrarias quod oportet inde dispositos corporibus evacuandi. et facile vomentes superius ut colerici. sed carnosi inferius quia a natura nati sunt sic moveri. sed subtiles ut colerici superius. ¶ Tertia conditio medicine est quod ante exhibitionem medicine debet dari aliquid vetere lenimentum sicut brodium carnium pinguium. aut viola. ¶ Quarta conditio est quod ille qui non est assuetus accipere medicinam. antequam assuat forte medicinam ut pillas cochias vel aliquid tale. primus debet accipere aliqua levia medicinam ut per hoc temptetur. utrum sit levis ad ducendum vel non a medicina. et per hoc evadit medicum multociens magnum periculum. et per hoc etiam paciens assuefaciat medicinas accipere. Unde bonum est talibus primo dare paulinum vel pigream Galeni. non enim vocata a nicholao. petra. sed pigra tamen. Unde quidam medicus dedit cuidam pacienti diasenne et diaborraginato. et per ista multociens appellavit paciens per quod certificatus fuit. quod si data fuisset ei fortis medicina. quod ibi fuisset maximum periculum. ¶ Quinta conditio est quod aliquis oportet comedere ante exhibitionem medicine. maxime ante fortem vel propter corporis caliditatem. aut propter stomachi debilitatem. quia omnis medicina talis est calida ideo timendum est de corporis incensione et desiccatione. et ideo si timendum de hoc. bonum est ut eadem die comedat micam panis in succo malorum granatorum vel vino agrestis quia ista sunt stiptica et infrigidancia. Unde faciendum est in stomachi debilitate ne ei noceat. Unde in corporibus calidis est faciendum ne sincopim inducat. ¶ Sexta conditio est quod ante exhibitionem medicine bonum est intrare balneum quia balneum humores commovet. et ita eos ad pulsum habilitat. quia Galenus primo de crisi motus humiditatis iuvat motum. ¶ Et pores aperit et ita via ad expellendum patet. ¶ Septima conditio est quod non debemus dare forte medicinam homini quod non consueverit accipere. nisi in magna necessitate. ne fiat subita mutatio et si debemus. debemus dare debile. ¶ Tunc videas conditiones corporibus evacuandi per medicinam secessivam quas oportet observare ad hoc quod medicina secessiva habeat effectum suum primum. quod si non observatur. ipsa non habebit effectum suum per ianuam inferiorem. habebit tamen effectum suum per ianuam superiorem. scilicet per vomitum. ¶ Et cuius evidentia sciendum est quod medicina secessiva fit vomitiva in duobus casibus. Primus casus est si os stomachi sit debile et fundus fortis secessiva fit vomitiva. quia tunc fiet abhominatio et non retentio ab ore stomachi. sed

1 ut lapis

q8

nota vij. conditiones considerandas a parte pacientis

1 humores sic quod humectati in medicatos oportet purgari in stomacho

ad timendum

urina

expulsio et fundus quia fortis medicina expellet quia venenosa est ad os stomachi quando debile est. ¶ 2us casus est si venter sit constipatus quia non posset transire inferius sed ideo superius movet et ideo prius oportet quod venter leniatur antequam detur. ¶ 3us casus quod non detur dari medicina secessiva homini abhorrenti medicinas quia statim fieret vomitus quia os stomachi in talibus est lapsum ideo de facili recipit et male retinet. ¶ Ergo in quibus casibus non debemus administrare medicinam vomitiva. ¶ Primus casus est fortitudo oris stomachi. tunc enim existerent fluxum humorum ita quod faciliter non possent ad ipsum attrahi. ¶ 2us casus est fames quia tunc fortiter retinent membra sed non trahet medicina nisi cum magna violentia. ¶ 3us casus est quando venter est lenis et lapsus quia tunc medicina descendet inferius et fieret secessiva. ¶ 4us casus quod non detur dari medicina vomitiva homini indisposito ad receptionem talis medicine sed habenti spiritualia debilia ne nimis per hoc debilitentur per alterationem subitam. ¶ 5us casus est quod si medicina sit grossa ipsa non debet dari ad vomendum et hoc forte in malicia in hoc reprimenda et hoc est ne descendat et fiat secessiva. ¶ Nunc videamus quo comparatione istis quibus casibus fit medicina vomitiva secessiva. ¶ Nunc videamus quo corpora dent preparari post exhibitionem medicine. sed ad preparationem corporis post medicine exhibitionem dent conditiones observari. ¶ Prima conditio est quod paciens post receptionem medicine non debet cito in aere exire ad extelora motu motum medicine trahet et ita nimis casus quia humores ad extra convertit ut medicina virtute exsolvit. nec nimis frigido ne humores congelat. sed ad eundem eos prohibet faciendo eos inobedientes. ¶ 2a conditio quod paciens post exhibitionem medicine non debet comedere neque bibere donec medicina sua operatione compleverit ne per cibum aut potum suam deviciat et sua operatione per qua ipsa medicina digit tamen suum instrumentum. ¶ 3a conditio est quod postquam medicina incepit operari non debet paciens dormire antequam medicina compleverit sua operationem. quia in sompno retinentur fortes evacuationes scilicet quando a virtute durante fuit animalis sed naturalis quando in sompno non sentitur quamvis per quo sit expulsio sed debet moveri paulatim de loco ad locum quando motus iuvat expulsivam. ¶ 4a conditio est quod homo paciens abbreviationem post receptionem medicine ne vomet dent dari fortes odores stomachum confortantes et vias constringentes. ut etiam spiritualia confortentur ut attestato ad confortationem stomachum sed si hoc non sufficit ut spiritus ibi fluat et fluxus humorum ab ore stomachi diminuat stringat extrema ut phiala aqua frigida in facie seu fronte et ut virtus animalis ibi se conservat ut calor ad stomachum redeat et secundum humores reducat ad spiritualia ea confortando.
¶ Visa preparatione corporis evacuandi in se. nunc videamus preparationem corporis evacuandi secundum medicine et de hoc dantur 4or regule. prima est haec quod medicine phisice evacuanti debemus tale quid admiscere quod eius maliciam reprimat non tamen eius operationem diminuat sit mirabolani citrini cum scamonea quia talia impediunt excoriationem intestinorum quod est nocumentum scamonee non tamen attractionem humoris impediunt. ¶ 2a regula est secundum B. et alios auctores quod non debemus dare simul duas medicinas quae evacuant in diversis temporibus ut scilicet una cito et alia tarde et ita sit quod illa quae cito evacuat sit in ita paucia quantitate sed non faciat operationem suam sed solum sit acuitate alterius medicine. unica do ipsam in sua operatione sicut scamonea facit. Nocticas medicinas quae sunt tarde operantes et citius operantur per admixtionem scamonee. Si enim admisceret duae medicine quarum una cito evacuat sed alia tarde. timendum est multum de debilitate multa pacientis. ¶ 3a regula est quod non debemus dare eadem die duas medicinas pacienti licet prima non solvat. nec per hoc multum debilitet licet multi faciunt contrarium. ¶ 4a regula est non debemus dare aliam medicinam nisi in corpore sit ille humor quem volumus evacuare. quia medicina trahet humores bonos et calorem sed spiritus et ita nocet et per hoc habes tu quod multi deberent dare medicinam non regulariter humoris determinati quae cognoscas habundare in corpore cuius contrarium multi faciunt propter quod ipsi peccant sed contra artem faciunt. De electuariis

Nunc videamus de vii electuariis. quorum primum est electuarium resumptivum. 2um est dyacapparis. alia quae respiciunt passiones renum et sunt diureticae propter hoc quod receperunt medicinas diureticas de quibus iam videbimus. Electuarium resumptivum. et dicitur sic quia corporis vires resumit totius corporis dico de

Electuarium resumptivum
Dyacapparis

Ordo est quod non debet homo habenti passionem apponi ... quia fit vomitus

Capparis

no[ta] h[abe]m[us] de [..] electuariis diu[re]t[icis]

milium solis uroble p[ro]sso

milium sol[is]

Saxifraga

* istud

solium

Apium

Rubus

bili[tat]i ex longa egritudine infirmati et desiccati. et det[ur] diu hominibus debilibus frigidis et siccis
qualescu[m]q[ue] ex longa egritudine infirmatis et desiccatis. Est enim ca[lida] et hu[mida] et sunt
ibi quedam ca[lida] co[n]venientia spiritui et virtuti debilitatis ex fri[gidi]tate. et quedam hu[mida] cor[poris]
co[n]venientia siccitati. Diacapparis est electuarium satis comune et est bonum contra passionem
splenis. Capparis est arbor cuius radicis cortice utimur. et est ca[lida] et sic[ca] in 3°.
abstergit. mundificat. aperit. h[abe]t enim amaritudinem cum stipticitate. et confert in sca[ria]. fle[gma]
dissolvendo et masticatum attrahit fle[gma] a capite. Unde a profundo attrahit fle[gma] mi-
rabiliter. Valet ad splenem quia stipticitate sua ipsum confortat. et ipsum deopilat. tamen sit
amarum. et ei confert ei attrahendo ma[teriam] multam. et est bonum nervis et uentu-
ris. provocat [illegible] et inficit sponte in ventre et val[et] in paralisi. et contra passionem in[ter]ioribus.
ad provocandum m[enstrua]. et tamen datur contra passionem splenis diacapparis. Et dari tamen sunt[?]
ad provocandum m[enstrua]. et cum decoctione arthemisie et ru-
te. scolopendrie. thamarisci. Et provocatque m[enstrua] cum decoctione arthemisie. et ru-
tae timetor[?]. ad capitis fle[gma] dissolvendum cum pluri[bus]. Deinde videamus electuaria diu-
retica q[ue] valet ad passiones renum ad lapidem ut ad lapidem in renibus et ad ta-
le[m] me[dicinam]. quia sunt quedam 1[.] est q[uod] in tali me[dicin]a. oportet q[uod] sint aliqua me[dicin]a co[n]sumptiva que
ad locum ducat me[dicinam] frangentem lapidem ut me[dicin]a diur[etic]a. sicut semen apii se[men] petrosilini. 2m est
me[dicin]a q[ue] faciat meatus remanere ut viscosa sicut gummi arabicum dragagantum. 3m est
quedam me[dicin]a q[ue] ad incidendum appareat ut remollitiva ut malve. et viole etc. 4m
est q[uod] oportet ibi esse aliq[uid] q[uo]d lapidem frangit. ut milium solis saxifraga. 5m est que
lapidem expellat. ut acorus etc. Uo[?] ex sanguine yrcinus. cinis corticis ovi
a quo pullus extractus est. cinis scorpionis. lapis lincis. ista valet ad lapidem
frangendum. Est reupontica. Valet valde renibus. Est no[tan]dum q[uod] ista electuaria re-
num non dentur. nisi cor[pore] iam mundificato. quia ipsa subtile conficeret. et re-
num non dent. dal. nisi cor[pore] iam mundificato quia ipsa subtile conficeret et re-
sidium magis ingrossarent et indurarent. et sic lapidem non frangerent. sed cor[pore]
mundificato dentur. Deinde quatuor electuariis valentibus ad renes diur[etic]is. Unde dicam
volumus. quorum primum est electuarium diureticum. 2m est filantropos. 3m est iustinum. 4m
est lytontripo[n]. 5m est nefreticum. Electuarium diureticum est q[uod] est saporosius ali-
is et melius. et est sic dictum a quodam duce pro quo fuit factum. Valet ad dignitatem[?] frigi-
[dorum] in st[omaco]. et contra vetositatem per amisum. et ad lapidem frangendum per saxifragam vel
milium solis. vel granum solis. Unde h[abe]t duas bases. una amisum contra
stomacum ventositatem. alia saxifraga. et milium solis. ad lapidis fractionem. Milium sol[is]
herba est comunis utimur et dicitur sic quia colorem solis h[abe]t quia lucidum est. et est ca[lida] et
sic[ca] in 3°. et est diur[etic]a. Saxifraga herba est sic dicta quia saxum frangit p[er]
usitata et data. Valet ad fracturam lapidis. et sic decoctio herbe saxifrage va[let]
ad yliacam. qua yliaca patiuntur ex lapide aut ex ventositate et non ex cole-
ra. q[uia] electuarium est ca[lidum]. yliaca enim alii patiuntur ex ventositate. et non ex co[lera]. alii ex lapi-
de. alii ex co[lera]. et qui yliaca patiuntur ex co[lera]. tunc est dolor ascendens. sed qui ex
lapide tunc est dolor descendens. Si ergo sit dolor yliacus ex ventositate. aut
ex lapide valet saxifraga. sed non sic ex co[lera]. multociens accidit enim aliquando q[uod] sit
colica passio. qui patiuntur yliaca per lapidem. sed non est ita. Filantropos
i[d est] amicus hominis. a philos q[uo]d est amor. et antropos homo. solium est ibi basis. et est valde
p[ro]pinquum spirite [illegible] in virtute bonum odorem facit. et est ca[lidum] et sic[cum] in 2°. confert pan-
nos a vermibus et tineis. confortat stomachum. urinam provocat. et per h[oc] ibi apponitur.
et cum h[oc] apium. et multa alia. Apium est ca[lidum] et sic[cum] in 2°. et est diur[eticum]. est silvestre et do-
mesticum. domesticum bonum est. apium aperit et resolvit. confert splenem et epi-
cis opilationem auferendo et urinam provocando. q[uo]d facit petrosilinum. Est apium species
q[ue] d[icitu]r fieri ex mutatione alterius herbe. in apium. Unde dicunt q[uod] alterius herba cuius
crescit multum. q[uo]d ipsa fit apium. Apium et calamus si decoquitur in primo all[...]
apium valet ad fracturam lapidis. In h[oc] electuario est lapis lincis. lincis est qui-
dam al[...] in quo lapis invenit. qui h[abe]t ad h[oc] p[ro]prietatem. Est semen cutze[?] in ibi q[uo]d est
diur[etic]a. Est etiam est bona ad frangendum lapidem. s[ed] enim ipsa sit fra[...] per subti-
litate sue sp[eci]e et acredine qua h[abe]t in suis baccis frangit lapidem. Calamo
etc. ad h[oc] valet. Est Rubus provocat urinam. ita q[uod] facit mingere sanguinem si co[n]ti[nue]

Electuarium diureticum
filontropos
iustinum
liontripon
nefreticum

diureticum contra renum ren[...]

sunt fr[...] electuaria
ad clarum[?] et dignitatem

muet. et io vz ad lapide frangend. Pulegiu e valde bonu i fractioe lapidis. *Pulegiu*
et maxie radicum. et dico maxie. qr raro inuenit. et maxie seme eius. Et
uiscus quercinus. et ista duo sunt valde ad hoc. valeriana. Et i. clary vz strangurios.
calculosis. et opilom splenis et epis antiquate. Et fractioni lapidis. In
stumo hz casus laudes. et dicit a insomio imperatoris p quo fom fuit. et vz ad
omis hn ingenteb. Et i eo basis e quamomu. Et leontepon eius basis
e spica nardi. cor confortat. aperit epis opilonem resoluit. et stypticitas quedam
hz. confortat stom superflua eius humiditatem consumendo et desiccando. Reubarb
barbaru cadit ibi epilep e reubarbaricu medium reubarbarum. et p reuponti
cum. Rebellium pom ibi. ut meatus penetrat. Refrectatur i. purgans
eum. et e lapis lunaris ibi basis. potestates provocat eius. et lapidem
renes ad hoc vz. et e lapis lineis ibi basis. potecter provocat eius. et lapidem
fragit. sit basis sua. q a proprietate frangit. sit plus dom e sce. Viso p qua ratione
medicina evacuet et attrahat humorem. nunc est videre medicina evacuativa vadat ad hu
morem quam evacuet et attrahat ul no. et vl. quare. p amicus
moem ad hoc q ipsa ipsm evacuet et attrahat ul no. et vl. qr. p amicus
Agalus uiuit alias medicinas venire ad partes corporis remotas. 2o. li. c. de aga
rico. Est amicus cum de cura egri li. 3o. passionum cordis dicit q medicine cardiace
faciunt venire alias medicinas ad cor. Item serapion i fo. sit membra sana att
hent nutrimentum ita egra medicinas. go sit nutrimentum venit ad membra sana. ita
ad membra egra medicina venit. Et omnis actio fit p contactum cum igitur medicina agati
humore ipsa debet tangere humorem. hoc no pt ee nisi ipsa veniat ad humorem. quia
tangentium ultima sunt simul. go &c. Et 3o amicus i pe. q medicina exponitur i sto. ut medicina
attrahit humorem ad se. Item serapion i x. medicina exponitur i sto. attrahit humo
rem ad se. Solo ad hanc questionem dicit q medicina ducitur a nali calore et effumat
ita q medicine fumus ad humorem venit ipsum inficiens. ut p hoc nature odiosum
reddat. et infectus ad medicinam redit. Et 3o si fumus ad humorem veniat. a ibi
venit qr fumus. a a proprietate allicitur. ut qr fumus tunc ipsa no descendet. si solum
ascendet. et solum a superioribus ptibus trahet. quod falsum e. go no qr fumus. nec a
proprietate qr incomplectum mo ad complementum ut i complementum. recurrat. et no eo. Si fumus
ab humore no recipit complementum. go &c. Et si fumus sua proprietate mouet ad humorem.
cum ia proprietas i tota medicina repiat. qr ubi e eadem ca et eius effectus. Si dicas
q medicina ad humorem trahit. ab humore. q medicina e actiua respectu humoris. no passiua.
nec ducitur a sua. qr ea abhorret. Et si veniat ad humorem ut inficiat humorem.
ut p hoc fiat odiosus nature et tunc medicina expellet a membro humorem. tunc dicitur
alia infectio humorem expellendi humorem. Et serapion arguit sic. omne quod mo
mouetur ex amore et desiderio. et i rerum et qui ciuium quiescit. go si humor co
ingerens medicine. ul medicina humori ad ipsm no amplius mouere. nec attrahet. Et
sic dico. q no requirit fugam medicine ad humorem. si virtus eius. Et tu dicens quomodo pt
separari virtus. cum sit actiua. Et quod e accidens alicui no pt nec p actus ab eo
separari. virtus e accidens rei. go &c. quid igitur medicine veniat ad humorem. Et si
fuit ipse nec l faciat. Et si loquamur de vera virtute ipsa no venit. l. si eius
similitudo p multiplicationem sue speciei et similitudinis. sic adamas attrahit ad se ferrum. qr sic
i ferro e pot actiua ad adamantem q nec in se nec de se complet. si cum recipit
virtutem adamantis excitantis ista pot ipsa ducitur ad adamantem ad complementum
ita e in proposito. Vn e i humore pot ad medicinam. q p virtutem medicine excitata va
dit ad complementum et ad medicinam. Vn sicut l ta agentia sic i quolibet opere nali. Unde
e interi. et ab extra. sic pot actiua humoris q vadit ad medicinam et ad complementum. Sz
est agens extra. et ab extra sit vel virtus sue forme medicine. Sz illud e agens intra
et ab extra. tunc sic similitudo vel virtutis. ul vel forme. Ad arg. pz. et dico q aga
ricus facit trahere alias. i. virtutes alias medicinas. q no multiplicant nisi p medium
dispositum et aliquo modo transparens. et no opilatum. qualibus corporis humoribus.
Ad a. dico q verum serapionis e intelligendum de medicina attrahente. Ad a. dico

qd corpp

Ita amicus li. 3. seq. dicit q medicinae transgustantur i appoplexia et epilepsia q vene sunt obstructe

Solo

eade ratione to medicina

qd plus et sit ingo si medicina magis frigida magis attrahet. et fortius quod itaque plus est

sue species

i. ul fortassis confortante

quia ibi est virtualis tactus et non corporalis. Et per hoc soluto argumento etc.

Circa evacuationem que fit per secessum visa sunt illa que impedi-
unt et etiam illa que rectificant eam per secessum. Et modus operandi omnium
que dant evacuationem per secessum. Nunc videas quid medicina dicitur operari per quam dicitur evacuatio
fieri. Et de hoc duo sunt videnda. Quia antequam hoc faciam primo demum vide naturam medicine
in generali in evacuando. Secundo demum vide modum operandi medicine per quam dicitur fieri evacuatio.
Circa primum sic procedo et dico quod secundum auctores in primo medicine in evacuando diversifican-
tur quatuor modis. Nam quedam medicine evacuant attrahendo. Et quedam liquefaciendo. Medicina
que evacuat attrahendo est illa que sua proprietate evacuat humorem ad quem habet aspectum. Ut scamo-
nea a sua proprietate attrahit coleram et habet aspectum ad eam. Illa medicina evacuat comprimendo
que primo attrahit humorem per hoc quod comprimit intestina et humorem in eis attrahit. Ut mi-
rabolani citrini. Non enim dicitur istud generaliter comprimendo expulsionem vel per quia vel per dum-
quia denotat concomitantiam et non causalitatem. Non enim evacuant quia comprimunt sed a su-
a proprietate attrahunt humorem ad quem habent aspectum determinatum. Ut mirabolani citrini co-
leram mirabolani kebuli flegma. Si tamen per compressionem evacuaret quod attrahent forte eundem hu-
morem evacuaret eum in compressione conveniant sed differant in proprietate. Illa evacuat lenie-
do que ungit et lenit membra ut per ipsum fiat facile decursus humoris evacuandi
ut sunt thamarindi. Illa evacuat labifaciendo que humores mollificat et inflat et per ipsum
labile facit ad eundem et est labile ipsum facit. Valet secundo lenitiva a labifactiva lenitiva
habile facit ad eundem et est labifactiva vero membra humoribus. Illa autem medicina labifaciendo evacuat que hume-
ctat et sua vero membra sua calidite liquefacit et dissolvit ut eufor-
bium virtute sua et a proprietate attrahit sua calidite liquefacit et dissolvit. Unde unum est quod violae
humorem grossum attrahendo sua calidite liquefacit et dissolvit et evacuant leniendo tamen attrahunt a sua proprietate. Secundum quod vult Halyabbas
sed dicamus quod evacuant lenitivo. Et sic alie medicine omnes evacuant attrahendo. Sed cum
petitur de generali divisione. Et sic alie medicine omnes evacuant attrahendo. Sed cum
dicitur quod evacuat leniendo comprimendo labefaciendo liquefaciendo hoc dicitur referendo ad suam
proprietatem per quam attrahunt. Viso quo diversificant
ut compositorum et non ad proprietatem per quam attrahunt. Viso quo diversificant
se medicine in suis naturis in evacuando nunc videas de operatione earum et de hac per
tractatum dant sex regulas talis. Cum nos volumus dare medicinas ad evacuandum
aliquem humorem in liquida substantia non in aliquibus pillulis demus facere cum decoc-
tione proportionali medicine in evacuando. Verbi gratia cum nos damus mirabolanos citrinos
ad evacuandum coleram damus eos cum decoctione violarum prunorum etc. Et cum damus
mirabolanos indos ad evacuandum melancoliam damus eos cum apozimate vel decoctione
epithimi. Cum damus mirabolanos kebulos ad evacuandum flegma damus eos cum decoctione
polipodii. Secunda regula est hec quod medicina primo evacuat humorem que respicit secundum ali-
os. Ista tamen regula habet instantiam secundum Serapionem in libro cause. Huius causa est quod si humor
que non respicit in medicina sit propinquior ut in stomacho sic colera et cum damus medicinas ad
evacuandum flegma a capite quia medicina movendo et stimulando stomachum facit coleram que in stomacho est
citius expelli quam medicina possit a capite attrahere flegma. Unde ab actione evacuat prius
humorem que non respicit stomacho et movendo stomachum et non proprie. Huius causa est propinquitas
humoris que respicit et aliis habundantia. Unde si humor sit propinquus proprius et alius
habundans citius attrahet non propinquus quia citius fit nature odiosus et ideo citius
permittit ipsum abire et a medicina attrahi cum ab ea stimuletur et bene debilitetur
a medicina citius permittit ipsum abire. Tertia causa. Magis odiosum. Cum enim non proprius
humor est magis odiosus nature quam proprius citius evacuat per actionem quia citius permittit
abire. Unde cum damus medicinam in estate ad evacuandum flegma citius evacuat coleram quia magis est
nature odiosa in tali tempore quia secundum Ysaac et de estatibus. Nam in estate flegma recedit
ut per ipsum distractionem temporis estatis possit obviare et in hieme est econtrario.
Tertia regula est quod non demus dare in eadem die duas medicinas fortes ne corpus vehe-
menter evacuetur. Quia si prima evacuat aliquam partem non tamen sufficienter. Et nos demus
post forte medicinas plurimas et quod est periculum in vehementer evacuare. Si non evacuat sufficienter
est periculum quia una medicina alia fortificat et ita vehementer evacuabunt. Sit hec prima
non evacuaret humores commoveret tamen eos et ad pulsionem preparavit eos. Et ideo etc.

retinendi

mea pt retinare. si tn due debiles. aut una debilis et alia fortis. pnt i ead
die dari. qr possibile e q mea fortis sumpta cito no euat qr ca dz ut ita cito sic dz
ut si deinde mirabol citrinos ad euoz. si no euant ea suffr. ptent
pt dari de succo rosarum .3. ut .ij. ut dimidia. q euat debilit ¶ 2a rea e. q
qn aliqua mea exhibet. deinde post ingressu eius ea mea resfrenatrix eam.
e q mea aliud i sui malitia refrenet. post videbis ¶ 3a rea e. q cu solus
aliqui paratus ad colica passione meam dare sicut sunt tranli. et plesi. et q de facili
habent fluxum ventris. deinde cu ea amisce aliquid comitatum mea. ne velle
mes fluxum prouocetur. et pp hoc talibus do libenter esula. qr vicia e aliquanta
vn qn video q isti assellauerit duabus vicibus ul tribus. post vomit. tunc
gaudeo. qr tunc post mene et materie per vomitum euat. et per hoc fluxum ventris
minus impedit ¶ 4a rea e. de modo exhibendi pillas. que e q deinde eas de
re cu aliquo coopertorio. istud coopertorium fit alij ita. ponat pilla in tera sicci
fa et cito extrahat. deinde cu melle. aut zucara. aut oleo violaceo ponat per
terra cooperiente occultat sapor mene horribilis ne sentiat. per mel d per zucar.
aut oleu violaceu fit facilis transitus illius per meat ad stomachum ¶ Communis usus e
dandi. ut cooperiat nebula et cu vino. et pp nebula no sentiat sapor. et pp
vinum possit transire melius ad stomachum. ¶ Sequitur de vij nocumentis que eueniunt corpori post mene exhibitionem

Consequenter videas nocumenta q eueniunt corpori humano. ex
exhibitione mene. et remedia contra ipsa. et hec nocumenta sunt vij ¶ Primum no
cumentum e. q mea no euat. et huius nocumenti pnt ee vi cause ¶ Prima causa e qr
mea no euat. e alij pororum sive meatuum angustia. sic accidit in paralisi. et
sua spasmo. pp hoc eni q humores per venas angustias no pnt transire. io mea
facit torsiones in stomaco et intestinis ¶ Et remedium bonum contra hoc e. q primus vie apia
antequam mea det. et si mea no sit ita cauta. q an exhibitionem mene vias apiat
et exhibeat mea viis no aptis. tunc remedium contra hoc e. q reiiciet meam. q
mea euacuet. ul euomat ¶ 2a causa e qr mea no euat. qr ipsa e minime de
tusa. vn ipsa e conmixta. et no conmixta ¶ Et remedium contra hoc e. q mea reiiciet q e
uomat ead ¶ 3a causa qr mea no euat. e alij propter humoris spissato ¶ Et remedium est
hoc e. q mea reiiciet. q euomat ead ¶ 4a ca e qr mea no euat. propter humoris
ad suo gressu humore. fortis constipato. pp quod no pt attrahi ¶ Et tunc bonum remedium contra
hoc e. q prima mea euomat. aut cu clisteris. d suppositoriis expellat. et si sit a
cuta. cu oximelle dz sua acuitas frangi per mellis dulcedinem. d dz aliquid
quod faciat ead descendere. sic potus magnus aque ordei. ul aliquid tale ¶ 7a cau
qr mea no euat. e tempus frigidum. ul tempus frigidum. qr tunc frigidum tempus humores congelat.
et inobedientes redduntur ¶ Et remedium contra hoc e. q paciens dz poni i aere no — siue balneo
trahente. sed solum dissoluente et calefaciente humores congelatos. conmixtum. amicus in [illegible]. vn
dt ibi amicus. q paciens dz intrare per par casa balnei. et no conmixta magis 3as. qr [illegible]
ad se meam et ipsam debilitaret. et euacuationem ead impediret. qr tunc motu gressus [illegible]
hent humores motum mene ¶ 6a ca qr mea no euat. e corpis frigida materia eua
cuande ¶ Et remedium contra hoc e. calefacere ventrem per calamentum. porta exposita. et apponendo super
ventre expositam vesicam eneam plena aqua calida. aut tegulam calidam. d auriculas calefac
tu ad igne. sup stomachum expositum apponere ¶ 2m nocumentum quod facit mea e nausea. ut
tunc dans esula. d mirabolanos ¶ Et remedium contra hoc e. q tunc tunc hoc bonum e quod
an exhibitionem mene. tunc de facili vomit paciens. deinde ei aliquid ad vomendum
ne post vomat. et si hoc no feceris. tunc deinde ei post exhibitionem mene aliquam
rem potitam. ut succum malignati. d pomi agrestis. et feceris exprimere. ut
plantas pedum. ut per hoc spiritus et calor expulsus mene per vomitum attrahatur
ad locum fricatum. et stringas manus et pedes cu corda fortiter. dolorem indu
cendo. ut spiritus et calor no expellat meam per vomitum. sed potius currat ad
locum doloris ¶ 3m nocumentum quod facit mea e corrosio et mordicacio pp mene
acuitatem. ut cu dans elleborum ¶ Et remedium contra hoc est. in istis sit mea sollicitus. ut ista
acuitate mene reprimat cum rebus infrangentibus. et per potum aque frigide. d per
res pingues et vntuosas et dulces. q leniat eius acuitatem frangentem. ut

butirum aut amigdalas dulces vel nuces aut ea que menstrua [illegible] infusius descendere fa-
ciant ne nimiam torsionem in ore stomachi faciat ut aqua ordei sua cursili- [illegible]
nocumentum quod facit medicina est alii ferunt quod alii eveniunt vel propter tres [illegible] vel medicine
medicine [illegible] hoc nocumentum est dare infirmantibus ut sirupum violaceum [illegible] isti potionato
dare sirupum acetosum quia acetum est frigidum et acutum [illegible] cito ledit intestina
ex evacuatione debilitata ipsa infirmando cum frigidum sit inimicum membris nervosis
[illegible] aqua calida cito ea stomachus [illegible] et fluxum colicum induceret et hoc est causa
quare prohibeo actu [illegible] potionato in omnia tepida quia infrancia noceret tam
in potu quam in cibo. ¶ [illegible] nocumentum quod facit medicina est alii sincopis que accidit vel propter
nimiam evacuationem vel propter medicine horribilitatem. ¶ [illegible] hoc est dare aromatica confor-
tativa et stringant extrema fortiter et prohibeat aquam frigidam in fronte et apponantur
naribus res [illegible] fortes odores et res aromatice. ¶ [illegible] nocumentum quod facit medicina alii
nimia solutio ventris que accidit vel propter venarum debilitatem vel propter earum amplitudinem
vel [illegible] membrorum fortitudinem vel propter intestinorum debilitatem. ¶ Et remedium huius est [illegible] quod deorsum
ventrem stringat. hoc autem facimus multis modis. Uno modo medicinam expellendo. Alio
stringendo venas. Alio intestina claudendo ne humores recipiat dando mespila
diacitoniton [illegible] et est quod intestina claudit [illegible] retinet humores et
non permittit eos fluere. Alio [illegible] a balneo ponendo quia balneum attrahit
humores ad exteriora ne ad stomachum descendat. ¶ Et deinde ligari extrema sicut
in vomitu et [illegible] de [illegible]. ¶ [illegible] nocumentum quod facit medicina est quod ipsa alii non solvit
in [illegible] die [illegible]. ¶ Et remedium huius est [illegible] amisum quod post duos di-
es vel tres debet fieri [illegible] et [illegible] amisum quia [illegible] non evacuat ipsa tamen
humores commovet. qui commoti possent ad membrum nobile venire et ibi apostema facere.
¶ Superius visum est de electuariis competentibus membris vitalibus et animalibus [illegible]
[illegible]. Nunc videamus de uno solo electuario quod competit membris generativis quod est dyasa-
tirion et est dictum a satireis. Satireus herba est dicta a satiriasi. aut quo-
niam est [illegible] ... radice dicte herbe utimur et vocatur [illegible]
[illegible] testiculi satirion. Istud electuarium confert ad coitum. Sunt enim duo ad conta-
[illegible] unum est res sperma generans aliud est res sperma provocans. Res sperma
generans duplex est. Una est cibus multum sanguinem generans et continuum [illegible]
Alia est medicina calida et humida et vaporosa. quia talis natura est sperma. quia in coitu ca-
[illegible] calida et humida [illegible] quia est sperma. et spiritus sive vapor movens et [illegible]
[illegible] membra et faciens sperma spermale quia cum ipso venit et spiritus et ipsum sper-
ma est spermale [illegible]. ¶ Et ibi est medicina coitum provocans sicut amisum et [illegible]
[illegible] provocates quia aperiunt. Alii [illegible] comedunt amisum quia coitum aufert sicut di-
cunt monachi. et ex hoc [illegible] dicunt [illegible] quia est frigidum [illegible] non [illegible] amisum enim alii
provocat coitum et alii prohibet ipsum. [illegible] enim in testiculis [illegible] vasis [illegible]
[illegible] multa materia inclusa tunc amisum viam aperiendo et materiam dividendo provocat coi-
tum. [illegible] prohibet coitum
[illegible] amisum ut credo vocatur testiculus [illegible] hoc [illegible] est ne istud electuarium det
[illegible] [illegible] temperato et sicco quia ipsum corpus consumeret et desic-
caret. [illegible] in corpore repleto et pletorico carnoso ad hoc sunt disposito et [illegible]
[illegible] multum sanguinem generantium ut sint ova sorbilia et vina bona
[illegible] ut gallinae et pulli. et vita [illegible] et quieta. aliter non debet dari.
¶ In isto electuario sunt quedam [illegible] et que calidiores et humidiores [illegible] et propter hoc magis in coitu prestant
et quedam que magis stimulant spiritus [illegible] ad hoc [illegible]. Satyrei sunt humidi et calidi
et vaporosi et similiter [illegible]. [illegible] almansoris [illegible] calida [illegible] et inflativa
et acuitate [illegible] prestant. [illegible] [illegible] cinamomum [illegible] ad
stimulandum et ad spiritus [illegible] et zinziber est calidum ventosum seu vaporosum et
in libidinem provocat. [illegible] de cauda [illegible] illud electuarium
[illegible] ad testiculos et ad coitus provocatur.

Habito de electuariis laxativis et de [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] est dyasenis. [illegible] est [illegible] est [illegible] est katholicon. [illegible]

dyasatirion

Incipiunt electuaria laxativa

prunis quod nominatur damasceno. Quia a prunis damascenis et prima ibi sunt basis et sunt frigida et humida in fine secundi quae solvunt evacuando colera rubea in omni morbo calido et maxime in acutis et peracutis et in omni tempore morbi sine periculo. et istud unum est essendum semper. tunc enim competit in omni tempore morbi predicti et etiam in die paroxismi. prunae sunt basis ibi quia laxant et refrigerant. Istud autem electuarium datur ad infrigidandum et laxandum et maxime in causone et synocha. et est simpliciter datur omni hora diei sicut aqua frigida. Oximel simile est prunis laxativum. oximel id est acetosum quia fit de succo malorum granatorum acetosorum. malum enim granatum est duplex. acidum et dulce. et acidum acetosum de succo acetosi fit. et habet eandem receptam. quia habet dyaprunis. non quod in dyaprunis est plus quia in dyaprunis est reubarbarum et non est in oximel. Oximel est duplex simplex et laxativum. simplex datur in acutis. Trifera similiter est electuarium laxativum. et est duplex trifera quedam sarracenica quedam trifera magna. et illa secunda est prima de opiatis. sed prima est unum de electuariis laxativis. Trifera sarracenica homines iuvenes reddit. in iuventute prolongat. laxat evacuando flegma. In ipsa sunt mirabolani. pter dari de ipsa 3 i. aut ii sine periculo. De dyaprunis autem oximel simplici 3 ii. aut iii. unum magis de trifera dicitur quia in ea sunt mirabolani. mirabolani citrini sunt eius basis. quia preterea colericis et in similiter triana et in dyaprunis de eo quia unde purgat. Catholicon laxat leniendo. et dicitur sic quia est medicina universalis. datur enim omnibus hominibus et omnes humores evacuat sicut patet per sua componentia. sunt enim in eo quedam que melius evacuant colera que flegma quae colera purgant ad inferiora sine febre. valde bona est medicina. Communis medicina bonum valde utitur isto electuario quia nulla medicina potest quam ipsa possit. lenit pectus. Polipodium est in eo basis. Electuarium laxativum. tamen aliquotiens accidit quod evacuat melius. Communiter experimento vidi quod cum dedi ... 3 v. et duodecies assellavit. Similiter de oximel simplici vidi ... assellavit quidam monachus. sed non est ... quia quantumcumque faciat assellare non est periculum quia non faciunt hec nisi per accidens. et non fortiter attrahunt. Quia in istis ... sunt multi humores congregati in stomacho ex piscibus et fabis et ideo ex leviori ... evacuat. Viso quomodo medicina evacuat et per quam naturam. Nunc queritur a quo ipsa evacuat. Et circa hoc primo queritur utrum ipsa attrahat a venis vel extra venas. et videtur quod a venis per auctoritatem Galieni et per tractatum almasoris. Oppositum dicitur. Sed in primo medicus ... Est enim habetur enim morbus in synocha de qua loquitur. sed non est a natura ... ad calorem pleni ... minui et calorem refrigerari. quod sic stultus medicus cogitat ... laxatio et diminutio ... calorem augmentaret. Sed enim medicina ... Et in pleno est plenitudo in venis ... laxatio ... attrahit nisi ea que sunt extra venas. Dicitur quod verum est quod non evacuat humores qui sunt in venis ... locus est in venis sed solum humores qui sunt extra venas ... loco evacuat ut flegma colera et melius. Communis locus naturalis est magis proprius ... proprius locus humorum est in venis quia in venis sunt apti ad nutricionem. ubi sunt cum sanguine. Dato quod evacuet ut a venis et ab extra venas. Communiter queritur a quibus humores facilius evacuantur an illi qui sunt in venis an illi qui sunt extra venas. et videtur quod illi qui sunt in venis quia ... de inanitione ... quanto locus est amplior tanto ab eo fit attractio facilior sed vene sunt ampliores quam ... Communiter quanto humor est naturalior amicabilior tanto tardius attrahitur. sed humor in venis est amicabilior humor quia ipse est aptus ad nutritionem. Nunc sunt ad inanitionem quia sunt extra venas ... Solo dico quod omnis humor per venas miseraicas trahitur ad stomachum excepto humore a capite reumatizante ad meri ... humor a meri ad stomachum non attrahitur per venas miseraicas sed forte per alias venas. et excepto humore a pulmone evacuato. et si humor a pede evacuatur primo attrahitur usque ad medium dorsi et postea ad kilim venam et postea ad epar postea ad miseraicas postea ad stomachum. Si a manibus attrahitur primo attrahitur mediantibus venis euntibus versus collum. deinde ad spinam dorsi. deinde ad epar deinde ad miseraicas deinde ad stomachum. sed non est ita de humoribus venientibus a capite sive in vigilia sive in sompno. Ad auctoritatem Galieni dicitur multociens quod medicina non evacuat humores cuius proprius locus est in venis in sanguine. Nunc tamen humores non habent ... in venis quia sunt in non ... ad sua propria opera. sed ... ad aliena quod est

Electuaria laxativa:
- Dyaprunis
- Oximel
- Trifera
- Catholicon

Prunis damascenis

Quia quod acutis et peracutis non competit in omni tempore morbi. Sed istud electuarium quod ipse semper competit in omni tempore morbi

Contra primum

Contra primum

Solo primo contra omnis

mitris. eo. enim facit sang[uis] penetre. mlta e [et] ut ipa sanguis inspissset. ¶ Et fla ut
tpe (?) hitatis quertat in sang[uinem]. q[uia] go no mitunt in eu sangue. io no e eis
ille loco ppo. q[uia] i illo opom ppaz q eis debe[tur]. no opant pp[ri]a i tali loco
s[ed] eu alio. C[apitulum] p[ri]a. vij p sangui[n]e. et eu sang[uis] s[ed] eo. extra venas i intestinis
ht sua opo[rtune] ppaz. q est mordicatio intestia. et p h[oc] expulsiua ofortare.
et fla ppria sua opo[rtet] ht i intestinis. q e ppas retoriado motu fac[it]. tales
n. hu[mor]es attrahit me[dicin]a. et talia loca e ppo ext[ra] venas. s[ed] istud fit pro
no tn e intencio. G[aleni] i 1o. loco. s[ed] sua intencio est h. q[uia] i po. meg[ategni]. debat
de sinocho & sinocha. et d[icit] h. q[uod] i sinocha e plenitudo i veis. dicit conple
nitudo et hundacia. q[uia] plenitudo e om[n]i humo[rum]. s[ed] hundacia e vnius humoris
tm d[icit]. q[uod] me[dicin]a. no euat plenitudinem co[n]tentam i veis. na no euat. si ea q sut
extra venas. t q faciunt plenitudine ext[ra] venas. isti enim hu[mor]es no faciunt
plenitudinem i veis. s[ed] sanguis. io no euant ista plenitudinem. h e sua intencio ¶ Alia
q[uesti]o solvit auic[enna]. dicens q[uod] huo[r] q e i veis facilius attrahi[tur]. q[uia] propinquior. et
q[uia] locus amplior. tum ac[cidi]t. precedet n esset iste adicones ¶ Contra que[stio]
est q[uod] me[dicin]a secessiua trahat hu[mor]es ad sto[machum] ut ad intestina et vo[mitiv]a. q[uod] ad sto[machum]
2m serapio i 4o. ¶ Et p vom[itum] vomitiua h. facit. qd et secessiua ¶ Item d[icit]
auic[enna] et serapion i vijo. et io vn[de] s ipi diuiso ¶ Solo ad hac q[uesti]o dico q
me[dicin]a secessiua attrah[it] hu[mor]es ad intestina naliter ¶ Ra h e. q[uia] ipa med[icin]a
secessiua e inimica sto[macho]. io ab ipo cito expelli[tur] ad intestina. ante ipa attrahat
mag[is]. et tu intestinis attrahit mag[is] ¶ Et ipa mordicando stimulat sto[machum] ut ab
ipo ad intestina expella[tur]. et io cito ipa expelli[tur] ipa attrah[it] ad locum in
quo e. io ipa trahit ad intestina ¶ Et p serapio. si me[dicin]a attraheret ad
sto[machum] et expelleret p[o]s[t] ad intestina. no esset ita moto ordinatus sit. si ad
intestina solu[m]. q[uia] ab intestinis ad sto[machum] trahe[re]. deinde a sto[macho] ad intestina. e inor
dinatum ¶ Ra ta e. q[uia] dato q[uod] me[dicin]a sit i sto[macho]. adhuc no trahet hu[mor]es n[isi] ad in
testina. q[uia] expulsiua e fortior intestino[rum]. q[uam] attractiua me[dicin]e. et io no p[otes]t at
trahi ultra intestina. qd dicis q[uod] attrahunt ad sto[machum] 2m serapio. v[er]um e alq[ua]
pte me[dicin]e. q[uia] n[on] me[dicin]a vehementis e attractionis. tn raro accit h. ¶ Ad de. pt
dici. q[uod] no e sile. q[uia] me[dicin]a vomitiua fortior e q[uam] secessiua. io pt vince expul
siua intestino[rum]. et ad sto[machum] attrahe[re]. vn si pondus denarii aut obuli stamo
nee ponet[ur] ad h. q[uod] est me[dicin]a secessiua. plus ponet[ur] de stamo ad h. q[uod] es
set vomitiua. et io periculosum e. z p h[oc] p[ate]t solutio. De[inde] de signis oplete euoi[s]

A ita euom que fit per secessu[m]. q[ue] o[mni]a s[un]t visa p[ri]m[u]m fuit. q sut
illa q impediut euom p secessum. 2 q sut 1a. q rectificat ead. 3m fuit
modo pparandi eo[rum]. q deut euaci. 4m fuit quo me[dicin]e dz ppari. p q[ua]ntita[te] det
si euac. 5m fuit de nocu[men]tis q eus[tis] cor[poris] humi[d]o. ex exhibitione me[dicin]e
e de remediis q ipa. Nunc c[ir]ca eande euo[m]. adhuc duo videamus. q[uo]r[um] p[rimu]m e de
signis oplete euois fcte p me[dicina]z secessiua. 2m e de regie pacie[n]tis po
euo[m]. et p[rimo] dicam de signis. ¶ Et sciend[um] e. q[uod] oplete euois fce p me[dicinam] se
cessiua. q[ue] o[mni]a s[un]t signa. p[rimu]m signum e facilitas euois. z leuitas pacie[n]tis. q[uod]
G. sup illud aff[orismu]m. i p[ur]gationibus i[n] farmaciis talia educu[n]t o[mn]ia &c. q[uod] cu eger sentit alle
uiato[re]s. sig[nu]m e q[uod] ma nociua e expulsa. et facilitas euois sigt. q[uod] me[dicin]a est
digna q euat. ¶ 2m sig[num] bone z oplete euois e sitis pacie[n]tis. 2m ypo[cratem] q[ui]a
in p[ar]ticula. quiqz i farmaciis no sitiu[n]t eu purgat[ur]. no quiescat donec si
tiat. z auic[enna] recitat istud aff[orismu]m 2m G[alenum] i[n] gmeto d[icit] q[uod] h[oc] calupniam
s[ed] intelliga[tu]r de siti ex cuiuqz pceat ea. ¶ Sitis enim p[otes]t pduci p[ro]pt[er] de tribus
p[ro]p[ter] podu[m] me[dicin]e. vnde p[ro]p[ter] oplere sto[mac]i ea. et siccata. In talibus enim indu[citu]r de
facili sitis. ¶ 2o p[ro]p[ter] me[dicin]e calite[m] et sicitate[m]. inducete[m] calitate[m] et sicitate[m] in
ore sto[mac]i. ¶ 3o p[ro]p[ter] hu[mor]es colicos attractos z gmotos ad sto[machum]. a quibus fu[m]i
resolunt[ur]. qui os sto[mac]i z marij desiccat et calefiunt. z ad h. ossequit[ur] si
tis. vn tuc h[ab]ent sita p[ro]p[ter] q[uo]d sellas d. c. ¶ Et sitis istis t[ribus] de caus[is] veni
ens. no e sig[nu]m oplete & bone euois ¶ 4o. cat[ur] sitis a finatoe humoris

et mitia i oe stoi h[ab]et appetitiua ofortae

Solo n[ota] q[uesti]o

q[uesti]o p[ri]mi

Solo

et vnica ad stom

no

A ppte purle

ẓ in ebrijs manitos ꝯmanita a sto attḣit. et ymu desiccat. ex q° tūc sitis.
et hēt sitis ē sig^m ꝯplete ẓ bone euomis. videat ꝙ me^ca ex q ca sitis caūt.
Si n videat ꝙ paciēs iste ē fēus ẓ hūidꝯ. ẓ ꝙ sit flatꝯ eius. et me^a sit
sicca et hūida. i. no mītur ca. et sit. tn̄ si siti hēat. i^a ē sig^m ꝯplete ẓ bo^e
euomis. ẓ^m sig^m ē sompnꝯ pfundꝯ. et hc dt auīc li° p° fen x^a c° x° sōp
nꝯ pfundꝯ pꝯ solom vētris aut vomitū sig^m ē ꝙ mūdificatiā ē corꝯ
ẓ ꝙ me^a ꝯtulit. et ꝯ dt auīc 3° li° c° de sūbētħ. et hc ꝯ ꝯolt. G sup^m
aff^m g°. Cū volueꝯ dūce eliȝ mone corꝯ. tū vēo statie somp^m fac
et noli moue. Cū eīn pꝯ pocoz ē sompnꝯ pfundꝯ. ia paccifica ē. vn̄ a sop
no ꝯgnosci^r quies ẓ pacificato sotꝯ. ẓ^m sig^m ē mutatō egoib. vn̄ si
i paciēte purge fla. et sub hēat egtioz attestante sup fla. et pꝯ mu
tet^r bonū ē. cꝯ ē sig^m bo^e euoib. ẓ ꝙ ma fla^ta ē euata. ẓ si no mute
malū ē. vn̄ ypo. x° aff^e. Egestiones nigre male. ut ꝯlib sanguis spō
te venientes. ẓ cū fe. et si fe. pessime. ẓ quātuꝯ colores fuerint pluīs
mag^s malū. cū fūmato melio ē. sig^m eīn ē ꝙ fūmatū euat mag mala.
et si pꝯ mutet^r. sig^m ē ꝙ ma mala tūc ꝯplete digtū. vn̄ sr i phu° moz^l.
ꝯ h^c no fit vi natue s; moz^l. istud ē malū s; i fine pꝯ matle digoz. istud ē
bonū. ẓ ꝯ cū nos no euamꝯ p fūmatā mīsꝯ maȝ digtaȝ. istud ē bo^m. vn̄
ẓ° aff^e. mutatoes egtionū fūt bone. ẓ hc vm ē i fine digoib. i. pꝯ digoz
matie. ẓ no an digtioni nt. Nūc videas de regie paciētꝯ pꝯ euoz. ẓ

de hc dant. x. re^le. P^a re^a ē de motu. ꝙ p^m ꝙ mīngit^r paciēti pꝯ exo
hibitoz me^ne. ē motꝯ. ẓ^o ē p^a re^a de motu quo regitur paciēs pꝯ exhi
bitoȝ me^e. ẓ^a ē ꝯ ꝙā sic an exhibitoz me^ne. paciēs dꝫ quiesce. ita post
exhibitoȝ me^ne. paciēs dꝫ moue. Ꝯ ꝯ tn̄ sciēdū ē ꝙ si me^a sit subtilis. tūc pa
ciēs pꝯ exhibitoz me^e. no dꝫ moueri. ne p motū ꝯcitꝯ me^ne exsoluat. Si at
grossa ē. dꝫ paulatie moui. ut me^a descendat infīg. sic pꝯ ꝯmestioz ubi gros
si ne noceat ori stoi. ẓ ut citiꝯ a calore stoi i fundo fortoꝯ possit dimidi. et ꝯ
tiꝯ attrahe. s; pꝯ tū hr nausea. no dꝫ moue. ꝙ p motū augmētare. vnde
auīc i li° p° c° de regie exticij dt. ꝙ paciēs dꝫ quiesce. ꝯusꝙ actō eiꝯ sit fita.
sedata. ꝙ ala turba p voto me^ne. vn̄ auīc ca° pdco dt. ꝙ no ēēt labor
ꝯsiū eas bibe. n ēent venenose. ẓ p motū illū plꝯ ꝯmouerēt^r fumꝯ ve
nenosꝯ me^ne. ꝙ ẓ^m ypo. x° aff^e. motꝯ corpod turbat. i. no dꝫ quiesce.

quousꝙ dimittat appetitū comedi. ẓ^a re^a ē de sompno. ẓ hc ē. si me
sit debilis. sic ē q datr̄ i sba liquida. tūc no dꝫ iungi sompnꝯ ẓ^m auīc.
ꝯ me^a na fo^rta i sompno me^a. s; si sit grossa. tūc dꝫ dormire. ut na ea dim
dat. Ẓ^a re^a ē. ꝙ pꝯ exhibitōm me^ne. bonū ē ut det^r. succꝯ stipticꝯ. ut
succꝯ mali ꝯnati. ꝯ succꝯ vue agrestis. ut p hc ꝯforte^r. stoꝯ. ne mag aliū
de recipiat. ẓ ut p hc vomitꝯ impediat^r. et phibeat^r. bonū ē tn̄ ut an ex
hibitoz istiꝯ succi stiptici det^r. aq ca. ut lauet stom. et impediat adhesionē a
liquꝯ ptib. ul porcōib me^ne. sto. et deīn ꝯforte^r. cū succo stip^co. ne huoꝯ
recipiat. ẓ hc volt ypo. et G. i ꝯmeto 2° acutoz. ꝙ dꝫ dari aq ordei pꝯ
acceptoz me^ne. p tag daȝ. Q^a re^a ē ut pꝯ exhibitoz me^ne. ẓ ꝯfortatoz
ols stoi p pcta. bonū ē ut sup ventre ponat^r. ca. no reche^r. tn̄ ꝙ si esset
rehe^r. ca. attraherent. ẓ ꝯuū me^ne. ista ca. faciūt ad attractoz me^e. ꝙ ca. cū
me^e associat^r. ꝯlitas. sit fortior attractō. ẓ^m G. i. G. ei. et iuuat ad hc. ut
me^a cito calore nali dimidat. et citiꝯ opet. vn̄ ecī p^c. bonū ē pone pedes
i aq ca. ꝙ p hc totū corꝯ calescit. ẓ ecī bonū ē tegula sup ventre aliq
tulū calē appone. ẓ hc volt auīc. S^a re^a. ꝙ cū me^a. incipit moue. tūc tūc
dꝫ paciēs paulatie moui. ꝙ p illū motū me^ne infīg descendit. et p hc nocūtū
eiꝯ impedit^r. et ecī ꝙ ẓ^m G. motꝯ iuuat ad motū huoꝯ. ẓ p hc facilius
expellūt^r. et ꝯ hc volt G. ẓ° acutoz. et ecī Rasis. O^a re^a ē. ꝙ paciēs
no dꝫ comede. nc bibe. pꝯꝙ me^a incipit moui. quousꝙ sit ꝯpletꝯ euo. ne
p hc opo me^ne impediat^r. exceptꝯ cibꝯ caūbꝯ. C° p° ꝯ ē cū stoꝯ ē ca. et sicꝯ.

ne igitur ista caliditas et siccitas intendatur et febris sequatur. Bonum est dare aquam calidam aut syrupum violaceum. et hoc vult Avicenna 2° auctorum. Causa 2a quare est quia multa colera ad stomachum venit que mordicationem et lesionem et tortionem inducit aut ibi remanens putrescit et febrem facit. Causa 3a quare est quia paciens forte famem habuit antequam medicina suum opus complevit et tunc dandus est cibus antequam medicina suum opus compleverit quia aliquando accidit quod nimis tarde movet. et per unum diem vel duos et tunc non demum expectare completam evacuationem sed demum dare micam panis tinctam in aliquo succo confortativo et aromatico. ne ergo febris fiat et fames nimis intendatur et fiat corporis desiccatio. bonum est tunc eos aliquo cibo confortare. non tamen impediente attractionem medicine dictum. 4a regula est quod post evacuationem completam est et sompnus vitari. licet aliquando me cos non sit bonum. eum ut dicunt inveniatur ab auctoribus aliquibus. et est secundo contra ... amicum. quia sompnus statim ... non debet provocari. Avicenna tamen dicit super ... afforismorum et ... Cum volumus educere elementa etc. quod sompnus non debet vitari post medicinam quia sit per medicinam natura irritata. ita sompno et quiete confortatur. Causa 8a regula est quod post sompnum debet comedere parum quia virtus est debilis. ne ergo cibo multo succumbat dando est paucis cibis et hoc dicit Avicenna 4° et 2° afforismorum et in ... Vnde quanto plus evacuatur tanto minus comedat. eo quod plus est virtus debilitata. et quanto minus evacuatur tanto plus comedat. Et tamen sciendum est quod ille cibus debet diversificari per evacuationem secundum diversitates pacientis. alii enim flegma evacuant. et est parvus conplexionis febris tunc per evacuationem stomachi per medicinam. bonum est dare cibum calidum ... secundum amicum ... nasturcium. Et causa est quia cum porcio medicine sit evacuata et non tota quia non debet tota evacuare propter virtutis debilitatem. tunc per calidum cibum incisivum calidum datum residuum medicine consumetur. et stomachus calefit. si colera evacuatur. et stomachus sit calidus. bonum est ut detur lactuca. Postea post evacuationem bonum est dare aquam calidam ut lavet intestina antequam cibus sumatur. Sed aliqui dant aquam frigidam et post evacuationem et post flobotomiam. sed hoc est malum. nisi in tantum ... quam dolorem in corpore et calefactione que est ibi propter intestinorum mitigante. Cum aliis cibis noceret quia ... actu inimicum est membris nervosis. Nona regula est quod 2a die post potionem debet intrare balneum si sit multum debilitatus. tunc non debet. sed si sit fortis tunc secundum ante diem 2a debet intrare balneum secundum quod vult amicus in prologo. sed aliquando dicunt ... qui evacuatus est 2a die intrat balneum. alii die eadem in qua data est medicina debet ingredi balneum ut ... nimium fluxum ventris. et balneum ... 2m Avicenna 3° afforismorum. balneum abscindit fluxum ventris. attrahendo materiam ad ... Avicenna 3° afforismorum super 1° afforismorum. In temporibus pluvialibus ... balneum trahit materiam ad exteriora. sed si non timeas nimium fluxum ventris et tunc balneum debet dari 2a die quia evacuat residuum medicine. medicina enim movendo humores fumum ad cutem elevat. qui post per balneum evacuantur. et causa hoc quia balneum corporis desiccationem per medicinam inductam. Avicenna 3° afforismorum. balneum evacuat que cuti proximat. Decima regula est quod ultimo scilicet die 3a debet fieri flobotomia. quia mali humores ab humoribus residui inficiantur ... evacuantur. et si remaneat corruptionem in humoribus inducere.

Restat dicere de tribus electuariis tantum. quorum primum est quod possent benedicta. 2m est catharticum imperiale. 3m est paulinum. Benedicta dicitur quia sit ab omnibus ... ea benedicta. Illud enim electuarium secundum Nicolaum ... evacuat flegma. sed credo quod non est ... ad eius receptam. ... de ... et hermodactilis. et turbith etc. sed ... magis evacuant ... ad que habet ... et turbith et hermodactilos. aut aloes. Si ergo volumus flegma educere demum ... alia augmentare que flegma evacuant. ut aloe et agaricum et turbith ... in ... statim ... In hoc electuario est turbith ... et ... malum ... expellit humores ... et ... evacuat est flegma subtile ... sed ... evacuat flegma grossum secundum amicum. Et ... humores evacuat. sed ... quia ... evacuat humorem adhustum ... evacuat flegma ... valde bonum ad flegmatis evacuationem. ita quod ... de turbith secundum quod competit ad ... et ipsi pacienti quia

---

Margin notes:

A ... bonum est dare aquam ... mitigare

A ... expedivit materie et ...

Turbith

Electuaria:
- Benedicta
- Catharticum imperiale
- Paulinum

Flegma laxativa

aliis plus et aliis minus et in subdupla proportione de ℥ et de zuccara ℥ de omnibus istis
vel recipit ℥ x de turbith et zuc ℥ x. et zuc ℥ xx et hoc est valde bo-
num quia post videbitur. primo dicit summum de bassis medicine quantum opertet pacientem et post in sub-
dupla proportione de zinziberis ut zinziberis ℥ v. et accepte sint turbith
℥ x. et quia ista sit ca. et sic. et repressiorem eius et sic corporis apponitur
de zuccaro quantum de illis duobus. ¶ Benedicta purgat flegma a iuncturis et renibus
et vesica. Nota ut dicit Nicholaus ad artheticam et podagram. Sunt enim ibi ali-
qua que confortat stomachum quia stomacho est inimica ut gariofili rose etc. Nota aliqua
sunt vel refrenantes maliciam medicine. alie sunt vel medicine simplices que liquefaciunt flegma
in renibus ut saxifraga milium solis. alie sunt que a iuncturis ut macropiper. spa-
ragus. carui. feniculus et crocus. que cor confortat ut macis quia stomacho est inimica
stomacho et cordi. ¶ Salgemma est vel ut faciat medicinam descendere ad ima ne stomacho noceat.
et sunt vel aliqua medicine que ducunt aliquas et liquefaciunt et incidunt flegma. ut semen feni-
culi. carvi etc. et sunt vel hermodactili qui habent appropriationem ad iuncturas attrahunt
enim flegma a iuncturis et confortat sua stipticitate quia habent ne iterum recipiat. et io
cum volumus dare benedictam pro membra iuncturalia demum eam cum aliquo compone. quia
sit hoc quia demum augmentare hermodactilos eo quod habent ad hoc appropriationem et ta-
vocatur benedicta cum hermodactilis. secunda que habet post vocatur benedicta de vera
... ad plus ℥ iij vel ij
sine acumine potest dari ℥ v. si acuat. cum stamo vel esula.
¶ Et nota quia ... turbith non habet ... quia nullum nocumentum corporis
inducit. ¶ Catharticum imperiale. catharticum id est laxativum imperiale quia factum
fuit pro imperatore. evacuat omnes humores et flegma et melancoliam et coleram ... qua habet
... et flegma a capite. non ... cuius ... est ... quia ...
... cotidianas et quartanas et tercianas
... dari ... digita. ¶ Dat ... et flate. evacuat humores ... contentis ...
... tercianna ... opposita ... et ... est ...
... tunc dat. cum decoctione liquiricie. Nota ... est ... medicine ...
dari cum decoctione liquiricie et aliquarum medicinarum ... ad hoc ... et in membris confortat.
potest dari sanis et egris. Nota ... de ipsa sine digitis ... ℥ vel ij.
... catharticum imperiale ad ... fiat digi-
... melius est ... ut ... catharticum ... ad ... de ... in
... cum ... sit ...
... ℥ j aut ij ... quod ... Nota ... post digestionem ... ut cum in ea sit sta-
... ℥ v ... et ... et egris
... dari ... ℥ v ... evacuat omnes humores ... cum stamo ... flegma
... digestionem ℥ ij. evacuat omnes humores ... cum lapide lazuli et hoc ... quod oper-
... pulpa aut esula ... melancoliam acuat ... cum lapide lazuli ... hoc ... quod oper-
¶ Paulinum est medicina debilis evacuans et est bonum ad evacuandum in tempore ca. et in fine
... est bonum ad temptandum utrum pacientis sit levius ad ducendum
... estatis et est bonum ad temptandum ... de paulino ℥ j aut ij et ducat ... satis fa-
... Nota in sero et in mane ... non difficile est evacuat flegma et melancoliam. si acuat stamo equa-
lis est ad ducendum. si non difficile est ... cum ... est sup-
... in corrosione carnis mortue et dete. cum ... est ...
... in se multas gummas ... et siccas corrosivas. ¶ Et si fiat
... dolenti impo-
... et tunc paulinum distemperet in aqua et deti dolenti impo-
... mitte in aqua et tunc paulinum ... in se multas habet gummas constrictivas pro-
... aufert dolorem ... quia in se multas habet gummas constrictivas pro
... constringit ... provocat ... si distemperet. cum decoctione arthemisie.
et ... fumus istorum recipiatur. ¶ Solebat esse opiata. sed
modo est laxativa et non dicit in ea poni opium. cum debet ad laxandum ista medicina. pro-
vocat ... mundificat matricem. et ... ad conceptum ¶ Habito de operatione
medicine ... de eius passione. et ... hoc ... medicina ... quanti ... in eius
... que ipsa attrahit ... ita quod non possit illud humorem attrahere.
quia de hoc est controversia inter ... et ... quod non quia ... in ...
pati et medicina agit et hoc est ... in prima ... medicina non pati. ... in ...
que attrahit patet. ... ¶ Et ... nullo ...
est medicina ... talem ... non ... et loquitur ... de medicina altirante ... forcior
... de medicina evacuante cum ipsa sit magis actiua in corpore humano ... ¶ Et michi
et ... mag.

...

alb ij

... id est sa-
... et si ...

q° ...

quo trahit quod conuertit in humores. Solo

respectu eiusdem agit et patitur sed medicina agit in humores siue membra. ergo non patitur ab humoribus siue membris. Sed aliquis diceret quod ubi de illis dicit quod medicina conuertit in humores quos trahit non est aliquid. ergo etc. Dicit Gentilis libro 3o capitulo 9 quod tanta est conuenientia inter medicinam et humores quos trahit debet, si ipsum non attraheret ut cartamum .i. semen croci ortensis conuertat in flegma quod debet trahere. Solo ad hoc dicendum est quod duplex est medicina. una existens fortis et alia existens debilis. fortis nunquam conuertitur in humores quos trahit. et hoc fuit intentio auicenne. sed debilis potest secundum Gentilem ut cartamum in flegma. sed quomodo potest cartamum in flegma conuerti cum sit calidum et siccum. dubium est. Nisi diceret sic cartamum si non trahit flegma. extrahitur a flate et a flate extractum in flegma conuertitur. sed quero unde flegma veniat cum ipsum non trahat medicina ut suppositum est. nec in humore non est virtus consumptiua sed in membris. ergo flegma non conuerteret cartamum in flegma sed magis membra. Sed dico quod cartamum trahit flegma a proprietate sua. unde Gentilis non trahit cartamum flegma quia cartamum sit flegma sed ipsum flaticum et non est dubium quod in se habeat flegma sed est dubium quod in eo est proprietas que dicitur tota species per quam ipsum habet conuenientiam et proportionem cum flate ut ipsum attrahat. ista autem proprietas est causa electionis proportionalis in cartamo et flate. unde Gentilis secundum quod dicitur etc. est dubium ibi enim est eadem forma qualis seu proprietas in utroque. unde virtus in cartamo est actiua et in flate passiua. et per istam causam electionis proportionalis inter ista natum est unum trahere aliud. secundum quod unum cum complexionibus habet quod aliud. cum autem a natura potest tollere ista virtus actiua per remotionem istius complementi tunc fit deuictio ad istud causam electionis proportionalis flati. et sic in flegma conuertitur. cum ipso non est in mixto . . . conuenientia tunc unum est venenum alterius et secundum Gentilem 1a proprietas est magis propinqua secundum hoc aliqua conuertuntur ut cibus conuertitur in pullo per bouina que tamen electionis proportionat in pullo vel corporis humani non est ita remotus nec est ita latens sub tot dispositionibus complexionis quod per digestionem et alterationem amouetur sub quot est caro bouina. unde dico quod si ita veneni inueniendo possibile est et remanet forma mixti fiet cibus. unde conuenit ei sub ratione quod mixtum est sed non sub ratione quod tale mixtum sine ut prius dictum non conuenit ei in forma quod sui mixtorum incompleta supaddit. conuenit tamen ei secundum resolutionem ad mixtum quod sub forma completa quod est venenum et sic est in cartamo quod dicit a flate secundum non sub forma completa quod est venenum et sic est in cartamo quod dicit a flate secundum quod cartamum conuenit tamen ei ratione quod mixtum secundum quod in eo est tamen proportionibus vel mixtionibus flatis. Dico ergo quod cum medicine virtus actiua vincit virtutem ipsius membri tunc trahit humores ad se. cum autem vincit virtus actiua medicine a virtute membri et corrumpitur tunc remanet ipso ad flegma et conuertitur ad flegma licet sit calida et sicca in complexione sub ratione qua cartamum est tamen in eo complexio proportionalis vel complexionis flatis. sit mixtum proportionalis mixtorum sit eadem causa et effectus effectiuus proportionalis. Est enim cartamum flaticum in huius proprietate per quam conuertitur in flegma si natura eius proprie dominetur et hoc non fit a flate sed a natura. Ad primum argumentum cum dicitur agit. non ergo patitur. verum est ab humore in quem agit. patitur tamen a membro siue a natura. Vel dicendum est quod natura sua per quam agit vincit per virtutem membri fortem resistente et corrumpitur. et ita patitur et fit cibus. Ad auicennam dico quod auicenna reprehendit Gentilem et male quia reprehendit ipsum in hoc quod dicit medicina conuerti in humores eo quod conuenit cum eo in forma et arguit etiam eadem quod tunc flegma esset. sed hoc non est intentio Gentilis verum per predicta sed medicina quod conuenit cum eo in proprietate que dicta est ita quod in eis est conuenientia non forme actualis sed uel conuenientia potentialis. Quod in uno tamen actiua et in alio passiua magis ut sunt sub propriis formis specificis. et tamen deueniunt ad talem proportionem in eis ut unum alterum sit ita ut unum in alterum conuertatur. ut visum est. Sequitur de hiis que sunt facienda ante vomitum.

Superius visum est de eo

quod fit per secessum. nunc videamus Secunda que fit per vomitum et de hoc duo sunt inquirenda. Primum est de hiis que sunt facienda post exhibitionem medicine vomitiue. Secundum est de hiis que sunt facienda post exhibitionem medicine vomitiue. De primo dicit Damascenus vi. regula. Prima est quod demum caueat medicina vomitiua forte in ghirz caribus. Primus tamen est quod istis qui sunt pectoris strictum et membra spiritualia debilia non debet dari medicina vomitiua. hii enim non sunt pati forte vomitum quia secundum Gentilem libro 3o capitulo 9 virtus debilis non potest pati fortem

vomitus. Secundum autem Avicennam in. a ff. vomitus est laboriosior quam secessus. et ideo tales non debet curari per vomitum. Unde Galienus in aff. purificatos motuentes ad superiores farmacias purificatos secundum habitum. ut illi qui sunt dispositi ad ptisim. ut illi qui habent collum gracile. pectus strictum. ¶ Secunda cautela est quod illi qui sunt apti ad fluxum sanguinis non debent curari per vomitum. ne ex nimio conatu ad vomendum sequatur fluxus sanguineus quod est malum. quia sanguinis ubicumque fluat superius est malum. ¶ Tertia cautela est quod non consuetis vomere non debet fieri fortis vomitus. quia tunc esset ibi valde subita mutatio scilicet a non vomere ad fortiter vomere. qui quia vomitus est multum laboriosus. et ita esset labor multus. ¶ Quarta cautela est quod pinguis non debent curari per vomitum. quia pingues habent strictas venas. et ideo in attracta superius ex conatu nimio ad vomendum fto. timendum est de ruptura venarum. ¶ Quinta cautela est quod non debet dari medicina vomitiva illis qui sunt dispositi ad separationem et defacili incidunt eam. sicut sunt illi qui habent membra superiora et sub conuulsione i quod patet sit separata debilia. ista enim medicina sit sua debilitate in posteriora et mat. ad se attractis per vomitum medicina expellere quod ibi aggregata. rea necessario faciat apostema scrofulacium. ¶ Secunda regula est quod antequam detur medicina vomitiva fortis patiens disponi ad vomendum. si sit dispositus quia si esset habilis et dispositus ad hoc. sufficeret istud. Sed quando primo debemus disponere exhibendo eas scilicet meditatem debilem. ¶ Tertia regula est de illis qui debent primo disponere ad vomitum et dicit quod faciant primo debilem vomitum. si velis forte vomitus. debemus antea de leviori facere leviter vomere. ut diversos cibos scilicet labores enim diversitas stimulat stomachum ad expellendum et vomendum. quia cibi vomitus assumpto primo reddit ciborum in ventre stomachi ad expellendum et vomendum. Secundum autem Avicennam in primo. Sed ubi dicit. circa in secundo libro secundo de fastidio quod ideo et primo delectatur. Secundum autem in primo. Sed in eadem. dicit. circa in secundo libro secundo de fastidio quod comestio unius cibi solum generat fastidium et est unum in diversis membris. non tamen in una comestione unius cibi quod aliquis die fastidium generet alio. et postea aliud de alio. ne per comestionem unius cibi quod aliquis die fastidium generet. ¶ Alio et post cibus de alio. ne per comestionem unius cibi quod aliquis die. fastidium generet et alii sunt multum de ista de cibi fatentes ad vomitum debent esse pingues. quia tales sunt multum de ista de abi fractantes ad vomitum debent esse pingues. quia humor natat in ore stomachi. orificium elevat et fastidium generant. et eciam rea interesse. quod natat in ore stomachi. orificium elevat et fastidium generant et eciam multa vini potatio preparat ad vomendum. Unde secundum Avicennam in primo antiquitus solebant se fortes inebriare scilicet de bibere in mense. ut per illud vomitum provocarent. ¶ Quarta regula est quod qui vult facile vomitum facere primo faciat ieiunium sed levius fiat post cibum. et quia levius post cibum quia cibus concupiscit ab humoribus ibi attractus quod corruptus cum humoribus in stomacho compositus stimulat stomachum ad suam pulsionem per vomitum. sed vomitus fortis non indiget stimulante. sed medicina data ad hoc. et humoribus per ea attractis sit humor per cibum motus. quod humor motus magis nocumentum inducit. ne quia contra non ipse stimulat naturam ad suam expulsionem. ¶ Quinta regula quod cum triplex sit vomitus. scilicet fortis. debilis et mediocris. [debilis] fit per elleborum. secundus per semen raphani. [tertius] semen eruce. pulleguim motanum. semen tepe. et semen porri. [mediocris] fit mediante per ellebori intinctum raphano. sive infusum ita quod raphanus habeat solum debeatur elleboro. Secundum autem Avicennam et debet hoc modo fieri. Radix raphani debet scindi vel perforari. et elleborus poni in illa fissura. et hoc adhuc contra raphanus in corpore et tunc dimittatur per duos dies. vel per iii. et tunc habebit ille raphanus deberet elleboro et non sbag. et hoc est securus. ¶ Sexta regula est quod primo antequam fiat vomitus fortis debet preparari patiens. et debet ei dari vomitus debilis. hoc modo primo debet accipi raphanum et scindi per rotulas. et hec rotule debent poni in oximelle simplici vel diuretico vel squillitico et debet dari ad comedendum una rotula cotidie. usque ad diem xiiii. et in xv die. tunc hec. debet dari partem de oximelle in quo fuerunt hec rotule raphani. cum decoctione seminis raphani scilicet porri. et tepe. adhuc dantur de hoc tres regule in fine capituli

Que sunt que sunt facienda ante vomitum autem vii. ¶ Sequentes cautelas que sunt facienda post vomitum. et de hoc dantur viii regule. ¶ Prima quod in exhibitione medicine vomitive debent oculi ligari cum pilis manutergiis. Secundum autem Avicennam in primo. ne ledantur ex ventu. quia oculi in vomitu multum compatiuntur stomacho.

debilis

Nota si tu in una vice sic comedere plura fastidium fit, et sicut utique ymma defendo ipsum ad stomachum

Que sunt facienda post vomitum sive exhibitionem medicine vomitive

vomere et

¶ 2a reg.a e. q paries dz moveri pq exhibitoz et move i meridie q hora e ba
caliorz diei motq n iuvat ma.as ad expellend. qz p motu move. et ca
litas attrahit humores ad superiora io ista iuvat ad vomend. ¶ 2a reg.a e
q pq vomitu oppletu dent os et facies lavari cu aceto z aq tepida et
si parz de cinamomo l pona. hc e bom et hc duabg de caus una qa
e ut p hc auferat mala ma z mali fum i ore remanentes ¶ Ita os
lavari ¶ 2a ea e q vomit nocet detibg io dz os lavari vn videamq q
sepe vomentes dentes hnt valde turpes. Et huiq dup ca e. una e qa
ma ca. ad superiora attrahit. q otinue remes nervos debilitat z lapat
sic balneu qd nervos lapat cu fit fla coagulatu ¶ 2a ea e qa illi qui
ita sepe vomunt hc faciut mordiate qz ipi pq comestioz stati vadunt
dormitu z pq vomunt et hc e malu qa na cibu digere incepit mo
pleste tn qa quid cibq pq pdigoz fit acetosq acetu n detibg nocet
z io melig e imete pq cibu vomere anqm na incipiat digere. malu
tn e cottidie vl i sepe vomere sic aliq faciut q vomit ut pq melius
possint comede ex hc n labor. na multu debilitat. et hac de ca mal
tecuq de cente epus carnoten mortuus fuit. qz bn una qrtaz ul ei
emisit p os ¶ 2a reg.a e q pq vomitu cibu actiue cavedet qa ex vomitu
multu debilitata e na. et io malu eet l appone oleu sup qd oporte
ret ipaz opari qz no posz oplete ¶ 2a reg.a e q pq vomitu cavar
danda e flebia usq ad tres dies qz na p vomitu multu debilita. ad
huc plq p flebotomiaz debilitaret ¶ 6a reg.a e q vomitq multu nocet sto. io
demq pq vomitu stom oforta cu stiptic et aroticis ut cu vino odito
cu cinamo. qz cinamomu e stipticu z aroticu ¶ 7a reg.a e q si ti
meq q vomitq nimis remaneat q prsenet demq ipm impedire ligado
extrema fortit. dilatendo fluxu humorz ab ore stom z stom oforta
p empla stipa ut cu rosis sicc. ptea ponedo pedes i aq ca. ut ma
teria tracta ad extrema trahatur et ab ore stom divertat ¶ Com cit
ad regulas reg facidaz an vomitu et de hc ponaq adhuc tres reglas
¶ Pa e q cu aliqs dz vomere colaz ardente an vomitu dz colam mitigare
p frigida stiptica sicut veterez porta ut p sucu citoniorum z similia ¶ 2a reg.a e
q vomitq a sto prie z imete evacuat. z si ab alys mebris hc facit. hc est
mediate sto ¶ 2a reg.a e q vomitq fortis e opetes i certis logis qz ma
e frigida et i quibg ma e coangustata qz talis ma indiget forti eradicaci
te z qz vomitq e eius fortis io opetit. vn i palisi. qrta cotti.na. podag
arthetica sciatica sic opetit qz ma grossaz et friaz attrahit media. vomitus

Huiusqz visu e de vomitibus et elevamis. nuc videaq de
mediciis et qm ad hac lacoz spectat dicaq de tribus harz. pria
est apigra G. 2a e pille an cibu. 3a e pille sine quibg ee nolo.
¶ Dicaq go p.o de pigra G. Et notand q i antidotario Nicholai ponitur
due pigre. una q voca pigra G. et e ea. qua vocat auicf et G. yerapi
gra absolute z h e simpl. Alia e q hic vocat. yerapigra z h ab auicf
vocata diatomstados. et i ista e pulpa. vn prate simpl. et hac po.c ras
ys. almasois et serapio i uno 1a q hic voca pigra. et ab auicf i 3o. ye
rapigra absolute z a G i 7o. mileorz. gerapigra simpl. e pnts spetu
latois. Et stied q e securissia. et e valde bona z evacuat fla innisfata
i sto z a capite vn stom purgat valde bene. a ma i eo ogregata. vz i pas
sioibg oculorz ex sto sic dc G i 7o. mileorz ¶ Et a capite attrahit vn ra
pio i fine septi dc. q ipa modificat rethe mirabile qd e i capite
evacuat mala maz et bona dimittit ¶ 2m auicf i 3o. ¶ Et evacuat leniter
vn evacuat sn molestia ¶ Et no attrahit a ptibg remotis vn auicf dc q
no psumit expar i sua evoc purgat caput z evacuat maz ex q fit
colica cu sit ex flatu i intestis innisfato. et attrahit maz ex qua

finiunt elevia. Incipiunt medicine

pigra galieni
pille an cibu
pille sine quibg ee nolo

A qrta ejecit osuetq vomere q una vice eiecit fuit stoqs q mortuus fuit

Dextrorsa

a pondm

a humores

fit passio intestinorum maior qui maior in stomacho habundat. Ista vero pera pigra ab auctoribus
pera .i. sacra. pigra .i. amara. et dicitur sacra a quibusdam quia preter sacras euacuat. sed
non est verum. sed dicitur secundum auctores in 7o. quia ipsa est diuina medicina. quia sic diuina res agit
occulte. et tamen sapienter. ita ista medicina agit occulte et sine stimulatione. et qui dicunt sa
pra. verum dicunt. pera quia salua. quia saluat. et non facit lesionem propter hoc. inuenta sunt
pera ab antiquis. quia medicine fortes lesionem maiorem inducebant. ut pulsa
ista aut occulte .i. non inducendo aliquam sensibilem lesionem euacuat humores
illaudabiles a stomacho et a capite. relinquendo laudabiles. ibi est aloe basis. et
est triplex aloe. scilicet citrinum. epaticum. caballinum. citrinum melius est. et est calida et
sicca in 2o. mundificat superflua collecta a capite et flatica a stomacho. aliud dicit la
uatur aliud non. quia aloe ablutum minus lauat stomachum. et ipsum confortat magis.
Aloe vero non ablutum magis lauat. et minus confortat. Et tu dices quod Serapion
megatecni dicit. quod aloe ablutum magis lauat. verum est. alia de quibus ipse
facit mentionem. non tamen magis quam non ablutum. Et causa predicte est stomachi confor
tatio. cum sit stipticum et amarum. verum Serapion in 1o. quibus omnibus aliis medicine fortes
inferant nocumentum stomacho. tamen aloe stomachum confortat. aloe autem nocumentum facit quia
stomachum stolat. quia diu remanet. et est tarde operationis. non propter suam remanentiam nocu
mentum inducit. verum in diebus feribus datum. aliud facit magis sanguinis fluxum. non est ipsum
attrahendo cum nulla medicina ipsum attrahat. immo hoc est debilitando. et nocu
mentum inducendo. verum nocet epi. Et quoniam nocumenta medicinarum debes adhibere rectifi
catiua. ista nocumenta. ideo quantum ad nocumentum debes cum aloe admiscere bdellium stolationem
impedientes in horibus febris compleois. quia bdellium est gumma calida et dragagantum in
horibus calide compleois. obuiando 2o nocumento debes rosas. Hoc aloe fiunt trocisci
sic. aloe accipitur. et .i. bdellium et pista et fiat puluis. aspergatur succo absin
thii aut aqua rosata. et fiat trocisci. et eis vtimini tempore conpetenti. vel ista picra
ad purgandum fla a stomacho et co. a capite. et ista cinamomum ad confortationem
ad purgandum fla a stomacho. et est acetosa et stipticum. Et tu dices quod aloe ipsum confortat non
stomachum quia ipsum est aliam confortatiua stomachi l appone. Dico quod licet aloe ipse confortet
quod est proprium alia confortatiua stomachi vel appone. Dico quod licet aloe ipse confortet
stomachum quia stipticum et amarum est. ipsum tamen patientibus debilitat. scilicet euacuando. et ideo confor
tatiuis indiget. et acuitur scamonea. si non acuitur scamonea ad euacuandum fla. sed ad
hoc ut ipsum faciat cito opus secundum auctores. quia aloe est tarde operationis. et dicitur cum pau
ca scamonea acuitur. si ista medicina vel puluis aspergatur cum melle. ipsa est deberrere
ca scamonea acuitur. si ista medicina vel puluis aspergatur cum melle. ipsa est de electuariis
quia si aspergatur cum succo absinthii vel cum aqua rosata de ista picra potest dari secure
usque ad 3. et tunc dari propter materie digestionem. sed si dicitur an materie digestionem de
usque ad 3 ij. sed tunc cum aqua rosata. tamen melius est ut detur in pillulis. quia est amara. si
tunc 3 ij. sed tunc cum scamonea potest dari .ij. 3. ad minus post materie digestionem. acuitur aut cum
scamonea. alii et tunc dicunt quando de scamonea propter hoc. quia ipsa est inimica stomacho quod propter
scamonea alii. et tunc dicunt pulueri minute ne adhereat orifici stomacho. sed istud ab auctore non inue
nio. dicitur puluerisari minute ne adhereat orifici stomacho. sed istud ab auctore non inue
ni. sed inuenio quod ipsa est calide compleois. ideo sua virtus minuitur. et consolidatur per pul
uerisationem. Ego tamen quando per me ipsum facio ymaginem medicinarum per me ipsum puluiso mi
nute. et ipsam aspergo cum sirupo violato vel cum aliqua gumma liquefacta ut decog
gratum est. et tunc pulueres alios cum hoc admisceo. tunc cum potio cum ea confortatiuum
confortationem cordis. quia hec medicina est nociua cordi. Pillule ante cibum sic siles.
mens predicte. predictas tamen diuisi quia in eis ponitur reubarbarum. quod non potest in pig
et vini. sic quia dicuntur ante cibum et cum post cibum. non obseruatur in eis dieta. quia secundum
auctores aloe cibum non corrumpit. sanat a stomacho sine angustia. verum cum aliquibus non potest
assellari. vel conqui. de dolore stomachi vel propter vero tantum. vel propter maiorem flatum sanant. sed
tamen de sero in tempore decoris. quia in eis sunt multe res calide. Pillule sine quibus esse nolo
siles sunt predictas status. sed peccatores quiete. pille .i. rotunde. sine quibus esse nolo
causa efficaciam ipse purgat omnes humores a stomacho. fla. et malam. et ualet contra
multas passiones. excipiunt medicinas ab omnibus humoribus purgantes. Hiue queda
vero medicina euacuat maiorem quam in stomacho inuenit. Et vero quod quia est ei inimica

Aloe triplex

Vnde dicit illud conpendo aloe non ablutum ad alia et non ad stipticum non ablutum

Iste puluis

aliis compositionibus

tunc bene est dare istas pillulas quia velocius operantur et plura euacuant

120

et hic

Solo quomodo

A dico quod hoc est verum non quod ipsa medicina debeat ab aliis trahere

quod xxxvi

quod xxxvii

A quid sanguis peccat bonum est ipsum per medicinam evacuare

Solo per hoc

A que ea non veremus

A non peccat

A aliis 8 et 18

non nisi a stomacho evacuaret. ergo etc. ¶ Et medicina sit eadem ... ad magis contentam in stomacho et in aliis membris, sed a membris attrahit magis. ergo a stomacho ¶ Deinde arguitur per auctoritatem Serapionis in 10o contra illos qui dicunt quod medicina evacuat et attrahit quia venit ad humorem sive ad membra in quos etc. quod si medicina ad humorem veniret hoc non posset esse ut attraheret quia tunc amans amatum contingeret et non fieret motus cum stomacho fit unitio medicine cum humore medicina non attrahit a stomacho ¶ Solo ad hec quorum ego dico si medicina solum esset contenta in stomacho ego non dicerem medicinam attrahere sed medicinam compressivam vel lenitivam vel mordicativam. si enim daretur medicina attrahens dico quod ipsa attraheret a stomacho et evacuaret 4or de causis ¶ Prima causa est quia stomachum mordicaret cum ipsa sit calida et acuta quam mordicationem quod in se continet expellit. ¶ Secunda causa est quia medicina materiam movet, quam mota magis nocumentum inducet quam quieta et magis stimulat stomachum ut expellat ¶ Tertia causa est quia medicina congregat in una parte stomachi materiam sparsam in diversis partibus stomachi aggregat ita se quam aggregata in uno loco nocumentum inducit et magis stimulant ut expellat ¶ Quarta causa est quia medicina non unitur omnibus partibus humoris sed alicui tamen coniungitur et in partibus quibus non coniungitur ad se trahit et ita 4or de causis medicina materiam quam ipsa invenit in stomacho ad se trahit scilicet mordicando movendo aggregando et attrahendo et predicta pertinent rationes in 10o ¶ Et si velles sustinere partem oppositam tunc ad rationes Serapionis solvemus. sic quod licet medicina habeat eundem affectum ad materiam contentam in stomacho et in aliis membris, quod tamen hoc attrahat a stomacho quia medicina existens in stomacho mediante coniungitur medicina. enim materiam contentam in stomacho attraheret [illegible] ¶ Et medicina tamen aliis modis potest evacuare quam attrahendo sicut dictum est prius ¶ Consequenter de istis medicinis evacuantibus. Utrum sit aliqua medicina que evacuat sanguinem. et videtur quod sic, quia dicit Serapion in 3o practice in capitulo cephalice passionis que purgant coleram purgant sanguinem. sed que purgant coleram evacuant eam et que purgant sanguinem evacuant sanguinem. ergo medicina que evacuat eam evacuat sanguinem. sed [illegible] medicina evacuante eam ergo similiter et sanguinem ¶ Item sanguis est nobilior aliis humoribus. sed aliqua medicina est deputata ad evacuandum alios humores ergo et ad sanguinem evacuandum quia aliter non esset sanguis nobilior ¶ Item auctor in 2o dicit quod prunella evacuat sanguinem ¶ Item per rationem quam solvi non potest. dicit Haly super tegni quod deus fecit suspendi illud quod tale medicinam inveniret. ergo fuit et est ¶ Quod dicit deus quod medicina non evacuat humorem qui est in venis in sanguine. sed fleubotomia ¶ Ubi notandum dato quod sit tale medicinam ponere. Utrum bonum esset ea dare. et videtur quod sic quia sicut alii humores peccant ita sanguis aliquando peccat sed alii humores peccantes bonum est eos per medicinam evacuare. ergo similiter et sanguinem peccantem ¶ Deinde vult [illegible] per auctorem prius dictam ¶ Solo dico quod est possibile invenire aliquam medicinam evacuantem sanguinem. licet eam non veremus quia dato quod esset medicina sanguinis evacuativa et huius respondet ad sanguinem tamen [illegible] non evacuaret. sicut alii humores a suis medicinis evacuant. si enim esset medicina sanguinis evacuativa si ipsa evacueret sanguinem evacuaret non evacuando et non evacuaret evacuando. quod secundum Serapionem ut dictum est supra humor non [illegible] alii autem evacuantur a medicina quod humor ... dimittit ... et attrahit humorem ... que respicit ... sit ... dilutus a natura quam alii et quia sanguis est dilutus a natura magis quam alii ... humores secundum Serapionem cum ipse sit quasi filius dilectus nature et alii quasi superflui humores ... cum sanguis plus iuvet naturam quam alii humores ... medicinam ... sanguinis extractionem si ipsa esset prius attraherent et evacuarent alii humores ... sanguinis ... non sit ... sanguinis ... solus sanguis peccat dato hoc ... solus sanguis non evacuaret ... prius ymo ut ... est prius ... solus sanguis non evacuare ... de medicinis via recta ... eligi et tortuo alii humores ¶ Item secundum ... de ... sanguinis quam fleubotomia ... sanguinem ... magis ... fleubotomia omnes humores evacuant et sic ... sanguinem ... cum ipse magis ...

budet . s farmacia no . ut visu e supius floia . d3et eligi ad euand sang3 . et
dimitti farmacia . ¶ Et eius sit du^o de eo . d pp hugis hum^aas . d pp hu^s cor
ruptor . si igi fiat huois euo sagwis . aut h' erit . q sanguis humidat a
q sanguis e corruptus . si q sanguis humidat . tuc sic alij huoes hum
dat . q si sagwis humid3 . h^c erit . pp bo^ni nutrimeti . bonu chimu gnans
& virtut digestiue forti^s . et pp ista no solu gnat sanguis hundantia
imo cu hoc ceci alij huoes tu sunt pp sagwis inuamenta . g^o hundante
sang^e no solu sangwis d3 euaci . s omes melig euat^r p floia q^m per
farmacia . & io ad euand sang3 peccante sola gnti^te no d3 iei farma
si sangwis sit euandus pp eius corruptor tuc multi^re & corruptoe alios huoes
corrupit . cu ipe sit plus i cor^e huano q^m alij hu^res . et pp h^c d^r . q^d q si no
corrupit . cu ipe sit plus i cor^e huano q^m alij hu^res et ita no e sangwis euan
cha sit q^d omibus hu^bus corrupt' i oibus venis . et ita no e sangwis euan
dus s omes i sit . et tuc q^d q^d pg . s alij huoes pnt hundae plus debito et
corrupi sine sang^e . & io ipi sit euandi si sang^e . & h^c p farmacia . io re
et io alij huoes nalit p farmacia pnt euaci s sangwis no . s eius euo p far
macia e inualis . io d^r Galie^n q^d . fecit suffocaci & . q eius euo p farmacia
e inualis . ¶ Si vellet sustine q^d no e pone tale me^am . posset . vnde ad eos
i o^m . et so ad paz . dico q^d i . obiu . q^d pdest cole . pdest sagwi . e intelliged
no de me^a euante . s de astante . q n psit cole acuitate eius ep^mgwe
do psit sibi sagwi . vel si e intelliga de me^a euatia . q^m d3 intelligi sic
q psit eo . paz euando psit sagwi q^m minus . q^m p euon^e eo . mundificatur
sangwis . ¶ Ad a^d . q^d e de pulsa . d^r e q^d q^m e q^d pulsa euat sang3 . et sol
ut q^m no tn attrahit q^m . ¶ Ad a^m pz solo p p^dca . ¶ Ad &az quoz solutio
e q no eet bo^m ea dae pp d^ctas cas . et ar^e i opp^m eu d^r . q^d sagwis
alij peccat & e malus . sit alij hu^res . g^o tuc bo^m e q^m euaci p farma
cia . sit alios hu^res peccantes . d^r e q^d hic e falla gnt^es . vel d^r e et me
lius . q^d hic e falla sigue diccoibus . q no se^r . si sangwis sit malus . q^d h^c modo
euacue s . p farmacia . q alio mo secaus pt ipe euai . s p floiaz . & solui . v^s
¶ Superius dcm e de euone . q fit p secessu . & ec^e de euone
que fit p vomitu . q euos sunt spales . elete . q ipe euant omi huorum
spalez . et no omes hu^res . ¶ Et3 nunc videas de i^a . q fit p floiaz . q e vlis . q^d at
floia sit euo vlis & quos h'et . a q^d . & aff & & . aff^o . ¶ In farmacijs talia
douce . ¶ Et3 euo d^r vlis du^r . d q ipa e om huorz euatia . d q ab oibus
ptibus corpis ipa euat . vtroq3 mo d3 floia euo vlis . ¶ primo & i^m q^d . sup
i^m aff^m . vbi abo pt naz tuc inticat sup i^m aff^m . ¶ Si ex estue abudat
q^d ipa e euo vlis . ¶ &^o d^r q^d sup i^o aff^o . se
apies quis no gualasceret . q^d ipa e euo vlis . & d^r . q^d sup i^o aff^o . se
quens ptculo . ¶ Si dolor a dorso usq3 ad cubitos ascendat floia gnet^r .
et hac duez vlitate tangit aucto^r cu d^r . q^d floia e euo vlis . tn toti
corpi gue^t . q iniuez huorz euat . p h^c tangit vli^ter a pte huorz euat
p h^c tangit vlitez a pte huorz . ¶ Circa floiaz sunt vi^m gstdenda . primu
qui sunt illi i qbus floia est cauenda . & i^m e pp q^d e floia facienda . & i^m e i^m
q^o tpe morbi e facienda . & i q^o no . ¶ &^m e quibus horis gpetit floia facie
da i quibus no . ¶ &^m e quid sit faciend^m ante floiaz . ¶ &^m quid sit faciend^m i floia .
¶ &^m e quid sit faciend^m post floiaz . ¶ De duobus primis ad pns videas . quorz p^m
e q^d i quibusdam horis e floia cauenda & suspendenda . ¶ Et q i quibusda ho
ris floia e cauenda . possit cae . ¶ &^o pa e ubi accepta indigo . ¶ &^o si alia
quis i vespe multu gmedit & i mane adhuc senciat odorem vel saporem
cibi assumpti p eius sigu^e . q^d cibus no e digestus . tuc no d3 fleobotomari . quousq3 fia
fuit gpleto digoe . ¶ &^m q^d . t3^o intecratug^e . floia e suspedenda quousq3 fiat
cibi digo . ¶ Ca e q^a & i^m auct^r i p^o . ita sit attrahere cibu vacuu & tota
spes . ¶ Si g^o p floiaz vene a sange euant^r . cibu indigtu a sto vel epate
attrahent . q indigtus veniens ad mebra no corrigere . q^m s^a digo no cor
rigit pctm . & sic n^o & ^a pctm p^e . si pctm sit magnu . pp eo i mebra no
gueitac . et i veanes pt ae eo egritudies . ¶ &^a ca q e cauenda floima .

Qo q^d eius sit du^o de eo

A fine alijs

Dolor & q^d p
A ipa cu solvit
set euat sagw
set q^d nec pulsa
set soluto^a
pulmonis p vocat
d&obdacti^os sit
q^m d^r iumitte ob
ne q ipe gtine
q si sagwis est
ideo pulsa psint
et euat sangw
eu ipe sup fluit
no tn pmanthit

Rio q^d i qbus ho
nnbus floia est
cauenda pp de
causis

alis riquito

Quod sanguis bonus paucus sit in corpore et multus malus flebotomia capit

alias aposteme

et propter hoc in morbis longis non est facienda flebotomia quoniam tunc quia cruditas humorum augmentaretur et cetera

alias xiiij

e alia cum ut quando est fluxus aut emorroydarum tunc non debet fieri flebotomia et hec est viij ad eius ad duritatem magis possit fieri et hoc dicit Avicenna ix megategni ¶ 3a causa est etas nigra ut senium et ideo in megategni senibus flebotomia non competit / causa est quia sicut dicit Haly in tegni in qualescentibus et senibus est paucus sanguis bonus et multus malus flebotomia enim rapit bonum et dimittit malum et ideo in talibus flebotomia non competit ¶ 4a causa est stomachi mala dispositio sicut accidit in quibusdam hominibus in quibus humores coliti consueuerunt fluere ad os stomachi et apti sunt ad colere vomitum et de facili vomunt et soliti sunt fastidium habere in talibus non competit flebotomia per flebotomiam enim humores commoti ad os stomachi mouentur tamquam ad locum consuetum et quia membrum est debile et impotens illi fluxioni resistere ideo multa mala per flebotomiam accidunt illis / et hec est vna causa quare aliqui in flebotomia sincopizant scilicet quando humores ad stomachum fluunt qui mordicando stomachum sincopim et compassione cordis ibi inducunt ¶ 5a causa est debilitas virtutis flebotomia enim est euacuacio fortis et ideo Galienus 2o aforismorum / in quo morbo et cetera et ideo Galienus 8o megategni virtus debilis non potest pati motum fortem ideo et cetera ¶ Et ideo Avicenna minuatur quia sit per flebotomiam euacuacio magis debilitas quia aliquis alias virtutes habet debiles non debet debilitari ¶ 6a causa est etas pueriles scilicet ante 14 annum / vnde Galienus xi megategni non debent flebotomari nisi habeant xiv annos ad minus / causa est quia corpora puerorum sunt facile solubilia calore continuo ideo debilitantur multum et euacuacione forti sicut per flebotomiam ¶ Et quia indiget nutrimento duplici causa scilicet propter nutrimentum et augmentum ideo minuacio sanguinis non competit eis ¶ Et quia faciliter dissoluuntur a calore continuo sufficiat quod ab eis dissoluitur propter quod non indiget flebotomia ¶ 7a causa est corporis sui dispositionis raritas et causa est visa quia ab eorum corporibus multum dissoluitur ideo sufficit ista euacuacio nec euacuacione aliqua indigent / vnde Galienus ix megategni raris corporibus est flebotomia contraria et in talibus enim sit facilis resolucio ideo sufficiat quod ab eis dissoluitur ¶ 8a causa est complexionis frigiditas cum non et ideo Galienus in megategni flebotomia infrigidat tunc augmentaret frigiditatem / quia infrigidat causa est quia sicut dicit vsaac in de vrinis sanguis enim sit fundamentum caloris naturalis id est in quo calor naturalis conseruatur et quia flebotomia sanguinem euacuat et calorem naturalem et tunc per consequens infrigidat ¶ Nona causa est humorum cruditas et viscositas tunc non cauenda est flebotomia et ideo Galienus xii megategni capitulo 2o quia augmentaret tunc cruditas humorum quia virtus debilitaretur et morbus prolongaretur et ideo timendum esset de eius statu et propter hoc dicit Avicenna quod in morbis cronicis facienda est sui maturacio ante flebotomiam et non flebotomia ante istam maturacionem indigent / sed cruditas humorum et cetera / vna causa est propter habundanciam humorum calorem naturalem ut modo potest accidere duabus de causis / vna causa est propter habundanciam humorum calorem suffocatiuam que debilitatum et suffocatum humores crudos generat et tunc bene competit flebotomia / vnde Galienus alexander 2o libro suo capitulo de ydropisi dicit non licet quod flebotomia in principio ydropisis competit cum prouenit ex multitudine sanguinis menstrualis vel phlebotomie aut fluxus aut propter tamen aliqua ex multitudine sanguinis emorroydalis quia sicut ignis primus super multa lignorum congeries suffocatur et remota aliqua porcione lignorum ignis fortificatur similiter est de calore innato sub humore multitudine et cetera ¶ Alia causa cruditatis humorum est caloris innati debilitas ut in illis qui sunt debilis complexionis et in illis qui habent longam egritudinem et in senibus tunc non competit flebotomia / vnde Avicenna non conuenit ut vndique sit reple quia per hoc augmentare cruditas humores crudi in corpore et hoc dicit Galienus xi megategni et multus est flebotomia facienda ut cum sunt humores crudi in corpore quia sanguis quo calor conseruatur euacueretur tunc cauenda est flebotomia ut dictum est quia sanguis in corpore incurrent debilitati sanguis et ita per flebotomiam corpus infrigidaret et humores magis incrudarentur / sed ergo sanguis dimitti ut humorum cruditatem digereat ¶ Decima causa est debita aeris dispositio ut si sit aer nimis calidus aut frigidus aut siccus aut humidus aut turbidus / vnde sub cane quia ibi est maxima frigiditas et maxima caliditas et siccitas / et enim cane in hyeme quia est maxima frigiditas et humiditas moleste sunt potaciones 5o aforismorum ¶ Vndecima causa est corporis minima ad humores / vnde Avicenna a fiat et est Galienus quod in fe forti inflamacio et doloris vehemencia / vnde dixit non debet fieri flebotomia quia sit flebotomia inflamacionis et in aposte vehemens doloris non debet fieri flebotomia et sit quia

Consequenter videndum est quod debet fieri flebotomia ¶ Prima est directa alia per sui indirecte ¶ Directa est de directo ut

habundancia sanguinis evacuetur sive habundet sanguis in qualitate sive in quantitate, aut utroque modo. Et [illegible]
avicenna in primo. Quando sit quia homini qui sit flobotomandus, quoniam unus est ille modus hominum qui
iam parati sunt incidere in egritudines ut qui habent sanguinis habundancia in quantitate, et reliqu[us]
genus est illorum hominum qui iam egritudines incidunt propter humorem sive sanguinis malici[am].
Et differenter fit flobotomia propter ista quia si propter sanguinis habundanciam debet fieri flobotomia
multa. Sed si in quantitate peccet sive sit malus tunc competit flobotomia pauca. Unde
sanguis non incrassatus. Si sanguis sit malus in corpore debet evacuari paulatim. Ideo peccant
multi qui cum videant sanguinem malum flobotomant se quousque videant exire bo-
num et forte post totus sanguis exiret. Sed debet fieri pauca evacuatio. Et tunc [illegible] sed
in casu isto pluries fiat flobotomia. Debet dicta bonum sanguinem generantibus exhiberi
ut loco mali sanguinis bonus sanguis generetur. Et post debet fieri post modicum
tempus flobotomia pauca et deinceps. Sic ista flobotomia est directa quia fit per se ad eva-
cuationem illius quod per se debet per flobotomiam evacuari ut omnium humorum sive sanguinis [illegible]
[illegible] que cum eo alii sunt humores. Alie vero causa sunt indirecte quarum prima est
magnitudo morborum et magis de plenitudine. Unde sed primo aff[orismorum] super [illegible] aff[orismo] qui egro-
tantur non multum attendere et non est melior medicina in apostemate vehementis infla-
mationis et similiter in febre et in dolore forti quam flobotomia. Sed [illegible] ex [illegible] predictis
quia post dicit sunt ut avicenna dicit quod in dolore forti et febre vehementis inflamationis non compe-
tit flobotomia modo dicto quod primo competit. Propter hoc distinguendum est quod duplex est flobotomia quedam
naturalis et artificialis, et prima non competit in dolore forti nec in febre vehementis inflamation[is]
[illegible] causa est quia fiet [illegible] motus agitativus qui est contrarius nature cum sit difformis
[illegible] motus agitativus tractus et pulsus ad partes diversas sive factus ad partes per flo-
motum naturalem fiet tractio ad locum apostematis et cum dolore forti fiet tractio ad locum do-
loris et ita agitatio in febre vehementis inflamationis augmentatur inflatio per
[illegible] flobotomiam paucam quia flobotomia commovet humores qui commoti magis inflamantur. Sed flo-
botomia usque ad sincopim debet fieri. Ista enim [illegible] attractionem doloris non facit mo-
[illegible] Sed tollet inflamationem cum non sit hu-
[illegible] agitationem quia est ipsa evacuat materiam. Sed [illegible] et calefiat et maiorem inflamationem inducat et cum h[ec]
[illegible] qui commoveat et calefiat et maiorem inflamationem inducat. Sed [illegible] assignato dicto aliter solvitur quod infla-
fit [illegible] per intentionem avicenna et per intentionem sed aff[orismo] dicto aliter solvitur quod infla-
macio fit aliquando in febre dupliciter. A propter materie acuitatem vel propter materie multitudinem. Si fiat fe-
bris et dolor propter materie acuitatem cum natura collecta tunc non competit flobotomia quia tunc magis
inflamaret et acueret quia tunc [illegible] sanguinem tolleret qua [illegible] et hu[morem]
et ita [illegible] malicia [illegible] in non debet evacuari. Unde [illegible] in febre acutis
et in causone et similibus non debet fieri flobotomia. Sed forte non sit [illegible] avicenna in primo
[illegible] solo melior est. Aliquando fit febris propter materie multitudinem sive propter sanguinem multum
opilantem et prohibentem fumorum evaporationem qui remanentes in corpore inflamationem in
corpore inducunt et in hoc casu competit flobotomia. Et in sinocha similiter in dolore qui fit ex
materie multitudine propter membri extensionem extra naturam sibi debitam competit flobotomia. Sed
[illegible] solo melior est. Secunda causa indirecta quia fit flobotomia ut trahatur materia ad viam illam
per quam debet materia evacuari ut in retentione menstruorum et emorroidarum debet aperiri sophena.
[illegible] et est avicenna ut trahatur materia scilicet sanguis inferius. Tertia causa indirecta est
ut humores trahantur ad locum contrarium illi loco ad quem fluunt humores. Unde in principio
fluxus narium debet fieri flobotomia de basilica ut trahatur materia ad contrarium et divertatur
a suo fluxu. Et propter hoc sed secundo aff[orismo] dicit quod in plenitudine sinistre partis debet fieri
flobotomia dextre partis ut divertatur materia et trahatur ad locum contrarium loco ad quem declinat
et similiter si sit in parte dextra flobotomia debet fieri in parte sinistra. Quarta causa indirecta est ut
per flobotomiam una porcio materie evacuetur et natura potencior sit super residuum. Et ideo co[m]-
petit flobotomia tempore [illegible] et in corpore ne fiat apostema quando natura est debilis ad [illegible] regendum illorum
humorum. Ideo una porcio illius materie est evacuanda ne propter impotentiam in regendo illam
materiam materia fiat fluat ad aliquem locum debilem magis aptum et apostema generet.

Superius est dictum de quibusdam medicinis a capite humores ex-
trahentibus nunc adhuc de quibusdam medicinis caput purgantibus et evacuantibus
dicendum. Quarum quedam medicine sunt laxative [illegible] sicut sunt pille auree, alie sunt pille

Marginal notes:

per bonum exire

[illegible] venit calor

[illegible]
in loco predicto

propter [illegible] est contrarietas in diversis partibus [illegible]

et hoc est ad diversitatem materie a loco ad quem fluunt humores ut in principio fluxus narium

octome . 13ª e perapigra G. 19ª e peapig ostatim . 14ª e peapig albis . et
ie quinq hnt q eand virtutē . prius g° de pillis aureis dicas . pille dicunt
a pila . q̄ sic pila e rotunda . sic pille sunt rotunde . Illa q̄ dant' i figura ro-
tunda e h . qa figura sperica no tagit planu n i puncto . s; ceteru ipa tangit
vndiq . qn g° pilla ponit' i sto ociayo . ipa equali' tangit . ab oi pte stoi
z io vndiq equalr . z i oi sui pte ad actu mo . p calore stoi . z io in qualz
sui pte ad actu reducta . attrahit vndiq et expellit a mebris oibz . Et vo-
cat' auree . q̄ ab auro dicunt' p methaphora . q̄ sic aurū p̄ciosi e ceteris
metallis . ita ie pille ad oplendu effectus ad q̄s faciendos dant' . sut p̄ciosio-
res alijs pillis oparatis ad suos effectus oplendos . Iste pille auree dicte
attrahūt co . et flā a capite p° . et scdario ab alijs mebris . et q̄ purgat corp
a dictis hu^bz . io acuūt visū debile . debilitatu ex huoz̄ hundancia i stoi o
tetoz . etc aufferūt vetositates stoi . q̄ aufferūt flā . ex q° elevat' vento
sitas . z qa ise hnt aliq ca . ventosita' osuencia . ut amisu et femiclū . In
ista me^a . sic p basi aloe z diagridiu . de aloe sup dom e . nūc videamo
de scamo . si aut ponat' . h' de cologntida . po' ad ofortatoz aloe . Sca-
mo e succus herbe . q ab amic' vocat' volubilis . scamo pt pulūsari . et q a
to pulūsat' . melior e . Et eius sig^m e ad h' . q̄ si ponat' i aq̄ fricat' cu
manibz tagat' . et oprimat' . si ipa aqua faciat alba sic lac . ipa e bō . et e
cal' i 3° et plq . q̄ tut ea dant' me^ne . ut pille auree . benedicta etc . z e
lavata . z doses q dant' de die i die . aly acuūt me^ne cu scamo cocta .
ut doses me^e ap data de die in diez . aly no cocta ut electua^m . z me^ne q
tut vocat' scamo^a . s; qn e cocta . vocat' diagridiu . Coquit' at a qbsda sic
q tegit' pasta . z i furno po' . q^a pasta cocta . scamo . erit cocta . aly coqu' invo
luta i folijs caulis . et po' i furno tpate ca' . p debile coctoz . Tercio possz coq
ui melior i accipiat' coctanū z gerat' . p ty frustro quoda remoto ab
eo coctano . z p' scamo i eo ponat' z obsterat' illud orificiu . cale tpate z co-
quat' . et qn illud coctanū e coctu scamo erit cocta . z i° mo coquedi sca
monea erit melior . qa malicia scamonee p coctana reprimit' . cū scamo'
sit inimica stō . z coctanū a sua oplex' . z a sua spā iuuat stoz ad noct^a
inducta ex scamo . ppetas scamoee e q ipa educit co . z alia superflua .
z forcis edu^t co . quā elleb' . Et ipa attrahit a remotis ptibz . q educat
fortit' . dt amic' z' scamo educit co . fortit' h' . ad dt Rasis in v° almasor
qm ipa edu^t co . et alias hundancias superfluas . dicit Rasis i dactibus
q educat co . forcis q elleb' . dt serapion i 1° . et haly 2° ptice de
dispositioe regali . ad extremitates dt huoes vbicuq sit . z ita a reo
tib euat . s; ipa hz ca nocita . nocet em stō ipm morde^o . pls z^m sca
pione i xvij° . q alis me^ne . nocet intestis ipa scolando z^m amic' in
2° 2et qa z^m nocita q ipa induxit dent ee remedia . io istis noci^tis ob
uiado demq ta mebra ofortare i stoz cor et intestia . z io dicit auc^tes
q scamo d' ppari cu cinnio . amiso . aceto z sale pauco . et bdellio . z ista
pulūsata z scamo oficiat' cu succo citonioz q pphibet stoi debilitatez
ex scamo . io scamo^a data cu aloe z mirabolanis secuior e q̄ talia stoz
ofortat . et io electu de succo rosaz i electua^o acuata q uides . z artific^o
q̄ l st' rose q stoz hnt ofortare z intestia . sandali et spodiu repri-
munt nocitu^m cordi infert scamo . ex . i . caphora reprimit nocumtu cordis
ex scamo illatu . pp° mis ppare scamoeaz pone cu ea pdicta . z poe cu
ea mastice z amisu . mastix n . ofortat stoz ipm ostringedo . et ami
sū ipm calefaciendo z oficiat' . cu bdellio . ut refrenet intestinoz
scolacoz . cuotus po' l ut refrenet malicia cordi illata . sal po' l ut
scamoeaz citiq faciat descendere ut ipa minq remanens minq noceat . In
istis pillis aureis st' rose se femicl amisi q̄ stoz ofortat z ita sca-
moee malicia reprimūt . cinis q̄ cor ofortat . collognitida ad ofor^a

aloes ℞ aloes diagridii an ʒ v rosarum se api ana ʒ ij et ς anisi se
niculi an ʒ i et ς crocci coloquintide an ʒ i ¶ Dosis huius medicine est ʒ iij ad
plus. Earum recepta q hic po est xviij ʒ et i istis xviij ʒ sunt x ʒ sca
monee. Comm in qualibet ʒ istarum pillularum sunt bn tres partes dey vnius et illud
e magnum quod io no debet dari in multa quantitate si volumus euacuare magis fla
qui confectus fla sut euacuat cum scamo no dat n po digestionem materie. neque sine
acuitate neque cum acuete. cum i sit scamo multa. et dicit auicenna q de eis
dant ʒ iij po digestionem materie et si no ducat dent acuitam amplius. Contra humorum
expugnatiuarum ¶ Et rase q sunt in eis stoz confortant et intestina ne ista medicina
intestina scoriet ¶ Et no q eleu elm no dz acuitam cum scamo. Comm psentat
illi cl plures aut ex conditum cum scamo acuitur primo eleuatum debet dari cum
fieno porto in eis ¶ Pille octome sic dicuntur quia ex viij medicinis compositis
componitur. et sic vz quid quod sa medicina et quia no est in usu io de ea no facio
mentionem ¶ Yerapigra est valde bona et e in usu et est i q vocatur pica
pigra et vocatur ab auicenna diagridiodos quia in ea coloquintide po co
e fla a capite purgat valde bn magis tn fla quam co ab aliis membris
purgat et stomacho a sto et a capite mala materia purgat et hic modo no
dz dari i se neque in composicione ea sit nisi pille auree. sed in humoribus fortis sola
et differt a pigra est de q habimus sub quia mie plus compositum s turbith
coloquintida agaricum ¶ Dosis eius po digestionem audact e ʒ iij sed si acuatur cum
pulpa aut esula fortior erit. esula tn e timenda multum quia nauseatiua e
multum de istis duobus modis dz dari po digestionem dan tn alii de ea de viij d
ebus i viij dies ʒ ij sine digestione medicine melius tn e q dz secus an aliis tn si p
cessit aliquis cibus dant ʒ ij sine digestione pcedente melius e tn ea dare po digestionem
¶ Yerapigra confortatiua e optima et dicta e ab inuentore. recipiat stoz quia in
se confortatiua stoi recipit ut omnis crudus mirabolanorum et io vz ad visum re
pandi ppe quam e nisi debilitatum ex suis eleuatur a sto ad caput fla euacuat
et omnes humores pter sanguinem. no e multum i suo usu. Comm in apotecaria eam
no inuenimus nisi faciamus eam fieri ¶ Da po digestionem ʒ s vel ʒ vj sine digestione
ʒ ij si velis eam acuere cum scamo ʒ iij ¶ Yera albis vz ad purgandum
fla multum et co et ad guttam q fit de fro et fico humore. Comm viden me
bea ee confecta vz palitus. Comm eiusdem effectus e vel cum yera est lz n i se
turbith coloquintida epithimum cuscute euforbia mundificat sanguinem
no e in usu. Dat ad pondus yerapigre de ea. scilicet ad pondus ʒ s quia no
e multum fortis quia in sua recepta e lb j et no e de scamo ibi nisi ʒ ij et s

Uiso prius de egestione et euacuatione. nunc querimus de modo exi
bendi medicinas et quia in tertio modo exhibendi dicunt acuitam. secundo exhibe
ideo po dubitatur de earum acuitate ¶ Et tercia h po queramus quid sit acuere medicinas
dicens forte q e ipsam facere laxatiuam. tunc ergo nulla medicina esset laxatiua nisi
acuata. quod falsum est si dicas q e eius fortificare i laxando. tunc ergo viole a
cuunt medicinas quia fortificant i laxando medicinas ¶ Solo ad hoc dico q acuere medicinas
e apponere aliam medicinam cum alia medicina q dz acui pcilla quia lt de sua natura q
faciat ipsam ee fortiorem laxatiuam notabiliter. quia esset p q anquam esset acu
ata. Ubi igitur sit aliqua medicina ut i benedicta sit de scamo ʒ ij vel ʒ j et vel ij
ego apponam plus vel hoc ʒ j vel ij scamonee vel ʒ j coloquintide si ve
lim euacuare fla quia pulpa et scamo notabiliter laxatoriam medicine augme
tant. viole aut lz augmentent no tn notabiliter nec fortiter ¶ Come tercia
hoc est cum medicina pt acui tempore sue confectionis et ets p aliqua dierum ad p du
os an tempus exhibitionis quius modus e melior et vi q i tpe sue co
fectionis quia modus acuendi medicinas p tpe venenositatis e malicia medicine magis

reprimit. & melior. s3 hec e in ostitue. q2 tūc mea euans plus imorata fuit ui
cib3 q ipsi dēt reprime. go rc. ¶ Alt. i. e mo9 acuendi p que virtus me ne que
dz acui magis omēdat. & melior. s3 hec e in ostitue. q2 tūc mea acuab3
plus morā. cū mea acuibili. & fit magis vnita ex eis aliq mo. go rc.
¶ Om fat. usus qui3 ¶ Solo dico q acue me ay i tpe sue ostitois. sī puri
dico melioris fine. q2 tūc vtus me ne acu tib. melius omēda me ne cōn
& melius e repssa malicia euacu tib. & etiā acu tib. et q2 no facimus hoc
cū istud sit melius. cā difformitatis sue diusitas euandoz. qbus mea
ppat. boigrad. p vna meay posse ppāe dulsos hu res. et ab aliquo
nolo ppāe magis co. & i aliquo mg. cū expīcia paticeid. et ab aliq
fla io dusimode acuit. q2 aliq cū mea forti hnti ppay ad ffa. ut cū
pulpa. ul esula. aliq cū mea hnte affem ad co. ut cū sinalfolio. & tūc
de eo aliq poimus plus. & aliq mī9. q2 p vna meay dulsos rusticos
euam9. q ibus no pparam9 ppas meab. ut ipi patiūr. s3 si meay regis
pt h3 fare. ad euandū ipm solū ¶ Lonr q. catp mea euans ffa de
beat acui cū mea enapite co. vel q no. q2 meay acue & ppas forti
i lapando. rat9 illius qd pri debilit faciebat. s3 mea euans co. no iu
uat ad euoz flatus. cū sit om ei. go rc. ¶ Alt amis i 3o. me ne euantes
diis. no sūt sil admiscēda. vn dr q mirabolani et viole no st sil ad
miscēda. go rc. ¶ Alt. S. lo acutoz & pti a me ne q vna euat cito
& alia tarde. no st sil admiscende. s3 stamo cito euat. alostica tar
de. go aloe & stamo no dent sil admiscel. aloe fla euat. & stamo
co. et tn magis vt q cū aloe deat omiscel stamo. q3 cū alia & m
amis. go rc. ¶ Ad om sūt omis aucto tes & me. et amis q dr. q stamo
iuuat alias me ab. & mape alostica. et ppat eā ad euandū ¶ Solo
aliq dicūt q omiscet. ei q e natue otrbilis. s3 h. no e ab auctore
dcm. s3 ps. cū alostica e. de ea. ad ppe. q2 mordo stom & intestia sti
mlat ea. ut cicius reducat meay alostica ad actū. q ad actū reduca
cicius opat. q psē faciet ¶ 2a cā e ad for. q2 omouet huoes. ppe qd st
hulhos. ut a mea alostica attrahant. ¶ 3a cā e ad iuuan. qa stamo
iuuat alias meab ad attrahend a remotis ptib3. s3 cū stamo gremotis
¶ Ad simi i om. dico q stamo no trah co. nisi vincat & dnet i attrae
huois. ad que hēt affem. s3 nos no poimus ea i tāta qn te. q domet
sup aloe cū e acume. s3 solū ipm fē do. & exptando i sua opone ¶ Ad
3m rom dic e. q giieitas meay e dos modis. vna qplae. ut mira
bolan q st frigi. & stamo e ca. ¶ 2a e gieietas i huoie euando. ut sta
monee & aloe. & gieie istis duob3 modis. bene pnt omigi. q ut
vna alia i sua oplae mitiget & tempet ¶ 2o si velis dulsos hu
moes euacre ¶ 3o e gieietas i mo. opandi euandi. sic viole mira
bolanis gieia. q2 viole lenuit. & mirabolani expassant & ostrin
gunt. i. e no dent omiscel ut obiab. ¶ 4a e gieietas in tpe. qa vna
euat cito & alia tarde. et de talib3 vm e q no dent omigi. n vna
alia adiuuat. & ita p3 solucio. In quibus tpibus morbi facienda e flota

Sopecius visu e ppt qd canenda e flota et ppt qd fiē
da. & i quib3 no ¶ Et sicud
dz nunc videam9 in quib3 tpibus morbi facienda e flota. ¶ Et dio
est q i pn° morbi. flota no est faciēda. meay. n. e inster natue. cū [illegible]
aff & et 2o. s3 cū ipm 2o aff s. egtub3 qbuscūq3 incipientib3 nulla euo i pn°
morbi e nalis. sic go na i pn° morbi no euat. ita n. meay. istud tn i tal3
calib3 h3 instanciā i nr. fuiosit. & acuitate. vn amis i 3o. in pn° morbi
flota no dz fieri. q2 flota huoes omouet & subtiliaet. et p totū euere
facit. n mā sit fuiosa ¶ 2a instaa e ppt m. multe3 vn s3 sup i aff m.
incipientib3 morbis rc. dz h3 fi. s. flotaz. al farmaciā. ut na alleuet. que

·s· eat honcata · pp m^c mltez ¶ 3^a instacia e · pp morbi magnitu3 et acuitate ·
ut qn e apq magnu et dolorosu · s3 nq sit ma mlta i cor^e · Un auic
i p^o s· apq heat · e flomando · s3 no indiget · et G· prio negat · ¶ Di
apq sit magnu flome in pn^o · s3 no sit m^c mltitudo ne crepe aut apiat
apostea an sui maturacoz · go ut mala sinthoma pmit^e · minuco e facia ·
¶ 3^a ra^o cta h^c · e qp no fiat floia i die mot^o egritu^s · sic in casu no est
facida floia · n^c aliq eud · ne ma a loco ad que na expellit · ipaz diu
tat · sic r^c in paroxismus · Un G· p^o aff^r · i statu neq3 floia · neq3 farma
tat · sic qa i eo fit motu morbi · q^ melius fit i quiete q3 i motu · s3 sic h3
dz fieri · qa i eo fit motu morbi q^ melius sit i quiete q3 i motu · s3 sic h3
e statu ad morbu totale · ita se ht paroxismus resp^o dier^u intpolaciois · sicut
go i statu euo no e euand · ita neq3 i paroxismo · Un auic i p^o dc qp in
hoa paroxismi siue mot^o egritu^s · e tpus quiescendi · i sopo^m quiendi ¶ 3^a ce
e qp floia no e facia^da i pn^o morbi cu crisi e recta · qr s^m psaac in pmis
sagwis e fundam^tu caloris nalis · ipm · s· sistinens · s3 corp^s sit fundam^tu · qn amb^e
spus fundam^tu deportat · sagwis n· e fundam^tu caloris nalis · qr ad nale qua
tur calor nalis · et io euando sag^s · euat^r calor · q^ pmaz morbi dz digerere
e morbus plonga^r · et virtus debilita · pp qd timedu e ne pp morbi logit^e
et virtutis debilitate na succubat ¶ 4^a ra^a e qp · retre sicco · i · gstipato
s· qui h3 fece i intestis · no dz fieri floia · ¶ Ca e qr ta sut attrahetia
e^m auic i s^o calid · vacind · e tota spes · qr go p floiaz vene euan^r · qp
a mebris sibi ppinquis attrahut · e ita miseraice a sto · s^e · vent · plus gsti
pa · et ma extenta i venis plus infici^r · et ec miseraice attrahut · hu
fece · e ita feces plus exsiccan^r · dz go p^o lenigi · pe^r p suppositoia · aut
clistia · ut ipse laxet ¶ 5^a ra^a e qp no dz fieri floia · qr ex h^c · ^ mlta · accidut
mlti morbi · ut epilia · apoplia · e paralis · ec · qr pp evotione sanguis et
caloris gnan^r mlte supfluitates flatice · q^ sit ca hare egritudinu ¶ 6^a
ra^a e qp no dz fi^r floia i mlie impgnata q^ menstruata · ¶ In impregna
ta no · qr p h^c calor bn digeris dimuuere · e nutrimetu fetus auferre ·
et maxe · qn fetus e magnus · Un ypo · 5^a aff^r · mlier i utero hns floma
ta abhortit · G· qr auferet^r · ei nutrimetu · et maxe si fetus sit maior ·
qr tuc indiget apliori cibo · s3 mlte mlier^s faciat ceru · qr dicut qp oz
fieri floiaz · et pp comud · s· in fine impgnacois pp x^m mesez · et de mor
tuo · s· in pn^o an x^m mesez · ¶ In menstruata dico na^r · s^m ranolinez me
sis · no dz fi^r floia · qr i fluxu nimio an^r eet facienda · ad diuisione · an^r
s^i qn emittit an · s^m debitu · tuc no dz fi^r floia · cu ma euac suffi
ana · et ne na ab illa opone diuta · s^m auic i s^o ¶ Ut pq colicam
passioz · no dz fi^r floia · cu · n · floia gmoueat humoes · p h^c · p h^c posse huc
colicus ad stoz fluere · e ipm inflamare · neq3 pq vomitu · ne sic humores
fluat ad stom · neq3 pq fluxum ventris · neq3 pq vigilias magnas · neq3
pq vomitum forte · e bn^e · pq mltu calefaciens · mltu dissoluens · qr go
floia in fi^r calefacit humores e gmouet · virtute debilitat · plus no flo
mia no expetit · neq3 e facienda

Quibus hominibus expetit flomia

Consequenter videndu e quibus hoibz expetit floia · s^m
auic in s^o i · expetit hominibz delicatis · ociosis · e desertibz · mltuz car
nosis · e utetibz cibis mltuz sang^e gnantibz ¶ Ut i illis i quibz e
habundacia sanguis · qd cognosci p vrine spissitu^e · habundacia · n · sanguis
fac^t ipaz spissa · s3 cole subtile · e hemo duas ve^as ¶ 3° dz fi^r floia
i illis i qbz mlia habundat · Un ca e mlta mlia nalis currens cu sang^e
p to^m corp^s · qr sagwis i epe ab ea no mudificat^r · tuc expetit floia si
minuco · e pq fuernacia · Un dup^r e mlia · nalis · et innalis · nalis est
fex sanguis · q qn habundat · ipa e currens cu sang^e · qr cu sag^e ex flo
mia euatur no facienda e floia ad eius euoz cu sang^e · ¶ 4^a ra^a est

^ s3 aucedere

^ i senio pn^e auic i p^o expet accidu

^ Abcodit cu calor ut s3 a calor grato sine sagwis e mlta q· st cuius se^s i supra facienda est fartia ·

q in illis in quibus timetur sanguinis vel humorum ebullitio et conturbatio et calefactio competit flebotomia et ista statim eis servant calefieri · dicit flebotomator · dum tamen sit timor ebullitionis conturbationis et calefactionis propter humorum habundantiam · alii tamen aliter decipiuntur per ista verba · quia sentiunt ebullitionem et timent de humorum ebullitione · statim flebotomantur · et cum istud est ex colere calefactione et interiori per flebotomiam non cessat calefactio nec ebullitio · immo per hoc augmentatur · quia flebotomia humores commovet et per corpus currere facit · si ergo hoc sit ex humorum habundancia non competit flebotomia · quia consistit per sudoribus ... et magis in mane · aliquando enim sunt qui non sudant nisi quando cibum digerunt · Item in illis debet fieri flebotomia qui habent fortes virtutes et qui sint sanguinee complexionis non fere composite · ista possunt pati plus flebotomiam · unde rasis ubi supra almansoris · corpora apta ad flebotomiam et que eam plus possunt pati sunt illi qui habent venas amplas et manifestas et hii sint pilosi et habent corpora bruna · et ex colore rubeo et fusco mixtis · sunt colorata · ut iuvenes et adolescentes et senes non decrepiti · sed pueri et in senectute non sunt minuendi nisi maxima cogente necessitate · Item quomodo est medendum quomodo est faciendum ante flebotomiam · et de hoc ... est hoc quod si aliquis timeat ne humores grossos habeat ante flebotomiam · quia balneum humores subtili... in se habeat · debet intrare balneum ante flebotomiam · quia balneum humores commovet · sed non dico in die eodem sed in die precedente · quia non in eodem quia ... et eos commovet et lenius fit quod ... lenius passionem facere ipsos per balneum ... inspissatur · et lenius fit quod ... ex hoc est periculum et propter hoc ... accetosi ... fugit et labitur · et hoc est periculum et propter hoc ... per aliquos dies ut materia subtilietur et propter hoc est competens ante flebotomiam · ante dico per aliquos dies ut humores dissolvantur et subtilientur · et propter hoc via sit motus ante flebotomiam ut humores exeuntes in venis ... quando debet fieri flebotomia · debet fricari brachium ut humores ... Item alii ante flebotomiam est dandus cibus ... subtilis et ... ad exitum facilius · Item alii ante flebotomiam est dandus cibus ... subtiliter et quibusdam ... ad os stomachi ... illis qui habent stomachum debilem ex sui subtilitate · et quibus ... ut buccella panis intincta in succo ... non ... cibi sed bene digestibilis et potus ut buccella panis intincta in succo ... aliquo accetoso · confortat enim stomachum ex sua potentia · et prohibet ne humores fluant ad ... aliquo accetoso · confortat ... Item videndum est quomodo ... in sua ... exprimit ... in ... ut sanguis aliquantulum fluat · Item videndum est quomodo in flebotomia est faciendum · alii magnum vulnus dicunt fieri · cum sunt humores grossi sive sanguis grossus · quando ut per ... vulnus magnum sanguis facilius possit exire · Item ... sanguinis grossi ... ut per ... vulnus magnum sanguis facilius ... quia humores ingrossat · unde in hieme dicunt fieri magnum vulnus · Item propter humores ... quia humores ingrossat · unde in hieme ... qui tunc melius sit eius parvulus magis · ... sed prium ... vulnus sit ... quando tunc melius sit eius parvulus magis ... et calor minus evaporet · Item ... in tempore ... et debilis ut de spiritibus et calore minus evaporet · Item flebotomandum alii dicunt iacere supinum ... de ea · et cum est sanguinis subtilis · Item flebotomandum alii dicunt iacere supinum · quia per istum modum iacendi confortatur ... debilitas · quia ... per ... quia per istum modum iacendi ... debilitas super partem latiorem sic ... et super partem ... acubitus est corporum debilium super partem latiorem sic ... et super partem ... spina dorsi quod ... est fundamentum corporis · sicut lignum navis est fundamentum super quod tota navis fabricatur · ita spina · super qua totum corpus fundatur · quando ergo timetur de ... debilitate et ne sincopis accidat · dicunt supinus flebotomari · Item ... in flebotomia ... color sanguinis · quia si albus sanguis videatur · statim ... quia per hoc significatur quod in corpore sint cruditates et ... humores ... defectum caloris naturalis digerentis · et amplius per hoc non est talis sanguis minuendus per flebotomiam et iste ... plures ... de ... unde ipso ... si sit color ... et quia ... fit alii albidum sanguinem vomunt et mestruant · Item in flebotomia ... eligi · ut sua consideracio · sit in ... in estate ... ventus septentrionalis eligi · ut sua ... fit ... obtemperet · Item hora electionis est inter ... et ... quia tunc completa sit digestio · et superfluitatum expulsio facta · unde hec est hora communis · alia est hora necessitatis · et hec potest esse qualibet hora diei · quia ... autem ... non habet in locum · tunc sit necessitas · Item de hora ... lune non invenitur ab aliquo auctore ... tamen plures dicunt in hoc de ... quod post plenilunium ... lune dicunt fieri minutio · tamen nos facimus ... Item ... et ... quod sit faciendum post flebotomiam · post flebotomiam non fiat sompnus immediate unde ... quod post minutionem non fiat superdormitio et reddit causam mirabilem quia per hoc possit accidere confractio membrorum · tamen alie due cause possent assignari ...

Marginalia:

- quia statim qui sentiunt
- Quomodo est faciendum ante flebotomiam
- ad confortandum debilitatem
- Quid sit faciendum in flebotomia
- est faciendum ... vulnus ... magnum vulnus dicunt fieri ... aut quomodo ...
- color sanguinis
- Quid sit faciendum post flebotomiam

cure i sompno se vertat paciens super brachium flomatum. et per hoc ledit. Alia
ca. ne humores i sompno fluant ad membrum lesum. i quo est dolor propter ictum flo
mi. et fiat apostema. Con. G. co. afforismorum super illud afforismum. In quo morbo etc. i sompno
si sit apostema intra corpus. et membrum lesum. ad ipsum fluunt humores. sed quo hec in
telligitur ca. amicus. Est nondum. quia sic per ac sit oppilatio et passio membrorum
nervosorum et lacertorum. secundum commentatorem G. super primum afforismum. In quo morbo sompnus laborem
prestat etc. sompnus i principio paroxismi non competit quia calor naturalis ad interiora
recedit. et exteriora infrigidantur. et sic remanet vel non consumpti. propter quod rigor aug
mentatur. et paroxismus est prolongatur. G. et hic. sic per commotorem humorum i flobotomia
ad nervos et lacertos elevat. qui non consumpti remanentes i sompno infrigidantur in
exterioribus et ingrossantur. ideo faciunt nervorum et lacertorum oppilationem. si fiat pro
ximitate immediate post flobotomiam. Secunda ca. secundum membrum infrigidans et faciens
extremitates in quartana. in cuius typo fit oppilatio propter frigiditatem et grossitiem ma
teriae. oppilatio fit in quartana. in cuius typo fit oppilatio in sompno. in quo fit re
sentiri sicut et lacertis ad ipsos recurrens et fumus in sompno. i quo fit re
tractio caloris ad interiora infrigidantur et ingrossantur. et ideo infrigidatus et ingrossatus fri
gus calidis ad interiora. infrigidatur et ingrossatur. et ideo membra consueta operant
tractare i grossitiem inducunt i membro. sive oppilationem quia ad membrum consuetum operant
extremitates consiles. et G. super primum afforismum. In morbis magis periculantur extremitates
et sic intelligendum est de sompno flobotomiae. secundo de remoto paroxismo sive illi
sicut ad hoc intelligendum est de sompno flobotomiae. cum vero de remoto paroxismo sunt illi
fuerint consumpti. Item post flobotomiam caveant a cibo multo i primo et secundo die. si a
fuerint consumpti. Item post flobotomiam caveant dent a cibo multo i primo et secundo die. si a
bus sed ex digestibilibus. multum sanguinem generans et bonum ut sunt ova sorbilia
et vinum bonum. Con. utsatrat i dictis cibus et nimium eius et potus augendo. cibo
sed cibi non tamen sive consuetudinis vinum magis dent bibere quam ante flobotomiam. quia virtus
digestiva debilior est cibus quo digestibilibus. dum tamen sit aliquantum grossus. et cibus bonus
ut commentator amicus pullus assatus aromatisatus coctus i aqua. sive sine dique. Item
alii post flobotomiam habent linguam siccatam et hoc propter humiditatem. eo rubea. a qua sug
gerunt alii post flobotomiam et eius ebullitionem et tales dent potare
elevant propter sui commotorem per flobotomiam et eius ebullitionem et tales dent potare
aquam ordei. ut mitigetur acuitas et siccitas colerae. Con. quod aliquis timet de ca
lefactione capitis. aut eo ebullitionem. dent hic facere. multi hic faciunt sine
sicut tamen et ideo alii male faciunt. quia non eo. vix. humidam in eis. Item no
scit tamen et ideo alii male faciunt quia non ex. vir. humidam in eis. Item non
exercitet se post flobotomiam. quia exercitium eius plus debilitat. et multi ex hoc debili
tantur. Item non balneet se i die eadem propter eandem causam. et fiet humorum commotio.
se jaceat i lecto supinus. quia i est modus mobilium. Item non ligetur fortiter bra
chium ne dolorem producendo. fiat humorum fluxus ad locum. neque brachium mul
tis pannis stringatur. et tegat. ne quiescat. et nimis calefiat. Item alii accidi
inflatio in brachio. vel apostema. et tunc debet fieri flobotomia i brachio alio. commentator amicus.
commentator ratione fiat super locum flomatum i eodem brachio. et tunc ponatur super locum e
pressura ne recipiat materiam. Item volnus i brachio post flobotomiam sunt. alii tarde sa
nantur. et hoc vel propter minutionem flobotomi i olo aliquod. ut leviter intret. et magis ledat
flomatum. sic dicit G. commentator et tunc tardius curatur volnus. quia commentator Io. et G.
et omnes auctores volnus non curatur neque sanatur. quamdiu aliquid est intus labi
a volnus. impedit eius citam consolidationem. Secunda ca. quia volnus sunt per flomum tar
de sanant. est minima sanguinis eius per quam virtus debilitata retardat generationem
carnis et consolidationem petendo volnus. Con. virtus naturalis est debilis. Item tertia ca est
brachii nimius motus. quia commentator amicus. perplexum volnus non sanatur. neque
consolidatur. nisi membrum sit i quiete. sed quo tamen cavendum per sua gracia non fiat in
unctio flomi i olo. nec fiat eius minima. neque motus brachii. neque exercitium
iungatur. in istis est periculum. et major i basilica. aut cardiaca. quia i ce
phalica ut videbitur. est minus periculum. Item non tempus flobotomiae subtiliat humores
et mobiliores facit. Sequitur de medicamentis tonuentibus ad evacuationem capitis.

Marginal notes: superdormire; A vicino

Experius dem e de qbusdam me[dicinis] quemetib[us] ad curam capitis. Sunt ad h[oc] collectag de quibus[dam] me[dicinis] ad h[oc] queme[tibus] et ad co[m]laton[em] spectat q[uattuor] me[dicine]. p[rim]a e theodoricon enpeiston. s[ecund]a e theodoricon anacardinum. t[erci]a e pille cochie. q[uart]a e pille rogeri. Theodoricon dr[icitur] a theos q[uod] e deus et e datu[m] q[uasi] a deo datu[m]. enpeisto .i. b[e]n[e] expe[r]imentatu[m]. e laxatiu[m] s[ed] no[n] fortit[er] laxat tamen fumo[sitatem] ... et fl[egm]a. si cu[m] ea co[m]misceatur scamo[nea] a[ut] hermodactili aut esula laxat fortius. Et n[icholaus] nicholaus p[ro]p[ter] fl[egm]a a capite euat. h[oc] t[ame]n no[n] e co[m]m[une]. ymo p[ri]mi[tus] a mebris sub diafragmate. Un[de] ipse a m[at]rice euat q[uia] ea mundificat et m[en]s[truum] p[ro]uocat. si de[tur] s[er]o cu[m] de coctione aliqui[us] herbe valetis ad h[oc]. ut arthemesie v[e]l rubee maioris et sedalo ... euat. p[ur]gat amplius cu[m] benedicta. It[em] ex eo et dragantea et nigella fiat pessariu[m] mirabilit[er] p[ro]uocat m[en]s[truum]. It[em] cu[m] vino spa[tu]le ... si palatiu[m] ex eo fricet. attrahit fl[egm]a a capite et io[cundum] v[aleat] in litargia. Un[de] exp[er]imentu[m]. Vocatus fui ad quanda[m] mulierem q[ue] amiserat iam loquela[m] et ut re staurare[m] ei loquela[m] ad t[em]p[u]s fricavi palatiu[m] cu[m] eo et aliq[ua]ntulu[m] posui de dyacastoreo et recuperavit loquela[m] et fecit testamentu[m] suu[m] mortua t[ame]n fuit. It[em] si ex isto eleuua[rium] et amido fiat pill[e] et sub lingua[m] teneat[ur] valet ad vocis restauratione[m] amissa[m] ex flate grosso i[n] pectore infixato et melius e si castoreu[m] apponat[ur]. It[em] si de[tur] cu[m] decoctione thamarisci i[n] mane de opilat splene[m]. It[em] si de[tur] de eo cu[m] .i. dyacalamenti ... mulieri i[n] vespere et sequit[ur] potus vini decoctionis arthemesie et rubee maioris p[ro]uocat m[en]s[truum] et p[ar]at ad co[n]ceptu[m] q[uia] p[ur]gat matrice[m] et p[ri]mi[tus] inferiora. ut dixi. si t[ame]n ista me[dicin]a de[tur] cu[m] decoctione rubee maioris arthemesie etc. v[aleat] ad p[ro]uocat[ionem] m[en]s[truum] ut dixi. Dosis huius me[dicin]e e [drachma] s[emis] v[aleat] ad emigranea[m] et vertigine[m] capi tis q[uia] fl[egm]a a capite p[ur]gat et a pectore et o[mn]e[m] fluxu[m] flat[uum] q[uo]d in faucib[us] et i[n] gutture ... ex q[uo] fit ho[mo] sine voce v[aleat] et splenetic[is] ... calore[m] ... facit. Theodoricon anacardinum eo[dem] p[ur]gat v[e]l ... q[uia] p[ur]gat p[ar]tes q[ue] s[unt] sup[ra] dyafragma p[ri]n[cipaliter] et p[re]cipue caput a ... et flate ... ea scil[icet] ... membra alia cu[m] pulpa aut esula fortius laxat no[n] de[tur] in ... a ... alis me[dicin]e attractiv[a] a capite q[uia] ... a remotis .s[ed] a capite trahat. Dosis eius e [drachma] s[emis] v[aleat] ad memoria[m] restaurandam amissa[m] ex flate. Un[de] si i[n] litargia ... fit rasu[m] caput et ... et aud ... ex eis fricet[ur] postlo[ra] p[ro]p[ter] capit[is] cu[m] succo anacardoru[m] ut ... i[n] eo et ex eis fricet postlor p[ro]p[ter] capitis v[aleat] ad memoria[m] restaurandam amissa[m] p[ro]p[ter] fl[egm]a. fl[egm]a e[ni]m corrumpit memoria[m] ... sp[irit]ib[us] congelando et sua ... receptab[ilis] habilitando ... istud ... q[uia] ca et sic fl[egm]a a capite euat et ... consumit. si aut[em] ... pessariu[m] mitta[tur] i[n] matrice[m] mundificat ea[m] et ... menstruoru[m] extrahit. Un[de] mulieres q[ue] no[n] concipiunt p[ro]p[ter] humoru[m] i[n] matrice habundantia[m] ea accipiunt et euat et consumit. Ana cardus e sicc[us] ca et sic. Un[de] aut[em] anacardi adducit humores et ulcerat nervos ... Un[de] confert eoru[m] ... Un[de] accipiat[ur] aliq[uid] valens ad h[oc] cu[m] pulvis castorei et succo anacardoru[m] ... q[uia] ... succ[us] q[ui] sit desiccatus et frigid[us] nervi. v[aleat] anacardi ut dicit ... pe diculo elephantis ... fructus arboris ca et sic. i[n] ... In hoc electua[rio] et p[er]c[ussi] e aloe basis. Pille cochie s[unt] optie. purgat fl[egm]a a stomacho et a capite et io[cunde] ... passioib[us] capitis sunt fortes. v[aleat] ... emigranea et vertigine et ... habundancia flat[uum] i[n] capite et v[aleat] ... elephancia. Dosis ... ad [drachmas] iii ... scamoniu[m] coloquintida et aloe ... succo solatri q[uia] ... menstru[um] ... i[n] infusioib[us] dragaganti q[ui] p[ro]hibet ... intestinoru[m] ... diagredium et aloe q[uia] aloe no cet stomacho ... Pille rogeri ... pillis conf[or]tativa stomacho et ex ... melius bone ad purgatione[m] stomachi et capitis de flate. Un[de] ... consimiles ... ad oculos. Un[de] si aliq[ui]s conqueret[ur] de capite

Euacuantia capit[is]:
- Theodoricon enpeiston
- Theodoricon anacardinum
- pille cochie
- pille Rogeri

et visus debilitate propter flegma evacuare eum cum pillulis cochiis et pillulis rogerii. an
post sta purgatione dentur pillulas rogerii de 2o in 2m diem sine obstructione dieta
ad residuum consumptionem fortificandum faciente post evacuationem ut post iii dies non dentur pillule
in pillulis n. rogerii scilicet digerentia et consumentia flegma. et si ex medicinis quod cadunt ex
eis fiat pulvis sicut lapacium. bona est ad visum clarificandum. Capitulo de evone
et quia elevata solet acui ad lavandum ideo queritur utrum artificiale sit elevata acuere.
et videtur quod primo quia hic est usus omnibus cum scamonea non acui. et diacatolicon et opi
Medicina est nature inimica ergo maliciam quam nature infert melior modo debet
auferre sed malicia medicine et eius horribilitas cum elevatis melius modo quo
potest auferre ergo etc. Item amiscetur cum de succo acetoso et quod abhominatio medicine
est ea quia in eis ponitur de zucara ad minuendum illud ergo quod abhominatorem medicine tol
lit est artificiale iungere cum medicina sed elevata eius abhominatorem aufert ergo etc. Con
medicina debet remanere in stomaco ut attrahat humores ad stomachum vel quieta maneat sed
elevata propter suam dulcedinem et celeriter retrahitur a membris attrahitur. Contra opponitur medicine im
pedit. nullum tale est artificiale cum medicina iungere. Item Galienus sciliacitos et quod
due medicine contrarie non debent simul commisceri sed elevata est dicta medicina ipsum acuere quia
elevata natura est trahi a membris et est eis amicabile sed medicina cum sit odiosa me
bris nata est ab eis magis expelli quam attrahi ergo ex contrarietate istorum fiet
impeditio. Item medicina alterans et lavans sunt contrarie ergo simul non debent commisceri sed
elevata alterat et medicina lavat. Solo dicit quidam quod non est artificiale acuere
elevata quia medicina attraheretur paucius vel cum elevata sic ad imfectorem [illegible]
elevata quia medicina attraheretur propter dulcedinem ut semine et propter eius dulcedinem attrahitur et
demum quod primo dicitur res dulcis ut semine et propter eius dulcedinem attrahitur et propter
suam amaritudinem latitans sub ipsa dulci attrahitur et propter hoc [illegible] infirmitatis sicut
est hic quod medicina venenosa cum elevata mixta attrahitur cum elevata quod membris
nocumentum inducit. Secundo ego dico quod aliquando artificiale est acui sed aliquando non acuere
ia elevata quod stomachum respiciunt est artificiale ut diacatolicon sed acuere ia quod me
bra remota respiciunt ut pliris et similia non est artificiale quia cum eis attraheret
medicina ad membra quod non acuitur elevata respiciens stomachum ut diacatolicon a medicine re
cipitur a stomaco et retinetur ita quod oportet sua remanendo in stomaco prout medicina facere non a
membris aliis attrahitur quia elevata per medicine acuitatem corrumpit medicina non fermen
ta corrumpit una magna quantitatem paste primo modo exhibendi inmotus fuit propter
delicatos medicinas non potentes ipsam accipere quia iam abhorreret valde propter hoc patet. Solo
ad primum quod medicina non trahitur a membris cum elevata quia medicina elevata corrumpitur sicut
fermentum pastam et ideo citius expellent illud membra quam ipsum attrahent.
Ad aliud dicendum quod due medicine contrarie quarum una aliam corrumpit non debent simul co
misceri sicut aqua ordei et scamonea sed sic non est hic quia unum facit quod cuiuslibet
aliud est auferendi medicine abhominatorem et malicia. Contra queritur propter quod melius
acuitur medicina aut cum scamonea non cocta aut cum cocta et videtur quod cum non
cocta quia medicine acuitur cum scamonea ut lavet sed coctio virtute lavandi ab ea
tollit quia coctio est fortior quam contritio per quam sua virtus amittit 2m avicennam maxime
cum ignis sit fortissimum agens quod 2o metheororum omnia sunt mala igni ergo non
debent acui cum scamonea cocta sed cruda. Item quod fortificat maliciam medicine non
competit sed coctio fortificat maliciam scamonee cum coctio det ei acuitatem ut patet
per simile quia coctio acuit lapidem et calcem et mel ergo sic scamoneam ergo etc. Contrarium
fiat usus omnibus. Solo dico quod medicina aliquando acuitur in [illegible] debilibus ut patet tota ante
possit consumari et cum quis voluerit et tunc acuitur cum scamonea non cocta seu debet
acui ne sua virtus aliquantulum debilitetur nec timetur de eius malicia quia propter diut
rinitatem temporis siccitas aufertur. aliquando autem acuuntur medicine non quod debeant diu consumari
sed quod post quatuor dies vel tres debent exhiberi et tunc cum scamonea cocta debet acui ut
sua malicia propter parum subtilium igneorum acutarum ablatorem reprimatur. et ideo est
coquitur cum aliquo reprimente maliciam suam ut cum coctanis vel cum aliquo tali
ut dictum fuit prius in summa. Ad primum dico quod sic contritio parva et moderata
non corrumpit potestatem scamonee sed immoderata corrumpit eam nec coquitur ita
quod immediate ab igne calefaciat eam coquitur in foliis caulis vel in pasta vel
in coctano in furno levi igne etc. Ad 2m dicendum est quod coctio calcis 2m avicennam
in 2o dicitur acuitate induat [illegible] propter parum terrestrem igniorum sicut in lapide

sit cocta modicata non corrumpit eam sed immoderata corrumpit

et calce. ¶ 2° quia ꝯsumptor ptiu aquosarum humidarum ꝯtinuam in ea. 2° in melle acuitate induuat. ꝯsumendo ptes aquosas q sunt in eo. qr i eo e multa humiditas. qd ꝯsumitur i eius decoctione. sed stamo no hz ptes terrestres tales neque aquositatem q decat ꝯsumi. sed quasdam igneas subtiles acutas q euapant aut ꝯsumunt in decoctione. io no acuit eam sed eius maliciam aufert. ¶ Cont(ra)

q' cortex mirob. secessiua decat acui cum lapide lazuli. et ꝯtra q' ge intel secessum impediens et ad locum opposi(tum) mat(eriam) trahens. dz acuere mirob. secessiua. sed lapis lazuli e huius cum sit vomitiuus. go 2° nt impediens. opoz mirob. dz ea acuere. sed lapis lazuli impedit opoz mirob. ne secessiue qr ꝯmouendo sursum mirob. aciag qz debet descendere a sto e intestinis i quibz manere debet ut attrahat ad ea humores. go 2° ¶ Om fuit ursus ¶ Cont(ra) q' qr mirob. acuatur et qr no dat acumen pse aut mirob. pse. fiducat ad h. q mirob. acuitur ut ia i pauca quantitate possit attrahere acuata. sic no acuata i mag. go tunc debet dari acumen pse qr i pauca quantitate capacet magis q mirob. i magna.

¶ Solo ad rōnem quorum ego dico q mirob. ne q dantur ad euoz inhie siue dant in liquida sba siue pillata. bn acuitur cum lapide lazuli. bn loto i aq ut p ista ablutor. sordicies p quam erat vomitiua auferetur. vom dz ablui in aq et p9 remouetur ia aq et inponi alia. 2° de inceps quousque clara et sic sapore expeat. 2° dz acui p9 dz ꝯphibet mirob. i mane i liquida sba aut sed i pillata. et tunc qn paciens merit tribo. el xor. viabz ad sella tunc dz p9 amfitea lapis lazuli distpatur i syro violaceo ul alio aliorum et tunc mea i attrahendo ipam festinat. ne ei noceat et tunc no nocet i ista ꝯpacoe. qr no fecerit mea eius descendere qr sua fecerit opoz qr no dedit cum eam sed p9 nc vomitiua induuat cum sit ablutus ¶ Et p h. pz solo ad obiecta ¶ Ad 2am rōnem ego dico q no dz dari mirob. pse ut acumen pse sed vnum cum alio ¶ Ad 3m qr mirob. capacitas duobus indigemus p° ut i sto remaneat suffi. ut possit ad actiuam redui et i intestinis opoz sua facere ¶ 2° indigeo ut possit trahere. quoniam deficiat i acumine. s. remanentia emanes ¶ 2° indigeo ut possit trahere. ut no possit i remanere ut sua opoz faceret. immo sua qr ita odiosum e sto ut no possit i remanere ut sua opoz faceret. imo an tpus debitum expellitur a sto ¶ 2m deficiat i mirob. no acuata qr debilis e virtutis i attrahendo. ut go possit remanere et fortius attrahere. utrumque pomi et no vnum pse nc aliud pse. Que vene debent aperiri i tpe huius i floia

S Equens inquisicio viii ꝯditiones circa floiam. ad h. de ea duo utrumque. quod 2m spectat ad istam lectoem ¶ quorum p'm e. que vene debeant aperiri i tpe humano i floia ¶ 2m de inspectoe sanguinis p9 floiam. quo cognoscimus utrum sit bonus ul malus ¶ Circa p'm sic pcedo. in floia alij aperiunt venas alij artias. i aptione autem artie e timor ¶ et huius ca potissima e nimius fluxus sanguinis. qui dura de ca hz fieri i floia artie ¶ Vna ca est cliditas vehemens sanguinis arterialis. cum n e facile mobile et artiarum dilatatis et apiens. io iuuat multum ad euoz sanguinis i floia artie ¶ 2a ca e artie mobilitas. io tardius i ea vulnus curatur. qr vulnera non curan n quiescat et qr mo. ꝯsolidari no pt. ¶ Prodest tn tcia. ¶ Primo qr est i tpe sanguis subtilis humida et magis vaporosi. et cum tali diffusi et subtiles. ex quo spus et calor nalis fiunt i artia habitat. sed sanguis grossus ex quo membra ꝯformantur ul nutriunt. in venis habitat. ¶ Et vaporosus sanguis i ea artia habitat. et sanguinis sanguis i venis ¶ 2m autem ¶ Est clissimus qr a corde effic. et dirigit. qr e clissimus membrorum ¶ Et venarum apio e i multis locis membris. alij in brachio. siue i magna manu. alij i prona. alij i pede. alij i naso. alij i fronte. alij i labiis. alij sub lingua. siue i palato. alij in angulis oculorum ursus frontem ¶ Sz in manu q e ab ascellis usque ad cubitum. sunt 10 vene apiende 2m testim ꝯs almansoris. et 2m amic i p°. vna vocatur cephalica. q e vena capitis ¶ 2a basilica. q e epatica ¶ Alia mediana siue cardiaca siue nigra

et plurib'

l' fte

Solo p' q'

Solo t' q'

a manu

fixnis

9m qd vocat ab auic. siue matr . 2a assellaris . 3a tunc brachii. In manu
minori vena q dr sicule siue saluatella. 3 ista i brachio 9m q otinet
manu maiore et minore. sut vi vene apiende. 3 vena q e in manu mi
nori apienda e inter mediu 3 auricular. In pede sut tres. s. sciatica.
sophena. 3 vena popliaris. Cephalica a collo 3 a ptib q sut supra
collu euat. et io in passionib capitis vz ut i emigranea mania. 3 i aliis
calidis passionib. siue ep ma cla. 9n et ista incipit siue orit ab humero.
tendes 9sus ptez silvestre brachii. Basilica euat immediate a pti
bus sub collo. ut a pectore 3 epe. 9n i passionib pectoris et epis. 3 silium
vz 9n vz i splene. Mediana e int duas venas quar vna e i supi
ori pte brachii. 3 alia i inferiori. inter illa duo mediana e extrema.
Basilica incipit ab astellar. 3 tendit ad pte domestica brachii. ad au
ricular brachii. Mediana e ramus utrusq. s. mediana siue nigra. e media
int istas duas tene. In situ ut visu est. In opone. qr ex eis opomt. sit
mediu ab extremis. qr e utusq ramus. q vna pcedit. et alia ab alia
opomt. et e mediana i euoe. qr euat 3 ab inferiorib ptib collo. 3 sub
collo. 3 a collo et sup collu. 9n e plus toti corpi in euando. no plus sz
cut quidz dicut. qr a corde orit. Extremus e cephalice 3 basilice. et qr cu
volus flomare de cephalica. 3 no aps bn. demo accipe magis medias
qz basilica. Et sic cu volus flomare basilica. 3 no ap. magis dex accipe
mediana qz cephalicam. qr queit cu utraq exm. vna cu alia. cu sit ramus
illar. et ista extrema. Scepen e vena qmt auricularem 3 medium.
tendes plus 9sus digitu mediu. et 1a ap in dext manu i opilone epatis
3 i sinistra i opiloe splenis. 3 qr hoc sit no sit. rone. sic dt auic. s experi
3 i sinistra. qr hebat quedaz i cura. hntez opilone
hnt n. inuenit. G. in sompno ut dt. qr hebat quedaz i cura. hntez opilone
splenis 3 epis. et somniabat se flomare pacente de 1a vena. 3 fecit. 3 cu
ratus e. De ista sit flola ponedo manu i aq ca. qr subtilis e. io ut ingros
setur et dilatet. ne volus claudat. citius debito. 3 ut sanguinis 9fusus subtilie
tur. Assellaris e 1a q potta e sub basilica. 3 1a ap in ligatua sz
i aq point. Ista inchiau cu basilica. Extremis brachii e 1a . q e sup cepha
chy. et de 1a est io indiciu cu basilica. Extremis brachii e 1a . q e sup cepha
lica ob voltun. siue altius brachii 9sus ptez silvestre. 3 e io indiciu de 1a
3 de cephalica. Lz go 9m G. et auic. in aptoe vene sit euo plus a toto cor
pe. no tn ab oibs venis eqliter ut visu e. Lz g evacuet. no tn i eis e timor
eqlis. pmo. cephalica 9m rasi. in 9n. almasolis. e securior. basilica e magis
timeda. 3 cardiaca sic e multu timeda. lz mg qz basilica. cephalica ecc e
secur. qa neq inf ea est nervus. neq sub ea e arteria. sz sub cardiaca est
nervus et alii sup ea e nervos setalis. io timed est ne incida nervus.
basilica e piculosa valde. qr sub ea e arteria. 3 inf ead exmusculo. io e time
da valde. sup vena pos arteria i inferiorib corporis qa e locus nobilior. sz i ex
teriorib. sub vena. ut melius prohibeat a nocivis 9m auic. i po. scepen siue
saluatella no e piculosa. sz cu subtil est. io ut appareat magis po i aq
calida. In pede sut tres pdicte vene. 3 hee apiunt. cu volus trahe
sange ad pte inferiore. ut i puocatoe ans. et 1a que e in poplite 9m auic.
incisis vz qz sophena. aut sciatica. qr pinguior e. incicio io melius pt
sangez. Sophena sic a virga testiculis. 3 incice mag. i. sangez atte
ab ea trahe. Sophena sic ab anchis 3 renibus et mebris q sut situata 9sus pte sil
ht. Sciatica ab anchis. 3 renibus. et mebris q sut situata 9sus pte sil
vestrez. melius attrahit. sophena a mebris 3 incice potius dsus ptez dsesti
tas. lz n. sint tam omis vene 9m G. vos aff. s. experimeto pba sic ee licet
ca ignoret. In medio frontis e vna vena q est appienda i antiquatis
passionib faciei. ut i morphea. et impetigie. scabie. 3 in passionib oculor.
pris tn dz fieri minuto de cephalica. vena in naso sic. sz i utriusq apioe debz
collu ligari. et pq apiri vna. aut alia. p ligature n. colli. melius manifestat.
In labiis sut vene. q apiunt. pp apostata exmad i ore. aut gingivis. cephalica
tn prius minuta. Et in palato sut 2or vene. q si apian. valet fluxui reu
tis ad dtes. i ais faciatis dolor. 9n quadaz mliere curaui p hoc. q hebat

abs splenis

vl qr ex duobs ramis

i utriusq

a toto corpe

i inf ea sine

i neravus et

vl hoc

dolorem in dentibus ex fluxu reumatis ad illud locum. secundo tamen posui repercussiva et restric-
tiva fluxus. et michil profuit. deinde maturativa. et non profuit. deinde ego feci inmu-
nimenta de cephalica. et postea ego feci aperiri illas quatuor venas. et curata fuit.
Nota. hoc est bonum quando materia est fluxa et digesta. quia nisi esset digesta forte non curaretur.
et iste vene sunt manifeste. Item sunt vene in angulis oculorum versus frontem. et
aperiuntur in passionibus oculorum. et cephalica post minuta. Item ille vene que sunt in
lingua aperiuntur hic. et sub lingua aperiuntur in squinancia. tamen post cephalicam minutam.
Item ille vene que sunt in timporibus. medium. propter emigraneam et propter dolorem magnum
capitis. et propter egritudinem capitis diuturnam. et iste sunt quas vocant ypo et aurien
inuenientes quarum abscisio reddit hominem impotentem generare. Item in collo sunt due
vene que vocantur guides. que minuende sunt in principio lepre. et in hanelitu angu-
stis maiore. Nota. et etiam in squinancia impediente hanelitum. unde hic. Item sciendum
de sanguinis inspectione post eius extractionem. [Primo eius substantiam consideres utrum
sit grossus aut subtilis. si sit grossus vel spissus. tunc significat habundantiam grossitudinis
aut siccitatem propter caliditatem consumentem humiditatem. si sit subtilis valde. tunc significat in-
digestionem et habundanciam crudorum humorum indigestorum. si calidus. colorum. si frigus
fuerit. si sit unctuosus. aut lepra futura vel nimia pinguedinem significat. Lepram.
quia unctuositas fit in sanguine. ex calore forti primo in unctuositatem. que cito
convertit sanguinem et lepram facit et faciet. Item per saporem cognoscitur. si sit dulcis
signum est bonum. quia signum est digestionis complete. si amarus cum rubeo habundantiam
colere. si acris stat melancolie. si insipidus flatis. Item per odorem. quia si sit fetidus significat hu-
mores corruptos. si aquosus sit. significat indigestionem. Nota. in eo est alia aquositas ma-
teria que est in eo ut transeat per venas cum angustias. et ideo dicitur hec color vinea.
que est superfluitas secunde digestionis. Item alia in eo est spuma. que significat si non causetur
ex calore sanguinis ebullitionem aut ventositatem. et ideo si non sit in eo spuma bonum
est. Item ad colorem demum inspice. si sit albus dominium flatis est ideo adusti et
non adusti. utrum adusti poteris cognoscere per ventositatem. quia tunc est viscosus et
facit ventositatem in eo calor adiunctus. si aquosus flatis naturale. [Color eius bonus
est color rubeus tendens ad quandam obscuritatem. quia purpureus color intense
rubedinis et clarus significat coleram citrinam. vide in principio de crisi. obscurus sanguis grossior ...
Item alius est viridis. et hic significat completam adustionem. alius lividus et tunc melancolie
habundanciam vel spiritum mortificationem. Item alius cito exit et signum est quod est sub-
tilis. alius tarde et signum est quod est grossus. cum mediocriter mediocris. aliquis
cito coagulatur et tunc signum est quod sit grossus. alius tarde et signum est quod est sub-
tilis. Item bonus sanguinis debet esse diversi coloris in suis partibus. in superiori parte rubei
coloris. et in suis extrema. quia ipse est levius ideo ad locum superiorem movetur. in medio
rubeus et non clarus. in fundo niger propter melancoliam. quia sanguinis grossus melancolicus in fundo
residet. Item per fissuram potest cognosci. [Nota. accipias baculum in extremo rotundum
si non resistat sed stat in scindendo signum est siccitatis. si resistat melancolia est. et visco-
sus. si mediocriter mediocris. De tribus electuariis laxativis et ipsorum medicinis

Habito de quibusdam medicinis [Nunc dicamus quantum ad tertium lectionem de
herbis electuariis laxativis. et de duabus medicinis tertiam electuarium laxativum [primum
est diasene [secundum est electuarium de succo rosarum [tertium est electuarium dulce [duarum medicinarum
prima est pillule de mastice [secunda est pillule de quinque generibus. Item diasene est electuarium la-
xativum cuius basis [Et est sene herba calidissima. sive ca-
patum. propter sene quod ponitur in eo est basis. et sic cum foliis ... purgat coleram rubeam et coleram nigram et flatis. Item confert stabiei
lepre quartane. et contra vicium splenis epilepsie sincopi. et contra emorroidas. quia
purgat melancoliam. et ideo quia purgat quatuor humores preter sanguinem. si velis magis
purgare flatis cum eo vel melancoliam. debet dari cum cartamo vel cum semine urtice. si plus
coleram. debet dari cum succo rosarum. si plus melancoliam. ad decoctione epithimi. hic secundum verba Halii cum
eo. debet dari cum succo capno de regali dispositione. Et est sic cum dosis eius est ab ʒ iij usque ad ʒ vij. [Diasene
confert melancoliam adustam et non adustam. ideo confert melancolicis et maniacis. quia ma-
nia est morbus qui fit ex melancolia non adusta. et mania ex adusta. et cardiacis cum
cardiaca fit sicut ex fumis melancolicis ad cor elevatis ex humore multo spiritus
cordiales inficientibus. sive conturbantibus. Item tristibus cum sit tristicia ex hum-

Dyasene
Elettuaria laxativa — Elettuarium de succo rosarum
Elettuarium dulce

Nota de sanguinis inspectione post flebotomiam

deinde mitigativa nichil profuit

a hundancia

alius est niger et fiat completa adustione

Sene
alio ...

dancia humoris mlici spuus obumbrantis et obtuantis gaudium enim fit i luce
et i tenebris aia tristat. Cum isto e plo de sene qz aliquo alio. io e basilis
in eo. et sericum combustum. sericum confortat cor. et mag consumit superflua. no co
bustum plus confortat qz consumat. combustum plus consumit qz confortet. qz cum no
pt qterci si comburat. io semp cum ponit i medicinis sive hoc fit ad confor
tandum sive ad consumendum sp comburit. lz sua virtus tunc minuatur i conforta
do. l' sunt lapides lazuli et armeni qui melancoliam evacuant. sunt tn sto mimu
ta qz coi hnt nausceativa q tn p ablucoz amouet. Ablui sic ponit
i aqua et ia cum sto immunda amouet. deim pos i alia aqua et de inceps
qusq aq clara exeat et sine sapore p qd scit eius sordiges ee exota
Ablui qd dz lapis lazuli et lapis armenus po sua pulverisacoz. D zi
mu. i. seme basilicon et crocus et ponit hic ad confortacom cordis
capitis et spiritum. Elom de succo rosarum fuit inventum pp delicatos
magnates no potentes accipe pse. consert podagre sciatice ex ca calida cot
tidianariis et tercianariis. qm e terciana no vera. vz qz coleram consumit
et evacuat et epar confortat. vz i qualescentibz a cotidianis et tercia
nis qm terciana no e vera. qz co evacuat reliquas morbi evacuando. l' sit sepo
nis qm terciana no e vera. qz co. ... sua proprietate. secundum scarpio i viso et intesti
l' e succus rosarum cl confortat stoz sua ppetate. reprimit maliciam scamonee. postea
noze stoiacoz sua stipticitate reprimit. io reprimit maliciam scamonee postea
l' sunt sandali pp epar et camphora pp cor. qz no sunt n ta nocumenta q fat
scamo. l' sto intestis et epi et cordi. io int oia electuaria hoc elcmi e valde
artifi. satis forte e. cu a elo i ipio sunt iz iij scamonee et istud e mltum
l' io no dat. nisi usq ad iz iij. Quedam istud scm portat et qm meda purgaduit
pacientes dat de eo ij iz vel citra ut plus ducat. fit i eo e piculum sit pg
mea qz ung p ipm pg me ne excoptoz ductus. io viabz. Elom istud e
bonum et securum. Un cong mea magnis fuit cl io sp vtebat. et nuqz dum posse
dabat alia mea no tn dem pg forte mea ut dem e lz no ducat tn esti
opetit qz p hoc mea vigorata ultra modum ducet alii. et io ee piculum pm
melius e expectare qz ita cito dare. Elom dulce e eiqd qnis evacuat fla
et co. et io d tales morbos i quibz e uterqz humor vz. Un vz arthetiis
qz arthetica secundum amis fit ex co ductrice et flate morbum gravante secundum
ducte. Esula et scamo sunt i eo basis. l' sunt confortatia rose sandali et
qz quantitatia. ut hermodactili esula et scamo. dict ab electuario de succo rosa
qa elcm de succo rosarum co. pura evacuat. io i terciamis valis opetit et cottidia
nis. qz cla elcm de succo rosarum ppe tn purgat co. io confert terciamis dexis ppe
et ee arthetis de mra colica. Un dt Nicholaus qz opetit q gutta ca et co.
eu. pgat et qualescentes ab infirmitatibz tercianalos et cottidianalos. fr
gat in molestia. Pille de mastice et aloe pgat securum et valde stom
cu e i eo fla q ... acuit ... debilitatem e a fumis elevatis a flate
qtento in sto. Aloe e i eis basis. mastix pos ad repressioz malicie aloe qa
confortat stoz. Dosis eius e iz ij. In acue aliqo et optie pgat. Baiosili a stoi
confortatoz rose cum intestinorum confortatiom. crocus ad confortacom cordis et ita re
primit maliciam scamonee. semen dant ad evacuandum fla a sto. sn obsuadas
dicte. Pille de qnqz gnibz. i. de qnqz mirabolanis optie fit ad pgandum
fla co. et inliaz et a mebris vigimis. Dosis e iz 3. l. iz vj. qz no fit viole
te mirabolani in colatura km dant usqz ad iz xxx. i sua sba usqz ad iz x. Un
km do de istis usqz ad iz xxx. Un accipio embilicorum bellicorum an. iz 3 vinq
tuiqz et ita x iz de illis. deim alia pulverisata usqz ad vj iz. et pono in
decoccione primorum mirabolanorum. et deim alia decocoz quod bco valetez
ad hoc ... cum ia decoctione et totum sit do. Et tu dices qz mirabolani
amittunt ... sua decoctione. dico qz no modeate ... sz no sit ita for
tia. Rasis dt i suis experimentis qz no dent ... i sua sba qa sua asperitate
et ... pectori nocent i sua stipticitate pg lapacoz vehement constringunt.
... pacientes pg exhibicoz de hiis conqueruntur. et pp hoc ad eis ponit ... zucar
... corporis asperitate nocentem pectori. et cassia fistula. et thamarindi.

Dentium
Lapis lazuli
Lapis armenus
Elom [illegible]
fuit
D

pgat storum — Pille de mastice / Pille de qnqz gnibz

ne astringant ita fortiter. Vnus e modus quem po[nit] rasis. accipiat mirabol[anorum] centum et
ponantur in aqua frigida ita q[uod] sit aqua supereminens eis p[er] tres digitos vel .xx. deinde di-
mittantur ibi p[er] vij dies sicut d[icit] rasis vel ix. q[uod] melius est et iterum ponatur aqua. donec
fiat do[nec] albescat ille mirabolanus et exeat aqua sine sapore et clara et deinde
in aqua q[ue] prius est extracta detur pacienti. evacuat sine periculo et similiter sapo-
ris rev[erberatione] aliquorum et in decoctione aut in sua sba[?].

Vtrum flebotomia magis sit facienda quam farmacia in se et absolute

[V]trum flebotomia in se et absolute. magis videndum est de
ea re[spectu] flebotomie et ita hic queritur. utrum dato q[uod] utrumque competit quod illorum
prius est faciendum. et videtur q[uod] flebotomia sic cognito generalis impedit specialem evacuationem generalis sive vocis re[spectu] omnium humorum et specialiter farmacia unius. ergo et c[etera].
Contra rasis et avicenna. p[rim]o dicit fieri evacuacio vocis quam particularis. Item p[rim]o docet flebotomiae
de cephalica. q[uod] voluit evacuat. ante q[uam] fiat evacuacio particularis. s[cilicet] ante q[uam] fiat evacuacio de ve-
na frontis. vel de venis q[ue] sunt sub lingua. ergo et c[etera]. Item dicit G[alenus] in vij megategni
q[uod] si invenimus medicinam q[ue] curet morbum et sintho[m]ata simul. ipsa est melior quam al-
tera tamen. ergo sic et c[etera] evacuacio est melior q[ue] duo faciat simul unica tamen si utraque indige-
amus. sed flebotomia est huius q[uia] flebotomia omnes humores evacuat et non farmacia. sed evacuacio
melior et securior est facienda prius secundum auctores. ergo et c[etera]. Item vidictos[?] ad hoc
forte q[uod] si humores sunt subtiles prius est facienda flebotomia quam farmacia. sed si sunt
indigesti viscosi. post facienda est farmacia. sed si flebotomia daret sanguis humores vi-
scosos seros remanet paucus. q[uia] evacuatur tunc flebotomia calor naturalis. Contra
dicit G[alenus] xj megategni si sit sanguinis multitudo et viscositas et opilatio et farmacia
indigeat post tamen succedendo flebotomia. ergo etc. in viscositate humorum et opilatione
corporis prius facienda est flebotomia. Item dicit securior evacuacio prius est facienda. sed far-
macia est securior cum minus debilitet virtutem q[ue] dicit maxime consuevat a medico et
respicia[?] ergo et c[etera]. Hoc patet per G[alenum] x megategni. minuto sanguine ceteris evacuacionibus defer-
tur virtutis vel magis intendit maxime induat. Solo autem solvitur iam quorum libe-
ro. q[uia] si indigeat paciens flebotomia et farmacia vel equaliter vel inequaliter. tunc primo suc-
cendi ei quo magis indiget. si equaliter tunc distinguo. aut tu vis dare forte
medicinam vel debilem. si forte. ut est eleborus et est repletus paciens. tunc indigeat far-
macia est facienda post et post flebotomia. ne ex nimia humorum commotione veniat accepte
hoc dicit avicenna. si debilem medicinam oportet dare vel sanguis est mixtus cum aliis humoribus
aut separatus esse. si mixtus tunc oportet primo flebotomari. tunc evacuat omnes humores. tunc quod
est sanguinis corruptus. si separatus vel humores sunt subtiles vel viscosi indigesti. Si
dimissis[?] et humores sunt subtiles. primo dicit fieri flebotomia quam farmacia ut natura fortificetur
ex phlebotomata. cum indiget evacuare sanguinis per ipotesim. nunc indiget multitudine san-
guinis tanta ad digestionem humorum subtilium quam si essent viscosi. et est facienda q[uia] securior
est quam farmacia secundum auctores philosophi natura fortificata melius resistit venenose
medicine. Item humores sunt viscosi grossi fit farmacia dicit precedere q[uia] flebotomia evacuat
subtile et residuum incrassat breviter. ergo cum est equalis indigencia flebotomie et farmacie
et est habundancia humorum et sanguinis flebotomia prius est facienda excepto uno
casu tamen. s[cilicet] cum sanguis est viscosus sine humores. Ad G[alenum] dicendum q[uod] ipse intelligit
de magna habundancia s[cilicet] cum sanguis multo plus habundat. quod patet per eius intentionem
vel quia de sinocho est determinat. in quo est maior habundancia sanguinis quam aliorum hu-
morum et ideo facienda est post flebotomia tunc quam farmacia. per humores putridos corrum-
tos. Contra est. utrum in febre interpolatis deceat dari farmaciam. videtur q[uod] non. omne
farmaciam est eligendum p[rim]o aff[orismorum]. sed ca[?] aduenies[?] ca[?] fac[it] ipsum furere. ergo tunc in eis sit
elitas[?]. non dicit farmacia exhiberi. Item vel dicit ante digestionem vel post q[uia] secundum G[alenum] primo
interiorum. natura non indiget medicaminis auxilio. nam cum natura morbo magistra-
to nequit dominari. sed post digestionem natura dominatur q[uia] secundum G[alenum] digestio non est nisi cum natura
dominatur. ergo et c[etera]. Solo dico q[uod] datur in febre interpolatis post digestionem medicina. non
ante digestionem. Ad primum dicendum q[uod] medicina calefacit. posse inficiat tamen patiens. evacuando materiam
causantem calorem ad febrem q[ui] ergo aliquid nocet parum et iuvat multum illud non est pro-
hibendum nocumenti dimittendum. parum aut calefacit et inficiat parvum[?]. Ad aliud secundum G[alenum] dico
q[uod] cum natura dominat in digerendo. non dicit iuvari ad digerendum post digestionem tamen non dominatur
aliquando in expellendo. q[uia] expulsio est motus localis. et digestio alteratio. et motus
localis est fortior quam expulsio. q[uia] expulsio fit in brevi tempore. digestio in longo.

aqua illa deinde aufferatur. alia aqua superponatur. ad ple[num?] desiccandum. deinde alia aqua ponatur et di-[?]
mittatur p[er] xij dies
ul[?] ij g[?] ... aliis
q[ue] [illegible]
alii dicunt
flebotomia est secundum ... simulat lotis flebotomia est evacuacio vocis [illegible]

Solucio

Contra psalmo[?]
non attendens illud afforismorum digestam medicinam[?] ... et movere[?] post

Solucio

[illegible]

alteracio est tamen ... q[uia] digestio est alteracio est fortior quam expulsio

quo difficilis est digerere sed expellere. quia quod fit tardius est difficilius. dico quod expul
sio fit citius quia materia est obediens et disposita ut expellatur. quando est desi
virtus est sufficiens et fortis. sed quia iste motus est fortis ideo non sufficit ad hoc virtus adiu
uetur. et alteratio est super materiam indispositam et inobedientem. ideo tarde fit et [illegible]
latiue contrarias dispositiones abiciendo et convenientes inducendo. ideo indiget adiu
torio in expellendo. sed indiget in digestione. tamen quia virtus est debilitata per mor
bum presentem et ex resistentia morbi in digerendo. de ventosatione

Septimus usus est de vii euacuatione quae fit per flobotomiam. nunc vide

Samus de magis particulari quae est ventosatio quae aliquando fit cum scarificatione
aliquando sine scarificatione. Sine scarificatione quinque de causis. Prima causa est quando aliquando ponitur vento
sa ad restingendum fluxum ut super mamillas apponimus ventosam et ad diuertendum flu
xum sanguinis, ut dicit Galienus viii megategni. sunt in sanguinis fluxu
qui a naribus fit secundum Ypocratem v. afforismorum. et hoc dicit Galienus viii megategni. sunt in sanguinis fluxu
de voluntate in mamilla ventosa apponitur vel ad dictum causa ut si ponatur in op
posito super membrum hic colligatur ad illud alienum facit et per hanc viam dicit ibidem
quod in fluxu narium apponitur ventosa super ypocondria vel, ut in viii megategni,
si sanguis fluat a dextra nare ponitur ventosa super dextrum ypocondrium et si a
sinistra super sinistrum. si ab utraque super utrumque. Secunda causa est ut attrahantur humores
ab intra sive a profundo corporis ad exteriora, viii megategni. unde cum ergo
ab intus ventosa ceteris fortius attractiua quod intus sit extra ducat et apponi affert
ventosa, dummodo presentem tamen euacuationem mouet si corpus plenum sit. Tertia causa est ut per ventosam
apposita membra retineantur sive reducta ad loca propria. et cum intestina cadunt
apposito membrum retinet sive reducta ad loca propria, ut sine ventose supra ventrem retinet ea et reducat ad locum proprium
infirmus apposito ventose supra ventrem retinet ea et reducat ad locum proprium.
Quarta causa est ad dissoluendum ventositatem ut in colica et per hoc dolor cessat.
Quarta causa est quod dicit Galienus quod erat pinguis valde, propter quod habebat saepe co
lica, in quadam muliere accidit quod erat pinguis valde propter quod habebat saepe co
licam. quaedam alia mulier accipiebat duas ollas stricti orificii et ponebat
in vase eneo magno istas ollas et vas eneum ponebat ad ignem. deinde
panno lineo ventrem tegebat et postea ollas duas ponebat super ventrem
et adhaerebat ventri et sanabat. Unde apponitur aut materia intensa non competit ventosa
in colica si materia sit flatica vel venenosa. Quinta causa est quando aliquando fit per appositionem ven
tosae ad doloris mitigationem et tunc in colica generatur fit hoc modo sive hic sit ex
ventositate sive ex materia colica sive ex flatu sive ex ventositate. Ideo dicit Galienus viii megategni.
apponitur sive ex materia colica sive ex flatu dolorem excitante propter frigiditatem intestinorum cum ventosa ignea
megategni capitulo secundo. aliquando curat dolorem ad dissoluendum ventositatem et per consequens ad curandum si sit causa ventositatis
et ita valet ad dissoluendum et ad dolorem mitigandum si sit ex materia alia sed non curat perfecte ut patet per Simonem
ibidem. Aliquando autem fit ventosatio cum scarificatione quod aut fiat ventosatio
et non flobotomia tres sunt causae. Prima est quia voluntas euacuare a membro uno et non ab alio et
ideo fit ventosatio et non flobotomia quae a toto corpore euacuat. Secunda causa est quia virtus est de
bilis vel aetas impediens, ut in viii° ventosae a paruis venis sanguinem
trahunt et ideo non debilitat sicut flobotomia quae a magnis venis calorem et multum spiritum
euacuat cum sanguine. ventosa autem parum de calore et spiritu euacuat. Tertia causa est quia inte
dum euacuare sanguinem a membris ignobilibus et non a nobilibus. flobotomia autem principaliter a me
bris nobilibus euacuat et a venis magnis. ventosa autem a membris ignobilibus et a
venis paruis immotis in membris et ab extra venas. et hoc docet Halyabbas ii tegni. unde
docet ventosationem fieri super talem materiam fiat remota a membris nobilibus.
Loca autem in quibus solet poni ventosae sunt ista. Ponitur ventosa in conmuna colli et ca
pitis inter cornua capitis et ista ventosatio habet locum cephalicae et confert in passioni
bus totius capitis et membrorum in capite contentorum et dolori dentium oculorum au
rium presentem tamen totius corporis purgatione ne ad caput materia trahatur et imple
atur et morbum augeat, ut dicit Galienus viii° megategni capitulo de ventosa. sed tamen cauendum est ne assuescat
quia assuescere memoriam laedit. Secundus locus est super nucham in fine puppis
et habet officium venae nigrae in concauitate spatulae cum collo. ventosa ad passiones fa
ciei ut in impetigine et in fetore oris sed posita inter spatulas habet officium basili
cae et mundificat partes corporis et tamen nocet oculi stomachi et infert tremorem cordis.
unde in talibus non debet fieri vel tamen tremori cordis ex repletione et cum calore cum
Rasis viii° almansoris. Ventosae sub mento mundificat faciem et superiorem conferunt

Marginal notes:

[illegible]

alius v

i

^ tabellis

alius viii°

petrinus

tunc et madidulis panniculis. Alii ponunt in gembis et tunc proficiunt passionibus pectoris infectorum. Alii ponunt coxarum interius ad provocationem menstruorum et emigraneam. Ista non ventosarum appositio est melior mulieribus quam saphene apertio ad provocationem menstruorum quia fortius attrahit a profundo. Et differentia est inter fleubotomiam et ventosationem quia flebotomia sanguinem grossum evacuat sed ventosatio sanguinem subtilem. Propter hoc dicitur attractio per vacuum ab attractione farmacie quia farmatia humores determinatos evacuat et attrahit sed vacuum subtiliores.

Postea videas quando debet fieri ventosatio. Dico ergo quod in pinguibus non debet ventosatio quia sicut apparet in de aalibus sicut in fluviis accidit quod alii sunt canalia subtilia que luto replentur et tunc non sunt canalia quia per eos non potest aqua currere et post luto evacuato post sunt canalia. Sic est in corporibus humanis quod quedam sunt vene que alii non sunt canalia quia carne aut pinguedine replentur, ideo non est in eis sanguinis et ideo ventose non attrahunt in eis nisi cum magna violentia si attrahant et nisi sanguinem subtilissimum quia grossus per locum oppilatum transire non potest. Et denique caveas ne exhibeas ventosas in principio mensis quia humores sunt quieti, ideo cum difficultate attrahentur, nec in fine quia in quadam infrigidatione et ideo non attrahentur faciliter sed in medio quia tunc sunt satis mobiles humores. Nec sunt frigidi. Et in hora tertia diei quia tunc per calorem solis aperiuntur et sanguinis in prima hora magis ad membra movetur, ideo de facili trahitur ad ea et ab eis. Et post balneum non debet fieri ventosatio quia timendum esset ne fieret nimius fluxus sanguinis in ea quia sanguinis fit nimis grossus; tunc sanguinis ante ventosationem debet per balneum subtiliari sicut est in flebotomia, sicut dictum est in regulis de flebotomia. Differt attractio per ventosas ab attractione per sanguisugas quia sanguisuge attrahunt magis a profundo corporis, ventose autem a partibus superficialibus. Debet ergo sanguisuge apponi super locum a quo volumus attrahere humores a superficie. Et antequam apponantur debet locus fricari ut fiat rubeus et si non velint se adherere ad membrum debet leniri cum sanguine recenti ut adhereat. Debet ergo locus lo fricari aut lavari aqua calida. Et debent eligi sanguisuge tales non que sunt in aqua lutulosa et turbida et que sunt coagulate quia tales sunt venenose in colore similes sanguini vel lapidi lazuli. Sed debent eligi rubee tendentes ad colorem epatis que habeant duas lineas rubeas vel tendentes ad quandam viriditatem que habeant parva capita et sint longe graciles in aquis claris manentes et si velis eas facere cadere appone sal aut calcem vel pulverem sive cinerem super eorum capita. Et si post casum quod cute perforaverint fluat sanguinis tunc restringendus est sic. Sed cum pulvere tegule recentis et galle et parum de sanguine draconis tunc superfaciat super locum ut restringat. Et post casum earum debet apponi ventosa quia per sanguisugas fuit de sanguine perfuso attractum est extremis non evacuatum. Debet ergo apponi ventosa ut etiam sanguinis attrahatur. Appositio istarum sanguisugarum valet in passionibus cutis quando passio est profundata in cute. Et in istis sanguisugis que debent apponi ad attractionem sanguinis sacco est quod debent se famelitare et hoc fit sic quia prius per unam diem in aqua debent observari ita quod non comedat vel si velis plus observare eas pone in aqua illa parum de sanguine agni vel hirci ut vivat per aliquantulum temporis. Valet ergo in impetiginibus et valet contra maliam ceolinam et antiquam post tamen evacuato corpore per flebotomiam.

Habito de quibusdam electuariis laxativis et de quibusdam medicinis adhuc dicas de duabus medicinis que multum ad capitis labores spectant quarum prima est yeralogodion, secunda est yeraruffini. Yeralogodion dicitur ab yera id est sacra et logos quod est sermo et impedimentum quia valens ad impedimentum loquele optima est purgat flegma et melancoliam. Elleborus albus et niger sunt basis huius medicine in qua sunt multa attheriaca et colloquintida euforbium elleborus stamus, coronidum id est semine lanceole et est nulde lapatum vel lapat. Sed sicut elleborus et habet sit minus h in quantitate quia tunc est magis in virtute ideo est in basis. Proprietas eius est multiplex. Elleborus duplex est albus et niger: albus facit vomitum quia levior est, niger facit secessum. Elleborus albus est calidus et siccus in secundo gradu habet proprietatem desiccandi, incidendi, dissolvendi et corrodendi et subtiliandi. Unde corrodit carnem mortuam. De ello utroque et sagimine porci sive de sagine antiquo fit unguentum ad scabiem leviter madit et subtiliat flegma et melanconiam evacuat et et

A et hec pectus non recit scrrosis quia ergo pro corporibus sunt valde stricte vene in carne a pinguedine replentur
A nimis

A locus

A et serpiginem

Elleborus

In scabiem

[illegible]

yeralogodion
yeraruffini

colorē sꝫ mag̃s nilia·z ofert oībꝫ passioībꝫ capitis ex flate ꝛ mlia·yon ofert me
lacolie· epilie· manie· monophagie· ꝛ hꝫ malicia· qꝛ mutat· maꝫ ī decotōe
ea exsoluendo mirabilit̃ ·io facit doloꝛ capis ꝛ facit stuporꝫ ·io docet aª
bia· yzaac· yro· cū eo ponē dauci· petrosilinū· amisi· ameos· sileris montā·
p q̃ sua malicia auferē· qꝛ ventositate ꝯsumit· sic aufert· accipiā· ellus
viridis sꝫ inueniā· qꝛ istud ē bonū ponā· ī aq̃ ea radices prius q̃ adheret
magē radia ꝛ grosse quousꝫ possit scolari ꝛ remouēa sordicies deīn de
stat· et pululse· et cū eo misceat· seme dauci· ꝛ se· sileris montani· ta
cui amisi· ameos· ꝛc· si ponā· ut insiga· ī radice vitis· ymū ē lapatiū·
Albꝫ ellus· ē magis amarus· niger tñ ē magis ca· duples interficit·
si ex aliq̃ intincto ī eo gustat· Ellus ē l basꝫ ꝛ ofert dec̃ meª et cō
sꝫ ex aliq̃ ī passioībꝫ capis· aliq̃ui dicut q̃ dēt dar̃ ī liquida sba· sꝫ hꝫ
ē sꝫ in pillis· qꝛ ie attrahunt a rebꝫ istibꝫ tales dent dar̃ in ꝯfissa sba
go ꝛc· peralogodion ē scaussia ī scabie antiqua ex flate ꝛ mlia dat·
ꝯ acumine ꝛ si acua· parꝫ dꝫ aqui· vsus dandi ea talis ē bonꝫ et scaussie·
dēt· de peralogodion· ꝫ ij· pa· ī sero· deīn dormiat· ī mane cadat eu
me q̃ visitae· ꝛ ypm inueniet forte dormietez et ī stupidū· tuc beat
meditus decotōz sua ad mirabolanis indis ꝛ kebulis ꝛc· et cū epitimo
ꝛc· yon sut ł aliq̃ herbe decocte hntes vtūm ad mliaꝫ· quedā ad fla· ista
decotōz det ī mane· ¶Et iᵈ hꝫ euabit· ꝛc· ꝛ qꝛ ꝑª fe· maꝫ ꝯmotōz
ī huoibꝫ et isti huoes sic ꝯmoti fortius a mirabolanis attrahat· yon pl
euanit tut· qꝫ vna fortis meª euaret· de ista dedi semel ꝫ ij· cū· ꝫ· j·
pillaꝫ aurearꝫ et cū ꝫ j· ỹerapigre cuīdā qui sibi timebat de lepra
p̃ sellas hnit· euoe fca a ventre· vomitū hnit meᵉ valde valde· ad
modū herbe viridis hꝫ vna pinta· ꝛ plus intendebat iᵃ mā ad quādā
nigredine· lepra eius fuit paulatina p tres annos sꝫ p̃ apparuit· pera
logodion si ponā· cū musto ī testa ovi· ꝛ distempē· cū musto ꝛ aq
decotionis arthimesie· vꝫ ad puocādū ᵃᶜ· ꝑ pessariū iniectū· ¶Si cū sa
guine leporis distempet· ỹeralogodion· aut ỹerarufin· qd ē melius·
ꝛ ex hꝫ feito· locus morpheatꝫ curat· ỹerarufin ē fortior ī sua n
sic recepta sut due ꝫ· et ꝫ ij· elli sut in ea recepta· ꝛ istud ē ins
tū· ¶In peralogodio nō ponit· n· vj· gña tritici· ī elli ad pondꝫ vj· g
noꝝ· et p̃p̃· gña faciut deuar̃ ymg· et sua recepta ē ꝫ j· et istud ē ing
nꝫ ī ꝛª· io ē debilioꝝ qꝫ ỹerarufin· vꝫ iō peraruffini qꝫ vꝫ peralogodio·
ins̃ q̃ ipa est fortior· et dr̃ a pera qd ē satira ꝛ ruffino· qꝛ ruffing ea in
uenit attrahit fla et mliaꝫ· iste meᵉ sut fortisse· ꝛ io nō dꝫ dar̃ eas me
dicus n̄ sit multū exptus ¶Queᵉ utꝝ meª attrahat maꝫ ꝯiuncta prius
morbi l antecedente· ꝛ vꝫ q̃ ꝯiuncta qꝫ ꝯobamitū· mā ꝯiuncta ē q̃ p̃n
te ē morbꝫ et q̃ absente nō ē morbꝫ· go qd curat morbū iaꝫ maꝫ sꝫ
caꝫ abicit· sꝫ p meas lapatias· alꝫ curā· morbꝫ· go ꝑ prius mā ꝯiuncta euā·
¶Ite huoꝝ attrahit· a meª a tota spē· sꝫ eaꝫ ē tota spēs sine ꝑetas ī huoꝛe
q̃ ē mā ꝯiuncta ꝛ ī huoꝛe q̃ ē mā antecedens· go si vng attrhi pt· et aliq ¶Ite
sꝫ ī tegim· euacē ē totā maꝫ a corpe educere· sꝫ nō educit· tota mā morbi·
n euacat· ꝯiuncta ꝛ antecedens· go utꝫ p meª euā· ¶Qᵒ meª nō att
hit neꝫ euat n digitꝫ· digita medicati ꝛc· sꝫ ꝯiuncta mā nō digerit· hoꝝ pꝫ
q̃ digō ē alteratio faciens cessaē putredinē· sꝫ ī ꝯiuncta nō cessat putredo· ta
n· ī popisimo ꝯsuit· et minicat· go ꝛc· ¶Solo dicut quādā q̃ ꝯiuncta nō
attrhi· a meª· sꝫ solū antecedens· sꝫ istud ē tm ꝯnale· ad mīg ī palisi ul in
spasmo· cū nō sit putrefcō· qꝛ nō pt attrhi ista mā ꝯiuncta nō ē ī eadꝫ p·
planū ē q̃ attrhi· et mebꝝ ī qᵒ ē lesio alleniā· et alleniatoꝝ sentit· et
p hꝫ dicut q̃ vm ē ī thys morbis· nō tñ in alys ubi ē putrefcō ꝛ fco
tinua p floīaꝫ euat maꝫ morbi ꝯiuncta actu fe· faciete· qꝛ ꝛc· ypo· ꝛc·
acutoꝝ· dꝫ flomaī pacies quousꝫ sanguis nimis a rube· ne ad nigredinē
ꝛc· ꝫ· q̃ cū ē niger· scōt q̃ venit a loco passionis· go p farmacā pt
mā ꝯiuncta fe euaī· p hꝫ dico q̃ mā ꝯiuncta ꝯiuncta ē de se· pt euaci
sua tñ euo impedit· qꝛ aū popisimū mā mo· ad locū minā a q̃· fortit

q᷑ solvit de mā ante et ꝯiuncta

Solo

ᵉᵐ

Ex qua mē ma violencior est violencior ī attrahendo p̃ floīā sꝫ floīā ī pleuresi ubi est putrefcō

sanguinem ...

ꝑ eius malam complexionem attrahi. et ad ipsum materia ex sua mala dispositione mo. i. aut mo
tus impedit ne a medicina possit trahi. cum sit pinguior aliis minime quam medicine. et materia
antecedens. et ideo ad minerais mo. et non ad medicina. aliquis paroxismum inveniunt quod duo
sunt impedientia eius attractionem a medicina primum est fortis motus materie ad minerale. et
non cessat paroxismus quamdiu potest ab humore elevari fumus fetens cor. et hoc est quamdiu
humor habet formam humoris. et ideo non cessat paroxismus nisi cum humor iam est ut omnis
fetens et in meatibus per putrefactionem completam. et tunc formam humoris non habet. et ideo a medicina
non attrahitur. Et hoc est quod dicebat quod in febre est et vidimus et per attractionem
medicine in terciana aut in consimili morbo paciens alius habet paroxismum primum et forte ut
plus quam non esset si materia coniuncta esset attracta. et non antecedens esset attracta. haberet
plures paroxismos. et ita posterior sua sic continuabat. Et hoc autem quod dicebat quod materia
coniuncta non potest attrahi est quia materia est putrefacta. et putrefactio mutat speciem et ita hu
mor putrefactus actu non habet speciem humoris ideo non attrahitur. sed semper est quia putrefactio cum
in statu ebullitionis speciem humoris non mutat. et tunc facit sic formalem sicut pomum cum
in eo ebullitio inchoat non amittit formam pomi sed per ingrossacionem bene amittit for
mam. ita est in proposito. Unde humor in putrefaciendo habet formam humoris. sed completa pu
trefactione cum est humor incineratus tunc amisit formam humoris. et bene verum est quod non
attrahitur ut dictum est nec fe. quintane. et novene. ut dictum est in libro febrium. Ad
quartum dicitur quod non est intencio quod digestio faciat cessare omnino putredinem. sed intensionem
putredinis in materia si sit actu in putredine. et ad putredinem futuram. ad quam est actu
disposita a materia non actu existente in putrefactione removendo dispositiones disponentes
materiam ad hanc putrefactionem. ut quod infrigidando madidat et cetera. et in materia que est in putrefactione ac
tuali mitigat putrefactionem et ita digestio cessare facit in materia putredinem in hoc quod
putredinem mitigat ut dictum est. Contra quod vero medicina debeat dari in statu mor
bi quod sic quia medicus cum sit minister nature. ipsam in suis operibus ordinatis debet imitari
quod ergo natura et ordinate procedendo in statu evacuet. ergo et medicus. Item si fortior natura non
cum ergo natura et ordinate procedendo in statu evacuet. ergo et medicus. Item si fortior natura non
cum ergo natura ... medicaminis auxilio nisi cum ipsa morbo succumbit. et hoc est in statu. quia in sta
tu sinthomata sunt in malicia ultimata quia naturam multum molestant. ergo et cetera. Item tunc natura no
potest materiam expellere et naturam est ei expellere nec cominantur tunc medicus debet eam iuvare. sed hoc
est in statu. ergo et cetera. Contra est. Hippocrates in statu silencium habere. dicit enim quod dieta tunc non
est exhibenda. de quo vero magis quam medicina. cum medicina sit nature contraria cum sit venenosa ergo
debet exhiberi. Ad hoc dico quod in statu non debet dari medicina. actum sciendo quod duplex est status. quia quandoque di
citur status in quo
signum quod tempora morbi. a parte temporis ... cum equalitate sit in plenitudine. Unde in principio eius
nichil aut parum sentit paciens. sed in augmento plus sentit. et in statu magis sentit.
et in declinatione diminuit sentitur. et iste status non est neccessarius horarum. sed est maior quam
principium et quam augmentum. tunc materia est tunc magis molestans et magis maliciosa. et ideo
dicit Hippocrates auctorem quod quanto plus est dandum de inicio. ut oporteret natura adiuvare exple
lendam. et non in principio. ne impediat naturam ad digerendum. et tunc est in statu medicina adiuvans
naturam ad expellendum. cum non est potens omnino expellere. et leniens melius ad ex
pellendum potest dari. Alio modo distinguuntur tempora morbi. a parte sinthomatum. sic et
dicitur principium morbi tempus in quo sinthomata non apparent aut parum. et cum augmentantur.
augmentum. et status dicitur tempus in quo ultimatur malicia sinthomatum. et declinatio est tempus
in quo diminuuntur sinthomata. et iste status est necessarius horarum et in isto statu nichil
in mundo dandum est ne naturam impediat. Ad primum dico quod medicus sequitur naturam. unde
est coniunctio ad locum a quo. et non per que sit evacuacio. ubicumque ceperit natura in ordi
ne et cetera. et etiam quantum ad qualitatem materie evacuande. Unde quod assertum est. In fac
ultatibus talia duce ex qualia sunt sponte remeancia. et non quantum ad tempus
evacuandi. quia medicina eam impediret. et ab eis ducendi medicina eam distraheret. cum non mo
veat nisi mota. et eam debilitaret. cum sit venenosa. et malicia distraxissent
diminuaret. cum sit contra. Ad secundum dico quod sunt multa defectus per falla quantitatis. et
falle figure digestionis non est. debet iuvari. ergo tunc debet iuvari vel debet debet iuvari
nisi impediret per aliquem modum. dare ad iuvandum. sed ut visum est impediret per naturam. et
ideo magis nocumentum quam iuvamentum faceret. Vel dic quod in auctoritatibus magis attendendo
debet in meliori altantibus. et non in iuvantibus. Ad tercium quod arguitur quod in statu mor
bi est medicina danda. quia tunc natura magis laborat. quia tunc sentit dolorem contra
tamen debet quod ... malis que viget in lacertis et musculis magis laborat. scilicet pas
sive. sed naturalis est salva. et non laborat passive. sed active tamen expellendo. et

---

2um est propterea eius adminicula

in forte

quia paroxismus
infirmitas

Status 2º dicitur
dolores

spuit plus

al. melior

al. quantum (?)

evacuantibus

magna

q̄ p̄mis · io non

e fortior rex m̄e eq̄m̄b · cu iam illa virtut̄ esset fortior in fe · et in an indig̃
m̄ra amplius ¶ Nona est q̄ tp̄e m̄e dēat dari in die attessionis · et vl̄ q̄ sic
p halii sup tegni to de causis ¶ Ut hic dicit aucē i p̄o · q̄ i q̄ na et cottidiana
in die dz fieri vomitus · q̄ e fortior m̄e q̄ secessiua · ḡo sic ¶ Ut yma ca est
q̄ m̄a melius attrahit a m̄e cu sit natur̄ odiosa m̄a · cu ḡo i paroxismo sit
magis odiosa natur̄ q̄ an · ḡo tunc magis est apta ad euacuandum ¶ ad
oma e aucē dicens q̄ tunc a tp̄ibus quiescendi et sompnum quiendi [illegible]
p̄o to de flori ¶ Solo multi me dederunt multas m̄e i die paroxismi ·
ut ymo vegetius bacco et turgis · ut inuenit a p̄cticis suis · et multi
alii · sz no dabat fortes sz debiles · et tunc dicebat q̄ m̄e debil erat
danda · ut dz ij · peracapigres ¶ Et ro p qua faciebat erat ista q̄ s̄m ḡ p̄o
de crisi · motus m̄e iuuat ad expulsioz · cu ḡo i die paroxismi m̄a in
gis moueat · tunc potest facilit expelli ¶ Ez ḡ et p hc ad illud videt
motu ḡfusus et inctus · iuuat ad expulsioz m̄e · sz motus ad ctru ubi no
tet · q̄ tunc sit motus agitatus · cu m̄a mot ad unu locu et a m̄e ad a
liud traslit in paroxismo e motus ad ctru ubi · ut ad minerā l seci i expl
lendo ad extrmida · et m̄e trahet ad stom · ḡo et istud credo s̄m aucē · et
s̄m ḡ · q̄ no dz dari fortis m̄e i die paroxismi · sz debilis pt s̄m haly ·
s̄m ha sz no in hora paroxismi · sz an horā paroxismi · ut alemicr paroxismo s̄m ha
ly et aucē in p̄o dicete hc de vomitu i q̄na · et cu dicit · q̄ tunc facilius
attrahit · q̄ motus eius iuuat · similit e utz ex p̄dictis · q̄ i e motus intelligi
de quo loq̄ i p̄o de crisi de m̄a fundit · q̄ no mot ad locu certu sit m̄e
facies paroxismi ¶ Ad ad q̄d ar · q̄ tunc e m̄a magis odiosa nature · tn
e tn p hc no dz dari m̄e · euacuans · q̄d tunc diuertet nam i ia hora · et ille
motus egrotantis ead debilitaret · p̄ dictā cām · io no det dari · De clisteris

Sextus capitulum de vi euacuationis q̄ fit p floiam et de quad
[illegible] fit p secessum et p vomitum et p ventosas · Iam adhuc videmus
particularia q̄ fit p secessum · et p vomitum · et p ventosas ¶ Et p̄o dicas de
de quarta parte euacuationis · q̄ fit p clisteria · suppositoria · et pessaria · Et p̄o dicas de
p̄a q̄ fit p clisteria · de q̄ dant xi regulas ¶ Et p̄a e h · q̄ oia clisteria euacuant
m̄am ḡtentam i intestinis ¶ 2a reg̃ e · cu clisteria expellunt et ḡsumunt vento
sitates in intestinis ḡtentas · io valet in passione colica · et maxime i colica ven
tosa ¶ 3a reg̃ e · q̄ clisteria valet i passione renum · q̄a intestina renibz vicinant · et
ideo q̄ renibz inest dolor i intestinis ex passione renum · et e in eis vento
sitas · quā clisteria expellunt · q̄ dolorē faciebat · io dolorē mitigat i renum passio
nibz · lz ia m̄am no ḡsumant n̄ expellant · sic valet i passione mebroz nobi
lium · ut cordis epatis · q̄ expellendo feces ab intestinis · intestina p vacuitatem
sua attrahunt m̄am ḡtentam i mebris nobilibz · et ita m̄am ḡsumunt i eis ḡ
tentam ¶ 4a reg̃ e · q̄ s̄m aucē 3o li 6o de cura colice · no dent alii fic clist
a agita forcia · n post m̄e digestionē · q̄ cor et ep debilitarent ¶ 5a reg̃ e · q̄
no dent fic clisteria cibo acuto ḡtente i sto · q̄ i e cibz attrahet · ad intestina
an sui digestionē · et ad ep attrahe an sui digestionē · et io no dz fieri clistere · nisi
p̄o cibum et hoc p longum tp̄ibus · quia vacuis intestinis euacuatis attrahent ad sta
bu indigestum s̄m aucē 3o h̄ c de cura colice ¶ 6a reg̃ e · no dent fic cli
steria ḡtinue · ymo dēt fieri quies int̄ ea · ne p hc nā multum debilitetur ·
¶ 7ma reg̃ e · q̄ si clisteria no inueniat humorē ḡtentum i intestinis · no attra
hunt humores a mebris remotis · s̄m ḡ 6 · xiijo meg · clistere no transit ult ieiu
nū ¶ 8a reg̃ e · q̄ diuersimode ammistrant ista clisteria · s̄m diuersitate mebroz
patientiu · Nam si passio sit i renibz · patiens dz ee supinus et iace et pedibz ele
uatis dz fic clistere · et p istu modu iacendi melius euacuat a renibz · et attingit ad
eos · si i intestinis dz iace pronus · p̄ cām cām ¶ Nona reg̃ e · q̄ no dent fieri
clisteria in tp̄e calido · sz fco aliquantulū · ne p hc fe sequatur · p̄ corp acuitatē ·
et dent fic an cibum · aut p̄ multum ¶ Decima reg̃ e · q̄ bonum est ut an clisteria
fiat humoris ebullitio siue ḡmotio · et fac̄ balneum an clisteriu · q̄ melius at
trahitur ad intestina ipis euacuantis ¶ Vndecima reg̃ e · q̄ no dent fieri clisteria
cu e passio infixus i intestinis ul i ano · Nam si i eis sit apq̄ ul emorroide · no
ḡpetit ¶ Ra e dup̄ · q̄ p clistere mebra patientis ledet ¶ Ut p clistere fiet

q̄o plurima

Soluto

intelligi

No pp regulas
ponimus de
clisteris

et mebroz p no
bilium i passione
renum

non dicit [illegible]

Clistia

Nota quod clistia fiunt diversis modis et diversis intencionibus

attractivo ad locum passionis et doloris 2m G. et ad ipm non dz fi attractivo. Et cum
hoc notandum quod clisteria fiunt multis et diversis intencionibus. nam quandoque fit cliste ad molli-
ficandum ut ubi e fecum induratio fiat cliste mollificativum. Recipe malua bismalua
herbam mercurialem violariam et decoquatur cum illa decoctione adde colatura
furfuris et partem salis et cum hoc oleum violaceum vel butirum recens vel sagimine por-
cinum. in hoc tamen cliste non dz esse sal in parte si sit ibi ut faciat ipm aquam de-
scendere et expelli. Alius fit cliste ad mordicandum. Recipe absinthium abrota-
num centauream origanum et silia. et cum decoctione istarum adde partem mellis
et si vis purgare fla. addas polipodium et tunc pona de sale plus quam in primo
et istud cliste fit non per induratione fecum sed propter aliquam colere que ad ipum intesti-
na non delegat. sed primo appetit in induratione fecum. et ideo magis appetit in coli-
ca facta in fecum induratione quia cam curat. Alius fit cliste ad mundificandum et fit
cliste mundificativum ut in dissinteria quia prius dz vomica mundificari quam ipa conso-
lidare. fiat ergo ex rebus mundificativis sic. Recipe lentes ordeum mundatum fabas
et coquatur et in decoctione aqua distempere mel. vel si vis fac cliste simplicius
accipiatur aqua tepida cum melle et misceatur et coquatur. et si velis addas furfur
triticeum cum predictis et coletur et colatura 3a pro cliste mictatur. istud faciat
prius quam volueris intestina ulcerata consolidare. Alius fit cliste ad consolidandum
et istud fit ex rebus viscosis ut in dissinteria. Recipe dragagantum gummi arab-
icum et accipiatur vitella ovorum assatorum et pisten. et cum oleo rosarum di-
stempera et cum mustillagine psillii et cum aliquibus stipticis et de galla et
aliquantulum de sanguine draconis. Si debilius vis facere accipe ovorum assatorum
vitella et distempera cum oleo rosaceo. si vis facere forcius fac predictum. Alius fa-
cimus cliste ad constringendum. alius non intestina sunt ita debilia quod non possunt feces re-
tinere et tunc indiget stipticis confortativis ut fiat ex talibus cliste ut rosis acacia
prosquiamo galla et cum dragagantum gummi arabico. Et si vis facere forcius de
de cum hiis folia quercus et folia mespili. istis ergo utimur ad consolidandum et non
solum ad constringendum. Et solet fluxus ventris curari per aliquid non constringendum. sed
pro cliste facto de sapo et ovino quod est quod intestinorum lenita quod colam ea sciant
quam quasi est et cum coagulat. et defendit intestina ne colera mordicetur et debi-
litet. quod confortata quod in se est retinet ut mirabiliter abunde receptum sit. Alius
quam fit cliste ad laxandum ut cliste laxativum et hoc duo vel in ea ca. evacuando quo
res et hos ut colam aut in fecum ea evacuando humores frigidos ut fla. si in ea. tunc ac-
cipiatur malua bismalua herba mercurialis et decoctione istarum adde ole-
um violaceum et de cum electuario de succo rosarum vel cum electuario dulci. si in ca-
fecia tunc acc. calamentum origanum abrotanum polipodium. Et si istud fla
a sto consolium evacuare illi decoctioni addatur picrapigra. et si a renibus benedicta

benedictam. Consequenter videndum est de suppositoriis. alius fit enim pro suppositoria et
ia alius fiunt lenia ut ex sapone galbano vel de pinguedine porci. Sed
do partes salis et mellis et succi mercurialis. Dent semper intingi in oleo vi-
olaceo vel sagine porcino. Alius fiunt forcioria ut ma. in infusionibus confecta e
natur ut si addatur pulvis scamonee vel aloes vel fel taurinum vel porcinum
quia hoc mordicata ab exteriori addita mordicatur intestina sit cola ab interiori
urgens. Consequenter videndum est de pessariis quod dicuntur clistella matris. quod aliqui
fiunt ad matris mundificationem et aliquorum provocationem. alius ad restrictionem et sic ex
mundifica forte. Ad provocanda accipe abrotanum saviniam rubeam maiorem
arthimesia nigella et vel accipiatur terra magna sive theodoricon
cupellis et figuratur ut formetur ad modum digiti parvi. et si fiunt nimium mo-
lia. adde pulveris nigelle quod sic in muslud in panno tenuissimo et ponatur in
mente. Alius ergo fiunt ad restrictionem fluxum menstruorum. et tunc dent fieri ex hiis que
restringunt ut acacia prosquiamo succo arnoglosse sanguine draconis gal-
la dragaganti gummi arabici et

De opiatis et specialiter de tiriaca magna

Sequitur videre de medicinis laxativis quae nocivum inferunt
ex sui malicia. modo videndum est de opiatis quae ex sua nocumenta et ma-
liciam reprimunt cum ipsa ipsas exhibeat in tali pro non e nocivum quod inferret me-
dicina laxativa. humores non faciunt fluere quod commoti ad membra debilia remaneret in pos

De suppositoriis

Ad cavaliquod cla

De pessariis

a calamentum

quod cliste integritatem delinat ab ex

ad cassia

a mundificandum a stipticis et

[marginal note, partly illegible:] et suppositorium fiunt ... compositum ... et ... et in ... et retinere ... et si ... et si ...

tera et frigid ... [illegible] ... medicina ... [illegible] ... et ut patet [illegible]
vero in ... [illegible] ... pessimo ... [illegible]
... et medicina ... fluxum ... [illegible]

sunt tales egritudines. ¶ Et medicina aperiet. 2° ipsa debilitat. ¶ In opiatis est tiriaca
remedium quod in tiriaca notum est per aliqua que ab ea extracta sunt vel aliquid restringentia
post humorum. ¶ Et aliqua que constringunt membra quod est saxifragia et aroma confortativa
membra quod est debilitatum. ¶ Et dicitur ab opere quam faciunt quia per excellentiam
operationes inserunt sed eo quod nocumentum inducat per aliqua malitia quam
habeant sicut laxativa ... propter quod ad hoc per excellentiam dicitur aut dicitur ab operatione
quod recipiunt et sic omnes opiata non recipiunt aliquid tamen est in eis loco opii
inter quas est una nobilissima opiata quod dicitur tiriaca magna in qua tiriacus
est basis sive trocisci facti de tiro sive de carne tiri. ¶ Tirus est serpens
qui invenitur in calida regione et ca. et sicca magis tamen sicca quam ca. ¶ Vipera
... amicus et ... plinius ... de hoc loquitur. dicit capitis sine ...
et in ... vel ... si non dicit ... cito sed dicit ... usque ad ... estatem
per hoc magis fortem ... vene ... in eis ille aut ... flavus est ma-
...sculus et femina est melior quam masculus ... plures ... masculus non habet
nisi duos. ... aliud ... ¶ Et cornuta timenda est quia timens est ne sit
de genere serpentis qui dicitur dipsas qui siti facit ... quo nesciunt distinguere ab
... accipiatur non cornuta ... go q sunt colore rufo ... et q sunt bene
mobiles caput elevantes ... in locis humidis vel litore maris
non accipiatur sed q in locis siccis et in montibus. ¶ Et ... absci-
...sionem diu vivat quia ... in eis est multum de spiritu et calore et a quibus
fluit sanguis multus quia non sunt ita venenosi et mali. ... accipiantur remoto
capite et cauda ... ad mensuram 4or digitorum et in aqua dulci mundentur in
... ablatis ... et in vetere ... coquantur ... frustra
... illis partibus mediis ... aqua aneto et sale ... caro ab ossibus se-
...paretur ... ossa abiciantur et ... caro et humor in eis ... agere dici-
...tur ... deinde ossa abiciantur et ... pond in eis ... sive ... ad conservandum
et fiat trocisci ex ea ... non ... alio ... conservari per ... annos
ut fiat trocisci ... ungat manus oleo balsamino ne noceat ei. ¶ Iste
... trocistos ... ad exteriora sicut ... amicus et plinius di-
...cit tirus habet ... collo plenum pediculis. ¶ Et amicus
dicit ... comestione tiri ... venenum. tiriaca ... natura
... de venenis ... et tirus est ca. et siccus et attrahendo ad se
... venena ... expellendo ad extrema sive ad exteriora. ¶ Et
a corde ad ... venenum sive expellendo ad extrema sive ad exteriora ... resultat ex
vero tiriaca ... venena ... forma ... corporis humani et cor-
...ficatione et fermentatione ... per quam ... corporis ... et cor
... confortat ... venenum expellat ... omnia venena ... per
... a corde per suam formam ... qua habet ex ac-
...tione ... passione ... per quam ... confortat cor ... ad suas
... facultates ... megategni vero melius recens quam antiqua ... ad ea
que facit tirus ... ad suam ... qua habet ex sua forma ... melius vero
antiqua ... amicus tiriaca et est infans usque ad finem ... mensis ... regione ca.
et est senex et corrupta usque ad finem ... in regione frigida et usque ad finem ...
in regione ca. ¶ Si sit bona et iuvenis aut corrupta et senex ... probatur
accipiunt apothecarii ... recente et ponunt in extremitate ... una ...
herba ... inflamant humores ... demigrat ... et ex a-
...lia parte ponunt tiriaca si fugat ipsum bona est si non mala est ... fac ...
... latus in ... parte in qua est demigratio. ¶ Et si ... galli ... tribu-
...at venenum et per exhibitionem tiriace ... bona est et recens. ¶ Et si alicui
rustico cui data fuit medicina et ... ad sellas ... vicibus vel si habeat fluxum
ventris et cito per exhibitionem tiriace restringatur est bona ... duo ultima ponit
amicus. hac composuit andromachus ... dicebatur metridatum quia ... tamen ...
tiriaca ... in receptione venenum. ¶ In metridato et tiriaca sunt eadem ... in
metridato non est caro tiri ... in metridato et sui sequaces addiderunt car-
...ne tiri et vocata fuit tiriaca. ¶ Ista tiriaca sublimior est medicina ...
... passiones frigidas ... non ... in passionibus ca. sive ex ma. ca. ... sit i
... tunc ... in omni ca. ¶ Et non ... ad ... digorum me. quia ... digorum me.

Tyriaca magna

Vipera

Cornuta

Intendi

al vero est iuve-
nis usque ad finem
... mensis i regione
calida et usque ad
finem ... regione
frigida et est senex

ea dissolvet et non poss. consume ea tota cum sit mixta et indigesta et ideo non est data nisi post m. digest. et evacuat. colera. ista enim materia si esset indigesta et mixta per eam dissoluta et non corrupta poss. ad aliquod membrum nobile fluere et magis inducere. si in apoplexia cum timeatur de morte subita tunc ptisana danda ante m. digest. et eius evacuationem quia melius est potentiorem medicinam constringere et alia dissolvere quam mortem sequi. vel ergo in apoplexia dissipata cum vino ut sic et melius sit vomitus aliquis in dietis. fricetur palatum cum ea et totum corpus inungatur quia aliquis in paralisim timetur. Et totum ut cum decoctione nucis vel nucis muscate in vino data cum vino. Et si totum fiat ex pectore elevata cum materia post indigestionem. Confirmationes et raucedinem vocis cum sit ex materia viscosa in pectore contenta cum succo liquiritie. Vel si fiat ex reuma descendente ad trachea arteria quod dissolvit materias contentas in pectore et fluxum reumatis restringit. In sputo sanguinis non ex acumine sanguinis et si fiat vino putredinis vene datur cum ptisana vel cum aqua decoctionis balaustie aut galle. Et in dissinteria cum decoctione ypoquistidos vel galle. Coagulati et confert lapidem renum cum decoctione saxifragie vel milii solis. In provocatione aque et mundificatione matricis cum decoctione arthemisie aut rube maioris. In conceptione cum decoctione mente vel gentiane quia superfluos humores consumit. Et contra venena dissipata cum decoctione aristologie aut gentiane. Dosis eius est 3 i. et illud quod dicitur est mixtum. Theriaca diatesseron fit ex quatuor medicinis valentibus contra venenum et ideo diatesseron recipit mirram, aristologiam, gentianam, baccas lauri et fit contra venena sicut et prima. Dosis huius tyriace scilicet diatesseron est 3 ij. Iuxta istam litteram queritur circa evacuationem humorum expectat medicina fortis et videtur quod medicina requirens digestionem et in eius dicitur digestivum forte quia valde diureticum quia commentum 3 in tegni medicina dicitur esse elongata in gradu eodem in opposita qualitate. ergo si illud est mixtum grossum quod debet digeri et debet esse valde diureticum quod debet digerere ergo et quod dicitur evacuare. Et 2° aff. 2 multos purgationes infirmis vehementius. si ergo vehementer purgare multum quia est grossus humor quod commentum et quia est grossior et glutinosior. Et super commentum aff. 2 partis ellus pellus sanans carnes lenitibus dicitur quod forti infirmitati fortis medicina convenit. Contra auctor ergo 2° li. co. de cura quartane dicit enim quod debilis medicina dicitur dari in cura quartane maxime in principio quia subtile evacuat fortis medicina et grossum remanet et magis eo pingetur. Solo medicina dicitur fortis 3 modis. primo ex loco a quo evacuat ut cum a venis evacuat et non a magnis concavitatibus solum. 2° commentum 3. 2° auctoritas floria et farmacia enim fortis. 3° quia cum violencia evacuat primo a pte modi evacuandi dicitur fortis. et commentum 4 senarum in primo dicitur scamonea medicina fortis quia prius indicat attractum suam expulsioni intestinorum. 3° dicitur fortis quia humores grossos evacuat. 4° fortis quia multum evacuat et de hoc dicit auctor 2° li. co. de cura quartane non vero. commentum 3 quod quedam est medicina fortis debilis. quedam fortis absolute absolute fortis quia grossos humores evacuat et multum nona. quedam debilis fortis est que evacuat fortes humores ad evacuandum debilis quia paucum. Ad 2m fortis morbus vel quia materia eius est grossa. dico ergo quod in morbo forti quod est ex grossa materia competit medicina fortis in principio quia humores grossos evacuat debilis tamen quia partem aliquam consumet subtile et reliquum compinget. In fine competit fortis post m. digestionem quia multum evacuat et etiam multis debiles quia melius esset evacuare per v. aut vj. medicinas ut quartane dicitur propter medicina forte valde quia multum vires debilitat et hoc vult auctor co. predicto. Ad primum dicitur tribus modis sic medicina evacuans vocatur digestiva. Uno modo est in hoc quia commentum humorem que digestivum digerit medicina evacuat non tamen est ymmo quia evo fit non digesta et in primo materia non est digesta licet forte ibi sit aliquid digestum non tamen est digesta. commentum 3 ad sui potentiorem maiorem ut si evacuat de indigesto hoc est per se quia non obedit. 2° modo fit per intemptionem modo primo medicina grosse non vero digestivum diureticum valde sicut commentum 3 in passione renum et lapide non dent dare forcia diuretica et magna quantitate ut corpus oportet fit fortis licet valde de subtili et pauca quantitate competat quia iam consumeret subtile et residuum petrificaret. Et 3° modo forte dicitur quod ipse vim et que illud grosso tendet tamen subtile in potentiam partibus hoc impedit quia non subtiliat cum sit ea valde et quod et ita subtile et tunc subtile evacuando residuum ingrossaret ut dictum est. Ad aliud dicitur est quod vim et quod fortis medicina tendet digestivum scilicet potens suum opus complere et hoc est ma

Diatesseron theriaca

quod pilis q.

Solutio medicine fortis magis modicum

ad auctorem forte

xigta et no i pn° Sed aliud dico q morbz q e fortis qz multu affligz affligit
bz indiget me^a forti a pn°. Et cuilz ad sincopi et in .S. qui d° q no inuenit
meliorz cura in ma fulosa. qz ista in morbo forti alio° opetit ut dixi
est. Solutio est dicta ma ptes in sanis opetat farmacia et vi° q no e
auict in p°. Cauqat osuator sanitatis ab omi re medicinali. qo sed iste
cu curatia no vendz corpi sano lz osuatia. qz cite distinguit et in distin
cu corpis sz me^a e curatia. cuo enim e spes cause curatiue et .i. tem
go ee Sed enim e usus. Solo dico q i sano no lapso no det dai me^a
neqz alterans neqz euans. Si sit lapsus d' lz corpus mutu d' inmutu. si mo
tuc no opetit euans. sz si opetat h' eit altans. Et tu dices deo ei da
re meaz euante ad psuadz lz no ad alterand. ut si timea de tpe estiuo se
quente multu clone intueat se pp osuatoz uittu co i eo. deo euac q h
no humidz ut ps p tpus no fiat onato co. superhumi° l' vmo fiat diminuto. c
tuc eit temeretu. Sed dico q no det dai me^a euans ad psuand. q mo
lesta eet euacz hu pittps. sz melio e dae ei me^as sua oplor altante
ne plo debito co. omet Si heat corpus inmutu. tuc opetit no sub
re qua sanu. sz sub re qua patitu ad esse cu in eo ma morbi futu
expistit. vn no remis discrasia fta sz facienda. et h' e in psuado. vn euo
me corrupte e spes curatiois sz no corrupte e spes pseruatois. et .pp
solo ad duo arguta. Sed p 2a gone pz q dae yeralogodion aut pillas
cochias i p. e malu. qz subtile osueuet et residuu magis ingrossaret.

Viso superius de modo digendi me^e et euois. et q euosit

plurium sit p me^as opoitas. et eas lz de eis determinat. io videamo e
modu opoinis earu. Circa qd tu hnt videri. 1^m e unde cas pp quas e
me^az opositio. 2m e qz i omnibz e pone aliqs me^as p fundatu me^s
opoitas. quo° cognosces quid e me^a opoita eit basi aut fundatu. 3m
e onde cas ponderu me^az. qz respag i tali pode pomi. et alia i talibus
est de pnti latone. Prima cu quas nam e hre me^az opoitaz q simlz me^a
e qz no eat aliq me^a simp^x sufficiens ad h' quo indiges. sz in tegni
si discrasia sit eleuata i .po. mius. oz q exhibea ei me^a eleuata in po
mus i lite opoita. et h' no e reperire aliq in sim^a me^a. hnte re^m de
h' sz e eleuata .r.8. mius. et alia in .p. et tuc ex omnitoe istarz sit i
q° indiges. et h' e me^a opoita. vn serapio in .vij. c° 2° d' q si tale me^a
sim^ez hreamo me^a opoita no indigeres. 2^a ca e morbi oposito. que
indiget me^a opoita. ut fe de ma frig q de re m^a indiget calidis. re
forme et ms forlis indiget frib et humidis. ut si morbo sit oposito e co
e flite. nulla aut me^a simp^x inueniet q sit fria et ca hu et sica. Et io
indiges opoita. 3a ca e bo. Lz enim e q morbo simp^x indiget sim^a me^a
sz i sim^a morbo aliq indiges me^a opoita. no q morbo sit opoitus. sz qa
i h' morbo volus plus opa facez opa diuia. ut i apte osueue mam
fluida et restringe maz fluxuintia ne fluat. et i mebro debili q e m^a
bus malis indiges asuptoe m^e et mebri debilit^a osortatoe. qd p sim^ce
me^az no lz ita fi. fiat p opoitaz. 4a ca e pp repssioz mali sapois et
acuti nimis me^e. ne sapois horibilitas abhominatoz inducedo. p h' nau
sea faciat ea moue antqz sua opleuit actoz. et de h' d' serapio c° p
dicto q pp h' aloe qd e amare cu aromaticis osiat. et pp hac cam cu o
pio castoreu. qz e mortificatiu ut sua acuitas i excedens fortis reprimi
p qua eat mortificatis. Et p hac via iubet ypo admisce cu ello. amiu
feniculi et. ut osumat vento^tes qua fu et eleuat ellub. qmo° facit
magna in huoibz. 5a ca e ut ex actoe et passioe sim^ciu me^az. hea
vna forma quis q cor osortet. et p h' valeat ad oia venena. tam ca
q fica. qd i me^a sim^a no inuenit. ut e vide i tiriaca magna. hab cas
pont serapio in .vij. c° 2°. Alie tn sut cae due cu istis quas pont auic
i .i. .vj. 2m auic. 6a ca e fortificato opoinis vnig q indiges i me^a
hnte duas opones debiles. ut i camomilla sut dua oppos. s. osume.

aut flow

q° l.

Soluto

alio fienda

Cause me^e
oponitur

et confortat utrumque tamen debilitat. Si autem indigeas camomilla ad alteram operationem facien-
da tunc admisceas aliquam rem iuvativam. Septima est in medicina opiata sit aliquando due medi-
cine aliqua una tamen et sit fixa operationem iuvativa ut quod debet proficere. Octava causa est
quando volumus ut medicina operetur in locis remotis admisceas tunc ea aliquid quod pre-
servet ea ne corrumpatur et debilitetur in tempore in locis remotis posset o-
perari. Et propter hoc dicit Avicenna libro 2 capitulo admiscetur opium in tyriaca ut conservet
medicinas calidas ne in prima digestione et secunda virtus earum corrumpatur. Et propter hoc dicit
ros efficacius quod medicina in humores per gluti[illegible] non tamen in membris remotis operatur
quia sicut in sanguine [illegible] quia eadem sua virtus amissa. Nona causa est ut medicina
penetret ad locum citius. Unde cum auro corallo et similibus crocum admisceas
ut faciat ea ad cor penetrare quod de se non potuerunt quia grossa et terrea
sunt cum camphora quod sua frigiditate viam impedit. Et tu obicias sic obicit Avicenna quod
in morbo ea non debet admisceri crocus cum sit calidus. Respondet Avicenna quod cum venit ad cor
a calore cordis comburi et in fumum resolvitur quo consumpto alia medicina natura inviatur.
Et quod hoc sit verum patet per Avicennam [illegible] quod natura aliquando separat et discernit inter duas
virtutes medicine rem nocivam respuendo et alia eligendo quod quidem virtutes sint composite in
eadem re habet quod multo fortius poterit facere in composito artificiali. Nona causa
est ut medicina que est valde diuretica cito penetrans et transiens magis moretur in loco
in quo debet operari ne nimis cito transeat. Sicut cum das reubarbarum ad deopilandum
epar si prius cum eo admisceas raphanum quia raphanus de sua proprietate habet morari hu-
mores ad os stomachi propter quod medicina vomitiva et per omnes medicina diuretica alnu[illegible] a suo
transitu retrahit ita quod sit quidam motus agitatus ex transitu et penetratione me-
dicine diuretice et retardatione eius et a raphano propter quod non penetrat ita cito ubi
ex quo in remanens melius operatur. Decima causa est ut medicina ambigua ad
duo opera sive ad unum opus in diversis membris determinetur ad opus illud in uno
membro. Sicut cum semen feniculi et amisi quod sit indifferentia ad hoc ut deopilet renes aut
venas. Cum volumus renes vel vesicam deopilare admisceas cantarides quod ducunt ea
ad renes et vesicam. Si autem epar et venas admisceas aliquid ad porticam valens.
Nota ordinem duo circa istas medicinas opiatas primum quod debes scire quod medicina opiata experta
melior est quam non experta et melius cognoscitur quia medicina opiata operatur du-
pliciter. Primo per naturam suorum componentium. Sicut dicitur aurea alexandrina esse clam-
via bonorum per naturam suorum componentium et sic operando via nominis potest confor-
tare et valere in passionibus frigidis a suis componentibus et secundum operando via nominis pot[illegible]
et experimento. Alia est opus per suam formam resultantem ex fermentatione suorum
componentium nobis ignotam quam sola experientia cognoscitur. Respiciat ad utrumque qui non
ad naturam suorum componentium tantum et in necessitate diversas medicinas aliquid valere ad unum opus
solum experientia. Scientia componentia respiciat quarum una virtus ad unum et alia non. Secundum
quod debes scire est ut in medicina opiata fiat compositio ad unum de rebus paucis. Unde dicit
quod debet componi medicinas ex rebus paucioribus quam possumus quia nescimus utrum una aliam
corrumpat. Sic dicit Avicenna in 2 antidotario non debent admisceri cum ratione trium
quod eius operationem corrumpit et hoc est intelligendum quando ponimus illa medicinas ad unam
intentionem ut dicit. Unde si volumus ex eis inscire melius est facere sirupum de scolo-
pendria et endivia cum aliquibus rebus confortativis et valde paucis quam apponere
ibi valde multa cum predicta. Unde Avicenna in 2 et parum medicinis melius est plurimo-
rum intentione una. Si enim velles plures operationes facere ut digerere aperire
confortare medicinas oportet plura apponere. Sic ipse facit magistrorum pauciora enim in una
intentione sunt meliora in pluribus enim ... magis hoc est summa de primo. De aurea

Sequitur tractatus de nobilissima opiata ut de tyriaca

Sequitur videas de alia ut de aurea alexandrina. Aurea ab auro quod
recipit aut quia est preciosa et excellens in bonitate sicut aurum. Unde est probata in
multis passionibus. Alexandrina ab alexandro qui ea invenit ut [illegible] fa-
cit. Ut ad omne vitium capitis de causa frigida sola [illegible] et multum est causa. Unde dicit si
ma et flatica vel melancolica ut ad reumata capitis ex causa frigida quibus tamen digesta
reumatica et omnes alii frigida. Unde nunquam debet dari fortis opiata magistri. Nota debil-
et ut musa enea, rubea et similia, si post frigida alii omnes si corpus sit pletoricum
vel per farmaciam vel per flobotomiam vel per scarificationem [illegible] quod melius expedit quia opiata

Aurea allexandrina

Medicina opiata operatur dupliciter via

A quo genere est experta medicina ... compositio ... nisi ... ad

tiriaca

afairit hz virtute constrictiuam per opium quod recepit et confortatiuam per aromatica que recepit et consumptiuam et dissolutiuam quod sint in ea multa talia ut per hoc effectum patet. si go
ma est multa faceret quod posset quia non posset materiam consumere totaliter sed illa dis
solueret et moueret et reuma augmentaret. neque detur diu die sequenti post
purgationem valet. scilicet in 2o aut 3o post floream post farmaciam in 3o. Dosis 3 go ad
reuma constringendum post purgationem facta si fiat pille de ea. ponendo tamen plus
de mastice et thure et teneantur ille pille in ore aut sub lingua post
nant. iste pille prohibent materie descensum si oculi vel gingiue cum sit flu
xus reumatis ad ea luminaria. bonum est quia prohibet fluxum et dolorem. cum sit
de mala febra. eius procedere. Ciliaria bona est ad consumptionem humorum frigidorum vbicumque
sit. sic in passionibus capitis. epatis. splenis. stomachi. pulmonis. preterea eius tamen non est det
sal alii opiata fortis maioris ut metridatum. tiriaca magna. aurea a
lexandrina. et eius facta. Ista recipiunt multas medicinas de quibus videamus nunc
Azarabaccara. que alio nomine dicitur azara baccara. odorifera est et fere siqua
rum recepit azarum quod alio ... tamen sua siccitas est maior quam caliditas. illa est bona que linguam
ustulat ad tactum et calefacit tamen. ... mordicat et est boni odoris. habet virtutem aperiendi. subtiliandi. calefaciendi. confortandi
et abstergendi et digerendi materiam grossam. valet tamen in passionibus epatis et sple
nis et maxime in deopilatione splenis in decoctione. medicina esse valet fiat syrupus
acetosus in deopilatione splenis et ponatur ibi asara baccara et capparis
et tamarisci. Et valet si cum aceto emplastretur super splene. Et prouocat per
urinam. ponitur autem hic in ista opiata ad consumptionem materie et ad maiorem confor
tationem. Carpobalsamum est fructus balsami. Balsamus autem est arbor par
ua que nascitur ad quantitatem duorum cubitorum ad plus. ... non est arbor ... fru
tex. Alio nomine dicitur oculus solis quia sol eum videt. quia est in locis aridis super
quos sol irradiat in tempore canicularum funditur ut lacrime ab eo fluat et colligitur. sic
et dicitur olim balsamum vel lacrima. et quod ipse dicitur balsamus per succo intelligitur
et ... per suam excellentiam. Cognoscitur autem sic sua bonitas quia si ponatur in lacte ...
et coagulatur. lac est bonum. si non non est bonum
tamen de isto opobalsamo. Et apothecarii sic experimentant. po
nit si petit fundum in lacte vel aqua. Et
nunt de eo in naribus cum pollice. usque ad gingiuas nasi cum ore. et tunc si cito
penetrat ad cerebrum est bonum. odorem eius ligno. et dicitur xilobalsamum et eius fructus
qui dicitur carpobalsamum et eius olim quod dicitur opobalsamum lignum est
calidum et siccum plus adhuc semen eius et adhuc olim plus istis duobus habet
ca. ... olim balsami virtutem aperiendi per suam caliditatem et a sua proprietate attrahit spinas
et tribulos a manibus et pedibus et dicitur a quibusdam quod valet contra passiones odo
... forte non est virtus granata. et io malum est facte de ... quod hic agit
magnum nocumentum. Hec quidam qui cataractas in oculo posuit quia quidam dicitur ea
quod valebat ... valebat ad hoc. et oculum amisit. bene verum est quod valet ad pannum
in oculo sua abstersione et apertione non tamen valet in omnibus eius passionibus. Lignum eius
et semen valet asmati ... materia flegmatica contenta in pectore materiam consumendo. prouocat
urinam. olim eius educit fetum mortuum et ob meatus et ea mundificat. con
fortat eam ad receptionem. Si cum eo iungatur pedes et manus et totum corpus pre
seruat eum a tiriaca et aufert tinnitum. si inunga ... a tiriaca preseruat a venenis et
maxime valet contra venenum scorpionum quia istud venenum est frigidum. Iusquiamus est
herba cuius semen dicitur cassilago. quidam est albus. quidam niger. albus meli
or est. frigidus et siccus est in fine tertii gradus. niger in 4o. est frigidus et siccus. constrin
git. stupefacit. et dormire facit et dolorem mitigat secundum mortificationem. vnde
restringit fluxum sanguinis. Et ... restringit. Et si cum eius foliis comedatur
facit dormire et facit hominem quasi ebrium eum turbando. quidam sedat dolo
rem oculorum cum eo et aqua rosacea. sed non est bonum. quia timeamus plus dolorem propter
sui ultimitatem et acuitatem quam maliciam morbi. De gariofilo et cinamo
mo post videbimus. Opium est succus papaueris. opium aliud thebaicum. aliud e
gipciacum. ... ut ... est bonum. aliud quinatum quod dicitur asa fetida. ut

Azarabaccara
... conplacamen
Splenis
Carpobalsamum
que nascitur ultra mare pura
et dicitur opobalsamum
i. succus balsami
et manus
Iusquiamus
Opium

pille contra tussim ex reumate

Mirra

contra putrefactionem dencium

Ciperus

speciale

Cassia

Corallus

contra li. q°

q° lij q°

q° liij q°

calidus et siccus in 3° gradu in 3°. Sic sit capita ipsius finduntur in estate tempore canicu-
lari et per hoc cadit succus ab eo et ille succus ponitur ad solem et desiccatur. et tunc
est opium. sedat tussim siccam scilicet a reumate descendente ad pectus stringendo
reuma. si caueamus ne demus plus. si cum castoreo accipiatur. opium piretrum
castoreum cinamomum dragagantum ana ʒ. mirre et fiat pille et teneatur sub
lingua valet ad restringendum reuma descendens a capite. unde ex opio
passionibus stomachi ex nimia calore. Mirra est gumma calida et sicca in 2° gradu
subtilis substantie. habet virtutem consumptiuam mundificatiuam confortatiuam consolidatiuam. sufficit
et quod dissoluit. habet etiam vim aglutinatiuam stomachi debilitatum et lapsatum ex
humiditate flatica confortat. Item confortat dentes et confirmat ne cadant. preseruat
enim a corrosione et putrefactione. quia mirra si putrefiet cadent dentes. fi-
at pulvis ex ea et cinamomo cum aqua rosata aut aqua ea aut aqua
virge pastoris et ex hoc fiat pille et ex eis dentes fricentur cum [illegible] fuit
vel accipiatur eius pulvis solus et ponatur in vino pontico et ex hoc ablu-
antur os et dentes. Istud consumit putredinem et flaticam in pectore contentam
unde [illegible] quod nimia humectatione pectoris prouocat asma et preseruat a putrefactione
unde antiqui solebant corpora mortuorum inungere ex mirra ut diutius per-
sisterent sana unde dicitur quod corpus ex ea fuit unctus. Ciperus est radix her-
be similis [illegible] ca. et sic. et subtilis substantie. unde habet vim diureticam. aperit sine
mordicatione et est stiptica parum confortat frigiditatem vesice siue debilitatem. ex frigidi-
tate istud est ex specie. unde prohibet distillationem urine ex debilitate contentiue virtutis
in vesica ex frigiditate. unde est in frigiditate mictus. Cassia duplex est scilicet cassia fistula
et cassia lignea. Item de cassia lignea videamus ad presens. ista est cassia lignea
cortex arboris ca. et sic. in 3° gradu. et subtilis substantie. et non diuretica. ex suis
qualitatibus et substantia confortatiua ex aromaticitate. consumptiua ex sua compositione uel ex qua-
litatibus suis. ipsa enim ventositates repellit uel resoluit. urinam prouocat et
asma. unde tiriaca magna cum pulvere eius conducit asmati. si decoquatur secco in vino in
quo fuit diu cassia lignea parata. urinam prouocat. Item secundum Galienum stomachum
confortat. Corallus est lapis qui inuenitur in littore maris. quidam est albus
alius niger. alius rubeus. Rubeus melior est et iste cum per se ponitur de ru-
beo intelligitur. frigidus et siccus in 2° et est stipticus. exsiccat plus quam infrigidat.
abstergit ab oculis humiditates superfluas. unde contra fluxum sanguinis et contra sputum
sanguinis accipiatur coralli dragaganti ana ʒ i fiat pulvis in aliquo stiptico
apposito ut sanguis draconis aut huius pulvis eius cum camphora [illegible]
ad cor. confortat gingiuas et dentes deciduos. dicit [illegible] quod preseruat a
[illegible] a fulmine. Item valet epilepsie si collo suspendatur. Item auicenna et dicit
dicit quod si suspenditur ad collum ita quod attingat ad stomachum auferet omnem dolo-
rem stomachi. sed forte modo non est ita. sic neque [illegible] habet modo virtutem quam sole-
bat habere. Circa istud latus dum viso superius de digone et [illegible]. vi-
dendum est modo de duobus adhuc remanentibus. scilicet de balneis et opiatis. quia
de flora satis habetur in libris. Queritur ergo de balneo utrum operetur ante
exhibitionem medicine [illegible] corporis. Ubi vult quis purgare. et ubi repit na-
[illegible] conueniente regimine. ex hiis duobus habetur quod ante exhibitionem medicine
[illegible] materiam et facit facilem ad currendum ad locum per quem debet medicina ea e-
uacuare. et hoc vult auicenna cum dicit quod ante vomitum [illegible] cibi pinguis ad
debilitatem [illegible] stomachi unde medicina melius recipiatur. sed balneum mouet materiam ad locum
[illegible] loco per quem medicina euacuat humores. cum ad extrema corporis trahat ma-
teriam medicina [illegible] stomachi ab extremitatibus corporis. quod est [illegible]. Oppositum vult auicenna [illegible]
[illegible]. Item queritur utrum operetur in eadem die in qua datur medicina. videtur quod non
[illegible] quod balneum et sompnus impediunt medicinam a sua operatione.
unde non dant [illegible] medicinam [illegible] impedit. Oppositum dicit auicenna
[illegible] post [illegible] medicinam operatur. et [illegible] post medicinam [illegible]
corpus repleta illa humiditate [illegible] medicina euacuatur. sed balneum replet corpus hu-
miditate accidentali et ista [illegible] euacuata est [illegible] supra illud [illegible] ad [illegible]
[illegible] quod aqua humectat corpus humiditate accidentali. balneum autem est aqua. [illegible] dicit auicenna

q° liiij

Sumpta hec est. Nisi die magis competat. hora soluta sit. visis regulis datis de modo sumendi pillulas. Dico ergo quod competit ante et eadem die et post ante dicta de cautela corporum ubi quis vult purgare etc. et ista corpora quod ordinatur preparare fit duo scilicet corpus quod sunt equalis ut humores scilicet fiant ductiles et labiles per venas de corpore et membra per quod fit ergo ut sint lenita ut per eas humores lubricet et apta ut pateat eis transitus. balneum humores subtiliando et liquefaciendo humores fluere facit et venas mollificat. Ideo aliis competit per tres dies ante medicinam. Avicenna in primo canonis quinto tractatu qui dicit post medicinam solutivam balneum est contrarium medicinarum solutivarum quia est preparans corpora. in aliquibus prohibuit et quod est dico ut humores quia in ydropisis. tunc non competit neque in morbis humidis humorum acuitate ita per balneum plus multiplicare. Ad autem dico quod licet balneum in hora balneanda trahat materiam ad exteriora quia tamen humores liquefactos facit per corpus fluere post balneum revertuntur ad interiora et hec est ut etiam membra preparat ut possit materia per ea fluere. Avicenna medicinam in balneo non dat. sed ego dederim in uno casu scilicet cuidam domine que habebat iliacam et non habebat accipere medicinam feci ipsam intrare balneum et mitigata fuit et libere accepit. deinde statim a balneo feci eam auferri et post longum tempus ita curata fuit. Ad rationes quorum videndum est et primo quod balneum habet duas operationes facere vel tres. Prima est trahere materiam ad exteriora. Secunda est stringere ventrem propter hoc quod istam materiam ad exteriora trahit et tale est vehementis caliditatis. Tertia operatio est calefacere non tamen fortiter. Dico ergo quod in tempore calido non competit ingredi balneum in hora propinquiori medicine quia trahet materiam et medicinam ad exteriora. Si tamen frigus et per hoc ventrem stringit. sed in tempore frigido ut in hyeme antequam medicina moveat offert balneum non tale quod sit attrahans sed solum commovens materiam et meatus aperiens. istis duobus indiget humores frigidi cum grossi sunt et quia etiam meatus sunt constricti per actionis ut temporis frigide indiget apertione. propter quod non evacuarent de facili nisi commoverentur et meatus aperirentur. Avicenna non intret quis balneum post medicinam quod attrahat ingredi tamen predictam casam balnei bonum est et illud sit ad mollificandum. Ad 3am quorum dicit quod post medicinam competit balneum ut equalis ut stupha et hoc propter duo. primo ut membra per medicinam fatigata per balneum confortentur. Secunda causa est ut fumi sub cutanei a medicina per commotionem elevati ad cutem evaporent. elevati scilicet a materia mala et a medicina. Ad autem dicitur quod balneum non replet venas sed poros corporibus non remanet ibi causa humiditas accidentalis qua induceret primo per sudorem resolvi et fumum ad hoc operatur eo quod membra sint per medicinam desiccata. Ad rationes quorum dicit quod debet fieri balneum ante medicinam per tres dies post medicinam in die sequenti secundum Avicennam cum tamen factum sit fortius. Alius est contra melius sit stupha vel balneum post medicinam. dicendum est ad hoc quod si corpus est evacuatum sit de eo. aut ita et sit corpus calidum competit balneum ad humectandum quia tale corpus est per medicinam valde exsiccatum. tunc erit desiccatum et quia corpus est carens evaporando fumos sed si quamvis humores humidos corporis non sit exterminatum sed permixtione cutaneos et diversis operationibus et evacuata est materia frigida et humida tunc stupha quia fortior desiccatis est melior est quia tale corpus non indiget tanta humectatione sicut primum sed magis desiccatione id est quia in medicina composita plus

Visis causis compositionis medicinarum composita restat ut videamus modum compositionis earum circa quod sunt tamen consideranda. Primum est quod in medicina composita plus ponitur de una medicina simplici quam de alia. Secundum quod secundum proprietates bases sive radicis medicinarum composite. quia per hoc cognoscere quid est basis in ea. Tertio quid cum radice debeat poni et quod ea cum radice apponit. Ad De primo secundum Avicennam quod non solum ad compositionem medicinarum oportet scire complexionem virtute medicine simplicis sed specialem non solum oportet scire quod ista medicina simplex sit calida vel frigida humida vel sicca sed in quo gradu calida vel frigida est et virtute eius propria et oportet ut faciamus tamen de illis medicinis simplicibus apponere ut virtus quinquies qua quamquam ex tali compositione resultet. Ad hoc ergo dantur vii regule. Prima est si medicina simplex est vehementis fortitudinis parum

phlebotomia balneum

Solo et quo ubi vide operationes balnei

Solo et quo

et

Solo et modo

q° ho.

balneum sufficit

que in medicina composita plus ponitur de una medicina simplici quam de alia

No

de ea debet apponi quantitas que de ista natura. et propter hoc heming tamen quia de musco et oppo-
paxi in medicinis apponitur. muscus enim in modica quantitate est magne qualitatis et opo-
mb et opium. et talis medicina quia est fortis non sufficiat parum apponere. et nec in
magna quantitate apposita noceat quia operationes aliarum corrumpat vel occultet.
Sed si debilis multum ut camomilla que in magna quantitate est parve qualitatis
et mellilotum non de huius multum est apponendum. Et hec regula confirmatur per
G. ca. dicente. quantitas potest agere forte in brevi tempore. potest agere debile
in multo tempore et ego sed silo potest ex hoc clarum quod quantitas potest agere forte et contra
proportio et agere debile ut quantitas debilis in multa. et ergo. ¶ 2a regula est quod
de illa medicina que habet iuvamenta multa multum debet apponi. ergo hec iuvamenta
multa medicina simplex que pluribus membris confert ut rosa que sua proprietate stomachum et
epar confortat et cor sua aromaticitate et omnia membra alia sua proprietate et aromaticitate
et proprietate. Sed si haberet pauca iuvamenta tunc aut est contra operationes et tunc
quia non multum dependet de sua forma et virtute. antequam sua operationem compleat. Si
tarde multum est de ea apponendum. ¶ Et quod de medicina habente multa iuvamenta
debeat apponi in multa quantitate confirmatur per simile 2m G. megatechni. puelis
debet dari plus de cibo quam iuvenibus quia nutrit et augmentat sed non sic in iuvenibus
... quod simile est de medicina que facit multa iuvamenta que debet dari in maiori quantitate
in iuvenibus. ergo simile est de medicina ¶ 3a regula est quantitas dedit medicina ad operandum in membris remotis tamen de ea plus debet
apponi quia multum diminuitur eius quantitas et per omnes sua virtus in operando ante
quam ad membrum veniat. Si in membris propinquis minus de ea est apponendum sed enim
quando medicina ad operandum in renibus in 2o g. et non debet ... opponitur in 2o g. non
nabis ... opponitur et non plus debet apponi quam egeat membrum eo quod
tantum dependet in via et quantum gradus quod indiget ad operandum in membro re-
moto. ¶ Et hoc confirmatur per G. in tegni. Si quando mala sit elevata in p-
mutis etc. et balii (?) exposito ut dixi ¶ 4a regula est quod si medicina sit nobilis
operationibus que opus est confortare membrum nobile plus de ea quantitas est de hoc est
apponendum. si vilis parum. ¶ 5a regula est quod si medicina invicat (?) in simile in medicina com-
posita parum de ea est apponendum. verbi gratia si semina feniculi debeat apponi in medicina
composita et in sit amisum (?) apponendum etc. de qualibet debet parum apponi quia pauca quan-
titas medicinarum simplicium similium equalet multe quantitati unius ¶ 6a regula est
quod si medicina aliquid faciat nocumentum magnum ut iuvamentum pronum multum est
apponendum. verbi gratia quia nocumentum aperit magnum sed mordicationem non parum de ea
apponitur. ¶ 7a regula est quod si medicina simplex inveniat in composita medicina sua con-
traria que sua corrumpit virtutem magis de ea est apponendum. Si contrarias vale-
pereferi si habeat duas contrarietates ut deficiat una. tunc multum de ea est apponendum
quia due contrarietates bene possunt vincere unam. Si quasdam habeat et quasdam non me-
diocriter est apponendum. ¶ Sed quia posuimus medicinas simplices plures in composita ea
est ut fiat una virtus que ex his que in nulla simplicium inveniebatur. Sed tunc
est quo. quomodo venit ista medicina alterativa ad membrum quod alterat. si tu dicas quod
sua virtus venit et non sua substantia quo sicut cum fumo vel cum fumus ita veniat
ad membrum sanum sicut ad egrum. alterare sanum sicut egrum. Diceres quod membrum
attrahit medicinam quia membrum attrahit simile ut cibum quod non attrahit medicinam cum
sit ei contrarium et per istud non attrahitur. Dico quod prius est quod fumus elevatur
ad membra sana et lesa. sed iste parum alterat. sed quod ad membra lesa veniunt
fumus et substantia et non ad sana non membra lesa bene alterant. sed medicina per se
non movetur cum sit incomplexa virtus eius quod debet alterare. sed attrahit et si mo-
vetur exigit de se ad quod movetur. et tu arguis membrum attrahit ci-
bum non quo medicinam. ¶ Respondet serapion in vii. quod medicina alterativa non attrahitur
a membris quia membrum. sed quia membrum egrum quia egrum intendit sanari per ea
de natura et magis. Respondit intendit sanari per eandem naturam et magis per quam
intendit confundere in similitudine eius est sanum. sic quando movetur per eandem naturam
ad centrum et quiescat et per eandem naturam appetit moveri a loco in quo non

contradicunt a plus [illegible]
Et medicina de ea debet apponi
Plus de ea est apponendum si iuvamentum magnum et nocumentum parvum
Dubium quo sit accidens non est sine substantia si tu dicas quod venit virtus cum fumo

c p naz et quiescere in loco nali sicut mebra p cibu ofud. et p mea alte
rante ofudat. et p eand naz ut p qq appetit et trahat no tn sub ead dispo
ne eqnb s omia s sanitate et egne. qu n e sanu mebra appetit cibu
ut ofueret sub dispone qua het. ad e egra appetit mea ut sanetur.

Sermo secundus de aliquibus medicinis simplicibus exponentibus i aurea
adhuc de aliis positis ibid videamus et p° de p° euforbio. Eu
forbiu e guma arboris ca. et sic. i 4° gd e grossu subruffu no spo
ratu e meliq. e n ita ca. et siccu cp adueit. het vim abstergedi et subtili
andi. qr subtilis e sbe. calefacit magis qz asa fetida. et hz vi lapativa.
educit huores flaticu viscosu otentu in anchis dorso et silibz. et mlaz
purgat. po. hic q apoplia. palisim. arthetica. sua totus lapativa alis
medias ostictis i poitis exprimit. qn pont. ce l ut sua igneitate mor
tificator opi reprimat e n me. valde acuta et timet valde sua acutas
et io angz eo utant dz reprimi pulverise no tn ad fumu et dein pona
i lacte dulci pinguj vactino amigdalio et dimittat e p die d noctez
dein auferat. et pq oterat. et cu eo dragagantu apponat. dein assegat
ad musilaginem psilii. et fiat pille. pq tpe opeteti pona i me. in q
dent po. Euforbiu in paucis diebz interficit inducedo dissimilaz cp su
a corrosione et adustioe. qn cito interficiat sic reasgar. io dz dai in
pauca qntte. ne i magna qntte datu interficiat. Dos e septa pz.
ut z. unq. s. ne exoriget i magna qntte datu. ofert frib passionibz
ut palisi sciatice et arthetice et i stupore. qr expellit maz a iuctulis. Ex
olm e valeo ad palisim. sic oliu costinu aut narcinu a olm de amamo.
acuat cu euforbio et vngat spina dorsi usqz ad cauda. vz ad palisim. ca
munitu vz i passiozibz venid cp frib huoribz. Olibanu e guma arbo
ris s. libam. et e dup. s. fmia et masculus. fmia e prom thus s masculu
e grossu thus albu plamficatu. no admixtu terrestreitati. grossu e me
lius. ca. et sic. i fine 2° q. desiccat. virtute hz ofectiva cp sticte et visco
stipte et ofortativa cp aromaticite et stipte. qn restringit venena causas. et vz
frites uncias. p qd hic po. tria qua thuis s traslatiua. digoz curat
et iuvat et ofortant. et bonu hatus sitiu et odorem pstant. et acetosas
eructuatios amouet. It no hz vim corrodendi s carne gnandi solu
s cp eo et sanguine draconis fiat puluis et psinat i vulne sanat vul
nus et carne gnat. It si mungat cu cor olo locus morpheatq. vz
It olibanu cu olo rosato vz in pn° apostu mamillaz. maz repercutit
It sua stipte stringit vomitu et silit stringit fluxu ventris et ai.
It si pili leporis intingat i masisto et dein asgan pulue olibani
et nalibz imponat restring sangiis fluentez cp nalbz. Balmeta aut
dr spica celtica a p ea po. qr id vz. qn medica pt dia spica celtica
e ca. et sic. i 2°. strenu hz subtile et diu ca. po. hic ad ofumptoz flatibz
et mebra ofortativa. het n virtute ofortadi cp aroaticite et poticite et diu
cp sua oploe et amaritudine sua ul sba. et po hic pp causis. Ameu ca.
et sic. a i 3°. pom hic ad flatibz ofumptoz. et mebra ofortator et cale
factoz. Cardamomu e seme ad modu citrus. tn mig. et e melq subalbicu
calm i 2° et sic. i 3°. calefat cu quadda stipte. et e aroticu pp qd hz vi ofor
tadi. et hz subtile sba. et io hz vi diu. et penetrativa oploe et sba. po.
hic pp vicium venid et incitas. et q cardiaca. cardamomu pulverisatu cu co
riandro vz ad digoz in sto fias. ofert voitu. Si dcr cardamomu thus
mastix equali ponde cu aqua pariter. Siseleos i. siler montanu ca. et
sic. i 2°. hz vi subtiliatz et apitiva cp sba et oploe. qn subtiliat huores
et carminat maz feaz. qn dissolvit fla coagulata. io ofert passiob dorsi
renu et incitas et vesice. et adhz. hic po. qn si accipia siler motanu
cu aniso sive femeli et coquat i patella. et fricet dorsu. vz passio
cip cp ma fea. ofert etia asmatici qn e cp ma fea i pectoe inuiscata.
iuvat stom. ipm calefaciedo. sive maz fea cu eo otenta. Si comedat
a mlieribz. facit facile ptu. venia puocat et ai. et digoz iuvat. ut

Euforb

Dos

Olibanu

sampra ... aloe

Balmeta

Ameu

Cardamom

Siseleos

Sinapi

Auicen

Oculi

Reponticum
1 qr tm mag
pontici
Oppoponac

Splenem
Anacardi

qr boi. qr

qr boij qr
1 lapatias

ald resultat
qr boiiij
Solo qr qr v

dem e. Sinapi . i. sem sinapis . ca. et sic . i medio . 3.° gradu . e valde masiuum flatus et confusionem et mundificationem potest membrorum insensibiliter per viam incisionis appropriate. epithe. pulsis. e in duplici maneria. quedam siluestre . quedam domesticum. siluestre in via cibi e malum . quia malum humorem generat. tamen via medicine iuuat abstergendo fleuma valde. unde valet ad abstergendum maculas faciei siue sanguinem mortuum cum aqua fabarum. dicitur quod nocet capiti . sed hoc e verum per fumi . sed vaporosam. unde euaporatio fumosa nocet capiti . io siccis non e bonum . sed egris cum abstergendo fleuma valet istius semine e aptum et io valet opilationi splenis . et epatis sed facit e ipse ad aceto quia utraque desiccat . Aloetica ca. et sic. [illegible] e amis et filel motano i opone e. n. masiuum aptum et deopilans splene et epar. Reubarbarum habet sbaz. sed corrupta ex sua aqua terrea sed a cerea ex terra hic ponticum ex aliis duobus habet diversitatem . e bonum epi curat eo . ut dicit . quia non tamen ab auctore inuenitur. hoc . sed 2.um plenum purgat fleuma ipse ab ore stomachi unde dicit plus alexandrus . alexander in mane accipias de reubarbaro . quia purgat fleuma ab ore stomachi. tamen quia durece [illegible] . e eius vena colam quia humor subtilis e expellit . sic alia durius stringit ventrem sua terrestreitate et potentia et impeccabiliter confert debiliti ex causa aut passione . si fiat terrestrum ex terra reubarbaro et amis. Dosis eius e 3. 5. Reuponticum habet eadem virtute quia reubarbarum . quia reupositicum magis confortat . et habet ipse terrestrem spa lez ad uictrias confuendo fleuma in eis. Oppoponac . i. succus ponatici . gumma e istius arboris aut succus e e ista arbor non multum alta . et oppopo. succus radicis istius arboris mundificat urinam et membra confortat e ca. et sic. i. 3.° et e resolutiuum vetositatis et abstersiuum isto utitur multum cirurgici quia mundificat et curat vulnera . si ponatur i torrosione dentibus interficit vermes qui e l. si fiat emplastrum ex oppopanaco et armoniaco et rasura massis ciceri nigri aut cacabi et distempere cum aceto distepatum super splene deopilat mirabiliter. prouocat vermnaz et aij. Anacardus e fructus quosdam e pediculus elephantis. sed non e verum e ca. et sic in 4.° confert valde . et alij addicit . potest habere ad flatus confusionem

Nunc restat videre de eo quod **Ultimus pris de euone et balneo** non videbitur hic . quia de ipsis sunt composita collectio . sed de opiatis quia de fleuma non videbitur et medicine [illegible] et quia vero libris alijs specialit. et e prima quo de propre opiatarum et medicinis laxatiuis de eo . videtur quod medicina i elonarius porta debeat magis habere quam i medicinis siue i eleuatis sed e eadem et equa simplex medicina ubicumque potest siue i medicinis siue i eleuatis sed e eodem proporcionaliter . ne debet ei aliquis modus per ipsum operatur . quo et eandem oportet debet facere . quo dicitur eodem proporcionaliter ut debeat operari plus quam potest i medicina laxatiua operante siue opio alia . Sed et contra quod medicina non monet in mora . e ad actum reducta per ea quam in eleuario . Suppono quod medicina non remanet i stomacho indiget per actiue ad sui loca naturaliter . Et suppono quod medicina quam magis remanet illa plus i mora . sed cum medicina simplex ut operetur ad actum reducatur per illa quia plus remanet i stomacho . quia quam ponitur i eleuario confortativo potest in medicina laxatiua opposita magis remanet i stomacho . quia quam ponitur i eleuario potest . sed alteratiua plus operatur tatio. unde amicus stomachus proiicit magis laxatiuis circa quam potest . sed medicina laxatiua ista per ratio fit per contrarium. quo magis dicitur proporcionaliter cum potest i medicina laxatiua ad actum reduci . Ad 2.° in eius e medicina quia cum e diuisa i partes paruas . circa ad actum reduci . sic in alijs . et ubi i phisicis cum bellaricis pulueris i eleuarius subtilissime fieri debet . Contra hic quia sed contra aliquis medicina debet ad magis i laxatiuis grossior dicitur esse summum contra . Respondetur quod sit . omne quod per operatur medicina ex sui hoc ut ad actum cito reducatur et cito operetur . e faciendo hoc facit contrarium magis ad summum . quo sic . Sed dicat . ad hoc quod virtus est . talis contrarium quanto potest esse maior . tamen non mutat speciem medicine . sed fiat ad summum mutaret speciem medicine . io non debet fieri . Contra 3.° sed ad . et sic quod sic fiet ad summum contritum . non mutat speciem . quo a sententia medicina . Et speciem ut primus ad summum contritum non tollit . et ex compositione inuisibilium i mixto resultans . sed hic contritio non tollit compositio tamen compositio i mixto diuidi possit i infinitum . quod speciem . Contra 3.° quod specialiter ut pulpa colloquinthide debeat ad summum conteri . et vero quod sit cum amisi i 2.° contra texto li. co 2.° quod nulla medicina dicitur ad summum conteri . Solo dicitur ad primum quod medicina quia dicitur potest i eleuario plus debet conteri . Ad 2.° e quia non attrahit et attrahit . et io ad hoc quod attrahit membra indiget quod attracta a membris possit penetrare . sed talis aut penetratio fit per contritionem multum . sed medicina laxatiua manet quieta

in sto.[citius] attrahit a mebris. & si attraheretur a mebris malum esset. & io gssior debet e. ne cicius debito tnseat a sto. dicit qu in electuariis magis gtei. no tn tm ut sfg̃ pstat. Ad arm̃ dicendum qd e qr uni̇ & qr caus opon̄ hit me.a i quolibet mebro. recepty spa ut istam opoz habeat facere i diusis mebris. alii i intestinis ut sto. alii i aliis mebris ut patuit. Ad aliud quoz dicendum qp nulla me.a dz gtei ad sumud. qz gterio ad sumud. aut mutat spez et opom. aut corrumpit eam. mutat em opo p gteritonem ut i omnio pz. qz qn purg tcitur lauat gentre. eu multum teri. puocat gomitum. corrumpit ut in scamonea gtrita ad sumud. qz ipa no attrahit. Ad gli. qp tu arguis. dicendum qp uni̇ e. qp nd mutat spez. i. pprietate rei. & .m qua hit face tale opoz. ut talez. qz opo rei gsequit formam sub esse gueniente & pporonali. gterio ultra ta istud qe tollit. io opoz corrumpit. aut mutat. Ad 3m quoz dicendum qp pulpa fit gtei ad sumud. i. gtitud potes gtere. qz p sua uiscositate & adhesiua in sinibus p tibus p quod i gssa sua remaneb in intestinis adhereris ipa excoriat. patitur suma tione sine corruptione. no tn dz gtei ad sumum. ita qp utub eius resolua. si hec gtrationez sine corruptione. no tn dz gtei ad sumud gtei. i. e distribuco accomoda. si p me sit pgle. ut gcedere qp pulpa pt ad sumud gtei. i. e distribuco accomoda. s. p me sit pgle. ut gcedere qp pulpa p istam gtritonem corrumpitur i sua opone. si pulpa dicis subtilibus rasis de aliis q p ista gtritonem corrumpitur i sua opone. si pulpa dicis subtilibus rasis de aliis q p ista gterit alii possit refrigerari. & ab ea acuitas re no e bng io e. Ad 4o q. utrum me.a alia possit refrigerari. & ab ea acuitas re mouet p adustionem. ui. gep. ome ages impmit formam suam i passum. si si me.a ad monet p adustionem ui. qep ome ages impmit et no fit. tas Ad 5 manes ers si e na mant he. est a calore. gº p clitas impmit et no fit. Ad 5 manes ers sfe na tu e facta ers. 2o de gnatoe. si adustio acuitate in lapide & in calce facit. go tu e facta ers 2o de gnatoe. si adustio acuitate in lapide & in calce facit. go & in me.is simplicibus. Ad 5m dicit amicus lio 2o co de atramento. qp atramentum det ustum minoris e clitatis & acuitatis. Ad solo dum e adustio ultiata p incineratio ustum minoris e clitatis & acuitatis. Solo dum q adustio ultiata p incineratio et tn calefat. Cinis n. gm̄ 3. 2o 6. an. in se acquirit calorem. qz in ea scintilla re et h calefat. Cinis n. gm̄ G. 2o G. an. in se acquirit calorem. qz in ea scintilla re manet. & io lapiuna e abstsiua & corrosiua. Cum lepiuna fit ex capitellius p mact. & io lapiuna e abstsiua & corrosiua. Cum lepiuna fit ex capitellius p sup cutem cicius ulcerat etiam qm ignis. fit aut iste cinis qui appellatur clauel latus sic. fit una magna fouea ualde. & ponit ibi quercus integre. cetis corticibus & albuminibus. ita qp no remaneat i insi tor ligni ualde duri. deinde ponit ignis in illis lignis. & i eis incensus bene ducat p annum. qz p gpat tom illorum lignorum no pot incinerari & remanet ille cinis in uno globo. quia illa ligna no puluisant. si remanet directa. & tunc sup ia aspgit aq. & cum ro lus facit lapiuna de i.o e. deinceps multociens. & m. qp illa uolunt facere magis ad ustiuum. et ex isto fit sal alkali de quo loquitur rasis. cum go e adustio ultimata calefat. si sit no ultiata alii inficit. alii calefat. qz si i me.a q dz aduri sunt p tas acute subtiles. ille p adustionem exsoluntur. ut i stamo & atramento. si si fit gssa mea ut lapis et calx. clitas efficitur igniendo ptes terras. Ad arm̃ pz solo qp ages pse impmit formam suam i passum. tn pacius remouendo formam i ei hit qualitas radical forgere qm inducat. in tato tempe inficit. Sic e in atramento & stamo. Ad dico qp ages pse ers fat. tn patiens ex diusa dispone ut ut pz in luto et glacie a sole diusa agit. sit est hic io e. & e. pz soluco.

Visis superius de causis compositionis medicinarum. et de mo compois. & e cum dicit h. s. qntum ad cognitionem tac quae & qm plus debeat apponi de una me.a qm de alia. Nunc uideam de aliis duobus. s. de me radicibus & de apponentibus cum radice. Qm tn uideri e de causis impedientibus me.ne compone. dicta sunt si opoz me.arum impediunt formam est car opo i diusis tpibus. ut qn una cito opat. et alia tarde. tunc no dent admisceri & m. 6. c2a. ptia recepis acutorum. co de cura plenitudine resib. Ca e. qz cum unus opo esset cpleta. alia inciperet opari & p hoc pta multu esset fatigata & debilitata. et p hat pposito accipit amicus a G. in po. C 2a. cum e diusitas modo chanti. ut in mirabolanis & i uiolis. mirabolani enim tarde co smiedo. uiole lemendo. ideo no dent sic admisceri. sane tn intelligas. qp p singulas ista gmisce & hoc e admiscendo de uiolis in tam pauca gntitate. ut car opo sit gpleta. anteqm mirabolani incipiat operari. si i cegli contra & po di. no deinceps ea appona. C 3a. cum e diusitas et gricias i pprietatibus. pp hoc anacardi in triacida. qm amicus in 7o no dent poni. qz hnt pprietes gtia tariam triaci. & illam corrumpent. et hat pprietate ignorat me.us. et io e defectus magnus in gmpotoe istarum me.arum nisi cum me.us pprietates illarum me.arum cognoscit. & hoc e cum quam pot. amicus i 7o. qp pauca ad plus ex possiunt dent

Solo & cqr

i. formam plor rei mutat hn sperm

Solo & eqr

ppt rangitam & cum dicit amicus qp nulla mea dz ad cqr lip. poni in gteri ibi

Solo

Nota quo fit cinis clauel latus

Nota hic tria q impediunt compo̅nem mearum

pone in medicina composita quia ignoramus proprietates medicinarum festinandum est ne una aliam cor-
rumpat. Sequitur de proprietatibus [illegible]

Post hoc videndum est de proprietatibus radicis

sicut enim in composito artificia-
li est basis super quod alia fabricantur ut in domo. Et in composito naturali sicut basis medicine co-
poris ut in homine ossa et in navi lignum magnum. Sic et in medicinis aliquando sunt due medicine
pro basi. aliquando una tantum ut in yerapigra galieni. et pigra galieni aloe. aliquando due aut tres sicut
in benedicta scamonium turbith et hermodactili. Et dicitur basis quia super eam fabricantur
alia. Videas quare tamen quandoque una medicina est basis aliquando due vel tres. Iste cause sunt tres
quia plures medicine ponuntur pro basi una in medicina composita. Prima est communis basis debilitas. Secunda
est eorum sive tarditas. Tertia est passionum curandarum pluralitas. Basis debilitas
sicut vides in benedicta in qua ponitur turbith ad evacuandum flegma a iuncturis et nervis
sed quia debiliter evacuat ideo cum eo ponitur hermodactili ad eius operationem fortificandam quia non
sufficit per se ad operationem quam querimus. Sed quia turbith aliquando est tarde operationis aliquando
dat in die una et non evacuat nisi in die alia. Ideo quando sunt tarde operationis apponitur
scamonium ad festinandum operationem ut ipsa benedicta attrahat fortiter et cito. sunt tres
medicine pro basi. Et aliquando scamonium festinat alias medicinas et precipue alocticas. Et
amice 2o libro de cura sodie. unde dicit quod valet attractioni earum. Et eo de cura sodie
dicit: expinmat alias et hoc est per commotionem. Prima ergo causa est debilitas medicine in tarde o-
perando vel debiliter. Tertia causa est pluralitas operum quas volumus facere in morbo uno
ut in paralisi quemadmodum duo petimus scilicet nervorum confortationem quod fit per castoreum et materie
flatice consumptionem quod fit per piretrum. Ideo sunt in medicina curante paralisim pro basi quia una
medicina simplex hoc non faceret. Tertia causa est pluralitas morborum quos curare intendimus
quos non sufficeret una medicina simplex. Ut si in stomaco sit frigiditas et in capite calliditas debes
ponere calida et frigida et ita sagax dividet inter ista mittendo unam partem scilicet calida ad
frigidum membrum et frigidum ad calidum. Et in amice. Et tu dices quod predicta sunt quomodo pro basi be-
nigne illud quod querimus ut in paralisi per castoreum et piretrum nervorum confortationem
et materie flatice consumptionem. Ergo ad basim non requiritur apponere. Dico quod est ad hoc quod aliquando
sunt bases debiles in sua operatione et nocumenta habent. Ideo oportet apponere aliqua ad earum co-
fortationem. Et ad earum nocumenti reprimendam. Ad confortationem dico aut confortando ipsam
basim in se. Ministrando aliqua que sunt similis operationis cum basi. Secundo ponimus in tyriaca gen-
ciana et terram sigillatam cum carne tyri quia valet ad venena. Aliquando fortificando ipsam
basim non in se sed in preparando materiam ut facilius attrahatur et obediat medicine. Secundo po-
nimus zinziber cum turbith ut materia medicine obediat attractioni. Aliquando propter nocumenta remo-
venda. Secundo in membris venenosis in quibus ponitur venenum. ut in tyriaca ponitur
serpentem sive bezoar in medicina veneno resistentes ut in tyriaca quia ibi est caro tyri.
ponitur bezoar. Secundo in membris alocticis quia aloe est tarde operationis propter quod ex-
coriat intestina ponimus dragagantum aut bdellium et in scamonio apponitur amisi-
quia nocet stomaco sandalos albos et citrinos quia nocet epati. Et masticem aut bdellium quia non
acuat intestina ipsa excoriando. Et si queratur quomodo potest inveniri basis quando aliquis
voluit componere medicinas. Dico quod invenitur in aureolis medicinarum scilicet quas ponit amice.
Aureolis dico proprietates et membrorum ponit enim aureolas medicinarum. Prima aureola medicinarum
complexionum ut medicina calida et frigida. Et et ponit aureola medicinarum proprietatum diversarum ut
respicientium stomacum cor epar et renes. Et a suis proprietatibus. Et et ponit a suis pro-
prietatibus. Et et ponit aureola medicinarum deopilantium. Si ergo volo curare stomacum cali-
dum oportet me dare frigida stomacum respicientia. Oportet ergo medicinas curantes ipsam distemperan-
tiam stomaci querere in duabus aureolis amice. ut in aureola medicinarum frigidarum. et in aure-
ola stomacum respicientium. Tertia stomachus calefactus debet curari non per quascumque medicinas
frigidas sed per eas que ipsum respiciunt. Et cum hoc 3o debes videre gradum. Ut si placet oportet
frigidas sed per eas que ipsum respiciunt. et cum hoc 3o debes videre gradum. ut si placet oportet
te eligere si utile est medicinas que sunt secundum istum meliores. Quatuor enim sunt gradus
bonitatis in membris. Aliquando enim dicitur medicina bona ad hoc ut ad stomacum confortandum. aliquando
multum bona ut cinamomum ad confortandum stomacum. aliquando valde bona ut menta. aliquando
maxime bona ut absinthium. Semper ergo debes accipere medicinas que habent gradum perfectiorem
bonitatis ad hoc. Sed tamen non habeat multa nocumenta. ista prohibent ne accipiant.
Si autem sunt nocumenta aliqua aut multa que possint reprimi primus debent reprimi quia
sunt meliores oportet querere in aureolis bonitatum medicinarum. Denique ergo in operatione

Immediatam / proximam

simplices

ex debilitate dicitur quod confirmat alias medicinas quod tarde operantur dicitur [illegible]

alii

Et dicitur aureola quia dirigit et sericitur medicinarum ad [illegible] valentium

mem[brum] quere mea[tus] quos volu[n]t h[ab]ere i[n] auricolis cordis. Item si volo epar calefacere et opilatu[m] curare, quia h[ab]et ind[i]g[en]tia[m] infrac[ti]one et deopilatione, et m[edicin]a epar respiciente, et illa que re[cipiun]t in auricolis cordis ut dicit, accipia[m] endiviam et po[n]at quia no[n] h[ab]eat aspectum ad epar, vel accipia[m] que non h[abe]nt aspectum ad epar ut lactuca ad infrigi[dan]dum, et quia non deopilat accipia[m] cum h[oc] semine feniculi, et aliquantulum calefaciat propter hoc
de ipso m[a]g[is] e[st] apponendum. et quia neutru[m] istor[um] h[abe]t aspectum ad epar, io cum eis admisce
ant[ur] sandali quia epar respiciunt. Vel si epar sit infrac[tu]m et opilatum, sile fuerit
e[t] per tres meatus, valentes ad h[oc] tam et erunt i[n] p[ro] una basis. Et si aliq[uo]d sit me[dicin]a
q[ue] possit ista tam facere, illa e[st] melior ut cuscute. Et h[oc] est basis i[n] me[dicin]a. H[oc] est
sententia de illo

Visum de aurea videas de adriano. Adrianum d[icitu]r ab adriano impe[ra]tore qui ip[su]m invenit, vel p[ro]p[ter] q[uo]d s[an]c[tu]m fuit. et v[alet] frigidis passionibus ex melancolia et flatu. Valet in apoplexia, litargia et epilepsia, emigranea, monopagia et passione in capite. Item valet in ... cum vino decoctionis costi, ... eius m[edicin]a. Item diligent[er] atten[den]dum est quia nulla opiata de mundo d[ebe]t dari non coct[is] prius cruato quia subtilem... et quia nulla opiata ... magis magis incrudat ... inobediente ... magis ... plebei m[edicin]a. Alii dant in ... morbu[m] latitare faciat ad tempus, et p[ro]pter hoc plebei me[dici]. Alii dant in die ... paroxismu[m] in mane et non h[abe]t patiens paroxismum ... deterior ... i[n] die paroxismi ... Dant filonium aut diaolibanum aut musceneca vel aliqua ... me[dicin]a fugit. Alii d[ant] ad consumendum flegma in stomacho et i[n] intestinis ut in colica ... malum. Alii ... cum ... aut cum decoctione ... aut saxifrage. Alii i[n] ... et tunc d[ant] cum decoctione graciane et h[oc] in p[ri]ncipio paroxismi ut mitigetur ... cruata cum decoctione ... non ... ut cruata ... melius ... paroxismus et alii dant non ... ad tempus removendum et tunc cum decoctione alicuius herbe calide vel ... et ad tempus removendum ... Acaristum v[alet] cum vino simplici. Item sic v[alet] i[n] p[ri]ncipio febris ... cum ... ad prohibendum reumatis descen[sum] ... passiones pectoris ... ad consumptionem m[edicin]a fla... ad pectus. d[e]t[ur] cum pulvere mastice aut ... ad consumptionem ... cum decoctione liquiritie ... passione tussim faciatis ... et tunc ... cum decoctione ... Athanasia i[d est] immortalis q[uia] facit evadere a morbis mortiferis ... Athanasia ... ad fluxum ... et fluxum sanguinis ... omnem fluxum humoris ... et fluxum ... cum succo plantaginis ... in ... et ... fluxum ventris ... fluxum ... cum succo plantaginis ... cum isto succo distemperata ... Succus plantaginis h[abe]t in h[oc] ... et cum isto succo distemperata ... cum ... opiata sine ... in ... distem[pera]... fluxum ... et ... cum succo plantaginis ... in matrice. Et ... ut ... cum succo plantaginis et ... accipiatur ... ematitis vel corallus ... cum succo plantaginis et di... mittatur in illo succo per aliquantulum temporis tunc cum isto succo distempera athanasiam ... potenter ... Et si cum sanguine draconis et succo plantaginis ... et ... super tympora ... fluxum sanguinis narium aut si ... in naribus cum decoctione istorum distemperari. Et ... in fluxum ventris cum decoctione istorum ... cum pulvere ... et fiat suppositorium. Et si ... cum decoctione balaustie sanguinis draconis galle dragaganti ... Et v[alet] i[n] emoptoica passione si cum aqua ... dragaganto mastice et similibus d[e]t[ur].
Diaolibanum d[icitu]r ab olibano ... v[alet] ... omnem fluxum ... et multum ... fluxum lacrimarum. Et prohibet fluxum humorum ad pectus si ... fiat pillula ... teneatur in ore vel sub lingua ... ut cum olibano vel mastice ... cum alia m[edicin]a ... ut ... et ita per h[oc] posset ... nocere ... pectus cum lenitivis ne ei noceat ut cum dragaganto ... et similibus ... m[edicin]e ... aut ... Esdra d[icitu]r q[ui]a esdra p[ro]ph[et]a eam invenit. v[alet] ... et appetentibus comedere carbones et testas ollarum et ... cum vino ... data in ... ad modum avellane. v[alet] ad humores ... fumos ... in capite cum vino decoctionis graciane ... caput ... cum melle admixta et in ... purgat ... Et v[alet] ad partus facilitatem. Item vetule faciunt ... cum decoctione arthimesie et ... supponendo ... expellit fetum ... bibita

Adrianum
No[ta] hac o[mn]ia
Sine cum vino decoctionem aliquid ad consumendum flegma i[n] renibus ... ad ...
Acaristum
Athanasia
Contra fluxum ... sanguinis
Diaolibanum
Quiete
Esdra

Opiate: Adrianum, Acaristum, Athanasia, Dyaolibanum, Esdra

vz ad h(oc). Ista eadem dimetita e(st). Metridatum vz p(ro)p(ri)e ad om(n)es passiones ex flate-
inflatione in mulieribus (et) viris p(ro)p(ri)e in capite (con)tentis. Curat e(ni)m fere om(n)es passio-
nes (et) io antiquitus erat melior opiatar(um) (et) p(rim)a. et ad inuenit Andromac(us)
n(on) differt a tiriaca magna nisi i(n) h(oc) q(uo)d in tiriaca apponit(ur) quedam t(ro)ciscos tiri
quas h(oc) appos(uit). et io e(st) melior omnib(us) p(re)ter tiriaca q(ui)a vz ad om(n)es pas-
siones ad quas vz tiriaca p(ro)pter h(oc) q(uo)d no(n) vz ad venena q(uia) in ea no(n) e(st) caro
tiri. Ista me(n)tem mundificat p(ro)uocando eam p(er) pessariu(m) inmissa. Et sic sup(er)-
dentes complectur q(ua)s et eor(um) passiones

Vid(etur) de digone s(e)c(undu)m eu(n)d(e)m (et) balneo. ma(ior) inde sp(iri)t(us) e(st) de opia-
tis. et p(ri)mo q(uia) p(re)ter dab(it) exhibere sit bonu(m) p(ost) cibu(m). et v(idetu)r q(uod) s(ecundu)m h(oc). 3(o)
h(oc) a(n). opiu(m) cu(m) vino citius interficiat q(uam) sine vino. q(uia) citius ad cor p(er) vi-
nu(m) penetrat. s(ed) in opiata ponit(ur) aromatica cu(m) opio q(ui) ipsu(m) ad cor ti-
re faciunt. g(o) no(n) (con)petit eas dare s(ed) g(o) no(n) det opiata dari. Et no(n) dat(ur)
nisi ad (con)sumend(um) ma(teriam) s(ed) m(ateri)a e(st) (con)su(m)pta sue euata p(er) me(dicinam) laxatiua(m). g(o) no(n)
det dari post. Ad o(mn)e e(st) usus quib(us) (con)su(m)pta h(oc) q(uia) q(uia) no(n) dat(ur) an(te) balneu(m)
s(ed) p(ost). et s(ed) det. p(ost) balneu(m) q(uia) no(n) de(bet) p(er) vna die p(ost). aut p(er) duos dies. s(ed)
statim p(ost) balneu(m). aut i(n) ip(s)o balneo. Solo me(dicin)a opiata q(ui) sit. d(icitu)r q(uia) opi-
um recipit. d(icitu)r me(dicin)a h(abe)nt vim opij. ut mandragora. iusq(ui)amu(m). aut q(ui)a
opem (con)fert p(ro)p(ter) noctu(rn)a a me(dici)na p(re)cedente in cor(pore) inducta. Car(e)na laxati-
ua noctu(rn)a facit me(m)bris. ip(s)a ap(er)it sugendo ab orificijs venar(um). et ip(s)a de-
bilitat s(ecundu)m h(oc). 3(o) h(oc) a(n). Ita e(st) q(uod) tota m(ateri)a no(n) euat aut (con)sumit. Opi-
ata q(ue) ista ta(m) noctu(rn)a inuita(ta) facit. p(er) opiu(m) et p(er) alia (con)stingencia me(m)bra (con)-
stringit. q(uia) p(er) me(dicinam) erat apta. Me(m)bra debilitata p(er) aromatica (con)fortat. Et p(er)
eta (con)traria i(n) ea restituu(m) m(edicin)e (con)fert. Car(e)na laxatiua fumos intus ab h(um)oribus
eleuauit (et) ip(s)os no(n) (con)sumpsit. toto. et ea(m) a me(dici)na fumi eleuati fuerunt q(ui) p(ost)
me(dicinam) remanserunt. (et) aliq(ui) porro m(ateri)a. q(uia) eius (con)quisita no(n) e(st) s(ecundu)m arte fa-
ctam. ut d(icitu)r a(n)t(e) i(n) p(rim)o q(uod) opiata p(ost) me(dicinam) laxatiua data (con)fert. Et a me(dici)na
(et) h(um)oribus eleuati fuerunt fu(m)i ad exteriora vsus cute (et) n(on) euati. et isti p(er) bal-
neu(m) euant(ur). q(uia) balneu(m) no(n) euat n(isi) ea q(ue) cuti vicinat(ur). et io q(uia) p(ost) s(ed) ex-
teriora euanda q(uam) interiora. ut s(ed) forte p(ro)p(ter) vicinitate(m) fiat attractio melius e(st)
melius e(st) ut ab interioribus ad exteriora fiat attractio q(uam) e(con)u(er)so. forte io an(te) opi-
ata sit balneu(m). Et alia de ca(usa). q(uia) vi(rtu)s opij (et) aliar(um) me(dicinarum) (con)stringentiu(m)
ibi via (et) transitu(m) impediunt (et) claudit. io balneu(m) l(ice)t vias ap(er)iat. (et) p(re)stet
transitu(m). sit an(te) exhibitio(n)e(m) m(edicin)e. (et) maio(r)e statim p(ost) balneu(m). tu(n)c tu(n)c sunt vie
apte ad opiata. Ad a(liu)d d(ici)t(ur) q(uod) s(ecundu)m q(uod) h(oc). solu(n)t 3(o) h(oc) a(n). q(uo)d q(uo)d opiu(m)
multu(m) citius interficiat cu(m) vino q(uam) p(er) se. q(uia) vinu(m) paucu(m) fac(it). transire opiu(m)
eius malicia(m) no(n) corrumpendo. s(ed) s(ed) daret(ur). paucu(m) opiu(m) cu(m) multo vino no(n) inter-
ficeret. q(uia) malicia opij p(er) vinu(m) auferet(ur). Et opiatis aut pa(r)v(u)m p(ro)p(ter). de opio et
multu(m) de aromaticis. q(ue) eius malicia. q(ue) e(st) me(m)bra mortificare (et) stupefacere
corrigunt. no(n) t(ame)n eius ex(em)plu(m) tollunt. p(ro)pter g(o) (con)media no(n) interfice(re). (et) isto in
digemus. g(o) (et)c. Ad aliud d(ici)t(ur) q(uod) v(er)um e(st) q(uod) m(ateri)a e(st) euata. no(n) t(ame)n totalit(er). q(uia)
yt(em) no(n) e(st) artificiale s(ecundu)m aute(m). et no(n) d(ici)t(ur). ad (con)sumptione(m) m(edicin)e euate. s(ed) re-
licte p(ost) me(dicinam) laxatiua(m). 2(o) que(ritur). et e(st) q(uo)d famosa. Vtr(um) me(dicin)a (com)posita ut
tiriaca op(er)et(ur) p(er) form(am) me(dicinarum) sim(plicium) quas recipit. aut p(er) form(am) totius re-
sultante(m) ex mutua actione (et) passione p(er) q(uod) sit ear(um) excellenciar(um) fract-
io. v(idetu)r q(uod) p(er) formas sim(plicium). Om(n)e (com)positu(m) op(er)at(ur) p(er) p(ri)n(cipi)a sue (con)positionis. q(uia) sicut
actu(m) p(ri)m(u)m dant ei ip(s)e e(st) ex tractu s(ecundu)m (quod) ip(s)e e(st) (con)parari. s(ed) me(dici)ne sim(pli)ces sunt de (com)po-
sitione (com)posite. g(o) p(er) illas op(er)atur. s(ed) op(er)atio fit a forma. g(o) p(er) formas sim(plicium)
op(er)at(ur). Et Serapion i(n) vij(o) de me(dicin)a q(uod) l(ice)t iuuamentu(m) multu(m). et nocumentu(m)
paucu(m). multu(m) e(st) apponend(um) in me(dicin)a (com)posita. (et) s(ed) sit iuuamentu(m) paucu(m). (et) p(re)f(erendum)
e(st) apponend(um). s(ed) h(oc) no(n) v(idetu)r e(ss)e. nisi me(dici)ne sim(pli)ces op(er)ent(ur). cu(m) no(n) iuuet n(isi) op(er)e-
rando. g(o) (et)c. Et om(n)is cura fit p(er) (con)trariu(m). s(ed) me(dicin)a ut tiriaca curat duo
(con)traria. s(ed) venena fr(igid)a (et) c(alid)a. g(o) e(st) eis (con)traria. s(ed) h(oc) no(n) e(st) p(er) sua form(am) (con)mu(n)e(m)
q(uia) p(er) to(tum) no(n) e(st) aliq(ui)s (con)trariu(m) dui(er)s(um). g(o) h(oc) no(n) e(st) p(er) aliud nisi p(er) sua sim(pli)cia. g(o) (et)c.
Ad (con)t(rariu)m volt Serapion in vij(o). et h(oc) seq(ui)tur sic. om(n)e agens e(st) actu ens. g(o) (et)c.

q(uo)d vel inestima(ta) (con)seruat dicto d(e)

q(uestio) h(oc) q(uo)

Vtr(um) p(ost) d(icitu)r opiata det(ur) sim(u)l

q(uestio) l(xv)i q(uo)

Solo

che(ri)na laxatiua

q(uestio) l(xv)ij

(con)p(osi)t(um)

Metridatum

no e actu ens no agit si me^ne sim^ces no sit actu i me^a cposita g^o no agunt
nnoz pz q2 miscibilia in mixto no sut actu vn dr q tiros tyri no e actu cu
i tiriaca nec opiu est opiu ¶ It aucto^s i d^o d^r aqui dicitur q tiriaca voz
ad hoc p^ter sopitu z ad hoc p^ter ambra sz ¶ 3° q^ro vtz ista forma quib^s sit a
na ut ab arte vr q^z ista a na forma nalis et essencialis rei a re inseparabil^s
e a na talis e for^a me^ne cposite g^o z^c ¶ Con sit p^ pictorem me^e sim^ciu
i cposito g^o est ab arte ¶ Ad pas quoz soluit serapion i c^o viii^o et no cside
ce difficilis si aliqs quereret vtz mixtio operetur p^ forma mixti supaddita
mixtioni aut p^ formas eltoz plane videt q p^ forma mixti sile est h^
ad e igr^ q me^a cposita aut e recens aut antiquata z vocat recens post
sua cfectionem p^ ii meses ut iii cu ad hoc no e deuentu ad alique form^ resul
tante ex cpone dierz me^az in ista cposita q2 ista no fit n^i in tpe longo
ex fermetatone istoz miscibilium z p^ mutua actionem et passionem et ideo ex
cellenciaz firatonem ut cu malu e dulce me^as recentez i sua cfectione ut re
cupigra B ut aliaz q2 ad hoc no ht opionem z pietate qm dcs ¶ ex suis
cponentibus inducetibus forma quem in ea cur inest pietas talis ut talis et
isti apotecarii istas me^as cponunt et hnt de illis ut si fiat eaz fermen
tato an^ sui exhibicionem ¶ Dico g^o q cu e recens opat p^ forma me^az sim^cium
vn B i^o megal c^o x^o tiriaca recens puocat sompnu q2 ipa ht vim opii
et q cu vo^ris dare me^a alterativa ad aliquid membra dilisgut stom z caput
melius e dare recente qm antiquata q2 melius pt na diuidere illas me^as si
plices ab inuicem et ad diuersa membra sz cu e antiquata tuc opat p^ forma
aliquorum quez cu forme z spes sim^cium me^az corrumpant quantu ad cpone ¶ It q
sic sit vult sarapion in viii^o icosa ht in se ptes terreas et p^ hoc ht
hoc sit vim augeret sit ¶ It cponit ex ptibus aqueis p^ q^s ht aliqua le
nam sopitiua z cstrictiuam si cfortat no p^ nam huius ut illius g^o pnam alia illa na
mcionem z infrigitacionem si cfortat no p^ ht pietate cfortatiua a sua forma qui sile
no e in rosa nisi forma quib^s g^o ht oponem ¶ It vr q^z opet p^ formas simplicium
i me^a cposita q p^ forma sui ht oponem ¶ It de cinamomo i pauca quantitate ut z i aut z (a 3)
si p^ forma quez q2 cu i ponat de cinamomo z no e nisi cparando ceto^s alioz cmisti
nec sensibilit in corpore opat si g^o opet^ hoc no e nisi ¶ It hoc dr B q in tiriaca antiquata opiu
bilius ut ex eis for^a quib^s resultet ¶ It ex eis resultat forma quib^s cu alijs ¶ It
no manet opiu nec tiros tyri yrmo ex eis resultat forma aut appropriata impl^a e no age
cu iste me^ne sim^ces destructe sint spes g^ra aut appropriata tandem eaz vires deficiat vn i resiste
g^o agit sz cu no sit virtus eaz infinita tandem caz vires frangent utrique no i ut
do alteri vnu altu corrupet i cplexio suo z utrique frangent utrique no i nt
nec vnu ht ut formam sua i me^a alterius inducat g^o ex eis resultabit alia for
quib^s huius vestigiu utriusqz et proportionem cu utriusqz huius B magis cu vno s^ cu co
minanti cum cu alio cu no dominet in tm ut virtute alterius corrumpet z^c p^
ista me^a cposita opabit cu no sit alia form^ actualis ¶ Dico g^o
q cu e antiquata opat^ p^ formam quez ut dictum e ut videas q forma coia me
brorum q p^ cplonem vnaz opat^ B dicit attrahit p^ calorem et humidu z frigu expellit
no tn est in actu calidi nec actu frigi si e l quedam que resultans huius vestigi
um cuiuslibet p^ co que na opat^ z^m proportionem quam ht cu eis z^c B p^ calorem o
pariet z^m proportionem quam ht ad frigu z^c B p^ frigu opatur z^c de alijs vnde
cu dicit membrorum effice x^or cplonis s^ x^or virtutes radicatas i eis ut i forma
membri q sit attractiua retentiua digestiua z^c si p^ calorem si p^ frigu no e ls m
telligendum q p^ hoc q e actu calidi z^c sz p^ que resultans ex huius Sile est h^
¶ Ad p^m arg^m i c^m dicitur q vm e q opatur p^ sua cponentia z^m q cponunt
si ut cponunt no sut actu si cfortatiua manetur ex eis que resultat huius cuius
libet vestigium z virtus cu a nullo miscibilium virtus penitus corrupat^ cu x no
sit domi^u cplexio vnius sup alterius opat^ g^o p^ virtutes quez hnt nas si
plicium ¶ Ad aliud dicitur q de me^a cuius inuamentu e melius et notu^m pau
cu no pont^ i me^a cposita melius ut p^ ipsas me^a cposita opatur si quia
for^a quib^s trahitur q ex miscibilibus inducta medicina z^m q exigenciam miscibi
lium z actionis ad nam et virtutes eaz p^ ita q innata et notu^m in cposita si
cadit cu notis et innatis sim^cium ut tepe ¶ Et e sile si velles facere corp^
colericum accipiendo ii z aque et ii z terre iii z aeris et x^or ignis ma

q^o l^a xiiii erraret
Solo ipse qo^r
infunditte
admenz cad yri

gib attendet ad naturam celi et stellarum quam aliorum. non enim plus ponitur de igne ut per ignem operetur. sed ut magis attendens ad eius naturam a domino fit in eo eius proprietas. ut in forma que ex hiis resultans. sed in ea sunt proprietates aliorum. sed non sub tanto domi
¶ Ad aliud dicendum quod circa sit per contrarium suum effectum. sed non sit tiriaca contraria in forma contraria istius et tamen in effectu. quia confortando cor eius expellit venenum per virtutem cor
 enim confortatiua suum nocumentum expellit per suam autem formam quam habet cor confortare et eius per aliquam similitudinem vel experientiam. dato quod remanet in actu. sed non sit virtus ut sunt aromatica et aliqua alia. a proprietate sua confortatiua. q det vincere venenum tamquam bene minimum ¶ Curat eius alio modo. scilicet confundendo venenum per suam qualitatem et substantiam. sive sit eius sive sit factum ¶ Curat eius alio modo. attrahendo ad stomachum a via procedente ad cor a sua proprietate. quia habet eius a carne tiri et ideo in hoc casu melius cor vertes quam antiqua scilicet in attrahendo venenum ad se ¶ Et expellendo venenum et ducendo ad exteriora cuius superfluitas corporis eius habet proprietatem per carnem tiri quod 2 (...) amicorum et plurium mucta sunt carne tiri comesta quia in pediculos in aperte ausus exeunte in collo et per hoc attrahit venenum ad exteriora tam eius quam serpentem (...) quam non proprium ¶ Non continet a complexione alicuius medicine simpliciter. sed eo modo quod dicitur est ¶ Ad aliud quod dicitur quod mixtio medicinarum in vino et ceteris precio est ab arte. sed forma habitus est et ideo quod conditur per compositionem medicinarum generatur ex proprio actiua medicine. sicut sit forma mixti. quia in mixto enim agunt insensibilia naturaliter mixtura aut illa non est tamen nunc (...) sufficiat ubi fit actio istorum et factio (...) ideo est a natura. et hoc dicit augustinus 3o libro suo de anima capitulo describit ubi determinat de colore mixtorum. tamen enim sit color medius ex albo et nigro non potest artifex eum indagare ut faciat ex mixtione corporum contiguum ad minima. sed hoc est a natura et ab artifice etc. patet solutio ad illud.

Sequitur de apponendis cum radice

Visum est superius quod et ubi inuenta radix medicine composite et de proprietate radicis quam est ancilla proprietatis et in ancilla medicinarum. et quare sic sit vocata. Et quia est istud fundamentum super quod alia fabricantur. et a quo medicina composita denominatur. nunc dicendum de apponendis cum radice et sub qua quantitate debeant apponi. et per hoc videbitur tota materia et modus componendi medicinas.
¶ Dicendum ergo dicendum quod in componendo medicinas apponitur quinque. radix confortatiuum sive iuuans radicem. secundum est res proprians medicinam ad operationem. quartum est remouens nocumentum radicis. quintum est remouens nocumentum totius composite medicine. sive eius acuitatem et malam qualitatem ¶ Radix ergo est quod in dicta dicitur radix in medicina composita cui quinque inuit laudes medicine. ¶ In non si quiescant non est basis ¶ Alia autem quod huic ponitur sunt inuatiua. si enim radix esset sufficiens apponendum aliud. sed non sufficiat. primum quod in ponitur est confortatiuum radicis quia debilis est. si sufficiat ad hoc quod quemquam bonum est. sed quia aliquando est grossa substantie non potest penetrare ideo additur proprians ad suam operationem et appellatur illius sequens radicem sive radicis operationem ¶ Et si noceat radix ponitur ad membra confortatiuum. et aliud noceat tota medicina composita ut illa quam componitur ex turbith et (...) (...) quam ille qui scit modum operandi quem dicemus quia ista est nimis acuta apponitur de gumma cum huiusmodi (...) de omnibus que acuitatem medicine totaliter reprimit ¶ Si igitur velit aliquis facere sirupum aut medicinam non debet ponere nisi sit aliquid istorum quinque. ¶ Si tamen ut dictum est possumus facere quod quemquam ut per radicem que sit ita fortis quod non indigeat confortatiuo sive inuatiuo nec habeat nocumentum de quo sit cauendum nec indigeat propriatione aliqua. tunc dicendum dari sola ad (...) (...)
 ¶ Si autem ipsa non sit satis fortis tunc apponenda sit cum ipsa inuatiua sive confortatiua. et si sufficiat ad curationem sine aliis bonum est quia talis medicina operatiua est cum sit pauce commixtionis compositionis. si non indigeat radix sive medicina aliquo proprianti ipsam ad operationem tunc dicendum adiungi ut si sit nimis grosse substantie addatur aperientia ut facilius transeat ¶ Si vero radix habeat nocumentum addatur quod ipsum reprimat etc. cum opio addatur castoreum ne membra stupefaciat. si compositum ex hiis sit acutum aut aliquid male qualitatis addatur ad alterandum ut zucc(...)

 istius

ɔfortatiuum

Solo 2o q°f

frequens radix

quod

cum me^a ex turbith et g^a ad eum flatis ppter h^c q sunt in mbs aguta sic g^o p^z
q omne qd pon^r in confectionibus me^{ms} e laxatiuis a^l securitiuis e radix q^f aut in
gis quem^at laudes me^{ne} oppor^{te} aut e confortatiua radicis si radix fuit de
bilis ita q p se no sufficiat a^l e preparans ad opus et h^c virtut sequens radicis
opus a^l e reprimens nocu^{tum} radicis a^l e alterans mala qualitatem totius
me^{ne} oppor^{te}. Et q^z me^a alij cadit ista mala q^{te} et radix sic. et radix
e satis fortis sic n^o eget preparatione aliq^a ad operandum io no oz semp oia ista
q^{nq} pon^e. Tercia aut preparans ad opus radicis a^l me^{ne} facit h^c multiplic
uno. preparat ad opus me^{ne} vias aperiendo. 2° vias specificando. 3° ipam
ab adustione p^{ter} et sede digestiue prsuado ne corrumpat^r. 4° mat prepa
do et ad obediente reddendo. Pr^o e crocus a^l lignum aloes a^l aliq^a me^a
sub^s al sic preparans ad al opus radicis porte i me^{is} cordialibus. Cu^a enim
margaritha aut saphirus aut aurum terra sint et tardi motus appos^o crocus
a^l lignum aloes ut citius et directius ad cor sua virtute veniat viam apte
do eis. 2° dicam viam tollendo et ipam vias specificando ut moueat ad lo
cum determinatum et sic pon^r cantarides cum diureticis q erat indifferentia
ad deopilandum renes aut venas ut ducat ad renes directe. 3° pot^r
2^m aurum i 2° opium i me^a s. in tyriaca ad tuitionem eius ab adustione p^{ter} et
2° digestionis ne eius virtus minuat^r. 4° preparat alia me^a mat preparando et
ad alia ponunt^r me^{ne} digerentes cum digerit quantum pt aloe euac. et
p h^c fortificat^r sua opo quia magis euat de pondere et q^{te} appone^{te}

H^c dubito seq^r videre de q^{nte} et ponde apponendis i me^a ope

Ubi sciendum p^o merito rationis illud sciendum p^o rem certam
ista. Vide est e sciendum q no e p^{os} illud sciendum p^o rem certam. Ubi sciendum p^o megatos
quantitatis apponendis dictis lexis determinari no pt. s^z quia artificiali et^{ra} estima
cione propinqua veritati et q media e int^{er} certam et incertam et^{ra}. Ubi 3° de quant
pondere radicis et q^z dependet a conu
membrorum at in p^o canon. tota vis est in ponde radicis. et q^z dependet a con
passionis quam curare volunt. Pondus n^o radicis dz ea et^{ra} congruentiam passionis ad
passionis qua curare volum^s. Pondus n radicis dz ea c^{ra} [illegible] me^a eleuari i gdu
q^o eius effectus sit elevata a^l discrasia in co. mbs a^l in gdu c^o dz me^a eleuari i gdu
2° a^l in 3° mus i opporte late sine radix. Si sufficiat radix bonum e. si no suf
ficiat apponenda sit alia et^m arte potam q^z si sit debilis confortanda. si nocens re
primenda q^z mab^z cum det nocere confortari. Hoc dubito sciendum q pondus confortantium
sine innatcium radicem dz ee in mus subduplo ex^a radicis ut si de radice sit 3 i
de confortate 3 s. Ista regula bn observat Rasis melius q^z alij. dt. accipe turbith
3 v. zucc^i. 3 v. Radix aut h^z inuenitur i [illegible] confectatur et me
3 p. [illegible] 3 v. zucci. 3 v. Ulterius sciendum e de illis q faciunt radicis opus q digest
brorum et ista hic reperi. Ulterius sciendum e de illis q faciunt radicis opus q digest
me^{ne} preparantes ad opus radicis aut me^{ne} no habet reg^a dats certum pondus qualit
me^{ne} preparantes ad opus radicis aut me^{ne}. no habet reg^a dats certum pondus quale.
qd et^m q videbit indigebit radix fuerit maior et^m h^c indigebit q magis ap
ponatur de illis preparantibus ul fructibus. Ubi cum pono diure^{ta} ut ducat me^{am}
ad membra remota nos deinq plus pone de ipis q^z si pone^s ut ducat ad me
bra propria. Ulterius me^a innatis ad opus sine preparans ut inuenit^r i antidotaria pro
tatis et capitia in ambrosia digerencium et Ulterius noui ne fiat deceptio i dis e
gulis q cum dz me^a confortans radicem det ee i subduplo mus ex^a radicis qd
no tenet hic nisi cum me^{re} e sit mediocris ponderositatis n^o nimis leuis
n^o nimis grauis. Exemplum si tu ponas 3 i aloes p basi et tu velis ipam confortare
p pulpam q leuis e i ponde no det poni de ea et s. q^z tunc pulpa esset ta
te quantitatis q virtus eius esset maior virtute radicis s. aloes. Deinq apponere
plus quam 3 s. q^z si ponas de ea tm 3 s. ronge sine pauca quantitatis nullius
esset virtutis s^z det fieri proportio conuertit^r ad pondus ut ponatur minus de ponde
quantum plus crescat et^m quantitatem et i virtute. Ubi dz poni in mus virtutis subduplo
et no ponderis nisi sit mediocris ponderis. et sic intelligendum e in alijs re^{is}.
Hoc dubito sciendum q reprimens malicia radicis e ta cum radice. Ubi tum ponis
de bdellio ul mastice quantum de scamo. et sic tm de castoreo quam de opio.
S^z ista re^a n e q bn deinq pone de conseruatibus radicem quantum de radice
intelligendum est cum radix habuit nocu^{tum}. dt absq^z alia q^{ntitate} reprimente

ac radicis q digest
me^{ne} preparantes

Margin notes:

et confortatiua in
arcola confortantium
a digonet i arco
la digerencium

et similiter q^o
s. aloe conforte
pondere ra^z pulp^e
quam de illa q^{ui}
3 i de aloes
deberet 3 s.

sund nocumentum. Item si ponas diagridium quod est scamonea cocta in medicina composita ita quod sua malicia in parte est ablata per coctionem minus debemus apponere de suo pondere quam cum scamonea non cocta. ¶ Ultimo sciendum est de ponderibus medicine alterantis mala qualitate medicine ponte quod debet esse equale pondus illius et omnium aliarum ut patet. ¶ Si fiat pulvis de turbith et ℥ A et zuccaro. Item cum ℥ in vasis sit pulvis accipiendo ℥ de turbith ℥ ℥ ℥ zuccare zuccara aut in po. ad refectionem quantitatem totius medicine composite ex turbith et ℥ in tin quantum de illis duobus. ¶ Ex istis possumus colligere modum confectionis et compositionis medicinarum. ¶ Si terra fiat syrupus ad materiam capitis debes querere per auctores et alios auctores ... inducentes et hic in capite si possit respicit accipiat medicine inducentes. Item medicine respicientes caput et iste erunt per basim. et si sufficiat accipiendo sint medicinalibus illis in auricolis proprietatum et membrorum. et si non habeant nocumentum non quintum non dimissum non ponitur si habeant nocumentum. ponatur reprimentes. Item. fuit syrupi in passionibus cordis epatis renum vesice et filibus.

¶ **Musa enea** opiata est. dicta est musa a voluptate institutoris propter aliquam proprietatem mirificam recepta. Enea dicitur a colore quia colorem eius habet. valet ad febres aliquas proprietate periodicas ut tertianas cottidianas quartanas et maxime ad cottidianas. ¶ Requies et rubea trocisata proprie ad tertianas. ¶ Adrianum metridatum. tyriaca proprie ad quartanam valet ad consumptionem materie cottidiane ex flate naturali. vel mitridatum et pes. ¶ Si non est ex flate et colica. ita debes dare opiata ex musa enea et rubea trocisata vel requie. et valet in tempore quo multum nocet siccitas ... ita quod det accipere semen petrosilium apium et alia diuretica. et ponatur in vase plenis aqua ad ignem et supponatur paciens bene pannis coopertus ita quod fumum decoctionis illarum herbarum recipiat ita quod sit ibi quasi stupha. ita quod sudet. et tunc offeratur si musa enea cum aqua tepida ad quantitatem nucis parve vel castanee. alii dantur in acutis ad temptationem de evasione pacientis vel de morte. si istud non est bonum accipiunt musam eneam et distemperant eam in aliquo liquore et mungunt venas pulsatiles brachiorum et timporum et tunc si venat sudor signum est evasionis si non eveniat signum est mortis. ¶ Neglis est ut nullus dentur in acutis cum decoctione milii solis aut saxifrage frangit lapidem cum decoctione apii feniculi petrosilium provocat urinam. cum decoctione rute mente absinthii valet in colica de causa frigida cum decoctione sanguinis draconis valet ad colica consolidandam. ¶ Dosis eius est ad quantitatem nucis parve. ¶ Opopira. opos succus pyr ignis quasi succus igniens valet quod paralisim in pedibus et manibus etc. Et hic tempore prohibendo magne caliditatis ad membra et consumendo materiam fluxam ad membra. et membrorum confortando. ¶ Hec tamen debemus querere in passionibus nervorum tamen de. si materia creata sit non aliqua alia et ipsa digesta. et debes dare cum decoctione valeriane ad hoc. sit cum decoctione salvie lavendule feniculi radicis castorei. ¶ Item non solum bibita sed etiam emplastrata valet si membra paralitica inungantur distemperata cum succo lavendule aut talium et cum castoreo quod confert maxime. ¶ Item valet in colica de frigida materia et in omnibus morbis frigidis. ¶ Item in opilatione epatis et splenis. ¶ Item preservat per viatici. Et quod bona est sepe supinemens palisi et causa creat. ergo bonum est cum provocatur per opopiram et acuitur cum euforbio et sulphure vivo ita quod super venas pulsatiles timporum ponatur cito remittet febris. ¶ Rubea trocisata dicitur a rubeo id est a colore trocisata quia multos trociscos recipit. scilicet trociscos quarto filorum trociscos dicitur non est multum calidum est aliquantulum etiam valet in tertiana data cum decoctione violarum vel cum syrupo violarum materia creata. ¶ Item valet vigilantibus distemperata cum succo papaveris et lactuce distemperata et de ligabus inter vel esse exhibita si cum succo ad potandum vel cum aliis super timpora emplastrum. ¶ Item stringit vomitum data cum succo mente. ¶ Item cum decoctione violarum valet contra dolorem capitis ex fumis elevatis a meite. ¶ Item cum aqua rosarum valet ad sputum sanguinis. ¶ Requies dicitur quia facit vehem.

no

ponitur ... turbith ...

si non possunt recipi

et non habent nocumentum ... si non sufficiat

ut ... confecta cum flatu et colica

opopira

pro vero febre

si pro ... accipi opopira et ...

Opiate {
- Musa enea
- Opopira
- Rubea trocisata
- Requies
- ...

provocat n sompnum da[r] [illegible] i fe predicta. aly antipu ut phibeat m[ater]ia evaata ipa ex
festate panca [et] digita [illegible] n illa ad e pancta et mebra stringit. et ita tiru [illegible] phi
bet [et] si in tipo [illegible] phibet [illegible] ut mitigat. melius [illegible] ut [illegible] accessione [illegible]. et
hic supp[ositum] m[ateri]a evacuata. ¶ Item [illegible] violateus accipe et i eo pone papaueris seme [et] lactu
ce [et] [illegible] [illegible] et iaceant ibi p[er] noctem et ibi distemperet requies [et] da[tur] pacien
ti mane cu[m] decoctione lactuce ut dat. ¶ Item [illegible] ad provocandu[m] sompnum i vigiliis [illegible]
desiccatione cerebri fe[bre] cessante. ¶ Item emplastru[m] sup tempora [illegible] fit emplastru[m] de seie
papaueris al[bi] et nigri iusquiami portulace mandragore confectu[m] cu[m] [illegible] viol[arum] et
albumie ovi [illegible] [et] tempori[bu]s apponitur [illegible] ¶ Item sola requies emplastrata [illegible] ¶ Item
[illegible] cu[m] succo lactuce ad potandu[m] [illegible] ¶ Migla greca [illegible] i salvato
greca i a grecis inventa. [illegible] fluxum [illegible] a capite ad membra. [illegible]
m[ateri]a [illegible]. ¶ [illegible] dolore dentiu[m] [illegible] cu[m] [illegible] si sup dentes emplastretur
[illegible] modico [illegible]. ¶ Item si ex ea fiat pille [et] retineat[ur] sub lingua
cu[m] thure [et] [illegible]. ¶ Item iste pille phibent fluxum ad oculos ¶ [illegible] ista
phibent [illegible] ¶ Item [illegible] de opiata [illegible] sit melior an recens aut antiquata [illegible]
[illegible] e fortius in illo t[em]p[or]e in quo sua [illegible] sit fortiora [illegible] debeat
[illegible] sit fortiora in [illegible] in 1[o] t[em]p[or]e
[illegible] ¶ [illegible] usus [illegible] longu[m] t[em]p[u]s
[illegible] ¶ Solo [illegible] opiata si queramus [illegible]
[illegible] fortior [illegible] virtutu[m] [illegible] talis [illegible] non fiat
[illegible] melius [illegible] antiquata [illegible] aviceñ et serapion. ¶ Et si queramus
[illegible] ut tiriaca emplastrata sup locum morsum
[illegible] tiriaca [illegible] aviceñ i [illegible]
attrahit [illegible] iste tiriaca magis retinet [illegible]
tunc melior [illegible] differt tiriaca a metridato ¶ Et si velimus sompnum
provocare p[er] tiriaca [illegible] melior e recens [illegible] ¶ Et
[illegible] e fortius i t[em]p[or]e in quo sua [illegible] fortiora [illegible]
virtute [illegible] sua [illegible] ad [illegible] sua fo[rmam]
[illegible] resultante [illegible] actione [et] passione mutua [illegible] et fortius
et est [illegible] tempus ¶ Item quer[itur] utru[m] opiate dari [illegible] in p[ri]n[cipi]o morbi
[illegible] opiata da[tur] ad confortatione[m] membrorum [illegible] i p[ri]n[cipi]o morbi magis la
borat [illegible] illud aff[orismu]m [illegible] morbis [illegible] in 1[o] t[em]p[or]e magis [illegible]
confortatio [illegible] labor ¶ Item da[tur] ad [illegible] go in illo t[em]p[or]e [illegible] magis time
tur fluxus et e maior ¶ [illegible] dicit aug[ustinus] [illegible] et petite ¶ Solo sit e [illegible]
i [illegible] laxativa [illegible] i p[ri]n[cipi]o [illegible] medio autumpni [illegible]
tempore posset dari necessitate [illegible] ¶ Tale e de opiatis [illegible] e de t[em]p[or]e [illegible]
[illegible] in p[ri]n[cipi]o no[n] debent dari m[ateri]a cruda [et] indigesta [illegible] subtile consumeret et
reliquu[m] magis ingrossaret ¶ Item cu[m] tunc m[ateri]a sit [illegible] in sua [illegible] impe[diente]
no[n] posset [illegible] opiata [illegible] posset liquefieri [et] dissolui et [illegible] posset fa
[illegible] membru[m] nobile [illegible] aviceñ i [illegible] si [illegible] i p[ri]n[cipi]o [illegible] ti
riaca [illegible] subtile consumendo et reliquu[m] ingrossando
m[ateri]a magis [illegible] et [illegible] ne fiat [illegible] de t[em]p[or]e necessitatis ne
[illegible] accidat ut mors subita [illegible] p[ri]n[cipi]o morbi ut i apoplexia [illegible]
ne subito paciens moriatur [illegible] melius e [illegible] et m[ateri]a in
[illegible] mors subita inducatur [illegible] in p[ri]n[cipi]o apoplexie dat tiriaca [et] [illegible]
[illegible] aly [illegible] timemus morte subita ¶ [illegible] labor e triplex
[illegible] labor fatigatio membrorum ex motu corporali ut de exercicio
et de hic ille aff[orismus] ubi indigencia no[n] o[portet] laborare i. motu corporali inducente
fatigatione[m] [illegible] labor fatigatio membrorum ex motu [illegible] et de hic [illegible]
[illegible] aff[orismus] labores spontanei [illegible] morbos ¶ 3[o] [illegible] labor [illegible]
[illegible] inducendo labores et fatigationes membrorum et debilita[tem]
[illegible] et [illegible] magis tali labore tunc competit [illegible] opiata [illegible]
[illegible] p[er] [illegible] dictis [illegible] in p[ri]n[cipi]o [illegible] tunc e m[ateri]a indi
gesta et [illegible] ¶ Si no[n] m[ateri]a laboret p[rim]o labore no[n] curat p[er] opiatas [illegible]

[Marginal notes:]
[illegible]
[illegible] hom[illegible]
Solo
[illegible] hom[illegible]
Solo
[illegible] labor e tr[iplex]

q. lxvi q.

Solo

q. lxvii q.

q. lxviii q.

Solo p. q.

ev[ac]uatio s. p. requirit z[ecundu]m illud aff[orismus]m In omni motu corporis cu[m] cepit quis dolere statim quiescere remediu[m] e[st]. ¶ 2[°] labor p[ro]p[ter] digestione[m] m[ateri]e h[abe]t inducentes. z p[ro] eis eius z ¶ Ad aliu[d] dico q[uod] no[n] da[tur] ad fluxu[m] restringendu[m] nisi m[ateri]a evacuata et digesta p[ro]pter et pauca q[uia] antea ingrossare. et esset m[u]lta no[n] consumere nisi subtile ut ipsam liquefaceret ut dem[on]s[tratu]m e[st] nisi i[n] casu. sz si esset fluxus m[ateri]e ad membru[m] nobile q[uia] tu[n]c esset tempus necessitatis. sit g[ra]o m[edicin]a laxativa no[n] debet dari in p[rinci]p[i]o z[ecundu]m illud aff[orismus] digesta medicari. cu[m] tu[n]c m[ateri]a no[n] sit digesta. nisi i[n] casu. cu[m] m[ateri]a e[st] furiosa. z[ecundu]m illud aff[orismus] In acutis passionibus raro et in p[rinci]piis farmaciis uti. ¶ Post e[st] de opiatis aff[orismus] ¶ 3[°] quer[itur] que prius debeat dari ul[trum] m[edicin]a laxativa ul[trum] opiata. vi[detur] q[uod] opiata z[ecundu]m o[mn]es antiq[u]os a debiliori m[edicin]a ut ad fortiorem s[em]p[er] est p[ro]cedendu[m]. q[uia] in m[edicin]is h[abe]t inducias ut videat si debilis sufficiat. z p[ro] h[oc] videt[ur] q[uia] dictas fortitudinis m[edicin]e q[uia] dz exhibere. opiata e[st] debilior q[ua]m farmacia g[ra]o z[ecundu]m ¶ Ist[u]d m[edicin]e q[uia] pt dz cau[tu]s notitia inducta a m[edicin]a. un[de] dz prius dare illa q[uam] p[ro]mittat notitia. inducat ut videatur si sufficiat. sz laxativa e[st] huiusmodi v[er]o opiata q[uia] farmacias invet[er]at z alia m[u]lta nocu[men]ta facit. opiata m[u]lta iuvamenta facit. confortat. consumit m[ateri]am. constringit membra ¶ In oppositu[m] e[st] usus q[ui]b[us] ¶ Solo m[edicin]a p[rim]o debet dari. et loquor i[n] via deco[m]muni. ¶ Ra[tio] e[st] q[uia] opiata p[ro]pter exhibitione[m] m[edicin]e e[st] utilis constringendo meatus viaru[m] apertaru[m] p[er] m[edicin]a moderatione[m] m[edicin]e. z furtione[m] renaru[m] a m[edicin]a. consumendo m[ateri]am paucam quam invenerit p[ro]pter exhibitione[m] m[edicin]e. sz confortando membra debilitata sz an[te] m[edicin]as m[ateri]a ingrossat subtile consumendo. cu[m] no[n] possit totu[m] consumere cu[m] m[ateri]a sit m[u]lta. aut ipsam liquefaceret. ita q[uod] ad membru[m] nobile possit currere z ita noceret ¶ Ad p[ri]m[u]m a[rgumentu]m dz q[uod] m[edicin]a lenior sp[eci]e debet p[re]cedere. q[ui] sunt una oppositionis sz quia m[edicin]a laxativa operat[ur] attrahendo m[ateri]am et membra debilitando. opiata v[er]o consumendo z membra confortando. p[ro]pter h[oc] debet sequi. lz sit lenior. q[uia] emendat et corrigit maliciam m[edicin]e. no[n] sit aut faciunt m[edicin]e v[er]o oppositionis. io lenior e[st] prius danda ut mirabolani q[ua]m scamonea ¶ Ad 2[m] dz q[uod] v[er]u[m] e[st] q[uod] m[edicin]a q[uam] h[abe]t plura iuvamenta debet dari p[ost] alia. ¶ Sz tu dicis q[uod] opiata h[abe]t m[u]lta iuvamenta dico q[uod] h[aec] iuvamenta no[n] h[abe]t nisi m[ateri]a prius evacuata p[er] m[edicin]as laxativas. io z[ecundu]m ¶ Hoc h[abi]to quer[itur] utru[m] debeat dari opiata in fe[bribus] interpolatis. ut i[n] terciana cottidiana et quartana. et vi[detur] q[uod] no[n] q[uia] s[imi]le conveniens s[imi]li facit ipsum fortius. sz opiata in pl[ur]im[u]m e[st] ca[lid]a. g[ra]o z[ecundu]m ¶ Ist[u]d augmentaret ebullitione[m] cu[m] sit ca[lid]a. g[ra]o z febre g[ra]o no[n] debet dari ad ca[usa]m illius ¶ Ist[u]d illa stringit meatus z h[oc] e[st] potissima ca[usa] putrefactionis pororu[m] clausio. g[ra]o no[n] competit ¶ I[n] o[ppositu]m volunt antiq[u]i ¶ Iuxta h[oc] quer[itur] in qua die. utru[m] in die quietis ul[trum] in die paroxismi. vi[detur] q[uod] no[n] i[n] die paroxismi. sz in die interpolationis. q[uia] z[ecundu]m yp[ocratem] in aff[orism]is ¶ In talibus qui est magis acutus u[r]g[e]t. e[st] in die paroxismi auferendus. g[ra]o m[u]lto fortius o[mn]e medicinale. no[n] solu[m] opiata ¶ Ist[u]d nulla cibus debet fieri in die paroxismi. z[ecundu]m auic[ennam] i[n] p[rim]o et i[n] 4[°]. sz p[er] opiata sit m[edicin]e consumptio ul[trum] cibus. g[ra]o z[ecundu]m ¶ Contra ar[gumentu]m i[n] p[rim]o. z p[er] quem usu[m] p[ro]pter tanti ¶ Ad p[ri]ma quoru[m] dz q[uod] opiata debet dari i[n] fe[bribus] interpolatis m[ateri]a digesta z et p[er] pte evacuata p[er] sudore[m] egeroru[m] et urina[rum] e[st] ¶ Ad o[ppositu]m p[ri]m[u]m dz q[uod] lz opiata p[ro]p[ri]e calefaciat. plus tn[men] patientibus infert m[ateri]am consumendo fe[bris] a qua fumi m[u]lti elevat[ur] ad cor evacuando fumos consumendo z constringendo et confortando membra. ¶ Et e[st] s[imi]le de scamonea q[uae] lz calefaciat p[ro]p[ri]e evacuando tn[men] m[ateri]am calida[m] patientibus infert ¶ Ad a[rgumentu]m dz q[uod] opiata tempore quo dat[ur] z[ecundu]m artem no[n] facit ebullitione[m] q[uia] m[ateri]a tu[n]c sit pauca. q[uia] iam e[st] evacuata prius. iam e[st] sub regime n[atur]e. z p[er] ebullitione[m] q[uia] m[ateri]a tu[n]c sit pauca q[uia] iam e[st] s[up]p[er] ea[m] n[atur]a et e[st] sup[er] ea fortis. io resistat[ur] ab ebullitione. ¶ Sz si daretur i[n] ebullitione n[atur]e q[uia] m[ateri]a no[n] regit[ur] a n[atur]a sic tu obicis. ipsa augmentaret ebullitione[m] ¶ Ad a[rgumentu]m dz q[uod] constrictio opiate no[n] augmentat putrefactione[m]. q[uia] h[oc] opera[tur] p[er] consumentia m[ateri]e consumendo. qua p[er] constringere membra constringendo. confortando aut no[n] cat putrefactione[m]. nisi tu[n]c d[e]c[er]ncultatione m[ateri]e cu[m] p[ro]hibitione exspiratio[n]is fumoru[m] q[uod] no[n] e[st] sic tu[n]c q[uia] d[ic]t[u]m tu[n]c m[ateri]a e[st] pauca z q[uia] illud tantillum m[ateri]e e[st] fumi s[un]t consumpti qui remanserunt prius q[ua]m constringat. io z[ecundu]m ¶ Vel possis dicere q[uod] plus facit boni p[er] consumptione[m]

me quam faciet mali p ostitutom. et id e danda . pa solo melior e. Et alia quoz dz qd opi
ata datur tpus de caus in fe. interpolata. In tpi remotom si plus qm fe. notat
aut malu qd induci p exhibitom opiate. Et in porisim remotom. tm in eo osue
ut venie sincopis. aut alia mala sinthomata. ut stupor motib aut toztis desefus
aut tremoz . et tuc dat. lz mitudet mat qz magis times accnia qz moridator
me. Non in sincopi tn fe. Cm s. xij. meg. aliqn damq aqua frangat me. mitiu
datom. ut i sinocha. qz in ea e vehemes inflamato q magis time qz matere
moridato. Alz m go sinthota mala gemunt in porisimo bonu e phibere porism
ne talia sinthota oriant. Et do dz ad osuptione me remanetis po euom. Ito
det dai in accessione. Ito in die accessionis an horam porisim. Ito in die inter
polatonis . et in alijs caib. nisi i pmis duob. Et pmi dz qd cibus det subt
hi i die accessionis . qz nullu bonu facit nisi digerat. qd no fit nisi p mul
tas alterationes in quib ra a digone me morbi et expulsione . mltu diuer
titur. Opiata no sit fa. cu cito ad actu reducat. cu no indigeat nisi diuisione
et no digone. et cu hc phibet tppu ul mala sinthota phibendo porisimu ut
dcm e. cu timet magis qz inteddato me p ingrossatom sui. Et aliud dz. qd no
dat. ad euom si ad osuptom ut dcm e. Et hoc stito que . utz opiu ul iusquiag.
ul mandragora. debeant poni in opiata. Dr qd no michil impediens medic
opom det poni i ea. opiu facit hoc in opiata. cu opato opiate sit osumere
et mebra ofortare. opiu ozio e ingrossare. et mebra stupefacere. Et opiata
dat. ad osuptoz me in omnib mebris qd g eius transitu impedit ad mebra no
det in ea poni opiu. e hic. cu sit fem ingrossatiu. Et solo dz qd opiu ul silia
dent poi in opiata. dici de ea. Una e qz tutom opiatarp ne cotus earu in
pa digone etc. corrupat. antequa ad mebra alia in quib det osume et
alia opa facere . remat. Alia ca e. ad ostitutom ut ma osupta mebra pus ap
ta p me. ostrigant. et. fortificet. cu virtus vnita fortior sit se ipa diuisa.
Et pmi dz qd opiu no impedit opones opiatarp. qz e l valde parp. qz pp
qd nc ingrossat mat. nc stupefacit mebra. Non no impedit caliditas qm osumat
aromatica qm ofortent. sic aqua pauca no impedit vinu qm inebet in
pauca qntitate. sufficit ad ostringendu mebra. no ad alia opa facienda. Et nota
tn qd si dz. tirfera magna q e opiata hns ppetes magna ad a f puocatom
melius e si detur sine opio qm cu opio. et ita det dari ad puocatom a f cu
decoctone arthimesie. aut rubee tinctore. aut spice nardi. et silibz. aut sup
ponat matrici et puocabit. tn si demo illa ad osuptom me. et ofortatom
mebroz. po exhibitoz me. melius e dare cu opio. qz tuc indigemus ostrictoe
meatuu et mebroz. et ut cotus sit fortior. no sic i puocatoe a f. Et alis
sile dz qd opiu qz ita paucu no impedit transitu me ne ad mebra. De vngtis olis et emplis

Usq de syrupis electuariis

me nis lapatis et opiatis. Nunc videamus de vngtis. et oleis. et emplis. Et sciendu qd nome olei absolute dcm
cadit sub oleo oliuarum. sine p eo intelligit. et istud oliu e ma omniu me ne [illegible] 2o
Q ai. et recte dr. ma. qz no fit alia agentis de quo fit oiudo. si nat pticitur. qz omnis
me na qm olo recipitur. ei dat suaz ppetatem. Nm cm oploz me ne quiupte olo. het
oliu oploz et ppetes. q ei a me ne s quiupta imprimit. Et olim cole loquendo. hic si mlte
modis. qdaz oliu fit p via expssionis. sic oliu oliuaz. aut nucu. aut p via decoc
tonis. ut de lignis. aut floribus. aut hijs. aut p viam sublimatonis. ut si oliue ul me
dicine alique ponant in alambico. pro fluit aq deinde oliu. Et istud oliu oliuaz. qd fit
p expssione fit mltis modis. aliud fit ex oliuis no maturis. et vocat. oliu enfacinu
vel onfacinu. et e ponticu. aut ex oliuis maturis. aliud e ablutum. aliud no
ablutu. ablutu e fem ex aqua cu q ablut. q ei quiupta est. Et istud sile oliu
aliud e dulce sine sale. et tuc lapat ventre ppt sua lubricitate. sic malua bismal
va. cu in illo ventre no sit fla. et remouet dolore qui fit ex acuitate me e s dolore
mordicatoe. Aliud e salsu. et istud excoriat ventre. Et soluit ipm si i eo sit fla.
Et ablut. sit oliu aqua ei quiiscet. et tuc gratu. et ex ista gonsione vnu
cu altero quiiscet. et. oliu infrat. no ablutu e tepitu. qz dr. tepatu dz ee siml
p opatom det cora huanu. qd cu ei exhibet. ipm no intedit in aliq quali.

fit & de olo · no n calefat corp humanu neq infrigidat · p aliqua qualitatem quā habeat · sz si ipm calefaciat hoc e recipiendo z retinendo sua viscositate calorē naturalem
corporis quo iterū corpus calefit · sic vestimenta quibus cooperimur. Istud oleum e media o
inn medicinarum · qr ab omni medicina inficitur. Sunt oia olea de quibus mesue facit dicimus
prim̄ e oleum rosaceum · z istud fit multipliciter. Vno modo fit · accipitur de olo olivarum lb
et tria p lb unius rosarum z tunc ponantur ad solem ut p hoc fiat quedā vtrum
rosarum olo · et dimittatur p · xx · dieb in vase vitreo cooperto superius deinde col
colatura dr oleum rosaceum. Et si vis facere fortius istud oleum pone adhuc cū rosis
z fac sic ter & etc. Deinde dr quod vis habere oleum rosaceum fortius. Istud o
quod sic fit ad solem · fit in estate · qa tunc sol nobis ad (ext.) 2o fit qr aliqui accipiunt pro n
hemis sole ut in hyeme · z tunc qa loca inferiora sunt cal'a · ponitur in puteo · 3o fit ponen
do vas sub terra · qr aliqui accipiunt quod non habemus solem nec puteum · z istud oleum et odoriferum
qr terra ita cooperit vas · quod nec fumus nec odor possit evaporari nec exire. Sciendum
aut quod istud oleum cum fit ad sole · fit in xx diebus · cum in puteo · fit in duobus mensibus
cum in terra · in tribus mensibus · z est fortitudine caloris maiorem z minorem. Alit fit oleum
rosaceum qr non possumus tm expectare · accipitur succus rosarum cum olo de olivis z ponitur
ad ignem · quod remanet post decoctionem z consumptionem succi dr oleum rosaceum. Alit fit a
volumus istud citius facere · accipitur oleum · et inficitur super rosas · z postea ad ignem deinde
colatur et exprimitur et dr oleum rosaceum. Istud oleum rosarum e ponticum et e frigidum z sic
z qa hz ponticitatem · io confortat membra. Vn vz membris mollificatis z laxatis · et de
bilitatis per laxationem membrorum et nervorum. Vn vz q nervos laxatos · penetrat
enim melius et magis profundatur quam oleum simplex in membris. Lz rosa sit constrictiva · tamen
facit penetrare oleum suum ad membra · z est A · e o B · a · coricia cum eo melius m
lificantur · qr rosa sui acuitate penetrat et ducitur z sua ponticitate impellit su
olum. Et qr ponticum et frigidum z siccum · competit q adusta membra et puncturas
vn non e ei par in sedando dolorem · z est B · e o B · a · qui dt · quod ipse habebat s
philiste colunis · in quo erat dolor pungens et posuit ex una pte agrestam
et in alia acetum · et in alia oleum rosarum · et dt quod non inuenit magis insaniens
quam acetum · nec magis dolorem sedans quam oleum. Vn expertus sum hoc in quodam qui
habebat dolorem pungitivum in ano · siue in longaone · z fecit aspicere vetulam · z d
xit in quo erat rubeum tendens ad quandam nigredinem · et ille dubitabat de
herisipila in ano · z ego apposui oleum rosarum cum albumine ovi · et cerusa pauc
z curatus fuit de angustia · non dico de morbo post x dies. Alii post cum vit
lo ovi · sz albumine magis mitigat dolorem · vz valet oleum q adustionem ex igne
et q ragadias · et est fd sanguine turturis aut columbe · curat multum loca
dolorosa · z cum farina ordei. Valet in cal'e stigmatis in causone aut effimera · vz
ad sedandum dolorem capitis. Valet in diabetica passione vz conquassando renes a
eo qr diabetica passio fit ex cal'e renum attrahente humiditatem · q dt sitim sedare
sue p cuius defectum fit sitis. Valet vz in pruritu in scabie · si ex eo z aceto corpus
vngatur · corpore prius purgato · qr confert vitez residua · sive ea reprimit a sua acu
itate. Oleum nenufarinum fit sicut oleum rosarum · frigidum e · bonum e q vigilias cal'as
a cal'e. Valet si ponatur cum olo rosarum et cera · z fiat ex ist
a cal'e · si ex eo caput inungatur. Oleum de liliis e cal'm · et siccum fit lilium · vz ad dolorem
qi cerebrum vz q cal'a apostemata. Valet si tenta ponatur in hoc olo · z ponatur in matrice · vz ad grossi
tiem ex frigore. Oleum persicorum vz in dolore emigraneo · et vz
ad metrum · cum sit cal'm z siccum. Oleum persicorum vz in dolore emigraneo · et vz
ad interficiendum vermes in ventribus puerorum · si venter ex eo vngatur · et mag
si potest. Oleum iusquiami sic fit · semen iusquiami pistatur · et postea ponitur in aqu
z malaxatur · et postea ponitur ad solem · et exalat illa aqua. Deinde tunc iterum ponatur aq
sup ignem · et postea ad solem · et toties fit hoc · quousque fiat illud semen molle q
facto cum illo semine ponitur oleum z dimittitur longo tempore · z postea leviter exprimitur · et
oleum iusquiami · vz q vigilias ex cal'e · si renes inungatur. Oleum ovorum sic
fit · coquuntur ova ad ignem · z accipiuntur vitella · et ponuntur super laminam ferream

s. e melius ·

ad [illegible] capitis

item dyabeticam

q vigilias

ul in vase fictili · et suppon(itur) aliud fictile et cooperit(ur) et sic eliquat(ur) ex eis · et olm ovorum

istud olm vz ad dolorem aur(ium) ex ma(teri)a acuta prestat · et contra adustionem ignis ¶ Olm mir-

tillinum sic fit · mirtilli pistant(ur) · deinde ponunt(ur) in vino et ad igne(m) ponit(ur) · donec

usque vinum consumat(ur) · deinde olm apponit(ur) et decoquit(ur) sic · ita ut bulliat et sic

colet(ur) · et est olm mirtinum frigidum et siccum vz contra calorem capitis quia frigidum est ¶ Olm

frumenti fit sicut olm ovorum · s(cilicet) per expressionem ad duabus laminibus ferreis can-

dentibus vz contra scabiem · impetiginem · serpiginem · et similia ¶ Alio modo fit secundum rasy vel al-

mansoris · accipit(ur) vas stricti orificii et imple(tur) frumento · et opilato sic filis

ereis ita quod frumentum non possit cadere · deinde super aliam ollam ponat(ur) · et fiat ignis

circa illas ex stercore vaccino sicco · tunc eliquabit olm · et vz contra predicta · vz contra

adustionem ignis · et contra alia que dicit rasy contra impetiginem et cetera ¶ Olm camomille

[illegible] fit sicut olm ros(arum) · et est subtile · vz contra dolorem stomachi et pectoris ex ventositate

vel ex ma(teri)a frigida · quia resolvit sine attractione · sic camomilla · unde hec vinum

camomille ¶ Et confortat membra ¶ Olm costinum fit sicut alia olea · vz ad confor-

tationem stomachi · vz in paralisi calefaciendo nervos · et fiat emplastrum positis super stomachum

¶ Olm de cinamomo ponit(ur) in quodam vase · et superaspe-

rgat(ur) pauco oleo · et sit istud vas inferius perforatum · et superius bene obstructum · deinde

ponat(ur) aliud vas sub eodem · ista duo vasa ponat(ur) in terra · et sint bene conglu-

tinata argilla · vel aliquo tali · et super ea fiat fortis ignis · deinde elevabit(ur) va-

por superius · et cum non potest exire quia orificium est obstructum · redit inferius · et eli-

quat in vas suppositum · sic videmus fieri ex fumis elevatis ex balneo · sic enim

potest fieri de omni re per sublimationem · sic de auro · de argento · et cetera · preterea ex cristal-

lo ¶ Olm de terebentina per sublimationem clarescit ut aqua fontis · vz multum in

paralisi et passionibus nervorum · et vz sicut dicitur quod olm benedictum · et ardet ut

ignis · unde de eo fit grecus ignis cum olo benedicto · Et si ferrum in eo intin-

gat(ur) · et postea in igne proiciatur · inflamabit(ur) · et ardebat quamdiu est in eo de

olo terebentino ¶ Olm benedictum fit de lateribus · sic · accipe lateres novos nunc

qua tactos ab igne · terant(ur) in frusta non multum parva · sed aliquantulum parva · ut

[illegible] parva · deinde ponat(ur) illa frusta in igne · quousque sint candentia · et postea te-

rantur in mortario · deinde ponat(ur) in alembico · et est illud vas in quo ponunt(ur) in-

ex quibus debet fieri olm per sublimationem · et furnus est sub isto · et fiat ignis le-

vis · et postea magis fortis · donec exeat ex istis aqua · deinde statim exibit olm ex istis

et est illud aqua valde fetens · et ideo magnus est labor in faciendo ipsum · ideo carum est

¶ Aliter fit secundum rasy vel almansoris · ponit(ur) illa frusta in uno vitreo vase · et

illud vas superius cum argilla bene obstruat(ur) · ita quod nichil exeat · et si videas

exire fumum adhuc · obstrue illud porum cum argilla · et fiat ignis levis · donec

desiccet(ur) illa argilla · et deinde fiat fortis ignis · et fiet olm benedictum ¶ Istud

aut vas vitreum potest pati bis vel ter vigorem istius ignis · et non plus · istud

olm vz in passionibus frigidis ut in paralisi · spasmo · mirabiliter enim penetrat · unde si

in manu aliquantulum ponat(ur) · sentiet(ur) fetor per multum tempus · ut per viii dies ·

cuius signum est quod est multum penetrans · unde multum vz in paralisi et spasmo · si mem-

bra inungant(ur) · prius cum [illegible] facta · et ma(teri)a digesta non est ei par medicina in hoc

corpus splene ponit(ur) · dissolvit eius duricies · cerebrum calefacit · unde est oblivionem

aufert · vz contra venenum scorpionis · cum istud sit frigidum ¶ Et si bibat(ur) · opium et iusq(uiamus)

[illegible] · vz contra ista et alia simila · Et si isto olo intingat(ur) ferrum et ponat(ur) ad

igne(m) statim accendet(ur) · sicut in terebentino ¶ Et secundum rasy si intingat(ur) in isto

olo [illegible] · aggregabit in eis multitudo piscium · et capientur ¶ Circa istud lectorem

queritur utrum opiate et alie medicine alterantes alterent per suam formam qualitatem

venientem ad membra aut per suam formam ibi venientem · vel quod non oporteat

venire nisi solam virtutem motu localis forte et cum motus alteratorius

et tunc potest dici a medicina alterativa · preter quod in sui forma ad membrum veniat · quod et al-

teratio a medicina alterativa manente in stomacho absque eo quod vadat ad membra · secundum [illegible]

Olium
- mirtillinum
- frumenti
- camomille
- costinum
- de cinamomo
- de terebentina
- benedictum

contra combustionem ignis

olm benedictum

contra paralisim et spasmum

q° · q° · [illegible]

alterativa

sbam potest alterare. Ut virtus vitalis naturalis et animalis feruntur a cerebro corde et epate ad singula membra sola sba in ipsis remanente et tamen alterat membra et in eis operatur. ergo a simili erit de medicina quod fiat illa per spiritus deferentes multiplicatur ad singula membra ita ista medicina alterando spiritus secundum [illegible] Costa [illegible] libro [illegible]. si ponatur pes in aqua frigida totum corpus infrigidatur et tamen planum est quod qualitas tamen defertur ad membra et non sba aque. ergo multo fortius medicina recepta interius alterabit corpus absque sue sbe transmissione. Ut emplastra super epar et alia membra et vongita [illegible] ut alteret ista membra interiora ut epar stomacum et tamen planum est quod hoc non fit per sbe penetrationem in illis membris interioribus sed per solius virtutis [illegible] Con agens particulare figitur per contactum et magis agens per complexionem cum ergo tactus sit corporum duorum videtur quod sba medicine tangat membrum quod alterat veniendo ad ipsum hoc est quod vult serapion in [illegible] Juxta hoc est questio an ista medicina alterativa adveniat quo hoc fit et per quam viam quod non posse quia nichil se ipsum movet quia omne quod movetur ab alio movetur [illegible] per aliud quia tunc esset per membrum attrahendo quod est impossibile quia attrahens a tota specie non attrahit duo contraria sed membrum attrahit album qui est contrarius medicine cum omnis sit agere alterius sit pati ergo [illegible] virtus attrahendi a tota specie fit ratione similitudinis que non est vera [illegible] hoc est probatio maioris Forte tu dices quod attrahens a tota specie non attrahit duo contraria que remanent sub eadem dispositione [illegible] membrum est sanum attrahit album non medicina sed quando mutat ad contrarium tunc oportet attrahere diversa ut medicinam alterantem. Con dispositio accidentalis non mutat essentiale cum ergo si fiat attractio diversorum a tota specie dissimilitudinem tota species contraria autem est dispositio accidentalis tota species [illegible] essentialis non ergo per [illegible] tudine diversificatur. ergo [illegible] paz quomodo videt serapion in [illegible] quod medicina alterativa venit ad membrum secundum suam sbam et non solum secundum suam virtutem [illegible] est quod medicina alterativa [illegible] potest alterare absque eo quod vadat ad membra secundum sbam quia eius virtus per se inquantum [illegible] tam egra quam sana indifferenter et appellat quia corporis membra [illegible] a medicina resolutus qui per corpus diffunditur alterans ipsum ad suam [illegible] virtus fumus a medicina [illegible] est virtus debilis ideo sua alteratio est parva Ut non magis appellat fumus parvus est [illegible] membro quam alio quia ubique [illegible] quod si debeat fieri alteratio [illegible] alicuius membri ubi fit parva valde oportet quod medicina secundum suam sbam ad membrum veniat secundum [illegible] pione in [illegible] Dico ergo quod medicina alterativa ad membrum venit et licet sua virtus se multiplicet tamen illa non sufficit quia vapor per quem multiplicatur ista virtus est virtutis debilis sive parvus Ad primum argumentum dico quod medicina evacuativa non oportet venire ad membrum quia ipsa operatur a tota specie sed aut [illegible] specialibus potest se multiplicare completive et operatur [illegible] incomplexa [illegible] quod ei obedit magis in parte una quam in alia obediat [illegible] medicine alterantis sed medicina alterativa agit per complexionem que sic non potest se multiplicare nisi [illegible] cum fumo debilis virtutis Ad [illegible] ut alteret cum non multiplicet [illegible] attracta in [illegible] ideo [illegible] Aliqua [illegible] inveniunt resistentiam in membris non fit [illegible] Dico tamen quod non sufficit ad alterandum [illegible] cludit quod virtus multiplicatur Dico tamen quod alterat et inficiat membrum [illegible] illuc vadit [illegible] de aqua frigida dico quod alterat [illegible] lapsu non tamen fit multum lapsum nisi per sui sbam Ad [illegible] quomodo dico quod ibi venit quia a membro [illegible] non tamen multum lapsum nisi per sui sbam [illegible] per quam membrum attrahit album sanitate attrahit per illam eandem virtutem per quam membrum [illegible] tamen [illegible] hit medicinam in sua egritudine quamvis enim [illegible] conservationem conservatio autem pendet [illegible] duobus [illegible] forma rei intendit sui conservationem [illegible] attrahit simile a remotione contrarii et attractione similis ideo membrum per suam [illegible] virtutem attrahit simile et quod illud [illegible] indigeat et per eandem virtutem abigit contrarium ut in membro inducat et quod illud eo indigeat et per eandem virtutem abigit contrarium ideo attrahit aliquid quod iuvet ipsum contrarium sive nocumentum non potest abicere ipse ideo attrahit aliquid quod iuvet ipsum contrarium sive nocumentum non potest abicere [illegible] per eandem virtutem per quam attrahit simile [illegible] per medicinam alterantem et hoc per eandem virtutem [illegible] duo faciat verumtamen eiusdem finis qui est se conservare quia se conservat est una et eadem [illegible] hoc non potest immediate facere [illegible] facit duo opera ad eundem finem [illegible] autem contrarium non potest immediate [illegible] attrahit illud medium quo eget ad hoc operandum ut medicinam ut [illegible] est ergo [illegible] ideo attrahit illud medium quo eget ad hoc operandum ut medicinam ut [illegible] est ergo [illegible] per aliquod attrahit medicinam sed per suam virtutem sed non est [illegible] quo Ad quod potest [illegible]

alt[eratio] ma[xim]e

quomodo medicina [illegible] membra

Solo [illegible]

Solo [illegible]

forte quod membrorum diversificatio indiget in medicina aliqua dispositione per quam fit ei similis et est causa
similis eius effectus et finis ideo ad illud plus medicina plusquam ad illud vel ad minus vero
regitiva corporis illa habilitat et disponit hec est dubitationis et ideo inquisi-
tione et studio indiget ¶ Ad primum arguitur dicendum quod attrahens a tota specie non attrahit
contraria et dico quod cibus et medicina non fit contraria 2m quod attrahunt sed in specie sunt congrua
que attrahuntur ut similia sed non in specie sed in opere eius finis sive ut membrorum conservativa
per ea. In isto autem conveniunt ideo debet utrumque attrahi vel attrahunt sic diversa
primum quod diversa ¶ Vel dicendum quod membrorum non attrahit diversa manens sub eadem dispo-
sitione sed sub diversa dispositione manens possit hoc facere Non solum membrorum egrorum
attrahit medicinam et non sanum ¶ Ad quod arguitur quod attrahens unica tamen non posset
attrahere contraria quod per hoc mutata sua tota species non attrahit nisi per conservationem
sui. Ista autem natura recepta est in duobus contrariis ideo duo contraria attrahit ¶ Et tu obicias
quod habet similitudinem cum duobus contrariis dico quod non est inconveniens sed tota species sit contraria
alicui istorum in forma est tamen conveniens ei in intentione sive tamen illa virtus que ad
contrarium generatur sive membrorum intendit membrorum conservare ideo scilicet ¶ Vel dico quod mutet ista
species per dispositionem istam accidentalem aliud tamen hoc opus facit simile sive attrahendo medicinam
quam indiget per istam dispositionem quam non indiget cum est cum alia dispositione quod attrahit quo
indiget ad suam conservationem et hoc possit ¶ Hoc dicto quero de ista medicina alterante
utrum ante quam ad membra veniat quam alterat convertatur in humorem aut non et utrum
convertatur antequam possit alterare vel non convertatur et confundat ista duo
in unum ¶ Arguitur quod debeat mutari in humorem et mutetur antequam possit
alterare vel alteret quia dicit G. 2 megategni cuiuslibet medicine alterantes aut alibi ut potest
alterare vel alteret tamen tarde et post eius alterationem et digestionem ¶ Et 13 megategni
ad membra veniant tamen tarde et post eius alterationem et digestionem ¶ Item quod medicine mortificantes magis nocent gravando corpus quam gibbo quia cum
dicit G. quod medicine mortificantes in gibbo epatis diversa quod multo fortius medicina-
na vadens ad membra sanguinem
venit in gibbo epatis quam agens approximatum passo agat sed medicina approximatur sto-
macho ¶ Item in gibbo est quod agens approximatum passo agat sed medicina approximatur sto-
macho ¶ Contra et epatis quod in ipsum agit sed ante epatis est conversio in humorem quod scilicet ¶ Contra
nunc vult autem pro loco con. de eo quod comedit et bibit dicit quod tamen quod in corporibus
agit et non patitur est medicina ¶ Item dicit quod in corporibus similiter non convertitur est medicina ¶
Et alibi quod a corde non vincitur est medicina ¶ Item G. primo B. 17 ubi est patiens mediante
agere cum quod non possit mutari nisi patiatur quod scilicet ¶ Item per experimentum patet hoc cum
dicuntur potiones vulnerantibus videmus medicinas egredi per vulnera et membrorum vul-
neratorum ut in capite sub eodem colore et sub eodem sapore sic intrant quod scilicet
et remotorum ut in capite sub eodem colore et sub eodem sapore sic intrant quod scilicet
¶ Ad istam questionem dicendum quod cum tunc quedam utrumque medicina cum debet alterare debeat converti in
membrorum. Dico quod non sed enim converteretur tamen haberet omnium membrorum similitudinem quia omnia me-
mbra humorem equaliter attraherent cum quod unum membrum sicut membrum lesum proprie
bra ipsum attraheret et non aliud patet quod non debet converti et hoc vult G. primo tegni B. 17.
ipsum attraheret ibi duplicem alterationem sive mutationem ¶ Una 2m veritatem ut quando
distinguit ibi duplicem alterationem sive mutationem ¶ Una 2m veritatem ut quando
fit mutatio de specie ad speciem ut cum ex cibo et pane fit sanguis et iterum caro
et os et nervus ¶ Alia est 2m transumptionem ut quando corrumpitur non vera forma sed in
sensibilis exterior ut cum panis in prima fenestra diruitur et cum prius constituitur ¶ Ide
inde subiungit statim G. et omnis libri sunt falsi in illo loco tamen antiquum li-
brum inveni in quo erat alio modo quam in novis quia in modernis non est ne-
gatio sed in illo erat negatio ita quod debet ibi esse in illa littera que statim sub-
iungit et non est iam dispositio quia virtutes membrorum non ingrediuntur in generis
sub horum duorum quam mutationibus et istud patet per litteram que sequitur cum dicit
cum non sit possibile ut mutetur res et convertatur de specie in speciem nisi talis fiat a infe-
rius ¶ Et ex consequenti patet quod medicine alterantes non corrumpuntur cum non intrent in ge-
nus 2m alterationis ¶ Tunc de 2a questione quam cum ista considerabam utrum scilicet
possit preservari a corruptione ¶ Dicendum quod triplex est res medicinalis quedam est que
est medicina quedam est medicinalis alia que est cibus medicinalis ¶ Prima agit tantum

1 medicina

quo et ho[…]

Dolo que […]

Dolo que […]

medicinale magis agit quam patitur. Cibus medicinalis utrumque equaliter. Dico quod
si sit medicina pura non corrumpitur nec convertitur in humorem antequam alteret. Si alterat absque
sui conversione quia habet tantam virtutem medicina quod superat virtutem cibi quod possit converti in
tanta quantitate medicina posset dari. Sed non oportet adhuc quod adhuc alterat. Ideo appellatur
medicina id quod medicinale ut id quod est cibus medicinalis potest bene converti sed non debeat vel
oporteat adhuc quod alteret. Unde Avicenna sanguis generatus ex lactuca retinet suam
qualitatem usque ad tempus et ita potest converti et alterare non tamen oportet quod convertatur adhuc
alteret. Unde si dederis succum lactuce ad alterandum vel infrigidandum ex sed possit converti non
tamen debet. Si debet alterare. Unde secundum quod debet dici medicina et medicinale et cibus me-
dicinalis. Unde tunc dico medicinam dico rem agentem tantum. Cum dico medicinale dico rem a-
gentem quam patientem. Cum dico cibum medicinalem dico rem agentem et patientem
non magis dico rem patientem. Tunc quero quando res medicina convertatur. Dico quod
si appelletur medicina pura quod potest probari per rationem predicta in 2o capitulo et si de-
est medicina pura in aliqua quantitate medicina potest fieri cibus medicinalis. Et tunc convertitur in-
medicinale si magis agat quam patiatur. Cibus medicinalis si equaliter utrumque ma-
gis patiatur quam agat. Unde si dederis succum lactuce ad infrigidandum ex venit ibi sic
est. Et tu queris quid accidit de illa medicina quando fecerit suam operationem. Dico quod expel-
litur sic superfluitas tum sudore vel urina vel egestione sicut dicit Avicenna de cordi-
alibus quod tunc ducit medicinas cordiales ad cor in fumum expellitur. Et dico quod si ista medicina
que prius erat medicina pura deberet in medicina quantitate ut possit converti tunc alterabit
omnia membra non magis unum quam aliud non erit tunc medicina pura. Et et cibus me-
dicinalis quia mutatur in humorem retinendo virtute medicine per quam alterat et alterat
corpus et tamen tunc duo mobilia sunt medicina cibus patitur sui conversionem medicina sue
dimissionem solum. Medicina autem potest dici quod medicine veniunt post sui conversionem unde est
transumptiva ad membra quod est sui dimissio. Unde aliter cum sui appositionem non tamen conversi-
one vel aliud dicitur sic prius vel dicitur ad utrumque aliter quod medicine remanentes
contrario corporis sunt cause debilitate in sua malicia. Unde 2o de complexionibus acuta
cibaria sic cepe et silia non ulcerant intus quam comeduntur sic quam exteri-
us emplastrantur quia sua acuitas remanet magis quia sic commiscet humoribus contentis
in venis et sanguinem per quos sua acuitas mitigatur non sic inveniunt in
se aliquid tunc quod commisceant. Non corrigitur corporis malicia magis tamen remanent
contrario ad contrarium corporis quia tunc est magis adhuc immixta cum humoribus quam prius
aliquid ad id est prius. Non enim sequitur si corpus agit in medicinas quod hoc modo sine contra-
riam actionem faciat quod est conversio in humorem quia agit aliam actionem sed diffu-
sio in partes corporis et correctionem medicine a sua malicia. Unde fit in conversio et
mutatio transumptiva et non vera. De unguentis sanis De unguentis sanis

Usus de oleis videlicet et de unguentis et emplastris

Unguenta mixta fuerunt ideo bone sic electuaria et alie medicine conposi-
te. Sicut electuaria et medicine conposite mixte fuerunt sed intus exhibite propter hoc quod me-
dicine simplices non faciebant effectum intus sic et unguenta et emplastra quia medicine simplices
ex se effectum aliquem non faciebant et hoc vel propter debilitatem medicinarum simplicium aut quia lon-
go tempore non possunt remanere in loco super quem ponuntur. Mixta fuerunt ut diuturnius
super locum remanent et per hoc suam operationem adimplent. Unde quando pulvis aliquis
super locum remanent et per hoc suam operationem adimplent. Unde quando pulvis aliquis
aspergitur super locum per primos aufertur citius quam si unguentum vel emplastrum. Aut tertio tu-
tius ... pulvere. Ista enim faciunt medicamenta sine pulvere diu remanere super lo-
cum ... confortatam et abs-
tum. Unguenta est mixta sunt ut faciat abstersionem in membris et confortationem ... et aliquid
... membra interiora quam exteriora. Interiora
ad confortandum ista unguenta tam membra interiora quam exteriora ... oleo costino vel oleo
ut stomachi. Aliquando enim inungimus ventrem propter stomachi confortationem ... ipsum
de spica nardi vel de absinthio vel de menta. Ista autem omnia inunguntur ipsum
... propter frigiditatem aut propter temperature ... Notandum quod
maxime tunc est debilitatis aut propter frigiditatem aut propter temperature caliditate
in omni unguento est oleum ad pinguedo aliqua quando sit ut diu remaneat super

membri istud aut facit oleum aut pinguedo propter viscositatem suam. Unguentum dicitur ab un-
gere vel ab ungo ungis et tunc idem est quod unguentum. Unguentum citrinum est illud
de quo ponit Nicholaus determinat. Et dicitur citrinum non a colore sed quia in pomo
citrino conficitur. Unde evacuatur ita quod non remanet nisi cortex et in illo cortice
ponuntur species. Unguentum citrinum fit ad hoc abstersionem et dealbationem. Abstergit
enim omnes maculas corporis et mundificat faciem et albificat eam et totum corpus
et ideo utuntur eo mulieres. Unde aufert lentigines. Et facit per regulam. Re-
nullum unguentum abstersivum debet poni in loco nisi prius mollificatione facta. Unde
ideo debes facere a quacumque abstergere lentigines et maxime que sunt profundate
et antiquate et indurate lavari cum aqua ut remolliantur. Et illa aqua
debet esse aqua alicuius decoctionis valentis ad hoc ut furfuris aut lenium (?) vel faba-
rum ut materia preparetur ad abstergendum. Et hoc in mane precedenti et in vespere
vel in sero debes facere unguento citrino ungi et postea in mane sequenti debes iterum
to membrum illud sic facere lavari ex aqua abstergente scilicet in qua sint cocta
aliqua que ponuntur in isto unguento ut in aqua in qua coquuntur amigdale amare
aut consimilis materia. Et facit ista aqua abstersiva duo bona quia amovet un-
guentum et iuvat operationem unguenti in hoc quod si aliqua materia remanserit propter debilitatem unguenti
non abstersa abstergitur ab ista aqua. Ad hoc istud unguentum valet ad denigrata fa-
cie in sole ex tempore estivo ut in tempore messis. Et valet contra pustulas que sunt in manu
sive in pede vel in alia parte corporis si fiunt ex flatu salso. Et similiter valet unguentum ci-
trinum contra nigredinem remanentem post casum scabiei removendam. Sunt enim aliqui
qui dant nimis forte medicamen ad curam scabiei et tunc illa scabies cadit et tunc
postea remanet quedam nigredo in loco. Ad hoc removendum bonum est unguentum citri-
num. Habet enim in se multas medicinas abstergentes et multas medicinas dealbantes
et habet in se axungiam per quam habet virtutem lenitivam. Unde contra asperitatem valet et ariditatem (?).
Et debet inungi fortiter et fricari membrum quod inungitur ex isto ut istud unguentum
imbibatur in membro per fricationis motum. Sunt enim ibi medicine abstergentes et de-
purantes et dealbantes. De borace. Borax gumma est abstersiva depu-
rativa et conglutinativa. Unde cum hoc conglutinant aurifabri argentum valde for-
titer cum est pulverizatum vel duas laminas prius discontinuatas coniungit fortiter.
Opponitur platearius contra difficultatem partus si distemperata cum vino propine-
tur super omnia valet in hoc casu ut dicit. Amentum dulce. Similiter ponitur ibi amentum
et durum quod lapis illud quod efficitur ex nitro liquefacto illud durius rema-
net de eo dicitur amentum dulce et dicitur dulce ad differentiam salsi. Amentum enim est
salsum quod fit ex nitro aut terra valde nitrosa. Umbilici marini sunt et fiunt
et siccant (?) et abstergunt ex asperitate sua dealbant et sunt lapilli similes umbilico
inventi in litore maris clari et albi. Cristallus scitur et sic est [illegible]
tis cuius predicti lapilli. Cristallus fit de glacie per vehementem motum fri-
giditatis. Clarior et albior melior est. Valet pulvis eius ad recuperandum lac amissum
ex ... si detur ad potandum. Et valet in colica. Sed cave ne detur veteri conceptio (?)
aut in yliaca. Dentale dentale. Alia sit predicta. Dentale dicitur sic quia assi-
milatur denti in soliditate et est album et albius est melius. Dentale non dif-
fert ab eo nisi quod cum frangitur habet venulas quasdam in longum protensas.
Marmoris. Marmor scitur et sic et non differt ab aliis et propter eum ponitur. Cer-
sa. Gersa est cerusa. Que est quedam fit ex laminis plumbi perforatis et positis
in vase cum aceto ad solem et id quod invenitur in sole dealbatum per illas la-
minas est cerusa et est valde frigida. Et ista utuntur mulieres ad abstersionem faci-
ei sed unum accidit eis ex hoc quod amittunt dentes ex usu istius quia ... ace-
ti est inimicum dentibus et nervis et ossibus. Et ista cerusa est frigida et sicca.
Alia est cerusa que est alba et sicca quod dicitur Gersa serpentaria. Hic ponitur ad mun-
dificandum et depurandum et ista fit ... per ... ibi apparentibus. Et ista cerusa fit
fit radix serpentarie in qua colligitur et optime mundatur et pulverizatur prius tamen

unguentum citrinum

Nota | Borax | Amentum | Umbilici marini | Cristallus | Dentale dentale | Marmor | Cersa | quod fit gersa serpentaria

ipsa ad solem desiccata. deinde per stamineum cribretur. et tunc cum aqua rosarum vel pluviali confi[ciatur] et deinde ponatur ad solem in vase aliquo in quo sit aqua rosarum et illa aqua saepe ab[luatur] atque et desiccatur. et in medio tunc ponatur. Inter omnia unguenta istud unguentum ab[ster]git magis. quia habet in se multas medicinas abstergentes sicut corallum album. dra[gan]gantum. sandale. dentale. amidum. camphoram. quae abstersiva sunt. ¶ Avicenna ponit aliud unguentum. quod est valde bonum contra excoriationem et adustionem ignis quo utuntur multum cirurgici. fit enim ex litargiro et cera albissima et cerusa plumbi. et oleo rosato cum vino albo ¶ Unguentum populeon dicitur ab oculis populi. Oculi populi sunt tumores arboris vel folia prima istius arboris collig[untur] et ex istis conficitur. Istud unguentum provocat sompnum. si ex eo plante pedum tympora et arterie mungentur. ex inflat cum portio [illegible] super ipsum cum aqua r[o]sacea et pauco aceto ¶ Nicolaus dicit quod provocat sudorem. si ex eo umbilicus inungatur. sed falsum est. Ratio. non sit frigidum claudendo poros prohibet caloris evaporationem. non sit viscosum per suam viscositatem impedit humiditatem egredi. ex quo fiet sudor et ea retinet interius ¶ Conficitur sic alia unguenta quarum species conterunt et fu[nt] cum oleo et pinguedine conficiunt. ¶ [illegible] omnia frigida ut papaver. mirtus. mandra[gora]. omnes rubi. corimbas. rubus. i. uve galli. sempervivum. solatrum et sic a frigida [illegible]. Hoc istud unguentum ut [illegible] calorem acute febris distemperatum cum aceto. ut melius possit intrare. quod cum agresta et debet fieri inunctio inter volas manuum et pedum. et circa frontem et tympora. sed si febres non fuerint acute. multi patientes cum de natura sua febrium et temporibus ei conforme fuerit. vel si sudare voluerit non utendum populeon. quia materia fiet in hoc inceptor digestionis et sudorem impediendo necessarium possit impedire ¶ Unguentum dyaltea. quod fit de althea. i. malva ut bismalva. i. alta malva. calefacit et humectat. et ideo multum valet ad maturandum apostemata. quia [illegible] Galenus. 2°. Galenus ad maturationem apostematum requiritur [illegible] scilicet [illegible] ad caloris attractionem ad locum apostematis. ut melius possit digerere et [con]fortationem caloris. sed quia timetur ne fiat confusio et resolutio caloris apponuntur viscosa ut calorem attractum et ibi contentum melius retineat. et humida ad materie remollitionem. valet ad resolvendum viscositatem et subtilem materiam ¶ Unguentum agrippa. dicitur sic a rege qui ipsum invenit. vel pro quo factum fuit. calidum et siccum est et valet ydropicis et hoc materia purgata ut residuum consumat. valet etiam contra nervorum induratos. quia nervorum [illegible] inducunt [illegible] de causa calore desiccatione et tunc non valet cum sit siccum. vel ex materia opilate et replete et tunc valet. vel ex frigore congelante et tunc adhuc magis valet. Istud unguentum attrahit aquositatem per sua oppo[r]tunitatem. si venter ex eo inungatur in ydropicis. sed caveatur ne super ex ponatur quia timendum esset de incisione cause efficacis ydropisim. ¶ Res in se b[re]viora quae est radix vitis albe. habet proprietatem abstergendi aquam ab ydropi[cis] scilicet ab corpore [illegible] et ideo multi portant eam ad vendendum tota die. ista etiam habet virtutem vomitivam ¶ Circa istam lectionem dubitatur. Circa primum visum sit de o[pi]atis in generali videndum est in speciali de tyriaca. utrum tyriaca sit bona in causa reumatica. et videtur quod non. nulla medicina provocans sompnum valet. sed tyriaca provocat. ideo est sompnum provocat quod Galenus primo megatechni. et 8°. quare etc. ¶ Item nulla opiata prohibens fluxum materie a membris nobilibus ad ignobilia est facienda. sed tyriaca est huiusmodi. quia prohibet fluxum materie a debilibus quod est membrorum nobilium. minor sed per Avicennam et Galenum in infinitis locis. quia sic debet fieri expulsio superfluitatum a membris nobilibus ad ignobilia. minor valet per Avicennam libro de operatione tyriace. dicit quod si tyriaca exhibita stringit ventrem bona est. ergo et stringit fluxum reumatis a capite ¶ Oppositum dicit Avicenna in eo. quod valet ad consumptionem materie flatice. ergo valet in causa reumatica ¶ Dicendo quod tyriaca competit cum materia fla[tica]

vnguenta frigida – populeon
calida – dyaltea
agrippa

e digesta. et no multa s3 pauca. tn͂ opetit euone pus facta. s3 si mã sit indigesta q2
osumeret subtile. et residuu ingrossaret. no opetit. al si mã eet digesta tam
multa. no opetit. ne solu aliqua ptem osumedo ipam ingrossaret et alia no
osumedo. aut faceret ipam p corp9 currere ad mebrũ nobile. nisi ista mã flu
eret ad mebrũ nobile. tnc eet temp9 necessitatis. ut qn fluit ad oculos. q2
pauca mã noceret eis. repercutiendo ad cebrũ et stringendo fluxu eius ad oclos.
Silr si fleuma ad ptes spuales fluet vel reuma. s3 si mã sit pauca et digesta tc
opetit ad illius osumptione. Alud dn͂r ... q tyriaca recens puocat sompnũ
et talis no opetit. s3 antiquata. et ista puocat magis vigilias caput de
siccando. i. eo osumedo mãm flatuosa inducente sompnu. Alud dn͂ q no
vz. s3 phibeat fluxu reumatis a cebro. cu hoc q stringit ipm osumit ipm et ita
in cerebro no remanet. Iste h3 vm e q si fluit a cerebro ad mebrũ vile no
debet stringi. s3 si ad mebrũ nobile de quo e magis timendũ q3 de cerebro. d3 re
stringi. ut si ad cor. aut ad pulmone. Ca 2° que. vtrũ opetat in qrtana. vr
q sic. ... auic in x°. qrtana h3 curari p ea. cu mã eius sit frigida. s3 tiriaca
e ca. et mãm qrtane osumit. ergo opetit. Istud ... G. in de morbo longo dicit
multum virtus ofortari. ergo cu qrtana sit morbus longus. in ea opetit qd virtute
ofortat. s3 ... auic tyriaca ofortat calore et spm. ergo etc. Dicitur dicit auic
in x°. dicit em q si dederimus tyriacam i qrtana. dederimus qrtana qrtane. Sol-
lucio ... matie no opetit. n° mã indigesta q2 subtile osumet et residu
um ingrossaret. ... in pn° no opetit. s3 mã digesta et euacuata et sponte pau
ca opetit. ad residui osumptione. s3 si multa no opetet. aut si eet indigesta tunc
adderet qrtane. Alud dn͂ q i ea opetit cla. f. ... lenia. et ... humida
ad matie remolliacoz. s3 tyriaca e multu cla et sicca. io no opetit. sic in fract
cone lapidis ... auic ... no opetit nimis dinta mã indigesta q2 mãm pe
trificaret subtile osumedo et residuu oprimendo et induracando. silr ...
Alud dn͂ q vm e q ofortat. et si tn͂ ofortaret opetet. s3 q2 plus faceret
mali mãm ingrossando. qm boni virtute ofortando. io no opetit. Ca 3° quest.
vtrũ tyriaca opetat i sanis. vr q° ... illud aff ... Themes et cetera di
te. dicit q in sanis debet virtutis ofortari et osuari i egris debet muniri a aliqua
egritudine. G3 ... auic i ... c° de laudibus tyriace. dicit q tyriaca virtutem
ofortat calorem naturalem et spus ofortando. Iste osuat adolescenciã ... auic
in x. ergo opetit i sanis. Iste si sit inconueniens. hoc erit p carne tyri. q est
venenu. ... G. 3° G. ... s3 q p hoc no sit inconueniens. acquirit. sic q2 ...
auic in 2°. caro tyri h3 ppetate osuandi virtute et iuuentute plongandi.
io etc. Dicitur dicit G. 3° G. ... mea. liberans a veneno e venenu. s3 vene
nu no opetit sanis. ergo etc. Solo q e famosa. dico q dupl. e corp9 sa
nu. sanu simpl. qd no e egrũ actu nec po. potencia dico hoc. qd in se no
h3 mãm q debet in futuro esse mã egritudinis. et tali no opetit. q2 ... G.
et ypo. ... no opetit hntibus sanas carnes. qd cu no inueniat mãm
mala in corpe. gutet se sup bonos humores. ex quibus debet carnes bona ge
nerari. et osumit et euacuat. Silr si tyriaca exhibet' in corp. sano simpl. co
sumet illud qd no esset osumend. et esset ei venenu. Alud e corp9 sanu
qd h3 opa nalia no lesa aut q3 e neutrũ decadencie. q in se h3 mãm q
quiesta e io no noceret. in futuro tn͂ mota induceret egritudine. tali opetit
osumedo illa mãm flatuosa q debet face egritudine in futuro. et hoc mo plo
gat iuuentute. s. tardando canicie. Canicies em fit ex flate euapato
al sponte in capite. qd remanes debilitat calorem et ... ut inueniens
tu illud remanes no possit ... a ... debilitata pmo pus opposita. et a
resistit qm ... et p hoc dealbat. q fit elevati ex quibus gnatur plus.

q° q^a lxvii.

Solo q's

d' fractor lapidis

q° q^a lxxv.

Solo q's

De Canicie

sut albi z faciut pilos albos. Tc. caloem suffocat. qz Tm phm li° de respiracōe
q̄ dū desicit. aut extingwit. aut qa marcessit. et hc ē pp desem hūi i qui
radical. videmq in hyieme folia marcesce. z caloem hoc mo debilitatū. s
p marcore nō ɔfortatr. cū amplius ɔsumet. et pp hc in sano sim̄r nō ɔfor
tet caloem nālem. ymo pocius ipm faciet marcesce ɔsumendo hūid radical
ad nō inuenient mām superflua. Aliq calor extingwit. qz suffocat et obr
de. sub hūido mlto accntali. z hc mo debilitatū caloe pp fla mltitudie
ɔfortat tyriaca. et io ɔpetit in sanis lapsis. Ad aliud dm qd nisi eet deb
litaco ɔtutis z calois pp fla acntls. nō ɔfortaret p tyriaca ut visum est
io aliquibus sanis ut lapsis ɔpetit. aliquibus nō. ut sim̄r sanis. Ad aliud
dm qd vm ē qd plongat iuuentutē Tm appēnciā. sz nō Tm veritatē. nc. em
ita ē qd manifestet senectutē sic rugositas. vn dt philus vio de anal
qd senectus ē sic glacies z rugositas. et ē verbu obscuruz. nō em fit sene
tus n pp debilitatē calois. et introductorz fratatz. pp debilitatē calois ex ɔ
sumpcōne hūidi nālis. z h ē vera senectus. aut pp introductorz fri. pp mā
obtūdente caloēz nālez. et h ē apparens senectus. cuiq signum ē rugosita
Ista aut rugositas i senibus an debitum tpm fit ex mā fla. tr̄acte ca
de pte sup pte. pp qd ē ibi rugositas. illud aut qd ɔfert tale mām to
lit rugositatez. et hc facit tyriaca. z io iuuentutē plongat Tm appēnciaz
z qz eciā carnē aufert. Ista aut tyriaca in sanis tempatis nō ɔsuat iuuen
tutē. ut pz p pdicta. sz sanis lapsis io istis ɔpetit et istis nō. Ad aliud
dm qd caro tyri. eciā ē venenum in sanis sim̄r. sz in sanis lapsis nō. qz hz
ppetatē ducendi superfluitates extrius. z i talibus ɔpetit sic ɔcessum ē p pdc
p hc pz solo ad obiecta. tyriaca n sit caro tyri sic ɔcessum ē. Tc. De vngue

Vtiliz ē supcius de vnguētis feis / ut de populeo z de

tempatis siue aliquātulū calidis. ut de dialtea. Nunc videndum
est de calidis z siccis. ut de vngto marciato. arrogon et agrippa. sz de
isto prius dm sit. et de vngto albo. z de vngto fusco. et de vngto ad salsū
fla. Vngtum marciaton. i. vngtum magnum siue magni dcm a marciano
magno philo qui eū inuenit. istud ē ca. et sic. z io vz ɔ passiōes p
feas ex mā flatica ut mlta. z ɔ feritēz sn mā. et maxie vz passion
bus capis. qz i se hz mlta caput ressicacia ut ozimū i. se basilicōis
et balsamita. agrimonia. pimpinella. bethonica. Tc. et nō dēt dari i mor
bis calidis. Et nōnd qd nō dz dari in mā grossa. nisi mā digesta. et p pte
euata. ut in palisi. ē in spasmo Tc. qz subtile resolueret. z residuū ingrossa
sa faceret. Et nōnd qd cū mā ē pfundata i mēbro nō vz. qa nō posset pene
trare. sz sic soluz dare ipm tūc demq frtaire locum ut pt hc poni apiantr. et
poris aptis possit subintrare. sic dm ē. vz ɔ passiōes feas capis. ut ɔ emi
graneā. letargia. mania. mlraz. mā digesta p9. et euata. qz mlta sut i
capit ressicacia. Et vz ɔ passiōes ptois. si ex eo pectus inungatr. qz pctus
pt pati a cāite. aut sicitate. z tūc nō ɔpetit. cū sit ca. et sic. ā pt pati a
mā a capite reumatizante. et tūc quā diu mā ista reuca. ē influxu nō ɔpe
tit. qz ad locū trahet. Sz cū ē tota fluxa. ipa prius euata z digesta et le
niēd ɔpetit. vm si sit mlta. q° dēt fieri euo. si mā cū sit mlta. et si sit ɔs
sa z mlta fla. q° dēt leniri. z cū lenitiū incisiua attribuetr. ntiq pps ɔp
teribus hz vngto inungi. qz p illā dispōne mā. ut p istud vngtum ad exti
ora attrahatur nō solū subtile. sz ɔssū cū subtili. Et vz ɔ passiōz stochi

Vng° marciaton calid et sicc'

debilitati ex ma frigida aut frigida sola absque ma ¶ Secundo notandum prius quod stomacus aut epar
non debent aliquo vnguento inungi aut aliquod emplastrum supponi post cibum quia attra
hendo calorem a loco digestionis impediret digestionem et diuerteret naturam a sua digestione
sed in mane ante cibum debet inungi ad solem diu de ca. quia sol suo calore aperit po
ros ut per ipsos vnguentum melius possit transire et calorem naturalem excitat et cum re
spiratione in vnguento ¶ Secundo notandum quod cum inungitur pectus isto vnguento si timemus
eius desiccationem et subtiliationem solum demus istud resumere cum oleo violaceo
aut rosaceo. vel cum eo admisceatur vnguentum populeon ¶ Et valet contra passiones renum inun
gendo renes cum patiuntur ex ma frigida ipsa digesta existente pauca. vnde post pur
gationem competit ¶ Et valet contra colicam non factam ex apostemate a ma collecta sed flati
ca aut ventosa ¶ Et valet in placata sile ex ma frigida aut ventosa ¶ Et valet contra
artheticam et podagram post materie eucuationem cum remanent aliquae particule in iunctu
ris digitorum aut manuum aut in cubitis. Et si non est satis forte debet cum eo
admisceri vnguentum arregon. quod olim valens ad hoc ¶ Et valet contra paralisim et si non
sit satis forte commisceatur cum oleo de cinamomo aut de castoreo. quod sit multum
bona ad hoc ¶ Et valet contra duriciem splenis ma prius remollita interius quia glat
subtile consumeret et reliquum ingrossaret ¶ Et valet contra spasmum si inungatur spi
na dorsi usque ad caudam. vnde in omnibus passionibus frigidis ad consumptionem materie
a capite descendentis. demus sit inungere super spinam dorsi usque ad caudam in
paralisi et spasmo ¶ In isto est ruta que est apertiua ca. et sicca. et habet proprietatem specia
lem ad stomacum et ad menstruorum prouocationem et fetum mortuum educit ¶ Et consti
istud emplastrum cum adipe vrsi. vnde confortat neruos et consumit materiam. et ideo ex
solo adipe vrsi solent sanari membra paralitica vel paraliticata ad materie con
sumptionem et neruorum confortationem. vnde ista adeps vrsi multum est consumptiua.
quia est ca. et sicca ¶ Et in isto vnguento est sauina que est ca. et sicca ¶ Balsamita
herba est que multum in pratis reperitur et habet odorem sicut balsamum. et ideo sic dicitur. valet
ipse ad caput confortandum ex frigida sicut ma vel cum ma nisi ma sit multa. et in
digesta et reumatisans ¶ Et in dolore capitis ex ma ca. non valet ¶ Ozimum semen
est basiliconis valde acotiuum capiti confert ¶ Et ibi est Saluia que est ca. et
sicca habet aspectum ad caput et neruos et habet alio nomine dicitur lilifagus. vel quod dicitur
quod saluia est domestica et lilifagus siluestris ¶ Arthimesia habet proprietatem
specialem ad menstruorum prouocationem ¶ Enula campana apertiua est et consumptiua quia sub
tilis substantie ca. et sicca ¶ Herba sancte marie que alio nomine dicitur bothor marien et
quod dicitur tanacetum. valet ad caput a proprietate sua ¶ Et agrimonia et pimpinella
et absinthium ad stomacum confortandum ¶ Vnguentum arregon. ad idem valet. sed sicud que
ponuntur in predicto ponuntur in isto calidius tamen est quia calidiora recipit aliqua.
Valet contra constandum si ante paroxismum inungatur spina dorsi usque ad caudam aufert
tipum et contra paralisim valet ma pauca existente digesta prius facta purgatione ¶ Et
si ponantur ista tria scilicet vnguentum arregon. marciaton. Agrippa bonum est ¶ Vnguentum
agrippa est magis calidum quam ista. valet proprie ad ydropisim attrahendo aquositatem. vnde
si ponantur ista tria simul ad hoc valet. et ad omnes passiones frigidas eo modo quo dictum est ¶ Vn
guentum album et vnguentum fuscum sunt ad salsum flam. valet ad scabiem serpiginem et impe
tiginem. vnde certus sum quod vnguentum album valde bonum est ad scabiem. quia quamuis sit ca.
habet enim in se multa abstersiua saltem accidit quod non curat complete scabiem si autem
ma est multa et cum prius non est eius facta non competit ita possit complete curare. sed
competat ad illa auferenda que est prius. Secundo post eucuationem curat valde bene et impe
tiginem et serpiginem ¶ Circa istam lectionem queritur de illa questione difficili et fa
mosa. quomodo scilicet vnum venenum reliquum attrahat ut adeps cocodrilli emplastra
ta super locum morsum a cocodrillo venenum cocodrilli attrahit. et caro tiri

pro

Et ista habet proprietate
similem adipem vrsi
quia est consumptiua
quia est ca. et sicca

contra scabiem

quomodo

Vnguentum arragon
agrippa
vnguentum album
et fuscum

q° [illegible]

ri cauda et capite abiectis emplastra sup locum morsum a tiro venenum attrahit q°

q° utrum hoc sit per sile. vid(etur) quod non. omnis motus fit per indigentiam. si ergo aliquid a-

liquid moveatur oportet quod in illo ad quod fit motus sit aliquid quod non sit in eo quod ad ipsum mo-

vetur. sed hoc non est possibile in eis que sunt eiusdem speciei. ergo etc. Item non per sile actu qu-

ia aurum attraheret aurum et ferrum ferrum. Item per sile in potentia sic adamas attrahit

ferrum. quia illis que sunt eiusdem speciei non potest unum reliquum. nec in uno est potentia activa ad

aliud cum sit sub eadem forma specie. ut habetur enim dicitur tota species est in quolibet individuo

uniusque speciei. cum ergo non sit possibile ut in uno sit actio et in alio passio. ergo etc. Item at-

tractio ad se et expulsio eiusdem sunt contraria. Sed venenum ut caro expellit ve-

num ad extra etc. amicum. ergo non attrahit ipsum. ergo etc. Item [illegible] omne est amicum [illegible] quod

dicit quod trahit per sile. Item [illegible] a veneno liberatos attrahit per sile. q°

[illegible] videamus primo quod medicina liberat a veneno [illegible] vel quinque. primo imp-

ediendo venenum ne ad cor transeat et non interficiat [illegible] transeat. etc. tiriaca anti-

quata confortando cor quod confortatum expellit venenum impedit ne transeat. et

sile aromatica. Item 2° per alterationem complexionis veneni per complexionem contrariam. sic allia c[ontra]

morsum scorpionis quia est venenum frigidum et allia sunt calida. Item 3° quia ducit ma-

[teriam] superfluam et cum hoc venenum ad exteriora. etc. caro tirii competit. Item 4° fugando

humores a facie veneni ne inficiantur a veneno qui infecti cor possent inf-

icere. etc. terra sigillata et diptamnum competit. Item 5° attrahendo quia attractum

sit a [illegible] a toto specie. etc. tiriaca vetus emplastra super locum morsum

attrahit venenum. Sed quomodo attrahit hoc difficile et diversus est modus pon-

di. Dico ergo quod attrahit a sile si tamen coniungatur. sed eo citatis fortius attrahit

Dico ergo quod aliquid sile in forma attrahit aliud. [illegible] sile in forma per modum appla-

sionis non a sile. ita quod unum sit habens aliquam naturam actualem contra [illegible]

et incomplete. ita quod in uno est ut actio in alio ut passio. sed in utroque est ut [illegible]

et in utroque ut passio. et hoc movet me quod dicit [illegible] in libro de malicia complexionis

diverse. quod omne sile et amicum alteri est conciens et natum ei coniungi et ideo unum

ab alio trahitur. et hoc patet per experimentum. Accipiatur virga coruli recens

et scindatur per medium medulle. et ponatur scissum unum in manu una et aliud

in alia. ad invicem coniungetur. et hoc causa unum est natum alteri coniungi naturaliter

quia ex eis fiebat naturaliter unum continuum. et ideo unum est natum alteri coniungi

operatum per virtute alterius. Et per istud faciunt vetule suum carmen in matri-

monio dicunt enim quod quando aliquis desponsat aliquam. quod si ille virge coruli coniun-

gantur matrimonium erit ad bonum. Si non dicunt carmen [illegible] operatur

ad hoc. quia si non dicerent tamen coniungentur. etiam sive matrimonium sit ad bonum sive

ad malum. Et tu dices quomodo erit tunc quoniam attrahet venenum. venenum

exterius appositum sic caro tirii in se habens venenum quod magis attrahet ve-

num existens intus ad exteriora. quoniam ergo. Dico quod non sunt vis equaliter pate-

motu prestantes. Unde cum illud quod emplastratum exterius apponitur aliquid [illegible]

ne possit penetrare. et ideo ad se attrahit. cum non possit ab alio trahi [illegible]

Item ad istud exterius positum aliud attrahit. natura percipiens se per [illegible] innaturale fortificat

et istud expellit. et ita attrahitur et expellitur a natura. tamquam natura nocens

Sed tunc quomodo est quod aurum non attrahit aurum et ferrum ferrum. Dico ad hoc

quod in corporibus minimis [illegible] et duris a quibus non evaporat [illegible] quo virtus forti-

ter multiplicetur. non fit attractio silibus in forma. Unde aurum non attrahit aurum nec

ferrum ferrum. quia sunt minimis [illegible]. si enim virga coruli esset [illegible] et non [illegible]

non fieret coniunctio. nec caro tirii [illegible]. Sed tunc est difficilius quomodo igitur attrahet

adamas ferrum et non adamas adamantem. cum ab eo non possit evaporatio a-

liquid. cum sit ita durum quod vix potest frangi. Dico quod hoc fiat multiplicando

suam similitudinem et sine evaporatione aliquid [illegible] suam activam incompletam

contrarium in ferro quod nata est compleri per formam adamantis ad movendum ad ipsum. Ad hoc dico
quod in adamante est vestigium orbis totius. Nam est in eo aliqua pars in se habens proprietatem occi-
dentis, alia pars orientis, alia meridiei, alia septentrionis. Sed dico quod a parte me-
ridiei et septentrionis fortius magis attrahit et parum a parte occidentali et
orientali. Nam sunt in eo fortiores virtutes polorum, et per hoc cognoscitur a nau-
tis cum attrahit quod habent ventum septentrionalem aut meridionalem. Sed quo-
modo discernetur quae pars sit meridionalis aut septentrionalis. Dico quod sic: acci-
piatur testa ovi plena aqua et movebitur fortiter, et tunc pone adamantem
in testa fortiter mota, tunc pars meridionalis ad meridiem movebitur, et septentrio-
nalis ad septentrionem. Sed est aliud dubium: quod una pars quae est meridionalis attrahit
illam quae est habens naturam et proprietatem septentrionis, licet sit sub eadem forma specifica.
Et hoc non est nisi propter aliquam partem magis completam, contrarium in parte meridionali,
ad quam est pars septentrionalis in potentia propinqua. Ad hoc dico quod multotiens pars meridionalis
attrahit meridionalem, non septentrionalis septentrionalem, quia non est in eo aliud
quod indigeat actu propter quod fiat motus, cum sit eiusdem formae et eiusdem proprietatis. Nam
per hoc patet ignorantia quorundam dicentium quod aliquando adamantem fugat adamas, ut
pars meridionalis meridionalem, quia illud falsum est, licet videatur ipsam fugare, non tamen fu-
gat sed attrahit partem septentrionalem contrariam in una parte adamantis, et
quia in opposita parte erat proprietas quasi meridiei, ideo attrahendo partem septentrionalem
ad se videtur fugare partem meridionalem. Verbi gratia ponatur hic adamas, cuius una pars habe-
at proprietatem meridiei, alia septentrionis, et ponatur acus super illum lapidem, ita
quod iaceat super lapidem, tunc tangit una extremitas acus extremitatem
unam adamantis et alia aliam, et extremitati acus virtus illius partis quam tan-
git, ut si tangit meridionalem, influit ei virtus meridionalis, tunc elevetur acus su-
perius, tunc eam influit ab adamante per totam acum directe posita, alia pars
acus quae erat meridionalis erit septentrionalis, cum toti acui influit virtus
ab adamante, ut si intelligeremus quod una scutellam plena aqua acui supposite
directe influeretur virtus fundi scutelle, et simile est hic, quod illa pars acus quae prius
tangebat partem meridionalem cum fricabatur vel iacebat super eam, quando fricatur
per illam ad partem aliam directe habet iam pars quae habebat prius proprietatem meridionalem, proprie-
tatem septentrionalem. Sed tunc iam quae erat prius meridionalis cum sit septentrionalis attrahitur
a parte meridionali adamantis, quia tunc attrahit meridionalem ut dictum est, et per hoc
quod attrahit illam videtur aliam fugare, et ita simile hic non attrahit simile actualiter, sed
cum sit possibile, ut in partibus habentibus eandem formam secundum speciem sunt diverse proprietates,
quarum una est completa, alia incompleta, per hoc fit attractio. Et attrahit carnes tyri
sive venenum, non venenum venenum, nec carnes carnem, sed carnes venenum,
quia habet proprietatem incompletam licet eandem formam habeant. Nam multi auctores dicunt quod ve-
nenum attrahit venenum. Sed carnes tyri sunt venenum, et serpens cocodrilli
sive venenum [illegible] licet attrahat [illegible]. Nam id est actu in carne ty-
ri [illegible] quod non est in veneno intra, ideo attrahit. Quod dicunt primum patet quod licet sint eadem in
forma, non tamen in proprietate formae, sed ut dictum est quia unum incompletum
in proprietate respectu alterius. Quod dicunt ultimum dicendum quod cum carnes tyri exhibentur intra,
cum habeat proprietatem movendi ad exteriora, secum ducit superfluitates et ve-
nenum quod in suo [illegible] recipit. Sed cum est extra attrahit a proprietate
illius venenum ut dictum est. Et iterum extra posita attrahit cum non possit mo-
veri intra. Sed tunc ipsa intra cum datur cum omnibus effectivis in suo corpore ad se
attrahit venenum et ipsum per se ad exteriora expellit et secum ducit, cum de eius
proprietate sit ad exteriora moveri. Et sic deo gratias. et sic est finis huius operis

Explicit scripta magistri Johannis de Sancto Amando super Antidotarium Nicholai etc.

[Marginal notes: i. et completa alia potentia propinqua; i. influit; i. virtus eius [illegible] virtus fundi]

Hec sunt questiones contente in iohanne de sancto amando

Primo queritur utrum complexionis sit mel
Et propter quid ponitur mel in medicinis
Et cum quo melius conficiantur medicine aut cum melle aut zuccaro.
Consequenter quid est digestio.
Consequenter utrum quelibet materia possit digeri.
Et utrum fiat digestio a calore naturali vel extraneo.
Secundo quomodo fiat digestio utrum debeat ingrossare vel subtiliare.
Et utrum possit fieri digestio a calore non naturali vel febrili.
Consequenter quomodo digeritur materia a calida medicina utrum a calidate actuali vel potentiali.
Et utrum aliqua materia possit digeri per medicinam frigidam.
Et utrum frigidum digerat materiam morbi et agat in ipsam.
Secundo utrum quilibet humor evacuandus sit ante digerendus.
Item utrum materia non quantitate neque qualitate peccans sed debeat educi debeat prius digeri.
Secundo utrum sirupus acetosus valeat in digestione materie pure colerice.
Et utrum sirupus acetosus vel violarum sit melior adhoc.
Consequenter utrum oximel digerat flegma.
Item utrum digerit flegma.
Item utrum oximel digerit melancoliam.
Item utrum oxizacara digerit materiam colericam.
Consequenter utrum sirupus debeat dari post cibum parate.
Item utrum sirupus debeat dari cum aqua vel sine aqua.
Item utrum cum aqua calida vel frigida.
Item utrum electuaria debeat dari ante cibum vel post.
Item dato quod debeant ministrare frequenter electuaria quod istorum est prius dandum.
Secundo utrum urina debeat esse grossa ante digestionem flegmatis.
Item qualis debeat esse urina post digestionem flegmatis.
Item qualis debeat esse urina post digestionem flegmatis grossi vitrei.
Item utrum digestio materie arthetice vel podagre congruat perversa.
Secundo utrum materie attrahit proprie vel per commune.
Secundo utrum medicina vadat ad membrum adhoc quod ipsum evacuet.
Secundo utrum medicina attrahat a venis vel extra venas.
Item quis humor facilius evacuetur aut qui est in venis aut extra.
Et utrum medicina attrahat humores a stomacho vel ab intestinis.
Secundo utrum medicina debeat quantitati certitudinem humoris que attrahit sed ante vincat.
Secundo utrum medicina evacuat magis quam in stomacho in venis.
Item utrum sit aliqua medicina que evacuat sanguinem.
Item dato quod sit talis medicina in venire utrum esset bonum eam dare.
Secundo de acuitione medicinarum et primo quid sit acuere medicinam.
Et utrum sit melius acuere medicinas per duos dies antequam exhibeantur vel quando dantur
Item utrum medicina evacuans flegma debeat acui cum medicina evacuante coleram.
Secundo utrum sit artificiale acuere electuaria.
Item cum quo melius acuitur medicina aut cum scamonea cocta aut non cocta.
Item utrum medicina laxativa debeat acui cum lapide lazuli.
Item que medicina acuatur et que non debet propter aut acuere.
Secundo dato quod competat medicina et flebotomia quod istorum prius est faciendum.
Et utrum in febribus interpolatis debeat dari medicina.

Item utrum medicina attrahat causam coniunctam morbi aut antecedentem.
Item utrum medicina debeat dari in statu morbi.
Item utrum medicina debeat dari in die accessionis.
Quare urina rubea et grossa hiemem competat medicina solutiva.
Item utrum in sanis competat farmacia.
Quare utrum balneum competat ante exhibitionem medicine.
Item utrum competat in eadem die qua datur medicina.
Item postea utrum post medicinam competat balneum.
Quare utrum medicina potionata debeat magis conteri in aliis quam in aliis medicinis.
Item utrum aliqua medicina debeat ad subtile conteri.
Item utrum pulpa coloquintide debeat ad subtile conteri.
Item utrum medicina possit restaurari et abradi acuitas vel venenositas aliqua per adustionem.
Item utrum medicina possit... urina sit bona et exhibitio opiatis per medicinam laxativam.
Quare quare non datur urina ... balneum sed post.
Item quare non datur ante balneum sed post.
Item utrum medicina composita ut tyriaca competat preservativa medicinarum et simplicium et de conservatione.
... complexione ... et ... sit ... ...
Item utrum ista forma quam habet sit a natura aut arte.
Quare que opiata sit melior recens vel antiqua.
Item utrum opiate debeat dari in principio morbi.
Item que prius debeat dari opiata vel laxativa.
Item utrum debeat dari in febribus interpolatis.
Item utrum in die quietis aut paroxismi.
Item utrum opium vel iusquiamus vel mandragora debeat poni in opiata. Rasis ibi veniet
Item utrum opiate et alie medicine alterative... ad ... ut ...
Quare ... opiate et alie medicine alterantes ... ad ...
Item utrum ista medicina alterativa ad membra veniat ... per ... ...
Item de ista medicina alterante utrum ... ad membra veniat que alteratur ... vel non.
Item de ista medicina alterante possit alterare vel non mutatur.
Et utrum mutatur aliqua possit alterare vel non mutatur.
Quare utrum tyriaca sit bona in omni reumatica.
Item utrum competat in ...
Item utrum in sanis.
Item utrum ... attrahat aliud.
Quare utrum ... ... capitulo ... et ... ...
Item ... ... nomine et ... et ... ...
De cognitione simplicis medicine que ... ad ... nomen et ... et ... in ...
De cognitione composite.
De cognitione eiusdem per experimentum.
De cognitione simplicis medicine per ... odorem saporem et colorem.
De cognitione eiusdem per ... operationem et primo medicine calide.
De ... medicine ... et ... per ordinem.
De ... modo ... simplicis medicine.
De ... ... in quo est ...
De ... ... et ...
De ... ... et ...
De evacuatione.
De ... ... et ... ...
De ... ...
De ... de absinthio de fumo terre et de borragine.
... ... evacuationem ...
Quare sit evacuatio et ... ... et ...

Queritur circa iohan

nitium ipso medicus per artem me
dicine hominem actu sanum possit
conservare in sanitate. Et probo quod non
non homo est sanus et nullus potest in
sanitate conservari quod patet quia propter
quod homo habet membra frigida humida
et [illegible] quod [illegible] frigiditas [illegible]
infirmitatis et lapso caliditas non est
[illegible] iure et sanitas per amborum primo
[illegible] calo [illegible] complexionibus
[illegible] appareat per Galienum 2o
tegni cerebrum est frigidum et humidum
ossa frigida et sicca. Item flecma est
frigidum [illegible] appareat per [illegible]
indigentes [illegible] Complexio corporis
[illegible] et [illegible] sit non con
[illegible] et [illegible] medicus
partem medicine [illegible] consistat
[illegible] quia [illegible] corpus [illegible]
bile [illegible] temperamentum vel distempe
ratum [illegible] primum quod [illegible] solum [illegible]
[illegible] per am(bas) [illegible] primo
[illegible] calo primo [illegible] tale corpus [illegible]
[illegible] a medico [illegible] distemperari
quia [illegible] non [illegible] conservari [illegible]
[illegible] homo distemperatus
[illegible] sua distemperantia [illegible]
[illegible] conservari sed potius expelli per
Galienum 3o tegni et 2o [illegible] homo
non indiget medicina [illegible] non conservatur
per artem medicine quod patet quia [illegible]
homo habet [illegible] quibus indiget
per Galienum primo de regimine sanitatis
et 2o de [illegible] diebus [illegible]
homo non indiget medicine extra
[illegible] quod homo
sanus possit [illegible] in vita per artem
medicine [illegible] quia [illegible]
[illegible] apparet [illegible] 3a [illegible]
medicina nullum a morte liberat
sed [illegible] in corpore [illegible]
hominem [illegible] [illegible]
radicalis et consumpcio [illegible] [illegible]
et

hominem a putrefactione [illegible]
[illegible] appareat per Hali [illegible]
tegni [illegible] quod homo
sanus per medicinam conservatur
per [illegible] [illegible]
per [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] temporibus [illegible]
non possit conservari [illegible] est
homo [illegible] [illegible]
conservari in sanitate [illegible]
[illegible] et [illegible]
distinguebitur [illegible] quia [illegible] per [illegible]
primo [illegible] doctrina et [illegible]
[illegible] 3o [illegible]
[illegible] quod calor suo corpori
[illegible] ex quo [illegible] quod [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] sanitatis [illegible]
[illegible] homo [illegible] fortis [illegible]
sanus posse [illegible] 2o
et 3o tegni homo sanus [illegible]
[illegible] est in ultima fortitudine
[illegible] homo sanus non indiget me
dicina [illegible] In oppositum [illegible]
[illegible] auctoritas medicine [illegible] et
[illegible] de ingenio sanitatis [illegible]
de regimine sanitatis. Item [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] singuli
[illegible] illud quod hominem preservat
a resolucione [illegible] radicalis
[illegible] phisicus sanitas
conservatur [illegible] medicus
hoc facere potest [illegible] quod [illegible]
consistit in humido radicali et calo
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod medicina a
[illegible] nos [illegible] liberat sed nos
[illegible] conservat [illegible]
Circa [illegible] primo
[illegible] distinguendum nam ars
medicine capitur vel [illegible]
in [illegible] medica [illegible]
[illegible] medici ut per [illegible] et
alia medicamina que [illegible]
in [illegible] honestus apote
[illegible] [illegible] ar [illegible]
[illegible] [illegible] apo
[illegible] medicinam [illegible]

[illegible] conservat corpus [illegible] non
indiget [illegible] quia
[illegible] forte [illegible] per Galienum 6o [illegible]

porrigit medicinas bonam b[illegible]
[illegible] [illegible] receptas [illegible] 3 d
stimus quod medicus utitur regime
quintuplici secundum quod sanabile
secundum [illegible] 2o regimen homo [illegible]
[illegible] sanatur primum est regimen
conservativum ut homo sanus
conservat sanitatem [illegible]
cum [illegible] medicina [illegible] vsae in
[illegible] [illegible] qui in homine
sanguineis [illegible] dominantur
[illegible] [illegible] [illegible]
temperate sicut sunt carnes pu[llorum]
[illegible] fasianorum et [illegible] 2m
est regimen curativum [illegible] [illegible]
tans utitur si homo [illegible]
tans sanatur frigidis humidis
[illegible] calidis 3o regimen curativum
sit per contraria conservativum [illegible]
[illegible] est regimen permutativum et
competit corporibus lapsis [illegible]
homo melancolicus volens [illegible]
sanguineus vel complexionis
melioris habens [illegible] isto regimine
[illegible] est regimen reductivum [illegible]
corporibus neutris neutralite[r] [illegible]
[illegible] si homo fuisset infirmus et
[illegible] [illegible] [illegible] confortare per
[illegible] [illegible] ut si [illegible] isto regimine
regimen [illegible] est praeservativum et competit
hominibus [illegible] [illegible] morbum
[illegible] quod homo corpore [illegible]
semper [illegible] [illegible] posse [illegible]
tunc est regimen quod [illegible] homo [illegible]
infirmus [illegible] tunc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de sanitate nam
Galienus primo de [illegible] [illegible]
[illegible] tunc corpus est sanum [illegible]
[illegible] actiones [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] homo [illegible] infirmus [illegible]
non potest [illegible] naturales operationes [illegible]
[illegible] febricitans [illegible] non potest [illegible]
[illegible] ut debite dormire vel egere
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] temperamento [illegible] multe [illegible]

[illegible] [illegible] morbo [illegible] [illegible]
sicut homo sanus [illegible] tunc [illegible]
sanitas potest [illegible] [illegible] statim [illegible]
[illegible] [illegible] infirmus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ponam conclusiones
prima est [illegible] per artem medicinae
potest hominem insanum conservare
[illegible] [illegible] potest [illegible] homo
[illegible] removere [illegible] potest [illegible] [illegible]
[illegible] ex quo sanitas dependet [illegible]
debita applicatione [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible]
sanitatis et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] curatur dicto Galienus [illegible]
[illegible] homo infirmus per medicinam
[illegible] sanus [illegible] insanum potest conservari
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facilius
est continuare [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] per Avicennam primo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sanitas
Contra conclusio dicitur sanitas [illegible]
[illegible] auxilio medicinae [illegible] requisito
[illegible] [illegible] hominem non conservat
in sanitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] natura
non indiget auxilio medicinae in
morbo magnifico 2o [illegible] medicus
[illegible] non potest conservare [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nulla [illegible]
est [illegible] [illegible] gradus [illegible] [illegible]
[illegible] quod est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] semper
est [illegible] [illegible] in primo [illegible] [illegible]
3o [illegible] [illegible] posset fieri homo sanus
per artem medicinae [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sanitas potest conservari [illegible] potest [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] homo [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] sanitas potest conservari
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per Avicennam
primo [illegible] [illegible] homo [illegible]
corporis [illegible] plus et plus [illegible]
[illegible] [illegible] radicale [illegible] [illegible]
homo non indiget [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non indiget [illegible] [illegible]
Galienus intelligit de corpore non

multum lapso q[uod] no[n] reduatur
per[illegible] ut leue curatiuo actu
tale corp[us] indiget regimi[n]e [con]serua
tiuo 3o regim[en] Ex quo sequitur
a dicta p[ri]mu[m] q[uia] corp[us] sunt
sani s[ed] [illegible] indiget regimi[n]e [con]
seruatiuo 2o n[on] o[mn]e corp[us] lap
sum indiget leue curatiuo hec
declaro q[uia] sanus melan[colicus] pt
[con]seruare suam complexionem
3o s[ed] aliqua certa lapsa d
digent leue ~~[con]seruatiuo~~ curatiuo s[ed] a
p[er] medicine verbi g[rati]a ho[mo] me
lancolicus sanus mac[ilentus] febre[m]
indiget tu[n]c medicina Al[ius] a[d] in
instantiam medicus medicina
seq[ui]t[ur] [illegible] o aut Al respon
det q[uod] medicina q[uia] dux quedam
q[uia] temp[er]ata ut porrig[itur] [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible] est laxatiua cuius est
abstergere [illegible] q[uod] p[ri]ma me
dicina pt [con]seruare sanitatem
no[n] semper [illegible] q[uia] illa abstergi
tur q[uia] similis complexioni huic
de quib[us] infra videbi[tur] [illegible]
racionem [illegible] ho[mo] n[on] quas q[uod] po
test ee sanus p[er] o[mn]es etates
Simplicium dicitur q[uod] melius
pt [con]seruare hominem in gradu
sanitatis sue [illegible] q[uod] sunt
diu[er]se etates mag[is] vel [minus] [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] sanitatem [illegible]
[con]seruare p[er] totam vitam hominis [illegible]
[illegible] [illegible] q[uia] humidu[m] radicale
[con]tinue consumitur [illegible] [illegible] alius
melius aliquem hominem in
sanitate p[er] nullam etatem potest
[con]seruare [illegible] [illegible] corpus [illegible]
[illegible] q[uia] lapsum radical[e] igitur
[illegible] n[on] pt [con]seruari partem [illegible]
[illegible] morbus in humido radicali
[illegible] difficil[iter] curatur aut p[er]
[illegible] 3o [illegible] f[illegible] [illegible]

lepre q[uia] lepra in radice
difficil[iter] expellitur [illegible] ma
nabit [illegible] ap[illegible] q[uia] n[on] [illegible]
morbus est sim[illegible] curabilis pt
ap[illegible] disposicio 3a [illegible]
[illegible] [con]clud[illegible] [illegible] conclusio
q[uod] medicus n[on] p[er] o[mn]e t[em]p[u]s
pt [con]seruare hominem in
sanitate [illegible] meta n[on] pt
hominem in vita p[er]petuare
[illegible] n[on] p[er] o[mn]e tempus potest
[con]seruare [illegible] aut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
arguitur [illegible] nullus homo [illegible]
[illegible] infirmus [illegible] potest
[con]seruare aliquam etatem [illegible]
[illegible] [illegible] [con]clusionis aut [illegible]
[illegible] est disposita [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] corpus [illegible] sanu[m]
p[er] [illegible] [illegible] [illegible]
fetus [illegible] tempore [illegible]
[illegible] n[on] pt [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] 2o [illegible]
homo puer iuuenis [illegible]
[illegible] homo in sanitate pt
[con]seruari [illegible] est sanus
[illegible] est sanus aut p[er] [illegible]
p[ri]mo [illegible] [illegible] [illegible]
sunt [illegible] [illegible] iuuenem sunt
[illegible] [illegible] p[ri]ma [illegible]
in iuuentute [illegible] [illegible]
quam in p[ri]mo Al [illegible]
ho[mo] [illegible] n[on] aut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q[uia] [illegible] fetus
[illegible] [illegible] matrix [illegible]
est sanus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esset lepsus [illegible]
q[uia] [illegible] q[uia] [illegible] membra sunt
infecta [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aqua [illegible]
[illegible] semen [illegible] q[uod] [illegible]
~~[illegible] lepra generat lepsum [illegible]~~
~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~ q[uia] [illegible]
[illegible] 3o [illegible] corpus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] q[uod] lepsus
generat lepsum [illegible] [illegible] poss[illegible]
[illegible] [illegible] 3o [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Dyete
2o
pacius

fetus concipi sine semine leprosi
d. q. sit secundum philosophum 13° animalium mulier aliud
concepit a leproso patitur monstruose fetum producto
inficitur sanguine menstruo quia
quo puer nutritur in ventre quam
a muliere nutritur cibus per umbilicum
fetus quo nutritur secundum per hunc huiusmodi
sanguis fuit infectus similiter fetus
Ad secundam homo generat leprosum generatur
quam s. de aliquibus hominibus non appa
leprosis sed infectis sed per illud corpus
non stante infectum hoc non est sanum
in membris ex quo semper est egrum
Ad quartam. Si medicus non posset omni
tempore possit conservare hominem eo
quod humidum radicale non posset re
staurari quibus fuit quia tamen per
philosophum in de regimine principum ca lo
coloque eius d. o Alexander secundum et
per Avicennam primi fen secundum comproba
calor naturalis conservat humidum qui
forma sua per Avicennam secundo colli
et si conservat igitur non conservat secundum
semper posset hominem conservare Ad secundam
omni tempore etate mediam hominem
conservare sed semper posset conservare qua
comprobatur aliud per Galienum secundo de simili
membra naturaliter quod lapsui attribuit mem
Item medicus posset vitam hominis
prolongare et conservare Ad primam
Si intelligitur secundum quod est Ad maiorem
d. quod ipse calor conservat humidum ra
dicale Ad secundam non est corrumpit
suam materiam Dicitur quod hoc est verum
ubi forma et materia non sunt contraria modo
calor et humidum quodammodo sunt contraria ex
quo calor est ex sua natura humidum
radicale et ex quo calor continue assimilat
omnibus membra sit humidum consumit
Item non semper humidum ab intra
consumitur et ab extra Ad tertium non homo
humido consumpto d. quod mors est
duplex naturalis et accidentalis Ad aliud
dicitur causa est ex consumptione hu
midi radicalis et causa propter

exterior resolvente nos ... in ac
... in quo resolvimur Ad quartam propter
actiones ut est ira tristitia sed ho
moritur morte naturali Sed mors
accidentalis evenit ex hoc causa fortuita ut
per ... secundo propter
indebitam ordinationem seu applicationem
... ho indebite ...
... ... Ad
... ad tempore ...
... quod ho non posset conservare semper propter
... medicina ...
... Galienum ...
... ... amphor
et secundo ... ...
... per artem medicine ...
... tota ... ...
... Ad primam melius homo est sanus
... ... Ad ... ho ...
membra ... ... stat sanitas ...
attribuunt toti ... corporis ...
sunt differentia ... ...
et ita ... ...
... Dicitur frigiditas est ... ...
... Dico quod ... est in membro
... ... frigiditas ...
... ...
... ...
calor innatus ... est ... et
conservator frigiditatis ... Ad ...
corpus humanum ... ad ...
... corpus est conserva ... Ad ...
... corpus ... ut simpliciter
temperatum hoc medicus non ... conservare
... ... ad ... ...
et huiusmodi per artem ... conservatur
... ... corpus ... ...
... ... in ... ...
in magno lapsu sed ... ...
... impediunt ... ...
... ... lapsi Ad ... ho
... ...
Ad ... ...
... ... temperato et sano
non ... de lapso Aliud dicit ...

tholomeus de fructibus dicta Galieni
nulli homini habenti in se calorem naturalem hu-
midum radicale (com)parata conveniunt ad sanitatem
et ad removendum morbum sive eius lapsum
Ad rationem tunc homo sanus posset perpetuo manere
quia ad probationem dicitur quod natura conservat et sic
omni tempore medicina non sufficit ei sub-
venire. Ad rationes pro me(dicina) conservat sanitatem
sine omni lapsu. Ad 2am quod non est verum
remanet sanitas perpetualis, contra re-
mitti impossibile est 2o ... quod non sit
lapsus. Ad quintam quod homo sanus sit
dicitur quod ... accidit hominem non passi-
conservari sine aliquo lapsu, non ... la-
psus est ad ... Ad sextam ... homo
se ipsam conservat ... nec ... ad
... quod ... sola non sufficit conserva-
re corpus sed ... quod quo-
modo ... dicta debita plus ...
medicus quod ... possunt ... lapsus
humores corrigi per artem medicine ...

Queritur 2o utrum

corpus humanum per bona dicta ciborum
possit conservari in sanitate ... primo
quod non sic sit sequitur quod homo conservatur
magis per carnem humanam ... dicta sua
quibus ... primo conservetur. homo
non ... hominem 2o ... conservat
... dictis ... tali homines est
... cito ... quia probatur
quia caro hominis magis est similis
nature humane et quia nutritio fit ...
assimilatam per Galienum ... de morbo
et accidenti ... Caro porcina ...
tat hominem ... conservat ... igitur
... p(ro)batur ... 2o canonis
ca(pitulo) de carne. Caro porci est simili-
tudo humane igitur caro hominis competit
homini ... 2o sic ... ergo sanitas
conservatur dicta ... dissimili-
... ca(pitulo) ... per conservare ca(pitulo) 2o
in dictis ... dicta ... per
Galienum ... 2o ... Simile ...
simile fuerit. Item nullus cibus simil(is)
... homini igitur ... capiat

homo cibum ... primo gradu tunc erit
... in 2o gradu in ... in ...
... 3o gradu ... in ... di-
... cibus ... 4to gradu
... homo est ... in ... gradu per-
conservare ... cibus ... est similis
homini quia ... non assimilat
calor ut ... dicta ... quia
causat ... lapsum ... Hali 3o
tegni ... per conservare dicta ...
... sano non competit. 3o sic ...
... homo ... indigeret
multis cibariis quibus ... primo
... 3a ca(pitulo) de dietis ... abs-
... igitur multa
tibi ... quia quia corpus
humanum habet membra diversarum complexionum
... Galienus 2o tegni. cor est calidum
cerebrum frigidum ... et sic ... de-
... competenti sive complexionem
... sic homo sanus ... conservari
in sanitate igitur ... per dictam qua-
... probatur ... conservari
igitur ... conservari ... assimila-
... probatur per Galienum ... aphorismorum
... canonis ... ibi ...
... conservari ... Ysaac ...
de ... ca(pitulo) de cibis ... bonus
cibus ... bonum humorem ... quod con-
servat ... humores et ... sanitatem
dicta bona ... debita ... ...
... humores ... ...
in ... humores ...
... causa ...
... ca(pitulo) ... Ysaac ... dictis
... dicit quod ...
... competit corporibus sanis ...
... ca(pitulo) 3o ... abigit ... ...
... quod ... ...
in estate ... quia labora-
tores ... dicta grossa ...
... cibariis subtilibus ... la-
boratores ... forte digestiva ...
... subtilia ...
... contra ... dispositio
... de carne humana

Utrum caro humana sit conveniens nu-
trimentum ipsi homini sano. Sed dicit Aristoteles 9°
de animalibus quod omnis species conveniendi cum
sic omnis homo debet comedere aliud ut
faciunt Tartari et Saraceni propter
dulcedinem carnis humane. Sed est contra
dulcis corporum non est de regimine
medicorum igitur. Prima distinctio est. Conve-
niens cibus conveniens homini sano dicitur homo
est conditio prima est quod ille nutrimentum
vel cibus sit cito putrefactibilis igitur
est in bibitio hominis nutrimenti hominis
quia carnes humane cito putrefiunt. Secunda
conditio est quod talis cibus non sit nutribilis
a qualitate igitur est in primo comedere bo-
letos vel fructus lac quia cito con-
vertitur in malum humorem. Tertia conditio
est quod qualitas cibi non excedat comple-
xionem complexionis. Alia ponitur non est
sana et comedere lactucas, comedere ferri.
Quarta conditio est quod habeat virtutem restau-
randi humiditatem corporis substantiam radicalem
carnosam. Quarta autem non est conveniens
nutrimentum simpliciter carnes. Secunda distinc-
tio est quod carnes convenientes homini sano
sunt quadruplici carnes gal-
line perdicis fasiani aucule iste con-
veniunt prima conditio. Sed carnes dul-
similes agnum obtinent secundum gradum
carnes pulline tertium gradum caro
de mutone vitule et animalis etc.
gradum obtinent. Sed alie carnes
desserviunt homini. Tertia distinc-
tio est quid sit dieta secundum Galienum
primo cum suo 9° capitulo 2° quinto cum suo
dicit Dieta est exhibitio cibi et potus
in debita quantitate et quantitate et propor-
tione ac ordine servata. Et ibidem
subdit quod cibus est triplex secundum dieta
consistit ad complexiones medicorum consulat
carnis vel subtilis nutrimentum propor-
tione et omnes sani sunt in quarum
quidam quidem est sanus vel quidam

plenius etc. Hoc dicta dicit ordi-
natur quod contingit unitas dissolvit plenitudo
de quo infra ponam. Ex isto
ponam conclusiones. Prima est caro
humana non est conveniens nutrimentum homini
patet quia nutrimentum cito putrefactibile
non est conveniens. Caro humana est huiusmodi
maior patet per distinctionem premissam. Quia dicitur caro
humana infra duas horas pu-
trescit hoc autem patet per Isaac. Tertio de car-
nibus. Carnes subtiles cito putre-
scunt. Secunda conclusio carnes dulces
sunt homini nutritive. Carnes humane sunt
huiusmodi igitur. Maior apparet per Avicennam secundo canonis
fen 3a. Omne quod bene sapit bene
nutrit. Minor patet per Isaac in dietis universalibus.
Secundo sic omnis species conveniunt cum alio
igitur homo cum homine. Conclusio patet per locum a simili.
Antecedens patet per experientiam et per philosophum 9° de
animalibus. Contra tertio carnes pulline
sunt homini nutritive igitur humane conclusio patet.
Quia carnes pulline cito consumuntur
igitur putrefiunt sic carnes humane si-
militer conveniunt et humane cum apparet
per distinctionem premissam. Ad primum caro
dulcis etc. Conceditur quantum sit talis hoc in-
sumit cito putrefactibiles etc. et oppositum
carnes hominis cito putrefiunt. Ad secundum
omnis pro conservacione per medietatem et corrigi-
dicitur quod hic est sermo de ab omnibus. Ad secundum
carnes humane putrescunt subito vel
hoc diu sunt quiescentes reclamante
quod neque modo putrescunt sed de facili
cito sunt resolubiles sed ad hoc ut hu-
mores qui fiunt cito et inflamma-
et sic cor labe. Ad tertium concessis
quod aliud natura quantum ad primam dicitur quod species
est natura frigide et flematice sic non est
de carne humana. Argumentum quod non est simile
quod omnis species conveniunt ad ipsum repente et
ut sit caro humana possit. Ad tertium
carnes pulline calide vel humide quantum ad primam
complexionem et non est tamen homo caro

prima
2a
3a
R
R
Tertia nota
Tertia nota
conclusio 3a
R
3um
4um
putrefiunt

pullorum consumit illud declaro hominibus
colericis laborantibus non competit subtil-
iata dieta per ysaac cuius fine in dictis particularibus
igitur non competit eis carnes pullorum
Secunda est pro temperatis hominibus et sanis
conservandis carnes pullorum congruunt illud
patet de corporibus temperatis et conservacione eorum Secunda
pro eo quod illi homini carnes humidae congruunt
et vero sanitas id est per hoc potest. Est
igitur secunda conclusio corpus humidum per dietam con-
servari potest sanari id est corpus lapsum
[illegible] id est per dictam contrariam sanitas potest reduci
[illegible] probatur [illegible] et [illegible]
[illegible] amplius in [illegible] [illegible]
[illegible] Illud fit per contrarium illud
conservat corpus lapsum [illegible] laxativa per
[illegible] igitur per dietam contrariam [illegible]
[illegible] omnes peccatores [illegible]
[illegible] Ex hoc [illegible]
causa [illegible] et [illegible] illud declaratur
[illegible] per [illegible]
lapsus [illegible] per [illegible] ipsum
[illegible] sanitas conservatur per [illegible] igitur
[illegible] per [illegible] patet [illegible]
per [illegible] sanitatis et per ysaac
[illegible] contraria corpus lapsum [illegible]
[illegible] contraria [illegible]
huiusmodi [illegible] laxativa et necessaria per
[illegible] igitur [illegible] sanitatis
[illegible] sanitas conservatur [illegible] per [illegible]
corpus sanum [illegible] regimine conservativo dicto
[illegible] conservat Secunda corpus lapsum
sensibiliter dicta [illegible] potest curari
Tertia corpus [illegible] lapsum dicta [illegible]
ipsi [illegible] potest conservari [illegible] tunc
[illegible] ad [illegible]
laxativa debite [illegible] corpus humidum
[illegible] humore peccante debite [illegible]
[illegible] ignorancia [illegible] porrecta
potest ledere [illegible] humore pec-
cante [illegible] stomacho
fit [illegible] et expulsio [illegible] illo [illegible]
[illegible] laxativa [illegible] ad stomachum tunc [illegible]
humore peccante a [illegible] corporis
[illegible] fit expulsio [illegible] vel
per [illegible] expellit [illegible]

[illegible] humor peccans [illegible]
[illegible] attrahit [illegible]
[illegible] auctoritas [illegible]
[illegible] de sancto amando
[illegible] et [illegible] philosophi
[illegible] igne [illegible] com-
pellit igne [illegible]
[illegible] et humore peccante [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] sic
[illegible] sic adamans ferrum attrahit
sic [illegible] humore peccante [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Secunda
[illegible] quibus [illegible]
[illegible] tota [illegible]
[illegible] humore attracto [illegible]
stomachum vel [illegible] vel ipsum compellit
[illegible] ipsius stomachi
[illegible] fit compul-
sio [illegible] compellit per [illegible]
et [illegible] fit [illegible]
[illegible] stomachi [illegible] fortis [illegible]
[illegible] fit expulsio [illegible]
[illegible] superiore [illegible] de fundo stomachi
[illegible] stomacho [illegible]
fit expulsio [illegible]
[illegible] ipsa [illegible]
[illegible] stomachi [illegible]
[illegible] laxativa [illegible]
[illegible] de quo [illegible] Est
igitur tercia conclusio corpus lapsum [illegible]
[illegible] per dictam contrariam in
[illegible] ista probatur corpus sanum
[illegible] id est per dictam
[illegible] contraria [illegible]
[illegible] per [illegible] secunda [illegible]
[illegible] secunda [illegible] de regimine [illegible]
[illegible] dictis
[illegible] vel [illegible]
[illegible] sicca et humida [illegible]
[illegible] contraria [illegible]
[illegible] conservat dicto [illegible]
[illegible] reducatur
dicta contraria [illegible] ad [illegible]
sanitatem [illegible] dictam

Ca

Ca 9o

dicta complexionum simili. ¶ Circa
generationem corporis humani conservandi per
simplicia id est non compositam dictam [illegible]
amplius [illegible]
[illegible] dicte corpora puerorum
indigent per simplicia secundo sic [illegible] la
psus pueri corporis non conservat quod dicta est
[illegible] a. patet [illegible] patet
[illegible] amplius [illegible] corporis
sanum per simplicia [illegible] et lapsum per disimplicia
ad primum [illegible] dicitur ad propositum
[illegible] de die [illegible]
[illegible] conservandi ad [illegible]
[illegible] simplicia [illegible] corporis [illegible]
[illegible] requirit [illegible] digerere igitur [illegible]
[illegible] ab lacte et dictam [illegible]
[illegible] sed [illegible] et de corporibus sanis ut patet
[illegible] debitis [illegible] ¶ Ad secundum
corporis humani conservandi [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
de corporibus [illegible] lapsis [illegible]
[illegible] dicitur corporis conservandi per simplicia
[illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ Bartholomeus de bruges corpus
humanum [illegible] conservandi per simplicia [illegible]
dictam sed [illegible] [illegible]
[illegible] conservandi ¶ Est
[illegible] ¶ Corporis humani [illegible]
[illegible] per dictam complexionem [illegible] conservandi
[illegible] in dictis [illegible]
[illegible] dictis [illegible]
[illegible] ¶ Corporis per simplicia
[illegible] conservandi [illegible]
[illegible] simplicia [illegible]
[illegible] Galieni tertio [illegible]
¶ [illegible] simplicia [illegible]
corporis [illegible] dicta simplicia [illegible] conservandi
[illegible] ¶ [illegible] amplius
simplicia [illegible] simplicia [illegible]
[illegible]
indiget [illegible] dictis [illegible]
[illegible] corporis [illegible] est
[illegible]
[illegible] ambigit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible] ¶ Tertio est

dubium [illegible] in regimine sanitatis com
petat homini sano comedere fructus poma
[illegible] ¶ Ad primum [illegible] dicto ad
¶ [illegible] simplicia [illegible] et
corporibus lapsis [illegible] sanitate
ut [illegible] simplicia [illegible]
bene [illegible] lapsum [illegible]
[illegible] ¶ Ad [illegible] et corporis humani [illegible]
[illegible] ad [illegible] lapsa indiget di
[illegible] digerere [illegible] sed [illegible]
[illegible] corporis [illegible] sanum [illegible]
dicta simplicia [illegible] sed [illegible]
[illegible] ¶ Ad tertium dicitur distinguere
de fructibus [illegible] bene digeri [illegible]
[illegible]
fructus [illegible] via cibi
[illegible] via [illegible] fructus
[illegible] corporis humani [illegible] via cibi [illegible]
[illegible]
[illegible] via cibi [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
dicere [illegible] corporibus [illegible] via [illegible]
[illegible] lapsum [illegible]
fructus [illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
fructus ut [illegible] de [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] fructus non [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] quibus [illegible] fructus
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] dicte
[illegible] ad [illegible] laborantibus [illegible]
fructibus [illegible] simplicia [illegible]
[illegible] balneum sanum [illegible]
fructus [illegible] fructus
[illegible] fructus [illegible]
¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cadunt [illegible]
[illegible] conservandi
[illegible] de dictis ¶ [illegible]
[illegible] conservandi
per carnem humanam [illegible] corporis
humani [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ Ad [illegible]

[illegible] [illegible] quando a° ad minorem d. [illegible] sana [illegible] dictant dic[illegible] ut dixi 2a q° sed [illegible] Rapha[illegible] dictam oppositam ut dixi 3a q° ad aliud [illegible] capia [illegible] [illegible] [illegible] cibi [illegible] augmentat [illegible] decoctio[illegible] ut d[illegible] p° ca° sen[illegible] lactuca que [illegible] efficient [illegible] frigiditatem [illegible] digestio [illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible] Bartholomeus de Brug[illegible] de q° dicit infra [illegible] Ad 2am [illegible] [illegible] indiget [illegible] quia [illegible] [illegible] Ad [illegible] q° [illegible] digestio [illegible] [illegible] sui [illegible] [illegible] sibi [illegible] [illegible] p° ca° [illegible] [illegible] sed collectum [illegible] [illegible] Ad [illegible] [illegible] q° [illegible] [illegible] ad [illegible] p° [illegible] [illegible] [illegible] morbo [illegible] dictam [illegible] [illegible] cibum [illegible] morbi [illegible] [illegible] ipso [illegible] dicta [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] morbum [illegible] [illegible] morbum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ibidem [illegible]

Queritur tercio utrum

inter omnia [illegible] cibaria debeant amministrari in prima mensa [illegible] pri[illegible] [illegible] amministrant in [illegible] [illegible] cibaria que [illegible] [illegible] [illegible] panis et frigida [illegible] humide [illegible] [illegible] p° ca° [illegible] [illegible] [illegible] de regimine [illegible] panis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amministrari [illegible] [illegible] sic [illegible] bona digestio [illegible] amministrari [illegible] cibaria sunt [illegible] [illegible] p° [illegible] [illegible] bona digestio sit [illegible] et [illegible] amministrare [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] Sic [illegible] restaurat de [illegible] [illegible] est amministrari [illegible] cibaria sunt [illegible] [illegible] p° [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calore [illegible] indigent [illegible] [illegible] [illegible] a quo [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] amministrari sit [illegible] de [illegible] cibariis [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in debito [illegible] [illegible] p° ca° [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cibariis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cibaria [illegible] [illegible] [illegible] mollia sicut [illegible] [illegible] in [illegible] digerendo debilitaretur [illegible] [illegible] cibaria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cibaria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p° ca° [illegible] in [illegible] sit [illegible] [illegible] In oppositum [illegible] [illegible] loco [illegible] [illegible] est [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amministrari [illegible] cibaria sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cibaria [illegible] [illegible] Circa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de regimine [illegible] panis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] panis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] panis [illegible] et [illegible] est [illegible] medulle [illegible] [illegible] [illegible] panis [illegible] [illegible] est medulle [illegible] media [illegible] sed panis [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]

Ex isto patet quod infirmo est concedendus panis
panes et duos. Prima panis sit bene
decoctus cum dicta quadrupla vel p[ro]
est a facto superius ut est clibanus et iste est
bonum nutrimentum et cito digeritur tardius dimis[sus]
a stomacho et intestinis egreditur. Hoc habet tabula
fuerit digestum bene et ad hoc constipat. Aliquis
est panis de foco captus et infrigidatus
iste est minoris nutrimenti cicius bene digeritur
nec cito descendit. 2us est panis
per 3es dies de foco coctus iste operatur
est nutrimenti bene descendit per intestina
humorem bene generat. Certus est
siccatus qui dicitur fiunt de focum
iste humiditate sua attrahit et iste
constipat et nec humidum digerit nec ali-
generat motus in effectu. 2a est distinctio
cum cibaria sint diversa quadruplex pro indige-
nte. Una diversa carnes pullorum et
omnes similes diversa sunt quidam
bonitas sunt. 2o diversa sunt quidam
ad bonitatem et qualitatem ut dicitur carnes
corruptas et non corruptas. 3o
sunt diversa quidem quia ad opus diversa
utpote in tempore carnes pellias operatur
bona in sanitate convalescentes carnes.
Certo sunt diverse in substantia ut est vinum
panis et carnes. 3a est distinctio
cibus est duplex quia est purus cibus ut carnes
pullorum pro diebus festivis. Aliquis cibus
medicinalis ut dicitur lactuca arbores
cetera. Certo non de appetitu dicitur est
appetitus simplex et compositus. Primus est in omnibus
membris eorum in membra componitur et a anima
retinet nutrimentum a venis capillaribus alli-
ciunt retinent amagis i.e. et ab opa-
ce et separat a suo ut a fundo et tunc
post inferior suo habet absorbeto suo
et tunc hoc sentit siccum et famem. Appe-
titus compositus pertinet ad stomachum iste compositus
est ex appetitu naturali et sensitivo tactus congregata
stomacho in animo appetitur refectio et sentit
se fore vacuum. Ex isto oritur dubium
utrum hoc dicatur quomodo cum appetit et
cum quibus appetitus cordis quod non quia hoc
dicitur tollere ... sanitatis ... igitur ... fit quomodo
de quo appetit qui post ... est appetitus
... amplius ... ita ... in corporibus

2o pro

3o pro

4o pro

Dubium

humiditas ... quia famem sustinet
oppositum dicitur ... primo ... fit ... 2a dicit
2a capitulo primo de regimine quomodo bibi[tur]
tollere famem replet stomachum putridis humoribus.
Ad dubium videtur hoc dicitur quomodo sit appetitus
... appetitus aliud ... per ... dicitur ...
dicitur non appetitus ... medicorum ... bene appe-
tit appetitus ... nulla appetitus ... 2a
... quod hoc non ... dicitur ... quantum appetitus
est per ... non ... in principio ...
que sit smaradus. Ad rationem tollere famem
... respondetur ... p... contra ...
est ... in 2a ... ...
tunc bene admittit ... hoc ... ... non
... ... dicitur sustinere famem et ...
cibarium ... et ... Ex hiis ... 3a pars
... per quam ... patet ... diversa
diversa cibaria in ... non est ... quam
... 2a ... ... in ...
... diversa cibaria ... est ...
... quod ... ... hoc non est
... ... diversorum cibarium ...
... est ... ...
... ... Ex ... de a ... ...
... ... 3a ... 1e ...
... stomachum ... quod ... cibus ...
... et ... ...
... quod cibus ... ...
... ... fla-
... 2o ... illa quod ... humores
... non ... ... diversa
cibaria ... ... amplius
... quod cibus ... cibus ... ...
... ... Ex ...
... sic hoc ... ... quod ...
... non debet ... ... publicus
... ...
est ... ... cibum ... ...
... ... magis
... Ex ... cibus ... ...
subtiles ... quod indiget ... ...
non ... ... Ex ... ...
... admittitur ... ...
... ... stiptica et ... ...
2o sic in ... ... homines et
regimine sanitatis igitur diversa ... ...

qua exponi ab [illegible] auis p[er] p[ro]pter auicenn
[illegible] ca[pitul]o feu[er]a [illegible] sup[er] h[oc] d[icit] vacillis
sto repleto frigidis ut alco porro p[er]
opp[osi]t[u]m [illegible] quando p[er]fecta lactucas p[er]ua
et talib[us] fri[gidi]s d[icit] [illegible] (Tandem p[ro]b[atur] h[oc] ma
ioris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ad imp[er]iu[m]
[illegible] [illegible] auctores [illegible] e [illegible] de
iste [illegible] [illegible] sapiens d[icit] q[uod] [illegible] de
bent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dicit q[uod] subtilia debe[n]t p[re]
mitti i[n] mensa p[er] cibaria g[ro]ssa Ad que[st]
[illegible] ponendo [illegible] p[ri]ma e sto [illegible]
[illegible] g[ro]ssa subtilib[us] p[re]mitti [illegible]
e [illegible] [illegible] addig[est]i[on]e et aliorum [illegible]
g[ro]ss[a] sunt p[re]mittenda [illegible] i [illegible] fac[iliu]t
ut plus [illegible] [illegible] mensa debe[n]t p[ro]p[ter]
g[ro]ss[itiem] [illegible] [illegible] elongando (Ex p[ro]p[ter] [illegible] au[ctor]
[illegible] sap[ient]u[m] [illegible] q[uod] a[liqu]is [illegible]
ad [illegible] [illegible] quia subtilia [illegible]
indigestu[m] [illegible] [illegible] q[uod] [illegible] [illegible]
e multo caliditas [illegible] digerit cibum [illegible]
subtile an[te] g[ro]ss[a] [illegible] q[uod] p[ro]pellat Ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] d[icit] q[uod] e [illegible]
[illegible] (Ad [illegible] quia [illegible]
qua [illegible] a[liqu]is Ad [illegible] q[uod] auicen[na]
[illegible] loquit[ur] de [illegible] [illegible] repleto
[illegible] [illegible] [illegible] repleto cibariis fri[gidi]s
[illegible] obtemperan[ti] talis fac[er]e longu[m] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libello de
regimine sa[nita]t[is] [illegible] [illegible] de corpore [illegible]
[illegible] [illegible] lapso (Ad [illegible] [illegible] i [illegible]
quib[us] [illegible] [illegible] [illegible] dimissi cibaria [illegible]
[illegible] Ad p[ri]m[u]m q[uod] [illegible] [illegible] d[e]b[e]
[illegible] [illegible] [illegible] p[er] [illegible] [illegible] de [illegible]
p[er] auicen[na] [illegible] [illegible] [illegible] p[ri]ma et [illegible] [illegible]
q[uod] i[n] homine sunt ea q[ue] sumu[n]t [illegible] que re
stauran[tur] veluti [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] carnes [illegible]
[illegible] [illegible] solida [illegible] sunt diu[er]sa i[n]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] e [illegible] qua [illegible] [illegible] a[liqu]is [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] i[n] ea mensa ea[n]d[em] carnib[us] i[n] [illegible] [illegible]
[illegible] p[er] [illegible] a[liqu]is e [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cibu[m] [illegible] indigestu[m] p[er] [illegible] q[uod] [illegible]
cito penetrat cibaria [illegible] sto [illegible] [illegible]
cibaria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mensa [illegible]
[illegible] qua [illegible] a[liqu]is [illegible] repleto [illegible] est
mala i[n] [illegible] quando e [illegible] [illegible]

e [illegible] vi[nu]m ca[pitul]o [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
q[uod] [illegible] (Ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a[liqu]is ad [illegible] [illegible] q[uod] d[icit] intelligi
de cibariis diu[er]sis [illegible] et [illegible] cap
tis ([illegible] intelligit de [illegible] [illegible]
sunt diu[er]sa i[n] [illegible] [illegible] non e [illegible]
ut patuit p[er] distinctione[m] ciboru[m] (
Ad [illegible] vi[nu]m [illegible] [illegible] [illegible] a[liqu]is
ad a. [illegible] q[uod] [illegible] [illegible] e [illegible]
[illegible] mensa potatio vini subtil[is] sto [illegible]
[illegible] ([illegible] e [illegible] tempore mense potatio
vini debite calef[acit] corp[us] e [illegible] ([illegible]
e [illegible] digerente cibu[m] vi[nu]m subtile
[illegible] [illegible] ([illegible] e cibo digesto vi
[illegible] subtilib[us] [illegible] [illegible] [illegible] (ex istis
[illegible] solut[ur] q[uod] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] (Ad [illegible] [illegible] cibaria [illegible] [illegible]
[illegible] i[n] [illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] i [illegible] [illegible]
e [illegible] (Ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] corp[or]e e [illegible] [illegible] e [illegible]
[illegible] q[uod] [illegible] [illegible] [illegible] carnib[us]
[illegible] [illegible] vini potatio [illegible] e [illegible]
(Et h[oc] ad [illegible] [illegible] Ad p[ri]m[u]m [illegible]
vi[nu]m [illegible] dico q[uod] [illegible] laborat [illegible]
[illegible] [illegible] (Ad [illegible] q[uod] [illegible]
bona digestio [illegible] a. [illegible] b. Ad [illegible]
q[uod] cibaria [illegible] diu[er]sa magis impe
diu[n]t [illegible] i [illegible] (Ad [illegible] q[uod] re
staurat [illegible] [illegible] a. [illegible] [illegible] q[uod]
de eisd[em] cibariis [illegible] attrahit sibi
[illegible] [illegible] [illegible] (Ad [illegible] [illegible] q[uod]
[illegible] [illegible] [illegible] a. si [illegible] h[oc] appetitu
[illegible] si [illegible] appe[titus] medosus [illegible] non
[illegible] (D. q[uo]d e appe[titus] medosus [illegible]
[illegible] [illegible] ultra debitu[m] sumit vel
[illegible] q[uod] [illegible] (Ad [illegible] q[uod] [illegible] [illegible]
[illegible] a. [illegible] [illegible] q[uod] cibaria subtilia
ad [illegible] [illegible] sto debite [illegible]
sicut posui i[n] quib[us]d[am] [illegible] [illegible] (Ad
[illegible] cibo [illegible] poto [illegible] [illegible] [illegible] q[uod]
[illegible] cibaria [illegible] [illegible] se vi[nu]m [illegible]
[illegible] appe[titus] [illegible] q[uod] poto fa[cit] cibu[m] pe
[illegible] [illegible] cibo fa[cit] potu[m] [illegible]
[illegible] sto [illegible] in sanu[m] e potare aqua
[illegible] in [illegible] ut [illegible] [illegible]

Dolores [illegible] [illegible] [illegible]

potus citissime penetrat / quest. 9o

Queritur quarto

vtrum coytus minuat vitalem virtute
et ideo h. dr vtrum tempore coytus
et tali modo sperma decidat ab omnibus
membris vel tm a cerebro secundum ypo.
vel a membris pn'bus secundum metez sim
cem (Et si d. q a singul membris
Illud qd assilat toti corpi h. ab
eod absend. sperma e hui ig. et
ct. mo p 5 ho. de sto amado effectus
assilatur sue cause b pz p phm 15
de aialibus fetus assilat parentibus tam
i figura qm i membris (2o sic qd
e superfluum alimenti in quarto 3e digo
ne h. descend. ab omnibus membris
sperma e hui ig. et a sio qr cpl
membre pt hec superfluum ut az i va
cuis crapulosi mordentibus appoplias
b az p auic 3o can fen 1 co ct p
ubi d. sperma e superfluum qd descend.
a membris expleta 3a digestione que
quibus hoibus coytus pdest alios
e 3cius (3o sic qd bz spm genitiu
tum motum descend. ab omnibus me
bris sperma e hui a sio e qr quod
gignit bz i se vtute cpis seu spm
aialez (2 qd monet spm aialez et
tale solem corpis vtute includit
b pz auc. hali 2o tegni 1o can
ab illis cos exorta et ibid (Testiclo
vero vo et (4o sic Si no se q po
dagricus no genuaret podagricum nec
leprosus leprosum ohum gnatz qa
si sperma no absendet a toto corpe
tunc posset gnari a lepso no leprosus
pas pz p tam fen 3a ca 8o cerzfus
fine de complexionis dispositione (siliter
az p phm i vo. de aialibus pr leprosus
gnare pt leprosum (7o sic Sm q fit
titillacio totius corpis et delectatio
h. abscindi a toto corpe sic e i e
missione spmatis a sio qr delectatio
no fit nisi p separatam sris a vetmete

b az auc. Constantini 6o practice ubi
d. maior concupiscentia i coytu euet a
mabilem dedit delectacionem ne abhomina
cione gnacio aialium amitteret (6o sic
a quo gnant. dia membra h. absendit
a toto corp. sperma e hui a sio 2o
de gnacione 2 sio de dia gnans est
sile gnato b pz p auic p ca co
de hnoibus silet membro psste az 3o ca
fen 20 na in se p fuit 3b ampul
le una sursum alia basse vsus pte
sinistra 3a usus pte dextra ex tunc
fit sanguis et cerebrum fit cor et epar
po fuit lineacoes q fuit brachia pe
des ut po videbi (Jn o e thadeus
Bononien. ca Johannicii textu alle
gato (Et p. rombus Si sperma desce
deret a singul membris tunc cecus
gnaret cecum mutilatus mutilatum
ohum fabz qr pr hms vz manum
gnat puerum bimane omatz qr si
sperme natio descend. ab ombus me
bris igr pre carente manu sed deficeret
i tali decisione (7o arguit ex ar
p vo de aialibus si sic s. q sperma eet
piu al ohum fas az qr est mateia
tum no organisatio oma p quia si
ibi essent omis vtutes aialis tunc
et al (p 3o vde Bartholomei de
brugis si sic s. q sperma no eet ho
ge ohum fabz p auic 3o ca
ubi prius oma p. qr sperma e super
fluum 3e digestione si igr descendit
ab omnibus membris i. ab osse qd te
ess gssum a corde q eet sanguineum
et eius et tunc tom sperma ess i ptibus
diuisum (hoc cofirmat qr sequitur q
i mo coytus sperma vi p ossa transiret
ohum oma tz ergo ossa sunt membra
fas p. p Constantinum emissio spmatis
alim fit repete no exptantibus transitum
p ossa s. (Cca qom p. sunt opiones

ut Damascenus ypocrates. Secunda est medicorum
modernorum subtiliter speculancium. Tercia
opinio est que attribuitur Damasceno quod in ho-
ra coitus descenditur ab omnibus membris
ita quod secunda digestiva facta membra mittunt
superfluum in quanto ad membra principalia et
inde mittit ad testes et ibi recipit for-
mam spermatis et albedinis. Quapropter nimium
luxuriantes aliquando emittunt sanguinem
sic quod natura superfluum fundat et fit vio-
lenta [illegible] legum per nimium motum
corporis. Illud dictum aliqui improbant sic
quod ethici consumpti non possent spermatisare
quod est falsum secundum medicos quia isti non habent super-
fluum in quanto. Secunda ratio est si modo po-
valet scilicet quod superfluum refunderet ad me-
bra principalia tunc sanguis et humores etiam
refunderent per venas capillares ad
membra quia sunt subtiliores [illegible] per
Damascenum primo canonis fen prima doctrina tercia quia prius
omne vadit cum sanguine deducendo hu-
mores quia aliter non posset penetrare in
humores. Tercium si per arctos meatus non
possunt venire. Probatur quarto scilicet quod testiculi eo co-
nvertunt sanguinem in sperma [illegible] per [illegible]
tercio colliget capitulo de iuvamento testiculorum
dicit enim quemadmodum virtus mamillarum
convertit sanguinem in lac ita virtus testiculorum
sanguinem in sperma quia agens assimilat sibi
passum. Contra tamen quod superfluum tercie digesti-
ue non est sanguis. De veritate opinionum
postea videbitur. Quarta est opinio ypocratis. Tercium
quod recitat quod sperma descendit a cerebro.
Illud patet quia ab eo descendit sperma in ho-
ra motus coitus quod magis debilitatur
cerebrum in homine a nobis quia omne superfluum
attrahitur superius a quo descendit per Damascenum
primo canonis fen prima b. patet quod nimius coitus
siccat medullas et cerebri magis co-
suit. Tertium Rasym multi coeuntes ci-
to canescunt vel calvescunt. Sed

dicendum non videtur sufficienter quod sperma
est superfluum alimenti et quia cor est
membrum magis principale quam cerebrum igitur
potius descendit a corde. Est in-
tendendum ad questionem ubi videtur quod in cor-
pore humano duplicia sunt superflua vel
duo in quanto vel superflua in quali-
tate in qualitate. [illegible] primum sicut scilicet sperma
sanguis menstruum [illegible] bonum [illegible]
[illegible] ut est urina egestio etiam et cetera. Secundo
videtur quod ad generationem fetus tam requi-
runt [illegible] sperma viri scilicet maternum
sanguis et cetera. et hec tamen differunt co-
currunt et cetera. Enim est materia cibalis qua
fetus nutritur a corpore in matrice. Sper-
ma viri concurrit active ad generationem. [illegible] scilicet
maternum quodammodo passive. [illegible]
ca hoc dicendum utrum sperma viri erit materia
generationis vel efficiens de quo dubio
auctores medicine et philosophi discrepant.
[illegible] Aggregator Avenzoar in [illegible] partibus
spermatis viri sunt duriores subtiles et
grossiores minus subtiles concurrunt active ad
[illegible] fetum partes grosse in ratione materie.
Dicendum quod est efficiens principale ipsius fetus
[illegible] Avicenna triplex est causa
efficiens principalis instrumentalis et ordin-
atis principalis est [illegible] et [illegible]
[illegible] ut deus sol [illegible] et
[illegible] ut virtus [illegible]. Instrumentale
est [illegible] scilicet mediatum et immediatum
[illegible] calor et spiritus gignitis
[illegible] ut [illegible] spermatis quod si
fuerit [illegible] est femella si [illegible] est ma-
sculus. Causa ordinativa est calor
[illegible] nam matrix conservat ipsum
fetum [illegible] mulier calida est salus fetus
Ex isto patet quod nunquam fit conceptio
in spermate [illegible] attingere ori-
ficium [illegible] materno [illegible]
to illi in oppositum. Dicendum primo

fit receptio fetus et eius productio. Dicendum
per Avicennam in 3o capitulo de spermatibus quod
in sil fuit 4or panniculi qui continent
duo spermata cuius dicitur secundina et cuius cap-
tinam et cuius sudorem et isti panniculi
evanescunt statim exeunte corpore ma-
tricis et post sunt 3es ampulle videlicet
loco cerebri alia loco cordis 3a loco
epatis et tunc sunt panniculi ut plen-
ca mirach siphac et panniculus pec-
torales et isti remanent quamdiu du-
rat vivum de istis patebit alibi.

3 notabile

Secundo ut quod ipsum sperma generatur
in venis in corde et epate et etiam in
testiculis. Nam ipsum sperma causa dupliciter
vel materialiter vel formaliter. Hoc sic intelli-
gitur: materialiter dicitur sperma quo ad originem eius sed for-
maliter quo ad eius formam ut est albuminis
per Avicennam 3o capitulo sperma virile est
spissum album habens calorem quo recepto
ad decoctam vinculam matricis genera-
tur masculus vel virago id est mulier
virilis moribus vel. Ex hoc pono 2as
conclusiones. Prima est sperma quo ad ori-
ginem eius generatur in epate et corde.
Secunda est sperma quo ad decoctionem eius vel
terminatum generatur in testibus vel vasis
seminalibus. Prima patet ibi generatur sperma
a quo nutrimentum omnium membrorum [illegible]
sed hoc est ab epate et corde. Secundo arguitur
nos quod sperma est superfluum nutrimenti igitur
ubi generatur nutrimentum et sperma saltem
materialiter. [illegible] per [illegible] ca. de
humoribus in epate fit humorum generatio calore
cordis concurrente. Tertio sic ubi genera-
tur sanguinis ibi sperma materialiter sed hoc
est in epate et corde. Alia ratio per illam
tam homines multum coeuntes aliquando
emittunt sanguinem et sperma adhuc
non fuit digestum et decoctum. Hoc patet
ex quo 4or humores generantur in epate
ex materia. Philosophus per Avicennam ubique

Contra arguitur: dicitur sperma est superfluum omnium mem-
brorum igitur non descendit tantum ab epate
et corde. Contra arguitur tamen quod sperma est super-
fluum membrorum et alimenti. Tertio sic tunc
sequitur quod in coitu sanguis descenderet
ab epate cuius oppositum patet per sensum quia post coitum statim
sperma subito exire non expectare al-
terationem epatis generatum tamen per distinctionem pre-
missam. Ad primum tunc sperma est ne-
gandum. Ad secundum dicitur quod sic intelligitur ex quo
tempore coitus mittitur sanguis vel massa
sanguinea generata in epate et tunc ille sanguis
ille mittitur ad vasa seminalia tunc dicatur
fieri ex superfluo alimenti sed non sic quod ha-
beat transitum a qualibet parte corporis ad vasa
seminalia ut opinio Avicenne patet. Dicitur [illegible] di-
sa seminalia est nutrimentum etiam eius mat-
[illegible] potest dici in sperma. Dicitur quod tempe-
ramentat et de nimio motu coitus sed
sic est possibile. Ad 3am [illegible] tunc in coi-
motu [illegible] ad propositum quod semen
decoctum in vasis hoc emittitur tunc co-
[illegible] fit [illegible] ab epate sanguis est
quod corpus nimium [illegible] laborem possibile
est ex venis [illegible] et sanguinem transire ab
epate. Secunda conclusio patet quod recipit formam albus et
in vasis seminalibus hoc et formam eius sperma
est [illegible] a non [illegible] spermatis [illegible]
est Avicenna et Galienus 3o tegni testiculorum
[illegible] ab illis [illegible] [illegible] ubi po-
quod testiculi decoquit sperma [illegible]
ne attingit [illegible] sanguinis
transit [illegible] decoquitur hoc [illegible]
quia testiculi sunt [illegible] in maiore [illegible]
[illegible] ad generationem et non alia [illegible]
quod sperma decoquitur ibidem ex quo testes
sunt [illegible] albe sic et semen. Contra arguitur
dicitur si sic sequitur quod cerebrum non conveniret
ad spermatisationem cuius oppositum per [illegible] cere-
brum maxime [illegible] in coitu generatur tamen
quia solum descendit a testiculis.

Ex alio p constant tunc i coytu
no fiet scintillacio oculorum hoc est
p spm genitum extremo solum generat ipsi
testes. Ad 3m si sic tunc cerebrum sp
ne q̄ quaz ad pos d. q io ledit cere
brum q̄ i tali modo fundo cerebri mit
tit spus aiales ad ptes inferiores
ppt ofortes motum & ptes lumbales &
spitibus istis exhausti cerebrum ledit
medulla &c. Alit dicit Arnoldus
cerebrum cum medulla e ne flumde i m
tali modo agitacionis fit septo pendo ce
bri & fit capitis lesio. Ad 4az tunc
i coytu ius fiet scintillacio ne quaz
ad pos q io est. nervi subtiles o
culorum tensi a cerebro constringit et
spus distringit ta di & sic fit delca°.
Des eius frequent delca° i contra
spmatis. Dicit 2m omit qmmenti
virege sit fri & meatus sut stricti
veniete tunc spmate ca spisso tan
gente sensibilia & venas fit titillacio
& delcacio sensibiles p ea talis atti
gentie fim tepate i sensu tacto fit
delca°. Ad hoc ad pncipales. Ad 1az quod
assilatur toti corpi resp q sufficiat
q absendeat a ptibus pncipalibus s. ab epe
& corde. Alit dicit q suffit q decin
dat a multo totius corporis s. a sang
& hoc ma. ut posuit p 9. Cm als
resp. q pre mutilatis no poss gna
re psterum filium q a fim & gna tz
q q° seme no fuit decisu a toto
corpore q fuit orbatus. Ad 2az qd
a supfluum &c. Cm h rs e p pte
Omnes qui ymagina q a toto corpore
decindatur supfluum in qto & q hoc
mittat ad testi cles ubi tunc fit a° 2
digestio & decocco. Et 2m 9 ob po
sitas tunc a° e indendi ut sperma

e supfluum nutt i aq° tota membra
nutriunt sive a suo ofilio. Ad 3az
q hz detecte gignitur &c. quod q
spma sit decisu a ptibus pncipalibus no
cm oz a pte tangit membri absci
di s sufficit q a corde & epe ubi
ofistit radix vite ut infra vi
debitur. Ad 4az tunc podagricus &c
ne° quaz ad impos dicit q h est
ca q ho leprosus ht sanguine
infectum lepsu ex q° tunc gnatur
spma infectum & ut sic fit lepsus
fetus sic silit est de podagro ht
seme infectum & spus gignitivus &
gnatur sibi silis. s tn no q quia
lepsus pt gnare fetum mudum ut
attestat Omit in 3° ca. tca de
lep omnis etem lepsi effitur ex co
cubitu mulieris lepsi aly infectuosi
&c. Ad 5az in q° fit titillacio
ppt emissiones spmatis. ne° dicit ad
pos dicit q talis no fit titillacio
ppt emissionem spmatis a toto corpore
s ppt spus ibidem oflu entes & motu
corporis. Dicit a quo pueniunt isti mo
tus spiritualis. Respondet q dicit Alaz
ad forti ymaginacoe ta° plerisque
mat ocipit fetum vitulinum vel
serpentinum q forti impressio spmatis
& spmatis coepit. Ad 6az a quo
gignit &c. oqdo q absendeat a
multo q° toti corpi. Alit dicit
q sufficit q a membris pncipalibus
defendant e hoc dem quibus sit
dm et magis subtile actu dem
Omitt az extrinus q° ad spm et
sapienciam. q° vtrum i corde

Queritur vtrum in corde

sit virtus gnativa sanguis et
spiritus et s° q no. q e gna

sanguinem in complexione h(ab)et non generat ipsum cor
est hepar a non contrarium generando non potest
alterum quia simile fit a suo simili 2o de ani
ma 1o metha(physi)ce p(hiloso)pho de so(mno) (et) vigilia
5. p(ate)t q(uia) sanguis est ca(lidus) (et) hu(midus) p(rim)o ca(non)is fen
p(rim)e c(apitul)o de humoribus 2o et ipsum cor
est fen(?) siccum (et) p(ate)t p(er) Ra(s)im in 2o Al
mansoris ipsum cor est solide sub(stanti)e d(i)ue
digestiue i(d est) est siccu(m). h(oc) (et)iam d(icit) ysaac i(n)
dietis vniuersalibus p(ro)p(ter) q(uo)d cor erit nutrit(um)
fen(?) et siccum. 2o sic tunc se(quitu)r q(uod) ma
tu(r)ienes a cerebro p(er) canam plus ad
ipsum cor fieret sanguis conueniens fabr(icatus) p(er)
ipso. 3o amplius et 4o q(uia) erit p(ro)p(ter) se
p(ro)ximitas sue ulceracionis plus plen
(et) fluxum dismina asma quam epaticum cor
generat sanguinem l(icet) possit eius materia(m) conuerte(re)
in sanguinem. P(ro)p(ter) 3o tunc cor h(ab)eret emunt
torium p(ro)p(ri)e se conueniens q(uod) (et) membra
sanguinem generans requirit emunctorium i(d est) lo
ca(m) felis q(uo)d fel in lobo assellarum
ad s(us)cipiendum fel p(er) q(uia) loco assellarum
p(ri)ncipis est epar vel splen (et) renes desi
nunt cerebro partes eta(m) cum testibus
4o sic sanguis generat in epate (et) spiritus
igitur non in corde q(uia) sit duo me
bra distancia in complexione (et) in forma cum b(e)n(e)
conuenit p(rim)o ca(non)is fen p(rim)a ca(pitul)o 2o quare
est sanguis coagulatus in ipso sunt (et)iam
humores ut sanguis fluidus (et) ipsum
cor mutuare sanguinem quia l(icet) ibidem
non generat sanguis. P(ro)p(ter) 2o ipsum cor
est siccum in complexione s(ed) non erit sanguinem
humorem conueniens q(uia) effectus humoris re
quirit causam humidam cum cor est i(n) mo
to continuo p(rim)o ca(non)is fen 2a de p(ri)ma
thoma s(imi)l(ite)r cor est valde calidum et
ubi maioris calor ibi (et) maxima sic
citas p(er) aristotelem siccitas est humana ca
loris (et) p(er) conuenien(s). 6o sic spiritus in cerebro
generant s(ed) non in corde quia est non
cum p(er) 1o in textu spiritus animalis
residet in cerebro. P(ro)p(ter) 1o est probatum
quo ad istam partem spiritus vitalis est

in corde quo ad istam partem est conuenit p(er) auicennam
p(rim)a ca(pitul)o de humoribus. Cum in epate generat sanguis
(et) recipit a(d)huc colore(m) q(uo)d h(ab)et a corde p(ro)p(ter)
conuenit in ca(non)is fen ibidem in medio sunt duo
ventriculi ubi sunt due vene vnde vna
d(icitu)r magna vena et d(icitu)r sinistra cordis au
ricula alia d(icitu)r arteria in dextra parte in qua
sanguis generat (et) in sinistra spiritus. Ista No p
questionem pono distinctiones p(er) h(oc) quomodo
est videndum. Prima distinctio est q(uod) ipsum
cor est membrum principale creatum p(ro) vite co(n)
seruatore cuius natura est sub essencia motu i(n)
oportet ipsum esse solide sub(stanti)e. Conclusio homines
h(ab)entes corda humida sunt pusillanimes
timidi. P(ro)p(ter) o(mn)es h(ab)entes corda sicca cla
sunt feroces (et) tyranni ut d(icit) aristoteles in 10o
de animalibus quia corda ceruini equi leporis
h(ab)ent ossa ideo quia corda eorum sunt humida
s(ed) p(ro)p(ter) confortare inest os quare d(icitu)r s(ecundu)m experimentum
hic volens cor confortare accipe in bel
lo d(ic)tum carissime s(ed) os cum de corde cerui
leporis sunt timidi (et) ceruini. 2o quia ho
mines h(ab)entes corda humida irascuntur non
diu perseuerat ira (et) humores sepe deflent
se non fecisse s(ed) h(ab)entes corda magis sicca
diu odiunt non immemores de ira sua.
2o nota q(uod) ipsum cor h(ab)et complexionem duplicem 2m
vel radicalem vel fluentem. Radicalis est
s(ed) complexionata a p(rim)a generacione s(ed) fluens
sunt ex nutrimento (et) ostend(itu)r dietis sic cibi
cuius flatus reddit cor suum humidum. 3o 3o
nota q(uod) ipsum cor sunt in triplici dr(ifferenti)a p(rim)o
sunt quo ad motum quo sanguis subtiliat
ut sic cor d(icitu)r esse siccum (et) fen vel te
nere calidum. 2o sunt quo ad eius substanciam
ut sic ipsum d(icitu)r ca(lidum) et hu(midum). 3o sunt
in quantum est efficiens spirituum ut sit prout dicit
ca(lidum) siccum. 4o nota q(uod) sanguis est duplex 4m
naturalis (et) innaturalis primus p(ro)ducitur in epate
calore cordis correquisito (et) iste est ami
cus nature s(ed) 2us non est amicus. Et prout pec
cat in quantitate vel qualitate. Si primo tunc h(ab)un
dancia ipsius nature ledit. 2o prout
quantitas ledit q(uod) est sanguis putrefactus (et)c(etera)

Dicto quo quod spiritus est etc. secundum Iohannem vitalis erat in cordis sinistra auricula secundum spiritus et corpus aereum subtile productum in corde ex subtiliori sanguine arteriali. Alteratio qualis mente quod corpus excitet motus et passiones ut videre audire etc. Similiter membra corporis confortat. Tertio est naturalis quam generat in epate quod ad eius naturam iste generat adiungere attrahere etc. Tercium alii dicunt quod an ipsum cor possit infrigidari stante vita, dicitur quod sic ipsum pati ut in sincopi et in timore cordis adhuc stante vita sicut ipsum patet apparet. Secundum Galienum 2o interiorum etc. In omni est dicitur Avicenna prima tercii fen 2a et 4a fen 3o capitulo de cura sincopis. Verum est ipsum cor pati seu infrigidari est dicitur quo ad sanitatem sui actionum quod ad sumendos et partes quarteres. Ex hoc pona duas propositiones prima est cor infrigidari in stante eius statu vita est impossibile. 2a est cor infrigidari in seminibus vel partibus extrinsecis stante vita est possibile. Et secundum hoc dicunt prima reducit 2am propositionem etc. secundum secundum dictum intentionem prime propositionis. 2o dicunt utrum cor hominis ipsum nutriat ex sanguine, dicitur quod non. Cor fetus existenti in utero materno non mittitur sanguis secundum omnes dicitur quod ibi mittitur non attrahit per Avicenna 3o canonis ob fetus clausus est arteriis claudetibus etc. Ex 2o si ex sanguine haberet nutriri in sanguine spiritus fuisset quod in corde hoc est firmum quia cor ipsum generat quanto cum mittitur est quanto nutritur. In omni est argumentis 1o aliud quam cito cor vivit tam cito vesalla. Item 2o de causa quam diu quam mediamus tam diu motum. Item ipsum cor nutriri est dicitur ex ipsa chilosa aqua sanguine menstruosa subtilato et magis cocto. Ex hoc pona duas propositiones prima est non ipsum cor mittitur sanguine producto a materia chilosa. 2a est ipsum cor mittitur vel sanguine producto in epate vel sanguine menstruoso ibidem plus decocto. Sexto hoc apparet dicunt a dominum quod fetus cor in utero

mittitur sanguine menstruoso misso per venas matris vel ex sanguine misso ab epate matris sed non ipsa a materia chilosa mittit et per hoc ad dicitur sufficit. Est unde 4m quidem ubi non quod spiritus in corde est propter unum radicale quam est complacatur alibi est spiritus fluens et refluens. 3o est per que cor mittit sanguinem et vita per totum corpus vel in omnia membra. Unde ipsum cor est ne prius quod pati sincopi tamen nulli mittit spiritus propter sui ipsius conservatione. 2o non quod generato humore est dicitur quod est prima causa ratione 2a est in epate in quo generantur 4or humores. 2a patet esse in venis vel in sto secundum Galienum 5o regiminis acutorum communiter in sto mittitur in colera sicut constarem ex oleibus in sto generatur colera pessima et erugimosa. 3o non quod sanguis dicitur tamen vel ut est humor distinctus ab aliis humoribus et ut sit condistinguitur spiritus et dicitur sanguine puro. 2o tamen per massa sanguinea ut sit melius 4or humorum ratione. Ex istis pona aliquas conclusiones prima est sanguis prima generatione in corde non generatur secundum 9o et 3o de partibus. Secundum est secundum veritatem auctorum medicine. 2a est 9o in corde sanguine patet subtiliari et magis decoqui. 3a est spiritus in corde potest generari. 4a est in epate generatur sanguinis prima generatione. 5a est secundum generatione sanguine in venis patet generari. Item patet. In 1o non generatur sanguinis prima productione ubi non fuit 4or humorum sit est in corde a non quod sanguis sit tamen aliis humoribus per Avicenna prima tercii fen prima capitulo de humoribus. Secundum patet ibidem et per Galienum 2o tegni capitulo de epate 4or omnium humorum in epate generari. Tertium conclusio dicitur quod est principium vite in 1o generatur sanguis cor est huius a patet quod vita consistit in tamen et humido sit est sanguis. Secundum patet per Avicenna 3o de animalibus sicut in de longitudine et brevitate vite ipsum cor est principium vite. Aliud quod est principium vite etc. dicitur quod sufficit sanguis ibidem subtilare et ipsum mitti per arterias omnibus membris

tempe nccitatis ... in core sanguis igitur
ibi san generat ... q dr sanguis spus
mittitur q recipit ab epe qr attrahit
sibi san subtiliores epte ... ipm cor q
e oplonis exto ibi no generat san ib
... p rones pa ipm cor q ad mo
tu sunt z actiar e oplois ca z sic
formale ... e ipm cor q ad mittu
q recipit digit et tenuit ipm est
fem et situ in oploe ... e ipm
cor quo ad effectu q pducit san
e ca z hu oplois ... 9o pz in cor
de ... illud q mittit san p ar
tas corpi in 1o san magis decoqui
hc est in corde a ro qr subtiliato
san no stat sn decoctionibus p pomit
ps ca fen ... de pulsibus et i
... nasi mo cordis san subtiliat
igit ... Con 9a cor e sse sbe l san
no subtiliat ... qr effectus tae
assimilat b pz ... i dict coibus
ipm cor generat mitt ... gsium
ipsi ... sic san generat in epe l
ibi decoquit ... qr ea e ta gz
neracoibus et decoctionibus b pz p 9a
... et po ca fen pa de hu ... pz
ipm core 9do q in ad mitt ... dat
ipm e sicu ... q ad
effectu pducendu in ipo ipm e subtile
ca et hu ... in 9o gnd san ...
... q decoctio est dr queda e pductio
forme rei decocte ... solu in epe
generat et decoqui alia e ... rei
pducte subtiliato z ultior decoc
tio ... 9o pz in 1o spc
generari ubi san subtiliat hc e i cor
de a ro qr motu san i corde fit
... b az ex 9ta parti ...
q parti sincopi i 1o spus fuit cor
e ... a ro qr sincopis fit ex co
culcatoe spuum p pomit 3o ca ... dia
de sincopi b az qr ipm cor san
... sincopisat ... Con 9a ...

spus est san subtilis l tm fit i epate
... pz 9a ... ang qr spus e calor
san ... et ... 3o sic spc
fuit in epe z in cerebro l no in corde
tm ... ang e ... distinctoe
de spibus ... e ... alius ...
... spus e calor ... 9do 9a ... ang
ad p9 ipe spus est ca ... inter
situ z hu ... p hc dat a fuo ...
... spus mediat int ygne et
aere fumo no int aerm z aqua igi
male dnt ponetes spm esse actus
ut phus na ignoravit quid nos ... spc
e corp9 mixtu subtile generatu i cor
de ... ut patuit i qone ...
spus generat in cerebro ... et ... q
radicalr fit in corde ... mitti ce
bro z epi ut ... mebra possint exerce
operacoes corp ... digere expelle ce
bru moue audie vide ... pt
dici q quida spus veluti vitales
i corde pducunt ... in cebro nales
in epe ... 9o p ... in q generat massa
sanguina ibi san pa pductoe hc est
in epe a ro q distinctione san
p pomit po Can fen pa de hu
b pz ibid p pomit ... nulla i epe
generant ... hu ... ibid pducit
... Con 9a si sit ... q vnm agens
no sit et semel pducit ... effectus
i sse hc est ... de gnare 9o et
1o metha ... q e vnm ... hu
sut sse distincta ... 3o sit san
generat pma pductoe i venis me
... no in epe ... ang qr in
istis venis chilo muta i chimu
l in sang ... pm tuc ... agens
... q agens indiuise
dispositas subtilis et gsius poss
pducere ... effectus z me agete in
... l calor nali ... san
generat ... p venas meseraicas

int gilbu epis tut q° et ut sit adhuc
fit in epe / Alit resp neo ans ad p°
d q in istis venis chilus disp ad
formam hnor s no recip form san-
psitaz ibid / 7ª q° p ubi fla muta
in sangs ibi gnat san h° e i venis
s 2° a no ex tinis b pz p Auic
p° ca fen p° ca de gnaoe hnor tpe
ncitat san dim fla vti in san-
e h° fit in 3ª digone ut in venis ca
pillaribz / 2° ar hu zaria pductoe
no fuit in epe l z san gnat tz a sili
ant z° regi tu ho colicus suspst
oximel verti in colaz / Ite ho co
medes caules i fto col° vertunt
i genus col s pssime ad mod pssy i
marruby / Ite az p B 2° tech de
signis epis na in veis eor hu ge
nerant / Con q° si sit sic q epac
no ess mebr pn le h° est fm fabz
p Jo° et pn q° p q io q est
nam q san ibi gnat si l fit in
alys veis l z° / 2° sit si sit sic
q san inme no fiet a massa ty
sanª stoi h° e fm p aucs mediace
q° p q fit in veis capil bz d no
rec chilus stoi / Ad p° tunc tpz
epac no ess ne q° az p° pfite
e pn in epe san gnat s zaris
tpe ncitat pt gnai i ac loco / Ad
2ª tunc san no fiet d p pos pa
e spª gnaoe san inme pdu a ma
chilosa tnsmutata / 2ª e sangs
zaria gnaoe pdu me te a ma chilo
sa / 3ª e san zaria gnaoe ex
ao hude inme pdu s h° co e so
luta / Per h° ad pn les ad p° p°
end q ipe q dunt p q° sa z s
z q cor no sit ca pducta sangs
spus bn spina igi put solui /

Ad p° q est q° a° ne
bez / ad p° d q cor e bn situd
clm cor sm motus tn cor for
incip° effi spt ut sit ipm e clm
e hud p distinccoz pg posita /
Ad 2ª q e fem q° a° ne
bez / ad p° d q rsaat int
de corde supto q° ad mutine
ut sit cat sangs situ mlicu
e e dud digois p casi z° al
masois l no e q°us oplor hua
ne gnede corda aialid n cor
rigut ad hudis e clib / Ad
3ª tunc ma flues z° ne q°
ad p° d q sit int cor q°cit
ad pductoz spitud incip sangs
pducto fuit i epe s ma fla
flues a cebro magis affitit le
dendo ipm cor plonez z° ut
qn cot plenres tuss z° / Ad
4ª sangs z° d q i corde pt
subtilial et plenis decoqui z°
et spus pduant s i epe celeb
tut sangs p° gna° ut patuit
i core qonis / Ad 5ª ipm cor
e situd z° q° q° ad motu
artiar et ut sit e ca spitud
q° influit alys mebs capiti
pulmoi p auricula sinistra corde
/ Ad 6ª spus i cebro gnant
z° d q h° int de spu ali no
aut de spitibz uitalibz / Aliter
d q spus i cebro no pduant
s mittu° b a corde p artias
z° spus i cap cant motu aialis
et sit pz qd / Aduit 6° q° ho

Queritur sexto

in oplone fit uite bagioris ut
mlitus a flaticus aut bo tem
patus / Di p° q mlicus vbi
est pauca depdico hud cad°

ibi vita est longior. Sic est in homine
melancolico ad oculum quia vita
stat in humido radicali et calore
naturali per avicennam prima canonis
fen prima de virtutibus naturalibus et re-
citat capitulo in dictis [illegible] capitulo primo
et 2o [illegible] de malancolicis et [illegible]
[illegible] consumens radicale humidi-
tatem ibi est sinceritas caloris conservans
[illegible] agendo in humidum et sic ho-
minis corpus forte in complexione
[illegible] vite longioris melancolicus
humor [illegible] quia vita stat in
proportione quatuor humorum
corporis per galienum primo de morbo
[illegible] sed multos sed ossa
et [illegible] magnos musculos [illegible]
[illegible] galienum 2o tegni et hali
[illegible] de complexione in [illegible]

3o sic videtur quod flegmaticus sit
vite longioris [illegible] fortis resisten-
tia caloris naturalis in consumendo ubi est
longa vita sic est [illegible] flegmatico [illegible]
[illegible] non [illegible] mors naturalis
[illegible] in consumpcione humidi et per philosophum
in de regimine principum [illegible]
te et vita sed flegmatici humiditate
sed [illegible] quae non cito [illegible]
a calore naturali sic videtur quod [illegible]
[illegible] sit vite longioris. Probatur piper
sed longe durans [illegible]
[illegible] quia piper
est [illegible] in 4o gradu sed
[illegible] putrefactionis non cito putrescit [illegible]
[illegible] de homine [illegible] in
se principia putrefactionis [illegible]
diu in vita permanet. Praeterea
[illegible] quod sanguis sit vite longioris
probatur in quo est bona digestio
[illegible] restauratio
ibi vita est longior sic est de
[illegible] quia vita
consistit in bona digestione et de per-
[illegible]
[illegible] digestio
consistit in calido et humido [illegible]
[illegible] calidus et humi-
dus per avicennam primo canonis fen prima
[illegible] de humoribus [illegible] iste
est longioris vite in quo

operationes naturales [illegible]
illese sit est de homine sanguineo [illegible]
[illegible] per galienum primo de morte corporis
[illegible] sanum est cum ponat in [illegible]
[illegible] praeter [illegible] impedimentum sed
[illegible] sanguineus habet [illegible]
[illegible] humidus et calidus [illegible] humor
sanguineus est alius temperancior [illegible]
[illegible] est [illegible] capitulo de comple-
xione [illegible] principium [illegible] equalis [illegible]
[illegible] moderatione corporis in columne
[illegible] homo temperate comple-
xionis est vite longioris [illegible] mela-
colicus vel flegmaticus [illegible]
[illegible] allegatum similiter est [illegible]
tempora [illegible] vita est longior
sic est in homine complexionis temperate

Circa [illegible] primo dubium [illegible] quod [illegible]
[illegible] homini [illegible] complexione
melius possit sufferre [illegible]
in sua complexione [illegible] flegmaticus est
melancolicus. Circa illud est primo sciendum [illegible]
quod fames [illegible] galienum [illegible] de morbo
[illegible] fames [illegible]
[illegible] incipit [illegible] aliter diffinitur
fames [illegible] fames est [illegible]
[illegible] fa-
mes includit [illegible] primo [illegible]
[illegible] membrorum [illegible]
ab [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] evacuacionis [illegible] 2o
nota quod homines differenter ieiu-
nium paciuntur [illegible] quod complexiones
[illegible] primo canonis fen prima
secundum etatem complexio [illegible] muta-
tur est enim etas adolescentie consistencie
senectutis et senii [illegible] incipit
multo [illegible] distre-
[illegible] incipit barbescere
ut [illegible] in 14o anno per philosophum [illegible]
de animalibus illo tempore [illegible] incipit
habere pubem in pectine ut sic [illegible]
[illegible] ut sic corpus [illegible] ingrossa-
[illegible] quod [illegible] iuvenes
incipiunt [illegible] muta-
ri [illegible] ingrossari [illegible] de [illegible]
[illegible] illam [illegible] calor fortifica-

humidu dilatans Nam humidus
mo et extendit et cotus motiva
z fortior l. fortius movet qm prius
sicut idem qm puellarum inculle
ad duos digitos erigit tite appe
tite quandam vilem ut sic apposita
ad acceptam Secundo no qr ieiunium
dicit asma Nam diffiniens per galenum
sic Ieiunium z desiderati cibi ablatio
ex Ieiunium sit in voluntate fames
aut erit voluntaria apetite qui
obstacante cotus nec pt agere
debitos. Ad dubium prima primitto
alias propones prima z corpus ma
gis sustinem ieiunium et diutius id
pt qui ma inmediate tardius dissol
z tardius fames accidit Secunda z
corpus habens huius venas latos dens
diuturnas pt pati ieiunium pr i° tardius
humidu consumit 2° primo
vene sunt dense l. tardius resolvuntur
3° sunt late l. multum capiunt nu
trimenti Secunda z corpus habens huius
venas strictas raras cito suff
ieiunium et famem pr qui nutrim
tum cito dissolvitur et exalatur
his dictis pono conclusiones prima
humidu dum patiuntur ieiu
nium ut corpora flemmatica pr co z nutrim
entum dum patiuntur famem sic z de
corporibus frigidis humidis i. et a nota
b z avicenne po ca se pa de
de humoribus ex flemmate tempore necessitatis
tuis minuitur in sanguinem cum v in
tinentia diu ist ex statim flemma se
cum eis nutrimentum ex flemmate
2a z conclusio contra huius est sicca
minime ferunt ieiunium ut homines
colerica pr co calor digerens z fortis
nutrimentum modicum ibi no tollit sic
z in corpore c[e]lo sicco a. no b capp
primo ca sexprima et se 2a designis
complexionis colerica z calida et sicca
l. z colerica cito consumit nutrimentum 3a est
quod senes in senectute optime ferunt
ieiunium pr co z huius intens suff
ubi homo habet ieiunium sic est in
homine tempore senectutis 4ta z est
senex in senio minime pt tollerare
ieiunium pr co cotus debilis et quas

ubi ieiunium no tolleratur sic z
in sene tempore senii aoi nota
pr hic iste senex z frigidus huius
cotus z debilis quare isti decre
piti indigent multo intimo inquit
discreta l. debe dari modicum et no
alcu 5ta pueri inter omnes pessime
ieiunium ferunt pr co humidu z
subtile cotus debilis sene stricte
ubi difficile ieiunium tollerant
sic z in pueris 1a ad 2a no quia
adolta consueverunt sufferre ieiunium
po qr humidu est densum cotus
consuetudo fortis bene fortes apple
b. appz p. a. po ca se pa et in
de regimine infantium pueri indiget
nutrimento plus propter augmentatiom
et cotus debilitatem ita augmentatiom
apparet de ipse l. avicenna medice.
Circa responsionem ad questionem
principale quis homo sit vite long
complexione primo premittam quod sit
complexio p. a. primo ca se prima Com
plexio est qualitas tenaciter a pugnantium
contrariarum qualitatum cum ipse minima
eum terminatum comixtis elementa ad actus
fuit commixtum quo apparet complexionem
esse qualitas Nam sit dicit
nota res.. aliquando substantia a
substantia ad primo no autem ad
2o nota complexio est duplex quedam
est temperata simpliciter ita quod nulla
complexio iniusticia et z cum quelibet
cotus corporis pt d[?]am debitam
aliq[?] recedens a temperata et fuit
lapsa ut z sanguinea colerica flem
matica et humor macit sublatione
sanitatis per galienum primo de morbo
to 2o recessus a temperamento dum
morbum mediat est magis laude
i no est b qr ipse homo no z
temperate complexionis z infirmus vel
morbidus 2o sed corpus huius pt
esse egrotatiuum no ta [?]t infirm
p[?] hali 2o tegni circa principium 3o
nota longitudo vite dicitur prius
z hec vitam pt prolongari arte me
dicine debito regimine et bo[na] dieta
ut pate in pluribus porcionibus quis mors
nichil v sit et quo violenta mors est
sit ~~plus dictis~~ appuit in pluris dictis
hoc hic pono conclusiones prima z corpus
huiusmodi complexionis temperate z vite
est longioris dicta pr quod est nectum
z mensura omnium corporum est dicit

vite longioris corpus temperatum quam sangui-
neum non videtur quia [illegible] alia com-
plexio gradu [illegible] apparet per Avicennam pri-
ma fen primi capitulo de complexionibus tem-
peratis secundo tegni alia complexione
[illegible] sanguinea et colerica secundo
colerica consequens apparet error dicencium
hominem sanguineum melioris complexionis
esse tertio sicut homo temperatus non plus
appetit comedere quam possit digerere
in oppositum dicitur corpus temperatum magis
est vite vel non longioris [illegible] anima
[illegible] adiungitur [illegible] [illegible] patet a-
po prima fen prima corpus temperatum soli-
[illegible] dicitur secundo sicut corpus humi-
dum carnosum est vite longioris et corpus
temperatum non est vite longioris quam
corpus carnosum est longe vite
[illegible] Galienum [illegible] et secundo [illegible] quia
ibi est calor sufficiens cum humido
[illegible] patet per Avicennam [illegible] carnosis fen prima secunda
[illegible] de signis complexionis cor-
poris corpus temperatum medie inter
dispositionem crassam et [illegible] macie
corpus sanguineum magis carnosum erit
vite longioris tertio si sic corpus
temperatum [illegible] [illegible] [illegible] apparet
primo [illegible] fen secunda capitulo primo [illegible]
corpus non est lapsum [illegible] distemperatum
[illegible] convenit quod solum non est [illegible]
ubi sanitas sit dicto est corpore [illegible]
primam quod nullius vite [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] applicationem corporis
temperatum [illegible] [illegible] simpliciter [illegible]
[illegible] etates [illegible] quod [illegible] corpus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] stante [illegible]
[illegible] [illegible] temperata [illegible] corpus
[illegible] [illegible] etates et [illegible]
secunda etate magis temperatum [illegible]
remittitur de sanitate et non [illegible]
[illegible] gradu sanitatis [illegible] [illegible]
[illegible] simpliciter [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut
[illegible] [illegible] [illegible] igne impeditur
propter malam dietam [illegible] [illegible]
[illegible] corpus humidum [illegible] [illegible] carno-
sum [illegible] [illegible] est pinguedine
[illegible] et humidum est vite brevioris
aliud est temperate carnosum et hoc
est diuturnissime vite [illegible] est de corpore
temperato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fen prima canonis capitulo [illegible]
[illegible] temperato [illegible] [illegible] non nimis
longus nec brevis [illegible] non nimis [illegible]
nec carnosus non nimis [illegible] nec
pusillanimis non nimis [illegible]

ut [illegible] [illegible] [illegible] mediocres non
nimium [illegible] sed modicum tendentes
ad rubedinem non nimis crispos
nec nimis planos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] infirmatur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nego [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] propositiones prima est [illegible]
corpus humidum temperatum est longe
vite [illegible] corporibus [illegible] [illegible] humidum
corpus et longioris vite non [illegible] lapsum
[illegible] est [illegible] corpus et [illegible] lapsus
tempore longiori [illegible] apparet [illegible]
[illegible] ymaginari quod tale corpus
[illegible] esset labile et quia absque dubio
[illegible] [illegible] est magis temperatum
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] corpus
temperatum [illegible] sublative sanitas
[illegible] sanitas non est [illegible] [illegible]
[illegible] inter complexiones lapsas corpus
sanguineum est vite longioris causa
[illegible] illa [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
humidi [illegible] et melior [illegible]
[illegible] igitur est vita longior corpus
sanguineum est humidum [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] per Avicennam prima
fen secunda [illegible] [illegible] fen secunda [illegible]
[illegible] et humidum melius conservatur
[illegible] est fortior [illegible] in homine sanguineo
est bona digestio per [illegible] digestio
[illegible] calido et humido [illegible]
[illegible] homo sanguineus inter alias
complexiones est melior [illegible]
[illegible] [illegible] dubitatur corpus [illegible]
[illegible] non est vite longioris corpus
sanguineum est humidum [illegible] quanto [illegible]
lapsus vita est [illegible] [illegible] [illegible]
tegni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
delicata [illegible] sic [illegible] corpus [illegible]
vite longioris et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] complexionem [illegible] [illegible]
quia [illegible] [illegible] appellatur magis
sanguinea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est fortis calor ibi [illegible] vita [illegible]
est [illegible] sanguineus [illegible] [illegible] quia

calidum et humidum vita consumitur. Et apparet quia sanguinei sunt na-
turaliter calidi et humidi ~~magis~~. Ad primam
corpora quae sunt citius ad partes per oppositum
prima est, inter corpora omnia ciu
ipsa lediatur ea aqua simplex in
aquo tamen ut aere malo potu
et cibo tunc corpora sanguinea d
debito regimine inter omnia minus leduntur
causa intrinseca. Ad secundam tunc corp
ora non dicit quod refert de corporibus puerorum
et iuvenum quia puerorum propter humiditatem
dispositionemque cito putrescit et moliuntur.
Et patet a primo ea de tenere infancium
lac mutaretur infectum mortificat pueros
quare pessimum est mutare humidum
simile cum ea statis et non humidis.
Et corpora iuvenum sunt longioris vite et fa-
cilius ceteris paribus sed occasionaliter
vita corporis deperditur quia iuvenes sunt
fortium continuum inmoderatum infine
tius cum senectus magis. Ad tertiam dicendum quod est
fortis calor concedo ~~fte~~ si non fuerit cum hoc
fervens calor. Nota cum dicit de ~~[illegible]~~ humidis
quia humide calor consumitur et ~~[illegible]~~
convenit colericis et melancolicis et quia
vita stat in humido radicali et ca-
lore naturali id est bona temperancia.

Est utrum corpora melancolica
sint longioris vite. Quo ad tertiam articuli
secunda accidentalem corporalibus sanguineis
quia corpus tarde inficitur et leditur
et est longioris vite causa contraria
melancolia est bona id est secundum quod non ob-
tinens. Probatur quia habet oppositum dura-
tionem et poros bene strictos et tar-
de leditur. Item apparet per a primo ea forte
de sanguineo complexionis melancolice
ratione sed in casu quod corpus mela-
colicum prevaleat corpori sanguineo sicut
apparet tempore pestilenciali melancolici
suppositis prima dispositione alii tussiunt tu-
sunt secundo semper mobiliter corporis
sunt per longiorem durationem in causa
accidentalis. Contra quem dubitatur corpus
melancolicum minus resistit occasionum
actionibus et non est vite longioris contra
et unus probatur quia scias mitigatur
sicut patet a primo ea forte causa
desiccatur complexionum modo mela-
colicum et frigidum id est citius leditur quam
sanguineum. Secundo sicut tunc sunt quod contra
nec vitam non assimilatur contrarium sim-
ilis apparet per a primo ea forte contra-
ria timor calorem destruit
et sicut quia melancolici sunt tristes propter
frigiditatem secundo regimine idem per vitalem tristitiam
melancolica designatur cordis frigiditatem sua.
Secundo corpora quae sunt secundum habitum et quoniam
est secum reliquo infirmo indisposito
et longioris vite sicut est de sanguineo
et melancolico a non. Secundo quia quoniam corporis
bene enim sanguinei sunt firmiores
melancolici infirmi ut autem predicitur
ea. Et sicut tunc de vere quia frigus
semper male est melancolicis. Ad illas
ad primam corpus melancolicum ~~vel~~
concedo quia non unum comprobatum
melancolici melius resistit vitam nisi
contrarium lesionem actionis. Quia aut
sunt de interioris causis corporalis quia
calor eius fuit resistendo alicui
plus ut ~~[illegible]~~ qualitas infecta est cor-
ra ipsum vehementius ~~alicui~~
~~fuit~~ id est corpus solum per consequens
haberet ad resistendum actionibus.
Ad secundam est contra aie neo
quam adprobem sed quintum et de-
natura intrinseca sanguineus est longioris
vite ut dictum prius sicut ea actioni
oppositum potest contingere melancolicum
non similiter ~~[illegible]~~ propositus
ut assumitur assuetos laboribus
et gerit id est mutat quia consuetudo
corporis conservat sicut est dieta
et cena ~~bona~~ vel. Ad tertiam quod
sic sicut habitum vel concedo tamen ad
secundum ~~[illegible]~~ dico quod corpus
melancolicum magis est lesum
in complexione sui quam sanguineum
corpus actus adveniente ca-
lida sanguineum inficitur citius
quam melancolicum id est ceteris
paribus sanguineum multo
prevalet sicut dico quod ut ille
putrescit aliis corporibus et
melancolicum plus resistit.
Est utrum omnia generata corporalia
longa tempore consumuntur
directa citius leditur quam

[margin] fte
[margin] ? 8
[margin] du[m] na[tura] sol
[margin] laere
[margin] sol
[margin] ^ pr[ima] ista
[margin] fie
[margin] 4 4°

corpora tempore dissimili et dieta
illa pro primo propter vsitate vel diversitatis
corpus flecuntur dieta flecuntur in
hyeme est infirmum corpus calidum
ut sic est sanum propter quod ad aerem
lapsum est colligit sanitatem quod
ex consimili cum dieta in corporis
lapsus est [illegible] a non per galienum
secundo tegni lapsus distrasie
[illegible] diminuit sanitatem per
hali [illegible] lapsus per galienum
secundo et [illegible] suffic[illegible] fit sanum sic
fiere [illegible] corpora flecuntur
[illegible] maiorem sanitatem tempore
calido quam frigido secundo [illegible]
calida debiliora esse in estate
quam in hyeme tercia sequitur
vel regimine sanitatis omnis [illegible]
plus [illegible] dieta [illegible] in
estate quam [illegible] conclusionem
dubitatur quod confortat corpora
[illegible] non debilitat [illegible]
[illegible] dieta sit [illegible] a est [illegible]
[illegible] vsitatur in
dieta [illegible] cibus temperata
sanitatem conservat [illegible]
[illegible] constituit sanitatem
conservant [illegible] dieta consimilis est
et [illegible] corpora secundo sic
[illegible] corpora flecuntur sanitatem sit vel
hyeme quam in estate [illegible]
[illegible] aer in hyeme sunt
meliores digestiones quam in estate
et sanitas [illegible] quia bona di-
gestio est signum sanitatis [illegible]
[illegible] secundo [illegible] et galienum
primo [illegible] hyeme [illegible] calorem
[illegible] quod in hyeme est
fortior digestio propter calorem [illegible]
naturalem [illegible] in estate
est debilior propter calorem [illegible]
et [illegible] quod confortat [illegible]
aerem [illegible] quod [illegible]
quod vsitatur et [illegible] sequitur de corporis
temperatis et non lapsus sensibiliter
[illegible] dieta
[illegible] quod dieta consimilis in gradu
et qualitate distemperat [illegible] lapsum

aere [illegible] dieta consimilis [illegible]
[illegible] confortare in primo
in iuventute quare [illegible] vsitatur in
[illegible] quod flecuntur senes
[illegible] molles [illegible] corpora
flecuntur [illegible] quarto [illegible]
[illegible] corpora [illegible]
sunt meliores digestiones in membris prin-
cipalis [illegible]
[illegible] multiplex [illegible]
quia [illegible] sit bona [illegible]
[illegible] congregatur
tempore [illegible] et estatis [illegible]
[illegible] conservat [illegible]
[illegible] vero [illegible]
aerem [illegible] quod non
est magis calor [illegible] quod ad
vite longeviam [illegible] requiri-
tur calor naturalis medie consimilis [illegible]
calor [illegible] in humido ra-
dicali et [illegible] non est in melancolico
quod [illegible] calor [illegible] consumit et
[illegible] tamen [illegible]
[illegible] aere et [illegible]
[illegible] musculos ossa [illegible] quod
[illegible] fortis non [illegible]
[illegible] melancolia [illegible]
[illegible] ossa et [illegible]
[illegible] istis membris [illegible]
[illegible] tempore senectutis et [illegible]
magis debilitatur [illegible]
[illegible] aere [illegible]
[illegible] est multa humiditas [illegible]
quod propter humiditatem vite et
[illegible] quod obtundit calorem et
extinguit [illegible]
[illegible] corpore
[illegible] magni quod humidi-
tas [illegible] calor [illegible]
[illegible] galienum secundo tegni [illegible]
[illegible] calor [illegible] in sanguine [illegible]
vite longeve [illegible] corpore
[illegible] longe [illegible]
[illegible] calor
non [illegible] putrefactur
[illegible] putre-
factionis [illegible]
ut [illegible] videri in dietis [illegible]
[illegible] est bona digestio [illegible]

si cum hoc fuit temperancia ad bene
quia quod corpus temperatum coniuncta cum
multo est meliorem digestionem quia
tale non plus appetit comedere quam di-
gerat. Sed non est in homine sanguineo
qui est plenus sanguine dilatatus [illegible]
ad extra usque [illegible] ad extra [illegible]
ad extra dicit quod sanguis in ordine
ad alias complexiones [illegible] [illegible]
[illegible] operaciones et illesas non est
in ordine ad corpus temperatum et
post [illegible] [illegible] [illegible] corpus
sanguineum posset mutari in complexionem
temperati corporis vel in aliam [illegible]
[illegible] ut melancolia vel flegma [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] Augustino

Queritur septimo

[illegible] utrum sit calidior mulier vel
vir [illegible] mulier sit calidior corpus
[illegible] plus sanguine sed est calidus
corpus mulieris est [illegible] [illegible]
non [illegible] sanguis est calidus et humidus
[illegible] a primo [illegible] [illegible] prima [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] quia mulier patitur fluxum
menstruorum [illegible] sanguine [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sanguine [illegible] est calidior
[illegible] sicut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] generacionem
[illegible] calidiori mulier est [illegible]
a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] frigide [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calide [illegible]
[illegible] est generativa mulieris
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mulier colerica est
calidior [illegible] flegmatico vel melancolico
[illegible] non [illegible] [illegible] est calidior mulier
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] prima [illegible] [illegible] [illegible] colera
est humor multo calidior quam
flegma vel melancolia [illegible] sicut [illegible]
colerica ad flegmaticum [illegible] [illegible] colericus
ad flegmaticum [illegible] colera est calidior [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
signa [illegible] calidi [illegible] in viris [illegible]
est calidior [illegible] mulier est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
signa [illegible] attestantur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aliquae mulieres sint [illegible]
audaces [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] audacia [illegible] signum
caloris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Nono [illegible]
[illegible] [illegible] est audacior [illegible] qui [illegible]
magnum cor [illegible] [illegible] [illegible] est ibi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] spiritum et [illegible] [illegible]
[illegible] audaciam et quod aliqua mulier
sit audacior [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] calor [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pulsuum velociorem arterias
[illegible] ipsa est calor [illegible] [illegible] velocitatis
pulsus attestatur [illegible] [illegible] [illegible]
ut apparet in [illegible] febres [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] pulsuum velociorem
[illegible] [illegible] non [illegible] Sexto [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible]
latere matris [illegible] est calidius [illegible]
quod [illegible] in sinistro [illegible] mulier
[illegible] in latere dextro [illegible] non [illegible]
[illegible] calor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in epate [illegible] sanguinis
[illegible] calor [illegible] [illegible] epar [illegible]
latere dextro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in dextro [illegible] matris [illegible] [illegible]
[illegible] semen cadit a sinistro testiculo
patris ad dexteram partem matris
[illegible] famella [illegible] oppositum est
[illegible] ponens [illegible] [illegible] masculum
et feminam [illegible] [illegible] et [illegible] est
illa [illegible] [illegible] [illegible] in opposito in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] masculus [illegible]
de semine cadente a dextro testi-
culo patris in dexteram matris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt
fortiores [illegible] calor sic est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] complexionis

Circa th(e)o(re)m(a) p(ri)mo pona(m) dubia
Secundo ad q(uae)d(am) dicta(m) p(ri)mu(m) dubiu(m)
est de co(m)plexione mu(lie)r(um) Secu(n)d(u)m
e(st) de g(e)n(er)atione calor(is) quo auct(or)es me-
dicine firmat(ur) gen(er)ari in tali tali
et fr(igi)d(a) dubita(tur) q(uonia)m(?) mulier(es)
sit fr(igi)d(a) fluxu(m) menstruor(um)
patientes Circa e(st) dic(endum) q(uo)d de(?) h(uius)
...oh(?) p(ro)pt(er) fine(m) nos sumus
...natu(?) ...m i(?) et natura(?) sal-
tem in ... Secunda ca(usa)
est debilitas digestiue (et) fortit(u)do
co(n)pulsiue mulier(um) etenim fr(igi)d(a)
desunt i(?) non p(ossu)nt digere(?) i(?)
...(?) sangu(in)is fle(gma)ticus (et) melan(colicus)
q(uo)n(iam) mitt(untur) ad ...a(?) ad
...a mat(ricis) ... mordicat(ur)
na(tura) ma(tris) affluit de ...
... illa(m) via(m) ...t (et) no(n)
... de ca(usa) ... p(ro)p(ter) ... p(ro)p(ter)
verecundiam p(ro)dibuit(?) ...
pos(?) sullact(?) Secunda ca(usa) e(st) ...
fiat lesio ...
Secu(n)d(u)m dubiu(m) e(st) q(uonia)m mulier(es) in p(ri)ma
no(n) patiant(ur) menstrua cu(m) ti(?) ... sit
fr(igi)d(a) (et) mag(is) debiles ...
ca(usa) ... p(ri)ma q(uod) illa fr(igi)-
ditas ... angu(st)i corpis co(n)-
... p(ro)pt(er) maio(rem) cor(pus) Secu(n)da
ca(usa) e(st) ... adhuc ... ca
... no(n) potuit expellere ...
Circa ca(usa) e(st) illa fr(igi)ditas e(st) ...
na(tura) (et) co(m)plata et no(n) e(st) melan(colica)
et p(ro)p(ter) ... q(uo)d n(on) ... mitt(itur) ...
... melan(colia) que expell(itur)
in iuventute Tertiu(m) dubiu(m)
... q(uonia)m ... et ... alia ... de ...
...(?) non patian(tur) fluxu(m)
mulieribus ... plus ...
na(tura) ... mag(is) calidi ...
[left margin: p(ri)m(u)m du(biu)m · 2m du(biu)m · 3m du(biu)m]

...ter(?) sup(er)flua(m) ...
Secunda causa e(st) q(uonia)m ... p(er)
aptos ubi ista ma(teria) ... exalat
muta(tur) in pilos q(uonia)m ... v(ir)i
sunt pilosi in pectore sub ... ascellis
in pectore quod non in(venitur) in mulieribus
Secundo d(icitur) q(uod) nullu(m) a(nim)al b(ru)tale
p(re)ter equa(m) patia(tur) ... ...
equa aliq(uan)d(o) pati(tur) ... no(n) ...
... alia non suffe(ri)t ca(usa) est
q(uod) illa ma(teria) superflua resol(vitur) in ...
... (et) in ... ut ...
... q(uod) ... sonat ...
... no(n) de ... calor(is) ...
sit describitur p(er) auctores medicine
nam e(st) ... qual(is) ... tpa-
mentu(m) potuit in nat(ur)e corpus
h(um)anu(m) p(ri)ma ... vel
manifeste hoc ... sit ...
... quia ... distantia
... ... sunt ...
... ...
... ponit(ur) in ... in corpe
humano ... medi(ci)na ... alt(er)u(m)
homi(n)e (et) no(n) alicubi ... ...
... q(uod) ... sunt de-
po(s)ta ad actu(m) reducta ... agit
... ... p(ri)m(u)m qu(od)
agit ... manifeste
p(ro)p(ter) alios ... ...
... auctores ... posuerunt ...
... ad ... p(ri)n(cipal)it(er) ...
... dubia ... p(ri)mu(m) e(st) de
mulieribus (et) ea(rum) co(m)plexionibus
p(ri)mo q(uonia)m matres plus diligunt
pueros q(uonia)m ... patres ... plus
... de a(n)i(m)alibus ... ...
fuit passa ... fetu(m) diligit
i(?) q(uod) ... multu(m) pati(tur) p(ro)pter
... fetus ... no(n) ... no(n) ...
... diligit ... ca(usa) e(st) ...
... ... dubitat de fetu
... aut non ... dilectio e(st) remis-
sior patris q(ua)m matris
[right margin: p(ri)m(u)m]

Hoc quae putes plus diligit natos quam consors dicitur quod causa quod putes propositum in productione fetus quod sit formata et non ego. Hoc est quare pater plus diligit natum quam mater immo et plus tamen duas causa prima est ratus ut frequenter pater ex prima prolenane melius quam filia. Secunda causa est quia filius frequentius patrem visitat causa scribendo alloquendo non autem filia. Alius causa respondet quod filia aliquos spiritus quo pater in aude filius autem non. Iste tamen patrem monet. Quare filia plus diligit antea prima est quia est in consiliis. Secunda causa quod spiritus ei est puer. Tertia causa est quod de animalibus quod filia plus participat de spiritu matris seu femine quam patris. Hoc quare est quia mulieres cito sunt mobiles et in inconstantes dicat plus quia humide frigide et humidum est labile ab alieno. Fluunt pater spondeat. Hoc quare mulieres sunt iuste in actibus dolosis et non introsus nam ibi sunt inde incline dicat plus frigiditas est prima omnis mali sed ipse sunt frigide. Salio qui sunt dogma quoniam unum intendunt aliud remittunt. Dicat plus mulieres in regioni ubi sunt malique vi propter in regione ipsa. Secundo non contra quorum complexio est dure quoad calidi que erunt apud quatuor. Alia dicitur fluens que largiter a corde effluens ad singula membra. Quorum dicunt astronomi quod homines quorum pars est viri nati sub signo et plus bonus in teatro est malus in foro sed intellectus ut impetione dolosis dicitur deficiat in pluribus.

masculigeris capitibus sunt mulieribus. Etiam possunt assimilari nate sub signo femineo sunt ipse frigidiores. Etiam possunt bi nati sub signo femineo possunt esse frigidiores mulieribus nati sub signo femineo iste homines masculigerati non distinguunt homines difficile quod hoc sunt de viro nato ex parte ante sunt frigidiores mulieribus. Hoc. Quomodo sint per Galenum. Contra frigidissimus vir calidior est mulier calidissima. Secunda est opinio Aristotelis medicorum possunt sed quod homines viri non semper sunt calidiores mulieribus et contra ad quanta membra principalia ut cor epar cerebrum quod aliquando mulieres possunt esse calidiores viris. Secunda est hi sunt calidiores mulieribus quantum ad quantum membra principalia ut sunt sed prima vir est calidus femine matrio sed viri sunt calidiores quo ad testes quam mulieres. Opinio theologi pars opinio impugnat per auctores medicine cor est unde calidi testibus quod prima causa sed pars de spiro et medicorum quare est vir tamen est vir est calidior in testibus et plus in corde. Est tertia opinio famosa quam auctores medicine ponunt causa conditiones quarum prima est ut mulieres quo ad complexionem fluentes viri sunt calidiores illam quare autem pole est aliqua

2 3a
3 4a
masculigerati
pars 3a differentia inter
2a 4a
pars 4a 2a 3a opinio

2 3a
3 3a
4 1a
5 1a
+ A tempore nota
in
pars 4a differentia

mlierum nutre abanis calidis
hus frigidioribus, i strangulis a
nimie calor et et proprius com
plexio fluens in viris sit sa
guinis frigidior Secundo cibaria
sunt flegmatica et melancolica Secundo
tongestio est, hinc sunt calidiores
mulieribus quoniam ad complexionem
radicalem primo Hinc sunt nati
complete calidi et in loco magis
calido Similiter in viris membra
principalia calidiora sunt quam in mulieribus
et complexione radicali quam in aliis
membris principaliter vita conservatur
quoniam hic dum possit esse vir
virtus causa contrarios ponam
oppositos sibi non quam mulieres sunt
variarum complexionum et etatum
quedam est mulier flegmatica colerica
sanguinea et Quedam est in prima
etate sicca et calidior quam alia
magis frigida Secundo pumitto quod
in corde sit complexio radicalis
principaliter in epate cerebro sicut post de
complexione fluente, Tercio pumitto
signa complexionis calide ipsius
cordis epatis et cerebri Primum quod primo
quod circa in secundo tegni, homo habens
cor calidum et siccum est carnoso
pulsu habundans magnum. cuius spiritibus
fiat non calefacit, pectus ali
quantum plenum pilorum sit per oppositum est de com
plexione frigida cordis, et pecto
strictum pulsum breve et est magis
deses seu piger pectus est nudum
[illegible] aspirat comprimit et [illegible]
accipit ut complexio cerebri aliquando
est calida humida aliquando frigida
humida Cerebrum est calidum cerebrum

caput est tenes ipsos nigros mo
dice dormitos, i multas vigilias
magnas venas in oculis oculi
sunt citrini, caput cito calvescit
Sic per oppositum est de cerebro frigido tenes
est planos [illegible] obeses paucas
vigilias cito leditur a frigore Ernac
est ita ea et signum quod caput ca
lidum cito leditur a calore frigi
a frigore Similiter epar in sua com
plexione est calidum humidum et tunc
ypocundria sunt pilosa bene sunt
magne epatis sanguine spisso re
plete per oppositum est de epate frigido
paucos est tenes in ~~epate~~ pectine vene
pectine bene sunt latitudo in ista
ne, cutis est mollis sub costis
ita umbilicum et Quinto pumitto quod
natura complexionalis secundum Johannicium prima
est calida humida sed adolescentia
Juventus calida et sicca Se
nectus frigida et sicca Senium
frigidum et humidum Sexto pumitto
[illegible] primo ca [illegible] prima ca 2o de
complexionibus calidius in corde
est sanguis cor spiritus [illegible], frigidius
in corde est flegma ossa pili car
tilago pinguedo adeps Septimo
ultimo ponam conclusiones prima est
Non omnis vir est calor maior
Secunda est Quod mulier vir est calor
Tercia in eadem complexione et etate
vir est calor maior Quarta est
mulier quoniam ad medium prima
complexionem radicalem vir est calor
prima pars sed non quod vir sit calor
maior quam mulier in maiore colera vir

est calidior in senio iuventute, igitur non
omnis vir est calidior muliere. Igitur
sed non patet cum probatur ex premissa. Homo tercie
etatis est calidus siccus. Et in quarta
etate similiter ut in senio est frigidus
humidus, igitur mulier colerica et sanguinea apparent
esse illo senio calor quia virtus naturalis
corporis augmentat vigorem fortitudinem
modo a natura remittitur et virtutibus
declinatur. Unde in iuventute calor circa, sed sic
est quod aliqua mulier in primis etatibus
augmentatur virtutes et sunt firmiores,
et in etate declinat et non augmentatur
virtutibus. Postea 2o tunc videtur ydropicus re-
spectus tamen frigida esse calor mulier
sana et colerica, sicut patet. Consequentia tenet
quia si quis vir sit ydropicus, falsum probatur
quia ydropisis accidit frigiditate complexionis
et in effectu sicut in humoribus putridis
igitur etc. Consequens nego, quia dicit per contrarium
affirmationibus vir est calor calidior mulier
igitur quis sit ydropicus vir est calidior.
Secundo vir aliquis mulier possit generare
esse vere, hoc est falsum, probatur 3o causa 2i
Conciliatoris problemate 12o de arboribus, quare
quia mulier est calor in complexione
igitur possit generare. Ad primum frigidus vir
etc. dico in matre de mulieribus
temperatis et de viris temperatis, pono quod
virgo sit temperate complexionis, tunc sub
tali latitudine frigidissimus vir sit calor
calidissima muliere subeius latitudine. Ad
2m cum mater de viro et mulieribus
unius complexionis et sub una etate
sic vir saguineus sub illa latitudine
sit et frigidus, adsunt sed calidior
calidissima mulier sub eadem complexione.
Ad secundam tunc mulier possit generare
creatur ceteris paribus quod ipsa esset dispo-
sicione in suo de corpore complexionis
ei non deficit illud propter quod complexio
fetus plus assimilatur matri quam
ipsi patri, igitur etc. Secundo conclusio

2ᵒ

quod mulier calide complexionis
viro frigide complexionis est calor,
igitur aliqua mulier viro est calidior.
Que tamen causa per propositionem superius in
sanguine est calidus, flegma est
frigidum, igitur complexio sanguinea calor
est flegmatica, modo constat quod aliqua aliqua
mulier est sanguinea plusquam aliquis
in complexione, igitur etc. Contra quod
Si sic sequitur quod humiditas mulieris
superfluum menstruorum non patet
quia sunt superfluitates per propositionem de
animalibus, quia per declines pa-
tiuntur cum frigore, unde non generare
calidior. Secundo mulier esset viro
calor, in contrarium sequitur. Postea ad se-
cundum quod viribus mulier esset fortior viro
quod est falsum, quia probatur per 4. po. ca-
pitulo 3a ca.o 3o de regimine complexionum
quia complexio calida est fortior
frigida, sed tamen probatur per Galenum eo
de complexionibus. Ad primum tunc mulier
non patet, nunc quia ad propositionem 4
est humiditas mulierum patitur tamen
multitudine, prima per venas superfluitates
corporis humores ad plenum non deco-
quuntur. Secunda propter nimiam cali-
ditatem. Tertia propter debitam situm
venarum ad matricem cum situm
vi caret. Quarta propter nimium
calorem. Et sic ergo ad confirmationem
non quod mulier pre patitur ratione
defectus caloris, sed propter debitam situm
ad matricem et nimiam humiditatem
quod apparet ad opposita mulieres minus
colericas et viragines preter hunc pacientur.

menstrua plerumque viri plus
patiuntur emorroides pauci etsi
sequerent matrem vna in complexione
sicut rectum de mulieribus. Secundo quo
quando nutritur frigidiori sanguis
flegmaticus in principiis attenuatur. Ad
secundam tunc mulier esset calidior
dicitur necessario quia arguatur dicitur quod
aliqua mulieres possunt esse ali-
quibus viris viliores et fortiores
tamen non in opere libidinis quod desi-
derant in testibus qui non sunt
pari potencia cum desiderio quibus
desiderant abundare non tamen sunt tante
actionis ut viri. Tercia quando
probatur de mediocri differencia digestionis opera-
tiones fortiores ibi est maior
calor sed in viris sunt dicitur multi
in eadem etate et complexione est
maior calor quod fortior digestio
Ad. non quod forcius inuitur attestatur
super intensiorem calorem per Galienum
2o de complexionibus et 2o tegni
per illud primo ca Fen 2a de complexionibus
pectus viri est fortior quam mulieris
quia intus est fortior et calor.
Illud apparet in parte tegni sic
est calor mulieris quo de qualibus
femella et parua quod sit de
semine minus calido etc. Contra
quam dicitur quod probatur viri cum
complexionis cum mulier sit
ydropicaria id est frigidior tamen mulier
quia tamen quod ydropisis sit ala
frigida 3o tamen patet a causa enim
viri flegmatici patiuntur ydropisim magis
mulier non. Secundo sic
mulier non canescit sicut viri
id est calor ipso quia tamen canicies
adueniunt propter frigidos humores
3o tamen aut probatur per hoc 2o de anima
Mulier raro caluescit et canescit
ergo mulier est subtilior in eadem com-
plexione quam vir id est calidior quia tamen
quia subtilius complexionis attestatur
super bonam complexionem humorum et
caloris. Antecedens probatur mulieres sunt carnes mol-
les id est subtiliores 2o de anima molles
carne aptos. Ad primum probatur quod interdum
viri quod arguitur non quia ad probandum quoniam
mulier statim debuit tamen vtroque
sed non ymaginatur in vno lapsus in re-
no... arguitur tamen quo adsunt
cum complexione radicali potest esse calor
ut in corde cerebro epatis compar-
sit lapsus. Ad 2m mulier non canescit
non quia (ad per dicitur quod canes
vna causa talium non sufficit a frigiditate
complexionis radicalis sed per humores
melancolicos putrefactos. Vnde plurime mulieres
bene canescunt raro caluescunt illa de
causa quia sunt minus humide
in capitibus habent poros strictos igitur
melancolia cito canescunt calue-
scunt vnde quo non dicitur insensibiles
Ad 3am mulier est complexionis quo
quia non aut ad probandum dicitur mollicies
carnis est duplex vna est ventositatis et aquositatis
Ex quo dicitur quod corpus hoc complexionis
habent carnes molles mollicie ventositatis
sed mulieres habent molles flegmaticas et
aquaticas id est non est sicut contraria
conclusio probatur mulieres possunt esse viliores
viris quare maius petunt. Vnde quos
fortes nigros ypocondria calida
et pilosa aliqui viri non id est tales
mulieres complexione radicali cordis
epatis cerebri sunt calidiores quam
aliqui vel flegmatici vel malencolici sed
tamen vero fundatur super 1a quod signa
caliditatis cordis epatis cerebri plus
possunt apparere in aliqua muliere quam
in viris flegmaticis id est ut prius promissum

desiguis [illegible] membrorum Contra
dicitur secundo quod mulier habet fortiorem
pulsum quam vir quia quanto calor est [illegible]
calidior tanto pulsum arteriarum [illegible] est
[illegible] primo tegni [illegible] de pulsibus
Ad secundum dicitur quod mulier non incidit
morbos frigiditatis [illegible] patet per
Galienum 30 amphorismorum frigidi et humidi
[illegible] egrotant morbis humidis
quia [illegible] mulieres [illegible]
calidiores viris Ad primum dicitur mulier
habet [illegible] diversa
complexione ut supponitur quod mulier
colerica [illegible] viri flegmatici senex
[illegible] quia [illegible] mulieribus
[illegible] arteriis strictioribus cum
maiori humiditate sic non [illegible]
Ad secundum dicitur non [illegible]
[illegible] siccitatem [illegible] mulieribus
[illegible] media [illegible]
[illegible] eveniunt [illegible]
[illegible] frequentius vir [illegible]
mulieres [illegible] adipales [illegible] in
corpus [illegible] ideo sanguinis
[illegible] quod mulieres [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible]
menstruosum non autem [illegible]
dicitur quod in viro sit plus de
sanguine quam in muliere [illegible] vir
[illegible] digerit in muliere colligitur
[illegible] Ad secundam
[illegible] calidus est [illegible]
[illegible] de aliquibus mulieribus
[illegible] mulieribus [illegible]
ut ponit secunda conclusio [illegible]
quod materia [illegible] in matrice
[illegible] est calidior [illegible]
modo [illegible] frigidior sic
non est [illegible] quia [illegible] in
in fine [illegible] solida [illegible]

Utrum mulier calida [illegible]
[illegible] pulsus velocius [illegible] sanguineus
competit in ordine ad [illegible] flegmaticum
senem Ad quartam inquiunt [illegible]
[illegible] quod [illegible] requirit
ad [illegible] calidum Ad quintam [illegible]
[illegible] pulsum [illegible]
[illegible] Ad quintam
mulier [illegible] pulsum [illegible]
[illegible] prima est pulsus
fortior [illegible] in corpore sano [illegible]
fortem calorem Secunda [illegible]
pulsus velocior [illegible]
[illegible] iste pulsus
sit velocior [illegible] arteriarum
[illegible] instrumentorum [illegible]
mulieribus Tertia [illegible] aliquis pulsus
velocior [illegible] calorem velocem
ut patet in viis [illegible] strictas
venas Ad sextam quod [illegible]
[illegible] quod
[illegible] femella [illegible] et est
calidior ut colerica vel sanguinea
in complexione sicut ponit [illegible]
[illegible] pulsus [illegible]
aliqua mulier [illegible] est calidior
quo [illegible] quod [illegible] assereit

Utrum [illegible] sano [illegible] sit [illegible] corpus
[illegible] in [illegible] vel [illegible]
[illegible] quod non [illegible] quod est
in [illegible] non est
[illegible] in [illegible] Corpus [illegible]
est [illegible] esse [illegible]
[illegible] in [illegible]
primo tegni 3a quia vita [illegible]
[illegible] calore naturali [illegible]
Item [illegible] in [illegible] est calidus
[illegible] senectute [illegible]
[illegible] diversas etates [illegible]
[illegible] in [illegible]

2o Secundo sit. Omne tale corpus optimum esse perpetue persistens vel permanens nullum illorum. Patet Galieni primo et 2o tegni, sed non persistens per Galienum 2o tegni et primo in dispositionibus nostris. Et Hali ibidem ratione 2a quia [illegible] persistere non consistunt [illegible].

3o Tertio sit. Omnis sanitas habet latitudinem secundum quam [illegible] si detur corpus optimum sanum, illud est aliorum latitudinis in sanitate et infirmitate. Patet primo de morbo per Galienum capitulo 3o. Sanitas est temperamentum et tale consistit in puncto indivisibili [illegible].

4o Quarto sit. [illegible] sequitur quod tale corpus optimum nunquam labetur in sanitate secundum [illegible] tunc esse [illegible] quod [illegible] 3a [illegible] quia patet [illegible] non plus appetere quam digerere possit et sit semper sanitatis salvatione.

5o Quinto sit. Omne corpus sanum est corpus equale et non datur optime sanum quia patet [illegible] Omne corpus sanum [illegible] operationes [illegible] tales [illegible] quia patet per Galienum primo de morbo. Patet quia nulla operatio hominis est ita perfecta quin possit esse perfectior. Item unum membrum impedit alterum [illegible] quia patet per Galienum 2o tegni et Hali ibidem. Caliditas cordis obtemperat frigiditatem cerebri.

6o Sexto sit. Non est dare corpus equale [illegible] corpus optimum quia [illegible] est dabile et [illegible] contra 6o. [illegible] patet quia tale corpus equale non posset vitam preservare [illegible] quod est contra Galienum.

Ad oppositum est sententia Galieni primo ubi ponit optimum corpus esse in equali complexione. Item Galienus post 2o tegni et primo de regimine sanitatis [illegible] 3a [illegible] primo patet quod est mensura aliorum corporum [illegible] est possibile corpus optimum [illegible] est [illegible]. Circa quam ponam 3es propositiones. Prima est de corpore equali. Secunda sit utrum sanitas corporis habeat latitudinem. Tertia et de corpore optimo et quo sit dandum sanum simpliciter sanum aut [illegible]. Circa primum nota. Corpus equale [illegible] secundum alios secundum formam. Secundum [illegible] quod in toto tempore vite sue [illegible] fuit tale [illegible] lapsum. Secundum formam est illud quod [illegible] est tale [illegible]. Et tale [illegible]. Alios [illegible] secundum mediam [illegible] in comparatione ad alterum. Secundo nota [illegible] lapsa a primo [illegible] ut sunt [illegible]. Hoc posito: Prima [illegible] est possibile esse corpus equale secundum [illegible]. Patet: possibile est esse corpus per totum tempus vite sue lapsum [illegible]. Homo natus [illegible] vite sue est sanus. Secunda conclusio. Non est dare corpus equale simpliciter et secundum [illegible] per illud corpus

Nota
Nota
4o
2o

vnum est simpliciter egrum et tercio est
dabile secunda tamen quod tale corpus si esset
in vita posset incipere egrotare. Cuius declaratio
quod licet corpus vnum non est tamen egrotum
quod possit egrotare sublata vite
Tercia conclusio est dare corpus egrotum
secundum formam et spiritus medium per se dare
corpus egrotans ante finem vite in vita
omnis in aliquo est egrotum secundum formam quoniam
tamen quod tale corpus egrotativum morti
non dum in vita inciderit. Causa patet quod
contingit corpus ante tres horas mortis
[illegible] egrotum. Quarta conclusio est dare corpus
in vita cuius omnes operationes sunt lese
et est dare egrum simpliciter consequens quia
quod est egrum simpliciter et ubi cuius lese sunt
operationes. Causa declaratur de homine syn-
copizante in tali passione lese sunt omnes
operationes. Secundo sic contingit dare
corpus nullo egrum et egrum consequens
quod tale egrum per [illegible] egritudine. Causa
est de Galieno 2o Tegni. Ad primum est dare
corpus [illegible] quod [illegible] tale corpus
esse egrum secundum [illegible] media quod sepe
accidit [illegible] generaliter
quod non semper moritur sed [illegible]
non est simpliciter egrum [illegible] possit
incipere egrotari. Ad secundum est dare corpus
[illegible] quod in egrum volo secundum formam
non autem secundum [illegible] generationis
Tertia secundum partem conclusionis non quod sa-
nitas est [illegible] aptitudinis alia est
actualis [illegible] est aptitudinis generationis
et [illegible] est in esse [illegible] simpliciter sanum
ut [illegible]. Quod actualis sanitas est
[illegible] aptitudo generationis et ista [illegible]
sanitas ut [illegible] acquisita in tempore
vel [illegible] et [illegible] sanum ut [illegible]
Secundo nota quod corpus sanum simpliciter
est [illegible] compositionis [illegible]

esse aptitudo generationis sanum
ut [illegible] in [illegible] tocqualis
Sic [illegible] est [illegible] de egro
simpliciter quod est [illegible] egrum
egrum ut [illegible] est in una hora
egrum in alia sanum egrum sepe est
in tota vita infirmum et non
[illegible] est in qua dicitur quod
sit sanum egrum ut [illegible] est in-
firmum in plurimo tempore vite. Sic
[illegible] neutrum [illegible] neutrum [illegible]
[illegible] Tertio nota Sanitas dicitur
[illegible] vnoo generaliter nomine
Sic corpus egrum neutrum sanum
Alio modo [illegible] subesse [illegible]
Sic sanitas est in media forma
Quarto nota latitudo est duplex
quod simpliciter ista non [illegible] sanum [illegible]
[illegible] summa [illegible] continentur
subita [illegible] egrum [illegible] Alia est
latitudo [illegible] quod et illa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sicut sanum quod est in media
forma et egrum. De ista loquitur
Galienus 1o [illegible] [illegible]
nos [illegible] [illegible] [illegible]
non latitudo sanitatis est duplex
quod secundum [illegible] alia secundum [illegible]
est sanitas que reperitur in toto
neutro egro sano. Secundum [illegible]
[illegible] sanum ut [illegible] [illegible]
sanitas est intensibilis et remissibilis
et tale potest approximare sano
simpliciter. Est in prima conclusio sani-
tas supra in comparatione ad
neutrum sanum [illegible] [illegible]
est sanitas in suo esse optimo
[illegible] non [illegible] [illegible] prima pars
illa [illegible] [illegible] reperitur

in omnibus corporibus p[otes]t egro
nunc s[im]p[liciter] lat[itudin]em sanitas nec s[im]p[liciter] s[an]a
e[st] s[i]m[pli]c[ite]r d[icitu]r e[st] n[on] q[uia] sanitas
s[ecundu]m id esse non co[m]pet[it] egro sa-
no et neutro. s[ed] q[uia] s[ecundu]m aliqua sanu[m]
egro[rum] neutro[rum] d[icitu]r sana nu[n]c

2a p[ar]s Secunda co[nclusi]o p[ar]s. Omnino latitudo
no[n] s[ed] latitudinem sanitas c[on]ting[it]
A no[n] co[mm]unis. S[ed] c[on]t[ra] omni[n]o no[n]
s[ecundu]m latitudinem. P[ate]t q[uia] p[ar]s Sanu[m] so-
et s[ecundu]m tegm[en] p[ro] ta[n]te po[n]b[us]
nob[is] com[m]unes etc. C[on]c[lu]d[itur] q[uod] p[ri]m[um]
corporis egr[i] no[n] e[st] sanu[m] i[nt]e[n]d[it]
F[or]ma q[uan]tit[at]is corporee sa[n]us p[er]
ip[s]a albu[m] no[n] e[st] m[a]g[is] Sic
egr[um] no[n] e[st] sanu[m] q[uia] Sanu[m]
no[n] e[st] lesum s[ed] egr[um] e[st] lesum
i[n] de[m] s[ecundu]m to[tum] n[on] e[st] C[on]t[r]a p[ri]mo
in morbo ta[n]to p[ri]mo et 2o Ad
p[ri]mu[m] Egr[um] no[n] e[st] sanu[m] s[ed] i[n]cid[it]
q[ue] log[ice] p[ote]st e[ss]e v[e]l c[on]statum
p[ote]st esse sanu[m] nu[n]c. Deo ge
d[iffe]r[e]nt egr[um] et c[on]statum d[icitu]r
q[uia] h[oc] egr[um] e[st] q[uia] e[st] lesu[m] actu
s[ed] C[on]statu[m] i[n]s[u]p[e]r et
b[e]n[e] q[uia] egr[um] e[st] sanu[m] nu[n]c
s[ed] no[n] sanu[m] s[im]p[liciter] ut vo[lunt] c[on]t[ra]r[i]a
Ad s[e]c[un]d[u]m Sanu[m] no[n] e[st] lesum
d[icitu]r s[ecundu]m s[ecundu]m medi[c]u[m] sanu[m] ut
d[icitu]r q[uia] p[ote]st i[n]operat[i]o[n]es c[on]ducat
s[ecundu]m s[ed] tu[n]c h[abe]t tu[n]c stat lesio
i[n]s[ensibi]l[is] q[uia] q[uia] d[iu] no[n] fuit s[ensibi]l[iter]
lesum appella[tu]r sanu[m] nu[n]c vel
neutro[rum] Cont[ra] ra[ti]o du[plex] Ilo est
d[istanti]a max[ima] sanitatis et q[ue]lib[et] sa-
nitas s[ecundu]m lat[itudi]nem. au[tem] p[ate]t no[n]
e[st] d[istanti]a m[ax]o[rum] c[om]p[ar]a[tio]n[is] armonia
i[n] n[atur]a maxima sanitatem Deo

sic om[ni]s qualitas maioris
et remissio s[ecundu]m lat[itudi]nem sanitas
inesse op[er]atio[n]ib[us] suo e[st] s[i]m[pli]c[ite]r d[icitu]r. Ad
p[ri]m[u]m no[n] e[st] d[istanti]a r[ati]o[n]e q[uia] p[ri]m[um] n[on] re-
ui[ri]tatem v[ir]tu[ti]s s[ecundu]m s[ecundu]m me[n]ti
e[st] d[istanti]a maxi[m]a s[ed] t[ame]n h[ec] c[on]c[lu]si[on]em
Id q[uo]d c[on]t[r]ari[um] sanitas in op[er]ib[us]
suo e[ss]e b[e]n[e] c[on]t[inu]a[tu]r no[n]
s[ecundu]m lap[su]m s[ed] t[ame]n s[ed] s[em]p[er] manebit
s[ecundu]m ra[ti]o[n]e[m] c[om]plexiona[m] sanitate
Ad 2am q[ua]litas maioris q[uo]d
ad p[ro]p[ositu]m q[uia] m[ate]r s[ecundu]m c[om]p[le]x[io]nem me-
di[c]i et op[er]a[ti]o[n]e[m] n[atur]alem q[ue]d[a]m
sanitate n[on] stat lapsu[m] tu[n]c no[n]
q[uia] latitudinem to[tu]m lap[sum] d[icitu]r. C[on]t[r]a
3a p[ar]te[m] q[uo]m[odo] no[n] Corp[or]ib[us] q[uo]d p[ar]s q[uo]d
op[er]i[bus] i[n] n[atur]a d[icitu]r p[ote]st accipi
v[er]o[rum] p[ro] io i[n]q[ui]no c[om]p[le]x[io]nes q[ua]lit[at]u[m]
elect[o]r[um] sunt eq[ua]l[iter] p[ro]p[or]c[io]nate
et illud vo[lunt] t[em]p[er]a[tu]m ad po[n]d[u]s
Alios s[ecundu]m coru[m] op[er]i[bus] i[n]q[ui]no
q[ua]lit[ate]s elect[o]r[um] sunt p[ro]p[or]c[io]nate
inclin[a]n[tu]r q[uo]m[odo] p[ote]st s[ed] et vo[lunt] t[em]p[er]a[tu]m
ad i[n]sta[nti]a[m] similitu[din]e. Ex i[n]sta[nti]a
e[st] attribu[er]e cuil[ibet] s[ecundu]m c[om]p[le]xi[on]i
e[st] sic e[st] d[e] 10 co[rpo]re. Et h[ec]
cap[itu]l[u]m d[ici]t[ur] v[er]o[rum] s[ecundu]m r[ati]o[n]e[m] v[e]r[i]tate[m]
Alios c[om]p[lexio]n[e]m ad s[ecundu]m medi[c]i
p[ro]p[ri]o c[on]t[ra] illud corp[or]ib[us] q[uia] e[st] i[n] me-
dio[cri] for[ti]s tenuis mediis et me-
dia[n]t[e] eo[rum] a[c]c[i]d[entibu]s. Alios s[ecundu]m s[ecundu]m
hoc e[st] c[on]dici d[icitu]r ut e[st] h[ec]
s[ecundu]m s[ecundu]m n[atur]a[m] app[ar]e[n]t q[uia] id v[er]o
Alios s[ecundu]m for[m]a[m] s[ecundu]m s[ecundu]m d[icitu]r
coru[m] sanu[m] sunt. Deq[ue] d[icitu]r
Mag[is] p[ro]p[ri]o tegm[en] s[ecundu]m t[em]p[er]a[tu]m s[ecundu]m
for[m]am et subi[ectu]m e[st] h[ec] eq[ua]li[tat]e
q[uia] a[utem] s[ecundu]m for[m]a[m] op[er]a[tio] d[e] 10
log[ice]. Mag[is] i[n] h[oc] d[e] re[ct]e sa[n]it[at]e
S[ed] c[on]t[ra] c[on]surgit dubi[um] d[e]i

Prima est. Utrum corpus lapsum a
sanitate possit redire ad sanita-
tem post lapsum usque ad perfectam sa-
nitatem possit sanari temperamentum
quod si non fuisset febricitans. Ista
est dubio suppositio tercia optima sano
complexionabiliter possit manere sub sanitate
hominis lapsi sani in aliqua complexione
Sicud homo sanguineus vel temperatus
febricitans. Utrum eius complexio
sit magis lapsa quam colericus me-
lencolicus sani. Tercia dubio est utrum
sanitas alicuius corporis possit esse
infinitas altitudinis vel sicud de
novo sanus complexione sanus iuvenis
preterit illam complexionem aut
esset sanus vel lapsus. Ad primam
dubitationem est dicendum. Corpus sanum postquam
lapsum fuit simpliciter non potest tendere
ad eundem sanitatis gradum et
sic iuvenis febricitans diminuitur
caliditas siccitas intenditur in sani-
tate quod in iuvenem preter caliditatem et siccitatem
et est fortior iuvenis ideo sicut
in complexione iuvenis febricitantis
fortificatur. Dicitur secundum tertia dicta. Primum
est complexio iuvenis quamdiu
ad tempus potest fortificari post lapsum.
Secundum est corpus simpliciter lesum numquam
pervenit ad gradum sanitatis pristine
hec dicitur quia calor radicalis et humidum
consumitur et numquam perfecte
restaurantur. Tercium est quod
corpus sanum potest restaurari quo
ad complexionem fluentem per
bona dieta et per medicinam lapsus
potest elevari usus suus. Decima
nam potest fortificari homo sit sa-
nior post lapsum propria dicta homo
iuvenis plerumque fortior est post

quam voluerit. Secundo dicitur nec est aliud quam
ad complexionem radicalem quantum
inspicere apparet eius lapsus. Unde
postea deflebunt senio adveniente
permutata complexione fluente.
Ad secundam. Corpus temperatum in lapsu
non dicitur sanum et causa est, quemadmodum
corpus modice lapsum leditur plus quam
corpus melancolicum sanum vel
alias. Et ideo complexio
subtilior lapsus et nocior et
magis periculosa. Ad tertiam dubitationem
dicitur quod idem corpus una etate dicitur
sanum, et si tamen, nichilominus temperantius
alterius etatis in eadem etate dicitur
tamen insanum quod si homo iu-
venis sanus sit preteritum tempore
iuventutis complexionem quam
habebit in senio dicitur corpus
lapsum et insanum. Corpus patet
quod sepe homo in tertia etate est
fortior quam in secunda etate. Et iste
ponatur aliis generis de dicta

Dicat q nuq simpl sine lesioe
ul lap pt ee sine cus non
pt cognosce in fim q fuit la
psu de vna etate in reliquaz
t infine nunc d̄r nigs sepan
g hc volum pnstans Dnac
etc q inter Ex illo sequitur
corole q no e eade sanitas i
homine puero iuuene z sene
Tria e q e dac corpus op
pnsibm inte de i mlte regio
z etatibus p se dac corpus
simpl sanu p pmaz ptez q
t e dac opimu fm subm
qua q quia illa duo sunt de
p Sam p o 20 tegni exuaria
q q e dac corpus opimu zn
fom qm ad fm media, p
Corpus sanu qpt vaiai in
sanitate hc e dadum / Corp
qnan e hmodi, q hc dicat
sanu fm ffm mea h p raz
ptem homis Cont qoz ab
dueret ffus media e falli lib
t non e dac hc corpus opimu
fm form qnaz / aius de ffus
pt ee lesus ut visus & tactu
z eo Ex sic t homo sanus poss
scipm cognosce ffu pro in
sanitate hc fm ee tuc coru
simplis lapsum cognosceret Ad
pmu ffq media / fuit qsic
aucto inter sani z bali
Medicus no tuscent ffm i feg
signis ffmo po pmdicat anq
ad facet / A d q ipe p mo
mat cognosce pffm uti plsi
et uri p q ca psigna dmia
t admedicum requi ffq a illesos

Ad 2m tunc corpus mea d hc
medicus scipm opime qffat
in sanite z ec in lapsu / p hor
ad pules ad pmu q e in qtia
tusum de qdo q hc sunt no
dandum, s solum pnstans
ut pot 2 q Vla Ex quo se
nullu corpus fore dabile sunt
sanu z opimu p omes etates
Ad sedm / tuc hc corpus opm
eet pecle ac / d q utroq
mo ad poz q hc pt pcipi
ffm media qmus no in illo
lupsu tn cin a p pcipiebat
z hc suffit ad notiam hm
cor Ad 3m tuc sanitas hcet
latitu, qd ffmtatem / ad mpoz
d q si sani ... pstas
sunt, ut sic hc latitu s qpando
ad tom tpe tuc e magne
latitis mo d Sam pmo
de morbo cao 30 omie tpatu
nillie diusitas e in plus et
min usq dum morbu ma
dat multi gdus opistit Ad
quartaz / tunc hc corpus nuq
habe / mede qnaz / ad poz d
q hc corpus no d opimu
simpl, z semp s fm ffq
media z ut sit no ff vincet
et sit plus affect qmede q
dege possit Ad qnta es hc
corpus sanu e ests nedo
ams Ad poz d qmus nullu
corpus hcat opa oz ita pfeaz
qn posst ee pfeor sim
ipm d sanu q opa oes
illese / et st vim incult
optet qplexiom alti sant

qfruando Ad sextam no e dac
corpus eqrem d'm par ptem
qonis / non e dac eqrem sunt
qz hec in vita non possit stare / s
bn e dac corpus eqrem qui
z in orre ad sensum etc sunt quos

Prima qo sit medicus partem
medicine homini actu sanum
possit conservare in sanitate

Scda e sit corpus hnam pro
nam dictam hore cibos possit
copere in sanitate

Tercia / sit in re sanit dinfa a
ba dormit amust ad luna
in cusa

Quarta e utis ipe cornibus in hu
moris prima de cruda ab oibus
medicis

Quinta e utis in corde sit intus
spiritus sagl et spm

Sexta e sitis fleumaticus vel melancolicus
vel hō qualitas qs cor sit vite
longior

Septima e sitis vn sit calor
innatus vel eco

Octava e sitis sit dare corpus hnam
optimu vel sanissimum e nā

Explicant questiones Johannis
dicte per magistrum Johannem
de [illegible] etc

Queritur et consequitur utrum
corpus moderatum sit ca
plondi vitam / et arguitur quod
primo qr abreviat ille actus
mortificans spc calidum nāle
/ ille vitam non plongat corpus
e humidum et terrestre Arguitur non quia
vita ista consistat prout ut in
spiritibus et sangine in membris
et humido radicali et calore b p
philosophum 6º de animalibus homines

nisi sunt ad senectutem et mo-
riuntur ut appz de passe Arguitur quod ora aa
e al calidissima vite [illegible]
corpus eius minimum Oppositum Item
hō p actum vita plongatur
sicut illud quo se stringit
per dum de molan[illegible] scitur fri
respecti et corpus cos consistat p
quas cos mortificat hoc idem
p3 philosophum in de re p[illegible] corpus
e destructo corpus et abmaro
vite quia b3 qz si hō vita plong
ut et melancolia Oppositum qz corpus
in frigidat vita no plongat corpus
e humidum et terrestre Arguitur non qz vita
consistit in calido et humido philosophum
in de longitudine et brevitate vite
Similiter p [illegible] primo capitulo et calor
vivificat frigus aut no pont
pcede ad operationem nālem b3 p
Dolsam de corpore Contrarius consistit
contra calorem innuunt et frigidat
eq naturam vsit timor et tristicia
ie actus vitam non plongat
Contrarius e humidum Arguitur non qz ista
gra vite philosophum in de longitudine
b3 philosophum hic de animalibus Sunt
al appetitus corpore e fundamentum
stare pq corpus e tpe et porosum
Contrarius sic se presencia existentes
p actum contrarius prout possent sanari
quibus fm / frater p philosophum 2º de
animalibus Adolescentes in fine
senes non dant corpore quia
[illegible] vitam plongat qfruando
qz et sanitatem redure Item
oppositum e [illegible] 3º de animalibus
humiditas superflua resecatur per corpus
sibi sedet e al qz e multi
sanguis e multi sonus semis
Ibid Al qui semine sobtile
e andam sibi subdit homo
aa alia proprie e multi semis
Ibi i p corpus superfluum qsim i sa
nitas qfruatur z p quas vita
plongabitur Ita quod po [illegible]

dispositionem consumunt. Sed dicitur
tractant membra quibus virtus
naturalis agere potest in concupiscentia
delectabili et in tali actu est mas-
culus et femina. Ex quo infertur quod
testiculi conferunt ad illum actum
nam virtus venit de testiculis
ad totum corpus. Et castrati bar-
bam non habent nec multos pi-
los quia testiculi non sunt et sic
calor consumit materiam pilorum. Et
complexio testiculorum calida et hu-
mida que causa est generationis. Unde
habentes testes calidos siccos
parvulos [illegible] sed magnam
concupiscentiam. Habentes vero frigidos humidos
multum habent sperma sed parvam
concupiscentiam. Sed frigidi sicci habent
pauca sperma et debilem concupiscentiam
ut melancolici. Quarto est [illegible]
est coitus non semper competit. Contra
[illegible] si non [illegible] ut ipsi [illegible] mor-
bi in senes. [illegible] aliud pon-
itur [illegible]. Post digestionem ci-
bi in stomacho agitur coitus
tunc fiat requies. Precedente
ventre repleto coitus prohibetur
sompnum [illegible]. Quare cibus digestus
perfecta est in stomacho. Secundum phi-
losophum sompnum [illegible] digestio
[illegible] magis confirmatur post
sompnum in estate circa
[illegible] solis et in autumpno. Circa
[illegible] fames et inanitio nulla
tempore coitus debilitant plus nocet
eis quam repletio. Ex quo sequitur
quod in coitu calor remittitur tunc de-
bemus roborare [illegible] cibariis sicut
carnibus porcinis vitulinis [illegible]
[illegible] zinzibere gariofilis
vino odorifero [illegible] bibat [illegible]

calores et odore [illegible] [illegible] [illegible]
et sic proprium. Homo volens
se reficere in coitu debet uti fri-
gidis et siccis sicut portulaca
et [illegible] quod [illegible] se [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
frigidos et non calidos quia calida
luxuriam provocant. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Coitus
in corporibus frigidis humidis vel siccis
et [illegible] [illegible] vita non prolongat
[illegible] quod vitam abbreviat [illegible] non
prolongat. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non prolongat [illegible] oppositum [illegible]
quia in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
spermatis ad [illegible] [illegible] humiditas
[illegible] [illegible] testes [illegible] [illegible]
et per motum [illegible] humiditas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quo consumpto
corpus infrigidatur [illegible] corpora [illegible]
frigida vel sicca [illegible] plus lo-
[illegible] [illegible] vita abbreviabitur.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vita non abbreviabitur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Complexio temperata [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sicca [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] coitus calefacit et non
abbreviat vitam quia [illegible] [illegible]
Calor confortat vitam [illegible] [illegible]
[illegible] coitus nimia [illegible]
calefacit. Ad primum coitus competit
iuvenibus [illegible] dispositionem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sanitatis
[illegible] non omnibus competit. [illegible]
[illegible] [illegible] statu sic plus competit
iuvenibus. Unde homines [illegible] sunt

etates s. adolescentia iuventus se-
nectus et senium in primo non competit quia
ibi in natura sunt corpora calida humida
superflua, sed in volitis 2bus non
competit, at dico iuvenibus competit ha-
bentibus humiditatem superfluam cito pu-
tresceret ut patebit infra ...
Ad 2m quod calefaciat etc. concedo, si patet
si autem primo inflamat consequenter
infrigidat tunc non esset sic de di-
minuto corpore. Alius homo incidit fe-
bres post hoc corpus infrigidatum
vita consumitur et sic intelligit Johannes.
Quia quod est contrarium modicum plus
competit corporibus flegmaticis quam colericis et
melancolicis illa ratione quod est humidus
humiditate fluente hoc illi plus co-
mpetit contrarium quam desiccativis in humiditate
sed sic est quod corpora flegmatica habundant hu-
miditate ... quod est non per annos 30 ca-
lor consistit in humido eius ... con-
distinctione premissa flegmatica non habent nimi-
am ... sed habundant flegmate suf-
ficiente ... Damascenus libro de flegmate
flegmatici sunt qui assedunt ...
... flegmatizant.
Contra quod dicitur. Si sic tunc contrarium
maxime competeret hominibus post balneum
quia tunc quod balneum aque dulcis hu-
mectat per aquam primo ... et secunda
... per constantinum ... post
balneum nec post laborem nec post famem
et repletionem corporis non competit ut fiat
... in autumpno. Contra
non convenit corporibus frigidis 1a ratione
flegmaticis quia tunc frigiditas est frigidum
humidum postea ... frigidi de corde
... est flegmaticum ... ossa ...
... est ... 30 ... Contrarium desiccat
et ... Johannes

post corporis inflamat per nimium
infrigidat. Contra 3o tunc contrarium
maxime competeret hominibus in senio
in ... etate ... quia ...
tunc possunt ... et ambulare
quia ... quod senium est frigidum
humidum contrarium ... complexionem flegmaticam
primo ... iuvenes sunt calidi
sicci senes ... frigidi humidi.
Ad instantias ad primam dicitur contrarium
post balneum ... ad 2am dico
quod contrarium in ... sanitatis nulla
competit nisi hominibus calidis humidis
temperate ... in ... aliam com-
plexionem competit flegmaticis tempore
iuventutis ad etatem 26 vel 30
annorum ... post balneum
non competit ... corpus est aptum
post ... debilitata sunt
Ex quo sequitur ... balneum
in medicine non debent potare vi-
num subtile ... quod ...
vinum cito penetrat ...
sicut ... febres ... sanum
... balneum ... poma frigida
ut stomachus roboretur ... ipsis
competit ... ventre ieiuno
sed si ... possent ... ...
panis ... potum vel
... et tunc intrare balneum.
Item pinguis in medicina post balneum
comedere non debent ... ...
... Ad secundam. Contrarium non
competit etc. quod ... frigidis ...
... tempore iuventutis calidis ...
... etatibus et ... frigidi
... ad ... temperata ...
Ex quo sequitur ... nullus homo
... vel ...
ut infra videbitur. Ad tertiam.

tunc magis competit senibus
et nec quam ad pueros dicendum quia
est quod est spermaticum et prima causa
est viscosa et fluens et resoluens
nisi senes sunt humidi humiditate
extranea ipsi et sicut in humido
radicali sed quasi intrinseco deficiunt
iuuenibus in prima etate qui sunt
calidi actualiter et humiditas spermatica
tunc est condensata Tunc dicendum quod
pueri non possunt coire sicut senes
dicat Auicenna quia habent venas nimis
strictas et meatus quibus sperma
debet transire quare signum est quod iuuenes
incipiunt coire [l. multum] secundum est
quia continet rursus Coitus
temperatus conseruat corporis ca
lidi et humidi vitam prolongando ex
ponente in ipso humiditate superflua
ita quod ante calidi et ratione terminum
sperma putrescunt et per ipsum quod
venenum id est non spermatizare tempore
coitus ledit nam Ideo sic quod
purgat membra principalia a super
fluis quod vitam prolongat ut
admodum conseruat coitus moderatus
nisi ille est humidi id est et ideo cum
quod corpus ledit supra superfluum in
quanto sed in qualitate in secundo si prius calidus
per Galienum in de malicia diuerse
complexionis sperma superfluum facit
apostemata circa renes ratione corporis
per constantinum Coitus non conuenit
nisi qui sunt spiritualiter calidi humidi
coleri sanguinei temperati calidos
humidos Ex isto sequitur quod non omni
corpori calido conuenit coitus de illo
corpore humano non habens superfluum

coitu ledit id est est non conuenit Contra
homo dicitur sic sic id est coleric et conueniet
habentem complexionem quibus id est cognoscere frater per
quod sunt colerici minus siti quia
per colerici sunt calidi calidi humidi
in prima etate Ideo sic Corporibus calidum
non competit ille coitus non consumit
Sic est de corporibus calidis humidis id est ut
a est non quia calor nimis exercet
quod coitus in ea parte corporibus si
est de primo ca frigida id est corporibus comparationem
continuando calidi non competit etiam
sic fflebotomia istis hominibus non
competit id est nec coitus quia prius quia
coitus nimis purgat absumit humidum
radicale consumendo fflebotomia in
alius est de primo ca frigida et corporibus
repletis non competit fflebotomia nisi
purgatione premissa sed tamen calida
humida sunt repleta quod sanguis
replet vasa abunde et ad illas
instantias ad primam id est colericis competit
nec quamquam ad pueros dicendum quod colerica
in prima etate sunt calidi humidi
non tamen sunt temperate complexionis ut
quasi intrinseca Similiter pueri etas
cum eiusdem complexionis non est conueniens
ad docendum coitum quod pueri
non possunt spermatizare ut patet
in predictis Ad tertiam Corporibus
calidis non competit coitus quod quantum
nec alio Ad quartam dicendum calidis
competit ille corporibus humidis super
fluum per ratione in quanto et non
in qualitate Sic etiam competit coitus
dicendum quod est quod humidum superfluum in
quanto dicendum quod sic nisi si homo
haberet multum de sanguine non potest esse
tunc vomitum superfluum in quanto sanguinis
melancolia et aliis humoribus possunt

tur dm supfluum in quali uel i
quali adzam flebo et c.
q e non ex flebo a opet cuibz
supflua humoribz mixtio ut dicit
q in febre. calida in stomacha opet
diminuc sanguis ad sincopi qr
corporibz maxime flebo a non debet
c. no mania calida non opetit
sanguis minuc. q au fre mi
tole p dicta n sunt mag ...
Certo corporibz tpate in similitudinate
supflua ptantibz opet flebo a
Ad p o dico q contrus oppsim
nullo tempet non obstat fm brevis d
contus moderatus e tollerat in
estate maior non ... sunt
debiles Item celebrata maxima
digesto in stomacho e epate bn
tempet adeo esse nullis con
appent tpe veris plus quam
alio tempe suut q in ve ph
patu de missio q ab ...
e tunc sunt fortes sa deb i nuixe
et in estate nullis consu fuisse
melius suffert in illis ... vitate
que modicum minuant ... estas
suffi dicam p ea ph adpiles
Ad pma dictus morti ...
atom nec brem Adpoz ... hoies
nullum tocentes dico q ... tenz
de in moderato cons et tpe indebito
state replere ut appa ... appa
in q d ... de con ... tpato corz
tpa ... Adzam tunc vita ...
gmelm et c. q d supp to q in
corte sit ... petrus i quito
... non competet Etiam mela ...

non opet ... sunt de que
malefitia ... frigidi fieri opedi
luxuria ... tunicat tinea a
cadit sicut vtent calidi ... de
Adzam q corpus infrigidat
q d arez adb ... dico q ... oha
... de corpus minuo e no
corpus ... Adquitam u
ta e spatia et c. q d arez ... nec
brem adpoz q d ... sagnci
e bone ... p ... sunt
leti p ... de malan ...
pue ... dico no ta
ista q ... intra medium
pon fuisse p actu ... re
soluti sunt sic effi ... ista
Adquitam tunc senes estates
et c. q d cetis pibz bn con
tempet corpoibz senibz ...
non lesis ... senes sunt
lesi ... no q con i hoie
cessat ... de caus ... pma ca
senii ca ... de sensus pma
... adversam
... homo i actu ... uando
de aliis ... tunc pma no
... enc ... c no ... mulier
... facie ... fetida ...
que ... replet
... mamia que vesica ... sunt
in urina ... que ...
inspicit pudibunda mulier
... statum ... ullibe q
speculum non pendeat in oppo
... non videat statum ...
... tibia ... impedimur ...
... lacuna et
aliis que p ea dicam

Queritur secundo utrum in coitu sit
maior delectatio in muliere quam in viro
Secundo ratio. Videtur primo quod in muliere sit maior quia
sentit duplicem delectationem sentit
autem quia sentit utraque sperma
si in mulieres sit frigida ratione
non quia utrius sperma fortior est
quam simplex. Hoc est per philosophum de animalibus
mulier in eo quod semen eiciat
sperma cum libidine. Tertio in
receptione seminis viri delecta-
tionem habet. Sentit calidum sperma calidi
spissum tangens orificium matricis
et venosum tamen magis attillatio et
motus in ipsa muliere hic est ad
sensum delectatur cum sperma exeunt
ad venas spermaticas ubi est attillatio
sequitur scintillatio caloris
Secunda ratio. scintillatio caloris. Secundo sic
ubi est maior delectatio quam in mulieribus
propter longiorem moram delectatio est
frigida maior et non oportet sed
ita delectatio quod delectatio per generativam
longiorem delectationem ut apparet per
Constantinum in 3o viatici sicut sperma
vi cadit in circuitu rete usque
ad monetam ubi fetus fabricatur et
ista moneta est cum vesicis et
iuxta intestinum in quo sunt duo cor-
nua ita matricis orificium una
pellicula tenditur in longitudine alia
in latum lantaria vili adherente
Tertio ratio. retro semper ungues flores
orba. Tertio sit emissio seminis
inducat mortem viro et non in
quantum aliqua delectatio quanta
quando mors est tamen patitur per sermonem
2o de morbo Similiter philosophus
mors eveniet ex dispositione quatuor

quatuor aliud patet per Avicennam 3o canonis
de coitu. Coitus nimius destruit
sanguinem et sperma et separat de pleni-
tudine inflammatio. Sed tamen mors
evenit ex venarum vel tamen acto
opposita delectatio in non sit de-
lectatio maior sit est de coitu in
Non est non per locum ab opposito ut patet
per Galenum in virge sit frigidi
sperma est calidum non calidum quanto
frigidum calidum frigida ut apparet 3o de
morbo et 2o prognosticorum patet per
liber maxime in frigida sit ca-
lefactus subito absque tamen pe-
na forti et dolor hoc est
de emissione spermatis vementer
ad virgam secundum Constantinum tamen delectatio
patet causa eveniet sicut do
venas virge calido sit muliere
fortificata propter in cuius delectatio
et maior quanta fortitudo virium
est tamen delectatio aliud patet 3o canonis
mulieres impinguantur et cas-
tissime ut apparet in desponsate
nomine Similiter per Constantinum matris
talefit appetitu vi calore
tamen fortius 1 2 secundum primum tamen frigo
cum non potest pede in natura et
fortatum secundo tamen delectatio
in
virum evenit ex imaginatione
forti et potest est mulier ubi maior
delectatio quanta in coitu vel
in spermatizatione tanta requi-
siccatio talis vero calido
humiditas cum apparet per Constantinum
imaginatio contraria impedit seminis
emissionem Alia ratio melancolicus

fortius laborare Similiter homines
discolores propter hoc. Albertus parabola
quae in corpore est magna delectatio
aer in viris quam in mulieribus propter id
quod largiter sperma calidum qui generat
actum delectationem virilem. Et humiditati
autem actor apponitur ad delectationem sit propter
semen calidum ut infra dicitur
b. c. albertus viii et capitulum iiii. et
sperma vile erit calidum. Circa quod
primo dicam modum emissionis
spermatis secundo receptionis tertio dicam
ad consilium. Circa primum primum non
sine intellectu sanitatis in actu coitus
3a requiruntur. primum primo ventositas
quod si careat plus ventositate ideo
multi patiuntur satiriasim in vo-
luntate erectionem virge ut illi
omnes. Secundo requiritur humiditas quare
multi patiuntur gonorream i. pol-
lutionem tempore noctis in dormitione
Alii ingeminatur modo accidentaliter
Tertio requiritur calitas quae causat erec-
tionem virge et meatus aptos secundum
Constantinum quando homo inspicit placa-
bilem erit grandis ymaginatio et
tunc cerebrum imperat virtuti concupiscibili
in corde et tunc cor mittit calorem
per meatus ad infra et tunc ventositas
que repletur in medio coitus dissolvi-
tur et humiditas expellitur ratione ven-
tositatis infusus et virga erecta se-
men eliquat secundum Constantinum. Cum
calidum semen tunc est imos spiritus
fridos tunc fit calor et humido delectatio
Iste est modus spermatis in actu ve-
nereo secundum quod dicit Platearius quod in
coitu humiditas tunsit cum spiritibus

et qui volunt meditari et mediti casti
debent testes in unguento cum aceto
portulace sucus et lactuce. Item
iste nota secundum modum receptionis
spermatis secundum Avicennam quod prudens
volens generare debet in venire
tempus optimum sit quod stimulus mu-
lieris ipsa balneata debet uti bo-
no vino vel potione calida
post celebrata digestione ipso coitu
et epate debet fricare papillas ma-
millarum et fricare partes umbilici
in imum. Non mirum est oscula ipsa
inflammata ascendat semine
in oppositum et si tunc orificium matricis
altius eleva virga cum positas
est sicut quando operatur et tunc mulier
patitur frigus in membris commina-
libus et tunc duo semina permixta
in matrice alterant se mutuo
ut coagulum ad inceptum
lactis inspissat et calefacit tamen
magis ratione caloris in matrice
et spermatis vilis et tunc fit san-
guis quod tunc recipiet formam
corporis et similiter prima parta fu-
erunt ubi erit cerebrum et in late-
ribus et cor et epar
quoniam tunc sunt lenea trahentes
lateres et scapulas. Item
nota quod secundum variationem spermatis
generatur fetus si media fuit separata
tunc et masculus vel femina
Et quod semen cadit de dextro
testiculo in dextrum matricis cellam
masculus tunc fit masculus. Et
in sinistro fit masculus debilis

Et nota de sinistro teste fit femina in
ipsa parte dextra modum non est elencus ... de
ipsa sit ... vilis opposita ... obvia
... ut ... haste altius
se ... orificium ... aperiet se
unde attrahendo per modos ... sperma
vile ... eminet ...

fruitivum autem alterum maris fit famu
la ei in delectabilem sit virago uxor
Nota
in bilis mulier. Ideo quoniam est idem
quod appetitus est dux quod est in tenebris
quod homo vult ita bene agere
Alius est appetitus spiritus qui non
inmutatur delectationem carnis fit quod
No
appetitus et sit appetitus Item non est
delectatio est duplex quedam interior
et est qua homo delectatur in studio
et in sciencie. Alia est spiritualis et secundum Galie
nus libro de morbo fit quod sive tangit
simile et b proportionatum sic fit
dolor quando fit disproportionatum ad
venit alteri ut calidum frigido
No
vel econverso Item non delectatione
esse autem circa duo. Uno modo co
ytume alio modo intrinsece et hoc
fit duo aut vel circa emissionem
duorum spermatum scilicet in emi
ssione virorum spermatis Alio modo
in actuali spermatizatione cum
mas recipit utrumque semen
Secundum dictum patet ponatur generis spiritu
Sed
est in actu coytus delectatio vir est
maior quam delectatio mulieris ista
propter duo est maior delectatio in
quo sperma est calidius tamen ac
appetitum et est in viro ergo etc.
quod tota delectatio consistit in spermate
et in effusione corporis patet per
Galienum 2o tegni et per quod tale se
me vi est spissum album
est fluidum magis viscosum ideo
sic ibi est maior delectatio in quo
est subtilius emittitur magis quam
in mulieri et est in viro ergo etc. Amplius
Galienus libro de morbo delectatio

est tamen fit quando contrarium cum contra
rium et semen vir magis proportionatum
corpori quando cum semine mulieris
id est delectat quantum motus vi
in actu coytus tantum forte de
lectatio in coytu spermatis sit spiritu
ra vermiculatam magis appetitum
Contra
patet hoc tamen quod dicitur in coytu fit
lesio vi ergo non delectatio maior
quam in viro quanta causa est patet
quod delectatio aut mulieris est quod
dolor non sentitur in eiectione seminis
ideo sic actio subita non causat de
lectationem sic est in coytu ergo maior
est Galienum et ypocratem illo casu semper inficit
et repente vacuare dicunt quod
subita actio est nociva Dicitur
de actu coytus ergo spiritualia 2o
mulier delectatione quam quando v
nam ergo quantum cum causa est 2o
ta de inspiratione dicitur mulier
inspirata tota vice semen
emittit autem ipsa vulva
semine et tamen post quando mas
tangitur et fricatur tunc dulce
semen incipit stillare Ad primum
instantias Ad primam in coytu
fit lesio quod contrarium non causat
Ad 2am dico quod fortis delectatio
ita impedit quod lesio sentitur
et ergo constat quod plerisque lu
xuriantes causa debilitatem
immunitionem accidit Ad 3am actio
subita quod de actione contrariorum
sit ei manus calida subito
applicatur aque frigide tunc
lesio fit Si autem actio subita
fit conveniens tunc invenit tamen

non ɀmitt^r lesio sic ɀtactu corꝰ
Gauī si fiet lesio adquīt cole cale-
fco ipam non sentiet Ad zam rōz
min̄er est ut dico p ꝓꝑos qm̄
p̄ e in actu coitus ꝑꝑtione utrisqꝫ
maior delectaō e in viō qꝫ i mul̄re
Qr e in emissione seminis non n̄c-
ꝑꝑ ꝑsone delectaō vi nō semꝑ
e maior / ex ɀtū actuali ɀuc
tone mēbrox ad coitꝰ requisitoꝝ
maior delectaō e in mul̄re qꝫ i viō
inꝑꝑ aliud qꝫ aliq mul̄er ꝑlogi
tpis ꝫ delectaōꝫ qꝫ v̄ adeqꝰ dicit
ꝑꝑs gō de cāt̄ᵉ in actu coitus e
amica ficta actu cessante ce a-
mor cessat Ex iᵗ ꝑnt ponꝰ cor
rie^a ex̄ꝑꝰ ꝑ̄ in e delectaō inꝑꝑ
e maior delectaone ꝑꝑna. Ꝯ
sc^r delectaō vi e maior intensive
z delectaō mēbroꝝ mul̄ᵉꝝ potest
esse ɀtūsiue Ꝯcº sc^r qꝫ viniꝰ
viōꝝ in coitꝰ aīz ꝫ delectaōm
qꝫ alꝫ tamē ponit Gan⁹ h⁹
vn ꝫ semen subtilꝰ magꝫ
coctū cadit aliq ꝫit sem fri-
ꝑꝑ ꝗdam ꝫ amplos meatus
seīales Alij ꝫnt strictos Ex iᵗ
ꝑꝑa Ex iᵗ dico ad rōm ꝑꝑa
ad pͥm v̄ e de delectaō dupꝰ ɀcedo
qꝫ ɀtūsiue pt ee maior / tn̄
intensiue vna sola pt ee a-
z sic ro ɀcludit / ex vna de
lectaō pt ee fortior qꝫ dc̄a que
pnt ee delectaōes / et ands vel
maior nō e vel vl ɀcessa
sic Ad zam / e maior delectaō
qꝫ inꝫ retinꝫ / ɀtinꝫ actiꝰ ꝑꝑbus
vnd qꝫ cessꝑ / ꝑtes ɀfirmi ꝑꝑorꝰ
/ talesfacit

ꝫ sic non e inꝑꝑoᵗᵒ inꝑꝑlla de
ꝑꝑmat delectaō ca^r ipo recepto
tunc cessat delectaō Ad zꝫ q emis
ꝑꝑio seīs inducit mortem
ꝑꝑte^r nimia z superfluas ꝑꝑata
nonꝫ facit ut ꝑꝑnt v̄ quod ꝑꝑoi
Ad qꝑtaz v̄ ca^r actus oppoitꝰ
ꝗdo aliq / nō bꝫ / ad ꝑꝑꝫ
qꝫ e ɀmiꝑꝑ frida z ꝑꝑ ꝫ dico
ꝑꝑꝫ talestis in frita one tue
ꝑꝑmate aduemete fit magꝫ
delectaō tamē in mrite ꝗn
ꝑꝑpter vi Ad qͥntaz / mul̄er
forꝫ ca^r ɀcesso aute / nō ɀm
ad ꝑꝑꝫ dico / qꝫ v̄ in coi de
lectat^r ꝑꝫ emissiom ꝑꝑmat
ꝑꝑntꝑ in tpoc actuali delectaō
ꝑꝑna ɀmitti^r Ad sextam
to delectaō eueꝫ ꝑꝑma de
vin e aīꝫ requisite uc ta
lite z vetositate / necessitate
z ita frequēs reꝑit^r i vir
qꝫ in mul̄ebꝫ / nlla dꝑꝑ qꝑ
v̄ sit aꝫ igꝑꝑto qꝫ mul̄er
ꝗo ex al masculinꝫ an actu
coitus e fūbūndu sc^r z cꝫ
excucit^r tom̄ tā liꝫ que
ponit qꝫ mul̄ebꝫ patīt^r me
strum / ꝗo ɀnt^r bꝫ int
ꝑꝑ aīalia solum mul̄er pa
tia^r menstruꝫ / vnde^r ꝑꝑmo qꝫ
nō . mul̄er e caꝑꝑ viō ꝗo
no pati^r fluxū ɀua ꝫ ca
ꝑꝑe nō patiūt^r vi qꝫ calꝫ
sunt / aūꝫ pᵒ aliqua mul̄er
e caudatior viō ɀeminato sor
ut e virago ꝗo talꝫ mul̄er e
caꝑꝑ p Gam ꝫo tegin / andaᵃ
mcꝑꝑ ꝑꝑpte calor / ꝑꝑdo

pᵃ ro

Mulier secundum motum arteriarum ve-
lociorem pulsum viro ergo est
calidior antecedens est cum prout causa
sex pulsus viro nam et ve-
lociores sunt quam viro quia
quia velocitas motus provenit
ex causa forti. Ad secundum mulier
potest esse calida ubi secundum fleumaticus ergo
calida est. Causa 1o videlicet secundo sic.

2o

Mulier quae patitur fluxum me-
struorum quibus ... ergo ad quod
sequitur quia ... idem uno
tempore patitur sit et alio tempore
frigiditas per Galenum et philosophum 9o
de animalibus menstrua fluunt
secundum quadra in quadra de mense
in mensem ... puellule
patiuntur in prima quadra usque ad
annum ... patiuntur
in secunda quadra et durat ad 27um ...
... et non omni tempore
fit fluxus. Contra 3o aliquae

3o

femellae inter animalia bruta
sunt frigidiores mulieribus ergo fluxum
patiuntur quia 3o est per eum
de retentione menstruorum et minimo
fluxu menstrua fluunt propter
sanguinem calidum et frigidum
antecedens est philosophi 3o de animalibus
... vel porcae sunt frigidiores
... carnes
masculorum sunt meliores quam
femellarum contra hoc obstat
de carnibus gallis. Gallinae
sunt meliores quam galli. Similiter
pisces sunt frigidiores mulieribus ...
... non patiuntur. Contra

4o

... equa patitur menstruum
ergo non ... mulier quia ... prius antecedens
... de animalibus femina
et equa apponit ... post impregnationem
... equa patitur fluxum sicut
mulier. Contra quinto ... mulieres
patiuntur fluxum ... non
patiuntur et sic puellae ...
patiuntur quibus ... frigiditas
... patiuntur fluxum
... per annum ... fluxus
est similis menstruo ... per
18um de animalibus fluxus incipit
anno 13o et menstruum ...
... accidit in ... ...
... sunt ... dubia

In oppositum est Albertus in primo ...
... ad generationem fetus ...
... menstruum ... vi-
... de animalibus
menstruum accidit omnibus
mulieribus non autem aliis animalibus
quae sit causa infra videbitur.
Contra quaestionem ponam ... dubia. ... Secundo
fluxum ... ad ...
primum dubium ... fluxus ma-
struorum ... mulieribus ad quid
... 3um ... contra ... ...
generationem fetus quia in ... generatione
... menstruum ... quia
... purgat ... in sanitate
... per fluxum menstruorum
... mulieres non pa-
tiuntur ... sunt nate
... calor ... adhuc
... obfiscatus ... ma-
... sunt nimis strictae

et sanguis fluens adhuc non est
productus / sed cum in [illegible] dige[sti]a
incipit fortificari et expulsiva mu-
lieris incipit fluere [illegible]
[marg.: [illegible]]
quare mulieres lactantes men-
struum non patiuntur / causa est quia
tunc sanguis convertitur in substantiam lactis in
ipsis mamillis // quare [illegible] in
tantum [illegible] actu [illegible] [illegible] / [illegible]
fluxus lactis cessat causa [illegible] mu-
lieris incipiunt fluere Ex isto sequitur
[illegible] ex omnibus mulieres lascive
sunt a natura quia [illegible] sanguis
menstruum et vapores inflammant
matricem / [illegible] [illegible] [illegible] magis
appetunt / et [illegible] remedium est
ipsis mulieribus quod ponant partes in-
feriores ad aquam frigidam / vel in-
ungat [illegible] frigidis et non utatur vi-
no [illegible] lacte [illegible] [illegible] [illegible]
[marg.: [illegible]]
[illegible] // [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] causa alia [illegible] [illegible]
fluxus menstruorum non patiantur
Ad quod [illegible] prima [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] materia superflua
evacuatur / [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible]
[illegible] aut non / [illegible] [illegible]
[illegible] sunt [illegible] calidi et [illegible] [illegible]
illam materiam superfluam [illegible]
et [illegible] sunt in [illegible] et labore
/ [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et animalibus et [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible]
quia sunt [illegible] frigidi [illegible] ac-

dit mulieribus gravidantibus
vel producentibus multos filios
quod aliqui filii erunt monstruosi
vel [illegible] / ibidem dicit / quod [illegible]
filios non [illegible] [illegible] nisi
post [illegible] [illegible] annorum [illegible]
ibidem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] post partum Ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] causa alia [illegible]
[illegible] / et [illegible] materia superflua
[illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] in plurimas [illegible] [illegible]
[marg.: [illegible]]
[illegible] quia aliqui [illegible] patiuntur
[illegible] a non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / [illegible]
non patiuntur [illegible] fluxum
sed sanguis [illegible] in venis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et
tunc vene [illegible] in ano
aperiuntur et sic sanguis fluit
et [illegible] emoroides et [illegible]
[illegible] ventris / quia [illegible]
homo nichil sentit dolorem
[illegible] / sed [illegible] magnam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[marg.: [illegible]]
[illegible] quare [illegible] [illegible] [illegible]
menstrua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] incipiunt fluere
[illegible] quia [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] albe
et [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] in
consumptione [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] albas magnas / sed

[margin: 1a ratio]

mulieres tales aliquantulum ma
tre vires non patiuntur et eis
citius desistunt / et nunc constantinum
dicit mulier quandoque est fertilis tam
diu potest pati fluxum mulieribus

[margin: p^m ad rationes]

Ad questionem est dicendum quod non eius sit
menstruum et est materia sanguinea
superflue collecta circa orificium
matricis et in venis propinque circa
lumbos qua collecta per tempus
ledens naturam mulieris expellitur per

[margin: 2m ratio]

matricem et fluxum naturaliter Ergo non
ergo mulier patitur multis de causis
primo quia frigide et humide complexionis
Ista quia digestionem habet debilem
et sic frequenter est quiete et innata
quod habet meatus perversos ad ma-
tricem ab epate et aliis membris
Et nunc secundum motum lune mulier
patitur fluxum secundum plures quod dicis
sunt frigidiores motu lune / et
frequenter mulieres patiuntur huiusmodi
fluxum Secundo quod patet quod mulier
concepit per fluxum prohibitum
fetus moreretur et fiet aborsus
et in nacione vulgarium mulieribus prohibitum
in hibernia ne utantur savina
i. sadijnbomm quia fortius
provocat menstruum et fetus

[margin: 3m ratio]

deponuntur etc Tertio non eiusmodi
mulieres non semper patiuntur fluxum
sanguinis menstruosum Coadunato
ita est quia mulier expellit sanguinem
qui fiat in loco continue ledens
orificium matricis et sua re-

[margin: p^a q^o]

natura prima quod est quod tamen
mulieres patiuntur fluxum menstruo-
sum patet / in quo superfluitas tamen

primatum expellitur etc tamen patitur
fluxum mulieribus Sic et in unum etc
A. 3. de 30 causa menstrua fiunt
per orificia unius de corpus sicut patet
130 de animalibus mulier est frigida et humida
debilis digestione i. digestiva i. superfluum
tristit de corpus Secunde multa se-
cuntur primo motus menstruorum
est naturalis patet quia fit cum expellitur
Secundo sequitur quod motus menstruorum est
aliis quia tamen fit in tempore certo
Tertio sequitur non omnes mulieres patiuntur
fluxum Item sequitur per primum 60 de alibus
Nulli alii accidit menstruum
sicut mulieri Item sequitur non omni
tempore fluxus sit Contra quod
dicitur mulieres virgines non patiuntur
menstruum / i. mulieribus non accidit
talis fluxus quando sunt antiquae et patet 60
de animalibus virago superfluum di-
gerit et non patitur fluxum Ergo sic
non tamen mulieres fluxum patiuntur
et quaestio falsa quando sunt antiquae patet quia una
sit de menstruo Similiter lac la-
ctantes de menstruo ut dicit philosophus
10 de animalibus 10 capitulo mulieres la-
ctantes non menstruant et sic

[margin: -phis]

philosophus competit mistio non simul [illegible]
Tertio sic vis accidit per fluxum
sedorum i. non tamen mulieribus quamvis
illius est civile 30 causa / de causis se-
dorum materia fluentia superflua sedorum
potest sicut materia menstruosa etc
Ad primum mulieres virgines etc
concedo quando nec antiquas ad propositum dico
secundum Galienum i. mulieres virgines quae
huiusmodi patiuntur si per duos dies
admissum fuerit fluxus eis non auferi-
Ad 2m Non tamen mulieres etc concedo
quando nec antiquas Ad propositum dico.

Quod latet in parte de sanguine
superfluo sit quod assimilatur sanguini
menstruoso, sed tamen simpliciter non est
menstruum, quia istud materia consumitur per modum
capillorum et pilorum, et ova consumunt
omnia superflua in pullis generandis.
Contra: vitellum sanum est quantum
tamen de albugine, quia ex utroque fit
fetus. Dicendum est quod supra volumus posuit
exemplares de albugine ovi.
Dicto de nutritione magna ova que-
dam est in sanum; item minus prava
quo inflammatur ut ova passerum
etc. Secundo dicit secundum Plinium est
quod mulieres nigre et varie
complures nutriunt quam albe. Secundo
sequitur quod ova in diminutione lune
exturbata sunt peiora quam in
augmentatione. Fit primum. Tertio sequitur
quod inter omnia animalia que sunt de
sexu femelleo mulier et equa ma-
xime coitum appetunt, quod universum
materialis est clarissimum et tunc parturi-
unt et nulla femina post impregnationem
petit coitum preter mulierem et equam.
Quarto multa sequuntur. Si mulier
impregnata fuit fluxum advenire
signum fetum esse mortuum vel minus
debilem. Quinto sequitur quod mamille
sunt graciles in muliere impregnata
signum malum prestat fetum
esse mortuum. Tertio sequitur mulier in-
pregnata si fetus patitur fluxum
ventris vexatur et abortiet.
Fluxum menstruorum prohibet ...
Ad primum quod quidam
nec dicit. Ad oppositum dicitur quod ... mulier

est audacior et talior sexu. Secundo
dicendo quod virgines non sunt ta-
les vigoris quoad complexionem
radicalem, sed ad complexionem
fluctuantem, nam tunc temporis in virginibus
sunt talia quam in mulieribus etc.
Ad secundum: consimiliter mulier est plurimum
velocior, dicendo quod prius fit
velocior et cum hoc fortior, tunc
est signum alterationis. Sed aut est
velocior ad hoc debilior non arguit
alterationem, sic est in mulieribus
per animam etc. Ad tertium pono
mulierem est tolerantia quod ideo sit talior
quo ad complexionem fluentem non
aut radicalem. Ad istud dixi igitur
contra secundam; nam cum mulier
per virum fit talior ut in primo. Ad quartum
rationem tunc mulier contrario etc. Ne
quam. Ad primum dico quod fluxus
non prevenit nisi natura mala aggra-
vata, tunc primo compellit et
hoc evenit solum in muliere in va-
quadra. Ad quintum ratio est sa- [marg.: atque]
molle brutales etc. Quarto dico
quod pisces sunt frigidi actu
non acquiritur tanta superfluitas
in ipsis sicut in mulieribus, quia pi-
sces sunt in quarto modo, et tamen
a piscibus intra omnes squamas
hec non est in mulieribus. Ad tertium
equa patitur etc. Quarto quam
nec aut. Ad primum quod equa
coitum post impregnationem etc. Dico
quod istud non contingit equam
pati fluxum ut mulieres, sed tamen
appetere coitum. Ad quintum tamen dicitur
etc. Quarto solutione et ad maiorem equa
patitur emorroidas, dico quod ipsi

Iudici by pam fluxion sanguis melan^cti / s; no q^r verius fluxionis sanguinis menstruosi et ca^a e / q^r sint inquiete ut^a tibaris frigid / s; s^m fidem e iudicis in fluxa vel affixa q^a vim fluxum no pami^r

Queritur de h^{is} naliter moneta ne^r i matrix attrahit sibi subito seme vile i actu libor / vi^r primo q^d non / quia non vim contr^a no attrahit b alter^a / s; matrix semen sit q^a a r^{at} C^a e no / q^r v^l q^rium desunt alter^a / b p^r p A p^o ca f pa de anathomia / matrix e frigida / q^r e imosa z paniculosa / im^9 ac e ne^r fr^a / s; semen e frigidum z tadum fortile p^r kali ro teg contra cito putrescit / q^r est subtile / no tadum frigid^m sint q^a pmo de generatione Q^o sit / tui se^r q^d q^rme fiet generatio spm in lib actu gius s^m i^r illud - d q^o seq^r sitas p^r p^r conspectum - intrite clausa i^d medo / conte qcepto no sit / q^a tz / q^r conceptio sit in matrix b' attraxit lib seme d'ifitio cuius clau so / q^d vix atius spiritual possit p^ra tio / tui in^{cs} subtiles p intrite sem ticent quibus flux i d Q^o qno sequ^r sitas p^r p Arist^{les} 3° ca / tria de n^{is} sensibus z vir d^t

ibidem de quibus p^r ungues ata intrite no pnt qcipe / quia matrix recipe r ... item intrices sinte intrite lubra intrinsecus qcipiunt / item sintes ni in^{is} fr^{da} sic e in viris quor seme e minus viscosum lancea inepta conte ut^r / q^a p^{lib} p capio matrix naliter attrahit i^r inquali ... ematio sit q^t ingd^{ri} attio vel e nal vel volunta vel ato spe n^{lis} illorum A e no p^{dum} ro tollet / tie de intrite b^{de} aptz no e nalis q^r gne mot deorsum i seme gne tendit amrite z no adipsc sensu n^c e volunty motus / q^r tunc in^{cs} fiet conceptio nal n^c zoo ut d^t Aui^{s} magnus attrahit sit ato spe / sit no e de intrite / p^r q^r sem bn pulsit in intrite i ut / b' occio pleq^z matrix appeit se secie sensiente ut apz in lemus et pnis m^{bo} q saltando emittit exito sit seme no attra^r amrite / i^r no nal / q^a tz / pbo aut q^r seme mul z menstru attrahit sem vile oc simile appe^t sine attrahit semi simile / tui applicat sic e de ut seminibus z sic apz p^r conspectum p^s media intrite mi ad seme tepiendu i^r no som p^s anterior matrix inopp^m e aor in sta i ereccone seminis matrix attrahit b conia / p^r quod attrahit ato spe / sic m^o na^r

Cum sperma attrahitur a matrice et tota
semen trahitur. Alia est ratio quia similiter vir
per aliud 2o colliget vel dicit se recepisse
ipsum modicum a toto spermate quod multi physici
ignorant. Tertia ratio quoniam secundo
quod matrix mulieris maximum sentit
tensum sperma dicitur pervenias
versus partem anteriorem. Dicitur 1o particula
2o non quia motus est dicitur quidam cum
sunt corpus est violentus simpliciter
naturalis est vel motus non impeditus
ad finem tendit violentus est quo
motus dicitur naturaliter tendit ad oppositum
ut ubius simplicius a centro recte
sursum. Item motus naturalis quod
consequitur formam vel primum remota
secundo et sic terminus tendit deorsum
Aliter est consequitur totam speciem rei ita
tam proportionem et mixtionem per ad
quantum. Sic dicitur quod adamas
attrahit ferrum. Tertia ratio quia matrix similiter
est vel inquantum est dispositio conveniens
cuiusdam amplius attrahere sufficienter
debet et quod sit munda et illesa
Alio capitulo ut est obstructa in
orificio et quod sit debite tensa
non nimis bassa nec superne
eructatio non ex semine vile est quo
quidem est bene contra temperate cadit
Aliud est nimis frigidum tunc
Contra sperma 2o secundo matrix
debite disposita attrahit sperma
temperatum a toto spermate ita quod attrahit
secundum speciem suam. Sic attrahit a
toto spermate. matrix est frigida vel est
non per destructionem premissam vel etiam
aurorum 2o colliget vel alia tertio

Matrix glutinata attrahit semen
secundo quod saluat alterius sic attrahit
fumatus semen vel saluat idem
Alia est ratio quo passione locus sal
vat locum et attrahit vel post
partem porta in matrice sit mix
tio duorum spermatum quia idem conficiunt
Contra quod dicitur quod conficit semen
ipsum non saluat ut attrahit
matrix est frigida. Alia est ratio contra
bene cum Albertus 2o de animalibus
matrix attrahit et facit evapo
rationem seminis in consumptionem
secundo sic matrix absorbet semen
et non attrahit. quarta ratio autem
est Albertus quarto de animalibus
in tractatu aliter mulieri conceditur
dolor matricis etc. Ad instantias
Ad primam quod conficit semen etc
quod matrix temperata sive negocio
ad primum dicto; per processum
scilicet prima est; matrix nimis
calida conficit sperma sicut frigida
secunda est; matrix ventosa sperma
pulsat per evaporationem. tertia
est; matrix temperata attrahit ip
sum et non semine ubi obtinuit
tertio primo vel eructatio
matrix temperata semine mulieris
non adventus sperma vel non spe
cietenus nec confirmat. Ad 2um matrix
absorbet etc. quod contra nec
cuius ad primum dico quod Albertus
intelligit de illo quod in ipso attrahi
incipit retenta ad matrices tenebus
talis tactus. Ista enim rupta et
lesio et sic matrix bene absorbet
quando est lesa aliter non

9o Octava questio non quibuslibet matrix attrahit quia sperma vile, illa propter matricem obscuritatem viscosa tensa supine non attrahit sperma.

2 non quacumque matrix sperma attrahit generaliter, cuius patet per distinctiones tres per Aviceñam 3o tractatu, matricem scilicet retinente non semper attrahit. Contra quod, matrix viscosa attrahit 2 quod scilicet generaliter, cuius est ratio 3o cap., matrix mestosa attrahit semen mulieris, 2 semen viri generaliter quia semen viri est magis temperatum et magis proportionatum, cuius patet in actu coitus, mulier petit delectationem seminis proprio exercitio. Ad primum matrix tres conditiones sunt matrix fuit disposita in ceteris, ut si est debita tensa orificio cuius opposito virtute attractiva convenienter forti sicut est cum generatur filius leprosus. Ad 2am matrix attrahit tres, nec generaliter. Ad primum dico quod propter sue matricis ipsa attrahit bonum semen vile, sicut ipsa tensa basse tensa semine vili visco-so convenienter, ut sit matrix non attrahit 2 sic quod mulier concipiet ad primum Aviceña vel generaliter tres

quod arcum nec bonum. Ad primum dico quod matrix in corpore frigida non attrahit sicut in corpore calefacta et alio spe[illegible] attrahit sicut mulier dum conjungitur. Ad 2am tunc generaliter sicut generatio tres, nec generaliter. Ad primum dico quod matrix bene attrahit semen 2 tunc sta-tim definit. Sed alii semen mulieris non debite convenienter spermati viri 2 sic non fit conceptio neque generatio. Ad 2am tunc mulieres steriles tres quod steriles, quod mulieres possunt esse steriles matrice attrahente sperma viri. Ad primum dico eundem sterilitas aliquando evenit propter complexionem matricis distemperata vel propter orificium nimis pin-gwe matricis ut evenit in mulieribus pinguibus ita quod propter hoc concipere nequeunt. Ad quartam dico quod semel dum attractio est alio spe matricis adipo-sa tunc semen non putrescit, nec generatur quod matrice viscosa convenienter etsi a-liqua mestosa tunc semen viri perficit. Ad quintum semen non attrahit tres, nec cuius. Ad primum dico quod semen mulieris attrahit dico quod matrix calefacta in-terius mulieris tunc subito matrix attrahit. Ad cetera dico quod mulieris matrix calefacta fortiter attrahit [illegible] in parte anteriori mulieris et sic finis quaestionis.

Decima quaestio utrum sperma sit materia generationis vel menstruum, videtur primo quod sperma, quod est materia nutritionis et generationis sperma est [illegible] cum non quod corpus sumitur et nutritur secundum eadem similiter eadem materia generationis et nutritionis, 2o Amphorismorum [illegible] 2 [illegible] similiter patet 2 per mulieres nutriuntur per [illegible] similiter patet primo propositio in fine sperma est album et est superfluitas in quanto est generatio nutritionis. Oppositum sit non sperma est materia tunc corrumpere [illegible] ex quo sed generatio est de-[illegible] de animalibus [illegible] convenienter quod sperma non est materia generationis

Solucio per rationem

2 generatio filius leprosus. Quod sicut matrix attrahit semen mulieris

sed menstruum fuit probatur quia si corrumpe(re)tur vel
a matrice vel ab alia materia generationis
non a matrice, quia matrix est locus
conservativus spermatis probatum 3o capitulo fere
versus et non ex corruptione sperma corrumpitur
quia talis materia est debilior spermate
probatur 3o, vel sperma est magis purum
sperma bonum probatur, non sanguis generationis
vel sanguis menstruus neutri illorum
x. dicitur 3o capitulo magis purus probatur non
sanguis menstruus quia est superfluitas
multum impura materia generationis
debet esse pura et reliquum quia sperma sit
materia generationis probatur 2o vel esset materia
generationis omnium membrorum vel aliquorum et
aliquorum non vel nullorum sed primum modus
habet inconveniens, non ultimo, hoc probatur
quia filius assimilatur patri et non ratione
menstrui sed ratione spermatis unde Galienus
sanguis menstruus non assimilatur fetui
sed ratione spermatis secundum Galienum 2o colligitur
de iuvamentis membrorum et ideo sed ratione
Aristotelis Et sperma non esset materia generationis
sic esset idem quia idem esset eiusdem non
posset esse efficiens et materia quod est
contra Aristotelem 2o de animalibus et 2o physicorum
probatur quia quatuor causa sunt efficiens
materia et tamen hec sunt materia eiusdem

Intentio Aristoteles 2o de animalibus
videlicet quod sanguinem menstruum
esse materiam fetus et non sperma viri Circa
quam sunt opiniones medici ut
Galienus Avicenna discrepant ab Aristotele in isto
quesito Item quod est differentia secundum ancipites
medicine primo et secundum rationes
Aristoteles tibi non ex sperma est durum quod
vile, aliud mulieris dupliciter quod
[illegible] Secundo non materia est [illegible]

Ex his dicitur eo quia alia est
materia et tota quod de sperma quoque imper-
fecta modo dicitur est possibile de quo
quod sperma viri est principium efficiens
generationis et non materia et ideo
teneat tam Aristoteles sperma ideo corpore
Et sic sequitur quod idem est ut eiusdem
est activum et passivum quod implicat contradictionem
quia efficiat et agit et est materia
et recipit et est primum passivum Unde
sicut se habet figulus ad vas
luteum, sic sperma viri ad generationem
Et figulus tamen est efficiens et sperma
ideo est possibile quod de animalibus

probatur tertio, masculus dat formam
femella materiam et sperma viri non est materia
sed efficiens, et ideo est possibile 16o de animalibus
probatur quarto, sperma tamen
formam dat omni alia membra
et sperma viri non est materia cum est
Avicenne 3o capitulo de generatione em-
brionis dicitur sperma se habet ut
salina coagulans et non dat materiam
generationis quia tamen cum est possibile
19o de animalibus plures rationes possunt
fieri per alia parte vero sunt apparentes sua
media [illegible] et probabiliores sequitur
dicendum secundum intentionem Galieni et Avicenne
et non opinio Avicenne et Galieni pro
ratione doctrina contra rationem sine 2o
3o capitulo rationes 2o est ex sperma viri
est materia generationis probant ipsi sit quod
quod est magis disposita ad formam
recipiendam fetus x. hec quod materia generationis
sperma viri est tamen quod dicit est nota
per Avicennam libro de viribus cordis
2o de anima actus activorum in
parte sunt disposito probatur quia sperma
viri est magis de toto et digestum

Sanguis mestruus grossus Secdo sed
se h maguluy ad tasenm Scdo
spma ad fetum g maguluy e
ma tasei dor e Ame cao sm
b. appz cor bo sagt sapoe rodde
intaseo manz sapor acutus et
odor pitazo si no tiut oi mebra
inkomne tao Cent sanguea
na spmatica que sm scitas pz po
tao de mbis qua pz qr si solum
sanguis mestrus e ma i oia mebra
cuit sanguea sm illaz maz dees
h opio qdiat Arls z Aui z no
bn sanat quapp salua tam
auctes me qr micte Arlis pona
una viam media mgl subtile
ptes
2a o Item no qr in spmate vl repiuntur bi-
formes queda subtiles que dnt a
media spt qr niqualz spmate re
pitur spt tps vital ais z ilas
zo Tegm illa terre Arlls no co
orta Ae sunt ps gsse visose sicut
ipius spmatis Scd pona qnes
pa ro pma e spma vl qm ad ps subtiles
vl spirales no g ma gnatos g
2a 9o effiens Scda e spma vl quo ad
ps gssas e ma gnatos z non
effitius iste ps pbantur sil pmo
sunte de massa sanguea conte
nta venas vo muros mbrais
Scd e de spmate vo gnatos mo
st e qr ps subtiles masse in
trom effunt ptes gsse sunt ma
intros iret Sco pz pr qnu
effiens gnatos e ma spma vl
quo ad ps subtiles e qmqdi de
e psi zo ptos psi ad ma effiens

no coincidunt b e Arlis qo dicitur
spma vi fetum non subintrat
Scda pz quot e qnens recipe form
febis pt f ma gnatos ptes sptis
gsse sunt qmqdi bor e Ame tio
de vibus tardo bor pz qr ps spmatis
grosse sunt indigeste albe visco
se z assilant nrs mbis z ossibus
Scda portone i mu vitas Arlis
qr inst de spmate pcid qr assad
Sca A intant de ptibus stalibus
spmatis Cont qnes Secdus Ame
qr e instumtd gnatos id e effiens
ptes subtiles sut qmqdi Aor no
qr instumto opatur mete alio bor pz
qr spc calor natis ps subtiles sit
instumto pmo cas f z zpr de com
pleonibus Tout sectam dnr ma
gnatos impp assilatur rei gnate psse
sipm spma qm ad ptes gssas e
qmqdi A e psid 1o metha re 8 z
ipm spma e ma fetus Scot agens
patiens qria sedo de Ama
Scd ps spmatis subtiles z grosse
no sut qne A e psi zo de ma
bor pz qr ille ptes sut emisit i
i no sut qria sitca zo ptes gsse
bn retinetur in mbis ossea i no st tot
ma fetus qua tz Aus e Ame
zo ratis ptes grosse sunt ossa ps
subtiles cor cebri z arterias p
eto tue sangs uestius supsiuet
qnes sm i coqmo scz sb appz pollis
de in lr inston qrit ad gna oz
fetus qua pz qr st tm ptes gsse
sptis visgunt ma i no sagsuscont
Ad illas instanas qr e instumtd
gnatos ecs qdo qr no e effiens prle

Sed non quod effectivus est [illegible] ipsius
fetus in matrice, forma vel sicut [illegible]
[illegible]. Aliud est possibile in medio ut
virtus patris decisa in spermate. Et tamen
est insensibile et hec est duplex, vel est
per generationem in rei generande, quod est non
vel non est per primos per subtiles
spermatis. Cum effectivus secundo tunc [illegible]
sunt effectivus quod in spermate est ipsum [illegible]
ut patet. Ad primum [illegible] 2e quod materia
generationis non assimilatur etc. quod quod non
partibus principalibus. Alii patet assimilari
in aliis partibus et consimilibus sicut ossibus
et pedibus etc. Ad 3am Agens et
patiens sunt contraria etc. quod agente
principali et passo indisposito. Et partes
spermatis esse in quantum disposite sunt tamen
non generant et est impossibile. Ad 4am
partes grosse [illegible] quod [illegible]
[illegible] Ad [illegible] dico quod [illegible] partes [illegible]
[illegible] in ossa. Alie partes
[illegible] esse in carnes subtiles [illegible]
venas etc. Ad [illegible] tunc sanguis
etc. [illegible] Ad [illegible] dico quod [illegible]
generat subtile [illegible] quod disponit et
restringit sperma virile [illegible]
[illegible] subsequenti [illegible] sanguine
menstruoso sit virtus effectiva generationis
vel tamen [illegible] virtus. Ad rationes oppositas
Aristotelis et Galieni quod concludunt de partibus
grossis spermatis, sed rationes opposite
[illegible] concludunt de partibus subtilibus
[illegible] quelibet pars solvit rationes
utrasque partes. Ad principales. Ad primam
quod est materia [illegible] quod [illegible]
[illegible] Ad [illegible] dico quod [illegible]
[illegible] sperma dum fuit sanguis
[illegible] in spermate tunc [illegible]

[illegible] corpus [illegible] Ad [illegible]
non tunc sperma etc. quod sperma [illegible]
[illegible] ad partes subtiles
que [illegible] sed partes grosse
remanent et [illegible] generationem
Ad 3am [illegible] sperma vi etc. dico quod
sperma [illegible] ad partes [illegible]
et sanguis menstruum [illegible] generat
ad generationem. Ad [illegible] menstruum
est suppletivum, dico quod per menstruum
hic non [illegible] [illegible]
sed tamen semen [illegible] quod [illegible]
colligitur in matrice. Ad [illegible] vel [illegible]
materia omnium membrorum etc. dico quod
omnium [illegible] diversas partes [illegible] [illegible]
semine [illegible] [illegible] concluditur
fetum assimilari aliquando patri aliquando
matri. Ad quintam [illegible]
[illegible] etc. quod [illegible] [illegible]
partes subtiles in non [illegible] et [illegible]
[illegible] patiuntur. Ad [illegible] [illegible]
sunt efficacia [illegible] est [illegible] ad partes
subtiles [illegible] ad partes grossas
[illegible] subtilitate [illegible] [illegible]
sunt in [illegible] formati vel non
[illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] patet quod [illegible]

Utrum [illegible] in spermate
[illegible] sit virtus effectiva generationis
ipsius fetus [illegible] quod sit [illegible]
Galieni [illegible] quod filius [illegible]
[illegible] non assimilaretur [illegible]
[illegible] patet [illegible] 30 ca [illegible]
[illegible] 20 [illegible] quod si filius
assimilatur matri vel [illegible] est
ratione spermatis eius vel menstrui
[illegible] primos [illegible] non [illegible] quod
menstruum generat ad [illegible] fetum [illegible]
[illegible] sit ratione [illegible] quod generatur et [illegible]

in ue(n)tro / q(uo)d e(st) eff(icie)n(s) g(e)n(er)ac(i)o(n)is
fet(us) m(ixt)o e(st) v(irtu)t(is) acti(v)a / Et sic
e(st) in sp(er)mate mulie(ri)s / ut p(ate)t / q(uonia)m
o(mn)e q(uo)d sit in alio assimilat(ur)
sibi p(er) G(alienu)m in lib(r)o de malicia
diu(er)se complexionis. S(e)c(un)do / q(uia) sp(er)ma
mulie(ri)s g(e)n(er)at(ur) in testi(cu)lis ei(us) in
q(ui)bus e(st) v(irtu)t(is) g(e)n(er)ativa p(er) A(uicennam) 3o
ca(non)is f(en) 21 / (et) p(ri)mo ca(nonis) doctrina 1a
ca(pitul)o s(e)c(un)do / Ista 3o illud q(uo)d e(st)

[margin: 3o]

i(n)uitatu(m) sp(er)ma vi(ri) e(st) eff(icie)n(s) g(e)n(er)ac(i)o(nis)
sp(er)ma mulie(ri)s e(st) cum d(ict)a. Et no(n)
S(e)c(un)do sp(er)ma mulie(ri)s e(st) s(ecundu)m albe(rtum)
g(ro)ssa testatur h(oc) de animalibus
Contrario sit / misto e(st) v(irtu)t(is) eff(ecti)ua

[margin: 4o]

fet(us) q(uo)d de se p(ote)st i(n)sp(i)ssari sp(er)ma
mulie(ri)s e(st) cum d(ict)a / ut p(ate)t (q(uia) i(n)sp(i)ssa(ti)o
sit a v(ir)t(ut)e acti(v)a. S(e)c(un)do 30 ca(non)is d(e)
de suffoca(tio)ne matri(ci)s / ut sp(er)ma i(n)-
sp(i)ssa(tu)m sit matri(ci)s suffoca(ti)o / na(m)
mulie(ri)s p(ro)mit se desiccat(ur) matrice
mota ad la(tu)s uel v(er)sus stomachu(m) (et)
ut sic sp(er)ma in matrice retentu(m)
e(st) ca(usa) c(o)mp(ositionis) / Ista q(ui)nto p(ro)b(atur) sp(er)ma

[margin: 5o]

mulie(ri)s sunt subtiliores (et) calidiores
sp(er)mate vi(ri)libus (et) i(n) sp(er)mate m(u)li(eris)

[margin: probatur]

e(st) v(irtu)t(is) acti(v)a / q(uia) ta(men) Et q(uo)
sp(er)ma vi(ri) e(st) acti(vu)m p(ro)p(ter) c(om)p(lexi)o(n)em porem
... quo ad p(ri)ma(m) p(ar)tem / sp(er)ma
m(u)li(eris) e(st) mag(is) tenue (et) subtil(e)
... p(ate)t / q(uia) sp(er)ma m(u)li(eris) magis
e(st) p(ro)porc(i)o(n)atu(m) n(atur)e matri(ci)s q(ue) e(st) calida
(et) tale se(m)ie a(ccipit) calore(m) l(ic)et a ma-
tr(i)ce q(uam) vi(ri) se(m)ie / In opp(ositu)m Albertus

[margin: d(icitu)m]

in lib(r)o q(uia) i(n) stu(dio) mulie(ri)s tot(um) e(st)
q(uod) v(irtu)t(is) pa(ssi)ua / Item Auic(enna) 2o col-
lect(ionis) n(eg)at sp(er)ma esse efficiens

uel n(atur)am / s(ed) e(st) ut salua(tu)r / Item p(h)ilosophus
16o de animalibus p(ate)t. Tunc Auicenna
sic so(lu)i(tu)r q(uod) mulie(r) se sola poss(et) i(m)p(re)-
g(na)ri (et) g(e)n(er)are q(uo)d s(ecundu)m fidem n(ost)ram et p(h)ilosophos
tam s(ecundu)m auctores medicine (et) na(tura)les
q(uam) s(ecundu)m leges / q(uia) p(ate)t / Et quo
in sp(er)mate mulie(ri)s s(i)t v(irtu)t(is) acti(v)a
fet(us) (et) poss(et) g(e)n(er)are sine se(m)ine
vi(ri) / Illud d(ici)t 20 metha(physi)ce / sp(er)ma
mulie(ri)s e(st) pa(ssiu)m / vi(ri) e(st) acti(vu)m / Ista
q(uesti)o(n)em n(on) c(on)clud(it) auc(tor) medicine

[margin: 6o]

po(n)it duas op(in)io(n)em / Et no(ta) i(n) g(e)n(er)ac(i)o(n)e
fet(us) p(ri)mo c(on)c(ur)rit sanguis m(en)struus
S(ecun)do dua sp(er)mata ta(men) d(iffer)unt / Ista
c(on)uenit m(en)struu(m) / sic q(uod) e(st) ma(teri)a g(e)n(er)ac(i)o(n)is
i(n) ip(s)o n(ost)ro e(st) v(irtu)t(is) acti(v)a s(ed) sp(er)mata
sic (con)c(ur)runt se co(n)d(ucu)nt (et) e(st) ma(teri)a (et) mot(us)
e(st) v(irtu)t(is) acti(v)a g(e)n(er)ac(i)o(n)is ta(men) d(iffer)unt i(n)
sp(er)mate mulie(ri)s mag(is) e(st) ma(teri)a g(e)n(er)ac(i)o(nis)
q(uam) eff(icie)n(s) Et i(n) sp(er)mate vi(ri) mag(is)
e(st) eff(icie)n(s) g(e)n(er)ac(i)o(nis) q(uam) ma(teri)a / Et (secundu)m
po(n)it duas (con)c(lusi)o(n)es (et) q(uo)d sp(er)ma e(st)

[margin: 6o]

In sp(er)mate vi(ri) e(st) v(irtu)t(is) p(ri)ncipal(ior) acti(v)a
g(e)n(er)ac(i)o(nis) / Ista (con)c(lusi)o / Et in mulie(ri)s

[margin: 7o]

sp(er)mate e(st) v(irtu)t(is) subactiua ip(s)i(us)
g(e)n(er)ac(i)o(n)is / Iste p(ro)ba(tur) sil(iciter) in isto
sp(er)mate v(iri) e(st) dator forme / (er)go e(st)
v(irtu)t(is) acti(v)a p(ri)n(cipali)or / Et ubi e(st) disposito-
r(iu)m e(st) v(irtu)t(is) subactiua / dator
forme e(st) agens p(ri)n(cipa)le s(ed) dispone(n)s
e(st) agens min(us) p(ri)n(cipa)le / Ma(ior) p(ate)t p(er) G(alienu)m
lib(r)o de sp(er)mate / Et h(ec) op(in)io (est) ...
Auic(enne) et G(alien)i loco p(re)allegato / s(ed)
p(h)il(osoph)i redarguu(n)t illud p(ro)pt(er) ...
in entibus na(tura)libus / Idem e(st) introdu-
ce(n)s form(am) (et) dispone(n)s ma(teri)am / (et) ista
2a sp(er)mata distincta no(n) (con)currunt
q(uia) ta(men) a(u)c(tor) e(st) Arist(ote)les 8o metha(physi)ce
Et p(ri)mo d(ic)it ibide(m) id(em) e(st) agens
ma(teri)am dispone(n)s (et) form(am) introduce(n)s
q(uo)d p(ro)p(ter) e(st) op(in)io Auic(enne) distinguenti(s) sp(er)ma
/ s(ed) sic e(st) in sp(er)mate vi(ri) (et) mulie(ri)s ...
A e(st) no(n) ...

dup' tap' Primo si se comparatur
ad mestruum Alio sim' ut e qui
vtum tum spmate vi' i mice
Spma q' e spma mul' sil' acte
pn tum spmate vi' lz iunctem
gnatiuaz fetus p' sicut de coa-
gulo lac' ḡponitur sic e de spte
mul' in gnatone fetus si mplmal
le sic e q' n' cos ḡponi' est
iunctem coagulo ? sic e sptte
Q' e' no psilitudine i coagulo
sit ta p Ar 20 casi e mel aqua
actum li p' popiom medicos
? ptsum anti ditatio Ostia e q'
spma mulieris sm se cap' no lz
iunctem actiz in gnatone fetus
Illud app' p Ar' 20 colliget de si
gnis testicols spma mul' non
lz actm fetus dicim app' pslm s'
de animalibus Ostē dca mpbant' p'
dm pmu tur uispmate vi' non
cet iutus acta ut no cet gnm q'
qns f' i coagulo se' sltas pz
p ob quia lz est solum capet iun-
tem aspmate muliebs Osta q' p'
Imo e calor nalis fatz ? spi
e iutus acta gnatis sic e inspte
muliebs Q' e no sep sl scmsita
gnatio primo ta' tio de ccpio ob
li app' qz mlts spmate e calor
f' magz ? m' sic spe cuitz te-
nendo istaz opiom pe dca fatt
q milto spmate cet calor spe
sub esse inpsto ? lz no sufft
ad completaz gnatom acte
viugapt Alit dicit ad q'm
Vtn nō q' ppma mul' mlt go
seme pui sm tpatu missu ad
mitem ? non mlt go mestrū

Con' ad q'm e insptmate mul'
non e iutus acta ad gnatoz
fetus ita p' Sicut se lz paus
ignatone sic spma mul'
lz n' paciens agit i semen
mul' no lz iunctem actam de
nd Coagulo mul' lz se ut
paciens i ? semen cuius li est
psti 1 s' alm Secō sic 1 ne spa
vile non cet vile i gnaone
fetus lz aut f' sltas app'
p omn ptos quia li secō quo
spma mulieb' cet paciendum
lz actm Tercio sic ingnatoe
vl mlier dat form vl vir Si
2o lz' intentu no p' quia
pt vir no gnaret simile sibi
silem quod negat pstus 1o
mets et 1 q' de animalib' Ergo
seqr' q' iutus acta pui' inest
aspmate pt ut cor pot i fra
Contra q'd du' Spma mlicis fe-
tum efficit ? et ca acta feto
gnatz Aus e sa de anipi' 8
? q'nto Circa seme de simist v te
sic mats coit gna' femella
? lz seme e actm ? no paciens
So' Scō sic Sanguis mestruus
? seme mul' inbuit feto i matre
go pnt gnare ipm gnaz pbo q'
i sone pt gnare Aus e subt i
lia et e ane 2o ca Sanguis
menstrus decoqui' i mamillis
et mitti' p umbilicu fetu usq;
ad epar ? ibi cit debita mixto
Coagulo gelidi spa mul' mlte fe
tu Tercio sic Ado seme mul' e
nugf tpatum q' spma calium vi'
a se seme vile e ca acta fetus
hō mittur ? augmetat exili ma
ceh vatom pt gnai s.

et seme mulieris [que] equalis plo[n]astici
Aris dr quod acta mulieris pt esse
melius temperios quod ab viri et sequi
mulier recipit semen subtilius quod
viri ~~Ad instancias~~ Ad primam
quod quantum ad ambos Ad 2m dico
quod Galienus intendit sic quod semen vic
incit a sinistro teste mulieris tunc
fetus erit femella et non masculus
Et per hoc concluditur quod semen mulier
bene disponit ad femellam sed non
erit tam potentis femelle acta sed
est semen primum ~~Ad septimam~~ Sanguis
menstruus etc quod ad ambos nego quam
~~et ideo est~~ quod multa sunt quibus homo
nutritur et tamen non generant hominem
acte sic est in proposito Sanguis
menstruus recoquitur et erit lac per
ea nutrit fetum donec exit uterum
matris ~~Ad tertiam~~ vero Alb° semen istud
dicitur quod sit bidimen quod est humidum
magis flemmaticum non tamen est talibus Ad
quartam Alb. non obstante quod adhuc semen
mulieris sunt subtilius tamen semen
viri propter calor viris sed dicisi propter
illam subtilitatem Semen viri est viri
actum mulieris potentiam est passivum ~~Philosophus~~
~~ad primum~~ scilicet quod filius etc nego quam
Ad 2m dico quod fetus in dispositionibus
ticalibus aliquando in assimilatur non tamen oz
fetum esse productum active a semine
mulieris sed ratione passivi Alb. dicit quod semen
maris nisi potentis per generare semen
viri potentia ~~Ad septimam~~ quod generatur etc
quod actum nego brevem Ad 2m quod
generatur intestinum etc dico quod quando semen
mulieris bene generat dispositionem et in eius
potentia etc causa non sed primo ut quod etc
Ad tertiam quod est imitatum etc quod sic et

hoc habuit propter et calorem fortem
propter naturalem ad brevem dico quod pars prima
mulieris bene mutatur in dispositionibus quia
est albumen non tamen est ita forte et calidum
sicut semen primum ~~Ad quartam~~ Ad 2m
est virtus activa etc quod sic naturali
dispositione Ad brevem dico quod in sui
forma mulieris sit inspissatio naturalis
et in materia quare ita natura est ve-
nenosa et putrida et sic infirmitas
~~Ad quartam~~ partes spermatis mulieris
sunt calores dico secundum X positiones
~~quarum prima est~~ Aliquae partes spermatis
redduntur calidiores calore in naturali id
est de mulieribus quae erunt impregnata
dum patitur febres ~~Secunda~~ est partes
spermatis mulieris calidae calore naturali
non semper sunt calidiores ~~Tertia~~ est
partes spermatis viri intrinsecus sunt cali-
diores partibus spermatis mulieris
Et sic solvitur ratio etc ~~Questio~~

~~Tertium primo~~ utrum infantes
sive pueri debeant nutriri lacte vel
aliquo cibo grosso vel solidis sorbi-
libus videtur primo quod non lacte ... pr.a v°
quod si sit vel ... causa ratione caseositatis
vel butiositatis vel ratione serositatis
etc A crudo pessat in dictis in
lacte est triplex substantia ut casei substantia
seri et buti. b. z. non primo quod
sit lac est frigidum siccum et sic
non bene nutrit nec ratione seri quia
serum est abstersivum nullum abster-
sivum bene nutrit sed facit homines
macros nec ratione 3ii quia butirum
est ventosum et ventositas ge-
nerat in stomacho et per eius digestionem
impedit et lac nutritiva via congruit
pueris ~~Oppositum~~ sit aliud quod est magis

proporcionale ipi puero et nutricem nutrit
Sed owa mollia vinum sunt humidi
Ad est non propositum 2o de anima quia
nutrimentum eveniunt ratione siccitatis · b · c
Galienus 2o Amphorismorum illo tempore
corpora que nutriuntur copiose ibi Gal
dicit ex owa sorbilia vinum me
lius nutriunt Quarto sic extreme sunt
contraria complexioni pueri ita non bene
nutriunt Sed lac est humidum Ad est ideo
2o de anima · b · 2 per rasim 3o al
mansoris Sed lac est frigidum et humidum
Sed pueri sunt humidi et humidi ca
per propositum primo Amphorismorum illo ca
et capitulo convenit Similiter Avicenna po
ta fen prima doctrina 3 capitulo primo
Arguitur corpora nova non sunt resolu
lavia lacte Sed corpora puerorum sunt nova
et tenera Ad est ideo quia lac cito putrefit
2o canonis et per ysaac in dietis in infirmis
non est sanum quod lac b · est Avicenne
in 2 fen capitulo 2o doctrina prima corpora
puerorum et senum sunt corpora nova nova
neutralitate de adnote Sexto sic sunt
tunc pueri debent nutriri matre
lacte proprio vel materno vel alterius
mulieris vel illorum et cetera Ad est non
b · 2 non possumus quia vi non sunt lac
tum vel 2o Alii enim nutrire
tare lacte proprio et eligunt mulie
res nutrices vel 3o per Avicenna
quia lac matris melius nutrit infa
tem quia eo quod in utero nutriebatur
Septimo sic corpori immundo lac
non est conveniens pueri sunt corpora
in immunda et cetera Ad est non probo
Amphorismorum b · 2 Infantes sunt
scabiosi vomunt et cetera quod attestatur

super corpus in mundum Sed op-
positum est Avicenna lac est
nutrimentum dulce cito digeritur
et congruit Similiter Avicenna 3o ca
et 2o Similiter calor de ecclesia
infantium quia nutriebantur lacte
in matrice et post nativitatem quia
subita mutatio noceret Contra quo
ponatur nobilia utrum lactis 2o
pona quomodo primo non cibus
quem pueris est quibus quomodo
prima quod sit facilis digestionis
quia in pueris calor est sopitus
multa humiditate superflua et sic
digestio imposita est debilis Secunda est
quod sit pauce superfluitatis Tertio
pueri dicant quomodo superfluita-
tem alterare superfluitas Quarto
quod cibus sit similis quo prius al-
lebatur in utero propter subita mu-
tatio natura Quinto quod cibus sit
consolidatus Sexto quod membra puerorum
multum sunt laxa consistendum est
fluxibile Septimo quod sit abstersivus
quia corpora puerorum sunt repleta et indigent
cibus abstergente Sexto non quod
lac est in se triplicem substantiam ut
caseositas butirositas serositas nam
caseositas est frigida sicca consoli
dativa serositas est calida sicca
et abstersiva butirositas calida
multum humida nutritiva ut de-
clarat Aquositas lactis mundificat
vias intestina Secundo illud vel ysaac
lac non est capiendum in corpus sit
spatium et stomachus primum
immundus de tolerans quodlibet et
flemma in toto mundo lac dat

Nota

Nota

melius nutritiuum sanguinem lau-
dabilem generat. Et lac quod cito tradi-
tur dum exit ubera quam bibitur statim cal-
idius, tunc tamen homo caveat
a labore et motu immoderato.
Lac acetosum non est melius quia
sed frigidissimum lac coagulat sicut co-
agulo meo butirosum lactis ab-
lata. Quod frigidissimum. Butirum hinc dicitur
recens frigidissimum humiditatem recte
solvit. Et lac melius est quod est
magis subtile recentissimum. Et serum
caprarum est melius quod scabiei in
petigini manibus et oculis. Et
dicit Galenus. Et colica corrupta
sunt famosa lana cum sero et
bibunt sed colica sunt in pectore
et in intestinis inferioribus. Sic dicit
Serum secundum asininum et caballinum est
magis aquosum generans sanguinem
non grossum. Bene Rasis 2o almansoris
sic dicit quod lac recens melius
vitium corrigit temperato facit
tamen pinguia ethicos tisicos prodest
auxilium velocius generat augent
sperma. Et lac vaccinum et lacte
est grossius. Asininum est subtilius
quam vaccinum. Et caprinum temperatum
tenens medium inter duo. Rasis dicit decocto co-
lerum rubeam compellit pustulas
in facie que faciunt [illegible]
vini auxilium prestet. Et butirum
valde competitur omnibus
unctiosis est melius. Et caseus
recens qui est acrius saporis est tardi
magis nutrimenti propter quantitatem [illegible]

capiat ob stomachum et fortat. Et ova
sunt meliora grecorum [illegible] galline
et perdicum. Sperma [illegible] vitellum
temperatum est in calore, sed nutrit.
Albugo vel albumen est frigidum
viscosum durum digestum sanguinem
generatur. Et ceteris non est bonum. Et
vinum [illegible] non maxime
vinum rubeum quam album est magis
tardum sed novum vexat cito re-
plet. Et vinum lymphatum de-
locem capitis removet et ebrietatem
et sic novum dulce cito oppilat et
inebriat. Cerevisia autem medie
quam non loquitur Rasis dicit. Cere-
visia de ordeo sic tamen impedit
caput implet facit ventrem ex-
tendit urinam provocat. Ebrietatem
ad [illegible] reprimit. Ultimo
non quod homines [illegible] ad diversas Re.
etates. Multa congruunt in adolescentia
que non in senectute vel iuventute
vel [illegible]
Corporis pona [illegible] prima e p. 4o
Infantibus lac maternum est
melius nutritiuum. Prima probatur illud
quod [illegible] assila corporis melius
est est melius corporis nutritum
lac tamen in infantibus est [illegible]
et est non 2o de anima. Nutriens
nutritum in sue sit similia. Sed
[illegible] et regimine infantium
Similiter [illegible] lac est
tardum [illegible] corporale non
[illegible] Ideo sit quod includit
[illegible] nutrimenti hoc
competit infantibus lac est

cuig dr / A e no - B appz p g d t acc
poitas que p distinctione qo
Cont qo dr lac mr e vere
in infanti i no e quenens mu
mu ipi qua B Aus e Anie de
re re infantis Cro sit infant
dz dui seri de zucc et de oleo
z non compet B lac / qua B q
sunt opp Aus e constantiu et
de regimie infant nominati
dt / q oo oleo rosacco et mirtino
inbra dent liniri / Ptea zo lac
mr e debile i no e pongeds
ipi infanti ul ipi preo / qua B
Aus e Anie zo et v dt duobus
diebus lac matr e infectum
qz tnc adhuc pat flwon j me
struoz / que lac e insipidu et
malum / Ad primu lac matim
e vere j dico B ante ce medi re
q p'mis duobz diebus infanti
no gpet lac ipius matis q e
infectum sangne crudo / quia
omes hnores in cde sit moti
sunt i sic no gpetit B ipiis
ipis tnc ki gsit qui cit lac
z mag tectu / Ad scdm spe
qpet - g q constanq inuf quo ad
mebra dotiora que dent fri
et in ungi ut pot ibid / salma
aqua calida multu gpet ist
infantibz in tutte z tetis -
mebris Ceraz infantes no dent
poni ad locu luosu ppt visu
B loco obscur / Craz e ra dme

Omes infantes in ortu deam
pacunt flxm ventr ul sunt
vomitq et cum rubedo gin
gina dz fricai z lingua pat
latum ipius infant de qq
pq videbit ignone de regimie
infantum / Ad zm / lac e insipid
ino / dico q no gclu dit de
latte pzis zobq diebus / et
de latte nutri luxuriose q
fuit in cor cnis / lac et qum
infanti ut videbi nunc / Oia
qo e - pro owa sorbilia st
nutritiu melq qi ipm lac ta
p / q mq consortat mebra
reddit solida e nutritiu gene
owa mollia cugdi sunt A e
A de regimie pui / bo e noti
p de stitioz phitaz de omes C
owa sorbilia cito digeruntr
saguem bom reddut / Cont
qo dubi / nutritiu diffile di
gesto no e melius illo q
e hoc digesto i ista owa n
st melia qn B Aus quo
ad pmaz ptem e zaf in zo
Alma et / Owa st duc dige
B ipm lac cito digerit p Cam
zo Amplis ois Cro sic / q tnc
febrem ht no gpet owa sue
cunq dici A e no / q morbus
e evitandus B - e Amie / owa
inflamat / Ad infla oz sequi
febr calida ut synocha / Ptea
zo vinu gpet pnis melius
ipm owa i qo fla - B qua

C 4o

cius p^a vinu e validu et est
thezau^s nec i magis ꝯfert. Ad i^a
instan^as. Ad p^ma^z inditum
q e ꝯ, q^d ar^a nec v^a. Ad
vas^a dico q inficit de magnis
ovis fixis vel ass q sint dura
Non aut loqu^r de mollibus
ut q^o asserit. Ad scdm q transat
febrem, q^d a^a nec v^a. Ad
pc^z dico q ista ova nec semp
inflamat ii in tot^e repleto
sag^ne et in quo e mbus passiva
debilis vel impedita. Ad z^m vinu
compet^t pmis vin e q^m sit in fine
z^e etatis vel in iuv^te. Ozi ista
in p^ma^o pmac vinu nec ꝯpet
sim Am^ea^z q reddit nervos de
biles sim ꝯspra^z pm qui i p^ma
incitur vino in senectute sse^nt
m^ta dolosa z orlos tito ꝯriut
palitia z ledunt timoe iubo^s
vinu picinu i sorbitu de ouis
et vino ng^s ꝯfert pms q^m
potato pm vini et fort. ꝯ est
ad pu^ls Ad p^ma^z. vel sic ess
tone tascit^r ꝯ dico q simpl^r
lat no e ita vncuosu q potit
impedire digestionem q e subtile
motiue lac scham dicebs in
lat e dire digestio^s quo ad p^i
gue^cz cius dico q vin e de la
cte grosso ut de vacino asini
no, s non terz de lacte simo
q e bn tenue z subtile. Et s^t al
q pmis vncuo^s impediat di
gestionem tn ppt dulce^cz vene
cpatis in meti^e attrahit z tunc di
geritur pstims ste ꝯ pm^r quo

lat e minus pingue istatis
fa^nt vomitu z tunc p modicum
tasei resideat ꝯgulat^r. Ad scdm
q e magis ꝯpo^r atu ꝯ q^d
verum nec sicrem. Ad pc^z Sa^m
ova sorbilia ꝯ, dico q^d
ipe inficit de pmis tpe iuv^te s
Oz quo ingr^r de tpe infantie
tunc lat ꝯpet^t plus quam aute
fuerint 10 d. Λ annos tunc ova
z vinu compet^t plus debite ꝯpor^a
ut Avi poi pa^t. Ad z^m que sit
contra ꝯpioni ꝯ q^d a^a nec
sicrem. Ad pc^z dico q rasi q^d
sit e vin de lacte acet^o. ac^o
no aut de qproſz. Edito lac in
fantu quia tam mel nusfuit
i^r lat ms e lauda^le tn in
fuit x^j annos vel zo, ut d^t
ꝯstantius qui lat e albu ꝯps
sum vale infantibus. Cnu e
aquosum m^is fluidu tunc
no bn compet^t. Et mac prec
dunt baluc^n, qui d immitunt lac
z tunc quedat bonos ubos
z no tasem ppt cintre s^m
talitr. Ad q^ta^z cor ventia
ꝯ dico cor vent sit dupl^a
q sit lap z infima, ita no dent
lacte uni ꝯ, cor q^m qua s^nt
de infimi^te. R^a cor sut vent
que sut debilia i mbs et
disposi^tbs z tria sut lacte ua^ti
sic inficit. Una pmo ca^ls
se^m z pmos cor sut vent
i ad sunt no feria, q no
pvenent ad debita^z etatem
et matu^ritem. Ad q^ta^z tunc

primi iterum dico quod lacte matris pasce
rent nutrix dum fuerit sane
nutrices, dotur lacte nutricis est
tibus nutrix est eligenda specialiter
secundum regimen Avicenne, matris autem
esse carnosa in pectore fortis
rubea colore 30 ulterius amor
de quo plenius apparebit post
Ad 6m corpori in medio iterum quod
si est corpus in medium consum
tum est bor e f, quia prius sunt
tota confunda, sed non in indicia
morbi, sed propter primam etatem
in qua vigens confundium [illegible]
Ad 2m quod tota infantia non sunt
in munda [illegible] peccantibus
sed solum propter membra mollia
que adhuc sunt vicina lacti
quod consistit lacte nutricis, de eo
posito quod infans sit infirmus
. nove autem lacte nutricis dico
quod secundum Avicennam de cura infantium
quod infantes pluries patientes
patiuntur vomitum, spasmum, h
etes, variolas, morbum po
stulant in istis casibus pote
dari sirupus subtilis, quo
iterum consideratione de scientia ad propositum

Et dicitur 80 sequitur mulieri
pregnata in flenbotomata abhor
tiat 1 vel sic flenbotomata mulier
impregnata patitur aborsum
ut primo quod non si sit sic est
maxime [illegible] co quod nutrimentum
aufertur fetui, quod secundum iterum
que est pregnans 20 [illegible]
sicut pro quia mulier adhuc
sed nutrimentum propter obviam supra

dicte auctoritatis similiter illo tempore
in nutrit se 1 fetus adhuc
nutritur, item totum nutrimentum
non auferetur in modica sanguinis
minutione, secundo sic sicut
est de fluxu menstruorum in
mulieribus pregnate, sic est de fluxu
sanguinis 1 flenbotomata, sed aliquando
mulieres patiuntur fluxum menstruorum
et non abortiunt 1 nec in flen
botomata, a propter quod utrumque sanguis
evacuatur, sed est Avicenne 30 canonis
fen [illegible] de mulieribus carnosis pa
fluxum menstruorum 1 contemptione
Tertio sic, quod remanet peius in
in mulieribus pregnantibus, sed autem si
flenbotomata est [illegible], ad est non
quod propter [illegible] sanguinis in [illegible]
sunt multe infirmitates mulieribus
ut febres iterum, sed est Avicenne primo
canonis fen 4 capitulo 20 de flenbotomia
Oppositum est mulier pregnans
de secundum 1 flenbotomata quia
sed quod secundum est periculosa
mulieribus ut dicit Avicenna ac 2o Canonis
propter carnosos primo pregnantes
non est Oppositum quando si non
ut sic erit fetus valde parvus
ut magnus, sequitur fiet aborsus
in illos, et est non predicta suf
ficiens sed, non primo quia
adhuc ligamenta non sunt confir
mata nimium, quia fetus est parvus
1 ita non tito corrumpitur ut
fetus dicitur, in 2o quia tunc
fetus est fortis 1 non tam leditur
ut fiet aborsus, secundo sic in
flenbotomata post superiores periodos
sanguine diminuitur 1 non inferiores

2ᵃ rᵒ

3 rᵒ

4 rᵒ

5 rᵒ

6 rᵒ

et propter quod fetum nullum nocet
inficere / quia ergo fetus
est in regione inferiori auis ap-
paret per gradum in [illegible] de flebo-
tomia temporis mediana sa-
guis minuitur in regione su-
periori et impedite Item autem
dicit A tollerancia talis de embrione
non semper minuente abortit

o[m] Propterea sunt tantos medie-
tates Ypocrates Amplius ob illo causa
minuitur sanguis in utero per flebo-
tomia abortit / et patet quia enim
nutrimentum fetus in sit aborsus
sit est in flebotomia Alia est nota
quod omne corpus vivum nutrimen-
to et anima et apparet per aliud
in illa Sanguis nutrit fetum
in utero dum contrarium in lac
inde in flebotomia sanguis
diminuitur id est in nutrimento Contra
quomodo enim due partes pulsus
prima / utrum sit sanum post flebo-
tomiam facere sompnum Contra probatur
et utrum sit optimum minuere pre-
gnante vel sanitate in utero flebo-

no. botomie Contra primam partem non
quod flebotomia est dux quedam indi-
gent sanitatem Alia vero indi-

no. 2o. get Contra non quod flebotomia est
minimo sanguis unus in-
venas [struck out] cum sanguis
residens in venis Alii autem
tollerat flebotomia pertinere ex venas

no. 3o. Contra non quod sompnus est dux quedam
rotum / sed dimitur / aliter nocivus
Decipimus dictum inferior non autem de-
sto Contra id est dimittitur est dux quedam

est prohibendus aliter non prohibendus Prohiben-
dus est tamen ab bono dormit tempore longo
iterum se dilatare ad latus / non
prohibendus est precedente ab bono ab bono
iacens tamen in uno latere Contra istam
positionem quia primo est post
flebotomiam que non indiget sanitate [p[ri]a]
competit sompnus non prohibendus
Contra est post flebotomiam que indiget [2a]
sanitate non competit sompnus Contra
Prima pars illud quod restaurat de perdita
et est tamen quies et quod competit
sompnus ut sit est sanguinem de Alia est
non quod in flebotomia tamen de perdito
quod ab patet quia sompnus est tamen
bone digestione quod calor in terra
advenit / etiam sub dicitur non prohibendus
quia videtur est sompnus prohibendus
est tamen sanguis grossitudo tamen [ran]
Et ista sunt in capite defluit
ad partes inferiores Contra quod dum
nullus quod purificat membra a sanguine
et proprie hic non competit / sompnus
post flebotomiam est sanguinem de Alia est non
post flebotomiam indigentis reparatione
caloris et spiritus quod in sompno
calor tendit ad intra et membra
exteriora de purgant de calore cor
et bono est tempore dormitur rece-
bit tegere a frigore exteriori Contra
quod est tamen febris hic non competit / sompnus
post flebotomiam est sanguinem de [illegible] Alia
est non febris est pessimus morbus
ab patet primo canone fen 2a [illegible] sompnus
incidat apilat meatus spiritus
tibus opilatio est tamen febris precita
2o illud non competit quod cat
[illegible] / sompnus post flebotomiam
est sanguinem de Alia est non / ab apparet per A
primo canone fen 3a tamen de regimine
de sompno / vel Item A primo canone
fen 4a capitulo 2o post flebotomiam
sompnus non competit Contra

Ad illas rationes. Ad primam quod privat
membra a sanguine, dicendum quod sic potius
membra privaret. Si non ex toto
ad hunc manet in illorum tamen
in quibus stat vita in sompnus
compeditur. Ad 2am quod est tamen febris
dicendum quod aliquam, non sicut. Ad 3m
dico, quod si sompnus prolixus, tunc
opilatio fortis causatur et per consequens
febris. Si non, modica contingit opi-
latio, tunc non autem sic eo minutus.
Ad 3am illud non contingit dicendum quod
alterum. Ad 4am dico, quod minutus
non debet se replere nimium post hoc
et debet ambulare paulatim vel
quiescere donec digestio incipiat
fieri, et tunc ponere se ad dormiendum
capite tecto velamine sano
sompnus non profundus, et sic non
tantum patio plenitudinem sed communiter
fiet esse potest fieri et tunc sic quod
non intersit. Ad ultimam primo causa
dico quod loquitur in flebotomia que
indiget scendatione. Dicens quod
est hec dicta scendatio. Dico cum ars
prudentis venas digitis digitis et
ut scindantur quod sanguis de novo
effluit hec vero scendatio. Alia
quod ad illud quod est tamen facile sole-
datio in vulnere flebotomie hec non
contingit post flebotomiam sic et sompnus.
Ad 2m quod in isto passibus
consolidatio vulneris donec
fiat consolidato scendatio
hoc est autem primo causa. Et 2o
quia calor est spiritus tenuitur ad loca
vulneris in quo cito consolidatur.
Tantum quoniam dicitur illud quod est tamen
confortatio hec est faciendum
dormire. Contingit est post flebotomiam.

Ad tertium dicitur prima primo
causa ubi prius sompnus in sopno
digestio fortificatur dicendum. Secundo
Si non hec esset ex quo fiet
scendatio. Quia est hec qua post
dispositionem premissam. Et hec post
quia intra sompno sanguis
concurrit ad locum vulneris
in inscendatione. Ipse sanguis
continue effluit. Ad istas
Ad primam quod est tamen confortatio
quod si non debet tunc fieri
scendatio. Sed quia ista debet fieri in
consolidatio nichil impediret.
Ad 2am si sit hec major esset
dicendum quod sicitatem. Ad ultimam dico quod
in sompno tunc calor naturalis
attrahit et secum ducit sanguinem
melancolicum. Et si expelleretur
nichil nocumenti eveniret. Ad 3m dico
toto concesso autem scindere con-
solidato fiet aer motus sicut
modus viceversa apparet, in
febre. Est ut dictum est ratio autem
partem quod hoc non, quod minutus sit
contra incompositione, sequitur sint
habentes venas latas digitos
ad tamen dictam compositionem in quibus est
multus sanguis. Sed autem de
compositionibus latis de venis
exigunt multum sanguis
et talium. Ad 3m sic minutus habentes
venas strictas tamen compositio
declinat ad frigiditatem, tamen est
sanguis modicus. Sed hoc instrumentum
medium sanguis. Secunda est
distinctio flebotomia est dicta quedam

No

2° No

magna vel multus sanguis
evacuatur. Alia est modica vel
modicus sanguis evacuatur. Tertio
3o no. Notandum quod mulier pregnans est duplicis
complexionis scilicet carnosa et multi san-
guinis habens latas venas vel
non est bone complexionis sed macre
et extenuate parvi sanguinis
4o no. Quarto notandum primum(?) pregnatem
flebotomari est duplex: uno in primis
3 mensibus, alio in mediis
et in 3 ultimis. Quibus positis ponantur
prima conclusio: conclusiones quarum prima est: flebotomia
modica non provocat aborsum.
2a conclusio: Secunda est: flebotomia magna aborsum
3a conclusio: provocat. Tertia est: mulier pregnans
bone complexionis potest flebotomari prima
flebotomia in primis 3 mensibus. Quarta est
4a conclusio: quod mulier pregnans hoc complexionis
non est flebotomanda in mediis mensibus
5a conclusio: nisi flebotomia minuta. Quinta est: mulier
pregnans macre parve complexionis non debet
flebotomari in aliquo tempore circa flebotomiam.
Prima patet quia contingit lapsum plus non
provocat aborsum ista flebotomia est igitur
non est. Secunda sicut notomia provocat
sit cumulativa conservat. Sed
quod si mulier habet sanguinem corruptum
vel inquinatum nimium contingeret tamen
lapsum minus quod patet. Secundo sanguis
peccans in quantitate est causa dispositionis ad
putrefactionem. Tertia patet quia dum multus sa-
guis nimium [illegible] minuitur provide dist-
rahitur et non competit, quia [illegible]
Quarta: dicitur quod sanguis est nutrimentum
infantis. Quinta sit talis flebo-
tomia si non provocaret aborsum. [illegible]
esset [illegible] quod lapsum contingeret [illegible]
[illegible] quia ipsa [illegible] sanguis est
thesaurus nature [illegible] et [illegible] non
et ipso diminuto natura debilitaretur

et non conveniet. Ad instantias. Ad primam
[illegible] sanguis [illegible] non causat quod
quam. Ad secundam dico quod prima flebotomia
non diminuit nutrimentum et sic in muliere
bone complexionis scilicet carnose et
habundat in sanguine et fetus non
patitur subito defectum nutrimenti. Ad tertiam
sic esset [illegible] Ad quartam
[illegible] dico quod sanguis peccans non
putrefactus est nec thesaurus. Ad [illegible] sa-
guis peccans in quantitate et in [illegible]
subito [illegible] non [illegible] Ad
quintam quod remanet nutrimentum fetui
sic provocat aborsum. Unde flebotomia
in magna quantitate [illegible] patet per Gal[enum]
[illegible] Amphorismorum mulier in utero habens
et [illegible] quod dum [illegible] nutrimentum
[illegible] quia evacuat magnam
quantitatem sanguinis quod est nutrimentum
[illegible] quod pona quod habens [illegible]
[illegible] synocham [illegible] multa
flebotomia in [illegible] mulier [illegible]
[illegible] ut dicit Gal[enus]
[illegible] Ad illud [illegible]
[illegible] confessio quod ibi competeret
magna flebotomia in [illegible] ad [illegible]
[illegible] sed modica [illegible]
non pregnante. Dicitur tamen quod est [illegible]
[illegible] synocha per Gal[enum] quod sit
[illegible] in qua peccat sanguis solum
in quantitate. Post illud vel synocha
[illegible] si synocha [illegible]
Tertia quod illud non [illegible]
et [illegible] fetum [illegible] si flebotomia
est [illegible] carnosa
Ad [illegible] non [illegible]
quod est [illegible] sanguinis [illegible] fetum
[illegible] quarta
quod illud non est [illegible]
fetum morbidum si flebotomia in
primis 3 mensibus est [illegible]

quod licet non tamen fetum quod necesse sit quod
multum anfert(?) nutrimentum fetus sit lan-
guidus aborsus provocatur unde dicit Galienus
ipse in commento illo tamen purgatio-
purgatione si conveniat a quarto mensibus usque
ad 7 menses in vero istius innova-
tionis et scientia vera est. Galienus
ponit exemplum quod sicut fructus in principio
sunt ligamenta debilia in arboribus
sic et se habet fetus in primis mensibus.
Nota quod ad illud non dicit quod mulier
aufert fetum sed licet est in muliere nam
quando est impregnata et est non ... mulier
prius sed ... mulier contenta est ...
tis sanguis et mulier ... sicut ...
per ... primo ... sed
flenbota non est facienda ... occasio-
tis et est. Contra quod dicit mulier
carnosa concipere non potest in flenbota
in ... non competit fetui quam
et ... non est ille in tempore ... et
... ... pinguis ... impedit
conceptionem ... ipso in commento
illo ... ... vbi
dicit Galienus quod carnositas impedit con-
ceptionem ... sit mulier ... sed
sed ... sanguinem in non est flenbotanda
quia ... primo ... et ...
sanguis ... non ... sed
... ... mulier ...
... ...
in ... Ad instantiam ad primam
mulier carnosa concipere non potest
distinguo ... carnositas est ...
... ... mulier est carnosa
... ... et ...
... dicto ... Alia est
mulier carnosa que est pinguis
... et ... pinguedo impedit
conceptionem et sic ... ...

Ad secundam mulier ... ...
sed ... Sanguis ... ... est ...
... ... peccaverit in quali-
tate in quanto et sit sanguis non
deminutus. Alio modo quod peccavit in
quanto sed non in quali tamen ...
... sanguis deminutus et sit
... ...
mulier ... ... sed
fetum non indigentem multo nutrimento
... mulier est flenbotanda quamvis
... illa est ... non ...
apparet in ... ... tempore
fetus ad quem est primus non indi-
gens multo nutrimento. Ad illud
dicitur quod ... fetus ... sit ...
quia est debilis ... ligamenta
debilia ... fit aborsus. Con-
... dicitur mulier ... impre-
gnata potest ... febrem tempore impre-
gnationis ... est flenbotanda quamvis
... tempore fetus ad quem
est ... non indigens nutrimento
multo. Ad illud dico quod ... mulier
... mulier ... sana ...
... dico quod ... mulier non est
flenbotanda ... dico quod ...
... febricitante ...
sanguis peccat in quantitate sed
non ... dicere quod ... ... sanguis
sit ... ad ...
Ad primam ... ...
quod ... Ad ... dico quod
si mulier ... bone ...
... ...
et flenbotomia admittenda est ...
... mulier male ... ...
... non ... ...
... flenbotanda non est
Ad ... sicut est de fluxu ... ...

Nota

Solones(?)
primum ...

fluxus obseruauit tpe decima
sui Si aut fluxus fuit vna
vite vel bina in pracipite
tunc non erat aborsum sicut
fat flebo a in tbq p'b mensibus
Ad 3am qn reconet perui i uniubus
&c. / quod flitatem fui 9o 3 am
uas mulier carnosa in mense
quito pt flebot et sic pmi fetus
tonit z nutris no aut semp et
da qo ponit Ad 4tam inter pre
gnantes dz formata &c. / quod
si fuit fortis z studans i me
lio humorb fm no mp' 1b 3 9 mensibus
de quo qo inter Ad quintam si no
vel fic eet sem &c. dco qo contu
pro vel magna / si inter
fuit mat Ad in po qn ad tu
stantia no sit aggrauata dico q
adhuc sunt debilia z ato cor
rupum z p ste mesbe ad ... po
quia tunc fortis e fetus dico qn
fuit fortis adhuc ingrediq
de mit ... p qo no sse dz si flebo a
Ad 6am inflebo a ptes supiores &c.
... quas admitto cum Ad po
dico qo qn sanguis eit dimitq in
ptibq pectoralibq tunc ic ptes
attingit de ptibus inferiorbus z
tunc ic p9 erunt de paupate
Ad dco Sangui dimito i ptibq
supioibq tunc ic recipiunt sagen
ciem de nutri ... quso inopate
et sic ptibq inferiorbq no tm mitt
sicut prius Ad aliam dico qo
ipe intst de inite hoc sitius

/. i a e moralis sc ethica fz ista scia
e qti qo ao ... no qma ... hos i seipo /.

sic morali vel sic medicinali
et vi pmo quod morali Illa scia
que e de regimine hominis i seipo /.
/. ordinatur ad sciaz ethica sine
monastica b'z quia in illo li
A ... des Alloquendum ... q dz
se regere de mane cu ... sue
tpe pulto ... de mane motes
ascende de vespe puteos descende
Ergo sic illa scia quo subalternatur
scie morali e moral ... i a
qo ... quia ... e scia sb
alternans et subalternata b'z qz
in scia subalternant monastica sic
quia ... p ... ar
ciliam qz e de regimine hominis in
seipo in ordine ad medicinam z 2o
et vi qo sit nalis ubi investigatur
effectus ... ibi e sa nal scia
...e ... di qo ... quia
... libo ... des Alloq ... in
in mlt ... et passionibus
vz qo no dz vigilac ... deo
qz ... e tpus sagnem
et tunc ... sangis z digitur
in digestivum et homo salnatur Ex
vo qo sit medicinal Illa sa in q scia
determinat corpus humani sb ... sa
nitatis et egritudinis z medicinalis
fz ... Ex qo ... corpus
sanu z ... considerat medicina b'z
qo ... Alloq ... effugiat
carnes grossas z comedat carnes
subtiles et qo de mane no quedat
frigida / fz sep calida q sit medi
cinalia ... medicinales et
dictes / qo de mane ... sit multi
humores qui ... calidi di
gerunt si tunc frigid' appo' tunc
illi humores manet indigesti

in p 6o mese z ... go ...
Cuius titulus libri de regimine sa
nitatis vt ... liber subiecta

sicut apparebit / quia omnes ille quidem
manent quecumque semper sunt dissolo-
rati quia ponunt credunt super medi[illegible]
[illegible] et premis super mali [illegible]
Albertum et sequentes quod post commestiones
diluculi [illegible] assignat / Inoppi-
nat et [illegible] quia in scientia ordine ad omnes
illas 3 scientias sic scientia ordinatur
ad 3es terminos distinctos scilicet quod scientia non
est unius generis subiecti / sic fuit ut
primo physicorum / quinto quia iste 3 sunt
[illegible] primo distincta / Contra hanc quod sit op-
inionem / prima est quod illa scientia sit medicinalis
[illegible] duabus rationibus primus
potest [illegible] in sexto
quia subalternatur scientie mathematice
sic patet [illegible] oppinionem ut quod sit naturalis
probatur ratione sic primus posita scientia que
investigat terminos speciales illa est
[illegible] de primis naturalibus / sed illa scientia est
huiusmodi / ergo etc / dico terminos speciales
quia si essent generales tunc esset
[illegible] de magnis naturalibus ut motus
generationem [illegible] compositionem in-
equalem [illegible] et dico quod [illegible]
[illegible] sic illa scientia que transcendit
[illegible] scientie naturalis non est naturalis
huiusmodi ergo etc quia nullus terminus tran-
scendit [illegible] sic arte [illegible] illa
scientia transcendit [illegible]
[illegible] transcendentibus scientia naturali
Secundo illa scientia que non consistit inve-
stigando causas passionum non est naturalis
sed scientia est huiusmodi ergo etc [illegible]
illa procedit [illegible]
non est de consideratione primi naturalis
ista [illegible] dico / [illegible] est [illegible]
quod [illegible] illa scientia subalternatur
termino mixto / puta scientie medicinali

et naturali et sic stabit in opinione 3a
quod [illegible] sit [illegible] subiectum est multiplicatum
terminus est multiplicatus sed subiectum
huius libri est huiusmodi ergo etc [illegible]
[illegible]
[illegible] subiectione [illegible] et [illegible]
Secundo sic ista scientia investigat passiones
naturales et medicinales / et scientia [illegible]
mixto sed hec est huiusmodi [illegible] quia [illegible]
investigantur passiones [illegible] medicina
et naturalibus [illegible] Tunc dicitur [illegible]
sic [illegible] scientia est una et unius generis
subiecti sed illa scientia [illegible] quod [illegible]
scientia [illegible] non [illegible] unius sed
sufficit quod analogice sic [illegible]
[illegible] dico quod terminus [illegible]
[illegible]
addere [illegible] multiplicatus ut ratione
informatur [illegible] et illas [illegible]
[illegible] et ut includit informare et
[illegible] terminum mixtum [illegible]
ad primos sed primas duas et [illegible]
non solum [illegible] ad propositum
[illegible] cum dicitur illa scientia [illegible]
est simul investigatione consistit
[illegible] non consistit in ea sed ordinat
eam ad [illegible] terminum subiectione
consuetudinis [illegible] patet quod
est [illegible] corpus [illegible]
subiectione sanitatis observande
sit subiectum in hoc libro Et videtur
quod non / illud non est subiectum quod
non est [illegible] sic est [illegible]
[illegible] primo physicorum. Secundo quia illud
[illegible] investigatum et tale non est
[illegible] de quocumque subiecto
[illegible] passiones sed hoc non
est de isto subiecto ergo [illegible] physicorum

Solucio [illegible]

b[illegible] [illegible] scilicet quod [illegible] subiectum
simul et semel diversis passionibus
hic [illegible] quod [illegible] non subiacet in medio
opponitur simul et semel quia quia
subiacet egritudini et sanitati que
sunt opposita sicut est manifestum tertio
si corpus [illegible] sub ratione sanitatis
observande est subiectum in hoc libro
scilicet quod de [illegible] [illegible] Ad illa [illegible]
[illegible] [illegible] primo potioris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
subdit quod sic [illegible] de quibus
[illegible] quod corpus [illegible] [illegible] spaliter
[illegible] / scilicet quod subiectum et passio
non distinguuntur hic [illegible] quia
passio et subiectum debent distin-
gui ut primo posterius quia quia
illud subiectum includit passionem
que de subiecto sanitatis observande
[illegible] [illegible] illud [illegible]
[illegible] et passiones investigantur in
aliqua scientia hic est subiectum illius sic [illegible]
partes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia dividit hic corpus [illegible]
in indivisibiles partes / quod in corpus
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] quia
[illegible] [illegible] [illegible] Secundo quod
multi dubitant quod corpus [illegible]
sub ratione sanitatis observande sit
hic subiectum [illegible] non [illegible] [illegible]
multe opponentes opiniones Nota
quod [illegible] sunt duplicia quedam [illegible]
passionibus [illegible] et con-
[illegible] [illegible] suis passionibus
ut de corpore composito [illegible] et [illegible]

de [illegible] [illegible] et corruptibilitas
[illegible] [illegible] subiectum [illegible] in-
[illegible] respicit illarum passionum [illegible]
par vel impar [illegible] non quod omne
subiectum [illegible] ex [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] sicut est
in [illegible] [illegible] non [illegible] quod de eo [illegible]
quod [illegible] quia [illegible] investigatur in scientia
[illegible] viso dicto ad quorum quod corpus
[illegible] sub ratione sanitatis obser-
vande est subiectum in isto libro / [illegible]
[illegible] passio investigatur in scientia
hic est subiectum illius / [illegible] passio
illius subiecti investigatur in hoc libro
[illegible] / quod de subiecto investigatur
passio in scientia / [illegible] / quod [illegible] passio
observatio sanitatis et hec investigatur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] / quod [illegible] est
quod corpus [illegible] sub ratione sanitatis
observande sit subiectum in hoc libro
[illegible] / illud quod est subiectum in scientia de
[illegible] non est subiectum in hoc libro
[illegible] corpus [illegible] est [illegible] [illegible]
quod [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod consideratur alia in se
et [illegible] [illegible] et sanitatis et [illegible]
[illegible] sicut in hoc libro / [illegible] [illegible]
scilicet [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] et quod non [illegible] [illegible]
[illegible] corruptionis hic [illegible] / [illegible]
[illegible] primo de [illegible] [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] / [illegible]
[illegible] pagina [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non potuerunt
[illegible] quia observande sunt

Nota
No p°
No 2°
No

non contingit aliquem morte et tunc
illa scientia sanitatis per observationem temporis
competentis secundum quod tunc qua[m] Contra sic est
secundum quod subiectum scientie est ens simpliciter
et sic similiter ut ad questionem quod sanitas
corporis et sanitas non contingunt simpliciter
Ad primum dicitur quod quando dicitur illud non est
subiectum etc. dico quod utrique ad propositum
dico quod ibi considerantur partes
et universales sicut considerantur
partes et universales specialis quo
adhuc sunt distincte Ad secundum
quod probatur etc. dico quod in ipso et
scientie potest sicut per mortem sanitas
est impossibilis Ad tertium subiectum debet esse
simul etc. quod quando dicitur hic non est
simpliciter dico quod sicut hic non est simpliciter
unitas tamen analogice subiectione
sanitatis et observantie potest esse
iam facilius considerandi Ad primum
Ad primam subiectum debet esse proximum
unum est proximum et est aliquod notum
sicut non proximum etc. quod in aliquibus in
vestigatur Ad tertiam sunt duo subiecto
etc. quod quando dicitur etc. non est hic
etc. dico quod est potius sicut hic est
formalis considerandi et non est
subiectum Ad quartum numquam subiectum etc.
unum est non sunt partes specialis quod
dicitur etc. subiectum etc. dico quod potest esse quod
partes sunt speciales et universales
Ad sextam secundum quod subiectum et partes etc.
dico quod unum est diuino tamen potest
et se habeant quod unum sit perfectius
principale sicut subiectum sit potius
tamen non egredientibus etc. sed a scientiis
Tertio queritur etc. utrum quodcumque illam
scientiam non indiget quia sicut
observatio semper sine prudentia non
medicinali ut quod non sit secundum quod
ad scientiam medicinalem est superflua
quod est falsum quia ad dicentes sicut
quod aliqua scientia est superflua quod
qui dicunt philosophos quod primum
est sicut plane per quod sicut sic sicut per
possumus hic totam medicinam
scientiam sicut tunc vellemus
sine medicina quod sic nullus
est ita primus in scientia quam indiget
consilio etc. dicit quod ex nobis
necesse consiliari et negotiari sed
quia medicus dat consilia
etc. Cum patiens infirmitates calidas
tamen debet vitare potum Contra sicut
secundum quod est scientia et tercia scientia est
quod dicit Galenum tetasse et
scientiam quod dederunt scientibus
tamen quia ad tantam sanitatem
requiritur theologia et contra
secundum quod infirmitates aliquem non eas
hominibus necessario hoc sicut
quod multi homines nascuntur in
hominibus quibus ad pati est tantum
vel tantum quod sub aqua ut
sic quod ad pati ydropisim
quia quod illa scientia prudentia est
tanta infirmitas et infirmitates non
essent necessarie Opinio ad autem
Ad quod dicitur et Aliorum Cum in
ipsa custodire corporis tamen salum
tunc debet tunc scientia sicut illam scientiam
per hoc non est ad tantam ut
corporis observatio sicut quod secundum illam
scientiam observat corporis per digestam

Marginalia: [illegible] — sicut medicus prestat consilia — [illegible]

No p° rōis Nota q duplices sunt infir-
mitates que curant᷑ animalibus
q sunt radicales orte a principiis
radicalibus intus sicut sorti-
legia ydropis febris acuta rōis
Alie sunt que oriunt᷑ a principiis
et cāis occasionalibus qz n̄ hñt
cās in subiecto et radicatas que
dicunt᷑ apud medicos langwores
sicut consilia et febres que
stomacho sicut oruntones que
iste si in corpore que infirmitates p-
ueniunt ex inordinata digesta sed
q aliqui homines plus bibunt q̄
calor sufficiat digerere et aliqui
plus comedunt q̄ natura suffi-
ciunt et non respiciunt a totimo
balneo et a contrario minus sa-
cius ut a frigore inordinato
et abestu et calore inordinato

No 2° Sed nō q infirmitatibus cōi sit dn̄a
q disposita quedam indisposita cōi dispoi
sunt ut quedam sicut pse p actus
aut infirma ut multa homines sunt
qui incepti sunt spatibus egritudibus
9 p^a Isto viso dico dico ad questionem q d
obseruacio stellarum sic prodicit cum
medicorum infirmibus occasionalibus
2 9° Sed q nō infirmibus radicalibus
et originalibus prima pars sit hec prin-
cipiat h scia prout ex debita digesta
et debitamento nāli quia infir-
mitates sunt occasionales in ista
tu presupposita premissum Sed ut
illud nō pudicit h scia q radicatum
& sunt insubiecto Sz infirmitates
originales sunt hinc & inde in conditiones
ac vocis Ideo nō hz in sciencis fiat
infirmitates originales tractandum dispo-
cas ad paciendum declarat q sicut
ydropis ex calida si homo con-
sueat corpore suum frigidate in se ledit
cum tribus passionibus et in frigidate mediam
Sed nō comedit ad usum calida cum
tribus infirmitas ledit cum magis
Pz ad principales Ad primum sed q to
sciat ut qua ad pa q possibil p
esse sed dico q verum est si omnis
infirmitates sunt celes nō sunt celes
quia q sunt radicate q nō to
nō oz Ad rationem nq est ita pforis
eorum quere sz acc medicus dat
consilia sed dico dat consilia go
illa scia nō pudicat illi in toto sed
in parte Ad 3am sed dico q
nō solum scripsit pro consilio et sic ad
quia obseruacio illius sic prodicat
cum medicorum in occasionalibus
infirmibus sz nō in radicalibus
Consequenter quer᷑ et hoc q dicitur tertia
q ampendum homo sz magnum
ambulare Arguitur q sic q motus
ambulacionis est causa sanitatis
Ui pmo q nō q si sit sz q
calidum positum supra calidum facit
sanitatem hic sz p3 q calidum positum
supra calidum causat infirmitates quare
quia motus calefacit Sed sic sit q
deficit forum nō causat sanitatem sz motus
sz hmoi dr quia sanitas non
stat nō stante sed sz quod motus
consumit sem 3o presitas sz sed est sor
Ideo si sit sz q quanto ador est
motus ablacionis fortior est sanitas
hic sz p3 q ille deficit corpus

quia ex quo talis motus si simpliciter ad sanitatem maior
ad maius et minor in ad minimum
Ex motu sicut scilicet quod labor non valet non
impediret sanitatem, licet secundum Galenum de
animalibus communiter quod sit ipso motu impossibile
et oppositum in opposito, ergo talis expellitur
sic quod fiat ad digestionem licet conservat
sanitatem motus ambulationis post cibum.
Ad quod sanitas causatur ex digestione
et infirmitas ex indigestione, sed
quod motus talis fiat post talem cibum dige-
rit. Secundo illud quod expellit humores super-
fluos conservat sanitatem, sed motus post
cibum. Ad quod motus producit su-
dores, sed sudores non sunt vapores super-
flui, ergo quod sudor propter ipsum motum perficitur. Et
omnis motus consistit in medio duorum
extremorum quod duo sunt actiones quarum
sunt excessus, cum ergo scilicet medium sit
in ambulatione actionum violentarum, sequitur
melius quod perficiatur [illegible]. Aliter sunt
quod oportet ad effectum [illegible] statum
preter motum intensa ad effectum ap-
plicata. Et non [illegible] est motus ambulationis
quia non omnis motus facit sanitatem, sed
magis motus ambulationis post illum
moderate applicatus effectum. Isto modo
ergo dico ad quartum quod motus ambulationis
efficit conservat sanitatem. Per illud quod
expellit humores superfluos vel reducit
indigestum ad digestionem licet faciat sanitatem,
sed motus ambulationis est cum cibo. Ad 3
propter propinquitatem ipsius patet. Ad 4 ad
primam scilicet quod calidum etc. dico quod si
esset calidum in excessivo tunc
contra sanitatem, sed si est moderatum
tunc conservat sanitatem. Ad aliud illud quod

aufert etc. dico quod aufert formam
id est terminum quo et inducit formam
id est terminum ad quem, sic hic motus aufert
indigestionem id est terminum a quo et adducit
terminum ad quem. Ad 2 scilicet quod motus etc.
non quod sint eadem in esse nec
causant suos effectus et quando additur
si simpliciter etc. dico quod unum et illud
quae secundum eosdem gradus causant suos
effectus, sed si est secundum aliquos
gradus non oportet sed [illegible] et ad con-
trarium, et sic patet quaestio.

Utrum quidem [illegible] lotio facta
cum aqua aqua frigida effi-
ciat sanitatem. Videtur primo quod non
illud quod repellit sanguinem non
efficit sanitatem, sed talis lotio
repellit sanguinem, ergo etc. Maior quod
sanitas consistit ex sanguine
et ex defectu sanguinis perditur sanitas
[illegible] ponentes super isto libro
dicentes quod per contactum aquae
repellitur [illegible] quia fri-
gidum expellit calidum. Aqua est frigida,
sanguis est calidus, ergo etc.
Secundo quod extinguit calorem non
conservat sanitatem. Aqua frigida est
huiusmodi, ergo etc. Maior quia aqua
est frigida et omne frigidum extinguit ca-
lidum. Tertio illud quod est alterius naturae
a causante non conservat sanitatem, sed
aqua frigida est alterius naturae a
causante sanitatem, ergo etc. Maior quod ista et
effectus sunt [illegible] communicant
[illegible] quod sanguis et calor naturalis
causant vitam et aqua est frigida et
alterius naturae [illegible], ergo etc. In oppositum
[illegible] aqua confert ad sanitatem licet etc.

q aqua non operat^r ad digestionem
et sic q frigidum calefat non
confert s calidum / v3 q sanitas
maxime consistit in digestione
om̄ ar^r / illud q sedat sitim
in prin^o assumptum et addit p^m
et cōst sanitatem s aqua frigi-
da om̄s op̄sitores est ergo ut ad-
de se / v3 q illud q dicit sti-
mulos et replet p antiparistasim
in contrarium resistencia et fat ad
sanitatem / s aqua frigida s ergo
ergo ad / v3 q frigid stans circa
calidum fortificat ipm et ideo replet
stomachos esse q dicit ro p o
q dicit quomodo non est dubium / q
Aristoteles ponit eas / sz nō q aqua
frigida operat^r adhuc vim essenti-
alem p effectus producens q reddit spus
alium illustros et clariores eciam
sanguinem s quia forte pluies ss
debilitat^r ex fluxione cerebri / s subito
cerebri fat aqua frigida congeste
eciam s q vapores consurgunt in
venis et venis / ut sicut p3 de se
et aere et illi expellit^r p ad
ventum aque frigide et replet spiri-
tibus vitalibus et aliis virtutibus
et gressu p adventum ad sanguis
in primo est recedit / et sanguis
purus advenit p^tm modum / q p ad
ventum aque repellit^r ad totum
sanguis impurus q ergo calidus est ex va-
poribus grossis et ebus consumptibus
quod tunc illi descendunt tunc na-
tura abonet illos et sanguinem et eos
expellit p^m virtutes i p s faces apta
s recipe sanguinem / et q sicut ideo mo^r
sanguis et s sanguis purus velocius
motus q impurus ideo movet^r

ad saturandum replendo ideo / Isto viso dicit
ad quod q aqua frigida infert
p^r sit / illud q inducat / sanguinem
purum reconcendo impurus et repellendo
illustret spus et confert sanitatem / s
loco aque frigide s ergo q ergo ad
dicta p^r p suppositam prius ad puluere
ad primam q remouet ad dico q
verum est si tam s purus et non consistit
sanitatem quod dicitur / i est ergo ad dico
q illud calidum s impurus sed
testatur p suppositum / ad 3^m q
debilitat ad verum est si sit quod dicitur
aqua frigida est ergo ad dico
q non debilitat s fortificat
p eius resistentiam / sed p3 de termi-
nans q in yeme calidius est
q in estate p^t hic q poi re-
stringu^r et calor maior intus et
hic s q de Aristoteles ideo de animalibus
q ventres in animalibus in yeme
sunt calidiores q in estate / ad
3am q est altius nec verum est
quod dicitur aqua frigida ad dico q
ergo non causat sanitatem per se s
p accidens ratione illius q aqua p accidens
confert sanitatem et ideo per se / ad 4^m
hic maior ad dico q illa
ro non concludit ad q p^r q
s bene altius nec ideo non causat sa-
nitatem per se s p accidens etc
Consequenter queritur tercia sit q dicit
appetitu vigente ergo de cessare
a prandio / queritur ergo utrum vigente
desiderio cessandum sit a prandio
et videtur q non / sicut se^r q infirmis
non debet ministrari ad libera-
cionis publenam / sic q
infirmis ministranda sit aqua

substantia concedendi quia consumit
nullum sentit appetitum si ergo cessaret
esset ab appetitu sed quod nullum non
debent concedere Oppositum sit scilicet quod ista hoc
non contingit appetitus irregularis
est secundum philosophum patet per Avicennam 3o de ani-
ma quia appetitus irregularis
procedit ex indigestione cibi
Tertio sic scilicet quod cibus licet non
debet restitui in sompno est secundum
philosophum primo de animalibus dicit
[?] tunc mandendo et cibum quarto quod qui
desiderium vigere tunc non resistitur
in sompno quia appetitus non cessat Secundo
si sic scilicet quod appetitus naturalis non esset
reducendus est secundum philosophum 3o de
anima quarto et quia dicit commentator in 30
de anima quod appetitum vigente ergo
non attingit finem et non attingeret
finem concedendi quod est secundum [?] Galienum
sit tamen modo cessandi et appetendo quod
non optima fit digestio sed appeti-
tu vigente optima fit digestio ergo ad
quod sanitas salvatur ex digestione
bona quia vigente appetitu viget
calor naturalis sed vigente calore
viget digestio Oppositum sit tamen modo et ces-
sandum appetendo qualiter modo restitu-
torum moderate sed est et vigente
desiderio ergo [?] quod restauro cibi
moderata et appetenda quod non mo-
derata generat vapores [?]
[?] bona quod appetitu vigente mo-
derata fit restauro tunc dicitur et ut
supra quod appetitu vigente non sit
cessandum appetendo si sit scilicet quod appetitus
naturalis non esset restituendus in animalibus
est secundum philosophum 3o de anima bonus

quemadmodum et quod in animalibus restitua-
tur appetitus eo quod manifestum
Oppositum sic sic scilicet quod non contingeret
violentas est secundum quod in tonicis
et violentiae naturalis quarto quod appe-
titus negatur non et per violentiam
Tertio sic sic scilicet quod nulla nichil gaudet
in privatione quam in habitu est primo quod
nichil gaudendum et in aliquo
quam in nichilo quarto quod in [?] pri-
vato desiderium neque non gaudet nunc
Quarto sic sic scilicet quod comestio
superflua non impugnat est secundum
philosophum 2o de animalibus dicitur
ex comestione ultra debitam magis
impugnat Ad primum quod dicitur
appetitus quando est irregularis quando
[?] quod appetitus in animalibus
et consumendo vim et appetitu re-
[?] sed et appetitus [?] non est
quia de [?] loquitur Ad Ad secundum
dico quod naturam violentari non est [?]
[?] et impossibile vel potius
sit et possibile saltem appetitum [?]
Ad 3m non quod ad propositum quod nichil
et gaudendum [?] dico quod [?]
et privatio quando sumitur privatio quod
in privatione dico quod licet et privatio
non privat et in [?] privatione adhuc
nichil gaudet nunc Ad 4m nec
quarto ad propositum dico quod et impugnat
quando et ordinata quam inordinata
necessitas [?] superflua impugnat
[?] inordinata quod [?]
non potest sufficienter digerere remittit
[?] et impugnat ea inordinate
sicut [?] quod non et [?] impugnat
per hoc ad primum dico quod [?]

Nota
Nota
Nota
Nota
Galienus [illegible] pro vomitu [?]

quod appetitus restat sit consumendo
et hec breviter dico. Sed de appetitu in
non consumit quia ille non est operando
et resistendo quia ille pertinet ad appe-
titum sensitivum corruptorum qui appe-
tit bonum corruptibile et non verum
honorabile et cetera.

Consequenter queritur ultra libro de sompno
Utrum sompnus operatur ad digestionem
Videtur quod sic quia operatur ad alteracionem
vaporum sed operatur ad digestionem sompnus
est huiusmodi ergo etc. quod tenet alteracio concurrit
ipsum ad digestionem. Secundo quia in sompno
est ligacio sensuum sed ligacio sensuum
quod ad alteracionem vaporum. Oppositum quod
operatur impugnacionem sed operatur digestionem
sed sompnus est huiusmodi. Antecedens quia impugnacio
resultat ex digestione. Secundo infra
quod dicit Aristoteles quod dormiens post co-
mestionem operatur impugnacionem. Tercio
illud quod consumit calorem non efficit
digestionem sompnus est huiusmodi. Antecedens quia
digestio efficitur a calore consumpto
Secundo quia in sompno est tranquillitas sed quies
consumit calorem quia motus de-
bet calorem ergo quies consumit
calorem. Quarto illud facit digestionem
quod operatur insudacionem immutata sompnus
est huiusmodi. Antecedens quia digestio et insudacio
continue quia post insudacionem potest digestio
Secundo quia tunc alterum quiete et quies operatur
insudacionem. Quinto illud quod
impedit motum hoc impedit digestionem
sompnus est huiusmodi. Antecedens quia motus
calefacit sed calefactio operatur ad digestionem
Secundo exigentes ille pluries dicit quod ab

ex alteracione

Om

No

digestio erit magis in sompno quam in
vigilia. Sed contrariantur pro duabus
racionibus videlicet quia tunc illud
magis operatur ad digestionem quod claudit
poros ne calor naturalis possit evaporare
sed sompnus est huiusmodi. Antecedens, propter hoc quia
si aliquis fuit in balneo non potest multum
comedere sed multum bibere propter hoc
quia pori corporis aperti sunt et calor
naturalis exivit. Secundo quia sompnus
constringit corpus sed constrictio corporis
claudit poros. Ista opinio non est
veritatem racio videlicet. Ad racionem quia
vigilia magis operatur ad digestionem
quam sompnus. Primo illud quod excitat
calorem hoc excitat maiorem digestionem
sed vigilia est huiusmodi ergo ad racionem
quia calor operatur ad digestionem. Secundo quia
in vigilia est motus sensuum sed motus
efficit calorem. Tunc sequitur
unum dubium quia dubitatur utrum
secundum quod magis expellit ebrietatem
hoc magis operatur digestionem sompnus
est huiusmodi. Ad racionem, quia expulsio
ebrietatis est digestio. Secundo quia videmus ad
sensum expulsio ebrietatis sed vadit
dormitum propter hoc quod dissolvatur ab
eo ebrietas. Ad illud dicendum
salvo meliori sermone quod tempus
operatur ad digestionem quod dicit quod expellit
ebrietatem quod vinum expellit ebrietatem
ita quod vapores ascendentes ad
caput consumuntur quia tunc est clausio
sensuum interiorum ergo calor intrat
in illa parte et ille calor digerit
humores qui impediunt sensus. Sed contra

Dm

non sc. vñ dicta stotili. Ad vocē
ipsius circuli quod dr. quod claudit
cõ dico quod in sompno dñ clau-
ditur poi sz illa clausio nõ opa
dictoꝝ [illegible] adiacet pulcris ad
[illegible] quod dr. z dico quod vigilia
arc e [illegible] quod in sompno
qu tunc dr. e qe vigilia nõ
sz [illegible] / dico quod tunc sz i mov
requiete z motꝰ impedit quietē
Ad sedam quod opa ad impugnatois
vin sz sz opa pse quod dr. sompnus
sz [illegible] cõ dico quod [illegible]
sz quod sompnus pꝰ [illegible]
dit [illegible] / sz [illegible] membris
vñ ee impugnatio Ad 3m quod
[illegible] vin sz quod sompnus
z [illegible] dico quod [illegible] sz vigilia
quod totꝰ sz in mo z [illegible]
talor Ad [illegible] quod opa ad [illegible]
vin sz sz [illegible] sompnꝰ
quod [illegible] vin sz sz dicto [illegible] eet
sz mo [illegible] dicto loco sc.
[illegible] mundatio [illegible] quod [illegible]
[illegible] quintum [illegible] stantibus
qualitatibus tpis [illegible] sunt [illegible]
bꝰ opp[illegible] [illegible] dr. [illegible]
[illegible] in yeme [illegible] tenet ca-
lida / quod tpus sz [illegible] frigidum et
humidum z vñ [illegible] similia magis
salvat quod dissimilia / sz opposita
[illegible] sz dissimilia [illegible]
[illegible] z [illegible] dicit [illegible]
[illegible] sc. quod [illegible] z totꝰ [illegible]
salvacit [illegible] / [illegible]
[illegible] corrupit corpus
[illegible] quod [illegible] in tūti

sunt opposita qualibus tpis [illegible]
sc. quod estate cent sicca sz [illegible]
z humida / [illegible] quod totꝰ
e [illegible] frigidum [illegible] poro
[illegible] z tunc totꝰ [illegible]
frigida et in frigida [illegible]
[illegible] sc. quod
stantibus inferiorib9 celestibus
sicca essent opposita [illegible]
[illegible] p omes astrologos
z medicos [illegible] quod [illegible]
[illegible] conformes [illegible]
[illegible] i [illegible] cele-
stibus qualitate quod [illegible] quod [illegible]
sz [illegible] z [illegible] [illegible]
[illegible] stantibus qualitatibus [illegible]
[illegible] quod [illegible] ad
[illegible] / sz [illegible]
sz [illegible] opponi [illegible]
[illegible] fuerat sa-
nitatem [illegible] quod tunc yeme
[illegible] sit frigida z humida / sz tunc
[illegible] frigida ad humida [illegible]
quod [illegible] se [illegible] debitam
[illegible] et [illegible]
quod [illegible] addunt fiat [illegible] magis
[illegible] stantibus [illegible] tpis
nõ eet sicca oppoi [illegible]
sc. quod stantibus [illegible]
similibus [illegible] magis [illegible]
ad [illegible] quod [illegible]
quod omes [illegible] magis [illegible]
in estate [illegible]
[illegible] nõ quod [illegible]
in [illegible] quod sz [illegible] i [illegible]
[illegible] corrumpet aliud [illegible]
[illegible] aquam nõ quod quantumque
aqua [illegible] debilitat [illegible]

[illegible]

Nõ p°

2° Nõ

No 3° tur in compositione patet Deinde
messendo Tertio notandum quod compositio
humana est qualitas o quoddam quod
4° ex contrariis consistit in medio. Isto viso
dico ad questionem quod stantibus quibusdam
temporibus frigidis sunt opportuna instrumenta
conservantia sicut statibus quibusdam bene
calida sunt frigida instrumenta propter quod calida
complexio indiget ad temperantiam. Secundo
sicut secundum pertinentia opportuna ergo ad
propositum supposito quod putabis quod complexio
consistit in medio et in proportione. Secundo
quod contrariorum contrariantibus temporibus sunt Deinde
moderandum sunt pertinentia oppo
sitarum comparabiliter contraria quod quodcumque sic sic
sic quod in estate calida non dicunt
potari aqua sicut secundum proprietatem
dicentes quod non est bibi aqua nisi
propter talem temporis vel stomachi et tu
moderatam quam quod aqua frigida mo
derabitur quod calida. Ad illud secundum
est quod et dico quod potari potest
temperatus et frigidus et tamen est quod aqua
nimis excessive infrigidat. Secundum in
tentia non debet infrigidatione
secundum quod obtemperare sunt moderare possit
ad primam partem vel dico et quando
quod magis confortat absolute. Secundum non re
secundum in qua sit sic difficilia unum est ergo co
plexionem debet moderare non absolute propter
hoc quod esse complexio consistit in medio
Ad rationem quod compositio vel dico quod
duplex contrarietas quod est simul et prima
quod quod non dico quod esse complexionis
Nota consistit in contrariis et quod et non absolute
Ad rationem secundum non Ad primam quod similiter vel
dico quod non est simile tamen et quod quod est tempo

vinis quod viciniora sunt corpori humano
et in mediatione quod corporibus tele
Ad dico quod quod quod sit maris
in fluctu animi et tales temperamento
dicimus parum obtemperare ideo tales
non fiunt nimis intensa ad proportionem
dicit quod est ad quartam //
¶ Nunc queritur utrum omnis comestio
et multa potatio macilentat
corpus et videtur quod non quia cum impin
guat non macilentat. Secundum omnis
comestio et multa potatio sic est
Ad oppositum quod est oppositum in addicto. Secundo
quod multa potatio dilatat membra
secundum dilatio membrorum videtur esse impinguatio
Oppositum sicut illa quod humectant non macilentant
ista sunt huiusmodi. Ad rationem quod
impinguatio resultat ex humido
dulci. Secundo quod multa potatio humec
tat corpus nimis. Tertio plus in
tantum non macilentat secundum multa
potatio est plus nimis ergo et quod
multum fit sic sumunt de nutrimento
impinguant et nimis ad proportionem. Secundo
quod multa potatio est nimis extra
quod extendit corpus humanum impin
guat illa sic huiusmodi ergo et quod
corporis extensio videtur esse quedam in
pinguatio. Secundo per ydropicos quod ipsi
multum bibunt non videntur esse
ventosi et dilatati propter quod materia
quandoque est impinguatio sicut est quod
in ysbarum alii secundum non sic huiusmodi
Ad rationem. Secundo quod potatio secundum multum humidi
et humiditas non fit secundum eodem sanguine
secundum aquosum. Secundo quod illud quod est in
pinguat est humidum dulce
ergo humidum [aqueum] potio impinguat
Nota

Sed ydropisis extendit et elevat. Ad secundum quod illud quod debet impinguare debet
continue insbare aliti. Ad tertium quod concoctio
que est a virtute solidus continue insbare
aliti. Ad quartum quod Galienus ostendit quod po-
tatio multa impedit concoctionem et
elevat consilium. Ex primo dicitur sed cito
antequam concedat bibit statim loqui-
tur in eo statu et fiat concoctio causa
est quod propter statim magnum ex-
tinguitur calor naturalis. Et ideo ex dicto
nostro dicendum non multum assumpto
cibo visu dicto ad primum quod quamvis aliquis
et multa potatio mortificat corpus
primum quod ideo quod continue insbare aliti ideo mor-
tificat ex quibus concoctio est stomachi
cibo dicitur per consumptum in quo deficit diatus
concoctio sed temperat potatio
dicto quod non et primum. Per simile
quod potatio tenet stomachum aqua sed
concoctio tenet stomachum sanguinem
quo sunt dissimiles propter hec ad secundum
Ad primam quod impinguat. Et quod
quod dicitur illa sunt stomachi dicit quod tamen
dilatat multum stomachus aquo et
sicut ydropici sunt pinguiores sed
non stomachus dubium. Ad quartum
dico quod siccitas corporis ydropice
sunt aquose sed non sanguinee. Ad
tertiam dico plus multum [illegible] est sine
re et solidum sed potatio non est so-
lida. Ideo non est. Ad sextam dico
quod multa potatio extendit ydropisim
sed non continue insbare aliti et patet
ex alio. Et multa potatio reducit
caloris naturalem ad dissipationem
tum ideo ibi calor extendit
et non impinguat sed morti-
ficat. Et patet quod et est finis etc.

Utrum venter ex chilo nutriatur. Quanto
in ipso Arguitur quod sic quia nam dato oppo-
sito sequitur quod attracto chilo a stomacho ad
epar vehementior deberet esse fames
quam ante assumptionem cibi. Et quia quod
in stomacho est toto maior est manente
chilo ad epar attracto quam ante assump-
tionem cibi quia tunc potissima causa natura-
lis famis est. Consequens assump-
to cibo statim cessat fames quod non
videtur fieri nisi quod tunc remanet stomachus ma-
nente quo nutritur stomachus chilo vel
ipso cibo. In oppositum est Galienus. Et tertio tegni
et quinto et ubi expresse dicit non esse pos-
sibile et quid nutriat corpora si quod ante
precessit digestio in aliquibus membris ut
stomacho epate et venis. Causa solutionem
huius quaestionis notandum est primo quod hoc
nomine venter utuntur auctores ex
nomine sunt enim quinque vel propter qua-
tuor contra granitates in primo de
et Galienus venter apud ipsos est non
quod omnibus membris habentibus granu-
tate et taliter sunt primo aff. aff.
illo ventres venis et venis etc. et
secundo aff. si est ventre sanguinis etc.
et sunt pro totali granitate sicut mem-
bra spiritualia et naturalia continente
puta cor pulmonem stomachum intestina etc.
qualiter causa prima almasori et de for-
mationis et pluribus. Ibi nominat gra-
nitas totius ventris que a furcula
usque ad duo anchas invenitur
in duas magnas separatur partes etc.
et sunt pro granitate tantum naturalia
continente ut primo problematum. Et problema-
te et prima aff. In perturbatio-
nibus ventris etc. Quarto sunt
ventres pro sola granitate in qua
ex ore recipitur et complete digeritur
cibus et potus etc. causa. Quinto tegni
in ventre qui est calor in na-
tura sua digestio est melior quam appetitus
venter autem taliter sumpto corrup-
to nomine stomachum nominamus. Et propter eum
stomachus os ventris importat. Stomachus
grece latine os. In istis [illegible]
et ideo stomachus grece os illius sine
ventris vocatur. Eo quod per illud
hostium cibum accipiat. Per
chilum non intelligere debemus

sbam qndaz pa opleta digo e in
sto ex cibo qomita ptisane i sba
sllez pa pt co de ma gnatois
huoz / Secud 2o q stom ex chi
lo nutri tcr pt intlligi pe in
me te sit q p viaz chili p actom
caloris stoi form chili amittat 2
sm medio form stoi ul ptis eius
recipiat nlla f alia sbali tus
mutatoe media otrente 2o ne
mem pmto scuisse stom ex chi
lo nutri / 2o mete sit q ma p ac
tom caloris form chili amittat
2 p plures medias tusmutatos
ptis stoi tand form recipiat 2c
peul dubio otedendu e no soluz
stom s oma membra ex chilo nu
tri / 3o intlligi pt stoz nutriri
chilo sic q p maz chili p actom
caloris stoi form chili deperdat et
a hu tes 2as sto pporcionatas tus
mute a tande in stoi pm forma
suscipiat absqz hoc q pus form
sanguis aut alterius huois pus re
cipiat 2 sub ho sen ppom questio
vtz stos nutriat chilo absqz ho
f tm pus chilus ad form hu hu
ris tusmute / Secud 3o q dup
e mutatio vna ud 2 ppe dca q
est oversio alimeti ad nutrimentu
Altra e impe dca et no pn ab
autoribus appellata fomentu ul te
focillatio q no e vigoratio ul co
fortatio eius qd taliter nutri dt
qualit impe nutri sm ae dicig
ut i lio de ma to anhelitus et i
de igna t hetur / Commtto e q
ad nale fame possidenda qnqz
ocurr motiy / Primu e mebrorum
2m nale desideriu q membra
sanguinez a venis attrahunt et
ab eis / 3m sutto venarum ab
epe / 4m sensus stoi hat suctom
pcipiet / 5m desideriu nature
q e om finis q f stos cibu pe
tit ab extra ut hat tsitoz sen
sitom moueat / hijs pmissis
sit h pa 9o stos mutatoe vera
sm ad nllaz sui ptez mutat
chilo ad sen 3m expssis i 2o
nobili epfruadet hec q sic eius
hz membra eadem spe e ma opra
tonis 2 nuttaconis s no stoi n
alicn ptis eius ma gnatois e chilo

i no mutatonis / 2a 9o mutatone
na et ppe dca stos qnm ad omem
sui ptez mutur sang e h 9o sequit
ex pcedenti / 3a 9o stos mutatone
no na s impcie dca mutur chilo
ut colligi ex mltz autorz s no
mutatoe na p 9oz pcetez et talis
mutio no e nisi queda delicia et
voluptuatio cibi pntis cont i sto
ac remoto motiuu ad fame nale
otrentu / Ad argu ta in oppm
ad pm ne qua et dr ultius q
h eet maior inanico in sto atte
to chilo ad q no tn eet maior
fames ex defectoe motiuu ad
fame nalez gniracou / Ad 2m
dr q statim sumpto cibo cessat fames
no qd statim mutat stos no em
vi n insile az in tam breui te
pore mebrorum form ex sanguine sit
e stos nutrimeto osse et eum
in sui sbaz tusmutasse cessat go
fames quia cessat impsio in ore
stoi ad qua sequi eu alijs mo
tibus sequebatur fames etc

~~Incipit liber ypocratis de natura fetus~~

[s. marie et feia decidens]
Si sperma ab utrisque p̄manserit in matrice mulieris . primo quidem miscetur sil. tamquam muliere nō quiescente . et colligitur et ingrossatur calefactum . deinde spm̄ h̄ns sicut ex̄ns in calido . postea matre [s. matrice] spirante . deinde qn̄ repletur spū . via sibiipsi extra facit . et m̄ mediū spmatis spūs exit. ¶ Cū aūt via sit extra spm̄ calido existēti . iterū alius spūs spirat a matre et hoc facit p totū temp̄s quo calefit . cū sicut in calido ex̄ns . frigidū h̄t aūt a matre spirante ¶ Vidē aūt quecūque calefaciunt spm̄ h̄nt . spūs aūt frangit et facit sibi ipsi viā . et tendit extra ¶ Spm̄ aūt qd̄ calefit attrahit ad seipm̄ spm̄ frīm [s. aerem] p fractōm a quo spū nutitur ¶ Hoc aūt fit et in lignis et in frondibꝫ . et cibis et potibus . quecūque vehemēter calefaciunt ¶ Intellem̄ aūt p̄bebūt ligna cū adhuerint . oīa em̄ ligna faciēt hoc . maxie aūt que sūt viridia emittūt scdm̄ fractōm spm̄ . spūs aūt qn̄ extra tendet revoluetur circa fractōniū . et h̄c fieri videmus ¶ In oīa igit̄ rocinaciōs [s. vetositatis] spūs est . qd̄ in ligno ex̄ns calidū attrahit al[s. spm̄]terū a quo nutitur et a se dimittit . siquidē em̄ nō attrahēt . nō utique involuetur spūs extra tendens . oīne em̄ calidū frīs nutitur moderato ¶ Et qnque calefit humidū qd̄ in ligno existit . spūs frīs tēdit

tempus sit quid

p̄ spūs exit

p̄bat q̄d sit i ca... ...

extra et ita exns calidu qd est in ligno extra attrahit fri-
gidu a quo mittur ¶ Faciut aut hoc et frondes vides qn
urunt spm em hnt deinde cupit spus et facit via et
tendit extra revolves se tendens aut spmd pbet sm qp
inspiratom pbet ¶ Et legumina et frumentu et fructus
calefacta spm hnt et emittunt et rutorem maiorem
faciunt ¶ Et quidem no oz plongare smone ¶ Omnia em
quecunqz calefaciunt spm emittunt et altm frm zm hc
ab extra attrahut a quo mitunt ¶ Et huius nititates
inducte sunt a me quia spma calefcm i matre spm
ht et emittit sic et a matre spirante spm ht et sper-
ma qn em matx frm attrahit ad se et ab aere infla-
matur spma calidu aut tamqm i clo exns et tc
utiqz spm ht et emittit

Et spma inflamatu facit panniculu extendit
aut ita ipm extius qtinuo ftus sicut ustosus
tamqua in pane assato subtile i spe panniculi stat sup-
ficialit calefactus et inflatus panis elevat sm qp in-
flatur sicut panniculosu fit ¶ Spmati aut calefacto
et inflato toti panniculus extlus crusit ¶ Juxta me-
diu aut spmatis spus transitus et intus et extra fit
p panniculu ¶ Et hc panniculo distat tenue z spmate
in se parp est hoc aut aliud spma rotidu est in pan-
niculo ¶ Atud vi diebus pmanes i matre et spma
extra cades vidi et quale in videbat in mete tuc
ab illo reliqua argumeta feci ¶ Et tualit ego vidi

spma vi dierz cxus ego narrabo mulieis pra. erat preciosa. ad vi
ros pens quod no opportebat gcipe i vtero (qualit no esset
inhonorata (audiebat aut cantatio qualia mulies dicunt admi
nita (Qui mulier det gcipe in vtero no gseditur spma sed
intus pmanet. h. audiens intendebat et observabat sep
et postea ut sensit no exivit spma. & dixit diem et d
bam venit usq ad me. (Ego audies pcepi ipam salire
ad tram et sepius utiq salit et spma defluit ad tram.
et sonus fcus est (Illa videns aspiciebat et admirata est.
quale h. erat ego dico ut siquis ovi rendi exteriore cor
tice auferat et exteriori panniculo intus humido appa
reat (Corpus aut talis fuit sufficiet ut dicere oz. erat at
rubeum et rotudu in panniculo aut videbant. existe fila
alba et grossa cu grosso sanguine et rubeo et tra panicu
lu extus vestigia (In medio aut panniculi distabat sb
tile quia m videbat. umbilicus in illo aut spm intus
et extus facere pmum. et panniculus ex illo umbilico te
debat: totu gtines spma. talem aut ego vidi vi dierz

Continete gtinens spma

Dicam aut et alia gignicom in h. plenius ap
parente aulz volenti scire de h. et ad argume
tum om ind smoni q e verum ut dicat hō de hac
re (Itez aut spma i panniculo e et spm hēt intus et
extus. et augetur ex sang. matris descendete ad ma
tres et q menstrua aut ingrediunt cum mulier gcipit
a sensi det sanus esse puer. si no sut quibz significat

sciendum primum mensem quantum modicum si descendens sanguinis a toto corpore mulieris similiter stat circa panniculum exterius. fit autem sperma attracto intus sanguine per panniculum secundum perforatum et distans coagulatum et auget quod decet fieri aliis. qui autem tempus fiet rursus alii panniculi equaliter primi panniculi subtiles contendunt meliori modo quo et primus panniculus factus est. tamen si autem sunt et isti ex umbilico et ad invicem ligamenta habent. quando utique hoc fit descendente sanguine ex matre. et coagulato et caro fit. secundum autem medium corporis umbilicus distat per quem spirat et augmentum habet. Mulier autem quando in utero habet a menstruis non descendentibus propter quod non decet. quia sanguis non perturbat. et affluenter descendens quolibet mense. sed tendit paulatim sine dolore cottidie ad interius. et in matricibus exterius auget. cottidie huius contendit. scilicet sanguis

que est pregnans

sed non semel secundum mensem. quando in matricibus sperma exterius attrahit a corpore semper. quod autem et prius habet. fit et spiritus. et primum quidem primus spiritus fit. et sanguis modicus tendit ad matrem quando autem spiritus in plus fit magis attrahit sanguinem et in plus descendit sanguis ad matrem. Non habentibus autem in utero. quando menstrua non egrediunt propterea dolor fit primum quidam perturbat sanguis in corpore secundum quolibet mense a nativitate huius. quia mensis a mense distat et secundum caliditatem et frigiditatem. et hoc sentit mulieris corporis. humiditas enim est cum eis. et perturbato sanguine et replete venas ab ipso descendit. et qualiter hoc in principio non fuit. quia siquidem evacuatur a sanguine mulier concipit in utero. si autem repleta fuit non/ vacuis autem matricibus a venis factus a sanguine concipiunt

humeris per umbilicum spirat et augmentum habet

a se mlieres pueros. post mestruorum siquide purgatione mlieres magis
concipiunt in utero. Illa aut que dicu*n*tur que perturbat sanguis et ten
dit extra segregatus s*ed* ad matrices. matrices aut no remittunt.
calefacta aut sanguine diutino matrices purant alia corpori civitate.
est aut que et tradunt de sanguine in venas corporis. ubi et vene re
plete dolent et tumorem prebent. Est aut que et periculu*m* est
ex hac purgatione. Est aut que et ad vesica*m* pro sistunt. et comprimu*n*t.
et claudunt vesica*m* et stranguriam prebent. est aut que replete
sanguine existentes matrices declinant aut ad ischiam. aut ad lumbos.
et dolorem prebent. est aut que diutinus fuit sanguis. quinque
mensibus aut sex in matricibus putrescens. putredo fit in qui
busdam aut secundum testiculum egreditur. est aut quibus innota fem
sicut apostema fit. et exinde fames magna fit grossa est. et alia
multa huiusmodi mulieribus fiunt cum no purgant mestrua. Sed no
oportet dicere hoc hic. dictum enim est in mulierum egritudinibus.

Sed que dimisi sermone conplebo. quomodo aut fit caro et
panniculi aucto eo quod est in matricibus. augetur et ipsi et
cavatur magis exteriores et sanguis qui est a matre descen
dens. quotiensque caro spirans attrahit et augmentum fit. et utile
no fuit in concavitates panniculorum segregatum et que cavatur et
sanguinem recipiunt. tunc aut vocatur regio. hec aut a me in
hac dicta sunt. Caro aut aucta a spiritu articulatur et venit
in ipsa singulum simile ad simile. et densum ad densum. et rarum
ad rarum. et humidum ad humidum. et unumquodque venit secundum

ppam regione· scdm quantum a quibus et fcm est· quecumque
a depsis depsa fcā sut· et quecumque ab humidis humida et alia
zm eande ronem fuīt in augmetis· et ossa indurescūt a cali
tate coagulata nā raficāt ut arbor melius intiora cor
pis et extiora· et caput fit distās a spatulis· et brachia
et cubita a latibus· et crura distant ab inuicem· et nerui
inoluūt & nās articulorum et ipm hēt os et nasus et au
res eleuāt in carne et pforatur· et oculi replent̄ humido
puro et testiculus maifestus fit· et insiā articulantur·
nā z supius spiracōm facit ore et naso· et vent̄ inflat et
intestina inflata zm supiorā accipuit ipm p qd est p vm
bilicū et obturatur· et ad intestinū via fit a ventre et ab
intestinis extra· Singula aut horū articulat̄ a spiritu
inflata quedā ad distat omia zm cognatōm Etenī si volu
eis fistulā ligae ad vesicā· et p fistulā imitte in vesicā terā
et arenā et plubi frustra subtilia· et aqua infudens p fistu
lam inflare pm quedā illa inserent aque· deinde tempe infla
ta veniet plubum ad plubum· et arena ad arenā· et terra
ad terrā· et si quis ipsā exiccare dimittet et circumfecanget
vesicā· videbit ipsorū sile aduenies Ita ut et spina et ca
ro articulat̄ et vnumquodque sit sicut sile venit/ hec aut ad
hoc dcā sut a me· et factus utique est puer
s. ad factionem a q factus fit fetus sive de articulata fit in albo et

Et ad hoc accedit· femina quedā in quadraginta
distincta
diebus ad longissimū fit eni accidit i plus· in
s. ancebra
hoc tempe aut paulo plus· aut paulo mis hoc articulat
Etenī purgato in mulieribus post ptū· ut i plus· accidit
aut in puella quid i diebus quadraginta duobus· ita

diutinissima et finalis / pia ludiutiq3 est et si in xxx diebus purgat.
postremo aut tpe una egredit purgo / In iuuenibus aut pau
cis diebus purgant / In vetustioribus aut pluribus / Maxime
(quia io du pariunt)
aut mlies in partu et in purgoe ptus p° puentes et minora
parientes magis dent / Purgones aut mlieib9 ex ptu his
ed fuit quia in priori tempe usq3 ad quadraginta dies et duas
i puella / In pueo aut usq3 ad xxx dies minus sangwis desce
dit in [struck out] augmentio pueo. hoc aut ad his plus quousq3
pariat. oz utiq3 purgom redbui i purgoe ptus et expi
foras scdm purgom dicew / pncipys aut fit his mlieib9
i doloe purgat sangwis mlieis. et talefit totus a motu
puei forti conti. ptubat aut pm qd venit extra. post
pusu aut putredo grossa sangwinea et meatus effusus
fuus est his. sicut aqua i mesa deinde post id scdm sin
gulos dies egredit purgo. usq3 ad temps dcm. zm mul
titudine hoe mensis ul cotile tetillea pugilli. a tota
aut media. pm aut paulo plus. aut paulominus. zm dcm
his quousq3 finiat. / Egredit aut sangwis. ut ab oc
cisa uictima si sana fuit mlier. et det sana esse. et cito
coagulat / Si aut no fuit sana. no det esse sana egre
dit purgo mior. et scdm spem puior. et no cito coagu
labilis / Ita aut h' sit siqua mlier in utero hns. egem
huit no contem ognata purgoni ptus. destruit nisi fi
gat in anterioribus diebus i utero hns mox sana existes.
mox intus masset aut ipi ipso sive a medicinis. sive et ipo

tanea subito. secundum rem egreditur dierum quibus ho egreditur
i simul / Si aut no purgata fuit mulier purgone ptus. egr
(fundicen)
tudo ipi magis est et periclitabitur mori nisi si curam habeat i bu
et ipa decorsu agat purgom / hoc aut indupi hic ppterea
qualit emittiem q puerorum fit segregatio membrorum lo
gissima. i puella quidem i xlij. diebus / In pueo vo i xxx di
ebus diutna / Dico aut secundum me ndiate eam explicatois / Dico
em retribui q in matricibus existente spmati mns venit sanguis
a muliere in matrices habentes femeum spma i xlij. diebus / In
his aut diebus articulantur membra infancium / ab hoc aute
tempore i plus venit sanguis. i pueo secundum ipm xxx. diebus / hec
aut hec aliud argumentum ad hec q vera sint. pm aut xxx. die
bus. qn spma i matricem cadit mns sanguis venit a muliere
i matricem. deinde i plus. / si em coadunatus et multus veni
ret no utique spma posset spm here. h suffocaret utique a sa
guine veniente multo / Retribuit aut in purgone eius / Egre
ditur aut purgo ptus i pmis diebus plurima deinde in
mns quousque finiatur / Multe aut mulieres corruperunt
puerum paulo ante xxx. dierum et inarticulatus apparuit
Contra vero postius aut sit xxx. diebus articulata appare
bat existencia et i puella secundum rem quadragita duorum di
erum qn corrumperet ut articulo membrorum. sine prius corrupa
puer. sine postius sicut ut et rone et nativitate articula
ta existens. i puella quidem in xlij diebus. i pueo in xxx.
testatur enim abortus infancium et mundificationes ptus / Causa

membrorum articulacio embrionis masculi fit in xxx diebus feminae in quadraginta duobus

(margin, right:) Sepbat ... tempore ... lacom

☞

ante est qz femina coagulat postmo et articulat quia sperma
mulieris infirmius e quam sperma viri / Et nãe est secdm hac rom
postmodum feminam coagulari quam masculum. et mundificatio dicit
mor hic ea. tam i femina fit quam i masculo/

Exibo aut ceteris rex vii discessi/

Fetus aut articulat instans 3m fortes mebrorum pprio
aucto. ossa dimora fiut/ Concava aut existencia conuit
ab se a carnibus sanguineis pinguissi et tempore ramificat ita
et pueri distat ab unice digiti manuu et pedu. extremis at
ungues oriunt/ finiunt at vene hominis omnes in digitos ma
nuum et pedum / Et grossissime quidem sunt vene que sunt in
corpore et in capite. deinde que sunt in cruribus et brachiis
et cubitis / In pedibus aut et manibus subtilissime / Et
plurime vene sunt et nervi subtilissimi. et densissimi plurimi.
digitis aut manuum et pedum hi maximi sunt // Ex digitis
aut sit humidibus. densa ossa pura et venas et nervos.
Ita ungues oriunt ex ipsis subtiles et dense et accipiunt
extrema venarum ut non amplius augeant ipse. rz enim
at aliqua alta. quare non est mirandum ut ungues i extre
mo corporis dense sunt ex densissimis enim sunt // Sile autem
et unguibus et capilli radicant. hic enim sit que sunt
de na capillorum oriunt aut maximi et plurimi ubi corporis
cutis rarissima est. et ubi capilli moditam humiditatem
i nutrimentum hunt. et ubi cutis postmodum rara fit. et ubi pi
li postmodum in mento et pectine. et ubi fit ex spermate facto

vene in quo finiunt

puelle pubescunt tpe menstruandi [illegible] pariunt [illegible] spermatizare incipiunt

caro rara fit. et ubi pili cutis et vene apiunt magis tm pori
tempe pueri copti. subtilibus coptibus venis no discedat p
ipas sp̄ma et de menstruis puelle eade ro. Silis via fit et
menstruatibus. et sp̄mati. et vnguibus. et capill. capilla
aut p̄ten pueri et puelle rara fca cute. et sil tenuis hu
ditate mensurata i nutmentu ht. et no motem. Ita aut
et barba viri ht. rara eni fit cutis tendens i ipam hu
tas a capite. Sile quid eni et in coitu. pariter aut et i
medio tempe tinis mensurata humitate ht in nutmentu.
tut maiore tm tempus fit hudo descendenti a capite et i
coitu descendendo a p̄tore ad barba. Significatio aut q
in rarissimis cutis oriunt capilli. siquis volunt aducere
cutim et crusta solu facere et sanare. densa fca cutis et in
cicatrice pilos no producet. Quicumq aut eunuchi pueri copti
tes fiut. nz pilos hnt in p̄tine nc in meto lenes fiut toti.
quia via no fca sp̄mati lenificat cuti in toto corio. celatur
aut via sp̄matis sicut m dcm est paulo an. Et mulieres le
nes fiut scdm mentu et corpus. quia i coitu ipa̅r hudum
no silit iecticatu. sicut qd est vi. cuti no facit rara. Qui
cumq aut calui fiut. isti quida flatiti sut. et i capite ipo eu
sil coitu iecticato et calefcnd flad cadens in cuti. ucit capillo
eu radice. et effluut capilli. Eunuchi aut ppt hc no fiut
calui. quia ipor no fit motus vehemens. nz calefcnd flad
i coitu ucit capillor radices. Cani aut ppt hc fiut eunu
chi qz mlto tempe hudo descendete i hoie sequestratur

al' pro

Calui [illegible] fit [illegible]

Quare [illegible] [illegible]

albissim et cadit in cutim et eius humiditate albiorem huius cum i pori tempe. albior fit et cutis ubi cani sunt albior alta fit/ Et quecumque ex genitura canicie quedam hunt i capite ul cutis ubi canicies e albior. alia est. illic eni albissima humid e/ hic at et hec fit. ubi utique caro humiditate attrahit sive alba. sive rubea. sive nigra. tales et ter colores. capilli fiunt. hec aut dicta sunt a me

Nunc aut veniam ad residuum sermonis/ cum utique corpora corporis ramificantur pueri ergo et ungues et capilli ramificaverint (fetus tunc) tunc utique et movet (puer motum)/ Et tempus ad hoc fit masculo quidem tres menses. femine vero quatuor/ Sit enim i plurimis accidit. est aut et quosdam ante hoc tempus moveri. movetur ante masculus. quia e fortior femina. et ante coagulatur masculus. a grossiori aut et fortiori spermate fit masculus cum femina/ Cum aut movebitur embrion. tunc utique et lac superscedit matri/ mamille enim elevantur et papille (turgescunt) quiescunt. lac vero non egreditur. Et feminis densarum carnium postius lac superscedit et venit/ rarum aut carnium ante propter hanc necessitatem fit lac. cum matrices tumose fiunt a puero comprimunt ventrem mulieris. his aut cum repleta repressio fit. resilit pinguissimum a cibis et potibus ergo ad omentum et carnem. sic si quis corium ungat oleo multo et permittat imbibere. et postquam imbibit reprimat corium represso corio resilit ergo oleum. Ita utique et ventre habente in ipsa pingue a cibis et potibus represso a matricibus. resilit pi-

h de motu embrionis

masculus post iii menses
femina post iiii mensem

giue ad omentu et carne. et si fuit mlier rae carnis. acuus se-
tit saltu. si vo no. postius. Et bestie in utero hntes siquid no
egrotauerint ab eodem cibo et potu pinguiou fiut. similit et
femina a pingui calefco et albo conte. qd dulcoratu a calitate
q e in matricibus repssu venit ad mamillas. et ad matrices pu-
eru venit p casd venas. ptendut eni vene ad maillas. et
ad matrices. et hec et alie siles et qn accedit ad matrices lac
puer ab ipo auget paru. maille vo recipietes lac eleuat
replete et qn parit in pmo motus fco. tendit lac ad has m-
millas. si lactauit. hc sic lactatibus maillis. ampliores fiunt
vene scdm mamillas. ampliores aut fce a ventre atthen-
tes. pingue thut maillis. Etem si vir cohit mltum.
ampliores fiut vene. et magis ducut cohitu. hc at et

hoc sic

Nutrimentu et augmentu puerorum fit. qn in matricibus
vadit q fit a matre. et quo mat ht. sana et in-
firma. ita et puer ht. Quemadmodu et vegetabilia que
in tra nutiunt a tra. et qualit utriq tra se ht. ita et vege-
tabilia se hnt et q in tra. seme eni qn deponit in tram. hu-
tate replet a tra. ht eni in seipa tra hutez quodam. q nu-
trit vegetabilia. hute aut implet seme inflatu et tu-
mesat. dico go ab huitate guti vtus q est leuissia in
spmate gusa aut virtus a fronde et hute fca frodib.
rupit spma. et oriut pro extius frondes. oriencia aut
qn amplius post mitti frondes ab hute q est in spma-
te. rupunt infius spma et frodes et coactu a frondibus

trāsmutat et post in deorsū. q̄ in ipō derelinquit͛ ꝓpt͛ gravitatem
et fiūt radices ex frondibus dense. Cū aūt deorsū fiunt͛ radi
catū fuit vegetabile et nutrimentū actiua faciet. tūc utiqȝ
euauit de. et consūptū ē in vegetatū pter corticē. q̄ꝛ soli
dissi9 est. Iterū aūt cortex putrefit9 in t͛ra. imanifestus
fit tempe utiqȝ et ramificant͛ quedā frondiū (Ex ꝓ[illegible]ma
te g͛ sicut ab h̄uido fem. tū molle exn9 et aquosū et aug
mentū motū. et in deorsū et sursū nō pt fructū emittere
nō enī est ipi uirtus fortis. et pinguis ex qua fem couer
tat͛. Cū aūt firmabit͛ magis et radicabit͛ vegetabile ad
gn9. a tempe tūc utiqȝ et venas h̄t amplas et ī sursū
et deorsū. et tūc utiqȝ ex t͛ra extrahit͛ nō amplius aq̄sū.
ȝ grossius et pinguis et plus n͛ calefactū. a sole ebulit
ad extrema et fit fructus ꝛm̄ ꝯgnatū. ex quo et factū ē
et multus ex modico. ꝓpt͛ h͛ quia attrahit vnūquodqȝ vegeta
biliū ex t͛ra post͛ magis qm̄ ex quo fcm est et ex uniuit
nō ꝛm̄ vnū. ȝ ꝛm̄ multa. Cū aūt fructus egredit͛ nutri
tur a vegetabili. attrahens eīn vegetabile a t͛ra fructum
tradit. sol aūt matuat et soldat fructū trahens ab ipō
aquosū ad se. et hec dcā sūt a me a vegetabilib9. a
t͛ra et aq̄ seminibus (Arbores aūt plantat͛ plante fiūt ex
arboribus hoc mō (Coulus h̄t ramos ī infimo iusus t͛ram.
ꝛm̄ q̄ ab arbore ruptū est. vnū et radices emittunt͛. h͛ mō
trāsmutant͛. Cū plāta que ē in t͛ra h̄uitate sūt a t͛ra
inflat͛ et h̄t spm̄. q̄ aūt sup͛ t͛ram nō dū spūs. q̄ h̄uitas

convertitur ad infimus plante virtute que est convenientissima rupit
in deorsum et fiunt ex ipso radices molles. cum autem infimus acci
piatur tunc attrahit a radice humiditate et trahit convenienti super
terram. et tunc rursus supinus inflatur et spiritum habet. et quanta
virtus in planta levius est quasi frondens fit germinans.
et infimus augmentum facit et ad infimus / Ita in generando acci
dit corpori utrique quod fiunt ex semine et plantarum ex germine semper
enim ex semine frondens oritur. deinde radices ad inferius
emittuntur / arbor autem radicatur prius. deinde frondescit. prop
terea quia in semine quidem ipso humiditatis multitudo inest et in
terra omni convenienti nutrimentum inest propter sufficiens frondi. Con
frons mutatur quousque radicetur. cum ramo autem non fit. non
enim fit ex alio. quidem frons primum nutrimentum habet. sed ipse ra
mus est sicut et arbor se habet. et hoc super terra est multa. quare non
poterat super terra repleri humiditate nisi ex inferiori magis / Virtus
quedam veniens extra dicit quod supinus est humiditatis. et propter quod planta
tatur necesse est in seipso nutrimentum facere a terra radicibus. de
inde fit a terra attrahens sursum tunc et frondes movet
germine et augmentum / Quare autem augetur planta ramificatur
ab huius necessitate qua diximus. cum plus humiditatis advenerat
ex terra attrahente a multitudine rupit. secundum quod plurima
sit. et sic ramificatur planta / augetur autem et in latitudine
et supinus et infimus. propter hoc quia infimus terre eciam yeme
quidem calidum est. estate autem frigidum. hoc autem propter hoc est. quia
terra humida est in yeme ab aqua que de celo descendit et

repmit in se sicut yuis exnte huido. densior aut ab hac et no
ht aliquid respiratom. no em est amplius magnu vap. et
ppt hoc infius tre yeme magnu clm est. etem fmg quid
tollatus calidior est. scdm q rarus constat. et alit huida at
et repssa a seipis calefaciut et in veloci valde a clitate co
busta putrefiut. no em tusit respirato p ipa tacm desa
exntia. si aut sicca fiut et rare poita mltomg calefiut
et no putrefiut. Si aut et fenuicta et ordea huida exn
tia et infusa calidora sut qm sicca fuint et rare poita et
indunicta colligata et oppssa fortit inoluta urut a seipis
Sicut ego iam uidi tamqm ab igne. et alia si quis volu
erit exptinare omia quecuq repmut a seipis clidora uet
qm rare poita. no em ht respirare fcm a ventis // Ita at
et tra infius repleta exnte et ipa a seipa repssa taqm
gui et densa exnte ab huitate clda ye est. no em est
ipius expalato aliq clitati s qn cecdeit de celo aq in ipam
qn respiat in tra ab ipo no tusit anqm ipa exnte desa.
s spus retro ad aqua redit. uenit. (Et ppt hc fontes ca
lidiores sut in yeme et maiores qm i estate. quia respirate
spu retro venit ad aqua. tamqm tra densior exnte. et
no tusit p ea spus. et aq mlta exns in qutitate si conti
gat. hic aut rupit descendes. et via sibiipi ampliorez fac
qm si moditus fuit aq in tra no stat. s semp tendit in de
clium. Si aut tusiet ye ab aq spus. tra pse mior aq pce
det. ab ipa ex ipa et fotes no esset utiqz magni yeme.

Hec autem dicta sunt a me quia terre inferius calidius videtur existere yeme
quam estate / Nunc autem volo dicere quia in estate inferius terre superius
ue existens quam yeme / Estate enim rara est terra et levis tamquam
a sole attrahente ad se ab ipsa [s. terra] humiditatem / Habet autem terra in se aque
plus aut minus. spiritus autem sunt omnibus nobis ex aqua / Huius autem
signum est quia ita se habet. ab omnibus enim fluminibus et imbribus
spiritus procedunt cottidie. nubes autem sunt aqua continua in aere et
tunc utique terra rara est et levis estate. et aqua in ipsa h
et aqua fluit ad declina. descendente autem aqua semper ex-
pirat alius spiritus exinde. ex alio qui autem exalat per terram venit
levi et rara existente. et superius terre facit. et ipsa aqua silet inferius /
Hoc autem sit. quemadmodum si quis in ventrem aqua existente repsit [a utre]
forant et exalacionem aque fecerunt. in principio aut magna.
aut parva acus et ventrem pendentem sublevet. nullus spiritus per
perforatum procedet. quia aqua non enim habet amplitudinem qua spiret
aqua. sicut habet yeme de aqua in terram. si autem aque amplitu-
dinem in utre faceret et pendentes sublevabis utrem. spiritus
procedet per perforatum. amplitudo enim est spiritui ab aqua mo-
tum exire per utrem. et per perforatum spiritus propter hoc procedit / Sic
autem se habet aqua estate in terra. amplitudo enim est ipsi terra
quando terra existente et sole attrahente ab ipsa humiditatem ad se
et tunc fit spiritus tamquam fervens existens ab aqua per ipsam raram
existentem et levem. propter hoc inferius ipsius existens frigidum estate.
et aqua magis spiritu. qui est in terra frigidus existente. et ipsi dimit-
tit sibi ipsi spiritum et ad terram / Et pariter quod hauritur in pu-
teos spiritus movet spiritum. tamquam flabellum et ipsum facit superius
propter aque eternod autem non hauritur aque estate sed est

stans densu exnus. no solit recipit spu ad se a tra. nz i tram ad se tradit / et pait a sole et ae no diffse in puteo sz stabili expnte. calefit pmo supficiale ipius. deinde altm ab altero ad infius tradit cliditatem et ppt h. aqua que no haurit in estate clior est ea que haurit / fontes aut pfudi aq rn estate sut fri. et aqua hausta yeme a tra clda expnte. confestim em clda est. qn aut temp9 fit frigidu. e ab ae fre expnti. exarescit em a vento. et spus p ipam tusit. quead et aqua que haurit estate. qn haurit fria ofesti fit clda. ppt h. quia tra rara expnte. et spu expnte i ipa infra. qn aut haurit tempe fiat stabilis fit calefit em ab ae clo expnte. / hec quid ad hoc dca sut a me

Cesuma iteru quia estate infius tre frigidius e yeme aut clm. supius aut tre. cam huius. / Et oz arboi duo no clda fi n. duo no frda fi. sil si dt sana esse. sz si ex frigidoi aduenit clm. ex infiori oz fem aduenie sibi / Radices aut qn attraxerint. arboi retbuit. et arboz radicibus et ita fit ofernad. et fri et cli tamqm et hoibus intntibs i ventre cibis. quecuqz digd calefacit. oz infrigidae thendo z arboi a loco. et arboi ita. et arboi ex infiori. oz retbue ad supioa et eo. et auget arboz et supius et infius. ppt hoc quia et nutmentu est et ex supioi et infiori et quousqz molle fuit vehement no fructificat. no em est ipi pingus victus. nz gssa q in fructu ofezut quale e. qn aut tepe fit. tut utiqz i ipa vene ample fte sut in ipa ex tra pingue et gssu fructu. sol aut diffundes ipm facit extra unice sit leue expntem i extremitatibs et fructificatur

et subtilem quid humiditate a fructu auferat. grossa autem maturat sol et calefaciens dulcorat. Arbores vero que non fructificant non habent pinguedinem in seipsis quantam in fructum tradant. Omnis autem arbor cum a tempore firmabit et firmat ex insitionibus utique a radicibus terre cessat augeri. Quibuscumque autem arbores ab aliis arboribus oculi insiti sunt. et arbores fiunt in arboribus vivunt et fructificant et fructum non similem quibus insite sunt tali modo hoc fit. Accidit oculo primum quidem germinare alimentum enim habuit. primum quidem ab arbore a qua decisus est. deinde a qua insitus est. cum autem germinabit ita transmittit in arborem radices ab ipsa subtiles. et primum augetur ab humiditate que est in arbore in qua insitus est. deinde tempore facto mittit radices in terram propterea in qua insitus est. elevando a terra attrahens humiditatem et nutrimentum ipsi ex inde. quare non est admirandum insitas arbores alterius fructus esse. vivunt enim a terra. Hec autem dicta sunt a me de arboribus et fructibus. propter hoc quia non est possibile michi semper sermonem suum derelinquere

Redibo autem iterum retro cuius sermonis tandem habuit de hiis dicta sunt. Dico enim vegetabilia omnia in terra vivere ab humiditate terre. et qualiter terra se habet humiditate que est in ipsa. ita et vegetabilia habere. Ita et puer vivit a matre in matricibus. et quando mater sana se habet. ita et puer. Si quis autem voluerit intelligere ea que dicta sunt de hiis ex principio inveniet. ad finem namque omnem similem existere vegetabilium ex terra et humana. et hec a me ad hoc dicta sunt

vex aut in matricibus ꝯꝯns· manus ht mentu et caput
ꝑpe pedes· certu est vr̃ iudicare nꝫ videbis i matricibus puerꝑ
utru caput supius ht· aut inferius ex vmbilico distesi panniculi
ꝑpositi sibi. Quia aut dico ꝯgnicom qua dixi enuntiare paulo
an· sicut possibile est huane menti manifesta exponem tibi vo
lenti scire hoc· quia forma i panniculo ē· et ꝯ͞m mediu ipius
vmbilicus ē ꝯuide ꝑm spiratom trahit ad se et tusit extra
vmbilico panniculi sui· et aqs natꝫ pueri sic se hntem quam
dixi inueniet tota usqꝫ ad fine· qualit a me i smoibus nō sit
assertu. Si voluit em aliqs testibus quibꝯ det dice uti· si
quis eu voluit· oua· xx· aut plura qualit exoztiret sup
pone gallis· aut gallinis· siue duobus aut plubus· et inci
piens singula die a sca· usqꝫ ad vltimu· ꝑm q deficit ovum
auferat frangedo intendes inueniet omnia hntia ꝯ͞m media
tom ut ꝯgenit auis natꝫ ꝯpare nāe homis· qui eni panni
culi sut ex vmbilico distensi et alia queczꝫ dca sut de
pueo· ita se hre in ovo auiculai inuenies ex pncipio usqꝫ
ad fine et etia si quis modu sciut admirabit in ovo auis
ꝯsiste vmbilicu· hec aut sic se hnt· et hec a me dca sunt

naitus Cezu aut nihei aduenit ptus accidit tuc pueo nato et
taltitrati manibus et pedibus rupe aliqne intloz pa
niculoz ꝯ rupto aut vno· alij utiqꝫ infrmatoes fortitu
dine hnt et rupunt ꝑm quod illi ꝯgrenus· deīn posti
oz qui aut frangit panniculi· tuc resolunt a ligam
to embo et tendit ext rerticatu· venietibus em

panniculis ab altius et hiis apparatis· matrices non habent amplius potenciam puerum retinere sit caput enim et panniculi matricum cum puer circumvolluitur non multa potencia cum aut egredi puer cogit et dilatat matrices in exitu tanquam molles existentes· Egreditur autem ante caput si secundum naturam exit· quoniam enim sunt ipsi superiora ex umbilico librata existentibus in matricibus inferiores magis fit· exit ex panniculis secundum ruptionem sibi decimo mense cum partus mature advenit / Si aut violentam passionem passus fuit puer et ante hoc tempus ruptis panniculis egreditur· et si nutrimentum prius finiat a matre puero et sit prius partus mature advenit velocius aut decem mensibus egreditur / Sed quicunque sunt opinati puerum habere tempus plus decem mensibus iam enim multocies audivi illud· extraxerunt hoc modo quo debeo dicere / Cum matrices acceperint in seipsis a ventre ventositatem implentem inflammabitur fit enim hoc· putant utique mulieres in se habere tunc et si menstrua non extincta convertantur in matricibus et fuit diutinorum semper defluunt in matrices / Est aut cum a ventositate hoc est a ventre· est aut cum calefacta sit etiam tunc in utero putant habere mulieres· tanquam menstruis non egredientibus et matricibus inflatis / Deinde est cum menstrua rumpitur spontanea· aut aliis superdescendentibus ad matrices et ducentibus deorsum priora et ventositas egressa est / Et multis utique confestim post menstruorum

Margin (left): [illegible] decimo mense

Margin (right): [illegible]

puergorum. matrices apte sunt. et ad testiculum grosse sunt. et tocien
tes cum viris mulieres conceperint ad se eodem die aut sub paucis
diebus. (putat autem mulieres in ex opposite habere tamen et tanto l.
tempore in ventre habere. tunc quando menstrua non egrediebatur ab ipsis
et matrices inflate erant. (Unde autem non est diutinus per
mensibus in utero habere ego dicam. (Nutrimentum et augmen
tum quod est a matrice descendens. non amplius sufficiens est
puero. cum x. menses advenerint et embrio augeatur. attrahit
enim ad se sanguinem dulcissimum pariter enim et auget a lacte pa
rum. quando autem ipsi rariora hec fuerint. et grossior existens puer
petens plus non existente nutrimento calcitrat. et pannicu
los rumpit. et mulieres primo parientes hoc patientes magis.
deficit enim nutrimentum pueris ad sufficiendum usque ad x.
menses ad plus (Deficit autem hiis propter hoc. mulierum autem
sunt hee. que purgatur a menstruis plus. alie vero pauco
res. hoc autem semper fit. et in natura et in genere matrum est.
que autem menstrua modica transmittunt hee nutrimentum
rarius prebent pueris. in ultimo temporis quando utitur grossiori
nutrimento indiget. faciunt calcitrare et ante x. menses egre
di. partum enim ab hiis egreditur. sanguinis. sicut enim in plus
accidit et sine lacte magis esse has mulieres que modica
menstrua mittunt duriores enim rarius et dense rarius
sunt (Hac autem ratione quod deficiente nutrimento egreditur
embrio. nisi aliqua passio violenta accidat. testimonium autem
est. avis fit ex vitello ovi. hoc modo. a coomate matrice.

calefit ovum. et quod existit in ovo spiritum habet. et attrahit aliud spiritum ab aere per ovum. ovum enim rarum. ita tamquam aptum spiritum attractum sufficiente ire exponti infus et augetur avis in ovo et articulatur hoc modo et simile quo et puer. sicut et prius dictum est a me. fit autem ex vitello ovi. nutrimentum autem et augmentum fit ab illo quod est in ovo. et hoc utique omnibus manifestum quicumque intellectum intendunt. cum autem deficiat nutrimentum a vitello ex ovo non habens sufficiens a quo vivat movetur fortiter appetens nutrimentum plus et panniculi circumfrangunt et cum mater sentit aviculam moveri fortiter rumpens extrahit. et hoc accidit fieri in xx diebus. Est manifestum est quod ita se habet. cum enim scalpit avis in cortice nichil est humidum. quod sit dignum ratione. consumptum enim est in avicula. Ita autem et puer cum augetur. non amplius potens mater praebere nutrimentum sufficiens. appetens igitur plus nutrimentum presente. embrio calcitans frangit panniculos. et solutus a ligamento tendit pariter foras. et hoc fiunt in x mensibus ad longissimum. Et secundum hanc rationem et bestiis et fetus partus advenit. tempore in quo singulorum partus ad longius unicuique enim animalium est natum tempus in quo nutrimentum rarius est embrione. et cum deficiet partus adest. Et hoc quidem habent minus nutrimentum embrionibus. citius pariunt. que non plus postius. Et hec quidem ad hoc dicta sunt a me.

Puer autem cum rumpit panniculi. sequitur cum obtinet pertius ad caput. facile parit mulier. Si autem secundum latus aut secundum pedes. difficile egreditur. fit

in xx diebus generantur pulli ex ovo

x mensibus tempus partus

em hoc si ita egressus accidat factus quia ab amplitudine matricis
eius et si mater in dolore non quiescat primum et si ita egreditur dif
ficulter parit mulier sed multe utique aut destructe fiunt quia pueri
quando fit embrio perimentes quia mulieres maxime dolent que primo pariunt propter
inexperientiam dolorum et maxime dolent quia lumbos et anchas
dolent autem et totum corpus distas autem anche ipsarum sunt que
autem maxime ex parte partus minus dolent primo parientibus et vero
i. quando ille partes non pertingunt
multotiens minus dolent Si autem ad caput ierit embrio caput primo
egreditur extra deinde alia membra consequentia postremo autem
umbilicum ex umbilico autem regio tensa est post hoc autem putredo
venit sanguinea a capite et ab alio corpore segregata a co
actione et labore et caliditate et facit viam purgationi partus
post exitum putredinis mundificatio fit secundum tempus prius dictum
et mamille et alia membra mulierum quecumque sunt humida
rumpuntur minus quidem in primo partu deinde tamen pluribus
corrumpuntur partibus adhuc autem magis rumpuntur euatis
venis a mundificatione partus licet ad dicta sint a me ad hoc

Gemelli autem fiunt ab uno
coitu sunt enim ventres et fines matricis di
sos hos quidem longiores alios vero propinquiores testiculis
et multorum generativa animalium plures sunt paucorum generatum
Similiter autem et oves et bestie et aves Cum autem mulieri
accidat diuisum accidens ad hos ventres et matrices
rapiat sperma et ulterius neque alterum ad alterum relaxet
diuisum autem in utroque ventre particulatur et vivificatur

eodem modo quo et unum dictum est. ¶ Item aut ab uno coitu gemelli fiunt hoc est signum. [i. scrofa] quod canis et sus et alia animalia sunt quecumque ab uno coitu pariunt. et duo et plura singula animalia in matricibus i. ventre et panniculo sunt et ex hoc nobis ipsi dicimus fieri et hec pariunt eadem die omnia ut multum ¶ Sicut aut et multa ab uno coitu. pueri fiunt utique in ventre et in regionem est. et pariuntur eadem die utique et primum alterum egreditur foras et regio ipsius. ¶ Quare aut femina et masculus gemelli fiunt ¶ Dico ergo quod sperma et in viro et [i. in muliere] in unoquoque animali esse. et [s. de utraque matrice] infirmius et fortius. et in semel egreditur totum sperma. sed in duabus vel tribus eiectiones et non est possibile sit esse totum forte. quod primo egreditur. et quod postius ¶ Si enim contingat grossum et forte sperma intrare in alterum ventrum. illic masculus fit ¶ Si vero in alterum humidius et [s. sperma] imbecillius. ab illo femina fit ¶ Si vero forte in utique ingrediatur utrobique masculi fiunt ¶ Si infirmum utrobique femine fiunt ¶ Iste sermo sit dictus totus finem habeat

~~Explicit liber Elegantissimi Domini Ypocratis de natura fetus Anno domini m cccc xxxvi° feria tercia proxima post festum Assumptionis Marie virginis gloriosissime in domo Medicorum in Cracoviensi Alma universitate ¶ Deus sit benedictus~~

In inicio huius libri diffiniri morbum oportet ut intencio eius particule cognoscatur. Deinde quot sint simplices morbi qui ceterorum sint quasi elementum. Tercio dici convenit et quot sint compositi qui a simplicibus generantur. Tandem constituendum erit fundamentum in quo omnes concordent. Dico ergo quod unusquisque dicat se esse sanum secundum solitam preter ullum impedimentum facit actionem; membris autem eius aliquas actiones facere nequeuntibus vel impedite facientibus infirmus membrum illud appellatur. Sanitas ergo et morbus aut erunt in actione naturali vel in membro composito per quod actio naturalis efficiatur. Sed in aliquo dormiente iacente seu quiescente nullum membrum quicquam movetur, sanitas tamen ab eo non abscedit sed est privata. Sanitas ergo vocatur cum membra suas actiones facere possunt. Compositio autem istud non fit nisi ex naturali compositione membrorum. Sanitas ergo non est nisi naturalis compositio. Naturalis autem compositio est causa naturalis actionis. Sanitas ergo seu naturalis vocatur compositio seu causa naturalis actionis intencio una erit licet in nominibus diversitas sit. Igitur secundum hanc rationem si istud erit sanitas, contrarium eius morbus appellatur. Morbus ergo est compositio extra naturam aut causa naturali nocens actioni vel quedam qualitas extra naturam. Cum ergo si quot modis corpus extra naturam operatur aut eius actio impediatur cognoscimus et scimus utique quot sint morbi simplices. Quapropter fundamentum

in hys ofirmadis ostitua in quo oms sit simils dici ecotra

Uq3 ead e nle / nccio tepat erit Sanitas q' tepamtu (z
morbq e intepat. Intepcies q' qd sit (z vnde sit ofideray
Rin sanitas q̄ uocat tempamt ipa cad e morbq eum
qē tepamtum sit Sanitas q' e u sit u tepamtu forcam
in (morbq nccio erit cora intepamet Sili (z sanitas et
tempcies tali . fri . hm . (z sicci . (z morbq et intepcies cora

Ut (z sanitas aliud qd exitit ḡm eius morb appellabitur

De hijs tn melius disputabo / Dico g° q corpus simplex eam (z
magis (z min u possit suscipe ul melius ul peius Sz si exdi
ūsis ptibz oposium sunt . nccio multa diuisa i erunt aliis
alia meliora Ppoz inuestigad est utra corpus huam magis
(z min suscipiat (z utra aliud sit fortissimum (z aliud forte . aliud
op sanu no tn forte . aliud u° infirmu . aliud (z infirmissimum

(z utra quorundam infirmitas sit salubris alia u fortis (z mor
tifera alia a debilis (z pua . alia fort (z multa . an oia
cora i infirmite (z sanite sint eq . hec tn ulr accipi sim existo

Zuapp corus humanu no e una res immutabl sit testat exuior
dnis i° esse indiuisible Pte u e omixtu sicut credit sphalmc
dis Sz ulr dico si fuit exclis immutabz (z ipassibilibz magis
(z min no recipibz u tcalte sic oponi Exmadin domus
ex lapidibz inpassibilibz ostructa no tn bn oponit Nam
si lapides sit ipassibiles (z u bn opoit domus plus erit sus

ceptiua maior et minor. Unde si alia quibus corpus constitutum sunt in se
puritate commixtionis mutationi et adversa contrarii et passionibus subiacent
corpus non solum secundum compositionem membrorum maior et minor susciperet sed et secundum

morbi simplices

totam suam naturam. Contingit quod necesse esset tot esse species simplicitatis morbi
quot sunt species elementorum corpus constituentium. Morbos autem tot suis naturis
posse fieri non invenimus. Si alia passionibus minime sunt susceptiva
quoniam et si divisim et commixtim non patiuntur passionem nec suscipiunt nisi secundum
solam compositionem. Sed compositio aliter corporis triplex modus est primus
ex similibus videlicet et membris ut arteria, vena, nervus, osse, carti-
lagine, ligamentis, pelliculis et carne. Secundo ex officialibus id est com-
positis ut cerebro, corde, pulmone, epate, stomacho atque splene, oculis
quoque et renibus. Tertius ex toto corpore quod nunc quidem horum officia-
lium est compositum ex simplicibus et nunc quidem simplicium est ex elementis. Muta-
tio quoque [illegible] tamen quod est causa non erit nisi secundum eius compositionem complexionis elementis
existere. Sed tamen quod causa potest esse officialium membrorum unio mutatur
officiale membrorum secundum causatorem et quantitatem suae magnitudinis. Illa namque
tamen instrumentorum id est officialium que composita membra vocantur non est nisi huius duo-
modo. Unde oportet dici quod sunt species morbi similium membrorum secundum naturam
morbi. Primi sectae. Decem dicamus secundum naturam illius sectae quod dicun-
tur prime sectae. Decem dicamus secundum interiorem illius sectae quae dicun-
tur totam substantiam mutationi et contrarii. Sed principalis passio similium membrorum
secundum primam sectam duo modo est dilatatio videlicet pororum et contractio
constrictio. Cum tamen dicunt propria alia passionibus susceptiva non esse
unitas passio non erit nisi in sola compositione. Diversitas autem horum

cpanis dupx erit Dr du illa foramina in unoq; membro te-
pamentu servavit prius inter utriusq; fuit membris sanitas erit Si
aut temperamentu muter membra mutabunt a sanitate Sz in cor
ruptio que cum temperamento contingit no e du dupx .i. aut ult
ira ad aliam descendere. nationis principales morbi simi membror
duo dis erit dilatatio .vz foraminum et constrictio Pm si ob
ul casu ul quod membra extensibus sunt per foramina exeunt temperamentum
ut dilatatur ul constringuntur. dicemus mala inesse equalitate his Et
si fuit medium inter hos extremitates et sic put oz dicere sanum ate-
pamento tn addes pm exiens q n du quod nocumenti appareat si
no notabilis morbi Et erit naq; temperamentu multe diversitatis est
sm plus et minus q ab exitu temperamenti usq; du i morbum
incidat multi gradus existunt Sicut n temperamentu q e perfecta
sanitas e magis diversit .s. q diversitate totius diversa sunt in sani-
tate. sic et gradus ab exitu temperati usq ad morbum magnum e spa-
tiu s. quod spatium diversi modi gradatim existunt usq ad illud
quod membrum corrumpit. cum in possibile e foramina contrahere ul
constringi ul dilatari. e dilatatur ul constrictio tantum transire no possit
Ita si transiret corpus dissolveretur Sr q si dicatur q ela sunt in
passibilia Ecoz ul q dant ela passionum ee susceptiva. et aliam ab
aliis pati et ad invicem commisceri una q; scita dicere nationis tot
esse simplices morbos quot sunt prima ela Concedam
ego q prima ela sunt iiij. talium situ frim et humidum .q. quod cum te-
pate convenerit totum e sanum Ergo totum erit infirmum si in

tempata ginsten. f. hanc i rom pticales morbi mor erunt
Primus erit calidus in quo calor tepamt ccedit. Et sic ctatus
humidus et certus situs. hi morbi sunt in mbris cce silia dur
eo q pala e ea simplicia et similia ac ostnd sa secta mte
dit. In morb u qui sunt i instris. i. in qpoit mebris utraqz sec
ta totors e et cois. Et equalr in eis os existat bunt indica
bo e. Dicit eni i li sit q oe cor sensuali appeus qpoitinn
i. no simile adh sit astatutu ut sua actom pfce facere vale
at ncio ptes qmbus costitunt erut sit ille qset actom. plasmatos g
eus. mis qz carp fequitas eopo. Ptht omis morbi mebrorum of
ficiali subhns in generibus existut eenoro gnrn spes singlari oste
dam qentus for et i alia q no qgit i muta cui qramtas officio
ramia q no indigz a corp amissio tu sibi sit ncia. Ctitm
p' gnus spes q e torrupto a assptas ul lemtas i mutatur
ab ordine in q ulr esse debent. Instds u gne et mo duo sunt mor
bi. vng si minuat mis q sit ncius alig sult q nce e augme
te. Instias at dup' morbi efficat sit si maius ul mis q opportuit
efficia. In cetito u gne. i. qpone duo slr morbi existunt
vng i qpo muta ex ncam a tu altm i alcd colligatu no
fuit. h. q oz. In sit mbra f. f. q oz exptis qpona sani
tas eit et eis in opportne qpoit infirmitas existit. Et odo
existentis qsistit q qpomr exprimis. Figra. lacti et actie qpor

ex primis Digita u ex sc̄dis et maxime calcanea. et mag iste
pes tot9 et de mbro ex silib ꝯpositu ut sua actionē faciat di
ca exist ee ꝯtu et morbos illoꝝ misti fi posse Dy i co
bro dixi que debeat vocari pma q̄ ꝯ sc̄da atqꝫ tcia. et
que primis atqꝫ sc̄dis ptineat Hi go eas repeti n̄ e nc̄e
cū a h' investigan oꝫ utr̄ h' vidꝫ mebr̄ sensuar̄ sit ꝯpoi
ul' simplicia Dico morbi simplicium mebroꝝ ea sut qui
et fiut ex cloꝝ mutacōe Morbi a mebroꝝ ex his
simplicibꝫ ꝯtoꝝ illi sut in quibꝫ vtrasqꝫ sectas dixim9 ee
ꝯcordes Nō q' a' erit morbi gen9 in simplicibꝫ vi
detꝫ ul' ꝯpoit Et tn̄ qdda gen9 morbi i similibꝫ et ꝯpo
sit corib in q° quid sit investigan oꝫ Dico q' si in eis aliqd
corit ex tit p q° corit aliqd agat Ratio quida morbus
in eis corib existet investigand go e qd sit i° in q° cor
rat Dico q' pala ee · q sit suar̄ pciu ꝯmīcō · qui dou
ꝯmicō fiut vim qda appllabr et nu9 erit actois et nu9
innanita Deoq si se negat morbi ratio fiet · cui9 noia et q
mic̄oqꝫ mbro ꝯtingit indicabo Hic at tractabo et intentoiē
por secte Dico q' q morbi similiu mbroꝝ. et oes dispoes
sut sic dixi · Dilatacō vidꝫ foraminu et ꝯstrictō Constricō at
e coadunacō corib ex oim pte Dilatacō u it' oes extre
mitates extencō et h est ca ad aperiendu foramia ul' retitō

clorum admovere ¶ Tertio ui. via cor(por)a dicunt esse eo quod pre(dic)to sunt
simplicia c(on)t(r)a cor(por)a que ex his co(m)po(nu)ntur scemata appellat .i.
ginota ¶ Secundum intentionem h(ec) secte morbi qui fiunt in similibus
membris pertinent ipsa .s. qualiter erit mutat(us) vel .s. unum adeat de-
trimento ex aliqua qualitate infecta ¶ Stra(?) licet ex hac sequitur s(pe)c(ie)s aqua
tosita. quod omnibus membris p(ate)t. sicut herisipila. flegmo. ulcera. et aqua
quod co(m)po(nitu)r ex flegmone et herisipila quod bruchmon appellatur. pustule. scro-
phule. atque lepra. scabies quoque morphea ¶ Hi cum omnia scripto generaliter
sunt non tamen ceteri(?) membris // Morbi non qui non sunt in mala co(m)plexione diffi-
cile cognoscuntur. vero cum mutatio ultima sit esse unum ¶ Tertio mutatio si fiunt in
toto corpore sicut in talem. febris appellabitur ¶ Parte si sit in uno mem-
bro cognoscitur. quod pedes vel manus insoliti laborare si multum cur-
do vel aliquid faciendo laboraverint. calora solito invenitur — Unde
si in mala. talia unde seu fra(?) ... manaverit fiet ...a species
morbi ¶ Prima at species est illa quam dixi ... et dolor qui
permanet in corpore ex ... sol seu ignibus sicut morbi qui timbibus(?)
vel findes appellantur ¶ Parte morbi frigi(?) acutes manibus et pedibus
maxime apparent quia videmus ea acrioribus mortificat(?) per frigus sepa(?)
sic contingit. per ... tempus aliquos ambulaverit et ... vero mortui sunt
in via. alii domum redeuntes ¶ Illa membra eorum adeo fiunt in-
frigidata quod semimortua fiunt extra ¶ Inde et epilentias(?) et spasmi ...
tremulosi et eis qui in via mortui sunt ¶ Quibusdam vero eorum accidit
spasmus in anteriori parte aliis vero retro et nonnulli in utraque parte. ali-

[margin:] cal(?)

[margin:] epilias

quitas vero eveniunt congelatio. Unde quod hos omnes morbos quidam commi-
ttantur acuta. Quedam acuta morbos, scilicet morbos tales accidunt ex con-
stituunt. Illi vero qui dicunt quod nocumentum actionis sit morbus, iste morbum
appellant spasmum, videlicet et insensibilitatem congelationem consimilia. Nos vero
diffinimus hic non ostendentes vero significatum secundum ipsas voces differri in
vituperare decet vero illos solos qui non custodiunt fundamentum a quo
principium sumunt exordium arbitrantur. Nam aliqui sapientes cogisse eum
magnum incidunt errorem. Sepe enim dicunt spasmum fieri ex replecione
eius actionis esse cum spasmus ex repletione fiunt. Similiter dicit fit ex sola
mala complexione morbus erit. Similiter dicunt in febribus. Fit enim febris
alicuius membri sequatur passionem morbus ab eis vocabulum quare
non decet ab aliis vituperari cum seipsos ipsi corrumpunt. Eos
hic qui fatentur morbum esse nocumentum actionis constituunt illud
fundamentum esse sue intentionis. Quoque eorum error non re sed in vo-
cabulis existit. Unde si quis non magis scire voluit legat librum quem
contra eos construxi. Hic autem finem recitabo. Sed cum tractatum de causis
et speciebus morborum sic iam expleverim. Dico speciales consimiles morbos
in corpore fieri scilicet cum totum corpus vero simpliciter mediocriter mutatur vel in humiditate
vel in spissitudinem vero [illegible] ad id defluente. Unde cum quis mutatus
fuerit hic nunc si sit parva difficile percipitur. Si vero autem magna facile co-
gnosci poterit. Cum membra talis passionis nimis sicca inveniens
quod corium aliis a sole desiccatum, hic non inveniat. Itemque membra
adeo mollia inveniuntur quod a digito tacta propter lubricitatem

temi non possunt. Sed eorum mala que preparata exeunt difficile cognoscuntur
quod quia ab his mediatis quando non preparatur defectu incipiat. Nam
si cepa vel vulva fiant in stomacho non incipit utrum tibi ex alio
aliquo non digeratur. Cum si his non exeuntibus tibi nimie di-
geratur oportet stomachum esse defectum. Et non in hoc sed in tota qua non fit
digestio minimum intentionem apportat esse quando impossibile est cum sin-
ta deficit. Ultra a eo vel propter cepam vel propter vulvam non digerente. inquam
rendum est qua tota fit indigestio. Sed multis meditorum aliud preter
ea duo: tamen esse putabit intemperamentum, sed foraminum vel mala
compositionem. Et contra non nulla potest curare morbos qui sunt in similibus membris
sed contra non plus prima investigari eadem de quo in alio libro tractavi.
Nam propter defectionem stomachi venarum arteriarum lacteorum et cetera intestinorum
mutationem et quantitatem dico non posse fieri nisi propter intemperantiam fora-
minum vel mala compositione non omnibus secta est. Sed quo in
quibus signis cognoscatur hic non dicetur. Cum hinc intentio sit in inveniendis
primis morbis que sunt et quid sint. Sufficiat ergo de morbis
similium membrorum. Incipiendum est de aliis qui sunt in officialibus id est compositis. Di-
co ergo me monstrasse in alio libro quod omnia membra composita quedam
habeant partem per se efficientem actionem principalem. alie vero sunt ut ei adiutorium
inferant. Propter omnibus sola infirmitate infirmatur et aliquorum istorum minimum
patiente actio non impeditur. Cum si ex aliqua istorum mutatione actio
non impediatur, nisi per se ipsa actio fit operatur. tamen notabiliter mor-
bi et non morbi si istorum primum mutatio prohibeat actionem propter

prima que fit non nocet. morbi nocumentum. Prima mutatio que dicitur
morbi in compositis membris fit sicut diximus aut in plasmate et
in numero et quantitate et in compositione. Non tamen singula sunt
composita sed ut actio si cum omnibus partibus possit. Nos quoque pariter
nunc investigamus utrum actio impediatur. Quod convenienter actio impedi-
tur morbi dicitur. Si que prima pars mutatur causa morbi nocebit
ergo. Si tortura fiat in crure intus vel extrinsecus vel concavi-
tas plante pedis carne impleatur actio pedis non quemadmodum erit
efficax propter corruptionem plasmatis. Similiter si fractura alicui membro
contingat et non bene solidetur actionem quemadmodum solebat minime facere
poterit. Unde et marthica passio plurime vagis incidens in ulceribus tor-
quentis et contheniationem separationem et lapidem in eo generari et actionem
ex illius omnibus impedit. Hec tamen accidentia sunt contingentia in plasma-
te. Sunt autem alia que fiunt ab exordio plasmatis sicut
aliquis existit qui plasmati nocet perfectio. Sanitas enim
corporis non perficitur in plasmate sed perfecta ut corpus videtur plenius
scilicet cerebrum lingua splen renes ceteraque membra sit sana. Nam
si passio alicui contingat corpori eius actionem nocebit. Similiter fit
si fiat in poro vel in via vel spatio vel concavitate membrorum contra
passiones sunt multe. alia enim conglutinat spatium concavitatis. alia eadem
oppilat cum grossis et viscosis humoribus. alia vero dilatat et aperit ul-
tra modum quam oportet. Sicut in matrice et renibus evenit qui emorroydes
appellantur. claudit vero quod constringit sicut quod desiccat et indu-
rat sicut accidit membro dum comprimitur ab aliquo membro vicino vel

super ea accidit. possibile est quod ut ipsa sint dura ut aliquis casu
sicca. et fames sit in eis. et circa quibus maiora quam oppor-
tuit efficiantur. et cum tumor extensus grauitate et spacium
corporis opilet. Foramina tamen ista conspicimus non sunt sicut foramina
quae a quibusdam fiunt ab eis creduntur in passibilibus quoniam foramina
intestinorum venarum et arteriarum consimilium manifeste apparent. Illa contra
que dicta foramina in corpore existentia propter sui paruitatem non appareant non tamen
sunt eadem que ab illis esse creduntur quae asserunt in omnibus corporibus
esse. Et si tumor ut diximus grauius quam dixi in membris contingit con-
cauitas augustia efficitur. In hac tamen contingentie non solum morbus contin-
giget. id est opilatio per quam actionum fiet nocumentum. et alius tamen ea alius
morbus erit pertinens secundum illius membri. Postquam de opilationibus dictum est
Et si membrum in quo fit causa primus sit actus morbi magis erit et id
propter patitur membrum tamen erit de opilationibus. Et si membrum sit plus actum
morbi non magis erit et aliter fiet tamen opilationibus illius. Et si tale
quod in pellicibus venarum grauitatis corporis extiterit propter quam sanguis
aggregatus corporibus tumescentis opilentur. fiet in ea duo morbi. Unus
in concauitate vene. alius opilatio que per quam sanguis putrat. Et sit
testificatur quod passio que fit in concauitate vene pluribus ne bonus sanguis
contineatur. Opilatio non sanguinem imbibet ne possit penetrare. Et ne
donec actiones corporis valde nitie sunt passio quidem que principaliter nocet
actionem morbi nocet. Et si vena ullam habeat passionem in ea tamen sa-
nguis tumescentis sit impedita propter grossos et viscosos humores in ea coagula-
tos una passio erit. id est opilatio. Similiter intelligendum est de intestinis

quoniam si sola in eis fuit opilatio morbus erit unus Si autem in ea claudatur ex quantitate per quam fex tibi compellitur morbus duplex erit Volo
tamen eum morbus nascitur ex morbo sicut istud quod modo diximus et
quandoque febris ex opilatione exeunt a quantitate Item alius id quod accidit non
omni soli uoci actionem: actus tamen uocum uocat et tamen eius morbus
et cetera quandoque dicamus opilatio est tamen non putrida tibi similiter frigiditas est morbus
dumtaxat non simplex actus Et si passio prius uoci actioni tamen non
eius actioni non uocat, ergo dicamus passionem esse morbum et id
quod fit uel tamen et cetera opilatio est morbus liquores qui ea faciunt
tamen uocantur Item alius fit quedam passio in foraminibus uocis foraminibus et
in eis fit accidit in naribus expulsione uel tamen nares fiat
late et ceteri foramina adeo constringuntur quod non flatum per angustiam
emitti non possit Palam igitur est angustiam narium esse morbum
quia uoci prius actionem hanc prius quia eius tamen dilatatio
narium est hec passio i. ubi fit mortalia Plasmate igitur ualeat
tursum operire ut actionem nominatum infecdi... hec quos dixi
morbi generabuntur Item omnis morbus qui fit in via spiritus
uel contrarie si opiletur uel conglutinetur illi generi supponuntur
quod in plasmate fi dixemus Rationem plus omnia autem tursum
plasmasse monetur Quoniam lenitas et asperitas membrorum tamen per
rationem constituuntur quia morbos faciunt et cetera Membra quoque ubi ea
aspera esse fuit lenia et quoque lenia esse debent aspera quia fuit (
sicut in demus in gula quoniam est aspera fuit tussis gula Item modo
non partium quemadmodum officialia membra constituuntur, duobus modis fuit

morbi· vnus si minuat· aliis sic egrediat. Secundum horum vnusquisque
dupr' sit diuid' vno: quia quod egredit in mo· aut erit sic cor
pus. sic si fiat sextus digitus· vel ungula in oculis vel superflua ca
ro in naribus vel in aliquibus grauibus membris· et erit morbus
sic ungula cum ipsa magnitudine quedam oculi partem cooperit et per
pullam cooperiat atque visum sic prohibet. Aliis vero modus erit tamen. sic
cum superflua nascens in quantitate sicut ... horum omnium complexio passio
fiet prima actionis nocebit et morbus notabilis et causa conglutinans et
oppilans morbus. Non tamen loco non erit non oppilans. Sic non ad ... conc...
cxus in mo· sic tuberculi· lumbrica lapides in renibus et vesica·
iunca pustule· fauus lapides ... horum omnium complexio passio
fiet prima actionis nocebit et morbus notabilis. Si autem passio fiat tamen
dic. Ut in mo aliis ... membrum diminuit et aliis vnum· quod quando ab
... grandi fit unus et alius per Pro quo fit quando multotiens ossa extrema
et aliis extremis membris. sicut digiti et nares glandulas deleas prius
dos· vna zirbum foras egredietur spiritum ... ventris si putrefiat
... Nota ... contimo ... sibimet ab
... quo sanato ... impedita remansit ... potuit
loqui ut solebat. Sicut puritas labii et narium aurium et carnositates me
brorum quod absconditur propter eorum contusione vel putredine. Si actionis prius
non morbus notabilis. Si autem complexio istorum ... infime ... morbi
dicte. Ut si faciat utrumque et causa erit et morbus ... Si vno ...
... non ... loqui potuit ... atque ... infrigidat

Plā si legēēs libros q̄s ɔstitui de actoib; ⁊ iuuamētꝭ mēbroꝝ scires
ex quib9 mēbris sit actō toti9 ɔ'ub tor' ⁊ ex quib9 iuuamētu tor' insta-
lz nullā habet actonē Palā ḡ ē morbū eo applicandū ad qd
actōm sui inediocitate nocet · qd aūt cū iuua^to nocet tā morbi nota⁊ Itaq;
ee mēbrū duas actoes uł duo facies iuuāta · ⁊ sī vnū lz notū
duo tn̄ erūt morbi uł due cāe Itē si mēbrū aliqd actonē faci-
at ⁊ iuuatu sit qdā acidit' dī vna · eo q destruā ex vna pte
morb9 ex altā dr̄ tā n̄ tn̄ morb9 appellā id qd destruit ē nō i illo
s; in eo qd remanet existat Palā iuua ē posita in ea pte q̄ ptinz
gule ioc; cū h' destruit qdā ꝓs eis locī minuē locꝰ tñ ille nātꝰ tot9
eit infirm9 dū sit du^o frior ps palati infirma eit Si' si dens ce-
cidit morb9 eit in oē · quō si dens ille cū masticādi fuat ɔstitut9 ipo
abstito ps mō q̄ fit masticaō eit infirma Si aūt dens eit ex insitis
nocebit similr ⁊ masticaoi Si' si indui lingue instaē ideo qd re-
manet res ex nāz eit Ipso ɔt zirbū virge ⁊ testib mēbs h' pati-
ent Si qs ɔ^o istud n̄ nocabit morbū s; actus nō litigabit in re
s; in noībꝫ Et lingua virga zirbus ⁊ testā mēbra q̄ tēnō pusilla effi-
ciunt' sīt dū qūtitate minuūt' · tāen n̄ tot9 n̄ nātās minuit eo q nō
m^o sit' pim (Ideo tn̄ s; min' suaꝝ ptiū ee minutū · ex aliis in qb9 accidit
morb' in adiu9 arteria uł vena neruos · cute · pellicula · pigredine uł trunca-
cōn mēbs ptiū infrtū .i. ɔposita mēbs' minuit' ptim hi' oīs mō ptinēt
mēbroꝝ Morbi n̄ alii .i. ē n̄ extoto abscidunt' adutrūꝫ se hīt
quō ⁊ mīs silit mēbrorū in tot' minuit ⁊ mag^is ɔposita mēbri pua effi-

actōm immediate

Adeoque morbi huius quantitati supponuntur quia quantitas alia per se quantitas
dicitur que est magnitudo parva alia numerus. De primo tractavimus restat ut de
magnitudine sumamus exordium. Dicimus igitur si forte augeatur membri ultra sic liceat ma-
gnitudo tamen eius adeo sit corrupta quod per accidens corrumpitur actus ipsius
tunc morbus erit illius membri. verbi gratia Si lingua quia inmoderato plasma-
tus adeo magnificatur quod non potuit capi ab ore et aliis adeo fit
parva quod non valeat adeo extendi. Et tamen tota [illegible] non vale-
at sunt magnitudinis sustentamenta. parvitas autem fit plurimum in eis quorum morbi
[illegible] tibi notata ablatio. abalienatio vel consumatio membri.
Magnitudo autem est sicut superflua caro nascens in vulneribus et pupillis.
Magnus Cerichoclamus (?) samaritanus operibus adeo intus torte extitit
magnus Et [illegible] non potuit fieri aut stlimo curatur. sanitatique
augmentatio quod [illegible] non potuit restituere. Quendam item vidi linguam nimis magnam extitisse
non tamen cum dolore vel apostemate et tamen spiritum dimisit Solum non magna
fuerat Et [illegible] intestinis nimis et quedam in uno Similiter et in maxillis
et in oculis cum caro excrescens nimis maior angustis vasis Verum si maior
quod oportebat fuerit vocabitur elegans Si autem minor fuerit. zenus
dicitur. Hii morbi sunt in magnitudine. Compositio autem vel fuerit mor-
bi. aut in compositione. aut in generatione. Compositione sicut si tallicinato
torquatur vel sicut hernia in qua intestina et zirbus descendunt
Conjunctione sicut si ligamentum in aliquo loco molliatur vel extendatur vel
ita ut [illegible] generatione et motu contractionibus prohibeatur. Hinc est generat
collegantie suppositus ligamentum si extra temperamentum fuerit in virga virgis

et lingua. Nam lingua non bene loquitur et non bene masticat. Patitur et
gula quia non deglutit et in longum spacium firma cito valebit cum
foramen eius tortuosum existit. Et hinc tamen suppositio solvitur si non
secundum tortuosum vere existit. Sic etiam in labiis per mollia claudit et in palpe-
bris digitis cum aliis tactis similibus. Sufficiat quod de hiis tantum dixi.
Restat igitur quod de quinto dispositione i. separatione continua si fiat in similibus
seu in compositis. Loquitur igitur in quo sendit causa morbi cum toti membro
composito et sibi ipsi cum conmixto eorum corrumpitur ... quod compositum
dico licet est corrumpitur quia per eius non est unita sicut fuerat. Et si con-
tinuitas penitus fuerit separata non unum in uno sed duo erunt. Si autem sit
infecta non tamen separata non est morbus toti membro nisi accidentaliter eo quod
ex suis partibus est infirma. Et si separatio continue fuerit in osse frac-
tura vocabitur. Si autem in carnosis membris mollibus dicitur ... contusio vel
contritio hinc tamen supponitur. Contusio tamen fit in carnosa parte lacerata et
in uno est pili eius infecta ut contusa per exitu eorum. Passio
vero que dicitur enostaftomata pertinet ad compositi membris morbi. Hec
erunt dicenda eo quod de simplicibus satis diximus. Incipiamus autem in simili-
bus membris. Dico igitur quod si intercisio fuerit secate passio quidam
in aliquo similium membrorum id est dilatatio et constrictio in similibus existens non
licet in uno contingunt foramine sed plus quam constringitur et quam dilatatur hec tamen
sensualiter non potest cognosci quia in quacumque parte manus ponitur
utrumque non sentitur. Et si intercisio fuerit secate in unoquoque similium membrorum
si quatuor qualitates naturales simplices eius egrediuntur vere fuit in or
compositi id est ca. et siccus. ca. et hu. fri. et hu. fri. et sic. Et si quidam

ma deficiunt ad illud. ista similiter qualiter fiet compositio palam non est et aliquo
et inflatus et malam complexionem habent. Ita in membris que sunt flegmaticis
diu durantibus ex tempore sua natura esse cessant. que propter multa separatos
habent mittere. et propter calore flegmonum calidiora erunt et lymphatica soluta
Et si apostema erit a calore timefactum quod notat actum morbi notabiliter
Si autem non erit tumidum actibus sensitivum notabiliter. sic dolore appellant
Videlicet omne membrum in quo talium est apostema et multe tres morbos dicuntur
habere et alii in modo. quod apostema flegmone appellatur. Consuetudo non est eleuor hunc
morbum metrum appellare. Intelligo tamen mecum est modo tamen est rubor
morbum dolor. calor. plenus. tactum repugnans. Similiter plurimi sunt inflati
et herisipila. herisipila autem iniquum est fit inflatio. forma non et calor. alii sunt et
inflatio et alii non. Sed tamen omnia et si sunt sunt inflatio sive composita morbi
inflatio et alii non. Sed tamen omnia et si sunt fit inflatio sive composita mor-
bi. omnia sunt de uno calida vel frigida videntur non herisipilas et rubea
fit eo. Calore non existente in. fit oedimia ex flatu. Potest hec ipsa
alios dicere esse composita. Ita hec. isti et si insita singularum unius speciei
esse indicatur secundum virtutem tamen compositi sunt. quod in eo. in frigida est constat in eo in
ta est et fla fixum et hec sanativa et hec. Sunt hi morbi ...tionis sunt composi-
ti que hec habent sunt adinvicem commixti non est semper reperimus non rarissime
Quoniam hi morbi multiplicibus sunt compositi. de quibus disputabo in particula in qua de tota
morbi tractabo et in sequenti particula in qua dicendum sunt accidentia morbi. sed in mega
tegni dicitur pro omnibus hos hos compositi. hi autem de quibus morbis
que sunt in consimilibus disposuimus. Restat autem quod nasci et in quibus dicendum erunt o-
stendere. Secundo que similiter compositi plures tamen corpore que diximus recordabimur. quod
morbi qui sunt in particularibus membris in consimilibus. alii sunt a causis que contingunt

in officialibus .i. compositis / Ad quartum dico quod apostema morbus est in similibus membris contingens

disslocatio vero et concathenatione morbus est compositorum / Ad quintum si exemplum separa-

tur quod apostema efficitur separato concathenatione particularibus morbus erit istius / Apostema vero

non particulare erit nisi per prius sed accidentalibus omnia autem apostema fiunt morbus in quod primum

prius illius membri consequenti erit accidentaliter in ipso membro / Similiter obtalmia est

apostema nascens in pellicularibus cornea consequenter est accidentaliter tamen est morbus

totius oculi / Et aliud fit granum milii in cornea penetrans usque ad

uveam consequenter secundum quod in quo apparet sicut est in pupilla tergitur Ideo

dico nunquam istorum morbum oculi esse / Sed tamen racione unitate milii

contaminatis soli cornee pertinebit / Consequens autem exitus uvee morbus

erit consequenter morbus pellicule / Primum est quod dixi .i. quod morbi plurium

membrorum accidentaliter dicitur esse morbi totius membri / Propter hoc si aliquid habet

compositum habeat morbum morbus totius membri accidentaliter erit / Sed tamen

multa membra consimilibus nominantur sicut in uno membro composito coadmina-

ta morbus corporis in toto est membro consequenter / Ad quintum dico concedant in glaz esse

in oculo sicut obtalmia sicut rasura in cornea sicut in uvea exdieratur in igni-

marum cathar acte hyr exitibus vero dicit morbum esse simplicem / Ideo

tamen eos appellat morbum consequenter in oculis Alii vero dicunt quod non sit unus

morbus in eius composito sed multos in diversis partibus eorum existentes / Inde

tamen nobis non erit differentia respectu sanitatis cum per eos redeunda sanitatem

hic non ut in nobis litigemus / Communiter dico quod utraque secta vincere

in textu / Altera enim fatetur multos morbos in oculis sicut dixi

esse altera vero non et unum compositum in eo quod oculi unum membrum sunt

compositum / Et sicut simplices morbi alii contingunt membro composito

principaliter sicut cathar acta que fit in oculis / alii vero fiunt accidentaliter sicut miliis

icornea Simlr 9ti morbi aliq ptinet toti mbro 9posito sic mor-
bi qui fiut in mlt ptib eod tpe Aliq u ptinet mbro 9po
attendet sic obtalmia · i · capa qe fit i 9iunctiua dicimus eni
q ea capa sit 9posita morbi ¶ Dicimus 9o ordis lre 9tu morbu
Et 9iunctu fiut lr mo · morbi e i ordo actu lr Sz si morbi
fiut i mlt ptib actu mbri et eod tpe 9ta morbi i 9po-
mbris ch pua et max si 9qmo illoz mbroz u fiut actur
i illo mbro sic dicet de ungla et cattaracta et lacis Nam mus
quis hoz ipa morbi e ordis Tum si lr tres 9iuctura mor-
bis 9positu i odis officac ¶ Tum sicuius hac ma imitat potit
tuare de oi morbo 9posito q fit i 9tis mbis Ergo n u dicatz
i lr lio qt sut et quo 9po ¶ Nam qui simplices morbos
intedit qmo sut et quo 9po nlr potit scire qmo ptcla
9ponat Et tu hac ptcla semel plegit · ilr prodest ei q si
plib vicib ea legit poterit vtiq ea 9pendere ¶

Rpte^nta ptcla dicitur e quot ¶

sut simplices morbi · et dimisi eos gnalr et spalr Dubiac no
ea vniuerz cit dicenda Incipid at e a simp^{bz} mbris · i · silibz
Idem dicm erit de 9posit · i · officia^{lbz} · Sz si intetoem eoz qui
dicut q sbe a 9structoi suppo^{mr} et destructoi si adinuice 9iun-
ctar et mui officiar et deqlitate i qlitate mutetur nacio ea mor-
bi a fit i silibz mbris · a ct nulla 9plo a sepaco inetmc
Eum eos a qui fatet sbas u 9iunctui ic num officia Sz i cor-
poribz 9tl qda spaca lri ea simpliciu morboz a cit
spacu illud ex nam videlz oriens a sepaco incurre ·

Et nos incipiamus narrare de cā morbi ſ. intentionis ſcientes
minore ee ſimplicem et minore ꝯpoītas / Et alii ſolus calor augmentatur
alii ſtatus ul' ſummitas ul' ſenitas et alii ꝯmixte. ſic calor cu
ſtatū ul' ſūitate ul' ſenitas c̄ ſūitate ſeu ſtatute / Incipit at e aīu
la q̄ue ca / Dico ergo quod cor magis ſolito caleſcit ꝓpter calore in eius
augmentatum / Hii at augmentatur et ꝓpter nimium motu et ꝓpter putre
factionem. ul' quia cor[?] acrior calidi ꝯprimitur. ul' quia calor clauditur ul'
ꝓpter ꝯnectionem aq̄. ꝓpter motu nimium creſcit ſic palam videmus
in excitatis ſi nimis ſe exercuant et in lapidibus ul' lignis ſi nimis
inter ſe ꝯfricaverit / In igne quoque ſi cu flabello moveatur ꝓpter putre
factionem u' ſic videmus ſi in ſtercoratis[?] et ſtrobilis putrefactis / Et re[?]
u' nite vidimus tolubunu[?] putre et ꝑcipimus u' igne appoi
to ꝯbri[?] / ꝓpter cor acrior calidiori ꝯpreſſionem. calor augmentatur ſicut
quod ex balneis et eſtuis ſole et ex appropinquare flame ignis in yeme
ſi oia domus foramina clauderentur / Nā ſi fuit apta calor no
poterit ei quod volumus eo quod diſſipatur / Vnde balneatores et for
nacarii ſiccitates[?] claudunt foramina ne calor ignis extendatur / Iſtud
ergo teſtatur ca re experientie de admirari et augmentari / Et alii ca or
ex ſeipſo augmentatur ſic facit in armudine[?] ſicca / Velociter
n' ꝯfacile augmentatur / humidis u' lignis et viridis in igne ſupponit
dum moratur ſuccedi eo quod ꝑmitus ſuffocatur et refrigeratur deinde
ſucceſſus augmentatur / Eodem hac racione quod in corporibus aliud quem ſi ho
minis ſe exercuit et exercicio de labore in adit en labore inte.
de quo nimius calor in laicte gignitur et in ꝯcathenatis ꝓpter motu
membrorum ſi calor in eo ꝑmanſit loco et paulatim ꝑ(u)s quam

ptor' extēdat'. dissolut'. actus est ex iº nascit' motu n̄ erit
n̄ labor Si n̄ ca' conforte' ut ptom cor' dilate' morbus erit
q' notat' febr' n̄. n. quod ē febris n̄ calor nimis ptom cor' ex-
tensus Silr fit extra ira n̄ ē furor caloris in corde existet
p forte motu aic quia multis motibus febris gnat' pira
demcz q' ex putredine Na nimis calor i rubro eo put-
do fit gnat' sic videmus fi' in hispula et i forica et ifleg-
monibus Et' alij p ora medra destensus gnat febre. hec
q' ex eo q calor agit i cor' papi pt na calor abeo i quo
putredo est capit exordium. deinde distendi' ad mebra
vicinum et abeo ad ad usq3 ad illud qd caloris n̄lis ē n̄tu
confundat' prea tom cor' cu corde vm effi i passione Moral
at i sole si cor' fit mdu nimis i cute fact calore Si
at erit mdutu solu cap calefaciet et h' passio notabil mee
sio Et si in tº cor' extendi' febs gnabi' Ratio at genus
opatandi calore n̄lez exfrigi' fit constricto Et' n. i fro aere
i stan' ul' i aqua alumosa lana' fusa apolis opilate mclu'
du si finit cabmosa febris oric' Ratio at genus an-
gendi calore fit excessiue cibi et potus Et' n. asuescut allia
porros et cepas et silia febres pati' Sde qd ex potu notis
zatute vini si multu in bibat et adcesta cor' sit Et multa me-
dicamina cor videl3 qd cor' auenens custodiut dm suscep
febre faciut Sophiste tn dnt si res ita se hnt h3 ut nos
dicati qre febris no ob hec semp gnat' Ratio crudem9

quantitate hor non sunt esse equales Similiter et nocumentum ab eis illatum sunt
plus et minus esse diuisum et totum diuisa esse in facilitate et diuturnitate non
sit ex motu non semper labor efficitur quia non tanta sit virtus quod non appa
riat relaxatos assuefaciet et consuetudine non generabit laborem et fati
gacionem Secundo credendum debet laborem non esse non cum motus multus et fortis
extiterit Cum dicatur laborem ex proprio motu non fieri ex proprio tamen motu fe
brem posse generari vero dico ubi quod nemini lateat vulgum dico et
sapientem eos in laborem cito non cadere qui innuunt et fortibus virtutibus
exercicijs nos quod operatiuis et assuetos cito fatigari modo laboris ali
quantulum sustinentes Vero est ergo mirum questionem pati laborem et tamen febres
habere non negari Nam si labor primus fuit et virtus eius maior
totis virtute extiterit febris minime generabitur Et si dicatur quod ex proprio
operans eius virtute operatur maior oportet labor non generetur sed febris
Credendo istud non sit absque quo ceteris totis talior est Vero non firma tale
facit non multum sit et diu extiterit Ratione medicus et multorum nos
nimis infrigidari dominum videntes calorem ignis non sentimus parum utrasque sustine
ntes Si vero virtus non omnia facilitate velocitate obtinuit Verumtamen
non si ignem affrictur cito est combusta humida quod ligna non in tarde
et amittit igne Vero quod mirandum digestive et diuisione sue actionis in eis
in quo agit Sed de labore eo quod febris ab eo generari non possit non
fortis sit et longo tempore sit Sed bonum esset si professores anima
investigarent que tota facile citoque calefiunt et que tarde et difficile
deque hac tractabo Hic dico quod de frigidus quod vere est multe quantitate

ca. et id modo factum sit spatium in sufficientia pars. circa conveniat. Ignis non
incendere potest si duo non valebunt confusio tamen non madet potest si ipsa Ro-
cin ad in sua fortiore faciet. unde tamen tres ipse agit sum spatio qualis
facere poterit. Ponc videtur quod lucerna non multum ipso olei ut ignis
in eo prevaleat confusio quod non inflammabile utrumque bene sit probatus Sed nos
dicitur quod labore et calore solis et taliter aeris et si premissum sint tempus
atque debilia febre et ictus quod si sit spatium febris et in nos spatium conservare
Sed cum intentio mea sit in hoc libro dicere proprietates et partes causas et simpliciam
morborum quibus ad propria venire possumus hiis omissis dicamus quod
antiqui qualitate et motu esse nominum appellaverunt proprietatem causam morbi
circa initium accidit corporis unitas in differentia magna imitatione prius tamen morbi
notare Sed nos dicta morbi dixerunt tali inaperte dicta fuit mor-
bi Dico igitur causam hominis multe motus esse divisa sicut in corpore ad
frigidum actu se recipientis. quantitas et qualitas cibi et potus confertur et lar-
gitatis vicarum atque porum. nimius motus et vita ... hic igne
extinguit Nam si super primum ignem multum nimis vel ... appo-
sito extinguitur Sed si aqua frigida superponatur ... fiat frigidius aer max-
hys quando terre flumen quod de astros existit Nam lucerna illuminata et aeri
superposita cito extinguitur et non solum lucerna sed omnibus ignis ...
frigus quod vincitur ignis ... quod cibus ignis consistit. sicut prima
qualitas quam si sit ... sic si multa ligna superponitur subito ignis
suffocabit eum. ... si parva vel nichil superponitur Sed ignis in lucerna
extinguitur multo oleo vel pauco superposito. ... si multa quantitas in

ꝯcens tn igni sr̄ponat. veluti si oliū ē aq̄ mixtū lucne fundit.
q̄ ignis extinguit. aū extinctor vicinus eit. Ud' q ex inspissato
ul' rarefco ac tn̄ igne excente. Ite si prius ignis i calissimo so
le iponat. q̄ mx cū qui maior illo exstat. q̄ ignis extinguit
aū minuit eo q rarificat. S3 si suavit moncat ē flabello co-
fortabr et augmentabr. Si q fortit' dmidet et rarificabr. Ide fit
ex neto. Ford° intellidu ē prima cā morbi fri. Na si aqnis
i aq̄ fra ucitavit nocebit ei. Et si balneet i aq̄ fra nō. h' qd
expedit q̄ in ma fra ablavit. Na qda p fri nū acre am
blantes sic mortuos cū pus q domū reduct. Sia cā fri
morbi plendo poti ē. Na plū fit cā cplie et appe et pro
fess9 et mota et aort morbor frior. S3 si nimū tpate fumat
caloez ule augtur. qm qsilz et ꝯcens ei ē. Ide 9t exinnnia hun
dya tibi. h3 n sit col' intinus et ꝯcens cā th cit frior morbor
Sili fra cibaria frez inc ne sit spū. madragora opiū. Exmū
occidut n p ultime sue fritate. Sili ꝯclu° poror et nar si
sit in ultime stupore gnat et apopliaz. h' n extitit interio
ypo. ē dret sbito nore amittey' ꝯclu° near extitit passio
Prcas q̄ arterias itendt. et neas. ē alii solas neas itedut
hy q̄ dx ypo. qm ē artie fuint exsan plene ne ulla ca
vitas in eis remaneat iq possit dilatai et aem extlorem
attre. calor ul' suffocat9 extinguet. Cui si h' i aliq° ꝯtigit
tis motū amittet et sensū. com ostendi in pti dem

naiure pulsus titulata q͛ arterie n̄ pulsent n̄ ut calor n̄lis
ī suo pmaneat temperamento Dicta est ptla in q̄ de aulte
litis innatis tractatur Costram anhelitu ee adhec ut calor
n̄lis qui ē in corde in suo tperamento custodiat͛ Sicut ī igne
fit videm̄. si mit eu ꝛ aerem ad͛ ipponitur ne ad eu
aer possit venire. cito n̄ extinguit͛ Ideo calor n̄lis qui
ē in cor͛ si suffocat͛ ꝛ t aē n̄ administrat͛ extinguit͛ q͛ calor
n̄lis qui ē in corde cu aere inuscet͛ pinas q̄ tendunt p̄ ca
uales pulmonis ꝛgruitur Cum si h̄ uie opilat͛ calor suffocat͛
ꝛ at pibit. arterie n̄ q̄ sunt p̄to cor͛ diffuse suscipiunt an
helit cordis p canale pulmonis ꝛ gutt͛ q͛ i cor dilatatōe
cor p recitiore aere ifrigeat͛. fumosa ꝛ capnosa ab eo ex
pellunt͛. Quib͛ g͛ uest n̄lis ca͛or ī suo pmanz tpamento ppt͛
h͛ si arterie claudat͛ expulsione fau. a ora eare oplet͛ ut n̄
possit dilitari. calor in eis extiguit͛. aliq͛ mod͛. ꝫ tn̄ si opi
l͛ sit pua. n̄ h͛ ostituit natio q͛ si capnosa solito mōe ī cor
de coadunat͛ ad malu ꝯuabit͛ Et si fumus bos ꝛ inati
nus solz expelli ad malu fiet Est icor͛ i q͛ bos fumus co
adunat͛. si uene p̄m opilat͛ nuu ex duo͛ ei ꝯtigz. a cito
replebit͛ ꝯsa plenitune. a ꝯplo ci͛ talior n̄ali efficit͛ gut
si dicta cum p͛ ꝯficia extitit. cor͛ replebit͛ Si a dicta
sit cu ꝯcitiyb cor͛ talis effici͛ Na n̄lis calor ꝯfortat͛
ꝛ augmentat͛ ex motu. necꝫ dissolue͛ eo q͛ uie sunt opilate

Cinibus q^a ex quibus tapinosa solet dissolui exdud9 mini officia
q^i n febricitabit pp tapinosa in cib9 inclusa q^i calor nat^l
suffocatus extinguetur Quarta passio vna q^a maxime quidam
scdm quantitate Vnde si tapinosa fuit multa et oppilo erit strictura
in fumo scdm quam calor vel extinguatur / et corpus non suffocabitur / Si
q^i sit parva et oppilo modica febris oritur Itaque necesse est ut stu
deas in scedis naturis corporum et eorum complexionem et maxime in quibus
h^i dissolutio efficitur ut sciatis utrum fumus sit bonus q^i non bonus
de quo largius in magistro tegni disputabo Postea sit angustia meatuum
et pororum est causa sui morbi sicut superius diximus similiter et eorum lar
gitas eius causa est quia calor vel dissolutio et dividit vel corpora Vnde plu
rimis sit causa sui morbi quia non solum quando sit in toto fiat corpore vnde et si
in aliquo membro corporis extitit Vnde si arterie que sunt in uno membro
constringantur vel laxentur consequitur illud idem quod fiet si in toto corpore clau
derentur Or^r nec et melancolici sanguis sua aer quo sunt guanit angusti
a nimia in pororum vel largitate ligatio quo strictura membrorum ligatum vel super
ligatum exemplis in frat et mortificat ex phlebotomia ne veniat de
id quod ex vel calore venire solitum est Item vero moria lactor
philosophus Sufficiat quod diximus de causa sui morbi Quapropter erit de causa sui
sui morbi Dico quod si aliquibus membris laboravit et primum tibi acce
pit et tibi situs extitit cito situm madiz morbum Maxime si angustia
et efficacia habeat et vigiliis paracia Item situs aer corpus desiccat
et balneum aluminosum vel sulphureum et piceum consilia Iudei faciunt

Cam
hic de ca
sui morbi

sitas quod ille in utero data vel ex apposita corpus desiccat. Causa humide
morbi opposita est superiori cause. et non multum aliter. maxime si sit humidi
non. nimius potus et delicata dieta sit requies leticia gaudium fre-
quens balneum tepide et dulcis aque et maxime post cibum nimia plu-
uia humidus aer et humida ille. Sed tamen si cause morborum compositorum
morbos compositos complebunt. Si non causa causa composita cum hic morbi est ca-
lidus et humidus. Similiter si causa tamen sicca morbus erit calidus et siccus. frigida et sicca vel frigida
et humida composita morbus fiet frigidus et siccus et frigidus et humidus. Aliquando cause
sunt contrarie et aliqua qualitas maior est in una quam in alia. Secundum
et si sit incredibile morbum frigidum et calidum simul esse in corpore quod sit calidum.
aliquando tamen indemne eos fi. et nota mala quod incomplexionis vel mala quo-
modo ipsa sit intrans in libro de malicia complexionis diverse. Item invenies hic
quod membra eius qualitate ad extra una qualitas quatuor mutationes. una cum ad
ea defluente et aliquando fluunt ad ea cum quod visum hic est. non tamen in utero
te utero humida de quibus et physica ego multum in aliis libris disputo.
tamen hic tamen quod utrum est dicendum. Dico quod eo cum fit lumbrice ea esse
composita. Sanguis nunc frigidam tenuem siccam. Sanguis calidus et humidus flegma frigidum et humidum
hinc humores aliquando simpliciter defluunt et aliquando commixti. Ideo de
ipsa fiunt apostemata et pustule quia aliquando fiunt ex solo flegmate et aliquando
ex solo sanguine vel sola colera rubea vel sola colera nigra. Et aliquando ex alia
cum quorum nullum istorum existit. utero tamen calidum est ea et sicca. calida
ea et humida. calida frigida et sicca. calida frigida et humida. Item si multum sit grossa
frigida tamen ex humoribus eximit generis flatulentis et calida quod flegma non. Sed

tu do fra et hu e potestate uora flita Dimitte e d'alys de
qui plani i meg(ist)ro disputabo hic at tractabo de hijs
q ptinet huic lio Dico g tam morbi h9 io ee q n sepe
a nobiliby ad mi no lia ca expellit q amlt me ptenb
e dem No tu ond qualr n ab uno mbro ad ad ea ex
pellat er si abte dicamo nam ea expelle anobilib
ad ming nobilia · ostitue ut h9 facie meoiam ee et uelo
du mdicat bona tem ud st n ab expellete n · sz quomo
fiat q uo e omnu abe ib q nos pcessit eo q no potuit
sunt de nli utute tractac sit nos fecimg in q libro ty
no potuere hre dre qt sut et tng maeq sit actomb: ta
cuerut Nos n in eo lio plane decemo utute tetaming
In h qutu suffi at tetabo Dico g cu utuces ulos que
uncuq sit aul et uasten b qtuor existut · una q geus
erit attht ad mbr · alia n q attu e terz Tcia mu
tat Tcta q sisim e expellit h aut sisim duo de
e alid ei e sisimd i quti te egl to et ad in sola qutte
Et e mbra n sut equa in utu b istis Sz nobilioa abu to
treator sit forcois utut utio tot b q n sut bn mu
distata hu res adignoib ad mig digna descendut s.
Cu cu digora sut forcora sp sin uotita ase. depellut
uon uotita et icib q forcoa sut mane no possut
ad debilia depellutur Debilia tu mb dius o sunt

p diuisite corr alit n sut i uno qua ialio ¶ Cā q defectus
corpor membror q eit p errore in ius plasmat contingete
q ex infinite aliq pca eueniente q q̄ uite cāt ulr ca
ee defca sit tute ¶ No n tut ad hec q̄d extitit agendum
n ut solito opieda opmet ¶ na nc digit in pulsu nz au
helitu nz uolutam hz motu vel alia fit actom n q coopi
mtum ¶ Sz cum ex corp est porta uitio adea tō superflui
tas decurit ¶ Corp n abuto plasmat multa hz instra q̄
sapiet edita sut ut superfluitates pca possit expelli ¶ Cum
qd corp eit sanu suffict q̄ i cotidiana superflu̇te hc oi faciut
si nich nocumenti eius attit exac coz & in ordinatoe diete
exqua multe fiu i corpe admiṫ ¶ Na si aliq̄ attua fiat i cib
nō sola suffi āt in cotidiana superflu̇te ca q remanes ad debi
lia mbra manabit eo q aforth cotiā ¶ Sz alii nūc p q̄s
d3 expelli oppilȧr ¶ Cum superfluitas iclusa uitio ad alia loca
dernat efit cā morbi ¶ Qn cib ce mbris adeq manat aug
mētā vi qpnu̇ coagulata ¶ pcessit q sedetior qi extiat c
ficie pripca cib ad mēbra ueniēs corrupē cē si bone qualit
sit ¶ Hec ē cā morbi q̄ fit i qsilib mbris ¶ Dicedq ē de cā mor
bi in officib mēbr cōcut ¶ Incipi̇d at ē ab eo qd fit in
plasmate ¶ Et in morbi sic sicut dixim q eit corrupcō
forme q qualitat & foraminis q leuitatis q corrupcō as
perītat ¶ Cā q mutationis lp nat for alī ē i mulua di

dum mulier concipit. sicut si forma membri prohibeatur in faciendo quod est naturale
et propter suam multitudinem. et propter in congenita superfluitate ... aliqui alii
qui in parturitione vel cum in generatione extrahunt infantes constringantur
Item cum membra eius minus sunt tenella ex parvo quodcumque tor-
queantur sicut si in generatione obvolvantur. balneare et tollere. et tamen mu-
tandi infantem a sua ulna fortiter Item quod ex plenitudine cibi et in genti
motu corporis contra plenitudinem prohibitus morbum accidere. velut sunt
thesum custodire Item motus si non sit opportunus satis for-
tissimus torquet manus et pedes eius. tercium vero est sicut tamen membrorum
superiorum. vero est ex nimio motu et mater et crura torquentur. quo-
cumque crura sunt ultra quam oportet ducta. fiunt torta in ipso
gressu sicut et mater se fricat sunt tamen claudi. torta autem
mittendo torsura fiat erga exteriorem partem Item claudicantes dico
torsio fiat contra interiorem partem quarum membra posteriora plurimum torquentur
cum obstetrix errant in graduitate sicut quod in lacte ... pu-
ellis. Item ut obstetrices femur et coxe et circumstantia grossiora
esse quam partes ligant quod funiculis et partes multe ligantur. eacque nimis
constringunt vero membra in propria comminua constrictione et multa obvolutione
... extendunt et ossa partibus excedunt sive in anteriorem partem
seu in posteriorem. ... efficiuntur Item alii una spatula non aug-
mentantur sed in sua puritate permanent. altera vero crescat. hec omnia in
fortiter contingunt ex obstetrice et infante stude necessarii Item quod ex
medio si ossa confracta vel collisa non bene constringit vel soli-
dantur. vel infirmi culpa efficiuntur. si nutricis non dum finibus moneat.

Sex si contusio vel apostema fiat in membris sicut in naso et videmus
et in articulis. et in membris ex quo os cadit. hec omnia vulnera formam
corrumpunt. Sunt nimia plenitudo et pinguissima adipis corrumpunt
vulnera formam. Et cum membra pinguescunt vel macrescunt et omnia membra
corporis. et aliquando deformia efficiuntur. Similiter contingit ex lepra et ptisi. Sic in
leprosis nasus dilatatur. labia grossa efficiuntur. aures subtiliantur
et fiunt quasi animal illud quod tatom dicitur. In ptisicis vero nares
fiunt tenues et acute et tempora plana. oculi concavi. spatula vero
et humeri et costa extra eminent et quasi ale apparent. hec omnia pravitatem formam
corrumpunt et alias actiones. Vicia in cibis ipsis fit mollicia vel spasmus
et apostema. et duricia. et mansio cibi in membro. et tortura. et membra
mutantur per ulceram quod vel forma permutantur. Conjunctorum vero laterum mollicia
existit membris ipsis et alia modo. Nam latera sana faciunt sua
actiones. Duri non sanos attrahunt ad se. Item spasmus si fiat in
ex latere aut membris spasmatis que sana sunt attrahuntur. Vulnera vero
et duricia et quod cicatrices restat attrahunt ad se membra
vicina eorum contorquent. Si autem cordi inciditur modo vulnera propter
eius infusionem adeo videlicet parte que sana est sana cum sana
sanam faciat actionem non sana attrahit ad se. Sequitur hec omnia nocumenta
extensionem lateris ab eo quod sanum est attrahi. Sufficiat istud
iterum de plasticis conjunctionibus vero membrorum meatuum et foraminum quedam
fiunt. et vero corrumpuntur et destruuntur. et et actiona in cibis fiunt
nocumenta destruuntur. et et erit res ea consolidatus et constringens

ut opilat vel comprimet vel partes eorum coadunat. vel largiora
et ampliora sunt quam sunt. aliqui sunt minima in inferiori superficie concavitatis
membrorum. quod post solidat quoniam per concavitatem opilatur. aliqui quod
contingit extraneum substantia illic nascente vel ex duro quantitate ut calo-
ris hoc omnia locum quia occupat in concavitate. Similiter quod opilantur grossis
et viscosis. et ex lapide et sanguine coagulato vel ex humoribus ea comprimentibus
vel ex tortura ex visceribus accidit. his omnibus concavitas in ea impeditur.
Quod fit si cum sapientis constringatur. vel ex frigidis coadunatur. vel ex siccitate
desiccatur. Alia ex his omnibus in ea concavitas membrorum angus-
ta efficitur. Propter angustiam pororum fit in eadem ex fortitudine
continentis cum omnia illarum materiarum ultra modum coadunantur. sicut ea
que largiora efficiuntur propter fortitudinem expulsive. aliqui quod dilatantur ex de-
fectu continentie et fortitudine expulsive. et magis aperitiva ut aque
aperitive utuntur. et nimia humiditate membro illi advenientes et molli-
ficantes et etiam humectantes. hic sunt cause morborum evenientium in con-
cavitate membrorum. membris quod eorum atque foraminum unde si nolo
repugnare eas quae dicunt totus esse contentus ex accidentibus et foraminibus
attribuentes morbo similium membrorum ex eis contingere. sed eas resistere va-
lebo cum eorum intentiones aperte sunt false. Sed his postpositis
complebo ea que incepi de plasmate disputationem. In hac duo
sunt morbi asperitas videlicet et lenitas. aliqui vero membrorum naturaliter aspera sunt sunt
lenia et lenia aspera sunt et aspera cum ex accidentibus hic. Cum ex
accidit magis. lenitas vero que fit ex infusione viscosi humoris repente

gnosi sic hu(m)or pignescit (et) putrefactione(m) h(abe)t tu(n)c plime q(ue) i(n) ossib(us)
cu(m) n(on) p(ote)st ex curat(i)o(n)e amediab(ilis) q(ue) fit ex hu(m)or(ibus) cor(rosiv)is Cutis
aut cingula fuit asp(er)a vel ex fluo vel ex pulice. Ob sto(machum) sto(machi)
(et) intestina fuit asp(er)a q(ue) ex acuto hu(m)o(re) cui ex acuta cibi
potusq(ue) q(ua)lit(at)e q(ue) ex mortifica m(edicin)a. Vn(de) si ta(m) ex asp(er)ans for-
tior fuit inlui(n)a (et) corrosiones i(n) carnos(is) faciet membr(is) (et) i(n) os-
sibus rosura(m) (et) p(er)foratio(n)e(m) hec sunt tac(ta) p(ri)us (in) g(e)n(er)ib(us) morbor(um)
q(ue) fuit i(n) plas(ma)t(ur)e Si q(ue) g(e)n(er)is morboru(m) .s(cilicet) unitatis exuentis cab(ilis)
ostendu(n)t Dico (er)go si aliq(uo)d vle m(em)bru(m) amittit(ur) ca(usa) eius q(ue) et
abscisio q(ue) fixura q(ue) putrefactio. q(ue) nimia frictas desiccitate
(ut) sup(er)ius tractam Putrefactio u(er)o fit q(ue) ex m(ateri)a putrefaciente
q(ue) ex hu(m)i(di)t(at)e i(n) co(r)p(or)e inadunat(a)e. q(ue) ex co(m)positio(n)e dissoluendor(um) (u)t sup-
fluitatis exeu(n)t(i)s in membr(is) nu(tr)i(ti)o(n)e supp(lere)t Cu(m) si vel fuit tacta
multitudo erit hoc m(ateri)e. vel male si fuit ex natura (con)iunct(i)o(n)is h(abe)t u(er)o
(et) fort(itudinis) (con)sana. Nat(ur)a u(er)o h(abe)t esset n(on) s(ecundu)m utilitate(m) illud
facere posset. Nat(ur)a (et) valet expelli q(uo)d erit ex u(ir)tute m(ini)s-
erat fort(itudinis) (et) virtus existit. Videmus u(er)o sextu(m) digitu(m) i(n) in-
fantibus esse si h(oc) m(ateri)a fiat (et) ipsas ho(m)i(n)ib(us) cu(m) n(on) fuit sistulas
(et) rodis ungula gla(n)dulas q(ue) i(n) sitiac gnai videmus ex
sup(er)fluis aiutute ex pulsis. Sr p(us)tulas (et) bocium q(ue) plica
molle (et) q(uo)d pigne(n)ne (u)t mag(is) (secundu)m m(em)bror(um) fit p(ro)p(ter) bonam
n(atura)m i(n) fort(itudi)ne virtut(is) p(ro)uitas u(er)o fit ex regio(n)e (et) ex debilitate

iitutis et pmte me. Morbor q i copoitis mbris uescetur q m-
nig motus et spitaneus erit ca. q humitas nimia ocatificatoi
mbror infusa sca lz humitas s mlta extitit ligamta m
fundedo mollificat. vn ocathe ato dissolui. hernia u q
fit intestis ul zirbo ad testiculos descen. q cit. qr ma
q e asiphac ad testiculos apir. q qr siphac sendr ul pfora
tur. q zirbu q aqs ex itestinis ueit i ta ma q i pellic
testiculos ctinda que noia tracodes .i. sacca utriusque tes. lorum
It intestina aliquo loco mitur qr fissura siphac sicut qua
ps pulmois egredr s ptoi aliqua fissura ctigat. It mica
qe tendet s ablue infudi aq et mollifice. It aliq qe-
mitates mbor illor ppter ca aq torquit. Nam q i cpone
cfor corp at colligantia uitam mb du altm e alto so
lida. q ligatu mollificat. q insid. Noibus aute dict sicut de
separaton mte. Dico q separatom incurre s fuit i osse ab
antiquis nocal fractum. Si au i cute mul appllat ul fissu
ra. Separatom u mete ossu q sut i capite diuisis noibus no
mit. qui ca q fit i eis fractum dixmit. Cr au ex aq
acuto incidete qs i scissionem nobat. P i ossibus capitis que pas
sit q tariadom noiat .i. pforata q fit ex humore acuto et
rodenti. It ctusio separatoi prorz mete sitq plu i carnos
mbris et i ossibus alii. et maxie prius eo qui i eis mollia
sut. Cu u ctusio plime duru et cor sicut ra qdd ctundr
mades. It h ctusio qua fit in late expecta ca ctigens

Calor q̄ est extior et intior. Extior fit extra medicis
sicut ignis. Interior fit humor q̄b. Hec sunt tñc sim
plicium morborum et compositorum meli cognoscunt Et si compositi mor
bos cognoscebunt componentes.

Quoniam in rubrica precedentibus patet quot sunt morbi simplici
ter equales dixim et q̄t sunt eorum tñc determinanus
restat in hac parte tractaculum ut disputatio eorum q̄
sunt extra principia. Una est quod non in tota (?) mutata aut
est morbus et ca morbi et accidentia cum morbo. i. pt mem morbo
bo q̄ aliqua medici communitatem notare. Sz ab elementis q̄
notare actua et q̄ notatur. hoc n. significata non sit idem sed si est
morbus ubi hic demirabo. Dico q̄ quoniam cum morbus q̄ est
investigare. precepi q̄ q̄ est qualitatis contra extra non accidenti
notis illi sunt si dixero morbum esse quidam q̄lite extra non
et quidam imitationem extra non actionis medicis notitiam mia
cadens est in eo De q̄le q̄da h equalitate sine sa
num fit ul' egr. ul' nectru. Eqle q̄ q̄da est nomine equalitate
secundum elementa constitutum q̄ fit in eo q̄li corpore aphis met.
Equale q̄ dicitur de sano egro et neutro et h non in toms
et organorum compositione ab elementis ipso. Dicit. n. qlis simo q̄lis
tamq̄ sed morbum similiter quodd. esse sanitati contrarium existis no
tamen tñc et passio q̄ erit q̄ morbus inequalitas. Sicut
dixit plato. omne iest hoi similiter et q̄ est notum et passio

neque mutatorum passio passio notatur que passiones si fuerint in visu aut erit ex albo aut nigro aut rubeo aut quacumque alio colore in tactu sit quantum ex calido frigido leui aspero duro et molli. Secundum intellectum est de ceteris sensibus. Et plato dicebat passionem appellat. Ulterius enim passio notat quandoque ab alio motum. Nam mouens dicitur facere motum aut pati notat vel quod dico cum pati tempore motus ab alio sit quale autem ab eo quod pati non in motu differri videtur. Nam si mouens quieuerit quedam in eo quod motum qualitas manebit post motum quale appellabitur, ergo passio non erit aliud nisi quedam qualis passio que motum quale non erit idem quod in patiente quedam qualis efficitur quod ab alemus passio notat proprie et absolute et sic facit ea appellatur eius actionem cessante hoc tamen non absolute tamen post dicit sic et pati non remanet quale notatur dum agens non dum cessauit ideo enim cessante non pati quod patiebatur appellabitur. Et quale dicitur talis existat elencorum intento sicut in quibusdam meis libris ondi dum omnes nobis eorum quod solitus sum dicere verecundari. Sed quod hii omnes in nominibus student eorum significata proponentes (Quapropter quamuis quis animi virtute ondat ea que sunt ad inueniendum viciam ... tamen nisi apta nomina et consueta eis imponat ... non imponat et manifesta ut in eo nullus sophista possit repugnare. Et complementum ... notitia et non notum. Dico mutatus aliud esse ab eo ipso quod fuerat. Dico quod aliud esse tamen quam eorum tonitrum et quomodo mutatum et aliud effectum in eo quod mutatum existentibus effectus tamen tale consueuit. Aliquis erit

ulius et aliquo modo nunc fa^ub^ que at applicatur actio at pas effectus
non at dicere sanitas et morbus actio non et pas differri videntur
quadam facere et pati Contra sanitas et morbus differunt quia sani-
tas ulli rei suppositum morbus non rei quia nunc nate est quo vnumquod
que horum diffiniri Dico quod sanitas est ule qualitate actio fa^b^
et nec quod potest dici quod fa^ub^ actionem Sed sine dicatur faciens
actionem vel tamen actionis id est Ite si vale demam diffi-
nito non nunc cotines est quia dum dico faciens actio
id est mitere quod pro ule mite brevia Morbus non est quod quia nunc et tamen
notes actionem Contra potest alio dici Morbus est tamen quo nunc
notes actioni pas non dicitur quando motus fit ab aliquo quia at fit
ex ipso motu ideo quod monebatur actius applicatur Ulterius idem
quod parti id est quod modo mitit tamen notabit et militer est quam
sit est in inanimatum et itendo quod licet tamen ea quod indit et instrum
et quo actio id est quia quod est nam motus Secunda unumquodque istorum ideo
quod est faciens preter admitonem licet sit quibus dicitur fi non possit et si
ullum ab eis admitionem habeat Deinde post est quam quidam iterum
nunc alium cotominitas et alium ab alio gmomi Nota quod Si
dimisio bene qualitato causa quod prima est parte gmonoeas nate est
sanitas a prima moni et tertia causa et alia ab alia ordina-
te gmomi Contra non bene quibus cognit ista ut sciat quid
ipse quod nec per actius monetur errabit in eis quod dicet Nam
cum dico quod sit principalis et si quod ex clemis quod nota:

tilium lz nom principale pponit. intendo tn nra cat ico
qd pse fac. Secundo aut notat qd pactus effic. Cum qm
manu extendit mones prima misit ptla sz z tra sm
actus cpta (lz intelligit e declaris. s. oz ne (lz z si mor-
bus sit qda qlitas ex nm actoi nocua pole tn ad qd
nm morbu antecede actoem n pse s3 actnlr .i. morbo me-
diate nocte. vn n morbus s3 ea morbus pte ns appellatur
Sed oz te nimis investire qe nocteat actoi pse .i. pncr
z q pactus .i. secundario vna morbus noct actoi pse ipm pn-
cipalr. vn si dicimus morbu ee qlitate actoi nocua
z aliqs bn intelliges credat nocimntu pncr z pse
ipi morbu si ambis idlatetr (lz repugbr. q si bn intelligat
oz diffitor tpe addi ul pncr. Dicat g morbus e qlitas
pncr actoi nocua. atz pz istud ee morbu. autem ns g
qlitas q morbus effic n morbus s3 ea nocabr. Sr si qda
qlitas morbu sequa sic vmbra corp no dicet morbus
s3 actus no g cat tor sr nciens ex nm morbus appllar
quecadm n oe q morbu comita eit morbus. s3 autem ns
nocabr ea au subsequus morbu actus appllar z si qd
noct actoi actus nocte. ex qmcty ex nm actit tor
actus pt applli z lz mo ab deinus nota. Si qs and
nos noluit dpone sententiaz z litteratz sic ego feci custo-
diat ... g. Si n actus s3 subsequus appllar intelli
e ncis q oe q tor ex nm actit actus appllar Sb.

sequitur non eius de ex minus si nocivus corporis sed id quod mor-
bum naturalis sequitur. Ergo non omnem mutationem corporis patitur. Sed con-
stetit actio passionem applicando. Et autem corpus patitur ex minus ac-
tivo ut alii nimium et id passivum tamen et activus nomine utrorumque tamen
eorum intercedentibus salute existunt. Ad quintum. Tremor corporis pas-
sivus est quia corpus quod intrinsece mutatum non voluntario motu
mutatur. Tremor igitur est passio quia ille motus quidam est generatio et
passio. Videtur quod activus dicatur pro eo quod motus ex minus est. Et
si tremor solum motus esset. Sic audire, videre, digerere,
gustare et tangere passiones dicuntur et non activus quia proprium activus
dico id quod ex minus est per hoc sibi mutatum. Corpus ex minus mu-
tatum activus appellato dum in membro naturalis corporis forte vel
qualitatibus. Et calor seu actio dum propria differentia activi est mu-
tatio qualitatis naturalis. Et si quidam dicunt morbum naturalis qualitatis es-
se mutationem, istud non nos sed quia morbus non est absoluta mu-
tatio sed activus. Nam morbus non est nisi dum naturalis qualitas immu-
tatur vel noceat actioni. Verumtamen hi duo morbo pertinere videntur
in mutatione qualitatis et nocumentum actioni naturalis. Verumtamen horum perti-
net activus. Sed tamen et si non fiat qualis vel actioni noceat naturalis
quidam tamen dicit ex minus vult morbus et activus differunt.
Primo non activus et passio hic est passio non nos tamen non in eo
quod fit et dum fit motus. Fit tamen plurimum naturalis. Activus non non solum
in motu unum et requiem in forte. Sed tamen est ex minus ut passio
non est non quidam motus in minus: activus non quamquam activus ex minus.

[...] ex hoc ex dicit passio est passibilibus qualitatibus quia passio est de qualitatibus movendo. Vel dum agit eorum tale
factum patiens motu non cessante. Vel talis qualitatis in corpore et qualitas vel quidem fuit passio dum agens
movebat. Nunc fit qualitas cessante motu. Et intellige [...]

Passio differentia activus ... et activus activus ... eo quod ... ex minus.

morbus qui accidit supponitur una cum genere eius est. Quod morbi quedam accidentia est secundum ea morbi intra corpus existens quedam accidens est accidit qui supponitur. (Ac quod in superioribus particula disputacionum de morbo /
et ea in hac cum dicta de accidentibus generali videlicet accidenti supponitur.
Haec autem tripliciter dividuntur. alia non contraria corporibus nocent. alia repu-
gnancia actionem. Et alia neutra subsequencia (repugnancia
actionibus diversa sunt quorum alia sunt actionum plurimum minuencia
alia plus nobilissima. alia pessima sicut sompnus qui fit
intra corpus et etiam quod in corpore senatur propterea divisio dicto nobile
et nobilissimum intendo quidam ablacionem. Non nisi per solam di-
versitatem motus spiritus nominentur actionibus intendo secundum eas per eorum
ablacionem Sed non sola diversitas dignioris nominum infer-
ret actionem secundum eius ablacio haec sunt generalia accidencia quorum
particularia docet nos inceptare et eorum generibus comparare primus
Sed ibi tertia quod dixi recordabor Secundus non dixi quidam
arbitrati sanitatem non esse quendam corporis compositionem per quam ac-
tio efficitur sed sanitatem esse ipsam actionem Nam accidentia morbum
appellat hic tamen si intencione non erraverint non demabunt
eius nisi solis nominibus icarum id mirabile dico quod nobis accidit
denotationem generalem secundum quod quecumque ex eius accidit corpori sicut morbus
in eo morbi quod in corpore est ab eo fiat Quod accidit corpori ab
extrinseco accidit aliter vocetur sed tamen secundum accidit denotationem et si
morbum etiam exceperis quidquid ex eius corpori supervenit accidens

hic determinat de quibus accidentibus nobilissimis ... de nociva actione

quod sicut non accidit generali signo

appella. et h e intelco mea vbi loco hoc sit supra dixi di
co tria attuit ee dimisiom gnalr tm q illy diuidut
enim videt po and incipias at anotumito attois. Di
co go attom duobz dis gnalr diuidi. da, u e aic et
alia uc. pp h prima attom vocat atiata et fiat ulez de
m atiata dici lipr oz. dicitur ei e attoms atate. alia
sentit alia monet et da vgit et ordiat. sicut hoc q ma
q oz dida i ea q agit. Na ca q sentit. vo mol didr
motu ondes olofin. gitu. auditu et tactu. attois tm mo
tus et instrm istorum mm e q onde in lo op demotu
laterp titulam. sz qda diuisa sunt instra aptiolaia
diuisorz spes appeat. Regitia u atto da e ygnao. alia
dictio. et da meoia. sicut notamitu attos sine. q oibz e
q. sit ablato et diuitia ssnb sdiuicia at sensu dito ce
tu ois atto ssim ud. s q oz e. est et q ipu umc
notamit at qd ipu e insui i odis acit. Cu aut erit
ecatas a obseritas ins q gsstieb. q ita res appeat
plus u qd ipu e auditus i auibz q. eritq q simditas
q falso audire. Sr notamitu gusto e i ligna et codoatq
i naibz Notamitu at tactq i to toe e et u h ipu nom
sle tm smbz e oz of ssub si paaa. q uo sentit qe
ppe sentire dret. q male sentit male sentire dud est

e q̄ n debilr sentit q̄ pessime sētit ut cōm̄ acutꝰ tactu
sbli q̄ .i. dolor. Dolor n fit ī aīꝫ sēsibꝰ · ꝫ tn̄ dextioibus
Tactꝰ n̄ dextio rudimtio sētit dolore qm̄ sētit passi
ī mtioi corꝰ Et alij dolor ē mortifer · ꝫ intollcā lib
Itē patiu̅r ocli passionē dolōsā ex nimia luce excie
te vl' splēdore fitꝫ in aurib; ex nimia ꝫ aspa voce In
odoratu n̄ ꝫ gstu ꝫ q̄ d'oos · magnꝰ tn̄ dolor n̄ fit n̄
ī tactu sit̄ si videꝰ ex acpatē aurīu Et ē q̄a passio q̄
nō ē ppā ei ꝫ fit nā tactꝰ qꝫ ē omī sensū Itē
in odib qm̄ plimꝰ eit dolor cū tactua sensꝰ ī oo
patie̅r Er in doloē decem tactꝰ pati inde̅r · ꝫ intolicꝰ
ꝫ dolore ꝫ prudore · ꝫ dū ita se hr rēb; ne mo ve-
lꝰ ꝫstingē qmꝰ dolori inuictꝫ mbri nō ī pona sit
faut cloni notitꝰ dolore capitꝰ cephalea · ꝫ dol
capꝰ ꝫtat Itē faut in doloē aurīu ꝫ pcordioꝫ Nō
n singlꝫ mbis sui noīa ꝫ ut ipm̄ Suffiact eiꝫ
si nō ipē ꝫ ꝫbm̄ doloib dicā q̄ dolor ꝫ dolor
pedib ꝫsilia ꝫuitatꝫ q̄ attuēm ꝫ cōitatꝫ attuāu ita
eit hōt li q̄ attuaa sūt duo q̄a attuaa ingilie vꝫ
ꝫ stupor ꝫ inuictꝫ ē pas ꝫ sēsꝰ q̄ q̄ ē ꝫ ꝫ sēsibꝰ
Sꝫ pm̄ actꝰ ꝫ motu q̄ q̄ eit eiꝰ ablacꝰ q̄ du-
ritia Dutia n̄ q̄ ē pma q̄ mla mala nō q̄ ē tre-
mor q̄ spasꝰ q̄ titillaꝰ Ꝫ morꝫ inuictꝫ sūt dūsa noīa
sic spasꝰ thetanꝰ extēsꝰ Et si spasꝰ · nō fuit solꝰ ꝫ

cu co ꝯphibito regitiue accionis notabi^r cpilia sic ꝯ rap
polia uo e q^d u mollicia totius cor^is cu ablacoe re
gitiue accionis. hec u sut nocumenta q fiut i iutute q mo
uz: s si q^a inuenies aue no noiata. ne putes q ea igno
rasse. Nos e^i tacuimus de ablacoe anhelitus ꝯ eo dim^u
ꝯ singuia. necnon ablacoe ꝯ corrupcoe cum pea que
diximus de iutute aiata sut cognita ut g. diminucio anheli
tus sit nimi accus in hanhelitus accoe expulsiua. species ti
cius q sut inuestigale oz. sic ondit i li^o de diminuta anhelitus
titulato. Et corrupcio not ꝯ si qualiter accus sit cius ti species
sut inuestigade sic dicu e i li^o de uoce. Et alij quod
i dubiu incidut q actua corpis gnis sit aspicientes
qualis q^t ex distencione q aulgo spasmus dr ꝯ ex
alteru ꝯ scimitacoe ꝯ tussi dicemus pea plane tractabo h
at di e de nocumento regitiue accionis ꝯ incipia a ab
ymaginacione dico q nocumentu istud q^d e stupor. q^d e co
gelacio. q^d cz alienacio. Nocumentu^m distorcionis infama uo^r
cius. silr q^d e i meoia q^d. u e defectus accionis. sic litta
gia est e q^d accus i meoia ꝯ dimini^o motus notacu i
fama est e q^d qd dr alienacio Na alienacio duo^d dr
e q^d uo bn ymagina^r q^d uo bn recorda^r ꝯ at alij i utroz
accus cedda q^t auferunt ymaginacoz. alij ymaginacoz ꝯ uo
recordacoem sic theophilo medico ꝯ is. u cu infirmaue^r
inch ex iutulib aiat amisit. mu tn paracha^a. nam

Sinat^t de nocu^m
iritine accionis

cla^r. 1^9

i opo theofili
ymaginacio et
... mcs fue
meoria ...
e rasis ocma
magia^o. a me
... fue
in 3°. opo cozion
coria alijs dua
...tibus salbus

angulo domus sue putabat citatores et sibilatores et non
et organatores et huiusmodi et cogitabat sedere et ipsa erectos
stare eos tamen omnibus diebus noctuque acuto sibilo numquam cessare
vix precepit eos domum exire. Sicut dicit sanctus marcus quod ipse in-
derat et audierat. Non sic visitatores sanatum mite in congre-
gato rebus domini alius et michi mali ymaginari domi tamen sunt in-
meores et distrahunt utique aliis pati. Sicut quod modo homo qui
claudebat hostium domus in quo erat inclusus tempore vasa que
domi habebantur foras per foramina domus ostendere. rogavit
auctores ut ea proici iuberet. Vasis tamen multiplex suo pro
non nominabat. Sed quia iuvabat medicus eius non esse corrupta
ea quia recte singula vasa nominabat non ymaginatio excedit cor-
rupta quia tamen si circumierit contingeret ignorabat. Sed insanus erat
Maniace non medicinali quia in anima consistit quedam certa infirmitate
vel turbata fuit actione qui textor primo rusticus. Dicitur unus in quadam
suo libro qui pluribus hominibus infecta pestilentia tanta fuit oblivio quod
proprios et auctores tradiderit oblivioni et etiam scriptores. Suffi-
ciant hic de actione potentie virtutis. Capitulum de actione quod fuit
in illa actione. Dico ergo quod in imaginatione virtutis quedam fit actus per se
vel actio aufertur et mala efficitur ut puta appetitiva utique a am-
putatur et ultra modum efficitur sicut diguna et dure saturitate digit
et apparent. Si preventio alii et sanitas generatione. et auferunt et sunt
mala ydropisis quando hinc generatio simplex. Sic autem actio abundi et
aufertur aut mala erit hic generatur morphea elephancia
allopicia et similia ablatione pulsus vel malo pulsus actionis

Ca 16m
uo actiua q actione ute

Pulsat vacuis sic etiam mundificat sanis. Que aperitur que sum
malis et cursu. quia actia ullius sunt nobis sic mlia. alia
vero nomen habent sic petica. Sed racionem unde quo potius de his
omnibus tractare sciam et virtutibus vlibus. quo dixerunt in consideracione
libri nostri de quadrupliciis. Quorum duo sunt actia
que cum male auferunt que inde constituit. locus racio instiu
verorum virtutum quia ulia vocant octo actiua pacieunt. Vnde si ana
thomia cogita fuit et sicut unum membrorum. potissime pera oia
actiua nominare decto quia actia sunt in vlibus instris Sed
in aialibus tibi octo sunt et duo alia. que non auferunt aut
mala efficiunt et mala que erunt ex debilitate. que ex inordi
nate fuit per hec si dixerint quod non duo sunt tamen in oi acton fiat
actiua. quam si prima dividitur unitatem unde aiato xvi
ut vel sive eadem prima dividitur constitu adulia. vim ef
ficiunt in instris aialibus at x erunt. quod si aiata in duo di
dant. quadmodum si dicatis instrum aiale et motiui oia
actia que sunt in istis aie erunt xviii Sed in vlibus istis
secundum hanc divisionem sunt xii et quod cum quadam solucione nobis
ostendit. unum vel duo mobilia intestionum ad dentes pteris
que ut eam in aetatibus membris intelligatis sicut istud causa per quam
agnitis ne nolis inqre nova cum nos in modo actiua vtu
nomen valeat invenire. hec autem erit solucio dicens instrum
de digestione propinquum ipsi tibi attrahitur ab eo quod indiget erat
et contra autem propinquum attrahitur ab eo ipso tenet.

Et mutat hinc quo quare est quia non attrahit aut male attrahit
hic non duo actiua sunt in attractiua virtute et tamen alteri horum i. male
attrahi in duo parti in quod non est enormis noia quare antiqui non eis
nomina imposuerunt Tamen non ita dicatis sed si male attrahat motus
aut erit defectus aut corruptus Defectus autem est cum attrahit cum quan-
dam diminucione et tarditate Corruptus si attrahat cum titillacione
aut tremore vel spasmo Item in mutatiua virtute que est in stomaco
quedam sunt actiua . aut non mutat fortiter quod erit dum cibum in aliam mutat
qualitatem quam fuerat . aut debiliter fiat aut corrupte . horum autem
nunquam proprium lego nomen . Et non fiat debiliter indigestio vocatur
Et crapulitas . quod cum non sit actiua huius virtutis tamen erunt virtutes
aut notamus digiriam i. mutatas cibum secundum qualitatem tamen conuenientem Sed
si cibus tarde mutetur vel cum quadam diminucione tarditatis digestio
vocabitur Et si mutetur in aliam qualitatem non dico illam indi-
gestio vel crapulitas vocabitur . appellabitur et absolute digestio
Bonum enim esset si istud in digestio notaretur Et aut non fit conue-
niens mala digestio appellatur et debilem tardam dicent digestionem
Unde quod dicit plato de antiquis quod multa que non potuerunt ab
eis nuncupari sine nominibus dimisisset eis nomina inconueniencia
ponentes Sed ergo ne aliqui in nominibus patiamur errorem dum
rei essenciam inuestigamus Et non ut frequenter videbis conten-
tiua virtute adeo cibum retinere que virtuti digestiue suffi-
ciet hic autem fit si ex omni angulo cibum comprehendat et
absolute huius erit virtutis cibum non continue comprehendi . hoc
actiue in passione que notatur lienteria Defectiua autem erit si cibus

Marginal notes:
i. voracitas aut crapulitas
hic determinatur de nocumentis contentiue et actione retentiue

no retinea do adigina pfte nute Et qr bonitas
actionis gtetine n possit esse pt h duo .i. n z ullius me-
se z cibu vacuu existat z tpus retinedi cibu sit eq-
le tpi digendi utio malicia eius q est i alto istoz q
i utroq accia il q sunt ex mla cibi itentoris z qr n inidi-
qz gphendr rugitus z inflato erut accia n pum tpus
retentois gutancia velocitas est cibi desto destent
z torrupto eius i intestinis plum tn qda accia sequut
q a .d g. destom sto i gphe do cibo . alij se rugit z ali
i flo Iste pum tpr detent ol pua digo utio se z hac
guital tata cibi egsso q eo torruptela i intestinis Iste
tita egssionj se liquida ego z pua penetro cibi Et
torrupla cibi qda accia sequt . quo q a sunt utio . sicut
v. fetor
putor
pudor egonis . z q a n sunt utio sit pucto z ufflo z a
eam h z i a existut . clam tur fiat utio z cur no utio
a sequit ptla dica h at infirmabo accia q sunt igte ua
utute eaoz vndeh q morbu seqr . tra il s pas h accia
existut .i. nocumuta actionis morbi appla . Dixim
. n sam te ee tam actionis in utio morbi est ea nocu-
mta actois Et diximus q h accia guiso vocat actom
Nac e go ut ea hoz actum n sit n morbi Ez hos
tendo nob illa duo gnia actum q a qm morbi antecedit
ea coz appla . Quib tn hnc finia simonis incipiens
ab actu q sunt i q lite coris Dico q pa hi accia qor

ex qda· u· cphendut cu visu qda cu odoratu· qda cu gstu·
et alia cu tactu Et visu percipimus in colore ex enim ernuit
q in toto corpore q in uno membro· q in pluribus Color aut ex enim
est in toto corpore sicut in ictericia et passionibus epatis videmus et
splenis et in ydropisia Similiter in uno membro sicut est in nigredine lin-
gue vel color qui fit ex reliquia in· in aliquo membro re-
manente sicut si fiat niger vel viride Et mutatur aliquis color
in membris per febres herisipilas et passionem qua membrum
destruitur Hinc ergo generantur suppositum morphea et lepra Et mutatur
color in pluribus membris sicut in pedibus et facie vel in fricoibus
vel in floribus· Et tamen non per visum cphendenda in hiis locis inve-
niuntur Et que per odoratum cphenduntur velut percipimus per
anhelitum et flatum· anhelitum quidem intendo aerem attrahi
agutture et canalibus pulmonis et eum ab eis expelli· et per
flatum vero ventositatem intendo que fit in corpore et sibi redit per hoc
duo putredinem ex inf in passionibus secernere possimus non per
istum fetorem aurium cphendere naturam et tamen et pulmonis
membrorum in morbos mutatorum Et urinalem experimentum
si sit fumosus vel acetosus aut abhominabilis sicut fetores
piscium et alias qualitates putoris percipimus Et tamen non
que gustu cphenduntur ab ipsis infirmis sentiuntur vel aliter
ei ex ipso sudore quando per os in egritudine ingreditur et
sapor eius percipitur Sicut per saporem saline cognoscatur Idem
fit per os ciaat alius sentit dulce et alius salsum Simi-

q̄ stercant ex plone et vomitu exeunte alio senciunt alii ex
acetosu. et alii salsum. et alii acer et alii dulce. et no inuenitur
ponticum. Simile quod circa tactum comprehendimus. nam ex acuitis c
tu aui cursu egredit. alii non fit durum et alii statim extensum
et no inueni molle et alii durus existit. Et nunc oia accidencia ma
nifestum est non fit non ex morbis. Et tu disputacionibus de eccessibus ua
libus caus. ordinem quia omnis mutacio in toto colore aut in odo
ratu aut gustu fiat in fundamentis et membris duris. Et nun
tamen quando per tactum comprehendimus. fundamentis magis omnibus pertinet.
Sunt non qui consuetates accidencie. Et cum quidem eius esse non accidit
non est non ex mala dispositione sit et ex eis in eis naturaliter dicitur non fit
ex stramito complexionum ac quia per mala q̄ est morbus mutacio ca
accidens est morbus. Simile et accidens quod fiunt ex humoribus ad ad
membrum defluentibus. quod alii sequitur oppilacionem et constipacionem. et alii
sequitur expulsiua uirtute. Dum non est sicut oz. mutacio tamen per
quam existunt morbus appellatur. Verbi gracia. oppilacio quod fit in corpore
est morbus in composito corpore et mutacio naturali ipse quod est ca commutat
colore ut in ictericia. Et mala dicit quod que fit in membro membro sic
morbus appellatur. similiter membrorum per quam alii membro nec solita
faciat accionem repugnat. quod alii faciat in appetitiua et alii in
expulsiua. et non inquam de aliis. Et cum hec dimisi quia descendunt
ad membra et mutat ea secundum colorem et odorem et gustum ac tactum

extensi
uni

Et alia gua[lia] accidentia fa[ciun]t p[er] note ex[ten]cia sic som[pn]i q[uod] fit in
anul[is] et cu[m] q[uo]d claud[itur] in tor[pore] et q[uo]d detor[ret] eg[re]. h[ec] n[on] accidentia
no[n] fiunt n[isi] ex morbis. Et t[ame]n q[ue] fiunt ex morbis aliis accid[enti]b[us]
media[ntibus] q[ue] p[ro]p[ter] ulla[m] mediocritate[m]. sic vox fit n[on] media[ntibus] accid[enti]b[us]
q[ue] fiunt ex morbo oris gule et canalium pulmonis et pectoris
vox et n[on] q[ue] q[uando]q[ue] frangi[tur] q[ue] tremulosa effic[itu]r. Item i[n] certis membr[is]
sonitus accidit et rugitus atq[ue] vetositas ab anis exiens et alia
sibi[lus] effic[iu]ntur. Scaredia q[ue] fiunt ex angustia intesti[ni] et ex cordia
to motu et ex ventosi[ta]te inflatia[m]. si[ve] simplic[ite]r seu comixtis
dentibus planus loquax. tu[m] dicta accidentia certabo / Exiens
at acto[re] et q[uo]d e[st] clausu[m] q[ue] eo tlq[ue] mol pura[r] d[er]i[vatu]r. q[ue] cu[m]
incisi ve[nitu]r in toto exim[i]t q[ue] i[n]q[ui]eta[te] q[ue] in qualit[a]te morbos t[ame]n
secu[n]d[u]m abusio accidentib[us] media[ntibus] sic fluxus sa[ngu]i[nis]. naturaliter ut e[st]
i[n] toto p[er]do n[on] ille e[st] ei ut excecat. Item fluxus iste fit aut
ex vena vel arteria in[con]cessu[m] e[st] incisa q[ue] fracta q[ue] ap[er]ta q[ue]
corrosa. Et incisio fractura. corrosa sit morbi p[ro]prij similiu[m] membro[rum]
ap[er]to e[st] morbus p[er]tinens officialib[us] membris. ex ap[er]to alij q[ua]t[uo]r p[ar]i[bus].
... motu[s] membri igitur fit tu[m] ob eius defectu[m]. et alij ex
expulsiva ei[us] fortior effic[itu]r et alij ex utraq[ue] virtutes sunt lese.
Ex fluxu intestine fit p[ro]pri[e] accidentia sec[undu]m virtu[tem] q[ue] ex sa[ngu]i[ne] fit
subtilissima aquosi. Subtilitas a[u]t[em] e[st] acuus cuius ca[usa] multe[x] est
q[ue] n[on] et cu[m] virtus sa[ngu]i[ni]s facies cu[m] pati[tu]r q[ue] virtus aquosis a sau[n]c
d[e]bilis q[ue] virtus expulsiva ei[us] aquositati cu[m] fuit lesa q[ue]

oretia tu fortis extitit. et spissitas cutis et angustia vie remo

Ex sudor tu egerere non potuit et cum exiuit non. f. quia oz. quod

fit et propter spissitatem cutis et propter aliqua illarum quas diximus

iuvativum et propter nimium eius sudor (Preterea hec disputatio mea non exit

ita facienda ut si poteris quedam affirmare alia negare quoniam alii

ex hiis accidentia duo vel tria in simul existunt (Ideo diuicia diffi-

cultas urine et stranguria et dissinuria atque diabetes mitius a[illegible]

sit annexata dolor u[illegible] cordis quod egre[illegible] si sit ex nimio [illegible]

odor non [illegible] est ut affirmetur quod morbum sequitur cum [illegible] sit

quoniam in pol[illegible] est aliquis [illegible] esse sui mala [illegible] (palam [illegible] est

morbum causam esse omnium accidentium (Accidentium tamen alia sequuntur alia

s. n. sequuntur primum et [illegible] sum (atque [illegible] accidentia quibus accidit acci-

dere et accidentibus simul [illegible] oz te scrupulose eorum differentias

cognoscere (Ita si non poteris ea differre curabis faciens

nos in [illegible] labi quoniam si lavares tue [illegible] ut imponas in

[illegible] eas que [illegible] egrediuntur [illegible] i. dico [illegible] quia si solli-

citedabis in eorum [illegible] qualitate curabis (Pluribus enim [illegible]

inde[illegible] infirmos sudare magis vel sudore. sicut egeram et [illegible]

na emitti et hoc [illegible] [illegible] eius accidentis [illegible] fit cum ea eorum

fit fortitudo [illegible] si ea quod [illegible] non sit exeius quod [illegible]

[illegible] solebat. sic sanius exeius [illegible] et per [illegible]

tu vel egeram vel per [illegible] (Dico nimium [illegible] appellantur cum ex-

cit non in eggreno tempore (In eggreno tempore appello cum fluxus

in usu dcm existat et tn notat Cu go ipse apphendes et recordaberis eius ubi qd secus dixi i q de nocu actonis sit actus no dubitabis q ea q inat cors fit ex gne acti dectu cu mag ptineat actoi uli. an ab me repheedet dicens ea adhuc gnis actuem ee qm fissura studes veas p qua sau egre no e p uiu iaqz est actus Oz ib no potit dide eom et oina ee ex uiu stra sau puares ul pos exiens potit dice q ex uiu an ist dt sudore ipse ex uiu Dionisiq u mlta dixit dsudoe ang intecto appa exit esi ustia audit tn repugre no possu in hoc loco fortass u in aa pte ei repugnabo Sue go ad disputacom qm desto fetam veutor ut cu actua opleam dico g cu sto tibu susapit cu tn ophendit cu titilla et spasmo atqz tremore intelligim retentiua corrupta ee. h a a spasmg et titilla nota singulty Tremor at no plane pcipi u by qmb investigant O e go pcipia Ei pl tabu ia acceptum no hcab regitu ul inflonez n titillacom uz singultu sz augtia q l in usu no extitit sencias gutate qz insto adeo q desidas eu abeo desicede et exuetuae desidas Oraab stom no apphende tabu qiad m oz sz eu tremore dequo in sequnt ptda tetabo Sh aut dequta intute sto cu expulsiua disputabo q alyau fertur sit in ulcon si indemq et aly debilita tardab expellenda expelle aly qz corrumpit monet se pusquam

hic incertis de disputacoz sua de sto et de retentiua

no de ablacio dcuff oppnlf in ulcon

cibus digestus a tenetur in eo quod dignum est expellendum fiat
quam nature est sto ut attrahat id quod sunt sibi est simile et
retineat digerat quod et non nimium expellat. nutrio fiat
in eo actio que similibus membris pertinet. loquitur dicta omnia actio
que fiunt in intelligibili actione que ... est et in eius substantia et omnibus
membris. Dico quod quod actio sit manifestate si sit in to
corpore seu in uno membro. Sed ex multis actionibus et cum unusquisque
membrorum nutriendum sit nature est ut sit secundum tempus opportunum et ta-
lem i. ut simila attrahat et attracta retineat ... in sui natura
assimilet et superfluitatem a se depellat. Ergo macies efficitur
nature est nocumentum nimium esse stomachum ut pluribus. hec autem ciet ab
eo quod parum trahit et quod non retinet et quod male tenet. Verum
quod si cibus ad membrum veniens sit quantitatis oportune. contra
tamen actio licet sit directa in sto. Verum sic virtutes sua sequuntur
actionem expulsive tamen accidit nocumentum ut expellat ultimo modo
macies nutrio efficitur. Ergo actio que fiunt in nutritiva virtute in
digestibiliter notatur per quam macies sine ullo mediocri efficitur
Et actus quem appellamus debiliter maciem facit in longo tempore. Et
mala digestio non generat maciem sed mutat speciem membri sicut in modo
in morphea et lepra scilicet mutationem illius coloris membri ...
Et oportet utrum generat ... an quod ...

fundatorum membrorum e lesa. Ita si sit exhibens digna non patitur
si a absque in fuit in digna pe rum existat sicut medicus fit in
mutatio ulterius colores adustica. Est non sed in mediata huius. Ayn
tatis non colores indicet membri sunt in sit per illa digestionem. Ablatio
a digestionis a sed actu uirtutis appetitiue in non sua. a retentiue ca
cum omni e morbi. Dico quod membra mat fit si abum non attra
hant sed uirtus appetitiua et infima. Si a debilis abum attrahunt
tunc dum compositio eorum erit corrupta. Mala autem compositio morbi
uocatur. Et si quod eius fuit quando eorum instrum tunc adeque abus
e penetrans e opilat compositio erit morbus.

In hac particula causas accidentium inuestigabo. Ita tunc quam in
cepi in qua de accidentibus tertiam particulam computabor. Dico
quod quia accidentium ipsius esse consideratur primum de esse dico quod nocet
illi actioni. Primus autem idem e auferens actionem. Aliud eius no
cens sed non auferens. Secundus autem actionis duplex e aia
tunc sicut prius de actionibus sensibus disputaui dimideo id est ipsius
sensitiuam motiuam et vegitatiuam. Dixi quod tam actia insen
sitia fit uirtute. Ad tunc fit in cerebro sensibilis instrum aliud
uero in uirtute qua sensus paretur. Et aliud fit a membris
eius per immanendo per sensus instrum. Quod genera primus sensus
insitus in oculis e cristallina. Ita non sicut diximus mu
tatis ad colores e susceptiua. Vtrum a consensus nisi
fit a cerebro primum quam adeo procedit. Membra non cristal

lina adminata sit ovia q i oclo hut coy si acd nocit
i aq9 ptingat istoz tu a mis9 malo efficit a exto
amitt morbus u q fit i cristallina mala q e octo mo
exuit Et at fit i ivtute q ss9 misa ptet a cit i imo p
q mitti a in cebro aq9 pcedit Ite nocumetu q sit
i hys duo9 s q st mebra osilia octo moit e Et
s q mbra oposita sut et istra sut opilo fit i cis ul q
strio et fluxa hu ad mbra defluentiu Apla q e tumor
ex inn et morbu qsa silibz cogtis mbris ptines i
separo incture Vb u morbu pole e ut fiat i cebro et
i imo et in cristallina Morbus at pque patit cristallia nun
e instru qda moneb asuo loco vn si moto eius fuit
isus maiore anguli ul minore no magnu insu cit
nocumetu Si at mo isus supiore ul inferiore pte
nun duplo appebit li aci fuit i po instro insa et in
mbris aquibus insa pcedit Et i mbris som instru
adminabus fit q alia passio io e mag q phibz qz p
nun instrm sentieda cogste Et si fiat i ca pte cornee
q e opposita pupille pibet insu ulciu esim situac Et
alia na mutat pupilla a dilatat a ostigat a torqat
a asuo loco moueat a suda. Dilatatio th eius fit nocz
insm. siu abipa fuit natale ul post Pmitas u pupille

(margin: o nocta que fit i morbis instru adminabus)
(margin: fit de morbis pupille)
(margin: apos quid e)

8

sinuq3 constituto sit q' anati^te acutiq ho indebit. Si u pg
efficaa malu erit. Illa u alia q fiut i forane no nung
nocet visu sine anati^te su pg fiat. q^r mlto^ub indic eric
mica pp nulus cornee q° pg solidato. pupilla tortuosa
effecta e. visu tn mediat nocuit q^r ps cornee q erat
opposita pupille cla existebat. qd experimntu testa^r. Itez
u tur dilata° pupille visu nocebat. cotrario no nocebat
nrre e mucsti^ri. Sz e dico qi inuis q acb° descendit
ad oclos. qi oculus ura appellat. ipe sbs fit orauus
ut visibilis spus possit penetrare pen qi cerificabat.
Si unus oclus claudi^r, ura pupilla altius dilatari videbs
q^r spus qui adulus fcba^r tatq ad aptu oclu diud^r. qd
signu et aptu i illis qui pacia^r cathactas utr s
sint cura^les ul no. Ita si clauso alio pupilla apti di
lata^r, signu est curatonis. Izerus u contrarium. Albus ocs
omibus inca^r spus visi^lis a cebro descende usq ad istal
lina. et ad alios panulos q sut cu ea p fora^n videb
mete. Et cu pupilla extatit mag. sit abimus uatat
su pg uctio ex i° spin no tn replebat. put oz. Et no
ata dissolut^r et destt^r. Et pua a pupilla co
q^r qr spe in augusta pupilla coadunata^r et spissat^r
du inuat huic sensui sic in l° de naturalibus oculorum
diceinig dissolo q eius differio nocet eo q visu dif

Note in left margin, beside the first line: pr... pupille ... c... ... ... valebit

Note in left margin, beside the line beginning "sint cura^les": Nota pulsus & cataracte curabiles vel incurabiles

Note in right margin, beside the line beginning "q^r spus": no... curae cataracte

sibile reddut. Sa u cur pp morbu ostita sit pessima
Dico q ostito ista pessimos morbos gnitat Non
insub eit malu. uo ty io qr fora sititu effic ba a
de ta quad mucsta vi q sit oz hat at dico ee du re
morbu. quoz mg fit i uuea sola. alig u in sbali hu
moe q e int cristallina et uuea Qd at soli uuee cue
a eit extensio a mollicia sit plume sc videm et i gta
theacoibg Qd at fit i sbali hu: et cuis puitas eit uy
intiora loca uuee fiut vacua et ianita. iaqz cadit sup
cristallina et corruga. et eo ocasione pupilla ostingi
Qd cu ita fiut pas in hns nascos uo et pp puitate
pupille b qr huor pdcs minui mostram ez i libro
de intiois inbris et de intedon v po zplonis. qr cristallia
nre e ut quada heat defensione et eo pinitu qmg
solis splendore sui ullo nocumto possit tolledre. exq
e q pdcus huor fat et inmanitr cristallie pp h sit huor
minua cristallia desicabr. cu uo sit alia ulis huitas p
q hutr — uuea uo si corruga augustat locu. i spaciu
qd e intse et cristallina Ny cristallia natio ppriq eit exterio
ris aer splendois Naqz i vno momto si splendor sol
fortit inspiciat a creatas gnabr. a ee passio fiet iodo
q nuq potit sanar u cu mag difficulte. ea qr instrm ipsi
forti us pati uo potit Noqz ostituta e uuea cuiq color

mt' inter nigr' existit et unde una est utrique color et tunc in-
sus cum labore ex splendore pati solum lumine ei tardi nat
p[ri]m si minuat liuor pupille oculus p[ri]us appet q[uod] mi[nor]
et pupilla p[ar]ua efficit[ur]. pupilla q[ue] in medio fora[m]i[n]is uuee

nota pupilla est foramen uuee

p[ro]p[ter] hoc in morbis difficile curat[ur] morbi q[uod] e[st] i[n] angustia
pupille p[ro]p[ter] humiditatem uuee p[ro]p[ter] q[uo]d sit angustia mi[n]us e[st] moles-
tus. q[uia] desiccare in obra sua si sint humida facilius est

facilius est .... q[uam] repleri

quam ea humefacere si fuerint sicca. Sed cum h[ic] disputabo
sanitatem p[er]tineat regimento d[e] aliis disputabo s[ic]. Dico q[uod]
q[uod] p[ar]uitas pupille ex uno exitus sit pessima q[uia] at uno
fuit laudabilis et s[imili]t[er] largitas eius si sit ualida no[n] erit lau-
dabilis. Si u[er]o sit ex[tra] uno no[n] erit laudabilis s[ed] tu minus illa
erit molesta. huius q[ue] ca[usa] extensio uuee e[st] sic causa p[ar]uitatis
pupille mollicia e[st] uuee h[ic] at extensio q[ue] erit in
ecenitia uuee no[n] p[ro]p[ter] aliud q[ua]m p[ro]p[ter] q[uo]d. s[ed] p[ro]p[ter] q[uo]d sit cu[m] ipsa
desiccat[ur] como[do] [con]tra est p[ro]p[ter] h[oc] siccitas eius dure curabit[ur]
humectatio u[er]o facile. q[uonia]m talia ap[er]ta q[ue] fuit ex sanie et
dura ap[er]ta et alia sicca q[ue] fuit i[n] [con]positione in brius et ulstris
fuit ex superfluo humore. Q[uonia]m si aliq[ui]s hor[um] in uuea extiterit tu[n]c
a bono medico facile curabitur extensio q[ue] uuee p[ro]p[ter] q[uo]d
accidit [con]tra ex multis hu[moribus]. ea implentibus et inter[ior]i p[ar]te sic
ut et ne[cessari]a impleat[ur] cor[um] dilatat[ur] ips[is] humore q[ui] e[st] in c[ri]stal-
lina. Sed q[uonia]m de morbis uuee tractamus no[n] sufficit

de suffusione ... vocatur

Accidit propter humorem restat de quodam morbo tertio i. sepa-
rate que et similibus et officialibus quibus est quos at morbus aut cit uulus
aut mistio quod si sit maxima ut humor predictus albuginea per uulus
excludatur ... adtornea uatio duo faciet nocumen-
ta · unum quia unea cadit super cristallina · aliud quia spiritus [illegible] ve-
nies non totus exiet per pupilla cum paululum ideo ut permassionem
egrediatur · cum tamen si unum esset ... nocumentum inferret Nunc

de morbis albuginei

aut de passionibus humoris predicti disputando · si humor si minus
ut plus quam oportet extitit visum nocebit · sic sicut iam diximus Se-
cundo si alius grossior quam oportet sit liquidus aut ... iuncta colorem
non dum ... quia si grossior quam oportet efficiatur claritas visus
et extensio eius minuetur propinqua remota videre non poterit · Et propinqua
scire non bene valebit Si autem ultime grossior existat sic
videtur in cataractis · visum prohibebit Item si totum foramen uo co-
operiat minuque videbuntur non minus videbit quam prius solitus
erat videre In vero hoc tempore non divisa poterit videre quem ad
modum antea faciebat Item si in medio pupille propter capillo gros-
so humore existat similitudinem cuius sunt clara omnia que videt pu-
tat esse perforata eo quod parte qua videre non potest cogitat esse
foramen Item si grossitia illa non in uno loco sit coadunata
sed dispersa et humore illo · infinita videns quasi ... et mus-
cas et similia esse putabit quia plurimum fit in his a ... sun-
guis ... fit in primis et ebriosis et eis qui caput plenum habent

Si aut humor iste mutet' a colore ut fiat q'i limidus oia ap-
parent q'i nebula et fumus Si aut a alio colore mutet' in-
cedit sm illius q' ipsi colore videt' Et si humor iste mutet'
a col' et ligre diminuta videt' a diversitate illius humoris et yma-
ginaciones ei apparent qui vicinius incedunt cataracta vnde et
illi quibus faciebus p'vareb' erit flegmatib' sic dicit ypo' eis et
quibus vomitus erit necesse Et si aut fuit i oculis quibus est
acutissimus sensus visus a fumus cerebro dictis sto ad cebri aste
c'mar si tibi erit indigestus Na' cristallina i oculis clarissima
et naturalis et humor pretiosus clarissimus quantitatis d' accion erit
a quantitate passionis non solum istorum virtute et omnium accion eius
anima quibus secundum umbrosus si fuit parva nocumentum sue accionis
erit parvum Si aut magna et nocumentum eius erit magnum Et
dilatacio mea et largitatis pupille d' primum visum noceret aut
eum amputabit Sili' sp'c' autem d' erit clarissimus sic ethereus
d' turbidus sicut fumus et nebula d' quantitatis eius erit pau-
ca vel multa Si aut erit multus et ethereus remotissima
videbit corpora sentiet Si d' est parvus et clarus propinqua
bene videbit longinqua aut non Et si sp'c' grossi sunt vel
ti longinqua videbit non tamen ea sentiet Si aut sint parvi
vel longinqua videbit nec sentiet Cornea neque de aut pupil-
la si sint grossa d' spissa d' humida magis quam oportet visui
noceret Et si mutet' a alio col' vel habeat nubilosa Na

h vide quando aliqui videbit bene de longe male aut de prope aliqui e contrario

si grossa ut spissa efficiatur visus erit tenebrosus Si autem huiusmodi fiat
quadrimodo solida et officialia huiusmodi fiunt non solum indecenti tenebro
sa appareat sed et obscura Similiter si humitas eius in colore mutetur in
dendo secundum eius apparet colore sicut fit in yctericis. quia cum
eis citrina apparet. humor enim cornee et nigella quia putant ex ru
bea rotunq autem in cornea exeunt si magni fiunt non solum
nocebit visui eo quod humores illuc vadunt. sed quia natio
grandia acci appropinquat Sed si minus grani efficiatur ut humores
exterius fluant. suspecta caecitatis erit propter hoc si per corneae que
est autem pupilla perforetur ut foramen usque intus extendatur caecitas
generabitur. vidi quondam tempore cuiusdam inassuetam medicinam quondam
puero. ubi autem cum quodam acuto perforatur illa parte corneae qua
perforata humor manauit. et pupilla hac decta constricta est et cor
na effecta et cornea corrugata extitit. ubi tamen puer tractus
euasit. cum humitas que fluebat paulatim expetit caecitas
tamen quod ratio quod quae plurium caecitatis in omnino est. Similiter fit excoriationibus
que dicuntur si magna fiunt Item si cornea spississima efficiatur.
et grossissima et humidissima visus caecus vel aliquod inde potest
habere tamen passio maior quod est que senectute venit propter ea quod pupil
le quantitate minori Item si parua efficiatur scias humor esse minutum
Si autem sit sicut fiat scias passionem in sola cornea esse Cum
passio fuerit magna nocet visui. ueritas cum omnino cum sui. magis
si quosdam habeat humores quadrimodo habuit composita membra sicut

apata ca ul sanie ul dura apata h sut pas corrue (
cōmictid ii si apa exsanie heat insin attn h' nocebit
Si aut obtalmia patia' au inuglam psc insin faciet
desimitate Sx si fiat i palpebra apa ut alia ex im
insin nocebit /. De oculis disputat' sufficiat lz ulr dixi-
ssem decis (Iulic' n ho ulia dicis quib poa ptictaia
apprehenda' Sz qm hic no bz aliquis intellige potit
u se in ptictaibz experitat. oclos i psi' ne addu̅xi ut p
eos sapiens his cetis sensibiles iuutes possit investi
gare (z distiue qz ex instris sit p̄mu . (z q sit adiutoriu
p̄mu . possit qz scire ipam iuute (z unuqodqz membr qd
ppa statutu ē p gra / ca qmitib audity (z surditat
q̄ ē in aliq' membro auricle q̄ i imo adea ex cerebro desce te
q̄ in cerebro in ea pte q imo ad aures descendens pre t
ry si passio fuit in cerebro (z imo spatia' auricula (
fodo cit sic ē deli pacia' Sx si fiat ipte cosymo
cit quadmoq si fuit i pte oculor Na qz cstallia ē oculis
Pez eminitas anterior ē aui (z gmatis ōm eiusdz dila
dea Reliq au ps fter istas inh cis exut qz tote ptes
sut ipi cstallia Nn oz morbos hq pt cognosci sicut
drouing in illa . hinc u qt bu sic mbe ē: mala qplo
csepa' meture Sz morbi q the fuit in foramine cit
apilo que fit in cetis mebris exgrossiaa Item

In hoc libro ulia dicit

331
337

pustle ex nimi dura q̄ apita irrite mō fistula ꝛ ulcerā
ꝛ pruta ꝛ alia silia — vn̄ sic q̄ps inbroꝝ cam̄ attuen̄ sit
comuni lingua dicit ꝛ nares Sꝫ tn̄ in moqꝫ horꝫ pn̄ci
pale nūbꝫ cognoscat ꝫ q̄ sunt ꝑp illud ꝯstituta Nā ī ā
loco dicimus q̄ lingua cū sit instrūm̄ ducat uīutū se
sibil' sꝫ e voluntarii motꝫ uīis duab sit actōb' De ca
tn̄ sim hec q̄ inbꝫ e sensi le ꝑmitꝫ disputabim' Mo
strabimꝫ q̄ q̄ pmū instrūm̄ ꝯdōib sit neutrale tēb'
Sꝫ actā que sensꝫ gustꝫ pati' au nō sentiens est sapo
re. ā male sentiēs. male sentiēs ā ē debile aut
horri le. debile sen'. sicut ꝯstimꝫ visus ē. ꝛ sicut gustꝫ
auditꝫ. horribile ā quadmoꝫ false ymagi nes visꝫ
ꝛ falsi auditꝫ morbi q̄ sit cā istoꝝ attuen̄ sit in
ceri' lingue ꝑ q̄ ē sile inbꝫ cū pellicul' ca ēiadaꝫ
ē in iūb uistꝫ mollibꝫ ꝛ media pte cēbri deq̄ iste
iam predixit Sꝫ hos om̄s morbos bn̄ q̄ cognosce potest
Nā si accit lingue ut saporet aliq̄ nō sicuti sapor
ē eis. ou ꝯtinuos humores ee ī ca. itaq; quid saporit
ā ut ee salsū ā acꝫ ā alr'. false tn̄. quasi humores
q̄ cataract sūt spāti q̄ videt ꝯsilia sūt hu b' ī ocl'b
eē bꝫ Sꝫ q̄ in gustu Nā tibi vide' ee ꝯsilib sapor
cib q̄ in gustu ē ꝯtatib ꝛ yctia nō putrit ca q̄ sen'

ex gustu accitur esse s3 ex tib' q3 sinnit Sr gustus sentit sal
sitate & accetositate & alia s3 qualitate adqua e gustus Na
que veniunt de exteriorib3 mouet nerum q e occulta i lingua
& aly n' res alie vr e sapores · Sctr' eys in lingua m'
q libet in lingua · ca: acuitie e sensus lingue · h' accus
sile e accita q3 fit i oculis ex fumo sto' sensu visibili
acuite exute · & e q3 9t amicle · i · dico falso sonitus audit
& voces · Ca hu' motus e multis i pellicul' cebri exentis ·
Sr q3 e accita q3 fit i narib3 dm odor sentr' matie
q in pelli e cebri · ac q3 nares nominam' q sut
instra duab3 virtutib3 · Sic lingua olofcin vz & anhelitui
oz nos dcis disputare scilt d alys ferom instris di
cimq q si morb3 fiat i narib3 & i logo hoc usq3 quo
noceat virtu odorab' & no sentiat odorada qmadin oz
& nich sentiat Na nares si minus 9tudar' aut
si flua cad i eis nostra' uel alia grossities ex nim
ua acis penetrat opilat · Sile fac apa nasces
i pellicul' eaz · & ois passio q fit i ossib3 q colatoria
nota' & opilat pelli cebri · & via ossiu · hec oia
sensm nocet odorab' · Mar si hec passio fit i utsq3
ventricul' q venit acib' ad nares · qm si vermia ali
tm cuciat & catarr9 ex m'cesion solis ul' acris fri
tate · utiq3 cebri ventrali replebu' vn opila' loca

illa compl[ex]io s[ecundu]m sp[iritu]m i[n] ventricul[is] cerebri exeunt[es] corrupi[untur] et ipsum cerebr[um] corruptela[m] h[ab]ebit Sec[undu]m q[uo]d [est] contrario ut maxio hyis ex titit inbri[?]. q[uonia]m eius sensus odora[tus] corrupe[re] q[uod] destrue[re] s[ed] q[uonia]m u[ero] horribilis sensus odorat[us]. Hinor eit malis in p[ro]dictis loc[is] clausis Na[m] hys h[omi]nibus talesius fumis foridus et fetidus g[e]n[er]a[re] vin fumu[m] p[re]narces ascendentes s[ecundu]m [et] corrupu[n]t. Cetera [autem] omnia similia sunt actuitatib[us] q[ue] sunt in pratica e[st] at q[uia] descensib[us] corpor[is] mstrib[us] suffi[ci]e[n]tibus tactummq[ue] // Incipie[n]d[um] e[st] ab eo sensu q[ui] co[mmun]is e[st] o[mn]ibus animalib[us] i[d est] tactu. Dicimusq[ue] g[ener]o q[uod] actu[m] q[ui] hu[n]c sensum co[n]sequ[n]t e[ss]e sicut ea q[ue] in ceteris sensib[us] sunt s[ecundu]m o[mn]ia t[ame]n q[ui]b[us] sigillati nomi[n]e imponi[tur] no[n] vale[m]us q[uonia]m actus ide[m] gustu[m] et odoratum at visum p[ro]pria noia inuenim[us] // S[ed] Sicut i[n] oculis ostendim[us] // voritates ea reatitate obscurita te. tenebrositate et ymaginatom et inanditu appella[n] t[ur] actu sonitus et voces et cetera similia falsa apparentia. S[ed] q[uonia]m gl[ori]a dicam ip[s]i actus e[st] sensus tactus l[e]g[itur] h[ic] sepe q[uod] oi et dentib[us] certis actiosis stipitis Absoluta u[er]o q[uod] gl[ori]a toti cor[pori] actuat et max[ime] manib[us] et pedib[us] Est at q[ue] opposita excedentia sensus et motus. [Sed] pala[m] e[st] tam eius e[ss]e firitate aeris corestitionis amostex cor[por]is. ul pala[m] e[ss]e e[st] q[uod] ta eius e[st] visus q[ui]da[m] q[ui] meta d[icitu]r si h[ic] tang[itu]r [con]tr[ari]o si to gelo p[re]ter h[oc] euenit [con]t[ra]rio ca[usa] cuius e[st] ocositas [et]

Ca[pitulum] Xm — de tactu [et] e[st] ... bris

i[d est] q[uo]d pre[ter] patte vult qui dum tangitur stupescunt manus

multi[do] abor[um] grossor[um] et viscosor[um] et negligencia purgandi tot[us] q[ui] soli
tu[m] erat purgari. hac a[utem] ta[men] si velis vocabis retencio[ne]
ut alios m[ult]o[rum] q[ui] p[er] morbu[m] ull[u]m existit mediocre. Ca[usa] ca
nocumentu[m] e[st] cu[m] crescit in eo obsistens virtuti q[uam] a[n]i[m]a[li] vero des
cende[re] p[er] eu[m] solebat. [et] ¶ [Secun]d[u]a a[utem] q[uo]d virtuti obsistit si in eo e[st]
[con]cavitas sit iu[n]c[tum] ad oculos descen[dentes] q[uo]d e[st] op[ilatio] q[uod] [con]stitu[it]
Si a[utem] no[n] sit [con]cavitas obsistens po[te]rit virtuti q[ue] e[st] vetito
ullius in a[n]i[m]alib[us] suu[m] n[er]vu[m] q[ue] q[ue]da[m] exp[re]ssio q[uam] [com]p[ri]mi[tur] ab
aliq[uo] m[em]bro ext[er]ius. Si in eo n[er]va l[ocus] oppilata n[er]va sp[irit]u[m] no[n]
posse[t] tra[n]sire ma[nifes]te app[ar]et. S[ecundu]m q[ue] si n[er]vus h[ab]eat n[er]va oppi
lata q[uam] ext[er]ius s[tr]ic[tur]e lige[tur]. S[ed] si i[n] n[er]va penet[ra]t[ur] le[sio] no[n]
h[ab]eat q[ue]madm[odum] splendor sol[is] penetrat i[n] aq[ua] aere. Sili[ter]
p[re]d[ic]ta v[ir]t[us] a[n]i[m]o descen[di]t m[edi]a[n]te p[er]os vel penetrans
Et no[n] p[ote]st venire ad i[n]i[m]u[m] si [con]cavitas i[n] ip[s]o i[n] eo [con]ti[n]etur
De quo no[n] m[u]lt[u]m e[st] disputa[n]d[u]m. Si recordam[ur] e[n]i[m]
q[uo]d accidit aeri [et] aque ex nebula [et] fumo q[ui] i[n] ae[re] ex
istit [et] turbulen[ci]a q[ue] fit i[n] aq[ua] h[ec] n[on] p[ro]hibet splen
dore[m] solis no[n] eo clar[e] posse penetr[a]re. S[ic] [con]t[ingi]t i[n] eo
si [con]ssior fit q[uam] o[portet] q[uia] d[ic]ta ex causa obsistit v[irtuti] virtuti ne
valeat penetr[a]re q[ue]madm[odum] solebat. Ca[usa] a[utem] grossicie[i] [et]
duricie[i] [est] in ea ab[undan]t m[u]lt[u]m viscoso[rum] vid[elice]t [et] grossi[or]ib[us]
q[uod] [con]tr[ari]o ex fr[ig]o ac [con]tig[it] q[uam] [con]stat de foris fac[ta] ut ap[ud]
m[em]bro vicinus ext[er]ius ita vid[elice]t ut p[ate]t [in] eo [com]p[ri]ma[tur]

Et si ob aliquid moveatur a suo loco vel fracta videtur ut co-
cathenacionibus separate fiunt vinculis congelabitur. Deinde si mo-
vetur sensum amittit et motum. Et hoc propter nocibilem mollicia(m) huius
cerebri genus congelacionis est. Hic tamen maxime est fortius vel
si in omnibus membris sit cito totus motum amittit et sensum
et mortem inducit eo quod anhelitus aufertur. Et si passio
fuit in capite spondilium. membra capitis sensum et sua(m)
non amittit ymaginacionem donec eius vivit Si autem fuit in ce-
rebro. toti corporis sensus et motus non adest iniquo adeo ut ita
est sit et in suffocatione. Si autem medulla spondilium subiacen-
tium que movent lacertos pectoris. quia ex passione aliorum spondilium
que est in dorso paciatur vel ex alio aliquo et passio fuit
magis omnia membra inferiora sensum amittunt et motum
Si non prius extitit. membris et congelatis moriens tamen in non
?guatur. eo quod anhelitus in sua qualitate existat Si autem
in medulla que est sequenta spondili passio fuit motus cessus
animalibus auferuntur Si autem fuit interna. non tamen manus
sensum amittit. et pars post tamen sana est. primum melius erit
si passio fuit in septima vel octava. In nona non si extitit
mensis mali manus habebit Si vocem aliquis amittit fit
ex passione medulle spondilium colli. nam passio spondilium
mensis nocet voci Et in libro de voce titulato dictum quod
passiones voci contingat ex macie spondili In hac autem

In hoc libro solvit dict[illegible] ... [illegible]

liber gal' de iuuīb anhelitꝫ

liber gal' de voce

ptic^la nō dixim9 pticlaria acta s3 ulīa q3 intellīgd est
de utroq3 sensu. Nō ē pati^r nisi expassio^e anīe uirtute ad
eū ferētis vn̄ ōsiquīb uirtute vnic^o anīe scire desidat
legat libros nros quos fecim9 de iuuīb anhelitꝫ et q^d
de uoce titulauim9 De iuuīb q^o q̄ diuidunt^r i toto
corp^e nr̄e q3 manꝫ et pedes q^dā dū nos scip̃sent
et nos in scipsim9 s. Sz itēcio mīa nō ē hic u̇ i acti
que sensibꝫ ōtigūt atq3 uniuscuiusq3 mēbri cū uoluntari9
ē mot9 suscipit sensū aīalib3. s3 anī illi parata^r. sēsimꝫ
amittit et motū. Q^rdā tn̄ potīt nos reprehēde^re q^rib9
Cur q^dā mēbra sensū hēt uoluntarīs motū nullifi^to
et alia mouent^r nō tn̄ sentiūt. Dicem9 h^c r̄acio nō fiet in
signis et i oculis qui duo anī sūt uirtutq3 corp. s3 mēb^ra
[illegible] ā ū mi anīb hēr. oz pscrutari dicem9 g^o si
cutis excorticat^e q^s lact9 distropt9 existat. Et lact^e videb^r
ill^9 motū facē sentiat tn̄ si trāgat^r. sciās q^d adeo ē lēs9
q^d excirata uirtute ū ū quid modicū suscipiat. q^d ipi sol^9
sufficiat. vn̄ mouī nō pt. Na sens9 tact9 suscipit ac
tiōn ab a^o eē n. q^d pati io q3 pm uirtute aīate suff^t
et mot9 a^d lacti nō suscipit actō3 ab a^o. s3 ipe fa^t i alio
qui ipe mouz corp9 vn̄ nīe sint ulla aīate uirtute
hēe q^nta^te. Sz cute excorticata et lact9 distroptus
appones ullatē hēt motū. si sensū ipe amittat Ite

si cutis que est supra lacertum sensum amisit et lacertus mo
veatur non est mirum. sic non mirandum erit si duorum lacertorum
alter moveatur et non sentiat. Ratio potest esse in uno iuvo
quod lacertus esse nocumentum et in alio non esse. Sic potest esse in uno
quod dividitur et cutem esse lesam et in uno qui dividitur in lacertum
non esse lesam. Sufficit quod de accidentibus istis disputavimus. delicia
vero et gravamen circa omnibus sensibus sunt. alias tamen in istis excellit
quam in ipsis. unumquodque in aliis efficiuntur in tactu vero et gustu magis
tenus post eos in odoratu et auditu. Unde ab eis qui infecti
sunt ulcere mopicos vero ab istis qui patiuntur utrumque. Alter
in omnibus consistit. Unde dicit plato in quodam libro qui vocatur timeus
Cautum magistrorum passio subitanea contra naturam est angustia
corporis. delicia autem passio quod subito reddit ad naturam. Sed si pa
ulatim consistat causam hominem sentiens. ypocras vero ante plurimum corporis
dixit comminum delicie quedam esse mutationem cum corruptela. quem
corruptelam intendit velocitatem mutationis eiusdem que fortitudinem vel pa
sempre aut tactum conditionum tactum sine licet que fortitudo calidum vel
frigidum quod constat et similiter corpus super aliquod corpus quod inadvertit nisi subito
calefacit vel refrigeret non gravabit nocumentum a gravi delicie
Unde si legeris librum quem de specialibus medicinis titulavi in quo dixi quod
frigidum faciat delicias in toto vero calidum inuenies quod quod faciat
dolorem quod secundum constringit et frangit. Item ut gradibus et contra
dentis est eius predicti intrinsecis que corpus fissura approquinquat ad vertices

Liber galieni de simplicibus medicinis

pca q pforat et mordet Iste dolor non fit post qua toc
e instasu continui. S contrarium ut ipa passion sunt mansionis
atque fructure non in actu in instrumento loco humores acuti dev...
rat et cum apta ca loc illu extendat: plurimum quod est exacuta
in clausa i illo loco Sz pestilenciae pellicule uetris co
tundunt confragunt hys de Gustu non pati dolor ex acro ac
toso potito saturata quam immundicies cor separat gutturam.
Sz pati odoratu ex fumis salinis abluta sapoibus eo quod
separant intrinsecum Auditus non pati nocumentum ex aspa uocem
magis atque uelocem quam tamen in tonitruo inuenitur: propter hoc multi audi
tum ex hoc amittunt quod instrumentum auditus ex fortitudine uocis cor
rumpitur Visus autem pati ex splendidissimo lumine eo quod disgre
gat spiritum visibile. palam est ergo dolorem et passionem fi in omnibus
sensibus non in serpentibus et in tactu: si quis subito et fortiter et continue
existat. hec est intencio philosophi cum dicit nocumentum sensus
esse oppositum. Est non passio et dolor subitanea et fortis
uel quod differre ut fuit nocumentum id dicit sensus. uocati
uus uel sensus dolorabilis. uel passio dicit nocumentum et dolor
Sic non aut philosophus in libro suo Sz fecit ypo. Ergo passio et do
lore dicimus esse in omnibus sensibus passio non quod est contraria ist
contrario existit ex toto quod incipit gaudere et frangi si sibi
to ad suam uicinum sentiat delicia. propter hoc uenenosus
color insui est delectabilis Albus non splendidus sit co
lor solus notabilis est Iste solus albus uocet color

no quod est inter album et nigrum, et lividus delectator inferit i.
qua albus color disgregat speciem visus et eam dividit.
Lividus uero coadunat eam sive augustat quoniam si necesse
esset ut solum coadunare visus ex solo nigro delecta-
retur. Sed niger color est contrarius speciei visus quoniam coadu-
nat eam cum augustia et ultra quod oportet nimis tamen quod splendor
est nocitivus amplius aut nocet dico non eo quod est gravis splendor
dicitur est nimis splen. tamen. si habet racionem nigri debet esse noci-
vum quod contrarium. Sed quoniam medium inter eos venit et magis splendet
et ex hinc splendet est subtilissimum. et ex nigro grossum et subti-
le foramen et penetrabilis est grosso. natura hec due species
si coniuncta grossum et subtile proportio faciet. Si vero habet rationem
videt sole visum esse nocivum eo quod subtilior est spiritu
visus quoniam dissolvit eam et dividit et cito disgregat. Sed quoniam
spiritu solis est similis speciei visus ei minus inferit nocumentum
quod contrarium eius. velocius tamen nocet eam sive actionis fortis
eius. non visus pati si ad diu in obscuro loco steterit. Consimile
quoniam ad sole aspiciens citissime patitur. quia si in tenebris
longo steterit tempore ad lumine veniens minime videbit visus
non grossus et obscurus effectus est. Circa vero venetus color
delectabilior erat magis ceteris coloribus est innatus si visus
non fuerit ex sole dissolutus. Si non dissolutus exterioret
nimis erit sicut contraria sunt eius infinitati opus habet

sed eos sanos existentes licet fatigatos reficit et adeo est innatum
ut possit confortatum. velud venetus color et post eum lividus
hii namque colores non dividunt vel disgregant visum sicut facit albus
et splendidus nec condensat eum et extinguit velud facit niger
color. nec lividus est albus neque compositus. venetus autem est albus se-
minigro compositus quod Philosophus testatur ibi eciam albus et niger
sunt contrarii et ad extremitates remoti si commisceantur color qui efficitur
inter illas extremitates medius erit. Separatus non est hoc restau-
rat et confortat visum fatigatum existentem Secundum autem dispositus ex-
titit magis tardabitur delectacio vero qua visus ex illo delectatur
colore non est in maximo sicut ille quod eciam proprie sensus quem no-
cumentum quod pati non est verum est quod eciam sensus patitur Racio
sua quia dividit eum et disgregat est similis ei et ei conveniens et sic eum
dividit Secundum quod eum condensat. Et similiter est sensus visus
subtilis. non fortiter in eo facere valebit Secundum hec eciam
fiunt delectaciones et contristaciones in visu et in auditu vero delectacio
efficitur ex sensu et tarda voce. nam acuta et velocissima est
nociva Ex hiis tamen non delectatur vel contristatur visus sa-
nus auditus. fatigatus enim delectatur ex sensu parva. et tar-
da infirmus autem delectatur exilissima et tardissima et parvis-
sima et maxime ex silencio quod est ei sicut tenebre ad visum

Nocet inter sapientes orta esse questio extitit utrum essent ... in-
vestigacio. et ex luce et tenebris vel tenebre essent ...

Color lividus
Color venetus

Ca. 8

Silencium est gravius egris

sonum · ut non ad sentit in ablato sonus sit silentium quod non est
aliud in remoto motu · et quamvis remoto motu Sed deliciae
in hoc sensu grossiores sunt illis que fiunt in visu Item deliciae
odoratus magis sunt in materia quam ipsa cuius grossior est · quia sicut aer
splendore grossior existit sic fumus aere grossior existit
Desub at visus non sentit nisi splendore et lumine · auditus in aere
odoratus autem fumo · sic gustus non sentit nisi substantiam humidam · tactus
in dura Sed quod odoratus et gustus conveniunt in inter se differentes
in quod alter altero grossioris est substantie fumus enim non est quod in humitas
subtiliata et minutata divisa Unde delectus utriusque in sil' dis-
putabo et incipiam a gustu Dico igitur hunc sensum si sit sue nature
esse existit omnia dulcia delectari et unctuosa Istud autem fit quia
hii duo sapores sic alii omnibus sunt magis sapidi ceteris Et huiusmodi
non consules Sed gustus aliquis paciatur nonnumquam ex ab' vide S
grossis exeuntibus et unctuosa delectatur unctuositatem in asperitate
lenit Et si infirmus sit non delectabitur in saporibus grossis et quibus
infirmus effectus est Sed at tibi cum confirmates sunt grossioris
pro delectatione ex ab' subtiliatiuus Si autem subtiles existunt ex grossis
delectabitur Si in viscosi · ex acutissimis Si aspri ex lenientibus
Si calidi frigidis · Si autem frigidi ex calidis delectationem habebit Item
si sicci ex humidis · Si humidi ex siccis delectatio fiet Sed nos
de hiis et in talibus disputavimus in quarta particula libri de sim-
plicibus titulati · quare particulam non legatis negligenter quia multum

innatiuis in dictis et eiusdem actio modat. Nam sto⁹ instet
e instru̅ at ueat᷑ locus uō distāt ū eos ciboš quos
ill' neitas expetit. Et p⁹ sto̅ distincs ciboš a s᷑mnditās
exit ligna. pp hc delcal' exabis i eis utpote aq'scens
q̊ sto nett̄ sut. Et hoꝝ at nibroꝝ ꝯmixto ꝯcordia lingua
īcudiās existat pellicla. Loꝗ ligua i d̄uis tpibꝫ diuisa
delcat ciba. Nunc at ex q̊da delcal'. nc at ex alio, pli/
me q̊ delcal' dulcedine i sapa sensā. q̄d fit ex quada
flāte spe dulcī uꝫ exute. et aliꝫ q̄ sau. adueas eius
defluct sapore ueđ si dulces accipet ciboš sentiē nc.
Modo a̅tꝫ ū sētit ea q̄ delcaciōꝫ inferut seu ꝯstaciō sic
gustꝫ d̄ ipis dico q̄ extriseꝫ sut. Sm̄ ů i eo exutoꝫ
siu̅ sit delca̅^lis sentit q̄uꝫ l. Si a' ū sint delca̅^lis im/
me sētit. sic ud sētit uisus et audit eaꝫ sut de/
letaꝫ^a. hoꝝ. ū s̄bā q̄ui e s̄btil' nō forcit' i eis aliqmd
intriseꝫ exeuis fact passioꝫ. Gustꝫ ů et tactꝫ si ū magna
ea q̄ i eis d̄ intriseꝫ sut faciāt passioꝫ ea tū sētiut
Inligua at est ꝯt pp dulce fld. Et marauegoꝛ⁹ et
philotinꝰ discipliš suis dulce h̄uore appllat. Tactꝫ
ů sentit i d̄ i ꝯtas t adsiud c̄sio ulcꝫ ꝯtitas reutit'
q̄ tū ꝯtigit t d̄igi'. id q̄ intriseꝫ feat asptatem
dissolui' q̄ et acor' exclud'. Et ꝯtigit laboiosi si nug'
ꝯ p̄fit' et acc̄ferint. Psala ū senciut delicia. Et

hec delicias senciunt. cum imbra ad sua ulcera vident quia ite

Item non solum laboriosi ex balneo unctione et fricatione delicias senciunt. sed et in maxio dolore excellentissima et suavissima tactus perfricatione delectantur. Sed tam de exterioribus actum inquam de omnibus erit dicendum cum michi de odoratu dicere oporteat eo quod vero est in genere tactus quod cum sentiri delicias non ad sit non reversio sensatorum ad suam ulcitate. et hoc non fiat non per excessum. sed grandi vero fronte existatur. ea me de hac disputacione. non tam sed tamen actualiter. sed si tamen illatam per se verum: et non premediter aliquid huius non in multis locis ubi ipso recordatum. Creatum in quodam loco athletano subito inveniet bonum tenerosum. et sic multum in media estate sicca infusio frigide aque calore renovabit. calor quod sanabatur cum eum et quorum indiscrete accipit arbitratur aliquem aliquando ex nimio subitum posse sanari sicut spasmum in multa aque frigide infusione quod non est nimium cum michi ex nimio adulte non in cum gravis possit venire. quando spasmus deinde dixi non in caloris sanari renovare. quod renovando si fuerit subita delectabilis erit si autem paulatim minus sentitur. Et si ulcere subito venitur ad ex nimio cum quadam fiet contristatione et nocumento. Si autem paulatim sensu non percipitur. Et reducatur nocumenti ad ulcitatem eius dico quod sit ex nimio paulatim coadunata spiritu quodam delectatione percipitur maxime si restauracio per hoc quod sensum sit similia efficiatur sicut ex dulcibus et odoriferis. In sensu non

Dolor et delicie subito ... sentiuntur ... si paulatim ... non percipiuntur ... ex nimio ... passio ... fiunt

genitalium membrorum quam virtus expulsiva fortis sicut in viro

est expulsiva in feminalibus et in testiculis et vasis spermaticis. In mulieribus

non fortis virtus est appetitiva quia mulier fortiorem virtutem habet in attrahendo

spermate et nimio eius desiderio et delectatione. Sed tamen notandum quod

ex eo paulatim coadunato generatur non nimis sentitur. Sed non

nimia delicia in eius secunda expulsione ideoque si noctem fecerat per

missum quod erit respectu delitie in coitu excitatus et propter pygatoni

matici nocturne. ¶ Verum cum subito purgatio fiat hoc fit tamen

delectabilior quam reductio ab extra. Unum et dulce motor efficitur.

¶ Atque de his sufficiunt. Tractabo de actibus qui fiunt in ore stomachi

quod precordia nominatur. ¶ Dico quod hec actio est exigue tactus

sed tamen ullum ex membris tamen hoc sensu cum ob stomachum. ¶ Nullum

est membrum toti nostro corpori vel id quod omnes antiqui precordia

nominaverunt exceptis vulgaribus. ¶ Et sincopis que fit propter ob stomachi

non est actus eius sit pro dolore precordiorum est hec tamen sequitur

actus est. Sed hoc tamen precordia denominatum est. ¶ Contra ob stomachi est ca

...us et angustia anhelitus et eius amissio atque suffocatio

epilie. alienationis. manie. hoc tamen fit ante membris colligatura

¶ Ablatio vero appetitus. minutio quod vel eius corporis fiunt ascendentibus.

¶ Ablationem appetitus esse dico cum melius stomachus appetat. ¶ Cor

ruptionem vero appetitus cum ultra cibum sive potum desiderat et alii

cum desiderant ex...ca cibaria. ¶ Deque de his omnibus dicam

ab ea que ipsa est omnibus stomachi passionibus incipiens quoniam passiones ille

[illegible marginal notes]

hunc membri per continuatum actum. Adhuc membrorum motio magna
de cerebro descendit in corpus sensibilibus cetibus existat. quin
cum aer qui vicinus est cuti dissoluat membra sorbente exinanitur
iamiam et ubi ullus qui in cibus membris existat sic ondi in
hoc deinceps illibus cibum anneius ex attrahit membris. quoniam
in membris inquinus existat inanitio replea. Cerebra non ce
naturam avitimis attrahunt intimum et vini aba
contine sumit cibum quemadmodum faciunt tatores in organis
Cum ita ianitio abundantiam partium membrorum tendit usque
ad venas quod post sunt coniuncte. Hec vene cibum a stomacho sibi
solito modo alliciunt sicut videmus fieri arcanis radices arbor
in terra confugere. Ratio huius actio cum non sit aliata secundum nalibus
sub enim in animalibus et nascentibus. Item in nascentibus non valet
ita quemadmodum stomachus in animalibus. Semper non dat cibus cibum parat
tum et humiditatem si terra sua inveniat. Si autem terra humi
ditate alicui humidam statim amisit et non exeunte plu
via nascentia desiccatur. atque moritur cibum non humana. Ana
lia non cum non sit terre coniuncta non aliquibus. neuter in cibus est co
statu vel cella tibi sicut terra nascentibus. Item constitutum est
ut cibus sensus quis inanitionem sentiet ut dum al in susceptione
de cibus moneamur in imo tempore vene possit oplentur. Motum
autem atque voluptatis replendi desiderium vocatur. cum hoc sensus
est vene quas supra suggerit a stomacho cibum qui in eo est

Sic vide quid causatur fames

Liber qui de ... naturalibus

Quia stomachus illud sustinere non potuit eo quod tardo et dis-
solvetur. Et conatur expellere cibum contingit propter sui instabilitatem
nocumentum. quoniam cum cibus adeo venit vene sugentes
cum non tamen assato. Quando vero cibo suscepto contingit
quod vene sugunt cum sic dixi. Aliud quod stomachus a
venis totum id quod ipsius attrahere debet amplius attrahit.
Sensus autem sentiens venarum suggestionis famis appel-
latur. Est autem hic duo motus existunt unus est manifestus
et alter occultus et venarum qui desiderium vocatur. Desiderium
autem est nomen quod convenit sicut habitus ad ipsum et ad aliud ad quale
vel accidens et animale. Causa huius desiderii est manifesta. secundo quod
motus consideratur desiderio convenire videlicet unum sequitur
aliud. propter quod ad primum est manifestus. huius quale desiderium
quod in membris est manifestum. Tercium occultum venarum assato.
Ex huius sensus stomachi sugentium illud sentiens creaturam animatum de-
siderium quod est omnium finis. Quapropter si hec accidentia fuerint abla-
ta: causa erit aut quod sensus sentiens suctionum non ex-
istit. aut quod suctio non est. aut quod corpus non manet.
Et illud si desiderium minuatur hec omnia non dico ablata
sed vitiata sunt ampliata. Corruptio autem desiderii
si fuerit in ultima quantitate sicut illa species que caninum
desiderium appellatur. Causa omnis autem erit possimus
humor acetosus pungens stomachum aut quod corpus ultra

fames hic

suctionum

ture

sugge-
tes

non quia nunc
continuos

1 et 2
3
1 et 2
e
1
2

dissolvit dissolutione. Dum cibus fit continue minus, quod
hu. fit punctura stomacho facit vere sicut venarum excita-
tat desiderium vere famis. Unde est quod in cibis et non in
potibus fiat acuositas super fames fac. humorum. Mali aut
hu. salsi atque colera si stomachum mordeat desiderium excitat
in potu et non in cibis, quia si stomachus per eos talis fit atque fit
desiccatus, cum utique sit circa sitis quod dicit ad .A. hu. cum
defluentes ad venas et loca inanita repleverint liq-
fiunt sic per ipsos inanitur. Hu. Quoque frigiditas stomachi non per
adminat desiderium loca ut inanit. Cum quoque pelliculas
coadunat atque constringit collectibus ea ut aliud cibum
attrahat. Ablatio famis fit caloris, quia dum a calore mo-
llificatur et dissolvit atque defectat attrahere non valeat. Item
dissolvit humores et liquidos reddit, quibus fluentibus loca
inanita replentur. Ergo via gratia causam desidii malam
est et acetosus humor. Et via nimia inanitio corporis quae
fit ex magno calore vel continue defectione. Unde si ex
via ea contingat ego erit multe quantitatis. Si aut
fuerit ex secunda totus cibus vadit ad epar et venas
cum maximo desiderio atque famis. Desiderium aut
malorum ciborum esse dicto cum mali hu. in pelliculis
stomachi sunt inclusi et coniuncti. Sed hoc desiderium habent pregna-
tes cum habent malos hu. in stomacho et apud grecos laica

Hu. fit acetosi excitat famis
Hu. salsi et colera excitat sitim

appetitus caninus

Non desiderium malorum ciborum et atque in pregnantibus

appetitus corruptus

notandum philosophum quod amat acetosa et pontica et alii acuta et
alii thimoleacarbones et testas olle et similia Secundo et fit
in secundo seu tertio mense Hic quarto cum tussit ea quia aliquid per totum illiq
matie natu emittunt et abluta per ea que patiuntur abstersa
digeruntur Reliqua non per abrupto fetu mysin attrahit nu[illegible]
[illegible] coq. in primo et secundo patet tibi est intuendum quinto vero vel
quarto cum non sibi sanis quod solitum est nutrire sufficiat quod quod in
sexto ex illa remansit in ipsum attrahit nutrimento Hoc per g-
nabus tertio temporibus aquescat. Superfluitatibus autem tibi quia factum
attrahit in duabus eius pelliculis coadunat. Propter hoc malorum
erit humorum et complexionibus quia nutrimentum eius in his existit
[illegible] non cum pregnans bona sumant dicta quia non est mee
disputationis Ostensa post dictam passionem que barca vocatur aliis
fit in masculo. cum malus est humor purgatus in sexto mense h-
sunt causa desiderii tibi Indesiderio non potest quod sunt causa
quod sunt istis consilia in [illegible] Istud autem desiderium appetitur
cum mihi bibere quia desideratur quia quod extrema frigitate
et quia stomachus passionem istam non sentit appetitus non fit desiderium et
tunc hoc non duo sunt appetitiva Aliud autem desiderium est
sicut cum malus humor stomacho [illegible] in eius pelliculis melancolicus
salsus vel colericus et cum talis humoribus stomachus fuit desiderata
ta Desiderium autem ad malos potest fit secundum speciem male
in stomacho existentibus hoc tamen non quod non cibus qui mala dicta
dum assuescunt Et iam non mala dicta utetur hoc

non actu desi-
deria potest

hnerunt eo q tyros comedunt · messale in siti passi sunt
Tyros et siccillos deceperunt Galienus qd messore idem
passum fuisse · eo q bibit potum meus tyrus hus fuat mor
tuus Alius in eodem hunt qr uinum vetustissimum usque adebrie
tat· Nonulli in siti tollerare noletes i ea madint sitim
q nunqua potum voluint extinguere Iste qdam naute uo tm hn
tes aq q sufficiet magna aqua potaverunt Unum maiore
no bibentes siti hunt i solone qz et pncipem ptas hntes
pierunt · Galienus qdam acutissima fe tenes · q in statu fe mil
ta aq bibit quantitate · ut tu sitis pls cessat sz gtinuo mul
tu bibens aq et sitim mitigata mortuus e hi sunt no
tanda in desiderio sto aci Potea acuus qdam fit in eo
q nota dolor ptozdior Contigit at ori sto ex hu pu
gitivus seu sto nociturus Iste fit in ore sto rolisin
acuus aut e seqns dimi et mitumti in toto corpe et defen
utus et augmentum fit oris sto Vera no a amen
si dolore sto anhelitus et utut sequant defecto cu ple
Videamus anhelitus defectionem et sincopi hre eis i aq
pedis digito offensionem hntibus Quanto mag qst istud
ex stoo cuemet q pstom utsiz nobilibus mebris · i cor
di et cebro nocumentum extendt ppt sm ssi for et pp
sm adeo vicini Tamen quanto sto sesibilior existit
tanto maiora et pla sunt accidencia Videmus enim eius nocumente

ad cerebrum et cor extendi. quoniam cum in homine membra tetibus membris
sunt sensibiliores et citius passibiles. initio cerebrum et cor
citius aliis sto compatiuntur passione maxime si fuit debilia
naturaliter seu accidentaliter et precipue si habet membra contrariatur i. for-
titudo rei sto nocumentum. et sic eius propriis sensus quo
minores atque arteriarum debilibus et maxime licet cor atque cerebrum
fuerint desta. Item si hanc rem pluribus hominibus accidit propter stomachum
epilepsia. stupor. congelatio. alienatio. mania. quoniam ita membra
breviter et omnibus extra propter sto pati colligantiam. Sincopis non
quibus est sto morbus efficitur virtute cordis et arteriarum
sto colligantia nocumentum habita. Dolor ablatio plusius atque de
fectu vel eius corruptio ipsius colligantia fuit ablatio
ac anhelitus propter stomachum efficitur. si utraque membra nobilia ex
eius colligantia maxime nocentur. Similiter anhelitus fit
duobus modis. ex quo sto comprimit diafragma ex quo cerebrum
et cor nimium habent nocumenti. Causa vero huius passionis per mu-
tas est tibi. quoniam minima frigus alii sola istud spatium et alii
cum in fluxa frigidissima maxime si ea species fuit quod quia liquor
dictus est in colore vel atque liquore. hanc vero speciem secta here-
ticorum et philosophorum vitreum appellat. Item ob sto non in
isto infrigidatur ex ventositate frigidissima et inflatiua et frigido
cibo vel potu atque membra. Item cerebrum infrigidatur ex eo quod a sto
sibi permagna mittit autem ex ob sto refrigerat cere-
brum propter colligantiam quam habet cum ipsum. Item cor infrigidatur eo

Sincopis

Hic accidit ... [illegible]

q̄ eius ṗcienim ē localis qm̄ ignea actia cū acorde ṗcedat
et ossa dorsi ascendat / Cū merx gingr et abma pellicula
utiqꝫ cooperitur dein descendit inferius usqꝫ ad dos sto et stom
Deinde ꝑ hanc actiam q̄ magna ē et acorde ṗcedit patitur os
sto cerebru non patitur ex passione sto ꝑ primi ad eu ex tebs
descendere / Deinde non miru est magna ipo infirmate
i corde fit actia · et quo numquam cor congelat in sequitur pt[la]
dicta / Hic aut condia tam horo q̄ dico ex fuges et me[ta]
q̄ dr cathimeistis sustentacionem matabs i iudiis cū sensim
amittit et actia masculoz acceptu abstinent / Et de abla
tōm anhelitu una pt[la] conserua · videtur ꝑ complenisso
disputacionem dicibus interius sensus et eorum uirtute / Hic aut in
tapia assimilamus horo sessim ex quo ad pt[ria] ṗcedit in
stra a primo sensu / Cum os pt[res] sensus imitat ad id
quod senciunt · imitatum sit non secuntur et alia actibus
uirtute suscipiat / Cera ad tebs non extitit constitutu ut erit ss[le]
et ut sensatu existet · pala· n ē tebs ad omnia tor[s] imb
uirtute madare · qm̄ si inuis aq̄s mouda uibra ic[s] ex
teleba sensu amittit / Ite videt i sopno sensu amitti
et pimsu imi effica · Deinde mira pax uirtutis fore ad p
ticlaia inferra descede / Deinde homines usu quoda dicunt aq̄s
ꝯfusse dormire / Ex intelligendi ē ex passione membrum aliorum
et aliorum pmi extendi / Deinde dicimus uirtute aiata i sopno quiescere
et ualere confortari / Et ite possumus alio cogscere uirtutibus cum

aīata si fiūt fatigata. aliī dormite cōfortā. vnd' si aū
sopnū tibi modicū acciperiat. Item in sopno tibi melius di
gitr. no solū in sto ātū r itō tor. ppt h' mina nob cp ubi
ipo vona aia qēsciat isopno Cor n n uāc e dm qēsciat
s paulatī Cerebru at no cōd'o. qr in vigilijs et timnaz fat
arom isopno n qēsciat Sopni q i magnis exercijs sic ex
tet sut ginuoi sopni qm q solutu eēt i ipis ecta
actlo descendi ipis fatigat nāt e dimtua qēte restau
rai Item sic p9 exaciu facile citoqz qs dormiet. Solr
susceptō tibo sopn9 facilius puocā s mar qnto plus
humidior extitit Ex si multu vini sumā āl in aq calā
lauē h n oīa cōbrz īplet hūte que uītia sūt exactō s
Aristo. uāqz testā sopnu fi capie cēphu. repleto ī ptla
qua de sopno s vigilijs titulauit Ipse n tctis phis po
tētor in hz cūntz extitit psupitoy Nō tn valint ostēde
qr capic hn. repleto. pmg sensus qmescat. Nā eg mtēo
erat q pmg sensq eet in corde. Non bonu eet si dicet
sopnu fi humecto plmoe. qm plmo no ad aīnd est
cōstitutu n ut smat cordi Cami g mēti ubi repugna
bunt simplex expimtu no credes Cur at in sopore
ffrenesi s gm sopna ponit sopnifa capi cu fomet
vid3 s catheplastiy Cur r radūt capillos s ponit uē
tosa depribz plura s plaunoa al' dicing Er in calida
frenesi s vigilijs n n in capie ponit mēdnā qr i ē pas

Sz hijs omissis dicta de hijs q[ue] innat[ur] t[em]p[o]r[e] Et i m[a]g[n]o
labore confractus uelit q[ui]esce[re] . ulib[us] sopn[us] p[ro]uocabi[tu]r . max[ime]
si membris emb[us] u[er]o alii lit[ur] refrat h[um]itat[e] Et si ex nimia
h[u]miditate c[er]ebri[te] ag[it]ur sopn[us] i[de]e effic[itur] q[ue] uocat[ur] stupor . cu[m]
frenesi [et] sicua . q[uia] c[um] tal[ium] sop[or] omi[n]i[s] u[ero] a[liu]d e[st] m[ag]is u[ero] h[um]itatib[us] c[er]ebr[um]
s[iue] simpl[ic]ib[us] seu c[om]mixte [et] ob sopmfa m[odo] fa[ci]t s[e]d t[ame]n u[ero] fa[ci]t
sopn[um] s[ed] stupore [et] molliacz in t[em]p[o]r[e] cor[pore] . m[odo] u[ero] q[uo]d t[ame]n h[u]mat
digm[um] e[st] ut dicta sopmfa d[icitu]r at s[e]c[un]d[u]m obtudit [et] c[on]gelat
no[n] erit dice[n]da sopmfa s[ed] doloris mitigat[iu]a doloris e[ni]m
mitigat[io] u[ero] e[st] u[ero] ablat[io] s[e]n[s]us . e[t] defec[tu]s c[on]p[ri]matis s[e]n[s]us Quia cu[m]
c[on]gelac[i]o[n]e nil aliud e[st] n[is]i s[e]n[s]ualia s[e]n[s]us [et] mot[us] i[n] m[em]b[ro]s
m[em]bris c[on]stingere Et alij c[on]gelac[i]o fit no[n] ex s[e] m[odo] s[ed]
mala c[om]plo[n]e fr[igi]da . s[ed] ex s[e] c[on]stingit m[odo] h[oc] m[od]o fit g[e]n[er]at[ur]
sopn[us] . stupor q[uo]q[ue] atq[ue] c[on]gelac[i]o Nimia u[ero] s[e]ccitas atq[ue] ca
lor q[uo]d sit h[oc] tollat m[od]o s[ecun]d[u]m uideo s[ed] i[n] talia fit . g[e]n[er]ant
sollicitud[in]e angustia atq[ue] uigilias c[er]ebri u[ero] ext[er]mi[n]at ex[s]iccata
atq[ue] uigil[ia]s Et sic t[ame]n ca[usa] fuit in t[em]p[o]r[e] cor[pore] s[ed] u[er]o e[st] m[ini]s
m[u]m Et u[er]o uolu[n]tari[us] mot[us] a[nim]a p[ro]uenit ca[usa] in u[er]o e[st] i[n] s[um]mo c[on]tr[ari]e
q[uonia]m c[or]p[or]i [et] taciturnitas u[ero] fuit u[ero] ex t[ra]ctato Et ta[n]to t[ame]n i[n] uolu[n]ta[rio]
motu c[on]sistit . s[i]c[ut] h[u]m[or]ib[us] sopn[us] ac[c]id[it] s[e]n[s]ib[us] Et [s]i u[ero] q[ua]s[i] f[ac]t[u]m
c[or]p[or]i . i[n] volu[ntari]a e[st] ac[c]ide[re] sic uigil[an]tie i[n] voluntari[u]s s[e]n[s]us hec na[tura]
utreq[ue] pas[sio] no[n] s[un]t u[ero] malo moto c[or]ebri . i[de]o ergo malus
erit mot[us] i[n] p[ro]p[ri]a m[on]stra Reliq[ue] u[ero] due passio[n]es quas
diximus a[nim]a c[er]ebri c[ontr]ar[ie]tas sopm . s[un]t c[on]tra c[or]p[or]is [et] c[on]suo motu .

Si autem spasmus fuerit in toto corpore non excepto aliquo aut stupore
morbus erit in medulla spondilis que est in collo. Si autem fuerit
in manibus vel pedibus aut in quibusdam lacertis, spasmus erit in lacertis
ea moventibus. Denotatione vero morbi unde spasmus fit difficilis est.
Et tremor, titillatio et rigor secundum lacertos contingunt. Quia autem in
uno sunt lacertos aut in toto corpore, quorum nomina sapientes, cum de eis
disputabo. // Hic autem non nominabo nisi quatuor nomina harum passionum
deinde: scilicet spasmum, tremorem, titillationem et rigorem. Quorum autem quibus
cognoscuntur nullus cum me convenit. / Item in eo vellet ea diffinire
ab uno ad aliud morbum lusire corrumpentes et constituentes
ea. Unde quisquis veritatem invenire voluerit legat libros eorum qui
eis sapientes ex eis extraxit veritatem a falsitate sciunt potius
lebit. Quod omnia in sequenti parte latius patent. Sed dicam.

19. Spasmus, tremor, titillatio et rigor, singultus et tussis,
eructuatio, sternutatio, expandiculatio, oscitatio et detentio,
congelo [illegible] omnia unum genus supponuntur attinent, id est malo motui
divisa. Quoniam sunt admovere. Et propterea distinctas est et quedam
sunt animi in absens coacte vel quoniam voluntatibus moventur. Item quedam
eorum sentiuntur morbos in quibus motus admiratorum prestant non
non ulla vero adiutus se habent. Et cum tu dicis naturam motum
eo in anima est in omnibus virtutibus corporis gubernantibus sive actio
ista fiat voluntate vel non ista. Hic enim volo dicere cum
virtute diffinire quoque atque scientiae omnia que sunt ex natura corporis
mota atque corrupta ab omnibus virtutibus corporis regentibus

c custodie b3 | Dn dico q actio hat virtutu similitas z tuss
expandidatio atz singulta | Actio u q a solo morbo fit
lectigatio e spasi | Abulitz aut sunt oib motz gelatiu
z oib motz q fit i mbris mollificat mapie b3 | Tremor
q | hec sut prime diones pdtu quib Cu singla duo
istorz i alia dividunt dictib pq despiribo | Incipia at a
motu qui fit anali virtute | Ab motz oib e motibz
alibz | ioz qntitate qualis sit onde oz | Dico g virtz tor
mitl regitiva · qdem e est | Cu mor pa e apetitiva thes sibi
sim iuuamtu | Sz a retetiva retinet id qd e attractu | Tertia
mutativa mutatb | Quarta expulsiva expelles superfluitate
afete | Dg do tor comi simd ulez sinavit ulla motz hanp
virtutu eit actus | Et si res ex uuy tor atta vit z expulsi
va i ea expellenda monet extitit motu istu plimus vitaby
nime sentiz · alia cu setit psi | Deo q uo sentr pq te
tabo | Motz aut pp sib qui e volutario motu e quib oz
qitter anc z vlr dicta | Dico g noiamtu volutarie actiois
mollitia esse · spasi tremore · z mania | Quartz inuiqdez
dispositis licet diversus · sz ptria mstra z no solu i spebz
actiuau sz i nobz q mollitia mstrt aheltz noia ab
latio · mollitia u mstrd noiab noia ablatio not | Mollitia
at lingue no lz pnd nom pca ty pmo aufert | Primo
d e volutaria actio | Et qda arbitant stugria g uom cu
actois voluta ablatioy · hre · | Sz ego dico stugriam

Nota q quatuor sunt
virtutes vel facultates

appetitiva
retentiva
mutativa
expulsiva

no ee ablacoem actionis voluntarie sed nalis quia ablacio actionis
voluntarie non fit nisi cum in voluntarie egre. Secundo intelligendum est quod ego
ita sunt egredia actionis et nocumentum erit in illa actione. Si autem
voluntaria egredia nocumentum est in actione voluntaria. Declaratur in libris
inibi terminus. quia motu lactorum ostendimus. Investigatio igitur
continuatus quomodo disponitur. quia stridor dencium est spasmus in voluntaria
actione maxille. Deuisio palpebrarum et stabilitas sunt spasmi. Declaratus
oculorum. Item firmatio in voluntarie exeunte. spasmi est in illis locis
circumda quod arbitratur singultus sit ex eo. Item dupre retento
aeris cum anhelitu. spasmi est in lacertis ea facientibus. Similiter si bis
emittatur spasmi est in lacertis deorsum efficientibus. quia spem vpo. offen
sionem anhelitus notat. Tacitus at sit sensus dicimus mol
licia est tactus corporis. Item ergo totus corporis est mollicia. Dor
mitacio membri actionis. prima mollicia est. Sed membri obdor
mitacia diuisa sunt ad invicem. Actus eius iste oppositum
est exanime morbi et virtutis. Ita si morbus virtuti dominatur
membrum mouere non potest. Si autem virtus morbo dominatur in mo
uendo morbo nil prohibicionis habebit. Et si bellum habeant
inter se. membrum aliquo modo mouetur cum grauitate et dimicacia et angustia.
Ita si eger velit membrum illud extendere et extensum tenere
non potest quia membrum sua grauitate vel inferiora petit
per defectum virtutis sue. id est portantis. Id est aliquo portatur
nil autem est in virtus. Sed aut deorsum descendit. totus est sine
sit manus siue pes. Unde dicta obdormitacionis sensus

dispputatam cu desensibili titare attende cu dicez q nimis at-
trat obdormitatio (et) mollicia q no fuit n cu. a' exfrigi-
tudine iun gstrigu a' cu m eis fuit quocs fri (et) ursosi
a' cu tor' gue sr cos dextiuscen attendit ill' gnt' rependes
Spas. no fiat i imo (et) lacto illud idez qd fit ab aiata uitute
i suo qu ul exute Alia sit uolutarius motus no fit n cu
lactus durus effica. (et) l' retrah' usus sum initiu a' cu mo-
lactali per aliq' uetositate Aliu spas. fit cu i eo inflatia
gua' uetosi' ut alie pas. cu extedetes ut qtrahetes
sit apata Alia cu boze oim sit dix ypo. duobus dicb est
plenitudo videlz (et) inanitio Spas. q cu fit ex replet ple-
nitudo erit ca. cui uo cum fit i acutissa fe inaïtioez
tam ce dicis. q oe tor' imosu si iplea' a' euacuetur
ultra q oz extend' a' retrahi' sit ut eis i organo
cordis mdes testa' Alia si extensis exutib i domo
pona' humida ul ac siccissio rupnt' ioz nisi dum
reponit organa fibra laxa dimittut Primi dicis q mo-
tus spasmosus (et) motus mollificatius ex solo fiat morbo
Sz motus q fit icor' ul coz cu eo potit manu extede'
(et) extensa tene ab aiata uitute fit. Sed si ma' sana
exute sr ad tor' ipona' (et) lacti laxi dimittat qdesce'
manu te tpib ut p morbu eit ut p uitute si p sua
attom ulez cm q exhiub zo qdescib a mollicia uasat'

Sapsmus ex replecione vel inanicione

ex morbo quod virtus licet temporibus quibusdam vinculo compressa teneatur. Sed si quis desiderare

cum manus extenditur et extensa tenetur fit a virtute. Item non

congeste quod semper diximus necnon ex istorum si recordamur. Motus

lateralis cum manum extendimus, quando extendo manus est ex genere

accidentibus et motus quem motum extensionem appellamus. Illud quod

ad respectum motus notatur. et quidam quiescens appellatur. Sed illud quod

est non est appellandus motus, sicut et utriusque motus spasmosi

et voluntarii non erunt appellandi. ablato motu, ut quiescens

motus. Item sicut diximus quod extensio manus fit composita

ex duobus motibus equalibus in virtute. quando id quo sub-

levatur cum virtus corpus dorsum eam portat non est in naturalis eius

gravitatis. Sic tremor fit ex duobus motibus. uno quo

membrum gravitate movetur inferius et alio virtute sursum sublevat.

Tremor

Si autem virtus fortis extiterit gravitas ei nimie durabitur cum

membrorum virtute superius tam elevetur. quantum inferius ipsa gravitate

deponitur. Intremescit autem quod manus non est fortis sua

gravitate naturali inferius descendere cohibere. Quod bellum corporum

optime inquirit. Ita virtus non dimittit membrum inferius ire

sicut quando in mollicia in gravitatis membri desinit virtute membrorum

semper elevare. et ne decadat custodire sicut faciebat ipsa

virtute. Quod quia virtus aliquando inclinat et aliquando inclinatur. et alterum continue

sequitur alterum tremor efficitur. Quia sicut tremor motus est compo-

situs sic pulsus. Sed tamen pulsus motus dilatationis et constrictionis

quedam est causa que simili passioni patitur in cum formicosus fiunt in tremore medius causis sensualis passionis / quoniam tremor non est motus ab anima virtute procedentibus sicut pulsus sed est bellum inter virtutem et actionem corporibus. igitur tremorem nulli actionum corporibus compa-re valemus in formiculoso pulsu et grauiter huius motus pulsus est pinguissimum. Similiter in tremore membrum manus est debilissimum. Quidam arbitrantur quod bellum quod fit a motu non possit esse sine tremore eo quod videtur caput in voluntarie moveri quandoque tremore. quod iterum arbitrantur qui ignorant vo-luntarias actiones fieri in membro custodiat virtutem extensivam cum contra-dicit constringit lacertos sicut fit in ceteris sensibus actionibus. Nos non mo-stravimus istud in motu lacertorum. Sed cum dicimus quod voluntas sua facit actionem in tremore sed non potest custodire membrum secundum tremorem propter suam deffectionem quod certificabitur si tu cum caput moveris supinus super mollem culcitram iacuerit. Non movere illud videbis. Et si membrum moveatur dum scribit vel aliquid incidit aut quodlibet aliud faciat. Et in actu dimittatur tremor non apparebit. Et qui ambulat sicut pedes ambulantes continuando tremunt eo quiescente mox tremor quiescit. Frequenter ergo videmus fortissimos iuvenes consuetudine onera portantes sub sarcina tremere quod deposita tremor recedit. Ex hoc colligere possumus quod si sarcina fortissimum cuius sit quod intollerabilis debilibus multo magis erit in portando quod non solum ex gravi onere deficit debilitas sed et extremum propter quod videmus illos qui sunt debilissimi quod

Tremor non est motus ab anima virtute

Liber galieni de motu lacertorum

ni ẽ corp cor sit eis onerosa Testa͛ h̄ q in decrepitis mẽ
qm eu aliquid age͛ incipiūt i ipīus laboris initio deficiūt
ẽ mbra actoy facienda atremo͛e duant͛ Et q n maltissio
loco ↄsistūt timore quoda cor͛ tyranna dissolui͛ q͛ cor͛
ūty timo͛e defem pat͛ Et sil' q asspētu terribilis uluo fu-
giūt & is patiu͛ Etiam tam fraudolosis pnaby assistut
ita toto cor͛ timnt ut ẽ vox suu offiu exple͛ negat. g͛
sit p actia aie ūty motia debilita͛ Ex cor͛ infirmi te
pturba͛ ẽ mala ↄplo͛. pma ca ẽ p qua ūty motia
defiat. ios sembz pra oroīe tremor q Seuty ei n ad e
q mala ↄplo fra cesiua Ex'bq n otas ẽ inuenit. si for-
te minue frigi dnat͛ eis ita ẽ ut quolibet defitietur
Er tremor acciit qm ā bibēds pmissi͛ vinu modu ex-
cedut supradictam pas incurrit max si neglectis o-
tys nimia se asuefaciat crapuli͛ Nonulli ẽ homi ex-
pmt qm fre age potatoe no suo tpe q quo noc ẽ ui-
eu tremoib sentiat Dna pterea scor͛ silia fiūt q gnat
q aliū sit ito cor͛ mid͛ ā timor i ino aly i mbris pus
defiūs sic a pressiõ recipiēdā pnatis hūoris q̃ grossi
atq uiscosi si fort͛ opilaniut uias aliis spo ut pnoās
dissive͛ negat. h q ex tremoib ta fiūt Et n a h q ūty
aial' soluta pnoās tusire ẽ lactu dilatie͛ ino h fm naq ist
pt page͛ Si hū͛ no aeo sit uiscosi h ūty penetre uale-
at psolutas uias fiūt duo ↄtrary motq quo͛ alter
sq qm fit i aliis spc mbra mong adextendeq solutam

Marginal notes (left): Q[uia] ex p[ropte]r actiua aie corpus debilitatur p[ropte]r corpus infirmitate dissolutur et

Quod est senectus

Marginal note (right): [illegible]

attor alt u sit deglutire quorum dispencan l Suffit ub cor de
hac relaxati fiunt. Vestigatio u e dilata ex uno quo omni
bus dilatare potenti actiu. Ipsa u scitatillago hac dilata
cio caret. Ist quia tutis plene dilatam pt ideo perris mbis
uestigatorum pati pt et alij lactis sibi inite exutis et uo mi
hijs sto e uesice cum fellem intestinis et passio uestigatorum
actiu et simili diafragmati. Ceterum sic sinuis diximus uestigatorum
posse contige sibi membris quibus dilatandi potestate. Ideo
patet videmus hec accide cordi. Set hij uestigatio ad e a
motu plurimum ergo uestigatio e ipsum actus voluntarii motus
et instrorum cum sic spasmus et tremor qui solet impedire volun
tarium motum et instrum cordis. Hi autem illis membris qui potentia sunt
dilatandi carent. Hinc a u hac potestate mollia membra sunt
ulr qui quod dilatam constringi pot. Thorum aut actiuum ea ex
hijs que in manifesto sunt volumus notificare. Palam u videt pal
pebras sitalia frote ac oculorum angulos repleri atque tume
fi sic actu quia dilatari tuefiunt atque repleuntur. Inuestiga
uimus in alijs utrum plurimum replecio sit similis replecionem inflacio
nem aliquando repleuntur. Quamuis inuestigacio uestigacionem
assimilis sit e aliis cum solercia inquirendi quod confirmo consile ee
Inuencio ei utilitatis hec sit plana et facilis in hijs qui depulsi
ritamunt in uestigacione a u adeo manifesta in e ee. Non ei in uestiga
cione ille affirmamus sit ulr plurimum motui cogitans. Si enim
uestigacio uilis esset accio et fieret quantitate ac si intromissione. Sic
e uide in plurimum motum dum membra sunt sana. Cum ergo
uestigacio quantitate u e in membris ex quibus sanis permanent est contige

causa materialis rectigationis

causa efficiens rectigationis

Dicemus ex a re membro rectigati accidere quia accidit ex a
humorum grossorum que ex aera subtiliter fruntur. Et ideo rectius est recte
dicere ex acto impetu quia si fieret ex humorum discursu non adeo cito
dissolveretur verum ex transmissione aeris rectigatio generatur. Possibile est si aliquo
sensibiliter motu aeris dissolvatur si ullam ad minutorum
cutis humoribus inse generet. Unde est ut sit ex fumo in-
tra quantitate fiat. Diffusa localiter per hoc dilatat sufflat atque
replet membra. Tercius vero hic fit cum aut fumus in dissolvitur
digestio tussit ad aerem sibi in naturam plenam. Et sit hoc quod videmus
si diu aliquid ignem superponitur ad extrema quandoque crepat. Verum aer
qui in eo continebatur exit. Eo non potest fieri in rectigatione naturam perdurat
cutis fumus rectigationis permanet aliquandiu paulatim calore vel
digestis vaporibus dissolvitur. Inflatione vero rectigationis dissolutionis
dissoluta cutis in pristinum locum reddit. Motus rectigationis
non solum per hec que diximus oritur sed per frigiditatem membrorum quia
quod extra illa inflatione sanguis membris animatur digerebatur. Ea frigo-
ris ingressa calor naturalis frigore durante deficit. Si-
cut ipse illa que rectigatio fit grossior atque densior sit
multo magis indigebilis efficitur predicta passio. Quia natura est
ut impleat inflet atque dilatet cutim. Sed de actibus intelligendum
quod namque talis rectigationis tractamina non dilatatur super dilatatione
manus sive pedis contractio motus. Hic vero impetus motus est spas-
motice valde remotus. Dilatatio cum contractione. Et fit per
spasmum materia est in rectigatione. Aut pura rectigatione namque motus
manus tremoris est similis. Differunt tamen quia motus tremoris

velocior est motu vectiga[ti]o[nis] l[ace]rti. u[n]i vectiga[ti]o[nis] particeps tota
movet[ur] c[on]tabescentiu[m] manuu[m] sui pedu[m]. du[m] dilatan[tur]. q[ui] n[on]
c[on]stringu[ntu]r sic disponu[n]t[ur] q[ua]n[do] ab[s]q[ue] ce[n]t i[n] alata. sed is motus vec-
tiga[ti]o[nis] c[on]scius e[st] ex[tra] n[atur]am. mot[us] v[er]o tremoris n[on] i[n]. [E]t n[on] c[on]positus
s[ecundu]m vectigatio[n]is mot[us]. e[st] p[ro]prius s[ecundu]m leuius atq[ue] c[on]ti[n]uus i[n] tremor[e].
q[ui] febrium rigor e[st] ulti[mu]s. fortis atq[ue] spissus. [D]u[m] dico ulti-
mu[m] i[n]tendo fig[ur]are. [D]u[m] dico fortis siue velox. at[que] in
motus [C]o[n]spissu[m] n[on] fractu[m] h[ab]entiu[m] [m]otu[m] q[ui] vigor n[on] ...
p[er]itus e[st] ex[tra] n[atur]am sic[ut] spas[mus] et vectiga[tio]. s[ed] e[st] c[on]positus ex p[ar]te n[atur]ali
et virtute corporis. [E]t tu[n]c a tremore differt q[ui]a corporis virt[us] fortior e[st]
i[n] rigore q[uam] i[n] tremore. fateor motu[m] istu[m] virtuti n[atur]ali mag[is] p[ro]-
p[r]ie. virtuti dico ex p[ro]p[ri]e siue necessitat[e]. [Q]u[i]a n[on] coget hanc
move[re] virtute[m] e[st] i[n] n[atur]alib[us]. [V]trumq[ue] h[oc] autor i[n] s[e]cu[n]do corporis
p[ar]te intelligit n[on] longa indiget disputatione. [Q]u[i] n[on] h[abe]t autor
virtut[um] et quaru[m] secundu[m] e[st] ad subtilia investigan[dum]. ut virtutu[m]
noticia h[ab]ere desiderat huic n[on] li[ce]t legere n[on] p[re]sumat. [S]i
n[on] v[er]a virtute p[ri]mo intellige[re] p[ar]ticula v[er]a d[e] virtute legat
p[er]s[e]cutus i[st]e. [S]i neglexerit n[on] poterit h[oc] exiguu[m] opus
p[er]fecte intell[ige]re. [S]tatim n[on] i[n] h[oc] libro adversus n[on]nullos dispu-
tare. [Q]u[i] n[on] intell[igit] lege[re] xxiiii[m]. p[ar]ticula lib[ri] athimeos h[oc] q[ui]d me[...]
et ph[ysi]c[i] sentiunt p[ro]cessionis n[ost]ri [de] rigore intellige[re] poterit atq[ue]
errore[m] sui medic[or]um depr[e]hende[re]. [Q]u[i]a interim in sua dispu-
t[ati]o[n]e q[ua]m eos habita destruxit. [Q]u[od] al[ite]r d[e] hac re sensit. [Q]u[i] i[n]
tali u[er]o fuit audita. [S]ed e[st] n[on] h[oc] doctus siue h[abe]t ulti-
[m]i p[ar]ti[cu]la libri in se[c]u[n]do virtute p[er]s[e]cutati s[un]t p[ro]p[r]ie poterit.

[illegible]

Marginal notes:

- De rigore [...] differentia [...] a tremore
- [...] vigor [...]
- ultimum, velox, spissum
- [illegible]

Ad quorum mediam h' q de matrice i locuti sumus i tercio libro repre-
to q videli matrix sola expulsiva virtute efficax e secundum
conceptu expl'e expellere. q fetus tu continuis x mensibus co-
tineat. i tm ob nervos itim constringat nervus ut ne acium actus
penetrare queat. congruitate ac extensionem eius i hoc tempus
spacio sustinz. Transacti u' x mensibus du pueri hora
uenit. ob id qd adeo arctu erat sit superdicemus paulati
aperit. matrixque autem dilatata per fetus inveniunt adexpellendum
eum comprimitur. cessatque virtus custoditiva q prius retinebat fetum
usque ad congruum tempus. Si u' ergo tam conceptu aliquis extinguatur
antequam pertineat s. in tercio vel quarto mense. sit ab ea apto eius
collo expellit sit nativitatis tempore. Tempus q' actionibus h'
virtutis indeterminatum e ex eo e u' dum natum e hec cum de matrice
dixerimus quibus continetur ab inferiori porta no
abiat .. tecta atque dignus fuit. u' cohibeat eu aliqua actu
actionis sto' distemperancia ut potest de matrice diximus. Accidit eius
sto dicatur corruptione causa actus sit minima de corruptione
fetus. Si u' alias vite fuit qualitatis a' male qualitatis
necat eu fetus tollerare. Similiter si abeuntibus i superiori parte sto:
nataurit eu nocitu eu expellit. at si i eius fundo descen-
dit tu egere. aliqui e expulsiva virtus sto' i surgit no accepto
cibo expellere per eo. a' flegma vel alia similia materia eu exuge
de eo condemnate quoniam omnia membra habent virtute huiusmodi expellendi
omnia re extra unum ut i aliis locis ondimus. Est dico itm

no and acti … expulsiva … plac … teitib

no actu

chadmoch vtus expulsiua in sto e et in urine. sic i ptore
et in pulmoe. Nullu ei al anime q tussire desit videm
natz hoiem et alia multa aialia logo tpe abz vomitu
et tussi pmane. Oz si in ore sto q in via anhelitus aqs
accidit. sy sectua vomit atz tussit. Motus qmd sto in
vomitu silis est motui urine in gnatoe. In tussi vo
qz pulmo impotens e ve nociua expelle mira. n adiuuit
actoni ista sectua expelle. Cu n aer qm extrisec trahimus
no aliude n ppulmois canales tussitu ht et qz hi canales
cartillaginosi atz duri sut no put taptu acu copme
re copelle. vo adinvenit n quo qda valido ipetu noc
tua i pulmo canalib exencia asc excludet et hec e q
tussi vocam. Est silr similitudo vo fit qz n mtu expelle
vias anhelitus obtinacia Sut. n uaces vie pquas a
helitu tussit. aer natz vias suas indeficat qu tu impe
erit. qd i tuba atz orgams videm. Sz hoc i fosequentib statim
explanabimus. que sit hec spes motus et quo eu fiat. Omnis
hy motus qs diximus exactoy fuit ne sz vob hs si cogetas
sut ex uin. Motus expulsiua eius i intestinis i urine atz
vesica silis e sine exieus sit p tpm ne et vo aa. sine
no sit p tpm ne et vo aa hys cotingetia no sut mai
ta qz qd in thenasmos egit et in dissintia pt uin aatule

tussis

naves

est et non ille sed similiter quod emanat in stranguria et in dyabetha. atque si investi-
gare volumus ventum qui infinitus cum sompnu exit et sompnum
audit dum corpus est mollis et eructatum ac ventres rugitum. hec
omnia similia esse cognoscimus. De quibus omnibus post disputabimus.
Nunc dico quod sternutamentum attractivus sit et hoc palam est quoniam aff-
mat non fit actione nature sed solummodo attractiva. sternutatio atque
tussis accidentia que sunt. Ego autem dicam quod omnia vomitus sternutatio
atque tussis ex quo est esse attractivum. Est licet quod omnia accidentia sunt
tamen causa corporis utilis est. Sunt alia que tamen accidentales sunt voluntarie
tes nimis agere motum. Non quod actio gravis fit. Res que
sunt quasi matrix. intestina. ventriculum stomachus expellunt quod membra virtute
sensibili valente ad se exprimere et eicere nociva ista. utique
quod operantur. una est ex quatuor utilibus virtutibus. ut ostendimus.
Si vero causa in pulmonis canalibus extitit quod necesse sit cum
canales pulmonis sint cartillaginosi et duri et nequeunt per se
ipsa comprimendo expellere cogitur natura ideo ut cum fortissime aerem ex
pellat. Et hanc actionem operatur non cum instrumentis spiritus quod actio in istorum
parte est aerem attrahere ac emittere. et quod causa mala istorum
parte impedit. necesse est ut non fortissime atque multo spiritu excludat
quod non sufflatio vocatur sed tussis. Non causa est quia fortissima sufflatio
qua aer cum nimia exit expulsionem quod canales indiscrete
pulmonis. Si vero tussiendo res nocivas expellere nequit mul-
totiens tussire non negligat. alium inde tamen expulsionem
stat vis spiritualibus exit non forte inde nimis sit viscosa at

aquosa dum cum aquosa e in dim ictu feriet acib[us] S[ter]nutat
ionum viscosa fiunt ...ob[us] causa plures adhet. aquosa (cum visco
sa in ea est) expresse atque fortissime tuss[is]. Sternutatio validior
atque fortior motus est quam tussis, co[n]q[ue] mag[is] dividit et expellit
viscosos humores. Causa v[er]o tussis et sternutationis diversa est, aer
in sternutatione n[on] est nisi p[ro]pter mundificationes [...] in naribus exeuntium
et n[on] p[ro]pter ma[teriam] in canalibus pulmonis manentem. Aer et[iam] qui exit
a pectore aeri eventualis porte cerebri exeunti inge[ritur] ad mundificandum id
quod in naribus est, et ideo tussis non valet ad purificandum caput. Sternutatio
quidem non p[ro]pter contrarias virtutes valet ad mundificand[um] capit[is] [...] et maxime
simul ictu aer simul a pectore et cerebro procedat. In alio quidam loco
docuit quod cerebri motum inicium pectori instruat pectus v[er]o pulmone
dilatat atque constringit, dum cerebri mone[nte] ad mundificandum hec quedam
naribus nocent, instruat motum pectori ut mundi[ficet] has vias anhelitus.
Mo[d]o aliq[uando] p[otest] fieri aliu[m] opat[ionem] cum uno ab illo in pectore pro
cedente. Hec aut[em] q[uo]d agit cum pectoris imo c[on]t[ra] cum remot[is] manibus
exeat, dum constringit p[ec]t[us] ad hoc imo et summum in capite existens
p[ro]p[ri]um expellit et h[oc] cum voluntate utitur. C[um] vomitu autem fiebat
et eius accidentibus in hec noticia expellit sed p[ri]ncipalem utitur q[ui]
et sic abhominatio et fastidium antecedit vomitum. Sic c[ontr]a motus
tussim procedit et vere aliq[ua] abhominatio q[ue] ita ut vomitus non s[ic]
sequ[itu]r. Et ea mutatio acris tussis non sequitur et h[oc] ideo fit quia
corp[us] ea humis et inefficax est. Inde[m] vero est p[ro]pter gutt[ur]is p[ro]p[ri]a[m] [...]
asp[er]itatem et ea liquorum et panorum hu[...] aer a pulmo[ne]
susceptus aliqua re offendit tussiendo illa expellere nititur.

Et si res vel sue humores a capite descendentes sic in cattarro videmus aut in pulmonem canalibus coadunati quedam in ptisim et vel in pleuresim sine dum est is gutta a partes nasali aut guttis a capite et post hec aut omnes res in canalibus pulmonem cadentes si- cut sine potus. Alia est tussis species est sinpida que ex mala complexione i istius spiritus exire tantum. Unam speciem alii dicunt nichilominus quam nos cognoscunt et hic exsecata que ventosa dicitur fuerit de qua spe- cie tussis quidam nichil dixerunt quia quod per mala complexione contingat non intellexerunt. Alii non autem quod aer offendit. Alii dicunt res ossitas et sine intellectu et aliquid sibi dicere arbitrantur quos hic non vituperandos censemus quia rem investigatam dilexerunt.

Hec autem tussis sit quod spirituale instrumentum fatigascit et non est forte nisi impetuosa nisi quoniam secundum locum prima est quod dum nomine ea prohibe- pone forte non tussis anhelitum et remedio neque cohercere. Unus a- sit retine anhelitum in actione iam diximus locis retinere anhelitum vel solum esse ea quare tussis de mala complexione prohibet si cum ea vel tussis magis aut multa fiunt quia calor in istis spiritus manens quod anhelitum prohibet augmentat ac conforter. Item non aer per spiritum partitas penetrat magis. Item aut utraque ista sine calore et spiritus coadunata omnis ista spiritus magis faciunt equales. Et tussis que est in istis spiritus inequalis est vel quod ea sit locata. Ita quidam non non ad hec et quod sinpidis ventosos ignorasse diximus. Ego quidem nolo id prallare.

Dicimus itaque quod mala complexione contingit simplex que ac calefacit corpora vel refrigerat aut humectat vel desiccat aut composita et et composito

fusit nimi que aliud est tu humitate mala sic tos vel nebula
Cum vero mala que est equalis non pt in bona mutari omnes sic ethi
ca fe. ubi ostendit et alij sic morbi qui inlicorius incidit equalit
actie hec namque que qui naturalis efficit in quibuscumque euenit incidit ulli
cor sui nocet sic Sic inquit dicens ypo Dolor quippe cor actie
quod asua non mutat atque corpore non qui mutata est et corrupta Cum
non semper cor mala que inequalis et nocumenta quantitas sunt ma
le quius magnitudine generat Inse vel acutissima cor membra mu
tat Calor namque et naturam mutat ac corrumpit illa Dum est morbi
mapine anteque fe actie plurimum in suo cor contribatur et angu
stia sentiunt nec sunt quid sit denotare Nam in toto corpore
max tu i inferiora sentiunt tamen asua via extensus atque horribi
lem mordicatum at calida aliud vero prurigina arbitrantur utraque namque
aliud mordicatum inciderit hoc Nam qui atque caro extensione extenditur
prima et in hiis omnibus angustia patiuntur et membra corpus omnia
expandatur max dum a sompno surgunt quia calida max in lateris
sunt cardinata sentiunt quippe ubi digestionem et motus quiete fre
quenter hec fit in primis coidem sine doctrina Vnde est causa ad ta
lem cogit motum ut dissoluat atque expellat fumosam materiam
Est et alia humo generis species que labolosa dicitur que alij fit quippe
minime extremum aliud vero aliunde quia sine manifesta fit causa Iste tres
sunt laboris species an quarum cerna infime membra sua qui genera
essent sentit in alia vero qui extensione in cor In alia qui cumulat
cogitat per totum corpus dispertita Nam vero sentit in suo cor exte
rior

Et hec sine manifesta causa expletudine esse credendum est quia intus corpus
repletum ut ea augens continere non valet. Alii autem qui nimium dolorem
sentit quod fit dum movetur. Cum enim quiescat non sentit infirmus dolorem
tamquam totum corpus quasi spinis infixum pungatur quia ea ex pungitiva sunt
humores. Tercia vero quam diximus quod corpus quasi ossium fractura sentit
non motum sustinet ultra et expandiditate non credunt. Unde vero
superdicte species alium motum expendidatoris pati possunt maxime si corpus
ea sit inflativa et fumosa. Illa vero que quasi volnia senciuntur si
est vehemens dolor nullo modo tolleratur. Si et movetur tremor
atque rigor eius quod et alii si non magis sunt et si non moveantur tamen ean-
dem paciuntur. Item et ex rigore cadunt in timorem si moveantur
et eius maxime et si motus magnus sunt. Causa horum accionum est omnium
pungitiva materia et non differunt nisi in quantitate et qualitate materie et
in multitudine et acuitate vel propter corporum foramina que sunt sensibilio-
ra vel minus sensibilia. Possibile quidem est timorem contingere eciam,
quod superius diximus. Post et ex alia re accidere si si non sit motus
vel ut se moveat sicut sit quasi immobilis. Et si mobilis an velociter
an tarde movetur. Videmus enim complexiones dum quiescunt angustia susti-
nent. Si vero moveantur rigorem ac si multum excitentur madidi timore
more. Hec media sepius ut hi parentes quiescunt. Complexiones
vidi qui se capulati sunt atque quiescunt nullam senciunt lesionem
ac si balneantur et in sole permanserint rigorem sustinent vel tremorem
maxime si se forti exercicio excitentur quia quod diximus unum modum expe-
llunt

Nota causa omnium horum accionum

Nota capulati nec balneari nec in sole stare debent

d idem dicte actia operant(ur) s(ecundu)m rem / cyatica q(uod) d(icitu)r calescit et atte
nuat(ur) et fit q(uo)d firmius est ea rigoris atq(ue) tremor Et no(n) e(st) mira(n)
du(m) q(uod) d(icu)m (con)quiescunt p(ro)p(ter) senante nocume(n)tu(m) Si v(er)o moveant(ur)
magnu(m) cu(m) rigore nocume(n)tu(m) sustinet et tremore atq(ue) calore(m)
Testat(ur) h(oc) dolor oculor(um) i(n) q(ui)b(us) si aliq(ui)d incidit do(lor) clausi tenet(ur)
p(ro)pria angustia patiu(n)t(ur) At si moveant(ur) intollerabile(m) dolore(m) sen
tiu(n)t Ex h(oc) e(r)go intelligi(tur) q(uod) res nocina si quiescit no(n) multu(m)
molestat Sed si moveat(ur) aliq(ua) actio(n)e maxi(m)e generat dolore(m)
tunc p(ro)p(ter) q(uo)d ac motu insensibili fiunt tot(us) Disputacio eius ma
no(n) e(st) (con)siderib(us) in(fra) ea venas et arterias existib(us) s(ed) poro(s) vill(orum)
qui sunt in carne et lacert(is) et p(ro)p(ri)o toto corp(or)e manentib(us) h(ui)us humores
cu(m) p(er) lacertos et carne(m) penet(r)ant loca p(ro)pe que t(ra)nseu(n)t pu(n)gu(n)t s(i)c(ut) a
gue et q(uo)d venenu(m) mordet Aliter quo(modo) (com)p(re)hende(re) poteris an in
pu(n)ct(ur)a ea su(n)t pungna(n)t rigore(m) et tremore(m) si sana tota corporis
calida aq(ua) vel scintille ignis ea tetigerit statim rigore(m) patiu(n)t(ur) Et
inde si in col(l)e(cti)o(n)e q(uo)da(m) inguentu(m) vel cathaplasma posuis vel pulvere(m)
statim totum rigore(m) atq(ue) tremore(m) atq(ue) febres sustinet Et i(de)m videt(ur)
in h(oc) s(ecundu)m (con)sonus in eius sit eo ... plus(quam) in ceteris s(ecundu)m in febrici
tantes maiore(m) rigore(m) atq(ue) tremore(m) h(abe)nt q(uam) ceteri febricitantes Et q(uan)to
in est prior tanto rigor e(st) fortior Et ideo si quis causon patit(ur)
et rigore h(abe)nt liberat(ur) q(uia) eo ... cu(m) intrancas ma(n)des s(ecundu)m
tam(en) a(utem) exti(us) expellit(ur) et penet(r)at cogit(ur) p(er) lacertos et carne(m) usq(ue)

Rigor

adeutum Rigor quod in tempore est actus et propter quod in quibus in hac
sic rigor contingit sudat et evadit alij hec tamen cum sudore non expe-
llit sed rediens ad statum suum ad mensura vomitu aut egestione purgat
alij non solum sudore evacuatur sed et vomitu et egestione et sudore simul
Illi vero qui existimant tales tertianas propter rigorem duplices contra contrarios tertianas
magis errorem tenent quia si hec immo fiunt ac si fit in infimum tertianae possit
vel super infusa vel si in solio sive aque sedit Et alij si tempore transsit
propter sive aque infusionem vel tamen mutationis in contrarium necesse est ut rigore
supervenientem febris cesset et hoc enim et minime videmus Et quod rigorem
accidente febris confortatur ... tamen cum hominis sic in ... forcius in-
augmentatur sic et magis accidit et ulterius recedit ... vomitus taliter sine
egestione aut nimis contingit sudor Et quod manifeste videmus quod rigor non
fit tertianus ... malicies sed fit propter ... Et quod nos investigare ter-
minum actus ex duobus cinemat contrarius tamen propter necesse est ut dicamus et ad
mediocritatem reducamus scilicet quod super que virtute expulsiva diximus virtute dicimus
quod non tantum rerum coadunata et quantitate instrumentorum expellit sicut ea
quae est in stomacho intestine vesica folliculis intestinis pulmone et naribus
sed et illam que manet in ipsa corporis substantia atque soliditate et hec virtus
totius sua actio sine molestia facit si corpus perfecit super esse necesse et fit
hec occulta dissolutione Sed si in inordinatam fit et maxime si motus
suus vehemens fiunt virtus expulsiva magno atque veloci motu expe-
llit rerum nocivam hec actio efficit cum magna expressione et dilatatione
lacertorum et carnis et extrinsecus motu omnia totius corporis membra absque voluntate

Rep[...] ...

Hic reddit ... de expulsiva virtute ... rigoris ... expulsivae ...

monet^r hic aut motus motor spasmi non est plus nisi retiguratoni quia sic predixime in retigatione membra inflant^r tali inflatione et fumositate exeunt in eo et mo^v qui fit in rigore omnis lacertorum particule monet^r ut magis rerum nociua asse expellat Et quod hec que necesse est ut ut totaliter natura inuita illi moneat^r et in totum corpus concutit et similiter motus qui fit ioris lacertis que de mala et diuersa complexione eo perficit^r quod tussis lacti eius nemine et monet^r ut res nociua in canales pulmonis eiciat Diximus supra quod de tussi disputamus quod tussis fiebat propter aliquam rem in canalibus pulmonis moratur quam expulsiua virtus volens expellere primo quandam volun tario motu pectoris lacertos mouit Deinde illi comprimunt pulmonem cum sua expulsione aerem in se contentum contra in expellit aer aut impetuoso exeundo hec quod spirituale et impediebat eiciendo emendat expulsiua virtus que hic opatur dum vero indificatur res coadunata in naribus similiter facit Deinde cum vero suspecta consistit ut non possit exire sua naturalem actionem adiu nat^r ut vena imissa naribus confortat virtus spiritus consistit Deinde homines nimis debiles tussire nequeunt tali aquibusdam hominibus adiuuat^r ponunt enim medici in naribus per quam sua stimulacione adiuncis adiuuat^r De hac de tussi quantum sufficit in presenti diximus Tussis aut ea que fit propter malam complexionem in insicus spiritus exeuntis est plus rigor atque tremori et in nullo differt nisi quod motus tussis velocior est eo quod insicum spiritus non quiescit Et item diximus quod ea causa que totum obtinet corpus suo motu intelligunt Et in est liquida expulsiua virtus eiciat illam tunc impetuoso nemore sicut in tussi et rigore videmus ut ad ea prouocat loca que ea corpore continent aliquam ea in ad superiora venientis a ad stomachum venit aliquam ad inferiora a adimte
sima

alie adcuti et sensuali purgatione purgatur. Si vero id quod in core est non est n. est ventus aut calior q. oz aut frigdior et est penitus sine liscre rigore generat et plurimum tremore sed tamen nec sudor nec vomitus sunt ego ra sequitur qz d quod colsilibz expulsiva virtute moveri non e n. d'gruē aer. fit. hec qz dum repente calissimum ingrediunt balneum mox totum corpus timor tenentur et plu. fins aer dpatur. hinc tremor timatus est ipsa calefactus non vomitus aut sudor sunt veniens solutus. Ut diuus rigore fit talore sine frigore si certa ta cōtigit et est d'gule aer. sola refrigeratio sibi sufficit adcinatoz. Si vero ista tamen est liquide perculdere fit sequitur et eius timatus est fortia. Dum vero tamen rigoris est fit et acerra talore omnes ac si est tum liquore alii fit timatus maturatione tum corpus matre alie purgatione intendum voluptas m. hec q. due febres semper sequuntur rigore licet sit antiquitus dictum tamen non est sed distinte atz diffinite hanc rem no linnus s. q. ex. Et si antiquorum dicta iustificabimus firmiter amore non odio sit d. cum abhominatione hec necessario et videbimus. Et si quod d est differentie antiquorum complebimus dicemus q. omnes rigores sine timore qui no fit propter exteriore tam s. propter mabiloz in core manentes fit sic sunt du bio qz sepius videmus rigores atz timore sine fit et no solum sz fit timuis s. et antecessores in. Et hic rigor q. fit no gumtur no adeo forte est ut re q. sequitur fit tua vel quatura et sic re qui est in tempore d'tiatione hic et rigor ordinate dictum no custodientibus quod sit illis qui cibis et potibus implent et fiat sine exitus et quorum consuetudo est prius abundare balneari maxime si in sua qualitate cibus sit frigor sine fri pertinens. Et no mirum si antiqui media rigore hunc minime viderunt qz illi temporibus

q̄ aliq̄n fit rigor et timor q̄n seqū nec vomitꝰ nec sudor ut d̄r

q̄ rigor ē sīn feb.

insanitatem regimento hominis non sic errabat ut nec non peccabat
in balneando Iste autem rigor alii evenit tremore non comitante quia primo
angustiam sentiunt tum quandam diversa corporis [illegible] et hec non ante
non dum sunt est acuta et pungitiva Deinde primo patiuntur rigorem et pau
latim augmentando intimatur tremori postea fit tam vehemens tremor
ut omnes partes corporis concutiat Talis namque tremor ex frigiditate non generatur
Dum fit cum hic propter cor minima efficitur velociter in fortitudine commovetur
et attenuatur non multum faciunt tremorem sic [illegible] facit quando sublimatur
quando rigoris speciem compleverit antiqui ignoraverunt et hunc morbum mortalem esse
fatentur quando ypocras in amphorismis inquit rigorem superveniente febre non desistente
mortale hec idco ypocratem dixisse credendum est quia si febre continua atque pa
rata fuit virtute febrilitatis destituta [illegible] ad expellendum rem nocivam mo
tum superatur et fugit propter cor defectum et sic extinguitur ob hanc rem dicit ypo
mortale esse hunc rigorem Rigor qui fit in quartana febre compositum est de
calore atque frigiditate similitudine quia magis ex frigiditate est humor et dum perficitur
tur calefit secundum perfectionem Convenit dicimus rigorem febrile ex calore extremi
tates corporis refrigerantur sicut manus et pedes et tota loca minima [illegible]
et quare hec contingat investiganda est Dum dico quod calor talis sopor et digestor
est certis motibus qui sunt in corpore intrinseco et extrinseco quod in die actuali est
tum quod spiritus et motus Est alii spiritus sine calore motus intrinsecus et in sua origine
et medium ad exteriora movetur Et dico quod diffinitio que certa esse est
sicut sit hec dicere ingens est Si non optimum tempore contingit forsitan alii

aliis tamen disputabimus quod quidem temeritati atque audacie pertinet, premisso
hoc quid sit ipsa anima dicemus hec unum hec anima extrahat scilicet calorem
et spiritum atque sanguinem sit instrumentum animalis operis in istis et ipsa met per se
extrahit hoc palam intelligere et vide potius in accidentibus anime Unde Timor 1
sanguinem calorem et spiritum retrahit ad interiora scilicet ad sua originem et ad cor
atque exteriora corporis refrigerat Ira autem dilatat calorem spiritum et sanguinem ad 2
corporis exteriora et augmentat naturalem calorem et calefacit dictus autem illud 3
quod videtur esse quod corporum extra atque timore habet diversum motum Itaque mo
tus pulsus atque cordis in timore est parvissimus atque debilissimus In ira autem
est magnus atque fortissimus motus et in loco diverso In verecundia vincitur anime x
motus prius fit intus Unde subito exit extrinsecus ... primum intus timor
appellatur quia verecundia est cum subita atque inopinata in qua primum quasi fugit
ipsa autem anima extrahitur atque confortatur et ad exteriora ascensionis tamen permanent
sicut illis qui in frigida balneatur aqua In timore autem virtus anime non confortatur
in ad exteriora venitur et ideo extinguitur intus ut totum corpus refrigeretur
et similia accidentia que fiunt subito in timore extra tristicia pavilati contingunt 4
Et hec quidem accidentia non differunt nisi in magnitudine et fortitudine non
autem in genere Unde ubi subita accidit tristicia sequitur mortem sive et hoc pu
sillanimibus evenerit potest Unde anima corporis debilis atque ex ista subito extin
guitur et suffocatur quia sanguis venitur ad sua originem atque coadunatur unde
autem nullus est motus calor autem naturalis propter iram non extinguitur sicut virtus in
ipsa fiat Ex magno autem gaudio complentes mortem sive pusillanimes Similiter 6
ex timore quando anime virtus in gaudio non ita ad exteriora exit in adeo

Marginal notes:

non sufficit verecundie

nota

sicut legitur de quadam muliere que ... filii sui ... fama lata fuit ... magno gaudio iacuit mortua

ex subita tristicia / ex magno gaudio / ex magno timore — multi moriuntur / ... multi ...

ebullit spiritus sicut in ira sed porus vitalis cum gaudium manet in corde dissol-
vitur et mollificatur. Unde ad exteriora corporis perfunditur. Dolor vero constringit
circa motum suum facit contrarium motum qui est gaudii necesse est ut generet acci-
timori accidentibus similia. Hec probatur ex hoc quod illi qui timore premuntur col-
ndalem mutare eo quod frigitudine et timore sentiunt et corporis pulsus sub-
talia. Unde moriuntur sicut illi quibus sinistris subito mutatur. In istis ergo vel illis
calor ad sua redies originem dissolvitur et extinguitur. Et cum hec anima habentes
ad mortem ducunt necesse est ut pusillanimitas precedat et sincopis et alie
passiones que voluntarie de corporibus exire solebant involuntarie egre-
diuntur. Verum non est in consilium de istis disputare. Sed hic dicere sine con-
tingat [illegible] et ad id quod incepimus redeamus. Nota est interius cum rigor
fiat de ea humoribus si corporis extremitates refrigerentur quia calor vitalis ad cor-
interiora fugit cum sentit et spiritus propter hoc fortitudo loci optinet exteriora et non
interiora et hec inde patet quia tunc valde sentiunt. Calor enim in interioribus
permanet. Per hoc enim esse quod diximus manifestum est vero quod Si magnus dolor
in una corporis parte generatur fortius atque constans quantumcunque si totum occupavit corpus
Dolor enim qui accidit in rigore ceteris est doloribus similis. Sed hic minor est
ceteris doloribus mortiferis fortis quantitate et temporis brevitate. Dolor enim ibi
duabus continuatur diebus aliis. Sed rigor quanto est fortior tanto est brevior tempore
vel ante motus in rigore similis est motui in timore sed similitudine motum
habet qui fit propter necessaria aut aque sive balneatori vitalis enim repugnat ut
cum extendat nocumenta. quia qui coadunatur ut terram appellat noctem
cito redit ad exteriora cum calore et in hec non adimatur. Ea Si alius vitis

dco rei adiup notitie ᵭficiat atq formidat atq augēt in abiciat ppt sua ᵭstitē q obnimia ime fundancia q obvcāt cam et in secund dicimus mors sequit vern quide nra ad hunc locum pueit disputa os ut oima que pdicimus coadimet atq diffinet & ea que de sut adiugam Dico q tussis sternutacio singultus et rigor & fortt atq impetuosi expulsiue uirtut motus Expandiclaco et anhelitus est modus eiusdē uirtut motus hiis oibus minor est motus rigoris et ad hc turbacio que antecedt febrim rigore minor esse uitr q rm me spēs motus minime coputari ᵭ sed qi sensus dicenda est sic mlus si sensus laboris primitus q adhc est mg exigimus Hec vero actois uel mag hic q q sentit uiz cui aliqd nome impone no valemus si uiz que alii salsa alii uitra mtdu ama appellai ptē q cerhys que in exterioribus nascunt cognosat sic vrtica cerita scilla aq marina et alia silia Et iam possumus cognosce q qui no balneat & io multo lutō corp cor replent et qui assueunt epulari et qui osueunt ti bria malos hnoes gnāncia hnt primitud mag oibus hiis qt scabiosis & scabrosis qr in hc facies multa est et gssa et io tales uel modū sic scalpunt et tu ipa excoiacō uel ds ᵭficiat eo q minus est mstca in hc oima ᵭmal pēant hnoibus & no differunt ab inuice si in quāte et qualte motuq atq quiete ergaliaa primitud generans ppria sbtilis est et salsa et quieta illa vero que mlnō sit efficit labore est ppria sbtilis pungitiua uno quieta Illa vero que stabile ac scabiositate procrat est multa gssa salsa atq qeta Illa vero que rigorē opat & ppria sbtilis & pungitiua ppriis monens

no ue... lacom...

... de primi... ... utile ...

Si no inlite sint q̄ntit et mot⁹ maiore timore gñat Et hec acc̄ia ꝯtingunt
qn̄ m̄ nocīua in cute latit atꝫ inf̄re adimit et hec acc̄ia varios gñant
mot⁹ s̄m qualitate et q̄ntitate Tussis uo ꝛ stnutacō ꝛ singultꝰ dn̄
m̄ in aliꝫ ꝯcauitat loc̄s tūc gñat ꝗ̄ n̄o exn̄te in pulmone in canalibus
ꝯꝑāt tussis ꝛ in pectore m̄ at in narib⁹ exn̄te fit stnutacō fit vero q̄nde
ꝛ inf̄ro aūt in ore sto⁹ tūc singultꝰ nascit̄ Quib⁹ oībus n̄ nociua mit̄
expelle ꝟtute expulsiua Ꝟnā dicim⁹ stnutacōne medicina malicī in pul
mone manet ꝛ attentat ꝯmⁱs m̄ n̄o fit stnutacōis c̄o tn̄ vlde ꝓdesse solet
Et sic stnutacō ꝯ medicina tussis ita ꝛ m̄ est singultꝰ attentat vnā tn̄ sit
inbitacōis impetu mo⁹ sto⁹ ad expellendū nocīua m̄aꝫ sc̄ ꝯp̄mēdo Com
morā oīa acc̄ia q̄ aīalis acc̄onib⁹ solet ꝯtinge ꝑtinet ꝑtimisses Ꝟrib⁹
uo acc̄onib⁹ in hac ꝑticla nich dicim⁹ n̄ incident tūc s̄ h⁹ rei ꝺ̄ qua
loquit̄ Ꝟnū me ꝯple ꝫ oīa acc̄ia in assc̄ia acc̄one mancia nece
est ut ītem⁹ ꝺ̄ ꝟtute regitiua que ꝛ ordiatiua nūcupat̄ Ꝺa sc̄ gen̄cā
attencō que regitiue acc̄ue ꝟtuti ꝯpor̄ vnū aufert altr̄ nocet aliud
ꝯfu n̄e mutat abs̄ d̄ fit qn̄ morb⁹ cocc̄is que vo litargia voc̄ inlede
ꝟidim⁹ q̄ tn̄ m̄ morbi ꝺ̄fluit ad aliquē locū corꝑ̄ q̄ gñat cōtin bacō
mit atꝫ litargia Ꝟnꝑ̄sc̄a eī audim⁹ qui sua arte obliuioni tradidert
fincē sticꝫ qua ꝺ̄ lr̄is hr̄ent ꝛ nōia et̄ sua ignorauīt sic porphidi⁹
dīc̄ qui ꝟr̄e oīs apestilencia atꝫ corrupcōe aeꝛ in quadā tn̄e libe
ratos inftāꝫ incidisse ignoranciaꝫ q̄ ꝛ ꝑntes atꝫ annos sua ꝗ̄ nōīa
ignorauīt hic semib⁹ quib⁹ etas ē ꝺ̄cpita sol ꝛ ꝯtinge ꝛ istu⁹ ꝯsse
indicatur ꝛ qn̄ tn̄ frigꝰ sit hoc ꝯsra m̄ cognoscim⁹ hec oīa ꝑside
tūt q̄ celebri ꝯncia pati ꝯsuitudie ꝛ hec in tacitūitate incidim⁹ accīa
que ꝯtingunt in ꝯpilla fine ꝯsra m̄ fluct⁹ in pelliculis celbri ꝯsute

ppter cito veniunt et recedunt impossibile est ut tha exsiccitudine corporis eveni-
ant Nocumentum primum quod est in medio et vocatur dormitatio minus pro
hibet Cuius causa humidus est similitudo que aut propter exteriorem causam aut propter inte-
riorem quod exterior vero causa aut est situs aer et sic in Interior vero est quando res
sic in cerebri essentia coadunatur Species alienationis et malis in regitiva virtute
motus Causa omnis aut mali huius aut mala quod in cerebro Illa autem alienatio
que propter se contingit frenesis intitulatur causa Illa autem quod se non antecedit mo-
nia vocatur has alienationis species precedit causa et pigritia in causa excepta
que mania dicitur Calida frenesis non tamen excalido procreatur humor si fit et quando apud
in cerebri substantia vel in eius pelliculis generatur alienatio quidem quod se parit
et causa generatur inter causa in cerebro clausa Et prima ratio que in acute se statim accidit et
propter fumum ascendentem acutum et pigritium Illius autem alienationis multe sunt
species que autem in eo in contingunt Nam ymaginationes faciat diversas tamen in hec
sunt quod omnes timorem generant sic ait ypocras in aphorismis Nam tristicia atque timor
longo vexatur tempore passio melancolica est passione et huius omnis illa precedente
causa habetur Interrogati autem quare adeo contristantur nullam rationalem poterunt responsionem
Nam quidam eorum mortem et alia formidant pericula absque omni ratione Sunt quidam
qui eorum mortem diligunt Non est mirum dum eo nigre rationales causae fundamento
durant si tristicia et timore mala paciantur mortem quod suspicione videmus ei quoniam
res exterius adveniens timorem generet timorem sic tenebre, opprimunt naturam et ut inferi
mi Nam eorum causam quasi parte rationalis cum tenebre opprimunt naturam est ut infimum
timorem habeant quod re et in timor nascitur semper melius secundum parvum In quod ubi
ubi aer est tenebrosus accidit idem est quod melancolia melius quod dum illa cerebro
perit sui eius fumus sic in secunda eveniet passione que ypocras odracaci inflatiua
|| appellatur

cū in acn̄tibȝ que nālibȝ accīt accn̄tibȝ ita exercē nos et sicut in
illis que aīalibȝ accidunt accn̄tibȝ Dicimus quod nō possumus cōprehendē
ea que hiis accidentibȝ sunt nocitiva in partibus intelligamus quod sit accidens sanati
permutes Si autem digestio vel aliud est quam confusio sive mutacio sui secundum qualitates
dū ad nocumentum huiusmodi accidit accidenti nitelo quod ut ipsa digestio nō sit sana
Tunc nō cibus ullus digerit absolute digeritis dicitur Si nō mutatur secundum nō secundum quod oportet
mala necessario digestio fiet duobus fit modis Nam aut tarde in nālem mutatur
qualitatem et transit in qualitatem malam que nō patitur cibum corrumpi assimilari
Propter species huius divisionis dicitur tarda digestio Secunda nō proprio caret nomine Ea et
huius indigestibilitatis est propter mutabilem virtutem que suam accionem implere prohi
betur et duobus hoc quod modis aut ideo quia mutativa virtus est contraria lapsa/aut
propter causas extrinsecus advenientes partes huius divisionis in multa dividuntur
divisa Nocumentum enim huiusmodi aut fit in stomacho continentia vel fit ex officialis
morbi Causae que extrinsecus adveniunt dicimus triplex est causa enim propter mala
materias in stomacho collecta generatur vel propter ciborum naturam vel propter cum tempora Illud
nō nocumentum quod in stomacho contentia existit dicimus est mala quod que accidit
propter alicuius qualitatem advenientē convicta Illa nō causa que propter officiale
morbum sunt est apostema in stomacho nascens sicut est herisipila vel ydimia aut
flegmones vel scliroses aut ulcera sive carbuncli et alia similia que in stomacho
accidunt simplicia vel composita hiis omnibus impedientibus stomachus male suscep
tos male digerit cibos a aut quam dicimus virtutis continentie nocet Sed
alia producta accionem quamvis impediunt nō tamen sunt in ipsa virtutis continentia quia ita
impedire videntur ut sua nō possunt accionem complere Si nō morbus est compositus

ex mala cene et officiali morbo nocumentum pendulus erit dix hec ale
stom male faciunt digerere alij nichil mali pat. stos sed tn no pots
digerere 2 hec exhundancia cibi et pots qt aut q cibs 2 pots pessias s.
3 hunt qualitas aut tpe inopetera supra sumt ul mordiate ul ppt ma
6 la maliciam in contract. sto. admata ul cum pspuo bins est. Ali vo stom
supra nequit cibu digerere eo q male sit qualit ul ppt ma malicam
in sto coadunata corrupi. cibus alij ex cibo corrupt. ul inordinate sup
tis e ul ppt inquiet. tpis. Ubi gra ut si aliqs i uno prandio m'la ul
ocitana ul malagranata accepit. Unde lagana condita olo 2 olisdino
goro. Et qui i uno dici aucs estiug digit. cibus aut cu modcate exa
tacoz in corp omni sto cibo corrupit. Exqua corrupcoe si ei fumus tepmo
p asscendit hui cali colera gonecantes ml'eligunt. Si vo accetositas 2
fuit fica cibaria 2 fleica opinat. Ite si colica manes i sto fica fuit fat
hu accetosos. Si calida fumositas gnat. Sib. si morbo calidus extr
fumositate fiat. Sz si fuus accetositate q sufft. qd d hys diximus In
capias alia cetrary spem. Talis acto quia cibus adstom pvenit
a sto vo ad epar. Unde ad omnia corb membra dispit. cognita est
ex hs qd iam diximus que no e absq lesione nisi cuncta membra
sibi sobria accipiant. Cum f accidi ea acta contingit. Nam aut extoto
aufr. ul inoriat. ul corrupit. Hoz vo ca ul e mala oplo membroz
ebenum aut ciboz malignitas. Mala at oplo inuat. sine distoz gnat
Sz officiat morbus mas ciboz oblat. Ciboz vo malicia e sfficies su
corp mscositas eis nos onde oz quo cibus afecte imodifice. atqz sepet.

Dico ergo quod primus autem nocumentum triplex est. Membrorum vero est membrorum in
disgregationem continui secundum meatuum suorum angustia. Tertium est ciborum seu succi
corruptio. Causa vero constrictionis membrorum immundificationis est mala complexio capillarium
vero est causa quare meatus angustantur aut quedam constrictiones in ea nata est. Sed tertii
vero est causa in ea constrictionem faciens capillaris vero causa aut fuit compressio humorum
viscosorum aut corporis extra nati nascens faciens. Vero malitia sive qualitas est multitudo
aut constrictiones eorum vel viscositas digestionis. Superfluitas venarum triplex est.
Membrorum vero est eo quod fecens. Secundum vero eo magis. Tertium vero est aquositas
folliculi super corpus posita trahunt eo quod fecens. Complexionem vero inde est immundi-
ficatio aquositas quidem a renibus attrahitur. Si autem hec singula vero sunt nec
[?] aut dictorum immundificatorum instrumentorum fit vel ob meatuum sui-
deorum angustia ciborum vero faciens duas habent meatus una parte attrahit
ad mittendum aliam qua superfluitas expellitur. Angustia vero cum utique
accidit in ea immundificationi faciens dicimus quod nocet. Iuvandum hec instrumentis ulterius
patitur nocumentum. Tanta tamen alia est superfluitas quod si quod immundificari ne-
quit ut sanguis mixta per totum penetret corpus. Causa vero sine multi-
tudinis duobus est modis aut enim debilitata virtus est illaudata vel ciborum
malignitatis huius aut virtutis corpore ex mala complexione ut diximus sive ciba-
riorum vero malicia est similis unicuique ubi natura membra tibi nullam nata-
gravant vero nulli aquositatem humiditate aliquid coleram. Similiter vero illa quod
deficiente virtute virtute si colera fuit coleram erat vel nullam. Si vero multa
quod sanguis fuit sanguis generat flegma aut aquositatem utique quod horum accidentium
species ipsa sunt sui natura committitur [?]. Si eo tamen in toto corpore augmentatur
varia fiunt. Si in uno tamen membro herisipila vel formica generatur. Si ce

to in i toto corpore incrementum habuit lepra fit generalis ac si in uno tantum membro
fit cancer. Flegma quidem si toti dominatur corpori yposarcha fiat. Si tamen in uno membro
hundimia aquositas si ubique augmentatur generat ydropem. Si in uno membro
nesiras generat. Si humores in corpore augmentantur singuli passiones predictas
generantes ac si invicem misceantur diversos inter se sua commixtione faciunt morbos.
De hiis ad presens sufficienter dictum est. Ad ea vero de quibus nostra intentio est
revertamur. Dico quod nutrimentum prius et nobilius est omni naturali actione et
virtute. Nutrimentum namque una est species mutative actionis. Digestio namque mixto exercitio
mutative actionis est species universalis quod digestio simplex est. Una species mutationis
simplex est et fit in omnibus membris digerentibus. Post hanc vero tercia quedam restat mutative
que mutatio dicitur assimilatio. Nomen autem istud secundum assimilatio ad est quod nutrimentum
intelligimus vel horum nomen idem est. Nutritio vero recipit nocumentum quia aliquando
ex toto tolli aufertur. Interdum vero minuitur et quandoque corrumpitur et hec autem est species
virtutis nutritive que exigente mutative virtute quod vel ob nimiam paruitate sive magnitudine
malignitate malicia partitas in illis eveniunt morbi in quibus est nutrimenti ablatio.
In hac quidem passione aut modicum aut nullum fit nutrimentum. Mala vero sic in lepra
et in morphea et in siccitatibus. Cum enim sanguis flictus est accidit ut causa unde
peccata flicta fit et qui causa est et causa flicta non est eadem. Et quando causa est et inflicta
non est eadem. Et dum causa est et colica est non eadem est. Dum vero separata est simul
eadem est. Hec autem si corporum compositionum dictum est. Ac si ad simplicia redire ne-
luimus dicemus carnem aliam humidiorem alia vero siccior atque alia calidior sive
frigidiorem. Si hec consimilia volumus diversarum species carnium aliarum considerare per
eandem potius lineam et non humanam sanguine sic et carne unde possumus in reperti-
bus carnibus uno tempore nascentium quorum carnes in quibusdam tunc peccati simplices

similitudine habuit. Similiter invenimus tunc pertractare. Unde vero non aliorum est alba sic
raphanum et polipodii etc. et aliorum multorum que enumerare per singula non
valemus. Et hoc est quod diximus quoniam si tunc longo tempore flitico aut mistoso mutatur
sanguine permanet tunc lacte eius mutatur qualitas que videlicet fit media inter
carnem aliam sanguinem habentem et carentem sanguine. Unde tunc est alba firma necesse
cibum in rubeam transmutare carnem. Locus cibum susceptum transferat in albam et flitam
carnem et tunc in huius carne lepra generatur quam etiam appellatur lochim quod al
bedo interpretatur et sic carnem nigram aut asperam elephantiam aut leoninam nominatam
habet a lepra. Similiter quod de morphea sentiendum est si tunc non interior corporis carne
est si tunc in superficie alba sive flita est si sit nigra. Multa aristoteles de notitia
qualitatibus magis mutatione mutet carnem. Hec autem retulit in locum de mu
tatione alium secundum locum postea dicet. Et aliam in eorum corporibus generare mutationem
secundum calorem et humorem. Illi qui existimant instinctum non posse mutare corpus
quod ab eo mutatur eo quod hec nomine videlicet instinctum ... significare
rem quidem immutabilem et non mutatam secundum ... hec necessitate affirmare.
Unde enim dicitur sit de arbore ... transplantata de persia in egyptum que dum in
solo persarum fuerit mortifera absque nocumento in egypto reddita est quod de qualitate
pessima mutata est in bona. Idem est in vinis et cunctis vineis quod dum de loco
ad locum vites transferuntur fit vini sapor diversus. Docet quod georgica de agricul
tantes quod arbores et nascentia eo loci mutatione mutantur adeo ut si in trans
plantetur ... miliarium parte quod maxima mutatione ipsa eadem mutantur.
Si enim unum est quod hec nomine albus quod in hebreorum lingua instinctum significat
rem passam atque consumptam ... et non mutatam atque ... Vir ergo lepro
sus ... Si dicit carnem tamen fore esse lepre respondetur quod tunc passa sit quod

qd no pt solu mo mutare albu z in bona carne gutte Talis quid cu
colphz cos facti sunt et cum lepre Quemes est eade malu albu generare
ta horribile infirmitate Et itum dicimus qr act in membr corp tuis existit
z passio in alis quin alis pat melr facitur negare in nesfue qui res pa
tiens alij faciat z eo res agens nihil paciat Non solu nos nature
actiones ondimus qr si duo corpa unu durum z aliud molle qant qr durum
z forte a molli aliquid paciat z si ps no sit manifestu in ps aliqd tpe
usibus nr appet ut gr Si eda cas acutissio madat fit a mollior indelis
id qr durum e retundit Si mult aqua solidissimu putat lapidem Eodem
mo si aliquis vasculo bullientis aque modicu ferr insuat otimo te
paruitu quia hac mutacione calidissima quantitas aque recepit Et cu ca
lia in fiam opar Ea dicta est sufficiat in hoc nro ope ad usu proposi
ad 1 g qd reliqui in reuitam lepra mutatione virtute eorum nimis
dicimus esse nulle qs species in hac eadem virtute filius eorum pacuit s
qu cas aut in calore ul in frigiditate i siccitate z humiditate immutat
membrorum d'stitus atq inimiti ablacio no solu exmutatione virtute de
sicione qt si ut exappetitiue sine expulsiue incorracione qu vehementissime
mor ca huius fortissimi motus expulsiue e nimia in agnias otenticis
su illis acumne aut qr ipa d'fecit dum eis d'sta est otentia non
solu id qd no utile z no necm est si ut ogm z ntm qr m emanat
sic in lienterie passione acat qu x cibus exit z id ide in capulitate
chu e sic Cu no expulsiua pat d'stom cas hntis alz sifimulate re
plet huius mtdo d'sicionis mutatione ca fit So qr dum appetitiua in ltas
attigit quantitate qs si qr oz mutatia nequit mutare nutrio in corpe
multa coadunat ut Si no mutatia in bcillis fuit ita ut eius motus z

sit debilis ex virtute inanita in carne augmentatur superfluitas alias sicut in me speciem
et illius quantitatis immutatur cum alia molles interdum tumida et flexuositatem efficit
carnem aquosam una quarum species yposarca nominatur. Deo ex hoc genere suffi
cienter ad id tussiamus quod sili actus nocumento pertinet. Dico quod hec genus
in quantitate corporis de corpore extensionem recipit aliud in sua qualitate. Et causa eius est quoddam
nocumentum virtuti accidit et consequitur res malum motum etc agere debilis aut in tempore
non suo sicut propter appetitum vel confusionem aut tussim que aliorum contingunt isto
vero genere bonum est ut a sanguinis fluxu incipias quia plurimus huius generis non sunt naturales
extra eveniunt. Omnis enim sanguinis fluxus excepto quod in mulierum menstruis
fit est extra naturam. Verum at in mulieribus si quantitatem excedat extra naturam minime est. Ve
narum apertio contusio aut exterior sit percussione aut alio casu superveniens et ut
ipse cadat vel exterior acute magnitudine quia in hoc non ab extendere intentum
et hec omnibus palam sunt. Sed iam que propter interiorem eveniunt passionem et tum
de naribus sanguis fluit absque re manifesta aut ex ore provenientem sicut cum
tussi vel rascatione aut infimis pectoris vel etc ut hec omnis sanguinis fluxus
species in suo genere extra naturam sunt. Harum omnium species corporis et cetera. Digestionis tarditas
propter cibaria ad corruptionem dirigit quod superata virtute et sopitum. Si vero cibus
incorruptibilis est et digestio aberit intelligendum est sicut virtute ad cibi corporis
immorata esse atque distant vel et tamen minime fiat. Huiusmodi enim passione stomachus
incipit post cibum digerere. Et quandoque in hac digestione intelligimus sicut in ve
narum digestione sicut et in iam que per totum fit corpus intelligendum est. Et nichil horum
cognoscimus nisi primitus quomodo ipsam digestionem quid sit intelligimus. Verum ma
nifestum quod tamen mutationis ciborum nil aliud est nisi quedam compositio que est
ex iiii elementis commixta vim sed et tota essentia sed tamen talia etiam magnam
habent partem. Ablatio digestionis et omnis species que hinc nocent accidunt triplex
est. Verum naturaliter una ablatio dicitur digestionis alia minuit ut compleatur hec accio

[illegible] actio / lesa digestio — diminuta / corrupta / ablata

Alia vero corrupit eam ut spm spm non tenuit cursum. Ablata est que ab nullo modo in sto mutat. Aymorata est digestio dum cibus tarde digerit. Corrupta vero est que cibus in mala qualitate convertit. Sed [illegible] i nemus intelligimus. Dum enim humores non desinunt cibos nullam humores actio ablata est. Tunc vero minuitur que media sit actio. Corrupta etc est dum nemus mali generantur humores. Eadem intelligimus in tercia digestione que in toto fit corpore. Digestio in toto corpore ablata tunc fit que nulli humores in membris generantur. Diminudia actio tunc est que semicocta humores existunt. Tunc vero est actio corrupta que pessimi vel mali chimi in membris procreantur ex quibus malis humoribus herisipila cancer [illegible] mortalibus [illegible] carbones formica et alia nascuntur similia. Actionis nutrimenti ablata est dum membra a cibus nullum sunt nutrimentum in lepra atque morphea. Et eadem est hic diximus [illegible] vel quid in [illegible] sit simplicissimus hec et plurimus [illegible] quia in accipiendo [illegible] in eo et humana actio [illegible] Manca vero ex [illegible] nemeta sunt illi nocumenta. Error enim ciborum fit aut propter nullam ciborum quantitatem aut propter mala eorum qualitate. Ille autem error qui in actione sive exteriori ea fit ex omni re que humana movent corpore et sic est equitare ambulare venari [illegible] aut balneare hec omnia nisi [illegible] non sint excitantur nocumenta. Unde [illegible] solum modo attendens non sufficit cognoscere si [illegible] hec omnia [illegible] intelligi. Non enim medico satis est hec nocumenta (notitia) [illegible] non digerit si [illegible] prognoscere qualiter hec actio non fiat an contingit hec propter [illegible] digestive virtutis aut obnimia ciborum quantitate aut ideo quia cibus est male qualitatis. Si autem propter cibum contingit facile curari potest ac si [illegible] fuit vehementissima [illegible] et timpanita. Et [illegible] locuti sumus ita [illegible]

[illegible] ciborum [illegible]

[illegible] medico satis notitia [illegible] non digerit [illegible] prognosti[illegible]

et exhibet quod inanis fit. Non enim sufficit medico urino intelligere si sanguinis
urina sine digestione. Sed ea quare eveniat cognoscenda est. Contingit autem hoc aut
ob virtutem distractionem sanguinis generandi aut propter habundantiam humorum et frigiditatem ad epar
no decurrit fluentium que faciale tumori potest. Quod vero sanguinis generatio deficiat aqua
postea collecta. Sed in carne quod quidem egritudine si forte albi replentur propter in
nimia humiditate evenit ut tota tumeat caro et mollescat et hec humorum super-
flua in ea generatorum et digestorum et similiter tandem ypostasim manere que sit exdi-
gine virtutis digestionem atque exorum mala genere. Si fortis et valida fuit virtus
debilitate atque destruitur que si sana fuit sidos. Si calida calidos generat morbos
eodem quoque modo de reliquis qualitatibus intelligimus a humiditate et siccitate. Hec vero vile
omnis species a hec quod quod singule mutationes corporis ex necessitate ablato digestionis sed ut
urino dignitatem et cum albi moderate qualitatibus equitate sunt et convenienter ondit mala
generem sto dicere. Sed si ob caloris sunt multitudine velocitatem albaia corrumpitur
ac in fumositatem mutatur. Et unus cuiusque albi corrupto sit fetor sui namque
Humorum quidem dum corrumpitur abhominables sunt alii habent odorem luti
similitudine paludis. Quedam vero humorum piscium fetorem similem habent. Quedam
tales sunt quorum fetor ligna de notari non potest propter abhominationem aliorum horri-
bilitate. Nullus enim albus est qui non putrefiat si forte parvam calefactionem
nimia sit quibus illa autem quod et calore habent ethice febri similitudine
Si vero digestionis ablato extimnia contingit fortitudine in sitis in se convertitur
si sui nulla mutatione albus unus indigestus remanet. Si vero mutantur aut

aut nocumentum invenerint cibum ut cum fastidiant fluore cum acetositate
sentiunt. Et si cibus aliquantulum caloris perceperit aut in se natura fuit inf-
latiuus ventositate aut fumositate ventrem replet. Hec duo species male complexionis
frigide ac velocius stomacho eveniunt. Cum illa non complens sit ea et humida atque digestionis
non aufert nisi per diminutionem ipsa illa et que extrinsecus contingunt precedit ydropisis
alia quidem consequuntur alia vero antecedunt. Harum passionum noticia ad alium
librum. Post digestionem virtutis exponere de appetitiva virtute tractandum est. Dico

Capitulum Xm — hic de appetitiva virtute

et quod huius tantum actus attractiva virtutis est quod stomachus cibum non comprehendit. Radix non
si ullos attrahit eo quod ipsa sua dispositione peccat in stomacho ac rugitum generat. In
stomacho non evenit si cibus inflative fuerit. Necesse et stomachus non vacuum sit frigus. Rugitum
aut contingit si ulla vero in stomachi concavitate clauditur ut dissoluat illa et ventum
faciat et stomachus valde frigeat. Si huius stomachus fuerit qualitas non potest firmum percipere
impossibile et est rugitum absque potu fieri. Natura ac adeo stomachus desiccat ut illa
se contingat aut est ex morbo qui in sensibus et officialibus membris accidit. Calor
motus stomachi tremens vel est tremulus vel titillosus aut spasmaticus dictus est.
In huius tria libri predicta sunt in de noticia accidentium. Causa autem hec fiat in
quinta dicta sunt predicta. Necesse est igitur ut ea que ad dicendum restant compleamus. Capitulum XIm

de attractiva contentive et expulsive virtutis

Attractiva que contentive ac expulsive virtuti eveniunt aliis commiscentur. Accidit
vero contra stomachum quod est cum spasmaticus qui in singultu contingit non enim spas-
mus quoniam in latere spasmus evenire solet et ei pertinet sed in stomacho in medio et lateri-
bus hic motus similis est motum huius spasmi utrique virtuti hec accidentia con-
tingunt. Nam contentiva cibum comprehendit mala comprehensione sunt vili

Expulsiua vero desiderat atque nititur de stomacho expellere que nociua sunt. Motus
qui est in singultu non est idem cum illo qui fit in vomitu, licet causa eadem
proueniat. Cum res in grauitate stomachi manens expellitur, at per singultum fit vo-
luntas in stomachi celeritate rei permanentis expellendi, et motus stomachi in singultu
similis est motui qui fit in tussi, de qua supra diximus que de mala
oritur complexione. Omnes enim stomachi partes rem nociuam expellere laborant. Itaque singultus
quando stomachus infrigidatus, uel quando aliqui comedunt piper seu aliquam rem
calidam uel bibunt vinum calidum et forte, et maxime dum piper intus liquatur, ut quando ca-
lor in corpus stomachi penetrat, et similiter quando stomachus calefit uel frigescit. Quare singultus
est primus malus motus expulsiue. Deinde sequitur malus contrarius virtuti
motus abhominatio quoque, et vomitus est malus expulsiue ultimus motus,
et hii motus tunc contingunt cum virtus expulsiua statim agit de ore stomachi primo
in rem nociuam emittere. Alia quoque sunt accidentia superdictis similia que in
lyenteria contingunt propter malam virtutis continentiam et pigritudinem qua stomachus cito a se
expellere desiderat, quoniam stomachus duo habet ora, ut iam supra diximus: unum per quod fit intra-
tio ad ipsum, et aliud inferius quod porta vocatur, per quam laborat stomachus res non
utiles expellere. Aliquando vero utraque in simul purgantur, sicut in colerica passione
que cholera dicitur quodammodo [?] tunc accidit; aut enim in eo modo cibum ad se
trahere potest stomachus molliciores incorporatur, aut cum dissenteria et diarria accidit; et
hoc tunc contingit dum stomachus incipit mollificari, sed tamen non est perfecte mollifi-
catus, aut cum cruore accidit. Scripsimus de omni specie mali motus, locuti sumus
et de causis eorum sequentibus generalibus, quando oritur in membris [?] materie superfluitas
sit exitus in multis voluntatibus nascentia contemplamur. Cum cibus penetrat

Marginal note: res stomachus duo habet ora

prohibetur aut totus aut parum hoc igitur morbum officiale quoniam hec in re
predicta diximus nisi morbi iam sunt provocati Contingit itaque interdum te quod stercus
quod sunt in ventre circa summum lateris (?) cibum superius retrahit per meri et sicut superflua
expellitur vel inferius quando vero extra naturam compressit aliquando plurima subtrahit
inferius unde sepe eodem assumimus parte ascendente superius expulsari stercus quod
pit evomit sic et in yleos que species morbis est Ego autem fateor quod in his
accidentibus stercus inter alterum et ad se attractiva suscipit in hac siquidem causa
intestina vehementer expressa in superiora expellunt quando autem hic continuatur in ea moda
superflua ciborum usque ad summa ora provenire quando enim comprimuntur inferius nimio quod
in corpore concavitatibus continentur superius ordine ascendunt Unde et si vinum malitia
acuta ad anum descendit ut digestio procedat quando tamen in ano sunt aut in aliis
locis in continuis urentia tollerantie et tolleando ab inferioribus anum ad summum
retorquetur generantur ardore precordiis et fumo caput implent ab ano
motum inchoant quando acatus (?) est in se Bili- a ventositate et si cohibeatur
inferius Non ergo mirum est si dum elisere aut ego non vincitur in isto rethalitur
atque non est sicut ventre circum motu vero intestinorum naturalis est quando ego ad inferio-
ra descendit qui tamen aliquando inordinate et inordinate aliquando fit vel acutus tales
motum appellamus Intendum quod hec alio ex toto pit sic in yleos fieri
videmus Iliaca et solis eveniens concussiones que aut vel inferius prohibet agere
aut parum Est quando est durum stercus in globositate intestinorum vel infrigidatum non sinit se-
cundis partibus stercus ad inferiora descendere hec omnia sic diximus in isto scilicet eodem
in intestinis sentiendum est vel ut ita inale (?) sumus aut ob compressionem ex nature
generatas aut ob vitam in eis clausa aut quod venae vena aperit aliqua sicut
in enalibus sanguinis in die critica emanavit aut veluti in sanguinis et

z mutat^r aq^ra na^z aut cu^m vene sanguinē (?) a^na exeunte c porositates sil' a^na
trisent Patentes mat^a d' sanguine a^na exeunte est qm mali l^r en cu^m sangine
insistent^r alij eu^m corrupu^nt unde vene nimo corrodu^nt^r aut p^r angustetur
nimia q^ntit^e ut vene crepent^r z sustine^r nequ^nt vene a^r tunc na^z suam
exeuntem ul nimiu^m tenescunt aut induran^t ul subtiliat^r z hoc p^rncip^r q^r
nisi curacoinis in volna eccre^a informacio^s aliq^r q^r venar^r aut tenuitas ob
nimia humiditate dnicia no^n p^r nimia sicc^s subtilitas fit exabi p^rm^te
si vene fuerit valde tene^r cito crepat^r cu^m sue d' solonis sil' si multi dimiserit
eo q^d velocit^r nequ^nt extendi subtiles vel^u no^n crepationem patiu^nt^r z hec no^n
tm mior^r ca^a s^t et^r exterior^r **C**ontinua no^n no^n equali^r om^n vene eveniet si em
dura alig^r grossa fuit ad rodendum difficilis est **S**i no^n subtilis extitit cito corrodit^r
Quos q^r venar^r exinpetu sangis ad eor^r ora fluet^r et exeunt acumine acie
tit cu^m multe q^ntit^e **P**ericulum et solo^r hc^r fit eo q^d na^z rem^r nocivam tuu^r expelle^r
Aliu^m est alia ca^a qua sangis sudore nominat **Q**uida^m medici anue hanc e
esse specie^m sed ego dico no^n esse verum ymo forte fluxum affinio ut sit subtilissima
venar^r ois apt^o in sangis fluxus est sed poris aquositat^r sic contige^r videtur
in destione cpis z venis p^rnciss^s crinium inf^rnos sangis aquositate unge^r
sen pegorum emitte^r d' qua re paulo post dicemus **N**unc no^n d' effusione
que in noitu fit tractatur simus **D**ico noitu fiunt p^r nimia q^ntitate
scdm quantite^r vel q^r sto^s p^ryge^r z nequeunt ulta vas sustine^r **H**ec q^ns fit eo
q^d supta cibaria no^n sunt plene dig^ta sed mutat^r in acetositate et in fumo
sitate sunt in amaritudine z acumine aliq^r q^r p^r vas colica^r fluxa^r sunt

Marginal notes (left): no^n modo q^rita sanguinis a sua na^a / No^n ang^a est infe^r causa / Ca^a de egrc sanguinis z l^rng superflu^rtatis z corp^r velocit^r et tardit^e in opitu

Marginal note (right): causa vo^r nitrus

sine aquosa in stomacho coadunata [al] aliunde fluentem ad eum. Item est alia res

que cogit stomachum vomere quoniam [in] in eum aggravet vel pungat que res est extrinseca.

Omnis res extranea in hoc conveniunt quia nature negocie si cocta fuerint quo come-

duntur. Sive hec res non solum acetosa fleuma vel salsa sed et dulce et similiter

sanguinis si ad stomachum fluxerit cogit eum vomere. Aliquando infirmis descendit cum so-

lito tempus aliquando post tempus tardans. Aliquando multam quantitate et sepe parva expellit

aliquando multis vicibus et sepe paucis. Quandoque vero ante tempus expellit ex multa ciborum

quantitate contingit. Cum autem pungit et inordinatim fuerit similiter fit autem quia quod ex-

venit est ab ea expellitur. Propter hoc intellige tu multum dictis exterius rebus

contingere quia utrum de foris est quod fricat aut quod acceptum est in spatio ante utrumque

simul sunt. Est rursus res alia que ante tempus purgare compellit id est cibaria

humida atque infirma. Si vero talia extiterit cum lubricatio fit velociter maxime si post

comestionem primum deambulaverint ita ut ea commeatur. Cum vero ante tempore exire

cogitur quando intestinorum globositas est multa si a superioribus intestinis ad

inferiora descendunt et in sua continetur globositate. Et quia intestina habent

similes virtute rem nocivam expellere rem nocentem per egestionem eiciat et hec

est causa tempestive expulsionis. Tarditas vero causa intestinorum est dispositio aut sin(?)

dominia vel abi (?) pravitas vel eius qualitas. Item cum membra desiccat in pos-

sunt actionem expulsiva exercere aut si ipsius dominia habuerint siccitas vel sunt negocie

ydonee exercere officium quia non bene sentiunt suum nocumentum. Cibaria vero sicut

quando sunt cum feces non sunt multe idest intestina non aggravatur inde ut

eas expellat. Illa et que constipata atque stiptica sunt ad exeundum tarda sunt humida

Stiptica tarde
humida velociter } exeunt

c[apitulum] 8m de egestione sanguinis et aliorum

Causa intempestive expulsionis

c[apitulum] 9m hic de fecesa tostetate(?)

quidem viscosa fecalia. Egestionum tarditas non solum propter siccitatem fecum fit sed
quia latitudines superiores ventris exeuntes defecti sunt et hoc maxime si feces dure fuerint
non enim tunc sufficiunt venter latitudinem ad exprimendum aborum feces sed adiuvatur in latitudine
partibus. Dum ex multa ciborum quantitate pauce feces superfluunt signum est maxima corporis
partem in corporis membra pervenisse. Multitudo fecum non secundum ciborum quantitatem eius pro
significat alimentum corporis prestitisse. Bili si humores in ventre descendunt fecum quanti-
tatis augmentatur. Egestionis frequentia aliquando propter defectum cuiusdam virtutis est et tamen intestinis contingit
venientis defectus ex mala ordinatione sive putredo non est propter re in superius dictorum sed ex clam

in margin: quod quatuor sunt res ex quibus mala egestio generatur

sanum. Ut naturaliter sunt res ex quibus in egestione generatur una est ventositas virtutis
et corpus insufficiens sive sola sive cum cibo. Secunda est in egestione de corpore fluens adveniens.
3. Tercia est ciborum corruptio in mala mutata qualitate. Quarta est mala in intestinis ex
essencia generata vel in ventre sit in dissimilia quod que fit propter mala involuta
in intestinis fieri possunt adhuc quintum dicimus parte addere in fimis illis intestina continue
sive tale sive acidule. Est enim ad genus a superius dictis videlicet simile in latitudine in-
licia cum circum circumdat si in talis ex eo involutala est et ideo anxietas oris et mordi-

in margin: Capitulum 19. Hic de fumosa ventositate

cante exit. Sufficit quod de egestione dictum est. Nunc incipias de fumosa ventositate quod
in stomacho notatur. Hec ventositas in ventre nascitur dum in fleuma liquescit atque
solvitur vel quando cibaria cum tamen modicus est calor. Fortitudo enim non generatur
fumum quia in cibum dissolvit in eum digerit. Est similiter si plurimus humidavit calor
cum magis quam oportet dissolvit cibum et attenuat fumum non generat sed cibus in fumum
fit non inflammatur. Nam si humorum fuerit humidum fumum et quasi nebula efficitur
talis namque ventositas levius est in dum in corpore permanet que post duas cum

tres eructuaciones dissoluit. Si autem prius calor esset dissoluit propria opacione
uentositate unde fumo sine uento ualde est grauis. Vltra dico sic exemplum
videmus quando frigidissimus aer serenus et clarus extiterit maxime si septentrionalis fla
uit uento sicco sic eciam in feruentissimo tempore scilicet in estate dum aer est clarissimus
nebula minime fit et econtra dum aer [illegible] hec duo sunt temperata generatur nebula itaque
in alio corpore quod ut calor maximus uel frigus est fortissimum hic uentus dum
ab ore emittitur uocatur eructuacio qui inferius parum uel cum sonitu uel sine soni
tu exit dum uero in spiritu emittitur dicitur peditus si uero sub sonitu dicitur trulla que
autem uel inferius uel superius purgatur inflacio fit et hec acuta fere est uentu
sicut quando dum nebulosa uentositate expellere nequit hec uentositas si paula
tim ad intestina descendit in diuersa loca diuersas generat sonos quibus proprios tribuunt
nominibus. Sed tamen qui sapiens fuit exequar modo et quomodo et ubi sit differencie ponit. Namque
illius uentositatis sonitus si acutus et subtilis extiterit ostendit quod intestinorum motus
in causis et acutus est atque huius essencia uentositatis munda et aerea si uero sue
[illegible] fit eius sonus nec acutus nec subtilis est et hii soni qui nominantur dicimus
intestino uicinari et quanto magis ille descendit tanto magis sonitus fit minus
sonorus. Sunt preterea alii soni qui uocantur ululatus et huiusmodi silencies aliis inciuntur
in illis quia larga extenditur fistula qui tumelle uocantur id est tybie et hii soni
atque tenent uel sonoritate propter magis huius et melargitate. Primus isti soni a
grosso descenderint intestino dum in natura est si uero tunc in fuit cum hoc genere
sono alius admiscetur et uocatur rugitus qui liquida materia atque ad illa loca
fluentem indicat quia huius soni species duas ostendit causas preterea quia fit ex intus

ne viz expelle significat et qm est cruy cugitu intelligitur in liquida
aliqua est clara et ex hoc probatur lotus manus sed ty desup viz diversissimaz
ht. Item est alia vox inter hec media que de mediocre nascitur sit et ea s. ia
vox que ondit viz eu neto exire instra angustia est sibi ca tu simosa
netosite et in liquida et prima Sufficit nobis quod de hoc dicere attinet. Clarum
insidiam et ventre tremente alt fluerit inchoemus quod diximus que sit cum lesione
intestinorum et ventre intrusionis egestionis et me dice fluctus hic assumpmus adstrictionem et ventre
magne esse propter ne fortitudine expellente viz aliqua propter ne de stionem diu
em no valet retine innaturam quanto magis rex notabilium natura plurimum in die tex
neta viz expellit aliqua facit sicut in strictum Cum ypo. sanguis fluxus illis quod
qui de suo corpore aliquid amputat membrum sit manum vel pede Et inde eius
no sola hiis sed et aliis sanguis fluxum contingere no interpolata liniatione
Sed hiis quod homines exercitia consueverunt pro quanti sit et caos in hec ma
derunt hic no est ex naturam in qualitate et hec putrescit in acuta egritudine sim
trisim et aliqua quod propter corruptionem coris et inter hec duo e unum mediorem sit
in stomachis cibus in media digestione digestus et hoc natura de facere in corpore contingit
Nam si corpus sit apparente deficit actio ei sic stomachi nece quod diu stomachi deficit to
the cum cibus desperdat et nequit illud digerere et io eum aspe ad intestina expellit
media digestionem digestione Dum ac hec passio stomachi quod pandectis nomen capime
Et corpus cum deficit redeat ad mensuram cum a. hic et media e digestione
digestus et cum egestione exit sit stomachus redeat ad mensuram et expellit eum nomina
et hec pugnatur species sicut vel aliquam assimulant et sic carnis lotura Ex

hic lo. de hu et morbis et stoz fluxibus a me bois supposibus

No de quo ducit. dimisso quaty

no quod quam deficiat a digestione quod actio quod carnis lotura sed in ut apparet

vo dico q hec nomine no suffic sed dico q similitudine hic carnis lotne
aclis quando infsciat Ite aliud actus sicut albus que stos expellit psse
digry et inde ad epr mune penetre potuit et io stos tale albi optet
expelle qui en assignat Cuk epi gtingit dio albu ad se attrahit et accipit
in quitate ume reliqua pte sustine no valz et io albo adstom et ventre
redit tuc tunc sanes nali sanguis medo q mixtua sanguis et eo m qmia
puro sanguis dio ppt similitudine ingressat no sit clarg s qua hunt claritate
amittet s eo m sanc lucido sit lucidior sit indayeu bytume qz tu m
eo m gnat no e sic 1a sanes spes que silis sanguisuge m dn insti
da s potius qtria sit qm eo m ta est bullito et q mensio sit tnus Ros
sta est eo q e s biesse bi calore hz sit tnus et actiu tibg cisto ad epar
penetrans ubi plonga morat tpa tusit-ny hanc qualitate qm no digit
ptorg tales acto sanes uetue egro huis egrotus meensio ame sic dissimilias
Quatuor sut spes egrons sanguis que exquat tuis actue quarp cona
sit cu inspollacoe sit illis gtigisse diximus qm trucat mang sive pedes
et qm exercitu consueuit et exerciti relinqrut | Alia est sic lotura carnis et
que excepis gtingit desctone | tria e illico sanguis lucidg sic paulo
supius commemoramus hec tres egrons sanguinee spes fiut cu multa qntite
et subito Quarta vo spes paulati effluit et raro et aliq qd emanat sanies
e tanor et mrdu est qsi sanguisuge cu sanie mixte et cu cortice inhi
um vel cu pellicularu puetis intestinoru et aliq egrogutus est mixta sanes
Tu spes eius ia diximus Causa at huius intestinoru sut ulnia Est et
alia spes que dicit thenasmos cuius ca sut intestinoru ulnia s r ti inte i
stim Sufficit nob qd diximus d egre sanguis Nunc incipias d ur ds

Margin (left): l sut spes sang genere egre

Margin (right): no qr sut spes egrons sanguis

Interlinear: l est ante

Margin (bottom right): ca d vrin

cu exire phibet dum vesica eam expellere nequit q dum ia mia pqua ipa
penet tlandi z hec duo nominat singlria sed tn ambiguu singlria inte
ligunt cum hec tm solum ad vesicam Et ego dico non esse singularem sed
tn qui velint nolent hanc passionem non enim ydoneum nome repuner
hyma rem sufficientem sed non oz nos pmitte differm cum hnt ad inuice
Dico cum dum vesica vrina repletur z non exit ad ide e ac si sit vesica
vacua z non effluit vrina qz cum vesica est plena z vrina exire nequit dua
bus ex causis qtingit q cum foramine eius e opilatum aut vesice sba i tm
desiat qd non vz exprime z mo emitte Opilo vesice fit aliq dum ob eius
coartat aut sangs coagulatus qui via vre obturat vel sanies qssa
seu lapis vel alie dne verruce z alia silia sit exterius videmus tam in te
tis foraminibz ut in foramine aurium q vigt aut am Coartat non tollum
vesice qtigit q ppt qssiae ex viz q obumma sicitate qssiaci tn ade apar
sit flegmones sclirs etc Siccitas tolle vesice sit in pactus sc contingat
cum e siccissima virtus qp egrotantes hac sc vesicat et loqui ppt nimia ous
amaritudine nisi prius ob aliquo madesciat liquore Destrois vesice tm
i multe duremus loco z io non est natura ut d hs vn dispositis cum dum e cum
sit sm silia z cum aut sm officialia Aliud e aliud causis qd me evenit
dimisi actis mebra alia n aliquis sedens ad quinmd vel in alio venera
bili loco verenda surgere et expellere nale offim vrine z inde eius vesica
usqz ad ultimum replet ac si sua amittat actu atz non valz mingere qmis
comsmat Sile qz i veie qtingit z qpples ignorant hoies hac qstudine si tal

egritudo sicut certe eveniet suffocatur intestinus intelligat vim huius egritudo procedat. Si
vero eadem in intestinis contingat eveniet media cum accidunt hac de contentione
alia quod sit passione arbitratur hoc scilicet accidit in frigiditate solutione dum humores
ad intestina confluunt non exire valentes. Hec omnia que memorata sumus urinam contineri
prohibent. Alia vero genus passio non tamen adeo magna aut generat confusio qua dormientes.
Est et aliud genus quod est corrupta purgatione et hoc genus urinas has species propria est
que dicitur dissinia (?) corpus cum vel est confusio vesice vel membri [illegible]. Est alia que est corporis
est dissolutio quod hic volumus exponere. Dico quod aliquando in toto corpore accidit aut in solis
renibus mala vero que aliquando dissoluta provenire emanat mediante per nares et per sudorem
si tamen ea que invenimus est adiuvata si sunt corpus exiguo si renes salvi fuerint per sin-
uis ad se attrahunt eam non tamen ad vesicam contra mittitur ac si infirmi sunt et necessarium
trahere due res inde contingunt quoniam vene vel incidant ventri vel toti corpori vel similiter
generant ydropes. Si vero confirmatum erit et per sua constrictione renes necessarium trahere sine
dubio et ad vesicam fluit ac si quod dissolvitur est eadem vel contrarius generat et ad vesicam
descendit post dissolutum [illegible] quod facit et minuit generat sudorem. Omnia accidentia que
urine contingunt quedam corporis vesice aliquando renum passionem ostendunt sicut dixit ypocr-
as (?) et alia contrarie sanguinee digestiones generant indicant que in superiori capitulo tra-

De Sudore

ctatum diximus. Unde ergo redeamus ad disputationem sudoris. Dico quod sudor sit mediante — Ca. 1 de sudore
quod albus reddit aneus (?) in partem dispositus corpus et dissolvitur et hec passio syn-
copis appellatur. Est albus sudor huic oppositus id est qui in tertiana solet contingere die
hic ubi confusio sed confortacionem virtutis significat talis cum sudor mundificat corpus
similiter quoque id est qui temperata accidit exercitatione et in balneo et intestino calore
si sunt extra in modo [illegible] utile est cum per sudorem corpus purgatur corpus cetera

alꝫ odor qualitate ꝛ de qua sit in indicat ꝯulto sudoris aut ꝓpt corꝰ sit rā-
tate aut ꝓpt ine hūdancaꝫ ul ꝙ subtiles ꝛ tenuis est. Contrario si sudor pro-
hybeꝭ ꝓpt ine ꝑuitate ꝛ eius ꝯspissitate ꝛ uiscositate aut qꝛ pori sūt opilati
ul obtusi opilō cā ꝯspissē ꝛ uiscosē ine est obtusio uō sit ob corꝰ spissitudine
ul siccitudine ul hūiditate dū uō sudor nō ꝯtt ul hūdat ꝓpt desiccā reuertꝰ latterꝫ
atqꝫ carnis sit sic in cetis maliis sꝫ eueniē. Quia aliꝫ in uetre ul in uesica ut
est clausa quā asē pugnat expellē. Intēdū corꝰ ꝯtingit qꝛ nequit uno momēto
sustinē tm̄ aerē ꝯsumat. Ut in qō dictū sumꝰ omnibus totius corpis mēbris est
eē. Nō usqꝫ in hunc locū dicē distulimꝰ ꝯꝑꝛ ꝛ dubitalē est ꝙ qꝛꝫ corꝰ uehem-
tem paciꝭ passione qꝛ nō ꝯqualiꝭ omēs eius ututes ledanꝭ. Si ꝙda ung alie
minꝰ alie uō meꝭ ꝙꝛs tali solmꝰ ꝛ explanaꝫ impossle est nc alimo corꝰ actōi
aliqꝰ eueniat nocumentū ꝙ eius ꝑbra nō ledaꝫ. Cumqꝫ mēbrꝫ ples hꝫ actones
quarꝫ aliꝫ una nocumentū rapit alia sana mtēdū ples ledunꝭ una sana ꝛ ꝯs-
tā est qꝛ nō ē uērꝫ omemqꝫ actōi idem ꝑtinētū ꝯsuīna actō ꝛ motiua
nō agūt. Una ꝯplone qꝛ ꝯsuīo tūc sit aūte corpa diuisa coadunanꝫ uꝫ in
sua ꝯsūone uāte est motū locali imitacōe uꝫ nēcꝫ est ut ipā atthaꝫ aliqꝰ ut
ꝯtineat si corpa que expellūt uel atthūt ul ꝯtinet uāte ut in sua actōe locāle
hēant motū ḡo corꝫ liquida ꝛ hūida ꝛ instabilia ꝛ infirma nequūt trahē ꝯtinē
ul expellē sicut alia corꝫ qꝛ in tali actōe ꝯueniꝫ ꝛ nēce est ut ageīs fortitudinē
hēat ꝛ stabilitate corꝫ uō que urina mutat ꝛ si liquida ul hūida sint ꝯtin-
ꝑnt max si tm̄ sua hūitate calorē hēant qꝛ nlla actiua qualitas tm̄ sibi ui-
cina adō mutat nc colorꝫ palam ḡo intelligimꝰ ꝙ hūida ꝛ calidā corꝫ albū ato

[margin notes:]
moueꝫ dubiū
nō ꝙ corꝫ frialiꝫ mutaꝫ albū

mutat sibi q3 assimulat illa uo que dura sunt 2 inflexibilia ty 2 infirma vi-
attrahit otinet 2 expellit in tunc du est ut sua dificat attractione extensione
ul attractione aut retentione ul expulsione q 1a nec fue tor. fac que in-
flexibilia sut ppt sua duricie ut illa que sut humida 2 liquida q3 dura ca-
sue duricies nec sut bne retine sentia que humida sut ppt sua mollicie
qm lubrica qd retine incipiut go nulla cor ta fiale mutat abu sibiq3 as-
imulat ut ca 2 hu sca aut 2 sicca corpa d'teius ceus mutat 2 sibi assimi-
lant Diximus ca corpa ueloat tcy mutare Et diximus q ca digestiones
facit bn g̃ intelligere possimus q ca 2 hu digestiones operant. Dura itaq3 cor
no sunt aliqua in se penetrare n ca apiant 2 quasi ubicosa faciant s
ea que sut humida 2 liquida fiale qungi 2 misceri pnt 2 mouere 2 solidari
Dura a impole sut hec face aut sit cu angustia 2 difficultate Dimisso
sco atq3 ere d plumbo hic loquant manifeste inuimus plumbu no posse mi-
sceri cu altero plumbi pondere nisi calescat atq3 liquescat Digo go 2 aug-
mentu 2 solidatio sut pfca in pueror corpibus quor opla ca 2 hu est
Digo naq3 atq3 nutrimentu no est nisi mutatio atq3 quisio augmentu uo
sit fm quantitate nutrimenti in core multo Soldatio at nt aliud e qm
immistio 2 unio corporum 2 humida cor pfectis hac actio recipint
Insuper pp̃d abs hc ma in pueror corpa 2 si eius actio no sit ualde
fortis cu qd natur est pficat qm cor neue moderatur hnt duricie atq3
fortitudine Contentiua uo in hc corpe no adeo fortis est 2 io uidemus
eos frequenter laxari 2 feces emitte Expulsiua at in tali core moderatum
sit inuimus qm ptentiaz debiliorem expulsiua in pueris inuenias Si ty

Calidi et humidi digestionem operantur

diligenter advertimus in omnibus etatibus inveniemus equales. Nam et si hec eveniat
non propter sue actionis diminutionem vel diversitatem cum necesse est ut expulsiva ci-
to rem nocumentum inferentem expellat vel fortior esse videtur. sepius enim vidimus de-
bilissimos et infirmos homines pondus sustinentes absque tamen impetu ordinatus
necessitate tollerare longo tempore non valentes portare. In pueris vero de quibus nunc
est nostra disputatio virtutem habent fortiorem iuvenibus propter habitus caliditatem
Appetitiva autem debilior est in istis et in pueris debiliores sunt in hac actione bene
habent sicut quod eis est necessarium implere suum officium. Utraque autem virtutes non fortes
sunt in pueris sed tamen tempore in quo sua explent actionem non est manifestum cum pueris cor-
pora considerantur senectute cum in iuvenibus et hoc contingit propter potentie debilitatem
et expulsive fortitudinem. Si digestionis comparationem in pueris et iuvenibus facere velimus
in humidis et liquidis cibis inveniemus utrosque in pueris in pes sed in siccis difficiles
cum iuvenes quod durum est melius digerunt calor enim puerorum est et acrius iuve-
num non siccior. Et ideo cum puerorum corpora sunt humida necesse est ut eorum cibaria
sunt humida et similiter quia iuvenum corpora sicca sunt eorum cibi in siccitate sibi dant assi-
milari. Si enim dicis non est aliud cum cibum mutare sed similem quantitate in corpore
Dico esse eodem quod humida et liquida cibaria magis sunt in pueris convenientia et dura
in iuvenibus sunt contraria atque sola. Et cum senum corpora in omni actione sunt imbe-
cilla et infirma unde senile corpus multo magis siccum est cum iuvenile cum solidus
est senum propter caloris paucitatem digerere nequit neque multum cum siccum est et cum
nutritiva deficiat et ciborum vie eo quod sunt congelate propter frigiditatem tarde per
eas ut cibus penetret. Dico vero cum expulsiva virtus in brevi tempore sua expleat

[margin: puer humidior ... iuvenis siccior]

actioꝫ non est nobis manifesta contentiue. at de siccitate in eis palam est. unde [r] operata actio quenit duro existente instro sed non sicco et humido est contrario sed secundum ... contrarie etiam corporis parte investigamus siccam et humida in aliquo animali non invenimus fremorem nam corporis sicca et sicca sunt secundum mala consuetudinem talis invenimus homines sine illa mala quo a natura contingat sine accidentibus nisi quando siccenes ... et sicca est ... que corpus in operata actione forte efficiat sicca non siccenes que litargia vocatur quia membra congelat et humectat propter siccitatem et humiditatem cum quando desiccat corpus ita ut operata actio destruatur [r] Talis in ydropisi que ypostasira ... invenimus unde nos intelligere quod membra sicca sive sint cum humiditate sive cum siccitate debiliora semper sint quare nos in dicendum hac ... sermo duo quod quia membrorum [r] Dico quod nervi in corde lacerti et ligamenta quanto sunt sicciora tanto sunt fortiora ita dico si non exeunt in ultimitate siccitatis ut nequeat duplicari et flecti quia si hec contingit contineo spasmum patiuntur [r] Tale non instrum quanto humidius sunt tanto melius inest sed dico si temperatura humiditatis est talis qualis si intinctura sunt humidum si sicca corporis siccatis ...is indigentur necesse est ut multa siccitate desiccentur [r] Si humida corporis humidis ...is indigentur necesse est ut multa humectatione humectatione ... et superfluitatis expellere et appetitiva et expulsiva non habent opus multa siccitate cum nequeunt dilatari et extendi propter nimia siccitate breviter comprehendere volumus quod predicimus [r] Dico quod caloris augmentatio admixtionis utilis est si non processit ad ultimitatem ut membra dissolvat et liquefaciat fortitudo autem ultima in actione confert innamentum siccitatis ad fortitudinem et stabilitati atque duritiei necessaria est istud contrarium dum ultimitate remota sunt ut membrorum non prohibeat motum quia cito frangitur si supervenit ad ultimam siccitatis humiditatis at est utilis intincto et melior ad augmentum

Marginal notes:

Upper right margin (red): [r] motiva

Right margin: Nota quod in nervis corde lacerti et ligamenta quanto sicciora sunt tanto fortiora

Left margin: Circa istam litteram nota ... [illegible]

Bottom margin: [illegible]

Et quod tu arguis quod actor dicit vii de malis quod sicut aliqua et frigida per instrumentum et cibus ... dicit quod dic quod non de operibus sed ab [illegible] intelligit quod est attractio veterem ... compulsio fuit per motum actor non intelligit de operibus valde ... fuit in ... mollia et misceo frangibilia

quia membrorum quibus augmentum est necnon extensio dilatatio et inflatio apta esse vi-
detur. In hiis omnibus perficiendis humiditas melior reperitur. In certis vero accidentibus
melius valet. Bonum tamen est si superius predicte in hoc loco finem imponere cum non
sunt nostra intentio de omnibus accidentibus singula sigillatim disputare. Sed cum multum huius
duximus quod in sapientia voluit exercitari. Sed cum hec predicta non adeo esse longa quod ad-
de ei valeamus ea que promisimus. Dicamus quod aliquid de naribus vel auribus
vel palato vel oculis sive gula materie aut ex aliis membris expellitur qualitate
et quantitate eorum investigare oportet et quomodo exeat. Si taliter feceris invenies hec
omnia accidentia propter mala que in similibus membris permanent aut ob morbos in
officialibus membris aut ex qualitate aut quantitate materie. Sed quomodo hoc possit fieri
sepius dico cum tussis et catarrus ex cerebro capiunt et hec duo ex accidentibus fri-
gore eveniunt unde in mala mutantur quoniam quia est simile cerebro. Si autem solis
intensio id lesit mala tamen generantur sed simul cerebro quod est simile membris sed
non quod officiale est repletur hii duo morbi quando de ea ut sanitate contingunt sic ce-
rebro autem vero ventris solutio sed quod ex mala fit digestione alii. Catarrus tunc dico
fit dum materia ad os defluit coriza autem dum per nares descendit. Raucitas in catarro
fit dum materia ad pulmonis canales infunditur atque humectantur si materia ad minutula disti-
lla[illegible] apostema quod dicitur squinancia vel aliud generatur apostema et si materia ad amiculas mo-
llicellas oris confines fluxerit post amiculas tumor apostema sed non paulo inferius de-
scendit in gula nascitur apostema dum tendunt capitis materia vadit ad stomachum aut in canales
pulmonis et efficit magnum nocumentum. Nam antecessores de hiis mentem cum cunctis
nocumentis disputaverunt et planum reddunt de quibus re in megategni multum atque perfecte

liber crisis gal.
liber megategni gal.
Menstruus

titabimus. De sputo quod de pulmone et pectore screatu in locis certis diximus. Cum
re aut menstrua non prohibeantur non est difficile iudicare atque discernere cognit-
ionibus quas superius diximus. Matrices corporis si duriores fuerint aut spissiores — de matrice
tunc est dum menstrua cessent et hoc siccitate vel acuitate. Si vero illius venarum
angustia tunc est cum menstrua deficiunt quod ante naturale tempore cum ob nimiam pin-
guedinem contingit. Matrix matricis quod vel naturaliter vel accidentaliter fit aut ex spissi-
tudine alium. Et si vero grossa vel viscosa fuerint menstrua prohibentur. Si matricis vene
opilentur propter grossitiem vel viscositatem idem accidit. Alii si vero non purgatur propter
totum corpus et mediante minus aut magis quam oportet. Et alii mala qualitate id quod exit
habet et tunc menstrua aufferunt quando dicta est subtilis et multum excitatur. Mulieres si
quando hii ad alia fluunt membra tunc aut nimie contingit purgacio quando longo esse
in tempore et dictis grossis uti consueverit. Sanguis fluens evenit quando
totum corpus pre membris purgatur. Id quod emittitur notandum est ut sit simile in quo cum est in
corpore tendat. Si rufus fuerit sanguis exiguus est si albus flegma si nigrum colera
alii et propter multe eorum tales qualitates in menstruis solent apparere quando
quando sanguis ad alia loca currerit ac deficiunt. Dico quod quamquam hinc inde
bene intellexit libros multa prelaia huius scilicet certare potuit quando multorum cognoscere
valemus quod passio matricis sive in eius membris sive in collo aut in sua
concavitate fuerit quod cum plures vel minus aut ultimos venire propter has rationes
mulierum facilitate de prehendimus passio non quod hieralicismos id est papismo
vergit plenitudo atque in voluntaria inflacio est actus de fumosa ventositate
procedit. Spermatis fluens si absque inflatione fuerit tunc eius est continue

contento que in vasis spermaticis existit. Si vero cum necesse sit inflacione cum eius
in spermaticis vasis est et spasmus. Sufficit nobis quantum de hiis diximus accidentibus.
Incipiamus itaque ab eo quod omnium accidentium est ultimum et sic tandem huic operi
finem ponamus. Volo ac breviter de omni colorum mutacione tractare. Et ideo dico quod
hic de colorum mutacione
hoc cum causa mutatur necessario cum diversitate colorum vel versio eorum ad meliora
corporis conversio est cause que hinc humorum motu facte cognite. Hec sunt a me
accidentia accipit mutatos ad caliditatem sive ad siccitudinem et compositionis qualitates
dum sunt plusque quam esse vel fuerint vel in magis vel minus interiori corpori
vel cum ad superficiem venit aut intus sese retrahit. Similiter mali humores colores
mutant sicut ictericia manifeste videmus in ydropisi epatis et splenis et corporis
destructione. Similiter malus color membri unius cum membro [illegible] signa est
mutatos dum membra usque ad virtutem replentur sive evacuantur seu a suo loco
mutantur. Quoniam cum vero multiplex est atque diversa et difficile diligenter legen-
tibus presentantibus libris viris de hiis tractare et ideo difficile non est omnium similiter
et mollicies atque duricies et aliorum similium exponere si cum summa diligencia ea
que de notacione accidentium diximus investigaverint. Ideo quod non expedit vobis
verba prolongare disputationis. Hic tamen quandam proponam similitudinem que erit
tamquam fundamentum qualiter investigare oportet si una res ex una rerum omnium
evenit ex pluribus causis. Quoniam si tempore de una re nascitur ex [illegible] evenit ut idem
omnia tamen sunt sequuntur effectus sed si ex multis causis una res evenit
necessarium est ut ille effectus ex una re tamen determinate contingat. Sic nobis
de accidentibus intelligere oportet si unum accidens secundum ex uno tamen fit accidere [illegible]

Nota canonem [illegible] investigandi quod si una res [illegible] ut idem [illegible] sunt sequuntur effectus [illegible] ut apparet

continualis accīs si sanguis accīs nequit pmū sequi nisi prius alius rei
admixtio fuit auxilio Non ergo mirū est dum cibus est indigestus uel
inflacō subsequit' uel ul punctura stōi aut ventris solo aut egōnis
mittido ut ab hominacō desito appetitu fortitudo eius pigricia melā
cōnitas consilacō eius capitis cōmedo vigilia precordiorū dolor capitis
alienacō stupor ysbria colica yliaca dolor nefresis splenis z epatis
dolor pectoris dolor arthitico dolor corporis plebacō rigor tremor et Non
enim vnumquodque horum eueniē cibis non bene digentibus in deo sed in ppter
cpulositis magnitudine z ea inde fit a torē uel aureus accumine
spus aut eius cōnite sue membrorum uirtute sine dispositione in quodam tpe
aliud horum accidē in alio non minime similiter diuisis contar hic eueniē
tpibus Natura quoque ciborum accidentem diuisitate generat Cum cibus qui
adstringit z fleumam uel tonitur alia facit accidencia quam cibi qui in fumo
state z colore mutatur Nec non corpis alius istis accidentibus insist
iuuamento uel dan eis repugnat quorum cora sensibiliora sunt facile
hec omnia accidencia diuisis tpibus paciunt Sed quorum minus sunt sensi
bilia per non senciunt ea Dominante igitur dicere non debemus quod talia
accidencia propter crapula contingunt Nocumentum ac quod vacat eo quod cibus
ponderosus nequit cum unitate inclinari ablacōz generat atque maceram
Similiter nocumentum quod mutatur eueniet iuxta accidens est quod accidit pibus
opinione diuisis uel colorum mutacō sed vaio quorum in ictericia dicitur
quod et de melia efficitur iudicatum est Cum hac cōs ratione posse est generaliter
quod accidencia semper eam sequitur z quod non Explicit liber de morbo z uale

Medicina ars preclarissima vel excellentissima propter indigentiam plurimam veterum et indicatiuum tales reliquerunt in defectu vestigiis magis omnibus artibus. Hoc dicit propterea maxime medicinam videtur habere tamen habet hec quia et contemplacionem medicine soli civitatibus nullius deteriorandus est propter negligenciam. Hic autem vero wlucat ypocritas vocat. Similium enim isti sunt introducti personis in tragedia enim illi figuram et indumentum et faciem ypocrite habent non sunt autem ypocrite. Sic autem et medici nomine quidem multi opere autem valde pauci. Contingit enim et si quis est medicinalem scienciam, vero doctrinam horum perspicere esse vere disciplinae doctrine loci aptitudinis laboris temporis. Primum quidem opus est natura super omnia hec enim cooperantur omnia sunt omnia. Natura enim introducta ars doctrinalis fit. Quia vero sapienciam facere oportet disciplinatum fieri in loco qui aptus natus fuerit ad disciplinam. Amplius autem inducere laborem in tempore multo quo disciplina in nam concessa apte bene crescat fructus afferat. Qualis est autem speculacio vegetabilium que sunt in terra talis est medicine disciplina. Nostra enim natura est qualis est terra doctrine autem docencium qualia semina disciplina autem ipsum cadat in terram culturam secundum tempus locus in quo est disciplina est quale nutrimentum quod est circumstanti aere secundum vegetabilibus labor autem cultura. Tempus autem corroborauit omnia et fecit nutriri perfecte. Sic autem quibus indiget medicine arte addiscentes et naturalibus notitiam accipientes ita per civitates cultos

non verbo sed opere medicos reputant. Ignorantia autem est malus
thesaurus et mala repositio habentibus ipsam et somnium et visio hi-
laritatis et gaudii, expers timiditatis et audacie nutrix. Ti-
miditas infirmitatem significat, audacia vero inartificialitatem.
Duo vero sunt hic quidem scire facit alterum vero nescire, opinio autem
ignorare. Sacre autem existentes res sacris hominibus ostenduntur.
Prophanis autem nequaquam priusquam perficiantur secretis sciencie.
~~Explicit lex ypocratis. Deo gracias et genitrici eius Amen~~

Ver esta[?] ... repleas gaudia ... absque quibus vivere nemo potest. Item ... tres sunt non plures ...
... morbi ... morbus ... officialis ... dolor ... [illegible]
... pungitivus laxativus ... extensivus ... frangitivus ... [illegible]
... fatigativus mordicativus ... [illegible]
... calor naturalis aliquis est vapor ... [illegible]
... superfluitates ... vapores fiunt pili et ungues et ... vaporosa ... [illegible]
... per poros cutis ... [illegible] ... [illegible] ... dolente uno
... inspira ... calidis bibe ... flatu
... pennas vigila ... veste labat.

[illegible]

[illegible]